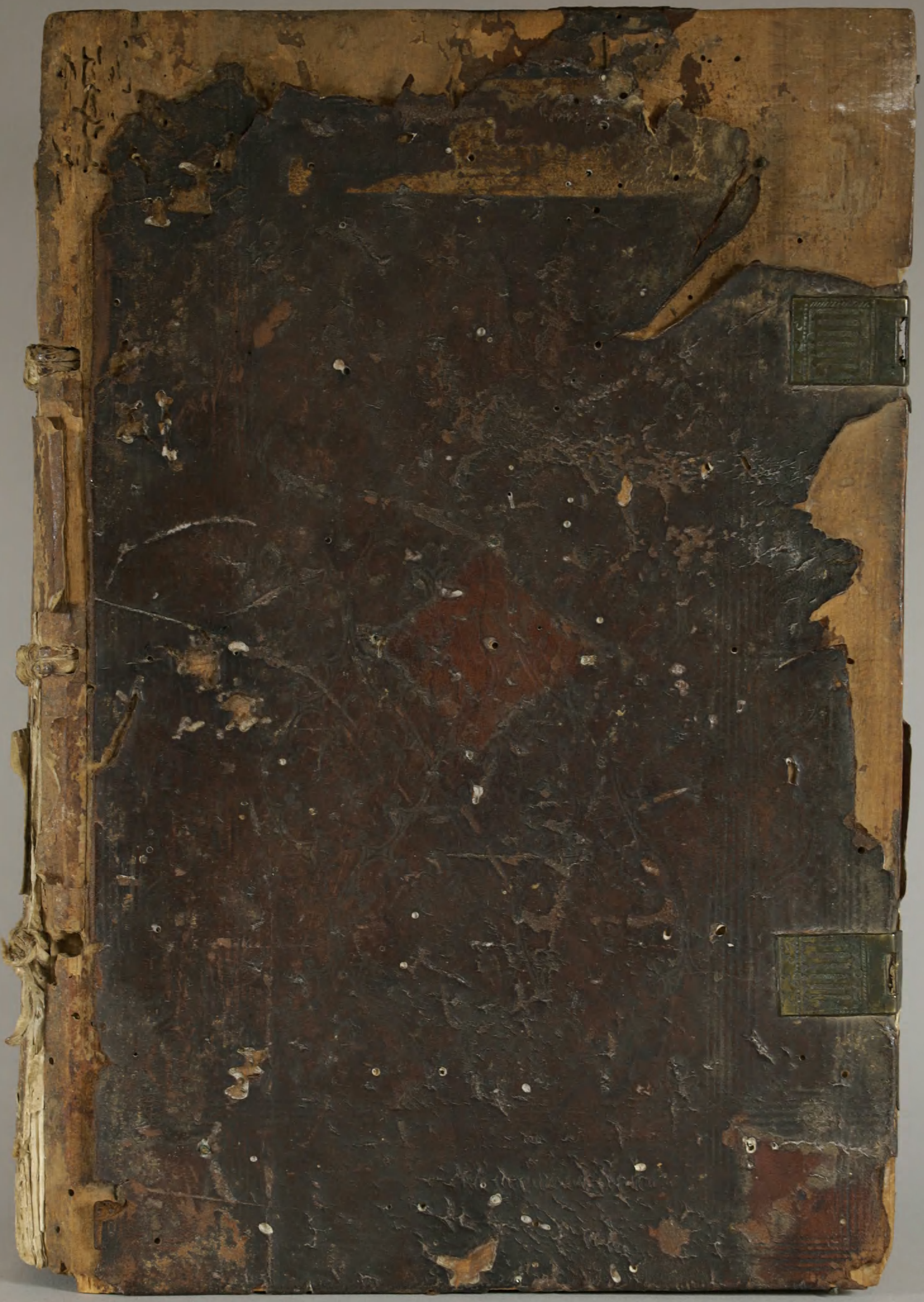

Expurgate vetus fermentuz vt sitis

A noua ꝑsperſio ſicut eſtis azimi. j. Cor. v. Solinus li. vij. de mirabilibus mũdi dicit. Sũt q̃dam fontes in pfundo maris q̃ dũ eam quam in ſe habẽt viſcoſitatẽ ſurſum mittũt atq; purgant. cõſtat eo anno fieri ſecuritatẽ nauigãdi. Jdeo hoc naute obſeruãt q̃ dum ad longinq̃s ptes ire appetũt. ſpumã maris atq; aliã ſupernatantẽ viſcoſitatẽ diligenter inſpiciunt ⁊ aduertũt. vt ſic ſecure poſſint ad poꝛtũ nauigare Moꝛaliter p mare ad pñs eſt q̃libet peccatoꝛ deſiguatus. qꝛ ſicut mare ſemp in ſe ẽ ſalſum ⁊ amarũ. qꝛ dicit Ariſ. ij. methe. Dulce ꝓpter leuitatẽ ſurſum ferr̃. ſz ſalſum ꝓpter grauitatẽ ſubt⁹ manet. ergo pluuialis aqua dulcis ẽ. mare vero ſalſum. Sic eſt quilibet peccatoꝛ in ſe amarus ꝓpter grauitatem ꝓſciẽtie. Juxt illud Hiere. ij. Vide q̃ maluz ⁊ amaꝛ ſit reliq̃ſſe te dñm deũ tuuz. ⁊ non eſſe timoꝛẽ eius apud te. Jſtius maris fundus ẽ coꝛ. De quo Eſa. lviij. B Coꝛ impij quaſi mare feruens qꝫ quieſcere nõ pt. Jn hoc fundo coꝛdis ſunt fontes malaꝛ cogitationũ. Mat. xv. De coꝛde exeũt cogitationes male. homicida. adultería. foꝛnicationes furta. falſa teſtimonia. ⁊ blaſphemie. ⁊ Marc. vij. hic addũt auaricie. neq̃cie. dol⁹. imꝑudẽtia. oculꝰ malꝰ. ſuꝑbia ⁊ ſtulticia. Jſti q̃dẽ fontes malaꝛ cogitationũ debẽt p ꝓfeſſionẽ ſurſum mittere viſcoſitates vitioꝛ. qꝛ cuz mẽtes hũane p ꝓfeſſionẽ a ꝓauitate vitioꝛ ⁊ malicie fuerint expurgate. tunc tꝑis ſecuritas magna patebit eũdi ad poꝛtũ patrie eẽne et ſempiterne. Jdcirco naute. i. ꝓlati q̃ regũt nauẽ ſancte eccleſie. diligẽter debẽt attẽdere vt viſcoſitas a coꝛdibus ſubdiꝛuꝫ expurgeꝝ ſi velint cum ipſis ad celi patriã ſecure nauigare. q̃re aplus qui rexit nauem eccl̃ie hoꝛtaꝝ ſibi cõmiſſos. vt tales viſcoſitates ⁊ ſpũales ſpumas vitioꝛum eijciant ⁊ expurgent. cum dicit. Expurgate vetus fermẽtũ. Jn quib⁹ q̃dem verbis duo oſtendit. videlz expurgationẽ iniq̃tatis ibi. Expurgate. ⁊ oſtẽſionẽ puritat̃. ibi. vt ſitis noua cõſperſio. Circa qꝫ notãdũ ſm naturales multa ſunt volatilia q̃ i nidis ſuis immũdicias ⁊ ſtercoꝛa nõ ꝑmittũt. ſed eas expurgãt ⁊ eijciunt. ⁊ ad hoc faciẽdũ pullos ſuos inſtruũt. ſic patet de colũbis ꝓncipaliter. q̃ vt ait Chꝛyſo. habẽt ſimũ ardentẽ quẽ de nido abijciunt. et pullos vt abijciãt inſtruere ꝓſueuerũt. Moꝛaliꝝ deus oĩpotẽs q̃ gerit curaz de hominib⁹ quos creauit. vniuerſa q̃ ꝓduxit obſequijs eoꝛum deputauit. Jdcirco omnia volatilia que ꝓmo dedit homini i obſequiũ obiectiõis di. Señ. j. Dñamini piſcib⁹ maris ⁊ volatilib⁹ celi. ⁊ deinde i edulíũ refectiõis dedit etiaz ea i magiſterũ inſtructionis vt ab eis exempla vitia expurgandi caperemus. Juxta illud Job. xiij. Jnterroga iumenta. ⁊ docebunt te. ⁊ volatilia celi ⁊ indicabunt tibi. Ad pſens autem p columbas intelligũꝝ viri ⁊ ſancti hõmines ꝓpter tres cauſas. Prima qꝫ columbe ſunt foꝛme ſimplicitatis. eo q̃ carent felle. ſic ⁊ hoĩes boni ⁊ deuoti ſunt ſimplices. id ẽ. ſine plica. ſ. peccati moꝛtalis. Juxta illud Matth. x. Eſtote ergo pꝛudẽtes ſicẽ ſerpẽtes. ⁊ ſimplices ſicẽ colũbe. Scda rõne puritatis. qꝫ colũbe mũde ſũt ſolũ mũda gna comedẽtes ⁊ imunda relinq̃ntes. Jta boni hoĩes ſtudẽt i oĩb⁹ eẽ mũdi atq; puri. vt q̃libet dicere poſſit cũ zara Tob. iij. mũdã fuaui aiaz meã. Tertia qꝫ columbe ſunt emule pietatis. nam circa pullos ſuos magnum oſtendũt pietatis ⁊ ſollicitudinis affectũ. Alienos inſuper pullos nutriunt. q̃ omnia ex pietatis affectu hoĩes ſancti ⁊ boni faciunt. iſti enĩ de ſuis ſubditis vel domeſticis ſollicitam curã gerũt. animaduertẽtes illud. j. Timo. v. Qꝺ allegat beatus Ambꝛoſius dicens. Si qui ſuoꝝ ⁊ maxime domeſticoꝝ curã non hñt. fidem negant Glo. quã debẽt habere ad pſonas dictas. quã negauit facto debitum auxilium eis ſubtrahẽdo. ⁊ eſt infideli deterioꝛ. id ẽ. in hoc grauius peccat q̃ paganus. qui fidem chꝛiſti nõ habet Jnſuper boni ⁊ ſancti homines pietates erga extraneos oſtẽdunt. errantes dirigũt. pauperes ſuſcipiũt. Juxt illud Eſa. lviij. Egenos vagoſq; induc in domũ tuam. Et qꝫ hoĩes in his trib⁹ rõmb⁹ boni ⁊ ſancti ſiãt̃ colũbis nẽce ẽ etiam vt ab eis diſcant. ⁊ ſtercus peccatoꝛũ venialium ꝺ nido coꝛdis eijciant ⁊ expurgent

Liber Ecclesiæ Kosicz[illegible]
Inc. 279
M417348

...er Ecclesiæ Kosieczynen. reparatus
...mptu Ecclesiæ Anno Dñi 1721
Matthias Grychcinski Parochus Kosieczyn.
et Krenscensis mppa.

Meffret
Sermones de tempore et de sanctis
Vol. 1

H* 10999

Basel 1486 N. Kesler

BIBLIOTEKA
VNIWERSYTECKA
W POZNANIV

Xpurgate vetus fermentuz vt sitis

A noua ꝓsperſiõ ſicut eſtis azimi. ſ. Cor. v. Solinus li. viij. de mirabilibus mũdi dicit. Sũt q̃dam fontes in ꝓfundo maris q̃ dũ eam quam in ſe habẽt viſcoſitatẽ ſurſum mittũt atq; purgant. cõſtat eo anno fieri ſecuritatẽ nauigãdi. Ideo hoc naute obſeruãt q̃ dum ad longinq̃s ptes ire appetũt. ſpumã maris atq; aliã ſupernatantẽ viſcoſitatẽ diligenter inſpiciunt z aduertũt. vt ſic ſecure poſſint ad portũ nauigare Moraliter p mare ad pñs eſt q̃libet peccator deſiguatus. qz ſicut mare ſemp in ſe ẽ ſalſum z amarũ. qz dicit Ariſ. ij. methe. Dulce ꝓpter leuitatẽ ſurſum ferr. ſz ſalſum ꝓpter grauitatẽ ſubt⁹ manet. ergo pluuialis aqua dulcis ẽ. mare vero ſalſum. Sic eſt quilibet peccator in ſe amarus ꝓpter grauitatem ꝓſciẽtie. Juxt illud Hiere. ij. Vide q̃ maluz z amarz ſit reliq̃ſſe te dñm deũ tuuz. z non eſſe timorẽ eius apud te. Jſtius maris fundus ẽ cor. De quo Eſa. lvij.

B Cor impij quaſi mare feruens qđ quieſcere nõ pt. In hoc fundo cordis ſunt fontes malaz cogitationũ. Mat. xv. De corde exeũt cogitationes male. homicida. adulteria. fornicationes furta. falſa teſtimonia. z blaſphemie. z Marc. vij. hic addũt auaricie. neq̃cie. dol⁹. imꝓrudẽtia. oculꝰ malꝰ. ſuꝑbia z ſtulticia. Jſti q̃dẽ fontes malaz cogitationũ debẽt ꝑ ꝓfeſſionẽ ſurſum mittere viſcoſitates vitioz. qz cuz mẽtes hũane ꝑ ꝓfeſſionẽ a prauitate vitioz z malicie fuerint expurgate. tunc tꝑis ſecuritas magna patebit eũdi ad portũ patrie eẽne et ſempiterne. Jdcirco naute. i. ꝓlati q̃ regũt nauẽ ſancte eccleſie. diligẽter debẽt attẽdere vt viſcoſitas a cordibus ſubditorũz expurgẽt ſi velint cum ipſis ad celi patriã ſecure nauigare. q̃re apꝰ qui rexit nauem eccl̃ie hortat ſibi cõmiſſos. vt tales viſcoſitates z ſpũales ſpumas vitiorum eiſciant z expurgent. cum dicit. Expurgate vetus fermẽtũ. In quib⁹ q̃dem verbis duo oſtendit. videlz expurgationẽ iniq̃tatis ibi. Expurgate. z oſtẽſionẽ puritat ſ. ibi. vt ſitis noua cõſperſio. Circa qđ notãdũ ꝙm naturales multa ſunt volatilia q̃ i nidis ſuis immũdicias z ſtercora nõ ꝓmittũt. ſed eas expurgãt z eiſciunt. z ad hoc faciẽdũ pullos ſuos inſtruũt. ſic patet de colũbis ꝓncipaliter. q̃ vt ait Chryſo. habẽt ſimũ ardentẽ quẽ de nido abiiciunt. et pullos vt abiiciãt inſtruere ꝓſueuerũt. Moraliter deus oipotẽs q̃ gerit curaz de hominib⁹ quos creauit. vniuerſa q̃ ꝓduxit obſequijs eorum deputauit. Jdcirco omnia volatilia que ꝓmo dedit homini i obſequiũ obiectiõis di. Señ. j. Dñamini piſcib⁹ maris z volatilib⁹ celi. z deinde i eduliũ refectiõis dedit etiaz ea i magiſterĩũ inſtructionis vt ab eis exempla vitia expurgandi caperemus. Juxta illud Job. xiij. Interroga iumenta. z docebunt te. z volatilia celi z indicabunt tibi. Ad pñs autem ꝓ columbas intelligũt viri z ſancti hõmines ꝓpter tres cauſas. Prima qz columbe ſunt formę ſimplicitatis. eo q̃ carent felle. ſic z hoies boni z deuoti ſunt ſimplices. id ẽ. ſine plica. ſ. peccati mortalis. Juxta illud Matth. x. Eſtote ergo prudẽtes ſic ſerpẽtes. z ſimplices ſic colũbe. Secda rõne puritatis. qz colũbe mũde ſũt ſolũ mũda ḡna comedẽtes z imunda relinq̃ntes. Ita boni hoies ſtudẽt i oĩb⁹ eẽ mũdi atq; puri. vt q̃libet dicere poſſit cũ zara Tob. iij. mũdã fuaui aiaz meã. Tertia qz columbe ſunt emule pietatis. nam circa pullos ſuos magnum oſtendũt pietatis z ſollicitudinis affectũ. Alienos inſuper pullos nutriunt. q̃ omnia ex pietatis affectu hoies ſancti z boni faciunt. iſti enĩ de ſuis ſubditis vel domeſticis ſollicitam curã gerũt. animaduertẽtes illud. j. Timo. v. Qđ allegat beatus Ambroſius dicens. Si qui ſuoz z maxime domeſticoz curã non hũt. fidem negant Glo. quã debẽt habere ad pſonas dictas. quã negauit facto debitum auxilium eis ſubtrahẽdo. z eſt infideli deterioz. id ẽ. in hoc grauius peccat q̃ paganus. qui fidem chriſti nõ habet Jnſuper boni z ſancti homines pietates erga extraneos oſtẽdunt. errantes dirigũt. pauperes ſuſcipiũt. Juxt illud Eſa. lviij. Egenos vagoſq; induc in domũ tuam. Et qz hoies in his trib⁹ rõnib⁹ boni z ſancti ſilent colũbis neẽ ẽ etiam vt ab eis diſcant. z ſtercus peccatorũ venialium ꝺ nido cordis eiſciant z expurgent

Liber Ecclesiæ Kosicz[illegible]

Inc. 279

14473[illegible]

si digne sanctam eucharistiam sumere desiderant. ex quo mortalia non habent. Unde nota quilibet homo deuotus et bonus debet venialia expurgare de corde suo. & ea vitare inquantum est in ipso propter multiplicem effectum q̄ inde procedit. Primus quia peccata venialia ad penam obligant. non autez determinate & precise obligant ad penam eternam. vel purgatoriam. vel presentis satisfactionis. Sz ad aliquam istarum. quoniam ꝑm fozum ecclesie presentis satisfacit homo leuiter pro peccato veniali. Sed ꝑm fozum purgatozij punietur gratius. Sed ꝑm fozum inferni pro veniali punietur grauissime. quia eternaliter. Dicit tamen Thomas prima secunde. q. viij. in respōsione ad argumentum secūduz. Eternitas pene non debetur veniali propter grauitatem culpe. sz propter irremissibilitatem ipsius. quādo videlicet cum mortali coniunctum est. Pena tamē illata i inferno pro mortali incomparabiliter maioz est q̄ illata ibidem pro veniali. Secundus effectus quare peccata venialia sunt expurganda est. quia animam maculat. Et ponitur exemplum tale de imagine depicta. que interdum denigratur q̄ videri nō possit. Aliquādo vero sic obscuratur vt videri quidem possit sed tamen bene nec plene discerni. Et propter talem differentiam dicit beatus Greg⁹ q̄ veniale obscurat. mortale obtenebrat. Tertius effectus qz feruozē charitatis minuūt. sicut enim aqua in ignem proiecta. licet ignem non extinguat. feruozem tamē illius temperat. Sic peccatum veniale licet charitatem non tollat. feruozem tamen minuit charitatis. Et quia illud sacramētū hodie a christifidelibus ex statuto ecclie sumēdum est sacramentum maxime charitatis in quo gratam redemptionis nostre recensemus memoriam. In quo a malo retrahimur. & confirmamur in bono. & ad virtutum & gratiaruz proficimus incrementa. vt Clemē. si dominū. de reli. & vene. sanct. Jdeo i magno feruoze charitatis est accipienduz. Et quia veniale hunc feruozem tollit. idcirco est per confessionem & penitentiam expurgandum. quod vult hic apostolus. Expurgate inquit vet⁹ fermentum vt sitis noua consperſio ꝛc̄. Quia. j. Cor. v. Modicum fermentum corrumpit totam massam. Quartus effectus est. q̄ potentias anime in exercitio virtuoso lassat. Recte sicut quando ponitur onus super equuz minus erit promptus ad ambulandum. Sic peccans venialiter erit minus promptus ad exercitium virtuosum. Sed quia sumere volentes hunc cibum salutiferum debēt se prius in operibus virtuosis exercere. idcirco necesse est vt peccata venialia studeant expurgare. Quintus effectus q̄ hominem a glozia retardat. qa homo qui sine peccato veniali ē statim p⁹ mortem posset in celum euolare. Logetur enim propter vnum peccatum veniale ad tēpus in purgatozio expectare. sic de hoc dic̄ sanct⁹ Thomas in summa contra errozes gentilium libzo tertio. c. xiiij. ponens differentiaz inter peccatum mortale et veniale dicens. Peccare contingit dupliciter. Uno modo sic. q̄ totaliter intētio mentis abzumpatur ab ozdine ad deuz q̄ est vltimus finis bonozum. Et hoc dicitur peccatum mortale. Alio modo sic q̄ manente ozdine humane mentis ad vltimum finem impedimentum aliquod offeratur per quod retardatur ne libere tendat ad finē. & hoc dicit peccatum veniale. et subdit. Si secunduz differentiam peccatozuz opoztet esse differentia penarum consequens est vt ille qui peccat mortaliter sit puniendus. sic q̄ excedit ab hominis fine. Qui peccat venialiter. non ita q̄ excidat. sed ita q̄ retardetur vt difficultatez patiatur i adipiscendo finem. Sic enim iustissime seruatur equalitas. vt quādo homo peccādo voluntarie a fine se diuertit. ita penaliter cōtra suaz volūtatem in finis adeptione impediatur. hec Thomas. Et merito impediatur. quia nūq̄ facies dei ab aliquo videbit. donec fuerit a peccatis venialibus cuz quibus discessit sufficienter purgatus. Opoztet enim quemlibet ita mūdum esse anteq̄ habeat visionem beatificam. sicut fuit in innocentia baptismali. Sextus effectus est. q̄ bona glozie nobis minuit. non illa quidem que iam debentur. et que habemus ibi per merita reposita. sed ad istum sensuz qō maius premium haberemus si peccata venialia non fuissent commissa. Tū quia peccata venialia feruozez charitatis impediunt. ratione cuius maius premium debetur. Tum etiaz qz medio tempoze quando peccamus venialiter possunt fieri virtuosa opera. propter que premium vite eterne augeretur. Septimus effectus est q̄ venialia sunt sepe occasio mortalium peccatozum. Et hoc potest fieri tribus modis. Primo ex conscientia. vt loqui verbū ociosum quod in se est veniale peccatum. si tamen sit contra conscientiam fit peccatum mortale. quia tunc spernitur bonum incommutabile. & fit auersio a creatoze suo. Jdeo dicit magister sententiaruz super illo verbo apostoli ad Roma. xiiij. Omne quod non est ex fide peccatuz est. Et omne quod fit contra conscientiam edificat ad gehennam. Et ponitur. xxviij. q. j. ca. omnes deinceps. & i ca. litteras. ō restitu. spoli. & ibi concoꝛdat ex complacentia. quia dicit

beatus Aug.et ponit.xxv.di.vnum ozariũ. Nullũ peccatũ est adeo veniale q̃n sit mozta le si placet.quasi dice. Nihil adeo est veniale cuius simile eiusdẽ speciei nõ sit mozta le.ꝓpter placentiaz.vt exponit Alanus super.ij. I Cor.iij.et addit idẽ doctoz. Pctm̃ inq̃t põt dupl'r placere. sicut ẽ pctm̃ veniale de dilecti one vxozis ꝛ filiozuz. Potest em̃ quis ita te nere diligere vxozẽ ꝛ filios q̃ peccat ꝫ veni aliter.ꝛ etiã in puncto moztis non vult retra hi ab illo amoze. nec displicet ei q̃ tam tene re diligit eos.et talis in puncto moztis pec cat moztaliter. Uel potest q̃s ita diligere vx ozem ꝛ filios. q̃ etiam displicet ei q̃ tam te nere diligit eos ꝛ reluctatur. Sed affect' car nalis delectationis vincit.sic talis peccat ve nialiter. Et potest discedere cum venia sine moztali.ꝛ illud peccatum ei in purgatozio re mittetur. Tercio ex dispositione. quia ꝓ fre quentem lapsum in venialia homo disponi tur ad moztale. Sicut de modica scintilla cõ surgit magnus ignis. Ideo dicit sapiẽs. Qui minima negligit paulatim defluit. Et beatus Augustinus ait.ꝛ allegatur a magistro sentẽ tiaꝫ.li.iij.distin.xvj.c.v. Illa que humane fragilitati quãuis parua tamen crebza surre punt.que si collecta fuer int ꝓtra nos ita gra uabunt nos ꝛ oppziment sicut vnuz aliquod grande peccatum. Quid em̃ interest ad nau fragium.an vno grandi fluctu nauis operia tur ꝛ obzuatur.an paulatiz surrepens aqua in sentinam per negligentiam impleat nauez ꝛ submergatur. Quod non sic est intelligen dum. q̃ venialia multiplicata faciant vnum moztale siue q̃ possint ita subruere sicut vnũ moztale. Sed q̃ occasione venialium ꝛ assue factione cadit homo faciliter in moztale. Si cut assuefactio iurandi est occasio periurij. Ideo quilibet homo deuotus et fidelis chri stianus debet peccatis venialibus inquantũ potest reluctari. Et si aliquod contraxit ꝛ cõ missit debet per confessionem expurgare ꝑm exhoztationẽ apostoli. Expurgate vetus fer mentum vt sitis noua consperso. quasi dice ret. Abijcite a vobis totaliter cozruptionem cuiuscunq̃ peccati venialis.vt sitis noua cõ sperso. id est farina alba delicata per aquam gratie conglutinata. Sicut estis.id esse debe tis.azimi. id est sine fermento viciozum. Et subdit causam. ꝛ est digna comestio agni pa schalis quam tangit cum dicit. Eteñ pascha nostrum immolatus est chzistus. quasi dice ret.vtiq̃ puri esse debetis.quia xp̃s immola tus est.ꝓ nobis in passione tollens oñia pec cata nostra. Secundo ꝓ columbas q̃ ex purgãt stercus aut simũ de nido suo intelligũ tur mali homines.iuxta illud Osee.x. Effra ym factus est quasi colũba seducta. Effraym interpzetat augens.ꝛ significat peccatozes. qui semper augent vnũ peccatum sup aliud. Quia ꝓ Gzegoziũ.iij.moral. peccatuz q̃od ꝓ penitentiã nõ diluit mox suo pondere ĩ aliud trabit. Et hic quidẽ peccatoz est quasi co lumba seducta a dyabolo. Compantur autez mali columbis primo ratiõe dolositatis. Di cit em̃ magister li.xij.ꝑzietatũ q̃ inuenitur aliquãdo columba que ad deceptionẽ auium ẽ instructa. Nam sociat se alijs.ꝛ ad rete eas adducit.ꝛ ideo primo intrat rete aucupis.et se cum alijs inũolui permittit.ꝛ sic sub amici cie specie dum ad pascua allicit eas ad inte ritum trabit. Isto modo faciunt etiaz quidã fraudulenti lusozes qui se ficte cum quibusdã imprudentibus sociant.ꝛ pzo eis ludunt.se q̃s quandoq̃ expoliari permittunt.ꝛ omnem pecuniam eis cõmissam faciliter ꝓdunt. Uel si ludunt pzo seipsis colludentez nequiter de cipiunt. Et tales multa peccata in hoc ludo ꝓmittunt. Primũ est cupiditas que habetur in desiderio lucrãdi.de qua.j.Thimo.v. Ra dix omnũ malozum cupiditas. Et habet̃ al legatiue.xlvij.dist.c.bonoꝫ auctozi.ꝛ.xlix. dist.c.hinc etenim. Secunduz est rapina que attenditur in voluntate spoliandi. de qua .j. Cozinthꝫ.vj. Rapaces regnũ dei possidere nõ possunt. Tercium est vsura maxima. quando lusoz vno denario vel grosso decem vel.xx.cẽ tum vel mille lucratur. Et hoc non solum in vno anno vel hebdomada. sed eadem die. vt extra ð excessi.prela.c.inter dilectos. Quar tum est mendacium quod in ludo multiplici ter contingit. Ps. Perdes oñes qui loquũ tur mendaciuz. Et Job.xj. Nunquid viri mẽ daces iustificabunt̃.quasi di.non. Quintum est execrabilis iuratio.ð qua Eccĩ.xxvij. Lo quela multum iurans horripilationem capi ti statuit.et irreuerentia ipsius obturatõ au rium.quasi di. Talis iuratio incutit horzorẽ homini.ꝛ ꝓ consequẽs facit horripilationem Ibi etiaz est nominis dei abusus quod homi nes abhozrent aures suas auertentes. Sex tum est blasphemia.que cõmittitur in deum. de qua beatus Aug.super illo verbo Matth. xxvj.blasphemauit. Nõ inquit minus peccãt qui blasphemant deum regnantem in celis q̃ qui crucifixerunt eum ambulan tez in terris

Refert enī Apiarius dicens. In brabantie partibus in vrbe leonio ciuem vidimus generosum ꝛ bonum qui in nocte sancta parasceues ad matutinas surgens transibat ante cellariū i platea in quo ꝑditissimi adolescentes ad ludum tasserum consedentes blasphemijs ꝛ iuramentis inuicez contendebant. Inuenit igitur hominem ignotum quendaz plagatum miserabiliter ꝛ cruentatum sanguine. quem hoīes ante cellarium cum magno murmure deplangebant. qui cum quereret actorē lesionis tante quis esset. homines responderūt. qui hic i cellario ad tasseres sedēt. Mox igitur ingressus ciuis imꝓperat ludētibus tali nocte. et eos duris verbis interrogauit Cur hominem ignotum ad eos ingressum tā crudeliter verberassent. Attoniti autem illi negant aliquem ad se intrasse postquā consederant. nullumqꝫ ab eis verbo vel verbere lacessitum. Et mox cum ciue omnes surgentes querunt hominem cruentatum. nec eum inuenerūt. Conuersiqꝫ singuli ad seipsos animaduertunt in iuramentis suis ꝛ blasphemijs terribilibus Christum crucialle. Ex quo facto dominus in cellario cuius lusores consederant tanta contritione permotus est. vt omnia que per vsuraz rapuerat. iniuriatis restitueret. ꝛ vitam suam beate terminaret. Septimum est corruptio proximorum qui ad ludum respiciunt. de quo Gregorius. Qui malum exempluz alijs prestiterint sunt pena duplici puniendi. Octauuz est contemptus prohibitionis. quia ludi sunt prohibiti. vt. C. de ludo alee. l. ludus. Et ibidē dicitur. Si quis illum verberauerit. in cuius hospitio lusum est in alea ꝓ aliquo magno. vel si aliqd subtractum eidem fuerit iudicium ei non datur. Et hoc intelligit hasso ō illo qui lusores alee consueuit recipere causa sui alimenti. Secus autem si apud aliquem incidentaliter ludaꝫ. vel accidentaliter ludatur. Et. ff. ō ludo alee l. ij. dicitur. Omnis ludus qui innititur fortune prohibetur. Et si cesares ludos prohibuerunt. qua ratione domini terrestres ꝛ ciuitatum rectores huiusmodi admittūt. Certe dico ꝙ omnia peccata in ludis commissa ab eis in diuino iudicio exigentur. vt de sen. excom. c. quante presumptionis. vbi dicitur facientes et consentientes pari pena plectē
L dos. Et subdit. Ille autem consentit qui cuz possit manifesto facioi desinit obuiari. Et dicit Bernhardus. Consentientes hic intelligere per comparationē scz prestando auctoritatem. Sicut domini qui auctoritatem dāt lusoribus ludendi. tales eadem pena puniūtur cum facientibus. et sic intelliguntur verba ista cum inuenies ea. vt dicitur. ij. q. j. notum. ꝛ. xvij. q. iiij. omnes. ꝛ de offi. delega. c. j. Nonum est temporis amissio. de quo dicit Bernhardus. Omne tempus nobis ad penitentiam concessum. diligenter a nobis requiretur quomodo sit expensuz. Decimū peccatuz est fraus ꝛ dolus. ꝛ hec omnia tangit me trista. Scandala. blasphemia. ꝑditio. Glosa. temporis. raptus. vsura. Mendacium lucra corruptio spretio rixa. Sunt ludi vicia frauꝰ quoqꝫ periuria. Et quia in ludo sunt tam multa mala crimina ꝛ peccata. ideo lusores nullo modo debent accedere ad agnum paschalem xp̄m. scz ipsum sumendo. nisi omnia ista peccata fuerit ab eis penitus expurgata. Expurgate igitur o lusores vetus fermentū iam dictorum peccatoꝝ vt possitis sumere regez angeloꝝ. Secundo compantur mali co- M lumbis ratione curiositatis. Nam columba est curiosa. quia super arborem sedens multum circumspicit super quem ramū scandere velit. ꝛ quasi deliberando collū vndiqꝫ circumflectit. Sed sepe dum tantū deliberat anteꝯ volatum arripiat eam sagitta perforat. ꝛ ideo volatum nō ꝑficit. que quidem citius facere potuit. tempore opportuno non perficit vt dicit Gregorius. Moraliter q̄libz peccator qui in peccatum mortale cecidit debet statim peccata confiteri duz poterit habere copiam confessoris. ꝛ penitentiam agere ꝓ peccato. iuxta illud Eccī. xxi. Fili peccasti. s. ex fragilitate humana non adijcias iteruz. s. peccatum. Sed de pristinis deprecare. scz statim per te. et non ꝑ alios. vt tibi dimittāt̄ur. Sed sunt non nulli qui vel saltem semel in anno nolunt volare ꝑ confessionem de ramo arboris. i. de actu vel conscientia alicuius peccati vel criminis. ꝛ ad meliorem ramū. id est ad statum penitentiū se transferre. Et monētur ex decretali extra de peni. et remis. c. omnis. vbi dicit Innocentius. Omnis vtriuscꝫ sexus postquā ad annos discretionis peruenerit. omnia sua peccata saltem semel in anno confiteatur proprio sacerdoti. Et iniunctam sibi penitentiam proprijs viribus studeat adimplere. suscipiens reuerenter ad minus in pascha eucharistie sacramentum. Sz per hanc decretalē nihil aliud probari potest nisi ꝙ quilibet christianus habens annos discretionis debet saltem semel in anno ꝑfiteri

ꝛ eucharistie sacramentum sumere.vt se obedientem ostendat ecclesie.et verum christianum.Cum illo tamen stat ꝙ totiens quotiẽs peccat aliquis mortaliter statim cum poterit habere copiam sacerdotũ suum confiteri tenetur peccatum. quia valde periculosum est tam diu stare in mortalibus peccatis. Idcirco tales ita ꝓcrastinantes deliberant ꝛ circũspicientes.aut non confitentes ꝓpositum suum tardant. ꝛ continget eis sicut columbis. ꝙ sepe sagitta mortis vel diuine vindicte subito eos non solum in corpore. sed etiam in anima multotiens perforant.quia nullus eorum diem confessionis expectat. Ideo consulitur cuilibꝫ peccatori Eccĩ.v. Ne tardes cõuerti ad dominũ.ꝛ ne differas de die in diem subito enim veniet ira illius. ꝛ in tempore vĩdicte disperdet te. Sicut contigit illi de quo ĩ vitaspatrum libro quarto.capi.cxxiiij. Fuit temporibus Tancredi regis in prouincia merciorum miles quidam. qui pro industria exteriori placebat regi.Sed tamẽ pro negligentia interiori displicebat sibi. Igitur rex sedule eum monebat vt confiteretur et redimeret peccata vel scelera.antequã morte preuẽtus tẽpus perderet penitendi. Ille verba salutis spernebat. ꝛ se tempore sequenti penitẽtiam acturum promisit. Hic tandem infirmitate tactus.decidit in lectuꝫ.ꝛ acri dolore cepit torqueri.Ad quem rex ingressus. hortabatur vt antequã moreretur penitentiaꝫ ageret peccatorũ. Ille respondit non se tũc velle confiteri peccata.sed cuꝫ ab infirmitate resurgeret.ne exprobrarẽt sibi sodales ꝙ timore mortis hoc fecisset. Cũqꝫ morbus conualesceret.rex ad eum denuo ingressus est.quez vt ille vidit. miserabili voce clamauit.Quid vis modo.quare huc venisti. non eniꝫ potest mihi aliquid vtilitatis aut salutis vltra conferre.Cui rex. Noli inquit ita loqui. vide vt sapias sanum.non inquit insanio. Sed pessimam mihi sententiam pre manibus habeo. Et rex.Quid inquit hoc est. et dixit. Paulo ante intrauerunt duo iuuenes. et residerant circa me.vnus ad caput. ꝛ alius ad pedes.ꝛ protulit vnus libellum pulcherrimuꝫ sed valde modicum scriptum.ꝛ mihi dedit ad legendum. In quo omnia bona que feceriꝫ scripta reperi.ꝛ hec erant pauca ꝛ modica. Receperuntqꝫ codicem.ꝛ nihil mihi dixeruut.Tunc subito superuenit exercitus malignorum spirituum. ꝛ domum interius et exterius obsedit.Et ille qui primus videbatur.proferebat codicem horrende visionis et magnitudinis et iussit vni ex satellitibus suis vt mihi ferret ad legendum.Quem cum legissez.omnia scelera mea.non solum que opere.sed etiaꝫ verbo.nec non leuissima cogitatione peccata tetris litteris scripta inueni. Dicebãtqꝫ ad illos iuuenes mihi assistentes. Quid hic sedetis scientes certe quia noster est. Responderunt illi dicentes.verum dicitis.Accipite eũ ꝛ in tumulum vestre damnatiõis ducite.quo dicto disparuerunt.Surgẽtes itaqꝫ maligni spiritus. habentes in manibus vomeres ardentes percusserunt me.vnus in capite.ꝛ alius in pede. qui modo cum magno tormento in interiora mea irrepunt.ꝛ mox vt ad seinuicem peruenerĩt moriar. ꝛ ad inferni claustra protrahar.Et nõ multo post miser defunctus est.Ecce ꝙ iste ad instar columbe semper penitere deliberauit.nec perfecit.qualiter diuina vindicta ꝛ sagitta mortis ipsum perforauit ꝛ damnauit. Ideo charissimi mei dum tẽpus habemus.vetus fermentum peccatoruꝫ mortalium expurgemus.vt ĩ hoc leto tempore paschali corpus christi nostri redemptoris feliciter suscipere valeamus.ne cum illis qui penitere procrastinant miserabiliter pereamus.

Sermo secundus de pascha.

In resurrectõne tua christe.celum ꝛ terra letent̃. Ita sancta canit ecclesia. Dicunt naturales. ꝙ serpens in duo vel in tria frusta decisus. si sub fimo ponitur.reintegratur ꝛ resurget.vt vult Aristoteles.vij.libro animaliũ. Et huiꝰ rationem ponit cõmentator Auerrois dicẽs Animalia ãnulosa decisa viuunt postmodum viceuersa.Spiritualiter ꝑ serpentem intellige xp̃m. qui figuratus est ꝑ serpentẽ eneum. numeri.xxj.vbi dicit̃.Cum filij Isrl̃ profecti essent de monte hor per viaꝫ que ducit ad mare rubrum.et circũirent terram Edom.tedere cepit populꝰ itineris ac laboris.Locutusqꝫ est contra dominuꝫ ꝛ Moysen.ꝛ ait.Cur eduxisti nos de terra egipti vt moreremur in solitudine.Deest panis.non sunt aque. Anima nostra iam nauseat super cibo isto leuissimo.Quamobrem misit dominus in populuꝫ ignitos serpentes.ad quorum plagas ꝛ mortes plurimorum venerũt ad Moysen atqꝫ dixerunt.Peccauimꝰ.quia locuti sumus cõtra

dominũ ⁊ te.ora vt tollat a nobis serpentes Orauitq; Moyses ꝓ populo. Locutusq; est dñs ad eum. Fac inquit serpentem eneum.et pone eum pro signo.vt qui percussus a serpẽte aspexerit viuet. Fecit ergo Moyses serpẽtem eneum.et posuit eum ꝓ signo.quem cum percussi inspicerẽt.sanabant. Unde dicit glosa.Serpens suspẽsus in ligno ẽ filius dei xps cruci affixus.qui venena serpẽtis antiqui exclusit.⁊ restituit sanitatem. Sed dicitur eneus.qz es est durabilius omnibus metallis.⁊ significat corpus christi.quod ꝓpter inhabitantem deitatem durat ineternũ. Hic quidez serpens ꝓ gladium passiõis ⁊ mortis diuisus fuit in duas partes videlicet in animã ⁊ i corpus.⁊ anima deitati coniuncta ad inferiores partes terre descendit. Corpus vo eadẽ deitate plasmatum requieuit.sed sub fimo sepulcri positus.reitegratus est.⁊ reuixit cũ anima corpori reunita fuit.⁊ hodie glorioſe resurrexit.Sicut testatur apostolus ad Rom. iiij.Traditus ẽ ꝓpter delicta nostra.⁊ resurrexit ꝓpter iustificationem nostram. Et idẽ testatur sancta synodus ⁊ constitu.ꝺ sum.trini.⁊ fi.katho.c.firmiter credimus.dic.Tercia die resurrexit a mortuis. Idem testaꝝ vꝺ bum sancte ecclesie ꝓ themate assumptũ. In resurrectõe tua xpe ⁊c. In quo vbo duo ꝑncipalitez tanguntur.Resurrectõ xpi glorioſa ibi. In resurrectõe.⁊ celebratõ resurrectiõis gaudioſa ibi.Celũ ⁊ terra.Circa quod notã B dum vt aiunt naturales ⁊ cõputiste.Sol naturalis quolibet mense intrat aliquod signũ Nam.xiij.die marcij sol intrat in arietẽ.⁊ simiſiter.xiij.die aprilis intrat thauruz. Sed xiij.die Maij intrat signum gemini.⁊ sic de alijs .vt patet in hoc versu. Ri tib et ri gar. ip tiqz bzic.lucat.vi dato signis.Uide eĩ quota sit in ordine vnaqueq; syllaba in versibus mensium.⁊ facile patebit ingressus. numerãdo eñ sic.Mar ci us ad ri a ⁊c.cõstat q illa syllaba ri ẽ.xiij.⁊ sic de alijs mensibus. Spiritualiter ꝓ solem intellige christũ qui est sol iusticie ⁊ sol intelligentie. Justicie quidez.qa iuste retribuet nobis iuxta opera nostra omnia vel facta. Ideo dicit Malach.iiij. Orietur vobis timentibus nomen meum sol iustiție.Sed dicit sol intelligentie.quia facit nos eum intelligere ꝓ fidem.iuxta illud Isa.xij. Nisi crediderit is nõ intelligetis. Ideo dicũt mali ⁊ increduli Sap.v. Justicie lumẽ nõ luxit nobis.⁊ sol intelligentie non est ortus nobis. Iste quidẽ sol spualis xps dns noster intrauit arietẽ vt dicit Holcot lectõe huiꝰ sup li.Sap. Qñ in statu innocentie creauit ꝓmos parentes et in padiso collocauerat. Et sicut aries aial est naturaliter mite.⁊ innocẽs ſm genus suum.sic deus tunc mitis fuit. et nullã feritatem tunc eis ostendit. sed tñ innocentiam.⁊ in creando potentiam.⁊ res gubernando.quod significat in illo.qz aries ẽ animal potens ⁊ forte in specie sua.sed statim homine peccãte ille spiritualis sol xps intrauit in thauꝝ qui est aial magne fortitudinis ⁊ ferocitatis.qz statim expulit eos de padiso Heñ. iij. Inflixit etiã eis moriẽdi necessitatẽ in corpore.⁊ ad inferos descẽdendi in morte.Dein de euolutis ꝗnqꝫ milibus.⁊.cc.annis minus vno intrauit sol iusticie iste in gemini. qñ C duas naturas in vtero virginis ineffabiliter copulauit.⁊ tũc aliqliter mitigatus fuit ⁊ certe totaliter.qz dicit Isi.xxvij.ethy.c.vij. Thaurus quantũcunq; ferox fuerit. si alligeꝝ ficui mansuescit.Sic xpus filius dei q̃ in ꝓmis patribus magnã ferocitatẽ ostendit.alligatus dulcissime ficui.i.glose vgini ꝓ incarnatõem ꝓtinuo mãsuescit.Et verificatũ est i ipo illud Math.xxj.Ecce rex tuꝰ venit tibi mãsuetus De isto signo transiuit xps sol iusticie in cancrum.Est eñ cãcer animal passu retrogrado vadẽs.iuxta illud auiani. Curua retrocedẽs dum fert vestigia cancer.Sic christus in hoc mundo cõtinuo retrocessit.Quod sic probatur. Nam rectus incessus hominis iusti debet esse de virtute ad honores.exquo honor ẽ ꝓmiũ virtutis.iiij.ethicoꝝ.Deinde de merito ad premiũ.et de labore ad requiem eternam. Sed xps dñ hic vixit retrocessit de vtute in vitupium.de vituperio ad verbera.⁊ ad crucez.vt bona sexta feria audiuit charitas vra ⁊ de cruce ad mortez.de morteq; transiuit ad infernũ.Sic testaꝝ sacra pstitutõ de sum.tri. vt.s.Descẽdit inqt ad inferos. De qua hẽs s.pte.j.domica letare.sermone.ij. signo .b. D Hic q̃runt aliq̃.Primo an sit katholice cõcedendũ xpm ad inferna descendisse.⁊ videꝝ q nõ.Quia dicit beatus Augus.ad Dardaniũ ⁊ etiam sup Heñ.ad lram. Non facile nomen inferni i scripturis in bono inuenit. Si ergo xpo nihil mali attribuendũ ẽ. videꝝ q ad infernũ nõ descẽdit.Sed i ꝓtrariũ ẽ fides apłorũ.Descẽdit ad inferna. Jõ dicũt doctores. q noie inferni aliqñ intelligit pena. aliqñ locus pene.⁊ ſm hoc xpm descendisse ad inferna intelligit dupliciter. Uno modo aut quia descendit ad penam.aut qz descendit ad locũ

pene. Primo modo non conuenit xpo. quia i eius beata anima post mortem nec fuit pena dāni. i. carentia diuine visionis. nec pena sensus. i. afflictiua. Secundo aūt mō ꝓueniebat descendere ad infernū nō ad penaz sed ad locū pene. in quez descendit non necessitate. sz E volūtate. dignatione. z ptāte. Ratio autem quare ꝓ animabus liberādis voluit ad infernum descendere. cum eas in absentia potuisset liberare duplex assignaī vt dicit Bonauētura sup. iij. di. xxij. Primo ꝓpter consolatōnem victoz. quia magna fuit animabus liberādis consolatio. z maxima fuit christi dignatio. in hoc ꝙ xps psona liter voluit i anima sibi vnita ad infernum descendere. Unde ait Damascen⁹ ꝙ ꝓpter hoc descendit vt his qui in tenebris sederent superluceret. Sicut i sua natiuitate descendit vt his luceret q̄ i terris erant. Secundo ꝓptez refutationē aduersariozum. s. demonū. vt sicut christus eos vicerat in terra in natura assumpta. sic de eisdē triumpharet apud inferos ipsos inuitos spoliando. quia spolium sanctoz patrum iniuste detinebant. z sic implete sunt he figure. Primo Geñ. xiiij. vbi dicitur ꝙ thodoclaonioz z quatuoz reges cuz eo tulerūt substantiā loth quem cuz audisset abzahā captū Loth assumpsit vernaculos trecentos. z reduxit subam. psequens eos z occidens. Spūaliter loth interpzetatur vinculū. z significat patrem celestē qui vinculum est amoris. ipsius substātia sunt omnes electi qui ab hoc seculo in gratia z fide meritoz descenderunt. quos iniuste tenebat dyabolus. q̄ significaī ꝓ thodoclaonioz regē. Quod audiens verus Abzahaz xps psecut⁹ est ipsum. z omnes electos suos a potestate sua liberauit. Scōa figura. j. Regum xvj. Cum Dauid pasceret gregez venerūt vrsus et leo tulerunt ouem. Ipse autē eos insecutus est. ouem eripuit. vrsum z leonem occidit. Dauid gregē pascens est xps vniuersos i mundo nutriēs. Sed vrsus z leo est dyabolus. de quo Trenoz. iiij. Ursus insidiās factus ē mihi leo i abscondito. et hic tunc tulit ouem dauid qñ omnes electos ante passionē xpi infernus deuozauit. Sed christus mortuus in cruce eum insecutus est qñ infernuz destruxit. z oues suas ide eduxit. Sz ꝙ hoc dicīt de inferno non est de loco damnatorū vel purgandoz. aut etiā sine baptismo decedentum puerozum. sed de lymbo patrum intelligendū. Ad obiectōem Augustini dr̄ ꝙ hoc ē verum ꝓ tanto. quia ad infernū nunq̄ vllus descendit nisi ad penaz damni vel sensus preter soluz xp̄m. Et ideo recte dicit nomē inferni. nō de facili in bonum inuenitur. quia descēdere ad infernuz ad penam certam in malum sonat. Sed ad infernū descendere ipsum ptāte expoliando. z ex magno domino hoc i maximā sonat dignitatē. z sic cōpetit xpo. vnde ps̄. describens descensum eius ad inferos sic psallit. Attollite portas principes vras ꝛc. Et respondet in psona demonū. Quis est iste rex glozie. replicat in psona xpi di Dñs fortis z potens. Secūdo queriī an xp̄us sua pñ F tia infernū illuminauit. z videī ꝙ nō. qz tenebze videnī esse de ratōe inferni sicut lux est de rōne padisi. ergo ꝛc. Respōdeī qz tenebze inferni exteriozes cozrespondēt tenebris exteriozibus i inferno exñtibus. z exquo xps a sanctis pribus q̄ erant i inferno. s. i lymbo oīns tenebzas exteriozes fugauit. qz eis suā diuinitatē ostēdit ibidē. z sic tota trinitas eas ad visiōz dine essentie. ꝓpter meritū xp̄i miscōditer z dignāter admisit. Cōgruū ergo fuit vt per p̄ntiam sue humanitatis. s. quo ad aiam tenebras exteriozes eoz effugaret. Cōcedēdū ergo ē ꝙ xps infernuz. s. lymbū patz sua p̄ntia illustrauit. Ad obiectōem dic ꝙ infernus scz lymb⁹ sctoz patz erat oīnino euacuād⁹. ita ꝙ pamplu⁹ nullus esset descēsuzus ad ipsuz vt tenēt doctozes. iō decēs fuit ꝙ aliq̄d fieret i eo quod esset ꝓtra rōem inferni. s. illuminatō serena ex redemptoris p̄ntia. Tercio queriī G an aliquos de inferno dānatoz liberauit. ad hoc rñdent doctozes ꝙ exñtes in inferno dānatoz sunt i malicia obstiati sicut demones. Et qz pena nō tollit manēte culpa. iō de inferno dānatoz aliq̄ aia liberata nō fuit. iuxta illud Jsa. vl. vmis eoz nō mozieī. z ignis eorū nō extingueī. Nec fuit hoc ex insufficiētia liberātis. sed ex indispositōe obstinata i damnatis. Sz si instaret cōtra hoc aliqs Zach. ix. Tu in sanguine testamenti tui emisisti vinctos de lacu i quo nō erat aqua. Ubi dic glo. i. eos q̄ tenebanī victi carcerib⁹ vbi nulla miscōia eos refrigerabat. quā refrigeratōez ille diues petebat tu liberasti. Sed talis erāt anime damnate i inferno. ergo videī ꝙ aliquos inde liberauit. Ad hoc rūdēt doctozes ꝙ textus ille Zach. intelligendus ē de lymbo patrū. Sed ad glo. inductā dicunt sctūs Thomas z bonauen. ꝙ ipsa satis sit im ꝓpria. pōtī exponi vt hoc qō dr̄. nulla eos miscōia refrigerabat itelligaī de inferno dānatoz. z residuū. Tu liberasti. itelligiī de lymbo patrū.

Quia licet ante xpi aduentū nō esset misēdia liberās. fuit tñ misericordia relucēs. Et istud videt magis esse ptinens ppositō. Sz itez istaret aliqs p istud Job. In pfundum inferni descēdit aīa mea. ergo videt q ipsius anima non sit liberata. Respondeq omnes doctores tenēt Job eē saluatū. ideo distinguēdū ē q infernꝰ ē aliqs sup terrā. z est ipse aer caliginosus. qui est infernus aliquoz demonum Et vt ait mgr li. iij. sniaz. di. vj. c. iij. Iste aer caliginosus ē quasi eis carcer ad tempꝰ iudicij deputatus. tūc aūt detrudent ad baratrū inferni. iuxta illud mathē. xxv. Ite maledicti zc. Et ē infernꝰ sub terra q distinguebat i lymbū patz. i purgatoriū. i lymbū puerozz. z in infernū dānatoz. Ergo absolute loqndo tūc infernus dānatoz est pfundissimū inferni. Sz lymbꝰ patz respectiue. respectu eī inferni demonū quoz dā aere caligioso exñtiū dr pfundissimū iferni. z hoc mō dicebat Job i pfundū inferni descēdit aīa mea. De hoc infero dicit ppha i psona xpi. Eruisti aīaz meam ex inferno inferiori. Quarto querit an xps liberauit aliquos de lymbo puerozz. Rñdent doc. q nō. qz redēptō xpi ñ hūit locū nisi i illis qui fuerūt vel futura erant mēbra xpi. sed pueri illi qui tūc fuerunt in lymbo vel hodie sunt nūq fuerūt xpi redemptoris mēbra. neqz p ppriā fidē. neqz p sacramētū fidei. quod nūc ē baptismus. tūc circūcisio vel sacrificiū zc. Et ita hodie pueri vel alij decedētes in solo originali sicut sunt nō baptisati siue sint ō parentibus xpianis. iudeis. vel paganis. eq liter carebunt vita beata i ppetuū. qz ppetue priuant diuina visione. que priuatio vocatur pena damni. Sed tamen p magistrū z cōiter alios doctores pena eoz est minutissima. qa nō sustinent aliquē cruciatū ignis ex carētia diuine visionis. hunc em ordinatū rationis iudiciū vt vident se ex diuina ordinatōne inabiles ad huiusmodi visionem. Et q non habent cruciatū habet ex scptura Apoc. xviij. Quantum glorificauit se in delicijs suis tātū date ei luctū z tormentū. Sed notaz ē q huiusmodi pueri nunq se glorificauerunt in delicijs. eo q nunq peccatū cōmiserunt. Sed solum ex alijs traxerunt zc. Sed quid ō eis post iudicium finale deus sit facturus an etiam patient penam ignis vult Augustinus q sic. Et silr merckelnꝰ in tractatu de instructōne simpliciū sacerdotū. c. lviij. Et qz ipsoruz ea in antea posui i li. de sanctis sermone. j. de sancto Jacobo. z in sermo. iij. de resurrectōe xpi. z iō ad pns ponet ptermitto. hoc aūt solū addēdo. vt potit. s. Tho. de aqno pma scde q. lxxxvij. i rñsione ad scdz arg. q pena eterna nō debet puulis ppter quātitatē pcti originalis. sed rōe cōditōis subiecti. s. hois. qui sine gra iuenit. sic inquit. Eternitas pene nō corresp̄det peccato veniali ppter q̄ntitatez culpe. sed ppter irremissibilitatē ipius qñ videlicet peccato mortali est coniūctū. Quinto querit. vtz aliquas aīas ō purgatorio i suo descēsu liberauit. Ad hoc dr q i solutōe huiꝰ q. doc. sunt ptrarij. Sz p solutōe dicit sctꝰ Tho. circa. iij. sniaz. di. xxij. q lz nō iuenit determīatū apud sctōs pres. tamen dici posset q illi qui erant in purgatorio nō inde fuerunt liberati. nisi dicat q in vita sua hoc meruerunt. vt p passionem christi liberarentur vel ex speciali gratia tūc fuissent liberati licz nūc nō liberent. Et tenēt quidā doctoresf moderni z pbabiliter q christus in suo descensu ad inferiozes omnes animas de purgatorio liberauit. z probant hoc Actuū. ij. vbi dicit de christo q deus eum suscitauit a mortuis solutis doloribus inferni. Sed hoc intelligi nō potest de lymbo patz. quia ibi nō fuit dolor sed pena damni tñ. igit intelligit de purgatorio. Sed posset hic aliquis in contrariuz arguere. Passio xpi nūc equalē hēt vtutem miscōie quā tūc habuit. sed nūc virtute passiōis nō liberant illi q̄ sunt in purgatorio nisi prius puniant z purgentur. igit nec tūc. Ad qō respondet. licet passio christi nō habebat virtutem liberandi simpliciter z indistincte omnes ō purgatorio nisi aliquo modo eis pena infligeret. tamen tūc ex speciali gratia vt tangit sanctus Thomas ppter redemptoris pñtiam poterant omnes de purgatorio liberari Recte sicut pmissus fuit z datꝰ latroni introitus padisi dicente redemptore. Hodie mecū eris in paradiso Luce. xxiij. Sexto queritur q̄ diu christus i inferno fuit. Ad hoc dicit sctus Thomas circa dist. xxvij. tercij. li. sniarū qō aliquo mō corpus et aīa sunt pportionabilia. Tāto ergo tpe aīa christi i infezno eē debuit quanto tpe fuit eiꝰ corpus i sepulcro. vt p vtrunqz suis fratribus silaretur scz alijs homībus. Et vt p resurrectōem suam nouaz inchoaret vitā etiā quo ad aīaz liberatiōz. z quo ad corpoz resurrectōem i suo corpe inchoatā. Māsit ergo aīa xpi vsqz ad horā resurrectōis i lymbo. Postea itrauit i signū leonis i sua gl̄osa resurrectōe. Dicit em Jsi. li. xij. ethymol. c. ij. qō catulus leonis de nouo

natus tribus diebus iacet q̃si mortu⁹. Tãdẽ post tres dies p̃ris rugitu a dormitione siue morte suscitatur. Jsto modo xp̃s cũ essz mortuus in cruce tribus dieb⁹ p synodochẽ mortuus iacuit. Post quod tempus virtute p̃ris suscitatus resurrexit. Circa quod illa q̃runt primo. an cõgruũ fuit xp̃m tercia die resurgere. Ad hoc dicũt doctores super decretali firmiter. p̃ncipaliter sup hoc v̄bo. tercia die

M resurrexit a mortuis. qđ xp̃s ñ sustinuit mortẽ vt debitor mortis sed vt mortẽ nostraz sua morte mortificaret. Ad hoc aũt duo requirebant. vnũ videlicet vt nõ debitor mortis solueret mortẽ quã nos debebamus. Aliud aũt vt nos virtutẽ mortis ipsius xp̃i cognoscere mus. vt p fidem mortis xp̃i virtus mortis in nobis effectũ haberet. ppter quod congruũ erat vt veritas mortis appareret q̃ sufficienter apparuit p hoc qđ xp̃s tercia die resurrexit a mortuis. Fuit em̃ mortuus i sexta feria. z resurrexit die dñica que tercia est post feriam sextã. Et hoc predixit xp̃s Math̃. xx. Filius homis tradet gẽtibus. z ꝯdemnabũt eũ morte. Et sequit. Et tercia die resurget. Jõ in symbolo apl̃orum dr̃. Tercia die resurrexit a mortuis. Et addit in symbolo niceno. scõz scripturas. Sed cõtra hoc instaret aliq̃s sic. Xp̃s loq̃ns de sua morte Math̃. xij. dicit. Sicut fuit Jonas i vẽtre ceti tribus diebus z tribus noctib⁹. sic erit filius homis i corde terre. Sed nõ fuit xp̃s in corde terre nisi q̃diu mortuus fuit. Cũ ergo tribus diebus z trib⁹ noctibus mortuus fuit xp̃s. videt ergo q nõ resurrexit tercia die. sed magis q̃rta die. Ad hoc rñde. dies diuersimode accipit aliq̃n p die naturali. z sic integrat ex. xxiiij. horis. z totũ aggregatũ sit ex die z nocte dies dr̃. Aliq̃n

n accipit p die artificiali q̃ ẽ latio sol̃ sup nr̃m emisperiũ siue terrã. loquẽdo ergo de die artificiali q̃ distinguit cõtra noctez. tũc xp̃s fuit mortuus vna integra die tm̃. s. die sabbati. et duabus noctibus. quaz vna p̃cessit sabbatũ z alia sequebat. Et ad hãc intẽtiõz dicit glo. ad Ro. iij. c. qđ xp̃s requieuit i sepulcro vna die. z duabus noctibus. quia sua simplici nouitate nostrã duplicem vetustatẽ cõsumpsit. Jdem dicit vna glo. sup illo verbo Luce vlt. Nonne oportuit xp̃m pati z resurgere. quod

• sic intelligendum est qđ due noctes q̃buſ corpus christi fuit in sepulcro sign̄ificabãt i nobis duplicem vetustatez. scz culpe z pene. vl̃ corpis z anime. quas christus ꝓsumpsit sua simplici nouitate. scz pene sine culpa. quod figurabat dies vnica sabbati. per quã integrã mortuus fuit. Si autem loquimur de die naturali. sic p synodochen accipiendo ptez pro toto quod consuetuz est in tempore. sic mortuus fuit tribus diebus z tribus noctib⁹. Illa em̃ ps diei passiõis xp̃i. s. ab hora passiõis xp̃i. s. ab hora nona z deinceps cõputat p tota die naturali cuius ẽ pars. s. p nocte p̃cedẽti. z ipsa die artificiali. Sil̃r nox sequẽs computat p tota die naturali sequẽti. quib⁹ si adiungatur vna dies naturalis integra videlicz nox p̃cedens sabbatũ z dies sabbati. hoc mõ loquendo habet q̃ christus fuit mortuus. et fuit i corde terre tribus dieb⁹ z trib⁹ noctib⁹ Et ita intelligit auctoritas inducta. Et i hac sñia cõcordant oẽs doctores sancti. Sz circa hanc solutõz occurrit alia dubitatõ q̃ hora xp̃s resurrexit. De hoc ẽ diuersitas inter doc. Quidã dicũt q̃ i media nocte. alij dicũt q̃ i aurora. Et nihilomin⁹ tã illi q̃ isti cõcordãt q̃ corp⁹ xp̃i fuit. xxxvj. horis i sepulcro. qz de p̃ma opinione ꝓputant ab hora. vj. qñ tenebre facte sunt sup vniuersã rerrã. z sic ꝓputant. xxxvj. horas. qz fuit eq̃noctiũ v̄nale qñ xp̃s passus fuit. de scda opinione ꝓputãt sexo. siue a tpe vesptio qñ corp⁹ positũ fuit i sepulcro. Pro istaz opinionũ ꝓcordãtia dic̃ Bonauẽ. q̃ aliq̃d dr̃ fieri dupl̃r. vl̃ p̃m v̄itatẽ qñ fit vel qñ innotescit. z iõ qui horã medie noctis assignãt tp̃us determinãt p̃m veritatẽ resurrectõnis. quia p̃m veritatẽ tunc facta fuit Qui v̄o assignãt tempus mane. determinant qñ innotuit. Et subdit. forte resurrectio christi fuit inter horam medie noctis z diei dominice. Et quia mediũ habet cum extremis participatõz. iõ aliqui dicũt resurrectõem fuisse in media nocte. aliqui in mane sine aliq̃ contradictõne. Sed itez instaret q̃s sic. Figura debet corrñdere v̄itati. sed resurrectio christi figurata fuit in Samsone. de quo Judicũ. xvj vbi dicitur q̃ ingressus vrbem Gaze. et in ea dormiuit vsq̃ ad medium noctis. Et inde resurgẽs apprehendit ambas portas vrbis cũ postibus suis. et sera. et apportauit suis humeris vsq̃ ad montis verticem. Ex qua scriptura videtur. q̃ xp̃s in medio p̃me noctis debuit resurgere z nõ tercia. z. b. greg. tãgẽs figurã p̃dictã in omel̃. paschali dicit xp̃z i nocte resurrexisse sic̃ samson i nocte deportauit portas gaze. videt ergo q̃ ñ fuit ꝓgruũ xp̃m resurgere tercia die. Ad hanc obiectionez dicũt doctores q̃ nõ est ncciũ q̃ figura i oib⁹ corresp̃deat veritati vel ecõuerso. q̃a nulla

figura est ita similis veritati qui sit ex aliqua parte sibi dissimilis. Potest enim dici. q̄ per Sāsonem in hac re gesta nō fuit figura resurrectionis xp̄i quantū ad temporis horam. sz magis quantum ad resurgentis potentiā magnificā. qz sic samson portas ciuitatis potentia fortitudis apportauit ita xp̄s potētia dīnitatis fortissime resurrexit i media nocte. Sz ad hoc qd̄ obijcit de omel. greg. q̄ videt dicere ex p̄sideratōe illi⁹ figure ō samsone q̄ xp̄s resurrexit i media nocte. dicit. s. Tho. q̄ xp̄us credit resurrexisse in crepusculo matutīo. s. inter mediam noctem z auroram. z ita iuxta intentionē Bonenenture p̄missaz tunc absqz contradictione dicitur resurrexisse i nocte z in die. Pro doctrina morali est sciendum. ꝑ q̄ resurrectio spūalis quatuor modis in xp̄i resurrectōe corporali p̄monstrat. Primo sic qz xp̄s resurrexit corporaliter vita corporali nunq̄ moriturus. Juxta illud apli ad Ro. vj. Scientes q̄ xp̄s resurgēs ex mortuis iam nō moritur. Glo. qz resurrexit ad vitā imortalē. mors illi vltra nō dñabit. Ita et nos q̄ vt spero oēs hoc tpe q̄drageſime p̄terito a peccatis surreximus. mori deinceps p pctā non debem⁹. qz al's vere nō resurgerem⁹. nec spūaliter viueremus. Jō subdit apls ad Ro. vbi s. Ita z vos existimate fratres mortuos quidem esse peccato. Glo. p totalem dimissionē. viuentes autem deo. s. vita gratie in xp̄o ihu. Non ergo regnet peccatū in vr̄o mortali corpore vt obediatis concupiscentijs eius. Sed neqz exhibeatis membra vestra arma iniquitatis. s. contra dñm. z pctō. s. ꝓtra p̄ximū. sz exhibete vos deo. i. aptate vos deo ad seruiē dum tanq̄ ex mortuis viuētes. Et nota q̄ illi q̄ p penitentiā quadrageſimalē a pctō spūaliter resurrexerunt. z statim post pascha iterū i peccatis moriunt. similes sunt illis qui i veteri testamēto p heliā z heliseū imo p xp̄m añ passionē resurrectōe impfecta surrexerūt quia iterato mortui fuerunt. Sed hi qui post resurrectiōem spūalem nō i peccatis moriūt siles sunt illis sctis q̄ cuz xp̄o surrexerūt nec iterato mortui fuerunt vt quidā dicunt. Pro quo nota quidam opinā q̄ illi sancti cū xp̄o surrexerunt. z testes ipsius resurrectōis extiterunt. pfecte surrexerunt cū quatuor dotibus glorioſis. z christo ascendēte in celū cuz eo ascenderunt. Et tenētes illā opinionē allegāt ꝑ se Aug. i sermōe resurrectiōis. qz illa ē rō quare quidā sancti p̄res affectabāt i terra sancta sepeliri. qz in spū. p̄uidebāt aliquos p uenire futuram resurrectionem in christi resurrectione. vt tangit magister hist̄oria. z tractans de signis que post mortez christi euenerunt. sicut patet de Jacob patriarcha qui filios coniurabat vt corpus suuz de egypto trās portarent z in terra sancta in spelunca duplici spelirent Gen. xlix. Similiter Joseph coniurauit fratres suos. vt quando dominus visitaret eos. q̄ redirent de egipto ad terraz. p missionis q̄ ossa sua secum transportarent. z ibidem sepelirent Gen. vltimo. Alij autem dicunt q̄ iterum sunt mortui. z dicunt cum magistro hist̄oriarum super euangelia. q̄ aliquorum corpora que cum christo resurrexerunt quiescunt in Hierusalem. Et Augus. de mirabilibus diuine scripture plane diffinit q̄ iterum mortui sunt. Dicit enī. c. ix. ꝓpe finez libri. Sicut i resuscitatis mortuis similitudo tm̄ non mors continua fieri cernitur. ita z in his similitudo resurrectōis n̄ ipa resurrectō ostēdit. De cōtinua enī morte null⁹ ad vitam indiuiduā nisi dñs vsqz in nouissimā diem reuertit. Unde dicendū ꝑm mentē Aug. appet ꝓbabilis in hac pte. vt Holcot lectione. xix. q̄ illi qui cū christo surrexerunt itez mortui sunt. quoz corpora itez ad monumenta reuertebant. Nāqz verisimile ē q̄ inter eos debebant fuisse sancti patres. moyses et Dauid et quidā alij. quorum fidē maximā cōmēdat aplus ad Hebre. xj. Et in fine ꝓcludit. Hi omnes testimonio fidei ꝓbati inuenti sunt. nō acceperunt repromissionem. s. glorie eterne. Et hoc mouebat Augustinus ad sic dicendū. Et dicit Holcot. Constat q̄ moriebant. sicut de Johanne euangelista dr̄. q̄ dolorē in moriendo non sensit. sic z illi. non enī sequit. si iterum moriebātur. ergo cum pena. Potest enī deus cuz statuto dispensare. z eis ꝑ pena gloriaz recōpēsare. Sz. b. Hiero. in ser. Cogitis me dicit. quos cū dño resurrexisse legim⁹ vtq̄ redigerit in puluerē certū nō habemus. Melius ē ergo totū deo cōmittere q̄ aliquid temere diffinire. Et hec sīa pluribus placet. Secūdo qz xp̄s ꝑm corpus z animā de sepulcro resurrexit. expeditus a syndone qua erat inuolutus. z a sudario quo erat coopt⁹. Sic homo resurgens spūaliter debet resurgere ō sepulchro corruptionis culpe. z a syndone si ue ligamento consuetudinis prauе. que ligat hominez z inuoluit ne celeriter a peccato resurgat. Suzgere etiā dz a sudario excusatōis puerse. Sicut enim sudario sudor extergitur ita excusatione peccatum ne appareat. sicut

fecit Adaz ꝛ eua Geñ. iij. Tercio sicut xp̃s ō sepulcro ipso manente clauso resurrexit. Sic qñ quis resurgit spiritualiter p̄ veraz penitẽtiam claudit̃ sepulcrũ ꝓcupiscẽtie ne defluant ipsius riuuli ad ꝓpetratoz pctoꝝ. Quarto sicut xp̃s resurrexit cũ. iiij. dotib⁹ corpis scz cũ claritate contra opacitatẽ. cũ agilitate cõtra grauitatẽ. cũ subtilitate cõtra grossiciẽ. cũ imortalitate ꝓtra passibilitatẽ. Sic hõ cũ resurgit spũaliter surgit ad claritatem cognitionis. ad agilitatẽ bone opationis. ad ſbtilitatem contemplationis. ꝛ sursum actõnis et ad impassibilitatẽ solide tollerationis aduersarioꝝ. ꝛ hoc quo ad p̄mũ. Quãtũ ad secũdũ ponit̃ i v̄bo p̄misso celebratõ resurrectionis gaudiosa cũ subiũgit̃. celũ ꝛ terra letãt

℟ Circa qō notandũ qñ rex terrenus pugnãs contra alium regem si viribus suis deficit ꝛ succumbit oñs de familia sua tristant̃. Si autem postea resumptis virib⁹ fines hostis sui ingreditur eum ꝓsternendo ꝛ captiuos redimendo. omnes sui qui erant in tristicia. iocundant̃ ꝛ letant̃. Spũaliter xp̃s rex celoꝝ in sua passione pugnauit contra regem superboꝝ. ſ. dyabolum. qui est rex sup omnes filios superbie Job. xlj. Sed ꝓ salute generis humani pugnans defecit. ꝛ i cruce succubuit. sicut testat̃ per os dauid in p̃s. Defecit coꝛ meum ꝛ caro mea. Ideo omnes de familia sua tristabantur. sicut patuit primo de celestibus. vt de angelicis spiritib⁹. de quibus Isa. xxxiij. Angeli pacis amare flebunt. Deinde patet de terrestribus. vt de virgine gloriosa. de ap̃lis ꝛ de alijs hom̃ibus electis qui in triduo mortis xp̃i valde tristes erãt. Et q̄ libet dicere potuit illō Job. xxx. Uersa ẽ i luctũ cithara mea. ꝛ organũ meum in vocẽ flentium. ꝛ non dumtaxat rationales creature imo ꝛ irrationales tristabantur. Nam ob magnam tristiciam ꝛ compassionẽ celum lumen suũ abscõdit. terra mota fuit. ꝛ sic de alijs. vt hr̃ Math̃. xxvij. Sz iste rex resumptis viribus ingressus ẽ potenter fines sui inimici. cũ ꝓstrauit. ꝛ captiuos quos tenebat liberauit. ꝛ hodie cum eis resurgens in ciuitatem suam amenã. ſ. paradisum terrestrẽ letãter subitrauit. Qō pōt haberi ex illo v̄bo p̃s. cxxxviij. Si sumpsero pẽnas meas diluculo. ꝛ habitauero i extremis maris. q. di. cum assumpsero pennas. id ẽ duas alas charitatis. i diluculo mee resurrectõis. tunc cũ electis meis habitabo in paradiso que est in extremis maris. Et dicũt doctoꝛes. cũ xp̃s post suaz resurrectõez nõ fuit cũ discipulis. tũc fuit cũ p̄ribus in paradiso. Idcirco hoc tẽpe sue victoriose resurrectõis oĩa tam in celo ꝛ in aere q̄ i terra letantur. vt dicit verbũ allegatũ. celum et terra letantur. Pro quo notandũ. p̄ celũ hic S intelligit̃ celũ splendidũ. quod ſm magistrũ li. ij. sniaz dist. ij. c. vj. dictum est empirreuz ꝛ igneuz a splendoꝛe. non caloꝛe. cum quo q̄dem celo creati sunt angeli. iuxta illud Geñ. j. Creauit deus celum ꝛ terram. Hoc quidez celum in xp̃i resurrectõe letatũ est. ꝛ quõ hodie letatũ sit ostenditur in illo q̄ ciues celestes in vestibus albis in sepulchro sedentes. mulieribus lacrimantibus ꝛ deflẽtibus mortuum dominuz resurzectionis sue letissimos rumoꝛes letificauerunt ꝛ nunciauerũt. q. d. tantũ est nobis hodie gaudium in celo. q̄ celum non potuit nos continere. Sed descendimus gaudia nostra vobis nunciare. ꝛ hoc habetur in euangelio hodierno Marci vltimo. vbi Maria magdalena. maria iacobi. et Salome venerunt ad monumentum. ꝛ viderunt iuuenem sedentem in dextris coopertum stola candida. Et stola fuit signum leticie angelorum. quia dicit Hieronimus. Uestis candida vera est leticia. Et beatus Gzego. dicit in omel̃. Stola candida cooptus apparuit. q̄a festiuitatis nr̃e gaudia nunciauit. Cãdoꝛ enim vestis splendoꝛẽ nostre denunciat solennitatis. Cũq̄z sic vidissent angelum in veste alba leticie ipse obstupuerunt. Quod considerãs angelus. dixit eis. nolite expauescere. quasi diceret. nobis gaudentibus nolite timere et contristari. Quia nobiscum ciues celi eritis. Jhesum enim queritis nazarenum crucifixũ non est hic. scz per presentiam coꝛpoꝛalem. Surrexit. ecce locus vbi posuerunt eum. q̃si diceret. Ecce leo suscitauit catulum suum. Ecce fenix triduo mortuus. hodie reuixit. Ecce figulus ex eodem luto fracti vasis. fecit aliud vas. sicut placuit oculi ei⁹. Ecce Jonas de vẽtre ceti illesus exiuit. Ecce vestituz ẽ cãdelabrum aureum. Ecce suscitatũ est tabernaculum Dauid quod ceciderat. Ecce refulsit sol qui p̄ius erat sub nubilo. Ecce viuificatum est granum quod cadens in terraz moꝛtuum fuerat. Ecce verus Joseph educt⁹ de carcere cõstituitur dominus egipti. Ecce saccus cõscisus circũdedit leticiã. Ideo ite dicite ei⁹ discipulis ꝛ petro. qz precedet vos in galileam. Ibi euz videbitis. sicut dixit vobis. Ecce quaz gaudiosos rumoꝛes angelus mulierib⁹ nũciauit. Scõo p̄ celum intelligit̃

firmamentū quod secunda die factum est. sic̄ testaꝝ mgr̄ vbi. s. di. Celū in quo posita sunt lumiaria magna. nō i p̄ncipio sed sc̄da die factū. illud q̄dē celū hodie letatū est. Sicut eñ i die passionis xp̄i in suis stellis. s. sole et luna obtenebratum fuit. sic in die gaudiose resurrectionis eius clarius letiusq; illuxit. Sicut canendo testatur sancta mater eccl̄a. Lucent clarius sol z luna morte christi turbida Sed moraliter intelligitur sancta militās eccl̄ia. qz sicut f̄m naturales firmamentū fuit a p̄ncipio creatū f̄m suā substam. sz sc̄da die amplior formatōe ē decoratū z ornatū. Sic ecclesia fideliū etiā ab initio inchoata videlicz i p̄mis parētib⁹ fuit. Sed f̄m Uincē. i spe. histo. li. ij. c. lvij. ab Abel dr̄ incepisse ecclesia. Quia si ab Adam incepisset. non fuisset continua. et q̄uis ab initio incepit ab Abel. tamē perfecte formata fuit z decorata secunda die in tempore plenitudinis gratie qñ christ⁹ venit in mundū. Hec reuera sancta eccl̄a p firmamētū designata i xp̄i resurrectione cordialiter ē i filijs suis. Et quō potuissent ꝓ tristari cū xp̄s resurgēs māsit cū eis q̄nquaginta dies eos varijs apparitiōibus ꝓsolādo. ideo dixit dñs math. ix. Nunquid possunt filij sponsi. s. xp̄i. qui est sponsus ecclesie lugere q̄ diu cum eis est sponsus. quasi diceret non. Circa ¶ quod vlterius est notandū. sicut firmamētū habet multas ptes. Quia f̄m cōmentatorem sup. ij. li. de celo z mūdo. Quelibet stella ē dē sior pars sui orbis. Ita sancta eccl̄ia tēpe resurrectōnis sponsi xp̄i habuit varias partes z distinctōes sctōz. Prima pars fuit electorū qui fuerūt in lymbo. et hi significabantur p stellas qui dicuntur pliades. et sunt septez stelle que inter genua thauri z vicine sunt sibi z diuise. Et f̄m Gregorium oriuntur tempore hyemali. Sed per tēpus hyemale intelligitur tēpus ante xp̄i natiuitatem z passionez in quo orti sunt p natiuitatem oñs sancti in lymbo cōtenti. qz oñs ante passionē xp̄i electi ad lymbuz descenderūt. ꝓpter quod dixit Jacob sanctissim⁹. Descendā ad filiū meū lugēs i infernū. i. ad lymbū patz. Gen. xxxvij. Et dicunt septem ad numeruz septistellij. q̄a vij. virtutibus oñs illi electi in lymbo fulserunt. s. quatuor cardinalibus. que sunt iustitia. tempantia. fortitudo z prudētia. z tribus theologicis. s. fide. spe. z charitate. Sz ē valde notabile de stell' p̄dictis q; tpe vnali i quo xp̄i resurrectō celebraꝝ leti⁹ lucēt atq; splendent. z quanto aura ē serenior z frigidior tanto ab alijs stellis melius discernūtur. Et f̄m Marcianum. Cum sol per pliades iter facit aeris caliditas vernalibus pluuijs tpatur. z terra tūc tpis flor̄ pulcritudine adornaꝝ. ita ad p̄sens. cum verus sol iusticie xp̄s iter faceret per sanctos patres i lymbo exñtes eos sua deitate illustrādo. tūc letius luxerunt. q̄a dotē claritatis ex eius p̄sentia acceperūt. Tūc q; aer tenebrosus fuit serenatus. z tribulatō eoz pluuijs diuine gratie erat tpata. Et letāter dicere potuerūt Thobie. iij. nō delecteris i p̄dictōibus nr̄is. qz post tēpestatē tranql lū facis. z post lacrimatōem z fletū exultatō nē infundis. De hoc vide historiā quā ponit nicodemus i suo euāgelio. Carinus et lētius qui cū xp̄o resurrexerūt Anne z Cayphe. nicodemo z Joseph gamalieli apparuerunt. z adiurati ab eis quid christ⁹ apud inferos gesserit. respōderunt. Cū essemus cū oībus p̄ribus nr̄is i caligie tenebraz. subito factus est aure⁹ solis color. purpuraq; regalis lux illustrās sup nos. Statim Adā humani generis p̄r exultauit dicens. Lux ista auctoris lūmē est sempiterni. q̄ nobis p̄misit mittere coeternū suū lumē. Tūc exclamauit Isa. di. Hec est lux patris. dei filius sicut p̄dixi cū viu⁹ essem i terris. Populus gentiū q̄ ambulabat i tenebris vidit lucē magnā. Tūc supuenit genitor noster Symeon. z exultans dixit. Glorificate dñm. qz ego infantē natū in manibus suscepi in templo. z compulsus a spū sancto dixi. Nūc di. dñe ser. tuū in pa. rē. Quia viderūt oculi mei. Post hec Johannes letanter ait. Ego xp̄m baptizaui. z ante faciem ipsius parare vias eius p̄ui. z ipsum digito ostēdi. di. Ecce agnus dei. ecce qui tollit rē. Et descendi nunciare vobis. quia in p̄ximo est visitare nos. Tūc seth dixit. Cum iuissem ad portas paradisi rogare dominū. vt transmitteret mihi angelum suum vt daret mihi de oleo ligni misericordie vt pungerem corpus p̄ris Ade cū esset infirmus. apparuit mihi angel⁹ michael di. noli laborare lacrimis orādo. ꝓpter oleuz misericordie. quia nullo mō poteris ex eo accipe nisi q̄n completi sunt q̄nq; milia et quingēti anni. hec audiētes oēs p̄riarche et ꝓphe exultauerūt maḡ exultatōe. Cū igit̄ hec agerēt. facta est vox vt tonitruū di. Tollite portas p̄ncipes vestras rē. Ad hanc vocē ꝓcurerūt demōes. z hostia erea cum vectib⁹ ferreis clauserunt. Quibus Dauid. nonne ego ꝓphetisaui. d. ps. cvj. Confitemi dño quoniam bonus rē. Confiteātur dño misericordie

eius.ꝛ mirabilia eius filijs hoīm. Quia ꝓtriuit portas ereas ꝛ vectes ferreos cōfregit.ꝛ facta est itez vox magna. Tollite portas p̄ncipes. Uidēs infernus q̄ duabus vicib⁹ clamauerat.quasi ignorās dixit. Quis ē iste rex glorie. Cui dauid. Dñs fortis ꝛ potēs in p̄lio Tūc rex glorie supuenit.ꝛ eternas tenebras illustrauit. Et extendēs dñs manuz.ꝛ tenēs dexterā Ade dixit. Pax tibi cum omnibus filijs tuis iustis meis. Et ascēdit dominus ab inferis.ꝛ omnes sancti secuti sunt eum vt impleretur illud Isaie.lv. In leticia egrediemi scz a lymbo.ꝛ in pace reduimi. Tunc veriſicatum est illud p̄s.cxiij.ō christo. Eduxit populum suum in exultatione. et electos suos i leticia. Et addit euangelium Nicodemi. Dominus tenens manum Ade tradidit michaeli archangelo qui introduxit eū in paradisū.

✠ Secunda pars electorum fuit in mūdo.ꝛ fuit duplex.ſ.virorꝫ ꝛ mulierꝫ. De numero mulierum p̄cipua fuit matez dñi virgo Maria sanctissima que p̄ stellā maris positā i firmamento est figurata. Nā sicut i xp̄i passiōe fuit obscurata.sic in resurrectōe xp̄i clarissime illustrata. Quod patet ex eo.quia stelle lumē suum capiunt a sole qui est fons totius luminis quo superiora ꝛ inferiora illustrantur.vt dicit Isidorus. Sed quia sol in passione Xp̄i lumen suū amisit ꝛ obscurauit Math̄.xxvij. igit̄ ꝛ stelle. Sed sicut sol in die resurrectōis clare luxit. sic et stelle clarum lumen habuerunt. Ita beatissima virgo Maria in passione filij sui p̄e maximis doloꝛib⁹ fuit i coloꝛe suo splendido obscurata.vt de illo miraretur p̄pheta Hieremias Treno.iiij. Quomō obscuratum est aurum.id est aureus coloꝛ virginis glorioſe.mutatus est coloꝛ optimus. Sz que fuit sic mestissima christo moriente.non dubium quin p̄e cunctis hodie hominibus gaudiosissime exultauit dicens cum p̄s.xciij. Secūdū multitudinē doloꝛ meoꝛ i coꝛde meo conso.tue.letifica.animā meā. In cui⁹ signū imago quedā beate virginis est Rome apud sanctū Sixtū quā sanctus Lucas dr̄ pixisse. que vt dicit̄ in passiōe ꝛ parasceue a mane vsq; ad horam nonam palleſcit. et tunc nigreſcit quasi facies mortua vsq; ad diem resurrectionis.quasi diceret illud Cantic.j. Nolite me considerare q̄ fusca sim.quia sol.id est filius meus.p̄pter suam amarissimam passionem decoloꝛauit me. Sed hec imago hodierna die roseo coloꝛe perfunditur quasi resurrectioni filij sui congaudēdo Ideo hodie cātent angeli eam ad leticiam exhoꝛtando dicētes. Regina celi letare. Et sancta ecclesia sb̄iungit. Gaude dei genitrix. Quia surrexit filius tuus. Item de numero virorum p̄cipue fuerunt sancti apostoli per duodecī signa fir̄mamenti designati. qui speciali leticia in xp̄i resurrectione splenduerūt. Sicut testat̄ euāgeliū Joh̄.xx. Gauisi sunt discipuli viso dño Secūdo notandū q̄ non solū celum letatur i xp̄i resurrectiōe. sed celi volucres. Nam per hoc tp̄s felicissime resurrectōis q̄i oīs volucres colletan̄.ꝛ resurrectōi xp̄i congaudēt.

Prima eī ꝛ p̄cipalis est philomēa. q̄ vt freq̄nter hoc tempe resurrectōis nisi per frigus impediatur solet gaudere ꝛ cantare. Est eī vt dicunt naturales auis parua in coꝛpore. sed cantus amenissimi. que intātū i cātus amenitate delectat̄ vt aliquādo p̄ cantū deficere videat̄.et post q̄ cibo coꝛpus reficit iterum canit.ꝛ sic coꝛpis exiguam quātitatem restaurat p̄ cantus amenitatez. Spūaliter p̄ philomenā intellige Mariam magdalenam. qz sicut hec auicula est parua. sic ipsa fuit ex humilitate infima. quam humilitatem tunc ostendit quando ad pedes Jhesu flēdo retro p̄ostrata iacuit Luce.vij. Sz sicut philomena tam in nocte vel diluculo. q̄ etiam in die amenissime cantat.et resurrectioni christi secundum modulum suuz congaudet. Sic hec felix peccatrix i nocte resurrectionis christi a diluculo ameniter cantauit. cum resurrecti nem ei⁹ discipulis p̄mit⁹ nūciauit.vt hr̄ Jo. xx. q̄ vna sabbati venit Maria magdalena mane cum adhuc essent tenebre ad monumē tum. Et inter cetera cum ibi staret plorans. conuersa retroꝛsum vidit Jhesum stantem. ꝛ nesciebat q̄ esset Jhesus christus. dicit ei. Mulier quid ploꝛas.quem queris. Illa estimans quia oꝛtulanus esset. dicit ei. Domine si sustulisti eum dicito mihi vbi posuisti eum. ꝛ ego tollam eum. Dicit ei ihs.maria. Conuersa illa dicit ei. Raboni quod magister dicitur. Dicit ei Jhesus.noli me tangere.nondum eī ad patrem meum ascēdi. Uade ergo ad fratres meos. et dic eis. Ascendo ad patrem meū ꝛ ad patrem vestrum.deum meum ꝛ deum vestrū. Uenit ergo maria magdalena nūcias discipul̄.qz vidi dominū. ꝛ hec dixit mihi. Ecce q̄ dulciter ꝛ gaudioſe cātauit ista celestis philomena. et vere multum amenus ꝛ iubilosus fuit i aurib⁹ ap̄lorꝫ iste cant⁹ vidi dñm.ꝛ q̄libet ip̄oꝛ potuit dicere ad ip̄az illō cāt.ij.o maria sonet vox tua i aurib⁹ me. vox

enim tua dulcis. Ideo canit ecclesia de ipsa. Resurrectõe Maria facta est prenuncia. ferens christi fratribus ei⁹ morte tristibus expectata gaudia. Secunda auicla que hoc tempore lete resurrectionis dulciter cantat ꝛ letatur est alauda. que vt dicit in libro reruꝫ est a laude dicta. eo ꝙ maxima iocunditate extẽsis in aere pennis vocis modulamine aure letioris tempori congaudet. Per has auiculas letantes resurrectõi xpi cõgaudẽtes spualiter itellige alias deuotas femias. videlicet mariaꝫ iacobi et iohannã. ꝛ ceteras que cuꝫ eis erant. q̃ letãter resurrectõꝫ xpi aplis nũciabant. vt habet Luc. vlti. Et recte sicut alaude in diluculo vel auroza se eleuant. ꝛ dem ortum lete nunciant. Sic iste sancte muli eres prima sabbati sicut hodie diluculo surrexerunt. et ad monumentum venerunt portãtes aromata que preparauerũt. Et inuenerunt lapidem reuolutum ꝛ ingresse non inuenerunt domini Jhesu corpus. Et factum est cum mente cõsternate essent de isto. ecce duo viri steterunt secus illas in veste fulgẽti. qui dixerunt ad illas. Quid queritis viuentem cum mortuis. non est hic surrexit. Recordamini qualiter locutus est vobis cum adhuc i galilea esset dicens. Quia oportet filium hominis tradi in manus hominum peccatorũ. et crucifigi. et tercia die resurgere. Et recordate sunt verboruꝫ. Et regresse a monumento nunciauerunt hec omnia illis vndecim cũ ceteris omnibus. vt patet Luce. xxiiij. Ecce qualiter in diluculo christum verum diem iã ortum ad similitudinem alaudarum nunciauerunt. Tercia auicola que etiaꝫ hoc tempore sub leto cantu xpi testatur resurrectioneꝫ est dicta chaliander. que scõm Albertuꝫ in libro rerũ. auis parua alaude similis que miro vocis modulamine audientes letificat Capta enim ab hominibus. captiuitatis sue obliuiscitur. ꝛ vix vno die sine cantu preterit Per hanc auẽ moraliter significabat ioseph ab aromathia qui paruus erat ratõne humilitatis. et silis alaudis. s. sanctis mulieribus ratõe deuotionis in hoc ꝙ xpm humiliter et deuote sepeliuit. vt Matth. xxvij. ꝛ Lu. xxiij. ptinet. Hic eñ ad silitudinẽ chaliandri vocis sue modulatione audientes christianos letificat cum christum surrexisse a mortuis coraꝫ iudeis veraciter probat. Et licꝫ ab eis captꝰ fuissꝫ ꝛ i cubiculo clausus. a resurrectõnis tñ xpi laude nõ cessauit p xpm liberatꝰ. De hoc habet in euange. nicodemi vbi legit ꝙ libera to Joseph p xpm de carcere venerũt ad eũ iudei dicẽtes. Da cõfessionẽ deo isrl. qr cõtristati fuimus de eo ꝙ sepelisti corpꝰ Jhesu includentes te in cubiculo ꝓpter diẽ sabbati. Postera die q̃rẽtes te nõ inuenimꝰ. Dic ergo q̃d ꝺ te actũ sit. Tũc incepit velut chaliander le te cantare de resurrectione xpi dicẽs. Q̃n me recluſistis in die parasceues ad vesperam dũ starem ad orationem. nocte i ea vidi Jhesum sicut fulgorem lucis. ꝛ p timore cecidi i terrã ꝛ tenẽs manũ meã eleuauit me. ꝛ osculatus ẽ me. ꝛ dixit. noli timere. respice i me qr ego sũ xps ihs quem sepelisti. ꝛ duxit me ad locum vbi sepeliui euꝫ. ꝛ ostendit mihi syndonem in qua inuolui eũ. tunc cognoui eum ꝛ adoraui. tenens manum meam duxit me in aramathiam in domũ meaꝫ. Et certe hec vox dulciter sonare debet in auribus omniũ christianoꝝ. audientes xpm suñ redemptorem a morte resurrexisse. Quarte auicule q̃ tpe resurrectõ 4
nis xpi adueniũt ꝛ suo cãtu dulci collaudant sũt hyrũdines q̃ suo cantu diem resurrectionis pronũciant ꝛ ad laudem dei dormientes excitant. ꝛ ꝑm magistꝝ. xij. ꝓpietatũ. Hyrũdinũ sunt tria genera. q̃daꝫ sunt maioris corpis dorsuꝫ habẽtes nigꝝ. pectus rubeũ. ventrem albũ. ꝛ he diligũt humanam societateꝫ ideo in domibꝰ hominũ nidificant. Alie sunt minoris corporis. nigꝝ hñtes pectꝰ. ꝛ nidificant i riparũ foraminibus iuxta aq̃s. Alie sũt quas timent alie aues ꝛ etiam aquila ꝛ accipiter. ꝛ fugiunt illas tanq̃ hostes. nec audẽt super predam irruere. Visis illis timent enim morsus illarum. quia forsitan est venenosus Per has hyrundines triplices intellige moraliter tres viros solennes. qui etiam letam diẽ resurrectõis xpi ꝛ eius ascẽsionis nunciauerũt. ꝛ alios iudeos ad laudẽ xpi ꝛ eius resurrectõis excitauerut. sꝫ illi credere noluerũt. sicut de hoc dicit euan. Nicodemi vbi legit ꝙ tres viri venerũt de galilea i Hierusalẽ scz Phinees sacerdos. adam ꝓceptor. et aggeus leuita. ꝛ dixerũt principibus sacerdotũ ꝛ alijs iudeis omnibus q̃ in synagoga erant. Jhm quẽ crucifixistis vidimus cum. xj. discipulis loquẽtẽ in monte olueti. Et post hoc i celum ascendẽtem. Hec audientes principes sacerdotum ꝛ seniores dixerunt illis. Date cõfessionẽ deo Jsrl. ꝛ data cõfessione si vera sunt que dixistis. Qui responderunt. Viuit deus Abraham. deus Isaac. et deus Jacob. quia sicut vidimus sic locuti sumus. Ecce quã dulciter he tres hyrundines spirituales

christi resurrectionis diem nũciauerunt. Sed p̃ncipes sacerdotuz hoc audiẽtes statim exur gẽtes. ꝛ legẽ in manib⁹ suis tenẽtes. dixerunt eis. adiuramus vos p deum israel vt amplius non nuncietis verba que locuti estis nobis de Jesu. et dederunt eis pecuniam multaz. Et mi serunt cum eis tres viros. vt ducerent eos in regionibus suis. vt de cetero nullo modo sta- 5
rent in hierusalẽ. Quinte auicule que etiã hoc tempore leto dulciter canũt ꝛ letãtur sunt cor tuce. vulg. ppꝛie grasemucke. q̃ sũt auicule p ue iuxta aquã nidificãtes. dulciterq̃ canentes quaꝝ cantũ cuculi audiẽtes eas insequuntur vsq̃ ad nidum exitum earuz expectantes. que cũ exierint cuculi subintrantes earuz ouа sor biunt ꝛ ebibunt. ꝛ propꝛia ibidez ponunt rece dendo. Uenientes autẽ cortuce insident ouis cuculi diligenter pullos excubando ꝛ nutrien do. qui cum succubuerint insurgunt in cortu cam ꝛ interficiunt. ꝛ ad cuculum reuertuntur Et hoc tãgit Alanus in de planctu nature. tra ctatu .ij. libro .ij. Illic cortuca nouercam exu ens materne pietatis vbere. alienam cuculi p lem adoptabat in filium que tamen capitali p̃ miata stipendio preuignum agnoscens filium ignorabat. Per has cortucas intellige ad pre sens milites sepulcrum christi custodientes. qui fuerunt parui i misericordia ꝛ humanitate qꝛ xp̃o nullam misericordiam ꝛ humanitatez i sua passione ostenderunt. sed circa aquas nidi ficauerũt. qñ xp̃m multꝫ tribulationibus affe cerũt. attamen tunc ad similitudinẽ cortucaꝝ dulciter cãtauerũt qñ xp̃i resurrectiõez i syna goga nũciauerũt dicẽtes. vt habeť in euange lio nicodemi. Nobis custodiẽtib⁹ sepulcrũ fa ctus ẽ terre mot⁹. ꝛ videm⁹ angelũ dñi q̃ reuol uit lapidẽ. ꝛ sedit sup eũ. Pre cui⁹ timore facti sum⁹ q̃si mortui. ꝛ audiuim⁹ eũ dicẽtez mulieri bus qꝛ surrexit dñs. Et Mat. vlť. habetur q̃ dñs occurrit mulierib⁹ exeũtib⁹ de monumẽto ꝛ ait illis. Jte annũciate fratrib⁹ meis. ſ. aplis vt eãt i galileã. ibi me videbũt. Que cum abiſſ sent. ecce q̃dã de custodib⁹ venerũt i ciuitatẽ. ꝛ nũciauerũt p̃ncipib⁹ sacerdotuz oĩa q̃ facta sunt. ſcz q̃ dñs surrexiſſet. ꝛ mulierib⁹ locut⁹ fuiſſet. ecce q̃ dulciter cantauerũt. Sz cuculi id est. p̃ncipes sacerdotũ. pharisei et iudei qui nihil hactenus nisi duas voces didicerunt ſcz blaſphemare nomen christi. et ipſum negare. audientes hunc dulcẽ cantum custodũ de xp̃i resurrectione insecuti sunt eos cuz de nido se pulcri exiſſent. ꝛ ouа illius cõfessionis sancte quã fecerũt de resurrectione xp̃i sorbuerunt. ꝛ ouа sua ppꝛia. ſcz negationis illi⁹. ꝛ infidelita tis i corda ipoꝝ posuerũt. ꝛ hec ouа negatio nis custodes excubauerũt qñ xp̃m nõ surrexiſ ſe. ſz furatuz a discipulis dixerũt. Sicq̃ p pul los infidelitat eternaliť interierũt. Jdeo habeť Mat. vlť. Principes sacerdotũ cũ audiſ ſent custodes. ꝯgregati sunt cũ seniorib⁹ i ꝯſi lio accepto pecuniã copiosam dederũt militi bus dicẽtes. Dicite q̃ discipuli ei⁹ venerũt no cte. ꝛ furati sunt eum vobis dormientibus. Et si hoc auditum fuerit a preside suadebimus ei et securos vos reddemus. At illi accepta pe cunia fecerunt sicut erant docti. ꝛ diuulgatuz est verbum istud apud iudeos vsq̃ in hodier num diem. Moraliter autem istud naturale ꝺ cortucis exponendo. ad nostrum propositum dico q̃ p cortucas omnes christiani designan tur qui debent esse paruuli p humilitatem. Ju xta illud .j. Peť. v. Omnes inuicẽ humilitatez insinuate i vbis ꝛ operib⁹ demõstrate. qꝛ deus superbis resistit. humilib⁹ aũt dat gr̃az. Humili amini igiť sb potẽti manu dei. Jtẽ debẽt niditi care iuxta aq̃s sacre scripture. qꝛ p̃ncipaliter hoc tpe veris hõ ad vitia carnis inclinať. que tollit sancta p̃dicatio ꝛ sacre scpture lectio vť auditio. sic̃ testať. ſ. Hiero. ad rusticuz mona chũ. ꝛ habeť ꝺ ꝯſe. di. v. c. nũq̃. ama sciaz scri pturaꝝ ꝛ vitia carnis nõ amabis. Jtẽ debent dulciter cãtare nõ solũ cordis deuotiõẽ. ſz etiã cãtu oris debẽt xp̃m resurgẽtem collaudare. Quia dicit Greg. i omeť. hodierna. Jndignuz valde ẽ vt eo die laudes debitas taceat lingua carnis. quo videlz die caro resurrexit auctoris. Sz heu demones q̃ significanť p cuculos audiẽtes dulcẽ cantũ deuotiõis ꝛ etiã linguas hoĩuz deuotoꝝ. insequunť eos. etiam vsq̃ ad nidũ ecclie in q̃ sunt hoies deuoti in dei seruitio et feruẽtes vbi non cessant persequi. Quia dicitur .iij. q. j. c. Nulli dubium. Diabolus nõ cessat circũire querens quem deuozet. ꝛ que rit quos ex fidelibus perdat. Et maxime illos quos in seruitio saluatoris ardentiores. eiq̃ familiariores inuenerit. Sed quia propter de uotionem eos in nidis ecclesiarum non potest decipere ꝛ perdere. Jdeo expectat eorum exi tum postq̃ venerint domuz. tũc per malas co gitationes ĩtrat corda ipsorum. sorbendo ouа deuotionis et bone operationis et ponendo ibi sua propꝛia ouа male operationis. vt ebrie tatis. luxurie. loquacitatis. superbie. vanita tis et inuidie. Et hec si homines consensu vel opere excubauerint. excubita insurgunt in ip sos. et spiritualiter occidunt in anima. ꝛ mul totiens etiaz corporaliter. sic̃ ꝓtigit romanis q̃ licet in .xl. continenter vixiſſent. et in pasca corp⁹ christi sumpſiſſent. statim post hoc tamẽ diabolo procurante ludis. cõmessationib⁹ et

In festo pasce.

luxurijs se dabãt. Ideo indignatus dominus contra eos pestem inguinariaz immisit. vt homines in vijs in ludis morerentur. z in sternutatione spiritum exalarent. Et certe q ipsi homines post sumptionem venerabilis pascalis sacramenti tam cito operibus diaboli consentiunt. propterea immittit dominus pestilentiam. famem. persecutiones malorum z ceteras corporis passiones atq mortes. sicut predixit apostol⁹ corintheis. j. Cor. xj. Ideo propter indignã. s. sũptionẽ sancte eucharistie iter vos multi infirmi. id ẽ. puniti diuinitus infirmitate corporali. z imbecilles. i. longa infirmitate laborãtes. z dormiũt multi. s. somno mortis corporis subito a deo interfecti. Sexta auicula q hoc tempore amplius alijs tpib⁹ amenissime gaudet est dicta psitac⁹. ppzie zittich. de q dicit Alanus illic. Psitacus in sui gutturis incude vocis monetaz fabzicabat humane. Est enĩ auis viridez habens colorem in indie litozib⁹ frequẽter habitans. vel in desertis grecie. Et hec potest doceri ad loquendum vocibus humanis. Et de ista dicunt naturales q nihil nouit naturaliter loqui nisi verbuz salutandi. vñ impatores dicit naturaliter salutare iuxta illud Marcialis epigramatũ. xiij. Psitac⁹a vobis aliozum nomina discam. Hoc didici p me dicere cesar aue. Unde in histozia Karoli cesaris magni narratur. q cum Karol⁹ erraret p deserta grecie. obuie fuerũt ei aues que psitaci nominantur. que statim lingua greca saluta uerunt eũ dicentes. Chere cesar anichos. hoc est dictuz. Aue cesar. Et hec fuit ꝑma prophetia de imperio sibi facta. Naz cum tunc nõ foret nisi rex frãcie. factus est postea imperator. Mozaliter per psitacos recte populus intelligitur chzistianus. qui hoc tempore resurrectionis debet plus alijs tempozibus spiritualiẽ letari. quia hec est dies quaz fecit dñs exultemus⁊ letemur in ea. Sic cantat ecclesia p totam hebdomodã. Et est sumptuz ex ps. cxvij. Debet igitur laudando formare voces humanas. z voces hũane nihil aliud sunt nisi voces diuine laudis. quia homo ad deum landandũ creatus ẽ. vt dicitur Esa. xliij. Et dicit mgr li. ij. di. j. c. vij. Si queriẽ ad quid creata sit rationalis creatura? Respõdetur ad laudãdũ deũ vel ad seruiendũ ei. ad fruẽdũ eo. Et qz hõ ad laudandũ deũ ẽ fact⁹. igiẽ debet ipm laudare eo q ꝺ laqueo demõis p suã acerbissimã passionẽ ẽ liberat⁹. z dicere cũ ps. cxxiij. Bñdict⁹ dñs. q nõ dedit nos i captionẽ dentibus eoz. scz demonũ. sicut fuerũt ab eis capti sancti patres in lymbo. Anima nostra sicut passer erepta est de laqueo venãtium. Et nihil debẽt aliud facere. scz homines ad hoc deputati. nisi salutare chzistum celi imperatozem i deserto huius mundi. z dicere cuz sanctis patribus sicut canitur. Aduenisti desiderabilis quẽ expectabamus in tenebzis. vt educeres hac nocte zc. Cũ ergo homo chzistian⁹ spũaliter letaẽ xpm collaudãdo. tunc impleẽ illud vbuz thematis In resurrectione tua chziste ẽra letaẽ. i. homo de terra creatus. qꝺ fuit verbum allegatũ. Se ptime aues q tpe resurrectionis xpi plus solito gaudent sunt grues. de qbus dicit basilius in exameron. z etiam Ambzosius. q simul volant. simul comedunt. suã speciem diligunt. regem sibi substituunt. he etiã ordinarie volant. Et si aliquando inter se pugnãt. mox recõciliate a societate non declinant. He futuram tempestatem cognoscunt. qua imminente clamãt. De quo etiam vide. vij. q. j. ca. in apibus. Per has aues moraliter itelliguntur religiose persone. Nam in eo q grues insimul volant z comedunt. docentur q debẽt singularitatem fugere. z cõmunitatem diligere siue in cibis siue in alijs. Quia Aceẽ. iiij. dicitur. Multitudinis credentium erat cor vnum et anima vna. nec quis q eorum quod possidebat suum esse dicebat. scz sibi vel familie appzopziãdo. sed erant eis omnia cõmunia. In eo q grues speciem suam diligunt. docent eos suam religionem diligere et fouere precipue. In eo autem q regem sibi substituunt. docentur sub custodia vel obedientia viuere. Quia obedientia plus valet q victima. j. Regũ. xiiij. In eo vero q ordinate volant. docẽtur molestẽ z ordinate incedere. In hoc autem q cito recõciliãtur. z iterum cõsociantur. docentur iras seu lites si aliquãdo accidant citius terminare. z per remissionẽ in obliuionem iniuriaz pacem z charitatez chzisti scz celeri⁹ refozmare. In eo vo q tempestates sentiunt. atq imminentibus illis clamant docentur futura pericula vel tempestates sollicite preuidere. et eis imminentibus ad deuz z ad beatam virginem orando exclamare. Sicut fecerunt illi ꝺ quibus scribit Apiarius. c. lvj. In quodam claustro ordinis predicatozũ contigit fieri tempestates. choruscationes. et fulgura. Quod videtes monachi certatim ad ecclesiam fugiunt. z pariter cõgregati Salue regina incipiunt. Cunq venissent ad illã claustraz. Eya ergo aduocata zc. subito vehemẽs ventus ab occidẽte veniens cum horribili fragore tonitrui fenestras vitreas totaliter dissipat. Et hoc factũ fuit operatione diaboli. Flexerunt ergo genua et cantauerunt. Et iesum benedictuz fructum vẽtris tui nobis post hoc exilium ostende zc. statim imago crucifixi que

media stabat inter chor monachor & querso-
rum fratr. cõuersa ad oriẽtẽ versus chor mo
nachor reflexa est. et oculos aperuit. Et mox
omnis timor cessauit sublata tẽpestate. Ecce q
religiosi exemplo gruũ deũ laudant. Octa-
ua auis que plus tpe veris & resurrectõis leta
tur est gallus qui tũc magis cantat. & horas di
ei atq noctis annũciat. & homies a sopore ex-
citat. p quẽ significanť fideles p̃dicatores qui
hoc tempe vociferãt. & xp̃i resurrectõnem lete
homĩbus annũciãt eos a peccatis incredulita-
tis excitãdo. Et hor precipu⁹ fuit beatus Pe-
trus qui velut gallus annũciauit horã & diẽ re
surrectionis. cũ ait Actuũ. x. Hunc xp̃m suscita-
uit de⁹ tercia die. et dedit eũ manifestum fieri
nõ omni populo. sed testibus p̃ordiatis a deo.

Dicit eñ Dyonisius li. celestis hierarchie.
Hec ẽ lex diuinitus instituta vt ea que transcẽ-
dunt cognitõem naturalẽ primo supiorĩbus re
uelenť. & p supiores aliis manifesteť. Sicut pa
tet ĩ spiritibus angelicis in ordine hierarchico
Nã supiores immediate a deo illuminanť. Me
dij vo a supiorĩb⁹. Et inferiores a medijs. Sz
quia resurrectõ xp̃i est vnũ de transcendẽtibus
ideo primo reuelata est aplis. p quos aliis ma
nifestata est. pptez quod dixit. nõ oñi pplo rẽ.
Alius p̃dicator fidelis beatus Paulus. q̃ Act.
xiij. annũciauit xp̃i resurrectõem di. Deus su-
scitauit eũ a mortuis die tercia. qui visus est p
dies multos. s. quadraginta. Et tantũ de auib⁹
ad pñs dicta sufficiunt.

Sermo tercius de resurrectione.

Ipsi narrabãt
que gesta erãt in via Luc. vl. Dicunt
A expti cursores q̃ illo die quo mťre aues viã so
lent puolare secuz sit ambulare. Et hoc cõfir
mat Fontinus in descriptõne vniuersi dicens
Viatores quidã viã tunc sibi adesse videant, p-
speram duz multe aues viã puolant hincinde.
Cuius ratio põt eẽ. qz aues videtes aut cogno
scentes insidias latronum fugiũt de siluis & de
vijs. Sicut patz p hoc quod scribit Julius sta
tegraton. li. j. c. ij. Semileus paulus cõsul ro-
manus quondã dimissurus erat exercitũ ĩ qua-
dam planicie. & subito circũspiciens vidit quã-
dam multitudinẽ auiũ subito excitatã a quadã
silua cõfugere. & statim cõcepit q̃ ibi essent insi
die. Missis ergo explozatorib⁹ didicit ibi decez
milia armatoz se abscõdisse vt exercitui roma
no obuiassent. Missis ergo explozatorib⁹ p ali-
am viã militibus eos circũdedit & ꝓfudit. Mo
raliter p cursores aut viatores intelligunť om
nes homines qui curzũt in stadio huius mũdi.
de quibus aplus j. Cor. ix. Omnes quidẽ cur
runt. sed vnus accipit brauiñ. Qñ aũt viatores
simus. ostendit. b. Grego. in omel. In via inqt
sumus qua ad patriã tẽdimus. Sed p aues ĩ-
telligiť vno mõ multitudo sanctor hominũ. q̃
p occultas semitas ad bñ opandum pgunt. iu-
xta illud Job. xxviij. Semitam ignorauit auis
rẽ. Iste inquã aues si volant p vias huius mũ-
di in alta celi. secuz erit alijs post eas ambula
re. p quas vias ipsi ambularũt seu volauerunt
si & nos p eas dẽ euolemus, pspere & secure am-
bulemus. Alio modo p aues intelligiť multitu
do exercitantiũ demonũ. de quibus Luce. viij.
Volucres celi comederũt illud. s. semen verbi
dei. Hi inquã si puolant vias nostras nos exer
citando & tẽptãdo secuz erit nobis ad celi pa-
triã ambulare Jacobi. j. Beatus vir q̃ suffert
temptatõem. qz cum pbatus fuerit accipiet co
ronã vite. Idcirco ipsi predicatores debẽt nar
rare homĩbus qualiter homies sancti per vias
huius mũdi ad alta celi euolauerũt. Et quomõ
p exercitationẽ demonũ multi illuc pspere per
ueniunt. vt & ipsi eodẽ modo illic pspere pueni
ant. & hoc quo ad sensuz morale. vt vult verbũ
prelibatũ cũ dicit. Ipsi. s. p̃dicatores narrabãt
scz homĩbus. que gesta erant ĩ via. Jn quo qui
dem verbo pricipaliter duo tanguntť. s. Predi-
cantiũ narratio intuenda. ibi. Ipsi narrabant.
Hominũ ambulatio detestanda. ibi. Jn via. De
istis ẽ notandũ. magister Ruptus Holcot sup B
li. Sap. lectione. lxj. sup hoc verbo. Lassati su-
mus in via. distinguit. vij. vias per quas iniqui
ambulant. que sunt detestande. Sed octauã ĩ fi
ne supaddam. que ẽ amplectẽda. Prima igitur
via difficilis & detestanda est mõtosa quaz am-
bulant supbi & ambitiosi qui semp vadũt altas
vias & mõtosas. & tamẽ hoc est valde piculosũ
qz de modico lapsu imminet magnũ piculũ. ꝺa
ťm Grego. Quanto gradus altior tanto casus
grauior. de eis ẽ sicut de lepore. Quia lep⁹ mul
to melius currit contra montẽ ascendẽdo q̃ de
mõte in vallẽ descendẽdo. Et ratio est. qz cruza
eius anteriora breuiora sunt q̃ posteriora. Ita
isti de monte supbie cũ difficultate descẽdũt. sz
ad locũ dignitatis cũ magno conatu ascendũt
qz affectiões homis ad deũ sunt quasi tibie an-
teriores. Affectões aũt ad mundũ sunt tibie &
pedes posteriores. Qñ ergo in homĩe affectio-
nes ad deũ sunt breuiores q̃ affectiões ad mũ
dum. ille currit velociter contra montẽ ad acq̃
sitionẽ quaz ẽ cupid⁹. De illo dicť Job. xv. Cu
currit aduersus deũ erecto collo. & pingui cer
uice armatus ẽ. Ex quo dicto patet vt habetur
iiij. Reg. xix. q̃ Sẽnacherib rex bũit affectões

ad deū breuiores. de quo dicit Isa. xxxvij. Superbia tua ascendit in aures meas. ponam ergo circulū in naribus tuis. et frenū in labijs tuis. et reducā te in viā p quā venisti. et sequit. Egressus aūt ē angelus dñi. et percussit in castris assyriorū centū octogīta quinq; milia et reuersus est Sennacherib p viā p quam venit. et cū oraret i templo deū suū filij eius cum gladio percusserūt Et causā illius ponit Rabi salomō. q principes regni sui erāt turbati cōtra eū. eo q filij eorū et amici mortui erant. propter suam superbiam et blasphemiā contra deū Israhel. propter qđ tractabāt de morte eius. Quod cū ad eius aures peruenisset. intrauit templū dei sui orās et promittēs q si hoc periculum euaderet i eius honorē duos filios suos sacrificaret. qđ illi intelligētes eum interfecerunt ne ab eo interficerent. Sed econtra iste habuit pedes affectiōis ad deū longiores et ad mundū breuiores. de quo refert Apiarius. c. xxj. di. Apud sanctuz victorē parisius canōic⁹ regularis fuit vita. genere et lr̄is pollēs electus in epm rēnuit dignitatē. et ptinaci constātia plurimorū et maiorū consilio se subtraxit Moriturus aūt post multos annos socius qui dā eius qui eū dilexerat multū adiurauit eum. quatenus ad se si deus permitteret resolutus morte rediret. Annuit ille. et statiz defunctus ē. nec multi dies post mortem effluxerūt. ecce alia epm q permiserat rediēs eminus i pariete signū crucis impressit di. Nec dubites aut vacilles in visu. sed quere quid vis et me sinas ad potiora trāsire. Mox socius ad visionez exultās sollicitus inquit valde fui ne grauissimā ad minus penam i purgatorio sustineres. qz vitasti cōtra maiorū cōsilium tam ptinaciter psulatū in quo salutez aīarum tot et tanta facere potuisses. Qui anima Jn me ait hoc ordinauit clemētissima bonitas saluatoris. qz extunc timui. et nūc scio si epatus kathedrā ascēdissez ppetue damnatōis periculū incidissem. et hec dicēs cū ingenti chorusca tionis luce ptransiuit. Sed diceret qs. ex isto miraculo sequi videt q status illorū eporū ē multū periculosus. qui de monasteriis religiosorū ad ecclesias sumunt gubernādas. Ad hoc dicunt doctores. q si tales religiosi ex cupiditate et ābitiōe assumāt ecclesias gubernādas nō est dubiū quin eorū status ē periculosus. Si vo ex obedientia gubernationē ecclesie acceptāt. vel propter electōz de eis factā arripiunt epatum sine ipsorū procuratiōe. statū talium nō reputant periculosum. qz nō sunt facti sui voti trāsgressores sed rectores ecclesiasticarū dispēsatores. vt pz. xij. q. j. c. vl. i glo. vbi dr. Papa et alij plati ecclesie siue mīstri soluz sunt ecclesiasticarū rectores defensores. Sed status illorū religiosorū qui epatuz de solo sibi procurant titulo. nō videtur excusabilis. cuz tales nō sint rectores ecclesiasticarū defensores. sed solū pecuniarū cumulatores. et sui voti collidissimi trāsgressores. ideo inter oēs periculosissima ē vita illorū religiosorū qui ad altissimā paupertatē voto solēni sunt astricti. oēm proprietatem tam psonalē q̄ pmunē abdicantes tanq̄ de crastino nō cogitātes. et tñ adeptis episcopatibus volūt pecunias i damnatōis cumulū congregare. cum tamē abdicatio proprietatis adeo ē annexa regule monachali. q cōtra eam summus pontifex nō possit licentiā indulgere vt extra de sta. mona. Cuz ad monasteriū. Quare etiā dicunt iurispiti. q sine canonica electiōe et obediētia religiosum epatum acceptare ē a religione curialiter apostatare. Et nota q p̄dicatores debēt narrare populis qđ gestū sit de illis qui p hanc viā montosaz superbie trāsierūt. et qđ adhuc contingit his qui i ea vadunt. Nam de primo de bono semie malā messem colligūt. qđ semē melius nō est q̄ gratia. ex qua oriť eis vicīū superbie. Ipsi colligūt de vite spias. et de ficu tribulos Mat. vij. Scdo superbi de vita moriūť de sanitate egrotāt. de medicamētis interficiūtur. iuxta illud Grego. Qui de virtutibus superbit nō gladio sed medicamine se pmit aut interficit. q. d. Superbus de hoc q se viuere credit et sanū esse superbit. et sic ex sanitate infirmitatē recipit. et ex vita morť. Tercio superbus sua p̄ciosa p luto vendit. dū p gloria vel laude humana se et sua cōsumit. iuxta illd Grego. Valde bona sua diiudicat qui ad mercedē eorū sufficere fauores humānos putāt. Quarto vilia care emit. dū p vento superbie regnū celorū amittit. De illo vento dicit Aug. Qui nō tumet vento superbie nō cremabiť igne gehēne. Quinto infelix superbus est. qz ignominiose a modico vento deijcitur. sm illud Job. xx. Tollet eū ventus vrens. et auferet eū de loco suo turbo. Sexto superbia aretacit hominē. et omnia bona q̄ in homine sunt. et quasi pparat euz incendio infernali. ideo dicit Eccī. vj. Nō te extollas i cogitatiōe anime tue velut thaurus. ne forte collidat virtus tua p stulticiā. et folia tua comedat et fructus tuos perdat et relinquaris velut lignū aridū in hyeme. Septimo superbia hominē et bona sua quasi imperceptibiliter occidit. Unde Job. xliij. Consumat brachia illius primogenita mors. Glo. Primogenita mors ē superbia initiū omnis peccati. Ecce hec narrāt p̄dicatores his qui ambulāt i via superbie alta et mōtosa. Secūda via est spinosa. et hanc eligunt et ambulant cupidi et auari. Quia saluator dicit Luc. viij. q diuitie sunt spine. et hoc ideo. qz habēt compunctionē laboris i acq̄sitione. timoris i custodiēdo. doloris i amittēdo.

Jdeo Osee.ij.dicit dñs,Sepiã viam tuam spinis.ꝛ sepiã eam maceria.ꝛ semitas suas nõ inueniet ꝛc. Per hanc viã ambulauerunt hi duo de quibus legit. Duo socij auari ambulauerũt. ꝛ quoddã pondus auri i via inuenerũt.qõ tollere cupientes ꝛ p̃ grauedine nõ valẽtes extra viã cum difficultate mouerũt. Simul ergo ꝓdixerunt vt vnus ad ciuitatẽ iret,p asino.ꝛ alius ad auri custodiã remaneret. Uadẽs ergo vnus cogitauit qualiter totum aurũ possꝫ habere. et sociũ suum interficere. Simil͂r ꝛ qui remãserat eadẽ cogitabat. Jlle igitur qui ad ciuitatem ierat fecit fieri duos panes.ꝛ miscuit venenũ vt panem manducans socius moreret. Ueniens ergo cũ azino ꝛ pane nitebatur auruꝫ asino imponere dicens socio q̃ p̃ãderet vt vires reciperet. Qui sotius dixit q̃ prius vellet eum iuuare et statim p̃cutiens eum gladio iugulauit. Quo mortuo cum esset famelicus accepit vnũ panẽ ꝛ comedit ꝛ reliquũ asino dedit. qui ambo mãducantes in terram ceciderunt hec ad litteraꝫ fortasse gesta sunt in hac via spinosa. Sed moraliter adhuc semper contingunt. Nam̃ p hos duos socios intelligit aia ꝛ corpus.q̃ hic sil͂ãbulãt ꝛ pegrinant. Quia dicit Aug. Sic corp⁹ pegrinat locis.ita aia pegrinat affectib⁹. ambulãtib⁹ergo sil͂ inuenerũt pond⁹auri.p quod intellige diuitias terrenas.q̃ p̃ncipaliter in auro ꝓsistũt.de quo dicit seneca. Auꝫ inueisti. reqniẽ p̃didisti. Per hoc q̃ auruꝫ quod est in via huius mũdi cupiunt tollere.sed nõ p̃nt nisi cuꝫ difficultate moueant.per impossibilitatẽ tollẽdi.intelligo insaturabilitatẽ acquirendi.de qua dicit Innocentius de vi.huma.condi.libro.ij. c.vj. Ignis inextinguibilis est cupiditas insatiabilis.Quis vnq̃ cupidus fuit modico contẽtus.quasi diceret.nullus. cũ adipiscitur quod desiderat optat amplioꝛa.semp in habendis.ꝛ nunq̃ in habitis finem imponit seu constituit. Sed per difficultatẽ mouendi. subaudi laborẽ acquirendi.Quia dicit metrista.Diues diuitias non congregat absq̃ labore. nõ tenet absq̃ metu.nõ deserit absq̃ dolore. Igitur mittit anima sociũ.id est corpus.ad ciuitatẽ,p asino.id est,p alio homĩe qui est infirm⁹ĩ charitate vt socialiter auꝫ colligãt negociando et apporteñt sed tñ nescit aia q̃ venenũ eterne mortis parauit. ꝛ tandẽ ipsa cũ corpe peat. Jõ dicit ap̃lus j.ad Thimo.vj. Habentes alimenta ꝛ q̃b⁹ tegimur.his contẽti sim⁹. nã q̃ volũt diuites fieri. incidũt i temptatõez.ꝛ i laqueũ dyaboli. ꝛ desideria multa iutilia ꝛ nociua q̃ mergũt hoiez in interitũ ꝛ in p̃ditiõz. Hec quidẽ q̃ gesta sunt in hac via spinosa debẽt p̃dicatores pp̃lo enarrare.et pp̃l⁹ debet ea diligẽter intueri vt possit pricula p̃cauere.quia felix quẽ faciunt aliena pericula cautũ.inquit Aug. Tercia via est lutosa. G Jn hac ambulant luxuriosi. quia declinãt a via hominũ.ꝛ ambulãt p viaꝫ bestiaꝝ. que semp ẽ turpis tã ꝓpter pedes aialiũ q̃ etiã ꝓpter sedi tates eoꝝ. Sic via luxuriositatis carnalis turpis ẽ.ꝛ fedissima.qz plena est fecib⁹ bꝛutoꝝ. iõ dicitur Eccĩ.ix. Mulier fornicaria quasi stercus in via p̃culcabit. Est etiam turpis ista via. qz lutũ agitat pedibus bestiaꝝ.ꝛ ex hoc causat magnũ fetoꝛẽ. Sic affectiones carnaliuꝫ semp agitant ꝛ cõmiscent in cogitationib⁹ꝛ i verbis immũdissima carnis. Et dr̃ i via.iuxta illõ ps̃. Deduxit eos i inuio et nõ in via. Nõ em̃ tal͂ potest dici via. quia p ipsam deuiatur postq̃ eat. Et sic isti bestiales bouini ꝛ luxuriosi sp accipiunt viã magis tritã.ꝛ illa ẽ cõiter turpioꝛ. Jta isti viam istã p̃eligunt quã plures frequentãt cũ tñ Seneca doceat oppositũ. Quia i via pedũ forte illa ẽ securioꝛ.sed nõ in via moꝝ.quia pauci sunt v̊tuosi ꝛ multi vicios̃i. De vijs luxuriosoꝝ hr̃ in ps̃. Jnq̃nate sunt vie illi⁹ in oi tpe Et Matth̃.vij. Lata ẽ via q̃ ducit ad p̃ditõz.et multi ambulãt i ea. Jn hac via ambulabat olim rex dauid. q̃ vidit Bersabee p centũ passus lauare pedes suos.concupiuit eam.ꝛ adulteriuꝫ cum ea perpetrauit.xj.Regũ.ij. Jn hoc ambulauit Salomon.iij.Regũ.xj.Sꝫ quid contigit dauid i illa via hr̃.c.xij.q̃ Nathã ꝓpha dixit sibi q̃ gladi⁹ de domo tua nõ exiet vsq̃ in sempiternũ.ꝛ q̃ vxoꝛes sue tollerent.et darent̃ ꝓximis eius in conspectu ipsius. Quid aũt euenerit salomoni.habes.iij.Reg.xj.q̃ domin⁹apparẽs ei dixit q̃ diuideret regnũ suũ.ꝛ ꝓtra eũ aduersarios plurimos suscitabit. Hec narrare debẽt p̃dicatoꝛes luxuriosis ne dãna aiarũ patiãtur.

Quarta via est tenebꝛosa.ꝛ hanc ambulant h inuidi qui peꝛ maliciam ꝓpriam sunt excecati Sap̃.ij.Excecauit eos malicia eoꝝ. Jdeo vbicunq̃ sunt in tenebꝛis ambulãt.iuxta illud prouerb.ij.Relinquũt iter rectũ.ꝛ ambulãt p vias tenebꝛosas.qui letant̃ cum malefecerint.ꝛ exultent in rebus pessimis. De hac via dicit ps̃. Fiat via illoꝝ tenebꝛe ꝛ lubꝛicũ. Et ideo necesse habeut cadere iuxta illud ꝓuer.iiij. Uia ipioꝝ tenebꝛosa.nesciũt vbi coꝛruãt. Jn hac via ambulauerunt fratres Joseph q̃ ex inuidia quaꝫ habebant eo q̃ a patre plus alijs amaret ipsum in egyptũ vendiderunt Geñ.xxxvij.Sꝫ i hac via accidit eis q̃ multipliciter postmodũ tribulati fuerunt.cum eos exploratoꝛes dixit. ꝛ carceri mancipauit Geñ.xlij.ꝛc. Hec etiã accidunt eis in via hac ambulãtib⁹. q̃ nũerat ouidius poeta.iij.methamoꝛ.i his metꝛis.Palloꝛ in oꝛe sedet.macies in coꝛpoꝛe toto.Nusquam

BIBLIOTEKA UNIWERSYTECKA Poznań

recta acies. liuent rubigie dentes. Pectora fel le virent lingua est suffusa veneno. Risus abest nisi quē visi mouere dolores. Nec fruitur somno. vigilantibus excita curis. Hec ꝛ plura alia que gesta sunt in hac via debent et ipsi sacerdotes et predicatores narrare populo vt ab ea declinent I Quinta via est tumultuosa. quaz eligunt et ambulāt iracūdi. nā vbicunqz sunt. plena pressura erit. Juxta illud psalmi. Contritio et infelicitas in vijs eorum. ꝛ viam pacis nō cognouerunt. non est timor dei ꝛc. Et tangit hic prophetа aliqua que contingūt i hac via. Primū ē cōtritō mētis. Mēs em iracundi p irā cōterit. Recte sicut fructus ꝛ segetes agri p grādinē pterūt. Jdeo dicit. b. Greg. Sic tēpestas timet. sic ira timēda est cordi. Scōm infelicitas Sicut em mites ꝛ māsueti felices ꝛ beati predicāt Math. v. Beati mites. qm ipsi possidebūt terrā. Sic econtra immites ꝛ iracūdi infelices nominant. Jdeo dicit Eccī. ij. Ue his q pdiderunt sustinentiā. Terciū est pacis perturbatio nam vbicūqz fuerit ira ibi ē guerra. ibi sunt incendia. homicidia. ꝛ alia. iniectio manuū iniusta. Quia Eccī. xxviij. dicit. Homo iracūd9 incendit litem ꝛc. Quartū est timoris dei euacuatio. Nā in quocunqz corde ira incendit ꝛ dñat. timor dei exinde euacuat. Quod sic probat. qa dicit sapiēs. Qui timet deum faciet bona Eccī xv. Sed iracundus homo tot et tanta mala facit. constat q timorē dei non habeat. ideo non est timor dei ante oculos eorum. scz iracundoruz. Hec ꝛ multa alia mala i hac via gesta sunt K populo narrāda. Sextā viā. s. sumptuosā ambulant gulosi. quando sic est q magna caristia sit i aliqua ciuitate. de pane. vino. ꝛ alijs neccijs Jsti mercatores qui vadunt ad nundinas propter lucrū nō libenter intrant tales vias. quia plus expenderent in via in vna nocte q lucrari possent in duabus. Moraliter omnes sumus mercatores et negociatores. Juxta illud Luce xix Negociamini dum venio. Mala loca ꝛ sumptuosa sunt taberne vbi homo plus expendit i L vna hora quā sibi possit sufficere tota die. Similiter vnus gulosus vbicunqz fuerit plus consumit quā sibi expedit vna die. Et ideo omnino via gulosa est superflua et sumptuosa. ideo detestanda est. Quia de ipsa dicitur in psalmo. Uia illorum scandala ipsis. et postea i ore suo complacebūt. Jn hac via ambulabat Esau. cum p̄pter gulam primogenita sua fratri suo Jacob vendidit Genes. xxv vbi legitur q Jacob coxerat pulmentum quod fm glosam erat de lentibus ruffis. Cui dixit Esau. Da mihi de coctione hac ruffa. qa oppido id ē valde lassus suz ꝛ secutus est eum postmodum penitendo. ꝛ fratrem occidere nitebat dicens Uenient dies luctus patris mei. ꝛ occidā fratrem meuz Jacob Gen. xxvij. Jn hac via ambulauit Holofernes cum bibit vinum multum nimis quantum vna die biberat vnꝰ in vita sua. Jacuitqz in lecto nimia ebrietate sopitus. Sed hoc contigit sibi in hac via. q Judith euaginauit gladium Holofernis propium. ꝛ abstulit caput eius. vt patet Judith. xij. ꝛ xiij. Jgit narrare debēt pop̄lo p̄dicatores que gesta sunt in hac via. Se- M ptima via est tediosa. ꝛ hanc eligunt accidiosi qui nihil faciunt vbicunqz fuerint. et tamen sp sunt fatigati. Est em accidia quoddam spirituale tedium in his que sunt dei. ita q omne illud quod ad diuinū spectat officiū totū reputat ab eis nimis lōgū. Hi vo volunt habere longa cōuiuia et breues gratias. garrulaciones diuturnas. ꝛ horas sincopatas. Somnum infantis. ꝛ missam venantis. Jnfans necessario habet diu dormire. quia in somno maxie nutrit iuxta illō Sap. vij. Puer nutrit ex delectatiōe somni. Jn hac via ambulauerunt filij israbel Numeri. xj. qui manducantes panem angelorum attediati ꝛ accidiosi effecti murmurabant dicentes. Quis dabit nobis ad vescendū carnes. recordamur piscium quos comedimus in egypto gratis. Jn mentez veniunt cucumeres ꝛ pepones. Sz quid accidit eis in hac via habetur numeri. xj. q dñs interfecit eos cum adhuc carnes eis date essent in dentibus eorum. quod etiā commemorat ps̄. Adhuc esce eorum erant in ore ipsorum ꝛ ira dei ascendit super eos. Jdcirco debet qui libet predicator narrare hoc pop̄lo xp̄iano. ne post manducationem panis angelorum. s. corporis xp̄i sint accidiosi. sed magis bonis operibus intenti ne ira dei puniens veniat sup eos Ne sunt septem vie iniquitatis. de quarum qualibet dicit Isa. lv. Derelinquat impius viaz suam. ꝛ vir iniquus cogitationes suas. Et de his dicit Ezechiel. vj. Conuertimini a vijs vestris pessimis. et quare moriemini domus Jsrabel. De his septem vijs et que in eis euenerunt. et quottidie ambulantibus in eis eueniūt. pro tāto ad presens inserui atqz dixi. ne homies quorū sensus ꝛ cogitatio prona sunt ad malū Gen. viij. post penitentiam quadragesimalē et venerabilis sacramēti sumptōz ad eas iterato declināt ꝛ dñm irritant ad seueram vltōem. Sz his vijs derelictis sic orent deum cuz psal. Vias tuas domine demonstra mihi. et semitas tuas edoce me. Et iterum. notam fac mihi viam i qua ambulem. Et quedam est via octaua. ꝛ pulcra. N ꝛ luminosa. de qua psalmis. Ambulans in via i immaculata. hic mihi ministrabat. Immaculata via est. via humilitatis contra superbiam.

Uia largitatis contra auariciam. via castitatis contra luxuriam. via mititatis contra iracundiam ꝛ inuidiam. via sobrietatis contra gulã. ꝛ via operositatis contra accidiaꝫ. Hꝫ sunt vie de quibus dicit sapiens Prouerb̃. iij. Uie eius vie pulchre. Quia non debet se homo fatigare aut ambulare solummodo in vna illaruꝫ via ꝫ sed nũc i vna ꝛ itez ꝫ i alia. vt iterdũ sit hũilis ꝛ ꝓtẽplatiu⁹. aliqñ opositus. aliqñ actiu⁹. Querit eñ Aristo. de ꝓblematib⁹ ꝓticula. v. ꝓblemate lxx. Quare homo magis fatigaꝝ i continuãdo diu viã planã ꝙ ambulãdo viã nõ planã. ſz aliquãtulũ mõtosam ꝛ vallosaꝫ. Et rñdet ꝙ hec ẽ cã. qz qñ homo incedit ꝓtinue ꝛ vniformiter fatigat instrumenta siue ptes corpis quibus ambulat. sicut genua. crura et tibias. Uñ qz i istis instrumẽtis ambulãdi cõtinue tenet vna forma motus i via plana. ideo cõuenit homi maior fatigatio ꝛ maior labor. In processu vo nõ plano vbi aliqñ ascenditur. ꝛ interdum descendit non sp tenet eadẽ forma in instrumentis hmõi. nec tales ptes vniformiter verant ꝓtinue. ſz alternatim. qz ascendẽdo plus laboram⁹ i genub⁹ et tibijs. descendendo vo i femoribus. ꝛ ꝓpter istã alternatiõem laboris inter partẽ supra genu. et reliquã sub genu i via nõ plana ꝓtingit mior labor ꝛ mior fatigatio. alternati igr̃ ãbulem⁹ nũc vallosa. nũc montosa. Jsto mõ nũc mozal'r cõtigit i viuẽdo vtuose. Fragilitas eñ hũana nullo mõ ꝑmittit ꝙ mẽs ꝛ studiũ hominis vniformiter extendat i contemplatiõe. nec itez ꝫ expedit ꝙ hõ sp descẽdat ad opera vite actiue circa mundũ. qz tũc fieret nimis azid⁹ ꝛ indeuotus ꝛ iõ sicut hõ ẽ cõpositus ex aia ꝛ corpe. de quoꝫ nũero fatigat corp⁹ ꝑ ozões. vigilias. studia ꝛ ꝓtẽplatões. ꝛ aia desiccat et fatigat descẽdẽdo ꝛ se occupãdo circa tpalia. ꝑximis dispẽsando. ꝛ sic alternatim ꝛ vicissim debem⁹ incedere. vt quãtumcunq; possimus fatigatõem ꝛ tediũ deuitem⁹ i seruiendo deo ꝛ interdũ ascendere cõtemplando. Et postea descendere. ꝑximũ iuuãdo. Jn cuius figura Jacob vidit angelos ascẽdentes ꝛ descendentes de celo ad terrã. et ỏ terra ad celum vicissim Gen̄. xxviij. Jdeo legitur in vitaspatꝫ ꝓdicatoꝫ. ꝙ quidã iuuenis quesiuit a fratre gardiano qui fuit homo sanct⁹ quid esset sibi vtilius vel ozõibus insistere. seu se studijs scripturaruꝫ occupare. Cui ille respoudit Quid inquit ẽ melius sp bibere aut comedere. Et iõ vtiq; sicut ista cõpetent alternatim fieri. ℙ sic ꝛ illa. Et notãter ozat dauid ad dñm vt faciat sibi viam notaꝫ i qua debet ambulare. cum ait. Notã fac mihi viam i qua ambulẽ. ꝛ hoc necesse habẽt petere oñs alij homies. qz dicit sapiẽs. Est via que videt hominibus iusta. nouissima aũt ei⁹ ducunt ad mortẽ. ſ. culpe et gehenne ꝑuer. xiiij. ꝛ xvj. Et scire hãc viam. ſ. superbie. auaricie ꝛc̃. multis nota est. Sed non est finaliter solacioſa. Sed scire viam bonam multũ cõfert ad solacium ambulantib⁹. quia ceteris paribus ipsa dicitur ambulanti breuioꝫ ꝙ via ignota eiusdem quantitatis. Hã Aris. de ꝓblematibus. ꝑte. v. ꝓblemate. xxv. querit. quare ambulantes viã ꝛ nescientes quanta ipsa est appareat nobis longioꝫ ꝙ quãdo scimus eã. et freqñter eius quantitatẽ experti. Et rñdit ꝙ aia i tali via. palogisatur quodammodo in seipsa. Expitur eñ anima istã conseqntiã esse certã. Scio mensuram hui⁹ vie. ergo est finita. Et qz nescit mensuram alterius vie. iõ arguit ãſi a negatione añcedentis huius vie. nescio mẽsurã. igitur est infinita. Et sic iudicio decipit̃. Jsto mõ moraliter hoies dati vicijs nõ iudicant ꝙ alij homines possunt viuere virtuose. vñ homo luxuriosus mirat̃ quõ aliquis possit seruare ꝓpetuã continentiã. Hõ gulosus estimat ꝙ null⁹ põt facare abstinẽtiã. Hõ iiustus ꝛ cupidus credit ꝙ oñis hõ cupit habere diuitiaꝫ abundantiã. ꝛ ideo omnis homo iudicat aliũ ſm semetip̃m. sicut docet Criſo. de ope impfecto. omel'. xxxvj. Ois hõ ſm se estimat alteꝫ. nõ eñ põt ipe meli⁹ sentire de aliquo ꝙ sentit de seipso. Ecce fornicari⁹ neminẽ estimat eẽ castũ. Castus nõ facile suspicat̃ de fornicatõe. Superbus neminẽ putat humilẽ. Humilis neminem credit supbũ. et sic de alijs. Est ergo cã quare via virtutis ꝛ penitentie et sancte religionis putatur laboriosa ꝛ difficilis. ipsa inexperientia ꝛ ignorantia. Et ꝙ homo. id est anima paralogisatur a seipa. fit̃ eñ multi q̃bus i quadragesima ꝓcedẽti cõfitẽtibus est pnia iniuncta salutaris vt videlicet ãmodo teneãt vias vtutũ. ſ. hũilitatis. largitatis ꝛc̃. Sed qz ignorãt ꝑfectũ ipsaꝫ ideo declinãt ad ꝓiores. Quibus dicit Hiere. vj. State sup vias. ſ. virtutis. videte ꝛ interrogate de semitis antiqs q̃ sit via bõa. ꝛ ãbulate i ea. ꝛ inuenietis requiẽ aiabus vr̃is. ad quã nos ꝓducat ꝛc̃.

Feria secunda pasce.

Mane nobiscum

dñe. qñ aduespascit. ꝛ incliata ẽ iã dies Lu. xxiiij. Expiẽtia docet. ꝛ sic ẽ qñ infirm⁹ hz circa se medicũ bonũ ꝛ fidelẽ tũc infirmitas sua aliqntulũ mitigat̃. Et volente igit̃ recedere medico. rogat ipm vt dignet̃ manere. Et h⁹ mitigatõis infirmitatis cã ẽ duplex. Una ẽ medici cũ infirmo ꝓfabulatõ. ỏ qua dicit Philaret⁹ i tractatu ỏ crisi. Cõfabulatõ q̃dẽ lãguẽtis vna

Feria secunda in fest. pasce

cū medico morbū vt freq̄nter mitigat ip̄mq; lā guentem stabilit ꝛ ꝓseruat. Alia est infirmi sup sanitate fortis imaginatio. Nā cū medic⁹ pñs ē infirmus profunde de saitate imaginaī. de qua dicit phs i problematib⁹. Id sup quo q̄s sperās aut timēs profunde imaginatus fuerit hoc ipsum vt frequenter accidit ꝛ contingit. Sicut recitat Auicenna ō lepra. Qui lepram incidit ex valida imaginatione quam fecerat de leprosis. Et Ipocras in libro epithumorum ait. Colūbe ex domo depicta quam inhabitāt. pullos varij colorīs generant ꝛ educāt. Et Auerrois dicit. Qui scandens in altum imaginatus fuerit citius ipse cadit. Eodem modo infirmus ob p̄sentiam ꝛ consolationez medici futurā sibi sperans sanitatem citi⁹ cōualescit. Moraliter p infirmū intellige peccatorē. de quoꝝ numero oli fuit dauid. qui ait ps. vj. Miserere mei domie q̄m infirmus sum ꝛc. Sed per medicum subaudi confessorem qui est medicus aiarum. cū quo si peccator in cōfessione locutus fuerit. ꝛ ex vero ꝛ profundo cordis infirmitatem suam spūalem detexerit. de infirmitate sua cōualescit. Sicut sperat de multis. ꝛ vt confido de oībus qui hoc tempe quadragesime p̄terito loquēdo cuz suis confessorībus peccata confitēdo. sunt ꝓsecuti sanitatē. Quia dicit Aug. i epistola ad Volusianū. Vera siquidem ꝛ ex corde facta cōfessio sanitatem infert aut vitam languido ꝛ infirmo Spiritualiter autem per medicū intellige christum. qui de seipso dicit Mathei. ix. Non est opus valentibus medicus. sed male habētibus. Iste medicus venit veraciter in suo venerabili sacramento ad infirmū hominē loquens spiritualiter. de qua locutione dicit ps. Audiam quid loquat i me dñs deus. et vere btūs ē hō q̄ audit locutōz dñi. qz ipse loquit hoi pacē hortādo ad humilitatē. castitatē. ꝛ ceteras vtutes ex q̄bus hō in aīa conualescit. ıō debent hoies deuoti xp̄um bonū ꝛ fidelez medicū rogare. vt apud eos dignet diuti⁹ p̄manere dicētes cū duob⁹ ap̄lis i emaus eūtib⁹. Mane nobiscū dñe. In quo vbo tria breuiter tāgunt. Primo deuota xp̄i exhortatio. ibi. Mane nobiscum. Scōo festīa mortis appropinq̄tō. ibi. q̄m aduespascit Tercio oīm statuū declinatō. ibi. ꝛ inclinata ē.

B Quantū ad p̄mū ponit deuota xp̄i exhortatō videlicet ad manendū cū dñ. Mane nobiscum dñe. Dicunt naturales hō qui vult secuz apes retinere debet aliqua facere ꝛ aliqua remouere illa debet facere. s. flores circa aluearia plantare. ꝛ mel apibus dimittere. ꝛ de his q̄d moraliter significēt dixi in ope de sāctis. feria scōa resurrectōis. ser. ij. Mane nobiscū dñe. vbi hēs. Qui vult virgineum apez christū apud se tenere debet plantare in cor suum in quo Christus manet rosas dilectionis. absinthium passiōis. rutam orationis. violam festinationis. ꝛ oliuaz pacificationis ꝛc. Et quia ibidez de istis posui ideo ad presēns ponere pretermitto. Sed illa debet remouere. Sicut habetur ex libro Palladij. Primum est ventus qui maxime nocet apibus. Ideo debent aluearia non longe poni a domibus vel in ortis parte secreta. Et a ventis remota. ita q̄ ventis frigidioribus alt⁹ paries resistat. Moraliter per ventum vno modo intellige superbiam vel elatōem. Sed per aluearia corda humana. i quibus si sint munda habitat virginea apis christus ihesus sol⁹. Quia dicit Bēnasius in diffinitionibus ecclesiastica rum dogmatum. libro. ij. Illabi autez menti illi. scilicet pure soli. huic est possibile qui creauit Qui vult ergo christū apud se tenere debet ventum superbie ab alueario cordis remouere Est ergo notandum sicut quatuor sunt vēti p̄n cipales. s. orientalī meridionalī. occidētalī. ꝛ septē trionalī. Sic eē sūt q̄tuor vēti seu spēs superbie ꝛm Grego. xxiij. moralī. Prima est estimare bonuz quod habet a seipso habere. Secunda estimare se desuper cum suis meritis accepisse. Tercia iactare se habere q̄ nō habet. Quarta despectis ceteris singulariter se velle videri. His omnibus ventis debet homo muz altū humilitatis apponere. quia humilitas est locus dei in quo libēter requiescit. iuxta illō Isa. lxvj. Sup quē requiescit spūs meus nisi sup humilē. Alio mō p vētū intellige dyabolicā tēptatōz. qz dyabol⁹ p̄ncipalr hoc sacro tpe paschali insidiaī suis tēptationibus nris bonis q̄ fecim⁹ i q̄dragesima opib⁹. vt ea destruat. ꝛ xp̄m quē in sactissimo sacramēto suo accepimus a corde nro expellat. Quia dicit. b. Aug. Bonis opibus insidiaī vt peant. Ideo apponēda ē firma altitudo parietis. i. fortis custodia hūilitatis. Quia humilitas sola dyabolicis obsistit temptatiōibus. Sicut patet de beato Antonio qui ait. Vidi omnes laqueos inimici tensos in terra. et ingemiscens dixi. Quis putas transeat ista. Et audiui vocem dicentem mihi. Sola hūilitas. Sis ergo humilis vt Christus tecum maneat in aluearīo cordis. ꝛ temptationes dyaboli possis euadere. Secundum quod nocet apibus. et facit eas recedere ab aluearibus est frigus. ideo aluearia eorum in calidiori loco ponere debemus. Et vt dicit Palladius. q̄ parietes earuz debent esse oppositi soli. Vas etiam ipsaruz debet esse de ligno. q̄ vim frigoris ad eas non permittit. Unde inter omnia vt ipse refert. meliora sunt aluearia de cortice suberis facta. vbi haberi possunt. quia nō transmittūt vim frigoris

aut etiam calozis. Quamuis enim apes timeant frigus, tamen non diligunt excessiuum calozem sed temperatuz. Unde pessima vasa sunt que in hyeme gelant, z in estate calefiunt. Moraliter per frigus intellige s[illegible]diam que christi fidelibus. qui debent esse sicut apes solliciti et fructuosi summe nocet. quia cozda ipsozum vicijs replet. Quia sicut ager spinas pzofert et tribulos, z cetera inutilia, nisi vtilibus semina tus fuerit. Sic homo spinas et tribulos viciorum germinat que christum repellit nisi vtilib⁹ occupationibus se repleat. Jdeo dicit Fulgentius .iiij. libzo mizthologiarum. Fugantur angeli, irritatur deus, subtrahitur dei mun⁹. dū animus humanus accidiosus ad celestia fuerit et infirmus. Jdeo debet homo ad locum calidum redire ozationis, z ad secretū contēplatōis z actiōis bone, vbi feruoz spūs excitatur, z dyabolus effugatur. Quia dicit Aug. Nō facile capit a temptatiōe q̄ bono vacat exercitio. Jdeo in vitaspatrum dixerunt seniozes. operantem monachum demōe vno pulsari. Ociosum vero innumeris spiritibus deuastari. Terciuz quod nocet apibus, et eas auolare facit ab aluearío. est lo[illegible]aditus. Cum enim loca aluearium frequenter adeuntur nocet apibus. Sic etiam cū aluear cozdis nostri sepe a malis cogitatōibus frequentatur. apis virginea ihs xp̄s fugatur. Quia dicit Szego. Ad deuz mē tot gressibus accedit. quot moribus bonis, pficit. Et rursum Tot gressibus longe fit quot malis cogitationibus decrescit. Jdeo cogitatōnes nostre vl' affectus debent respicere xp̄m vt consideratis laboribus et passionibus quas sustinuit ipse pro nobis, alleuientur labozes nostri, z nō attedie-
E mur ī eis. Quartū qō nocet apibus est loc⁹ fetidus, vnde debent aluearia earuz collocari ab omnibus que sunt hozrendi fetozis, vt stabulis balneis, coquinis, fusozijs z huiusmodi, z a fetozibus sceni, z etiam non debent poni in loco vbi resonat echo. qui scz ad humanam vocē salsa imitatione respondet. Sic boni homies christiani qui christū virgineum apem in aluearío cozdis posuerunt, debent se a consozijs z a familiaribus psonarum cozruptarum z infamatarz remouere, vt videlicet eos in malo nō sequant. Jdeo dicit Seneca ī epistola ad lucilliū. Cū illis cōuersari debes qui te meliozē facturi sunt. Illos autem dimitte quos tu meliozes facere non poteris. Et rō est quare se debēt a pozijs malorz remouere, ne videlicz eoz fetoze, i. infami z cozrupta, quersatōe vel ipsi in conscia vel in fama ledāt. Quia ait p̄s. Cū sctō sctūs eris z cū viro innocente innocēs eris. Et cū electo elect⁹ eris, z cū puerso querteris. Et p̄ncipal'r sacerdotes q̄ q̄si quottidie xp̄m in sacro sumūt dēt se remouere a familiaritatib⁹ mulierz. q: dic̄ Diero. ad occianū de vita cler'. Prima inqt tēptamēta clericoz sunt freq̄ntes mulierz accessus. Jdē dicit. Ego iudico si cum viris femine bitēt nō deerit demōis tēptatō. Et .xxxij. di. c. Hospitiolum tuum aut razo aut nunquā terant pedes feminaz. quia non potest cozde toto cū deo habitare qui feminaz accessibus copulat. Jdeo debēt sibi cauere a blādiatozibus qui ad modum echonis vnicuiq; deceptozie resonant id est loquunt iuxta verbū suū. i. put credūt ei placere. qz tales decipiūt audiētes Isa. iij. Populeme⁹ qui btm̄ te dicunt. s. tibi blandiēdo. te decipiunt. Et Prouerb. iij. Qui blādis factisq; sermonibus loquit. rete expandit, pximo suo. Jdeo dixit p̄s. Oleū aūt peccatozis non impiguet caput meum. Sup quo dicit Aug. Oleuz est falsa laus adulatozis. que mentes a rigoze emollit. Quintum quod nocet apibus est fum⁹ F
cancri adusti. Quid enim per cancrum adustuz nisi mundus accipiatur malo igne auazicie z luxurie inflammatus. Quia .j. Johannis .v. Totus mundus in maligno. i. i malo igne cōcupie positus est. Cancer etiam lune mutabilitatē sequitur. quia scōm detrimentum vel augmentuz lune repletionem z vacuitatē patit. Et sil'r ipse mundus fm fortune volubilitatem mutatur. qz j. Johannis .ij. Ecce mundus trāsit z concupiscētia eius. Et quidam metrista dicit. Lud⁹ fortune variat velut orbita lune. Hui⁹ ergo cācri fumus tunc ad apes pertingit quando vl' mundi affectus vel terrene occupatiōis act⁹ bonos homines inuoluit, z inuoluendo eos spūaliter occidit, cum xp̄s qui est vita animaz ab eis recedit. Jdeo exhortat beatus Johānes .j. Johānis .ij. Nolite diligere mundum neq; ea que in mūdo sunt. Sextum quod nocet apibus ē quo rūdā floz vel herbaz succus sicut sunt titinallus, ellebozus, cassia, cucumer agrestis et silia. quarum amaritudo impedit dulcedinē mellis. Jdeo debēt ab aluearibus penitus remoueri, z debēt poni iuxta arbozes vl' herbas quib⁹ amaritudo nulla rīdet ī floze vl' ī succo. q̄d aūt moral'r amar⁹ herbaz succ⁹ sig̃t nisi voluptatuz z libidis act⁹ plenos amaritudinib⁹. Juxta illud Prouerb. v. Fau⁹ distillās labia mulieris meretricis, z nitidus oleo guttur ei⁹. nouissima autem illi⁹ amara sunt quasi absintheum. In quo ostendere voluit Salomon q̄ voluptas carnalis que hic intelligitur p mulierem. vt inqt Pascasius. licet ī principio vel ī medio. i. cogitatu vel actu habent delectationem. ī fine tamē reliquūt amaritudinem. Uñ incipit a melle, pcedit ad oleū, z terminat ad absintheum. Hic ergo ē

Feria secunda in fest. pasce

succus amarus. scz luxurie fructus. quem virginea apis xps multum abhorret. Quia scom Bern. Delicata e diuina psolatõ. t nõ dat admittentibus alienã. Hic ppter breuitatẽ potes
G pcludere. si alias videris expedire. Quantum ad secundũ ponitur festina mortis appropinquatio cuz dicit. Quoniã aduespascit. q. d. finis vite homis vel etiã mũdi aproping̃t. Naz vesp idẽ est vno mõ quod finis vite. iuxta illud Isa. xxxviij. De mane vsq; ad vespaz finies me q. d. qui dedisti mihi initiũ vt essem. dabis etiaz vite terminũ per mortez. Alio modo idẽ est qõ finis mundi. iuxta illud ps̃. Conuertent ad vesperã. s. iudei. qui in fine mũdi veniũt ad fidem t sic aduesperascit quia finis vite. s. mors prope est. t continue ad mortem currit. Jdeo vita nostra compatur multis rebus. Sed nunq̃ vl raro alicui rei pmanenti vel stabili. sz sp rebus trãsitorijs vel caducis. Cõpat em̃ aliqñ herbe vel flori. quãdoq; nubi. quãdoq; rori qñq; hospiti. qñq; cursori. Hec omnia sunt transitoria. momentanea et caduca. vt dicit Holcot sup li. Sap̃. lectõe. xvj. Primo igit̃ t scõ herbe t flori compat ps̃. lxxxix. Mane sicut herba transeat. maue floreat t transeat. vespere decidat in duret t arescat. scom glosam ps̃. Uitam humanam in tria tempora diuidit. In puericiã. adolescentiam t senectutez. Tempore puericie cõparatur herbe nondum florenti. In adolescentia comparatur herbe florenti. Unde tunc dicitur de homine q̃ est in floribus suis. Et ppter duplices etates primas dicit bis mane. Tercium vo tempus quod est senectus vocat vespe Dicit ergo mane. i. i puericia. trãseat mane. i. i adolescẽtia. floreat t trãseat. s. de hoc mũdo. qz scz taz pueri q̃ adolescentes moriunt. Sed vespere. i. in senectute. decidat per infirmitatem. t induret per mortem. t arescat per resolutio-
h nem in puluerem. Tercio compatur vita nostra nubi. iuxta illud Sap̃. ij. Transeat vita nostra sicut vestigium nubis. t sicut nebula dissoluetur. Et Job. vij. Sicut nubes ptransijt t cõsumitur. sic qui descendit ad infernũ non ascendit. Sicut em̃ nubes fm naturales de inferiori bus eleuant calore celesti. et ascendit volatq; i altum ad tps. t qñ est in sua altitudine circũfertur t agitat cõtinue sine quiete. t tandez itera to resoluta in terram descendit. Jta homines i vita pñti oriuntur. de terra eleuantur ad dignitates t honores. vbi circumagitant t inquietãtur. de dignitatibus decidũt. t puertunt i terrã iuxta illud Job. iij. Abstulit q̃i vẽtus desideriũ meũ. t velut nubes ptransijt gloria mea vel salus mea. Qd aũt i nullo gradu i nllocq; statu vl dignitate est q̃es pfecta. pulcre declarat Boe9 i de conso. phi. li. ij. ps̃a. iiij. Quis inquit est tã cõposite felicitatis vt nõ ex aliqua pte cũ stat9 sui qualitate rixetur. Anxia enim est res humanorum conditio bonorum. Et que vel nunq̃ tota pueniat. vl nunquã iperpetuo subsistat. huic census exuberat. sed est pudori degener sanguis. Hunc enim nobilitas notum facit. sed angustia rei familiaris inclusus. mallet esse ignotus. Ille vtroq;. scilicet tam censu q̃ nobilitate circumfluus. id est circundatus vitam celibem deflet. i. vitam castam. Ille nuptijs felix. sed orbatus liberis. alieno cẽsum nutrit heredi. Alius prole letatus. filij filieue delictis mest9 illacrimat. Jdcirco nemo facile cũ fortune sue cõditõe concordat. Jnest enim singulis quod inexpertus nesciat. aut quod expertus abhorrescat. hec ille. Quarto comparatur vita nostra rori Osee. vj. Uita nostra quasi nubes matutia. t sic ros mane trãsiẽs. Et Sap̃. xj. ppat gutte rozis q̃ ante lucanũ descẽdit in terrã. vbi glo. dicit. Ros antelucan9 ẽ ros i matutio generat9 ante ortum solis. Et talis ros oriente sole statim exiccat. t a terra absorbet. Et dicit Aristote. ij. metheor. q̃ permanentia rozis est nisi vnius diei. Sic est de vita nr̃a. Quinto cõpatur vita nostra hospiti Ecci. xxix. Trãsi hospes t orna mensaz. t que in manu habes ciba ceteros. Quilibet enim nostrum stat i vita ista sicut in hospitio non sicut in domo. Jdeo dicit Tullius de senectute. Sapiens ex hac vita discedit tanq̃ ex hospitio. non ex domo. Cõmorandi enim diuersoriuz natura dedit nobis. nõ habitandi locum. receptus in hospitio vsuz habet domus. lecti. vasorum. t hmõi. sed non dominium. nihil em̃ secum aufert. sed emit libere et expendit. Et sic in fine de oñibus computare tenetur. Sic est de nobis. in vita ista sumus i hospitio hui9 mundi. vsum mũdanorum habere possumus. sed nihil asportare nobiscũ i morte. iuxta illd̃ Job. xxvij. Diues cũ dormierit nihil secũ aufert. Unde mũdus similis ẽ busardi. de quo ferũt fabule. q̃ homines recipere solebat hospitio sub specie pietatis. Sed postea explorata oportunitate. occidebat eos. Jsto modo mundus sub specie fauoris et amicicie admittit t aduocat ad diuitias. dignitates. et honores. vt per gulas. libidines. t concupiscentias occidat. Jtem mundus est quasi hospitator. q̃ K
quottidie nouos homines recipit. et receptos a domo emittit. Quia generatio pterit. t generatio aduenit Ecc̃s. j. Et talis hospitator multa facit. Primo vsum domus t vtensiliũ suorum pcedit hospitib9. sz nõ dñium. ita et mũdus vt etiã patuit supra vtẽsilia mũdanorum pcedit hoi bus. sed nihil pmittit secũ asportare. sed cum

quibus intrauit cum illis ꝛ exibit. Juxta illud Ecclesiastes.v. Sicut egressus est nudus de vtero matris sue.sic reuertetur. et nihil auferet secum de laboze suo. miserabilis prozsus infirmitas.quomodo veit sic reuertetur. Et.j.Thi moth̃ .vj. Nihil intulimus in hunc mundum. haut dubium quia nec auferre possumus. Secundo idem successiue vendit diuersis. Mundat enim cameram ꝛ hospites denudat. vt hospites emant stramina.aut paleas.ꝛ cum recesserint.cameram iterato mundat.vt illas paleas alij denuo emant.Et hoc presertim est apud gallicos. Et sic mundus eandem dignitatem. idem manerium.idem officium successiue vendit diuersis. Tercio hospitatoz non permittit hospitem emere melioza extra hospitium suum Unde licet sit vinum melius.meliozes auene.ꝛ melioz panis in hospitio vicino q̄ ibi.non licet hospitato illa comparare.scz postquam hospitium suum acceperit quicquid necessarium est. ab hospite suo emit. Sic mundus non permittit gaudium celi emere.nec delicias extra mundum exeuntes. licet sint meliozes quã ipse habeat. Non enim vult lex mundi q̄ homo largiatur elemosynas.Sed q̄ expendat circa delicias.ꝛ circa pompas.Unde Szegoꝛi⁹.xiiij.moralium. capi.xiij. Desiderium celestium nesciunt.qui coꝛ in voluptatibus terrenis defigunt Quarto hospitatoz pulchzum vultum ostendit Juxta illud moralis. Hospitibus letum debes ostendere vultum. Et obedienter omnia deseruit. Sed in fine strictissime computum exigit. Sic facit mundus homini quem intendit decipere.Optimum enim ei vultum ostendit. sicut Chzisto fecit Judas quando eũ tradidit. Jdeo dicit Augustinus in epistola.lxviij. ad Dioscorum. Mundus enim periculosioz est blãdis q̄ molestis.magis cauendus cum se allicit diligi q̄ cum se ammonet cogitoꝝ contemni. Hec ille Seruit igitur homini ad nutum. dat sanitatem diuitias ꝛ amicicias.Sed in fine strictissimum computum exigit de expensis. Unde Augustinus libzo confessio. Amatoꝛes mũdi cuius rei gratia militatis.maioꝛ non poterit esse spes vestra in mundo q̄ vt amici sitis.scz mundi. Jbi quid nisi fragile.plenuz periculis.per quod periculum venitur ad maius periculuz. Pereant hec omnia. dimittamus hec vana et inania. et conferamus nos ad solam acquisitionem eoꝛũ que finem non habent. Uita enim hec misera ẽ moꝛs incerta subito surrepit. ꝛ post hec negligentie supplicia luenda sunt. Quinto hospitatoz recedentem hospitem ꝛ non reuertẽtem seu reuersurum obliuioni perpetue tradit. Sic et mundus hominem per moꝛtem recedentem perpetue obliuiscitur Eccl̃i.xj. Malicia vnius hore obliuionem facit luxurie maxime.ꝛ i fine homis denudatio opm illius.Sap̃.ij .Nomen vestrum obliuionem accipiet ꝛ nemo habebit memoziam operum nostroꝝm. Sexto cõparatur vita nostra cursoꝛi. Job.xj. Dies mei velociores fuerunt cursoze. transierunt ꝛ non viderũt bonum.Ex his iam elicitur q̄ homines continuo tendunt ad moꝛtem. et domus ac pallacia deserta dimittunt. Jdeo Aristoteles in poetria adducit fabulam cuiusdam poete. quoddã pallacium desertum deplozantis i his verbis. Domus egregia cõpungoꝛ ad lachzimas tuam intuens solitudinem. Et illa contremuit compassa mihi propter lachzimarum multitudinẽ. vbi inquit queso sunt qui quondam te inhabitauerunt.ꝛ iocundam vitam cum securitate ꝛ temporis amenitate duxerunt. At inquit illa. Tẽporales existentes cum tempoze transierunt.ꝛ me quoq̄ sub soꝛte tẽporis trãsitoziam dimiserunt.Res nempe nec stabiles sunt.que cuz fluxu tẽporis fluxibiles fluunt.Hec respõsio hui⁹ pallacij cõcoꝛdat responsioni.j. Joh̃.ij.Mũd⁹ trãsit ꝛ cõcupiscẽtia eius. Quod exponẽs Augus.dicit.Ecce inquit mundus transit ꝛ concupiscentia eius.quid vis ergo amare tẽpalia. et transire cum tpe.An chzistñ amare ꝛ ineternũ viuere Rerum temporaliuz fluuius transit. sz tñ iuxta fluuium nata est arboꝛ dñs Jhesus iuxta pš.Et erit tanq̄ lignum quod plantatũ est secus decursus aquarum . Raperis inpzeceps tene lignum.voluit te amoꝛ mundi. tene Chzistum.Quid si amatis istam miseriaz fluidamq̄ vitam. vbi cum tanto laboze viuitis. Quanto magis amare debetis illam vitam eternam.vbi nullum dolozem sustinebitis.vulpecula transitura glaciem.apponit aurem ad glaciem. Et si audit aquam currentem et fluentez fortiter sb glacie. nullo modo confidit de illa glacie.quia est nimis tenuis ad subpoztãdũ eam. Jsta cautela debemus nos vti. Gloria mundi est quasi quedam pulchza et splendens glacies.quia delectabile est bonoꝛari ab hominibus.pasci.potari.ꝛ vestiri delicate.et habere magnam familiam cui possiut imperare.Sed cauẽdum est qz ista glacies est valde fragilis.ausculta diligenter.et audies murmur aquarum transeuntium sub ista glacie.Apocal̃.xvij.Aque multe populi multi. Aduertas et audias quia modo transit vnus rex in moꝛtẽ.modo vnus comes.modo vnus episcopus.modo vnus miles.et sic de alijs multis.ꝛ ideo de ista glacie mundane glorie non est confidendum.quia dicit Rabanus i legenda de omnibus sanctis. Transeunt cũcta q̃ tempoꝛaliter festine celebzant. Sed di. quis

Feria secunda in fest. pasce

exquo antiqui patres tã diu vixerũt. s. ccc. annis. ꝛ nongentis annis. Matusalem nõgentis ꝛ lxix. annis Señ. v. Quare ergo vita modernorum hominum tam cito adueſperaſcit. i. ad mortẽ feſtinat. Ad hoc dicunt doctores ꝙ cauſu huius eſt potiſſima hominum malicia. Quia viri ſanguinum ꝛ doloſi non dimidiabuut dies ſuos. Et de his dicitur Sapientie. iij. Si celerius defuncti fuerint non habebunt ſpem. ſcilicz ſaluationis. Si autem boni cito de hac vita ſumuntur. hoc ideo fit ne per maliciam immutarentur. iuxta illud Sap̃. iiij. Placens deo factꝰ eſt dilectus ꝛ viuens inter peccatores tranſlatus eſt. raptus eſt ne malicia immutaret intellectum eius. aut ne fictio deciperet animã ipſius. De his dicitur Sapie. iiij. Juſtus ſi morte preoccupatus fuerit in refrigerio erit. quaſi diceret. Juſtus iuſticia generali. id eſt virtuoſus ſi preoccupatus fuerit morte. i. ante maturam etatem mortuus fuerit. i. in iuuẽtute vel media etate. nihilominꝰ in refrigerio erit. Et dic̃ Holcot. lectione. cxlvij. ꝛ ponit exemplum de quodam viro ſancto ꝛ litterato. qui mortuus inuẽtus fuit. ſedens inter libros ſuos in kathedra. ſua. et habens in gremio ſuo librum apertum. Cunqz alij compatientes aduenirent. et multũ de tam ſubita morte triſtarentur. Conſiderantes diligenter inuenerunt manum ſuaz ſuper librum iacentem. et indicem extenſum ſuper hec verba. Juſtus ſi morte preoccupatꝰ fuerit ꝛc̃. Ideo dicit metriſta. Mors homis ſubita quaz preceſſit bona vita. Non minuit merita ſi moritur ita. Si autem volueris habere alias rationes feſtine mortis hominum modernorum. vide rationes tam longe vitepatꝛ antiquorum. et per oppoſitum inuenies. quare tam cito nunc homines moriuntur. Sunt autem quinqz cauſe ꝛ rationes longe vite antiquorum quas ponit Nicolaus de lyra ſuper Señ. v. Prima fuit ex bonitate complexionis primoꝝ parẽtũ. Fuerunt eiñ a deo immediate formati ꝛ ſic optime ꝓplexiõati. ſicqz ad longiorem vitam diſpoſiti Secunda qz tẽperate vixerũt. Tercia ex bonitate nutrimẽti. qz ante diluuiuz terre naſcentia fuerunt meliora ꝙ poſt. qz diluuiũ fuit pro maiori parte ex aquis maris. Unde Señ. vij. Rupti ſunt fontes abyſſi. Et aque ille inducunt ſterilitatem. ꝛ ſic redduntur terre naſcentia peiora. ex quibus breuiatur vita. Quarta ex bono aſpectu ſyderum ſuper illam regionem in qua manebant. qui aſpectus multum facit ad lõgaz vitam. Quinta vt per longam vitam hominuz
N cito multiplicaretur genus humanum. Sed dicet aliqs. nunquid mors inflicta ſit pena pro peccatis primi parẽtis. Ad hoc dicũt docto. ꝙ ſic. Natura ei hũana creata fuit cũ dono originalis iuſticie. ꝓ quod aia habuit pfectuz dominiũ ſup corpus. ꝓpterea potuit corpus viuificare ꝛ regere ſine leſione. vel quacũqz infirmitate. ꝛ iõ habuit potentiã nõ moriẽdi. Jſtõ aũt dominium fuiſſet datum ſibi ꝓ ſe ꝛ ſuis. ꝙ diu fuiſſent deo ſubiecti. Quando autem peccauit. iſtud dominium merito perdidit. ꝛ ideo corpore deſerente voluntarie deum creatorem ſuũ. ſicut diffuſe declarat ſanctꝰ Aug. li. xiij. de ci. dei ꝛ in multis exemplis. Et ſic de facultate moriẽdi incidit libere pro ſe ꝛ pro ſuis neceſſitatẽ moriendi. Ideo dicenduz ꝙ mors ẽ homĩ naturalis. ꝛ cũ pena inflicta. ſicut dñs daret ſuo ſuo originalẽ libertatẽ. ꝛ poſtea ꝓpter ingꝛtitudinẽ ꝓuaret eũ ſua libertate. tũc ſeruitꝰ fozet iſti naturalis ꝛ penalis. Ideo dicit Aug. iij. de ci. dei c. xv. Conſtat inter katholicã fidẽ cẽſentes ipſã nobis mortẽ corporis nõ lõge nature. qz nullã mortẽ deꝰ homi fecit. merito inflicta ẽ ꝓ pctis qñ pctiñ vindicãs deꝰ. dixit homini i quo tunc oñs eramus. Terra es ꝛ i terrã ibis. hec aug. Sed cõtra hoc poſſit aliquis ſic arguere. Omne compoſituz ex contrarijs naturaliter diſſoluitur corpus hũanũ ẽ hmõi. qz ex. iiij. elementis contrarijs ꝛc̃. ꝓterea mouunt beſte que nũ ꝙ peccauerunt. ergo ſimiliter hoies. qz equalis cõditionis videnť in compoſitõe ꝛ cõplexione ergo in reſolutione. Preterea qua rõe mors fuiſſet inflicta ꝓ primo pctõ tanꝙ pena iuſta eadẽ rõe debz mõ infligi ꝓ quocũqz pctõ mortali ꝛ ſic deberet hõ ꝙ cito peccaret mori. Ad qõ dicendũ ꝙ licet homo ſit ꝓpoſitꝰ ex ꝓtrarijs. tñ ꝓpter donũ ſupadditũ nature ꝓſeruatꝰ fuiſſz a morte. vñ verꝛ ẽ ꝙ omne ꝓpoſitũ ex ꝓtrarijs corrũpitur naturaliť. tñ fit icorruptibile ꝓpter donũ ſupadditũ ſiẽ fit pꝰ reſurrectõz. Sz de beſtijs dic ꝙ nũ ꝙ illud donũ habuerũt ſicut nec eaꝛ vnꝙ potuerũt dona obedire ꝛ iõ in eis nõ ẽ mors pene. ſed nature. In hoie aũt licet natura i ſe conſiderata ſit mortalis. habuit tamẽ donũ quo morte carere potuiſſet. Ideo nobis eſt pena quod in eis eſt natura. Hic cõclude ne populus aggraueť. Quantũ ad tercium ponitꝛ in ꝑdicto verbo omniũ mũdi ſtatuũ declinatõ D
cũ concludiť. Et inclinata eſt iam dies. Ubi ꝓ diẽ quilibet homo ſanguine xp̃i redẽptus intelligitur. Quod patet ꝓ Job. iij. c. vbi legiť ꝺ angelo apoſtata dicens. Nõ cõputetur in diebus anni. q. d. non ptingit ad veniaz cũ redemptis homĩbus apoſtata angelus. Iſti inquam dies ſpũales redempti. videlicet homines. inclinati ſunt iam de bono in malum. de malo in peius et de peiore heu iam in peſſimum. Sicut et hoc conqueritur Dauid pſalmo. xiij. Omnes decli-

Sermo. iiij.

nauerunt simul inutiles facti sunt. non est qui faciat bonum. non est vsq; ad vnum. id est valde paucos. Primo ergo vide de statu spūali⁹ platorum qualiter est inclinatus. nā aī tpa preterita erant prelati similes aquilis de qui⁹ dr̄ i li. xij. pphetatū seu rex. q; habent pedes dextros maiores sinistris. diligenter pullos suos nutriunt. immo corpus suum ponunt inter eos & sagittarium ad defendendum eos. Capta etiam preda ita sunt liberales q; etiam auibus assistentibus curialiter impartiuntur. Quid moraliter per dnos pedes nisi affectiones p̄mor platorum designātur. Unā qua habebāt ad animas sibi commissas. Aliā quā habebāt ad redditus. ad decimas. que est pes sinister. Zelus tamen animarum qui est pes dexter longe fuit maior. nam multo magis intendebant saluti sibi cōmissarum aiarum q; congregatōibus sibi appropriatarum decimar. sicut. s. Ambro. tm̄ dilexit aīas subditor suor vt cū aliq̄s lapsum suū cōfiteretur. sic amarissime flebat q; illū simr flere compellebat. Diligenter etiā nutriuit pullos suos. qr tante liberalitatis fuit q; omnia q̄ habere poterat ecclesijs & paupibus sibi nihil retinēs tribuebat vt dicit sua legēda. Quidam etiā ipsor p sibi ꝓmissis nō solū subaz sz etiaz corp⁹ posuerūt. sicut refert. iij. dyal. Grego. de cpo noie Paliuo qui cūcta q̄ habeř poterat ab epatu captiuis largitus est. Cūq; nihil haberz quod petentibus captiuis daret. die quadā q̄dam vidua aduenit que filiū suum i captiuitate esse perhibuit. et a viro dei precium postulauit vt filium suum liberaret. Sed vir dei inquirens. et nihil apud se inueniens. dixit. Mulier quid possum dare non habeo. Sed memetipm tolle. & filium tuum redimas. me vice illi⁹ in seruitiū tradas. Qui secū pgens & se p filio vidue in captiuitatez dedit. Ecce q; tanq; aquila fidelis corp⁹ suum p subditis suis exposuit atq; dedit. Quidā etiā primor prelator ipsor captā predam sue substantie & diuitiar sibi assistentibus & lōge positis imptiti sunt. sicut. b. Greg. de quo legit q; tāte fuit largitatis. q; nō solum pūtibus. sz etiā lōge positis i monte synai ministrabat. Et alij multi bona sua. s. ecclastica indigentibus curialiter cōdiuidebāt. eor miserias supportādo. vt quilibet tūc tempis dicere possit suis sbditis Exodi. xix. Vos ipi vidistis quō portauerim vos super alas aqlar & assumpserim mihi. Et vnicuiq; potuit dicere illud psal. lxxvij. Pauit eos in innocentia cordis sui. & in intellectib⁹ manuū suar deduxit eos. Sed heu moderni nōnulli plati nō dico de oib⁹ silles sūt structiōibus. bubonib⁹ & vulturib⁹. Et primo q̄ dē silles structiōibus. Structiones ei vt inqt mgr̄ xij. li. habēt pēnas. sed a terra nō volāt. & Job xxxix. dr̄. Penna structionis similis ē pēnis herodij. Et dicit Grego sup hec verba q; silitudo hec est solū in colore. sed nō in virtute. qr pēne similitudinē hūt. sz volat⁹ celeritate caret. Moraliter p pēnas vno modo intellige scias quas hūt plati. & tū semp manēt i terra. s. terrene cōuersatōis. & nunq; volant in altū doctrine & p dicatōis cibando subditos suos cibo spūali. iō de tali & vnoquoq; dicit Bern. Rē, pfecto, prio tenes si donis scie & eloq̄ntie adornat⁹ vbū bonū qd possit, pdesse mltis. inutili atq; dānabili silētio ligas. Alio mō per pennas subaudi multas dignitates. beneficia et, pbendas. q̄s multi hūt. ō quor forte vno duo paupes clerici sustētari possent. & adhuc sp manēt in terra dānabil' cupiditatis. quottidie tales pbēdas augmtā do & raro vel nūq; se eleuāt i altū ꝓpassiōis paupibus subditis subueniēdo. Qd tū ē cōtra illud canōis. lxxxij. di. c. eps. Eps paupib⁹ vel infirmis. qui debilitate faciēte suis manib⁹ laborare nō pñt victū & amictū quātū sibi possibile fuerit largiat. nā refert Petr⁹ damia ni. Quidā abbas valde misericors hūit lāpadē bñ ꝓpatā. et ecce q̄dā paup ad ianuā illud sibi dari postlabat. qd abbati oppositū erat. mittit abbas ei integr piscē. quē accipiēs paup cū papside cunctis vidētib⁹ celū penetrauit. Scdo q̄daz silles Q
sūt bubōib⁹. nā vt dicit mgr̄ li. xij. pp̄. q; bubones diligūt eccl'as. pter oleū. lumē ei extiguūt Sic vno mō realiter q̄dā amāt eccl'as. pter pinguedinē. puētuū & ānaliū pēsionū. nō ei iterrogāt de pr̄ono eccl'e. sed magis de eius dē pingue dine & fructuosa pensione. sed nesciūt hi q; hec temporalia ecclesie sunt suorum rectorum submersiua. Quia dicitur Apocal'. xij. Misit serpens ex ore suo post mulierem aquam tanquā flumen vt eam faceret trahi a flumine. Serpēs est dyabolus. mulier est ecclesia. quā serpēs ille antiquus tpaliū abundātia q̄rit submergere Alio mō quidā amāt eccl'as. pter dignitates. nā dicit bern. ad euge. papā. Uidēs totū eccl'ie zelū. p dignitate feruere. intuende dignitati datur totū. sctitati nihil. Tercio hic mozal'r itelligit p eccl'az congregatio malor. de qua ps. Odiui eccl'am malignantiū. hāc diligunt q̄dā plati spūales i curijs suis. pter oleū adulatiōis. de quo dicit ps. Oleū pctōris nō impi. ca. m. hoc oleū tunc ebibunt. quando adulationes eorum libenter audiunt. Quod est contra illud Exo. xxx. hoc oleū vnctōis sctm̄ mihi erit i generationes vestras. caro hois non vngeř ex eo. Et post pauca hō q̄cūq; tale cōposuerit et dederit ex eo alieno extermīabit ō populo. Oleū istud est laus. que nūc est sancta cum deo exhibetur

de illa nō debet caro homis inungi. qđ tunc fit qñ laus homi mortali adulatorie offert. Cōtra illud Eccī. iiij. Ante mortē nō lauda quenq̄. et qui talem adulationē composuerit r alienū scz hoiem. cui laus non debetur laudauerit falsē. ō populo dei pibit. Ideo sanctus Paulus q̄ fuit prelatus a deo constitutus. dixit. j. Thessalo. ij. Neq̄ eñ aliqñ fuimus in sermone adulatōis sicut scitis. neq̄ querētes ab homibus gloriā. neq̄ a vobis neq̄ ab alijs. Tercio aliq̄ sunt similes vulturib⁹. Vultures eñ vt dicit Grego. sunt aues fetide r imūde. r vt dicit Plī. in spe. na. sunt valde impie circa pullos suos. Si enīz viderint pullos suos impinguari. rostro et pedibus eos percutiūt. vt sic fiant ex dolore mor suum macilenti. Sic quidam prelati tam seculares q̄ spirituales sunt fetidi et immundi per immundiciam luxurie. Et tales sunt voti fractores. r ppli scandalisatores. Ideo dicit Bernhardus. Ue qui ambulant in carne. deo placere non possunt. r placere presumunt. Tales etiam si viderint pullos. i. subditos suos bonis tēporalibus impinguari. percutiunt eos rostro. quādo eis occasionem inueniūt vbis detractorijs. dicendo. Iste est fornicator. Iste adulter hic luso⁹. ille potator. Et sic per iniustas occasiones aut impias extorsiones in eis pinguedinem substantie non permittunt. Et si hoc i persona propria non faciunt. tamen hoc in suis officialibus student adimplere. Et de vnoquoq̄ tali exponitur illud Job. xxviij. Semitaz ignorat auis. nec intuitus est eam oculus vulturis Hec auis est christus cui semita fuit pietas per quaz tunc ambulauit qñ famelicos pauit Joh. vj. Sed hanc semitam nō ē intuitus oculꝰ vulturis. i. impij prelati qui iniuste aufert substantie pinguedinem suoz pauperum clericoz. Nihil enim hic dico de subsidijs r iuribus episcopalibus ad q̄ sacerdotes tenent vt dr̄ de pbē. r dig. c. Suscepti. li. vj. vbi inhibetur dyocesanis locorum vt ad presentatōem religiosorum nullum ad aliquā ecclesiā recipiāt. nisi tñ ei ō proueniebus ipsiꝰ ac eccle corā eis fuerit assignatū vñ iura epalia pñt psoluere. r ꝓgruā sustētatōz hre. qō habet vbi supra. Sed de cēsi. c. cū apostolus dr̄. q̄ in cā necessitatis pōt a suis clicis exigere sbsidiū moderatū. De hoc etiā vide. xj q. iij. p totum. Et qz status prelatoz spūalium sic est iam ad malum inclinatus. Ideo legitur i annulo pte prima. Cum petrus zenonēsis epūs quendam conuersum clareuallēsem. qui freq̄nter rapiebatur in extasi visitasset. et peteret vt sibi aliquam visionem enarraret. respōdit. Nuper vidi quādā dominā speciosissimā auro r gēmis ornatā. que ait ad me. cū ei⁹ excellētissimā pulchritudinē ammirarer. Que nā sū ego. r rñdi. videt mihi q̄ sis btā virgo. Et illa ait. respice me a tergo. cū eā a tergo respicerē. vidi eaz putridā r vermibus scaturiētē. r ait. Nūc ppendere potes me virginē gloriosaz nō esse. nō sum ego virgo Maria. sed sum mater eccla. que i pmo statu aplis. martiribus cōfessoribus r vgibus fui pulcherria r decenter ornata. nūc a pte posteriori. i. postremo tēpore i rectoribus r plātis sū putrida r corrupta r ignominia plēa r argētū meū versum ē in scoriā. vt dr̄ Isa. j. Sed hoc dictū ē breuiter ō plātis r supioribꝰ. deide dicā de sacerdotibꝰ r simplicibꝰ inferioribꝰ. et pmo de religiosis. Pro quo nota i pncipio institutōnis ordinū fuerūt religiosi velut stelle celi S sic ipsi sanctā eccla decorātes. r cōtra dyabolū suis salutiferis pdicatiōibus pliātes. vt sanctus dñicꝰ r frācisc⁹. quoz ordies generale cōcilīū cū alios ordies deiceps istituī, phibuit, pter euidētē eccle vtis vtilitatē, pueniētē ex eis haberet approbatos. vt dr̄ de religi. domi. c. religionū diuersitatem li. vj. ꝓ Grego. decimū in cōcilio lugdunensi. ideo de talibus r mltis iporum sequacibus exponit illud Judicū. v. Stelle manētes i ordine r cursu suo aduersus syzarā pugnauerūt. Syzara interptat exclusio gaudij. r significat dyabolū. qui exclusus est a gaudio celi. Et multos sua deceptione ab eo hactenus exclusit et excludit. Contra hūc illi sancti religiosi pugnarunt. r a faucibus eius multos eruerunt. r mediantibus ipsoruz animabus celum ornauerunt. vt impleretur illud Eccī. xliij Species celi gloria stellaꝝ. sed modernis ꝑdixit dñs Math. xxiiij. Stelle cadēt de celo. Et b. Johes iaz hoc impletū asseruit. cū dixit apocal. vj. Stelle celi ceciderūt sup terrā. Moraliter q̄ celū vno mō intelligit sāctitas vite in qua deberēt religiosi sicut stelle in celi firmamēto lucere in omnib⁹. exemplū sanctitatis ꝑbere. fm exhortatiōz. b. Aug. i regula. In incessu inquit in statu r habitu omnib⁹ motibus vris nihil fiat. qđ cuiuscunq̄ offendat affectū. sed quod vestrā deceat sanctitatē. Sup quo dicit Hugo. q̄ religiosi sic debent viuere. q̄ a nemine homine valeāt reprehendi. et subdit. Valde eñ est incongruū vt ipsi reprehēsibiles viuant. quoz ordo exigit vt ceteris formā honestatis oñdāt. r paucis iterpositis. cū inqt fm sniaz apli optz nos ab his que foris sunt hre testimoniū. Sic debemus viuere vt vita cōcordet cū nomine et pfessio teneat i ope vt si sanctus sit. sācta sit r quesatō. hec ille. Sz de hoc celo vite sanctitatis ceciderūt iam multi licet nō omnes i terrā. vide licet terrene cupiditatis. q. d. Stelle cadent de celo. i. mōachi exibāt de claustro. discurrentes

Sermo. iiij.

p mundū ꝓpter diuitias terrēas ꝯgregādas vt exponit Ansel. li. vij. similiū. c. xxvij. In hoc tñ valde errāt. oīa eīm debērēt hr̄e cōia. q̄ dicitur Act. ij. Oīes qui credebant in xp̄m erāt pit̄er t hēbant oīnia cōia. s. in signū fr̄nitatis. Et dic nic̄. de lyza. q̄ ex hoc ois sumpsit religio exordiū. in q̄ nō licet hr̄e ꝓpria. hoc tñ multi nō curāt. ſz dyabolica suggestōe pecuniā cumulāt et reseruāt. ꝓpter quod timendū est q̄ cū anania t saphyra qui partē de agro vēdito reseruabāt t partē ante pedes apostolor̄ ponebāt nō euadunt damnatōem Actu. v. Quare dicit̄ de statu mona. c. Cū ad monasteriū. phibem⁹ districtc ī virtute obediētie sub obtestatōe diuini iudicij. ne quisquis monachor̄ ꝓpriū aliq̄d possideat. sed si q̄s aliq̄d habeat ꝓprij. totū etiā ī cōtinenti resignet. Et ibidē ī decretis sup quodaz dr̄. Regularis qui ꝓprium nō resignauerit. in morte ī cimiterio sepultus debet exhumari si sine scādalo fieri pōt. Et dicit glo. p eo q̄ ī mortali peccato ē. Uñ in. iiij. dyalogor̄ Grego. legit̄ de monacho qui tres aureos de arte medicine acquisiuit. t occulte vsq̄ ad extremā horā reseruauit. Quod cū germāo suo mōacho eiusdem ordis fuisset patefactuz btūs Grego. dixit illos aureos secū cōfodiēdos dicēs. Pecunia tua tecum sit in pditionē. Et ꝓhibuit ne cū fratribus haberet ecclesiasticam sepulturaz. Sed dicerent hi qui sunt de ordine sancti t gl̄iosi patris Francisci. Nos non dicimur monachi sed fratres. vt in clemen. dudum. de sepultu. t de v̄bo. signi. Exiui de paradiso. et in alijs locis ca nonum multis. Ergo predicta nos non tāgūt. quare t ꝓpriū habere possum⁹. Ad hoc dicunt doctores quidā. q̄ ad altissimā pauperta tem voto solenni sunt astricti. oēm ꝓprietatem tā psonalē q̄ cōmunē abdicātes. t tanq̄ de cras tino nō cogitantes. q̄ ipos t alios de ordibus mēdicantiū hec p̄dicta multo fortius tangūt t ꝯcernūt Quia dr̄ in predicta clementina. Exiui de paradiso. Porro cum dictus sanct⁹ Francisc⁹ volēs frēs suos sup oīa a denarijs seu pecunia esse totaliter alienos. p̄cepit firmiter fratrib⁹ vniuers̄ vt nullo mō denarios vl̄ pecuniā recipiāt p se vel interpositā psonā. Ex quo ptz q̄ si ꝓhibet̄ ipsis receptō pecuniaz multo magis inhibitū ē ipsis possidere. Secūdo p celū intelligit̄ sacra scr̄ptura. iuxta illō ps̄. Extēdēs
T celum sicut pellem. Que sacra scr̄ptura extendit̄ ad oīes p̄dicatores. ab hoc celo sacre scripture multi ceciderūt religiosi. q̄ iam cura nō est eis de studio. quare timenduz est de ipsis q̄ insudēt luxurie vicio. quod tñ multū aggrauat̄ ī eis et deo displicet. Primo q̄ cet⁹ religiosor̄ ē nobilior pars in sponsa. i. ecclesia dei. Nam p facie intelligit̄. Et iō sponso ecclesie xp̄o maxie displicet macula luxurie ī eis. Uñ ipse dicit Cā ti. ij. spōse sue ecclesie. Oñde mihi facie tuā. q̄a xp̄s libenter videt q̄ religiosi sunt mundi. Sed qui magnam vult alicui contumeliā facere maculat ei faciem. Sic dyabolus volens christo t sponse sue ecclesie magnam contumeliam facere. laborat faciem eius luxuria maculare. Sicut patet in vitaspatrum. Quidam thebeus senex dicebat. Cum quadam die videret patrem suum in templo sacrificantē idolis. vidit et sathanā cū militia eius astantē. Quē cū singli de mōes adorassent facta neqtie sue ꝓtulerūt. vn⁹ ait. Per. xxx. dies plurimos homīes vnius ꝓuincie occidi. Alius dixit se per. xx. dies plurimos in mari submersisse. Tercius dixit p. x. dies se interfuisse nuptijs. t sponsum t spōsaz occidisse. t multā sanguis effusionē incitasse. hoc audito sathan omnes flagellari p̄cepit. Tandem vnus ait. per quadraginta annos incitasse quendam monachum ad peccandum. et vix illa nocte compuli euz fornicari. Tunc surgēs sathan t osculans eum imposuit ei coronā quā habuit dicens q̄ plus omnibus fecisset. Scōo q̄ claustrales debērēt esse domi ꝓprij. ideo multū displicet ei cum se velint hoc vicio maculare. Quia ipse dicit in ps̄. Ambulans ī via im maculatata. hic mihi ministrabit. Sed tercio. quia vita claustralis ē vita angelica. imitari ergo deberent vitam angelicam in puritate castitatis. Quia votum castitatis adeo ē annexum regule monachali. q̄ contra illud summus pō tifex non possit licentiaz indulgere. vt extra ō sta. mona. cū ad monasteriū. Idcirco debēt ipi religiosi ad euitandū hoc viciū legere vl̄ studere fm āmonitōz. b. Hiero. de ꝓse. di. v. ad rusti cū monachū. c. nūq̄ de manu vel rē. Nunq̄ .s. horis cōstitutis. de manu tua liber psalterij discedat. Dicatur ad verbuz oratio sine intermissione. Uigilet sensus nec vagis cogitatiōibus sit patens rē. Ama scientiā scripturarum. t vicia carnis non amab̄. Secundo de clericis aut sacerdotibus secularibus hoc notandum. q̄ olim sacerdotes ornati erant continentia castitatis. scia v̄tatis. t eminentia charitatis. Qui dā aūt moderni sacerdotes deturpāt t deornāt se p incōtinētiā carnal̄ voluptatis. Et tales sūt ꝑmo voti fractores. q̄ castitatis votuz q̄ deo ꝓmiserunt cum sacros ordines susceperunt frā gūt. Secundo sunt dei ꝓditores ō familia eīs dei sunt et de expensis eius viuunt et vesciunt. Nunquid proditores sunt qui istum impugnāt de cuius bonis viuunt. Tercio sunt pl̄i seductores. populū ei decipiūt q̄ dat eis oblatiōes t offertoria. vt deleant orando eorum peccata.

Feria secunda in fest. pasce

ꝛ gratiã impetrent vite sctitate. vt. j. q. j. ipi sacerdotes. qd nõ faciũt. qz p incõtinẽtiã suã deo displicẽt. de qb⁹ taliter. b. Greg. dicit. iij. q. vij. c. i gub⁹. Cũ his q displicz ad itercedẽdũ mittit irati anim⁹ ad deteriora, puocat. Et d talib⁹ dr Malach. ij. Maledicã bñdictiõib⁹ vestris. q. d. dñs. Cum pplum meũ benedixeritis. ego vos maledicaz. Sed di. qs. vnde ẽ hoc q alias inueniunt sacerdotes ornati virtutibus alijs. excepto hoc q vicio incõtinentie laborãt. Ad qd dicendũ fingũt poete. q mater Achilꝫ achilem natum intinxerat in aquis stigijs. id est in aquis cuiusdam fluminis infernalis. quãtũ ad totum corpus excepto talo. Et ideo Achiles in uulnerabilis fuit vbiqz per totum corpus. nisi dumtaxat in talo. Cunqz ergo captiuatus amore Pollexene eam in templo corrumpere statuisset. a Paride in talo percussus interijt. Jstius poesis sensus litteralis est. vt dicit Holcot. lectione. cciij. Jste vene que sunt in talo ad renũ et femorum atqz virilium pertinent rationem. Unde Orpheus principalem partem libidinis dixit esse in talo. Sed sensus moralis ẽ q achiles est homo perfectus vt deberet esse oñis sacerdos. exquo sunt regum ꝛ principum patres ꝛ magistri. vt xcvj. dist. c. Quis dubitet. Sed per matrem intellige virtutem. que intinxit in aquis stigijs. quia virtus contra omnes labores hominem munit. Ideo talum non intinxit. Quia quantumcunqz per humanam virtutẽ fuerit homo munitus. viciorum semper ad libidinem ictus vel aditus patet. nisi p diuinam gratiam pserueꝫ. Quia dicit Aug. j. libro. de baptismo paruulorũ. Adam preter imitationis exemplũ. occulta etiam thebe carnalis concupiscentie sue. thabificauit omnes in se de sua stirpe vẽturos. Et ideo signanter dixit Salomon Sap. viij. Scio q aliter esse non possum continens. nisi deus det. Et ideo hec species iusticie siue vtutis que est continẽtia ẽ a deo cõtinue postulãda. Et sic solũ haberi põt iuxta illã exhortationẽ sapiẽtis Eccl. xxvij. Si seqris iusticiã que ẽ continẽtia. qua corpus iuste regiꝫ apprehẽdes illam. ꝛ indues illam quasi poderem honoris. Est eñ poderis tunica talaris. Et dicit a pos grece quod est pes latine. quia pedibus inherebat qui sunt fines corporis. qz continẽtia debz cõtinuari vsqz ad finez vite. Sed qz sacerdotes eam a deo non petunt. ideo incontinentes existunt. Secundo sacerdotes olim ornati erãt scientia veritatis qz principalis intentio debet eẽ clerici. vt possit vera addiscere. ꝛ vera docere. Nam in vitaspatrum libro. iiij. capi. xxix. dixit abbas Palladius. q anima secundum christi voluntatem conuersans aut fideliter. inquirit que nescit. aut manifeste docz que nouit. Si autem vtrunqz cuz possit non vult. insanie morbo laborat. Initium enim recedendi a deo. fastidium doctrine est. cum non appetit id quod anima semper esurit que deum diligit. Ideo de illis tali scientia ornatis exponitur illud Eccleſi astici. xxj. Ornamentum aureum prudentis doctrina. Et Malach. ij. Labia sacerdotis custodiunt scientiam. ꝛ legem eius ex ore requirunt Et iterum Prouerbiorum. xv. Labia sapientis disseminant scientiam. scz docendo populum. Sed de modernis clericis predixit Johannes Apoc. vj. Celum receſſit quasi liber inuolutus Et Jsaie. xxiij. Plicabũtur sicut liber celi. Per celum intelligunt sacerdotes. quorum conuersatio debet esse i celestibus fm exemplum apli qui dixit ad Philippẽ. iij. Nostra conuersatio in celis est. Sed tal ordo sacerdotũ receſſit iaz quasi liber inuolutus. vbi nulla eruditõ vel doctrina potest videri vel haberi. Ita a clericis p magna parte exemplum nlm potest videri nec verbum eruditionis audiri. Ideo dicit Grego. in omel. Ecce mundus sacerdotibus plenus ẽ. sed tamen in messe dei rarus valde inuenit operator. quia officium quidem sacerdotale suscipimus. sed opus sacerdotij non implemus. hec Gregorij. Opus enim sacerdotij est prius in libris studere ꝛ postea populũ docere. Sed hoc opus mime quidẽ iam implemus. vbi nã sacerdotes olim studuerũt in lege. nũc nostri studẽt in ludo alee. vbi populum non informant. sed fortius scandalisant. propter quod ludus alee est eis interdictus. extra de vita ꝛ honest. cleri. c. clerici officia. vbi dicitur. §. ij. Ad aleas ꝛ taxillos clerici non ludant. nec his ludis intersint. Et dicit glosa. q non debent ludere ad aleam. nisi pro esculento ꝛ poculento. nec vltra solidum ludere potest. Sed certe quidam ludunt vt lucrentur vel etiam perdũt vltra sexagenaz vel supra. ꝛ in hoc defraudant pauperes portione sua. Quia fm Hieronimũ quicquid habẽt clerici vltra necessitatem suam totuz suoꝝ pauperum est. Quod si non dederint eis. sacrilegi sunt atqz fures. Et de talibus deo grauissimam reddẽt rõz. Tercio olim sacerdotes ornati erãt eminẽtia charitatis. qd patuit ex eo q sua pauperib⁹ largiter impẽdebãt. Sz nri mõ si habuerint substantiã huius mũdi. ꝛ viderit frẽs suos paupes necitatẽ patiẽtes tñ claudñt viscera pietatis ab eis. ꝛ quõ mãet inqt charitas dei i eis q. d. nullo mõ. j. Joh. iij. Quia dicẽ Hier. xxj. q. j. c. qm qcqd. Qm qcquid hñt clerici pauperũ ẽ. ꝛ dom⁹ illoꝝ oibus debẽt esse cões. susceptioni pegrinoꝝ ꝛ hospitũ inuigilare debẽt. Maxi meqz curãdũ ẽ illis vt de decimis ꝛ oblatiõibus

qualem poterint sustentationez impendãt. Est tamen notandum q̃ sunt nõnulli qui tantũ habent de bonis parentum ꝛ proprijs que sufficere eis possent competenter. ꝛ tamen de rebꝰ ecclesiasticis viuere volunt que ad pauperes clericos spectare merito deberent. ꝛ quomõ tales ornati sunt charitate. certe nullo mõ. Ideo dicẽ Hiero. vbi. s. ꝛ. j. q. ij. Clericos aũt illos cõuenit ecclesie stipendijs sustentari. quibus parentũ ꝛ ꝓpinquoꝝ nulla suffragantur bona. Qui vo bonis parentum ꝛ opibus sustẽtari possunt si quod pauperum est accipiunt. sacrilegium ꝓfecto incurrunt ꝛ cõmittunt. ꝛ p abusionem talium iudicium sibi manducant ꝛ bibũt. hec Hiero. ad Damasum papã. Qõ btũs Hiero. videt loqui de illis clericis qui ecclesie nõ seruiunt. si vo seruirẽt eccl'e possent de rebus ecclesie satis viuere. Idem dicebat Innocẽ. Non credimus q̃ qui habet beneficium viuere debet de p̃timonio. sed de altari. extra de preben. cum fm. non obstante ca. illo clericos. quia ibi auctor canonũ intendit ꝓhibere ne quis de p̃timonio auare thezaurizet. et bona ecclesie expendat. Alꝫs aũt licet bñ sua bona ꝓseruare bñdibꝰ. ꝛ bona eccl'e expẽdere. Et hoc Innocẽ. notat extra de p̃bẽ. eps. Et. j. q. ij. clerici oĩs. Per hoc signũ vniuersale dicebat Johãnes de deo. q̃ clerici viuẽtes de mr̃imonialibꝰ dũmodo deseruiũt eccl'e iuste recipiũt stipẽdiũ ab eccl'a. Qui ei ad onꝰ eligitur. non debet repelli a mercede. extra de preben. cum fm. nec iam dicta sunt ꝓtra Hier. vbi. s. qz ipse vult. q̃ sua auare custodiunt. ꝛ de rebus ecclesie viuunt sacrilegium committunt quia qui sua sic reseruant cupiditatis vicio rei conuincunt. Et dicit glo. sup. c. clericos. Si ex cupiditate reseruent mortaliter peccant. Secus autem si pauperibus amicis suis seruent. Item sunt nounulli clerici qui tantũ habent de beneficijs. q̃ forte tres vel quatuor. aut interdum decẽ clerici pauper posseut sustẽtari de illis. ꝛ quomodo eminẽs charitas hos adornat nequaquã. Et vt clarius hoc intelligatur. Quidam dicunt q̃ habere possunt plura beneficia eo q̃ sunt nobiles. quibus dicendũ. Si filij dei sunt ꝛ ecclesie vtiles nõ volentes excedere mẽsuram nobilitatis sue. forsitan iustũ ẽ vt de beneficijs eccl'asticis ꝓe ceteris accipiant. si põt fieri absq; iactura aiaꝝ. Sed si filij dyaboli sũt q̃ ratione de bonis dei ꝑ ceteris accipiant. Nũ q̃d debet dñs nobilitatez filioꝝ dyaboli honorare qui nihil ꝓsunt. Certe nequaq̃. Naz dicit lombardus q̃ ipse nõ vult habere accipitrez q̃ capiat alaudã. ꝛ comedat gallinam. Sic dominus non vult habere in ecclesia sua qui multuz ei constent. ꝛ nihil ꝓsint. Quidã etiam dicũt q̃ pñt hr̃e plura bñficia. quia sapientiores ꝛ potẽtiores sunt quo ad seculum. Quibus dicenduz q̃ cupiditas et auaricia docet eos in hac parte. In dolosa eñ statera cupiditatis nihil ponderant spũalia. sed solum temporalia. Ideo loquens Bern. de auaricia in ꝑlatis dicit. Optimi dispensatores rerum qui de maximis minimam curam gerunt. Qõ autem damnabile sit plura habere beneficia refert Apiarius. c. xx. Cum quidam clericus valde litteratus agonizans fratrem de ordine predicatorum aduocari mandasset. ꝛ cõsiliũ quereret quasi in ꝓximo migraturus reduxit ei ad memoriã disputationem illam solennem que facta fuit parisius anno domini. M. cc. xxxvij. a Guilhelmo episcopo parisiensi ꝛ multis doctoribus et magistris in qua probatum fuit q̃ duo beneficia dummodo vnum valeret. xv. libras parisienses tenere cuz salute non posse. Sed quia iste clericꝰ duas ꝑbendas habuit. quaꝝ vna ad omnẽ vite copiam oĩ hoĩ clerico sufficere potuisset. Consuluit igit̃ vt vnam prebendaruz illarum resignaret. Tunc ille facie cõuersa dissimulans. hoc tm̃ dixit. Orate dominũ vt inspiret. Nec diu postea cũ frater recessisset expirauit. Post illius obitũ cũ dictus frater stupefactꝰ nimiũ cogitaret. cur tantus hõ ꝛ tãtus clericus si mortale pctm̃ eẽt plura bñficia retinere. in tali statu mortuus extitisset. Mox quasi semi vigilanti defũctꝰ apparens dixit. Nec sola ꝑbendaꝝ cã ẽ ꝓ qua infelix ego eternaliter sum dãnatus. Tercio de ꝑlatis secularibus. s. ꝑncipibus. nobilibus ꝛ militaribus videndum sit. an status eoꝝ cõgruat statui antiquoꝝ. Et si solerter inspicit̃ videtur in multis valde inclinatus. nam in primis status talium herodio siꝫabatur. Est eñ herodius fm mgr̃m. xij. ꝑprie. auis regia ꝛ pia. nã codẽ sedulitatis officio quo. ꝓprios fetus pascit. pari ministratione pullus ab aquila iectũ sibi nõ agnituz suscipit ꝛ nutrit. Sic ante tempora nostra fuerunt nobiles regij atq; pij. ꝛ magna sedulitate subditos suos pascebant. in eo q̃ eis ꝛ substantie eoꝝ parcebãt. Et de multis exẽpl' cã brevitatis dũtaxat illud ponaz quod refert Suetonius de Tiberio cesare. Cui dum suaderẽt vt tributa augeret regionũ. rñdit. Boni pastoris ẽ pecudes nutrire nõ deglutire. vt ĩ glo. cle. ad nostrũ de cen. Refert etiã Josephus de ipso. q̃ cum quereret ab eo. quare ꝓcuratores frequẽter nõ mutarent. rñdit ĩ hoc ꝓcere plebicule sue. Scientes eñ ꝓcuratores se brevẽ hr̃e ꝓcuratõnem emungunt vsq; ad sanguinẽ. Et q̃ recentes superueniũt dissipant quicq̃d inueniunt. Et ꝓbat illd̃ ꝑ exẽplũ cuiusdã vulnerati q̃ cũ iaceret in via. ꝛ nõ ammoueret multitudinẽ

muscaꝝ a vulnere. supueniens quidã ꝛ estimãs q̃ nõ posset ex ibecillitate muscas fugare. q̃ ap peruerũt vulnꝰ effugauit. Ad quẽ ille. male inq̃t mihi feciſti. q̃ q̃s amouiſti iã plene erant san guine. et paꝝ me moleſtabant. q̃ aũt supueniẽt recentes acrius ſtimulant atq; pungunt. Sed nunc quidã prelati seculares. prícipes. nobiles et militares ſimilanẽ niſis. Sunt eñ niſi parui falcones. ꝛ tamẽ sunt animoſi ꝛ crudeles p q̃n titate corporis sui ꝛ predanẽ paruas auiculas Sed in neceſſitate non parcunt sue speciei ſicut faciunt maiores falcones. Quia dicit Ambro. i hexameron. Omnes aues venales alias vena tice predantur predam alterius generis q̃ de sua specie. excepto solo niso. Moraliter p ma iores falcones intelliguntur reges ꝛ príncipes comites ꝛ barones. qui communiter viuunt de predatione eccleſie religioſorum ꝛ paupeꝝ ſbditorum. Sed interdum parcunt alijs regibus ꝛ príncipibus qui sunt sui generis. Nam eccle. ſias ſpoliant decimis ꝛ domibus. religioſos su is poſſeſſionibus et redditibus. pauperes ſub ditos suis laboribus. quod tamen damnabile eſt. Nam refert Petrus damiani. Quidam co mes bone opinionis et vite innocentis secun dum iudicium hominum eſt defunctus. Hunc quidam religioſus vidit in ſummo gradu cuiuſ dam ſcale que inter ſtridentes ꝛ crepantes flã mas videbatur. Cunq; quereret quare comes qui tam honeſte vixerat illic torqueretur. audi uit q̃ propter quandam poſſeſſionem cuiuſdaꝝ eccleſie quam proauus eius abſtulerat. Cui iã ille decimus in hereditate ſucceſſerat. Ex hoc videant domini ne bona eccleſiarum a paren tibus suis iniuſte poſſeſſa ipi ſimiliter seruent harum iniuſti poſſeſſores ne exiſtant. Quia di cit dominus Exodi. xx. Ego sum dominus deus tuus fortis zelotes. viſitans iniquitateꝝ pa trum in filios in terciam et quartam generati onem. Idem allegatur de renunci. c. Niſi cum pridem p Innocentium tercium dicens. Si tu es dominus terrenus ꝛ fortis ad tuendam tuã iniquitatem. vide quid facias. quia ego sum do minus deus tuus etiam fortis ad puniẽduz tu am iniquitatem. Sed per niſos intellige alios militares ſimplices. generoſos. ꝛ vaſallos. qui nulli parcunt. nam predantur bona regum. p̃n cipum. comitum. baronum. Inſuper eccleſias decimis ſpoliant. bona pauperum ſubditorum rapiunt. ꝛ segetes eorum cum canibus suis ve naticis conculcant. volunt enim immunes eſſe a dandis decimis. ꝛ alijs iuribus eccleſiaſticis cum tamẽ nec reges immunes ſint ab ipſis. nã dicit Clemens papa secundus extra de maior. et obe. c. omnes. Omnes inquit príncipes ter re ꝛ ceteros homíes epis obedire. b. petr⁹ p̃ci piebat. vbi dicit glo. ergo p̃ncipes ſubſũt epis extra de ma. ꝛ obe. ſolite. ꝛ. xcvj. di. duo ſũt. et addit glo. Rex hñs multos epos ſub ſe i ſuo re gno tractabit cãs ſpũales coꝝ illo epo i cuius territorio hz larẽ. i. domũ p̃ncipalitez. vt pbat C. vbi senatores vl̃ clariſſimi ciuilit vl̃ crimiali ter cõueniãt. li. ij. Decimas autẽ p̃diales dabit huic epo i cuiꝰ territorio sunt ſita p̃dia vt extra de paro. c. ſignificauit. Sed alias decimas da bit vbi audit diuina officia et, pportionabiliter diuidẽdo ſi audit in pluribus. vt extra de teſta. c. relatum. et. ff. ad municipales. Et de incolis libro. j. ꝛ titulo. j. Et ſi reges et príncipes tenẽ tur epiſcopis ſuis obedire. et eis decimas da re. multo fortius ad has decimas dandas tenẽ tur barones. generoſi. et vaſalli. et ſi non dant coram diſtricto dei iudicio reddent rationem. et demonum audient accuſationem. Quod pro bat Apiarius in exemplo. In brabantie parte erat iuuenis generoſus. qui quamuis eſſet ſecu lo deditus. beate tamen Marie deuotus quot tidie tres quinquagenas in ſuis ſalutatiõibus exoluebat. Infirmatus autem ad extrema per ductus eſt. Cum per horaſ plurimas diei iacu iſſet. reuixit ſubito. ꝛ sororem monialez que cir ca eum ſedebat inclamauit. Soror ecce inquit redij. cito aduocari facias ſacerdotem. Mirã tibus omnibus ſacerdos aduocatur. ꝛ in maxi ma letícia coram omnibus cõfitetur dicẽs. Ad tribunal chriſti iudicis raptus cum in tribꝰ ma xime a demonibus accuſatus. ferriq; ſnia deberet ꝓtra me. piiſſima mater chriſti rogauit chri ſtum filium vt ad corpus reducerer. locũ pñe ſuſceptur⁹. nec mora factuz eſt vt rogauit. vnũ de peccatis erat pro quo eram damnãdus. Decime quas de bonis ꝛ agris ſubtraxeram ſacer doti. Secundum vt cum ſodalibus meis piſces quorundam religioſorum furto ſubtraxeram. Tercium eſt q̃ segetes et fruges pauperum cũ canibus meis venaticis vagando deſtruxeram Hoc igitur cum coram omnibus loqueretur. quidam ex manſionarijs reſpondit. ecce inquit cur pro damno iſto perpetue damnandus era tis cum nos omnes vobis puro corde remiſi mus. et ille. Mihi quidẽ inquit remiſſio veſtra nequaq̃ ſuffecerat ad ſalutem. cũ copioſior eſ ſem vobis in iniurijs refundendis. q̃ vos mihi in iniurijs remittendis. et hec dicens reſtituen da damna protinus aſſignauit. ſibiq; diſpoſitiſ rebus domus in ſpe ꝛ pace mirabili ſpm̃ exala uit. Ideo conſulenduz eſt talibus generoſis q̃ decimas ſuas ſacerdotibus ſuis non ſubtra hãt. ſed integre ſoluant. ꝛ dent ceſari q̃ ceſaris ſunt. et deo que dei ſunt Mathei. xxij. pariter

Sermo.iiij.

Ꝛ saluabuntur. Quarto de ciuibus videndu3. an ſtatus eo3um non ſit valde inclinatu⁹. olim e⁹ ciues intendebant bonis operibus et elemoſy=nis. nunc vero intendunt iniquitatibus. iniuſti ciis et vſuris. Sicut ante lō̄ge p̄edixit Dauid pſalmo. liij. Vidi iniquitatem et contradictio=nes in ciuitate. Tota die ac nocte circumdabat eam ſuper muros eius iniquitas. et labo3 i me=dio eius et iniuſticia. Et non defecit de plateis eius vſura ⁊ dolus. Ubi tangit p̄incipaliter q̄ tuo3 peccata que in ciuibus dominantur. Pri=mum eſt in conciuium oppꝛeſſione. nam vnus ciuis querit oppꝛimere conciuem ſuu3. ne ei in diuitiis vel honoꝛibus coequetur. Et hoc tan=git cum dicit. Iniquitas. Secundum eſt i ſuper fluo3um congregatione quod tāgitur ibi labo3 Nam continue labo3ando congregant aliena. Recte ſicut co3uus furatur quicquid poteſt aſ=po3tare. et congregat abſcondendo. ⁊ credit ſe alias inuenire. Sed veniunt beſtie et totum co=medunt. ſi eſt cibus. Sic multi de ciuibus ava=riſſimi ſunt. nam quicquid poſſunt lucrari. ab=ſcondunt in arcba. donec mo3iantur. ⁊ tunc in terdum beſtiales homies hec cōgregata deno=rant ⁊ conſumunt nec apud veros heredes ma nebunt. quia de male queſitis vix gaudet terci=us heres. Ideo dixit pſal. Thēzaurizat ⁊ igno rat cui congregabit ea. Eccleſiaſtes. iiij. Eſt in quit vnus. ⁊ ſecūdū non habet. ſcz filium. non fructum. et tamen labo3are non ceſſat. nec ſatu rantur oculi eius diuitiis. Tercium eſt in alie no3ū retentione. ⁊ tangitur ibi. iniuſticia. Per dix e⁹ vt dicit Ambꝛoſius in hexameron. oua alterius rapit ⁊ tenet ⁊ pullos pꝛocreat qui ad vocem matꝛis relinquunt falſam matrem. et ſe=quuntur eam. Sic mo3aliter quicquid eſt inius ſte queſitum ſeu acquiſitum ⁊ illicite. totum eſt furtum. Uidemus e⁹ q⁹ mercato3es vel per vi am vſure. vel aliam conuentionē emunt terras ⁊ reddit⁹. que alij ꝓcurauerunt et tenent. aut accipiunt ad tempus. Sed certe poſt mo3tem ſuam omnia ab eo et heredibus ſuis auferūtur ⁊ recedunt. Et de talibus exponitur illud Iere. xvij. Perdix fouit que non peperit. fecit di=uitias ⁊ non i iudicio. Quartū eſt in pecunia⁹ vſuraria accomodatione. Dicūt e⁹ quidā vſu rarij cū vſura dicatur ab vſu. qui pecunie mee vſum habet vſuram mihi inde pꝛeſtare debz. vt C. de vſuris rei iudicate. Alij autem ſic dicunt cum creditor mutuat pecuniam ſuam. debitor obligatur ei ad recompenſandum. extra de te=ſtamen. cum in officijs. Igitur ⁊ hanc obligati onem poteſt creditor deducere in pactu⁹ vl̄ ſal tem ſperare eius effectum. Ad primos autem qui dicunt q⁹ vſura dicatur ab vſu ⁊c̄. Et alle=gant pꝛo ſe leges ſcōm quas vſura eſt nomē iu ris. dicunt doctoꝛes q⁹ omnes leges que ꝓmit tunt vſuras non valent nec tenētur. Pꝛimo. qꝛ vſure pꝛohibite ſunt Exodi. xxiij. non commo=dabis ad vſuras. Et pſalmo. xiiij. Domine q̄s habitabit in tabnaculo tuo. Et reſpondit. Qui pecuniam ſuam non dedit ad vſuram. Et chri=ſtus oꝛe pꝛopꝛio Luce. vj. Mutuum inquit dā tes. inde nihil ſperantes. Et quia vſure dei au=ctoꝛitate pꝛohibite ſunt que ſuper leges eſt. et cum par i parem non habet imperium. extra d elec. innotuit. multo minus i maioꝛē. Ideo im=peratoꝛ terrenus nō potuit concedere legē cō=tra deū. Scdo qꝛ ſunt cōtra naturalē iuſticiam qꝛ naturaliter illicite ſunt. Sed cōtra ius natu rale lex nō valet. di. viij. q̄ ꝓtra moꝛes. ⁊ di. vj ·§·is ita. et. xxxij. q. vij. flagitia. Tercio q̄a i iu re ciuili dicit lex. q⁹ ſacre leges non dedignan=tur imitari ſacros canones. Specialiter in ma trimoniis et in vſuris. vt in autentica. vt cleri=ci apud epiſcopos pꝛopꝛios conueniant. collā=ti. vj. ⁊. ij. q. iij·§·hinc colligitur. et extra de no ui oper. nuncia. ca. intellexim⁹. Et ſecundum canones non poſſunt exigi. igitur nec ſecundū leges. nam dicitur de vſuris ex graui. in clemē=tinis. q⁹ communitates locoꝛum inoffenſaz dei et pꝛoximi. ac contra iura diuina pariter ⁊ hu=mana vſurariam appꝛobant pꝛauitatez. Et ſta tuunt vſuras exigi et ſolui ⁊ debitoꝛes ſcienter compellunt eas ad ſo⁹uendum. Tales igitur ſi ue ſint poteſtates. capitanei. rectoꝛes. conſu=les. iudices. conſiliarij. vel alij quiuis officia=les. qui ſtatuta hmōi de cetero facere. ſcribere vel dictare. aut q⁹ ſoluantur vſure. vel cum ſo=lute cum repetuntur non reſtituant plene ac li=bere ſcienter iudicare pꝛeſumpſerint. ſententi=am excommunicatōnis incurrunt. Et infra·§· ſane dicit. Sane ſi quis in illū errorem incide=rit. vt ptinaciter affirmare p̄ſumat exercere vſu ras nō eſſe peccatū. decernim⁹ eū tanq⁹ hereti=cū puniendu3. Et. ſ. Tho. ſcda ſcde. q. lxxviij. q⁹ ille qui accipit mutuum ex debito iuſticie nō tenetur ad plꝰ recompenſandum q̄ mutuo ac ceperit. Unde contra iuſticiam eſt ſi ad plꝰ red dendum obligatur. Quīto de mulieribus tā nuptis q̄ etiam innuptis. ſi quis conſideret vi dit ſtatum ipſaꝝ pꝛauū ⁊ valde inclinatū. nam quondā mulieres erāt humiles ⁊ deuote. nunc ſunt indenote ⁊ ſupbe. Et hec ſupbia ex multis ꝓueit. Pꝛimo ex veſtib⁹ caudatis. nā lōgas tra hūt caudas poſt ſe. ⁊ pꝛecipue nobiles ⁊ gene=roſe. ⁊ quedam etiaz ciues. que pꝛecioſis veſti=bus terram induunt ⁊ o3nant. ⁊ demōiace que de pauperibus mīme curāt. Quibus dicit chri ſtus in iudicio Mathei. xxv. nudus eram ⁊ me

Feria tercia in fest. pasce

nō cooperuistis. Quia caudis suis pulices colligunt. ꝛ pluuerez hominibus mouent. Sz christū quem in tot paupibus despiciūt nō opiunt. sed timendū est ne dyabolus in caudis eaꝝ sedeat. aut quiescat. Nam legitur de quodaz sancto q̄ ipse vidit quendā dyabolū ridentē. ꝛ q̄siuit ab eo cur rideret rñdit. Uidi sociū meū equitantē sup cuiusdā mulieris caudā. ꝛ duz traheret caudā. cecidit socius me⁹ in lutū. vidi ꝛ risi. Sed diceres. Talis vestis decet statum meum eo q̄ nobilis ꝛ generosa. Ad hoc dicēdū. si nobilis es ꝛ generosa. q̄re te demōis fuituti sbijcis i eo q̄ supbis. q̄re eñ debes nobilitatē generis cū nobilitate sctitatis ꝛ vtutis ꝓtinuare. qz nobilitas sola ē animi q̄ morib⁹ ornaꝛ. iō dic̄ q̄dā sapiēs. Nobilitatis ad hoc memieris vt cuz claritate generis moꝝ sctitate ꝓtēdas. ꝛ cū nobilitate corpis animi nobilitatē pficias. Et hec ai nobilitas stat i hūilitate. castitate et charitate ꝛc̄. idcirco q̄nto maior es. s. i generositate ꝛ nobilitate. hūilia te i oibus Ecc̄i. iij. Scdo ptz i vestiū supfluitate. Non eñ contentaꝛ in duabus vel trib⁹. sed interdū ea multiplicāt vt a tineis corrodaꝛ. de quib⁹ Jac. v. Agite nūc diuites. plorate ꝛ vllulate in miserijs vestris. Et q̄ re debēt flere ponit rationē. Diuitie vestre putrefacte. et vestimenta vestra a tinea comesta. Tercio patet earum superbia in corrigijs sericeis. deauratis vel deargentatis quibus ornāt ventrem. Cuz eñ saccus bonus frumento plenus sit conuenienter ligatus fune vnius obuli. non modica fatuitas est ad liganduz saccū plenum immundicia querere sonam sericeaz deauratam vel deargentatam. vel etiam cū ad liganduz vasa vina preciosa continentia circuli lignei sufficiant. patet ridiculum esse circulos deauratos querere ad ligandū vas ventris quod abhominatione plenū est. nā legit̄ de quadā muliere que dicebaꝛ Altipiades. que erat pulcerrima. quam videntes discipuli Aristotelis de ei⁹ pulcritudine mirantes. ipsam ad aristotelē duxerūt. qua visa ait. vt recitat Boe⁹ li. iij. de consola. prosa. viij. Si linceis oculis homines viderentur. vt eoruz visus obstantia penetraret. nū quid introspectis visceribus altipiadis illō superficie pulcrum corpus turpissimū videretur q. di. vtiq̄. Et si corpus mulieris pulcre est ita turpe. quare velit illud cingulis sericeis ita adornare. Quarto patet hec superbia in preciosis peplis. que multum displicent deo. Si enim displicet principi terrestri cum videt vexilluz inimici sui in terra sua. ꝛ multo magis cuz viderit illud in superiori parte castri sui. sic principi celesti multo magis displicet quando viderit signum superbie. s. peplum croceum vel al's preciosum quod est dyaboli vexillū in superiori pte castri sui. scilz in capite mulieris. ꝛ videt vexillum suum. s. humilitatez penitus esse remotam. Si vis de hac materia latius predicare. vi de summā viciorum Guilhelmi tractatu de superbia. Sexto ꝛ vltimo. Si videris rusticoruz statum inuenies ipsum valde inclinatum. nam olim rusticitas dicebatur sancta. vt dicit hieronimus in prologo biblie. Et allegatur. ij. q. vij. c. Sancta quippe rusticitas solummodo sibi ꝑ dest. Sed nunc de hac sanctitate sunt inclinati. quia non soluūt decimas ꝛ primitias. xvj. q. j. Reuertimini. ꝛ. c. decime. Et si soluūt tunc vel coacti vt peius frumentuz dant quod hñt. Sūt etiam proni ad homicidia. piuria. fornicatiōes odia ꝛ damna que faciunt in agris alterius. vt extra de iniu. ꝛ dam. da. c. si rixati. Ideo totus mundus iā in maligno positus ē. j. Johānis. v. Quare q̄libet debet rogare dominū. Mane nobiscum domine ꝛc̄.

Feria tercia pasce.

Tetit ihesus ī medio discipuloꝝ suoruz. ꝛ dixit eis. pax vobis nolite timere. Ita scribit̄ Luc̄. vlti. Scōm astronomos sol ē medi⁹ inter planetas nā sunt. vij. planete numerando ascēdēdo. Primus ē luna. Secund⁹ ē mars. Tercius venus. Quart⁹ sol. Quint⁹ mercurius. Sext⁹ iupiter. Septimus saturn⁹. Uñ vsus. Post sim sum sequit̄ vltima luna subest. Patet ergo q̄ medius planeta est sol. Spūaliter xp̄s q̄ intelligit̄ p sole. tenet vbiq̄ mediū. Et ꝓmo i trinitate. qz ipe est media ꝑsona i trinitate. ꝛ hoc ido. qz cōicat cū pre i ista ꝓprietate q̄ ab ipso ē alius. s. spūs sanctus. ꝛ cōmunicat cum spū sancto i ista proprietate q̄ ipse ē ab alio. s. a pre p eternā generatōez. Secūdo tenuit mediū i nostra reformatōne. qz mediator fuit inter pr̄em ꝛ pditum hominē. de hoc aplus. j. Thimo. ij. Unus ē mediator dei et hoim hō xp̄s ihs q̄ dedit i redēptōz semetip̄z ꝓ nob. Glo. q̄tū ad sufficiētiā. ñ q̄tū ad efficaciā qz pueit ex demeritis aliquoꝝ q̄b⁹ ꝓpter eorū demerita nō pficit passio xp̄i. qz sicut xp̄s est mediator reconciliās hoiem deo. ita pctm̄ est mediū sepans hoiem a deo. vt dic̄ august. sup Jo. ser. x. Jō dicit Aug. li. ix. de ci. dei c. xix. qz oms hoies q̄ diu mortales miseri sūt iā oportuit mediū esse quod nō soluz homo verumetiaz deus esset. vt homines ex mortali miseria ad immortalitatem pduceret. quem neq̄ non fieri mortalē oportebat. neq̄ pmanere immortalē. Tercio tenuit xp̄s verus sol medium

Sermo .v.

ĩter iudeos ⁊ gẽtiles. connectens tanq̃ lapis medius vtrunq; parietes ecclesie. iudeos vide licet ⁊ gentiles. de quo ps̃. cxvij. Lapidẽ quem reprobauerunt edificantes hic factus est in ca put anguli. vbi ſm glo. ad lr̃am legit̃ de Chri sto qui est lapis quẽ reprobauerunt iudei ĩ pas sione. sed factus ẽ ĩ caput anguli in sua resurre ctiõe. Quarto tenuit medium ĩ sua natiuitate. quia media nocte nasci voluit. iuxta illud Sa pientie. xviij. Dũ mediũ silentiũ tenerẽt omnia ⁊ nox ĩ suo cursu mediũ iter haberet. oĩpotens sermo tuus a regalib⁹ sedibus venit. Quĩto in psepis locatiõe. quia ibi fuit medius inter duo animalia. ſm illud Abacuc. iij. c. In medio du um animaliũ cognoscetur. Sexto in duaꝝ via rũ positiõe. qz ĩ diuersorio qđ fuit ĩ medio dua rum viarum. vt dicit glo. Luce. ij. Septimo te nuit medium inter doctorũ interrogatõnem ⁊ auditionẽ. quia Luce. ij. mater eius ⁊ Joseph ĩ uenerunt eum sedentẽ in medio doctorum au dientẽ illos ⁊ interrogantem. Octauo in psecu torum euasione. qz cum vellent euz precipitari de monte. ipe trãsiens p mediũ illoꝝ ibat. Lu. iiij. Nono ĩ discipuloꝝ mistratõe. ego ĩ medio vestꝝ sum sicut qui mistrat Lu. xxij. Decimo ĩ crucis passione quam ascendit in media die scz sexta hora Matħ. xxvij. Undecio ĩ latronum crucifixione. qz cũ xp̃m crucifixerũt. alios duos hinc ⁊ hinc mediũ autem Jhesum Joħ. xix. Duodecimo ĩ salutis hũane opatõe. vt Opera tus est salutem ĩ medio terre ps̃. lxxiij. Tredecimo verus sol xp̃s tenuit mediũ ĩ sue pacis do natione. de hoc dicũt verba vestre. pposita cha ritati. Stetit Jħs ⁊c̃. In quib⁹ duo tãgũt̃. Me diatoris pmanẽtia. ibi stetit ihs ĩ me. Triũpha
B toris clemẽtia. ibi. ⁊ dixit pax ⁊c̃. De p̃mo sciẽ dũ ſm naturales. Aquila libẽter nidificat ĩ ar bore que bonum habet medium inter ramos. ⁊ ꝓpterea talem querit arbores. qua inuenta ĩ ea pullificat atq; manet. Spiritualr̃ aquila signifi cat christũ. sed arbor hominez. ergo ipse est ar bor euersa ſm p̃hum. Illius arboris bonũ me diũ ẽ qlibet virt⁹. qz vt dicit idẽ p̃hs. ij. ethic̃. Dis virt⁹ ĩ medio cõsistit. In hoc medio virtu tis libẽter nidificat aqla xp̃s eo q̃ mediũ ĩ oĩ bus ẽ laudabile. ij. ethic̃. Jdeo querit talia me dia. ⁊ vbicũq; inuenerit ea. ibi ĩ hoĩe manet tã q̃ mediator. Primũ ergo medium in quo liben ter stat ⁊ manet christus est iustitia. que est me dia inter crudelitatem ⁊ remissibilitatẽ. Si em vis vt christus tecum maneat iustuz te eẽ opor tet. Et licet iusticiam omnes debẽt diligere ho mines. principaliter tamen iudices et rectores ſm illud Sap̃. i. Diligite iustitiã oĩs q̃ iudica tis terrã. Nã vt dicit Lenfredus li. j. de regimie
p̃ncipũ. c. vj. Per iustitiã edificata ẽ terra. cõ stituti sunt reges. ⁊ obediũt sbditi. ⁊ domesti cak̃ oĩe terribile. ⁊ appropiquat remotũ. ⁊ sal uantur aie. ⁊ liberank̃ ab oi vicio. Ad qđ. pban dũ legit̃ Exo. xvj. q̃ Amalech pugnatur⁹ erat contra Jsrahel. Jdeo dixit Moyses ad iosue. Elige tibi viros. ⁊ egressus pugna contra Ama lech. ego autem stabo in vertice montis. habẽs virgam dei in manu mea. ⁊ sequitur. Luz eleua ret Moyses man⁹ populus Jsrl̃ supabat. Mo raliter Amalech interp̃tat̃ pp̃s lingẽs sanguĩ nẽ. vel gens bruta. Et significat demones. q̃ ni tunk̃ lingere sanguinẽ. i. peccata hominũ. vel si gnificat vicia que faciunt homies brutales. q̃a dicit Boetius libro. iiij. prosa tercia. Uersi in malicia hũanã amisere naturã. q̃si diceret. ãmo do non merenk̃ homines esse sed bestie ⁊ bruta les. Illi igitur spirituales amalechite scz demo nes ⁊ peccata pugnaturi sunt iterato contra fi lios israhel. p quos significank̃ fideles xp̃iani q̃ i p̃cedẽti q̃dragesima petã p pniaz fugauer̃t ⁊ xp̃m p fidem viderunt. ⁊ in venerabili sacmẽ to susceperũt. q̃ obrẽ Moyses qui interpretat̃ attractans ⁊ significat quemlibet p̃latũ. predi catorem vel rectorem debet dici Josue. q̃ inter pretat̃ saluaturus est aiam suam. Elige tibi vi ros. id ẽ virtutes. ⁊ pugna contra demones. vi cia ⁊ peccata. que iam inuadunt fideles christi vbiq; terraꝝ in castris. in ciuitatibus. regnis ⁊ collegijs. vt soluatur ciuium vnitas et regu laris obseruantia. Et debent prelati ⁊ rectores etiam ascendere in montem iusticie. ⁊ virgã̃ cor rectionis eleuatam tenere. vt culpa delinquen tium exigãt. disciplina iusticie non dormiat sic em̃ fugabit Amalech. id est vicia ⁊ peccata. Jõ dicit Lenfred⁹ vbi supra. Justicia regnãtis vti
lior est subditis q̃ fertilitas tpis. ⁊ itez. Dñato C
r iustus est tanq̃ serotina pluuia. Et dicitur notanter ipsa iusticia media inter crudelitatem ⁊ remissibilitatem. Nam crudelitatem habet su pra se. ⁊ remissibilitatem infra se in quibus ẽ vi cium. Uiciosa est enim nimia crudelitas. ⁊ cul pabilem rectorem facit remissibilitas. qua non corrigit delinq̃ntes. Jdeo dicit Grego. xx. mo rali. parte. iiij. c. xj. Et allegatur a Gratiano in decretis. dist. xlv. c. disciplina. Sollicita circũ spectione prouidendũ est. ne aut districta sit ri giditas. aut pietas sit remissa. nam iustitia al's disciplina vel misericordia multum destruit̃ vel destituitur si vna sine altera teneatur. Sed circa subditos ineſſe debet rectoribus. ⁊ iuste con sulens misericordia. ⁊ pie seuiens disciplia. hec Grego. Jdeo etiam iusticia regentinm compa tur ferro. Quia ſm Jsidoꝝ. ferrũ dictum est a feriendo. quia sua duricia feriẽdo domat oĩa

Lc

genera metallorũ. Sic iusticia regẽtis debz ferire z domare omnia genera rebelliũ supborũz z reipublice pacẽ pturbantiũ. nam rectoribus dicitur psal. ij. Reges eos in virga ferrea zc. Et Prouerbi. xx. Rex qui sedet in solio iudicij glorioso ad iusticiam exequendam. dissipat omne malum. scilicet culpe. quod debet dissipare. Scõm glo. suo intuitu. Nam debz habere quilibet rector ad subditos suos ituitũ vel respectũ ne peccata cõmittãt. z si cõmiserunt. vt ea corrigant z castigent. Et dicit Jsid. q ferreamẽta
L mos est cum oleo tpare ne frigiditate nimium aque indurenẽ. Sic z plurimũ tpanda est seueritas iusticie cũ oleo misericordie. Nã samaritanus infudit semiuiuo relicto. z a latronibus vulnerato vinũ mordens. scz seueritatem iusticie. z oleũ lenies. s. suauitatẽ miscõie. Et in archa moysi que gerit tipũ regimis nõ fuit tñ vga pcuties. sz etiã mãna dulcescẽs. vt p virgaz iusticie rigor. z p mãnã miscõie dulcedo sigrẽ Jõ dr Ecci. xxxix. Initiũ nccie rei vite hoim. Aqua. ignis. ferrũ z lac zc. In igne z ferro correptõis aspitatem. In aqua z lacte remissionis suauitatem designans, que necessaria sunt regẽtibus. vt z vita subditorum pacifice gubernẽ.
D Secundũ mediũ in quo libenter stat xps est prudentia. que mediat inter calliditatez z fatuitatem. Calliditas ex vna pte. z fatuitas ex alia mediuz vo prudẽtia. Prudẽtia si i sua teneatur mẽsura virtus ẽ. si min⁹ habeat. ipsudẽtia. i. fatuitas ẽ. si pl⁹. malicia. i. calliditas ẽ vel dolositas. Ad illud mediũ hortatur nos beatus Petrus. j. cano. c. ij. Sicut mõ geniti infantes rationabiles sine dolo. Jllõ mediũ significat mediũ duũ aialiũ. qz p bouem qui vngulã diuidit z cornu pcutit. significãt dolosi qui habẽt abũdantiã discretiõis. que significat i diuisiõe vngule. z hãc i malũ cõuertũt. de qb⁹ dicit Lu. xvj Filij huius seculi prudentiores sunt filijs lucis i generatione sua. quia ad faciendu mala prudentes. Hiere. iiij. Sapientes sunt vt faciãt mala. Sed ista sapia nõ est a deo. Jac. iij. Non est sapia ista de sursum descendens sed terrena. de qua dicit apls. j. Cor. iij. Sapia hui⁹ mõi stulticia ẽ apud deũ. Qõ exponit Greg. i. j. pte mor. Hui⁹ mũdi sapia est cor machinatoribus regere. sensum vbis velare. q falsa sunt vera ostẽdere. q vera sunt falsa dinũerare. sic faciũt falsi mercatores z vẽditores. qui falsis verbis falsa vera oñdũt. z dolose, primũ decipiunt. De hoc dolo dicit Solinus li. iiij. de historiis romanorũ. Tanto apud romanos dolus despectu habebat. vt ppter dolũ fraudis illatuz qs capite
E plectebat. Sed p asinũ intelligit fatuitas vel stulticia. q fm aug. li. iiij. de li. ar. ẽ rez appetẽ daz vel vitãdaz nõ qlibet sed vicios'a ignorantia. Est aũt ignorantia vicios'a si assit affectatõ nesciẽdi q agenda sunt. vel qne vitãda. vt si no lueris scire q debeas deuitare peccata. pniam agere. z sic de alijs. De quo dicit Bern. in li. de xij. gradib⁹ hũilitatis. Frustra inqt sibi de infirmitate vel ignorantia blandiunt. qui vt liberius peccẽt libenter ignorãt vel infirmantur. Et b. Aug. sup illõ vbũ ps. Noluit itelligere vt bñ ageret. potuit inqt intelligere sz noluit. z ita venia non habet. Sed inter hec duo vicia est prudentia media. Et ẽ triplex. cordis. oris z opis. Prudẽtia cordis qsistit i trib⁹. i peitudine peccatoz preteritoz. in cõtẽptu pntiũ cõmodoz. i affectu eternoz bonoz. de hoc dic Bern. viij li. florum. c. ij. Jnueniste plane sapientiã. si prioris vite peccata defleas. si huius seculi desideria paruipendas. si eternã beatitudinẽ toto desiderio concupiscas. Sed prudentia oris est q etiã consistit in tribus. in peccatoz confessiõe in gratiaz actõe. z in primoz educatõne siue edificatione. de qua iterum dicit Bern. vbi. s. Sane i his trib⁹ afluit sapia oris z prudentia Si sit in ore pfessio, ppter inqtatis. sit gr̃arum actio. z vox laudis. Sit etiã sermo edificatiõis Prudẽtia igit opis cõsistit i tribus. i. ppter voluntatis mortificatiõe. i carnis voluptatis amputatione. in mundialis aduersitatis passione Et de hoc concludit Bern. Queram⁹ i ope triplicẽ sapiam. Quicũq patiẽter cõtinent z obedienter cõuersanẽ. vt videlicet fidelis obedientia, ppriã mortificet volũtatẽ. hũilis ptinentia carnalẽ piter z secularẽ amputet voluptatem. Hilaris patia vtrunqz simul corporalẽ scilicz z mundialem viriliter sustineat aduersitatẽ. Tercium medium. scz in quo deus. s. xps libenter F
consistit est tpantia. q est media inter delectatiõẽ ex vna pte que est i desideriis carnis. z sensualitatem. que est i carnis mortificatõe. Quia hmõi delectationes sensu non percipiunt. Jsta duo extrema significantur p duos latrones. i quorum medio xps pependit. delectatõ carnis significat p sinistrũ. qz sicut ille pmansit in maledictiõe christi. sic z illi qui delectationes carnis faciunt. z sequuntur. de quibus apostolus ad Phil. iij. Multi ambulãt. Qso. i via puersa. quos sepe dicebã vobis. nũc aũt flens dico inimicos crucis christi quoz finis interit⁹ quoz deus vẽter est z gloria in cõfusione ipsoz. Jsta quidez delectatio carnis occidit animã. vt dixi parte prima. feria quarta domice Remiscere. Fmone. ij. Sed per dextrum latronem qui leniter consecutus est veniam significat secundum extremũ. s. insensibilitas vl nimia carnis mortificatõ. q ẽ cõtra illud apli ad Ro. xij. Rõnale

sit obsequtum vestr. & hoc fit ꝑm glo. qñ caro sic macerat q natura seruatur & vicia excludũ tur. Sicut enim ibi est defectus quãdo caro lasciuire permittitur. ita est superabũdantia quã do corp⁹ reddit ineptũ ad debita opa & officia exequenda. idcirco tenendũ est mediũ quod est tpantia. qz ipsa frenũ ẽ quo corp⁹ humanum a spũ regitur. sine quo spũs corpori piculose pre sidet. sicut aliquis piculose insedz equo sine fre no. si equus sit indomitus. De hoc freno dicit Seneca. Impone concupie tue frenũ. Ideo dicit. b. Bern. Carnem oportet restringere. non extinguere. reprimere. non opprimere. seruiat ne seuiat. ancilletur ne dñetur. Alioquin si ꝑm eam vixerit morte moriatur. Et beatus Grego rius. Corda in cithara si minus tenditur rau ce sonat. Si nimis autem tenditur rumpetur. Sic abstinentie virtus nulla ẽ si tñ quisq; cor pus nõ edomet quantũ valet. aut valde iordia ta est si atterit plus q valet. Quartũ mediũ est fortitudo que mediat inter temeritatẽ & audaciam ex vna parte. Et pusillanimitatẽ aut timo rem ex alia parte. Aliqui eñ sunt temerarij et adeo audaces q maiora inchoant q sustinere vel perficere possunt. & statim relinquũt ea. Ju xta illud ps̃. Filij Effraym intendentes et mit tentes arcum. conuersi sunt in die belli. de his dicit Grego. In precipitiũ pedẽ porrigit q̃ vi rium suaz limitez non attendit. Sunt & alij ita temerarij & securi. volunt esse in mari hui⁹ mũ di. quasi iaz essent in portu. & ita sunt securi dũ adhuc durat bellum quasi triumphassent. Et hi non dicuntur fortes. Quia dicit Bern. Nus quã est securitas fratres. neqz in celo. neqz ī pa radiso. nihilominus nec in mundo. In celo ce cidit angelus in ꝑsentia diuinitatis. Adã in pa diso de celo voluptatis. hec ille. Talẽ temerita tẽ & securitatẽ habuit Dauid quãdo dixit i ps̃. Ego dixi in abundantia mea. nõ moueboz ine ternũ. Attñ motus fuit qñ adulteriũ & homici diũ ꝑpetrauit. ij. Regũ. ij. Talẽ temeritatẽ ha buit btus Petr⁹. qñ dixit Math. xxvj. Si op tuerit me mori tecũ nõ te negabo. q̃ tñ christuz negauit. Sũt & alij pusillanimes & timidi. q̃ bo nũ inchoatũ ñ ꝓfidũt se posse pficere. ꝑpter qd̃ post inchoatõnem statim solẽt deficere. sic hi q̃ i q̃dragesima pniam inceperũt. & fortassis iã eã ex pusillanimitate mẽtis postergauerũt. Sz il li ꝑpẽdere debẽt q seru⁹ ille de quo Math. xxv & Lu. xix. qui accepit talentũ & pecuniã dñi sui fodit in terram. nec operatus est i ea. ꝑpter pu sillanimitatis timorez punitus est a dño. Ideo necesse ẽ vt tales teneãt mediũ inter temerita tem & pusillanimitatẽ. quod ẽ fortitudo. que re primit pusillanimitatẽ & timorẽ. & tpat temeri tatem & audaciã. Ideo dicit alanus in suo spe culo de arte predicandi. c. ð fortitudine. sic eaz cõmendans. Mirantur quidam qui per medi os ignes sine noxa corporis transeunt. quan to mirabilioz est ille qui ferrum & ignes illesus & indemnis euadit. Hec est que Uincencium fe cit plus posse dum torqueretur q̃ ille qui tor quebat. Uide homo quanta fuerit in martyri bus fortitudo qui tormenta vicerũt. O homo si hanc virtutem amplexatus fueris. fortune ia cula non timebis. deridebis blanda contemnes irrita. Qui fortis est liber est. & non seruit fortu ne. non vanitati mundane. Si hanc Petrus ad vocem ancille habuisset. a fide non deuiassz. Si hac filij Jsrahel prediti fuissent. ad aquas con tradictionis non murmurassent. Nihil enim va let concursus tuus vel opera tua. nisi columna fortitudinis roboretur. hec Alanus. Et ꝑpter hoc dicitur. ij. Paralip. iij. Confortamini & nõ dissoluentur manus vestre. erit enī merces ope ri vestro. Et Isa. lij. Induere fortitudine tua sy on. quasi diceret. Si sine fortitudine fueris. ne cesse fugere habes hostes tuos tanquã inermis Sicut quidam fecerunt de quibus Treno. j. Abierunt sine fortitudine ante faciem subseqn tis. Quintum medium quod tenet christus. est humilitas que est media inter superbiã ex vna parte. et deiectionem ex alia parte. In querendo enim opera honore digna non solum conue nit peccare per supbiã sed etiam per deiectiõz per quam efficitur quis vilis & bestia. Uñ phs iiij. ethicoz. quandam gentem grecaz lathanẽ sem. i. iactatores & superbos appellat. quia vl tra illud quod status eorum requirebat. vilib⁹ induebantur. Per hoc credentes consurgere i quandã excellentiã & honorem. Etiã dicit Heli mãdus. Nimia hũilitas maxima ps supbie est Ideo hũilitas debet eẽ media. Quia vt dic̃ Egi di⁹ romanꝰ i de regimie ꝓncipũ. pte. iij. c. xxvij hũilitas ẽ virt⁹ nos retrahẽs ne rõe bonitatis & delectabilitatis q̃ ẽ i reb⁹ honorifice vltra quã ea ratõ dictat. pseq̃mur. In hoc aliq̃ abũdãt vt supbi. excellẽtias & honores vltra quã rõ dictat pseq̃ntes. Alij vo penit⁹ fugiũt honorẽ nec que rũt opa honore digna. qd̃ nõ ẽ hũilitas. sed mi serie magis & vilitatis. Et ergo hũilitas erit me dia inter supbiam & deiectõem. qz ipsa tutissima ẽ. in imo eñ est. & non habet quo cadat vt dicit Aug. Ipsa etiam in temptatiõe hominẽ seruat sicut probat glo. sup epistolã ad Cor. Humili tas custodit hominẽ in omni temptatõne vt nõ crepet in fornace. quia non tumet vento super bie. Item ipsa humilitas vt media tenenda est. quia custodiendo bona nostra cõseruat. nã di cit Grego. Perit omne quod agit si nõ sollicite

Feria tercia in fest. pasce

in oñi humilitate custodiẽ. Et idẽ dicit. q̃ sine humilitate ceteras v̊tutes cõgregat q̃i pulueꝛẽ in ventũ poꝛtat. Et. b. Aug. Nisi hũilitas q̃ cũq; feceꝛi⁹ p̃cesserit ꝛ comitata ꝛ secuta fuerit iã nobis de aliquo facto bono gaudẽtib⁹ totuz aufert de nobis malum sup̃bie. Sextum mediũ in quo x̃ps libenter stat ẽ largitas aut liberalitas. que est media inter auariciã ex vna parte. ꝛ ꝓdigalitatẽ ex alia ꝑte. Et tamẽ iter hec duo extrema auaricia peioꝛ est q̃ ꝓdigalitas. Sicut ꝓbat Aꝛiſ. iiij. ethic̃. di. Melius est infirmari moꝛbo curabili q̃ incurabili. Prodigalitas autem est moꝛbus curabilis vel ab etate vl̃ egestate. Nam qui prodigi sunt in iuuentute curantur in senectute. Curaꝛ etiã ab egestate. Nã qui prodigi sunt in plurimũ egent. qꝛ expẽse superabundant redditibus. expendendo ergo in indigentiam inducuntur. vt non sint prodigi. ergo est moꝛb⁹ curabilis. Sz auaricia ẽ moꝛbus incurabilis. qꝛ quãto q̃s plus ꝓcedit i auariciam ꝛ q̃nto pl⁹ seneſcit tanto magis auarus efficiꝛ. Et q̃re auarus laboꝛat moꝛbo incurabili vide ꝑte p̃ma dñica infra octauã ep̃hie. L. D. Et dñica. ij. post ep̃hie ser. ij. n. t. Et feria. vj. oct̃i v. g. Idcirco debet q̃libet hõ tenere mediũ horũ extremoꝛũ quod est liberalitas. quia ipsa ẽ virtus auaricias repꝛimens. ꝛ moderans prodigalitatem. Consistit autem hec virtus in recto vsu pecunie. ad quem tria requiruñ. vt determinaꝛ. iiij. ethico ꝛ. Primo vt non accipiat pecuniã vbi nõ debet. Secundo vt accipiat eaz vbi debet. Tercio vt expendat put debet. ꝛ debitos sumptus faciat. quia circa expendere et debitos sumptus facere est liberalitas p̃ncipaliter ꝛ p̃mo. Sz circa ꝓpꝛios reddit⁹ custodire ꝛ circa nõ accipe alienas ẽ auaꝛicia. Usurpans eñ bona vtilia ꝛ nõ accipẽs ea sicut dz. nimis videꝛ esse auidus pecunie. ꝓpter q̃ p̃bus. iiij. ethic̃. vsurarios. lenones. viuentes de meretricio. exploꝛatoꝛes. ꝛ aleatoꝛes appellat illiberales. Aleatoꝛ enim ꝛ omnis lusoꝛ taxillorũ est illiberalis. Lucratur enim ab amicis quib⁹ opoꝛtet benefacere. q̃a magis tenemur largiri amicis bona q̃ extraneis. ix. eth̃. Probat p̃bs. iiij ethi. q̃nq; rõib⁹ liberalitatẽ magis esse circa expendere ꝛ circa benefacere alijs q̃ circa ꝓpꝛios reddit⁹ custodire. Primo sic. Liberalitas habet se circa debitum vsum pecunie. Uti autẽ pecunia. est eam exponere alijs. Custodire autem ꝓpꝛios reddit⁹ non est vti pecunia. sz magis est acquirere ꝛ ipsam generare ꝛc̃. Secũdo quia ad virtutem spectat facere maius bonũ Sed maius bonum benefacere est q̃ bene pati ꝛ bene operari maius bonum est q̃ simpliciter turpia non operari. Qui autem debite expẽdit ꝛ alijs bona elargitur benefacit. Custodiẽs ꝓpꝛios reddit⁹ ꝛ accipiens pecuniã a ꝓpꝛijs possessiõibus bene patitur. siue bene recipit. q̃a recipit eo mõ quo debet. nõ vsurpans autẽ aliena. non operatur turpia. Si ergo melius ẽ bene agere q̃ bene pati. melius est bene expendere. q̃ aliena nõ vsurpare. vel q̃ ꝓpꝛia custodire. Tercio qꝛ circa illud magis ꝑsistit v̊t⁹ circa qõ ꝑsurgit maioꝛ laus. maioꝛ aũt laus ꝑsurgit i bñ expẽdẽdo q̃ i custodiẽdo ꝓpꝛia. vel i non vsurpãdo aliena. ergo ꝛc̃. Quarto qꝛ v̊t⁹ ẽ p̃ncipaliꝛ circa difficili⁹. difficili⁹ ẽ aũt bõa vel dona alijs tribuere q̃ ꝓpꝛios reddit⁹ custodire. vel q̃ aliena nõ vsurpare. Nã custodire ꝓpꝛia fm se nõ ẽ difficile. q̃a vnusquisq; uaturaliꝛ incliaꝛ ad hoc vt bona sua custodiat. Dare aũt ꝓpꝛia bona fm se difficultatem habet. quia ꝓpꝛia bona sunt aliquid ad nos ptinẽs ꝛ naturaliter afficimur ad talia. Quinto qꝛ cum liberales maxime amentur. circa illud consistit maxime liberalitas in quo quis maxime diligiaꝛ. nõ aũt maxime amatur. si aliena bona non vsurpat. vl̃ ꝓpꝛios reddituſ custodiat. Sz maxime diligiaꝛ si ex ꝓpꝛijs reddit⁹ debitos sumpt⁹ facit. ꝛ bonis ꝛ dignis maxia bona tribuat. q̃re i bñ expẽdẽdo ꝛ alijs bona tribuẽdo liberalitas p̃ncipaliꝛ cõsistit. Sed di. audiui q̃ liberalitas ẽ magis circa expendere ꝛ alijs dare q̃ circa bona conseruare. quibus tamen est dandum. Ad hoc rñdetur q̃ liberales debem⁹ eẽ maxime ad senes. pauperes ꝛ debiles. sicut ꝓbat. b. Aug. li. d officijs Et allegatur. lxxxvj. dist. c. non satis. Consideranda ẽ eñ i largiẽdo etas atq; debilitas. nõ nũ q̃ etiã verecũdia. q̃ ingenuos ꝓdit natales. vt senibus plus largiaris qui sibi iam nõ queunt victũ querere. Siꝛ etiam debilitas coꝛpis non nunq̃ est ꝓmptius adiuuanda cũ si quis cecidit ex diuitijs in egestatem. maxime sine suo vicio. Et subdit Ambꝛosius. Probanda etiaz est liberalitas vt ꝓximos seminis tui non despicias. si eos egeze cognoscas. Melius est enim vt tuipse subuenias tuis quibus pudoꝛ ẽ ab alijs sumptũ deposcere. aut alicui postꝛare subsidiũ necessitatis. non tamen vt illi ditioꝛes fieri velint ex eo q̃ tu potes cõferre in opib⁹. hec Ambꝛo vbi. s. Septimũ mediũ ẽ magnificẽtia v̊t⁹ que differt a liberalitate in hoc. quia magnificẽtia est circa sumptus magnos. Liberalitas veꝛo circa mediocres. ꝛ hec mediat inter paruificentiam ex vna. ꝛ sumptuositatẽ ex alia parte. Quia dicit Aꝛistote. iiij. ethic. in magnis opibus contingit aliquos deficere. quia nõ intendunt quõ magna opera facere p̃nt. sed quõ parũ expẽdũt. ꝛ tales puꝛifici vocaꝛ. Alij vo i magnis opibus plus expendũt q̃ illa requiruntꝛ.

Sermo .v.

Et tales vocant sumptuosi. sed ps vocat eos bānausos. i. igneas fornaces. Quia tales sicut fornax ignea oia cōsumūt. Quidā em̄ in magnis opibus decentes faciunt sumptus. et tales virtuosi. z magnifici vocant. Erit ergo magnificē tia media inter paruificentiā z consumptionez vel bannausiam. Sicut liberalitas est media inter auariciaz z prodigalitatē. Quia magnificē tia scit proportionare sumptus ab operib⁹. vnde z nomen accepit. Ab ipa em̄ factōe z ab ipso ope denominat magnificentia. Dr̄ em̄ magnifi cus quasi magna faciens. Et sunt magnifici ali
L que ꝓditōes. Prima q magna faciat n̄ ad vai tatē sz boni gr̄a erga deū. Sicut fecit Philipp⁹ rex frācie q añ quālibet parisius portā eēt mo nasteriū religiosoz. Scda cōditō magnifici q faciat opera sua delectabiliter. vt rex Assuerus hester. j. qui regnauit ab India vsq; ad ethiopiam super centuz viginti, puincias. Et erat in susa ciuitate soliū ei⁹. Tercio ergo anno imperij sui fecit grande cōuiuiū cunctis ꝓncipib⁹ suis z prefectis prouinciarum coram se. Et i domo mirabile legit celebrasse puiuiū. De qua dicitur in hist oriis alexandri. q columne eius erant argentee. tectum ad instar firmamenti cō camerati habens gemmas diuersi colozis in figura syderum z signozum celi dispositas. Tercia cōditō q faciat opus decētissimū circa quē libet. sicut patet de ꝓdicto Assuero q̄ post. c. et lxxx. dies magni conuiuij fecit aliud conuiuiuz septē diez. ad quod inuitabat omnē populum qui erat in susis. Et discubuerunt extra domuz septē diebus in vestibulis orti deliciaz. In orto erat vinea habens vuas argenteas. z palmites aureos. z botros ex varietate gemmarum distinctos sup conuiuantes extēsa. Et erant tē toria que appendebantur columnis argenteis z marmoreis. eburneis circulis inserta. funib⁹ bissinis atq; purpureis. lectꝰi quoq; aurei z argentei dispositi erant. Super pauimento smaragdo z saphiro stratum lapide. Bibebant autem omnes aureis poculis. vinum optimuz et abundans. nec erat qui nolentes cogeret ad bibendū. Licet illud moris apud persas esset. Sz notandum q Nicolaus de lyra dicit q non est verisimile q homines vacarent epulis tāto tēpore. s. c. z. lxxx. dieb⁹. z maxie multi remoti a terris quas debebant custodire. Et iō videt, p babilr q. c. z. lxxx. dies referant ad tps preparatōnis. quia apparatus tanti cōuiuij durātis vij. diebus. z, p tanta multitudine hoim nō potuit esse quo tpe. Et fm hoc nō fuit nisi vnū festum regis quod fuit i vestibulo orti. in quo fuerunt ꝓncipes z nobiles. z etiā ciues de ciuitate susa. licet essent distincte situati fm decentiā statuū suoz. Et hec habentur ex textu hester c. j. Cū implērent dies puiuij. i. venissent dies i quibus debebat esse cōuiuiū. Octauū mediū M ē māsuetudo que ē media inter irā p quā cupimus vindictā. z inter irascibilitatē p quā cōdonamus mala nobis illata. qō vtrūq; ē malū. nā nō licet nobis ex ira q̄rere vindictā. vt dixi. s. dñica Letare. pte. j. v. q. Nec etiā oportz oīa delicta cōmissa cōdonare. et sup illa non irasci. Quia legit Exo. xxxij. de Moyse. qui licet essz mansuetissimus. tñ ꝓpter vitulū quē aarō ꝓpulsus a iudeis fecerat q moyses precepta legis a dño in monte recipet. Moyse descendente z vidente quod factum fuit. fecit interficere. xxiij. milia iudeoz. Quia dicit Crisr. ome. xj. Si ira ꝓtra pctm̄ nō fuerit. nec doctrina, pficit nec vicia ꝓpescūt. Justa ergo ira mr̄ ē disciplīne. Uñ nō solū nō peccat qui cum cā irascit. sed ecōtra nisi irat⁹ fuerit peccat. Quia patia irrationalis vicia semiat. negligentiā nutrit. z nō soluz malos. sed etiaz bonos inuitat ad malū. Jō nccia ē mansuetudo que nec de omnibus cupit vindictā. nec intantū deficit a punitiōe. qz nullo modo vellet punire. cū scriptuz sit Exo. xxij. Maleficos ne patiaris viuere sup terrā. Quare mā suetus quilibet est cōdonatiuus et punitiu⁹ fm rōz. sicut pūiuit fm rōz phinees ꝓncipē quēdā de quo nūeri. xxv. vbi legit q phinees videns vnū de filijs isrl̄ intrare coz̄ frib⁹ suis ad scoztū vidente moyse z oi turba filioz isrl̄ q̄ flebāt añ fozes tabernaculi. Surrexit ergo de medio multitudis. z arrepto gladio ingressus est lupanar pfodit ambos simul qz fm glo. reperit eos i coitu. z cessauit plaga ab Jsrahel. qz p zelum phinees dñs fuit placatus ne procederet vltra plaga in populo. Et dicit glo. q iste fuit magis audax in peccato suo q̄ alij. quia erat prīceps i tribu Symeon. Et de isto dicit rabi Salomon q in palam dixit Moysi coram seniozibus populi. q licite posset igredi ad istā mulierē. z accipe eam in vxorem. sicut Moyses accepit Zephoram filiam sacerdotis madiā Exodi. ij. Sz non erat simile. quia Moyses accepit Zephoram cum lex adhuc non erat data filijs israhel que prohibet matrimonium cum alienigenis. nec Moyses tractus fuit per mulierē ad idolatriam. sed ipse traxit eam de ritu gentili. N onū medium est amicabilitas que est virtus medio N mō se habēs i cōuersatōe rep̄mēs litigia. z moderans blandicias. vt habet ex. ij. z. iiij. ethic. Blāditozes em̄ supabundāt si litigiosi deficiūt Exquo ergo homo est animal sociale. vt. j. polī. oportz circa vba z opa dare vtutē aliquā. p quā debite quersek. z hec ē amicabilitas. Cū ergo recta ratio dictat fm diuersitatē psonarum

diuersimode ꝯuersari. nõ optz oẽs eodẽ mõ eẽ
faĩliares. qꝛ nimia faĩliaritas ꝯtẽptũ parit. Jõ
v. eth̃. ⁊. v. poll̃. dat cautelas ph̃us di. ꝙ decet
reges ⁊ p̃ncipes apparere ꝑsonas venerãdas.
ne ꝯtemptibiles habeant̃. Et idẽ Aris. dicit ad
Alexandꝝ. O alexander q̃ speciosuz ẽ in rege
abstinere se a colloq̃o ⁊ multiloq̃o. nisi nc̃citas
id deposcat. Meli⁹ ẽ em̃ ꝙ aures hominũ semꝑ
sint sitibunde ad regis eloq̃a q̃ suis affatibus
satientur. quia saturatis auribus aĩa saturatur
nec multũ libenter audiunt regem. Decet etiã
abstinere regem ⁊ non multum frequentare cõ
sortium subditorũ. ⁊ maxime viliũ ꝑsonaꝝ. q̃a
nimia familiaritas hoĩm honoris parit cõtem-
ptũ. Et ꝓpter hoc pulcra ẽ cõsuetudo indoruz
in dispensatione regni ⁊ ordinatione regis. qui
statuunt ꝙ rex semel in anno appareat coram
omnibus in regali apparatu. ⁊ armato exerci-
tu sedens nobilissime in suo dexterario ornato
armoꝝ pulcritudine decoratus stare faciunt. ⁊
vulgus aliquantulum a remotis. nobiles vero
⁊ barones circa ipsum. Solent circa ipsum ar
dua negocia expedire. varios et preteritos re-
rum euentus declarare. curam ⁊ operam quaz
circa rempublicam gessit ostendere. Consueue
runt illa die dona elargiri. ⁊ reos d̃ carceribus
mancipare. grauia opa exercere. finito sermo-
ne sedebit rex. ⁊ ꝓtinus assurgat vnus de colla
teralibus regis principalibus qui sapientior ⁊
facundior omnibus reputatur. et concionabat̃
ad regis honorem ⁊ cõmendationem ⁊ manda
tum. gratias referens deo glorioso. ꝙ ita bene
ordinauit regnũ indorum. ꝙ de tam sapienti re
ge patriam decorauit. Et post laudes diuinas
et commendationes regales fertur se ad lau-
dem populi. connumerando bonos mores. ca-
ptando beniuolentiã. inducens eos exẽplis et
rõibus ad humilitatẽ. obedientiã. reuerentiã ⁊
dilectõem regis. Quo facto totus ppl̃us stude
bit regias laudes extollere. et bona opera sua
commendare pro regis vita. Deinde exorare
pro ciuitatibus ⁊ familijs regis. operam et sa-
pientiam enarrare. Et propter hoc docent pue
ros suos ab infantia. ⁊ inducunt ad regis amo
rem. honorem. obediẽtiam ⁊ timorẽ. Hoc ergo
mõ principaliter publicat̃. ⁊ crescit fama regis
n secreto ⁊ aperto. Consueuit enim tali tempo
re rex malefactores et sceleratos punire. et de
medio tollere. vt presumptoribus via nocendi
O precludatur. ⁊ ceteri corrigantur. Solent em̃
tali tempore alleuiare tributa. ⁊ cum mercato-
ribus dispensare. partem eius de redditibus re
mittere. ipsos cum suis mercibus diligẽter de-
fendere ⁊ custodire. Et hec est causa quare mul
tum populosa est india. Illuc enim vndiqꝫ con
currũt mercatores. Illic bene recipiuntur ⁊ lu
crantur. diuites ⁊ pauperes. ciues ⁊ forenses.
Inde est ꝙ tributa regalia augmentantur sicut
dicit Lantfredus de regi. principũ. libro. j. ca.
de amicabilitate. Et addit. Cauendnm est vtiqꝫ
ab offensa ⁊ iniuria mercatorum. Ipsi siquidez
sunt laudis latores. famam hominis ꝑ vniuer-
sum mundum ferentes. Decimum mediũ ĩ quo P
stat christus est veritas. que mediat inter iactã
tiam ⁊ derisionem. Nam ph̃us. iiij. ethic̃. Sup
abundantes iactatores vocantur maiora dicẽ-
tes q̃ sunt. Deficientes v̓o fingentes de se ali-
qua vilia ironei ⁊ irrisiones dicuntur. Opor-
tet ergo dare virtutem ꝑ quaz moderent̃ dimi-
nuta ⁊ rep̃mant̃ sup̃flua. et hec est veritas quã
tenere debet quilibet homo tanꝙ medium deo
acceptabile. Propter hoc dic̃ apl̃s ad eph̃. iiij
Deponẽtes oẽ mẽdaciũ loq̃mĩ v̓itatẽ vnusq̃sqꝫ
cũ ꝓximo suo. Et hec virt⁹ exquo parit odiũ vt
dicit Therẽcius. Ueritas odiũ parit. iõ dimit-
tũt hoĩes veritatẽ cõmuniter. qꝛ ꝑ eã incurrũt
odiũ. Sed tñ id ẽ ratiõabile qꝛ sctm̃ ẽ p̃honora
re veritatẽ. j. ethic̃. Est em̃ de veritate sicut dic̃
rebecca Gen̄. xxv. que habuit gemĩos in vtero
suo filios. Sic veritas habet dilectionem dei et
odium malorum hominũ. Malachie. j. Jacob
dilexi. esau autem odio habui. Undecimũ me Q
dium in quo stare debemus dr̃ affabilitas. quã
Aris. vocat amiciciã. que media ẽ inter placidi
tatẽ ⁊ adulatiõem. Nam qui habet virtutẽ hãc
dr̃ amic⁹ vel affabilis. Uiciosus aũt ꝑ sup̃abun
dantiã. qui non facit nisi cã delectandi vocatur
placidus. ⁊ viciũ placiditas. Ubi autez talis se
exhibet ꝑ aliquam vtilitatem vocatur blandi-
tor vel adulator. Duodecimum medium voca-
tur eutropolia. que est virtus ꝑ quaz habemus
nos debite circa ludos q̃ necessarij sunt nobis.
dicente ph̃o. iiij. ethic̃. Ludus ⁊ requies nc̃cia
sunt in vita humana. qꝛ ꝑ ludũ debituz generat̃
homĩ aliqualis delectatõ. de qua dicit idez. vij.
ethic̃. Hõ sꝑ indiget aliq̃li delectatõe. s. quadã
recreatõne ꝓpter multos labores q̃ sibi occur
rũt. ⁊. viij. poll̃. Ludus inquit n̄t propter requi
em. Et iterum ibidem. Ludus est quedam dele
ctatio. deductio. ⁊ vitatio sollicitudĩs. Ideo ne
sollicitemur circa sollicita. aliquando est ludẽ-
dũ ⁊ iocãdũ. iuxta illud Cathonis. Interpone
tuis interduz gaudia curis. Ut possis aĩo quẽ-
uis sufferre laborẽ. Et Aris. ad Alexandꝝ d̃ lu
do ⁊ ioco scribit. Decet inquit imperatoriã ma
iestatem priuatos habere fideles. de quibus de
lectabitur cum varijs instrumentis in generi-
bus organorũ cũ fuerit tediosus. Aĩa enĩ hũa-
na in talibus delectatur. sensus req̃escũt sollici
tudo ⁊ curiositas euanescunt. ⁊ totum corpus

vigorat. Si ergo tu vis ī talib⁹ delectarī ad pl⁹ pseuera in tali vita tribus diebus aut quatuor ꝑm q̄ tibi videris expedire. ⁊ sp meli⁹ ⁊ honestius ē q̄ hec fiant priuatim. Cunq; ita fueris i ipso solacio. abstine a potu ⁊ permitte alios ad libitum potare. ⁊ finge te calefactum a vino. q; tunc poteris multa secreta percipere ⁊ audire Hoc non fiat frequenter. sed bis vel ter in anno. hec Aristote. Sed in ludis ⁊ iocis quidam magis conantur risum facere q̄ decora dicere. Sicut histriones quos vocat Aristoteles. iiij. ethicor̄ bomolchos ⁊ assilat eos quibusdā aui bus predam rapientibus sacrificatā ī tēplis circa altaria idolor̄. quibus animalia immolabā tur vt aliquid rapent. Et idem est in illo qui in ludo excedit. quia semp ī sistit ad hoc q̄ verbū vel factum in ludum alicuius cōuertat. Alij vo deficiunt. sicut duri ⁊ agrestes. qui non solū di cunt. sed dicentibus sunt molesti. Ideo necessā ria est virtus que tenet medium ī ludis ⁊ iocis decentibus ⁊ honestis.

Dominica prima post pascha.

QVasi mō geni ti infantes ratiōabiles. ⁊ sine dolo lac concupiscite ⁊c. Ita caniť ī introitu huius do minice. ⁊ ponitur originaliter. j. Pet. ij. Scōm A naturales quedā sunt aues que pascunť solis carnibus recentibus. ⁊ sanguinolentis ciban tur. ⁊ solent eis dari corda auiū quas predanť vt dicit magister li. xij. ꝓprie. Et si de manibus dominorū suorum euolauerint. cum ostendunt eis carnem. statim ad manus ipsor̄ reuertunť Quedā aūt sunt que semibus pascunť. vt colūbe. ⁊ hmōi. Quedam vo herbis pascunť. vt an seres ⁊ anete. ꝓprie antuogel. Moraliter ꝑ accipitres qui pascunť carnibus significanť homines qui nutriunť carnalibus voluptatib⁹ vt luxurijs et cōmestationibus. de quib⁹ Ro. viij. Qui in carne. i. in desiderijs carnis sunt placere deo nō possunt. Hi inquā ⁊ si de manibus do minor̄ suor̄. i. potestatib⁹ demonū nūc ī p̄cedē ti q̄dragesima ꝑ cōfessionē ⁊ pniam volauerūt Et tamen cū ostendunt eis carnē voluptatib⁹ recentem. statim ad eos reuertuntur. Dicet eñ dyabolus eis Sapie. ij. Uenite fruamur bonis que sunt. et vtamur creatura tanq̄ in iuuentu te celeriter. vino precioso ⁊ vngētis nos imple amus. Et nō p̄tereat nos flos tempis. coronemus nos rosis anteq̄ marcescāt. nec vllū pra tū sit qō nō ptranseat luxuria nr̄a. Comedem⁹ ⁊ bibamus. cras eñ moriemur. Ecce qualiter isti carnales ad istar accipitris vocati a demonibus. statim sequunť eos. Nos aūt nō sic charissimi. qr debitores sumus nō carni vt ꝑm car nē viuamus. Si eñ ꝑm carnē vixeritis morie mi. Si autez spū facta carnis mortificaueritis viuetis. scz vita gratie. ⁊ postea glorie. Sed ꝑ colūbas intelligunť hmōi qui pascunť semibus diuinor̄ verbor̄. qr semē ē verbū dei Lu. viij. ⁊ hoc quo ad cōtēplatiuos. Sed actiui pascūť semibus bonor̄ opez̄. p̄cipue elemosynarū. de quibus ad Galath. vj. Que semiauerit hō hec ⁊ metet. Pascunť etiam seminibus lacrimaruz de quibus ps̄. Euntes ibāt ⁊ flebāt mittētes se mia sua. Et hec semina cibāt aiam. ꝑm illō ps̄. Cibabis nos pane lacrimar̄. Sed anseribus ⁊ similib⁹ companť penitētes. q̄ nouiter sunt nati ꝑ pniam spūaliter. qui adhuc molliora requi rūt. solidū nondum cibuz cape valentes. Et il lis dicit hic apl̄s. Quasi mō geniti infātes. In quibus vbis. b. apl̄s Petr⁹ duo ꝓmēorat. vicz Spūalē hois generatōz ibi. q̄i mō ge. infā. ⁊c. Cōuenientē ipsius gubernatōz. ibi. lac ꝓcupi scite. Circa primū est notandū. Sicut hō ꝓcipi B tur ⁊ pturit ī eē naturali. sic pnia ꝓcipit ⁊ ptu rit hoiem in esse spūali. Quod patet ꝑmo rōne cōceptōis. Nā ad cōceptōz infantis req̄rit ma teria conueniens. scz humor seminalis. loc⁹ ex pediens. scz matrix. Et causa efficiens. scz ca lor nature virtutem corpori influens et dispo nens. Sic moraliter hec sunt necessaria ad spi ritualem generationem. Primū locus expedi ens. que est memoria. in qua sunt omnia pecca ta commissa. vel vt humor seminalis colligen da. ⁊ non solum facta. sed adhuc fienda. ⁊ quid mali faciunt est cogitandum. Hec inquam sunt que pulcherrimam creaturam Luciferuz ita de turpauerunt. vt cum esset in tam sublimi statu adeo eum vilificaverunt. vt serpentibus et bu fonibus ceterisq; immundis animalibus infe rior ⁊ turpior videať. Sicut de hoc refert Uin. in specu. hist. li. xxviij. c. lxxxvij. de quodā mi lite nomine Tondalo. qui scōm animā raptus ad penas inferni. vidit ibi principem inferni dy abolum. qui magnitudine precellebat oms bestias. cuius quantitati nihil sciebat comparari. Eratq; bestia nigerrima siē corp⁹. formaz habēs humanā seu humani corpis a pedib⁹ vs q; ad caput. excepto q̄ plurimas habebat ma nus. videlicet nō minus mille. Hēbatq; ī longi tudine quasi centū cubitos. In grossitudine vo decē. vnaquaq; man⁹ digitos vicenos. et digiti eius habebant ī longitudine centenas palmas in grossitudine vero duas. Habebat vngues lā ceis militum grossiores ⁊ longiores. ⁊ ipsos fe reos. In pedibus vero totidem. Rostruz eius nimis longum ⁊ grossum. caudam asperrimam

& longã ad nocendũ animabus aculeis acutis-
C simis ꝓparata. Scõm ẽ cã efficiẽs. & hec ẽ tior
dei. de quo Isa. xxvj. A timore tuo cõcepim⁹ et
q̃si pepim⁹ spiñ salutis. Cũ eñ q̃s memierit g̃-
uitatẽ pcti & malicią eius. statim timet & ad cor
suũ ꝙuertiť. Eccl. xxj. Qui timet deũ ad cor su-
um ꝙuerteť. Et tũc veniet ad terciũ. s. ad pniaz
q̃ significať ꝑ materiã ꝙuenientẽ. Quia sicut ti
mor naufragij facit exonerari nauẽ onustã. Sic
timor dei expedit a trãsitorijs ꝑ pniam que so-
let esse occasio peccati. Et quilibz talis qui sic
facit potest dicere illud Job. xxxj. Semp eñ q̃
tumẽtes sup me fluctus timui deum. & pondus
eius ferre nõ potui. Et intelligit ꝑ põdus gra-
uitatem peccati eius. scz dyaboli. Qð exponit
Grego. in moral. Cũ inquit fluct⁹ tumẽtes desu
per venient. nulla tunc cura tpalium rez naui-
gantibus. nulla carnis delectatio ad mentẽ re-
ducitur. Ea quoqz ex naui proijciunt. ꝓ quĩ-
bus longa itinera sumpserũt. Secũdo rõe for-
D matõnis. Nã sicut corpus infãtis i vtero ma-
tris nõ statim formať. sed ordinate & gradatim
qz primo formanť cor. cerebrũ & epar. Naz ſm
ph̃m in desomno & vigilia. Principiũ venaz ẽ
ipm cor. Sic homo in penitentia que ꝓuenit ex
memorijs peccatoz & timore dei nõ ẽ statim a
ꝓncipio pfectus. sed pficiť gradati. iuxta illud
ps̃. lxxxiij. Jbũt ð vtute i vtutẽ donec videbiť
deus i syon. Nã ꝑ tria mẽbra ꝓncipalia. s. cor.
cerebrũ & epar itelligũť tres vtutes theoloice.
scz fides spes & charitas. ꝑ mẽbra vo scdaria.
scz manꝰ pedes & brachia & silia q̃ mẽbris ꝓnci
palioribus adijciunť virtutes intellectuales fi
guranť. quaz sunt q̃qz. sic enũerat eas Arist.
vj. etħ. s. sapia. scia. intellectus. ars & prudẽtia
& ille. v. virtutes sp se hñt ad verum & rectum
qz iportãt rectitudinẽ rõis sz dr̃ter. qz illa tria
scz sapia. scia & itellectꝰ circa nccia. Scia q̃dez
circa ꝙclusiões. nã ẽ habitꝰ ꝙclusionũ. Intelle
ctꝰ aũt circa ꝓncipia. vñ ẽ habitꝰ ꝓncipiorum.
Sapia aũt circa cãs altissimas. vñ sapia quasi
de deo sapida scia. Alij aũt duo importãt recti-
tudinẽ ratõis circa contingẽtia. Sed prudẽtia
circa agibilia. Ars autẽ circa factibilia. Sz cir
ca officia mẽbroz signific anť vtutes morales
quaz sunt. xj. vna ꝙsistit circa opatões. s. iusti
cia. & x. circa passiões. s. fortitudo. tpantia. mã
suetudo. liberalitas. magnificẽtia. magnanimi
tas. vitas. amicicia. affabilitas rẽ. de q̃bus. s.
in sermone ꝓcedenti. & his oñibus vtutibꝰ pfi
E ciť hõ non subito sed gradati. Secundo consi
derať ordo formatõnis ex conceptionis gradi
bus. qz infans dũ concipiť q̃tuor habet gradꝰ
ꝓmꝰ dũ adhuc lacti ẽ vicina. Scds cũ iã semen
sãguini se ꝓmiscz. Tercꝰ cũ corde. cerebro epa
tẽ iã formatis. alia mẽbra idistincta sũt. Quartꝰ
cũ corpus ẽ ꝙpletũ & organizatũ & ad aie susce
ptõz dispositũ. Cũ aũt aia desup daťur. fetus in
vtero moueť. Et si est femina. in siniſtro latere
plus sentiť. Si vo masculus i dextro latere plꝰ
moueť. vt dicit Galienus. Sed fortasse de istis
q̃tuor gradibus ꝓpter offensionẽ piaz mentiũ
quo ad rẽ potes tacere & ꝓcedere ad moralita
tẽ. Jdeo moraliter in istis quatuor gradibꝰ for
matõis infantis designãť quatuor gradus for-
matõis penitẽtis. Quoz ꝓmꝰ ẽ i pcti recordа-
tõe. & ħ assilať lacti. qz lac ẽ ꝙtractibile. & i bo-
nos etiã i malos hũores. Sic recordatõ pcti fa
ciliter ꝙuertiť vel i bonũ aie nutrimentũ. puta
q̃n ex recordatõe peccati nasciť dolor compun
ctõis. vel i nutrimetũ malũ. q̃n ex pcti recorda
tõe nasciť delectatõ vel voluntas reiterãdi. De
ꝓmo dic̃ sene. i epi. ad lucil. Jnitiũ salutis cogi
tatõ pcti. qui se peccare nescit corrigi nõ vult.
De scdo. s. de reiteratione pcti vel de recidiua- F
tõe dicit Crisť. Si semel peccauerimꝰ & nos dy
abolo obligauerimꝰ extũc nõ possumꝰ iugũ eius
euadere. s. ꝑ nos. Et nisi manꝰ dñe pietatis vi-
cula pcti soluerit. sp optebit nos i ptãte dyabo
li manere. hec crisť. sup mat. Est eñ hõ spũs va
dẽs & nõ rediẽs ps̃. lxxvij. Sup quo vbo dicit
mgr̃ i glo. Spũs hois ẽ vadẽs p seipm i pctm̃
& nõ rediẽs ꝑ seipm a pctõ. Jõ deus ꝑ gr̃az re-
uocat hoies. qz p se redire non pñt. Apls etiã
dicit de reiterãtibus pctã ad Hebr̃. vj. Impossi
bile est eos q̃ illumiati sunt. s. ꝑ gratiã. & plapsi
sunt. s. recidiuãtes i peccatũ. rursum vocari ad
penitentiã. Et dicit glo. q̃ ly impossibile expo-
niť ꝑ difficili. vt dicatur. impossibile. i. difficile
Sicut eñ infirmitas scda relinq̃t naturã debili
orẽ q̃ ꝓma. sic est de peccato reiterato. qz diffi
cili⁹ hõ resurgit ab eo q̃ a ꝓmo. Jtẽ bi q̃ penu-
tuerũt in ꝓcedẽti q̃dragesima videãt ne pecca-
ta reiterent. qz alꝰ difficulter de his penitẽt et
resurgunt. Secundꝰ gradus ẽ i peccati detesta
tione. tũc eñ semẽ recordatõis peccati imiscet
se cũ sanguine. i. cum dolore & abominatõe pec
cati. sicut fecit Ezechias Isa. xxxviij. Recogi-
tabo tibi oñs annos meos in amaritudie aie
mee. Tercius gradus ẽ i peccati cõfessiõe. vbi G
q̃dã mẽbra sunt distincta. s. cor. cerebrũ & epar
ꝑ que tria intelligiť triplex genꝰ pctõz de q̃bꝰ
pctõr teneť distincte ꝙfiteri. ꝓcipue mortalia. cõ
missa i deũ. i. ꝓximũ & i semetipm. vl ꝓmissa cor
de. ore & ope. Alia vo mẽbra sũt distincta. qz vl-
tio fieri dz penitẽtis ꝙfessio. Quilibz ei distincte
. i. generaliꝛ se accuset de venialibꝰ & mortalibꝰ q̃
ꝑ oblionẽ obmisisset. Quartus gradus est in
satisfactione. Si eñ peccata tua recordatus &
detestatus es. deniqz in quadragesima cõfessus

Sermo. vij.

ncce ē vt de eis satisfaciaſ. qz ī satisfactōe ꝓsistit
pfecta pnia siue ad dispēsatiōem penitētis. siue
ad supne gratie susceptōem. siue ad fetus. i. ad
boni opis motiōz. Et nota q fetus interioz. i.
dispositio vel ꝓpositū interius conceptū de pe
nitentia exterius facienda. in quibusdā ē femi
neus. id ē defectuosus. z nō verus. sicut ī fictis
z hypocritis. z tunc est motus exteriozis pnie
siue opis ī sinistra. Quia fictus z hypocrita ex
terioza opa pnie facit cuz sinistra intentione vt
videatur ab homibus. Jn quibus vo fetus in
terioz. s. cozdis ꝓtritō est masculinꝰ. i. pfecta z
vera. tūc est motus ī dextra. qz vera vicz opera
pnie cū recta intētōe. Quia Math. vj. Nesciat
ꝺ scz sinistra tua quid faciat dextera tua. Tercio
ostendit ordo formatōis ex cōceptōis diebus.
Nam in gradu lactis p. vj. dies. Jn gradu san
guinis p. ix. dies. Jn gradu masse carnis p. xij
dies existit. Jn quarto vo gradu ante plenam
pfectionem per. x. dies. Unde a die conceptio
nis vsqz ad diem impletōnis z viuificatōis sūt
xlvj. dies. ita q primus et vltimus computet.
Nā in tot diebus cōmuniter viuit fetus. Mo
raliter in hoc ꝓcessu diez attendit q̄druplex ḡ
dus. Primus ē incipiētiū. z sunt isti sub forma
lactis qō ē puulorz cibꝰ. Est ergo eorz iceptio
in vite actiue operibus. Jdeo assignant eis sex
dies. i. vj. opa miscōie. q̄ enūerat dñs Math.
xxv. Esuriui z dedistis mihi comedere. sitiui et
dedistis rc. Scōus est pficientiū. z isti sunt sub
forma sanguis. i. certamis passionū ac tempta
tionū z tribulationuz. Nam cuilibet qui nō ad
istū graduz attigerit dicebat apl̄us ad Hebre.
xij. Non vsqz ad sanguinē restitistis aduersus
peccatum pugnantes. z istorz pfectus debet eē
in vita contemplatiua. ideo assignant eis. ix. di
es. ꝓpter. ix. angelorz ordines. quibus assimi
lantur viri contemplatiui. Tercius gradus p
fectorz qui iā habent cōpletū ordinē et naturā
carnis. i. debitā formā pfectōis tales sunt quo
rū vita ꝓformat vite apl̄orz. iō assignāt eis. xij
dies p numerz. xij. apl̄orz. Quardus gradus ē
btōrum. quorz pfectio z quantū ad corpꝰ erit ī
cōpletione resurrectiōis que iaz inchoata est a
xp̄o. q̄ resurges a mortuis iam nō morit. Ro.
vj. Perfecta enī resurrectō z plena erit i fine se
culi. quādo decima dragma fuerit reinuēta. id ē
ecclesia electorz totaliter resuscitata. Jō vltie
ꝓsūmatōi. x. dies assignant ꝓpter numerz z cō
pletōem electorz qui signant ī decima dragma
prius perdita. z postea inuēta Lu. xv. Et sic ha
bes breuiter ꝺ homis spūali generatōe quo ad
primū. Quantū ad secundū ponit ipsius cōue
nientē doctrinatiōez z gubernatōz. ibi. lac ꝓcu
J piscite. Circa quod notanduz conuersi ad deū
nouiter z p penitentiā spiritualiter nati sūt alē
di z gubernādi ad modū infantis nup. ꝓcreati.
Jnfans enī nouiter natus diligēter gubernan
dus est. qz cuz caro eius sit fluida z tenella. sūt
ei adhibenda remedia z fomēta. Et sicut docet
Cōstantinus. plura sunt ei fomēta adhibēda. p
mū vt in rosis cum sale inuoluetur. vt membra
fluida confortētur. z a viscosa humiditate pur
gētur. Moraliter sanctorz exēpla hoim z vtu
tes sunt q̄ rose redolētes. de q̄bus Eccī. xxiiij
q̄libet sctorz dicit. Flores mei fructꝰ honoris z
honestatis. Et his dz spūaliter natus iuolui. z
hoc fit qñ nouiter ꝙuersi ad imitatōz taliū exō
rū z vtutū. puocāt ꝓ ꝓdicatores. quorz egregi
us paulꝰ dic ad phil. iij. puocādo philip̄. ad ex
emplū suū seqndū z aliorz. imitatores mei esto
te frēs. z obseruate eos. q. di. Attendite diligen
ter vt vos eis conformetis qui ita ambulant.
Glo. de virtute in virtutez sicut habetis formā
nostrā. scz vobis traditam. Sed debent eis cū
sale teri. i. talia exempla z virtutes debent ꝓ ꝓ
dicatores eis cum discretione exponi z suade
ri. Non enī adhuc debili debent persuaderi ex
empla nimium austera ne forte desperet. vel for
te ne sumat supra posse suuz. Jdeo debēt eis ꝓ
poni exempla ꝓpetētia sctorz. quibꝰ ad ꝓficien
dū confortent. z a peccati viscositate. i. consue
tudine seu infectōe purgēt. Jō dicit. b. Grego.
iij. moral. c. xv. Boni ī hac vita sanctorz patrū
ꝓcedentiū exēplis pascunt quibus refici indi
gemus donec pntis mortalitatis vmbras tran
seamus. vt sic sp honeste ambulemus. Scōm ē
q palatū z gingine cum digito melle mixto fri
centur. vt interioza oris mundificentur z con
fortentur. et dulcedine mellis appetitus infan
tulo prouocetur. Moraliter cū q̄dē penitēs di K
gito fricatur. quādo leue opus siue leue onꝰ. et
nō graue siue importabile sibi imponit. qz ḡue
onꝰ penitēti nō est imponēdū. sicut declarat cri
sos. xxvj. q. vij. sup. c. Alligāt aūt onera grauia
z iportabilia. d. Tales sunt q̄ graue pōdus ve
nientibus ad pniam imponūt. z declarat hoc ī
exō. Sic̄ iquit si fustē sup humeros adolescētis
qui nō pōt baiulare posueris. necesse est vt fu
stem reijciat. aut sub pondere confringat. Sic
z hō cui graue onꝰ pnie imponis aut pniam re
ijcit. aut suscipiens dum ferre non pōt scandali
zatus amplius peccat. Deinde siquidem erra
mꝰ modicā penā aut pniaz iponētes. Nōne me
lius ē ꝓpter miaz rōz reddere q̄ ꝓpter crudeli
tatē. q. d. vtiqz. iō ꝓtra nimis austeros sacerdo
tes dic dñs mat. xxiij. Alligāt one. ḡ. z impor.
z impo. in hu. ho. Digito autem mūo nolunt
ea mouere. Sed certe non sufficit vt penitens
digito fricetur. nisi etiam digitus melle vngat.

Qđ tūc fit. qñ quadā dulcedie pnia iniūgit. qz tūc penitēs libēti⁹ suscipit. nā vt ait seneca. Generosus ē anim⁹ hoīs. facili⁹ ducit q̄ trahit. Et sic magis cōfortat z puocat appetit⁹ ei⁹ ad faciendū. Et quanto libentius facit. tanto pl⁹ ad interiorē purgatōez pficit. qz coacta fuitia deo nō placēt. vel ipse ea aspernat. xxiij. q. vj. Jam vo. Terciū ē vt sepe balneent i oleo mirtino et rosaceo intingant z oīa membra ei⁹ fricētur. Per frequētē eñ balneatōem accipe freq̄ntem lacrimatōem. q̄ vsus ē dauid post pctm̄ ps. vj. di. Lauabo p singulas noctes lectū meū. lacrimis meis stratum meū rigabo. Sed p oleū mir
L tinū intellige doctrinā tpantie. et p oleū rosaceū doctrinā patie. Quia mirt⁹ tpantiam. rosa patiam designare cōsueuit. Et isto duplici oleo debet penitens p̄cipue liniri id est ad patientiam aduersarioz z tempantiā delectabiliū ad moneri. Que quidem tempantia debet eē i oīnibus mēbris. qz ipsa ē velut stola p̄ma de q̄ expo nit illud Lu. xv. Proferte stolā p̄mā. Ipa ē cādor q̄i natural respectu aliaz gr̄az. z ē p̄ncipium spūal pulcritudis q̄ ꝓsistit i cādore z rubore. iuxta illud Cāt. v. Qđ dr̄ de quolibet q̄ hāc vtutē tpantie hz. Dilect⁹ me⁹ cādid⁹ z rubicūdus. Quartus est vt i loco obscuro somnus p̄nocet. vt z luce non ledant. vt nō lusci efficiant Sic moraliter nouiter ad pniam cōuersi. poti⁹ i quadā obscuritate vel simplicitate fidei sūt tenendi vel permittendi quiescere q̄ eis subtiliora et altiora p̄ponenda sint . quia de ipsis dicit aplus ad Hebre. v. Facti estis quibus lacte opus est. non solido cibo. Et subdit. Oīs q̄ lactis particeps est. i indigens doctrina facili expers ē sermōis iusticie. i. inept⁹ ad capienda difficilia. Parvulus eñ est. i. nouellus impotēs ad talia. Perfectoz aūt ē solidus cib⁹. i. doctrina subtilis. Et q̄ sunt hi subdit di. Eoz qui cōsuetudinē. Glo. in exercitio scripturaz exercitatos habēt sensus. i. virtutes ītellectuales ad discretionem boni vel mali. id est veri vel falsi.
M Quintū est vt sup oīnia caneat ne corrupto lacte nutriāt. quia ex hoc infirmitates pessime comitant. Sed defectum infantis supplere debet virt⁹ nutritis. sicut Cōstāti. dicit. Ex bona ei dispositōe lactis fit bōa dispositō. plis. Moraliter lac vno mō idē ē qđ blādimtū iuxt illđ exo. xxiij. z. xxxiiij. Nō coqs hedū i lacte mr̄is sue q. d. nō fouebis pctōrē i blādimēto culpe. z talibus blādimētis adulatoriis nō sunt fouēdi penitentes. Alio mō lac ē doctrina legis. z iō cauendū est vt nouiter ꝙuersus p pniaz nō nutriatur doctria praua et hr̄tica. qz ex hoc i eis generāt pessime ꝙplexiones. i. opatōes z dispositōnes. sz doctria sana dz q̄libet iformari. Et hoc fm Aug. q̄ tractat illud Jo. xv. Jā vos mundi estis. ppter sermonē quē locut⁹ sum vob. consistit i duobus. In extinctōe mali. z pmotiōe boni. Ex quo dicto patet. q̄ doctor siue p̄dicator debet p̄mo conari vt vicia extinguāt. Scđo vt virtutes augeant. Jō dicit aplus. j. Ad Cor. xiij. Qui pphetat. i. sacrā scpturā alijs expōit z docet hoīb⁹ loquit ad edificatōz. s. bone vite. quo ad icipiētes vt vicia totalr extiguāt. z loq tur ad exhortatōz vt vtutes augeant p bonam opatōz. Sextū ē q̄ infātuli vascijs ligādi sunt qz mēbra infātilia eo q̄ tenella sunt ad diuersarū formaz susceptōz sunt dispōsita. iō vascijs sunt ligādi ne fiant difformia siue torta. Sic noniter p penitentiam conuersi p̄cipue iuuenes qui in hac quadragesima confessi sunt. z qui penituerunt. quia sunt faciles ad suscipiendū omnem informatōem sibi datam. Jō sunt sub certis legibus et regulis a parentibus limitandi. vt videlicet eant ad ecclesias diuina officia audiendo. z sermones. ne in alicuius malis exemplis vel verbis deforment. Quia dicit Horaci⁹ Corrūpūt bonos mores colloquia praua. Septimū z vltimū ē q̄ infātuli q̄ nō multū capiūt nutrimenti. indigent multo somno. vt sic calor ad intima prouocetur et digestio celebret. Valet etiā eis si nimis moueant. vt sic ex motu calor interior confortetur. Valet etiam ad hoc si cozā eis cāter vt ipoz sensus vocū dulcedie delectēt. Sic moraliter nouiter cōuersi ad pniaz non sunt apti ad capienduz nutrimentū doctrine spiritualis. quia sunt passionum secutores. p̄cipue homines iuuenes. Quare fm pḥum sunt inutiles phie auditores. Indigent tm̄ somno. i. quiete mentis z vacatione, contemplationis z meditatōis. vt calor dīni amoris i eis accendatur. ita vt doctrina qua informantur eis magis placeat z proficiat. Ideo Dauid qui fuit adolescentulus ait psalmo. cxviij. Meditabor in mandatis tuis que dilexi. Debent etiam moueri in cunis. i. in facilibus obedientie operibus. Quia dicit Thomas in quotlibeto. Filij in duobus tenentur parētibus obedire. Primo i domestica cōuersatōe. Secūdo i his que tangunt disciplinam morum. Et silr senes qui cōuersi sunt p pniam debēt obedire p̄ribus suis spūalibus. videlicet confessoribus vt pniam eis iniunctā compleant. z a peccatis faciendis caueant. Quia quilibet cū dimittitur a suo cōfessore. audit sibi dicentē hoc verbū. quod dominus dixit adultere. Vade z ampli⁹ noli peccare Johannis. viij. Valet etiam eis vt cantus diuine laudis audiant. scilicet laici. Ut dicāt si sunt clerici. Quia legitur de sancto Augustino q̄ tēpore sue conuersionis flebat vberrime.

atq; creberrime qui vehemẽter affectus. voces ille influebant auribus eius. ⁊ eliquebatur veritas in cor eius. ⁊ fluebãt lacrime ⁊ bene erat illi cum eis.

Dominica prima post pasce.

OMne quod natus est ex deo vincit mundũ. j. Joh. v.

A Apes eligũt ⁊ assumũt sibi regẽ magnitudine ⁊ specie magis insignem. ⁊ quod in rege precipuum est. mansuetudine clariorem. hũc natura li affectu diligunt. ⁊ summa defensiõe defendũt Nam totum aluearĩũ succis arborum genero sam vim habentium ⁊ amarum p totum liniunt ⁊ contra hostes se muniunt prout pñt. vt dicit magister. xij. proprietatũ. Moraliter p apes q̃ dicte sunt sine pede. eo q̃ sine pedibus nascun tur intelligunt boni homines ⁊ deuoti. qui nati sunt nunc vt speraur p veram penitentiaz sine pedibus malignitatis. ⁊ pcipue sine illis pedibus de quibus dr̃ Prouerb. j. Pedes illoz scz malo; ad malũ currũt. et hi pedes quibus sic mali. i. aie peccatrices ad malum currunt. sunt ipse iteriores nequitie ⁊ affectus malignitatis Sed sine illis pedib⁹ nati sunt spiritualiter boni homines qui iam penituerunt. ⁊ neq̃tias interiores ⁊ affect⁹ malignitatis absciderũt. iux illud Math. xviij. ⁊ Mar. ix. Si pes tuus scãdalizauerit te. abscinde eũ. s. p penitentiã. ⁊ p ijce abs te. Sicq; abscisis illis pedib⁹ neq̃tia; et mala; affectionũ elegerunt sibi regem christum magnitudine magisq; et specie insignem. quem i sacramento venerabili in alueario cordiũ assumpserunt. De cuius magnitudine dicit pS. xcv. Magnus dñs noster ⁊ magna vt⁹ ei⁹. Et de specie dicit pS. xliij. Speciosus forma p filijs hoim. Hunc ei diligũt et sũme custodiũt ne ab aliquo pctõ ledat. Sed q; ẽm. b. Aug. li. solilo. c. vlti. ⁊ iuxta. b. Bern. li. medita. c. xij. Tres sunt hostes bonos ⁊ deuotos impugnãtes. s. mundus. caro. ⁊ dyabolus. Item boni et deuoti tanquã apes solertes aluearia mentiuz suarum amaritudine afflictionum ⁊ fletuum liniunt. ⁊ contra hostium suggerentium dulcia ⁊ maligna temptamenta defendunt. ⁊ eos vincũt quia pium regem et mansuetum quem apud se custodiunt consolatorem audiunt. Johãnis. xvj. In mundo pressuram habetis. scz ab hominibus variis. sed confidite. quia ego vici mundum. ⁊ hoc vult. s. Joh. i verbo allegato Omne id ẽ omnis viz vel mulier qđ natũ est ex deo. scz spualiter p pnĩam vincit mundũ. In qb⁹ vbis breuiter duo tãgit. primo genoloiã vtualẽ ibi. oẽ qđ natũ ẽ ex deo. Scdo victoriã mũdialem ibi. vincit mundũ ⁊c. Pro quo ẽ notãdũ. quo B rundã infantiũ formatio citi⁹. ⁊ quorũdã tardius cõpleẽ. Sunt eñ q̃dam qui dicũt. i. xxx. dibus ꝓpleri. ⁊ tales. vj. mẽse nascuñ. sz ꝓpter tenerĩtudinẽ ñ posse viuere dicũt. Quidã i. xxxv diebns pficiuñ. qui. vij. mẽse nascuñ. et tales viuere posse ꝓbanñ. Quidã vo. xl. dieb⁹ formãtur. qui. viij. mense nasci phibenñ. neq; tales in vita seruanñ. ⁊ pbatur hoc p Cõstantinũ ⁊ galienũ medicos. qui dicunt omnẽ infantem in septem mensibus motũ habere. qui si adeo ẽ fortis ut nasci possit ad vitam. vtiq; conualescit. Si vo tunc non egreditur vel nascitur ipse suo motu debilitatur. ⁊ summe patitur. Jo si sequẽti mense. s. octauo exierit nõ cõualescit. Sed si vsq; ad nonũ mẽsem vl̃ ad pncipiũ decimi q̃euerit itez vires assumit. io nat⁹ ad vitã ꝓualescit Moral̃r sicut eñ quorũdã formatõ ifãtiũ citi⁹ aliquoz tardi⁹ ꝓpleẽ. ita i amore dei i quo spũ alis pfectõ vite ꝓsistit. quidã citi⁹. ⁊ q̃dã tardius pficiuñ. Nã sicut q̃dã i. xxx. dieb⁹ cõpleñ sic quidam etiã in fide sctẽ trinitatis ⁊ i obseruãtia decalogi pficiuñ. Naz tricenari⁹ numer⁹ ꝓsistit ex nũero ternario ⁊ denario qz ternari⁹ i denariũ ductus. i. ter decẽ faciũt. xxx. vbi i ternario fides sancte trinitatis. ⁊ i denario. x. pceptoz obseruãtia designanñ. In fide sancte trinitatis pfecti fueruut hi tres pueri. Ananias. azarias. ⁊ Misabel. qui ita dixerunt Danielis iij. Benedicamus patrem ⁊ filiũ cũ sancto spũ Et sil̃r David qui ait pS. lxvj. Benedicat nos deus. s. pater. deus noster. s. fili⁹. ⁊ bñdicat nos de⁹. s. spũs sãct⁹. Et idẽ. s. martin⁹ ꝓfessus ẽ. In hac aũt fide trinitatis sctẽ ñ fuerẽt ꝓpleti ⁊ pfecti phi gentiles. Quia dicit. b. Aug. sup Exodi viij. q̃ summi gẽtiũ phi defecerũt i tercio signo nõ i primo vel in scdo. qz vsq; ad terciã psonaz nõ valuerũt puenire. Et subdit distinctoz summe trinitatis. quã fides katholica ꝓfiteẽ nulla ten⁹ habuisse vel hr̃e potuisse absq; doctrine et interne inspirationis reuelatõne. Et addit. Fit eñ reuelatio tribus modis. p opera. p doctrinã ⁊ p inspiratiõez. Reuelant eis p opa vitat̃ sed nõ p doctrinã vel inspiratõem. Uiderũt ergo de longinquo veritatẽ. sed non ap,ppinq̃uerũt p humilitatẽ. Nõ ergo illas tres psonas dicuñ cognouisse. ita q̃ eas distincte ⁊ aciter ⁊ ꝓprie intellexissent. Sz qz illa eẽ cognouerũt in deo que illis tribus ponis in sacra scriptura frequẽter solẽt distinctim ⁊ special̃r attribui scz potẽtiã. sapiam ⁊ bonitatẽ. que spũi sctõ sepius attribuiñ. exquo tñ sic vna ⁊ eadẽ potẽtia s. pia ⁊ bonitas sunt. Sicut enim ex motib⁹ et ex ammĩstratione corporis aiaz quã non videt

intelligis. Sic ex amministratõe totius mundi ꝛ regimine oĩm creatorẽ intellexerunt. hec Aug. Sed in obseruatione decalogi cõpletus fuit ille adolescens. qui dixit ad ihesũ Math. xix. Magister bone quid faciam vt vitam eternã habeã Cui ihesus. Si vis ad vitam ingredi serua mãdata. Dixit illi. que. Jhs aũt dixit. nõ homicidiũ facias. non adulterabis. non facies furtum non falsum testimonium dices. Honora patrez tuũ ꝛ matrẽ tuã. ꝛ diliges pximũ tuũ sic teipm Dicit illi adolescẽs. hec oĩa custodiui a iuuentute mea. Jn hac autẽ obseruãtia decalogi pfectus fuit Dauid qui ait ps. cxviij. Seruaui mãdata tua ꝛ testimonia tua. quia omnes vie mee in conspectu tuo. Et adhuc inueniunt boni homines qui de die in diem in obseruantia decalogi proficiunt. Jdeo tales in. vj. mense spũaliter nascunt. Per. vj. menses intellige sex opa misericordie. de quibus dixi supra pte. j. dñica secũda in aduentu. sermone. ij. h. n. Attamẽ nõ obstante ponam de eis hec que obmissa ibi fuerũt Primũ est de cibatione esurientiuz ad quã hortamur p scripturam neemie. viij. Mittite ptes eis q̃ nõ pparauerunt sibi. Et Eccs. xj. Mitte panẽ tuũ sup transeuntes aquas. qz post multa tpa inuenies eũ. Aque trãseuntes sunt populi mortales. ij. Reg. xiij. Oĩs morimur. ꝛ quasi aque in terrã dilabimur que non reuertent. Et Luc. iij. Qui habet escas det non hñti. Et Job dedit nobis exemplũ. c. xxxj. Si comedi buccellam meam solus. ꝛ non comedit pupillus ex ea Et Luce. xiiij. ait dominus. Cuz facis conuiuium. voca pauperes. debiles. cecos. ꝛ claudos. ꝛ beatus eris. quia non habent vnde tibi retribuere possint. retribuetur aũt tibi i retributiõe iustorum. Secunduz est de potatione sitientiũ. ad quam hortatur quilibet Prouer. xxv. Si sitit inimicus tuus potum da illi. Qui enim cibũ sine potu dant pauperi. tale prandium dãt domino quale consueuit dari asino. Tercium ẽ de collectione egentiũ. Quia dicit beatus Johannes. xiij. Qui accipit si quẽ miserũ me accipit. De hoc supra plura hẽt pte. j. dñica. j. p epĥie sermõe. j. M. c. d. De his tribus. s. qui p oppositũ nõ cibant. potant. ꝛ colligunt hospitando paupes refert. Holcot lectione. ccix. q̃ q̃dã senator castrum sibi construxerat pulcz. sup cuius ianuam metrice sic scripserat. Decretũ detur ne dormiat aut epuletur. hic gens villana sed achilles plato dyana. Intendens p hoc ordinari. q̃ nullus ad castrum vel hospitium reciperetur nisi esset miles. pñus vel domina. cui apparuit dominus in somnis. ꝛ ait. Me et meos a castro tuo conaris excludere. propter qõ ꝛ te a castro meo quod est celum non iniuste intendo priuare. Cum ergo senator iudicialẽ sententiam esset recepturus. interposuit se quidaz vir dei pro eo. supplicans ꝛ obtinuit. q̃ senator preceptum mutaret quod versibus in supradictis dederat. deiceps hospitalitati deuote se mãciparet. Jdeo dixit sibi. Muta decretum. sanctorum collige cetum. Nudum martinum. lazarum. iacobum peregrinum. Quartum est de vestitione nudorum. ad quod hortatur dom̃ Luce. iij. Qui habet duas tunicas det vnã non habenti tunicam. Hoc eñ opus multum cõmẽdant exempla sanctoz. Et primo exemplũ dei. qui Ade et vxori eius postq̃ ceciderunt in statu miserie fecit tũicas pelliceas Gen. iij. Secũdo exemplum Thobie. qui nudis vestimentũ pbebat Thobie. j. Exinde Job qui ait. Si despexi pretereuntẽ eo q̃ non haberet vestimentum De vestimẽtis ouiũ mearum calefactus ẽ pauper Job. xxxj. Quitũ ẽ de visitatõe infirmoz. qz dicit Job. v. Uisitans speciez tuam non peccabis. qui his insistit operibus facile peccatuz vincit. Sextum est de visitatõne seu incarceratorũ liberatione. nam hoc opus miscdie cõmẽdatur nobis exemplis sanctoz. Quia de Thobia legitur. j. c. q̃ pergebat per omnes q̃ erant in captiuitate. ꝛ mõita salutis dabat eis. ꝛ Job de se dicit. xxix. Conterebam solus molas iniqui. ꝛ de dentibus illius auferebam predã. Daniel etiam Susannam adiudicatam morti liberauit Danielis. xiij. Jdeo de talibus dicit apostolus ad Hebreos. x. Uinctis compassi estis. Hec sunt sex opera misericordie. i quibus si hõ nascit spũaliter vincere potest mundũ ꝛ dyabolum realiter. Quia est modus valde efficax ad vincenduz dyabolũ. Quod pbat btus Aug. super illo verbo ps. Miscdia mea ꝛ refugiũ meũ q. di. De nulla re sic vincit inimicus. s. dyabol sicut de misericordia. Sed timendũ ẽ q̃ hi qui sic interdũ nascunt spũaliter ex. vj. opib misericordie. tñ i hac vita spũali nõ pseuerãt. quia q̃uis exercẽt opa miscdie. tamẽ in illis non permanere vident. cũ tamen dicit glo. sup Leuiti. ij. Misericordia nunq̃ impletur. quia si miserearis quantum potes. plus tamen velle debes. qz dr̃ Thob. iiij. Quantũ potes esto misericors Jõ qui volunt vincere mundũ ꝛ dyabolũ. opa miscdie vsqz ad vltimũ possibilitatis conent exercere. sciẽtes qz pfecta miscdia nõ hz vltimũ Qui ergo pseuerauerit i opib miscdie vsqz ad finẽ h salu erit Mat. xxiiij. Quidã vo infãtes in. xxxv. diebus pficiuntur qui in septimo mense nascuntur ꝛ tales viuere probant. Sed i hoc moraliter significatur. q̃uis aliqui in ternario scz in fide sancte trinitatis. ꝛ in obseruantia decalogi proficiunt tamen huic ternario additur

Sermo. vij.

quinarinus q̄ ē numerus vulnerū xp̄i. qa tales
post fidem trinitatis ⁊ obseruantiam decē p̄ce-
ptorum habent vulnera xp̄i p compassionez in
semetipsis. sicut apostolus qui ait. Ego stigma
ta domini Jhesu in corpore meo porto. ad Ga-
latō. vj. Et illi nascūtur i septimo mēse. Et per
septem menses intellige septem dona spiritus
sancti. que sunt valde efficācia ad vincendū mū
dum cum suis peccatis. de quibus vide infra ō
spiritu sancto. sermone secundo. M. Uel p se-
ptem menses intellige septez virtutes. scz tres
theologicales. ⁊ quatuor cardinales. Prima igi-
tur virtus theologicalis est fides. quē vicit mū-
dum cum suis cōcupiscentijs ⁊ peccatis. sicut
testatur hic apostolus. Hec est victoria que vi
cit mundum. fides vestra. Et beatus paul⁹ ad
hebreos. xj. Sancti per fidem vicerunt regna
Sed exquo fides est multiplex. de qua verū est
q̄ vicit mūdū. Respōdet q̄ hoc intelligit de fi
de vera ⁊ viua charitate informata. Et describi
tur sic ab aliquibus. Fides ē habitus informa-
tus charitate illuminās mentē ad credendū et
hoc ē quod dicitur. Fides purificans corda eo
rum Act. xv. Et sicut hec fides vicit oēs rōes
naturales ⁊ oēs erroneas suggestōes. ita vicit
mūdū nō solū quo ad eⁱ⁹ delectatōes. verūetiā
singulas aduersitates supat ⁊ tribulatōes. iux̄
illud. Jn oibus sumite scutū fidei vt possitis ex
tinguere ignea tela nequissimi Eph̄. vj. Et pro-
pter hoc dicit Alanus q̄ fides est prior omni
alia virtute. Et hoc scōm ipsum non debet intel
ligi de priozitate temporis. cause vl̄ dignitatis
sed de priozitate euidentie vel ostensiōis. vt sit
sensus. Fides euidentius ē signū inter virtutes
nostre iustificatōis. p cuius declaratōe dicit q̄
duplex ē iustificatō. p̄ma pctōr̄ remissio. scda
p̄me gr̄e infusio. ⁊ vtraq; fit gratis. qz nō pue-
niēte merito fidei vel alio. sz cū dr̄ p apostolū.
nos iustificari p fidem. intellige q̄ fides nō sit
cā. sed signū iustificationis. qualiter dr̄ Lu. vij
Dimissa sunt Marie magda. pctā multa. quo-
niā dilexit multū. i. dilectio est signum dimissio
nis non causa. Non eīm qz dilexit dimissa sunt
peccata. quia infusa est dilectio. Secūda vtus
theologica ē spes q̄ multa bona facit i aīa. sicut
figurat Apoc. viij. vbi legit q̄ scōs angel⁹ ceci
nit ⁊ mōs magn⁹ ardēs igne missus ē i mare. et
facta ē tercia ps maris sāguis. ⁊ mortua ē ter-
cia ps creature eor̄ q̄ habāt aīas i mari. ⁊ ter-
cia ps nauiū iterijt. Scōs angel⁹ vt expōit ans
el. li. vij. c. xxxj. ē scda virtus theologica. hec tu
ba canit qñ penitenti venīā p̄mittit. ⁊ tunc mag-
nus mōs. i. animus eleuatus igne ardēs. i. fer
uēs charitate mittit i mare. i. i amaritudinē tri
ris ⁊ doloris. ⁊ tūc fit tercia ps maris sāguis.
Prima ps maris ē amaritudo trioris. scda do-
loris. Ex his duab⁹ aliqñ sequit tercia. s. amari
tudo despationis. sed oīno hāc excludit securi-
tas spei. ⁊ cōuertit i sanguinē. i. in pnie aspita-
tem. ⁊ carnis mortificatōem. Jtē prima ps eo-
rū q̄ hēbat aīas i mari. est pena mūdi. secunda
pena purgatorij. tercia pena inferni. Et hec ter
cia mortit. qz hunc timorē spes excludit. Jtem
naues humane mentis sunt cogitatōnes nc̄cie
que sunt circa illa q̄ sunt salutis. Scda ps sunt
cogitatōes p̄fecte que sūt circa opa erogatōis
q̄ nō sunt de nc̄citate sed de p̄fectōe. Tercia ps
sunt cogitatiōes vane. que sunt circa vanitatē.
Hec tercia pars interijt canēte tuba secūdi an-
geli. i. spec'o p̄mittēte venīā ⁊ misericordiā dei
iux̄ illud p̄s. xlvij. Jn spū vehemēti p̄teres na.
tharsis. i. cogitatōes querētes vana hui⁹mōi.
Tercia vtus theologica ē charitas. quā qui ha
bet spūaliter viuit vita gr̄e. qz ipsa ē vita opm.
p̄pter qō dic̄ Greg. nihil hz viriditatis ram⁹ bo
ni op⁹ nisi maneat i radice charitatis. Si vo
q̄s charitatē ñ hūerit vita spūali ñ viuit. iux̄ il
lud. j. Jo. iij. Qui ñ diligit mānet i morte. glo. di
cit qz caret charitate q̄ ē vita gr̄e. iō charitatē
nō hñs ē q̄i leo mortu⁹. iux̄ illud Ecc̄s. ix. Me
lior ē canis viu⁹ leōe mortuo. sine charitate nā
qz nihil viuit vita gr̄e. sed oīa sunt mortua. oīa
arida. sicut dicit glo. sup illō. j. Cor. xiij. Sic̄
corpus sine aīa mortuū est. sic aīa sine charita
te mortua deputabit̄. Jsta quidē tercia vt⁹ theo-
logica sicut vitā spūalem homī tribuit sic ⁊ amo
rem vincit mundi. ⁊ despicere facit. Quia dicit
btūs Greg. omel. ij. sup illud Lā. vl. Fortis ē
vt mors dilectō tua. qz sicut mors corp⁹ iterijt
sic ab amore rer̄ tpaliū eterne vite charitas oc
cidit. Nā quē p̄fecta charitas absorbuerit a de
sideriis terrenis velut īsensibilē reddit. Quar
ta virtus iusticia prima de virtutibus cardina-
libus quam qui habet nascitur ad vitā spūalē.
Quia dicitur Prouer. xij. Jn semita iusticie vi
ta. Qui aūt eā non habet acquirit mortē. iuxta
illud Sap̄. j. Justicia ppetua est ⁊ immortalis.
Jniusticia aūt mortis acquisitō ē. Jō a iurispi-
tis describitur sic. Justicia est cōstās ⁊ ppetua
voluntas ius suū vnicuiq; tribuēs. Ex q̄ diffi-
nitione habes. q̄ iustus est qui est i opando vo
lūtarius. firmus. diuturnus ⁊ rectus. Et ponit
in ipa primo volūtas. ad ostēdēdū q̄ act⁹ iusti
cie dz eē volūtari⁹. iux̄ illō p̄s. Exultēt ⁊ letē.
q̄ vo. iusti. tuam. Secundo addit constans. ad
designādū firmitatē p̄positi. videlicet vt i p̄po
sito faciendo iusticiā firmiter pseueret. iuxta il-
lud Job. xvij. Tenebit iustus viam suam. Ter
cio additur perpetua ad innuendū stabilitatez
siue diuturnitatē. vbi nota volūtas potest dici

dupliciter perpetua. Uno modo ex parte iusti qui perpetue durat. & sic sola dei voluntas ē ꝑpetua. Alio modo ex parte obiecti qñ aliquis vult ꝑpetue facere aliquid. & hoc req̄rit ad rōz iusticie. quia nō sufficit ad rationem iusticie. vt aliquis velit ad horam in aliquo bono negocio seruare iusticiam. quia vix inuenitur aliquis q̄ velit in omnibus iuste agere. sed requirit vt habeat voluntatē ꝑpetuo iusticiā seruandi. iuxta illud ps̄. cv. Bti q̄ custo. iudi. & faciunt iusti. in oī tē. Et nota sicut iust⁹ vitā gr̄e acq̄rit. iuxta illud Sap̄. v. Justi in ꝑpetuū viuent. s. vita gr̄e & glorie. Ita etiam mundū cū suis oblectatiōibus vincit. quia nō cōtristabit iustū quicq̄d ei acciderit Prouerb. xij. Quinta virtus est prudentia & scda virt⁹ cardinal̄. Et ꝑm Aug. ē in precauendis insidijs. quā qui possidet spiritualiter & recte viuit. Juxta illud Senece in li. de .iiij. cardinalibus. Quisq̄s prudētiā sequi desideras. tūc ꝓ rōnez recte viuas. si oīa prius estimes & ꝑpenses. Et nota sicut prudentia vitam tribuit spūalem & conseruat. sic etiaz mundū cū suis temptatōibus supat. & hoc probat̄ in gestis romanoꝝ. & idē scribit ptim Apiarius. c. xvij. ō quodā adolescēte. qui patri suo regi successit in regno. Accidit eo semel sedente in mensa. venit quidam mercator ad portaz dicens se habere vtilia ꝓ ꝑsona regis. Per ianitorem igitur intromissus venit ad regez. & interrogatus ab eo tres se habere prudentias venales asseruit. Cū ergo rex de eis quereret. ait ille. Prima est. Quicquid agas. prudēter agas & respice finem. Secunda est q̄ nunquam viam publicam propter semitam dimittas. Tercia ē nunq̄ hospitium ad manendum de nocte alicuius accipias vbi dominus domus senex est. et vxor iuuencula. Data igitur sibi pecunia p̄mā sapientiam scribi fecit in omnibus locis in quibus habitabat. in manutergijs et in mappis. Post ergo successum temporis rex in sapientia proficiens & virtute. instituit fortiter animū suum vt eriperet populū humilem. qui a nobilioribus terre p̄mebatur grauiter. ꝓpter quod nobiles in seditōnem versi. cū eū in aperto ꝓpter fauorem populi occidere non auderent. occulte rasorem adduxerunt. vt ipsum nouaculo iugularet. Cum igitur rasor radere incepisset. vidit in manntergio quod circa collum regis pē debat primam sapientiam. Quicquid agas. Uel sic vt ait Apiarius. Temere nihil attemptes. nisi prius cogites quid sequatur. Et quia fuit litteratus. hoc viso manum tremulam retraxit Quod videns rex causam querit. & inuenit huius rei veritatem. et saluatus est a morte. Ecce quomodo prima sapientia vicit mundū cum suis habitatoribus malicios̄. Deinde cum nec sic eum occidere potuissent posuerunt insidias in quadam semita per quam rex transire debebat. vt eo veniente in ipsum irruerent et necarent. Dum igitur ad ipsam venisset. recordatus est secunde sapientie. vt viam publicam non dimitteret propter semitam. In via publica quāuis esset longior equitauit. Sed qui i semita eq̄ tauerant omnes occisi fuerunt. Sic rex p secūdam prudentiam iterum hos malicios̄os vicit Postea cum ipse p viam publicam ad ciuitatez pueniss̄et. & hospitem apud quem hospitari deberet senem vidisset. memoratus est tercie prudentie. occulte camerario suo dixit. vt sibi alibi de hospitio prouideret. Quo facto. hi maligni hoc nescientes cum hospite conuenerunt. vt regem in lecto iugularēt. Sed cum ipse ibi non esset. omnes in hoc hospitio remaneutes. occisi extiterunt. et sic rex tercio per suam prudentiam vicit mundi sapientes et fallaces. Sed hoc ad litteram dictum est. Ideo aliquid moralitatis est ex illo requirenduz. Nam adolescēs rex ille est quilibet hō xp̄ianus. q̄ debet regere corpus suum vt aie sue sit subiectū. ḡa aīa est sicut dña. corpus aūt habet se vt ancilla. Et sic̄ dña debet regere ancillā. & nō ancilla dñam. sic aīa dz regere corpus. & non corp⁹ aīaz. Quia dicit Bern. li. medi. c. iij. Dnām ancillari & ancillaz dñari magna abusio ē. Janitor i porta ē volūtas libera. que nullū intromittit pctm̄ nisi sit volūtariū. Quia dicit Aug. de vera religione. Usq̄ adeo peccatū voluntariuz malum est vt nisi sit voluntariū nullo mō sit pctm̄. Et hr̄ allegatiue xv. q. j. §. Quod aūt. Ubi dicit Aug. Ex voluntate itaq̄ peccata ꝓcedūt. que libero mētis arbitrio ex delinquentis ꝓposito cōmittūt̄. Mercator aūt qui venit ad portā christus ē. q̄ dicit Apocal̄. iij. Ego sto ad hostiū & pulso. si q̄s audierit vocē meā & aperuerit mihi ianuā. introibo ad illum. Aperi ergo huic mercatori. s. christo secretum cordis tui. & ipse te tres prudentias edocebit. quibus mundū & dyabolū vincere possis. p̄ma ē de finis. ꝑspectōe. quā dat vnicuiq̄ deus. xxxij. Utinā sapent & intelligerēt ac nouissima. puiderent. q. d. Utinā sapes & intelligeres que dei sunt. et intelligeres que mūdi sunt. & puideres que inferni sunt. profecto deū times. supna appeteres. mundū contēneres. & infernū horreres. Et dicit autor i spe. pctōz sup illud Eccl̄i. vij. Memorare nouissima tua. & in eternū nō peccabis. Non inquit poterit melius caro luxuriosa domari q̄ semp cogitare. q̄lis erit mors tua. Et si talē meditatōz habueris felicē te dicēt oēs generatōes. Et sb̄dit. meditatō em̄ nihil aliud ē q̄ mētis ditatō. Peroptime

Sermo. vij.

mẽs tua ditaꝫ. qñ ꝓtra cũcta aduersãtia scia ꝓ nidẽtie illustraꝫ. Et itez dicit. Legiꝫ em̃ in poetria. q. c. luia arguſ i capite hẽbat. Qd ita põt intelligi. Quia ex oi tpe ſui intra mẽtis ſue cir cũſ pectõz pudẽtiã mẽtis poſſidebat. Jgr̃ ſi tã to ſtudio pollebat poeta paganuſ. multo fortiꝰ ppłs xp̃ianus ꝛ clericus. Eſto ergo argꝰ. imo cautioꝛ eo. ſtudioſioꝛ illo. pudẽtioꝛ illo vt ſapi
O as ꝛ itelligas. Scda pudẽtia ẽ quã dat dñs ꝺ vie publice ãbulatõe. ꝛ hec via ẽ via regia mandatoꝝ. in q̃ ãbulauit dauid. pſ. cxviij. d. Uiaz mãdatoꝝ tuoꝝ cucurri. Hec ẽ via lucida i qua ſolũmõ ãbulãt filij dei. iuxta exhoꝛtatõem dñi Jo. xij. Ambulate dũ lucẽ hẽtis. vt nõ tenebre vos ꝓpheñdãt. Jn via hac publica debet q̃libz ambulare. ꝛ ſemitas occultas pctõꝝ deuitare qz in his ſunt varie inſidie demonuz. ſic teſtaꝫ Greg. in omeł. Maligni inquit ſpũs iter noſtꝝ quaſi quidã latrunculi obſident. Et Geñ. xlix. dr̃ de dyabolo. Fiat Dan coluber in via. ceraſtes in ſemita diuidens vngulas equi. Tercia
P ꝓudentia eſt de mundi fugitione. Eſt em̃ mũdus ille ſenex apud quẽ non eſt manẽdũ i amore. qz non eſt diligendus. iuxta illud Grego. in omeł. Dñs ac redẽptoꝛ noſter patos nos inuenire deſideraꝫ. ſeneſcentem mundũ que mala ſequuntur denunciat. vt nos ab eius amoꝛe cõpeſcat. Jſte quidẽ ſenex mundus habet vxorẽ valde iuuenculã. et hec eſt vanitas. que de die i diem iuueneſcit. ſicut videmus q̃ in ſpũ Salomon exclamauit Eccs j. Uanitas vanitatũ vanitas ꝛ oĩa vanitas. Et Dauid i pſ. xxxviij. Uniuerſa vanitas oĩs hõ viuẽs. Et Sap. xiij. Uani ſunt oĩs hoies i q̃bꝰ nõ ẽ ſcia. ſ. ſanctoꝝ Jdcirco mũdus ille ſenex fugiẽdꝰ. ſicut legiꝫ ꝺ arſenio ſctõ arſene. Fuge mundũ ꝛ ſaluaberis. Et ſilr̃ ſua vanitas ẽ relinq̃nda. Et petit quilibet cũ Salomõe Prouerb. xxx. Uanitatẽ ꝛ vba mẽdacij longe fac a me. Ratõ quare mundꝰ ꝛ vxoꝛ ſua iuuẽcula vanitas ſunt fugiendi eſt illa. quia ſatrape ſeu nobiles. id eſt demones cuz eis condixerunt vt omnes amatoꝛes ipſoꝝ alliciant ꝛ occidant. Dicent ei hec duo de quolibet amatoꝛe illꝺ Sapie. ij. Morte turpiſſima cõdemnemus eũ. Jõ dicit Proſper i ſuis ſentẽtijs. Reſpice teipm. qz moꝛtalis es. qz terra es ꝛ in terrã ibis. circumſpice eos qui ſiłibus fulsere ſplẽdoꝛibus. vbi ſunt quos ambiebant ciuium potentatus. vbi ſunt inſuper abiles oꝛatoꝛes. vbi qui cõueniẽtibus feſta diſponebant vbi equoꝝ ſplendidi amatoꝛes vel imitatoꝛes vbi exercituũ duces. vbi ſatrape ꝛ tiranni. nonne omnia fauilla ꝛ puluis. nonne in paucis vſibus eoꝝ vite memoꝛia. Reſpice ſepulchra. Quis ſeruus. quis dominus. quis diues. quis pauper. Diſcerne ſi potes vinctum a rege. a debili foꝛtem. ꝛ pulcrum a deforme. hec Proſper. Jn qua quidem pulcra auctoꝛitate mundi diſſuadet dilectionem. ꝛ q̃ non eſt ſecurum apud ipſum hoſpitari. Quapꝛopter. b. Bern. in quodam ſermone hoꝛtaꝫ di. Uiri, quidi feſtinemus ad locũ tutioꝛem. ad agrũ vberioꝛẽ. ad paſtum ſuperioꝛem vel ſuauioꝛẽ. vbi habitemꝰ ſine metu. abundemus ſine defectu. ꝛ ſine faſtidio epulemur. Sexta virtus temperantia eſt. et tercia Q
virtus cardinalis. Hec ad litterã ſeruat vitam coꝛpalem. Quia vt dicit ſapiens. Qui abſtinẽs eſt. ſ. in metu ꝛ loquela adijciat vitam. Et multo foꝛtius naſcitur per eam homo ad vitam ſpiritualem. Quod ſic patet. quia ipſa hoiem ſpũaliter circũcidit videlicet a pctis q̃ cauſãt moꝛtẽ aie. de q̃ circũciſione dr̃ Deuꝫ. xxx. Circũcidet dñs deꝰ tuꝰ i toto coꝛde tuo. Et ad hãc hoꝛtaꝫ Hiere. iiij. Circũcidimi ꝛ auferte ꝓputia coꝛdiũ veſtroꝝ. Et hec q̃dã virtus hoiez ad vitaz ſpũalẽ ponit vel gignit. ita hõ dyabolũ ꝛ mõm vincit ꝛ offendit. ꝛ eum in arido ponit vbi non habet requiẽ. iuxta illud Luc. xj. Cũ immundꝰ ſpũs exierit ab hoie ambulat ꝑ loca arida q̃rẽs requiẽ ꝛ nõ inuenit. Jdeo dr̃ Eccli. xviij. Poſt concupias tuas nõ eas. ꝛ a volũtate tua auerte re. Si ei preſtas anime tue ꝓcupias eius. faciet te in gaudium inimicis tuis. ſcz mundo et dyabolo ꝛ carni. q. d. Jntempantia locum dyabolo parat. qz ipſe dr̃ doꝛmire i locis humẽtibus Job. xl. Septima virtus ẽ foꝛtitudo ꝛ eſt R
quarta cardinalis. ꝛ hec multum competit ſtatui in quo ſumus. Mundꝰ iſte locus certamis eſt et laboꝛis. Jdeo i pſenti vita valde ẽ nobis neceſſaria foꝛtitudo. Quia Eccs. iij. Tps belli ꝛ tps pacis. Glo. tempus belli in pñti. iuxta illud Berñ. Jn mũdo iſto q̃ i ſtadio ceꝛtamis ſumus poſiti. Jdeo exhoꝛtaꝫ dñs quẽlibet ad foꝛtitudinez Joſue. j. Confoꝛtare ꝛ eſto robuſtus Et quare homo debet eẽ foꝛtis. ratio ẽ. qz fortitudo de hoſtibus triũphat. iuxta illud. ij. Reg. xxij. Accinxiſti me foꝛtitudine ad pꝛelium. incuruaſti reſiſtentes mihi ſubtus me. Nam virtus foꝛtitudinis inſuperabilis eſt. Totus enĩz mundus vincere non poteſt vnum hominem. i quo eſſet vera foꝛtitudo animi. Quia dicit Seneca. Facilius eſſet gentẽ vnamquamq̃ q̃ vnũ hominez ſuperaꝛe i quo eſt animi foꝛtitudo. Et dicit notanter de foꝛtitudĩe animi. nam foꝛtitudo eſt duplex. coꝛpoꝛalis ꝛ ſpũalis. De coꝛporali dicit pſ. cxlvij. non i foꝛtitudine equi volũtatem habebit. Et. j. Regũ. ij. non in foꝛtitudine ſua roboꝛabitur vir. De hac etiam dicit ſapiens. Uerti me ad aliud. vidiq̃ ſub ſole. nec velocium eſſe curſum. nec foꝛtium eſſe bellum

Dominica prima post. pasce

pulcra de vanitate mdi

Eccs. ix. & Isa. xxx. Erit vobis fortitudo pharaonis in confusionē. Spūalis autem constantia animi. qua homo pseueraverit viuit virtuose. de qua Prouerb. vl. Fortitudo & decor indumentū eius. Et itezum. Accinxit in fortitudine lumbos suos. & hec vincit omnes inimicos. Et nota q̄ omnes qui spūaliter nascunt in his. vij. virtutibus viuere eternaliter comprobant.

De eadem dominica. Sermo in euangeliū.

Cum esset sero

die illa vna sabbatorum. & fores essent clause. vbi discipuli erant cōgregati, ppter metū iudeorum. Venit Jhs & stetit i medio discipulorum. & dixit eis. Pax vobis Joh. xx. Qñ auis
A mater cum pullis est in nido pulli sunt leti. et solent ei alis applaudere. qz ab ea, pteguntur & pascunt. Si autē ab eis volauerit tristant. & in cunis nidi se abscōdunt, ppter metū accipitris aut falconis. Spūaliter p auē intellige tempalē felicitatē. Quia Sap. v. Salomon cōpat eaz aui trāsuolanti cum dicit. Tanq̄ auis que trāsuolat in aere. nullum inuenitur vestigium itineris illius. sed tm̄ sonitus alarum verberans leuem ventū. Sicut enī auis velociter trāsuolat. & nullum vestigium itineris p quod volat derelinquit. ita felicitas huius mundi cū suis honoribus et dignitatibus cito transit. Hec quidem felicitas tempalis quādo est cū homibus in nido hui⁹ mūdi ipsi sunt leti. iuxta illud Job. xxj Tenent tympanū & citharā. & gaudent ad sonitū organi. & ducunt in bonis dies suos. Si autem hec tempoalis felicitas euolauerit ab eis p infortuniū tristantur. sicut liquet ō apostolis
= christi. Nam quādo in pśentia christi nullū defectū habuerunt sicut Luce. xxij. cum querente dño. quando misi vos sine sacculo nunq̄d alicuid defuit uobis. illi dixerunt nihil. tūc ipsi leti fuerunt. Sicut testatur dñs Math. ix. Nunquid possunt filij sponsi lugere q̄ diu cum illis est sponsus. q. d. nō. Post q̄ autem illa felicitas fuit ab eis ablata. tristabant & timebāt. ieiunabant & se abscondebāt sicut predixit eis christ⁹ Math. ix. Veniet dies cum auferet ab eis spōsus. tunc illi ieiunabunt. Et de hoc dicit pśens euangeliū. Cuz esset sero. in quo dicitur q̄ erāt clausi, ppter metū iudeoz. Et quatuor hic breuiter tanguntur. s. pñtis vite instabilitas. ibi. Cū esset sero. Et diligentis cautela ncēitas. ibi. Fores essent. Corpis clarificati subtilitas. ibi. venit Jhesus. Diuini doni p̄ciositas. ibi. Pax vobis ego sum. Quantū ad primū ponit pñtis vi
B te instabilitas. cū dr. Cū esset sero die illa vna sabbatorū. Ubi nota. antiqui pingebant vitam pñtem i forma homis stantis sup globo rotundo habētis candelā accēsam & euersam. Et sup caput hos versus. Est mihi vel mūdo. ideo sto veste iocundo. Sto sup incerto. vitā cū lumie verto. In qua pictura istabilitatē pñtis vite figurabāt. Nā sicut globus i quo stat hō cito vertit et ipse deijcit. sic vita pñs cito vertit hoiem de, pspitate i aduersitatē. de leticia in merorē. ō requie in laborē. de diuitijs in paupertatē. & tādem de sanitate in mortalitatē. Ideo hec ē dies aduersitatis. dies flebilitatis. dies laborositatis. dies paupertatis. & dies mortalitatis. Primo quidē hic est dies aduersitatis. Quod, pbat b. Greg. v. moral. Si inq̄t subtiliter consideret quicquid hic agit pena & miseria ē. & tm̄ hoc ipz q̄ vita nostra tātis repleat miserijs misericorditer dispēsat. Et idē dicit. xxiij. moral. Secreto dei cōsilio agit. vt hui⁹ pegrinationis tēpe via electorū turbet. Via quippe ē vita pñs qua ad patriā tendim⁹. Et idcirco beati occulto dei iudicio frequēti dei pturbatōe cōterunt. ne nimis pspera diligam⁹ Jstud satis cōsiderauerat Salomō. qñ i oībus que fiunt sub sole vanitatez vidit & afflictōez spūs. Et iō dixit Eccs. ij. Teduit me vite mee videntez mala vniuersa eē sub sole. & cūcta vanitatē & afflictōem spūs. Sz q̄re contingūt aduersa bonis i hac vita. Ad hoc L
dico. q̄ p aduersitatē & tribulatōem securi⁹ venunt ad portū salutis eterne. Quia dicit Aris. de, pbleumatib⁹. ptick'a. ij, pbleumate. iij. q̄ aq̄ salsa multo forti⁹ & securi⁹ portat nauē q̄ aqua dulcis & eiusdē quantitatis. Cuius cā est. quia aqua salsa ē corpulētior & densior q̄ aqua dulcis. Unde si ouū ponat in aqua salsa supnatat Si i aqua dulci submergit. Et aliq̄ ignorantes hanc diuersitatē penes leuitatē et grauitatē in aquis onerati p̄mitus i mari. damnificati sunt i flumibus. vt dicit Arist. in li. methe. Et iō securi⁹ contingit nauigare i mari q̄ in flumibus. Moraliter aqua maris est vita pñtis aduersitatis & tribulatōis. que est salsa & amara nimis sed tamē est breuis. iuxta illud amādi in hoza. sa. li. j. c. xiij. Tribulatō cū pñs est mestitiā prestat. cum autē pterit & victa fuerit. summe letificat. breuē habet amaritudinē & longā consolationē. & hoc pz hic de apostolis qui in passione xp̄i fuerūt nimis amari & adhuc hodie propter metū iudeoz tristes inclusi. Sed & hoc breue fuit. qz dñs eis apparēs spm̄ sanctū dedit. cum dixit. Accipite spm̄ sanctum &c. Sicq̄ breuis amaritudo aduersitatis versa est i longitudinē iocūditatis. quia gauisi sunt discipuli viso dño Sed nauis est psona bene onusta virtutibus & gratijs. iuxta illud Prouerb. vl. Facta ē quasi

nauis instituris de longe portans panem suum Hec vtiq; bona psona siue vir siue mulier securius nauigat in amaritudine aduersitatis hui⁹ seculi q̄ in dulcedine deliciaꝝ et psperitatis. quia,puerb.j. Prosperitas stultoꝝ perdat eos Alia causa quare ꝓtingūt aduersa bonis est.vt post amaritudinē aduersitatis melius dulciusq; sapiāt vinum eterne iocunditatis. Quia dic̄ Aris.,p bla.xj.particula xxij. Nō post comestionem eoꝝ.que stiptica.pontica.vel austera. q̄ non multum ab inuicem differunt.fm cōmētatorem.vinuz et aqua et vniuersaliter omnis potus videtur dulcior.Et causa est duplex.vna ē Cōtraria iuxta se posita magis eluescūt.et sic contrariū.s.dulce magis apparet iuxta suū cōtrarium. Alia causa qz p amara et pontica aperiuntur pori lingue et organoꝝ gustus.z sic potus melius penetrat et diuti⁹ eis adheret. Sic moraliter dñs potabit electos suos vino exultationis.post amaritudinē tribulationis dicēs Cant̄.v. Comedite amici mei et bibite et inebriamini karissimi.Et illud vinū perpetue voluptatis meli⁹ sapiet anime.post q̄ gustauerit aduersa.et mala pñtis vite.O q̄ in magna dulcedine apli sancti vinum eterne leticie hactenus biberūt.qui amaritudinē aduersitatis hic ꝑgustauerūt.qū xp̄m pati viderūt.z p̄ tristicie amaritudine et formidine psequentiū iudeoꝝ se foribus incluserunt.Et nūc dicunt ad xp̄m illud Thob.nj. Post tempestatē tranquillū facis. et post lacrimationē et fletum exultationē infundis Secundo exquo est pñs vita instabilis. hic est ergo dies flebilitatis.quia dicit Innocenti⁹ papa de vi.humane cōdi.li.j.c.vj. Omnes nascūtur eiulantes.vt recēter nature miseriā exp̄mamus.Masculus em̄ recēter natus dicit a.feia e.Uersus.Exclamant e vel a quocquot nascūt ab eua. Ue mihi nascenti.ve nato.ve morienti. Ue mihi q̄ sine ve.nō viuit filius eue. Quid ergo est eua nisi heu qō est interiectio dolentis. doloris exp̄mens magnitudinē.Et Sap̄.vij. Primam vocem similez oībus emisi plorans.q.d. Ecce carui omniū deliciaꝝ iocūditate. qz p̄ma vox quā emisi in mundū fuit vox fletus et ploratus.et non solum ego hoc feci Sed sic oēs clamant in mundū venientes.Si em̄ sunt masculi cōquerūtur de patre adam.vt dicit Innocē. cla.a.Si sunt femine cōquerūtur de p̄ma muliere eua.ido clamāt e.Quia,pp̄ eue petūm cū pena fletu et dolore sunt in mūdo victuri. ō beatus Aug⁹.in li.de visitatione infirmoꝝ dic̄. q̄ q̄dam philosophi fuerūt qui in natiuitate puerorum flebant .et lamētabātur.et plangebant. et i morte hominū letabātur et gaudebant.Et xp̄s reuocaturus lazaꝝ.ad vitam istā mortalē et miseram legitur fleuisse.Joh.xj.Lacrimatus est xp̄s.Et dicit Solinus de mira.mūdi.i.li.ij. c.vnj. Nascentiuz vox p̄ma vagitus est .leticie em̄ sensus differtur in q̄dragesimū diem. Sol⁹ em̄ zerastes q̄ postea rex fuit babilonioꝝ.eadē hora qua nat⁹ ē legitur risisse. nec hoc in natura ei bonū p̄tendebat.futurus em̄ fuit inuentor magicaꝝ artium.Cuius auus aulinus crassus quem bella ptica rapuerūt nūq̄ risit.et iō agel latus noīatur.Si ergo puer recēter natus. q̄si in penā peccati originalis p xl.dies differt signa leticie et iocūditatis.q.d.fm p̄s.l.Ecce em̄ in iniq̄tatibus ꝯceptus sum.et in peccatis ꝯcepit me mat̄ mea Multū rōnabile est q̄ nos annuatim p xl.dies plorem⁹.et a nobis signa leticie elongem⁹.sicut fecim⁹ in pñti q̄dragesima. Quia peccata venialia et mortalia commisimus multa Et q̄libet qui in pñti q̄dragesima penituit humiliter potuit dicere cū Moyse.Deutro.ix. Jacui coram deo xl.diebus et xl. noctibus.q̄bus eum suppliciter dep̄cabar.Et qz oīs homo nascitur plorās. ideo dicit Innocentius in li.de vi.hu.cō.c.j. Quis det oculis meis fōtem lacrimaꝝ.vt fleā miserabilē humane cōditionis ingressum.culpabilē cōuersationis hūane,pgressum.et damnabilē humane dissolutiōis egressum. Tertio hec est dies laboriositatis. Pro quo nota.Si p̄mus parens noster adam in statu innocētie pstetisset.oēs eius posteri meruissent sine labore.Perfctā em̄ fuisset obediētia carnis spūi.nā sicut celuz movet sine fatigatione z labore.eo q̄ suo motori nō resistit. Ita tunc corpus ab aīa sine labore motū fuisset. iaz vero nec cogitare diu de aliquo possum⁹ sine labore corpis.a multo fortiori nec loq̄ possumus vel moueri.ideo dicit p̄s.lxxij.Existimabaz vt cognoscerē. hic labor est ante me.in tm̄ versa ē in cōtrarium cōditō nr̄a.vt qui nati fuissem⁹ ad quietem.si pctm̄ nō esset general̄r.et q̄i natura liter nascimur ad laborē dicēte Job v. Hō nascitur ad laborē.et auis ad volatū. Sicut autē pegrinus veniens ad cōcursum viaruz.eligere potest ad quā viam voluerit ambulare. Nullaz tm̄ ibit sine labore.ita hō tanq̄ pegrinus positus in hac vita vias multas viuēdi inuenit. i vicijs.in pauptate.in honore.in seruitute.in delicijs.in miseriis.Sed nullā arripiet in qua magnum laborē non inueniet.Si dives esse voluerit.in diuitijs cōgregādis.cōseruandis.et dispensandis.necessario laborabit.Quia ōr Ecc̄. xxxj.Laborabit dives in ꝯgregatione substantie.et statim sequitur laborabit paup in diminutione victus.et sic discurrēdo vbiq; laborē reperit.qm̄ fuit hec pna toti generi humano iūcta. Gene.nj. Maledicta terra in opere tuo in

laborib⁹ comedes ex ea oĩbus diebus vite tue. ĩo laborare debem⁹ in vita pñti viriliter et vtuose, ppter tria. ppter cõuenientiã pmissi tẽporis. ppter penitentiã cõmissi sceleris. ppter vehementiaz, pmissi muneris. Primo laborare debemus in pñti. non qescere. nõ ociari. ppter cõuenientiã pmissi tpis Tps in quo eñ viuim⁹ et eternitas vite future sic compañ ad inuicez sicut vigilia pcedens z festũ sequẽs. In vigilijs eñ festiuitatũ solent hoies laborare feruenter et diu. Et in talibus vigilijs faciũt agricole altam nonam. in diebus vero festiuis indulgere solent cõmuniter solacio et qeti. Isto mõ nunc moraliter est vigilia in qua nos ieiunijs et laboribus dare debem⁹. iuxta illud .ij. Chorinth⁹. vj. in oĩbus exhibeam⁹ nos sicut dei mĩstros. i laborib⁹. in vigilijs. in ieiunijs multis. Et .j. Pe. v. Sobrij estote et vigilate Et cras in vita futura est festũ et solennitas sempiterna. et iõ tunc vacabimus in gaudio et leticia et quiete. qz Isa. xxxij. dicit dñs. Sedebit pplus meus i pulcritudie pacis. et in tabernaculis fiducie. z reqe opulenta. Et Apocal'. xmj. Ammodo iam dicit spũs vt reqescant a laboribus suis. iõ dic̃ btũs Hiero. in quadã epla. nullus labor durus nullum tps debet videri longũ. quo glia eternitatis acqritur. Et hoc dixi ppter illos qbus ẽ iniuncta pnia, invigilijs in ieiunijs oronib⁹ elemosinis. vt ea non posttergãt in hoc tpe gfoso qz sicut fatuus esset qui in vigilia oĩbus labori insudãtibus ociose pferret. et in festo laborarz qñ oñes gauderẽt et qescerent. Sic fatu⁹ est q in pñti qetem obtinet et penitentiã sibi iniũctã non cõplet. Exquo xp̃us hic et omnes sancti q hic pcesserunt laboribus et pñijs se dederunt. et sibi in futuro gaudiũ thesaurizauerunt. ideo de illis q hic non laborant in pñijs cõplendis. nec op̃ibus bonis faciẽdis. ps. xlvnj. dic̃. Laborabit in eternũ et viuet adhuc in finẽ. Scdo tenemur et debem⁹ laborare et laboribus vtuosis insistere. propk pniam cõmissi sceleris. magna eñ gfa fozet si dñs remitteret rustico ppe tuam seruitutẽ, p labore et seruitio vnius diei. z merito deberet rusticus illo die diligẽtissime laborare? Omis eñ petor seruituti ppetue adjicitur cum peccat. Joh. vnj. Omis q pctm̃ facit seru⁹ est peccati. et ppter hanc seruitutẽ in ppetuũ laborare deberz nisi pnie sacramentũ mediaret. per quã pena eterna in penã tpalem misericorditer trãsmutatur. iustũ est ergo quẽlibet q peccauerit die⁹ vite illi⁹ fortit̃ laborare. ppter pniam cõmissi sceleris. Exẽplo dauid qui ait ps. vj. Laboraui in gemitu meo zc. Hoies eñ q aiose laborãt cito patiũtur sudorẽ. ita denoti in labore pnie irrigãtur sudore pnie et lacrimarum. Dicit eñ Aris. de pbleu. pte. nj. qñ plorãtes lacrimas emittim⁹. lacrime sunt calide. Qñ aũt dolentes oculos ex aliqua infirmitate lacrimas emittim⁹. lachryme iste sunt frigide. Et cãm assignat. indigestũ est frigidũ. digestum vo calidũ. Dolentiũ vo oculoz lacrima i digesta est, ppter qd̃ et frigida. ppter qd̃ et medici signũ putant in egro magne egritudinis frigidos sudores. Calidos aũt ecõtrario alterationis. Et hui⁹ sbiungit cãm Qñqdem supfluitas fuerit multa non põt calidũ illã interius digerere. qre necesse est eam frigidã esse. Qñ aũt pauca est supfluitas talis vincit̃. Fiũt aũt ex superfluitate egritudines. Moral'r loquẽdo oẽs q in pcedenti qdragesima cõfessi sunt. penitentes existũt. Sz diuersimode. qz aliq cõterũtur et penitẽt ex caritate et amore iusticie. Caritas aũt ignis ẽ. et iõ istoz lacrime sunt bñ digeste calore caritatis. et istoz sudores sunt calidi et signant sanitatẽ. Alij aũt videñt penitẽtes z alterãtur magis q̃ cõterãtur. Rogant eñ penaz inferni quã peccãdo meruerũt et ex inde timorem cõcipiũt. quo timore ducto lacrimas frigidas et sudores frigidos faciũt. Quia pfessionẽ et pniam faciũt de peccatis timore pene. et non amore iusticie. Sic penituit antiochus. ij. Macha. ix. Orabat scelestus dñm a quo non erat miam cõsecut⁹. Sic iudas pnia duct⁹. xxx. argenteos, piecit dicens. Peccaui tradẽs sanguinem iustũ. Math⁹. xxvij. Ista pnia est frigida. p timorẽ et despationẽ. et iõ signũ est magne infirmitatis. Isti laborãtes dicere põt Lu. v. per totam noctẽ laborãtes nihil cepim⁹. Tales nõ fuerũt lacrime petri. Math⁹. xxvj. nec lacrime marie magdalene Lu. vij. Tertio laborare debemus in pñti p opa meritoria. ppter vehemẽtiaz, pmissi muneris. Cõsideratio eñ mercedis accendit laboris amorẽ. Isto mõ psuadendi laborem vtutis vtit̃. Boe mj. de cõso. metro. vl. Inducit exemplũ triũ viroz illustriũ. q̃ laborez maximos, p vtute et glã tpali sustinuerũt. Agamẽnon et vlixes z hercules. quoz pmus bello decẽnali troiam deuastauit p sũma picula. Secundus polipheũ gigãtem monoculũ q̃ oẽs socios suos deuorauerat p summã audaciã iteremit. Tertius hercules qui laborez sustinuit. de quo dic̃ Boe. Herculem duri celebrãt labores iste centauros domuit suphos zc. Et vult ex illo q̃ si illi, p glã et pmio mũdi tã maxios labores sustulerũt. Multo magis nos, p glia celi z munere. labores vtutũ deferre debem⁹. qz bonorũ laboz gloſus est fruct⁹. Sap̃. nj. et in ps̃ cxxvij. labores manuũ tuaz qz mãducabis beatus es zc. De hac btitudine loqtur Berñ. in quodã sermone. O btã regio deliciarum ad te

suspiro de valle lacrimaꝝ. vbi sapia sine ignorantia. vbi memoria sine obliuione. vbi intellectus sine errore. vbi ratō sine obscuritate bti q̄ habitāt ibi et laudāt deum in secla seloꝝ amen

Quarto hec ē dies pauptat. et ē triplex. ꝑma ē pauptas egestatis. secūda pauptas honestat. tertia pauptas vanitatis. Prima miserabilis. qz volūtati cōtraria. et hāc sustinent illi inuolūtarij paupes. q̄ libenter hrent si possent. Isti deū accusant de iniq̄tate et pximū de tenacitate. foztunā suam de infelicitate. et isti sunt pleni murmurationib⁹. ocijs. furtis. et mēdacijs. z licet vicioſi sint vt plurimū tñ piū est eoꝝ defectibus subuenire. iuxꝝ illud ps̄. xl. Beat⁹ q̄ intelligit sup egenū et paupem. Et glo. hiero. super Ecc̄. xij. Da misericordi et ne suscipias pctōres sic dicit. Qui indigēti mīam tribuit. nec ꝑ delicto spnit mīam bñ facit. natura em̄ respiciēda ē non ꝑsona. Qui em̄ dat indigēti pctōri nō quia pctōr est. sed qz hō est. non pctōrē sed iustū nutrit. qz nō delictū diligit. sed naturā. Secūda ē pauptas honestatis. et hec est cōmēdabilis. qz vtuose volūtaria ꝓpter xp̄m. qua hō nō solum sollicitudinē scli deserit. imo indigētijs multis se exponit Et isti hñt triplicē securitatē. Nā sūt xp̄o siliores in ꝙuersatione. validiores in tēptatione. et btiores in remuneratiōe. vñ Aug⁹. de ecclīasticis dogmatib⁹. Bonū est inq̄t facultates cū dispēsatione paupib⁹ erogare meli⁹ ꝑ intentione dñm sequēdi in sil donare. et absolutū a sollicitudine egere cū xp̄o. Et ꝑmo tales q̄dē siliores sunt xp̄o in ꝙuersatione. qz ille realit z effectualiter factus est paup ꝑ nobis. s. nascendo. viuēdo. docēdo. et moriēdo. In cui⁹ ꝑsona dicit dauid. Paup sum ego. et in laborib⁹ a iuuētute mea. ps̄. lxxxvij. Vñ isti q̄ sequūtur xp̄z in pauptate pñt sibi dicere Dñe si decepti sum⁹ tu decepisti nos. sic viuēdo scz paupe et sic docendo scz pauptatē. Lu. xmj. Dis q̄ nō renūciat oibus q̄ possidet non pōt me⁹ esse discipul⁹ Matħ. lxix. Si vis pfectus esse vade et vende oia q̄ hēs et da paupib⁹. et veni seq̄re me scz in vera pauptate mea. Secūdo sunt validiores ī tēptatione. Si duo hoies ad inuicē colluctēt z alter sit tot⁹ circūcisus pānis. et alter nud⁹ ille q̄ nudus est. bñ fortasse habet verecundiā. Sed tñ abilior est ad luctādū qz nō hēt in se a quo a socio teneat vita nr̄a colluctatio est cū diabolo iuxꝝ illud ad Ephe. vj. Nō est autē nobis colluctatio aduersus carnē et sanguinē scz tñ. Sed aduersus p̄ncipes et ptātes aereas z̄c. Modo ip̄e diabolus est tot⁹ nudus q̄ de diuicijs nō curat. Diuites aūt sunt oi tpe vestiti. z iō diabol⁹ p̄t eos oi tpe tenere. pſternere in tēptatōe. pauperes vo sunt nudi z iō euadāt. Et iō dicit btūs Greg̃. in omel. Nudi cū nudo luctari debemus facili⁹ em̄ ad terrā trahit q̄ in se habet vñ tenea tur. Serpēs em̄ sicut dicit mgr̄ in hysto. Hoiez nudū fugit. sed insilit inuestitū. Sic diabolus q̄ est serpēs antiqu⁹. paupes fugit et in diuites īsilit. qz q̄ volunt diuites fieri incidūt in tēptati onē z in laqz diaboli. j. thi. vj. Jō ór Ecc̄. xxx Melior est paup sanus z fortis q̄ diues imbecillis z flagellatus malicia. Tertio paupes isti sunt btiores in remuneratiōe. qz erunt iudicis assessores in iudicio Matħ. xix. In regeneratione cū sederit filius hois in sede maiestatis sue sedebitis et vos iudicātes xij. tribꝰ isrl. Et Job xxxvj. Judicium pauperibus tribuit. Tertia est pauptas vanitatis z hec vitupabilis ē z nlli necessaria. z hāc hñt illi q̄ relinquūt diuicias ꝑ pter vanā gloriā Sicut q̄dam phi tpe bti Joh. euāgeliste. Qui ꝓpter gl̄am mūdi gēmas p̄ciosas fregerūt. in signū mūdani cōtēpt⁹ quos arguit Jobesvt in sua legenda clari⁹ ꝙtinet. Quī to hec est dies moztalitatis. Nā nox et dies ñ q̄escunt Sen̄. ij. Quouscq̄ hoiez in id de quo factus est. s. in terrā ꝑducūt. iō pōt ꝙgrue q̄libet dicere illud Sap̄. vij. sū q̄dā et ego moztal⁹ hō. sil⁹ hoibus ex genere terreno illi⁹ scz adā q̄ ꝑoz factus est. Si em̄ hec vba sapienter aduerteret hō. tres supbias ꝑ ea in ip̄o destrueret. Prima est negligētia fragilitatis. secūda differētia singularitatis. Tertia apparētia generositatis vt dicit holk. lec. lxxxvnj. et declarat sic. Oñs em̄ supbi negligūt cōsiderare pfecte q̄les sint. et dissiles alijs. generaliter esse volūt. et m⁹ti licet non sint. generose se esse fingūt. Si aūt vba ista ꝑpenderēt. inuenirēt se moztales. alijs similes. z ignobiles. De ꝑmo dicit Hiero. ad helio doꝝ. Fatendū nobis est omniū sapiētū vitam. meditationē esse moztis. pauci tñ sunt q̄ frequēter attēdūt hec. ór de pauone q̄ pennaꝝ suaꝝ ꝙsiderās pulcritudinē gl̄atur z gaudet. sed statim videns turpitudinē suoꝝ pedū decidit z̄ vē cundat. Sic q̄libet ꝓudēs cuz grās sibi datas attēdat. q̄bus volat ad opa vtutū z cōmēdabil apparet in aere z in ꝙspectu hominū. finē suum ꝙsideret esse futurū z non solū miserū. sed z piculosum z dirū. sic z supbiam suā poterit euitare. Nā ꝑma radix supbie est ignorātia. Nec hō vnq̄ de scia gl̄abit. nisi in eo aliq̄lis ignorantia dñet. iō dicit Bern̄. sup Cāti. sermone xxxvij. Si em̄ supbia parit tibi ignorātiā tui. z ó ignorantia tui veniet tibi supbia. cum meliorē q̄ sis decepta z deceptrix cogitatio tua te eē mētit. Hec q̄ppe supbia est inicīū omis pcti. cū maiores in oculis tuis q̄ apud deum. Et infra non est piculū q̄tumcūq̄ te reputes minorē q̄ sis. Est aūt grāde malū horrendūq̄ piculum. si vel

modice plus te extollas. vel si vni i cogitatõne te ꝑferas. quẽ forte tibi deus parez iudicat aut
2 etiã supiorem. De secũdo ór Act̃. xmj. q hõ inueniet se sikem alijs hoibus. t nos mortales sumos sikes vobis hoies. De tertia ór qõ supbis
3 terra et cinis. Ecc̃. x. Narrat Macrobi⁹ li. mj. epigmaton. xxij. de quodã rege q̃ nunq̃ ꝑmisit
℟ sibi in vasis alijs mistrare in mẽsa. nisi de luto vide supra pte ꝑma dñica in lxx. sermone. ij. q. j. Scribit eñ poeta istã histoziã sic. Fictilib⁹ ce nasse ferũt Anatholea regẽ ackabus cũ sanne se honozasse luto. Querenti cãm rex rñdit ego sum Sicilie figulus sine genitoze natus. Ackabus in ꝓposito stat ꝙ mensa. et sannũ ꝙ luto de sannos insula. in q̃ ꝑus fictilia vasa formabanẽ Sz anatholea fuit nomen regis. Jsto mõ hõ ñ traxit oziginẽ suã solũmõ a ꝓntibus suis. Sz etiã de terra de qua format⁹ est. Quia ór Ecc̃. xxxnj. Oñes hoies de sole et ex terra vñ creatus est adã. Et Jsa. lxmj. Dñe ꝑ nr̃ es tu. nos vo lutũ. Et hiere. xvnj. Sicut lutũ i manu figuli. sic vos in manu mea domus isr̃l. Ex his q̃nq̃ breuiter enarratis patet pñtis vite instabilitas. iõ ꝙ ꝯclusione hui⁹ ꝑme ꝓtis dic̃ b. Aug⁹. in li. suo de oziõne. Cogitem⁹ q̃ breuis sit vita nr̃a. q̃ incerta sit moz nr̃a. Cogitem⁹ q̃ lugẽtes vitã banc intram⁹. cũ laboze viuim⁹. et cum gemitu exituri sum⁹. Cogitem⁹ eñ q̃ tis amaritudinib⁹ mixtũ sit. si q̃d dulce. et si q̃d iocundũ in huius vite vis occursu suo nobis alludit. q̃m fallax. q̃ suspectũ. q̃ instabile. q̃ trãsitoziũz sit q̃cq̃d amoz mũdi ꝓturit. q̃cquid spes et pulcritudo tꝑis vel coꝛpis ꝓmittit. Et postea enumerat multa incõmoda huius vite puta. quõ cum pctis intram⁹. et pctã peccatis accumulamus. Et tandẽ sb̃dit Quis oia mala hui⁹ vite enumerare põt. vt eñ ꝑtermittam⁹ illa mala q̃ oñes cõmuniter oppmũt. q̃tũ putamus singulo ꝝ se creta ꝓcula quoꝝ q̃libet sibi ꝓscij sunt. Si q̃s eñ cogitare voluerit q̃ ab ineũte etate t a iuuẽtute sua mala fecerit q̃ sustinuerit. Ponatq̃ añ oculos tꝑa ꝑterita t dies vite sue. Cõsideretq̃ diligẽter. q̃ et quot t q̃tos laboꝛes inanit̃ ptulerit. quotiẽs ad hui⁹ vite amoꝛes frustra desiderauerit. quotiẽs in laboꝛiosis conatib⁹ falla ces exitus inuenerit. ꝓfecto sciet q̃d de hac vita iudicet. hec aug⁹. et hoc quo ad ꝓmũ cuz ór cũ sero factũ esset t̃c. Quantũ ad secũdũ ponit̃
L diligentis cautele necessitas cũ dicit. Et fozes essent clause. Circa qõ nota tria circa hãc ptez sunt videnda. ꝓmo q̃ et q̃les sint iste fozes. secũdo q̃liter t q̃bus seris hee fozes sunt claudẽde qz ór clause. tertio ꝓpter quẽ fines t ꝓpter q̃s vtilitates dẽant esse clause. qz dicit essent. Quãtum ad ꝓmũ sciendũ q castra alicui⁹ regis vel ꝓncipis plura hñt ostia ꝑ que intrar añq̃ ad pñciam ꝓncipis pueniar̃. Est eñ vnũ ostiũ exteri⁹ ꝑ qõ intrar̃ ad castr̃. aliud interi⁹ ꝑ qõ intrar̃ ad aulã vel palatiũ. t aliud magis intimũ ꝑ qõ intrar̃ ad cubiculũ. vbi ꝓnceps inuenit̃. Moraliter loquẽdo mens vnuscuiusq̃ hois boni est q̃si castr̃ vel curia dei vel xp̃i. q est ꝓnceps pacis. Jsa. ix. hec q̃dem mens adinstar castri. hẽt triplices fozes. q̃dã eñ sunt exteriozes. et sunt q̃nq̃ sensus coꝛpis ꝑ quos opoꝛtet ꝓmo ingredi. q̃cquid debet ventre ad mentẽ vel aiaz. quia dicit Aris. j. posteꝛ. q nihil est in intellectu nisi ꝓus fuerit in sensu. t ꝑ has fozes nõ intromittunt̃ nisi fozme et silitudines rez. Et q̃n iste fores fuerint bñ custodite. tũc totũ castr̃ aie ẽ in pace. Et si male tũc intrãt latrũculi t depdanẽ et occidũt aiam. de ꝓmo Treñ. nj. oculus meus depdat⁹ est aiam meã. de ij. hiere. ix. Intrauit inq̃t moꝛs ꝑ fenestras meas Qõ exponẽs hiero. dicens. ꝑ q̃nq̃ eñ sensus q̃si ꝑ q̃sdam fenestras vicioꝝ ad aiam est introit⁹. Nã sens⁹ coꝛporis sunt q̃si sine rõne currẽtes. Anima igit̃ i aurige modũ retineat frenũ recurrẽtiũ. iõ dicit b. Greg̃. xxj. moꝛ. Cũ sit inuisibil̃ aia nequaq̃ coꝛporeaꝝ rez delectatione tangi nisi q̃ iherens coꝛpi q̃si q̃nq̃ egrediẽti fozamia eiusdẽ coꝛporis sensus hz. Et sb̃dit q̃ppe visus audit⁹ gustus adoꝛat⁹ t tact⁹. q̃si q̃dam vie mẽtis sunt q̃bus q̃ fozis sunt ꝯcupiscũt. Per hos eñ coꝛpis sensus. q̃si ꝑ fenestras exterioꝛa queq̃ ania respicit. t respiciẽdo cõcupiscit. Quis eñ ꝑ has coꝛpis fenestras caute interi⁹ respicit. plerũq̃ in delectationẽ pctí. etiã nolẽs cadit. atq̃ obligatus desideriis incipit velle. qõ noluit princeps aia. dũ añ non ꝓuidit q ꝯcupiscat, coacta post incipit desiderare qõ vidit. Et sb̃dit ne g̃ q̃dam lubꝛica in cogitatione vsem⁹. ꝓuidendum nobis est q nõ licet intueri qõ nõ licet ꝯcupiscere Et idẽ Greg̃. dicit vbi s. Sic eñ sepi⁹ tẽptatio ꝑ oculos trahit̃. Sic nõnunq̃ ꝯcepta mens in trinsec⁹. cogit oculos defuire. Nã plerũq̃ res q̃libz inocẽti mẽte respicit Sz ipo respectu animus ꝯcupiscẽtie pfodit̃ gladio. Fit g̃ recte rõis exam̃ie. vt q exterioꝛi negligẽtia vtit̃. interioꝛi oculo non vincer̃. hec Greg⁹. Quedã fozes vo sunt aie interioꝛes. et hec sunt potẽtie sensitie M q̃ singulariter sunt quiq̃ ꝑm Auicen. vj. naturalũ. s. sensus cõis. imaginatio. fãtasia. estimatiua. t memoꝛia. Sz aug⁹. in li. de spũ. t aia. oẽs has potẽtias cõꝓhẽdit sub vna. i. imaginatõne. q ꝑm ipm est vis nature. q̃ rez coꝛporearũ respicit foꝛmas. s. abñtes t ex̃ materiã. Sensus aũt exterioꝛes respiciũt foꝛmas ꝓsentes t in materia. Act⁹ isti⁹ potẽtie q̃ ór imaginatio vulgariter ór cogitatio. t nos vulgari vocabulo

eandē potentiā noticiā cordis possum⁹ appellare. qz cogitatiōes cōiter cordi asscribūt. vt ge. vnj. cogitatōes generi hūani, pne sunt ad malū Et Math. xv. de corde exeūt cogitatiōes Sic ḡ cor est scōm ostiū in quo intrat. Nā postquā spēs alicui⁹ rei intrat p oculos vel aliū sensum exteriorē adhuc stat añ ostium cordis. Et si hō spēm illā nō recipit cordi. nl obest. iō dr. puerb mj. Oñi custodia custodi cor tuū. Et quō dēt custodiri cor. dixi ꝰ. pte ꝑma dñica in lxx. ser. ij. Q. M. vñ nota qñ ḡs vidit mlierē vel aliā speciem allectiuaz. si cor auertit. ne de ea cogitet. tunc licz aptū fuerit ostiū sensuū. ostium tñ cordis manet clausuz. Si ḡ hō aperit ostiū cordis et pmittit intrare piculosuz est. qz dicit Greg⁹. spēs cordi sel p oculos alligata manet. zvix magni luctamis manu soluit. Sz distinguendū est de pfectis et impfectis. qz pfecti p exercitio luctaminis vt magis in eis vtus pficiat. interdū pñt apire cor. z pmittere spēm ꝓcupiscibilē intrare Sz nullo mō hoc facere dñt impfecti Nā legit in vitaspa. q abbas pastor interrogauit abbatem ioseph dicēs. Quid faciā qñ mihi appropinquāt aliq tēptatiōes. an resistā illis an pmittam intrare? rndit pmitte intrare. z pugna cuz illis. postea veniēs ad eūdē abbatē ali⁹ frater i terrogauit hoc idē. an deberz tēptatiōi in ꝑmo cursu resistere. an pmittere eā i cor intrare. cui rndit. oīno nō pmittas intrare cor. statī abscinde eā. Cū aūt venisset hic ꝑmo ad abbatē pastorez. qz aliter rndit senex illi fratri. q sibi. reuersus ad eū interrogauit cām diuersitatis ꝑmonis sui Ad quē dixi tibi sic et ipi. Et eñ si intrauerint in te tēptationes z dederis eis locū atq recepis eas, pbatiorē te faciūt. Sūt et aliq ḋbus nec appropinqre expedit Sz statim dñt abscindere eas. Sz d. a. cor hois difficilē est regēdū. ḡ nō possum abscindere statim cogitatiōes. qz N dic Greg. mj. moz. Facile est puersa opa itrare. sed nimis difficile est ab illicita cogitatione cor regere. Et Bern. dic. in cogitatiōib⁹ tuis nl cordi meo fugati⁹. q quotiēs me deserit. z per prauas cogitationes defluit. totiens deū offendit. cor meū cor vagū z instabile duz suo ducit arbitrio. z diuino caret cōsilio. in semetipo nō pt ꝓsistere. Sz oī mobili mobili⁹. p infinita distrahit. hec Ber. Quid ḡ faciā vt cor meū stabiliā. et cogitatiōes ab eo abscindā ne sbintrent. Ad hoc rndent doc. q hō libenē dēt imaginari penas inferni. qz est de corde hūano sic d argēto viuo q sp est in motu z mirabil instabile sistitur tñ aliqlit z mortificat p odorē sulphuris vt dic Aris. mj. methaf. Sic mozalit p odorem sulphur intelligit imaginatio pene infernalis. cui⁹ vna portio dr sulphur, iux illud ps. x. Jgnis sulphur spūs procellaꝝ. Et Apoc. xxj. ps il lozum est in stagno ardenti igne z sulphure. Si eñ hō imaginet de hac pena. statim ꝓcipiet timorē. et p timorē ꝓtinebit cor suū. iuxt illd Ecc xxx. Cōtine z congrega cor tuū in stabilitate. vel alio mō stabilit cor hois p vbū dei. q pbat sic Refert ginrardus cambien. in li. suo de topogr̄a hybernie. Qd quondā in mare, ppe hybniā sbito apparuit qdā insula. iuuenes vo d hibnia ascendētes in schaffas et naues nitebāt ad istā insulā nauigare. cū aūt ita, ppe insulā nauigassent. et q eoꝝ iudicio in eā descēdendo imediate ponere possent pedes suos. statim insula abeis fugit. z se ad aliū locū mouit. Cū ḡ hoc mirabile frequenter tēptassent. z sp modo p̄dicto delusi fuissent. Tandē dixit eis qdā senex. Audiui q ignis valet ꝓtra fantasmata accipiat ḡ aliqs. sagittā ignitā. et sagittet in insulā et statiz fantasmata cessabūt. et factū est iuxt cōciliū eiusdem senis et insula stabilita est. q, ppter suā mirabilez fugā vocata est. deinde insula fugitiua. Mozalr insula ista z fantastica cor designat humanū qz sp mutabile varijs fātasijs fatigat nisi diuīa gra stabiliat. iuxt illd Ecc. xxxmj. sic ptu rientis cor tuū patit. nisi ab altissimo emissa fuerit visitatio. nō stabilit. iō ꝓsilio dei q ē senex diex. Danie. vij. debet p dicator emittere sagittam ignitā vbi dei. d q dr ps. cxix. Sagitte potentis acute cū car. deso. Quia illa sagitta vbi dei est optimū stabilimētū cordis hūani. iuxt illud Deb. xnj. Optimū est eñ cor stabilire. z sic patet q cor est secūdū ostū mētis aut anie. Et quō imaginatiōibus pene infernal ē claudēdū ne cogitatiōes noxie sbintrent. Tertiū mentis ostiū est rō. et est qsi intimū p qd intrat ad aie cubiculū. et hoc ostiū dz esse angustū et firmuz Nā postq spēs rei delectabil intrat p ostiū sen O sus aut etiā p ostiū cordis nl nocet interdū. Sz interdū, pdest vt in viris pfectis. Si nō apitur ei ostiū mētis. ꝑus eñ rō discurrit. et discernit si spēs illa sit bona vel mala. Si mala tūc ostiū illud ei obfirmat. Si aūt rectū iudicauerit rō illud vel rem bonā. tūc sine difficultate ostiū apitur. vñ pulcre illud ostiū mentl figuratū est i illa porta ferrea. p quā angel⁹ duxit petrū. Act. xij. vbi legit q transeūtes ꝑmā et scōaz custodiam. puenerūt vsq ad portā ferreā q ducit ad ciuitatē q vltro apta est eis. Hic p ꝑmā custodiā intellige ostia q̄nq sensuū corꝑis Sz p secūdā scōm ostiū imaginatiōis siue cogitatiōis. qd alias dr cor q duo ostia. s. sensuū et cordis facil transeūtur. qz cor de facili imittit furorē rixas supbias. fraudes. et alias malas cogitationes ꝓpt qd dic greg. xvnj. moz. c. xxmj. qd ē intqt mare nisi cor nr̄m. furore turbidū. rixis amaꝝ

elatione ſupbie tumidũ fraude malicie obſcuꝝ qđ mare ꝙtũ ſeuiat attẽdat q̃ſqꝫ in ſe occultas tẽptationũ cogitationes intelligit. hec ille. Et ꝙuis ſenſus nr̃i et coꝛ nr̃m de facili imittũt cogitationes tñ tertiũ oſtiũ. ſ. rõ mẽtis. qꝫ eſt ferreum. iõ difficilẽ ingreſſum hz cogitãdo mala. Et certe vt dic̃ Aug⁹ Cogitatio ꝙtumcũqꝫ turpis mẽtem nõ polluit. ſi rõ nõ ꝓſentit. Sz ſi angelus .i. diuin⁹ inſtinct⁹ ibi ſit. tunc vltro apiẽ qñ ſcz ex iſtinctu diuio rõ iudicat eſſe bonũ q̃d ſibi ſit intromittẽdũ. Et nota ſic hẽtur ex tractatu de inſtinctiõib⁹. Inſtinct⁹ diuin⁹ diſcerni põt q̃druplici ſigno notabili Primũ ẽ ſi illõ ad
P quod inſtigaris. exẽplo xp̃i et ſctõꝝ te magis ꝓfozmet. qꝫ exquo de⁹ ſumme bon⁹ eſt certũ eſt q̃ p ſuũ inſtinctũ nõ ducit hoiez niſi in id qđ ſibi eſt ꝙueniẽs et optimuz hoc eſt g̃ exẽplis xp̃i ꝓfozmari Ille vo inſtinct⁹ q̃ ducit hoiem ab exemplis xp̃i. neceſſario eſt ꝓtrari⁹ inſtinctui diuino. iuxt̃ illud Mat. xij. et Lu. xj. Qui nõ ẽ mecũ ꝓtra me eſt. et Joh̃. x. Ego ſum oſtiũ. ſ. qđ ingredientẽ in verã btitudinẽ inducit. Nã exempla vtuoſa nobis p xp̃m oñſa inducũt hominẽ ad verã btitudinẽ indubitanter. Et iõ ſubdit p me ſi q̃s intrauerit ſaluabit̃. Qui aũt nõ intrat p oſtiũ. ſed aſcendit aliũde ille fur eſt et latro p qđ ĩuit q̃ ille inſtinct⁹ q̃ hominẽ ducit ab exẽplis xp̃i animã ſpũaliter necat. et eẽna btitudine p̃uat. qꝫ dicit talẽ inſtinctũ furez et latronẽ. Secundũ ſignuz eſt. q̃ ſi illud ad qđ inſtigaris te magis mẽte hũiliat. ita q̃ ſequẽdo illũ inſtinctum ex eo magis hũlieris q̃ ſine ipo. Iſte inſtinct⁹ eſt diuin⁹ et in verã btitudinẽ directiu⁹. Qđ ſic videri põt. Naz ſic ſuꝑbia fuit occaſio p̃mo angelo et etiã p̃mo hoi ſui lapſus et damnatiõis. ſic hũilitas ecõtrario eſt via recta hoi in verã beatitudinẽ directiua. vñ ỏr Math̃. ij. p aliam viã reuerſi ſunt in regionẽ ſuaz. Super quo dicit Greg̃. Sic̃ ab eterna p̃ria p ſuꝑbiam receſſim⁹. ita p aliam viã ſcz hũilitatis redire ỏbemus. ita xp̃s hãc viã vbo et exẽplo docuit dicens. Diſcite a me qꝫ mitis ſum et hũilis corde Math̃. xj. Et bñ xp̃s p exẽpla ſue hũilitat̃ nobis certã viam oñdit eterne felicitatis. Quia ſicut roſa ad p̃ntiam vernalis roris et ad feruoꝛez ſolis natural̃r ſe aperit ſic coꝛ hũanũ ex feruoꝛe mititatis dilatat̃ et ad recipiendũ diuios influxus capaci⁹ reddit̃. iõ dicit xp̃us. diſcite a me qꝫ mitis ſuz. Tertiũ ſignũ eſt. ſi illud ad qđ inſtigaris magis mẽtal̃r te ꝓfirmet. et coꝛ tuuz cõgreget. Nã exꝑimento ꝓbam⁹ q̃ ꝙto magis hõ in ſemetipo recolligit̃ et cozdi ſuo vicinioꝛ exiſtit. tãto potẽtioꝛ eſt ad tẽptatiões q̃ſlibz recipiendas. Cõſtat q̃ diuin⁹ inſtinct⁹ hoiem ab exterioꝛib⁹ ſeculi tumultib⁹ reuocat et inuitat ad ſimplicitatẽ ꝛ intimitatẽ cozdis ſui. Sic̃ ptz in viris religioſis quoꝝ facies eſt ſimplex. ꝛ oculi eoꝝ depſſi. Ad deſignandũ q̃ coꝛ eoꝝ ſit elongatũ ab affectione terrenoꝝ. et in deo ſolo delectet̃. Gaudia aũt mũdi ſunt ipis penalia et afflictiua. qꝫ nõ hñt cũ illis ꝙueniẽtiã. Joh̃. xv Si de mũdo fuiſſetis mõs vtiqꝫ qđ ſuũ erat diligeret. hi ſolitarij eẽ appetũt. ne tumult⁹ exterioꝛ ipis pniam inẽcludat. hec oia ſigna diuini inſtinct⁹ inuit ꝓpheta dicẽs p̃s. lxnj. Accedat hõ ad coꝛ altũ. i. ſecretũ. Fm augu. Et exaltabit̃ de⁹. ſ. pflux⁹. ſ. diuine pietat̃. Hõ eñ in tanta pfectionẽ ſbuehit̃ q̃ efficit̃ forma et ſpeculũ oñib⁹ recte viuẽdi ipm ꝓtemplãtib⁹. Quartuz ſignũ eſt ſi illud a quo inſtigaris maioꝛi te vtutũ opulẽtia refecerit. Nã ſicut de⁹ eſt bonũ ſummũ ita ſp mouet hoiez p ſuũ inſtinctũ ad illud qđ eſt optimũ. iõ qui ſincerit̃ paret diuinis inſtinctib⁹ ille iugiter in ſuis actib⁹ attigit qđ eſt ſibi optimũ et deo g̃tũ. ex his iã dictis patz qñ q̃libet hõ debz intima cozdis vel mẽtis oſtia apire. et inſtinctib⁹ ꝓſentire. Scõo videndũ eſt Q
qb⁹ ſeris be foꝛes vel hec oſtia ſunt claudẽda. Ubi nota oſtia ſenſitiuuz exterioꝝ ſine magna difficultate põt ſerari. qꝫ eoꝝ obiecta ſunt ex q̃ re faciliter põt excludi et oſtia cuſtodiri videli cet oculos claudẽdo. aures obſtruẽdo. ꝛ ſic de alijs ſenſib⁹. Sicut fecit ille p̃biter de quo i vitaſpatꝝ. li. mj. c. lxxij. Qui aſcẽdit de ſichi ad ep̃m alexandrie. et qñ reuerſus eſt interrogauerũt fratres. q̃d vidiſſet in ciuitate. ille ait. credite mihi fratres. ecce facie hoꝛis nõ vidi. niſi tñ facie ep̃i. Ab hac reuelatiõe fratres. pfecerũt. vt ſe cuſtodirẽt ab excellẽtia oculoꝝ. idẽ legit̃ in eodẽ li. c. ccxxix. abbas ſiluan⁹ hũit diſcipulum q̃ iuit rigare oꝛtũ. et dũ iret admittendã a quã tegebat facie de cucullo tñ ad pedes nitentes. Cõtigit aũt vt q̃dã ſupueniret et ꝓſideranſ a lõge q̃d feciſſet et dixit ei. dic mihi abbas vt q̃d tegiſti facie. et ſic adaquabas oꝛtũ. dixit ei. filij ne viderẽt oculi mei arboꝛes. et occuparet an im⁹ me⁹ ab ope ſuo in ꝓſideratiõe eaꝝ. Jtẽ legit̃ in vitaſpatꝝ de quodã ſene qui noluit videre mulierez de quo cũ q̃reret Quare. rñdit. qꝫ cogitatiões ſunt ſicut pictoꝛes inq̃tãtes ex memoꝛatiõe reꝝ viſaꝝ. Jtez de alio q̃ noluit videre ſoꝛoꝛẽ ſuã alloq̃ niſi clauſis oculis. Jtẽ de democrito pho. q̃ eruit ſibi oculos qꝫ mlieres ſine ꝙcupia videre nõ potuit. ſed hec cautela ñ cõmendat̃ niſi ſpũaliter accipiat̃. Fm illõ mat. xvnj. Si oculus tu⁹ ſcãdalizat te erue eũ. et eice abſte. Eruẽdus eſt eñ oculus pcti et non nature. Secundũ aũt oſtiũ. ſ. imaginatiõis vl̃ coꝛ X
dis nõ ſic facile cuſtodit̃ qꝫ hz obiectũ ſuũ pꝛeſens omni tpe. Sũt tñ aliq̃ ſere ſeu cautele in q̃

dus illud ostiū custodiri pōt. Prima est capitis absciſio. vtvicz hō ferro conamīs sui abscindat caput malaꝝ cogitationū vt ñ eis assentiat. qz legiť in vitaspa. li. mj. c. lxxj. Qđ abbas ām̄on i terrogauit abbatē pastorē de īmūdis cogitatō nibus q̄s coꝛ hoīs generat. et dixit ei pastoꝛ. Nūq̄t gl'abiť securis sine eo q̄ incidit cū ipa. et tu eis nō poꝛrigas manū et ocioſe erūt. Jdē ait Sic̄ capſa plēa vestib⁹ si dimissa fuerit tpe lōgo putrefiūt vestes in ea. ita sunt cogitatiōes i coꝛ de nr̄o. si nos fecerim⁹ eas coꝛpaliť tpe lōgo ex termiabūť aut putrefiūt. Jtē dixit et ali⁹ senex in vitaspa. oēs cogitatiōes infestātes hominez vnū hñt caput. Cōsidera g̊ q̄lis sit illa. et aduer sus illā renitaris. q̄ absciſa reliq̄ būliabūť. Si autē hō illi ꝓdelectet ipossibile est discedere ab eo spm̄ foznicatiōis. vñ legiť de sctō arsenio. q̄ cū q̄dam nobilis m'r rogaret eū vt hr̄et memo riā sui in oꝛōnib⁹ suis. rñdit. ego oꝛo deū vt de leat mēoꝛiā tui de coꝛde meo. Secūda sera vel cautela ē bōa meditatō ꝓtraria eīs se mutuo ex pellūt. vñ si vis malas cogitatiōes expellere ò coꝛde vel ne intrēt. eis aditum p̄clude. aduoca bonas cogitatiōes fm̄ q̄ iubet cassian⁹ i colla. pr̄m. Incipiam⁹ bonas cogitatiōes diligere et statim ab his q̄ male sunt dignabiť nos deus li berare. Et hiero. in q̄dam epla. Lozpalis inq̄t amoꝛ. spūs amoꝛe supatur. desideriū desiderio sb̄igiť. et sil'r cogitatio cogitatiōe expelliť. Ter tia sera est coꝛdis ad alta distractio. vt. s. hō in ueniat materiā alicui⁹ occupatiōis circa quam coꝛ suū vaceť seu v̄setur. Quia ỏr Ecc̄. xl. Oc cupatio magna creata est oībus hoībus. Ter tium v̄o ostiū mētis vel rōnis. qz angustū est et ferreū. optime p̄t custodiri. Potēs est eīm rō di rigere et oꝛdinare oēs vires inferiozes. p hanc portā intrať i cubiculū vt nl'intrare p̄mittať ni si qđ rō q̄ sp depc̄ať adoptima. j. ethi. iustū iu dicaverit et bonū. et hec porta hz tres custodes scz sinderesim. rōnez. et voluntatē. Sinderesis sp̄ clamat nullū malū esse admittendū. Et cū rō cuius est discernere int̄ bonū et malū iudicaue rit hoc. tale qđ ē añ ostiū esse bonū. moꝛ volun tas cui⁹ obiectū. ꝓpriū est bonū impat hoc ītro mittendū et ecōtra si malū. vñ Greg. xxvij. mo ra. ptractās illud qđ dñs ad iudeos dicit. quo usq̄z moꝛabūť male cogitatiōes in te et noxie. neq̄z inq̄t reꝑhendit cur veniūt? Sz cur moꝛē tur? In bonis eīm coꝛdib⁹ cogitatiōnes illicite veniūt. Sz tñ moꝛari ꝓhibēt̄. Quia recte q̄ cūq̄z captiuandā domū ꝓscie ꝓhibēt ab ipo coꝛ dis. limine hostē fugāt. qz t si repētinis sugge stionib⁹ vsq̄z ad p̄mū vestibulū surripit. ad sen sus tñ ianuā nō ptingit. Tertio ꝓpter q̄s vtili tates foꝛes iste debeāt esse clause. Sciendū q̄ ꝓpter q̄tuoꝛ. Prima vtilitas vt pctm̄ euiteť. nā legiť. ij. Reg̃. xj. de dauid. q̄ vidit bersabe p cē tū passus lanare pedes. videns eā cōcupiuit et sibi eā adduci fecit. et cū ea adulteriū cōmisit. Si aūt oculos clausisset pctm̄ vitasset. Sil'r eua incaute pomū aspexit. qz vidit qđ lignū esz bo nū ad vescendū. t pulcruz oculis. aspectuq̄z de lectabile tulit de fructu t comedit t viro suo de dit q̄ etiā comedit. t sic pctm̄ inobediētie t vici um gule cōmiserūt. Sen. nj. vide de hoc etiā ex emplū dñica. nj. in aduētu. ser. j. F. S. de pari de q̄ helenā videns de tēplo rapuit. t cū ea ad ulteriū ꝓpetrauit Jtē de dyna. vide eadē dñica ser. ij. F. M. Secūda vtilitas vt gr̄a hīta auge atur. Nā. mj. Reg̃. mj. legiť. q̄ m'lier clamabat ad heliseū dicēs. Seru⁹ tuus vir me⁹ moꝛtu⁹ ē et ecce creditoꝛ venit vt tollat duos filios ad seruiendū sibi. Cui dixit heliseus q̄d vis vt faciā tibi. dic mihi q̄d habes in domo tua. at illa rñ dit. Nō hēo ancilla tua q̄cq̄ in domo mea nisi paꝛ olej quo vngar. Cui ait. vade et pete mu tuo a vicinis tuis vasa vacua nō pauca et ingre dere scz in domū tuaz. et claude ostiū tu et filij tui. et mitte inde. s. de oleo in oīa vasa hec q̄ mu tuata fuerint. et cū plena fuerint tolles. Juitq̄z m'r t clausit ostiū suū sup se t sup filios suos il li offerebāt vasa. t illa infundebat oleū. Moꝛa liter. m'r ista significat fidelē animā. de q̄ expo nitur illō. puerō. vl. m'r timēs dñm ipa laudabi tur. heliseⁱ significat deū patrē. q̄ interptať ds me⁹ vir hui⁹ xp̄s ē q̄ moꝛtu⁹ fuit in cruce bona sexta feria. Sic̄ tenet fides nr̄a. Sz iā resurrex it ad vitā imoꝛtalē. iux̄ illud ad Ro. vj. xp̄s re surgēs ex moꝛtuis iā nō moꝛiť mors illi vltra ñ dñabiť Creditoꝛ aūt ad p̄ns significat diabolū q̄ venit ad animā vt tollat duos filios ei⁹ q̄ sunt intellect⁹ t affect⁹ sibi seruiendū. iō clamare dēt aia ad deū patrē deuote. t ipe eā exaudiet. iux̄ illud p̄s. lxxxx. Clamabit ad me t ego exaudiā eū tc̄. Et tūc ipe loquēs ad hoīem dicēs. quid vis vt faciā tibi. q̄d hēs in domo tua. i. ꝓscia vl' aia. Et ꝓgrue rñdit. nō hēo q̄cq̄ nisi paruz olei quo vngar. et hoc oleū significat sacramētalez gr̄am. q̄ purgat interiozē hoīem. curat spūalez moꝛbū. lenit doloꝛez aduersitatū. t refrigerat caloꝛē cupiditatū. t p hec aia letificať t ꝓsolať iux̄ illud p̄s. xlmj. Unxit te ds ds tu⁹ o. le. Et q̄uis illud oleū gr̄e. quā hz aia in p̄nti hēt mag nā vtilitatē. tñ respectu gr̄e. quā hēbit in futuro vbi erit in gr̄a ꝓsumata modica t pua noiať. p pter qđ dicē deus p̄r aie vt petat a vicinis vasa vacua t nō pua. hi vicini sunt oēs electi t sancti quoꝝ vasa sunt v̄tutes. q. d. de⁹ pete a p̄riarch is fidē. a ꝓphetis spez. ab ap'lis caritatē. a mar tiribus paciam. a ꝓfessoꝛib⁹ pietatē. a v̄ginibus

castitatem.et a regina celi humilitatẽ.his ḡ vasis spũalib⁹ petitis.debet aĩa claudere ostiũ sẽ suum exterioꝛ.s.visus auditus ꝛc̃.vt non videant oculi vanitatẽ.et sic de alijs.dẽt oleũ infundere.i.se in his v̊tutibus exercere.ꝛ sic oleum gr̃e crescit.et vasa replenť.Quia q̃to plus aĩa in his v̊tutibus exercet.tãto plus in eaꝛ exercitio delectať. Tertia vt hostis effugať.qz sic apli ꝓpter metũ suoꝛ hostiũ videlicet iudeoꝛ. ostia sup se clauserũt.Sic et nos ꝓpter hostes nr̃os inuisibiles ostia sensuũ claudam⁹.qz legit̃ ij.Reg̃.mj.q̃ ispozet dozmiuit in meridie sup stratũ et rechab ꝛ bancia in vento ostio aperto intrauerũt et eũ occiderũt.Mozal'r ispozeth ĩterp̃tatur vir ꝓfusionis.et significat aĩm hois. q̃ debet esse vir.vicz viriliter pugnãs ꝓtra vicia iuxt̃ illud ps̃.xxvj.Viriliter age et cõfoꝛtet coꝛ tuũ.Sz interdũ fit vir ꝓfusionis.qũ negligent̃ dozmit.et ostia sensuũ suoꝛ apta dimittit.ꝛ sic rechab q̃ interp̃tať ascẽdens significat diabolũ q̃ ait Isa.xmj.ascẽdam in celũ.ꝛ ero silis altissimo. Intrat cũ bancia.i.cũ mala ꝓcupia.et interdũ mediãte gladio ꝓsensus in pctm̃.animaꝫ occidit.Quia ỏr Ja.ca.j.Concupiscẽtia cũ cõceperit.i.inualuerit.parit pctm̃.i.inducit ad ꝓsensuꝫ in pctm̃.Pctm̃ vo ꝓsumatũ si fuerit.scz i ope exterioꝛi.mortẽ generat.Quia dic̃ glo. inducit ad reiťationẽ et ꝓsuetudinẽ ad que seq̃tur obstinatio.io valde vtile est vt claudat ostia sẽ suum tã exterioꝛ q̃ interioꝛ.Quarta vtilitas vt deus ad aĩmaꝫ libẽtius ingrediať. qz hic ỏr cũ foꝛes essent clause.ingressus est ad discip'los ihs.Et põt esse quita vtilitas .vt oĩno oꝛõ efficacioꝛ reddať.Nã p visum oꝛõ impedit̃.io dixit dñs Math̃.vj.Q̃ oꝛaueris intra in cubiculum.i.ad aĩe intrinsecũ et clauso ostio sensuum oꝛa patrẽ tuũ.Quãtũ ad tertiũ in v̊bis p̃missis U ponit̃ coꝛpis gl'ificati s̃btilitas ibi.venit ihs ꝛ stetit in medio discipuloꝛ.dicũt q̃dã naťales. q̃ linx est adeo s̃btilis ꝛ acutissimi visus q̃ etiã obstacula queq̃ possit penetrare.Et ad hoc sonant v̊ba Aris.supius allegata.vnj.h. Si homines linceis vterẽtur oculis.vt eoꝛ oculi obstacula queq̃ penetrarẽt.et si sic esset vt isti dicunt.q̃ hoc aĩal ita s̃btilis esset visus q̃ possit etiam grossa penetrare.q̃to magis coꝛpus gl'ificatum põt etiã muros calibeos et queq̃ resistẽtia sua s̃btilitate pertransire.sicut patet hoc de coꝛpe ihu gl'ificato.q̃ ad discipulos ianuis exist̃entib⁹ clausis introiuit.Pꝛo quo est notãdũ doctoꝛ Hugo de sacramẽtis.pte vnj.dic̃ q̃ xp̃s diuersis tp̃ib⁹ oĩes dotes accepit et assumpsit vt in natiuitate s̃btilitatẽ.in trãsfiguratõne claritatẽ. in ambulatiõe sup mare agilitatẽ. in traditiõe coꝛpis sui cenãtib⁹ impassibilitatẽ. Sic de hoc etiã hẽs s̃.pte p̃ma. bona q̃nta feria L. L S.Sz certe alij doctoꝛes dicũt.q̃ xp̃s tunc nõ assumpsisset.Sz ea que ꝓtinent ad illas dotes miraculose exercere voluisset.ꝛ post suã resurrectionẽ hec penitus assumpsit. Et p̃mo assumpsit claritatẽ.quã meruit ex sua hũilitate q̃ se exinaniuit foꝛmã serui accipiẽs.ꝓpter qỏ ꝛ ỏs exaltauit illũ.s.in gl'ia claritatis.ad Philip.ij. Sz d.a.exquo aĩa xp̃i ab instãti sue cõceptiõis gl'osa fuit clara et beata.q̃re eius gl'osa claritas nõ redundauit in coꝛp⁹.dũ adhuc hic ambulauit.sed solũmodo post resurrectõnem. Adhoc dicendũ ẽm b.aug̃. ad diascoꝛ in epl'a.licz claritas coꝛpis gl'osi diriuet̃ ab aĩe claritate.sicut etiã factũ fuit in coꝛpis transfiguratiõe dño volente.tñ hoc factũ fuit diuina dispẽsatiõe vt gl'a aĩe non redũdaret in coꝛp⁹.nisi post resurrectionẽ duplici rõne.p̃mo ꝓpter misteriũ passiõis secũdo.ꝓpter hoc q̃ hoĩbus silis apparere voluit inter quos voluit ꝙersari.vt dixit aplus. habitu inuẽtus vt hõ.ad Phil'.ij.Sz itez q̃reret q̃s vtz claritas coꝛpis xp̃i in resurrectiõe ꝛ quã nũc hz est eadẽ cũ illa quã hũit in transfiguratiõe.dicũt doc.cõiter q̃ sic.Ad hoc sonãt v̊ba Hiero.q̃ talis dñs apparuit in trãsfiguratione.q̃lis vẽturus est postea in regno suo tpe iudicãdi.Ad hoc idẽ dic̃ Crisť.Quãuis t̃lis claritas resurrectionis siue gl'ie sit maioꝛ claritate transfiguratiõis.qz tãtã claritatẽ vt est claritas gl'ie oculi apl'oꝛ pati nõ potuissent.sic filij isr̃l nõ poterãt intẽdere in faciẽ moysi q̃ tñ multo min⁹ micuit.Sz beda in glo.Math̃.xvij.et Lu.ix.dicit claritatẽ trãsfiguratiõis non fuisse claritatẽ gl'ie et imoꝛtalitatis. Sz q̃ndam ei⁹ imaginẽ. Fuit em̃ veraciter claritas gl'ie q̃ntuz ad essentiã non tñ ad modũ eẽndi.Claritas em̃ gl'ie est multo intẽsioꝛ et pmanẽtioꝛ.imo claritas gl'ie ineſt coꝛpi xp̃i gl'oso p modũ habitus pmanentis eẽnaliter.Sz claritas trãsfigurationis inerat ei p modũ passionis defluẽtis tpaliť Et nota sic̃ xp̃s post suã resurrectionẽ assumpsit coꝛpis claritatẽ.Sic ꝛ oĩes electi coꝛpoꝛũ suoꝛ habebũt claritatẽ.q̃ est p̃ma dos coꝛpis. Et hoc est duplex.qz aliqỏ ỏr esse claꝛ dupl'r. aut qz pspicuuz est.et sic vitꝛ ỏr esse claꝛ.aut qz lucidũ.et sic stella ỏr esse clara. Coꝛpa autẽ gl'ificata,ꝓpter vtrũqz erũt clara.qz erunt pspicua ꝛ lucida.Nã duo sunt q̃ nũc causant obscuritatẽ in coꝛpe hũano scz materie impuritas.ꝛ lumis paucitas.tũc vo tolletur vtrũqz.io tunc coꝛpa sctoꝛ erũt valde clara.io dicũt cõiť doctoꝛes.q̃ scti resurgũt in coꝛpe gl'oso . sicut et xp̃s resurrexit.Sz hoc sane est intelligendũ.vt vicz li sic̃ nõ dicat eq̃litatẽ sed sil'itudinẽ.qz tal' claritas nõ erit similis in oĩbus beatis. Sicut

em̃ in aia nō oēs eq̃liter beatificanť.sic nec i corpe.sic̃ dicit mgr̃ sen.li.mj. di.xlix.c.j. dict aug⁹ in Enche.c.lxxix. q̃ boni differēt btificā tur.alij magis.alij min⁹.Sic et mali in inferno differenter puniūtur .Stella em̃ differt a stella idē est elect⁹ ab electo in claritate mētis et corpoꝛis.Alij em̃ alijs vicini⁹ clariusq̃ dei spēz ꝙ tēplabūtur.Et ip̃a cōtemplādi differētia diuersitas māsionū vocať.hec ille.Sz q̃rit̃ an corp⁹ gl̃osum possit videri ab oculo nō gl̃oso.Naz vt ip̃e refert in epl̃a ad Cyrillū cū q̃dā die icepissz scribere epl̃am.hiero.destinādam .ab eo q̃rendo q̃d ip̃e sentiret de gl̃ia beatoꝝ.Ecce subito eidē scribēti aia eiusdē scti hiero.q̃ in eadē hora felicit̃ euoluerat cuz magna claritate ꝛ mira odoꝛis fragrātia apparuit narrās de felici suo trāsitu.sic̃ eē hēs s.pte p̃ma.dñica.ij.p⁹ epl̃ie f.ij.N.B.Quātū placz em̃ aie corp⁹ gl̃ificatū hñti qz p̃t se oñdere clarā.Scdo assumpsit corpus xp̃i in passibilitatē.ꝛ hec est aliq̃ dispositō positiua corpi gl̃ificato infusa ex redūdātia gl̃e aie in corp⁹ q̃ tollit dispositionez defectiuā scz passibilitatē.Et hec est scda dos corpis q̃ resultat ex vtute aie btē corp⁹ suū ꝓtinēť.ita q̃ cōtra modū quo ab aīa ꝓtinēť ꝛ pficit a nl̃o exteꝛi agēte veleat imutari.Cōtinet aūt aia beata corp⁹ sibi denuo ꝓiūctū ne passionē coꝛruptiuā patiať.iō patz hunc male ꝛ eꝛroꝛe dixisse q̃ ait. Sic̃ xp̃s passus ē in ꝛra,p hoib⁹.Sic adhuc pateret in aere,p demonib⁹ qđ est hereticū ꝛ erroneū.Et hic erroꝛ asscribit̃ oꝛigeni.vt i glo. sup canone sane pꝛofertur.xxmj.q.ij.vbi ōr.Dixit em̃ oꝛigenes oēm hoiez eē saluādū p illū.nl̃ odisti eoꝝ q̃ fecisti.Sap̃.xj. postea em̃ dixit xp̃m i aere passurū,p diabol̃ saluādis hec glo.Sz dic̃ Uincē.i spe.hist.li.xij.q̃ origenes scp̃sit apologiā,p se in q̃ sic dic̃.Quidā eoꝝ q̃ libenť hñt crimiari,pꝛios.ascribunt nob ꝛ doctne nr̃e crimen blasphemie.q̃ a nob nūq̃ audieŕt. dicēt̃es me p̃ez pditiōis.ꝛ eoꝝ q̃ ꝺ regno eiciūť.i.diabolū dicere saluādū eē.qđ ñ maifeste aliq̃s insaniēs dicerz.Sz mihi nl̃ mirū videť.Si adulťať doctna mea tali adulterio q̃li ꝛ epl̃a pauli ē coꝛrupta.Et addit Uin.vbi s.c.x.Plurimū admirari nō sufficio.q̃ vir tā illustris tā apte obuiaſ hereticꝺ deuolut⁹ sit i noiatissimā hereſiz.q̃ vicz in Jsa.seraphi spm̃sctm̃ exposuerit.ꝛ in alio loco ꝺ p̃mio diaboli scp̃serit.Et ꝺ absolutiōe rep boꝝ post mille āos.ꝛ sic ꝺ alijs multꝺ.Ego sane ꝺ illo salua fide p̃m dixerim.vl̃ q̃ oīno hec nō scp̃sit.licz ab heretic̃ ob p̃claꝝ nomē ei⁹ obfuscādū maligne sūt ꝓscpta ꝛ noi suo ptitulata vl̃ si scp̃serit.nō statuit ex sn̄ia.sz ꝺfuit ex opione.iō ꝛ fortasse fuit ali⁹.q̃ xp̃m itez i aere,p demonib⁹ passuꝝ dixit q̃ tm̃ nō patiť exquo corp⁹ ipassibile post resurrectiōez assumpsit.Sic etiā corpa sctoꝝ p⁹ resurrectōez ꝺo erť ipassibilia q̃ si ponereť i ifernū nō paterenť.ꝛ sentirēt ex hoc aliquā lesiōz.qz ipassibilitas sctoꝝ erit nō posse pati Sz ipassibilitas pueroꝝ i lymbo erit nl̃ pati.Et hoc ñ erit ex potētia resistēdi lesioni extrīsice quā ñ hēbūt.sz ex ordiatiōe diuie mie q̃ nō pmittit aliq̃d eis adhiberi.p qđ p̃ñt ledi. Exquo patz q̃ si tles pueri p⁹ resurrectiōez ponereť i ignē lederēť ab eo.nisi a iusticia dei p̃seruarenť.vt dic̃ mgr̃ iohes de castro marie sup arti.xij.simboli apl̃oꝝ.Tertio assūpsit corpus xp̃i sbtilitatē.ꝛ hoc causabať sic̃ ꝛ i alijs corpibus electoꝝ causabit̃ ex dñio aie gl̃ificate sup ip̃m.s.corp⁹.rōne cui⁹ ip̃m corp⁹ gl̃isicatū sbtile ōr.qz spūi ōr tūc oīno subiectuz eē.vñ sbtile ōr duplr ꝑm pb̃m i li.ō ge.ꝛ coꝛ.ōr sbtile a sb̃itrādoꝛ diuidēdo ptes corpis qđ itrat.Sic spūs sbtilitate sua penetrat corpus.Subtilitas oīm corpm gl̃ificatoꝝ erit spūal̃ ad modꝺ spūs.quia corpa gl̃osa erť sbtilia.vt dicūt mgr̃i sup apl̃m j.Coꝝ.xv.Semiaŕ corp⁹ aiale.surgz aŕ corp⁹ spūale.Attñ corpa sctoꝝ nō erť sbtilia p rarefactionē.sic̃ dixit q̃dā eps ꝓstantinopolitan⁹ q̃ ponebat corpa nr̃a i resurrectiōe fuŕa vēť ꝛ aere sbtiliozari.Et huiꝺ hereſiz repbat gre.xmj mor̃.oñdēs hoc nō posse stare. qz dñs p⁹ resurrectionē hūit corp⁹ palpabile Lu.vl.Qꝺ credibile ē eē sbtile.ꝛ si eēt vl̃ fuisſz aere sbtili⁹ ñ fuisset palpabile qz aer licz sit tāgibil̃ tñ nō ē palpabilis.dic̃ g Gre.q̃ corp⁹ gl̃osuz fit sbtile p effectū spūal̃ potētie.Sz d.a.an corp⁹ gl̃osuz rōne sbtilitatꝺ sue possit eē i eodē loco cū alio corpe. Ad hoc ōr.q̃ nō ē de naťa corpis gl̃osi.q̃ sit i eodē loco cū alio gl̃oso corpe.qz corpis sbtilitas ñ aufert q̃ntitatē dimēsiuā Et iō dic̃.s.tho. sup mj.senť.dis.xlmj.Qꝺ nec duo corpa gl̃osa nec duo corpoꝛa ñ gl̃osa. nec duo corpa quoꝝ vnū gl̃osū.ꝛ aliud nō gl̃osuz.p̃ñt eē ꝺ naťa sua sil̃i eodē loco.sz hoc posset esse ex natura diuia Sic̃ vmbra scti petri sanabat infirmos non ex vtute naťali.sz hoc faciebat vt⁹ diuina ad editiō cationez fidei.ita faciet vtus diuina vt gl̃osum corp⁹ possit esse sil̃ cū alio corpe nō gl̃oso vtute gl̃ificationis sue.Quia Johes dāmaſ.li.nj. Jngressuz ih̃m ianuis clausis ad discipulos attribuit vtute gl̃ificatiōis.ꝛ ita ꝓcedūt corp⁹ gl̃osum posse eē sil̃ cū nō gl̃oso.sine nouo miraculo p totez subtilitatis.et hoc fieret nō diuidendo ptes corpis nō gl̃osi.sz solū sb̃intrādo manēte diuīctiōe extrarūq̃ dimēsionū.Duo aūt corpa siue duo gl̃osa siue nō duo gl̃osa nō p̃ñt eē sil̃ in eodem loco et se penetrare sine nouo miraculo

Dnica pr̃ima post pasca.

Sed diuina v̊tute hoc spēaliter opante. Rō cō munis omniū est. qz dimēsiones quazūcūqz rerū non valēt se naturali v̊tute penetrare. corpo rū gl̃ificatoꝝ est rō spēalis. nec pñt esse simul i eodē loco. qz si sic tūc in eodē corpe esset potē tia intrādi ptes alteri⁹ gl̃iosi corpis. ⁊ in illo alio nō esset potētia resistēdi. ⁊ hoc est incōueniens. qz fm naturā ꝓpetit cuilibet corpi. vt resistat cuilibet alteri corpi. p ipm transire volenti ita q nō possit esse sil̃ cum eo in eodē loco. Miraculose aūt pōt hoc diuina virtute ꝓtigere ad nutū ipius cū sit cū alio corpe in eodez loco. ⁊ sic nō resistat transeūti. ita corpus gl̃iosuz scdz naturā suā ē palpabile. et hoc hz ex duob⁹. s. ex q̄litatib⁹ tāgibilib⁹. et ex hoc hz q resistat tāgēti ne ptrāseat. Qualitates v̊o tangibiles sunt caliditas et frigiditas. hūiditas et siccitas. ⁊ ceteq cause q̄ sunt apte nate imutare sensum tact⁹. Sz tñ qz corpus gl̃iosum oīno est sb̃iectū spūi ꝓpetit ei ex naturali v̊tute vt cū non vult nō palpetur a corpe nō gl̃oso. et qñ vult palpet̄. Et ideo b. Greg̃. in omel̃. dicit. q dñs post resurrectōz palpandā carnē tribuit. quā ianuis clausis introduxit. vt oñderet post resurrectionē corpus suū esse eiusdez nature. sed alteri⁹ gl̃ie. Sz d. a. Si corpus gl̃iosum rōne dotis q̄ ōr subtilitas ñ pōt esse cū alio corpe in eodē loco. tūc nō possz ascendere in celū. et penetrare celos cū ipi non sint diuisibiles. fm illud Job. xxxvij. dicēt̄. Celi velut ere solidissimi firmati sunt. Ad hoc ōr. q corpus gl̃iosum siue xp̃i siue alteri⁹ scti ptrāseat celos seu alias spas celestes. sine eoꝝ diuisione nō ex vi sb̃tilitatis. sed ex diuina virtute. Quarto assumpsit corpus xp̃i q̄rtam dotē scz agilitatē q causabat̄ ex pfecto dñio aie sup corpus. qz dicit aug⁹. vbicūqz voluerit anim⁹ esse. ptinus erit et corp⁹. et g aia ad oēm differētiaz loci seu positionis. s. sursum et deorsuz. añ et retro. ad dextꝝ et ad sinistꝝ poterit corp⁹ suum mouere sine fatigatione. iō Isa. xl. ōr. Curr̄et ⁊ nō laborabūt. volabūt ⁊ nō deficiēt. In psenti aūt vita corpa nō mouētur sine fatigatiōe. et sunt tarda in motu suo ex ꝓtraria inclinatione nature elemēti dñantis in corpe ꝓtra volūtatē q̄ natura elemēti mouet ad determinatū locuz. etnon sb̃ditur perfecte volūtati. Sz in futuro corpa erūt agilia et ex pfecta sb̃iectione nature sb̃ imperio volūtatis. et g corpus gl̃iosum v̊tute gl̃ificationis sue poterit in celū ascēdere. verisil̃e est q etiā aliq̄n moueat̄ p libito sue voluntatis. nō ad aliquā indigētiā p motū supplēdā sed ad sue v̊tutis oñsionem. et vt sensus visus reficiatur diuersaꝝ pulcritudine creaturaꝝ. i q̄bus sapīa dei euidēter elucebit. sensus em̃ nō pōt esse nisi circa pñtia. q̄uis magis a lōgiquo possint sentire corpa gl̃iosa. q̄ non gl̃osa. vt dicit sc̄us Tho. Sz d. a. an corp⁹ gl̃osum possit moueri in instanti. rñdetur q nō. sed bñ pt moueri in tpe ipceptibili. verūtñ sicut aīa beatioz habebit corpus clari⁹. ita et agili⁹. sic tñ q voluntas sc̄oꝝ erit oīno q̄ūcta rōni. Nā voluntas nūq̄ appetet qd nō dz. Sz volūtas aie btioris nollet rōnabilit̄ moueri corp⁹ suū citi⁹. q alteri⁹ aie minus beate. ⁊ aīa minoz gl̃ie nōvelet corpus suū ita cito moueri sic alterius anie magis btē. et sic verificatur in omnibus hoc. q dic̄ aug⁹. q vbi vult spūs ibi erit. et ptinus corpus. Qd aūt spūs in momēto esse pt p mille miliaria. post resurrectionē scribit b. aug⁹. ō quodā hoie misericorde. Sz tñ de resurrectiōe corpoꝝ diffidēte quē de⁹ ppter suā miaz noluit depire. idcirco nocte q̄daz cū ipse in stratu suo dormiret. venit sc̄us Petr⁹ apl̃s aīam eius assumpsit in pratū amenum quā adduxit p mille miliaria. corpe in loco pmanēte. Cūqz illuc in momēto esset ducta. dixit apl̃s. vbi es et vbi ē corpus tuū? Rñdit aīa. corp⁹ meū domi dormi ēs reqescit et ego p mille miliaria hic existo ab eo. Et apl̃s. quō pt hoc fieri. ait aīa. quō enim ego h̄ sum. et corpus meuz illic de⁹ nouit et tu. q̄ me huc duxisti. et apl̃s. vis ait credere q possis a corpe separi. et in nouissimo die vna cum corpe resuscitari. Que cū dixissz nullā rez scirē tam libēter. statim assumpsit animā et in pūcto oculi eā ad corp⁹ reduxit. Et iste credul⁹ fact⁹ oībus q̄bus debuit enarrauit. Quātū ad q̄rtuz sb̃iungit̄ diuini doni p̄ciositas. cū ōr. pax vob̃. Nā pr̃ hñs dilectos filios dat eis munera p̄cōsioza q̄ hz. Sic xp̃s hñs dilectos filios apl̃os. quos in finē dilexit donū eis dedit. Et hoc donū est pax. quā tāq̄ p̄ciosissimā dedit eis p⁹ suā resurrectionē. Et in hoc qd dedit eis pacē di. Pax vob̃ dedit eis patrē et seip̃m et spūsanctū. Quia dic̄ b. aug⁹. li. de collatiōe trinitat̄ i fine Pax trib⁹ lr̃is scribit̄. a. nat̄a. p. patrē. a. filiuz nūcupari. x. spūsctū nec sine rōe hoc dcm̃ putes. A eīs ꝓncipiū ē lr̃a. nec añ se hz aliqd elementū vt sciatis añ filium nl̃ esse ipo testāte. q iudeis ait Joh. vnj. Ego ꝓncipium q et loquoz vobis verūtñ hec lr̃a est et sillaba et lōga et ꝓma. Sz q lōga est eēnitatez filij dei non tpalez insinuat. Qd aūt sillaba ē. hoc significat q pr̃ i filio et fili⁹ in patre est. et hoc vex ē. Quia vo ꝓma est significat q fili⁹ scds ñ ē aūt posterioz sic dixit p Johem in apoc̄. xxij. Ego suz alpha et o. ꝓm⁹ ⁊ nouissim⁹. inicium ⁊ finis. Sz iō nouissimū accipe. qz dign⁹ ē i fine tpm hūilit̄ nasci et mori ⁊ iudiciū nouissimū suscipe. Et sb̃dit aug⁹. x. ē tertia lr̃a ⁊ i fine vt itelligas spūsctm̃ nō ad finem tendere. sed ad supnam semp maiestatez

pax quadruf

Sermo xiij.

Exquo patet q̄ xp̄s meli⁹ donū ñ hūit q̄ p̄ez seip̄m et spūsctm̄ qđ dedit aplis.qñ dixit. pax vob.Circa qđ notādū.q̄ pax est q̄druplex.pma est carnaliū pctō⁹.t hec repitur i adultez et adulterā.foznicatozē t foznicatricē.vt dicat mr illud Cant.vnj.Ego mur⁹ et vbera mea sic turris.exquo facta sum cozā eo q̄si pacē repiēs Hāc pacē hūit salomō cū mlierib⁹ alienigenis q̄z erāt septingēte cū q̄bus adulteriū cōmisit. nj.Reg.xij.iō ōr de ipo Ecc.xlvij.Salomō impauit in dieb⁹ pacis.et cito p⁹ seq̄t inclinasti se moza tua mulierib⁹.hūisti potētiā in cozpe. de disti maculā in gl̄am.In dieb⁹ em̄ belli t aduersitatis hoies nō vacāt libidini.sz in dieb⁹ ocij. Sic illud patz de zodomitis q̄ tpe ocioz pctā ꝓtra naturā grandia et innomiabilia ꝓmisert. Ezech.xvj.Dauid aūt cū etiā ociaret in domo Joab exīte in bello adulteriū cōmisit.ij.Reg. xj.Liuitas romana cū bellis t discordijs ꝓtra cartaginē vexarer vtuosis exercitijs colebat. Sed post⁹ cartago subuersa fuit ocio libidini et gule roma se dedit.t plus nouit zome euersa cartago q̄ ꝑus noceret aduersa vt dic Aug̃. de ci.dei.c.xix.in hoz signū menr marci⁹ deo belli fuit ꝓsecrat⁹.ille idem menr in quo solent reges ad bella ꝓcedere.ij.Reg.xj.Et statī mēsis imediate sequēs q̄ est aplis venerī est dedicat⁹.in signū q̄ finito bello t exercitio bonoz actuū tpe pacis t ocij libido dñat.iuxt illd.ocia dāt vicia.fugiāt g̃ ꝓcul illa.Et Ouid.de remedio amoz.Ocia si tollas pire libidis act⁹.Hāc pacē xp̄s aplis nō dedit.q̄ ꝑus adulteriū ꝓhibuit.Mat.v.q̄ viderit mulierez ad ꝯcupiscēdā eā iam mechat⁹ est eā in cozde suo.Scda pax ē mūdialiū ꝓspiratoruz.q̄ nr aliud est q̄ q̄dā violentia calūniose fraternitat.q̄ mali se ꝯcolligāt et ꝓfederāt ad resistendū et nocendū iustis.Eo mō ꝓfederati sunt ammō et ionadab vt nocerēt thamar.Nam in tali colligatiōe dedit ionadab ꝓsiliū ammō vt sīlaret infirmitatē et se sup lcm poneret.vt sic fozozē suā deflozaret.qđ t factū est.ij.Reg.xnj.Illo mō ꝓfederati sunt socij absolonis cū eo vt nocerēt iusto dauid.ij.Re.xv Hoc mō balach et balaaz ad maledicēdū pplo dei et sibi nocēdū facti sunt ꝯcordes.Numeri. xxij.Suo q̄dē modo herodes et pilat⁹ facti sūt amici.vt xp̄m mozti traderēt et ꝺēnarent.Et sic videm⁹ q̄ inr spinas sterules et infructuosas lōge maioz est ꝓnexio q̄ inr arbozes fructiferas sic in ꝓgregationib⁹ et collegijs maloz hoīm. lōge fortioz ē cohērētia ad inuicē ad se defendēdū q̄ sit bonoz ad cozrigendū malos vel extirpandū.iuxt illud Nau.j.Sic spine se ad inuicē cōplectunr.Sic ꝓuiuū eoz piter potantiū.de hac pace maloz t vnitate dic Greg.in pastor. Sic multū nocet si vnitas deest bonis.Sic valde noxiū si non deest mal sed adest.cui applaudet Jsi.de sum.bo.li.nj.dicēs.Lōcozdia malorum cōtraria est bonoz.Et sic optādum est q̄ boni pacē habeāt ad inuicē.ita optādū ē vt mali sint discordes.impedit igitur bonoz iter si ñ diuiditur vnitas maloz.impij em̄ sic mare feruent.Sicut ergo populus hebreoz impediebatur per mare rubrum ne euaderet pharaonē et in terrā pmissionis intraret.Et diuisum mare virga moysi ꝓbuit iter seruis dei Sic mali iter bonis ꝓhibent ad salutem vbi eoz vnitas t pacis vinculum vīga iusticie diuidatur.in malis nexibus cōgregati sunt contra bonos licet in se nullam habent pacem.Et hoc ꝓbat Lassi. super ps̄.lxxij.Cum em̄ peccatozes videtes lo cupletes multis dñari populis.et in mundo q̄ timeant non hnt pacez habere putant.Sz pax ista cū cōscientia semp litigat et rixatur.Et cū hostem non habeat secuz decertat.Supbia em̄ consulit vt ad dignitatē ascendat.inabilitas vero et grossicies ꝓhibet largitas eius cuncta ꝑ digaliter affectat expendere.sed cupiditas oīa p̄cipit rebuare.Luxuria ꝓpter voluptatē vult quiscere.Sed ꝓpter lucruz auaricia vult laborare.negligentia dormire.hipocrisis ieiunare. vt bene potest dicere cum ps̄.xxxvij.Non est pax ossibus meis a facie peccatoz meoz.Hāc pacem xp̄s nec dedit discipulis suis.quia dicit ps̄.Zelaui super iniquos pacem peccatoz videns.q.d.ꝑm glo.inuide t male tuli pacez peccatorum.et in alio ps̄.xxv.O diui ecclam malignantium.i.ꝓgregationē maloz.Tertia pax est curialium p̄latoz.et hec nihil aliud est q̄ quedaz negligentia scelerose impunitatis.Q̄n em̄ videt p̄latus peccata notoria sb̄ditoz t ea dissīlat iuste corrigendo.imo dissīlat scire.talis p̄latus vocatur prcificus.Humectatio em̄ locorum circa aures que vocātur tympora delacte mulier inducit somnum.Et sīlr quando p̄latus habet verba remissionis t dulcedinis ad manifeste malos.adducit eos ad dormiendum in pctō suo.vba ꝓphetarum et platoz antiquitus onera vocabātur.vt Malach.j.Onus vbi dñi ad israhel.Et in Jsa.xvij.Onus damasci. et xv.Onus egipti.onus tyri.xxij.tc.Debent em̄ p̄lati vba esse onerosa ꝓtra rebelles t pctōres.sz solatiosa ad deuotos t hūiles.Sz distiguēdū videt i remissione t rigore i p̄latis qz si loq̄t ō eoz psonali iuria vl ō ꝛogatiōe honoris iueniūt acutissimi t rigidissimi nr remittūt Si ō iuria vl hoz diui diminutiōe ibi sūt remissimi.nec curāt oīno.Cū em̄ audiūt vl pcipiunt aliquē ō eis male loq̄ statī punire sciūt.t si ñ in cozpe tñ i fb⁹ Si ar sciūt ꝓtiue nocē ōi ꝑ iniquos

Dnica scda post pasca.

et ꝑcipue pessimos ꝛ maximos lusores blasphemare ꝓrurare ꝛc̄.hec poptime sciunt dissimulare. Cōtra quos loqtur Crisost.sup Math.Eps si ꝺ bitū honoris nō accepit a ꝑsbitero.aut ꝑsbit̄ si nō accepit a diacono.aut diacon⁹ a lectore ira scitur et turbat̄ Si aūt viderit aut eps ꝑsbiter ꝛ aut ꝑsbit̄ diaconū.aut diacon⁹ lectorē circa ob sequiū ecclie nō ꝑmanētem.aut alias peccātē i deū.nō irascit̄ ei neq curat qz oēs q̄dez.q.d tā plati spūales q̄ sc̄lares de suo honore solliciti sunt.de honore aut dei nll's.hec ille.Quāuis em̄ esse pacificū et patiētē in ꝓpriis iniurijs sit laudabile. esse tm̄ patiētē in dei injurijs in plato summe est vitupabile. Jn cui⁹ figurā xps sic legit̄ dixisse Math.mj.qm̄ diabol⁹ dixit sibi. Si filj⁹ dei es dic vt lapides isti panes fiāt. patiēt̄ sustinuit.ꝛ p autoritatez scripture eum ꝓfutauit. Jtez secūdo qm̄ dixit.Si filj⁹ dei es mitte te deorsum.qz iste due tēptatiōes nō fuerūt directe. nisi ꝓtra hūanitatē . Sz in tertia tēptatione qm̄ dixit.hec oīa tibi dabo si cadens adorauer⁹ me repulit miser ꝛ cū indignatōe dicēs. vade retro sathanas nō tēptabis dñm deū tuū. sup quē locum dic̄ Crisost.exēplo xp̄i discam⁹ nr̄as iurias eq̄nimit̄ sustinere.dei aūt iniurias neq vsq ad auditū sufferre. qm̄ in ꝓpriis iniurijs ee quēq̄ patientē laudabile est.iniurias vo dei dissimulare nimis impiū est. Hāc pacē etiā xps nō dedit discipulis suis.qz de ista pace et negligētia in platis dixit Lu.xij.et Math.x. Nō veni pacē mittere sed gladiū.i.acutā correctionez viciorum. Quarta pax est fideliū et bonor ꝛ.et est triplex scz tpis.pectoris.et eternitatis.de q̄ dixi ꝓte ꝑma.feria.mj. Judica.ser.ij.a a t.vel alia diuisione.qz hec pax est hoi q̄tissime volūtatis. perfectissime vnitatis.vel iocūditatis felicissime. de ꝑma dicit Aug⁹.li.nj.de vbis dñi.pax est securitas mētis.trāquillitas animi.simplicitas cordis.amoris vinculū.ꝑsortiū caritatis.Hec ē q̄ singlares tollit.bella cōpescit.cōpmit iras. supbos calcat.hūiles amat.discordes sedat. iurias cōcordat.cūctis est placita.cūctis benigna nō q̄rit alienū.nihil deputat suū. docz amare.q̄ odisse nō nouit.nescit extolli.nescitq̄ irascī. De scda dicit idē Aug⁹.li.xix.de ciui.dei.c. xnj. Pax corpis est ordinata tpantia ptiū. pax aie rōnalis ordiata reqes appetitionū.pax corporis et aie est ordinata vita salus amātis. De tertia dicit dñs Jsa.xxxij.Sedebit ppl's meus in pulcritudine pacis.de q̄ Aug⁹ sup ps.lxxxmj. dicit. Quis nō desiderat illā pacēvñ amic⁹ non exijt.quo inimic⁹ nō intrat.vbi nullus tēptator est.nullus seditōsus.nullus diuidēs populuz dei.nullus fatigās ecclesiā.

Dñica ꝑma post octauas pasce . Sermo

QRistus passus est.ꝓ nobis.vob relinquēs exēpluz vt sequāmi vestigia eius.j.Pe.ij. Fm mat̄ales sanctutē a putredie ꝓfuandi. videm⁹ em̄ q̄ si A carnes i plenilunio ponātur ad radios lunares scaturiūt ibi v mes.eo q̄ ipa luna augmētat carnis hūiditates meditātib⁹ q̄bus disponit̄ ad corruptionē.Si aūt carnes sunt salite min⁹ ꝑt eid luna nocere.qz sal a carnib⁹ extrahit hūiditates.iō hoies volētes carnes a putredine ꝓfuare ponūt eas in sale.Mozal'r ꝓ sal vno mō significat̄ amaritudo pnie. vel satisfactiōis. Sz ꝓ carnes significāt carnales delectatiōes. Et sic sal ꝓfuat carnes a putredine corruptiōis.Sic pnia iniūcta cuilibz.ꝓ pctis suis ꝑfuat a carnalib⁹ delectatiōib⁹ seu ꝓcupiscētijs. qz ꝓ pnia caro nr̄a deo imolat̄.iō p altare figurat̄. Exo. xxmj. Jn quo carnes singliū sacerdotes offerebāt.Sic sacerdotes penitēciarij offerebāt per pnias carnes nr̄as dño.ne nos vlteri⁹ trahant ad pctm̄.iō dz q̄libz iūcta pnia libenē ꝓfuare. qz dic̄ aug⁹.pax ē hoiez pctōrez penitere . nisi pnias pegerit Et sōdit ad emēdāda crimia vox penitudis nō sufficit. Nā i satisfactiōe pctōr ñ vba sz etiā opa requirunt Alio mō ꝓ sal significat̄ amaritudo xp̄i passiōis Et hec q̄dē a putredie carnal'libidis.q̄ hoiez illo tpe solito vexat. fortit̄ ꝑfuat.idcirco apl's cui dat⁹ ē stimul⁹ carnis ij.Cor.xij.vicz tēptatio pcti carnal'q̄ fortiꝰ ꝓcupiscētiam mouebat.Fm glo.semp passionem xp̄i meditat⁹ ē.vt ꝛ hāc tēptationē ꝓpelleret ꝛ fugaret.ꝓpter ea dic̄.j.Cor.ij.nō iudicaui me aliq̄d scire inter vos nisi ihm xp̄m ꝛ hūc crucifixum Et ad Gal'.vj.ego inq̄t stigmata xp̄i dñi ihu in corpe meo porto.q̄re scā eccl'a ordinauit.vt hec epl'a hoc tpe legat̄.i q̄ ꝺ passiōe xp̄i mēorat̄. vt filie ꝛ filij sui hāc meditātes.tā q̄ ꝓ sal spūale a carnal'ꝓcupie putredie ꝓfuarēt illesi.iō dic̄ xp̄s passus ē ꝓ nob ꝛc̄. Jn q̄b⁹ q̄dē vb breuit̄ duo tāguntur.ꝑmū ē qꝺ tāgit̄ bñficiū passiōis ibi.xp̄us passus ē ꝓ nob.scōm exēplū imitatiōis ibi.vob reliquēs exēplū De ꝑmo ē notāꝺ qñ aliq̄s dñs B tpal'ppl'o suo captiuato volūtarie patereꝰ etvs q̄ ad mortē vulnerareꝰ mediātevicz ip⁹ passiōe magnū bñficiū ppl'is suis p̄starꝰ.ꝛ caritas maxima ꝓ ipm mōstrareꝰ.iux illꝺ Joh.xv.maiorē hac caritatē nēo hz vt aiaz suā ponat q̄s ꝓ aicis suis.Quāobrē illꝺ bñficiū nūq̄ dz obliuisci.iuxta illꝺ dcm̄ Sen̄.i li.ꝺ bñficijs .bñficior mēoria senescere ñ dz Et sapiēs Carho.bñficij inq̄t accepti mēor esto.Ad ꝓpositū aūt dñs nr̄ ihus xps passus ē ꝓ salute omniuz.q̄tum ad sufficientiam.licet non q̄tum ad efficaciam et nō solum passus est.vt dic̄ Petrus in vbis p̄assumptis. Sed etiā vulneratus est vsq ad mortē. Jsa.liij

Sermo íx.

Vulnerat⁹ est ꝓpter iniq̃tates nr̃as. Et idcirco est maximũ bñficiũ nobis impẽsum. et nũq̃ obliuiscẽdũ. sed sp memorãdũ. Quia dic̃ deuotus doctor Amãdus in ho. sa. li. j. c. xmj. Frequẽs passiõis xp̃i mẽoria indoctũ quẽq̃ reddit doctissimũ. ⁊ impitos ac ideotas facit, ꝑficere i mgr̃os. mgr̃os inq̃ scie nõ que inflat. sz caritatis q̃ edificat. Sz heu multi inter nos huⁱ⁹ xp̃i passionis obliuiscũr. et ingrati sunt ⁊ demonis ꝓsuasionib⁹ in voluptates ꝓsentiũt. Sic patet ex illo exẽplo sumpto ex gestis romanor̃ vbi legitur. Impator q̃dã statuit ꝓ lege Quicũq; virginẽ de manu raptoris liberaret eã si sibi placeret in vxorẽ duceret vel hr̃et. Accidit aũt eo tẽpore vt q̃dã tyrãn⁹ v̊ginẽ pulcerrimã rapet et i siluã q̃ndã duceret defloꝛandã. cũ illa clamarz miles q̃dã iñ trãsiens. et vocem puelle audiens equũ calcarib⁹ pupugit. et ad eã veniẽs causaz clamoris req̃siuit. Cui v̊ go. o dñe mihi succurre. nã tyrãn⁹ iste mevi rapuit. ⁊ iã me defloꝛatã occidere disponit. Ecõtra tyrãn⁹ vxor mea est in adulterio eã repperi ⁊ iõ eã occidere curaui. Miles g̃ rogatu puelle cũ raptore pugnauit. ⁊ duros ictus vulneraq; multa suscipiẽs. tyrãnũ supauit. habita igit̃ victoria puella fidez militi dedit. vt ⁊ alii ꝓter eũ nõ amaret. fide data ait miles. in castro meo ꝓ aliquot dies manes. ⁊ interim ad pentes meos ꝓgens q̃ sunt necessaria ꝓ nuptijs, ꝓcurabo Cũq; abijsset miles venit tyrann⁹ ad castr̃. ⁊ pulsauit. ⁊ dñ nõ statiꝫ itromisus essz. multa, ꝓmisit ⁊ vt cã duceret in vxorez At illa dictis ei⁹ acq̃euit et ipm intromisit. nec postea veniẽti militi fidẽ seruauit. Spũaliter ꝓ impatorẽ intellige pr̃em celestẽ. cui⁹ impio oia q̃ in celis ⁊ in ẽris sunt obediũt et regũt. Quia nõ est q̃ possit resistere sue volũtati. Hic impator celi dedit legẽ in nouo testamẽto et in antiquo. i ãtiquo q̃dã dedit legẽ vt ceruicẽ supbor̃ hũiliaret. de hoc dic̃ mgr̃ sen. ser. ij. de aduẽtu dñi. de⁹ magno et ꝓfundo cõsilio suo legẽ ꝓus dedit q̃ filiũ mitteret. vt hois supbiã domaret et insufficientiã hũanã cõuinceret. ne sibi iusticiã arrogaret. et frustra xp̃m venisse iudicaret. In nouo aũt dedit leges vt hũanã audaciaz coerceret. ꝺ hoc dic̃ Jsi. di. mj. c. facte. Facte inq̃t sunt leges vt eaz metu hũana audacia coerceret tutaq; sit int̃ improbos inocẽtia. His g̃ legibus statutis accidit vt raptor q̃dã. i. diabol⁹ raperet puellã. quã intellige gen⁹ hũanũ qꝺ ꝓ peccatũ violabat. ⁊ eternal̃r occidere volebat. Sz clamabat ad deũ ꝓ liberatiõe gen⁹ hũanui per Jsa. xvj. Emitte inq̃t agnũ dñatorẽ terre. ꝺ petra deserti. i. de celo qꝺ fuit dext̃ũ ꝓ angl̃os malos ad mõtẽ filie sion. cui⁹ q̃dẽ clamorẽ audiuit xp̃s miles generosus eq̃tãs sup diuinitatẽ veit in siluã huⁱ⁹ mũdi. iuxt̃ illud Exo. nj. Clamorez eius audiui. ⁊ descẽdi liberare eũ. Cũ g̃ cãz clamoris didicisset. et q̃liter genus hũanũ tyrãn⁹ diabolus violẽter oppressisset. certamẽ ꝓtra ipsum inijt atq; assũpsit ⁊ dira passus ẽ ꝓ libatõe generis hũani. a iudeis diaboli mẽbris. Nã vt dic̃ tho. in ꝓpen. the. ve. li. mj. c. de passiõe Qꝺ xp̃s sustinuit in tactu clauoꝛũ aspitatez. In auditu obꝓbꝛioz̃ ꝓfusionẽ. In odoꝛatu sputo D ruz feditatẽ. In gustu aceti et fellis amaritudinem. In oculis lacrimaz̃ effusionẽ. in coꝛde penaz̃ timoꝛẽ. iõ dic̃ h̃ apl's. xp̃s passus ẽ ꝓ nob. Primo q̃dẽ passione generali. qz ꝑm oia mẽbra coꝛpis. iuxt̃ illꝺ Jsa. lnj. Vidimus eũ non hũtez spẽz neq; decoꝛẽ Secũdo passiõe acerba. Tre. j. O vos oẽs ⁊c. Tertio rõne intẽsiõis ꝓpt̃ optimã dispositionẽ ipi⁹ patiẽtis. Tũ ꝓpter ei⁹ innocẽtiã. tũ ꝓpter ei⁹ honoꝛ excellentiã. Honorabilis em̃ cũ ꝓfundit̃ plus ledit̃ ⁊ ꝑcipue inter suos. Quarto passiõe g̃uissima. ꝓpter ei⁹ v̊tuositatẽ. Ille em̃ miles xp̃us q̃ passus est ꝓ salute generis hũani est v̊tuosissim⁹. g̃ ei⁹ passio fuit g̃uis. qꝛvilis hõ de morte dolere nõ debz. cũ turpitudo fine hz. vt dic̃ tho. vbi s. Quito passiõe ignominiosa. ⁊ hec ignominia attẽdit̃ i patibulo crucis vbi fuit suppliciũ ⁊ in ꝓsortio fuit iniquoz̃ cũ q̃bus deputat⁹ est. iõ dixer̃t Sap̃. ij. Morte turpissima cõdẽnemus eũ. Et notanter dic̃ apl's pe. xp̃s passus est. ⁊ nõ dic̃ fuit passus in hoc inuẽs. vt ei⁹ passiões tot ⁊ tãte fuerunt. q̃ nemo ꝑt eas explicare. iuxt̃ illꝺ ps̃. lxxxvij. Oms fluct⁹ tuos induxisti sup me. Et dic̃ induxisti. ꝓ hoc signãs q̃ oia hec de passione eius ꝓphetata fuerũt certitudinal̃r euenerũt. Nõ dic̃ h̃ q̃ta passus sit. qz hoc exp̃mere ñ potuit. Sic xp̃i naꝛa q̃tum ipius ad teneritatẽ oim aliozuz hoim naꝛaz icõpabil̃r excedit. ita ei⁹ passio passiões aliozz icõpabil̃r trãscẽdit. iõ dic̃ aug⁹. in ser. ꝺ passiõe. Caput nr̃m ituemur. m̃lti martires tl̃r passi fũt. sz nl̃ sic eluez quõ caput nostr̃. Sz ꝺ. quõ hoc fuit q̃ xp̃s tñ dolorẽ sustinuit. cũ ipe fuit ver⁹ cõpbensoꝛ ⁊ gaudiũ btitudis re dũdabat i sensualitatẽ. absoꝛbedo oẽm doloꝛẽ coꝛpi inferibilẽ. vt dicũt doc. Ad hoc ꝺr̃ q̃ miraculose fuit factuz. qz redũdãtia btitudinis et gaudij iterioꝛ ita suspẽsa fuit i xp̃o q̃ i nullo remisit doloꝛez exteriozem. vt tãgit gl̃. Leui. vj. dicens. Tpe passiõis xp̃i diuitas i celũ abisse ꝺr̃. nõ q̃dez locũ mutãs. fz v̊tutez cohibens vt possent ipij passionez ꝓsumare. iõ patz q̃ xp̃s voluit sibi i passiõe sb̃trahere miraculose q̃ ex gr̃a dignat⁹ est suis martirib⁹ tpe passiõis clargiri nã q̃to durioza ꝑssi fũt exteri⁹ tãto magꝭ illꝰ deus affuit int̃ius ꝓsolando. iõo b. Laurencius sup cratem positus dixit ad Decium. Carbones tui mihi refrigerium prestant. Et beatus Tiburcius dum super carbones ignitos ince

deret ait. videt mihi q̄ sup roseos flores icedā in noie ihu xp̄i. Sic xp̄s in sua passiōe nullā cō
solationē recepit. ppter qđ dixit. deus de⁹ me⁹
E vt q̄d dereliq̄sti. Sz si q̄reret a. ppē quos xp̄s
passus est. rn̄dit Petr⁹ dicēs. p nobis. s. hoib⁹
non p demonib⁹. Qđ etiā tāgit infra cū dic̄. q̄
pctā nr̄a ipe ptulit in corpe suo sup lignū. s. cru
cis. vt pctis mortui. i. ampli⁹ nō peccemus sic̄
mortui sed iusticie. s. xp̄o viuam⁹. cui⁹ liuore sa
nati sum⁹. s. a pctō⁹ infirmitatib⁹. Et dic̄ mg̃r
li. nj. sniaz. di. xxnj. c vl. Qđ portauit pctā nr̄a
xp̄s. i. penā pctō⁹ nostro⁹. q̄ p ipius penam.
quā in cruce tulit pena nr̄a relaxata est. iō ōr ō
sum. tri. z fi. ca. c. firmiter. Qui etiā p salute ge
neris humani in ligno crucis passus est. Et sic
millies iste xp̄s p passionē suam redemit nos a
tyranno q̄ nos rapuerat ptāte. iō debemus sibi
fidē dare vt eū solū diligam⁹. sibi seruiam⁹. et i
spōsum hēamus. vt dicat qlibet. spōsus sangui
num tu mihi es. Exo. mj. i. redemisti me sangui
ne tuo p̄cioso. Et non solū xp̄s nos liberauit a
diabolo. sed locauit nos in eccl̄ia suo castro ab
iens interim ad patrē suū. z nuptijs necessaria
disponēs. volens q̄ sil̄es sim⁹ hoibus expectā
tibus dn̄m suum qn̄ reuertat a nuptijs. Lu. xij.
Sz timendū est q̄ multi q̄ in sacra xl. xp̄o fidē
dederūt. nolle ab eo separi. veniēte diabolo ty
ranno. et multa eis p̄mittēte. s. longā vitā. gl̄az
mūdi. et honores aut delicias. statim ostium ei
cordis aperiūt et ip̄m intromittūt. et xp̄o fidez
frangūt. et in p̄stina pctā cadunt et recidiuant.
Sz hec rēcidiuatio in pctā causat septē mala in
hoie recidiuāte. q̄ p septē spūs neq̄ores figurā
tur. Math. xij. Primo p ip̄m redditur pctō⁹ p
nior ad labendū. secūdo durior ad p̄terendum
tertio tardior ad p̄stenduz. q̄rto infirmior ad
resistendū. q̄nto p̄nior in malū p̄sistendū. sexto
demon imp̄robior fit ad impetēdū. septimo ōs
efficit difficilior ad miserandū. Jō sapiens dis
suadet recidiuū dicēs. Fili pecc̄esti. ne adijcias
ite⁹. sed et de p̄stinis depcare vt tibi dimittāt
Ecc̄. xxj. Et nota q̄ hō q̄ vult cuitare recidiuū
peccati debet r emēorare turpitudinē p̄teritō⁹
pctō⁹. Quia dicit mg̃r sen. sup illō apl̄i ad Ro
vj. Quē fructū. i. vtilitatē hūistis tunc in ill̄. s.
turpitudinib⁹ et pctis. in q̄b⁹ nūc scz p⁹ pniaz
erubescitis. q. d. nullā. Jō Apl̄us. pctā p̄terita
cōmemorat. q̄ hec cōmemoratio facit pctā p̄o
ra abhorrere mala. et p̄sequēter pcti recidiuuz
euitare. Et merito q̄ s̄m apl̄m vbi supra. Finis
illo⁹ scz q̄ ite⁹ peccāt moraliter. mors scz ge
henne Qđ patet in p̄clusione exēpli p̄cedentis
F vbi cōcludit. Cū puella facie a milite q̄ eā a ty
ranno liberauit auerteret z intromittere nollet
miles iudici conq̄stus est de muliere et raptore
iudex p eis misit. et inter ceā puelle dixit iure
duplici vxor fuisti illius. tum q̄ de manu rap
toris te libauit. z tū q̄ fidē sibi dedisti. q̄re g̃ ia
nuam alteri apperuisti et eū intromisisti. Cūq̄
illa rn̄dere nō posset. dedit iudex sniaz mortis
sup illā. Sic spūaliter xp̄s videns animā lapsā
in pctm̄. hortat eā vt sibi apperiat cor suū p cō
tritionē et p̄fessionē. Cū ōr Cant. v. Aperi mi
hi soror mea spōsa. Cū aūt pctō⁹ p̄suetudine
allecta apire xp̄o recusat. tūc eā apud patrē iu
dicem eternū accusat. z ille p ea mittit. q̄n eā p
morte corpalem a corpe diuidit. Et dicit dupli
ci iure. s. creationis et redēptionis. sponsa filij
mei eē ōbuisti Cūq̄ illa nō inuenerit qđ rn̄deat
Tūc sniaz ecne dānationis iudex p̄fert. quia fi
nis illo⁹ q̄ in pctis manēt mors scz eterna est.
iō cū summa diligētia debet hō vitare recidiuū
Nā apl̄s oibus iustis dicit. Euigilate iusti z no
lite peccare. j. Cor. xv. p hoc monens eos ne
recidiuēt in pctm̄. Si tñ p̄tingat ex hūana fra
gilitate quēq̄ ite⁹ qđ tñ deus auertat nō ōspe
ret. nec diutius in pctis iaceat. sed pniam agat
z cū p̄pheta dauid. ij. Reg. xij. dicat Peccaui i
dño. q̄ deus dicit hoi impenitēti. et pctm̄ suū
nō recognoscēti. illud hiere. ij. Ecce ego i iudi
cio p̄tēdaz tecū. eo q̄ dixeris nō peccaui. Quā
tum ad secūdū p̄ponit nob apl̄s exemplū imita
tionis. cū dicit. vt seq̄mini vestigia ei⁹. dic̄ Jsi. G
li. xvij. Heliotropia est herba sic dicta. eo q̄ sol
sticio estiuo floreat. vel q̄ solis motib⁹ folia cir
cūacta q̄ertat. ppter qđ a latinis solsequiū vo
catur. Seq̄tur em̄ eius flos. solis cursuz et i oi
pūcto in ortu videlicet et occasu sp se ad ipsuz
q̄ertēs et florē suū aperiēs siue claudēs. Mo
raliter p hāc herbā accipe p̄sciam hois in vtuti
bus florida z. q̄ debet seq̄ vera xp̄i vestigia veri
solis. p̄siderando videlicet labores ei⁹. quos i
discurrēdo ptulit. in q̄bus s̄m p̄s. a iuuētute fu
it. et in effusionē lacrimar⁹ q̄s in cōpatiēdo oñ
dit Lu. xix. Cū vidēs ciuitatē hierl̄m fleuit sup
illā ex cōpassiōe. Et sil̄r plagar⁹ illationez q̄s a
iudeis ptulit. z sic ō alijs. Et dēt ei totā suā ītē
tionē apire. nō solū in ortu p̄spitatis. sz etiā in
occasu tribulatōis z aduersitatis. Exēplo isti⁹
frīs de quo legit i vitas patr⁹. q̄ int̄rogauit quē
dā senē dicēs. Si fuero i aliquo loco et nata fu
erit mihi tribulatio. et nō hūero aliquez cui me
cōmittā. dolores et passionē indicē q̄d faciam.
Tūc dixit senex ei. Crede in deū. q̄ ipe mittet
angelū suū et gr̄az suā. z ipe erit tibi p̄solatō si i
caritate rogauer̄is. Pro quo ē notāđ q̄ vestigia
diuinitat̄ seq̄ nō possum⁹. q̄ Job xj. celsior ē ce
lo. z q̄d facies. p̄fundior ē iferno. z vñ p̄gnosces h
z iō vestigia hūanitat̄ seq̄ debē⁹ vt q̄libz dicere
possit Job xxnj. vestigia ei⁹ secut⁹ est pes meus

Regm̃ nr̃ra ꝯ̃ dem̃ ꝯ̃ de.

Sermo ix.

Et ꝑmo in mortis cõsideratione. qz xp̃s passus est z mortu⁹. vt mortem nr̃az sp meditemur. iu xta illud Ecc̃. vij. Mẽorare nouissima tua. z in eternũ non peccabis. Et .xmj. Memor esto q̃ mors non tardabit. Nã statutũ est oĩbus semel mori. Ad Heb. ix. Ut q̃libet possit dicere cũ sapiente. Sap̃. ij. Trãsit vita nr̃a tanq̃ vestigiuz nubis et sicut nebula dissolueꝫ. hec mors sp est meditãda. Quia ꝛm Berñ. nihil in reb⁹ humanis certius morte. et nihil incerti⁹ hora mortis inuenit. iõ idẽ Berñ. in quodã sermone. Nõ cogitantẽ de morte reꝓhendit dicit. Miser hõ q̃re nõ omni hora te ad mortez disponis. cogita te iam mortuũ cũ sis de necessitate moriturus distingue qualiter oculi v̄tentur in capite. vene rũpent in corpe. et cor scindet dolore Et btũs Greg̃. in mora. tratans illud Job. Numer⁹ annoz incert⁹ est sic ait. circũspicit impi⁹ q̃ tpaliter florez et pensare negligit. q̃ ad interitũ ducitur. et in vitã carnis fiduciã ponit. eãq̃ pmanere estimat. quã ad tp̃s tenet. solidat in elatione anim⁹. quẽ repentina mors surripit. Nunq̃ cõsiderat q̃ sit incerta eius felicitas nũq̃ pensat. Nam si incertitudinẽ fugiẽtis vite cõspiceret. incerta ꝑ certis nũq̃ teneret. Iõ deuotus doc. Amãdus in ho. sapi. ij. c. ij. Narrat ꝺ quodam iuuene q̃ morte ꝓuentus in ꝓximo migraturus erat. et de salute sue aie nihil disposuerat iõ lamẽtabiliter inter ceꝫa ait. O q̃ mĩme credidissem. q̃ tã cito mori debuissem. Et deide alloquitur mortẽ. O misera repẽte q̃si ex insidijs crũpens. irruisti sup me. comꝑhẽdisti atq̃ mille funibus ligasti. et in vinculis ferreis tecũ trahis. sicut trahi solet dãnatus ad supplicũ mortis. Nunc ꝑ doloze mortis cõplosis manib⁹ rugitum emitto. cupiẽs mortẽ effugere et non est locus effugẽdi. Circũspiciã ad oẽm plagam. z deficit cõsolator. et adiutor fixuz est imutari ñ pot. vocẽ mortis horribilẽ audio. intonantẽ at q̃ dicentẽ. filius mortis es tu. nec opes nec ratio nec ꝓgnati nec amici valebũt te liberare de manu mea finis est. decretũ est implere oportet hec ille. Quare necesse est valde oĩbus hoĩbus vt suam mortẽ cõtinue ꝑ oculis habeãt. z de salute aie sue ꝓcurent. ne eis siꝫia cõtingant. Sz d. a. audiui supius ex dicto sapiẽtis. q̃ vita nr̃a transit sicut vestigiuz nubis. Exquo videtur q̃ nulla post hãc vitã erit homini mẽoria. sed peribunt in corpe et aĩa. q̃ transeũte nube nullũ vestigium eius erit. et manebit. sic nec vite nostre Ad hoc dicũt oẽs doctores catholici. Et hec ẽ fides nr̃a q̃ vita hũana est denuo repanda. aĩa eñ hũana naturaliter habz inclinationẽ ad corpus suũ eternaliter ad ministrãdũ Natural eñ inclinatio nõ ast frustra. Ergo cũ cõstat omnes mori. necesse est ponere corpa eoꝝ ad vitaz q̃ q̃ rediturã. vt dicit Holkot sup li. sap̃. lec. xvj. Iõ dicit Job xix. Scio q̃ redẽptor me⁹ viuit. z in nouissimo die de ꝛra surrectur⁹ sum. Et eze. xxxvij. dicit dñs. ego aperiã tumulos vr̃os. et vos educã de sepulcris vr̃is. Et ibidẽ dicit ossibus aridis. dabo vobis spm̃ et viuetis. Sz cõtra hoc iterũ instaret aliquis. et ꝑmo ꝑ illõ ps̃ xxxvnj. Remitte mihi vt refrigerer ꝓius q̃ abeam et amplius nõ ero. Secũdo ꝑ illud Job vij Sicut cõsumitur nubes et ptransit. sic q̃ descẽdit ad infernuz non ascendit nec reuertet vltra in domũ suã. Tertio ꝑ illud Job x. Uadã et nõ reuertar ad terrã tenebrosaz Quarto ꝑ illud. ij Reg̃. xij. Quod dixit dauid post mortẽ pueri. quez genuit ex adulterio de bersabee. ego vadã ad illum ille non reuertet ad me. Quinto ꝑ illõ Ecc̃s. nj. Un⁹ est interit⁹ hoĩm et iumẽtoꝝ. et equa vtriusq̃ cõditio. sicut moritur hõ. sic et illa moriũtur. Sexto ꝑ illõ ps̃. xlvnj. Sepulcra illoꝝ dom⁹ eoꝝ in eternũ. Septimo ꝑ illud. ij Reg̃. xmj. Omnes morimur et tanq̃ aq̃ dilabimur sup terrã que vltra nõ reuertet. Ex his argueret aliq̃s post mortẽ ad corpus aĩas non reuerti. Sz tene vt ꝓ⁹ dictũ est. Sz ad ꝓmũ rñde q̃ sic intelligitur. dixit eñ dauid. Remitte mihi scz pctã mea. vt adulteriũ bersabee et homicidium vrie. vt refrigerer ꝑ tuã cõsolationez. ꝑ us q̃ abeam. s. de pñti vita ꝑ mortẽ. Et amplius nõ ero in statu merẽdi. Et ꝓpter hoc nũc est tẽpus remittẽdi. q̃ post mortem nõ erit remissio pcti. vel sic si non remittis. ibo de hac vita. Et amplius non ero in vero esse. qõ est esse cũ deo Ad scõm aũt et ad tertiũ et ad q̃rtũ dic q̃ Job et dauid loquũtur de reuersione ad vitaz ist̃am mortalẽ vel pñtem. Sicut loq̃tur Sap̃. xvj. hõ per malicĩã occidit aĩam suã. et cũ exierit spũs non reuertet nec reuocabit aĩam suã que recepta est. Ad q̃ntũ scz vnus est interit⁹ dic. q̃ scõz Greg̃. loq̃tur ex mẽte infirmãtiũ. vel loq̃t more concionatoris. nũc in ꝑsona sapientis. nũc in ꝑsona sapientis. vel q̃tum ad apparentiã exteri orẽ. Ad sextũ scz sepulcra eoꝝ dom⁹ illoꝝ i eternũ. rñde q̃ loq̃tur de eterno hui⁹ scli. vel loq̃tur ꝛm opinionẽ illoꝝ falsã. q̃ dicũt cũ corpe pire aĩam. Ad vltimũ dic q̃ loq̃tur sikitudiarie Sic aq̃ fluũt in terrã et reuertũtur ad mare et iterꝝ flauũt. Sic corpa redeũt in terrã vñ sunt. z resoluũtur. vt iterũ virtute diuina resurgant. Secũdo seq̃ debem⁹ vestigia xp̃i in caritat cõsumatione. q̃ xp̃s passus est ꝑ nobis mortẽ. in quo oñdit erga nos maximã caritatẽ suã. iuxt illud Joh̃. xv. maiorẽ hac caritatẽ nẽo hẽt quã. de hac dilectiõe dic apl̃s ij. Thessa. ij. xp̃s dilexit nos z dedit ꝓsolatiõez eẽnã vicz ꝑ mortẽ suam.

Dnica prima post pasca.

Et nota caritas quã xps habuit in sua passione fuit q̃druplex. vt hẽtur ex hac epla. Primo fuit liberalis. qz liberaliter et volũtarie se obtulit Et hoc tangit ibi. Tradebar aũt. s. liberaliter iudicãti se iniuste. Secundo fuit psonalis. quia non per aliuz sed per semetipm. et in sua psona p nobis pati dignatus est. Nam dicit Tho. de argen. in cõpen. theo. ve. c. de pas. Caritas dei vidit. q nec p amicos. nec p p̃cium poteramus nos redimere. ppterea fratrẽ nr̃m se fecit. nostram assumẽdo carnẽ. et p̃cium dedit sanguinẽ suum fundendo p nobis. Quia hoc pecierat dauid. Redime me dñe et miserere mei. ps̃. xxmj. q. d. ñ hẽo amicos qz vnic⁹ z paup sũ. s. nõ hñs p̃cium. Et quo ad hoc dicit hic Petrus. Pctã id est penas pctõz ipe portauit. Tertio fuit exemplaris et magistralis. qz sicut ipse pro nobis corpaliter mortuus est. sic nos mori debemus peccatis viuere aũt deo. ido dicit vt pctis mortui. iusticie viuam⁹. Quarto fuit fructuosa z virtualis. q̃tum ad hoc dicit Cuius liuore sanati sum⁹. Et est liuor vno mõ idẽ q summa caritas vt sic exponatur. Cui⁹ liuore. i. summa et sola dilectione accedẽte. nam amor valde intẽsus facit euacuationẽ spirituz. et sic relinq̃tur calor pallidus vel liuidus. Alio mõ liuor idem est q inuidia. vt cui⁹ liuore. i. inuidia habita iudeoz sanati sumus a morbo pctõz. Et hoc factũ est occasionaliter. qz ppter inuidiã iudeoz tradit⁹ est xps ad mortẽ p quã sanati sumus. Tertio liuor idem est qd dolor vel vulnus aut nigredo. que manet in carne ex pcussione. Et qz xps tm̃ nos dilexit. exemplũ imitãde caritatis nob dedit. ideo dicit Bern̄. disce xpiane quõ dẽs xpm diligere qui dedit nobis carnẽ suam in cibũ. sanguinem in potũ. animã in p̃cium. aquã latꝰ in lauacrũ. vestem crucifixorib⁹: corpus discipl'is matrem Johãni. Et non solũ dedit nobis exẽplum diligẽdi se solũ. sed etiã. p̃imum. qz plenitudo legis est dilectio. ad Ro. xnj. Sed q̃lis debet esse dilectio. ostẽdit Joh̄. j. Joh̄. nj. Filioli mei non diligam⁹ v̄bo neqz lingua. sed opere et veritate. Et de hac loq̃tur b. Aug⁹. de doctna xpiana. Sola inq̃t caritas est que vincit oĩa z sine qua nil sunt oĩa. Et sb̃dit. Amate scientiaz et anteponite caritatẽ. sciẽtia si sola sit inflat. sz sola caritas que edificat sciaz non pmittit iflari. Tertio debem⁹ sequi vestigia xp̃i. iniq̃tatis expurgatione. xps em̃ in sua passione curauit nos. Primo p dietam q̃n ieiunauit xl. diebus z xl. noctibus. Math̄. mj. Secũdo p sudorẽ. q̃n factus est sudor eius sicut gutte sanguinis decurrentis in terrã. Lu. xxij. Tertio p minutionem. q̃n clauis et lancea pforatus est. Joh̄. xix Quarto p potationẽ. q̃n gustauit acetũ felle mixtum. Math̄. xxvij. Quinto p emplastruz. q̃n facies eius sputo est linita. Math̄. xxvj. Sexto p electuariũ. q̃n corpus z sanguinẽ suũ in cena discipulis suis dedit et has medicinas xps accepit ppter nr̃am infirmitatẽ. vt dicit Tho. de argen̄. in cõpen. li. mj. c. de pas. in fine. Sed moraliter. Per hoc exemplũ nobis expurgãde iniq̃tatis dedit. Nam sicut ipse ieiunauit q̃ tm̃ pctm̃ nõ fecit. j. Pe. ij. Sic et nos q̃ multũ peccamus ieiunare debem⁹. vt pcta p ieiunium expurgem⁹. Quia dicit Aug⁹. ieiuniũ purgat. mẽtem subleuat. carnẽ spũi sbicit. cor facit cõtritũ et humiliatũ. cõcupiscẽtie nebulas dispgit. libidinem ardoris extinguit. castitatis vero lumen accendit. hec ille. Et ideo penitẽtibus imponãtur ieunia. vt his mẽtibus expurgẽt pctã. Itẽ sic xps sudorẽ emisit. sic z nos docuit sudorẽ venialiũ pctõz p cõfessionem expurgare. quia alias ducũt hoiem ad pcula. Quia legit̃ figura naũ ij. q ppheta aspexit. et ecce porte fluuioz aperte sunt. et templũ ad solem disruptũ. et mi les captiuus abduct⁹ est. Moraliter porte fluuioz sunt sensus corpis. q̃ licz iterdũ guttati recipiãt culpas tm̃ sepe iducũt p̃suetudinẽ peccandi. Per templũ aũt intellige aiam quã itrãtes huiõi pctã venalia diruũt ppter ipoz multitudinẽ. hec et captiuũ ducũt militẽ. i. liberum arbitriũ. et dant illõ in man⁹ diaboli. Item q xps sanguinez de manib⁹ et pedib⁹ z̃ minuit. nob exemplũ expurgãdi a mortalib⁹ culpis tribuit. Quid em̃ p sanguinẽ nisi pctm̃ itelligeꝫ. sicut dicit Grecista. Sanguis pctm̃. sanguis quo qz ör humor. de q̃bus petijt liberari dauid ps̃ l. Libera me de sanguinib⁹ de⁹ deus salutis mee Et hũc sanguinẽ minuere debem⁹ de pedib⁹ et manib⁹. Per man⁹ intellige diaboli tẽptatiões q̃bus non debem⁹ cõsentire. Sed p pedes intellige carnales affect⁹ quos oportet a corde remouere. Item q xps accepit potionẽ nos instruxit vt potationes sacraz scripturaz siue p dicationũ q̃bus ania potatur accipiam⁹. vt sic peccata vitem⁹ et expurgem⁹. Quia dic̃ ps̃. cvj. Misit verbũ suũ et sanauit eos scz in ania Et licet iste potationes interdũ sunt amare cũ p̃dicatores videlicet dure increpant. pctõres tm̃ si se corrigant. in anima fiũt saniores. iuxta illud Prouerb̄. xix. Qui custodit mandatũ dei scilicet q̃ dicit p aplm̃. Argue increpa obsecra in omni patiẽtia custodit animã suam scz a trãsgressione culpe hic. et morte gehenne ibi. Qui aũt negligit vias suas et obseruationes mãdatorum q̃bus mãdatur cuilibet audire verbum dei. saltem die dñico. mortificabit̃ scilicet morte culpe et gehenne. Et itez Prouerb̄. xv. qui odit increpationes scz p̃dicatoz morietur scz

morte culpe hic et morte gehenne ibi. Item q̄ xp̄s accepit emplastrū .moraliter.nos instruxit vt opara misericordie faciamus.quia per emplastrum qđ linitur elemosinā subaudi median te qua peccata sunt expurganda.iuxta illud da nie.mj.Peccata tua elemosinis redime Et certe qui opera misericordie opatur . vestigia xp̄i imitatur . Nam ip̄e pluries opera misericordie exercuit.Naz esurientes pauit.Joh.vj.z Mat. xmj.Sicientes potauit.Joh.vij.Et maximam elemosimā fecit.quando corpus in cibum.z sanguinem in potum discipulis suis tribuit.Mat. xxvj.Captiuos redemit.quādo obsessos a demonib⁹ liberauit.Lu.xnj.Nudos vestiuit.iux illđ Isa.lxj.Jnduit me dñs vestimēto salutis . Item q̄ xp̄s accepit electuariū ad sanandā nostram spūalem infirmitatez in hoc nos moraliter instruxit.vt ad sananda peccata nostra dulce e lectuariū benigne remissionis sumamus remittendo iniuriam videlicet inimicis nostris.ideo xp̄s in sua passione iniuriā remisit.cum.p inimicis orauit.Lu.xxnj.Pater ignosce illis. Sic z nos suo exemplo non solum debemus .p̄ximis tempalia āministrare.verum etiā si in nos peccant debemus eis totaliter indulgere.Nō duz taxat remittendo rancorez. verum etiā omnia signa rancoris..Nam dimittere rancorē est necessitatis Et ad hoc tenetur quilibet siue aduersarius eum impugnet siue veniā petat. vel non petat.Quia dicit Crisp.Si ille te lesit et tu p̄us eum rogaueris.magnā mercedem habebis.Dimittere autem non solum rancorem . sed signa rancoris,p satisfactione exigenda.hoc est perfectionis.nec ad hoc tenetur nisi in casu.s.qñ ille humiliter petit veniam.vt potest,pbari ex dicto leonis pape de pe.di.v.c.vl.Quarto sequi vestigia xp̄i debemus in aduersitatis tollera tione. quia dicit hic.xp̄s passus est,p nobis.ac si diceret.omnis xp̄i actio nostra est instructio Sed xp̄s passus est,p nobis.s.iniuste et sine cā ideo et nos debemus iniuste pati tribulationes p amore eius.Nam nos reliquit exemplum tribulationis p̄tumeliarū flagellor̄ crucis z mortis,vt ista omnia sustineam⁹ patienter exēplo xp̄i.vt dicit glo.Pro quo notandū archidiacon⁹ guido in rosario super decretū ait.Qđ aduersitas tribulationū,ppter multa est patiēter tollerāda.Primo quia viuificat animā.iux illđ p̄s.cxxxvij.Si ambulauero in medio tribulationis viuificabis me.Et,ppter hoc dicit deuot⁹ doc.Amand⁹ in ho.sa.li.j.c.xnj. O q̄ inuneri somno peccatoris,pfundissimo abdormierūt.z morte spūali peunt quos infelix obsorbuerat iniquitas.qui adueniente gratia diuine correctōnis velut de somno graui ac mortis imperio excitati.vitam in melius cōmutauerunt.et opera tenebrarum abiscientes arma lucis sunt induti Secundo eundi ad deum dilatat viam. Ps illđ p̄s.mj. Jn tribulatione dilatasti mihi.s.viaz ad patriam.et hoc ideo,quia tollit impedimēta.s. seculi dilectionē et amorē.Hinc est quare poti⁹ boni et virtuosi aduersa patiuntur . q̄ mali.vt videlicet bonis p aduersa via ad celum ēūdi dilatetur et corona p̄paretur.Quia dicit beat⁹ Amb.li.suo de offi.Non potest p̄mium accipe nisi quo legittime certauerit.nec est gl'osa victoria nisi fuerint laboriosa certamia.Et sb'dit forte dicit aliquis.Cur impij letantur.cur ip̄i etiam non mecū laborant.Et respondit. Qñ qui non scribuntur ad coronam mercedis.non tenentur ad certamen laboris.Exquo elicitur.q̄ illorum vita est valde piculosa qui semp letanē in hoc mūdo .z nunq̄ aliqđ aduersi patiuntur quia illis vie eunde ad patriam claudūtur . Jō non debent boni turbari cum tribulātur . sed potius gaudere et petere a domino auxiliū. p̄s lix.Da nobis domine auxilium de tribulatione. Tertio aduersitas siue tribulatio. probat personam.iuxta illud Sap̄.nj.Sicut aurū i fornace,pbauit eos domin⁹.z quasi holocausti hostiam accepit illos.Et quia ostendit sap̄. vt dic̄ Holkot.lectione xxxij.qualiter per tribulationum tollerantiā a domino acceptātur. et circa hoc duo fiūt.quia p̄mo ostēditur q̄ pena iustorum est vehemens argumētum diuine acceptionis et dilectionis.Secūdo q̄ eis correspondet euidens emolimētum remuneratiōis cum additur.et in tempore erit respectus illoruz.Et est tale exemplum.Quando aurum frequenter liq̄ fit.et per ignem transit tanto puri⁹ efficitur.carius et acceptabilius. Sed tribulatio vite p̄ntis est.sicut fornax vel caminus in quo homines depurātur.Ecc.ij.Jn igne,pbatur aurum z argentum.homines vo receptibiles in camio humiliationis.Et iusti q̄to magis p xp̄o tribulātur.tanto magis sunt p̄cioli z acceptabiles.Et hoc est qđ dicit dñs Isa.lmj.Ad punctū in modico dereliqui te.et in misericordia magna cōgregabo te.in momēto abscondi faciem parūper. et in misericordia sempit̄na misertus sum tui.Jdeo etiā dixit sapiens vbi supra.in tempe erit respectus illoz.quasi diceret.in p̄ncto modico.et quasi in instanti patiūtur.Sed in tempore,plixo et longo.s.eternitate erit respect⁹ illius.i.p̄miatio.Quarto aduersitas purgat culpam. Isa.mj.abluit dñs sordes filiorum sion.z non solum culpam purgat.sed etiam ab ea p̄seruat.qđ pbat Amandus vbi s̄.dicens.O quāti sunt qui grauissima p̄misissent peccata qui multa crimina incurrissent.si non pia quadā dispē-

satione diuina. tribulationibus preseruati fuis-
sent. Sed diceret aliquis quare deus pmittit e
lectos suos temptari aduersitatib⁹ in pñti vita
rñdetur q̄ preter rōnem beati Ambrosij superi
us posito. adhuc sunt tres alie rōnes. Primo
ad exercendum nostre nature ꝓbitatem. q̄ ha-
bemus vsum liberi arbitrij per gratiam informati si velimus. veluti Si rex dedisset arma et
equum nobilissimum alicui militi. et ille probe
et viriliter ꝓ regis honore et labore in bello se
exponeret. rex eum ñ imerito acceptaret. Chri
stus dedit nobis arma liberi arbitrij. cuz equo
corporis nostri. et sunt quasi similia armis dei.
quia ad silitudinem et imaginem dei fecit homi
nem. Heñ. j. Ideo dicit aplus ad Ephe. v. In-
duite vos armatura dei vt possitis resistere ad
uersus insidias diaboli. ideo nisi nos ꝓ amore
et honore regis nostri viriliter exponamus.
nosmetipsos decipimus et damnamus. Nā ōr
Job vij. milicia. i. temptatio est vita homis sup
terram. Secūdo pmittit deus electos suos ad
uersitatibus tēptari ad retinendū nostre censu
re vanitatem. nisi eñ temptaremur nimis pro-
pter defectum cognitionis nostre et experiētie
de nobismetipsis supbiremus. Sicut de hoc di
cit Greg. ix. mora. c. xxxvnj. Superna dispen-
satio idcirco nos tota sibi intentione seruiētes
carnis nostre pmittit temptationibus ꝛconcuti
ne mens nostra in supbiam audeat p̄sumptione
sue eleuari securitatis vnde dum pulsata trepi-
dat in solo autoris adiutorio pedem robustius
spei figat. Et xix. mora. c. nj. dicit. ad yma caro
trahit. ne extollat se spūs. et ad summa trahit
spūs. ne ꝓsternat caro. spūs leuat ne iaceam⁹
in infimis. caro aggrauat ne extollamur ex sū-
mis. Et sic ꝑm Greg. fit quodam certo mode-
ramine. vt carne depmente sed non ꝓsternente
homo desperationis lapsum caueat. et spū ele-
uante. Et tamen temptationes et aduersitates
sentiente. superbie casum euadat. et sic dum spi
ritus trahit. et caro retrahit. sbtilissimo interī
iudicij moderamine infra summa et supra infi-
ma. in quodam medio anima laborat. Et iō pe-
tit Ps̄. xxv. Proba me domine et tempta me.
Elo. proba me. id est iudica me esse ꝓbatuz. nō
tibi. quia omnia nosti. sed mihi. et hominibus.
ni eñ temptarer aduersitatibus. negligens es-
sem. Tertio ad ꝓmerendam future vite felici-
tatem. Juxta illud Jaco. j. Beatus vir q̄ suffert
temptationem. quia cum ꝓbatus fuerit accipi-
et coronam vite. Et certe ꝓpter hanc felicitatē
futuram. debet homo omnia pati. q̄ dic̄ Amā-
dus li. j. c. xnj. Tanta est p̄eminentia future gl'e
ad tpales et transitorias tribulationes. vt dili
gens ꝓspector deberet potius eligere m'tis an
nis in fornace ignis ardentis velle torqueri. q̄
minimo p̄mio sibi in futuro reseruato velle ꝑua
ri. q̄ labor cum fine. merces sine fine.

De eadem dominica. Sermo secundus.

Ego suz pastor
bonus. bonus pastor animā suam po
nit ꝓ ouibus suis. Joh. x. Petrus in li. de aui-
bus dicit. q̄ pellicanus nimium diligit pullos
suos. quod patet ex illo. nam absente pellicano
q̄dam serpens intoxicat pullos suos. Cū autē
redierit. et eos mortuos inuenerit. se in pecto-
re vulnerando pcutit. et sanguinem sup pullos
spargit. et sic reuiuiscunt. Spūaliter hec auis si
gnificat xp̄m. qui in p̄ncipio formauit duos pul
los videlicet adam et euā. et dedit eis posse nō
mori. Sicut de hoc dicit Aug⁹. sup Gen. li. nj. c
xxv. et etiam li. ix. et. c. ix. sup illo verbo. Ecce
dedi vobis omnē herbā mouēs q̄stionez dicēs
sic. Queritur quō imortalis factus sit homo p̄
alijs aīmantibus. Et sb̄dit. Sed alia est imorta
litas carnis quā in adam accepimus. alia quaz
in resurrectione speramus. Per xp̄m ille factus
est hō imortalis. vt non posset mori. si non pec
caret. moreretur aūt si peccaret. Filij aūt resur
rectionis nec poterunt vltra peccare. nec mori
Caro nr̄a tunc non egebit refectione cibo ꝓ. q̄
nulla poterat esse defectio. Caro ade añ pctm̄
ita imortalis creata erat. vt p alimoniā adiuta
esset mortis ꝛ doloris expers. hec Aug⁹. videl
aūt dolosus serpēs diabolus. eos formatos nō
posse mori. eos intoxicauit. q̄ pomū ad edēdū
eis obtulit. Gen. nj. Cur p̄cepit vobis tē? ꝛ sic
facti sunt mortales. et q̄uis viuebant ꝑm corp⁹
tū quo ad aīmā mortui erant. Ueniens autem
xp̄s in sua incarnatione. pectus suū apire pmi-
sit. et animā suaz dilectā ꝓ nobis posuit vt nos ꝓ
viuificaret. q̄ in adam mortui eramus. Qō aūt
animā suam xp̄s ꝓ nobis posuit vel obtulit. fi-
guratum est Judic̄. xj. de iepte. qui p̄nceps a fi
lijs israel electus volens pugnare cōtra amon
vouit deo offerre q̄cquid ei primo occurreret.
cum de bello victor rediret. quo facto occurrit
ei filia vnigenita. quā dño vt vouerat imolauit
Et dicūt doc. catholi. q̄ eam corpaliter occidis
set. sed sumētes coꝛ motiuū ex hoc qō seq̄tur i
textu. Reuersa est ad patrē suum. et fecit vt vo
uerat. s. eam inofficiēdo. et dño in holocaustū of
ferēdo Et ad hoc sonat Hiero. q̄ fuit idiscret⁹
in vouēdo. et impius adimplēdo. Idē tenet au
gus. q̄ eam crudeliter et indiscrete occidisset.
Sed tñ postea penituit. q̄ in chatologo sctō ꝓ
ānumeratus est. Ad Heb. xj. Sz hebrei dicunt

q̄ eam non īmolauit occidendo. Sed votū fuit īmutatuz seu relaxatum p ipm phinees Et hoc declarat Nicolaus de lyr. sup Judic. xj. Per lōgum passum. Et inter cetera dicit. q cōueniēt potest dici. q filia iepte fuerit dño ꝓsecrata. vel sanctificata p obseruātiam virginitatis. viuendo in orōnibus. et ieiunijs. ac pijs opibus. et sic sacrificata fuit. non per corpalem mortem. sed potius per ciuilem seu spūalem. eo mō quo dicunt religiosi mundo mortui. inq̄ntuz sunt a mūdanis actibus segregati. et diuinis officijs totaliter mancipati. et hec opinio hebreoz̄ doctorum est mitioz. q̄uis catholicoz̄ sit verioz. Spūaliter. iepte interp̄tatur aperiens. et significat dñm nostrum ihm xpm. qui per suaz passionem aperuit nobis ianuam celestis regni. que clausa fuit per multos annos. sicut canit in bona sexta feria. Aperta ē nobis ianua regni. Sz amon interp̄etatur pplus iniquus aut vilis z significat diabolū cum suis filijs. iniquis iudeis. contra quos pugnans in sua passione. obtulit dilectam filiam suā. i. animā suam in sacrificium deo patri. p nobis in signuz maxime dilectionis et bonitatis vt cōgrue dicat verbum hoc euangelij. Ego sum pastor bonus. in quo specialiter tria tangūtur. Primo pastoz̄ bōitas ibi Ego sum pa. bonus. tc̄. secūdo mercenariorū cupiditas ibi. mercenari⁹ aūt. z cuius nō. Tertio ouium diuersitas ibi. cognosco oues meas. Quantū ad ꝑmum ponitur pastoz̄ bonitas cū dicit xps. ego sum pastor bon⁹. Pro quo ē notandum bonitas pastoris xpi claret ex multis Primo ex rerum creatione. Nam ex sua infinita bonitate oīa ad vtilitatē homini creauit. s. celum ad possidendū. angelos ad seruiendum sicue custodiendū. stellas ad illuminandū. ignem ad calefaciendum. aquā ad refrigerādum. aerē ad respirandum. terraz ad portandū. bestiasq̄ ad nutriendum. Ideo dicit Dāmas. li. ij. c. ij. q bonus. et super bonus est deus. nō est ꝓtentus suiipius ꝓtemplatione. Sed ex supabundantia pietatis et bonitatis acceptauit q̄dam genera quibus bñfaceret. et ꝑticiparet suā bonitatē ex non ente eū cōduxit z ꝓdidit vniuersa. Sz d. a q̄re deus ex sua infinita bonitate creauit oīa Quia dicit Aug̃. li. ij. de trinitate. c. xxj. Tria q̄dam scienda sunt maxime de creatura. q̄s eaz fecerit. per quid eam fecerit. et qualiter eam fecerit. Et hoc inq̄t insinuat scriptura. cum dic̄. fiat lux et facta est lux. et vidit de⁹ q esset bona. Et sb̄dit Si q̄ramus q̄s fecit. deus. si per quid dixit fiat. z facta est lux. Sz qualiter fecerat. q bona est. Ad hoc rñdendū est q de⁹ oīa creauit ex sua bonitate. ꝓpter q̄nq̄. Primo vt nos per ea moueret ad suum amorē. Nam pater diues habens filiuz. disponit sibi pulcraz domū terras z agros. z sic de alijs. vt quotiēs illa inspexerit. et vsus fuerit in sua dilectione permaneat. Sic pater noster xp̄us. qui est diues in omnes. in cuius domo sunt glorie et diuitie ℔ pś. cxj. habet populum vnicum xp̄ianum. cui disposuit domū pulcram scz celum. p sua habitatione. et terram. p necessarioz̄ inquisitione. z sic de alijs. vt ipsum ad suum amorez̄ incitaret ideo dicit beatus Aug⁹. x. cōfessionū. c. vj. Celum et terra et omnia que in eis sunt. ecce mihi vndiq̄ dicunt vt te amem. non cessant dicere omnibus vt sint inexcusabiles. et infra. c. vij. Quid autem amo cum te amo. non speciez corporis. nec decus in creaturis. non candorez lucis. nec dulces melodias cantilenaz̄. non florum vel vngentoz̄ aromata suaue olentia. nō manna vel mella. non membra acceptibilia carnis amplexibus. non hec amo cum te amo deū meum. Et tamen amo quandam lucem. quandā vocem. quendam odorem. et quendā cibum. et quendam amplexum. et cum amo deū meum lucem. odorem. vocem. amplexuz. cibum interioris hominis mei. vbi fulget animo meo qō non capit locus. et vbi sonat qō non capit tempus. Et vbi olet qō non spargit flatum. Et vbi sapit qō nō minuit edacitas. et vbi heret qō non diuellit satietas. et hoc est qō amo deum meum. hec Aug⁹. Et merito debet homo xp̄m dñm diligere. exquo. ꝓpter ipm omnia dignatus est facere. iuxta illud Sap̄. xj. Diligis omnia q̄ sunt z nihil odisti eoz̄ que fecisti. nec cum odies aliquid constituisti aut fecisti. Secundo iō ea creauit vt hominem moueat ad impendēdum sibi honorem. Omnis eī creatura. p sue nature potentia. nititur deum honorare. nec est aliq̄ res que suis legibus nititur obuiare. Nam Ansel. in li. cur deus homo. c. xij. dicit. Omnis voluntas rōnalis creature subiecta debet esse volūtati dei. et hoc est debituz qō debet angelus z hō deo. qō soluendo nullus peccat. Et q omnis q̄ nō soluit peccat. hoc est iustitia siue rectitudo voluntatis. que iustos facit siue rectos corde. et voluntate. Hic est solus honor et totus quez debemus deo z a nobis exiget deus. hec ille. iō tres pueri in fornace omnes creaturas ad honorandum deum induxerunt. cum dixerūt Danie. iij. Benedicite omnia opera dñi domino. vt in omnibus honorificetur. j. Pe. iiij. Tertia vt nos moueret ad stuporem. Nō enim est tam parua creatura in mundo cuius naturam comprehendere ītellectus humanus. Sed magis stupere z mirari Quia dicit Hier. v. Stupor et mirabilia facta sunt in terra. Et Ecc̄. xj. Mirabilia opera altis

BIBLIOTEKA UNIWERSYTECKA Poznań

simi solius z gloriosa z abscondita et inuisa o-
pera illius. Quarto vt nos moueat ad timorẽ.
dicit eñ Hugo ō archa noe. Qō omnis creatꝰ
triplici voce hominem alloquitur. In hoc iñt
genere contemplationis audiuimus omnem
creaturam tribus vocibꝰ nob loquentem. Pri
ma vox dicit. accipe. secunda redde. tertia fu-
ge. Accipe beneficium. redde debitū. fuge sup
plicium. Prima vox est famulantis. est celum
qō dicit. ego ministro tibi lucem in die. vt vigi-
les. tenebras in nocte vt pauses. Ego ad oble-
ctationem tuam gratas vicissitudines tempo-
rum pario. veris z estatis feruorem. autumni pleni
tudinem. z algorẽ hyemis. Ego alternantis in
crementis. dierum z noctium spacia. simili ra-
tione dissimiliter extendo. et vt varietas tollat
fastigiuz z non periat oblectamentum Aer dic
vtilem tibi prebeo flatum. z omne genus auiuz
ad tuum mitto obsequium. Aqua dicit. potum
tibi prebeo. sordes purgo. arẽtia rigo. z diuer-
sa genera piscium ad tuum vsum ministro. Ter
ra dicit. ego te porto. pane conforto. vino letifi
co. omnis generis fructibus oblecto. diuersis
animalibus mensas tuas repleo. Secunda vox
admonentis. est mundus qui dicit. vide homo
qualiter amauit te. qui ꝓpter te fecit me. seruio
tibi. quia factus sum ꝓpter te. z vt seruias illi.
qui me fecit z te. me propter te. non propter se.
Si sentis beneficium redde debitum. accipis
bonitatem. redde caritatem. hoc tribuit. z hoc
exigit deus. Tertia vox cōminantis est ignis
qui dicit a me comboreris. aqua dicit a me sub
mergeris Terra dicit a me obsorberis. infernꝰ
dicit a me glucieris. Quia omnis creatura sic
ex conditione sua homini famulatur. Sic etiaz
peccatoribus pro malorum suorum conscien-
tia cōminatur vt in singulis creaturis se puni-
ri timeant. q se meruisse cognoscant. hec hugo
Quinto ideo deus sua bonitate vniuersa crea-
uit. vt hominem moueret ad laborem. Omnis
enim natura creaturarum habet aliquam vti-
lem operationem Unde cōmentator. ix. metha
phisi. cōmento. viij. Qui suffert proprias ope-
rationes. a rebus aufert eorum essentias. Ho-
mo autem ad laborem nascitur. Job. v. Et iō
cauendum est sibi. ne ocios aut inutilis habe
atur. Et ideo rogandus est deꝰ. vt nob coope-
rari dignet. quia ipse est de quo scribitur Isa.
xxvj. Omnia opera nostra operatus es in no-
bis domine. Secundo apparet dei bonitas ex
rerum dispositione aut gubernatōne. de qua di
citur Sap. viij. Attingit a fine vsq ad finē for-
titer. et disponit omnia suauiter. Et ideo vene
rabilis Boe. in de cōso. li. iij. prosa xij. probat
q omnes res a deo. quasi voluntarie regan-
tur. se seqz ad disponentis nutum et imperium
conuenienter et tempate conuertunt. Et idem
in eodez li. prosa ix. dicit. O qui ppetuo mūdū
rone gubernas. terrarumqz sator. Qui tempus
ab euo ire iubes. Stabilisqz manens. dans cū-
cta moueri. Sed diceres. videtur q deus glo-
riosus non gubernet vniuersa. quia si regeret
vniuersa. nihil male fieret in vniuerso. cum sit
summe bonus. vel si gubernaret omnia nihil fi
eret preter propositum suum. et sic nihil fieret
a casu. cōtra aris. ij. phisi. Ad hoc dicūt docto
res. et Holkot. lectione ciiij. Qō deus omnia
gubernet. cum enim sit causa efficiens omnium
et etiam finis. omnia efficit. ppter se. et sic ad
honorem suum sicut congruit omnia in se diri-
git. sicut in finē hoc aūt est gubernare scz diri
gere res in finem aliquem intentum. Est tamē
sic gubnator omnium q gubernat mediantib
causis secūdis. vnde corpora grossiora aut cor
ruptibilia gubernat. per corpora celestia et in-
corruptibilia. Et corpora celestia per angelos
siue intelligentias. Et huius ratio est. quia ma
ior est cōmunicatio bonitatis. si gubernans et
efficiens causalitatem efficiendi et gubernandi
alijs sub se gubernare cōmunicat siue ordinat
q̄ si superiora priuaret ab inferiorum guber-
natione. et omnia imediate per seipsum guber-
naret. Et ideo ostendendo suam perfectionem
in causando et communicando. perfectionem
suam creature cōmunicat quibusdam guberna
tionem aliorum. Ad ratiōes quando arguitur
q nihil fieret male in vniuerso. si ipse oīa gu-
bernaret. neganda est cōsequentia Sz verū est
si ipse solus et imediate singula gubernaret et
ageret nihil male fieret. Modo idem effect fit
a deo sicut a causa ꝑncipali. et a creatura ratio
nali cōcurrente. sicut ab alia causa partiali. iō
idem effectus fit ab homine male. z a deo bene
iuste a deo. et iniuste ab homine. Et potest poni
inde exemplū. vt si domin dicat seruo suo tra-
hamus leuiter cordam istam. sic q eam nō frā-
gamus. et seruus trahens eam ruditer frangit
eam. ista fractio est a domino et a seruo. Et ta-
men seruus peccat. et male facit. et non domi-
nus. Sic quia deus statuit. q creature rōnali.
vult cooperari in suis opatōibus vt cursus na
ture maneat. quem instituit sine quo nulla res
potest aliquid agere. imo nec esse ꝑ motum. nisi
ipse conseruaret. Quonā igitur creatura ratio
nalis facit contra legem dei sibi ꝑfinitam a dō.
q̄uis a deo gubernetur et conseruetur. et deus
idem generaliter cooperetur. sicut cooperatur
igni in conburendo. soli in lucendo tñ creatura
male facit legem transgrediendo. non aūt deus
qui sit facit sicut lex sua statuit. Ad secundū qñ

arguitur. q̄ nihil fieret a casu si deus omia gubernaret. dicendū est. q̄ idem effectus ōr esse a casu et ꝓeter ꝓpositum respectu vnius cause. ꝛ non a casu respectu alterius. Sicut ponitur exemplum de dño. qui mittit duos famulos in negocijs suis ordinās q̄ vterq; obuiat alteri certo loco et tempore. quorum neuter scit de alio. iste concursus famulorū ōr esse a casu respectu vtriusq; famuli. ꝛ tamen per se est intent⁹ respectu dñi. Et sic est dicenduꝫ. q̄ nihil fit a casu in vniuerso respectu diuine gubernationis. nec aliquid sibi inopinatū euenire potest. Sed ex cōcursu causarū ꝑticularium vnde ꝓcedit effect⁹. quia a neutra est intentus. et ille effectus ōr casualis vel fortuitus respectu eorum. et hec est intentio b. Augus. de lxxxiij. questionib⁹. q. xxxiiij. vbi dicit. Quicquid a casu fit temere fit. et quicq̄d temere fit. non fit ꝓuidentia vniuersus mundus administratur. et erit aliqua natura vel substantia que ad opus ꝓuidentie non ptineret. qō quia falsum est. cōcludit nihil casu fit in mundo. Ad istum intellectum loq̄tur plo. in thymeo. nihil fit sb ortu sol' cui⁹ legittima cā ꝛ ratio non p̄cedit. Et Boe. v. de conso. psa. j. diffinit casum dicens. Casus est inopinat⁹. ex cōfluentibus causis. in his que ad aliquid gerūtur euentus. Sed hic videtur esse cōtrarietas inter Boe. et Augus. quia ꝑm augus. nihil ī mūdo fit a casu. et ꝑm boe. multa fiunt a casu. Ad hoc dicendum est. q̄ non est cōtradictio. Sꝫ equiuocatio. Antiq̄ eñ epicuri dixerunt casum esse euentum ꝓductuꝫ in motu temerario. et nō ī coniunctiōe causarū. Et sic Aug⁹ accipit casū loco ꝓallegato. Et boe. sic accipiendo casuꝫ dicit. q̄ casus non est nisi vox inanis. nullaꝫ hñs rem sue significationis subiectam. Diffiniendo tñ casum aris. ij. phisi. dicit. q̄ casus est causa p accidens in his que fiunt ꝓpter finem. Uel ꝑm diffinitionē Boecij sic est dicendū. qō idez fit a casu. et tñ fit per se a causis. sic per se causa inuentiōis thesauri est fossio agri et repositio thesauri in eodem. Sed qz istum effectum nō intendebat fodiens. respectu eius ōr a casu. hāc materiam de casu et gubernatione hic inseruī ꝛratis ad legendū. potius q̄ vulgarib⁹ ad p̄dicandum. qz non respicit salutem eorundē. Tertō liquet bonitas xp̄i in diuīna expectatione peccatorum. de qua sufficienter dixi s. dñica iij. in aduentu sermōe. j. D. S. ꝛ dñica iiij. eiusdē J. T. Uideo hic ponere ꝓtermitto. Quarto patet ip̄i⁹ bonitas in peccatorū miseratione. qz canitur in introitu hodierno. Misericordia dñi plena ē terra. Et ps̄. cxviij. et accipe miserationē ꝓ misericordia que in xp̄o surgit ex tribus. Primo ex naturali ꝓprietate. secūdo ex generali ptāte tertio ō expimentali necessitate. Sic eñ ꝓpriū est igni calescere. soli lucere vel illumiare. ita ꝓpriū est xp̄o misereri. ideo dicit Greg̃. ī collecta. Deus cuius ꝓpriū est misereri. Nam sicut nulla res potest ꝓdere suam ꝓpriam opatōnem totaliter. q̄diu manet. licet valeat impediri vel retardari ad tempus Ita nullo modo obliuiscetur misereri de⁹. nec continebit in ira suas misericordias. imo cum iratus fueris misericordie recordaberis. Habac. iij. de hac mixtura ire et misericordie. greg̃. super Ezech. ome. j. pulcre declarat. quō deus cum irascitur non oīno irascitur. Sed in effabili modo. cum culpas ꝓsequitur ip̄os ꝓtegit peccatores. Ad qō ꝓbandum adducit duas hystorias. vna ē de captiuitate. x. tribuum. quā deus licet ordinauerat ad correctionē populi. simulq; cum eis preuidit de ꝓphetis et sanctis. qui eos in illa captiuitate ꝓsolarētur. Nisi inq̄t Greg⁹. iratus esset. populum in captiuitate minime tradidisset. Et si omnino iratus esset. electos suos cum illo in captiuitatem nequaq̄ mitteret. Aliā hystoriam adducit de populo isr̄l. quomodo miserunt xij. exploratores. x. ex eis redeuntes populum ad murmurandū cōtra deum ꝓuocauerunt. intīn vt dicerent se seductos. dñs ḡ irat⁹ dixit. q̄ nullus eorū terram ꝓmissionis intrarꝫ Quo audito cōpuncti statim se lacrimis affixerunt. et armis accincti parauerunt se cōtra populum pugnare. vt post lacrimas terrā ꝓmissionis acq̄rerent. q̄bus dominus per moysen dixit. Nolite ascendere. neq; pugnare. non enim sum vobiscum. ne cadatis coram inimicis vr̄is Quare dicit Gregorius. pensandum est. si cuꝫ ip̄is non erat. cur eos ne ascenderēt ꝓhibebat Si aūt cum ip̄is erat q̄d est. q̄ ait. non sum vobiscū. Et rñdit Greg⁹. Mira inq̄t dispēsatione mie et discipline cū ip̄is erat ꝛ cū ip̄is nō erat. cuꝫ ipsis non erat. vt vincerent. Sed cum ip̄is erat. ne ab hostibus ꝑirent. O ineffabilia viscera pietatis culpas inseq̄tur. et peccātes ꝓtegit iratum se indicat. et tñ ab hostibus se defendit Sicut plerūq; puulo filio delinquenti mr̄ multipliciter irascitur. et rep̄hendit. increpat ꝛ verberat. Sꝫ si hunc in p̄cipicia ire ꝑspexerit ne in mortis piculum ruat manum tendit. ꝛ retinet. et que ita irata verberauerat. ac si non diligerꝫ Sic diligendo retinet. ac si irata non verberasset. hec greg⁹. Sed diceret aliquis. dicit Crisꝰ. xp̄s tardus est in puniendo. et velox in miserādo. Sicut ignis tarde descendit. quia hoc ē cōtra naturam eius. et velociter ascendit. ita xp̄s velocissime miseretur. et tarde cū magna expectatione punit. Et ip̄se etiam dicit Jsa. j. Heu consolaboꝛ super hostibus. et vindicaboꝛ ō in-

imicis meis.quasi diceret.cum doloze et displi
centia consolaboz me.Quis ergo compellit de
um punire.et non pstare misericozdiam. liberã
tem totaliter a pena.exquo est omnipotens.re
spõdet Crisᵗ.Tu inquit peccatoz.qui misericoz
diam non desideras. Sicut eñ desideranti mi
sericozdiam.si deneget.crudelis est.ita qui nõ
desideranti misericozdiã pstat.iniustus est.Et
si queris.quis est homo qui non desiderat mise
ricozdiam?respondit.Tu qui pmanes in petis
Desiderare nanq; misericozdiam dei.est cõuer
ti ad dominum. Ille g̃ desiderat misericozdiaz
qui timet iram eius.Qui eñ iraz non cauet nõ
2 desiderat misericozdiã.sed contemnit.Secun=
do xpõ conuenit misericozdia ex generali pote
state.Quãto eñ homo vel bestia generaliter in
potentia est maioz.tanto est ad clementiã,pmp
tioz Sic̃ patz de leone qui cũ sit fortissimũ aial.
est tamen in pstratos misericozdissimuz.homi
eñ vel animali sibi,pstrato naturaliter miserer̃
Juxta illud. Parcere,pstratis scit nobilis ira
leonis.Si etiam catulus mozdeat leonem. leo
se non vindicat de catulo.Si tamẽ catulᵘ moz
deat catulum statim remozdetur ab eo.et lace=
rant seinuicem ad mutuaz vltionẽ. Dñs noster
ihs xps est leo.de tribu iuda.Apoca.v.et est i
finitus in potentia.quia omnipotens.ideo om
niũ miseretur Sap̃.xj.Misereris omniuz quia
omnia potes.Et ideo in collecta dicit gregoriᵘ
Deus q̃ tuam oipotentiã pcendo maxime t mi
serando manifestas.Si eñ aliquis hominũ re
gem offendat.extra potentiam suam se trãsferre
re potest exulando.et in regnũ aliud transferẽ
do.vel si seipm contemnens mozi non timeat.
potestatem talis regis euacuat. Non eñ habet
potestatem nisi in cozpus qõ affligi non potest
anima separata. Sed isto modo non est de dei
potentia.quia ipius regnũ est vbiq;.in celo et i
terra et in inferno. Juxta illud pš.cxxxviij.Si
ascendero in celum tu illic es tc̃. Ideo eius do
minium non finitur in morte.quia potest cozpᵘ
et animam mittere in gehennã.q; ij.Machᵇ.vj
ỏr.Manum omnipotentis dei neq; viuus neq;
3 defunctus effugiaz.Certo conuenit misericoz
dia xpo exprimentali necessitate. Grauitatẽ eñ
morbi alicuius.medicus scire potest tripliciter
ṕmo p speculationem in libzo. secundo p exa=
miationem in signo.tertio p experientiã in coz
poze,ppzio. Ille autem medicus qui morbuz i=
firmi considerat speculatiue. bene ei ꝓbabiliᵗ
compatitur.Magis autem q̃ signa actualia et
circumstantias infirmitatis practicando exa=
minat.et maxime ille compatitur infirmo. qui
m ozbum consimilem in cozpoze suo portat.vt
dicit Holkot.lectõne.cxvij. xpus enim ante in
carnationẽ suã nr̃as infirmitates cognouit spe
culatiue i li.sa.eterne.et iõ fuit misericoz.iuxᵗ
pš.cij.Quomodo miseretur pater filiozuz. sic
misertus est deus timentibus se.qm̃ ipe cogno
uit figmentum nostrum.Post incarnationẽ in
sua quotidiana cõuersatione. quando factᵘ est
medicus practicando et sanando infirmos vbi
q;.tunc habuit maiozem compassionem t misе=
ricozdiam.Tandem quando temptatus est. si=
tiuit.esuriuit.occisus est.tunc didicit nosse in=
firmitates nostras per expientiam.t ideo tunc
maxime misericoz est inuentᵘ.Ideo dicere po
test culibet peccatozi pš.lxxxv.Misericozdia
tua magna est super me. Sed diceret aliquis.
quomodo deus est misericoz qui puulos non
baptizatos punit eternaliter peccato originali
videtur eñ q; in istos nullaz exercet misericoz
diam.Ad hoc dicunt doctoz q; deus ꝓ pec=
cato originali non solum potest infligere caren
tiam visionis diuine.Sz etiã posset oẽs anihila
re.si vellet.et ideo in hoc agit cũ eis misericoz
diam q; esse humanum habebunt t viuunt sine
pena sensus.Et ideo dicunt cum Hiere. Treñ.
iij.Misericozdia domini q; non sumus consum
7° pti.Quinto bonitas xpi pastoris relucet ex o= ꝙ
uium nutritione.ỏr enim pastoz a pascendo q;
pascit t nutrit oues quadzupliciter.primo scri
pture documẽtis.iuxta illud Ezechᵇ.xxxiij. in
pascuis vberrimis pascaz oues meas.vbi per
pascua vberrima intelligitur sacra scriptura.ỏ
his pascuis gl'atur xpianus.pš. xxij. Dominᵘ
regit me et nihil mihi deerit in loco pascue ibi
me collocauit.Et iteruz.Parasti in conspectu
meo mensam aduersus eos qui tribulant me.
Non enim est panis fortioz. q̃ sacre scripture
contra bella et persecutiones inimicozum.quo
coz ita solidetur et confortetur.Secũdo pascit
oues suas gr̃e incrementis.sicut figuratuz est
Exo.iij.vbi legitur q; Moyses pascebat oues
et minabat ad interioza deserti. vbi apparuit
dominus in rubo ardenti Moyses interptatur
attractans et significat xpm qui per suam man
suetudinem peccatozes ad se traxit t quotidie
trahit.iuxta illud Hiere.xxxj. in caritate ppe=
tua dilexi te.ideo attraxi te miserãs tui. Hic in
q̃ non solum attrahit.Sed etiam oues sua gr̃a
pascit Nam ad interioza deserti minat quando
exteriozem consolationez facit relinquere. quã
homines habent in mundanis et interiozẽ gra
tiam querere que fit in celestibus.Et tunc ap=
paret eis in rubo ardenti.s. in cozde feruenti.
Sicut factum fuit illis discipulis.qui dixerunt
Nonne coz nostrum ardens erat in nobis dum
loquereꝝ nobis in via.quasi diceret.vtiq;.Lu.
vl. Tertio pascit oues suas ecclesie sacramẽtis 3

et principaliter sacramento corpis ⁊ sanguinis sui preciosi. Sicut figuratū est. ij. Reg̃. xij. vbi legitur in pabula quā natan ꝓpheta ꝓposuit dauid. de diuite. qui multas oues habuit Sz pauper nisi habebat vnam ouem puulam quā emerat et nutrierat et que creuerat apud ipsum de pane illius comedens. et de calice eius bibens Sed hanc furatus est diues pauperi. Spūaliť autem per diuitem qui habuit multas oues intellige demonem. qui multos iudeos possidet ⁊ gentes. et qui heu etiam multos xp̄ianos respectu quorum diues nominatur. et rex super oēs filios superbie. Job xlj. Sed per pauperem intellige xp̄m qui dicit in ps̄. lxxxvij. Paup sum ego et in laboribus a iuuentute mea. hic habuit ouem paruulā per quā sb̄audi populum xp̄ianum fidelem. qui paruulus est respectu maloꝝ Quia stultoꝝ infinitus est numerus. Ecc̄. j. hūc quidem populum xp̄us emit suo preciosissimo sanguine. j. Choꝝ. vj. Empti em̄ estis p̄cio magno. glo. p̄cioso xp̄i sanguine. Et non solū emit sed nutrit et apud ip̄m crescit et augmentatur. et comedens de pane venerabilis sacrati corporis eius. et bibens de sanguine. Quia populus laicalis cum sumit corpus xp̄i viuū sumit ⁊ sanguinem. Exquo corpus viuum nunq̄ est sine sanguine. Ideo b. Bern̄. loquens de xp̄o dic̄ Bonus est iste pastor qui dat carnem suam in cibum. et sanguinem in potum. et animam in p̄cium. Et in cle. de reli. et vene. sanc. dicit Clemens quintus. Transiturus de hoc mundo ad patrem. saluator noster dominus ih̄s xp̄s cum tempus sue passionis instaret. sumpta cena in memoriā mortis sue. et passionis instituit summum et magnificum sui corporis et sanguinis sacramētū corpus in cibum et sanguinē suuz in potum tribuendo. Quarto pascit oues suas electas gl̄ie supplementis. q̄ consistunt in fruitione diuine faciei. De his pascuis dixit domin⁹ Joh̄. x. Ego sum ostium per me si quis introierit saluabitur. et ingredietur et egredietur ⁊ pascua inueniet. ibi em̄ inueniunt lympidissimam visionem. ardentissimā dilectionem. iocundissimam fruitionem. Hec pascua exquirebat sponsa. Cant̄. j. Indica mihi quem diligit aīma mea vbi pascas. vbi cubas in meridie. s. feruentissimi amoris et caloris eterni. vbi sol non declinat. Hic est ille pastor q̄ pascit inter lilia. donec apparet dies. et inclinentur vmbre. Cant̄. ij. Sed cur nos non aspiramus ad illa eterna pascua. nisi quia nos hic temporalia impediūt pascua Sicut dicitur Numeri xxxij. de dimidia tribu manassen. qui propter pascua transiordanē mā serunt. et in terraz ꝓmissionis vbi meliora erāt pascua intrare noluerunt. licet alios fratres ad eam conduxerunt. Sic multi sunt qui propter pascua vite presentis retardantur. ne introeāt in terraz ꝓmissionis. ⁊ vbi meliora sunt pascua intrare nolunt. licet alijs auxilium prestent ad eam intrādi. de qua in ps̄. xxvj. Credo videre bona domini in terra viuentium. Sexto bonitas pastoris xp̄i liquet in ouium defensione. de qua sb̄ditur. Bonus pastor animam suam ponit pro ouibus suis. Et exponitur animam id ē vitam. Ipse enim ꝓpter defensionem ouiuz suarum vitam suam exposuit. Quia dicit Ambrosius in exame. li. v. c. vj. Lupus si p̄or hominē viderit. vocem eius eripit et despicit eum tāq̄ vocis ablate. Si autem non precipit homo vocem ipsi lupo. tunc de se ponit vestimentū suuz et trahat illud post se. quia tunc ille timens vestimento illaqueari fugit. Moraliter. per lupū intellige diabolum. qui multis ante tempa xp̄i incarnationis vocem sb̄traxit. et ad lymbuz secum duxit. Recte sicut lupus cum priuat hominem voce audacter inuadit eum. ⁊ secum adducit. sic fecit diabolus. Sed xp̄s verus hō ex sb̄stantia matris in seculo natus. deposuit vestimentum. videlicet quando corpore in sepulcro posito. et animam quasi vestimētum post se traxit diuinitas ad lymbum ad demones debellandum. Quod videntes demones victi fugerunt et sic defendit oues suas a lupo infernali. eas secuz ad ouile celeste deducendo. hic conclude sermonem si videbitur tibi expedire. Moraliť vero per pastorem intelligitur quilibet p̄latus et hic qui vult secure et confidenter dicere hoc verbum xp̄i. Ego sum pastor bonus. debet habere sex proprietates boni pastoris. Primo debet habere panes ad pauperes nutriendos. sic̄ enim pastor ouium sumit secum panes et in pera sua portat vt oues debiles refocillet. Sic p̄latus quilibet siue spiritualis siue secularis debet habere panes in pera vt debiles et paupes reficiat. Per peram hic intellige domum cuiuslibet prelati que debz esse ditissima. quia dom⁹ eius debet pauperibus esse cōmunis. vt probatur xvj. q. j. Quoniam. Sed per panem intellige bona eorum que debent impartiri necessitatibus pauperꝝ. Nam papa ⁊ alij p̄lati solū sunt eccl̄iasticarum rerum dispensatores vt supflua dent paupibus. Juxta illud Luc̄. xj. Qd̄ supest date elemosinam. et omnia vobis munda sunt. Qd̄ si non dent paupibus qd̄ eis debeť rapiūt et auferunt bona pauperꝝ. Quia dicit Hiero. Aliena rapere conuincitur qui vltra necessitatem sibi retinere comprobatur. Et quia sibi ꝓprietatem attribuunt maledictionē damnationis incurrunt. Sicut testatur beatus Augusti. ad Bonifacium. Si inquit p̄uatim que nob̄ suf-

ficiant possidemus non sunt nostra sed paupe
rum, quorum procurationem quodãmodo ge-
rimus. Nam damnabili vsurpatione ppzieta-
tem nobis vendicamus. Et dicit idem Augus.
Et ponitur. xvj. q. j. Decime. Qð si pauperes
in locis vbi illi habitant mortui fuerint. tot ho
micidorum rei ante tribunal eterni iudici appa
rebunt. quia rem a domino elargitam pauperi-
bus delegatam siue concessam suis vsibus re-
seruare presumunt. vide exemplum apearij. c.
ij. de Philippo cancellario parisien. Qui post
mortem apparuit vuilhelmo episcopo et dixit.
hanc vnam esse causam sue damnationis. quia
crescentes fructus annuos cõtra pauperes a-
uide reseruassz. Sed diceret aliquis. Nunquid
tenentur prelati dare pauperibus elemosinam
quando egent. et videtur q̃ non. Quia dicunt
doctores iuris q̃ hoc debet referri ad extre-
mam necessitatem. rñde ad hoc q̃ non est vltia
necessitas expectanda. quia tunc forte non pos
set iuuari pauperi, ppter nimiam debilitateẽ. et
corporis consumptionem. Sed ante talem ne-
cessitatem cum pauper patiatur debet eis sbue
nire. Et hoc non solum de prelatis. verum etiã
de alijs clericis et laicis abundãtibus est intel
ligendum. Quib⁹ singlariter dicit Ambro. Et
ponitur. lxxxvj. di. c. pasce. Pasce inquit fame
morientem quisq; eñ hominez pascendo serua
re poteris, si non pueris occidisti. Ad dictum
autẽ iurisperitorũ dic. q̃ crudele est et in hoc sũt
crudeliores raptoribus. Quia omnes doc. di-
cunt q̃ sit sbueniendũ necessitatibus egenorum
Nam dicit Amb⁹ sup Lucam tractans illð. At-
tulit ager cuiusdam diuitis vberes fructus. Et
ponitur xlvij. di. Sicut hi. Esurientium panis
est quem tu detines nudorũ vestimentum. quod
tu recludis. miserorum redemptio et absolutio
pecunia quaz tu in terram fodis. Tantorũ te q̃
scias inuadere bona. q̃tis possis prestare quod
vales. Secundo debet habere quilibet ꝓlatus
canem ad lupos repellendos. Moraliter p ca
nem. Ansel. li. v. c. xcix. intelligit quemlibet p̃-
dicatorem ppter certas ppzietates canũ. Pri
ma est. quia canis dominuz suum diligit. sic sil̃
ter p̃dicatorem verbi dei oportet esse amicum
dei. Nam p̃dicator qui non diligit dominũ. nõ
est dignus annũciare verba dei. Et tali cõgrue
dicit dominus illud ps̃. xlix. Quare tu enarras
iusticias meas. et assumis testamentum meum
per os tuum. Secunda ppzietas. quia canis do
mum domini sui custodit et defendit. hec dom⁹
domini ecclesia est. quã p̃dicator catholicus ab
hereticis defendit. Vel hec domus ꝓscientia, p
pria est. quã debet p̃dicator sollicite custodire.
sicut fortis armatus atrium suum vt sint in pa
ce. omnia que possidet. Tertia ppzietas. quia
canis p domino suo morti se exponit. sicut dic̃
Pli. in spec. na. xiij. li. c. xlj. Inter aĩmantia. q̃
nobiscum degunt fidelissimi sunt canes et equi
Pugnasse enim canes contra latrones, p domi
nis suis dicit se percepisse Et ponit exemplum
de cane iasonis cilicie. Qui noluit cape cibum
domino suo interfecto. et sic doloze pariter et i
edia consumptus est. Et sb̃dit etiam legim⁹ co
lenum senatorem placentie ab armatis oppres-
sum. canem defendisse. nec vulnerari potuisse.
nisi prius cane interempto. Sic sancti p̃dicato
res pro fide dei et veritate. martirio se exposue
runt, sicut patet in apostolorz martirib⁹ Quar
ta, ppzietas. quia canis voluntarie cum domio
suo ad predam currit. Est enim predicatio qua
si venatio quedam spiritualis. in qua omnis a-
nima deo acquisita est quedam p̃da rapta. Sz
canis ad predam vadit. si a domino suo nõ du-
citur vel sociatur. Quia p̃dicator infructuose p̃
dicaret. nisi eum deus sociaret et iuuaret. debz
ergo predicator dominum non refugere. sed
libenter discurrere ad p̃dicationis laborẽ Quĩ
ta. quia canis corpus domini sui mortui multo
tiens non derelinqt. Sicut refert Pli. vbi su-
pra. de cane ducis sabini. qui ipsum cum essz ro
me in carcere. non dereliquit. nec in morte. Sz
mesto sedens vlulatu cum mortuo mansit. Cui
cum q̃dam cibum obiecisset ad os defuncti tu-
lit cibum. et cadauere in tyberim ꝓiecto vt cor
pus sustẽtaret. saliens intra fluuiũ innatauit. oc
currente multitudine ad speculum fidei anima
lis. Sic p̃dicatores corpus xp̃i mortuum defen
dere debent. quia de morte et passione eius de-
bent memoriam habere. et frequenter p̃dicare
de ea. Exemplo apostolorz Ex quorum psona
paulus dicebat. Nos autem predicamus xp̃m
crucifixum. Si vis habere plures ppzietates.
vide Ansel. vbi supra. Audiuit dilectio vra qs
per canem. audiat etiam hic qui per lupos de-
signantur. Moraliter autem per ipsos lupos
significatur tyrannus hereticus ypocrita vel
diabolus. Et presertim p lupum de quo fit mẽ
cio in euangelio cum dominus dicit. Lupus ra
pit z dispgit oues. diabolus figuratur. ppter
multas ppzietates quas ponit Ansel. li. v. c. x-
xxix. Primo enim assimilatur lupo ratione vir
tutis pedum. Dicitur enim lupus ẽm Jsiõ. li. J
xij. quasi leopos. eo q̃ quasi leoni in pedib⁹ sit
ei virtus. Nam quicquid pede p̃sserit nõ viuit.
Pedes enim lupi sunt delectationes peccati. p
quas in hominem ingreditur. in qbus est tante
virtutis. vt si eius mentẽ conscie p̃sserit eam fi
naliter occidit. De his pedibus ór prouerb. j.
Pedes illorum ad malũ currũt. Scõo ratione

B z

fraudis. Quia legit q̄ lupus aliq̄n voces emittit. sic homines aliquando canum fingunt voces. vt sic pastores et oues decipiant. Sic diabolus aliquando suggestionem imittit et instinctum. qui habet aliquā speciem boni. vt sic homines fallat. Et sic ꝑm apostolum ij. Chor. xj Transfigurat se in angelum lucis quando videlicet videtur bona suggere. que boni angeli cōsueuerunt persuadere. Dicit enī Aris. li. animalium. q̄ in india est quidam lupus. qui habet faciem hominis et caudam scorpionis. Quia diabolus qui in principio quasi rōnalia suadere videtur et sine fraude. postea venenum infundit. Item lupus vt capras capere possit sb̄ foliis se abscondit. et magis astucia q̄ potentia eas vincit. Sic lupus videlicet diabolus animas decipit se abscondendo sub foliis. id ē apparentia bonorum. Est enim versipellis malicijs plenus. Sic in ethyopia dicuntur esse lupi ita varij colorīs. vt nullus eis deesse color videatur. Ita nec deest diabolo aliqua via fraudis. Tertio ratione tyrannidis. quia fortius temptat hominem. quando vidit ipsum magis aduersitatibus fatigatum. legitur enim quando lupus ad ouile vadit contra ventum pergit ne canes eius odorem sentiant. Per ventū itaq̄ intelligitur aduersitas. vnde diabolus contra ventum pergit. aut vadit. quando homines in aduersitate existentem iterum temptando inuadit. Sepe enim iusticia dei permittente homini ex oblatione substantie addit afflictionem in corpore. et deniq̄ in mente temptationem. et sic ad impatientiam et desperationem inducit Sicut patz in Job. c. j. Qui primo res abstulit deinde filios extinxit. postea eum graui vulnere percussit. Per vxorem tandem et amicos graues temptationes cor eius immisit. Sed ille eum in omnibus superauit. Et nota q̄ diabolus plus temptat et persequitur iustos q̄ peccatores. Dicit enim philosophus q̄ lupus non venatur circa locum vbi nutrit catulos suos. Sed venatur a remotis. quasi autem loca propinqua vbi nutriuntur catuli luporum sunt corda malorum vbi nutriuntur delectationes et affectiones peccatorum. Ibi g̃ diabol⁹ non venatur. quia tales temptare non cupit. Sicut testatur Grego. in mora. Illos diabolus pulsare negligit. quos quieto iure possidere sentit. Sed loca ab ipo quasi remota sunt corda iustorum. qui scilicet ei contradicunt. et ideo tales precipue insequitur et male molestat. Juxta illud Grego. Hostis noster in hac vita positos q̄to magis sibi rebellare percipit. tanto amplius repugnare contendit. his igitur habitis vide qualiter quilibet prelatus. Etiam simplex plebanus si predicare per se non possunt habere predicatorem debent. qui silatur cani vt dictum est. eo q̄ suo clamore et sua predicatione ab ouibus suis spiritualibus lupinos tyrānos aut hereticos ypocritas seu diabolos depellat Tertio debet habere quilibet prelatus flagellum ad inquietos corrigendum. Juxta illud. j. Thessa. v. Corripite inquietos. Ideo dictū fuit primo prelato ade et cōsequēter suo cuilibet sequaci. Señ. j. presit piscibus maris et volatilibus celi. et bestijs terre. omniq̄ reptili quod mouetur supra terraz. vbi moraliter per pisces maris significantur ociosi et rebelles. Per volatilia significantur superbi et ambicioſi. Per bestias terre signantur auari et pecunioſi. per reptilia vero lubrici et luxurioſi. quos omnes prelatus debet corrigere iuste. Et ꝑm ecclesiasticas sanctiones ad virtutes reducere. Juxta illud Isa. xxxij. Principes in iudicio p̄erunt. Sed Hol. super li. sap̄. lec. lxxvij. dicit. quidaz similes sunt miluis qui non antiquas galinas. sed pullos inuadunt. Quidam etiam sunt similes mgr̄o leonis qui non leonem sed catulum verberat. Sic prelati moderni non diuites et nobiles peccatores. Sed pauperes ecclesiastica censura castigant. de quo dolenduz est. Quidam etiam vt dicit Hugo li. suo de duodecim abusiōib⁹. negligentes sunt circa sb̄ditos suos et licet per se bene viuunt. tamen sb̄ditos male vire permittunt. et adeo negligentes sunt. q̄ licet eos doceāt exēplo. tamē eos negligunt officio. quia officium correptionis in sb̄ditos nō exercent. de illis habetur figura. j. Reg̃. ij. de heli summo sacerdote. qui licet bene viueret. filios tamē suos male viuere permittebat. Duo enim filij sui scilicet Ofni et Phinees corazb̄ domino grauiter peccauerūt in trib⁹. s. in religione. in rapina. in luxuria. vt late deducit magister in scola. histo. Et q̄uis eos correxerit. qz tamen hoc non fecit cum seueritate. vt dic̄ magister. tū nimis tenere diligebat. iō grauiter offendit deū. Quia ōr. xxiij. q. iiij. c. si is. Si is q̄ ꝑlatus est culpas impune dimittit. non mediocriter deū offendit. Offensus aūt domin⁹ misit ad eum virū dei. Et sive vir iste fuit. pphet̄a sive angelus in specie humana non determinat magister histo. Credit tamen fuisse angelus. q̄ peccatū valde arguebat. et predixit sacerdotiū suū de manu sua auferendū. Qō primo factū ē tempe salomōis ꝑm mgr̄m histo. Qñ ipse repbauit abiathar q̄ erat de thamar. et restituit sadoch in summum sacerdotem. qui erat de eleasar. et in certum signum promissionis dixit sibi. q̄ duo filij sui Ofni et Phinees sacerdotes vno die mori deberēt. et cū hoc videret crederz

sermonem domini infallibi literfoze implenduz Et hoc idem fecit per Samulem.j.Reg̃.ij. Et qz filios suos nõ cozrexit aspere.filij sui in bel lo erant interẽpti.ipe vo cadens de sella.i. ò se de magna fractis ceruicibus expirauit.z sic in se et in filijs suis punitus fuit.vt j.Reg̃.iiij.c. habetur.hoc tãgit b.Hiero.sup epl'am z hẽtur xxvij.di.legant.dicens.Heli sacerdos ipe sanctus fuit.Sz qz filios suos non eruduit in om ni disciplina et cozrectiõe supinꝰ cecidit z moz tuus est.idẽ patet exẽ de symo.c.licet heli.vbi hẽtur licet heli existeret in se bonꝰ sacerdos sũmus.qz tñ filioz excessus efficaciter non corzi puit in se pariter et in filijs animaduersiõis diuine vindictam excepit dum filijs eius in bello inkemptis.ipe de sella cadẽs fractis ceruicibꝰ expirauit.iõ ór exẽ de accu.et inq̃.q̃liter et qñ. scdo.§.ad cozrigendos.vbi ór.ad cozrigẽdos ḡ sbditoz excessus.tanto diligentiꝰ debz platus assurgere.q̃to damnabilius eaz offensas deseruerit incozrectas.Ex iam dictis ꝓcludit q̃ platus non cozrigendo peccata sbditoz sibi cõmissozum sua facit pctã iporum.et p eis punitur.qz dicit augꝰ.xxxij.q.v.ita ne.et xv.q.j. c.j.ita alieno pctõ nullus inq̃natur nisi ꝓsentiendo vel imitãdo fecerit suum.Im q̃ dic̃ Alanꝰ q̃ platus non inq̃natur peccatis sbditoz nisi cõsentiendo vel imitãdo.Sz ꝓsentit cum nõ re ꝑmit cum possit.Cõsentire eñ tacere est.cũ de beas vel possis arguere.vel aliquẽ in erroze fo uere.qz faciẽtes et ꝓsentientes par pena ꝓstrin git.iuxta illud apl'i ad Ro.j.Digni sunt morte non solũ illi qui faciunt.sed qui ꝓsentiunt faciẽ tibus.Quarto platus debet habere fistulã ad bonos demulcendũ.sicut eñ pastoz mediãte fi stula demulcet vel delectat oues.Sic et platus mediãtibus dulcibus vbis debet bonos sbditos delectare.Nam dicit Plutarchus.et idez Ualerius in policra.li.iiij.Princeps debet in ppl'o sicut cytharedus.Sic eñ cytheredus coz das oberrãtes cõpellit.et ad dulcẽ sonum vel armoniã reducit.Sz non errãtibus suauez red dit sonũ in tangendo.ita platus errãtes pecca tozes cõpellit ad concoꝛdiam rigoze iusticie et bonos demulcet remissione clementie. Et hoc est q̃ dicit Aris.x.ethi.Opozтet bonos,puoca re ad vtutes per ꝑmia.malos aũt per penas in sanabiles totaliter extermiare.Et hoc fecit ves pasianus de quo Hugo flozіacẽsis refert.q̃ sta tim adepto impio erga malos se rigidum ostẽ dit dum ptinaces et cõtumaces exterminauit. Indignosq̃ ab officio deposuit.et bonis,pbis et honestis eoz locum dedit. Est tamen notan dum sicut debet plat̃us bonos et honestos dul cibus exhoztationibus demulcere.Sic debet i terdum errantium excessus benigniter remit tere si videret hoc ad salutem eozum expedire Quia certius est vt inquit Plutarchus coz daz remittere.q̃ ꝓtendere.Nam remissa per arti ficium cozrigitur.et debitã soni reddit gratiã. Que autem semel fuerit rupta nullo artificio reparatur.Sic est interdum de peccatoziboꝰ.q̃ bus ꝓlati remittunt peccatuz.nonnunq̃ coz riguntur.et ad concoꝛdiam bonozum reducun tur.et dulcem armoniam penitẽtie z laudis dei faciunt. Sicut patet de Petro Paulo Maria magdalena.quibus summus ꝓlatus peccata dimisit.ꝓpter qõ in laude dei dulciter sonue runt.Si autem per penas rumpũtur nullo mõ reparantur.Ideo dicit Sapiẽs.Misericoꝛdia et veritas custodiunt regem z roboꝛabitur cle mentia thronus eius.Proverb.xx.vbi dic̃ gl'. lyre.q̃ misericoꝛdia diligitur et veritate timeẽ Ecia quia misericoꝛdia sine iusticia pusillanimi tas.z iusticia sine misericoꝛdia crudelitas.que destruũt regnũ et regẽ.Sz mia iusticia stimula ta et iusticia mia tpata custodiunt regem et re gnum.ꝓpter q̃ dicit Señ.de clementia.li.i.c. ij.Nullũ clemẽtia ex oibus magis quã regẽ de cet.Et infra pestifera inq̃t vis est valde ad no cendum.Et.c.iij.Principum inquit crudelitaſ bellum est clementia in quãcunq̃ domum pue nerit eam feliciter et tranquillam pstabit.Et in fra.c.iiij.dicit.Si dij placabiles z equi delicta potentium non statim prosequuntur.q̃nto eq̃ us est hominez.,ppositum miti animo exercere imperiũ.ideo Ualerius.li.v.c.j.de Alexandro dicit.Alexander vt infinitam gl'iam bellica vir tute ita pcipuum amoꝛem clementia meruit.,p pter qõ dicit Señ.Reges debent esse sicut me dici.et non minus turpia sunt regi multa sup plicia.q̃ medico multa funera.Et ideo dicitur metrice.Sit piger ad penas princeps ad ꝑmia velox.et doleat quotiens cogitur esse ferox. Quinto ꝓlatus debet habere coznu videlicet potestatis ad superbos deuincendum. Sicut enim debent subditos suos bonos diligere et demulcere..ita superbos et rebelles et tyran nos suo domino debent expugnare.Sicut En chises docuit filium suum Eneam.vt recitat Virgilius li.vj.et beatus Augustinus idem al legat ix.de ciui.dei.c.xiij.Tu regem populos imperio romanos.Merito hee tibi artes erũt pacis imponere mozes.parcere subiectis.z de bellare superbos.Naz vt dicit Volkot li.xxxij In quolibet bono ꝓlato debet esse foztitudo resistentie cõtra malos.et declarat hoc per il lud Sap̃.j.vbi ór de moyse p̃lato filioz israel. Stetit contra reges hoꝛrendos in poztentis z signis.quasi diceret.de quolibet alio p̃lato.q̃

Sermo x.

adinstar moysi non licet sibi fugere fingere vel fauere. Fugere p cure dimissionem. Fingere p dissimilationem. Et fauere p adulationez. Sed stare contra veniendo. contra opponendo. et contra dicendo. Unde de ꝑlatis bonis potest exponi illud ps. lxxix. Posuisti nos in cōtradictionem vicinis nostris. Nam ꝑlati sunt sicut elephātes quibus pugnabant olim reges ꝓtra
f inimicos. Narrat em̄ magister Johes beleth li suo. de offi. eccl'ie. q elephantes sunt adeo animalia fortia. q supra eoꝝ dorsum extruitur vnum castrum ligneum in quo possunt triginta quadraginta vel q̄nquaginta homines dimicare. Alexander g̃ pugnaturus contra porum regem indorum duplici contra illos vtebat cautela vna vice ordinauit vt ponerētur statue ree plene pruinis calidis t feruētibus in via vbi debebant iste elephantes transire. qui statuas homines estimantes eos cum ꝑmuscidis subuertere nitebantur. Sed statim ab ere feruenti in ꝑmuscidis combusti fugaz inierunt et maximā stragem in exercitu indorum fecerunt. Alia vice coram suo exercitu fecit minari vnum gregē porcorum in quo iussit vnum porcellum teneri t affligi. quo clamante. totus grex grunire cepit. modo elephantes naturaliter timent grunitum suis. Audientes autez illi elephantes tā tum strepitum porcorum grunientium fugaz inierunt. et in exercitum ꝑprium grauem stragez fecerunt. Moraliter per illos elephantes qui sunt animalia maxima t fortissima adinstar mō tium signantur maiores ꝑlati in ecclesia ꝓpter magnitudinez dignitatis. t ꝓpter similitudinē castitatis. quia elephas est animal castissimuz Horum officium est exercitus ecclesie p̄cedere et malos sue p̄dicationis mugitu terrere. Sup istos collocantur turres lignee. quia eis suppo nuntur ecclesie et cōmittunt animarum cure. Istorum vnus fuit Petrus de quo dixit saluator Math'. xvi. Tu es Petrus et super hāc petram edificabo ꝛc̄. Diabolus aūt timens istos elephantes duplicem ꝓuidit cautelam. Primo em̄ cōtra eos posuit statuas ereas plenas igne Iste statue sunt mali ꝑceres nobiles et potentes. qui videntur sicut fuerunt patres eorum. Sed non sunt nisi statue et laruati. quia effigiē exteriorem hominis habent sed non vitam. nō prudentiam. non rationem. non mansuetudinē quā homini indixit natura. Sunt tamen statue ree ꝓpter strepitum superbie secularis. t sunt pleni intus igne iracundie. inuidie. et luxurie. vt testatur b. Hiero. et scribit Eusebius in epla ad damasum de morte gl'osi hieronimi loquens de nobilib⁹ huius mūdi dicēs. Quid diues et mortali aura past⁹. aliud est q̄ quoddā omniū pctoꝝ vas putriduz. vbi supbia ibi luxuria ibi auaricia. t sic de alijs. Nōne in diuitib⁹ potētibus et nobilib⁹. nōne latrones q̄ pauperꝝ mercedē violent dep̄dātur. t eos dep̄munt atq; ne gant. q. d. btūs Hiero. certe sic iō sunt statue ree plene igne. Et ꝛgrue de quolibz exponitur illud Job xlj. Alit⁹ ei⁹ prunas ardere facit. isti inq; stant ꝓtra elephātes. i. eos. ꝑlatos. t ꝓburunt ꝑmuscidas eoꝝ. ita q̄ nec corripe nec corrigere eos audēt. Nō solū aūt istos timēt interdum ꝑlati nr̄i. imo strepitū porcoꝝ. et clamorē vni⁹ suis. porci em̄ sunt lubrici. Moral'r. porc⁹ et sus est publica meretrix. iux̄ illud. puer b. xj. circulus aure⁹ in narib⁹ suis mlier pulcra t fatua. Sz ꝑlat⁹ t pastor spūalis debz hre baculū scz legis ad indoctos edocēdos. exquo q̄libet ꝑlat⁹ suscepit docēdi officiū. iō docere dēt subditos vbo et exemplo. Et si pascere nesciūt exemplo et vbo docēne. non dēt hre nomē pastoris. qz dic̄ b. Greg̃. nō debz esse agricola. q̄ nescit arare. nec miles q̄ nescit pugnare. nec nauta q̄ nescit picula euitare. Hic nec dēt eē pastor q̄ pascere nescit. Jō dr Sap̄. vj. Diligite lumen sapie oēs q̄ p̄estis pplis. qz ꝑlat⁹ vt digne ꝑsit dēt esse lumiosus ꝑ rectā sb̄dit oꝝ informatōez iō dic̄ b. greg̃. xxxj. moza. Cū is q̄ sb̄est fuit ad obsequm. restat vt q̄ p̄est fuiat ad victū vel ad vbū. Et cū is q̄ sb̄est iussis obtempat. oportet vt is q̄ p̄est curā sollicitudis impēdat. Et iā verificat illd Treñ. j. Facti sunt p̄ncipes eius. velud arietes nō inuenientes pascua. ꝓpter qd exponit illd zacha. xj. O pastor et idolū derelinquens gregē. Et recte tales ꝑlatos iō idolo cō parat b. zacharias. Primo sic̄ idolū fm ps. oculos hz et non videt. ps. cxiii. ita et ipi carent vtute visiua discretionis et ꝓscie. q̄ discernere dēt necessaria int̄ lepram et nō leprā. i. pctm̄ veniale et pctm̄ mortale. Carēt cognitiōe nō solum scripture sacre. sed nōnulli oīs libalis scie. isti excecant puluere ɛreno et stercorib⁹ irūdinum Thob. ij. et Isa. lvj. Specatores ei⁹ oēs ceci. isti nr̄ videt quo ad spūalia. t tm̄ vident tpalia ad emēdū et dispēsandū nō ꝑ ecclie sz amicoꝝ vtilitate. Sz tales nō ꝓsiderāt qd dicat Canon xij. q. iij. c. placuit. Quicq̄d emptū ē de pecunia ecclie suū est. Qd si clicus hz pecuniā de p̄benda sua vel ecclia et inde emat p̄diū. licet illā pecuniā potuisset dare i intuitu pietat ꝓsanguine is vel alijs psonis. nō tm̄ p̄diū huiōi. qz stati cū fuit emptū acq̄situ est ecclie. Siue noie eccle fuit emptū seu alieno. iō nō ꝑt cleric⁹ alienare. ꝑpria autoritate. vt dic̄ vuilh'. Sedo carz spūalē olfactiua. qua virture sensitiua sentitur odor ille. quo anime deuote currunt post spōsum. Cā tico. j. Curremus in odore vngentorum tuoꝝ

Nam odor spine florētis affert eis odorē suauē q̄ de p̄dicto non curāt. Moraliter .odor spine florētis sunt diuitie, honores, dignitates. q̄ tñ redolent in naribus platorꝝ. q̄ odorē p̄de celestis vel xp̄i quem inseq̄ deberēt totaliter amiserūt vt ꝑgrue exponetur de ip̄is. Nares hñt et nō odorabunt. Et nesciūt tales q̄ dicit Bern̄. Nunquam in honore sine dolore. in p̄latura sine cura. Sz hoc aduertit ille nobilis triūphator romanus Lypus. de quo scribit Ouidius xv. metamorphosios post mediū dicens. Lyp⁹ iste veniēs de bello in quo p romanis pugnauerat et tropheū habuerat. Subito sica casu respexit in vndā. deꝑhendit faciē suam coznutā. Estimans aūt se esse delusuz ꝑ imaginē in aqua manum ad caput deposuit. z in fronte coznua reperit Statimq̄ sacrificās dijs suis in intestinis bestiarꝝ. iussit .pphetā req̄rere. q̄d istud .pdigiū designaret. .ppheta vō noie traies ꝑsiderans z ꝑsulens diligēter rñdit. q̄ statutū erat. q̄ si intraret muros ciuitatis rome rex fieret romanorum. p se z suis successorib⁹ in eternū. Quo audito statim auertit faciē torzuo vultu a ciuitate et cepit redire et fugere a ciuitate rogans deos q̄ talia fata. pcul pellerēt ab eo asserens se male exulare. pspera q̄ diadema regni suscipe. Statim misit p patrib⁹ et senatu romano. vt ad eū extra ciuitatez venirent. et facto monticulo de terra opertisq̄ coznibus suis cozona de lauro alloq̄batur ramanos in hac sentētia. Vos inq̄t patres estis ꝑscripti vn⁹ ex hac multitudie quā videtis quē nisi ab hac vrbe vra repulerit erit rex vester Et sicut dixit nobis .ppheta dabit vobis iura familiaria z onera fuitutis. z iaz dudū intrasse vrbem poterat nisi eum impediuissem. Quis autem sit non dicam nomine sed signo. ille est qui coznua infronte gerit populus motus clamabat. quis est ille. et quilibet respexit frontem alterius. Tunc Lypo dixit ad populū. Ecce inquit quem queritis habetis. et statim populo respiciēte dissoluit cozonā de capite z coznua eius ostendit. Quo viso oñes supza modū doluerunt et fecerūt eum iterato coznuā imponere capiti Et quia muros ciuitatis intrare nolebat. tantū sibi de terra dederunt q̄tum vnum aratrum circumcingere potuit vna die. Ecce q̄ sprezuit honores et dignitates mundanas. Tertio sicut idola carent auditu. quia habēt aures et non audient. Sic et hi prelati illitterati carent virtute auditiua. duas enim aures habere deberent. vnam ad audiendum delectabiliter et libenter verbum dei. Aliam ad intelligendum faciliter et humiliter clamorez egeni. Prima auris est dextra. secunda sinistra. Sed moderni ꝑlati nōnulli more aspidis surde dextraz aurem obturant terza et sinistraz cauda. Quia si offeratur eis copia verbi dei. dicunt enim q̄ non vacant eis. Oportet em̄ de certis redditibus et placidis habere consilia. Si clamēt pauperes. p elemosina obturāt aurem sinistrā cauda. dicunt em̄ tāta familia est nobis necessaria tot milites. tot clerici. tot armigeri. tot seruientes. tot famuli. tot ribaldi. q̄ vix sufficiunt q̄ cunq̄ de ecclesia possidemus. Et iste due surditates reddunt eorum orationes execrabiles et inefficaces. De prima Prouerb. xxviij. Qui declinat aurem suam ne audiat legem. orō eius fiat execrabil. De secundo Prouerb. xxj. Qui obturat aurem suam ad clamorem pauperum clamabit ip̄e et non exaudietur. Quarto sicut idola carent gustu. Sic moderni multi prelati carēt virtute gustatiua spirituali. qua gustatur a sanctis. q̄m suauis est dominus. Ps. xxxiij. patiuntur enim febres variorum peccatorum. Quia modo infrigidantur per timorem perdēdi temporalia. Modo calescunt per rancorem semetipsos vlciscendi de iniuria. modo sudant corpore delicijs et desidia. Et ideo gustum habent infectum. et non sapiunt que dei sunt. De quibus Paulus. Collo. iij. Que sursum sunt sapite non que super terram. Sed d. a. quare talibus prelatis spūalia et celestia non sapiūt. Ad hoc potest respondere. q̄ hoc est ꝑpter delectationes carnales. Dicit em̄ Aris. de ꝑbleu. particula xij. ꝑbleumate v. Comedentibus fructus putridos vinum dulce videtur amarꝝ. q̄ amaritudo manet diffusa in lingua eorum. et magis diffunditur per vinum. Moraliter. fructus putridi sunt gula et luxuria que putrescere faciūt corpus hominis. quia de luxuriosis dicit Joel x. Putrescunt iumenta in stercore suo. Et hos fructus quidam prelati comedunt. Nam cū fuerunt pauperes scolares vixerunt satis sobrie cum autem ad prelaturas venerunt vestiti sunt mollibus. et quotidie splendide epulantur. ex quibus sequitur luxuria. de talibus dicit bern̄. super cantica. sermone xxxiij. Ministri xp̄i sūt et seruiunt antixp̄o. honorifice incedunt de bonis domini. qui domino honorem non deferūt vnde is. quez quotidie videm⁹ meretrici⁹ nitor hystrionicus habitus. regius apparatus inde aurum in frenis. in sellis. in calcaribus. et pius calcaria q̄ altaria fulgent. inde mense splendide ciphis et cibis. inde cōmessationes et ebrietates. inde cythara lyra tybia. inde redundantia torcularia et promptuaria plena eructantia ex hoc in illud. inde dolea pigmentaria. inde referta etiā marsubia. pro his volunt esse vt sunt ecclesiarum prepositi. decani. archidiaconi. episcopi. z archiepiscopi. hec Bernard⁹

Sermo x.

Et quia hos fructus putridos delectationū comedunt. ideo vinum deuotionis et spūalis contemplationis eis non sapit. Et de talibus dicitur Lu. xiiij. Nemo virorū istorum qui vocati sunt gustabunt cenam meā. Quinto sicut idola carent tactu. quia manus habent et non palpabunt. pš. cxiij. ita iste carēt virtute tactiua spūali. nam duas manus habere deberent dexterā qua reuerenter tractarent misteria sacramētorum. Et sinistram. qua suauiter curarent vulnera peccatorum. Prima manus debet esse mundissima qua tractare debent filium dei. Juxta illud j. Joh. j. Manus nostre cōtrectauerūt de verbo vite. Sed ista manus in multis est lepsa et infecta libidine. vt merito vnicuicz dicatur a xpo. Joh. xx. Noli me tangere. quasi diceret. Noli me tangere celebratione diuinorum. administratione sacramentorū. ppter īmundiciaz vite tue. Et Job xiij. Manum tuā longe fac a me Secundo manus debet esse suauissima qua tractare debent vulnera peccatorum. de hac manu dicitur. iiij. Reg. v. Putabam q egrederet ad me. et tangeret manu sua locum lepre. ō hac Math. viij. Extendēs manū suaz tetigit leprosum dicens. volo mundare. Multi autem curati sunt his diebus vt canes qui sola lingua lingunt vlcera lazari Sed manu non tangūt quia opera misericordie non impēdunt. nec operib9 pprijs exemplum pbent sbditis vel penitentie vel virtutis. Juxta illud Math. xxiij. Sup cathedram Moysi sederunt scribe et pharisei ꝛc Alligant enī onera grauia et importabilia. ꝛc. Ideo tales sacerdotes et platos comparat b. Greg. in omel. xvij. aque baptismatis. que alios mundat et seipsaz non mundat. dicit sic. Ingrediuntur electi sacerdotum manibus expiati celestem patriam. et sacerdotes xpi per vitā reprobam ad inferni suplicia festinant. Cui rei similes dixerim sacerdotes malos nisi aqua baptismatis. que peccata ceterorum deluēs illos ad regnum celeste mittit. et ipsa in cloacas descendit Spūaliter autez quilibet homo pastor singularis habens vnicam ouiculam. s. animaz quā deus creando corpori infudit. et infundendo creauit. fm Augu. et non soluz eam creauit Sed cum perdita esset quesiuit eam. et precioso sanguine suo in ara crucis redemit. de hoc precio quo eum redemit loquitur beatus Bern. in suis meditatiōnibus. c. iij. Sublimius est aīme precium que non nisi sanguine xpi redimi potuit. Quā ergo cōmutationez dab pro anima tua qui p nihilo das illam. Nam filius dei cuz essz in sinu patris a regalibus pro ea descendit. vt eam a potestate diaboli liberaret. Quā cum vidisset peccatorum funibus irretitam. et iam demonibus tradendam vt morte ppetua damnaretur. fleuit super illā. s. qui flere nesciebat. nec solū et fleuit. Sed et se occidi permisit. hec bn. Hec inq̄ anima est omnis illa de qua loqtur dominus Lu. xv. Quis ex vobis homo qui habet centum oues. et si perdiderit vnā ex illis. nōne dimittit nonagintanouez in deserto. et vadit ad illam q̄ perat donec inueniat illam. q̄si dicerz vtiqz. Et qz deus intīm eam dilexit pditam quesiuit et redemit. redemptāqz custodie tue o hō tradidit. Et ideo si velles eā caute custodire debes sicut bonus pastor hec sex habere. Primū panis cōfortans. et est triplex. Primus est materialis. qui datus paupibus multū pdest aīabus. Jō dicit Aug9. li. v. omel. iiij. Da panē dū poteris. qz nemo esuriet in inferno. non habeb9 post mortē frumentū illic. nec aliquem mēdicū quia non erit tempus miserēdi. Secūdus panis est spūalis. et hic est verbum dei. et hūc panem debet hō sp cōcupiscere. Quia vt dicunt medici. Cōcupiscētia nutrimēti est signum sanitatis et dispositionis in corpe. Et p oppositum abbominatio cibi et potus est signū grauis infirmitatis. Moraliter verbū dei est cibus xpiane aīe de quo Math. iiij. Nō in solo pane viuit homo Sz in oi vbo qđ pcedit de ore dei. de hoc pane dic̄ b. Amb. i quodā fmōe q̄dragesimali. Quis q̄s vbis dei pascit. frenū pabulū ñ reqrit. Nec em̄ pt seculi panē cape q̄ pane reficitur saluatoris. Negligit famē corpis. q̄ pabulo intēdit lectionis. Nec ventris curam hre poterit q̄ alimentū vbi celestis acqrit. ipa em̄ est refectio. q̄ saciat aīaz. q̄ impinguat viscera. cū de diuinis scpturis cibū eloquij pennis accepim9. hec ambro.. Qñ g̃ sic est q̄ psona q̄cunqz legere vl audire sermōes desiderat. ꝛ cū delectatiōe sibi incorpat. Sic̄ btā maria magdalena q̄ sedēs sec9 pedes ihu audiebat vba illi9. Et sic̄ ille ē q̄ ait. pš. cxviij. Quā dulcia faucib9 meis eloq̄a tua. Tūc signū ē sanitat̄ pscie vl saltē bone dispositiōis ad sanitatē i hoie Et pt apte dicere cū hiere. xv. Inuēti sunt sermōes tui. ꝛ comedi eos et factū ē mihi vbū tuū in gaudiū et leticiā cordis. Et p oppositū q̄ nullū saporē in sermōibus diuinis expiunt̄. nec aliquā dulcedinē sentiunt signū ē q̄ stomachus eoz replet9 ē mal̄hūoribus ꝛ q̄ gule infirmāt̄ Et tles fuert hi ō qb9 dic̄ pš. cvj. oēm escā abhoiata ē aīa eoz ꝛ approp̄iquauert vsqz ad portas mort̄. Idcirco Sap. vj hortat̄ nos sapiēs i psona xpi dicēs. pcupiscite fmōes meos. ꝛ diligite eos ꝛ hēbit̄ disciplinā diligere em̄ fuare ē. iux illō Joh. xiij. Si q̄s diligit me fmonē meū fuabit. qz fm greg. i omel signū dilectōis exhibitio ē opis. Nō em̄ sufficit fmōes xpi i mēoria portare nisi fuētur in vita.

Unde Aug⁹. super ps̄. cxviij. In quo corrigit adolescentior viam suam ꝛc̄. dicit. Custoditio sermonū xp̄i intelligenda est opatio preceptorum. Frustra em̄ custodiūtur in memoria. si nō custodiuntur in vita. Nam verba dei tenendo agunt q̄dam ne obliuiscātur. non tamen agunt viuendo. vt corrigātur. Tertius panis ē sacramentalis de quo dicit ps̄. lxxvij. Panem angelorum manducauit homo. de hoc pane dicit b. Hiero. vt scribit Eusebius. in epl̄a ad Damasū portensem ep̄m. Tu panis angelorꝝ. tua visiōe angelos letificas. reficis. ꝛ gl̄ificas mentez nō ventrem. qui in te non inpinguatur. virtutibus eger iacet in flagitijs. Tu manducātem vt condecet in te transmutas vt in ꝑticipatione efficiatur deus. Et infra sb̄dit ꝓbando ꝙ anima viuit mediante ista esca dicens Tu certe vita es. vitalis. dulcis. et amabilis. atqꝫ iocunda. Tu vita es qua viuit omnis creatura. et sine q̄ moritur. Et post pauca. eya inquit fidelis aīa gaude et exultare. ne moreris his pasci delitijs. ne pegriteris hoc fruaris conuiuio in quo nō carnes hircorum vt olim in lege sed saluatoris tui corpus ꝓponitur Et infra. nemo sine te viuere potest ad momentum. tu solus vitam omnibus creaturis p̄bes. in te solum delectatur cor meū In te exultat anima mea tibi soli adherere cupit mens mea. hec ille. Sine istis trib⁹ panibus nō p̄t subsistere ouis. nostra videlicet aīa. Qua propter q̄libet homo vt fidelis pastor pascat eā pane materiali elemosinā tribuēdo pane sp̄uali verbum dei audiendo. et pane sacramētali corpus xp̄i frequēter sumendo. Et potest addi q̄rtus panis pn̄ialis. penitentiam videlicet iniunctam complendo. de his panibus latius dixi s̄ parte prima. dominica letare. sermone. ij. F. G Secundum est canis latrans. Habet em̄ aīma tua o homo tres hostes lupis crudelissimis seuiores. Primus est caro. de quo hoste conqueritur anima per augu. in soli. c. vl. Caro cum q̄ habito semper me ducere vult ad peccatuz. me cum em̄ vult coronari. Sed non mecū decertare. nullum peiorem patior hostem q̄ corpus in quo habito. Est em̄ quasi leo subuersor in domo mea vndiqꝫ me pestifero morsu dilanians ꝛ consumens. Secundus hostis est mundus. de quo conqueritur iterum per Augus. vbi supra dicens. Mundus circumcingit et obsidet vndiqꝫ et per quinqꝫ portas. id est quinqꝫ sensus corporis mei sagittis suis me vulnerat. et mors intrat per fenestras meas. Tertius hostis est diabolus. de quo cōqueritur per Aug⁹. soli. c. v. Nihil enim aliud desiderat q̄ vt me ꝑdat inimicus. vt occidat semꝑ vigilat absqꝫ sōno. et ergo vt me custodiam nolo a somno euigilare. Ecce tetendo laqueos ante pedes meos infinitos. et omnes vias meas adimpleuit decipulis ad capiendum animam meam. hec ille. Isti tres hostes figurati sunt per tres bestias. leonem. vrsum. et lupum. per leonem caro. per vrsum mundus. et per lupum diabolus figuratur. Sed exquo in hoc euangelio est mentio de lupo. ideo obmissis alijs. dic per lupum diabolum figurari. Primo per rationem luctamis siue ludi. Quia s̄m Pli. in specu. natu. Lup⁹ valde diligit ludere. et ideo si potest rapere puerū cum eo ludit. et postea comedit. Sic et diabolus ludit cum peccatore. cum ei peccata leuia dic̄. ꝛ deū propicium. et tempus longum ad penitendum. De quo ludo dicit beatus Gregori⁹ in pasto. Diabolus facta aliorum modo grauiora. modo quasi nihil esse qd̄ perpetratum est modo deum misericordem loquitur. modo adhuc tempus sufficiens ad penitentiaz pollicet̄. vt duz ꝑ hoc mens decepta ducit̄. ab intentione penitentie suspendatur. Ideo dicit sapiens Prouerb̄. xiiij. Stultos illudit peccatuz. id est diabolus qui est causa peccati. Postq̄ autē cū peccatore luserit eum comedit. Jux̄ illud Ambro. in sermone. diabolus non diligit filios suos. sed odit. sic enim eos amat vt perdat. sicut amat gluto morselluz vt comedat. Secundo ratione fortitudinis. naz lupus habet magnā fortitudinem in capite et in collo. in intestinis aūt est valde debilis. Sic tota vis diaboli est in p̄ncipio temptationis. Et si in principio sibi resistitur debilis efficitur. Dicit enim Ambrosius et etiam positum est superius. ꝙ homo vocem perdit. si euz primo viderit. Sed si homo lupū ante conspexerit audaciam perdit et caudā deponit. Moraliter. lupus tunc hominem preuenit videndo. quando eum in principio non resistentem conspicit. Sed econuerso tunc homo lupum prius cernit cum se armat et ꝓperat ad repellendū temptationis p̄ncipium. et tunc diabolns perdit audaciam et caudaz deponit qn̄ temptare dimittit. et ad finem. i. ad consensum ipsam temptationē non pertrahit vel perducit de hoc dicit Criso. super Math̄. Grauis et intollerabilis impetus diaboli quem si quis fortiter abstinuerit in secundo inuenerit infirmiorem. Quanto em̄ plus repercussus fuerit. tāto magis refrigescit. tertio ratione breuitatis. dic̄ enim Aris. de animalibus. Quando lupus senescit ꝙ non potest predari. vadit de nocte iuxta ciuitatez et insidiatur hominibus. Sic diabol⁹ sciens tempus suum breue iam de hominib⁹ bestialibus non curat. sed bonos deuorare festinat. idcirco ꝯtra hos tres hostes debet homo habere canem latrantē. i. ꝯsciētiā remordentez

Sermo x.

Nam cuz caro mũdus vel diabolus allicĩũt ad peccatuz. debet conscientia recalcitrare ne hõ cõsentiat et anima capiatur. de hoc vide parte p̃ma. dominica infra octauã natiuitatis xp̃i J. E. et K. J. Tertium est flagellum castigans. et hoc flagellum est tribulatio que p̃seruat animã a peccatis. Qð testatur deuotus amandus li. j. c. xnj. loq̃ns de tribulatõe dicit. Quid hoc thesauro p̃ciosius. quasi dicerz nihil. ipa nãq; peccatum tollit. purgatoziu minuit. repellit tẽptationes. extinguit carnalitates. spiñ reuocat. spem roborat. vultum hilarat. ꝓscientie cõfert serenitatem. et interno; gaudio; cõtinuam p̃stat vbertatem. ipa est potio sanatiua. herba salutifera super oñes herbas paradisi terrestris. corpus corruptibile castigat. Sed animazvegetat ĩmortalem. anima deuota saginatur tribulatione sicut lilia rose fecundanť celesti roze. hec ille. Et dicit notanter q̃ tribulatio aut castigatio est potio sanatiua, ꝓpter qð libenter est bibẽda. Si eñ medic⁹ manu sua, ꝓpinat infirmo potionem, z p̃temptat bibendo faciens sibi credẽtiam. licet medicina sit valde acuta. tamẽ infirmus acceptat. xp̃s est medicus magnus. q̃ veit de celo et calicem p̃temptauit tribulationis. et nobis, p remedio infirmitatis peccati, ꝓpinauit in p̃ñti. z ideo castigationes eius filiali benignitate suscipiamus. Si eñ suscipimus eius castigationes. tunc anime nostre sunt in manu ipsi⁹ iuxta illud Sap̃. nj. Justo; anime in manu dei sunt. scilicet castigantis et non tanget illos tormentum mortis. Quartum est baculus suppoz tans. per hunc baculum intellige crucẽ domini per quam transiuit iordanem p̃sentis mortalitatis et penalitatis. Juxta illud. In baculo meo transiui iordanem istum. Geñ. xxxij. Mediãte etiam isto baculo debet anima fidelis supportari. et per tempestatem huius mundi ad celum nauigare. quia crux xp̃i est pons per quem xp̃s transiuit. lectus in quo ipe dormiuit. scala per quam ascendit. libza in qua redemptio nra pependit. Primo quidẽ est pons per quẽ xp̃us transiuit fluuium mundane vanitatis sup quez calcare debem⁹ pedibus affectiõis. vt nos supportet fortiter a fluctibus inundantis peccati. Et sicut quilibet contemnens pontem p̃liçitatur z sb̃mergitur. ita qui non suppoztať a cruce nec ei innititur saluari non potest. Quia ór Sap̃. xnj. Exiguo ligno credunt. i. cõmittunt homines animas suas et mare transeũtes p ratem liberati sunt. Jdeo dicit aplus j. Chor. j. Uerbum crucis quidem peuntibus stulticia ẽ. his aũt qui salui fiunt. i. nobis xp̃ianis vt⁹ dei est. vnde de cruce exponi potest Sap̃. x. Cũ aq̃ deleret terram sanauit iterum sapiẽ. p ꝓtemptibile lignum iustum gubernas. Est tamen notandum q̃ crux xp̃i materialis in qua pepẽdit non solũ nos suppoztat per mare huius mundi Sed etiã crux aut baculus penitẽtie q̃ est crux spiritualis. de qua dicit maximus in sermõe de martiribus. crux non solum intelligitur lignuz et patibulum. Sed pie vite virtutisq; ꝓposituz Qñ omnis xp̃iani vita qui scõm euangeliuz vixerit crux est atq; martiriũ. iste est pons penitẽtie qui non est fixus et ĩmobilis. Sed est pons qui leuatur ð die et sb̃trahiť in nocte. ideo q̃ voluerit super isto ponte transire opoztet q̃ veniat de die. Dies est vita nostra. Nox aũt ẽ moz. Pons crucis penitentie eleuatur et subtrahiť a pedibus nostris in morte. ideo hoztať sapiẽs Ecc̃. xvij. Ante mortem ꝓfitere dño. a mortuo quasi nihil parit confessio. Et iterum Ecc̃. xvij. Ante obitum tuum operare iusticiam. qñ non est apud inferos cibum inuenire. Est eñ hoc figuratiue lignum qð dominus ostendit Moysi. Exo. xv. vbi legitur. Cum populus venisset in maspbat. et inueniss̃et aquas ita amaras q̃ eas nullo modo bibere potuerunt. clamauit Moyses ad dñm. q̃ ostendit ei lignũ qð cum missum fuisset in aquas dulcorate sunt aque. atq; facte potabiles. Jsto mõ moraliter si quecũq; penitẽtia in hac vita nobis amara videtur. ĩmittatur lignuz crucis. et recogitetur quid ibi passus sit xp̃s. dulce fiet nobis quicq̃d, p eo bibemus. Jõ dicit Jsi. li. de sum. bo. Si passio xp̃i redemptoris ad memoziã reducatur. nihil est tam duruz quod non equo animo tolleretur. parua eñ videbuntur que tolleram⁹. Si recozdemur q̃d biberit ad patibulum q̃ nos inuitat ad celum. ille eñ obꝓbzia irrisiones contumelias alapas sputa flagella spineã cozonã crucemq; sustinuit. et nos miseri ad nostrã cõfusionem vno sermone fatigamur vno verbo deijcimur. Secũdo crux xp̃i est lectus in quo xp̃s dormiuit. Qñ eñ dominus in meridie reclinat se ad dormiendũ in estate solẽt fenestre sui thalami claudi. vt quietius dormiat. Jsto modo quando xp̃s fatigat⁹ de miseria dormire volebat in lecto crucis fenestre mundi videbantur clause. quando facte sunt tenebze sup vniuersam terrã. Mat. xxvij. A sexta hoza vsq; ad nonã hozã. De hoc lectulo hẽtur ij. Paraľ. xxxj. Occiderũt eũ in lectulo suo et mortuus est. ibi fuerunt duo in lectulo vno. Math. xxxj. Diuinitas vo et humanitas vna assumebať ad penã. alia libera relinq̃batur scz diuinitas. qz pati non potuit et bene potest crux xp̃i vocari lectul⁹. et nõ cõplete lect⁹. naz ita strictus fuit et bzeuis q̃ nec habuit vbi caput reclinare. nec vbi genua potuit collocare. Unde de eo potest exponi illud Genes. xlix.

Finitis nanq; mãdatis quibus filios instruebat collegit pedes suos super lectulũ et obijt. Hoc fuit ferculum qd̃ fecit sibi rex salomon de lignis libani. Cant̃. nj. Et d̃r ferculum a fero fers. et non a ferculo escarum. et est genus vehiculi qd̃ a vulgo lectica d̃r in signũ ꝙ crux xp̃i ferat omnes homines et deuotos per mare huius mundi ad portum salutis eterne. Tertio crux xp̃i ẽ scala per quã xp̃s ascendit. Ascendit igit̃ sicut ionathas reptans manibus et pedibus. ad mõtem vbi erat statio philistinoꝝ. j. reg̃. xmj. Hec est scala quã vidit iacob in somnis cuius cacumen attingebat celum. et angelos ascendentes et descendẽtes et dñm innixũ scale. Gen̄. xxvnj Hanc visionem exponit glo. super c. firmiter. d̃sum. tri. et fi. ca. dicens. Crux xp̃i est scala. quã xp̃s ascensurus in celum sibi et suis sequacib⁹ erexit. quã Jacob stantem sup̃ terram et cacumen eius tangens. celum in sp̃ũ preuidit Hanc scalam angeli. i. doctores et p̃dicatores ascendunt. dum misterioꝝ eius sb̃limia ꝯtemplãtur descẽdunt autem dum opa eius humilitat̃ imitatione assumũt. vel dum ꝓ capacitate auditorum fidei efficaciaꝫ annunciãt. hec hol. lec. clxj Sup̃ istam scalam oportet ascendere si ad celũ venire volumus. nec ad veram gl̃iam aliter venire quis potest. Ideo dicat q̃libet cum apostolo. ad Gal̃. vj. Mihi autem absit gloriari. nisi ĩ cruce domini nostri ih̃u xp̃i. Quarto lignũ crucis est libra in qua redemptio nostra pepẽdit. Diuites et nobiles quando pecuniã soluunt in magna quantitate non numerant sed ponderãt seu librant. Pauperes vero semper numerant tamen cum vtrunq; fiat de pecunia videlicet ꝙ ponderetur et numeret̃. tunc potest omnino constare de quantitate. nam possibile est ꝙ certus numerns denarioꝝ puto. xx. solidi ponderant vnam libraꝫ. Et iteꝝ possibile est ꝙ nõ deficiant a libra in pondere sed deficiant in numero. Sed apud xp̃m facta est copiosa nostra redemptio. Noluit em̃ solũmodo numerari. iux̃ illud ps̃. xxj. Dinumerauerũt omnia ossa mea. ĩmo etiã voluit ponderari vt ostenderet nobis illud Ecc̃. vj. Amico fideli nulla est compatio. et non est digna ponderatio auri et argenti cõtra bonitatem fidei illius. Ponebatur em̃ xp̃s quasi in vno pendiculo libre. et homo peccator in alio. inuentũ ꝙ xp̃s sic̃ sufficiẽtissime ponderosuꝫ realiter descendit ad mediũ qd̃ est simpliciter deorsum. quando anima cõiuncta diuinitati descendit ad infernũ. qui est circa medium mundi. et q̃tum ipse descendit tm̃ hominẽ peccatorem exaltauit. videlicet vsq; ad celuꝫ. ⁊ sic verificauit illud Ezech̃. xvij. Exaltaui lignum humile. et humiliaui lignum sb̃lime. Ecce qualiter per baculum sancte crucis que alio nomĩe d̃r pons. lectus. scala. ꝓuehit homo ad portuꝫ salutis eterne.. vel hec h̃ inserta de sancta cruce possunt de festo sancte crucis inuẽtionis p̃dicari. qd̃ interdum in hac ebdomada occurrit

7 Quãtũ igit̃ homo debꝫ habere vt possit vnicã Mouiculam suam custodire est cornu formidans. ꝑ quod ad pñs significatur illa tuba horribiliter malis sonans. Surgite mortui venite ad iudicium que multũ est anime deuote formidãda Quia talis formido causat sibi de futuris ꝓuidentiam. vbi em̃ p̃sumptuosi superbi et accidiosi negligenter obmittũt ꝓcurare que sunt saluti eorum necessaria. ibi virtuosi formidãtes prouident que oportet. Cuius ꝓbatio hẽtur Josu. ix de gabonitis qui timẽtes a facie filioꝝ isrl̃ cautelose p̃ueuerũt eas. Et ne eos occiderent iuramento strĩxerunt. ⁊ requisiti de fraude dixerũt Timuimus valde. ⁊ ꝓuidimus animabus nr̃is terrore compulsi. Cõsimiliter sancti viri in pñti vita multa cõsiderant eis ꝑicula futura. et iõ cum omni diligentia suis ꝓuident animab⁹ quorum vnus fuit beatus Greg̃. qui timens diẽ iudicij ait in omel̃. Quid faciet v̄gula deserti cuꝫ cõcutietur cedrus padisi. Si iustus vix saluabitur iniustus vbi apparebit. Et Crib̃. sup̃ Coꝝ ij. Hanc tubam formidat dicens. Uere vox magna vox tube terribilis cui omnia obediunt elementa que petras scindet. infernos aperiet. et portas ereas franget. vincula mortuorum disrumpet. ⁊ de ꝓfundo abijssi aĩas liberatas corporibus suis assignabit. hec ille. Alius fuit beatus Hieronimus sup̃ Math̃. q̃ dicit. Quotiẽs diem illũ cõsidero. totiens toto corde ꝯtremisco. siue em̃ comedo siue bibo siue aliq̃d aliud facio semp̃ illa tuba videtur horribilis in auribus meis sonare. surgite mortui venite ad iudicium. Alius fuit abbas Helias q̃ ait. Tres res timeo. vna quando anima egressura est de corpore. Alia quando ero occursurus deo Tertia quando de me ꝓferenda est sententia Et qꝛ isti sancti formidauerunt. ideo sibi ꝓuiderunt. quia dicit epimenides. beata ciuitas que in pace bella timet. Narrat em̃ macrobins in saturnalib⁹ de cõuiuio tertio. die fere in fine. Carnes aprorum delate in lumine lune cõtrahunt ex nimio humore putrefactiõeꝫ. ita ꝙ nihil valent ad esum humanum. Cum ḡ venatores q̃dam istud perpendissent. nec possent de siluis ad ciuitateꝫ per diem apros omnes tranerssre. vnus prudẽtior ceteris indixit eis. ꝙ carnes illas in mltis partibus acutis et eneis clauis configerent. infixo ergo vnicuiq; ꝑti clauo eneo vel stilo eneo detulerunt illas partes in lumĩe lune siue quacunq; carnium iactura. Moraliter lumen lune

Sermo x.

est gloria vana mundi. in qua si mimis conuersantur homines, ꝓpter nimiũ humorem deliciaruꝫ putrefiunt. iuxta illud ps̃. xxxvij. Putruerunt et corrupte facte sunt cicatrices mee a facie insipientie mee. Unde remedium spũale cõtra illud est timor futuri iudicij. quo hõ ꝓfigit trepidando vel crebre meditãdo cor suũ ꝑm illud ps̃. cxviij. Cõfige timore tuo carnes meas a iudicijs eiñ tuis timui. Dic̃ eiñ soli. i li. ō mi. mundi. c. xj. Metus aliq̃ incitamentuꝫ vocis est. quia non solum acuit. Sz si nunq̃ fuerit extorquetur. et hoc ꝓbat ꝑ exẽplũ dicens. Deniq; cum olympiade octaua et q̃nquagesima victor cirus intrasset sardis asye opidum vbi tunc cresus latebat achis filius regis mutus ad illõ vsq; tempus in vocem vi erupit timoris. exclamasse eiñ or. Parce patri meo cyre. et hominẽ te disce. Sic peccator saltem motu iudicij diuini si mutus fuerit in vocem ꝓfessionis erumpit iuxta illud Thob. xiij. Cum timore et tremore confitemini illi regemq; seculorum exaltate in opibus vestris. Sextũ et vltimũ est fistula letificans. et ꝑ hanc significatur spes. que ꝓtra timorem et desꝑationem erigit et letificat. circa qõ nota. Spem nostram tribus tempibus precipue colligere debemus. Primo ĩminente tẽpestate tempalis tribulationis. vbi sperare debemus diuinam misericordiã facilime affuturã Juxta illud ps̃. xc. Cum ipo sum in tribulatiõe Sup quo dicit Bern̄. Quãtumcunq; seuiat tribulatio. non putes te derelictum. Sed memineris scptum. Cum ipso sum in tribulatione. Exẽplum ad hoc in vita b. Martini. q̃ cum inter alpes incidisset in latrones. et vnus euz ferire minabatur. aliter ictum feriẽtis ꝓtinuit et cũ post ea latrones querent an timeret. dixit se nunq̃ ita securꝫ fuisse. quia sciebat misericordẽ deum maxime in temptatiõibus affuturũ. Et nota q; summa cautela antiquoꝝ militum fuit omia q̃ videbãtur aduersa et terribilia ꝛ bone spei ꝓtraria ad confidentiam interꝑtari. sicut naarat sextus iulius stratograton li. j. c. j. Cipio affricanus ex italia in affricam exercitum cũ traduxisset. et ipe de naui deberet descẽdere cecidit ad terram. considerãtes g̃ milites attonitus de casu, ipm casum materiã spei fecit. Audite inqt milites affricã oppssi. Consimili modo gayus cesar cum nauẽ ascendere deberet cecidit ad ꝛraz et militib⁹ cõsternatis dixit. Teneo te ꝛra mat̃ quasi diceret. nõ sic recedo quin ad te redibo. Item stratonius dux q̃dam militum cũ eq̃tuz scuta equorũq; pectora cruenta subito ꝓdigio apparuissent. et milites inde consternarẽtur dixit. victoria nobis pretendit. iste eiñ ptes nõ ꝓ ꝓio. sed hostili cruore solent aspergi. Item gemandus thebanus cuz fax de celo fuisset nocte delapsa. et eos q̃ aduerterent terruissent metuz conceptum fugauit. sic lumina sua mime ostendunt. q. d. dij nobis mittunt lumen. vt nos iuuent. Jsto modo viri iusti omnia terribilia que nobis accidunt. vel malaꝝ psecutione seu mũdanoꝝ mutatione. vel corpis infirmitate. sp interꝑtãtur ad bonum. Et q̃to maior materia timoris incutitur. tanto feruẽtius spes eoꝝ erigitur. Juxta illud Job. xiij. Etiam si occiderit me spabo in eum. Secũdo sperare debem⁹ cõfidenter accidente necessitate corpalis dissolutionis. iuxta illud Prouerb. xiiij. Sperat iust⁹ i morte sua. Sicut docet Aris. li. de pomor morte. Non est phi timere mortem sed magis gaudere et bone spei esse ĩminente morte. Et hec discipulis suis declarauit moritur⁹. ꝑ duas rões Primo creditis inquit phiam veram q; differẽtia est inter hominẽ et bestiam. ꝛ q̃ inquirit veritatem et rectitudinem meretur gradus altissimos. Credimus inq̃unt. Tunc ille bonum ergo qõ, puenit homini ex sciẽtijs illis aut ꝓueit ei in hoc seculo in quo sumus. aut in alio fut̃o. Sed si dicitis in hoc seculo in quo sumus ergo gradus cõuenientes sciẽtie non didicistis. Nã plures homines insipiẽtes q̃ non cognouerũt creatorem suum. finierunt dies suos in bono. ꝛ annos suos in desideriis eoꝝ. Et plures sapiẽtes q̃ non cognouerunt creatorem suũ bũt priuationem boni et pacis. Exquo patet q; bonuz expectatũ a philosophis non euenit ante mortem. Quare g̃ mortem timem⁹ que via est et incessus anime ad illud quod maxime concupiuit Secũdo idem sic psuasit. quero inqt a vob vtꝝ mors sit aliquid aliud q̃ recessus anime a corpore. Rñderũt q; non Corpus inqt nihil audit nec videt. nisi ꝑ animam. Sed ꝓsentit delectationibus et est contrariuz appetui anime in eo q; vult ascendere ad gradus bonos et rectos. Quare g̃ doletis si anima recedit ab eo. qõ est contrariũ sue dilectioni et pfectioni et suo desiderio. Et ideo cum facies Aris. esset clara ꝛ iocunda. dixit eis. ne cogitetis in cordib⁹ vestris q; ego letor eo q; sperem euadere de infirmitate mea. Quoniã scio me nunc moritur. et nisi esset hoc pomum qõ in manu mea teneo. cuius odor me cõfortat et aliquãtulum ꝓlongat vitã meam. iam expirassem. Sed anima sensibilis in qua cõmunicam⁹ cum bestijs fouetur odore bono. et ego letor. q; recedo de hoc seculo. qõ est compositũ ex ꝓtrarijs. quia quodlibz quatuor elementoꝝ est contrariũ alteri. vnde quõ possz stare aut diu ꝓgari corp⁹ ex his compositũ. Tandem cadente pomo de manu mortu⁹ est. ꝑ quo philosophi ozauerũt. ille q̃ suscipit animas

philosophorum suscipiat animaz tuam. Tertio maxime spare debem⁹ supueniente perplexitate crimalis desperationis. Quia dicit Sapiens Eccl̃i.ij. Scito quia null⁹ sperauit in dño. ⁊ cõfusus est. Sicut enim infirmis multũ confert, q̃ sint bone spei. ita peccatorib⁹ ꝑm illud metri cum. Sperz qui metuit morituros. viuere vidi Spe duci victuros. spe moriente mori. Uñ in quodaz sermone. Tu es dñe spes mea. q̃cquid agendum. quicq̃d declinãdum. quicquid tollerandum. quicq̃d operandũ. Tu es domine spes mea. hec vna omniũ mihi ꝓmissionũ causa. hec tota ratio expectationis mee qui ꝓtendit aliter merituz suscipe. sustinere se iactat pondus diei et estus solis ieunare in sabbato. Dicat postremo non sum sicut ceteri hominum. Mihi autẽ adherere deo bonũ est. et ponere in domio deo meo spem meam. Et infra. Si mihi ꝓmia ꝓmittuntur. per te obtinenda spabo. Si surgunt aduersum me ꝓlia. si seuiat mundus si fremat malign⁹. si caro aduersus spm̃ cõcupiscat in te sperabo. in ps̃. xxx. Tu domine singulariter in spe constituisti me. et hoc quo ad primum.

Quantũ ad scdz ꝓncipale tangit mercenariozum cupiditas. cum dicit. Mercenarius fugit. ⁊c̃. Pro quo nota q̃ mercenariox cupiditas multũ est nociua eccl̃ie dei. Quia dicit quidam sapiens. nullum viciũ est deterius auaricia in ꝓncipibus et rem publicã regentibus. ideo ad detestationẽ hui⁹ peccati facit ꝓmo maledictio. quã scꝑtura ꝓdicit his q̃ sunt in peccato isto. Prima scꝑtura ponitur Eccl̃i.ij. vbi dic̃ sapiens. ve peccatori ingredi ẽti terraz duabus vijs. vbi dicit glo. duab⁹ vijs ingreditur qui i eccl̃ia vult ꝑuire deo et mãmone. qõ tamen est impossibile. iuxta illud Mat. vj. Nemo potest duob⁹ dominis seruire. Qõ exponit infra non potestis deo seruire et mãmone. Secũdo male dictio ponitur in Ezech̃. xxxiij. Ue pastoribz isrl̃. qui pascebant seipos. et sb̃dit. lac comedebatis et lanis coopiebamini. gregem aũt meuz non pascebatis. Tertio maledictio ponit hiere. xxiij. Ue pastorib⁹ q̃ dispergunt et lacerant gregẽ pascue mee. Et itex hec dicit dominus ad pastores. qui pascunt populũ meũ vos dispdidistis gregẽ meum. et eiecistis eos ⁊ non visitastis eos. ego ꝯ visitabo sup vos malicĩa studiozum vestrox. ⁊ loq̃tur ad lr̃am de ꝓlatis tã spũalibus q̃ secularib⁹. q̃ licet nomine sunt pastores. sunt tñ actione mercenarij et gregis dñi deuastatores. Nam adeo rapiunt bona ab eis. q̃ eis non valent vlteri⁹ cõmozari. sic q̃ de necessitate pauptatis cogũtur terras ⁊ ciuitates q̃rere alienas. Et talibus ꝓlatis imo veri⁹ mercenarijs dicit dominus. ve qui dispergũt. Secundo facit ad detestationem huius peccati pena qua puniuit deus tales. figuram hui⁹ peccati habes Leuit̃. x. vbi legitur. Cum domin⁹ misisset ignem celestem. in quo soli sacerdotes offerrent Nada et abyn filij aaron acceptis turribulis imposuerunt ignem. et incensum desup offerentes cozã domino ignẽ alienuz. Egressus q̃ ignis a domino deuozauit eos. et moztui sũt cozam dño. glo. ignis de celo missus significat dei amozem. Exquo pure offerre debent sacerdotes gregem ex vera dilectione diligẽtes. Sz ignis alienus est ignis ambitionis et cupiditatis quo ardent mercenarij. ⁊ alij mali rectozes eccl̃esiaꝝ ⁊ terrarũ. Et hũc ignem accẽdit diabolus in cozdib⁹ ipoꝝ. Quia dicit Berñ. habz aduersarius nr̃ vtpote puersus diuersoꝝ operum emulator ignem ambitionis. quẽ saluator non in nobis accendere. sed extinguere venit. Si quis eñ alienum ignem in diuio ꝓsumpserit offerre sacrificio moziet̃ iniquitate sua. etiaz si patrẽ habeat aaron. Tertio facit ad detestationem hui⁹ peccati multiplex malũ. qõ facit talis mercenarius eccl̃ie. Primum q̃ oculũ intẽtionis ledit in eis. Nam Math̃. vj. ỗr. Lucerna cozpozis tui est oculus tu⁹. Si oculus tuus simplex fuerit totum cozpus tuũ lucidum erit. Si oculus tuus fuerit neq̃ totum cozpus tuuz tenebrozsum erit. Mozaliter. ꝓ lucernaz rectoz eccl̃ie intelligitur. cui⁹ oculus intentio q̃ tunc simplex est quando sola eterna petit in eccl̃ia. et salutem sb̃ditoꝝ dicẽs cum ps̃. xxvj. Unaz pecij a domino hanc requiram vt inhabitem in domo domini oib⁹ diebus vite mee. Et Math̃. vj. dicit eis dominus. Primuz q̃rite regnũ dei et hec omnia. s. necessaria adijcĩtur vobis. Et apostolus ad Colo. iij. Que sursum sunt sapite non que super terraz. ⁊ cum hoc faciunt totum cozpus. i. tota cõgeries operuz lucida erit. Si aũt intentio est mala. cõsequenter omnia que i eccl̃ia facit mala sunt. Secunduz malum est qõ facit eos xp̃m amittere. Qõ figuratũ est Geñ. xxxj. vbi legitur Qõ cuz laban misisset ad ouef tondẽdas. quas filij sui custodiebant. que distabant ab eo itinere trium diex. interim fugit iacob ab eo. Sic dum mercenarij tonsionib⁹ ouium et gregis intendunt. xp̃s qui est ver⁹ iacob videlicet omniuz viciox supplantator recedit ab eis. Similiter iudas cum ascendit ad tonsuras ouium incestum cõmisit cum thamar. Geñ xxxviij. Sic ꝓlati qui non querũt nisi tõdere vl̃ mulgere in eccl̃ia sepe a deo deserũtur et incestum cõmittũt. ꝓprias filias cozrumpendo. Et iudei in tonsione ouium solẽnizabant in quo figuratum est gaudium qõ haberẽt mercenarij i eccl̃ia dei. de comodo ꝓpali. de quib⁹ zacha. xj.

Pasce pecora occisionis que qui possiderãt occidebãt.et non dolebant et venundabant eam dicentes.benedictus deus diuites facti sumus Et hec sunt verba xpi ad verum pastorem. quẽ dñs monet ad residentiã vt per se pascat gregẽ sibi cõmissum quem mercenarius negligendo occidit.cum dicit.Pasce.s.tu pastor meus verus pecora occisionis.que q possiderant.s. mercenarius occidebãt.tẽ.Tertiũ malum. quia illo peccatũ facit ecclĩam cum diabolo inire fedus ignominiosum.de quo j.reg.xj.q naas ãmonites dixit. viris Jabel Galaad.in hoc feriam fedus vobiscum.vt eruam omniũ vestrũ oculos dextros.Naas interptatur serpens.et significat diabolum serpentẽ antiquum.Señ.iij.Serpens erat callidior cũctis animãtibus.hic facit pactum cũ mercenarijs eruens oculos eorum dextros.per quos significat intentio recta. vt videlicet non habeãt intentionẽ rectam ecclĩas acceptãdo vel etiã conueniẽdi.Sed soluz pecuniam congregandi. et bene viuẽdi.qo significatur per sinistr oculum.et sic constat q tales iepti sunt ad bellum spũale.qo fit contra pctã. quia vt frequẽter tales malicõsi sunt.ppter qo xps voluit esse cõemptores tẽpalium rectores ecclĩe sue et non amatores. quia ꝓuidebat q amatores tẽpalium auferrent ei ecclesias si spũalibus officijs lucra tẽpalia connecterent. Quartum malum est ariditas brachij dextri. de quo zacha.xj. O pastor et idolum derelinquens gregem. gladius super brachium eius.et super oculum dextrũ eius. brachiũ eio ariditate siccabitur.et oculus eius dexter tenebrescens obscurabit.Quarto facit ad detestationem huius peccati.multiplex malum qo prouenit gregi.Primũ est ouium dimissio.de quo dicit dñs hic.Mercenarius q nõ est pastor cuius non sunt oues,ppzie vidit lupum venientẽ et fugit.et lupus rapit et dispergit oues.lupus or diabolus vel persecutor violento. et dum tales lupi querunt oues xpi ad dissipanduz fugit mercenarius.quia non ptinet ad eum de ouibo Sed verus pastor fugere non debet Quia dicit b.Greg.vij.q.j.aduersitas.§. cum vero. cum vero non plator tñ.sed totius salus ecclĩe qritur fides impugnatur est necesse vt se ex aduerso accedant.et in dic belli seipos vt murz opponant,p domo dei animas suas ponant,p ouibo suis.Sz d. nunqd pt ex aliqua cã platus vl eti am mercenarius fugere.Ad hoc rndetur q pncipaliter,ppter duas causas.Primo cum oues in lupos conuertũtur.de hoc dicit Jnno.tertio exẽ de renun.nisi cum prudem.§.ppter malicia aũt.non inqt,p qualibet culpa pastor debz gregem deserere ne mercenario competur qui vidit lupum venientem et dimittit oues z fugit Sed de supioris licentia tunc demũ potest inde non tam timide q,puide declinare cuz oues conuertũtur in lupos et qui debuerant humiliter obedire iam irreuocabiliter contradicunt. Secunda causa cum plati spealiter requirũtur de hoc dicit Greg.et hẽtur vij.q.j.c.aduersitas .hoc inqt seruandum.glo.q platus maneat cum sbditis suis quando inter sbditos aliq i ueniuntur qbus platoruz vita,pficiat. quando nec platus spealiter queritur.quando nec per alios tuta potest esse salus ecclĩe. Cum aũt spealiter queritur fugiat exemplo xpi.qui a facie herodis fugit in egiptum.Et itez dicit fugiat minister xpi sicut xps in egiptum fugit. Fugiat dum spealiter queritur dum per alios firma est salus ecclĩe.hec ille.Et illud qo or de plato. intelligi debet de mercenario.Secundũ malũ.q ꝓuenit de mercenarijs est ouiuz dispsio. o hoc dicit Eusebius in epla ad damasum ex vbis sancti Hiero.Heu quot sunt hodie in ecclĩa nõ pastores.sed mercenarij. ad quos nihil pertinet de ouibus ibu christi.Quinimo vt vera dicam ipsimet sunt lupi rapaces qui et oues dispgunt et rapiunt.Certe nihil peius nihil abhominabilius.q cum ille qui custodire debet dissipat. et sbdit.Heu quot sunt hodie in aliquibus ecclesijs.non similes pastoribus.sed destructoribus quoz pars non est minor factũ est vt sbstãtias hominũ et labores tanq infernus insaturabil deglutiant et non solum eos a peccatis nõ emẽdant.sed et ipimet in sui negligentia vel suis pessimis ministris vel nephandis contrabãt ad illicita. Jta quidẽ si deus tales impune relinqueret.non esset amplius deus.Tertium malũ est ouium deuiatio de qua loquens Aug.dicẽ. Si ouis eius deuiat non reuocat.Si infirmat non medetur.Si deuoratur non lacrimatur.Si fugiunt tẽpalia que ipe amat. fugit ipe animas quas amare dissimulauit.De hoc prophetauit Isa.j.Derelinquetur filia syon sicut umbraculum in vinea.et sicut tugurium in cucumerario in umbraculo nullus habitat.nisi q diu sunt racemi.nec in domũculo orti. nisi q diu sunt ibi fructus.Et hec dicta de malis mercenarijs sufficiant.Moraliter etiam sancti viri assilantur mercenarijs,ppter quatuor Primo ratione tẽ poris.quia pñs tempus cito finiri exoptant vt ad eterne vite pmia pueniant.sicut mercenarij pstolantur finem diei.vt labor cessat z recipiãt pmiũ laboris et opis sui de quolibz exponit illud Job xiiij.Sicut mercenarij dies eius.Super quo dicit Greg.Dies suos mercenario ciuis euolare exoptat.vt ad laboris sui pmium vel traditionem perueniat. Dies itaq homis

recte diebus mercedis comparantur. qz pfitez vitam non patriam. miliciam non palmam deputant. et eo se longius a pmio conspicit, quo tardius ad finem venit. Secūdo rōne laboris
2 Nam sicut dicit Greg⁹. Mercenarius in alienis laboribus exudat. sed tñ. ppzium pmiū spe rat. Omnes g̃ qui spe celestium pditi exercitatione vite pñtis actiue alieno laboramus. Naz et reprobis seruire cogimur in mūdo. et q̃ mūdi sunt reddere coartamur. Sed tñ pmia nra p cipimus et queniem⁹ ad. ppria. q̃ pure āmīstra
3 mus aliena Tertio rōne operis. Nam dic̄ Gregō. Mercenari⁹ sollicite curat inspicere. ne vn q̃ dies vacu⁹ labatur ab opere. et expectat finem operis. ne inanis veniat ad remunerationem. In laboris nanq; studio conspicit q̃d percipere tempe remunerationis possit. Nam cuz opus crescit pmij fiducia. pficit. Cum eñ opus torpuerit spes in remuneratione lacescit. et electus quisq; vitam suam quasi mercenarij dies reputet. et tanto fidentius spe reddit ad pmiuz q̃to robustius pducit ad laboris incrementuz
4 Quarto rōne mercedis. qz consideratio mercedis homī mercenario alleuiat pond⁹ laboris. Et similiter bonis hoibus consideratio premij minuit laborem exercitij. vñ Greg̃. dicit. mercenarius cum facienda opera conspicit mente. p tinus ex longanimitate et pondere laboris adducit. Cum g̃ salus animū vel mentē ad considerandum pmium reuocat vigorez mox animi ad exercitiū laboris adjcit et reformat. Et q̃ graue perpēdit ex opere. leue estimat ex remuneratōne. Sic quicūq; mūdi huius aduersa patiuntur. cum contumelias rez damnaq; cruciatus corpis tollerantes se grauari q̃bus exercentur pensant. Sed cuz mentis oculū ad eterne patrie considerationē tendunt. ex cōsideratione pmij. quā sit leue q̃ patiūtur inueniunt. hec Greg̃. Justi g̃ mercenarij viri sancti vident oculis interioz⁹ quotidie lupū diabolum venientem ad se temptādos. et per temptationez ad peccata instigādos. Sic̄ temptauit Job sanctū Job. j. ideo fugiūt ex hoc mūdo in quo posuit varia retia temptationuz sicut vidit b. Anthonius. et dimittunt interdū oues xp̄ianas sibi cōmissas. et vadunt ad loca claustralia tutioza exemplo Loth q̃ fugit de sodomis in montem. vt se saluaret ibi. Gen̄. xix. Quantū ad tertium in hoc euangelio ponitur ouiū diuersitas cum dicit. dñs cognosco oues meas. et iterum
R oues mee vocez meā audiūt. Et ibi. Alias oues habeo. Pro quo notandū. beatus Aug⁹. scribens ad Donatū pbitez. et ponitur. xxiij. q. iij. c. displicet. dicit. Oues xp̄i dicūtur omnes xp̄iani. z sunt principaliter duplices boni z ma

li. Quia dicit Pe. de crei. li. ix. Oues sunt duplices bone aut sane. male aut infirme. bonitas eaz cognoscitur ex trib⁹. Primo ab etate si ne q̃ vetule sunt. neq; in re agni. Secūdo a forma nam quez oportet esse amplā cui lana multa sit et mollis. pilis altis. et densis. in toto corpe z maxime circa ceruicez. Tertio. pgenie si agnos solent. preeare formosos. Econuerso aūt ouis cognoscitur mala. Sanitas aūt et infirmitas eazum etiam cognoscit̄ ex trib⁹. Primo si aperi entur eazum oculi et bene sunt rubicūdi et sōti les sunt sane. Si vero albi z grossi sunt infirme Secundo si capite in pelle colli et ante tracte vix trahi possunt. sunt sane. si facile. sunt infirme Sed tertio si audacter vadūt per viam. sunt sane. si molesto capite sunt egre. Sic moralit̄ bonitas xp̄i ouiū specialiter ꝓsistit in tribus. Primo in etate mediocri. Nam in infantia que duratvsq; ad vij. annū non potest bonitas homīs perpendi. Sic nec bene in puericia. Sz fm naturales. si homo non est gratus in anno. x. velox in xx. fortis in xxx. Sapiens in. xl. dines in q̃nquagesimo. et sanctus in lx. āmodo nō fit q̃ in senectute vix potest fieri sanctus vel bonus. qz omne peccatū incurabili⁹ est in sene q̃ in iuuene. Querit eñ arif. in. pblem. pte. j. c. xxviij. ppter quid in hyeme pauciores sunt egritudines q̃ in estate. sed mortifere magis in hyeme et rñdet q̃ in estate pua q̃dam occasione fiūt egritudines. in hyeme vero non. qz parue occasiones citius digeruntur in hyeme. vnde illa q̃ fiunt a maiori occasione merito peiora sunt. et merito destructiua. huiōi aūt sunt infirmitates que in hyeme eueniūt. Et hypocras in amphorīnis suis Senes inquit iuuenibus min⁹ egrotant. cunq; in eis crebri⁹ egritudines fiunt multotiens moriūtur. Moraliter sic̄ corpalis sanitas est equalitas humorū. ita sanitas spūalis est tempantia passionū. et distempantia eorum infirmitas est spūalis. Estas vero est iuuentus hyems vero senectus. vnde vez est q̃ plures frequentiores accidunt spūales infirmitates in iuuene q̃ in sene. Quia dicit Isidonius in epl'a ri In periculosis semp ipa adolescentia casib⁹ versatur. Nūc eñ fluctuādo diuersimode pclitat nunc cumulando ad vanitates innumeras incitatur. Et ratio est qz multo plures sunt occasiones. tam ex complexione calida q̃ ex iuuenili i experientia Sed certe iste spūales infirmitates sunt multo curabiliores i iuuenib⁹ q̃ sunt in senibus quia si accidant in senibus vix curantur Exemplū de salomone iii. reg̃. xj. Qui cum essz senex deprauatū est cor ei⁹ p mulieres vt seq̃retur deos alienos. Sed an curat⁹ est ab hac spūali infirmitate nesciē. deus scit. dicūt tñ hebrei

sup illud .j. Paral. xvij. dixit dñs de salomone ad dauid. Suscitabo semen tuum post te. et firmabo regnū eius. ipe edificabit domuz nomini meo. et stabiliā thronum eius vsqz in sempiternū et ego ero illi in patrem. et ipe erit mihi in filium. qui si impie aliquid gesserit arguam eum in virga virorz et in plagis filiorz hominū. miseri cordiam aūt meam non auferam ab eo. Sup illud dicūt licet salomon peccauerit grauiter tñ in fine penituit. et sic saluatus est. et hoc etiam ponit quedā glo. hebraica super eccliasticū. c. ij. Sed hoc q̄dam catholici non admittūt dicētes. Si vere penituisset cum esset rex valde potens cui nullus de populo ausus fuisset cōtradicere templa idolorz que edificauerat vtiqz destruxisset q̄ non fecit. qz steterūt vsqz ad temp⁹ iosie regis. q̄ ea p̄mo destruxit vt. iiij. reg̃. xxiij Et qñ dicunt hebrei q̄ misericordia nō erit ab eo auferenda. rñdent illi q̄ ex hoc loco non pōt efficaciter argui de misericordia circa euz. nisi q̄tum ad tempale regnum qō non ab eo nec a filijs eius totaliter ablatuz fuit a saule. Ego tñ de hoc nihil certum ab eccl̄ia exp̄ssum iuenio. ideo iudicio omnipotētis dei cōmitto et relinquo. Tales fuerunt et illi senes de quibus dicitur Dani. xiij. c. Quod egressa est iniquitas a senioribus iudicib⁹ qui videbātur regere pp̄lm. ideo in peccatis suis occisi sunt. Quia tales infirmitates sp̄uales in senib⁹ ex magna malicia p̄cedunt. et ideo dicit Hol. lec. lxxvij. Qō habitus bene viuendi acq̄rendus est in iuuentute si bomovelit sancte viure in senectute. nec aliqs de etate nimis p̄fidat. qz q̄dam qui in iuuentute euaserunt. in senectute turpiter ceciderunt. Sicut ille de quo legitur q̄ lx. annis vōgo vixerat. et in sexagesimo anno corruptus obijt in ipso anno. Ideo signanter orat cum p̄s. lxx. ne p̄jcias me in tempe senectutis. et itez. Cū defecerit vtus mea. ne derelinquas me. Sed circa hoc oritur dubitatio. vtrū malus senex possit in hora mortis vtiliter penitere. hāc questionem mouet Hol. vbi supza. et rñdet videt q̄ nō

S Omnis eñ qui vere penitz dimittit pctā. Sed ip̄e a peccatis dimittitur. q̄ non vere penitz. minor patet p augu. in ser. de pnīa. et allegat. iiij. sniarum di. xx. c. j. Si vis agere pnīam. quādo peccare non potes. pctā tua te dimittūt. nō tu illa. p̄terea de nullo vtiliter penitente est dubitandū q̄n saluabitur. Sed de penitēte in extremis dubitat Aug⁹. in p̄dicto ser. loquēs ō tali Si exierit secur⁹ hinc. nescio. pnīam dare possumus. non securitatem. non dico dānabit. sed nec dico saluabit. Preterea nullus q̄ penitz timore. et necessitate duct⁹. penitet vtiliter. Sed talis videt sic penitere. vñ Aug⁹. Nemo expectet necessitatē. qñ iam peccare nō p̄t. Arbitrij eñ libertatem q̄rit deus. nō necessitatez. q̄ tal non penitet vtiliter. p̄terea nullus vere penitet nisi cum intentione satisfaciēdi. Sz talis q̄ scit se morituruz scit q̄ non p̄t satisfacere. q̄ hoc nō p̄ponit. z sic inutiliter penitz. Ad hoc p̄positū q̄ diu manet peccandi ptās manet in homie ptās penitēdi. Sed ptās peccādi manet in homie vsqz ad mortē. q̄diu est liberi arbitrij. q̄ rc. Et latro in fine penituit et misericordiā inuenit. ideo ad questionē rñdendū q̄ ad pnīam vtilem duo faciunt dolor de peccatis p̄teritis. et p̄posituz cauendi de futuris. Et qz q̄libet vsum rōis habens q̄tumcunqz peccauerit. z q̄tumcūqz sero incipit. potest hr̄e ista duo concedendum est q̄ pnīa q̄tumcunqz sit sera vtilis esse p̄t. licet ō ea cōfidere sit supza modū piculosum. vñ ad rationem dicendū q̄ malus senex p̄t in articulo mortis penitere vtiliter. licet hoc accidat valde raro. Quia dicit Hiero. non p̄t bene mori. q̄ semp male vixit. Et itez. vix inq̄t de centū milibus hominū quorz vita sep fuit mala meretur idulgentiam vnus. Et rō est qz pnīa talium quando qz timore pene. p̄cedit. non amore iusticie. Sic̄ de anthiocho ōr. ij. Machab. ix. Orabat scelestus dñm. a quo non erat misericordiā cōsecut⁹ Sed quando dictū fuit pctā dimittunt senē. rñde q̄ pctā dimittunt hominē tunc q̄tum ad effectum qñ fit impotens corpe. non tñ dimittūt eum q̄tum ad affectū. z ideo adhuc esset in sua ptāte affectū peccandi dimittere. Sed quando dictum est q̄ Aug⁹. dubitat de tali penitēti dic q̄ non dubitet. q̄n vera pnīa sit vtilis si sit vera Sed dubitat an sit vera z p̄cedens ex amore iusticie. non a timore pene. vñ in p̄s. cxl. Vera penitentia vocat sacrificiū vespertinū. et ī̄o si sit vera. p̄ficit ad salutē. Sed cum dicebat. nullus penitet vere nisi cum intētione satisfaciendi. rñde. q̄ talis habet p̄positum satisfaciendi sb̄ cōditione si possit. Et hoc sufficit diuine misericordie. qz si velit hō facere quod in se est ad penitentiā deus faciet quod in se est ad misericordiam Secūdo bonitas ouiū xp̄i sp̄ualium xp̄ia norz cognoscitur ex forma. Si eñ sunt ampli in caritate erga deum et p̄ximū. et hñt multam lanam elemosinarz quā imptiuntur pauperibus. Sicut ouis lana p conficiendis vestibus bona est. Eo modo bona ouis christi fuit ampla in caritate lydia purpuraria q̄ magnā caritatem ad paulū et socios eius pauperes demonstrauit. qñ eos pauit. et in domo sua ingredi coegit dicens. Si iudicasti me fidelē esse dño introite in domū meā. et coegit eos. Act. xvj. Talis bona vidua fuit sareptana que pauit heliā. iij. Reg. xvij. Tertio bonitas ouiū cognoscit ex p̄genie

et per pgeniē intellige ppietates quas gignit dei adiutoꝛio ꝗlibet fidelis et ouis xp̄i spūalis
1 1 Prima est māsuetudo siue mititas q̄ est vt⁹ moderatiua irarum. vt dicit Aris. iiij. ethi. c. lxxij. Non irascit māsuetus. nisi qñ opoꝛtet et ꝙtum opoꝛtet et ꝙdiu opoꝛtet. et fm rōnē vt patz ibidem. et diffinit sic. Māsuetudo est modesti animi trāquillitas q̄ nulla incurrētiū tribulatione pturbat. isti māsueti sunt certi de hereditate regni celestis. iux illud ps̄. xxxvj. Māsueti autē hereditabunt terrā. s. viuētiuz. vt dicit Greg⁹. illā credo terrā de q̄ ꝺr in ps̄. cxlj. Poꝛtio mea in ter. vi. vbi fm glo. de⁹ semetipm dabit mansuetis ad videndū. Secūda, ppietas est fecun
T 2 ditas. qz ꝗlibet bon⁹ xp̄ianus dēt velut bona ouis esse fecūdus in bonis fructib⁹ vtutū. iux illud ps̄. j. Et erit tanq̄ lignū qđ plantatū est secus decursus aquaꝝ qđ fructū suū dabit in tpe suo. Qualiter aūt fructificem⁹ oñdit Greg⁹. in omel. cum desideria bona cōcipimus tūc semē in terrā, pijcim⁹. Cū vo recta opari incipimus herba sum⁹. dum vo ad pfectū bonoꝝ operuz crescim⁹ ad spicā puenim⁹. dum p bona opera exemplū alijs pbemus. tunc flozem⁹. Dum in bonis pfecte solidamur. tunc ipa plenum frumentū in spica sum⁹ Tertia est sapia aut sapidi
3 tas. q̄ eñ sapiēter viuit dei ouis est. Est eñ sapientia eternaꝝ rez cognitio intellectualis vt dicit Aug⁹. xiiij. de trini. c. iiij. Et vt idē aug⁹. li. vij. de tri. c. xv. dicit. Talis sapia est duplex scz creata et increata. Una est p humanū studium acq̄sita q̄ vtus intellectualis ꝺr. de q̄ loquitur vj. Ethicoꝝ pbus. p quā sapiens Señ. ad omnē incursuz inuict⁹ est et plen⁹ gaudio. Alia est a deo infusa z est donū spūssancti. quo hō ve est sapiēs. et hoc fit fm Aug⁹. vbi s. c. xxiij. qñ dei sui meminit. et ipm intelligit. qz ꝺr sapia q̄si sapida scia. Nā p donū sapie eleuat hō. nō solū ad cognitionē diuinoꝝ. vm etiā ad gustationē
2 eoꝝ dem Quarta est simplicitas. q̄ nō pt esse sine sapia. Quia dicit Hiero. Prudētia sine simplicitate malicia est. et simplicitas sine prudētia stulticia noiatur. Et iō simplex dēt esse prudens. vt per suā prudentiā nemi noceat. nec se totaliter mūdanis reb⁹ implicet. iō dicit Aug̃. Simplex eris si te mūdo non implicaueris. sz si explicaueris explicādo te a mūdo simplex eris sed implicādo te. multiplex apparebis. qz cum sancto sctūs eris. Secūdo est notandū q̄ sanitas etiā ouiū xp̄i attendit in trib⁹. Primo si aperient oculi eoꝝ et sunt rubicūdi. p oculos moraliter intentio significat. qz si fuerit rubicūda id ē si sit in caritate. z ppter deū facit opus bonum et ouis sana spūaliter iudicatur. Si aūt intentio est alba. i. si opus suū facit ppter laudez humanā vel vt acq̄rat hoim gr̄am. infirma spū aliter iudicat. iō dicit b. aug⁹. duo sunt q̄ in bonis opib⁹ necesse fozmidātur. desidia. s. z fraus Desidiā facit minoꝛ amoꝛ dei. fraudē, ppius amoꝛ sui. fraudē q̄ppe in dei ope ppetrat q̄ se ioꝛdinate diligens. p hoc qđ recte egerit ad remunerationis transitoꝛia bona festinat. Et sb̄dit. Fit aūt tribus modis. Cū, pbñ actis val tacita gr̄a coꝛdis humani vel fauoꝛis aura vl̄ comodum aliqđ tpale desiderat. Solus ḡ fraudem in dei ope non facit. q̄ nec ad coꝛpalis rei premia nec ad laudis vba. nec ad humani iudicij gr̄az anhelat. Secūdo cognoscit sanitas spūal̄ ouiū. si trahātur pelle z resistunt. Moralit̄ per pellem intelligit̄ motus carnis. iux illud Job x Pelle et carne vestisti me. i. motibus illicitis circūdedisti me. Cū igitur diabolus vel, ppria malicia aut infirmitas hūana trahit motū carnis ad illicita. et hō foꝛtiter resistit iux exhoꝛtationē apli. ad Gal. v. Spū ambulate. i. pficite bonū ad instinctū spūssancti. z carnis desideria non pficietis. s. in ope. licet insurgūt motus carnalis cōcupie. tūc sanus est in aia. Si aūt facilit̄ trahitur p motū carnis ad opus nephariū infirmus reputat. Et talis pt dicere cum
2 ps̄. xxxvij. Nō est sanitas in carne mea. Secōo cognoscit sanitas eaꝝ Si audacter vadunt p viam vñ triplex est via dei p quā audacter dñt ire oues xp̄i ad ouile patrie celestis vbi ingredi
1 1 entur et egredientur et pascua inueniēt. Joh. x Prima est humilitas. de qua dicit augu. Excelsa est patria. humilis via. q̄ ḡ querit patriā non recuset viam. ambula ḡ per xp̄i humilitatem vt venias ad eius eternitatē. Et Bern̄. p humilitatē ascende ad sblimitatē. qz hec est via et non alia. ꝓter illā q̄ alit̄ vadit. cadit potius ꝙ ascen
2 dit. Scda via ē māsuetudinis. in qua dēt ambulare ꝗlibet ouis xp̄i. iux illud Eccl. iij. Fili mi in māsuetudine tua opa pfice. et sup gl̄az hoim
3 diligeris. Tertia est via pacie de qua pacia dic̄ aug⁹. li. de patia q̄ est vtus homis qua mala e quo animo tolleramus. sine pturbatione tristicie. Et grego. in ome. dic̄. pacia est eq̄nimit̄ aliena mala ppeti. ꝓtra eum quoq̄ q̄ mala irrogat nullo doloꝛe moꝛderi. hec pacia maxime necessaria est his q̄ volūt in vtutibus pficere. qz vt dic̄ grego. v. moza. Sic in tritura palee ḡna p̄munt̄ sic̄ floꝛes int̄ spinas pdeunt. et rosa cum redolet crescit cū spina pungit. Sic vtus int̄ pssuras passionū et pūcturas tēptationū crescit. Nā b. aug̃. li. de pacia dicit. q̄ cautior fuit Job in doloꝛibus ꝙ adam in nemoꝛibus ille motus in delitijs est. Sz iste vicit in penis. Tales qui sic patiūtur cōsolātur vbo xp̄i. bti q̄ psecutōez patiūtur ppter iustic iā. qñ ipoꝝ est regnū ce-

sanitas animi

lozum. Math̃. v. Et non solũ q̃ pſecutionẽ patiuntur, ꝓpter iuſticiã hẽbunt regnuz celoꝝ vt dicit Crik. ſup Math̃. Ut eñ oues xp̃i ambulent in his tribus vijs hortat apl's ad Eph̃. iiij obſecro aũt vos ego vinct⁹ in dño. i. ꝓpẽ dñm. vt digne ambuletis vocatione q̃ vocati eſtis. ſ. ad fidẽ catholicã cũ oñi humilitate q̃tũ ad pri mam viã. ⁊ mãſuetudine quo ad ſecũdã. cũ pacientia quo ad tertiã. ſuppoꝛtãtes inuicẽ in ca-
U ritate. Tertio notãdũ de paſcua ouiũ dicit petrus de creſ. li. ix. q̃ p totũ annum videndũ eſt q̃ recte paſcantur intus et foris in ſtabulo ido neo. non vẽtoſo. qõ magis ad oziẽtẽ q̃ ad meridiem ſpectat. Et ſb dit paſcua ouili generi vtilia ſunt q̃ in noualibus vel in ꝓatis ſicciozibus excitãtur. paluſtria vo noxia ſunt et damnoſa. potus aũt puri fluminis putei aut fontis eis p̃beatur. Et tm̃ eas ſemel in die adaq̃re ſufficit. i diebus canicularib⁹ et eſtiuis ita paſcende ſunt vt capita eoꝝ a ſolis ardoze cõuertãtur. hyeme aũt et vere niſi ſolutis gelicidijs ad paſcua ꝓdire non dñt. Nam ꝓtinoſa herba eis mozbum creat. Salis etiã creb̃a aſpſio vel paſcuis mixta dẽt pectoꝛis leuare faſtidiuz. Mozaliť p ſtabulum ouiũ intellige dei templũ. ſicut patet Lu. x. de vulnerato quẽ ſamaritan⁹. ſ. xp̃s poztauit in ſtabulum. ſ. ſancte eccl'ie. in hoc inq̃ ſtabulo ſunt oues xp̃i p totum annũ recte paſcende cibo v̄bo dei. p paſtoꝛem curatũ. qz cuilibet curato dr Ecc̃i. xxix. transi hoſpes. onera mẽ ſam. ⁊ q̃ in manu hẽs ciba ceꝛos. ſ. oues tibi cõ miſſas. Et dicit notãter. q̃ oues ꝓatis ſicc ſũt paſcende. p ꝓata ſiccavbi interdũ inueniuntur herbe amare. q̃ ouib⁹ ſunt ſalubꝛes intelligitur pnĩa in q̃ ſunt ſatiſfactiones amare in p̃ncipio. ſed accidente gr̃a dei dulceſcũt penitẽti. Unde Amb. in quodam ſer.. Qñ ſic penites vt tibi amaꝝ ſapiat in aia. et qõ añ te ablectabat i cozpoze te cruciat in cozde. tunc bñ ingemuiſti ad dñm. et hoc figuratũ eſt iij. Reg̃. iiij. vbi legiť. Qõ q̃daz egreſſus in agꝝ collegit herbas agreſtes q̃s decoctas dum ſocij deguſtaſſent p̃ amaritudine non poterãt comedere. clamãtes mozſ in olla vir dei. Sed cũ heliſeus miſiſſet farinã i ollam. non fuit ampli⁹ q̃cq̃ in olla amaritudis Herbe agreſtes ſunt acrimonie pnĩales que in p̃ncipio ſunt acreſ. Sed decocte in olla cozdis igne vere cõtritionis. ⁊ in miſſa farina mũde cogitationis de p̃mio vite eẽne tota amaritudo v̄ titur in dulcedinez. Iõ dicit b. Hiero. ſup illud Marc̃. j. Penitemĩ et credite euãgelio. amaritudinẽ inq̃t radicis dulcedo pomi cõpeſcit. picula maris ſpes lucri delectat. dolorẽ medicĩe ſpes ſalutis mitigat. q̃ deſiderat nucleũ frãgat nucem pnĩam agat. q̃ vult bono adherere. hec ille. Hac igiť pnĩa debet paſtoꝛ paſcere oues. qz frequẽter dz de ipa p̃dicare. et eam pagẽdaz oues ſuas ãmonere dicens. Math̃. iij. Pnĩaz agite appꝛopinq̃bit eñ regnũ dei Alio mõ p ꝓatum ſiccum intellige ſacraz ſcripturã q̃ eſt quaſi ꝓatum amplũ et ſiccũ. Siccũ q̃dem qz ſacra ſcꝑtura exiccat humiditates vicioꝝ. Sz ẽ amplum, ꝓpter ſacre ſcꝑture amplitudinẽ. Et ꝓpť iſtam amplitudinẽ oues xp̃i ꝓatũ ſcꝑture pertranſire non p̃ñt bñ. niſi a paſtoꝛe iuuẽtur. ideo de bono paſtoꝛe dr Iſa. xl. Sic̃ paſtoꝛ gregẽ ſuum paſcit in bꝛachio ſuo aggregabit. agnos in ſinu ſuo leuabit. et feras ipe poꝛtabit. In hoc ꝓato paſcũtur oues xp̃i herbis ſanctimonie. ỏ ✠
q̃bus Ezech̃. xxxiiij. Ibi req̃eſcent in herbiſ virentibus. Et herbe virẽtes ſunt exempla ſctõrum. a quoꝝ aſpectu oues cõcipiunt fet⁹ variꝛos opeꝝ electoꝝ. Qõ figuratũ eſt Geñ. xxx. i iacob q̃ vẽgas ex pte decoꝛticatas poſuit i cãnalibus vbi bibebant oues. ad quaꝝ conſpectum oues cõcipiebãt fetus varij colozis. Per virgas varij colozis p Greg̃. xxxj. mo. intelligũť exempla ſctõꝝ patrũ p̃cedentiũ. q̃ aſpiciẽtes noſtri ſpũs rõnales. dum in eoꝝ intẽtione defixi ſunt ſingulis q̃buſq̃ actiõibus pmiſcẽtur vt tales fetus opeꝝ ꝓcreant.. q̃lia exempla p̃cedentia vident. et diuerſum colorẽ, ples bonoꝝ opeꝝ habeãt. dum in ſe varietatẽ exemploꝝ ſctõꝝ formant. hec Greg̃. Itẽ q̃ oues potu puri flumĩs potãde ſunt. p fluuiũ intellige vno mõ vltimuz examen diuini iudicij. de quo Dani. vij. Fluui⁹ igneus et rapid⁹ q̃ egrediebatur a facie eius. qz diſtrictũ illud examẽ re, pbos rapiet ad eternuz ardozem. Et hoc fluuio puri examĩs oues potantur. cum illa v̄ba terribilia eis p̃dicãtur. q̃bus dr. Ite maledicti in ignẽ eternũ. Mat. xv. Alio mõ p fluuiũ intelligitur abũdantia eterni retributionis. quo tũc oues xp̃i potãtur qñ in enarrabilia gaudia. q̃ in eẽna retributione eis dabũtur illis p̃mittũtur. Iſa. lxiiij. Oculꝰ non vidit que p̃paraſti expectãtibus te. Item in diebus eſtiuis oues paſcẽde ſunt. vt capita earũ auertãtur a ſole. Per dies eſtiuos mozaliť et p eſtatẽ intelligiť pñs vita. vbi eſt adhuc calor diuine gr̃e caritatis ⁊ meriti. in qua paſcẽde ſunt oues xp̃i p p̃dicatoꝛes vt capita eoꝝ auertanť a ſole. Per capita intellige vno mõ vij. vicia capitalia. iuxť illud Apoc̃. xij. Ecce dꝛaco ruf⁹ habens vij. capita. qz diabolus vij. pctã ſuggerit hoibus crimĩalia. q̃ capita dẽt paſtoꝛ auertere in ouibus ſuis a ſole xp̃o. ne ea poſtea puniat. Et hec auerſio fit p pnĩam. quã ſuadet ſpũalis paſtoꝛ vel ꝓfeſſoꝛ. Alio mõ p capita intellige dyabolicas ſuggeſtiones. iuxť illud Geñ. iij. Ipſa ꝓteret caput tuũ. i. ſuggeſtionẽ. maria diaboli

supabit. Sed p solē sbaudi mūdi leticiā. iuxt illud ps. cxx. Per diē sol nō vret te. q. d. in tpe p speritatis. leticia te nō extollat. debet ḡ pastor auertere capita suggestionum diaboli a leticia hui⁹ mūdi. vt vicz in illis suggestiōibus non respiciant oues ad pūtez leticiā. sed magis ad penam futurā. q̄ dabitur illis q̄ diabolicis suggestionibus psentiūt. et mūdana pcta ppetrando pfruūtur leticia q̄ ꝑm augus. est neḡcia ipunita

Y Item dictū fuit q̄ oues non dñt pdire ad pascua nisi solutis gelicidijs. Per ver intellige inicium boni opis. sed per gelicia aspitates correctionis. Nam tūc morialit oues xpi non pdeūt in inicio bonoz opez ad pascua pdicationum nisi ablatis aspitatibus correctionū. qz dic ps cxl. Corripiet me iust⁹ et increpabit me. Et dic canon cū btūs. di. xlv. Aspitas imoderata correctionū non inducit pfectū nec salutē. Et infra cadez. di. c. accedite. dic Hiero. Boni rectores ex sua infirmitate alioz infirmitates pēsantes magis p humilitatis et mānsuetudinis leuamentum studēt pctōres ab errozis laqueo eruere. q̄ p austeritatem in foueaz pditionis ppellere Itē dictū est q̄ pruinosa herba ouibus morbū creat. Per pruinā vno mō intelliguntur corda prauoz. et hec generāt ouibus xpi morbū spūalem pctōz. qz dicit ps. xv. cū puerso puerter Et dicit metrista. p prauuz socū lucrat hō capūt egrotū. Alio mō p pruinas intellige psolationes sclares q̄ in multis hoibus creant spūales infirmitates. iō dns Lu. vj. ait. Ue vobis diuitibus q̄ hic hētis psolationē vraz. Itez q̄ sal debet admisceri pascuis xpi ouiū. Per sal itelligitur vno mō spūalis intellect⁹ sacre scpture q̄ debet p pastorē admisceri pascuis xpi ouium vt dicat eis spūalem intellectū et nō sp lrālem. qz dicit Paul⁹. ij. ad Choz. iii. Littera occidit spūs aūt viuificat. Alio mō p sal intelligit āmonitio salutaris. quā dēt pdicatoz spūalibus pascuis ouiū xpi admiscere. iuxt illud ad Thit. ij. Loquere ad ignozātes. s. docendo. et exhortare sciētes. argue. s. delinquētes cū oi impio neme te cōdemnet. q. d. platus nimis mollis ptēptibilis reddit suis sbditis. Tertio p sal intelligitur prudens discretio pdicatoz quā debz admiscere in pascuis sbditoz. qz dic greḡ. i pas. c. xv. et ponitur di. xliij. c. Sit rector discretus in silentio. cautus in vbo ne aut tacēda pferat. aut pferēda reticescat. Nā sicut incauta locutō in errozē detrahit. ita indiscretū silentiū eos q̄ erudiri poterāt in erroze derelinquit Et sbdit. Sepe nāq; rectores im puidi humanaz mittere grām formidātes. loq̄ libere recta ptimescunt. et iuxt veritatis vocē nequaq̄ greges custodire pastoz studio sed mercenarioz vice defuiunt quia veniēte lupo fugiunt dū se sb silentō abscōdunt. hec ille. Quarto est notandū de morbo ouium et eaz cura. dicit enī Pe. de cres. vbi s. q̄ pncipaliter patiūtur tres morbos. Prim⁹ q̄ nascitur eis gosum sb gula a fluxu humoz de capite descendētiū. cui⁹ cura est. q̄ pforaz ibi pellis. t aq̄ paulatim egredit et curatur. Moraliter p hunc morbū intelligit ipa luxuria sub gula nata qz vbi gula fuerit. ibi cōmunit luxuria erit. qz ex ea pcedit. Sic figuratū est zacha. v. vbi angel⁹ oūdit ei mulierē hētem anphoraz q̄ hūit os latum et aptum. Per os latū t aptuz significaz gula. p mulierē luxuria. qz vt ait Hiero. Uenter t genitalia sunt mēbra. ppinquaz ex ppinqtate membroz designaz. ppinquitas vicioz. Et dr q̄ hec infirmitas fit a fluxu hūoz a capite descēdentiū. qz nōnunq̄ luxuria descēdit a capite. i. a platis in oues xpi. qz cum supiores et plati huic vicio insudant. multotiēs luxuria et voluptas in sbditos descēdit. qz dr ex de voto t voti re. Quod a platis agitur de facili a sbditis trahitur in exemplū. vt in decretali magne devotiōis. Sed cura et sanatio hui⁹ spūalis morbi est vt cum stilo timoris dei pforetur vel pene gehēnalis. qz dicit Cassian⁹. Principium nre salutis est timoz dñi. de timoze enī nascitur cōpunctio salutaris. de ꝓpunctione corǳis nascit abrenūciatio. i. ptempt⁹ omnium facultatum. de nuditate humilitas pcreatur. de humilitate mortificatio voluptatū generaz. Et maximus epūs dicit. Qui credit deo timet supplicium t abstinet se a vicijs. Secund⁹ morbus ouiū est q̄ patiūtur grossiciē splenis t inflāt. Et hoc sepius de mēse may et aplis ex multitudine sanguis grossi et viscosi. et ex hoc sepe subito morijūtur. et ponit curam dicens. Qd̄ pfert eis vnū scotū digitoz duoz ponere ītra nares et facere q̄ mult⁹ egrediaz sangs. exquo q̄dā liberātur. q̄dam nihilomin⁹ morijūtur. Moraliter p hūc morbū inflantē supbia designaz q̄ hoiez spūaliter in aia inflat et sup alios extollit et dilatat. Matb. xxiij. Dilatant philacteria et magnificant fimbrias. Et prouerb. xxviij. Qui se iactat et dilatat. iurgia cōcitat. hec aūt infirmitas spūalis vicz supbia de facili incurrit et nō de facili curaz. Est aūt triplex rō q̄re aliqs de facili incurrit infirmitatē supbie. Primo q̄ nō putaz tanta infirmitas. q̄ta est et non vitaz sic vitanda est. Et quo ad hoc dicit Greḡ. Cū min⁹ turpis supbia creditur min⁹ vitatur luxuria. eo q̄ magis erubescūt hoies qz oēs turpē nouerunt et magis fame maculatiuā Secūdo incurrit de facili ista infirmitas. qz manifestioza inueniunt exempla supbie. q̄ alioz vicioz. Fornicatores vo et alij pctōres occultant pcta sua. Sz pctm

superbie manifeste cõmittitur Tertio ꝑ multiplicem materiã ex qua supbia oritur. Potest aũt oriri hẽ ex quocũq; bono. q aũt hec infirmitas supbie difficulter curaꝛ. vide pte. j. dñica ij. post ephie. ser. ij. N. B. Si tñ debeat curari oportet q hõ hẽat scotũ duoꝝ digitoꝝ per qõ significaꝛ humilitas duplex. s. interioꝛ mentis et exterioꝛ corpis et hit. et hec sola repaꝛat caritatẽ. quã supbia lesit. iuꝛ illud Bern. Sola vtus humilitatis lese est repatio caritatis. hec non soluz caritatẽ reparat sed et alias vtutes cõfuat. hec nõ solũ gr̃a est sed vas aliaꝝ gr̃aꝝ et non qõcunq; vas. sed admirabile. vel ꝑ hoc scotũ intellige hũilitatis xp̃i exempluz. de quo ad Phil. ij. sic oꝛ. hũiliat semetip̃m vsq; ad moꝛtem. Sup qõ dic̃ glo. ecce hui⁹ hũilitatis exemplũ supbie medicamẽtũ. Quid g̃ intumesci hõ o pellis moꝛticinia. quo tendis o sanies feda qd inflaris. ꝓnceps tu⁹ hũilis. et tu supbus. caput est hũile. et nõ mẽbꝝ. hec ille. hoc igit̃ exemplũ sue hũilitatis dz curare in nob inflationẽ et facere vt egrediaꝛ ex coꝛde nr̃o sanguis multus multoꝝ pctõꝝ q̃ supbia secum apporꝛtat. Quidam cm̃ ꝑ hoc exemplũ xp̃i curati a sua supbia sunt. et quotidie curãtur. qdam cm̃ in ea moꝛiũtur. Tertio moꝛb⁹ ouiũ est q febꝛes patiũtur. q̃ cognoscũtur cũ sint calide in tactu. et maxie in lingua et in aurib⁹. et anhelit⁹ ip̃aꝝ ẽ calid⁹ Et sb̃dit curã pe. de cres. dicẽs. q pastoꝛ dz eis sb̃uenire cũ regione frigida. vt in loco frigido teneãt de frõtibus salicũ et vitis coopiantur. et comedant frondes salicũ et frigidas herbas. et oꝛdeũ coctũ. vel bibãt aquã pomoꝝ acriuz vel p̃runoꝝ et ip̃a poma edãt. vel m̃ varronẽ curetur hic moꝛb⁹ q ꝓfundãtur et pungãtur oleo et vino tepefacto et sustineãtur a cibo et frigida aqua deꝛ. Et si hoc ꝓficit non dimittaꝛ sanguis maxime a capite. ab hac infirmitate etiã ita curantur boues. Moꝛaliꝛ per hũc moꝛbũ febꝛilẽ significaꝛ infirmitas auaricie qua estuant cõse quẽter omnes oues xp̃i. eo q a maioꝛe vsq; ad minoꝛẽ oẽs auaricie studẽt. Hiere. vj. Naz sunt quidam q̃ laboꝛant cõtinua auaricia quoꝛumvi delicet appetit⁹ est ad ꝙtinuũ lucrũ. vellent eĩ auari lucꝝ suũ nunq̃ terminari. iõ m̃ p̃m adꝛiano q̃renti qd est qõ nũq̃ hoiem sinit eẽ lassum. r̃ndit q lucꝝ p̃cipue nãvsura die ac nocte cõtinue multiplicat lucꝝ. Ecce q̃tũ estum habent hoies ad tpalia acq̃rẽda. et hec infirmitas spũaliꝛ febꝛis cognoscit̃ in ouib⁹ xp̃i. q̃ sunt calide in tactu. in lingua. et aurib⁹. hoc ẽ quãdo cõtinue tãgũt et tractãt pecuniã. q̃ loquuntur cõtinue de pecunia aut cũ libẽter audiũt de ip̃a et sic totaliꝛ estuãt vt multa cõgregẽt vt ab hoibus honoreñ. iõ legit̃ q b. Bern. vidit vnũ hominẽ stãtẽ sup vnũ puteũ et scintillas oꝛ vno puteo exeũtes deuoꝛãtẽ et macillẽtez faciez hñtez et toto coꝛpe tremẽtẽ et tãdẽ obstupuisse. q̃ vidit q̃siut ab eo. q̃re sic staret sup puteũ. r̃ndit ꝓpt̃ honoꝛẽ et cũ vlteri⁹ q̃reret. q̃re coꝛp⁹ sic hẽs tremẽs. r̃ndit ꝓpt̃ timoꝛez. Qõ moꝛalizat hol. dicens. q ꝙ istũ hoiez sup puteũ stãtẽ et scitillam deuoꝛãtẽ intelligit̃ hõ auar⁹ siue cupid⁹ q̃ toto tempe vite sue ẽ in laboꝛib⁹ et sudoꝛib⁹ vigiliisq; mltis ad cumulãdũ totũ mũdũ et si q̃raꝛ q̃re sic facit. r̃ndet tibi ꝓpt̃ honoꝛẽ vult magna et mlta lucrari. vt sic magn⁹ coꝛã oĩb⁹ possit apparere. et lucꝝ est ꝑma ꝓꝑietas auari. qz toto mõo ñ ꝑt saciari. qz q̃to magis cupit tãto magis sitit Si aũt q̃raꝛ ab eo q̃re tremes. r̃ndet ꝓpt̃ tioꝛẽ. qz timet oẽs hoies. Si eĩ vidit paupez credit eũ esse furẽ Si vxoꝛẽ vel famulã credit ip̃m eos occidere velle. et bona sua velle aufferre. iõ diuicie acq̃rũtur cũ laboꝛe. custodiũtur cũ timoꝛe p̃dunt̃ cũ doloꝛe. causa aũt q̃re auar⁹ ẽ macelẽtus ẽ iopia. qz auar⁹ vno obulo vl ꝺnario idigz et nũq̃ audet cũ denariũ expẽdere advsũ. ꝓpriũ Sz nota si vis curare hũc spũalẽ moꝛbũ auaricie cura ip̃m. ꝑmo cũ regione frigida. hec frigida regio ẽ ifirn⁹ i quo. ꝓpt̃ itensuz frigus ẽ strido oꝛ dẽtiũ et flet⁹ Mat. xxv. ibiq; ad caloꝛẽ nimium trãseũt ab aq̃s niuiũ. Job. xxiiij. int̃ oẽs eĩ aq̃s sũt aq̃ niuis frigidioꝛes ad designãdũ q auari dãnati frigiditates maxias patiũt̃ ꝓpt̃ estũ. quẽ h̃ i acq̃rẽdi⁹ diuitijs hũeꝛt. Et hoc si auar⁹ dũmõ ẽ i statu gr̃e et meriti aniaduertit ab hac infirmitate curari poꝛit. Scõo curaꝛ hec infirmitas cũ frõdib⁹ salicũ. Sz salix i antiq̃tate tpis patiẽ decremẽtũ putredis. Nã post̃q; antiq̃ fit cito putresceit. et a medulla putrefieri incipit dũ eĩ sepi⁹ viridis exteri⁹ videꝛ et pulcra i teri⁹ ẽ vacua et putrida i cui⁹ ꝙcauitate sepi⁹ latent aialia venẽosa. q̃re doꝛmire iuꝛ salices resẽ picꝺosa. ꝑ hoc moꝛaliꝛ significaꝛ putredo coꝛpoꝝ auaroꝝ q̃ cito seq̃t p⁹ moꝛtẽ vbi tũc ꝓpentes ranecq; venẽose latẽt i putredie coꝛpoꝝ et aie fiũt rapine demonũ. sic̃ factũ fuit ꝺ illo diuite auaro q̃ mlta ꝙgregauit i ãnos plimos. et ait aie sue vt req̃escerz comederet et biberet. cui stati secuta fuit moꝛs. et coꝛp⁹ vsuz ẽ i putredines. et aiaz rapueꝛt demões. sic̃ patz ex his vbis dei. Lu. xij. Stulte hac nocte rapient animam tuaz a te. nũc aũt que ꝑparasti cuius erũt. Sic ẽ qui sibi thesaurizauit. et non est in deum diues hec sollicite cogita o auare. vt sic possis auariciam curare. Tertio curatur hec infirmitas cũ frondibus vitis. Spũaliter vitis est xp̃s. iuxta illꝺ Joh. xv. Ego inq̃t sum vitis vos palmites. huius vitis frondes sunt vite ipsius paupertates Nã paup fuit i natiuitate cũ posit⁹ fuit i ꝑsepio alieno. Lu. ij. paup fuit in vita quando nichil ꝓpꝛij hũit. pauper fuit in moꝛte cum nõ habuit

Dnica tercia post pasca.

vbi caput suū reclinaret in cruce sic̃ cōq̃rebat̃ Lu.ix.vulpes foueas hñt. Et sil'r paup p' mortem cum locatus fuit in alieno sepulcro.q2 Joseph posuit corpus ihu in suo sepulcro qō exciderat in petra. Matħ.xxvij. Jsti q̄dem frōdes pauptatis xpi vere vitis dñt curare estum tue auaritie et cupiditatis vt dicere possis in egressu tuo illud Joħ.xiiij. Uenit ꝓnceps hui' mōi et in me non hz quicq̄. vbi dicit glo.ō xpo. Noluit hr̃e qō ꝓderet.venit paup ne hr̃et diabol' qō aufferret Quarto curatur hec infirmitas p ordeum coctū. Per ordeū quoq; qō stimulat t pūgit manus tangentiū intelligit afflictio diuiciaruz.q̄ auari quotidie affligūtur.q2 ōr Ecc̃s x.labor stultoꝝ affliget eos q̄ nesciūt in vrbem id ē in padisum ꝓgere. Et eccs. ij. ōr de auaro Cūcti dies eius doloribus et erūnis pleni sunt nec mente p noctē reqescit. Eccī.v. Saturitas diuitis non sinit eum dormire. Et eccī.xiiij. de auaro ōr q tristicia erit sup mēsam suaz. Jstud figuratū quidē est in hoc q abel legitur frater fuisse cayn. Señ.iiij. Abel luct' cayn possessio ī terp̄tatur.q2 luctus et possessiōes cōiuncta sūt idcirco si hoc ordeū afflictionis auarus ī corde suo veraciter decoqueret et masticaret cupiditatē intm̄ nō amaret. Quīto curat̃ per aquā pomoꝝ acrium. Quid est aq̄ pomorum acris ni si mors amara quā bibēt oēs auari. de q̄ Eccī.xlj O mors quā amara est mēoria tua hoī iniusto et pacem hñti in sb̄stantijs t diuitijs viro q̄eto et cui' vie directe sunt in oīnib'.s. tpalibus scz fortuna sibi fauēte. Sz hāc mortē acerbaz bibe nūc p sedulā cogitationē vt possis sanare hanc spūalem infirmitatē. Sexto curat̃ hec infirmitas p oleū. Mozaliter oleū est mia.p quā curatur auaritia.iō ſm Greg̃.in ome.cum dñs mandata daret se sequētib' iniūxit iracūdis māsuetudinē.lubricis ꝓtinentiā.et tenacib' largitatē q2 non p̄t melius tenacitas et auaritia curari. nisi p miam et largitatē. Septimo et vltimo si cure p̄dicte non ꝓficiūt.dimittēdus est sanguis in capite.p caput mozaliter intelligit suggestio vel sollicitudo diaboli.de qua dicit Greg̃.ꝑmo diabol' sollicitat hominē vt querat necessaria qñ aūt est in ope vt q̄rat superflua Et ex hoc accidit q tēptat eos de auaricia quos non tēptare audet de luxuria. Sz p sanguinē multū intelligē pctā multa q̄ auaricia hēt et affert. Quia radix oīm malo' est cupiditas.j. Thīm.vj.t tūc sanguinē hō de capite dimittit.cū sollicitatiōibus et suggestionib' diaboli resistit.et alia tūc peccata cum auaricia abijcit et contemnit.

Dñica secūda post octauas pasce. Sermo primus.

OBsecro vos tā quā aduenas et pegrinos abstinere vos a carnalib' desideriis q̄ militāt aduersus aiam cōuersationē vr̃am inē gētes hñtes bonā.j.pe.A ij.Amb.in exame.dicit de apib'. q integritas corpis oibus est cōis.sic̃ et ptus qñ nullo cōcubitu miscētur nec libidine resoluūtur. nec ptus q̄tiūtur doloribꝰ.et tñ maximū filioꝝ exmen ꝓstituūt.regē etiā eligunt.quē naturali affectu diligūt.et summa defensiōe defendūt.t ꝓ eo prolem ꝓeundum putant.eiq; tantā reuerentiam exhibent.vt nulle de domibus suis exire audeāt.nec ad aliquos ꝓdire past' nisi rex fuerit egressus.et volatus sibi vendicauerit principatum. Apes vero que non obtempant regi ꝓpria condemnatione se stimulant vt aculei sui vulnere moriantur. Mozaliter hic per apes ī telligūtur et docētur hoies in duob'.vt carnis cōcupias supem'.et nr̄is supioribꝰ obediam'. de lege em̄ cōi velim' nolimus ꝓcupie carnales in nobis insurgunt.sicut figuratum est Josue.xv.q filij iuda non poterāt totaliter expellere iebuseum vsq; ad presentem diem. Mozaliter per filios iuda intellige animas in hac vita deinde ꝓfitentes q̄ semp hñt circa se iebuseuz p quē significat̃ inclinatio viciosa q̄ tñ dei dono confitentes p̄nt cōculcare.q ad cōsensuz vicio se inclinationis nequeāt peuenire,ꝑpter qō Jebuseus vt dicit Hiero.interp̄tatur ꝓculcat'.vñ cassianus in collatiōib' patrum.colla.ij.patris teronis.c.iij. Si inq̄t mr̄tos ita pro xpo suasvidemus abiecisse sb̄stantias vt non solum possessionem pecunia.ꝝ.veꝝ etiam desiderium ō cordibus eoꝝ in perpetuū,pbemus abscisum cōsequens est vt eodē modo ardoris fornicationez etiam extingui in nobis posse credamus. Jō b.pe.ī vbis passumptis hortat̃ nos. vt desideria carnis in nob extinguamus. Et q2 ſm Señ.generosus est animꝰ hois citꝰ ducit̃ q̄ trahit̃. q̄re nō trahit nos p̄cipiēdo.sz potius ducit obsecrādo dicens. Obsecro vos r̄c.deinde docet nos vt ꝑlatis obediamus.cū dic̃.deū timete.regem honorificate et monet nos ad tria. Primo ad pegrinatiōis remissēciā.ibi tanq̄ aduenas. scōo ad fornicatiōis abstinentiā ibi.abstinere a carnalib'.tertio ad ꝑlatiōis obedientiā ibi.sbiecti estote oi. Primo nota sic̃ tradit liber Señ. B formato hoie de limo de' inspirauit ī faciē eius spiraculū vite.t posuit eū ī padisū voluptat̄ vt tāq̄ inhitator et ciuis custodirz illā.sz diabol' ꝓnceps vicioꝝ vt ait mgr̄ li.ij.di.xxix.c.ij.videns eū ō limo t̄re ad imaginē dei factū. pudicicia armatū.tpātia ꝓpositū.caritate splēdiō.eū pariter illis donis ac tantis bonis expoliauit

Sermo xíj

Et ꝓpter q̄d tātis donis fuit expoliat⁹. oñdit i fra in fine eiusdē c. Nō inq̄t est dubitādū hoīes ante pctm̄ vtutib⁹ fulsisse. sed ꝓpter pctm̄ expoliatū fuisse. Jn illi⁹ ḡ penam vt dicit mgr̄. c. iij. eiectus est de padiso in istū miseriaꝝ locuz. sic in Geñ. c. iij. Nunc ḡ videte ne forte mittat manum suā et comedat de ligno vite z viuat in eñum. q. d. Cauete vos angeli ne comedat de ligno vite quo est indign⁹. de quo si ꝓstetisset comederet z viueret in eñum. Sz mō ꝓpter īobedientiā indign⁹ est comedere. Emisit ḡ eum de us de padiso voluptatis in locū sibi ꝓgruū. sic plerūq; malus cum inē bonos viuere cepit. Si in melius mutari voluerit de bonoꝝ ꝓgregatō ne pellit. pōdere praue ꝓsuetudinis p̄ssus. hec mgr̄. Sicq; adā pulsus de padiso velut de p̄ria sua. fact⁹ ē exul. et in hoc mūdo pegrin⁹ z nos oēs facti sum⁹ pegrini. qz oēs in illo originaliť et semialiter eram⁹. Et qz vita nr̄a ē q̄si q̄dā pegrinatio v̄sus patriā nob⁹ pmissam necesse est vt ꝓditiones pegrinaꝝ eūdo et redeūdo hēamus pegrinus eñ tria fuat. tria vitat. tria reportat Seruat eñ pegrinando ista tria. Primo enim quotidie malos socios vitat. qz aliq̄ socij sūt ꝓdicios⁹. aliq̄ nimis p̄sumptuosi. z aliq̄ nimis accidios⁹. Et illi oēs impediūt pegrinum. illo mō ad lr̄am hō volēs in recto itinere ad p̄riam trā scendere dēt malā societatē in p̄nti vita euitare ꝓpter q̄tuor. Primo ne ad malū trahať. qz filij isr̄l q̄ alias in terra sua colebāt vnū deū cū essēt cū gētib⁹ facti sunt pessimi idolatre. sic de hoc cōmemorat p̄s. cv. Cōmixti sunt inē gētes z didicerūt opa eoꝝ z fuierūt sculptilib⁹ eoꝝ. Scdo ne honestate spolieť sic ꝓtigit illi q̄ incidit in latrones q̄ etiā spoliauerūt eū. Luc. x. Tertio ne sil̄itudinē maloꝝ imiteť. qz ōr ꝓuerb. xiij. amicus stultoꝝ sil̄is ei efficieť. Quarto ne i bono ꝓposito corrūpeť. Quia j. Chor. v. ōr. modicū fermētū corrūpit totā massaz. Sic corrupt⁹ fuit ille p malos socios. de quo legit̄ q̄dā scolar cū die veneris sctā vellet in pane z aq̄ abstinere socijs suis nolētibus cogitauerunt quō ab hoc ꝓposito ip̄m retrahere possent. Et excogitata inter se fictione. q̄dā venit ad eū i cameram suaz z incipiēs eū respicere diligenter dixit ei quid vos hētis. et ille. q̄d. cui ille. qz mirabiliť pl⁹ solito estis pallid⁹. videte ne vigilie vel aliud grauauerit vos his dieb⁹. quo dicto exiuit. et post paululū alius soci⁹ ingressus dixit sil̄ia. Ex q̄bus facta sibi ꝓscia q̄ posset eū ledere abstinētia. et dimisit abstinentiā quā ꝓcepat. mandās vt sibi cū alijs refectio pareť. Ecce q̄ ꝓ malā societatem in bono ꝓposito fuit corrupt⁹. Sz moral̄r tres sunt socij q̄ quotidie nobiscū volūt societatem ꝓtrahere. Et in via q̄ ad p̄riaz pgim⁹ impedire. Prim⁹ ē diabol⁹ cui⁹ societatē cauere debem⁹. qz est ꝓditios⁹. et deducit de via bona i latrones. et sic hoīes ꝓdit. Sic fecit illi de quo i vitaspa. Quidā intrauit i solitudinē adagēdā pniaz. rogauitq; dñm vt oñderz locuz quo maneret. z ecce aq̄la q̄dā. quā secut⁹ q̄si angelū duxit eū ad locū vbi erat palma cū fonte. Cū aūt idē pniaz m̄ltis ānis egisset bibēs de fōte z ō fructu comedēs. diabol⁹ īuidēs ei astitit i spē cursoris nūcij incipiēs āmirādo intueri dicēs. nōne iste ē quē q̄ro. imo ē. z agressus ē eū. sociauit se ei. Ecce q̄ diu q̄siui te et nunc inueni. veni ad domū p̄ris tui q̄ mortu⁹ ē. tibi ꝓpetit hereditas ꝓ q̄ m̄lti incipiūt pugnare. z nisi cito veneris instat magnū piculū. te aūt veniēte cessabūt z poteris illā distribuere ꝓ deo. si voluerz acq̄uit ille. z cū secut⁹ fuisset nūcius vsq; ad domū p̄ris ille disparuit. z ip̄e p̄ez inueniēs viuū ꝓfusus ē in se cū ipo remānsit. z m̄ltis scelerib⁹ se iplicās sine miserabili vitā finiuit. Secūdus soci⁹ mōs est cuz quo sociari nō dēmus. ppē hoc qz nimis sumptuosus est. tertij⁹ ē caro q̄ ē soci⁹ nimis accidios⁹. vult eñ cū aīa coronari. sz nō vult cū ea decertare vt dic̄ aug⁹. li. soli. c. vj. Scdo pegrin⁹ oī die numerat siue ꝓputat quot miliaria trānsiuit. z quot hz adhuc ad eūdz. Sicz q̄libz q̄ oī die tēdit ad terminū ad quē vicz btitudinē dēt numerare seu ꝓputare. Primo mūdane gl'e vanitatē. z certe videbit q̄ ipa paxꝝ ē appciāda ḡ nō amanda. q̄ viczꝓpť ipaz vellet ab itinere ad futurā btitudinē retardari. qz dic̄ b. aug⁹. super p̄s. lxix. Jnanis ē gl'a hui⁹ scī. fallax ē suauitas. infructuosus labor. z ppetu⁹ timor. z piculosa sblimitas. iiciū sine prudētia. finis cū pnia hāc pniaz ꝓputauit ille rex de quo dic̄ valeri⁹ li. vij. c. ij. Rex inq̄t ille sbtilis indicij q̄ fecerť traditū sibi diadema p̄ul q̄ capiti i̇poneret retētum diu ꝓsiderasse et dixisse. O nobilē magis q̄ felicē coronā quā si q̄s penit⁹ agnoscat q̄ multis sollicitudinib⁹ piculis et miserijs sit referta vt hāc iacentē tollere velit. Scdo ꝓputare dēt tpis brevitatē z post q̄ eā ꝓputauerit. iueniet q̄ sit modica vl' nil'a. iuxꝝ illō p̄s. xxxviij. Ecce mē surabiles posuisti dies meos. et sbstātia mea tā q̄ nil'ā te est. Jstā brevitatē bñ ꝓputauit xerses q̄ alexādro suadēte rex nil'o mō fieri voluit. Jn isti⁹ tñ tpis brevitate. tria magna negocia oportet quēlibz hoīez fuare. s. obedientiā ꝓceptoꝝ. pniaz pctoꝝ. z benivolētiaz ꝓximoꝝ. i c⁹ figurā ōr apoc. xxj. q̄ āgel⁹ q̄ muros ciuitat̄ hierl'z mēsurauit hēbat mēsurā arūdineā. z mēs⁹ ē muros ciuitat̄ cxliiij. cubitoꝝ. Moral'r. aīa nr̄a ē ciuitas dei sūmi i q̄ ꝑ gr̄az inhitare dignať. Mur⁹ ei⁹ corpus corruptibile. istos mēsurare dz rō cōputādo quotidie vite brevitatē z mort̄ vicinitatē

Dnica tercia post pasca.

sic tamen mensuret vt habeat centũ quadragin taquatuor cubitos. in centenario obediẽtia p̃ceptorum intelligit. decies eñ decem faciũt cẽtũ Nos g̃ si q̃nq; sensus exteriores et quinq; interiores reducamus in decez p̃cepta decalogi x. multiplicamus p x. et ad c. obediẽtie p̃cepto; pueniemus. et sic in centũ annis edificamus archam in q̃ saluamur a diluuio huius vite Señ. vj. Sed debet habere muros corpis nr̃i cxliiij cubitos. qz non solum oportet nos habere obedientiam p̃cepto; sed etiam pniam. qz in mltis offendim⁹ oẽs. hec aũt pnia in numero q̃dragenario designat. Iste eñ numer⁹ est numer⁹ pnie ab eccl̃ia ꝓsecrat⁹ et merito. Si eñ oẽs ptes aliquotas ipi⁹ q̃dragenarij capiam⁹ faciũt q̃nq̃gita p̃cise. vñ xl. est numer⁹ supabũdans. vbi gr̃a j. ij. iiij. v. viij. x. xx. Non hẽt plẽs ptes aliquotas. z ista complẽt. l. Quinq̃ginta vo ẽ numer⁹ gr̃e z remissiois ẽm q̃ cõputabat ann⁹ iubile⁹ in lege iudeoz. Jn signũ g̃ q̃ p sacramẽtũ pnie pfectã cõsequmur remissionẽ pctõz q̃dragenari⁹ numer⁹. cuius ptes aliquote faciũt. l. q̃ ẽ numerus remissiois pnie ꝓsecrat⁹. Sic g̃ mẽsurabimus et cõputabim⁹ numez nr̃m qõ hẽat cxliiij. cubitos. et iste totalis numer⁹ ꝓpositꝰ ẽ numerus humane saluti deputat⁹. Tertio ꝓputare et mẽsurare debet vite future locũditatez recolligendo. q̃ btitudinis gaudia recipiet. p momentaneis meritis in p̃nti nõ inueniet mẽsurã p mẽsura q̃ p̃miat vltra ꝓdignũ. Sz iueniretverificatũ qõ scribit Lu. vj. mẽsurã bonã z ꝓfertã et coagitatã et supefluentẽ dabũt vob in sinuz vr̃m. Uel alio mõ sic pegrin⁹ quotidie ꝓputat. Sic bon⁹ x̃pian⁹ quotidie vitã suã examiat. vñ Señ. li. iij. de ira vsus finẽ. Quotidie anim⁹ ad rõnẽ reddendã vocãdus ẽ. hoc faciebat sextin⁹ nr̃ vt cũ ꝓsumato die cũ se ad nocturnã q̃tẽ recepisset. inꝛrogauit animũ suũ qõ hodie maluz tuũ sanasti. cuivicio obstitisti q̃ pte melioz fact⁹ es. Tertio pegrin⁹ quotidie ꝺ termino cogitat termin⁹ iste ẽ p̃ria celestis. de q̃ sp dẽm⁹ cogitare. qz in hostili ira dulcis recoꝛdato p̃rie ẽ. hũc terminum recogitauit dauid ps̃. cxix. qñ dixit. Heu m̃. qz incola. m. plõ. est. Sic et paulus ad Philip. j. q̃ ait. Cupio dissolui. i. mori et esse cũ xp̃o. Acto pegrin⁹ tria vitat. Primo thesauri sui oñsionẽ. Sic deuot⁹ x̃pian⁹ sp vitat oñsionẽ suaz vtutũ. q̃ sunt thesauri aie p iactantiaz q̃n poti⁹ eas occultet p hũilitatẽ. et hoc docet elephas ꝺ quo dicũt natales cũ eñ in aq̃ vl̃i silua parit et vbi parit ibi fetũ dimittit. ppt̃ draco̅es q̃ eis insidias ponũt. Sic q̃ bonũ op⁹ facit siue in aq̃s pnie vl̃ ꝓscie. vel in silua ꝓtẽplatiue vite si nõ vult a draconib⁹ infernalib⁹ insidiãtib⁹ rapi sic in occulto illud facit. ita nõ exigẽte necessitate occultũ illud teneat et nõ in publicũ illꝺ p iactãtiaz vl̃ oñsionẽ deducat. qz dic̃ Greg⁹. i ome. dep̃ dari desiderat q̃ thesauz publice i via portat. iõ q̃libz hõ bonũ occultare dz ne diabolus illud p inanẽ gl̃az recipiat. ꝺ hoc vide pte j. dñica i. l. sermo. ij. S. T. Scꝺo pegrinus vitat hospit̃ deceptiõnẽ. qz multi sunt q̃ pegrinos recipiũt z eos decipiũt z occidũt. Sic̃ refert boe. li. ij. psa. vj. de quodã noie busilides q̃ ꝓsueuit hospites suos necare. dic̃ g̃ busilidẽ accepimus necare hospites solitũ. Et vt dic̃ gl̃. s. Tho. sic busilides fuit fili⁹ neptuni ex mr̃e lidia Mozal̃r hospes nr̃ est mos q̃ nos hospitat. vt hẽt laci⁹ s̃. feria ij. resurrectionis. ser. ij. K. hic sicut hospes g̃uissimũ vultũ oñdit. lectisternia honesta demõstrat. bona vina ꝓpinat. sed in fine p̃cissime et districtissime cõputat. et interdum necat qz ille ẽ senex apud quẽ nõ ẽ hospitãduz. ꝺ quo s̃. dñica. j. post pascha. ser. ij. M. et p. Tercio pegrinus vitat suiipsi⁹ nimiã orationẽ. q̃to min⁹ eñ pt secũ portat devestib⁹ z ꝺ alijs q̃buscunq;. Sic boni cognoscẽtes se pegrinos in hoc mũdo vitant orationẽ suiip̃ius. et tm̃ q̃runt de diuitijs q̃tũ necessariũ est eis dicẽtes cũ apl̃o. j. Thim̃. vj. hñtes alimẽta et q̃b⁹ tegamur his ꝓtenti sum⁹. Talis bon⁹ hõ fuit diogenes. q̃ orationẽ diuitiaz vitauit de quo scribit Eudox⁹ in li. phoz. q̃ in dolio volubili locupletus ducebat pauptatẽ. et domũ se gl̃iabatur hr̃e. et cum tpibus se cõmutare solebat. Tẽpore eñ frigoris os dolei vtebat ad meridiem vt haberet calorẽ. Tempe vo estatis ad septentrionem vt haberet vmbram. et vbi se sol inclinauit ibi se vertebat. Quodam vero tempe in vsum potandi vasculum ligneum habens vidit puerum concaua manu potantem. statim ꝓiecit ad terrã vasculum dicens. Nesciebam q̃ natura vas ad potandũ poculum haberet. Alio modo etiam tpe cuz mãdaret olera sua accedẽs ad eum ariscippus dicens. Cum sapiens sis et phus et mihi credidisses et regib⁹ seruire voluisses nõ olera tua lauares. Sz in aula sũmi regi et p̃ncipis mecũ maneres. Cui rñdit diogenes Si mihi credidisses z mediocri paupertate vti scires. nõ oporteret te regib⁹ adulando mẽtiri Talis etiã bon⁹ x̃pian⁹ fuit b. Paulus. qui ait Act̃. xx. Aurũ et argentuz nullius ꝓcupiui aut vestem sic̃ ipsi scitis qm̃ ad ea que mihi op⁹ erat et his qui mecũ erant ministrauerũt man⁹ mee Et ibidez ait. Oportet meminisse verbi ih̃u x̃pi qm̃ ipe dixit beatius est dare q̃ accipere. et sic prudentes. s. x̃piani si quid supfluum possident elemosinis erogent. et hoc est valde sapienter factũ qz videm⁹ q̃ interdum pegrini pecuniam suam non portant. Sed mercatoribus eam

Sermo xij

in patria sua tradunt litteris eorum receptis vt ab alijs eiusdem societatis mercatoribus intim recipiant in patria ad quam vadunt. Pauperes em sunt mercatoribus similes q̃ bñt venale regnum celorum. qm̃ ipsorum est. Matth. v. his tradunt diuites pecuniam suam in clemosinã. recipientes securitatem ab eis. videlicet lras sancti euangelij. q pecunias sic elemosinas datas tandem imo centuplum recipient in patria sua futura. Sed sunt econtra multi auari qui q̃uis sint in pñti vita pegrini. se tñ onerant pecunijs in detrimentum animarum suarum. Quorum fatuitas ꝑmo patet ex hoc qñ aliquis est viator. et ẽ transiturus per locum vbi se scit spoliandũ tũc fatuus est si amplius vult de pecunia secum habere q̃ sit ei necessaria ad expenses vsq; ad locum quo tendit. onus em̃ esset sibi vt amitteret eam. Moraliter locus per quem transituri necessario sumus est mors. qz statutum est oñib⁹ hominib⁹ semel mori. et in hoc loco homo spoliatur q̃si per angustum forame omnib⁹ reb⁹ suis. iuxta illud Job. xxvij. Diues cum dormierit nihil secum affert aperiet oculos suos. et nihil inueniet. ꝓpter qd̃ dixit b. Bernũ. Quid tu camele gibbum. quid tu pecuniose. pditionis locus tollis non sic impie non sic ingredieris ac⁹ huius sarcinas non admittit. Item spoliat̃ homo quasi rediturus in ventrẽ matris sue. s. terre. de qua dr Eccl. xl. Jugum graue super filios ade ab ea die exitus de ventre matris eius vsq; in diem sepulture in matrẽ omniũ. Et Job. j Nudus egressus sum de vtero matris mee. nudus illuc reuertar. Tertio spoliatur homo in morte adinstar damnatorum. q̃ patibulo sunt tradendi. Fatu⁹ est q̃ auarus q̃ diuicias secũ vult habere cum sciat se in morte spliandũ esse. et nõ vult eas in locum mittere secum. in manus pauperum. Quia dicit Greg⁹. Securi⁹ feruntur diuitie de patria ad patriam ꝑ manus plurimorum q̃ vnius. Secũdo ꝓbatur sic hec fatuitas quando aliq̃s nauigator est et naufragium sibi iminet. stult⁹ est si multa secum habet. dicit em̃ Gregorius. super Job. iij. Cum fluctus imminent tunc de naui ꝓiciunt ꝑ quibus longa nauigia sumpserũt. Et si naute iminente naufragio. ea que in naui habeant ꝓiciunt. stultus est hõ qui se multis bonis fortũe onerat. cum naufragium sui corpis iminere cito sciat. quia tlia bona ipm fortassis in ꝓfundum demergent. Ex quo dicit Bene. Nemo cum sarcinis enatat. Tertio sic cum aliq̃s scit furtiuã esse pecuniam non vult eam secum portare. ne si apud eum inueniretur testis foret sue damnationis. et si q̃s hoc fecerit stultus apparebit. Sic stult⁹ est hõ qui se sic onerat pecunia male acq̃sita. hec erit testis sue perpetue damnationis. et de talib⁹ q̃ se sic onerant dicit apls Jaco. c. v. aurũ et argẽtum vrm eruginauit. s. in terrã abscõditũ. et erugo eorum erit vob. i. ꝓra vos in testimoniũ. et manducabit carnes vras sic ignis. q. d. affligit vos. qz erit cã afflictionis in gehẽna. thesaurizatis vobis iram in nouissimis dieb⁹. i. congregatis vobis dei vindictam. Quarto ꝓbatur sic Cum aliquis se onerat pecunia in via et scit q hostes et latrones cum insequũtur certe fatu⁹ est. Sic est de illo qui congregat multas diuitias. et scit q hostes inuisibiles. s. demones ipm persequũtur. et non vult eas ponere in loco tuto et secreto. hoc est in manus pauperum. Jõ bonam doctrinam ponit b. Bernũ. in quodã sermone. mundus em̃ talem ianitorem constituit qui nihil inde asportari permittit de mundi facultatibus. verũtamen culpa et vicium virt⁹ et meritum ipam inuisibilem animã cõsequuntur nec possunt hec portarũ angustia detineri. Igitur si volumus aurum nostrũ et argentũ illesum auctũ atq; multiplicatũ recipere in patria celesti. ad quã tendim⁹. debem⁹ pauperibus dare. quorum est illa patria mercãtes cũ illis. dantesq; eis hic qd̃ ibidẽ sumus recepturi hec ille. Tertio pegrinus peracta pegrinatione tria in pria sua veniens portat. s. de peccatis indulgentiam. ab amicis reuerentiam. et deinde quiescendi licenciam. Sic et xpianus bonus et deuotus qui hic peregrinationẽ egit suam. in morte sua reuertitur ad patriam celestem. portat secum indulgentiam peccatorum. qz nisi peccata sua essent indulta nullo modo recipetur ciuis in illa celesti patria. qz nullũ coinq̃natũ intrabit in eã Apoc. xxj. et sicut reuertẽtia pegrinatione solent amici ꝓcessionaliter occurrere. et in domũ suam letanter adducere. Sic in morte sctorum in pegnatiõe hui⁹mũdi redeũtiũ occurrũt scti angeli dñi. et eos ad celestẽ domũ adducũt sic pie petit eccl'ia. Subuenite sancti dei. occurrite angeli dñi ꝛc. Qd̃ aũt angeli occurrũt ciuibus celi. patet ex hoc. q dicit Dãma. li. v. Hocipsum firmiter et imperterrite credamus et teneamus q anime ad purgatoriũ non a demonib⁹ sed ab angelis deducantur. et si deducantur ab eis in purgatorium. multo magis in celũ. Sic patz ꝺ lazaro cuius animã angeli in synũ abrahe gaudenter deduxerũt. Lu. xvj. Et tũc cõsequitur q̃libet sanct⁹ post labores hic habitos ppetuã q̃escẽdi requiẽ. qz ãmodo dic̃ spũs vt requescant a laborib⁹ suis. Apoc. xiiij. Jõ dic̃ dñs Isa. xxxij Sedebit populus meus in pulcritudine pacis et in tabernaculis fiducie. et in requie opulenta ad quã reqem nos ꝓducat ꝛc. Quantũ ad scõz principale hortatur nos apl'us a fornicatiõi ab

stinentia. cum dicit. absti. vos a car. de. que. mi aduersus animã. Scribunt naturales circa mare mortuũ sunt pulcre arbores. pulcra poma. quo ad apparentiã ferentes. et q̃uis sunt pulcra et delectabilia exterius tamen immũ dicijs et cineribus interi⁹ plena. ita etiam videm⁹ qñ q̃z pulcrum pomũ rubicundi coloris extrinsecus et suauis odoris et apparet valde bonum. et tñ intrinsecus latz vermis corrodens a quo inuenitur totum corrosuz interius. Moraliter per mare mortuũ intellige pñtem munduz. Sz per arbores intellige mũdanos homines. p poma vero exterius pulcra et suauis odoris vl̃ saporis intelligitur corpalis cõcupiscentia q̃ exterius videtur suauis et delectabilis tempore delectationis tempore temptationis et ppetrationis. Et tamen cum scelus fuerit perpetratũ inuenitur interius in corde vermis corrodens cõscia. Et hoc figuratũ est Jone .iiij. post q̃ ionas predicauit ſuersionem niniue ciuitatis egressus est ipse. s. ante terminũ .xl. dierum. z sibimet fecit vmbraculum. s. contra estum solis z preparauit dominus deus ederã. s. faciendo eã ſbito crescere supra cursum nature. et letat⁹ est Jonas. et sequitur q̃ deus preparauit vermez et pcussit edera corrodendo videlicet radicez z tristatus est ille. et petiuit anime sue vt moreretur. Moraliter ionas interp̃tatur columba et significat hominem simplicez. edera est pax cõscientie. Si igitur talis simplex letatur vel delectatur carnaliter videlicet actum perpetrando. statim p̃parat deus vermem mordentis cõscientie. per quã aret edera. quia turbatur ꝓscientia transeunte actu atq̃ remanente reatu. et ideo valde fatuus est qui istum vermem non interficit q̃ cito potest. Quia nisi interficiatur i hac vita viuet in eternum. iuxta illud Jsa. vl̃. Uermis eor̃ non morietur. ideo beatus petr⁹ hortatur nos abstinere a carnalib⁹ desideriis. cum dicit. abstinete. in q̃bus vobis duo facit pncipaliter a quibus cauere debem⁹ determinat. Quõ conuersandum est cum hominibus infor
L mat. Primo igitur a q̃bus cauere debem⁹ informat et determinat. cum dicit. obsecro vos tanq̃ aduenas abstinere vos. dicunt astronomi q̃ q̃libet planeta celestis fortior in ppria q̃ in aliena domo existit. et fortius inde imprimit atq̃ agit. domus eñ planetarum dicunt signa celi. in quibus planeta q̃libet ór habere domũ suam. Nam domus saturni vt dicit albumasar p̃ma et ppria est capricornus similiter et aquarius domus iouis. pisces et sagittarius domus martis. aries et scorpio domus veneris. libra et thaurus dom⁹ mercurij. virgo et gemini domus solis. leo z cancer domus lune. et sic patz q̃ sol in leone quia domus eius est p̃ma fortior est q̃ in alio signo. et sic̃ est in alijs Moraliter caro nostra in mundo isto est velut in domo ppria. spũs vero tanq̃ in aliena. quia de celo z ill luc tendere nititur. ideo frequenter contingit. q̃ caro p̃ualet spũi. et dñatur ei. cũq̃ persequit̃ et illi resistit. Sicut figuratum est cum his duobus germanis esau et iacob. Esau pilosus signat carnem que est superfluis plena. pili enim desideria terrena et carnalia designant que vigent in carne. in cuius signum est q̃ clerici hñt pilos rasos in sumitate capitis. et attonsos in circuitu ad designandum q̃ nullum desideriuz carnis vel terreno⁹ debeat inter deũ et mentẽ ipor̃ mediare. Nec etiã debeãt hre affectus nimios ad carnẽ suã. Esau q̃ pilosus est caro. iacob vo lenis spm̃ significat. iux̃ illõ ad Gal. vj vos q̃ spũales estis huiõi instruite in spũ lenitatis. isti duo germani ceperũt pugnare in vtero mris z postea esau cũ fact⁹ esset adolescẽs persecutus est fratrẽ. z nũciauit sibi mortẽ. Gen. xxvij. dicẽs. veniẽt dies luct⁹ pris mei. et interficiam fratrẽ meũ. Et certe ad lrãz in vẽo materno caro iterfecit spm̃ p pctm̃ originale. Sic̃ cõqueritur dauid ps̃. l. Ecce eñ in iqui. cõ. sum et in pec. cõ. me z c̃. Et ꝓtinue postea caro ꝓcupiscit aduersus spm̃ et spũs aduersus carnez. hec eñ sibi inuicẽ aduersant̃. Esau est senior et iacob iunior. qz ad lrãz caro p̃mo concipit̃ et postea aiatur p spm̃. Fm aris. li. xvj. aialiuz. Embrio in matrice p̃mo viuit vita aialis. q̃ vita hois. Et. j Chor̃. xv. Nõ p̃us qõ spũale sz p̃us qõ aniale et deinde qõ spũale. Et Sap̃. vij. in vẽtre mris mee figurat⁹ sum caro. iste tñ senior fuire dẽt iuniori. i. caro spũi. vt in actib⁹ hois. nõ caro sz spũs dñet̃. iux̃ illud Gal̃. v. Spũ ambulate et desideria carnis nõ pficietis. Et hic apls Pe. obsecro vos z c̃. Pro quo notãdũ q̃ q̃cũq̃ vult carnis ꝺsideria refrenare ꝺz aliq̃ remedia hre M
1 Primũ ẽ mẽt ad deũ eleuatio. qz iacob cuz ab esau pseq̃bat̃ monitu mris sue fugit i mesopotamiã. mesopotania interp̃tat̃ eleuatio cuiusdã vocationis. z significat celestẽ patriã ad quã vocati sumus. licet nõ oẽs electi. qz multi sunt vocati pauci vo electi. Matth̃. xx. Cũ igit̃ iacob. i. spũs vel aia sb esau q̃ significat carnẽ psequit̃. debet deuot⁹ orõnib⁹ fugere ad celi priaz. auxiliũ dei i plorãdo. Et tũc sic̃ iacob i ista fuga posit⁹ i itinere obdormiuit z capiti lapidẽ suppossuit. et sic spũs a strepitu mdi vl̃ carnis se sbtrahit. z i sctis studijs z tẽplatiõib⁹ ꝙescit. fũdamentumq̃ totius vite sue chr̃istum facit. Dormiendo ergo in sancta contemplatõne spũs scalam vidit erectam in celo. Jsta scala moraliter vt dicit hol. super li. sa. l. cxxix. est pnia q̃ stat i

terra.quia in hac vita incipit.Sed attingit ad celum q̃ facit hominẽ in morte ad celũ appropi quare. Math̃.iij. Pniam agite appropinq̃bit eñ regnuz celoz. Ista scala habet sex grad⁹ p quos ascẽdere q̃uenit.vicz cõtritionem.pfessionem.et q̃ sunt ptes satisfactionis.oronez.vigilias.ieiunia.et elemosinas.ista figurãtur per sex grad⁹ q̃bus ascẽdebatur ad solũ salomõis ij.Para.ix.duo laka isti⁹ scale sunt spes et tioz dẽt eñ timere spũs et nõ pumere.qz dauid pz xxix.q̃ pumpsit dicẽdo.Ego dixi in abũdãtia mea nõ moueboz i eternũ.z tũ in desideria carnis cecidit.dũ cũ bersabee adulterium ppetrauit.ij.reg̃.xi.iõ dicit sapiens de.ppiciato pctõ noli esse sine metu.Eccl.v.debet etiam sperare se posse vincere carnem adiutorio dei. Et sic inter spem et timorẽ q̃si inẽ duo latera pnialis scale dẽt ascẽdere.qz dicit metrista. Si timoz ẽ sine spe.tũc despatio ledit. Et nisi spes timeat stati pfũptio fiet.Sic nec tioz sine spe.nec spes valet sine timore.Ascendẽtes et descendentes angeli scalã.sunt cogitationes nr̃e.q̃bus interdum cogitam⁹ gaudia padisi..q̃ dñs dabit his q̃ desideria carnis vincũt.iux̃ illud Apoca.iij. Qui viceritvicz ỏsideria carnis.mũdi z diabo li vestiek vestimẽtis albis.et nõ delebo nomen ei⁹ de libro vite.Cũq̃z sic hec gaudia cogitam⁹ tũc cogitationes adinstar angelorz ascendunt. Jux̃ illud Lu.xxiiij.cogitatiões ascẽdũt i coꝛda vr̃a.Si aũt cogitam⁹ penas inferni.q̃s dñs dabit illis q̃ in delicijs carnis viuunt.km illud Apoca.xviij.Quãtũ glificauit se et in delicijs fuit.s.carnalib⁹.tm̃ date ei tormentũ et luctum tũc cogitatões nr̃e descendũt.iux̃ illõ ps̃.cvj descendũt vsq̃ ad abyssos.Huic scale et dñs ẽ inixus.qz penitẽtes expectat et vocat.dicens. venite ad me oẽs qui laborati et onerati estis et ego reficã vos.Math̃.xj.Alia vo deuota. q̃ sic dormiẽdo ad deum p inuocationẽ eleuak.cũ iacob audit dñm dicentẽ sibi terrã in q̃ dormis dabo tibi et semi tuo.Geñ.xviij.Mozalr terra in q̃ aia q̃si dormit est caro vel corpus de ẽra factuz.iux̃ illud Geñ.iij.Terra es z in terrã ibis et hãc dabit dñs aie.qñ caro psentiens rõi spiritui nouerit se subijcere vt dicak illud Geñ.xvj Ecce ancilla.i.caro in manu tua est.Spualiter aũt p terrã intellige terrã viuentiuz.in hac ẽra nũc dormit aia p ptemptationẽ. Sz hãc dabit sibi postea.vt reqescat in ea p sempiternã fruitionem aut possessionẽ.vt tunc dicat cũ ps̃.cxlj. Portio mea dñe in terra vi.Secundũ remediũ est corporis edomatio q̃ dẽt fieri in iuuẽtute. quia stultus esset.qui non domaret equũ suum vsq̃ dum senex esset cum domare nõ possz.Sic qui non domat carnem suam in adolescentia.sz nutrit eam delicate.ita q̃ nõ potest eam postea tenere.proijcit eam in lutum peccati.Quia ỏr Prouerb̃.xxix.Qui delicate nutrit seruum .i. carnem suamvel corpus km glo.interli .quod debuerat rationi subiugari tanq̃ domino suo. postea sentiet illum contumacem.idest lasciuũ et indomabile.Qualiter dometur equus in iuuentute docet Pe.de cresc.li.ix.c. vij. dicens. Qui vult domare vel morigerare equum.Primo adhibet ei frenum leuissimum cuius morsus vulgariter ge bib sit mellevel alio dulci liquore perunctus.Nam tale frenum facilius et acceptabilius sustinebit.et ppter dulcedinem iterato libenter accipiet.Et postq̃ frenum sine difficultate accepit aliquibus diebus sero et mane ducatur ad manum.donec optime ductorez sequatur.Deinde absq̃ strepitu selle q̃ leuius poterit equitetur paulisper et paruo passu a dextris z sinistris sepe vulneretur. et omni die per loca plana et non saxosa de mane vsq̃ ad meridiem equitetur.Cum vero sine sella fuerit equitatus.tunc suauiter sine strepitu eidem sella imponatur et cum ea leniter ducatur. Moralit̃ p equum intellige corpus nr̃m qõ vt ait dauid in ps̃.xxxij.Est fallax equus ad salutem. Hunc equum qui voluerit in adolescentia domare primo debet ei frenum leue adhibere. p frenum leue intellige vno modo correctionẽ moderataz. que debet esse peruncta melle sapientie spualis et discretionis. Refert eñ Cesarius in dialo. Quidam adolescẽs sanctus et nouitius in quadam domo ordinis cisterc̃.ita idiscrete se hũit. z ita singularis fuit vt abbas eius timeret z eũ pro indiscreto feruore sepius argueret. ille vero salutaribus monitis non acquiescens in pertinacia sua perseuerauit.sic q̃ post multos annos ipse defunctus est. Nocte vero quadaz cũ abbas in suo stallo staret. et contra presbiterũ prospiciens tres personas.quasi tres candelas ardentes ad se venire vidit. Quibus propius accedentibus cognouit omnes.tunc abbas memor pertinacie predicti adolescentis interrogauit eum dicens.Quomodo habes.et ille dixit bene.Et abbas.nunquid aliquid passus es p inobedietia tua.ille ait.maxima et multa torm enta.Sed intentio mea licet indiscreta fuerit tamen dominus misertus est mei.nec sum damnatus.licet plura passus sim. Ecce q̃ ille qui i sua iuuẽtute adhibuit corpi suo frenũ imoderate et indiscrete correctionis et abstinentie penas purgatorij passus fuit.iõ nos vngam⁹ hec frena correctionũ cũ discretiõis melle z spual sapie vt sapienẽ corpus in pncipio castigemus qz talia frena correctionis moderate facilit̃ sustinebit.iõ b.Grego.sup illud Job.xxx.vsa ẽ

in luctuz cythara mea dicit. Si corda in cythara tenditur nimiũ minus sonat. si amplius rauce sonat. Tanto sibimet debet quisqz moderamine ꝑesse. vt ad culpam caro non superbiat. z tamẽ ad officium rectius in opatione sbsistat. Alio
P modo potest per frenum intelligi abstinentiam qua victualia quibus corpora lasciuiunt sbtrahuntur. De quo dominus Ezech. xxix. ponam frenum maxillis tuis. Sed hoc frenum debet perungi melle discretionis. vt discrete a superfluis abstineat ne corpori noceat. ideo dicit Greg⁹ super Ezech. omel. vij. partis secunde. In hoc mundo cum nostris temptationib⁹ nascimur. et caro aliquando nobis adiutrix est in bono opere. aliquãdo seductrix in malo. Si g ei plus q̃ debuim⁹ tribuimus. hostem nutrimus. Et si necessaria ei que debemus non reddimus. ipsam necamus. Satiãda itaqz est caro sed ad hoc vt in bono opere nobis sufficiat. nã quisquis ei tm̃ tribuit vt superbiat satiari penitus ignorat. hec ille. Jo dz hõ imponere corpi suo frenũ mordate correctiõis. zetiã refectiõis z hoc frenũ sine difficultate accipiet. quo facto debet ipsum mane z sero spũs ducere ad bona opera ad voluntatem suam. et sine sella austere castigationis. quia nondum potest eam sustinere. et debet corpus volu nunc a dextris ꝓsperitatis. interdũ a sinistris aduersitatis vt se equanimiter in his habeat. et tandem cum assuefactum est in illis potest sibi imponere sellam dure castigationis. et pauce refectionis. Sicut fecit sanctus Hermanus nobilissim⁹ dux burgũdie. et postmodũ episcopus. q̃ corpus suuz per xxx. annos ita afflixit. vt nunq̃ panem frumenti. non vinum. non legumen. nec sal. p sapore sumeret. bis tamen in anno in pascha et natali bibat vinum. qõ tũ sit lymphatum sumebat. vt modicum de sapore vini remanerz. in refectiõe p̃ma cinerem. deinde panem ordeaceum comedebat. in hyeme et estate nullam vestem preter tunicam et cucullam habebat. Quã nisi alicui daret nunq̃ exuebat quousqz ꝓtritione soluere tur lectus eius cinere cilicio et sacco ornabat. nullum puluinar ad caput vel humeros leuabat. sed semper gemens sanctoruz reliquias in collo portabat zc. Tertium remedium laboris
Q exercitatio. quia carnalia vicia et desideria assiduitate laboris remouẽtur. Cui⁹ exemplũ patet in capriolo. dicunt naturales q̃ velocitate motus et assiduitate cursus caro caprioli a superfluitatibus expurgatur. et saporis z odoris ꝯuitas ab eoz carnibus amputat. et tenerioz et digestibilioz efficitur. Sic etiam ex sollicitudine boni operis. z assiduo motu laboris. caro nr̃a a vicioz carnalium passionib⁹ et delectatiõib⁹ expurgatur. quoz nutrimentũ est ocium. Jõo dicit Sapiens Eccl. xxxiij. Mitte seruũ. i. carnem in opationem ne vacet multã em̃ malicia docuit ociositas. Et b. Hiero. in sermone semp aliquid operis facito. vt te diabolus inueniat occupatum. Non em̃ facile capitur a diabolo. qui bono vacat exercitio. Jdeo dicit Señ. epla viij. Nullus mihi per ocium dies abijt partez noctium studijs vendico. non vaco somno sed succumbo et oculos vigilia fatigatos. cadentes q̃z in opere detineo. Secũdo g̃ quomodo cum hominibus conuersandũ est in format cuz dic̃ R
conuersationem vestram inter gentes bonã habentes. Pro quo nota. conuersatio nostra bõa assimilatur arche noe. ꝓpter quatuor. vt dicit Ansel. li. ix. c. xiiij. Primo rõne structure. quia archa fuit a noe constructa et fabricata. Señ. vj. vbi dixit dominus ad noe. Fac tibi archam de lignis leuigatis. noe interptatur requiescens. et significat hominem iustum et humilem. q̃ est requies spũssancti. Juxta illud Jsa. lvij. et vl. Super quem requiescit spũs meus nisi sup humilez. hic g̃vt requiescat in domo. ꝓpter cõscientie z sit tutus ab inundatione aquaz. i. ab impetu temptationũ z tribulationũ sibi archã faciat p quã intelligo bonam conuersationẽ. de quo ps. cxxxj. Surge dñe in requem tuã tu et archa sanctificationis tue. Archa em̃ sanctificata deo vt inquit Ansel. est conuersatio bona ad deum quia ór esse requies dei. quia ꝑm deuz mens in ea requiescit. Secundo assimilatur arche ratione materie. qz illa archa facta fuit ex linguis leuigati S
bitumiatis et quadratis. per lingua leuigata intelliguntur opera bona. pura intentione facta. per bitumen vero intelligitur caritas. qz sicut bitumen duos asseres siue res cõiungit simul. Sic caritas domini cum homine. vel hominez cum homine cõnectit. de hoc ór Señ. vj. Bitumine linies extrinsecus et intrinsecus. q. d. caritatem habebis exterius in opere. et interi⁹ in corde. qz absqz bitumine in periculo esset aĩma et aqua tribulationũ eam penetraret. Sed tũc sunt ligna arche bituminata. qñ opera sunt bona caritate formata. qõ valde necessariũ est. qz ór Jaco. ij. Sicut corpus sine spũ mortuuz est ita fides sine opibus. glo. caritate formatis vt dilectione opante mortua est. non solum fides Sed et alie virtutes sine caritate nihil valent. quia ipa est mater omnium virtutum. vt dic̃ ambro. super illud Ro. xiij. Unusquisqz in sensu suo abundat. Per ligna vero quadrata intelligitur mens stabilita. quia sicut corpus quadrũ residet firmum. Sic mens in bona conuersatione debet firma atqz stabilis semper esse. et hec stabilitas perpendit primo ex grauitate et eq̃- T

nimitate fortuue. q videlicz homo in vtraqz fortuna maneat stabilis in sua conuersatione. quia dicit Tulius. ꝑclara est equalitas in omni vita Secundo attẽditur circa ea que desiderantur. de his dicit Señ. in epl'is. Ante omnia hec cura vt constet tibi et quotiens experirevoles an aliquid actum sit. obserua an eadem velis hodie q̃ et heri. Mutatio voluntatis inducit aĩm natare atqz alibi apparere, put tulit ventus. nõ vagatur qõ fixum atqz fundatum est. Nam quidam adeo instabiles sunt vt de quolibet tali dicatur illud poete. Qõ petijt spernit repetit qõ nuper omisit. Tertio attẽditur circa locum. qz stabilitas loci multuz facit ad stabilitatẽ animi qz dicit Bern̄. ad fratres de monte dei. Impossibile est hominẽ fideliter in vno figere animũ suum qui non ꝑius alicui loco ꝑseueranter affixit corpus suum. Nam qui egritudinez animi sui migrando de loco ad locum effugere nititr̃. Sic est qui fugit vmbram corporis sui seipsum fugit. seipsuz circumfert. locum mutat. non animum eundem vbiqz se inuenit. vbiqz deteriorez facit ipa mutabilitas. sicut ledere solet egrum qui circumferendo concutitur. Et Señ. in epl'is Animum debet mutare non locum. q̃d miraris nihil tibi peregrinationes ꝑdesse cum te circũferas. ꝑmut te causa eadem que expulit. Onus animi tui deponẽduz est. non autẽ vllus placebit tibi locus cumvadis huc atqz illuc. vt excutias insidens pondus. qõ ipa iactatione icõmodosius fit. idem ꝑmum argumẽtum compositementis existimo. posse consistere et secum morari lapis quadratus stabilis est. Sic homo bñ ordinatus est stabilis. econtrario male ordinatus est instabilis. Et poeta. Celum nõ animum mutant qui transmare currunt. Et Señ. Nõ cõualescit planta que sepe trãsfertur. Ad loci stabilitatem. multum hortatur scꝑtura Eccs. x. si spũs potestatem habentis super te ascenderit locum tuum ne dimiseris. Eccl. xj. Ne manseris in opibus peccatorz confide in deo. et mane in loco tuo. facile eñ est in oculis dei ſbito honestare pauperem. Tertio conuersatio bona assimulatur arche noe rõne forme. circa qõ ꝑmo attende mẽsuram dimensionũ. Habebat eñ lõgitudinem tricentorz cubitorum. latitudinem q̃nq̃gita. et altitudinẽ triginta. superius autem erat in vno cubito cõsumata. Moraliter igitur longitudo arche non est memoria passionis dominice. quã thau figura repsentat. que tricẽta significat. vel longitudo arche est perseuerãtia in continuatione boni operis. de qua dic̃ bern̄. in epl'is Studete ꝑseuerantie que sola coronat. Latitudo autẽ arche est dilectio dei et ꝓximi amici et inimici que in q̃nquaginta cubitis designatur quia q̃nquagesimo die a passione xp̃i datus est sanctus spũs. Per quem vt dicit apl'us ad Ro. v. Caritas dei diffusa est in cordib⁹ nostris. Altitudo est spes et desiderium seculi vẽturi que spes significatur in xxx. cubitis. Ter eñ decem faciunt triginta. in ternario vero triplex spes designatur videlicet de venia. de gr̃a et de gl'ia. In denario ac addito adimpletio decalogi vt videlicet assit nobis impletio decalogi sub spe ꝑdicta triplici. Alioq̃n spes sine meritis vel opibus non esset spes vera sed ꝓsumptio. Cõsumatio autem in vnum cubitum est. vt motus et affectus in deuz dirigãtur. Sic dicit pſ. lxxxvij. Cor meum et caro mea exultauerunt in deum viuum. vel hec fit in perfectione ꝓsiliorz. de quo Math. xix. Adhuc vnũ tibi deest. Si vis perfectus esse vade et vende omnia que habes et da paupibus. et veni seq̃re me. Dicitur autem cubitus ille fuisse arche geometricus qui valet sex vsuales. ad ostendendũ q̃ per sex opera misericordie ad vnitatem perfectionis diuine consolationis et supne ascendit̃ Secundo in forma arche considera aperturam locorz. habebat eñ in duobus locis aperturaz vnã ad lumen recipiendũ. s. fenestram vnã. Aliam a latere ad ostiuz ingrediendũ. Fenestra autem est gratia que illuminat omnem hominẽ venientem in hunc mundum. Joh. j. de hac dr̃ in pſ. xxv. Illuminãs tu mirabiliter a montibus eternis. Idcirco pete cum pſ. xij. dicens. O gratia dei illumina oculos meos sz mẽtis nevn q̃ obdormiã in morte. vel forsitan fenestra est intellectiua per quã lumen sapientie et scientie suscipimus. Quia dicit Aris. iij. reth. Intellect⁹ est lumen qõ deus infudit anime. Sed ostiũ est liberum arbitriũ qõ aperit ꝑmo gratia. Sic de hoc dicit magister sn̄iarz. li. ij. di. xxvij. c. x. Illa gratia ꝓueniens que et virtus est. nonvsus liberi arbitrij que nobis est a deo non a nobis. Et ſbdit hoc meritũ ex illa purissima gratia ꝓuenit q̃ apl's notauit. j. Chorz. xv. dicens. gr̃a dei sum illud qõ suz. et gratia eius in me vacua non fuit. Sup quem locum Aug⁹. ita ait. recte gratiam nominat. Primum eñ solam gr̃az dat deus. et non nisi gratiam cum non ꝓcedunt nisi mala merita. Sed post per gratiam incipiunt bona merita. Et vt ostenderet etiam liberum arbitrium addit. Et gratia eius in me vacua non fuit. Et ne ipa voluntas putetur sine gratia dei aliq̃d boni posse ſbdit. Non aũt ego solus. s. sine gratia. Sed gratia dei mecum. i. cum libero arbitrio. Et hec ſbdit magister plane cum data fuerit gratia incipiunt esse nostra merita bona. per illam tñ qz si illa defuerit cadet homo. Tertio cõsidera dispositionem et distãtiaz mãsionũ

nam ſm Aug⁹. ſuper Geñ. archa fuit interius bituminata. Nam in inferiori manſione ſup ta bulatum ſentine fuit duplex camera. qua ꝫ vna dicebatur ſtercoraria. alia vero apothecaria. ſz ſupra iſtã fuit alia manſio ſuperior que habebat tres cameras. due camere laterales erant. vna immitium animalium et ſerpentuꝫ. altera mitiũ. media autem camera erat hominum ꝛ auium. Oſtium autem erat vbi bicamerata ꝛ tri camerata coniungebantur. Mozaliter hoc exponit Anſel. ſic. Qđ bicameratio arche attenditur in delectatione ſenſualitatis que maxime inuenitur in actibus duarum potentiaꝫ vegetatiue partis. ſ. ꝑpagatiue ſiue generatiue q̃tũ ad actum veneriũ. Et iſta eſt ſenſitiua ſtercoraria. Et ꝑtis nutritiue ad eſum. ꝛ iſta eſt apothecaria. Tricamerata autem attẽditur in ratione cuius tres ſunt vires. ſ. irascibilis que deteſtat malum. et iſta eſt inhabitatio immitiũ paſſionũ vt ire audacie. etbuiõi. Alia eſt concupiſcibilis et hec eſt que bonũ ꝑſequitur. vnde ẽ habitatõ mitiũ paſſionuꝫ. vt amoris mãſuetudinis ꝛ huiuſmodi. et he vires dicuntur rõnales non per eſſentiam ſed per ꝑticipationeꝫ ſm ph̃m. j. etꝫ inquãtum. ſ. nata ſunt rationi obedire. Tertia eſt rõnalis. quia per eam ratio vocatur. et hec eſt q̃ diſcernit bonum honeſtum et veruꝫ. ꝛ hec ꝺr habitatio hominum. ſ. actiuoꝝ. et auium ſcilicet contemplatiuoꝝ. quoꝝ p̃mi regũtur ꝓudentia ſecũdi ſapientia eleuantur Alij autẽ ſunt qui dicunt huiuſmodi cameras arche fuiſſe diſpoſitas ſolum in altitudine. Dicunt eñ q inferius in fundo erat ſentina ſiue ſtercoraria ſup quam apothecaria erat. et ſuper hanc erãt immitia animalia. Et oſtium erat in medio vbi apothecaria cõiungebatur camere inmitiũ. ſuper hanc autem habitatio hominũ ꝛ auium Et ideo mozaliter ꝑ ſtercoraria ꝫ poteſt accipi peccati in anima fetentis deteſtatio. Per apothecariam lacrimaꝝ effuſio. per quã diabolus ſuſcitatur ad impugnandũ. Et ideo ſequitur habitatio immitium. i. multiplicatio temptationũ Sed quia deus adiuuando cõſolando ſbuenit ſequitur habitatio mitium. i. gratia conſolationum. quia poſt tribulationẽ conſolationem infundit. Thoꝺ. iij. poſtea ſequitur habitatio hominum. i. exercitatio actiuoꝝ. et auium. i. ꝓfectio contemplatiuoꝝ. Quarto ſimulaꝫ bona conuerſatio arche noe. ratione clauſure. qz ingreſſo noe in archam cum his qui debebãt ingredi. incluſit euꝫ dominus deforis. vt inundatio diluuij non noceret eis in quo docet homo iuſtus q̃ ſi inundauerit diluuium carnis intret archam tranquille mentis. Et licet circũfluant torrentes iracundie. fluminia luxurie vorago gule et licet ebuliant torrentes temptationum. abiſſus cupiditatum. maria tribulationum. intret cum noe cũ gaudio i archã. i. quietꝰ animꝰ clauſo foris ſilentij oſtio. poſſidet animaꝫ. ꝛ q̃ to magis caro laborat in actione. tanto plꝰ ſpiritus ſ̃blimius volat in contemplatione. ſicut patet de Paulo qui plus omnibus laborauit i fame. ſiti. frigore. et nuditate. et tamen volauit mens ſua in contemplatione. Ad phil. iij. cum dicit. Noſtra conuerſatio eſt in celis. ad hoſce los perducat ꝛc̃.

De eadem dominica. Sermo ſecũdus

Lorabitis et flebitis vos. mundus autem gaudebit. ſed triſticia veſtra vertetur i gaudium. Joh. xvj. dicit ſolinus in li. de mira. A mundi. Cygnus dum viuit gemit iugiter et triſtatur. cum eñ moritur confeſtim canit ameniſſime et letatur. Leo vero moriens vberrime q̃dem plorat. idem dicit Amb. in exame. de cygno. Cygnus inſtante morte penna in cerebro i fixa canit. et cõtra morem omniũ animaliuꝫ ꝑ gemitu cantũ reddit. Mozaliter per cygnũ intelligo quemlibet hominem fidelem ſanctum et deuotum. qz cignus habet pẽnas plurimas cãdidiſſimas omni coloze alio vel nigredine impmixtas. Sed carnẽ habet nigram et ad digerẽdam dura. Per pennas vno modo ſignificant ꝓcepta caritatis. iuxta illud pſ̃. cxxxviij. Si ſumpſero pẽnas meas diluculo et habitauero in extremis maris. q. d. Si p̃cepta caritatis implere ſtuduero. Eſt eñ p̃ceptum de caritate dei de dilectione, proximi. de dilectione parentum et amicoꝝ. que omni boni implent in hac vita. et ornantur illis ſicut cignus pennis albis. Alio modo per pẽnas intelligo vtutes mozales. iuxta illud pſ̃. lxvij. Penne columbe deargentate. q. d. habete in vtutibus veſtris manſuetudinem ſimplicitatis et ꝓudentie claritatẽ. et illarum vtutum ſunt xj. vt ſ̃. dñica. j. poſt paſcha. vj. D. Et his oĩbus ſancti et boni in hoc mũdo velut pẽnis ornate regũtur. Caro vero ipoz ad litteram nigra eſt ex caſtigatione et ex ſolis vſtione. Sicut legitur de carne ſancti Hieroni. que ex ſolis ardoze quaſi aduſta videbat. ꝛ ſic de multis alijs. iſti igitur ſancti et deuoti natãtes in mari huius mũdi nemunt iugiter ꝛ triſtãtur. in morte aũt et poſt mortem gaudent eẽnaliter et letãtur. ſicut legitur ꝺ ſancta Elizabeth q̃ tempoze mortis appropinquãte quo dominꝰ dilectam ſuam vocare voluit de hoc mũdo. audita eſt vox dulciſſima. interrogante ancilla ſua qđ hoc eſſet. rñdit. vna auicula inter me et pie

tem se ponens suauiter cecinit.et me ad cantandum ꝓuocauit.Refert etiã apiarí⁹.li.j.c.liij.de quadam matrona que erat in ptibus brabãcie dicens. Jstam nunq̃ letam vidim⁹.nunq̃ ridẽtem.nisi cum manus liberas ad egenos extẽdere potuisset. Sed q̃d cõtigit hec multo tempore elãguit.lecto iacens die ac nocte ꝛ vij.horis q̃ canonice nũcupantur.auis mire pulcritudis et decoris eam dulcissimis et ineffabilib⁹ vocibus annis pluribus cõsolabatur.et hec ipa cõfessori suo dixit.cũq; quereret ab ea.cui⁹ auis illa voces imitari voluerit.videretur nihil inquit in terris esset q̃ illius posset vocib⁹ cõpari. nec solis auribꝰ delector ĩ illis.veꝝ etiaz ad cor interius trãsfunditur modulamen.et ex eo spũs meus delicias eternales desiderantius expectat. Ecce qualiter sancti boni et virtuosi in hac vita tristantur.sed in morte letãtur.Sed econtra homines mali ꝛ peruersi hic letãtur cũ malefecerint et exultãt in rebus pessimis.ꝓuerij.Sz in fine vite tristãtur.qz in puncto ad iferna descendũt.Job.xxj.et hoc cõmemorat dñs in vbis allegatis.in q̃bus tria p̃ncipaliter tanguntur. Primo iustoꝝ in p̃nti vita tribulatio ibi.plorabitis ꝛc.secundo impioꝝ gaudium et exultatio ibi.mundus aũt gaudebit.tertio electorum in futuro consolatio ibi. Sz tristicia vestra vertet.Quantũ ad p̃mum ponit iustorum in p̃nti vita tribulationẽ cum dicit.plorabit⁹ et flebitis vos.Amb.in li.exame.xiij.dicit. Media q̃dem estate morꝝ auis a cãtu desistẽtes suo moroze tristãtur.ꝛ ab aspectu hominũ se absõdunt Moraliter ꝑ aues intellige homines celestes.sed ꝑ estatem vitã gratie in p̃nti.Sicut igitur a cantu in estate desistunt aues.sic a gaudijs in p̃nti cessant hoies et fletibus insudant.ꝛ horum fletuũ alique sunt cause.Prima ꝓuenit ex miseriaꝝ multimodaꝝ inuolutione.Sũt autez varie miserie in hoc mũdo.Primo quedã sunt ĩ penaꝝ passione.hõ em̃ in statu inocentie nullas patiebatur penas.nullas miserias.nullus defectus.qz vt dicit Crisꝰ.homo si in paradiso innocenter vixisset.nec ignis eum vreret.nec aliqua mergeret.nec absentia aeris suffocaret.nec oĩa que nocent mortalibus impedirent.Sed heu adam non ꝑpendit.sed in vno pctõ actuali plura peccata cõmisit.vt clare deducit b.Aug⁹.i encheri.c.xxvj.et.xxvij.et allegatur a mgr̃o li.ij di.xxxiij.c.iij.Pñt inq̃t intelligi plura peccata in vna transgressione ade si in sua quasi mem bra diuidatur.Nã et supbia est illic quia hõ in sua potius esse q̃ dei ptãte dilexit. Et sacrilegium qz deo non redidit.et homicidium.qz se in mortẽ p̃cipitauit.et fornicatio spũalis quia integritas mentis humane serpentina persuasione corrupta est.et furtum qz cibos,phibit⁹ vsurpatus ast.et auaricia.qz plus q̃ sufficere illi debuit appetiuit.hec ille.Exquo in vna transgressione tanta et tam magna pctã ꝑpetrauit.iõ eũ variis miseriis et penis a paradiso exꝑpellẽdo afflixit et plagauit dicens. Gen.iij.In sudore vultus tui vesceris pane tuo.Et has miserias ꝛ penalitates non solũ ipi sustinuerũt.sed ĩ suos filios et filias deriuauerunt. vt dicat Job.xiiij Homo natus de muliere breui viuens tpe.repletur multis miseriis.Repletur em̃ miseriis. tam in anima q̃ in corpe q̃ a creaturis ab ꝺ̃o.ĩ anima q̃dem habent impotentiã ad bonũ faciẽdum.cõcupiscentiã ad malum appetendum.ignorantiam ad discernẽdum.qz gen.viij.Sens⁹ et cogitatio generis humani,pni sunt ad maluz ab adolescẽtia sua.ideo ꝺr de pe.di.ij ·§· caritas.,ꝓpe finem.Omnis creatura sb̃ vitio est.in corpe aũt patitur famẽ.sitim.frigus.estũ.morbum.et multas miserias.demũ mortem.et hec sunt vincula hois vt s̃.dixi.pte.j.feria vj.post letare Z.O.Et ꝓpter illas miserias tam aie q̃ corpis flebat.Inno.papa.de vi.hu.cõ.di.li.j.c.j.Quis inquit det oculis meis fontem lacrimarum.Requre s̃.dñia.j.ser.xxxviij.E.Et infra eodem.c.v.Felices illi qui moriũtur añquã moriũtur p̃us autẽ mortem sentiẽtes q̃ vitaz scientes.Secunde miserie quas boni patiũtur,ꝑ pter quas merito flent in hac vita. sunt in malorum pturbatione. Quãtum em̃ mali bonos ĩ hac vita pturbant certe docet experientia quoti diana Nam dicit aplus ij.Thi.iij.Omnes qui pie viuere volunt in xpo ihu psecutionẽ patientur.s.a malis hoibus. Ideo Aug⁹.cum puicia sua ab impijs erat obsessa.lacrime erant sibi panes die ꝛ nocte.Silr Victorinus eps ob hanc cãm quasi flebiliter scpsit ad b. Aug̃. epm.In hec verba venerabili patri Augustino victorinus in dño salutem noueritis q̃ tota nostra ꝓuincia a barbaris est possessa.et tot malis ꝛ flagellis pcussa.vt multi xpiani mihi insultẽt ꝛ dicant vtinam nomen xpi nunq̃ fuisset diuulgatũ et per mũdum p̃dicatum. qz post diuulgationẽ illius nois pluribus malis affectum est gen⁹ humanum q̃ ante. Nã ante tot⁹ mũdus regebat sb̃ vno p̃ncipe.et summa pace fruebat ita vt impletum esse dicãt.q̃ ait,ꝓpheta.cõflabũt gladios suos in vomeres et lanceas suas in falces . Nunc aũt tali nomine diuulgato lites et guerre et discordie insurgunt vt fere non sit aliq̃ ps in toto orbe que sit in pace . rogo igitur pater vt super his malis aliquos longos tractat⁹ et plixum libzum facere digneris.qz talib⁹ obiectionibus nonvaleo rñdere.cui sic rñdit aug⁹. in epla lxij.lre tue clarissime victorine. grandi

laboze repleuerũt coz meum. q̃bus petisti vt p̃ lixo opere aliqua rñdeam. cum talib⁹ malis magis p̃lixi gemitus. q̃ p̃lixi libri debeãt adhiberi. Exclamandũ ad deũ vt non ꝑm merita nr̃a faciat nobis. sed ꝑm suaz miaz liberet nos a tãtis malis. Et post pauca in hac epl̃a vult q̃ ds his p̃suris tanq̃ in torculari non cessat ab infi delibus fideles sicut oleum ab amurca exp̃mit liquari. Et sb̃dit. illis em̃ qui p̃tra xp̃iaꝝ fidez querelas impias iactare non q̃escunt dicẽtes. q̃ anteq̃ illa doctrina p mũdum p̃dicaretur tãta mala humanum genus nõ patiebatur. Facile est exẽplo rñdere. dñs em̃ dixit Lu. xij. Seruus nesciens voluntatẽ dñi sui. et non faciens digne plagis vapulabit paucis. seru⁹ aũt sciẽs voluntatẽ dñi et non faciens digne vapulabit multis. Non est mirũ si xp̃ianis tp̃ibus iste mũdus tanq̃ suus sciẽs iam voluntatẽ dñi et non faciens digne plagis vapulabit multis. attendunt q̃ta celeritate euãgelium p̃dicatur. et nõ attendũt q̃ta puersitate cõtemnitur. Et subdit Serui aũt dei et sancti et mala tp̃alia ab inimicis patiũtur hñt cõsolationes suas et spem sc̃li futuri. Quia dicit ap̃lus ad Ro. viij. Non sunt condigne passiones huius tp̃is ad futurã gl̃am que reuelabitur in vobis. hec Aug⁹. Secunda cã flendi in hac vita est ex culpaꝝ cõsideratione. Sancti em̃ viri et hoines. q̃ carent p̃priis. flent tamã de alienis. et hoc p̃pter cõpassionez quã hñt de p̃ditionib⁹ eoꝝ. Sicut b. Amb. qui cum audisset pctm̃ alicui⁹ in p̃fessione. adeo fleuit vt illum secum flere cõpelleret. Et q̃daz sanctus vir vt legit̃ in vitasp̃a. cum vidisset oznatũ cuiusdã mulieris curiosum. flens dixit. Ignosce mihi oipotens deus. qz vnius diei oznatus huius meretricis supauit totiꝰ vite mee idustria oznamẽta. Inꝛrogãtib⁹ aũt cãm dixit flẽs. due res me mouent. vna de illius p̃ditione. alia de mea remissione. qz non habeo tm̃ studiũ placẽdi deo q̃ tuz habet illa ad placendũ hominibus malis et diabolo. Hi aũt qui habent p̃pria peccata deflere magnam hñt cãm flendi et plozandi. sicut Pe. qui recolens pctm̃ suum trine negationis fleuit amare. Math. xxvj. Sic fleuit maria magdalena. que vij. demonib⁹ fuit plena vt fletibus suis pedes dñicos irrigaret Lu. vij O si pctoz aiaduerteret mala que per pctm̃ incurrit fleret vtiq̃ in p̃ti ne hr̃et materiã flendi in futuro. Nam per pctm̃ homo deum offendit consoztium angeloꝝ et sctoꝝ amittit et suffragia eccl̃ie p̃dit. animã per pctm̃ interficit. diabolo se sb̃jcit. et in infernum se sb̃mergit Quis q̃ peccatoz hẽt adeo duꝝ coz q̃ possit se continere a fletu. q̃ aduertit hec mala que pctm̃ adducit. Circũspice vndiq̃ ex omni p̃te inuenies damna. Si respicis sursum inuenies tibi deum offensum et celum clausum. Si deorsum infernum aptum. A dextris cõsoztium bonoꝝ p̃ditum. A sinistris cõsoztium maloꝝ effectiuum. Añ te mortẽ. qz si tu moztu⁹ fueris in peccatis dãnaberis. post te damnũ. qz suffragia eccl̃ie et sctoꝝ nũq̃ tibi p̃desse p̃nt. hec Jozdan⁹ in suis postillis. Tertia cã hic flendi est ex p̃ximoruz cõpassione. et hec cõpassio fit interdũ rõne causs eoꝝ et peccati. qz dicit Philologus. Cum elephas qui etiam grãdi arbori et maxime palme se appodiat q̃nq̃ arboꝛẽ frangit et in terraz cadit qui casum suũ in recupabilem videns miro modo barrit. ad cuius barritũ multitudo iuuenum elephantũ accedit et ei cõpatiũtur barriendo. et sb̃ito elephãtem q̃ senioz est p̃ viribꝰ eleuãt. et vt euz erigant miro affectu se inclinãt Mozaliter homo q̃escere volẽs tunc arbori se appodiat. qñ delectationi peccati inheret. vt desiderio suo satisfaciat. Sed arboze fracto cadit. qz mũdo deficiente vel delectatiõe transeunte in aduersitatẽ vel pctm̃ ruit. et tunc casuz cognoscens debet barrire. i. auxiliuz alioꝝ implozare. clamãdo ad sctos vel ad hoies pios et humiles. et tunc illi dñt ei compati et iuuare p̃ posse vt sb̃leuetur. vt hortatur Tullius mor. Si videris aliquẽ cadentẽ siue casurũ. nõ ride sed ei p̃be te cõpatientẽ. Et sapiẽs. Si vnꝰ cecidit ab alio fulcietur. Eccs. iiij. Jõ cõpassionẽ suam erga afflictos oñdens Job ait. c. xxx. Flebam quondã super eo q̃ afflictus erat. et cõpatiebatur anima mea paupi. hec etiã passio attenditur non solum de casu in pctm̃ vel in culpam aut sup rez inopiam. Sed etiaz sup calamitatibus coz̃pis et qd̃ plus est super p̃dition aĩme. Quia dicit Aug⁹. de pe. di. iij. c. sunt plures. ¶ penitentia. Sciat se culpabiliter duꝝ qui ꝺflet damna tp̃is vel mortem amici et dolorem peccati non oñdit in lacrimis. Et iteꝝ dicit idem. Sunt ne in te viscera xp̃iane compassionis. qui plangis coz̃pus a quo recessit anima. et nõ plãgis animam a quo deus recessit. Quarta causa flendi hec est ex celestis patrie dilatione. ille fletus figuratus est in filijs israel qui dixerunt i ps̃. cxxxvj. Sup flumina babilonis illic sedim⁹ et fleuim⁹ dum recordaremur sion. Babilon int̃p̃tatur confusio. et significat fluxibilitatem p̃ntis mũdi in quo homo multiplicem p̃ peccata acquirit confusionem. Sion autem int̃p̃tatur speculatio. et significat celestem patriã. vbi speculamur vultum dei. quia ibi regem i decore videbunt. Jsa. xxxiij. Nos igitur qui adhuc sedemus sup fluxibilitatem p̃ntis incolatus qñ recordaremur sup celesti sion. merito fleremus Sic flebat dauid in ps̃. xlj Fuer̃t mihi lacrime

mee panes die ac nocte. dum dr mihi quotidie vbi est deus tuus. Et b. Greg⁹. super illud Job. iij. Anteq̃ comedam suspiro dicit. luctu suo anima pascitur cum flendo ad superna gaudia sbleuatur. et intus q̃dem dolorís sui gemitum tollerat. Sed eo refectiõis pabulũ ꝓparat quouis amoris lacrimose manat. Quantuz ad
S secundũ ponit impioꝝ gaudium siue exultationem cum dicit. mundus q̃dem gaudebit. Pro quo notandũ q̃ mundus iste significatur p mare. per qõ filij israel transierunt ad terram promissionis. Sap̃. x.. et hoc ꝓpter tria. Primo, ꝓpter inq̃etudinem tempestatis. in mari em̃ est abundantia fluctuũ et ventoꝝ. vnde qui sunt in mari semp sunt in piculo. iuxta illud Eccl̃i. xliij Qui nauigant mare enarrãt pricula eius. Sic i pñti vita sunt semp ꝓcelle inundationis vndarum. Modo homo depmitur p aduersitatem. modo alleuatur per ꝓsperitatem. modo lãguet per infirmitatem. mogo gaudet per sanitatem. modo dolet. modo ridet. modo circundat̃ amicorum turbis. modo terroribus inimicoꝝ. mõ exaltatur ad sblimilitatẽ. modo humiliatur ad paupertatem. Et hoc tangit pS. xcij. Mirabiles elationes maris. Sed quare mundani et iuuenes pñtis tempis huius. tñ diligunt mũdũ cum tot varietates sunt in eo. Rñdit Macrobius. ij. saturnalium ꝓpe finem. q̃ aqua maris ꝓiecta in ignem flammã non extinguit sed accẽdit. Cuius ratio est naturalis pinguedo aq̃ marine que est densa salsa pinguis et grauis. Moraliter aqua maris est gaudium et iocunditas secularis que iocunditas adiũcta flamme iuuenilis ardoris eam accendit vltra omnem modũ recte rõnis. vt dicit Holkot. lec. xxxiij. iõ gaudent in mari huius mũdi. Sed si respicerent finem certe hic non gauderent. de hoc Hugo i li de vanitate reꝝ mundanaꝝ p modum dialogi vbi cum discupulus suus videre dixit. nauigantes in mari in magna tranq̃llitate et aeris serenitate. hominesq̃ in naui discũbentes ad epulas et canentes in lyris et thybijs et citharis. i omni genere dulcis cantilene auditum mulcentes. pisceſq̃ in omni leticia alludẽtes. Hugo dixit q̃d tibi videtur rũdit discipulus. Quid nisi magnum gaudiũ magnaq̃ iocunditas. et si posset esse diuturna felicitas Et hugo. istud ergo ẽ ꝓpterea. quia mũdus tibi placet. discipul⁹. cur mihi displicere debeat ignoro? hugo. fige inq̃t paulisper oculum donec videas finem. et post paululum. Quid inq̃t vides. discipulus. video inq̃t nigrescere celũ nubes ventis agitari. mare conturbari. fluctus intumescere. t nauim q̃ a fundo euerti. hugo. q̃d inquit tibi videtur. discipulus. heu ait quid laudant. o miseri quid vobiscum in mari. o infelices. ecce illa leticia vr̃a. quomodo tam cito imutata ẽ. et vita vestra ad quã miseria deuoluta ꝑ vobis exultantib⁹ pisces maris alluserunt. nunc vos naufragos et sbmersos miserabiliter in pastuz recipiunt. hugo. quid tibi videtur. discipulus. vanitas est et vanitatum vanitas. Sic est de illis qui gaudẽt in hoc mundo. Similem dialogum fecit Hugo de mercatorib⁹ p viam cum multis mercibus t magnis de omni genere ꝑciosaꝝ reꝝ quibus, p spere cum gaudio magno incedentib⁹ superueit cuneus armatoꝝ. q̃ omnia rapuerũt et viros q̃ effugere non poterant occiderũt. Quevidẽs discipulus exclamauit. o miseꝝ gaudiũ mundi vanitas. et vanitas vanitatum. Silꝛes dialogos fecit in eodez li. de diuitib⁹ de nupcijs, ꝓponens multa t varia eoꝝ gaudia. Sed omnia in fine cum tristicia concludũtur. in fine g̃ sbinfert hugo loquens ad discipulũ. respice g̃ hunc miserum mundũ et magis miseros q̃ diligunt illum iste est quẽ putabamus aliq̃n esse nobis amicuz in quo nobis tempa longa ꝓmisimus vitam q̃ tam. pacem tranquillã. felicitatem perpetuam. iste est cui⁹ pulcritudinem dilexímus. cui⁹ spẽz laudauim⁹. c⁹ iocunditatẽ ꝓcupiuim⁹. Et certe nunc vide q̃ sunt vana omnia hec et nũ q̃ sapientibus aut vtutis amatoꝛib⁹ appetẽda. vbi em̃ sunt p̃ces nr̃i vbi sunt illi diuites t potẽtes quos olim in huius mũdi gloria claros vidim⁹ vbi postremo sunt omnes de quoꝝ amicicia et familiaritate p̃sumebam⁹? certe transierũt vniuersi ante nos. et nos soli relicti sumus p⁹ eos hec hugo. Est et alia causa q̃re homines in mũdo gaudent. t ipsum diligunt. s. ꝓpter pulcritudinẽm reꝝ mundanaꝝ. Nam legitur in gestis romanoꝝ. Quidã rex duas filias habuit. vna erat pulcerrima et omnibus gr̃osa. alia nigra t omnibus odiosa. rex vo pulcram rosa mũdi. nigram vo gratia plena appellauit. deinde p̃cones per totum mundũ emisit, ꝓmulgari quicũq̃ filiam suam in matrimoniũ vicz rosam mũdi accipet nl̃ cum ea nisi pulcritudinem possideret. Qui aũt nigrã totũ regnũ suum post ei⁹ abscessum obtineret. Multi g̃ hoc ꝓmissum regis audientes vndiq̃ ꝓfluunt et spreta nigra pulcrã petunt. Quod gratia plena videns. flere cepit. cui rex. ob q̃ causam affligitur anima tua. Cui illa. non est q̃ me visitet omes de sozore mea curant. sz me despiciunt. Ait em̃ pater. O filia ignoras. qz omnia mea tua sunt. et q̃ te desponsauerit. regnum meũ obtinebit. illa sic cõfortata. cessauit a fletu. Spũaliter aũt ille rex est xp̃s q̃ est rex magn⁹ sup omnez terrã. vt inq̃t pS. xlvj hic habet duas filias. Prima et pulcra que dr rosa mũdi. est mũdus q̃ dr pulcer. iõ qz j. Joh

ij. Omne quod est in mundo concupiscētia carnis est. aut concupiscentia oculoꝝ aut superbia vite. In his inq̄ tribus omnia delectabilia mundi cōp̄hendūtur. Nam sb concupiscentia carnis omnes voluptates carnales in cibis et potibus et venerijs. Sub concupiscētia oculoꝝ cōp̄hendūtur omnia vicia cupiditatis. t auaricie rerū mundanaꝝ. que cum videntur oculis cōcupiscuntur corde. vicꝫ aurum et argentum gemme vestes p̄cioſe. et cetera pulcra in q̄bus homines delectātur. Sub superbia vite q̄ est appetitus inanis glorie. cōp̄hendunt ambitio honoꝝ et dignitatum cum omnibus filia bus ianis glorie. ꝓpter tria hecq̄ quasi pulcra videntur quasi omnes amant mundū et gaudium suum habent cum mūdo. quia vt dicit p̄bs in ethi. Concupiscētia carnis respicit bonū delectabile. Concupiscētia vo oculoꝝ bonuꝫ vtile. Sed superbia vite bonum honorabile. illi tamen qui hunc mundum ꝓpter ista tria diligūt et cum ipo iocundātur. nibil aliud nisi vanitatem obtinebunt et tristiciam in fine habebunt. Quia super isto verbo Jaco. iiij. que est vita vestra. vapor ad modicum parens. dicit glo. vita pñs est vita dubia. vita ceca. vita erūnosa. quā ad vltimum mors interimit. que omnibus gaudijs finem imponit. Exemplum de Allexādro magno qui cum fuisset totius mundi dñs et in eo fuisset letat⁹. eiusq̄ corpus i vase aureo cōditum fuisset. Conuenerūt p̄bi de diuersis partibus. quorum vnus volens ostendere suuꝫ dominium esse vanum ait. Heri isti non sufficiebat totus mundus. hodie sepulcro quinq̄ pedu ē contentus. Alius volens ostendere vanuꝫ esse aurum et argentuꝫ congregare dixit. Heri ille thesaurum fecit de auro. hodie aurum thesaurum facit de ipo. Tertius volens oñdere corpus nutrire voluptuose et delicate hoc eēvanū ait. Heri iste corpus suum nutriebat diuersis delicijs. hodie comeditur a vermibus infinitis. Secunda filia est sancta ecclesia que est cōgregatio omnium fidelium. que hic in terris nigra ē et despecta. iuxta illud Canē. j. Nigra sum sed formosa. hanc quasi omnes mūdi spnunt. nec se cum illa sociare uolunt. Et potest dicere sctā ecclesia illud Isa. j. Filios enutriui et exaltaui. ipi autem spreuerūt me. Nam vbi vnus vel duo diebus dominicis aut alijs diebus festiuis de hominibus mundanis et seculo deditis sunt i ecclesia et in diuinis officijs. Ibi centum sunt in suis negocijs et officijs et tabernis. Qō videns ecclesia in suis electis bene potest flere q̄ sic contemnitur. Sed celestis rex ipam consolatur et regnum celoꝝ ei pollicetur. Secundo mundus ꝺr mare ꝓpter amaritudinem acerbitatis. Totum em̄ gaudium huius vite asperū est amaritudinibus. de qua dicit b. Greg⁹. in q̄dam ome. vbiq̄ mors. vbiq̄ luctus. vbiq̄ desolatio. vbiq̄ percutimur. vbiq̄ amaritudine replemur. et tamen tota mente carnalis concupiscentie eius amaritudinē amamus. fugientez sequimur. labenti inheremus. et qz labentez retinere non possumus cum ipo labimur quasi cadentem retinemus. hec greg⁹. De hoc etiaꝫ dicit Sapiens Prouerb. xiiij. Risus doloꝛe miscebitur. et extrema gaudij luctus occupat. super quo dicit Basilius in exame. mixta sūt gaudia seculi felle multiplicis amaritudinis et hoc vt dicit Hol. lec. cxxxiij. clementer deus disponit vt vita ista sit tedijs et tribulationib⁹ admixta. quia nimis acriter eam amarem⁹. vñ sicut nutrix volens filium suum ablactare linit mām̄illam suam aliquo succo amaro. vt sinapi. ita deus volens nos ab amoꝛe mundi retrahere. t eius gaudio ipm amaritudinib⁹ voluit admiscere. de hoc greg. xxij. mo. electis suis ad se ꝓgētibus domin⁹ hui⁹ mūdi asperum iter facit. ne dum vite pñtis requie aut vie amenitate. pascitur. magis em̄ dū pergere q̄ citius puenire delectetur ne dum delectatur in via obliuiscatur qō desiderabat in patria. Sicut pisces non sentiunt amaritudinem maris qui ibi nutriti sunt. Sic nec homines mūdani sentiūt bonoꝝ mundi amaritudinem. qz sunt talib⁹ assueti. De vno quoq̄ tali dicit Abacuc. j. Facies homines q̄si pisces maris. Et addit Hol. vbi supra. q̄ viri sancti q̄ inter alios amaritudinē mundi gustant. tripliciter sciūt eam qōammodo dulcoꝛare. Fm tres modos. q̄bus solent dulces fieri aque maris. Aque em̄ marine fiunt dulces p solis eleuationem. per terre transmeationem. et p cere distillationem Jsto modo viri sancti tribulationes hui⁹ mūdi dulces faciūt. primo per eleuationē solis. Sicut em̄ sol eleuat vapores a mari q̄ postea congelāt i nubes de q̄bus dulcissima redditur aq̄. Sic viri sancti tribulatiōibus agitati. statim in celū ascendūt. aut de futura gloria recogitant. q̄bus pensatis manifeste considerant. q̄ non sunt condigne passiones hui⁹ temporis ad futuram beatitudinē quā expectant. Secūdo aq̄ fiūt dulces ex conditione terre. p quā transeūt. vnde aq̄ transeūtes p terram sabulosaꝫ cōiter sunt dulces Sic similiter si mortē nostrā et nos in breui morituros. et in terram reuertentes cogitem⁹ dicim⁹. q̄ dulcia sunt quecunq̄ nobis in hac vita dura dicūtur ido facile contemnit omnia qui se cogitat moriturum. Tertio aque fiunt dulces si vas integrum et concauum de cera virginea mittat in mare inuenitur cito repletum aqua valde dulci

dulci. eo q̃ cera illa nl'amaritudis pmittit sic transire. Sic mozaliter xp̃m cogitemus in cui⁹ persona dicit ps̃. xxj. Factum est coz meum tã q̃ cera liquescẽs. quia de virgine pura natus. z in eum referamus. quicquid hic tribulationis tolleramus. et totum fit dulce. Ratio est. quia cera talis in se est dulcis ex natura mellis. z habet in se pozos. per quos aqua salsa trahitur. z sic dulcis fit. chzistus autem dulcis est ex natura mellis. qui conceptus fuit de virgine maria. de spũ sancto. de quo Eccli. xxiiij. Spũs enim meus sup mel dulcis. Pozos habz patentes z magnos et paruos vulnera. s. spinis. clauis. lãcea. et flagellis. corpori suo illata. Et nos per istos pozos tribulationes huius vite si distillare velimus nihil est adeo pernicioſum quin illud ipse pro nobis et non prose voluerit tollerare. Jdeo dicit beatus Ambzosius in quodam sermone. Omnia habemus in xp̃o et omnia nobis chzist⁹ est. Si vulnera curare desideras medicus est. Si febzibus estuas fons ẽ Si grauaris iniquitate iustitia est. Si moztem times vita est. Si tenebzas fugis lux est. Si celũ desideras via est. Si bene viuere queris alimẽtuz est. Sic ergo xp̃s amaritudines huius mũdi si ipm dulciter recogitem⁹. dulces efficit nobis vt via vite tollerabilis nobis fiat. Juxta illud Jsa. lj. Posuisti profundum maris viam vt transirent liberati Hoc est dictum q̃tumcunq; sit homo in pfundo tribulationis in hoc mari magno. viam tamen habet per quã xp̃s p̃cessit Hic incidentaliter oritur vna dubitatio exquo mentio fuit superius de vulneribus xp̃i an xp̃s post suam resurrectionem vulnera in suo retinuit corpore. Ad hoc sanctus Angustinus li. vj. contra pelagianos. c. ix. videtur sentire. q̃ xp̃s in resurrectiõe vulnera nõ retinuit. Sz tñ cicatrices eoz. Sic inquiens. Sciant xp̃m nõ vulnera sed signa vulnerum discipulis demonstrasse. Hoc idem tenet Albertus magnus sup Lu. Cicatrices tales in xp̃o sicut in martiribus eius ſm Aug⁹. li. xij. de ciui. dei. Erunt quidez pulcritudo et ostensio stigmatum in victozie signuz. Et huius ratio potest assignari. qz nisi essent cicatrices ad maiozem decozem. xp̃s nõ reseruasset eas. sed faciliter deleuisset. Si enim balsamus ita perfecte sanat vulnus. q̃ non manet cicatrix. Multo foztius posset domin⁹ de⁹ sua et aliozum martirum vulnera ita perfecte sanare. q̃ nullum vestigium vulneris remaneret Sunt tamen quinq; cause ſm Bedam sup Lu. q̃re dñs in corpe suo cicatrices reſuauit. Prima vt in perpetuũ victozie sue circumferat triumphum. Secunda vt discipulos suos in fide solidaret. Tertia vt pro nobis apud patrẽ aduocaret. ostendens quale genus mortis p nob pertulisset. Quarta vt redemptis sua morte q̃ misericorditer sunt adiuti insinuaret. Quita vt q̃ iuste mali dãnantur enunciet quia videbit eũ omnis oculus. et qui eum pupugerunt. Apoc. j. De hoc dicit beatus Augustinus. li. de symbalo. Sciebat ihs xp̃s quare cicatrices in corpore suo seruaret. Sicut em̃ demonstrauit Thome non credenti latus vt videret et tangeret. ita et inimicis vulnera demonstrauit vt conuincens eos veritas dicat. Ecce hominez quẽ crucifixistis videte vulnera que infixistis. agnoscatis latus quod pupugistis. quod per vos et p̃pter vos apertum est. nec tamen vitare voluistis. Tertio mundus iste dicitur mare p̃pter inualitudinem sanitatis. non est aliquis q̃tum cunq; bone complexionis q̃ ita bene posset sanus in mari esse sicut in terra. illi em̃ qui in terra sunt nutriti z ad terram sunt assueti quando ad mare veniunt pessime patiũtur et abominationem tantã habent q̃ inter nautas capita non possunt leuare. Jsto modo mozaliter null⁹ est ita mozigeratus qui possit viuere ita virtuose i huius mundi mari sicut in solida terra religionis sancte. Nec est aliquis in bona religione ita radicaliter educatus quin multas abominationes patiatur. si se mũdo imiſceat. vt merito dicere possit illud Soph. ij. Ue qui habitatis funiculum maris gens perditozum. Ex his iam dictis quilibet posset elicere an in mari hui⁹ mũdi possit veraciter gaudere et certe inueniet q̃ non. quia gaudium huius mundi bzeuem delectationem affert et nihilominus longam penã vnde Job xx. Gaudium ypocrite non ẽ nisi ad vnum punctuz vel adinstar puncti. vbi ſm gregoz. xv. moza. Per punctum intelligitur bzeuitas vite p̃ntis. que respectu eternitatis vix pũcto comparatur. Quia de tota vita nostra non habemus nisi vnum nunc presens. Omnis inquit longitudo vite p̃sentis punctus esse cognoscitur. quia da preterito nihil habet quia est delabsum. De futuro nondum habet cum sit incertum. ita vita que sic angustiari potuit. pũct⁹ fuit. Jdeo legitur in gestis phoz. idem refert valerius in polic. li. iiij. Cum Allexander ī deserto venatum transiret. et ad diogenem veniens ante ipm staret z solem impediret. dixit diogenes vellem qd̃ mihi non aufferres qd̃ mihi dare non potes. Qd̃ imperatoz intelligens. ad aliam partem diuertit z dixit se minari. q̃ nõ timeret potentiam eius elegãter respondit sibi. Potentiam tuam non timeo. quia aut preterita est aut p̃s. illam que preterit non timeo. qz

iam non est. illaz que futura est non pertimesco quia indubia et incerta est. illam vero que pñs est nõ formido. quia modica et cito transitoria est. Cum autem qui astabant vellent irruere in eum õcepit allexander ne quis tangeret euz dicens. quia homo est qui etiam ppter timorẽ pn cipuz. veritatem non taceret. De brevitate aũt isti⁹ gaudij mundialis z incheatione tristicie future dicit. Señ. epla. lxvij. Dicimus nõ magnũ gaudium sed inicium vt sepe est future tristicie gaudio eñ adiunctũ est non desinere. nec icontrarium verti. omnes tendunt ad gaudium. Sz vnde stabile et magnum cõsequantur ignorãt. ille cõuiuijs et luxurijs. ille ambitione et circũfusa clientum turba. ille ex amicis. alius ex studijs liberalium vana ostensione et nihil sonantibus litteris. omnes istos oblectamenta falsa et brevia decipiunt. sicut ebrietas que vni⁹ hore hilarem insaniem longi temporis tedio pensat. Quantum ad tertium ponit electoz in futuro consolationem cum sbiungit. tristicia vra vertetur in gaudiũ. Circa qõ notandum multa sunt genera tristium personaz que ducunt cõmuniter in tristicia dies suos. Primi sunt invidi mordaces qui cõmuniter sunt tristes. vñ ouidius li. ij. metha. fabulatur qualiter pallas iuit ad invidiam vt procuraret mortem aglantis vbi describit quatuor ad invidiam ptinentia. scilicet domum escam personã et viam. Domũ describit sic. ptin⁹ invidie nigro squalentia tabo. Tecta petit domus est ymis in vallibus antri. abdita soli carens non vlli p via vento Tristis et ignavi plenissima frigoris z que. igne tacet semper caligine semper abundat. vult ergo dicere q domus invidie est situata in vallibus p tanto quia persone humiles semp invidẽt superioribus. Omnis ergo invidus invidet. qz se inferiorem aliquo modo videt q appetit inferiorem. eclipsat supiorem. Sz non econtra sicut patet de sole et luna. Et ita regulariter illi qui minus valent et sunt gratijs et meritis inferiores obumbrare nitũtur per invidiam meliores Ideo signanter dicitur Job. v. Paruulum occidit invidia. vnde dicitur merito. q domus invidie est in ymis vallibus situata. hec est dom⁹ cooperta squalenti tabe. i. veneno squalore et languore. Nam tota locutio invidi est deceptõ totaqz consideratio de defectibus aliorz. Item domus invidie caret sole et vento. quia nunq̃ gaudet invidus de psperitate seu felicitate pximorum. imo venti bonaz narrationum. de. pfectu bonoz occiduntur per ipos. Qua dicit Dãmascenus q invidia est tristicia de alienis. vñ sicut bufo tristatur de bono odore vinearuz florentium. ita invidus de pfectu valentiũ psonarum. Ideo dicit socrates pbus in suis puerbijs. Invidi digni sunt vt si fieri possit in oibus ciuitatibus aures hẽnt z oculos. vt p defectibus omniũ torquerentur. Et sbdit q̃ta sunt felicium hominum gaudia tanti sunt gemitus iuidorum. Item dom⁹ invidie semp caret igne. et est plena frigore. quia nullus invidus feruet caritate. caligine tamen semp abundat. qz nunq̃ bene iudicabit invidus de ipis psonis. Secundo q̃tum ad estas dicit Ouidius q pallas iueuenit eã comedentem carnes vipreas. Nã omnis invidus pascitur de malicijs cogitatiõibus et machinatiõib⁹ turbatiuis alioz. Tertõ psonam invidie describit Ouidi⁹ sic. Pallor in ore sedet macies in corpe toto Nusq̃ recta acies liuent rubigine dentes. Pectora fellevirẽt lingua est sb fusa veneno. Risus abest nisi quez visi fecere dolores. Nec fruitur somno vigilantibus excita curis. Sed videt ingratus intabescitqz videndo. Successus hominũ carpitqz et carpitur vna. Supplicium qz suũ est q̃ quis tamẽ oderit illam. Quarto viam et modum incedẽdi invidie versus athenas describit sic. Indoluit baculumqz p caput spinea totũ. quẽ vicula cingebant ad opertaqz nubibus atris. Quocunqz ingreditur florentia, pterit arua. Exuritqz herbas et summa papauera carpit. Afflatuqz suo populos vrbesqz domosqz polluit. Ecce modus nocendi quẽ invidus semp observat portat baculum plenum spinis. quia illud vnde se fulcire deberet pungit et non parcit. quia non est invidia quo possit delectari atris nubib⁹ opitur qz invidus z detractor nunq̃ clarã sed obscuram sentẽtiã dicit de illo cui nocere, pponit Itẽ quo cũqz ingreditur florẽtia pturit arma. qz invid⁹ nulli nocet. nisi aliqua vtute florescat. vñ Valerius li. iiij. nullo tam cito modesta felicitas est q̃ malignitates dẽtes vitare possit. Diuites eñ sunt ab ei⁹ iacturis locupletes funerib⁹. vñ q̃dam interrogans quõ invidos nõ hret rñdit. Si nihil inqt ex magnis reb⁹ hũeris aut nl felicitẽ gesseris. Nã sola miseria caret invidia. et hoc ẽ q̃ dicit Socrates in suis sentẽtijs aut puerbijs Felicitas sp sbiecta ẽ invidie. soli miseri carent invidia. Et Tulli⁹ vl. retho. dicit. Affricana iustitia vtutem vtus gliam gloria emulos parit. Itẽ exurit herbas. i. iuuenes, pficientes sic tal pa ceca q̃ morsatur in terra et radices herbarũ corrodit. et impedit viam ab augmẽto z herbas non solũ imo summa cacumia carpit. qz sp contra supiores suos platos et dños suos invid⁹ quisqz garrit. Ultimo dicit q̃ afflatu suo. i. vbo malicioso polluit omnẽ populũ. et vrbẽ quã at

tingit. Hoc est ꝑmū genus triſtiū ꝓſonaꝝ quorum triſticia nō ꝟtetur in gaudiū. De ipa enim ꝺr ꝓuerb. xxv. Sic̄ tinea veſtimēto ꝟmis ligno ita triſticia viri nocet cordi. Et Ecc̄i. xxx. Triſticiam lōge expelle a te. multos em̄ occidit triſticia tpalis. ſ. morte tpali et eēna. Sic̄ hic ſp eſtuauerūt inuidia. ita ibi cū demonib⁹ inuidis ſemp morte ꝛ ppetuas penas ſuſtinebūt. iuxt̄ illud Ecc̄i. vj. Improperiuz et cōtumeliā malus hereditabit. et omnis pctōr et bilinguis ꝛ inuidus. Nam frequēter inuidi mala morte moriū tur. quia dicit Sapiēs. Laqueo pibunt q̄ oblectantur caſu iuſtoꝝ. Ecc̄. xxvij. Secundū gen⁹ O triſtiū ſunt pfidi et fallaces. videmus enim q̄ oēs pfidi et fallaces ſunt cōiter male triſtes. Nā hipocrite vt decipiūt alios exteriorē triſticiam ſiāt ꝛ ſanctitatē. Cōtra quos dicit dn̄s Math̄. vj. Cū ieunatis nolite fieri ſic̄ hipocrite triſtes. tales em̄ ſunt iocūdiſſimi in laſciuijs in occulto ꝛ triſtiſſimi ad apparentiā i publico Sicut declarat b. Amb. in quodā ſer. latet plerunq; ſb triſti amictu laſciuia ꝛ deformis horror veſte vīt obtexitur vt ſecreta regātur peculantium animoꝝ. illoꝝ q̄dem triſticia etiā non ꝟtetur in gaudiū. Sz in eternā triſticiam. q̄ de hipocritis loquēs deuotus amādus in ho. ſa. li. j. c. x. Nōnulli q̄ ſb habitu agnino mentē occultauerant leoninā. qui velut caput rabidi ſeruos dei ꝓ maledicta et obꝓbꝛia. aut ꝟba turbatiua moleſtauerāt et cōfratres iniq̄ moleſtatione leſerāt ibidem. ſ. in inferno a canibus iſernalibus impijſſimis morſibus corrodebātur.

3 ℘ Tertiū genus male triſtium ſunt cupidi et tenaces. qui ſemp ſunt in timore triſticia et dolore. quō bona acq̄rant et acquiſita retineant. nā loquens de quolibet cupido ſapiens Ecc̄s. ij. dicens. Cunctis dieb⁹ eius doloribus pleni ſunt et erumnis. nec per noctem mente requieſcit. Talis fuit ille iuuenis cui dixit ſaluator. Mat. xix. Si vis pfectus eſſe vade et vende oīa q̄ habes et da paupibus et veni ſequere me. et habebis theſaurum in celo. Et ſequitur. Cum audiſſet adoleſcēs ꝟbum hoc abijt triſtis erat enim multas poſſeſſiones hn̄s. illi aūt ſi rogantur a paupibus ꝓ elemoſinis triſtātur Cōtra qd̄ dic̄ Sapiēs. declina paupi aurē tuam ſine triſticia Ecc̄. iiij. Horr etiā triſticia ꝟtetur in triſticiam ſempiternam. quia dicit Amādus vbi ſ. Cupidi et auari et q̄ſtuarij ſupra moduz valde torq̄buntur in inferno in foueis metallis bulientib⁹ balneabūt̄ ꝛ exilere cupiētes abſq; mia te inun 4 D gebuntur. Quartum genus triſtium ſunt in p̄ſenti ſtupidi et pertinaces. qui de dei miſericordia pietate et clementia diffidunt quorum aliq̄ de proꝓrijs pccatis irremediabiliter ſic triſtā tur vt dicant ſacramentuz penitētie eis non ꝓdeſſe ad ſalutem. vel quia iuſticia dei non ꝑmittet penitentibus miſereri. Contra quos p̄s. xlj alloquens animam ſuam dicens. Quare triſtis es anima mea. et quare ꝓturbas me. Spera in deo. quoniam adhuc confiteboꝛ illi. Illi ſunt de iſtis qui mortem amicorum ſuorum inconſolabiliter nimis plangunt. quaſi de eorum beatitudine et reſurrectione futura deſperēt. Cōtra quos apoſtolus. j. Theſ. iiij. Nolo vos ignorare de dormientibus vt non contriſtemini Sicut et ceteri qui ſpem non habent. Et qui illud genus triſticie patiuntur miſerrimi ſunt. et de miſeria et triſticia preſenti vadunt ad triſticiam ſempiternam. vt de illo quo habes ſupra. pte j. dominica in lx. ſermone. ij. Q. Z. Jōb ꝺr Ecc̄. xiiij. Felix qui non habuit animi ſui triſticiam et non excidit a ſpe ſua. Quintum genus triſtium in preſenti ſunt xp̄iani veraces. qui ℞ aduerſa et triſticias paſſi ſunt cum reprobi gaudia habuerunt. vnde Hugo ſuper Eccleſiaſten dicit. Reprobi qui diligunt vitam temporalem et eius iocunditatem gaudio vite perpetue añponunt. Jſta preſentia toto deſiderio amplectuntur atq; in eis omnem felicitatem conſtituunt. Electi vero temporales triſticias et dolores patienter ſuſtinent. vt ad ea que promiſſa ſunt gaudia eternitatis poſſint peruenire. et in eorum reſpectu quicquid tranſitoꝛium nō metuunt. et ſi dulce non concupiſcunt. vnde accidit vt tpalis vite amatores prius habeant bona. deinde mala accipiant. Spūales ꝟo aduerſis exerceātur deinde ꝓ bona attingant. illis p̄mo bona. vltimo mala. iſtis p̄mo mala. vltimo bona. hec ille. De illis ꝺr Apoc. xxj. nō erit vltra neq; luct⁹ neq; clamor. neq; vllus dolor qm̄ p̄ora abierūt. Et Jſa. xxxv. Leticia ſempiterna erit ſup capita eoꝝ. Pro quo nota dicit Laſſi. li. j. epiſtolaꝝ. Sequenti gaudio cōfert dulcedinem p̄miſſa triſticia. ita q̄ triſticia precedens adaugeat gaudium ſequēs. Idcirco gaudiuz ℞ triſtantium et in celo tunc exiſtentiuz peruenit ex quatuor. primo ex miſeriarum huius mūdi S euaſione. Sicut aliquis captiuus gaudet de liberatione et vinculorum diruptione dicēs cuz p̄s. cxv. Dirupiſti vincula mea ſcilicet famem ſitim ꝛc̄. Tunc enim dicent xp̄o illud p̄s. lxv. Tranſiuim⁹ per ignem et aquam. et eduxiſti nos in refrigerium. vbi per ignem et aquam omnis ardor concupiſcentiarum et fluxibilitas miſeriarum huius vite intelliguntur. Et quia electi dei hic tranſierunt per aquas tribulationis. congruum eſt vt refrigentur aquis delicia

rum et conſolationis. de quibus legitur Ezeh̃ xlvij. Ecce aque redundantes a latere dextro cum vir egrederetur ad orientem qui habebat funiculum in manu ſua. et menſus eſt mille cubitos. Et traduxit me per aquas vſq; ad talos. Rurſuſq; menſus eſt mille et traduxit me per aquas vſq; ad genua et menſus eſt mille et traduxit me per aquas vſq; ad renes et menſus ẽ mille torrentem quem non potui tranſire. qñ intumuerunt aque profundi torrentis qui non potuerat tranſiri. Qđ exponit Anſel. li. viij. c. xv. Per aquas redundantis torrentis intellige delectationes gaudioſas et copioſas. quib⁹ ſancti in celo fruuntur. de quo pſ̃. xxxv. Torrente voluptatis potabis eos. Et dicuntur redundantes. quia interius animam replebunt. et ex ea ad corpus redundabunt. Dicuntur etiam a latere dextro. p quod intelligitur celeſtis patria. Sicut per latus ſiniſtrum preſens vita. Juxta illud. Cantic. viij. Leua eius ſub capite meo et dextra eius amplexabitur me. Tres autem primi millenarij ſignant tria gaudia in patria. Primum venit ab inferno vbi vident iuſticiam dei adimpleri. de quo multum letantur. iuxta illud pſ̃. lviij. Letabitur iuſtus cum viderit vindictam. Secundum venit a mundo de pulcritudine creaturarum. Juxta illud Iſa. lxj Tunc videbis et affluES et dilatabitur tibi cor tuum. Tertium venit de celo de iocunditate et grata ſocietate. de quo Iſa. lxv. Exultabo in hieruſalez in populo meo. Et quartum millenariuz qui non poteſt tranſuadari eſt gaudium in effabile de diuine maieſtatis viſione. Iſa. lxiiij Oculus hominum non vidit abſte. que preparaſti his qui expectant te. Secundo gaudium electorum naſcitur ex peccatorum vnione et vtutum inductione. et quilibet electorum poteſt dicere cum pſ̃. xxix. Conuertiſti planctum meum in gaudium mihi concidiſti ſaccuz meum z circumdediſti me leticia. Saccus eſt indumentum penitentium. Juxta illud Job xvj. Saccuz conſui ſuper cutem meam. et operui cinere carnem meam. Super quo dicit beatus Gregoriuſ Saccus ſuper cutem ꝓſuitur. et caro cinere tegitur. ne in diſtricto examine videatur. Sz tũc saccus conſcidit̃ quando dimiſſa culpa in illa celeſti gloria omnia cooperantur in bonũ. Etiam ipa peccata de quo habebunt ſingulare gaudium. Exemplum de milite. qui in diuerſis bellis glorioſe triumphans multas cicatrices reportauit. que ei cedunt in gloriam. Sic peccata que quis texit per penitentiam. de hoc in celo habebunt magnum gaudium et leticiam. Et hic in tribus alleuiatam habent conſcientiam. de hoc dicit domin⁹ in preſenti euangelio. mulier dum parit triſticiam habet. cum autem peperit iam non meminit ꝓſſure. Qđ exponit hol lec. cxlvij. dicens. Mulier bene concipit fetuz naturaliter ſine dolore. Sed nũq; fuit mulier q̃ peperit ſine dolore. niſi vna virgo miraculoſe ſcilicet glorioſa virgo Maria. Anima eñ q̃ peccat concipit fetum a diabolo. et hoc ſine dolore cum in delectione concipitur peccatum. parit autem cum confitetur et prodit in lucez peccatum fratri ſuo ſcilicet ſacerdoti. z hec parturitio non poteſt eſſe ſine triſticia et dolore ſcilicet contritionis et penitentie. Nam ſicut mulier dũ parturit dolet amariſſime. cum aũt peperit gaudet et ſe ſentit alleuiataz. ita pſona grauida peccato ante confeſſionem. et tempore cõfeſſionis triſtis eſt et amara. Sed confeſſione facta omnis homo ſentit ſe alleuiatum a pondere peccati ꝓexiſtente. Ideo ór Judith. viij. Quia patiens eſt domin⁹ peniteamus et eius indulgentiam fuſis lacrimis poſtulemus. Sed certe quia non ſufficeret ſanctis et electis per acceptationem penitentie a deo ſaccum eſſe cõſciſuz ſi non eſſent virtutibus ſuperinduti. ideo additur et circumdediſti me leticia. que leticia eſt ꝓ conſumatione virtuoſoꝝ operum. ideo de quo libet electo dicit beatus Petrus. j. Cano. j. Exultabitis in leticia inenarrabili et glorificata. In illa eñ beatitudine omnes et ſingule virtutes electorum glorificãtur et coronantur vt q̃libet virt⁹ habeat coronam. Nam legit̃ de quodam ſene in uitaſpa. q̃ temptabatur a quodã demone grauiter p x. annos ita vt deſperaret dicens. perdidi iam animã meam renertar ad ſeculum. Cum autẽ ꝓficiſceretur venit ad eũ vox dicens illi. decem anni in q̃bus certatus es corone tue erunt. reuertere in locum tuũ. ab oñi malo cogitatõnis tue liberabo te. Sic ſupinduta fuit agnes q̃ dicebat xp̃s circumdedit me vꝰnantibus atq; chorruſcãtib⁹ gemmis ꝓciof. Induit me domin⁹ cyclade auro texta et imenſis monilibus ornauit me. et tanq̃ ſponſam coronauit me corona. De iſto itaq; gaudio qđ naſcitur ex parturitione virtutum. loq̃tur dominus in pñti euangelio iterum cum dicit. Mulier cũ parit triſticiam habet. Mulier ſm Alanum eſt ſcta aia ꝓp̃ fecũditatẽ bonoꝝ opoꝝ. hec cum pit. i. cũ vtutũ ꝓfectib⁹ iſiſtit dũ vndiq; tempt̃ et affligit̃ triſticiam hz de hoc. qz veit hora ei⁹ vt patiat̃. Sz cũ pepit de victo laboꝝ certamine. z ad palmã puenerit. iã nõ memit̃ ꝓſſure. ꝓcedẽtis ꝓp̃ gaudiũ ꝓcepte retributionis qđ abſorbet triſticiã ꝓcedentem. quia natus ẽ hõ in mũdum. Sicut eñ mlier nato in hũc mũduz

homine letaꝝ.iuxta illud Eccī.xxxvj. Omnem masculinum excipiet.i.gratāter et cum gaudio excipit in partu mulier.quia semper vellet parere masculum. quī hic signatur p hominem. Et qz sibi interdū magis parere famulam expediret.ideo subdit sapiens filia melioꝛ filio. Sic etiam sancta anima nato fructu suoꝝ operum in eterna vita gaudio repletur.et non solū ipa anima.sed etiam totus cecus celestis gaudet cum homo nouus natus est in celo et dicit notanter.iam nō meminit p̄ssure qz sctī in celo non recoꝛdantur p̄ssure laboꝛum ad tristiciam. sed bene ad gloꝛiam.Tertio gaudium electoꝝ
✠ nascitur ex p̄xímoꝛum congratulatione. quia ibi vnusquisq; gaudet de beatitudine ꝛ gaudio alterius Et ibi amicicia sanctoꝛum erit tam delectabilis et tam iocunda vt vnusquisq; tantū quemlibet alium amat. q̄tum seipsum. et hoc efficit vnio caritatis cum chꝛisto domino quez plus vnusquisq; diligit q̄ seipsum. qui vnicuiq; tantum et amplius tribuit q̄ meruit.et ideo ille qui minus habet et cognoscit alium plus in bonis q̄ se abundare non desiderat tantum habere. q̄tum habet ille qui excedit eum. Quia exquo deuz plus diligit q̄ seipsum diligit. vult illum plus habere et se excedere sicut domin⁹ ei dedit.Et quo ad hoc dicit apostolus.j. Cho rinb.xij.Si gloꝛiatur vnum membꝛum cōgaudent omnia membꝛa et replebunt mirabili.dulcedine.et delectatione. et sicut compatiebātur sibi mutuo membꝛa.sic ibi sibi congratulantur nec nllus inferioꝛ vlli superioꝛi inuidebit.vt dicit Aug⁹ de ciui.dei.circa finem. Et ponit exemplum de oculo et digito.quia digitus nollet esse oculus nec econuerso. et sic de alijs membꝛis.Sed diceret aliquis exquo electi gaudēt
✠ de sanctoꝛum p̄mijs.nunquid et gaudebunt econtra de repꝛoboꝝ et damnatoꝝ supplicijs de hoc vide supꝛa.p̄te p̄ma.dominica ij.in aduentu.sermone.j.D.E.et H. Ad istam q̄stionē tñ q̄tum hic sufficit respondit beatus Grego. omel. xl.super Lucā.et allegatur li.iiij.sñiaꝝ di.vlt.et.c.vlt. Apud inquit animū iustoꝝ nō obfuscat beatitudinem aspecta pena repꝛoboꝛum.qz vbi iam compassio non erit miserie. minuere leticiam beatoꝝ non valebit. Et licet iustis sua gaudia valebunt et sufficiant. ad maiorem tamen gloꝛiam vident penas maloꝝ quas per gratiam dei euaserūt. Et parum infra. Qō inquit videntes non doleze afficiētur. sed leticia satiabuntur.agentes gratias de sua liberatione.visa impioꝝ in effabili calamitate. Et p̄s lxiij. Letabitur iustus.non scz vindicte libidine.sed zelo diuine iusticie affectu. Et sic letabūtur de penis impioꝛum. non de perse seu directe. Sed per accidens et indirecte scilicz considerando oꝛdinez diuine iusticie et gratias agē do domino deo qui eo de tantis supplicijs liberauit. Sed insisteret aliqs ꝓtra hāc solutionez sic p̄mo. Qō vicioſum est in viatoꝛe non debet poni in comp̄henſoꝛe. sed est vitupabile in viatoꝛe q̄ letetur et gaudeat de penis alioꝛum ergo ꝛē. Secundo instatur sic. compassio ꝓcedit ex caritate.ergo vbi est maioꝛ caritas ibi est perfectioꝛ compassio. Sed in electis est summa caritas.ergo perfectissima compassio. ergo nō gaudent de eoꝝ penis. Tertio sic.beati erunt deo summe conformes. Sed deus non delectatur de penis nostris imo compatitur nobis.qz misericoꝛs.et ergo sic similiter se habent boni ad damnatos. Quarto sic.bonis nullum odiū erit.sed ad odium pertinet gaudere de malo alterius.ergo non gaudent de penis damnatoꝝ Pro quo notant doctoꝛes q̄ aliquid potest eē materia gaudij dupliciter.vno modo per se. alio mō p accidens.rōne adiuncti. In penis em̄ maloꝛum est duo considerare. videlicet vnum nocumentum malis illatum.fm q̄ punire eos iustum est. Pꝛimo modo non gaudent boni de penis damnatoꝛum.sed secūdo modo tantum. Et illo habito dicitur ad p̄mam instantiam. q̄ laudabile est in viatoꝛe. q̄ delectetur in penis maloꝛum per accidens in q̄tum iuste puniūtur vicioſum autem est q̄ letetur per se loquendo de penis. Ad secundum dicendū. q̄ compassio est volitio qua quis desiderat maluz ab aliquo repelli. Quando autem malus est in statu tali. q̄ sua pena potuit ab eo repellivel remouerī tunc a caritate procedit compassio. Jdeo quantumcunq; homo malus sit in p̄senti. qz tunc est in statu in quo potest coꝛrigi et fieri dignus carentie huius pene.ideo potest iuste pꝛocedere a caritate bonoꝛum compassio ad eos. Sed quia damnati sunt extra statū illum in quo possunt fieri boni.ideo ex caritate bonoꝛum nulla compassio ad eos oꝛietur.quia talis compassio esse non posset sine pꝛe iudicio diuine iusticie. Ad tertium respondeq̄ deus per se loquendo de penis nostris non delectatur. sed per accidens Sicut delectatur de operibus suis iustis Similiter compatit et est misericoꝛs pꝛo statu isto in quo possunt coꝛrigi.nō in illo in quo dānati nunq̄ possūt emendari. Ad quartam patet per pꝛedicta q̄ gaudere de malo damnati non erit odium. quia iuste est sibi inflictum. Hec Holkot super libꝛos sapientie.lectiōe.lxx Quarto gaudium electoꝛum nascitur ex cele- Z
stis patrie adeptione.hoc gaudium est de facie dei visiōe.de q̄ p̄s. Implebis me iusticia cū vultu tuo.ō hac visiōe dic̄ anselī.i fi.li.psologij

Dnica quarta post pasca

Cogita q̃tum delectabile sit videre nude ⁊ ẽ-naliter tenere hoc bonum qđ ꝓtinet omniũ bo-nozum iocunditatem. non talem iocunditate m qualem videmus in rebus creatis. Sed tm̃ dif ferentem q̃tum differt creator a creatura. Est homo ibi habitatur⁹ ⁊ hominis tm̃ gaudiuz q̃ vix aut non potest homo capere ip̃m. perpetue igitur cogita si potes q̃ magnum gaudium sit qđ de quolibet sancto⁹ replicatur vbi sunt san cti nobis innumerabiles. ꝟm illud Apoca. vij. Post hec vidi turbaz magnam quã nemo dinu merare poterat. De bis gaudijs quere s̃. dñi-ca infra natiuitatis xp̃i. R.L.D. Unde legit̃ ꝺ quodam religioso qui rogauit dñm vt ostende-ret ei minimũ gaudium padisi. et statim parua auicula cepit mirabiliter cozam eo cãtare. ⁊ cũ vellet eam cape. secutus est eam in siluã et au-scultando eam stetit sb̃ arboze tricentis annis. que cum auolasset frater ꝓperauit ad portam ⁊ videns totum claust⁹ ꝓmutatum vix ꝓmissus est intrare. quia non poterat ab aliquo agnosci Cum g̃ omnes de illo et ip̃e de omnibus mira-retur quesiuit abbas sub quo abbate exiuisset. inuenerunt in cronica. ccc. annos transiuisse. et ille dixit se non defuisse nisi per vnã bozam rati one magne dulcedinis cui ipse intenderat.

Dominica tertia post octauas pasce. Sermo primus.

Bijciẽtes om

nem immũditiam et abundantiã mali-cie cum mansuetudine suscipite insitũ v̄bum qđ A potest saluare animas vestras. Jta scribit̃ Ja-co. j. Legitur in gestis Ro. q̄ regina aquilonis filiam suam a tempe natiuitatis veneno enutri uit. hec cum ad legittimã etatem puenisset ꝺo erat pulcra et oculis omnium gr̃osa q̄ multi p eam infatuati extiterunt. Cum g̃ alexander vni uersa regna expugnaret. et ad illas ptes perue nisset. regina aquilonis audiens aduentum eius hanc puellam sibi transmisit. vt eius cõcupisce tia frueretur. Jlle g̃ visa puella in eius stati ca-ptus est amoze. Qđ cum auribus aris. inseuis-set ait ip̃m p̃monendo. noli eam attingere. nec carnaliter eam cognoscere. quia si hoc feceris in cõtinenti mozieris. qz veneno toto tempe vi te sue est nutrita. Qđ autem verum sit qđ ꝺico hoc modo appzobabo. Est hic quidam malefa-ctoz qui per legem mozi debet. ille cum ea doz-miat et videbis me vez dixisse. Cum g̃ malefa ctoz esset eam oculatus statim cozam omnibus expirauit. Qđ alexander videns miro mõ lau-dabat et ip̃m diligebat. puellamq̃ matri mitte-bat. Mozaliter p reginam aquilonis intelligit̃ abundantia rez̄ tempalium. qz sicut ab aqlõe pandet̃ omne malũ. Hiere. j. Sic ab abundãtia rerum mundanaz̄ surgit omne pctm̃. s. supbie. gule. et contra naturã. iuxta illud Ezech̃. xvj. Hec fuit iniquitas sodome sozozis tue saturi-tas panis ⁊ abundãtia vini. hec igitur abundã tia tanq̃ regina habet filiam videlicet carnalẽ concupiscentiã. quia vbi est panis vel vini abũ dantia. ibi statim gignitur cõcupiscẽtia que est nutrita veneno maliciose refectionis. illa q̃dez infatuauit multos viros valde sapientes vt da uid quividens bersabe per centum passus laua re pedes suos. ip̃am concupiuit. ij. Reg̃. xj. Si militer salomon quez adhuc in senio infatuauit vt mulieres alienigenas adamaret. iij. Reg̃. xj Sic infatuauit Sampsonem vt intraret ad me. retricem. Jud̃. xvj. Sed allexander qui inter-p̃tatur alleuans tenebzas significat hominẽ xp̃i anum qui per cõfessionem alleuat de cozde suo tenebzas pctoz̄. et huic trãsmittit hec regina malã abundãtiaz p̃ncipaliter in hoc tpe veris. suam pessimã filiã carnalẽ cõcupiaz ad quã illo tpe homines sunt magis q̃ alio tpe anni ꝓpter sanguis ⁊ humozũ in cozpibus augmẽta-tionem. io̅ debet q̃libet p̃dicator sapiẽs q̃ b̃ si-gnificat̃ p aristotilẽ sapiẽtem exhoztare hoies ne attingãt iozdinate hãc carnalẽ ꝓcupiaz. Sz magis eã abijciãt a se tanq̃ venẽosam ⁊ imũdã ne ip̃am ꝓtingendo spũaliter in aia mozi ãtur ⁊ hoc facere dñt exẽplo bti apli Jacobi q̃ hoztat̃ eã abijcere. cũ hoztat̃ in v̄bis p̃batis. abijcien tes oẽm imũdiciã. vicz q̃tũ ad pctã carnalia. q̃ aiam et cozpus polluũt. et abundantiã malicie scz q̃tum ad pctã spũalia in q̃bus abundãt ma licie. vt dic̃ greg⁹. Et quare p̃dicta sunt abijciẽ da ponit cãm vt vicz v̄bum dei in coz nostrũ su scipere valeam⁹ cũ dicit. in mãsuetudine accipi te. ppter qđ in v̄bis p̃dictis ad duo omẽs xp̃ia-nos ap̃lus exhoztatur. p̃mo ad pctoz̄um obie-ctionẽ ibi. abijcientes oẽz immũdiciã. secundo ad dei v̄boz̄ susceptionẽ ibi. in mansuetudier̃ B Quantũ ad p̃mũ notandũ. Jobes mesue i pza ctica p̃ma dicit. Omne malũ aut mozbosuz qđ in cozde latitauerit. et in vere in medicinis aut laboribus expurgatum non fuerit estate succe-dente homo periculosis febzibus estuabit. Qđ confirmat cõstantinus li. de natura mozbozuz dicens. Mozbus q̃ in vere intra cozp⁹ remãse-rit aduenięte estatis calozе piculosius estuabit Mozaliter p malũ aut mozbosuz itellige pctm̃ Sz p ver tps pnie gr̃osum. Cum g̃ mozb⁹ pec-cati in hoc tpe gr̃ose pnie expurgatus non fue-rit spũalibus medicinis et bonis occupatiõib⁹ in estate future calamitatis ardebit ignibus

infernalibus. Pctã igit̃ sunt duplicia. carnalia et spiritualia. Si igitur quis vult abiscere peccata carnalia et se expurgare debet has medicinas habere. Prima ẽ fuga carnalis voluptatis et dic̃ hol. lec. cxxvij. p̃cise carnalez voluptatẽ ꝓpter tria vitam⁹. Solent em̃ homines fugere ignium conflagrationem. vermium intoxicationem et fluminũ inundationem. Carnalis em̃ societas generat ignem libidinis. nec est facile declinare sine fuga. nullus cõfidat de senectute. nullus de sue religionis vtute. Ferrũ ⁊ silex duo sunt corpa frigida et tamen de eis excutit̃ ignis pcussione nimia. Ideo ỏr Isa. xliij. Egredimini a babilone et fugite ab eis caldeis. Babilon nterp̃tatur cõfusio. caldei adorauerunt ignem. et figurant hoies libidinosos. q̃ p ardorem ignis luxurie ducunt semetipsos in cõfusionem infamie. Et ideo ꝑ vltimo quasi remedio docet ap̃s. j. Thor. vj. Fugite fornicationem q. d. ꝟm Augn⁹ conta reliqua vicia deo auxiliãte debemus in p̃nti resistere. libidinem vo fugiendo supare. Fuge g̃ cõtra libidinis impetum. ap̃hende fugam. Si vis obtinere victoriã. nec sit tibi verecũdia fugere. si castitatis palmã desideras obtinere. hec aug⁹ Secundo fugere debemus carnalem voluptatẽ sicut fugiũt hoies vermiũ intoxicationẽ. nullus em̃ libenter habitat aut dormit vbi serpẽtes et colubri cõmuniter uersantur. et certe multo fortius mulieres intoxicant mẽtem q̃ colubri carnẽ. Nullũ em̃ venenum ỏr infic̃ere carnem p̃us q̃ cum carne misceatur. Species aũt mulieris etiã a longe sine tactu inficit mẽtez. sicut patz devisu ipi⁹ dauid ij. Reg̃. xj. Quia qui viderit mulierẽ ad cõcupiscendũ eam iam mechat⁹ est eam in corpe suo. Math̃. v. Et satis bene potest exponi de mulie re que est radix peccati. Juxta illud Eccĩ. xxj. Quasi a facie colubri fuge pctã Coluber ỏr q̃si colens vmbrã et mlieres neq̃. taceo de bonis et honestis cõmuniter angulos et vmbrã. ⁊ loca non patentia diligunt. Nam Eccĩ xxv. de iniqua femina ỏr. Non est caput neq̃s sup caput colubri. non est ira sup iram mulieris. Et parum añ dicit q̃ omnis malicia neq̃cia mulieris. de hoc loquitur signanter Pe. blesenſ ad regem Henricum in expositione quadaz super Job. vbi cãm exponit quare diabolus qui Job de omnibus bonis suis filijs et filiab⁹ et ꝓpria tia expoliauit et vxorem sibi reliq̃t. hoc inquit non fuit ad solatium viri. sed ad suam cõsumationem malicie. vt per feminam vinceret. qui persecutione non vicerat. et qõ vberibus non poterat. vbis mulieris efficeret. Per feminã inq̃t ioseph incarceratus est. Naboth occisus. samson vinculatus est. Miphibozet interfect⁹. Salomõ apostata effectus. Syzara clauis cõfossus p̃cussor xp̃i baptista decollatus. Per feminam mors in mundũ intrauit. Et cum per filium dei ordinata est nostra redemptio presentiens hostis q̃ in morte christi nostre redemptionis participatio impleretur salutez totius generis humani machinatus est per feminam impedire. In vxorem nanq̃ pilati visiones deceptorias et fantasticas illusiones immisit intm̃ q̃ pylato mortem christi dissuadendo mandauit. Nichil tibi et iusto illi. Multa enim per visum hodie passa sum propter illum. hec ille. Ideo volentes abiscere immundiciam carnalis concupiscentie necessaria est fuga femine. Nam legit̃ Geñ. ij. q̃ propter mulierem formandam costa fuit assumpta de viro. Sed qualis fuit restitutio certe sicut ibi ỏr deus repleuit ꝑ ea carnez in signum quantumcunq̃ homo fuerit familiaris mulieri. Quantumcũq̃ eam ad bonos mores ꝓmoueat. et ad vite rectitudinem quod est quasi soliduz os prestare. nihil ab ea viceuersa recipit nisi carnem. id est carnales affectus. Sicut patet de sene in vitaspatrum. li. iiij. c. lxxxj Qui quandam mulierem ne a feris deuorare nocte in cellam suam recepit. Et inter verba cepit senex valde propter eius concupiscentiam torqueri. Qỏ ille sentiens lucernã accendit et digitos vtriusq̃ manus sue conbussit. et prearore candele omnem libidinem ex se extinxit. Ille idcirco Joseph bonus allectus et inuitatus ab vxore domi sui pallium reliquit et effugit. Geñ. xxxix. De ista figura loquitur Aug⁹. de cohabitatiõe mulierum. Grauem inquit inimicum sortita est castitas. cui non solum assistẽ dum sed dimisso freno longius fugiendum. nec eo minus cauende sunt. quia religiose videnť. Quia q̃to religiosiores. tanto citius alliciunt Quia sub textu pietatis latet fiscus libidinis. Et hoc declarat sanctus Greg⁹. iij. dialogoꝝ. de quodam episcopo qui quandam sanctimonialem in suo episcopatu habitare permiserat cõfidens de sua et illius continentia. quem diabolus spẽ mulieris alliciens q̃ eaz illicite in dorso manu tangeret. ⁊ in sua concupiscentia estuaret. ⁊ in templo nocte vidit quidam iudeus sb̃ito multitudinem demonum et vnum ex eis q̃si prelatum aliorum facta scisitantem. et dixit quidam ex eis episcopũ se in specie mulieris siue sanctimonialis. et cito ad cõsensum pduxisse. et super omnes commendatus est. q̃ rem difficilem fecisset iudeus hoc mane episcopo retulit. et eum ad penitentiam reduxit. et ab eo sacrum baptisma suscepit. Ideo dicit beatus Amb. li. j. de offi. Feminarum cum clericis nullo pacto cõiuncta cõuersatio permittat̃. ianua

diaboli.vita iniq̃tatis.scorpionis ꝑcussio.noci
uum gen⁹ est femia dũ ꝓximat stimulat et ignez
accendit.Et dicit Hol.vbi supra.triplicit̃ ledit
mulier voce visu et tactu.vox nanq̃ mulieris
naturaliter frangit virilem animum cum suaui
tate mirabili.Unde Aug⁹.de singularitate cle
ricorum.li.j.c.vj.Mulier cum in risum soluit̃
nunc blandicies exhibet.et qd̃ est venenosi⁹ su
per cuncta psallere delectat̃.cuius cãtu tollera
bilius est audire basiliscum sibilantem visu le-
dit si videatur.ideo dicit poeta.Femia fax sa-
thane fetens rosa dulce venenũ.Sed tactu no
cet maxime.de hoc Aug⁹.soli.c.j.Nihil aliud
sentio qd̃ ex arte animum virilem deijcit q̃ blã
dimenta femine.corporumq̃ contactus.iõ di-
xit xp̃s Joh̃.xx.Maria magdalene.noli me tã
gere cum sola esset.Tertio fugere debemus car
nalem voluptatem sicut fluminũ inundationez
Qui fugiunt aquaꝝ inundationẽ ascendũt mõ
tana.Moraliter locus montanus est locus re
ligionis sancte.ad quem fugere debent qui car
nis delicijs fugere volunt ꝑfecte.Exẽplo loth
cui dicebat angelus Gen̄.xix.Ne stes in omnẽ
locũ circa regionẽ.sed in monte saluum te fac.
Omnis status ĩmundus est circa regionem scz
voluptatis.Sed sol⁹ mons religionis est locus
securus.Lu.xxj.Qui in iudea sunt fugiunt ad
montes.Judea interp̃tatur confessio.et signifi
cat veram pniam veteris vite carnalis.quã q̃-
cunq̃ habere voluerit ad montẽ religionis ac-
cedat.Et intelligo h̃ religionem ab accessu scz
hominũ.et p̃cipue mulieꝝ elongatã.vt sunt re
ligiones siluestres vbi exitus nulli pateãt.nec
alicui mulieris accessus vel ingressus.quia vna
queq̃ talis religio d̃r solitudo ꝓpter raritatez
intrantiũ.Et intrans hãc religionem dicere p̃t
cũ ps̃.liiij.Ecce elõgaui fugiẽs.et mãsi in soli-
tudine.Et posset aliq̃s dicere ego familiarita-
tem mulieꝝ nõ fugio.et tñ castitatem custodio.
rñdet Aug⁹.attendat is q̃ infelix et periculosa
sit p̃sumptio.Multi em̃ cum putabant vincere
victi sunt.Et subdit post pauca.vide ne vñ pu-
tabas habere triũphum eternum incurras sup
plicium.Inter em̃ omnia xp̃ianoruz crimina so
la duriora sunt castitatis prelia.vbi quotidia-
na pugna et rara victoria.Secunda medicina
ad abijciẽda carnalia peccata est assumptõ cor
poralis asperitatis.Refert em̃ magister in sco.
histo.q̃ moyses accepit filiam regis ethiopum
nomine Tharbis in vxorẽ.Cunq̃ vellet reuer-
ti in patriam ꝓhibitus est ab vxore.Ille autem
fecit sibi duos ãnulos fieri et scripsit imagines
in gẽmis huius efficacie.quarum vna esset ima
go memorie et alia imago obliuionis.Cũq̃ pa-
ribus ãnulis eas inseruisset.vnum annulũ vide
licet obliuionis mulieri prebuit.Alium v̄o me-
morie ipse tulit.vxor vero statim incepit amo-
ris viri obliuisci.et ip̃e cum gaudio in patriam
remeauit Moraliter moyses interp̃tatur attra
ctans et significat animã q̃ attractat siue attra
hit xp̃m ad se ꝑ dilectionem.iuxta illud Cant̃.
j.Trahe me post te currem⁹ in odore vngento
rum tuoꝝ.sed vox est caro q̃ semꝑ per malã cõ
cupiscẽtiã nititur animã impedire ne in celestẽ
patriã vnde orta est possit ꝑuenire.iuxta illud
Aris.de pomo et morte.Ue anime peccatrici.
que non habet redeũdi posse ad locum suuz.qꝛ
turpia opera et delectationes corporis impedi
unt asscensum eius sursum.ideo anima dẽt fa-
cere duos ãnulos vnum memorie alium obliui-
onis.ãnulus memorie significat orõnem quam
debet aĩa ꝓ se tenere vt in orõnibus suis memo
riam hẽat gaudioꝝ celi et tormẽtoꝝ inferni vi
delicet q̃ p̃parata sunt his q̃ voluptatẽ corpis
consequũtur..qꝛ s̃m Greg̃.Momentaneuz est
qd̃ delectat.eternum v̄o qd̃ cruciat.Sz ãnulus
obliuionis significat ieiuniũ ⁊ castigationẽ qd̃
facit obliuisci voluptatis.et hoc dandum ẽ car
ni.debemus em̃ carni castigationem.abstinẽti-
am.vigilias.et afflictiones carnales.vt dicit
Hol.le.xvij.qꝛ dicit caro per metristã.Si be-
ne sum pasta dicit caro.non ero casta.Ideo di
cit apostolus.j.Choꝝ.ix.Castigo corpus me-
um et in seruitutem redigo.quia cum caro per
abstinentiam fuerit castigata ad voluptatẽ non
erit prona.eo q̃ diabolus victus in gula nõ tẽ
ptat de libidine.s̃m Cris̃.super Math̃.Sic q̃
non impedit spm̃ quin possit ad celestem patriã
redire.Tertia medicina ad abijciendum pec-
cata carnalia est dilectio temporalis aduersita
tis.nam pugnator clipeum diligit.et carum ha
bet.quia ipsum expõit ictibus et illesum con-
seruetur corp⁹.Sic caro aduersitatibus est ex
ponẽda.et periculis vt anima seruetur illesa et
indemnis.Nam cum Dauid esset in aduersita-
te inimicorum suorum.et contra inimicos suos
bellum gereret.a vicio carnis immunis extitit.
Sed cum in solario post meridiem deambula-
ret dum alij ad bellum solent procedere in vici
um carnalis immundicie et concupiscentie lap
sus fuit.ij.Regum.xj.de hoc vide plura supra
dominica secunda.sermone tertio.viij.Z.Et ẽ
notandum q̃ sunt principaliter duo vicia car-
nalia.Primum est gula.que s̃m Augus.est im-
moderata edacitas nature finibus non conten
ta.Sed non potest hec ĩmundicia gule bñ abij-
ci.et expelli eo q̃ solet se sub triplici specie fi-
cta occultare.Primo enim occultat se sb̃ spe-
cie liberalitatis.q̃ maxime apparet in illis
qui gulam suam ficte colorantes dicunt.sic

deus dedit omnia ad vsum hominis. et omnes res cōmunes fecit ꝓpter hominē. Et iō maluz esset q̄ res facte ꝓ hoīe humano vsui deperiret Et hoc tangit b. Greg⁹. xxxj. moza. Cum dicit ventris ingluuies coꝛ deuictum quasi ex ratione solet exhoꝛtari cum dicit ad vsum deus omnia mundi condidit. et qui saciari cibo respuit. quid aliud q̄ꝫ concesso muneri contradicit. Secundo se occultat sb̄ ficta specie necessitatis. de hoc Greg⁹. xxxj. moza. Cum sic se voluptas sb̄ specie necessitatis palliat. vix eaz perfectus q̄s q̄z diiudicat. Tertio sb̄ specie ficta abstinētie et parcitatis. Sicut quando cibus vilis ꝛ abiect⁹ īmoderatius appetitur et sumitur. Nā ſm gregoꝛ. xxx. mo. Neq̄z em̄ cibus sed appetitus subvicio est. vnde et latioꝛes cibos plerunq̄z ꝛ sine culpa sumimus. et abiectioꝛes non sine reatu conscientie degustamus. hinc est q̄ Esau ꝓ lenticulam pꝛimatum perdidit. Sen̄. xxv. Et heli as carnes in heremo edendo mentis virtutem conseruauit. Ad idem pertinet q̄ aliqui libēter itinerant vt postea delectabilius comedant. et cum maioꝛi desiderio cibum sumant. Sz reme dium contra pꝛimam occultationem est cogita re. q̄ natura ſm Aug⁹. in paucis contenta est Sed consuetudo necessaria multuz facit. qꝛ ꝺr Eccl̄i. xxix. Initiū hominis panis et aqua. Etiam considerare debet. q̄ ꝓpter vnū hominem deus omnia non creauit. sed etiam ꝓpter alios Nam ꝓtra oꝛdinem reꝝ et ꝓtra ꝓuidentiā diuine oꝛdinatiōis esset. q̄ vnus hō vellet oīa ꝺglutire. Secundū remediū ꝓtra secundā occultationem est q̄ hō accedat ad sumendū alimenta Sicut et medicamēta. vñ dicit Aug⁹. li. x. ꝓfessionum. hoc me docuisti domine. vt quēadmodum ad medicamēta sic alimēta sumpturus accedam. et q̄ nunq̄ accedat ad satietatem. Sed semꝑ retrahat se citra appetitum. et non sinat p̄ꝛe concupiscentiā et delectationem nature. Sed ecōuerso potius considerat q̄ tum necessitati sufficiat ꝛ ibi sistat. Sz quia hoc est difficile obseruare. iō semp frena gutturis sunt tpate retinenda. quia dicit Aug⁹. li. x. confessionum. Et quis est dñe qui non rapiatur extra metas necessitatis. Quis est ille magn⁹ ē et glificet nomen tuū. Tertiū remediū ꝓtra tertiā occultatōnem est q̄ q̄libet hō imꝑmat coꝛdi suo exēpluz apostoloꝝ q̄ ſuiebant deo in fame et siti. in frigoꝛe et mēdicitate. ꝛ tñ scribitur de ipis. q̄ nullus egens erat inꝛ eos Actꝝ. iiij. Qꝺ sic intelligitur ſm aug̃. Naz in ꝑmitiua eccl̄ia tanta fuit gr̃e exuperantia q̄ hocip̄m qꝺ hēbāt. hoc sibi summas diuicias reputabāt. Et ꝺr ſm Hugo. licet nihil hēbant tñ ex supabūdātia diuine gr̃e ipam penuriam subeuntes diuitias et delicias esse dicebant. Obseruandū etiam est q̄ hō aūt ditatem sumendi cibum sp̄ teneat in freno rōis tam in cibis delicatis. q̄ in vilibus. qꝛ comedēdo non solum poterit vitare reatū. Sed etiā cōparare meritum. Secundū vicium carnale ē luxuria q̄ ſm aug̃. nl̄ aliud ē nisi ex īmūdis desideriis lubꝛica mentis et carnis ꝓstitutio. hec em̄ ex gula ſm Greg̃. xxxj. moza. Frequēter nascit Nam venter mero. estuans facile spumat in libidinem. Cuius ratō est quia ex supflua crapula natura inflāmatur. ex cui⁹ inflāmatione frequenter insurgunt desideria mala mentem obnubilantia. illud em̄ viciuz difficulter pōt abiici vel expelli. quia etiam sub tribus solet palliari Pꝛimo sb̄ specie affabilitatis et beniuolentie. qꝺ apparet in illis qui se aliis nimis effabiles exhibent Sunt enim q̄dam qui ad hoc studeant vt omnibus se affabiles exhibeant. et sic omnibus affabilitate sua placere desiderāt. et sic frequenter se occultat fiscus voluptatis sb̄ specie affabilitatis. et ista occultatio est multum periculosa. quia sb̄ ipsa puritas virtutis et sinceritas diuini amoꝛis frequenter inficitur per occultum amoꝛem carnalis voluptatis. et hoc cōqueritur b. Aug⁹. li. iij. ꝓfessionū dicens. Uenā igitur amicicie ꝓchdoloꝝ coinq̄nabā soꝛdibus cōcupie cādoꝛemq̄z eius obnubilabaz tartaro libidinis. Sedo occultat se sb̄ specie caritatis ꝛ amicicie qꝺ maxime apparet in illis q̄ dicunt q̄ ideo singulari affectione ad aliquas ꝑsonas magis inclinantur vt exinde pꝛofectum sue salutis magis querant. et earuz directionibus in deum magis feruenter et sollicite insistant. et isti multotiens decipiuntur. qꝛ in hoc casu sub ficta specie caritatis ꝛ salutis ꝓximi. fisc⁹ carnalis concupiscentie se occultat. Tertio sb̄ specie sanctitatis et beneficentie. qꝺ apparet in illis q̄ dicunt q̄ ad hāc ꝑsonam vel ad aliam magis inclinantur rōne sanctitatis castitatis et ⁊tuositatis in ea relucētis. asserētes q̄ ad hoc familiaritatē ei⁹ frequentēt vt bonis exēplis ei⁹ edificētur. ꝛ isti plerūq̄z decipiūtur. qꝛ sb̄ spē sctitatis sepe latet fiscus libidinis. vt dic̄ aug⁹. li. de coha. cle. ꝛ mu. Pꝛimū g̃ remediū cōtra pꝛimam occultationē est q̄ hō diligēter ꝓsiderat mētē suā et attēte discutiat vtꝝ sb̄ specie affabilitatis et beniuolentie quā exercet aliqua concupiscentia vel inclinatio ꝑuati amoꝛis latēter se abscondat ꝛ si qꝺ talium deꝓhēderit se curius tunc erit. q̄ se potius exhibeat singulareꝝ et maturū. q̄ꝫ q̄ sua affabilitate malam inclinationem in seipso sustinet vel in alijs ꝑsonis ipaz pꝛocuret. et optimum remedium est ad idem q̄ homo tanta magnanimitate et tanta coꝛdis altitudine mentis pudiciciam amplectatur. vt

etiam dedignetur se cuicunq; familiarem exhibere. vnde possit sue mentis puritas inquinari. Hec magnanimitas siue cordis sblimitas ne quaq; ab elatione. sed potius ab amoris virtute dinoscitur emanare. Secundum remediū ad repellendum corporis lasciuiam consistit i hoc q; homo diligenter cōsideret. q̄ta vtilitas illi persone puenire possit. p cuius pfectu singulam ad ipam affectionem gerit. Etiā consideret si talis persona directione vel studio multuz indigeat. Nam si homo seipm aut etiā aliam psonam adeo mollem cognoscat. q; verisiliter timeat q; ex eius studio sibi vel illi mētis occupatio vel noxia amoris inclinatio, pueniat. fugiat eaz q; tunc tutius est homini q; se ab oibus illis actibus restringat ex q̄bus possit sibi vel alij aliquod noxium puenire. Unde ſm Greg. quotiēscunq; quis p gestus, pces vel leues diuinū amorē in corde, primi diminuit. totiēs in mēte sua seipm spualiter occidit. Si quis autez scire voluerit. an ex suo amore cor psone alterius occupetur. illud ex hoc cognoscat q; si illa psona velit et asserit q; amor tuus in corde suo supremum locum teneat. vel si familiaritatem tui cū alia persona moleste ferat. hec em signa et indicia noxie inclinationis et puate dilectionis a q̄bus quisq; summe caueat lasciuiam si voluerit euitare. Tertium remediū contra tertiam occupationem consistit in hoc q; homo virili aīmo illos actus quos alicui persone, p sua sanctitate impendit. non ppter persone complacentiā. sed solum amore diuino exerceat. et illos actus festinanter expediat sine magna mora et longo coniunctu femina z. et illud remedium doez augus. in li. de singularitate clericoz dicens. Ubi cunq; ex necessitate gestāda est cum mulieribus non continuando pntia. sed magis quasi transeundo feminis est exhibenda, p salutaribus causis accessio et q̄ammodo fugitiua. Etiam salutare remedium ſm Aug. ibidē vbi sbdit q; poc cupetur aditus cunctis in sidijs ne hostis impugnando sbrepat in prouidis. omnisq; familiaritas puata et suspecta caueatur. hec omnia si diligenter obseruētur. facile omnem lasciuiam a cordis hospitio poterimus extirpare. et tm de peccatis carnalibus que sunt a corpore nostro funditus abijcienda. ne corpora nostra polluantur. De peccatis autem spualibus. q̄tum ad pns supersedeo. dicam autem de eis deo volente in loco opportuno. Quantum ad secunduz principale hortatur nos apostolus ad dei verbozum susceptionem cum dicit. in mansuetudine suscipite insitum verbum qđ potest saluare animas vestras. Pro quo notandum q; cor hominis ad suscipienduz verbum dī. habet se sic stomachus ad cibum recipiendum. Sunt etiaz alique, ppietates stomachi ad cibum. Prima ppietas q; est ciboz receptiuus. Nam stomachus ōra a stomos grece q; vocatur os latine. eo q; sit ostium ventris ad cibum vt dicit Isaac. Est enim stomachus figure rotunde factus et in superiori parte strictus in inferioriq; lat⁹ Nam cū homo inter cetera animalia sit erect⁹ cibus eius semper ad inferioza descendit. ideo vtilis fuit inferior latitudo vt in ea recipi possit cibi multitudo. que omnia ostendunt stomachum esse receptaculum cibozum. Sic moraliter cor hominis debet spualem cibum scilicet verbum dei. de quo Math. iiij. Non in solo pane viuit homo sed in omni verbo qđ procedit de ore dei. diligenter suscipere cum predicatur. q; conuertit se et confortat. Juxta illud Actu. ix. Cum accepisset cibum confortatus est. Cōfortat em cibus ille salutaris non corpus. sed cor non ventrem sed mentem. ab errore q; auertit. Sicut refert Valeri⁹ de quodā iuuene q̄ adeo deditus erat delicijs vt etiam in infamia gloriaretur. quia de vicijs se iactabat. Cunq; enim semel post ortum surrexisset vino graui vngentisq; optimis delibutus vestesq; necnon perlucida amictus. et serto capite redimitus. domū remearet. visa scola zenocratis iam aperta ad docendum introiuit. non obstudij causam sed vt prudentissima precepta magistri temulentie lasciuijs eleuaret. cunq; omnes videntes grauarentur zenocrates vultu maturo loqui cepit. Polimo adolescente audiente. Qui tam diligēter susceptit verba moralitatis et doctrinationis magistri q; grauitate ipozum instigatus detractam de capite cozonam in terram, pijceret. totaq; exuta luxuria vitam meliozaret. Jta legitur de quodam comite. qui iyna predicatiōe audiuit hoc verbū Ezech. xviij. In quacunq; hora peccator ingemuerit saluus erit. Sicq; mā suetus in cor suum suscipiens in corde cōpunctus est z saluatus. ideo dicitur Deutro. xj. ponite verba hec scilicet sancti euangelij in cordibus vestris. Et Sapiens. Fili inquit a iuuentute tua accipe doctrinam et vsq; ad canos inuenies sapientiam. Eccī. vj. Et hic apostolus. In mansuetudine suscipite. glo. i. cum magno desiderio et honore insitum verbum scilicet in cordibus vestris. qđ potest saluare animas vras. Sic surculus inseritur arbori. ita verbum dei cordi. Surculus em licet sit modicus quando tamen trunco inseritur vel fuerit insertus. tunc quicq̄d de truncō oritur naturam surculi sapit Sic etiam si verbum dei cordi insertum fuerit. tunc tota cogitatio locutio et operatio ei⁹ sapore condietur. Secundo stomachus est cibo-

rum retentiuus. Et hinc est q̄ stomachus interius est asper et pilosus vt cibum melius retinere possit. Nam si esset lubricus et in superficie planus cibus ab eo indigestus rediret. sic cor nostrum debet v̄bum dei non solum cum mansuetudine suscipe per audientiā et intelligētiaz sed etiam retinere per memoriā. Nam sicut nō ꝓdest corpi q̄ stomachus cibum recipiat Si receptum statim euomat. Sic nec ꝓdest cordiuerbū dei qđ est cib⁹ aīe recipe nisi homovelit hoc retinere. Qđ ꝓbat Señ. Non ꝓdest cibus nec accedit corpi. qui statim sumptus euomitur. similiter nec v̄bum auditum ꝓdest si obliuiōi statim tradatur. Ideo dicit dñs Joh. xv. Si v̄ba mea in vobis manserint. quodcunq; volueritis petetis et fiet vobis. de hoc pulcre b. Grego. i omel. Uerba dei que aure percipitis mente retinete. cibus eñ mentis sermo dei est et q̄si receptus cibus stomacho languēte reiicitur quā do sermo auditus in vētre memorie nō retinetur. Si q̄s alimenta non retinet de hui⁹ ꝓfecto vita despat. eēne g̃ morti piculū formidate. Si v̄ba vite et alimenta iusticie que aure ꝓcipitis. memoria non retinetis. hec greg. Ut g̃ cor nostrum sit aptum ad retinendū verbum dei debet esse aspex per deuotam attentionē. et pilosum per assiduā humiliationē. quia Maria mater dñi que erat humilima q̄ de humilitate sua gloriatur. Lu. j. Respexit hūilitatē ancille sue. v̄ba dei retinebat. Lu. ij. maria mater ihc̃t ei⁹ conseruabat omnia v̄ba hec cōferens in corde suo. Nec debet esse cor nostrum lubricum p luxuriosas cogitationes. quia ab eo cibus v̄bi dei recedit indigestus. Quia ꝺr Eccl. xxj. Audiuit luxuriosus. s. verbum dei de cōtinentia vel castitate vel alijs ad salutem ꝓtinentibus et displicebat ei. et ꝓiecit illud post dorsuz. Sz certe si non vult retinere et se emendare v̄ba hec salutis audiendo. Audiet hec verba Apoca. xviij. Quantū se glorificatus in delicijs fuerit. s. luxurie. tantū date ei tormētum et luctum. Sicut ipletū legitur de vdone epo lubrico megdeburgeñ. qui post terribile factum sue decapitationis ducta est aīa sua in puteum ardentis inflāmationis. deinde est extracta in modū ferri candentis vt ꝓ corpalibus delicijs caperet recompensam. Est tamen notandum q̄uis verbum dei in corde non retineatur. attamē per ipm cor mūdatur. Sicut patet in vitaspa. li. iiij. c. ccvj. Quidam frater dixit ad senez. Ecce abba frequenter interrogo seniores patres vt dicant mi admonitionē ꝓ salute anime mee. et quicqd dixerit mihi ni retineo ex ipis erāt aūt seni duo vasa vacua. et dixit ei. vade affer vnum de ipis et mitte in aquam. et laua illud. et effunde z pone illud madidum in locum suū. Fecit ergo ita frater semel et bis. Et dixit senex vtraq; vasa semel affer. et cuz attulisset. dixit ei. Quale est ex vtrisq; mundius. respondit frater. vbi aquā misi et laui. Tunc senex dixit ei. sic est et aīa filij. que frequēter audit v̄bum dei. et q̄uis nihil retineat ex his que audit vel interrogat. tñ plus mundatur q̄ ille qui non audit vel interrogat. Attñ beati sunt qui audiunt verbum dei et custodiunt illud. Tertio stomachus est cibo⁹ digestiu⁹. vnde stomach⁹ factus est in fundo carnosus vt confortetur in eo digestio. Caro enim humida et calida ex quib⁹ qualitatib⁹ maxime confortatur. per digestionem autem corporalē nutrimentum transmutatur et alteratur vt efficiatur. simile nutrito vt dicit philosophus li. de anima. Sic cor nostrum cibum dei susceptum a p̄dicatore et retentum debet in se per meditationem continuam digerere. Exemplo cameli de quo dicit Aris. li. animalium. q̄ habet multos ventres in primo cibum recipit penitus in digestum. in secundo incipit digerere. in tertio melius. in quarto digestio penitus completur. Sic homo debet cibum spūalis doctrine p̄mo recipere in aure attente audiendo. quia Joh. viij. Qui ex deo est verba dei audit. Secundo i corde memoriter retinendo. vt non sit auditor obliuiosus factus. Jaco. j. et ibi incipit digerere per affectionem. in qua tamen digestione nō transmutatur verbum sed transmutat mentē in similitudinem verbi. interdum etiam verbū dei est dissimile et contrarium. Nam verbum humilitatis menti superbe contrariatur. menti luxuriose verbum castitatis. Et menti crudeli verbum pietatis. Quando ergo verbum auditum est tante efficacie vt possit mentem alterare et ad se conuertere. puta vt mens superba efficiatur humilis. luxuriosa. casta. crudelis. pia. Tunc digestio verbi facta est. ad hanc digestionem sub similitudine hortatur dñs. Math. v. Esto consentiens aduersario tuo. dum es i via cum eo. ne forte tradet te aduersarius tuus iudici. iudex tradat te ministro vt incarcereris. Aduersarius eñ iste vt exponit Aug⁹. Sermo diuinus est. qui peccatori aduersatur in iusticiam. p̄hibendo et iusticiam suadendo. aut p̄recipiendo. cui peccator consentire debet et obedire. si non vult in eternum pire. Tertio in manu id est in opere adimplendo. Juxta illud. Estote factores verbi et non auditores tñ fallentes vosinetipsos. Jaco. j. Et hoc modo melius digeretur. q̄ factor boni operis beatus in facto suo erit. Jaco. vbi supra. Quarto i ore recipit sapiens alios docēdo et hec est ꝓpleta verbi digestio id est vtilitas cōmunis cum perficit do-

centem. Quia Math. v. dr. Qui fecerit ⁊ docu
erit hic magnus vocabitur in regno celorum.
Et dictum est notanter superius ꝙ stomachus
in fundo est carnosus et caro est calida ex q̄ di-
gestio maxime confortatur. Quia ſm phm. di-
gestio corpalis cibi fit mediante calore natura
li. ꝓpter qd dicit in li. methe. Digestio est com
plexio humidi a ꝓprio naturali calore facta ex
cōtrariātibus passionib⁹ que superabundāt in
ipso humido. Sic digestio siue trāsmutatio spi
ritualis cibi ipius anime mediante amore fit ip
sius v̄bi auditi. quia nisi homo afficiatur ad ea
que audiuit nō transmutatur ab eis. verba em̄
que non placent. animum non mutant ⁊ mouēt
Ideo beatus Aug⁹. in li. de doctrina xp̄iana.
dicit. ꝙ doctor illud agere debet vt non solum
intelligatur. sed etiam libenter audiatur et obe
P dienter. Quarto stomachus est ſm diuersam
complexionem diuersoruz cibarioꝝ appetitiu⁹
et diuersimode digestiu⁹. Nam ſm Constanti-
num. Si stomachus fuerit naturaliter calidus
cibos grossos bene digerit. delicatos vero cō-
sumit et plus digerit q̄ eius appetitus sit. Et ꝓ
pter similitudinem cibos calidos appetit nec
famez sustinere potest. Econtra vero stomach⁹
frigidus non bene cibaria grossa digerit. sz gra
uatur ex eis et ea in humores corruptos et aci
dos cito ꝯuertit. Stomachus v̄o siccus cito si
tit et parū ei aque sufficit. vnde si superflue bi-
bit rugitum ei in ventre facit. Si autem stoma-
chus fuerit humidus cibum appetit. sed paruz
digerit. Moraliter. ergo ille qui habet stoma-
chum calidum calore naturali. s. qui habet ani-
mum feruidum amore spūali ille grossa et soli-
da cibaria. i. alta et difficilia dogmata bene ca-
pit. et intelligit que sunt perfectoꝝ cibus. Jux̄
illud Hebre. v. Perfectorum solidus est cibus
delicata vero et facilia ꝓ nihilo deijcit. sed sem
per similia sibi. idest feruentia et ignea eloquia
concupiscit. Eo modo habuit animum amore
feruidū dauid q̄ ait ps̄. cxviij. Ignitum eloq̄uz
tuum vehementer et ſuus tuus dilexit illud. sz
illi habent stomachum frigidū qui in amore d̄i
sunt frigidi. et illis necesse est vt detur doctri-
na leuis. de quibus dicit apostolus ad Hebre.
v. Facti estis quibus lacte opus est non solidus
cibus. Nam si difficilia talibus apponātur gra
uantur audire ea que non intelligunt. Ido ple
runqꝫ talia documenta vertuntur eis vel in cor
ruptionem erroris vel accidiam mentis. Ani-
mus vero siccus ab humore deuotiōis. Si ali-
quando forte sitierit aquam salutaris doctrine
cito tamen cum audierit in modico contentat̄.
Sed si talibus ꝯdicetur forte prolixius rugiūt
murmurando. Qui vero habet humiditatē car
nalis concupiscentie cibum vero interdum ap
petit doctrine spūalis. sed tamen eam non di-
gerit. quia verbum dei audiendo spernit. Qui
to stomachus est multipliciter passiuus. pati- Q
tur em̄ euomitionem. indigestionez. abominati
onem. inflationem. eructuationez. et multa hu-
iusmodi. Sic animus aut cor interdum contra
scientiam doctrine patitur euomitionem cum
ip̄am per memoriam non custodit. indigestio-
nem cum ip̄am non diligit. abominationē cum
ipsam audire refugit. Inflationez vero patitur
qui contra ip̄am indignatur. vel qui de ip̄a quā
do discit vel docet superbit. Quia scientia īflat
j. Chorinth. viij. Sed eructationem patitur. qz
ex ipsa ventum ꝯtētionis querit. Patitur autē
stomachus illa quandoqꝫ ex maligna complex
ione. et quandoqꝫ ex nimia repletione. quando
qꝫ ex vigoris defectione. quandoqꝫ ex virtutis
expulsiue debilitatione. Moraliter autem inor
dinata complexio humorum in stomacho est ī
ordinatio passionum. puta amoris vel gaudij
odij aut ire et similiū Ex quibus frequenter ac
cidit. ꝙ homo est male dispositus ad audiēduz
verbum dei. Quia ſm phm. passionum secuto-
res sunt inutiles phie auditores. Et hoc ꝓbat
venerabilit̄ Boe. li. j. de conso. me. vl. in trib⁹ R
exemplis. Primum tangit cum dicit. nubibus
atris condita nullum fundere possunt sidera lu
men. et est sensus sicut sidera consueta nob̄ lu-
cere et terram illuminare. cessant hoc facere ꝓ-
pter nubis obscuram interpositionē. Sic intel-
lectus qui est lumen qd deus anime nostre in-
fudit. iij. retho. et similiter ratio qui vicz intelle
ctus et ratio illumināt hominem in cognitione
scripturarum et veritatis. impediunt̄ a cōtur-
batione passionum et doloruz. Secundū exem
plum tangit cum dicit. Si mare voluens turbi-
dus auster misceat estum vitrea dudum parqꝫ
serenis vnda dieb⁹. Mox resoluto sordida sce
no visibus obstat. Et est sententia. Sicut aqua
maris clara manente ad modum vitri visus eā
potest penetrare. et videre ea que sunt sb̄ aqua
Sed si turbatum per ventum. tūc obstat visui
dispergendo radios visuales. ne valeant ꝑfecte
res sub aqua videre. Sic similiter animus ho-
minis quietus ab omniuz passionū turbatione
non impeditur in iudicio rationis. Sed clare
videt et iudicat de vero et falso de bono et ma-
lo. Sed si passionibus et affectionibus moueat̄
et turbetur statim impeditur ratio in iudicio
suo vt non possit clare distinguere uerum a fal-
so bonum a malo. Tertium exemplum tāgit cū
dicit. Quiqꝫ vagatur montib⁹ altis defluis am
nis sepe resistit rupe soluti obice saxi. Et vult
ꝙ aqua currens de altis montibus libere ⁊ re-

cto tramite et sine impedimento ꝓcedit directe. Sed per obstaculum lapidis rupti de monte ipsa impeditur ne recte procedat. Sic ꝛ ipa ratio libera non impedita obstaculo alicuⁱ affectionis vel passionis recte iudicat. Si autem afficitur rupe affectõnum impeditur in iudicio veritatis et bonitatis. Uel aqua currens de altis montibus. i. sacra scriptura que de celo est sanctis doctoribus inspirata. hec quidem sine aliquo obstaculo currit in coꝛ homis ꝙ nõ est impeditum passionum obstaculis Jdeo concludit Boe. Tu vero si vis. lumine claro. cernere veruz. tramite recto. carpere callẽ. gaudia pelle. pelle tĩoꝛẽ. spẽzq; fugato. nec doloꝛ assit. nubila mẽs est vinctaq; frenis. hecvbi regnãt. hec S ille. Jtem patitur animus ex nimia exinanitione vel repletione. Moraliter. nimia exinanitio fit respectu pauptatis. Sed nimia repletio ex diuitiaruz collatione que duo retrahunt mltos ab auditu verbi dei. Jmpossibile eñ est idigentem operari bona. inquit philosophꝰ ꝛ idẽ j. methaphꝫ. Sacerdotes inquit in egypto id ẽ antiqui philosophi habitis necessarijs vite inceperunt philosophari ꝓpter quod petit salomõ dñm. Prouerbi. xxx. Mendicitatẽ et diuitias ne dederis mihi. i. nimiã paupertatẽ et supfluas diuicias. tribue tñ victui meo necessaria. Quidam etiam sunt quibus et si assit sollicitudo. deficit tamen vigoꝛ ad illud quando audiunt opere ad implendũ. Alij vero ad audiẽdũ verbis dei cum magna deuotione anditis dum contrarie temptationes insurgunt. quia in virtute exp ulsiua ipsaruz temptationũ deficiunt. sicvenit diabolus ꝛ tollit verbũ dei de coꝛdibꝰ eoꝛum vt ꝺr. Lu. viij. Et foꝛtassis signum est ꝙ tales cibum verbi dei non appetebant. Quando enim homo habet appetitum ad cibum coꝛporalem. tũc talis cibus sumptus manet in stomacho ad coꝛpus confoꝛtandũ. Sic cibus verbi dei appetitus aut desideratus ab homĩe vtiq; manet in coꝛde ad animam nutriẽdam. Sic appetebat Daniel cibum spũalis doctrine. qꝛ ꝓpter appetitum vehemẽtẽ sciendi vocatus est vir desideriozum. Danie. ix. Et sponsa in cantics Canꝯ. ij. Hunc cibum spũalem appetebat cum dicebat. Sonet voꝛ tua in auribus meis. voꝛ eñ tua dulcis. Sic appetijt hunc cibuz dauid qui dicit pſ. cxviij. Quam dulcia faucibus meis eloquia tua super mel oꝛi meo. Sz sic nos non hunc cibum appetamus. neq; cum fastidio capiamus. Et certe qui hunc cibum fastidit ad moꝛtem tendit. Fm illud pſ. cvj. Omnem escaz abominata est anima eoꝛum. ꝛ appꝛopinquauerunt vsq; ad poꝛ. moꝛtis. Super quo dicit Augustinus. Sicut noxium est coꝛpoꝛi coꝛpoꝛeas escas non posse percipere. ita periculosum est anime spirituales escas fastidire. et tñ de scdo

De eadem dominica. Sermo secundus

ILle arguet mũdum de peccato de iusticia et de iudicio. Joh. xvj. Dicunt expti de agricultura. Si arboꝛ que faci. fructum acetosum vel amarum perfoꝛetur. ita ꝙ foꝛamen per arboꝛem transit et ipsum foꝛamẽ aqua mollificata perfundat. ꝛ cum clauo quesit eiusdem generis vicz arboꝛis ipsum foꝛamen obstruatur. tales inquiunt arboꝛes faciunt fructus bonos et dulces. Moraliter per arboꝛem ad pñs intelligo peccatoꝛez qui facit fructum acetosum peccati. Jõ Ansel. li. ix. c. xvij. exponens hoc de arboꝛe naturali dicit. Quid est arboꝛ faciens fructum acetosuz vel amarum nisi peccatoꝛ faciens opus malũ? qõ tandem amarã conscientiaz et amare pene reatum inducit. hec inquit arboꝛ videlicet peccatoꝛ homo perfoꝛari debet cum clauo aspere coꝛrectionis. et statim debet infundi aqua mellita lenitatis. quia dicit idem vbi supra. Supra eius foꝛamen tunc aqua mellita perfunditur cũ blanda eius auri coꝛreptõ adhibetur. Que tũc clauo obstruitur cum terroꝛe pene et cõminationi cohibetur. Jdeo beatus Augꝰ. de confli. vi. c. ix. Inducit mãsuetudinẽ, pteruie rñdentẽ. Proteruia eñ dicit nunq̃d stultis nunq̃d insensatis hoĩbus ac si bꝛutis animalibus lenia verba et non magis asperrima vt tales decet sunt obijcienda dum delinquunt et respõdet mãsuetudo. non tua in his persuasio. Sed aplꝰ sequẽda est ꝓceptio. que de hac sententia discipulum ammonet dicens. Seniozem te ne increpaueris Sed obsecra vt patrem. iuuenes vt fratres. anus vt matres. iuuenculas vt soꝛoꝛes in oi castitate. j. ad Thimoh. v. Et rursum. ij. Thĩm. ij Seruum inquit dñi non opoꝛtet litigare sz mãsuetum esse ad omẽs docibilem. i. ad dotenduz abilem patientem cum modestia coꝛripientem eos qui resistunt veritati. Et rursum inquit. ij. Thimoth. iiij. Argue obsecra increpa in omni patientia et doctrina. q. d. argue peccantes ex ignoꝛantia. obsecra peccãtes ex infirmitate. s. vt abstineant ꝓpter reuerentiam rei sacre. s. dominice passionis eis in baptismo cõmunicate. increpa verbis duris peccantes ex certa malicia quia talis coꝛreptio arboꝛem id est hominẽ immutat. vt que primo faciebat poma acetosa vel amara. idest opera pꝛaua vel coꝛupta, ducat ecõuerso suauia et dulcoꝛata. i. de cetero faciat opera gratiosa et honesta. et illo mõ spũs

sanctus arguet mũdanos peccatores. vt dicũt verba thematis prelibata hodierni sancti euangelij. in quo quidem euangelio duo tanguntur. Amor fidelis anime ad suum principiuz reuertentis. bonitas diuie clementie peccatores corrigentis. Quantuz ad ꝑmum tangitur amor fidelis anime ad suũ principium reuertentis cũ dicit anima quo ad sensum mortalez vado ad eũ qui me misit. Circa quod notandũ fuerunt quidam heretici. qui dixerunt animã hominis esse mortalem. et fuerunt hi de quibus Sap̃. ij. dic̃ Salomon. dixerũt impij apud se non recte cogitantes exiguum et cum tedio est tempꝰ vite nostre et non est refrigerium in fine hominis. et non est agnitus qui est reuersus ab infernis quia ex nihilo nati sumus. et post hoc erimꝰ tã q̃ non essemus. In quo tangunt tres ꝓpositiones. primam ibi. exiguum est tempus vite nostre. et hec vera est. quia confirmatur Sap̃. ix. homo infirmus exigui temporis. Secundam tangunt ibi. non est refrigerium in fine homis quasi dicerẽt. q̃tumcunq; homo bene vixerit & iuste et a delectationibus abstinuerit. nihil sibi post mortem retribuetur ꝓ merito. Sed hoc ẽ falsum. quia ꝺr Hiere. vj. Ambulate in via recta vel iusta et inuenietis requiem animabꝰ vestris. Et Sap̃. iiij. Justus si morte ꝓoccupatus fuerit in refrigerio erit. Et in ps̃. lxv. dicũt boni et electi. Transiuimus per ignem et aquam et eduxisti nos in refrigerium. Tertiam ꝓpositionem tangunt ibi. non est agnitus. in qua negant locum pene & tormentoz. q. d. Si aliquis esset locus talis illi qui sunt ibi puniti aliquando reuerterẽtur ad nos et nobis de suis penis nunciarent. Sed fatue dicunt non aduertentes illud Lu. xvj. Chaos magnum firmatum est inter nos et vos. vt qui volunt hinc transire ad vos non possunt neq; inde huc transmeare. et hoc de lege cõmuni false loquuntur. quia christus ab inferis resurrexit. et lazarus similiter Job. xj. Sed vnde traxerunt hunc errorem dicentes animam esse mortalem respondẽ. ꝙ ex his verbis Eccs. iij. Unus est interitus homis et iumentoz et eadẽ vtriusq; ꝺitio. Sed dicit Greg⁹. ꝙ salomon in li. Eccs. diuersas psonas in se suscipit. et quandoq; dicit ꝙ mens impia sentit illud iam dictum. Quandoq; vero ꝙ ratio bene disposita discernit. ideo q̃tum ad rõnem non innuit animam cum corpore mori vel perire. Et hoc ꝓbatur verum autoritate phoz dicit em̃ pla. i thimo. c. xlv. Quod anima ẽ immortalis et ſm ꝙ vicerit passiones et ab eisdẽ victa fuerit ꝑmiatur vel punieꝫ post mortem & in hoc verum dicit. Sed in hoc qꝺ sꝺit falsuz dicit. ait em̃ si anima existens in ꝯpore virili vicatur a corpis passionibꝰ post sepationẽ a corpore virili in corpus muliere mittetur. Et si se ibi male habuit in corpus pecoris transibit. et post mortem in penã. et ſm ꝙ malum vel peius se habuerit in deterius pecus reuertetur. Finaliter tamẽ omes redibunt ad originalẽ iustitiã et innocentiam et dignitatem cũ fuerint per penas sufficienter expiate. Sed hoc esse falsuz eroneumq; ostendit. Papa in extuagante dicẽs Diffinimus ꝙ ſm cõmunem dei ordinationem aie decedentiũ in actuali mortali peccato mox post mortem ad inferna descendunt vbi penis infernalibꝰ cruciãtur. Et sꝺit. q̃cunq; sciẽter et pertinaciter temere asserere ꝑdicare docere et defendere vbo vel scripto ꝑsumpserit. cõtra eum sicut ꝓtra hereticum mõ debito ꝓcedatur & aievicte a carnalibus desideriis separate a corporibus non mittẽtur in alia corpa sed deputẽtur supplicijs. In hoc tñ dicto ꝓbat plo. imortalitatem anime. et in li. quez Fedronis nomine intitulauit. dicit ꝙ supueniente nece in homine qꝺ mortale est ipius defungitur. s. corpus. Qꝺ vo imortale integrum et icorruptibile auolat. Et ibi etiã ponit quãdo homines defunguntur ducũtur i chaos. et q̃ digne et sancte vixerũt ꝑmiantur. q̃ vero iniuste puniũtur. Et calidiꝰ in cõmento super timeo plonis in vsibus aureis dicit. Corpe deposito cuz liber ad ethera perges. Euades hominẽ factus ethereꝰ alter. De hoc etiam dicit Señ. in epla v. Mors quã ptimescimus et recusamus nutrit vitã non eripit. Ueniet iterum qui nos in lucẽ reponet dies Et hoc sciens quelibet fidelis aia cum pegit tempus pegrinationis mũdialis & per mortẽ discedit vel separatur a corpe ꝓfidenter dicit vba hec sancti euangelij hodierni. vado ad euz q̃ me misit. Et quãdo sic aia reuertitur feliciter ad creatorem suũ. tunc impletur Señ. viij. vbi legitur Noe emisit columbã per fenestrã q̃ cum non inuenisset vbi requieſceret pes eius reuersa est i archam. Noe interꝓtatur quiescens. et significat deum patrẽ q̃ semp ab eterno quieuit in seipso. Et ꝓ hoc solue q̃stionem hanc temerariaz qua queritur vbi fuit deus anteq̃ creauit celũ & terram. qz q̃uit in seipso et sine sui mutabilitate oia mutabilia ꝓduxit. Archa in qua fuerũt oia genera aialiuz significat mentẽ paternã in qua oĩa genera entiũ ſm rõnes suas ydeales causas et vitales ab eterno extiterunt in quibꝰ post modum inesse pfluxerunt Fenestra que est supi or pars arche designat rõnem illam ydealẽ ceteris pfectiorem. ſm q̃ aia ceteriq; spũs intellectuales inesse ꝓfluxerunt. Ab hac fenestra columba emissa. i. spũs rõnalis nõ inuenit vbi pes eius requieſceret exquo non habemꝰ hic manẽtẽ

Sermo xv.

ciuitatē. Sed futuram inquirimus. Ad hebr. xiij. ideo non quiescit fidelis donec ite⁊ reuertitur in archam vnde exiuit. Et hoc etiam ē qđ dicit b. Aug⁹. li. cōfessionū. Fecisti nos a te et inquietum est cor nostrum donec req̄escat in te. Et quare sic anhelat fidelis anima ire ad suum p̄ncipium. s. deum qui eam in hūc mundum misit. ad hoc respondet. Mali in p̄nti florent ⁊ p̄mia habent sōleuātur et ꝓsperantur intm̄ q⁹ etiam q̄dam sancti de hoc murmurabant. sic̄ Job xxj. Quare impij viuunt sōleuati confortatiq⁹ diuitijs. Et hiere. xij. Quare via impio⁹ prosperatur. bñ est oībus q̄ puaricātur et inique agunt. Et dauid in p̄s. xciij. Usquequo pctōres gl̄iabūtur. Sed boni in hac vita eque arescunt et p̄mijs carent. et p̄mūtur et aduersa patiūtur Et quia retributio non fit in p̄nti. ⁊ ideo erit in futuro, ꝓpter qđ anhelant ad hunc locu⁊ i quo p̄mia sua inuenire sperant. Sic anhelauit ad deum dauid q̄ ait p̄s. xlj. Sicut ceruus desiderat ad fontes aqua⁊. ita desiderat aīa mea ad te deus. Et hugo venerabilis doctor in li. de caritate. Ad te inq̄t me cōuerto dulcis amor ihū a quo totu⁊ bonū anime mee dependet. in quo cunq⁹ tu es dulcis amor semp cogitat quando mundum exeat semp cogitat qñ veram pacē inueniat. Si qñ ambulet. si qñ sedeat. si qñ quid agat. si qñ req̄escat. vt quicq̄d in corpe geratur a te non recedat. semp cor sursum habet et dēsiderium in supna eleuās. tacens deum cogitat. loquens nihil p̄ter deum et qđ ad dei amorez p̄tinet loq̄ desiderat. hec ille. Sed d. a. p quas vias aie fideliū vadunt ad deum qui eas misit ad hoc respondet. q⁹ necesse habent ire per has vias per quas xp̄s iuit ad suum patrē. et harū viarum sunt tres q̄ accipiūtur fm triplicem via⁊ scz passiuā. actiuā. et cōtemplatiuam. Prima ḡ via per quā xp̄s iuit ad patrē est via passionis. per qua⁊ iuit in tota vita sua ab infantia vsq⁹ ad mortem q⁊ oportebat xp̄m pati. ⁊ ita ire in gloriam suam. Lu. vl. Ideo post⁹ cum discipul⁹ suis cenasset et cito imineret passio sua ait illis. vado. s. per passionem cito instantē ad eum scz patrem q̄ me misit. Sic et nos per eandem viā oportet ire si volumus ad gl̄iam venire. q⁊ dic̄ Aug⁹. Nequa⁹ ad regnum celo⁹ se ptinere iudicet. q̄ hic in area trituре non cōditur tribulatione. Nec membra xp̄i se iudicent. q̄ caput suum spinis coronatum in passionibus nō sequūtur. Et b. Hiero. Uis inq̄t regnare cum xp̄o patiaris cum xp̄o. Si dñm xp̄m oportuit pati quā fiduciam nos hēmus. intrare sine labore. O q⁹ stulti sumus. volumus h̄ cum seculo gaudere ⁊ post cum xp̄o regnare. q. d. non sic fiet. Et subdit. Nam dñs ingreditur. seruus superfluitate onustius vestib⁹ auro et gemmarum intrabit. quasi diceret. non. Ille ieiunijs et iste crapula et luxuria plena. Ille in cruce, p nobis morien⁹ et iste in lecto delicato dormiens. q. d. non sic itur ad astra. ita necesse est vt vel coꝛpaliter patiamur. vel in mente p assiones xp̄i sedule meditemur. iuxta illō qđ dixit sponsa Cant. j. Fasciculus mirrhe dilectus meus mihi inter vbera mea cōmorabitur. vbi dicit glo. Fasciculus mirrhe est congeries passionum ex multis colligata qualem fasciculu⁊ anima deuota sibi colligit quando singula que xp̄s passus est recolit ⁊ inter vbera sua. i. in cordis sui memoria repoit ne vnq̄ a memoria excidant. Talem fasciculu⁊ elegit sibi b. Bern̄. dicens sup cant. iiij. ser. liij. Ego fratres ab ineunte etate mea cōuersatōnū meritoꝛū⁊ que mihi deesse sentiebam. hunc mihi fasciculum colligere. et inter vbera mea collocare curaui. collectum ex omnibus anxietatibus et amaritudinibus dñi mei. Primū videlicet infantilium alia⁊ necessitatū. deinde laborum quos ptulit p̄dicando fatigationu⁊ in discurrendo vigilia⁊ in oꝛando. temptationu⁊ in ieiunando. lacrima⁊ in compatiendo. insidiarum in colloquēdo. piculoꝛum in falsis fratribus. conuicio⁊. sputo⁊. colaphoꝛum. subsannationum. et exproꝛbrationu⁊. hoꝛumq⁹ similia que in salutem in humani generis copiosissime noscitur ptulisse. hec Bern̄. Secunda est via actionis per quam xp̄us etiam iuit in tota vita sua. spēaliter q⁹ a tempe p̄dicationis sue q̄ tū habetur ex euangelio et nō ē dubium quin ante fecit multa bona opera q̄ non sint scripta. iuxta illud Joh. vl. Multa quidē et alia signa fecit ihūs que non sunt scripta que si omnia scriberentur non posset ea capere totus mundus. Iuit etiam per viam actionis infirmos curādo moꝛtuos suscitando. esurientes cibando. ⁊ sic de alijs. Per eandem ēm viam actionis et nos debemus incedere. quia per eam in montē celi ascendimus. Dicit ēm Ansel. li. j. c. iij. q⁹ vita actiua assimilatur calli. et callis est pes montis vel montium. Nam p̄mo per callē ascēdemus. q⁊ p viam actiuam ad hunc montē ascendemus. de quo dicit p̄s. lxvij. Quis ascēdet in montē dñi Et alibi. lxvij. mons dei mons pinguis. Quod autem anima fidelis per viam actiuam pueni⁊ ad visionem dei figuratum est Gen. xxix. vbi legitur q⁹ iacob qui seruiuit pro Rachel accepit primo lyam deinde peruenit ad Rachel q̄ erat pulcra. Jacob interptatur supplantato⁊. ⁊ significat quamlibet fidelem animam que supplātat vicia et hec debet primo accipere lyam q̄ interptatur laborans vel laboriosa quia debet p̄us laborare in vita actiua. vt cibare pauperes.

potare sitientes. operire nudos. visitare incarcerātos. et liberare captiuos. aliaqꝫ opera facere vtuosa. Quibus peractis peruenit ad rachel que interptatur videns ꝓncipium vel deum qz per vitā actiuam peruenit ad suum ꝓncipium vnde exiuit ad clare videndem. ideo xps inuitauit eam. Cant. ij. Surge, ppera amica mea ⁊ veni. Surge inquit a torpore ⁊ desidia, ppera per actionis viam ad operum exercitia. et veni sequendo mea vestigia. Audiens ergo hec spōsa scilicet anima fidelis xpi sponsi sui inuitationē dicit Cant. iij. Surgam. s. a lectulo torporis ⁊ cōmodi corporal. et circūibo ciuitatē per viaz pie actionis. et sic tandem inueniens dilectum dicens. Tenui eum nec dimittam donec introducam. Tertia via est contemplationis. p hāc

E iuit xps ab instanti sue conceptionis. ⁊ fuit statim non solum cōtemplator. sed etiam comprehensor. In qua etiam via positus sepe in oratōne pernoctauit in mōte ab omniū hominū strepitu semotus. Et hanc viam in ascensione ꝓsumauit veniendo ad terminum sui motus. ⁊ per hanc viam felix anima debet incedere q̄ ad suū terminum nititur peruenire. Est em̄ via contēplatiua cellavinaria in qua celestis rex deuotā animam introducit. Sicut de hoc gloriat Cāt. ij. Introduxit me rex in cellam vinariam. Sed nota palladius in li. de agricultura dicit. q cella vinaria debet a quinqꝫ esse remota. in quibus notātur quinqꝫ a quibus debet cōtemplatiuus abstinere. Primo cellavinaria debet esse remota a caloze. quia debet esse frigida. Sic contemplatiuus vir vel mulier debet esse frigidus ab estu concupiscētie vel ab ardore libidinis remotus. q̄ oculum mentis obtenebrat ⁊ excecat. iuxta illud ps. lvij. Supercecidit ignis et non viderunt solem. Secundo cella vinaria debet esse a luna remota. quia debet esse quasi obscura. Moraliter hec obscuritas fit in viro contēplatiuo vel muliere per humilitatem. per quā nullus reputat se quasi aliquid scire vel audire vel videre. vel hec obscuritas refertur ad fidez. qz nunc videtur deus a cōtemplantibus sub quadam obscuritate. Juxta illud. j. Thor. xiij. Videmus nunc per speculū in enigmate. et quare hoc. quia lucem habet inaccessibilem. quaz nemo hominū videre potest. j. Thi. vj. Ideo dixit Thob. v. c. In tenebris sedeo ⁊ lumē celi nō videbo. Jsta tenebra fit in sanctis ꝓprie quando ꝓsiderant ꝓprios defect⁹ diuinuz iudicium formidātes. iō dicit dauid in ps. liij. Timor et tremor venerūt sup me. ⁊ contexerunt me tenebre. vel forte contēplatiui timent et fugiunt nimiā celeritatē mūdane, psperitatis. Sic timuit dauid cū dixit ps. lv. ab altitudie diei. i. psperitatis timebo. et iō non recusant noctē aduersitatis. Sicut dicit in ps. cxxxviij. Nox illuminatio mea in delicijs meis. Et dicit in delicijs. qz interdum ꝓtemplatiui sunt in magnis delicijs et gaudijs in sua speculatione replētur. qz dic Cassianus in li. collationū. Tanta ꝑsto est nūc sanctis iocunditas mentis sue q̄tum nulla rō estimare aut lingua aliqua valeat enarrare. Sz ibidem idem Cassian⁹ mouet hāc questionē abbati danieli. querēs que causa sit q mens diuinis meditationib⁹ intēta qñqꝫ gaudio tāto repleatur. et tātis diuinis carismatib⁹ exuberet. q oratio ꝓmpta. actio expedita. et feruida meditatio ad deuz mittat. et ſbito tam irrō nabili torpe r eṗmatur. q nec orō nec lectio vel meditatio sapiat. Sed oēs actus spūales desipiant. Ad qō rñdit abbas daniel q sup hanc mentis ſbtilitatem scti patres tradunt triplicē rōnem. Aut em̄ iste torpor et desidia vel sterilitas descendit de nostra negligētia aut de impugnatione diaboli. aut de dispensatione dei, p nostra ꝓbatione. De negligentia q̄dem cū tpe p̄cedenti minus circūspecti et ignauiaz et desidiā noxijs cogitatiōibus pascimur. et terrā cordis nostri tribulos et spinas facimus germinare. q̄bus in ea pullulātibus efficimur steriles et ab oñi fructu spūali vacui et inanes. De impugnatiōe diaboli quoniā qñqꝫ bonis actib⁹ dediti callidus hostis mētem nostram distrahēs nos a bonis cogitatiōibus ignorātes abstrahit vel inuitos. Dispēsationis aūt dei et ꝓbationis duplex est causa. Prima vt cū a deo parvz derelinq̄mur. fragilitatem mētis humiliter intuentes. de p̄cedente cordis puritate q̄ nobis suo munere donata fuit nequaq̄ extollamur. et p̄teritam corditis alacritatem. non merito nr̄o obtinuisse sed munere accepisse cognoscamus et, p eius recuperatione feruēter exorem̄us. Secūda causa, probationis vt mentis nr̄e desideriū cōprobet. cū q̄ta videlicet deuotionis instātia gr̄am p̄ditaz req̄ramus. ⁊ cum hoc cognoscētes q̄ amissam gr̄am cū tanto labore recupare oportet. rursus inuētam sollicite custodire ac tenere attentius studeamus. Nam illlud qō facile creditur recuperari plerūqꝫ solet negligēti⁹ custodiri. hec ille. Tertio cellavinaria non debet esse remota a septentrione. i. debz esse opposita septentrioni Septētrio ōr antarticus siue vrsa. Et ōr a vij. stellis frigidis a natura. in quo moraliter significat septenariū vicioꝝ quibus sancti et contēplatiui viri oppositi sunt eis resistētes. et ꝓtra ea pugnantes. Juxt exhortationem Sene. Pacem cum hoibus habebis et bellum cum vicijs J Secūdo debet esse remota. s. ab humore. s. a cisternis et aqs. he aūt aque sunt doctrine phie

quarum cisterne sunt phorum libri. a quib⁹ hō cōtemplatiuus ab alijsqz que ad fidem non pertinent debet remoueri. qz fides non habet meritum ſm grego. in ome. vbi humana rō pbz experimentū. Et ideo dicit Amb. Tolle argumēta vbi fides queritur. de his cisternis ỏr Hiere ij. Duo mala fecit populus meus. qz dereliquerunt me fontem aque viue. et foderūt sibi cisternas dissipatas. q̄ ꝓtinere non valent aquas. he cisterne dissipate sunt phorū libri errantiū. vt auerrois. et quorūdā alioꝝ cōtra fidem loquētium. quoꝝ etiam vnus vocatur Hermes tremegistus ad asclepium post medium libri dicēs Cum aīe fuerit a corpe discessio. tūc ad examē meritiqz eius arbitrium transiet in summi deomonis ptātem. Jsqz cum eam piam iustāqz prouiderit in cōpetentibus locis permanere dimittit. Si aūt delictoꝝ ipam maculis vicijsqz obligatam viderit. desup ad yma perturbans p cellam ignis et aque sepe discordātibus tradet. t sic inter celum et terram mūdanis fluctib⁹ i diuersis semp eternisqz venis agitata capiat. Ecce ille tradit ptātem demoni sup animas penis deputandas. q̄ tamen iure deo debetur et angelis eius. Qd patet Math. xxij. vbi legitur q̄ rex. s. xp̄s dixit ministris suis. s. suis angelis ligatis manibus et pedibus mittite eum in tenebras exteriores. vel ministri dei sunt demones xxij. q. v. c. Non solū. vbi ỏr. Non soluz hoies ministri sunt et vltores ire dei bis q̄ malū operantur. Sed etiā ꝓtrarie fortitudines. i. demones ſm Bartho. brictien̄. Et patz ex illo q̄ primo anime dānande transeunt in dei et non demonis ptātem. deinde tradātur ministris eternaliter puniende. ideo has cisternas phorum errantiū dissipatas. non debent scz viri cōtemplatiui fodere ne forte sb ducti oberrent a fide. Quinto cellavinaria debet esse a fetore remota longe a balneis stabulis et sterqlinijs. Moraliter in balneis intelligūtur voluptatis delicie. in stabulis dignitatis excellētie. qz viri magni p̄cipue delectātur in multitudine eqtum pompa equorum. quibus stabula replētur. Nam de Salomone ỏr. ij. Para. ix. q̄ habuit quadraginta milia equoꝝ in stabulis. Jn sterqlinijs autē intelliguntur humane diuitie. de q̄bus aplus ad Philip. iij. Omnia detrimentū feci. et arbitratus sum vt stercora. Hec eñ q̄ mundanis redolent. sanctis fetent. q̄ celestium odorem p olfactum iudicio discretionis et ꝓtemplationis p̄cipiunt. ideo ab his tribus iam dictis tanq̄ a tribus fetidis longe fiunt. iuxta illud p̄s. liij. Ecce elongaui. s. a fetore mundi et mansi in solitudine. Quantum ad secundum tangitur bonitas diuine clementie peccatores corrigētis cum dicit. ille arguet mundū de peccato de iustitia et iudicio. de peccato q̄dem infidelitatis qz non crediderūt in me. vbi notandū infideles qui in xp̄m non credūt sunt multiplicef. p̄mi sunt deū negantes. et hi q̄ sunt in errore isto mō sunt indigni omni bono et sunt quodāmodo dei ministres demonibus. qz illi credūt deum esse. Jacobi ij. Tu credis qm̄ deus est et bene credis et dem̄ones credunt et cōtremiscunt. deuz eñ esse multis modis ostēditur. Primo hoc fides recte testatur. Nam fides catholica credit deū credit deo t credit in deū. Credere deū ē ipm credere esse. Credere deo est credere vbis eius Sed credere in deū est credēdo amare deū credendo in eum ire ac mēbris eius incorpari. primum et secundū maloꝝ et bonoꝝ est. sed tantum bonoꝝ est tertium. vt dicit Tho. in cōpē. li. j. c. j. Et magister li. iij. di. xxiij. Secundo deum esse scꝑtura loqtur p̄s. Ab eterno et vsqz in eternuz tu es deus. Tertio sancti p̄dicant quorum vnus Ansel. in solilo. Credim⁹ te dñe esse aliquid quo nihil maius cogitari possit. Quarto deū esse omnes creature clamant. Nam oīa pulcra testātur ipm pulcerrimū dicētes cū p̄s. xcix. Ipse fecit nos et non ipi nos. Oīa dulcia testātur cū dulcissimum. sblimia altissimuz. pura purissimum. et sic de alijs. Jdeo Aug⁹. li. x. confessionū. Jnterrogaui inqt de deo meo celum solem lunā et stellas neqz nos sumus deus quem q̄ris inquunt. Et dixi oībus que circūstāt carnem meā. dicite de deo meo aliquid. t exclamauerunt voce magna. Ipse fecit nos. Ita t in alijs creaturis vt floribus gēmis. tē. noscitur creator. Jux illud Sap̄. xiij. A magnitudie eñ spēi et creature cognoscibil⁹ potit creator horum videri. Quito deū esse rō naturalis dictat Jdeo Dam. dicit. Cognitio existēdi deū nobis naturalit̄ inserta est. de hoc vide plura s̄. pte. j dñica Letare. ser. ij. T. A. Secūdi infideles sūt idola adorātes. quorum aliq̄ adorāt solem lunam et stellas. Alij q̄tuor elementa. alij irrōnalia. alijqz demones. Sic illi sacerdotes. iij. reg̃ xviij. q̄ invocabāt nomen baal de manevsqz ad meridiē. dicētes. Baal exaudi nos. hec quidez idolatria est magnū pctm̄. qz deo suū honorem aufert. et creature cui nō debetur ꝓfert. et eqt creaturā creatori. Et de talib⁹ loqtur paulus. ad Ro. j. Mutauerūt gloriā incorruptibil⁹ dei i glam volucrū quadrupedū et serpentū. Super quo dicit Amb. Quāta est stultitia eoꝝ. apud quos plus ꝑt imaginatō. q̄ veritas et potiores sunt mortui q̄ viui. Tales g̃ faciunt se infelices maledictos. derisione dignos. de quo Sapiē. xiij. Infelices sunt t inter mortuos spes illoꝝ est. q̄ appellauerūt deos opa manuū hominuz

de secundo Deutro. xxvij. Maledict⁹ hō q̄ facit sculptile et cōflatile abomiationē dñi opus manuñ artificū. ponetq; illud in absc̄dito. de tertio Hiere. x. Nō est spūs in eis. vana sunt et opus risu dignum. Hic oritur vna dubitatio an xpianis liceat imagines aliquas adorare. et videtur q̄ non. q̄ Exo. xx. dr. Nō facies tibi imaginem neq; omnem silitudinē. Si eñ non licet facere multo fortiꝰ non licet adorare. Ad oppositum aūt est ritus ecclesie. ad istam dubitationem respōdet mgr̄. iij. sententia q̄ di. ij. q̄ imago dupliciter p̄t cōsiderari vel fm q̄ est res q̄dam. vel fm q̄ est imago. Primo mō nullus debetur sibi honor sicut lignovel lapidi. Secūdo modo honor non fit imagini. sed illi cuiꝰ ē imago. Sed Hol. lec. clvij. dicit. q̄ nulla adoratio debetur imagini nec habet imaginem adorare vna eñ est adoratio in spū deuotionis et amore summo. et istam nullo mō debemus in aliaz creaturā dirigere. q̄ tñ, ppt imaginē xpi excitamur ad adorandū xpm. et coram imagine orōnem nr̄am facimus deū large loquendo q̄i imaginem adoramus. Et sb dit. mihi videtur dicēdum. q̄ nec adoro imaginē xpi quia lignū. nec q̄ imago xpi. Sz adoro xpm cora imagine xpi q̄ est imago xpi et excitat me ad adorādū xpz Cum aūt dic̄ Dam. li. xlviij. Sanctoz imagies dicūtur adorari. hoc intelligo sicut dicit Hol. q̄ ppter imaginis repūtationē licet mihi cora illa imagine sc̄m cuius est adorare. Sz d. si debeo ex cōmemoratione imaginis. multo magis ex cōmemoratione imaginis veriozis. Sed verioz imago est in homie fm aiam. iux illō geñ j. Faciamus hominē ad imaginem nostram. Et verioz est imago viui homis. q̄ imago lignea. vel lapidea. q̄ licet adorare deum vel xpm ī homine potius q̄ in imagine. Ad hoc dicendū q̄ homo nimis magnā habet nobilitatem. vnde si adoraretur posset p̄sumi q̄ ppter se adorare tur. imago aūt lignea nihil habet bonitatis vel momentaneā. quare cora ea adoratio debz fieri. Et ideo statuit ecclesia q̄ potiꝰ cora imagine tali fieret adoratio q̄ hoie Quāuis qui sic deum adoraret excitatus per hominē quatinꝰ est imago dei in nullo peccaret. nisi forte per accidens rōne scādali qb alij possent inde sibi vendicare. hec hol. Uñ notandum imaginū ī ecclesia introduxerunt apli quia dicit Dam. li. iiij. c. viij. q̄ rumor ad eū peruenerat. q̄ beatus Lucas pinxit imaginē tam xpi q̄ marie mris sue. et q̄ ille imagines habebantur in roma. et fm illas alie fuerunt depicte que olim hierosolimis habebātur ymo. Narrat etiā in ecclīastica hīstoria. q̄ xps ab agaro rege qui pictoz suum miserat ad eum imaginem suipius transmisit. Cū ei pictoz non posset in faciē xpi aciem visus sui defigere, ppter claritatis chozruscationem xps deuotionē regis attendens suuz vestimentum faciei applicauit. et sic suipius imaginem ei emisit. hec Dam. Fuit aūt triplex causa institutiōis imaginū in ecclia. pma ad instructionem laicoz q̄bus imagines adhibentur loco libroz. scdo vt incarnationis misteriū et sctōrum exēpla nobis frequentiꝰ infigerētur. tertō ad excitandū deuotōnis affectū. q̄ magis ex visis q̄ auditis causatur. Sz vsus simlacrozum. fm Isiō. viij. ethi. c. v. Exoztus est ex nimia affectione ad moztuos. Constituebātur effigies vel imagines vt moztuos viuos repūtarēt. pꝰ hec demones illa simulacra sunt ingressi et rnsiones dederūt. z se coli a malis et pditis hoibꝰ psuaserunt. iudei aūt dicunt q̄ Ismahel primo simulacrū fecerit ex luto. Gentiles vo dicunt. pmetheū simulacra hoim pmo finxisse ex luto et ab eo dicunt artem faciēdi statuas adinuētā Tertij infideles sunt arti magice insudantes. et illi deridētur pmo a demonibꝰ fallacibus q̄ M bꝰ sacrificāt z quos colūt. vt dicā ifra deo ānuente. feria. iij. penth̄. ser. q̄ nō intrat zc̄. de gerberto. z quodā alio epo q̄ per artē magicā ī platuram intrauerūt et ouile. q̄re a demonibꝰ decepti fuerī. Scdo deridētur ab hoibus sic̄ refert hol. lec. clxxxix. de quodā clerico scripture nigromātico. cui demon apparēs, pmisit q̄ fieret rex anglie et q̄ cum tāta milicia duceret in medium regni anglie sic̄ vnq̄ edumūdū filiū heretici viderat equitare. Sz tandē suspēsus fuit q̄ diu ossa ossibꝰ adherebāt. et sic ab hoibus derisus fuit q̄ diabolo credidit. et rex esse voluit. iō oēs tales dicere p̄t illō ps. xliij. Posuisti nos ob, pbriumvicinis nostris. et sb sannationē z derisum his q̄ in circūitu nr̄o sunt. Sicq; helias pphetas baal derisit et ait clamante voce maiozi deꝰ vester forsitan loq̄tur cū alijs. aut ī diuersozio est. aut in itinere. aut certe dormit. iij. Reg̃. xviij. Tertio deridētur ab angelis qō patet Numeri. xxij. de nigromātico balaā cui obuiam angelus gladio euaginato satis in dijs suis pfidentē derisit. q̄n asinā suam ad macerīam collidere impauit. Quarto deridētur a deo finaliter. iux illud ps. lviij. et tu dñe derideb eos et ad nihilū deduces oēs gētes. i. oēs gētiliter se demoīb⁹ sbmittētes. Sz h oritur dubitatio vtz ars magica sit homīb⁹ totalr̄ inēdicta. ad N hoc or q̄ sic. rō est. q̄ ars magica or eē superstitiosa obfuātia q̄liscūq; fuerit. an auxilio vl̄ psilio demonuz ad hoc p̄cib⁹ vel pactionib⁹ vocatoz, ppleta. iō dicit b. Aug⁹. de doc. xp̄iana. q̄ ad supstitionē ptinēt volumia artiū magicaz z ligature. z q̄ medicoz disciplina pdēnat siue ī-

p̄cationib⁹ siue in quacūq; voce q̄s caracteres vocāt. Ex his elice p̄mo q̄ hoc ē supcriosum q̄d ait Palladi⁹ de agricultura. li. Columbe nō parent neq; locū deserunt si p̄ omnes fenestras aliquid de strangulato hoie vel de vinculo vl̄ de fune suspendas. hoc em̄ spectat ad quedam pacta antiq̄tus inter demones et hoies p̄stituta. Secundo elice q̄ nulla vis nature corporee lapidis metalli ligni vel herbe p̄t demonē ad aliquod p̄pellere q̄ q̄ fingat se compelli. z hoī aliquo modo sb̄di vt per hoc familiaritatē cū homine p̄trahat. z finalit̄ eū fallat. Tertio ex hoc elice de incantatiōibus ꝑpentū q̄ ex quo nulla causa talis apparet q̄re voces tales q̄lescunq; fuerint faciāt ꝑpentes expectare. vel ꝑpens intelligat q̄d p̄fertur. vidētur tales incantiōes p demones effectū sortiri. Quarto elice q̄ incantationes q̄s faciūt vetule, p morbis curādis p noīa barbarica vel ex̄nea. et obꝯuatiōes tales infinite sortilegia sunt q̄uis admisceātur q̄daz de deo vel euangelio. vt dicit hol. vbi s̄. Quito patet superstitiosum. si aliq̄s vidit vestes a sortitibus corrodi. timet de aliquo fortuitu euētu vt dicit Aug⁹. de doc. xp̄ia. c. xxv. et ponit exemplum. vñ inq̄t legit Catho quēdā bñ derisisse q̄ sibi, p mirabili signo infortunato nunciauit caligas esse per sorices corrosas. Certe inq̄t non est mirabile. sed fuisset mirabile si calige sorices corrosissent. Sexto patet esse superstitiosum hoc q̄d interdū fit his dieb⁹ q̄ venatores in eundo fratribus obuiāt. et p̄ illo die p̄ expeditiōe diffidunt. vt dicit Aug⁹. vbi s̄. Cum em̄ nuulla rō possit esse quare occursus bonoz; viroz; venationem impediat. q̄n est licita et a p̄sonis cōuenientibus exercetur. manifestū est q̄ credere superstitiosum est et erroneū. Septimo hoc patz esse erroneū q̄ q̄dam infideles dicunt. q̄n pice garriunt significat hospitū aduentum. Exquo ista significatio nō est a deo instituta. dicūt doctores. q̄ tales obseruationes horum signoz̄ sunt introducte ab humana vanitate demonū malicia coopante. q̄ gaudēt implicare homies in vanitatibus et errorib⁹ et in principio casus accidit. q̄ talis euentus tale signū sequebatur et postea q̄n ceperant homines talib⁹ credere z indulgere multa sequebātur p̄ coopationes demonum vt magis fierent curiosi et arti⁹ in talibus superstitionibus radicarētur. vt dicit Holk. lec. clix. Sz contra hoc possit aliquis dicere. irrationabile est illud, phibere q̄ a diuersis est expertum. sed diuersi sunt expti. q̄ quedaz negocia malos euentus denunciant. Sicut obuiare lepori significat malū. obuiare buffoni bonum. Et itez vbis p̄fertur vtus natural̄ z caracteribus ex signis et stellis celestib⁹. Sz cū re nata li vti licet applicādo ad effectū p̄sequētez. g̃ irrōnabiliter talia, phibētur. Ad p̄mū obiectū rñ det robert⁹ hol. lec. clxxix. q̄ tales obꝯuātie sunt antiq̄t⁹ a demonib⁹ tradite. Non em̄ sunt cause taliū euentuū sed signa tm̄ z nō nat̄al̄r instituta nec a deo. sed ab hoie vl̄ ab angelo ñ bono sz malo. Ad scd̄m rñdet q̄ figur̄l et caracteribus. nll̄a vtus actiua a stellis p̄t imp̄mi cū ñ sint res distincte a reb⁹ figurat̄. Si aūt dicat̄ q̄ ipis reb⁹ imp̄mit̄ vtus p̄ figuras z caracteres hoc nō ē nisi p̄ pacta demonū ordinata. iō oēs tales de his pctis infidelitat̄ a deo final̄r pena eterna nūq̄q; finitura nisi peniteāt arguentur iux̄ illud p̄s. xlix. Arguā te z statuā p̄tra te faciem tuā. q. d. ꝑm Aug̃. Quid tibi facia vt te videas? q; si videres te displiceres tibi. z placeres mihi. q; vo te nō vides placuisti tibi. et displicebis mihi et tibi. mihi cū iudicaberis. i. condēnaberis. tibi aūt q̄n ardeb. hec ille. Sz q; benign⁹ ē spūssanct⁹. Sap. j. Et nō vult tales infideles p̄iret. Sz ad agnitionē veritat̄ p̄uenire. q̄p̄opt̄ arguit eos in p̄nti dupl̄r. p̄mo interi⁹ p̄ sciam accusantez. q; p̄scia est accusatio, p̄prie trāsgressionis. vt hēs s̄. pte. j. feria vj. letare Z R. de hoc etiā dic̄ Hiere. ij. Arguet te malicia tua. Alit̄ em̄ non esse p̄t q̄n taliū infidelitū p̄scie semp̄ sunt inq̄ete et murmurāt contra ipsos q̄ creatorē suum dimittūt. et ad illa vana et erronea conuertūtur. Secundo arguit eos p̄ scp̄turam exteri⁹ increpantē. q; oīs scriptura diuinitus inspirata vtilis est ad docendū z arguendum. Sz vbi arguit p̄ scripturā talia vana z mēdosa spūssanctus certe ps̄. iiij. Ut q̄d diligitis vanitatē. s. incātatoz;. z q̄ritis mendaciū. s. sortilegoz;. qui dicunt se vera dicere vt certe multi eres q̄ apud vulgum dicūtur sapiētes. et tm̄ ꝑm reiveritatem sunt inspiciētes et mendaces. q; illud q̄d dicunt, hūt a demone qui est mendax z p̄r eius. s. mēdacij. Job. viij. iō tales nō sunt visitande. q; hoc inhibet Aug⁹. lxxxviij. di. c. q̄n vbi dicit intatatiōes et ligaturas mres q̄rētes infideles reputātur. pueris suis capita dolentibus vel alia infirmitate laborantibus. p̄ter pater nr̄ et credo. q; tales incantationes nihil remedij p̄ferunt. Sz iram dei. vt habes supra p̄te. j. dñica reminiscere. ser. ij. U. Z. He inq̄ pessime mēdaces non solū non sunt visitande. Sz sunt per penas a lege taxatas fugande et extirpande. quia vbi nostra biblia habet maleficos ne patiaris viuere super terram. Ex. xxij. Ibi biblia hebreoz; hēt sic. sortilegā ne patiaris viuere. Sed licet exprimat mulierē tm̄ tñ intelligitur de hoie sortilego. sicut exp̄mit translatio nr̄a. Sz scp̄tura exp̄mit illud q̄d cōmuni⁹ accidit. s. q; mlieres sint sortilege Sed d. q̄ est pena

Dnica quarta post pasca

talium reſpõde q̄ ignis. q̄ igne ſunt cremãde
z vt C. de maleficijs. p totũ. et. xxvj. q. v. p totũ
P Secundo ſpũſſanctus arguet mũdum de iuſti
cia quã facere neglexerũt vel quã non habent.
Circa q̄ nota q̄libet hõ debet habere iuſticiã t
eã nõ negligere, ppt̄ hec q̄ iuſticia hẽt. Primus
1° q̄ eſt munimentũ p̄liãtis. et quo ad hoc cõpaꝛ
lozice quã hõ debet hr̃e indutã. iuxt̄ exhoꝛtatõ
nẽ ap̄li ad Eph̄. vj. State induti lozica iuſticie
Eſt eñ lozica gen⁹ armoꝝ defenſoziũ et diſpo
nit hominẽ ad ſuſtinendũ inuaſiones aliozuz ſi
ne leſione vulneꝝ. Jſto mõ iuſticia munit hoies
int̄ pſecutozes vt nihil eis noceant. ſi iuſticiam
habeãt. Sz beati p̄dicanꝫ Math̄. v. Beati q̄ p
ſecutõnẽ patiũtur ꝓpter iuſticiã. Jſta lozica hõ
dẽt induiꝝ oñe opus ſuũ iuſticia reguleꝫ. Sic̃
arma lozice valent ad caput. ad tibias. pedes.
et totũ cozpus. Sic iuſticia valet ad oĩa. Nã ni
hil ſine eavtile reputaꝫ qñ ipſa amittitur. vnde
ſup illud pſ. lxj. Rapinas nolite cõcupiſcere.
dicit glo. O lucra damnoſa inuenis et pdis iu
ſticiã. Juſticia etiã a malo pene in futuro cuſto
dit. ſic̃ lozica a vulnere cozpus munit. q̄ dicit
Danie. vj. Concluſit oza leonum et me non con
taminauerũt. quia iuſticia inuẽta eſt in me. Se
2° cũdo iuſticia eſt oznamentũ triũphãtis. t q̄tũ
Q ad hoc compaꝛ cozone in ludis agoniaꝝ ſiue
paleſtra aut curſu cũ p̄ponit̄ bꝛauiũ in fine ſta
dij. et illud eſt p̄mium certãtis. ſic̃ tãgit ap̄ls. j.
Choꝝ. ix. Neſcitis q̄ hi q̄ in ſtadio currũt om
nes q̄dez currunt. ſed vn⁹ accipit bꝛauiũ. Sta
diũ in quo currim⁹ eſt vita p̃ſ. cui⁹ termin⁹ ẽ
moꝛs. Jn iſto termino illud ponit̄ merces nr̃a.
finalis iuſticia. de q̄ ap̄ls. ij. Thimoth̄. iiij. bo
num certamẽ certaui curſum ꝓſumaui fidẽ ſua
ui in reliquo. i. in futuro repoſita eſt mihi coꝛo
na iuſticie quã reddet mihi dñs i illa die. ſ. moꝛ
tis mee iuſt⁹ iudex. iõ quẽlibz exhoꝛtaꝫ Sapiẽs
Eccl̃i. iiij. vſq̄ ad moꝛtẽ certa p iuſticia. Sz cer
te ꝓtingit hoibus impedimẽtũ incurrẽdo ꝓpt̄
qõ deficiunt a triũpho. Sic̃ ꝓtigit Athalete v̄
gini p ypomenẽ. de quo ſcribit Ouid⁹. x. me
tha. ppe finẽ. q̄ tante agilitatis extitit incurren
do q̄ a nullo vinci potuit. nec aliquẽ virũ dig
nabatur hr̃e niſi q̄ eam p̄mo curſu viciſſet. t ſil̃
cũ hoc fuit tãte venuſtatis t pulcritudinis. q̄
ab oĩbus nobilib⁹ amabaꝫ. Currũt multi nupti
as affectãtes. ſed deficiũt oñes et capitib⁹ ple
ctũtur. Tandẽ iuuenis q̄dam infoꝛmat⁹ a vene
re nuptias poſtulabat Athalete. offert ſe certa
mini. Cui venus tria poma aurea dedit vt ea
extra ſtadia ꝓiſceret. et ſic a curſu ſuo faceret
virginem deuiare. Currunt agilime binc et in
de et incipit ypomenes fatigari ꝓiſcit pomũ
aureum. illa videns. pomum aurcum diuertit
a ſtadio. et ypomenes illam p̄teriit. et precu
currit illa deuiationem ſuaz velociter compen
ſans celeriter eum attigit ꝓiecit ſecundũ. de
quo conſimiliter illa fecit. Tandem cum ꝓpe
eſſent metam foꝛtiter ꝓiecit tertium. et longi
us a ſtadio q̄ ꝓius fecerat. illa auiditate alec
ta cucurrit ad pomum. et interim ypomenes
metam attigit. et ſic de virgine victoziaz repoꝛ
tauit. Mozaliter iſta virgo eſt anima. que eſt R
velociſſima et mire agilitatis quia affectionib⁹
et cogitationibus nunc eſt Rome nuc Pariſi⁹
nunc in celo. nunc in terra. nunc in inferno. de
quo pſ. cvj. Aſcendunt in celos et deſcendunt
in abiſſus ſcilicet cogitando de celi gaudijs et
de inferni penis. Eſt maxime pulcritudinis et
venuſtatis. Sicut teſtatur de anima ſua Hugo
et de anima cuiuſlibet deuoti hominis in ſoli.
de arra anime dicens. O q̄ ſuauis et decoꝛa fa
cta es anima mea. quid tibi tantus honoꝛ et ta
lis oznatus voluit niſi quia idem ipſe qui te in
duit. ſponſam ſuo thalamo ꝓparauit. Jſta q̄
dem virgo agilis et decoꝛa. habet currere a ſta
dio preſentis vite ad bꝛauium finalis iuſticie.
Sicut ãmonet apoſtolus. j. Choꝝ. ix. Sic cur
rite vt comꝓhendatis. Sed vnus eſt diabol⁹
ſcilicet velociſſimus. qui ſimul conatur cum ea
currere. quia currit aduerſus eam erecto collo
Job. xv. Jſte videns q̄ virtute et velocitate nõ
poteſt eam vincere. et ideo cautelis vtitur ꝓ
virtute. Nam habet tria poma aurea videlicet
tres delectationes quas ꝓiecit iuxta viã hu
ius vite. vnum cito poſt aliũ. Aliud in medio.
3° tertium ꝓpe metam. Primum iuuenibus. et
1 hoc pomum eſt delectatio laſciuie ad quã iuue
nes ſtatim inclinãtur. Quia dicitur. xx. q. iij. c.
ꝓcliuus. Procliuus eſt curſus homis ad vo
luptatem et natura voluptatuz imitatrix. t xij
q. j. c. omnis. dicitur q̄ adoleſcentia ꝓna eſt
ad malum ſcilicet laſciuie. Naz dicunt iudei. q̄
Salomon adeo fuit inclinatus ad delectationẽ
voluptatis q̄ in vndecimo anno filium de filia
pharaonis generaret et certe ad q̄d aſſuet⁹ eſt
in iuuẽtute nõ dimiſit in ſenectute. q̄ qõ noua
teſta capit iueterata ſapit. vt dic̃ metriſta Nam
cũ ſenuiſſz deꝓrauatũ ẽ coꝛ ei⁹ p mlieres alieni
genas. iij. Reg̃. xj. Sicqz ipedit⁹ fuit in curſu t S
2 foꝛtaſſis p̄didit p̄miũ t coronã. Secunduz po
mũ, piſcit viris. et ẽ pomũ ſupbie. q̄ hoies i vi
rili etate vt cõiter ſunt ſupbi. Sic̃ ꝺrꝺ dauid. ij
reg̃. xxiiij. Qui ex ſupbia ppl̃m numerari fecit
q̄ aũt ex ſupbia hoc mãdauit Joab videꝫ. q̄ in
li. reg̃. ꝺr q̄ erant octingenta milia viroꝝ foꝛti
um de iſrael et de iuda quingenta milia pugna
toꝛuz. Sz. j. Paralip. xxj. hẽtur. numer⁹ Mille
milia et c. milia. t ſic q̄ Joab inuit⁹ exequebaꝫ

Sermo xvi

hoc mandatum. et ideo nō curat multos obmittere vt de tribu leui et beniamin. Et quia videbat regem ex superbia moueri. ideo tradidit sibi minorem numerum q̄ esset in veritate ne nimis superbiret. vt dicit glo. Sed q̄uis piecit sibi pomum superbie in viam cuz tñ vltimo nō potuit impedire quin acquiret coronam vite.

3 Tertium pomum scilicet auaricie iactat senib⁹ Quia ſm Señ. cum omnia vicia senescunt sola auaricia iuuenescit. Et sic contingit q̄ si aliq̄s non impeditur duobus primis. vix tamen tertium euadere possit. et sic perditur corona finalis iusticie. Et ideo necesse est certare et currere viriliter et per vtuosam cōtinentiam a talibus abstinere. iux illud. j. Chor. ix. Omis q̄ in agone ꝓtendit. abstinet se ab oibus. s. tribus p̄dictis. iō ōr Eccī. xv. Qui continens est iusticie ap̄hendet illam. Tertio iusticia est instrumentum iudicātis. Sine em̄ illa iusticia nullus superior iudicat bene vel disponit. Et ideo cōparatur regule. Sicut lathomus lapidem cedens et complanans duo semper habet in ꝓmpto regulam videlicet et martellū cum martello percutit. et cum regula dirigit et examinat planiciem. ita bonus iudex vel prelatus quicū q̄ debet habere in manu malleum ad corrigendum delicta. et regulam legis et iusticie ne fiat excessus in vindicta. Quia dicit dominus Isa. xxviij. Ponam iusticiam in mensura et iudiciū in pondere. Sunt em̄ multi iudices iniqui qui hoc instrumento regulandi non vtūtur. iō o tales merito arguētur a spiritu sancto. Deutro. xxvij. Maledictus qui peruertit iudicium aduene et pupillo. Sed per sapientem Prouerb. xvij. Qui iustificat impiuz et q̄ condemnat iustum abominabilis est vterq̄ apud deum. Et similiter per Isa. arguit eos. c. v. Ue qui iustificatis impium ꝓ muneribus. et iusticiam iusti aufertis ab eo vtinam aduerterent has correctiones terre huius rectores et iuste vnicuiq̄ iudicarent. ne a filio cui datum est omne iudicium audirent illud Ezech. vij. Judicabo te iuxta vias tuas et ponam contra te omnes abominationes tuas et non parcet oculus meus super te et non miserebitur. Sic contigit huic aduocato iniusto de quo legitur q̄ in extremis laborāſ cum iam videret demones. cepit a deo petere inducias. Sed dominus non est misertus sui. nam qui in causis inducias non dabat. nisi vt causam protraheret et aduersarium grauaret. iō ille a deo non potuit obtinere quod petiuit. sed miserabiliter obijt et damnatus est. Ideo

T debet esse de homine iudicante. sicut de triangulo naturaliter constat. Nullus enim triangulus plures triangulos habere potest. Sed tantum vnum. et tamen ab isto vno angulo totus denominatur triangulus. Et dicitur triangulus quasi rectangulus. Sicut patet per Euclyden questione penultima primo eucli. Isto modo est moraliter de anima humana que triangularis esse dinoscitur. ꝓpter memoriam. intelligentiam. et voluntatem. vt dicit Augustin⁹. x. de ciui. dei. c. xxvij. Et a nulla istarum potentiarum seu virium dicitur esse recta nisi a sola voluntate. q̄ videlicet velit vnicuiq̄ recte iudicare ex caritate. que est voluntas a qua sola dicitur homo iustus. Et ideo rationabiliter concludit Ansel. de libero arbitrio q̄ iusticia est rectitudo volūtatis. Est ergo magna vanitas q̄ homo velit illas ꝓtes vel nitiſ eas totis viribus rectificare q̄ non solum p̄ñt cum rectuz facere. et istam potentiam dimittere incultā. a qua ipsius tota condependet rectitudo. s. iusticiā. Hñt em̄ hoīes curiosi cōitervel vt multaz̄ scientiaz̄ varietates memoriē teneāt. vel vt eas p intelligentiam diligēter discutiāt. Sed volūtatē ieoz̄ ad amorem dei et ꝓximi inflāmare nō curāt. a qua sola ōr hō rectus. iō non imerito plangit ꝓpheta. Mihe. vij. Perijt sctūs ō terra et rectus in hoībus non est. q. d. valde pauci sunt qui habeant voluntatem rectā ad iuste iudicandū. iō notanter ōr cuilibet iudici. ps. lxxj. Judicare populum tuū in iusticia. et Leuiē. xix. Nolite facere aliquid iniquuz in iudicio in regula pōdere z mensura. Tertio spūssanctus arguit mundanos hoīes de iudicio q̄ō nō timuerūt. vbi nota U iudiciū dei est timendū ꝓpter multa. Primo ꝓ pter iurisdictionis generalitatē. xp̄s em̄ oēs gētes iudicabit. q̄z om̄e iudiciū dedit pater filio Joh. v. Q̄ō aūt oēs gentes iudicabit ꝓbat xp̄s per Jobelem prophetam. iij. Consurgant z ascendent in vallem Josaphat. quia ibi sedebo vt iudicem om̄es gentes. Non tñ sic intelligendum. q̄ om̄s possit vallis Josaphat continere. Nam tota terra ꝓmissionis non possz omnes iudicandos capere. nec etiaz̄ intelligendū q̄ xp̄s in illam vallē descēdit. q̄z mgr. iij. di. xlviij. reputat hoc quasi friuolum et puerile. Sed sic ē intelligendum. q̄ xp̄s cum electis erit in aere circa eandē vallem eleuatus. Ubi ꝓbi aūt erunt super terram circum et circa ex omni parte. de hoc etiā dic̄ ap̄s. ij. Chor. v. omnes nos manifestari oportet añ tribunal xp̄i. vt recipiat vnuſq̄ſq̄ ꝓpria corpis sui. put gessit siue bonum siue malum. Sup quo dicit Aug⁹ in ep̄la ad comitem expectatur dies et aderit ille equissimus iudex qui nullius potentis p̄sonam accipiet. c⁹ pallatium auro argentoq̄ nullus ep̄s nll̄us abbas corrūpe p̄t astabunt tūc oēs aīe. vt referat vnaquaeq̄ ſm illud q̄ō in corpe gessit siue bonū

Dnica quarta post pasca

sine malum. ꝑsto erit etiam aduersarius nr dia bolus et recitabit omnia vba ꝓfessionis et obij ciet nob in facie q̃ in die peccauim⁹. z in quo lo co z qcqd boni opis tũc tpis facere ꝺbebamus et si tales inuẽti fuerim⁹ exultabit aduersari⁹ il le in ꝓspectu pijssimi iudicis supioꝛẽ se eẽ nob declarans. agẽs talẽ cãm apud talẽ iudicẽ. hẽt eñ dicere ille diabol⁹. Eqssime de⁹ iudica illuz meũ esse ob culpã q̃ tu⁹ noluit esse ꝑ gram. tu⁹ ẽ ꝑ naturã me⁹ ꝑ miseriã. tuus ob passionem me⁹ obsuasionem. tuus inobediens et mihi obediẽs Accepit a te imoꝛtalitatis stolam a me panno sam. qua indutus est. tunicam tuam vestez ami sit. qz in tua veste huc venit. ideo iudica illũ me um esse et mecum damnandum. hec aug⁹. Se cundo iudicium dei est euitanduz ꝓpter appel latiõis ineuitabilitatem. iste eñ iudex est a quo non potest appellari. quia altissimus. cozaz illo nulla fiet reuocatio. nulla excipiẽ excusatio nul la ꝓsone acceptio. ideo dicit Cris. Opis imp fecti. ome. xix. In illa die qñ in maiestate sua ve niet iam nemo est ausus garrula cõtentione ser monum. aut mendatiose se defendere aut verita ti ꝓtradicere. Nõ qñ os loq̃tur et opus abscõ ditur. sic in hoc tpe Sz ecõtra opa singulo⁹ lo quunt z oza tacebũt. non qñ ꝓsona interrogat et ꝓscia non videt. Sz ecõuerso ꝓscia discutiẽt ꝓ oia ꝓfundit. qñ nemo excusat pctõꝛẽ. sed cẽs accusant. nec alẽ ꝑ alẽ inẽuenit. Sz singli sibi ipi timebũt. qz in illo iudicio nõ erũt testes ad ulationis. sed angeli veraces. Nõ erũt iudican tes ꝓsona⁹ acceptoꝛes homies. sed de⁹ q̃ iust⁹ est reddet vnicuiq⁹ iuxt opa sua. hec Cris. Nar rat Ouidi⁹. xv. li. metha. q mos erat antiquit⁹ sententiã ꝓferre non voce sz signo. qz si accusa tus debebat absolui fundebãtur de vrna cozaz toto ppło lapilli albi. Si debuit dãnari nigri. Eodẽ mõ in iudicio generali qlibz fundet ꝺ vr na sua. i. de ꝓscia ꝓpria lapides q̃les ipemet i misit. i. opa dura et in ppetuñ ꝓseuerãda. q̃tuz ad meritũ vel reatũ. Et si fundet opa alba salua bitur. si nigra condẽnabitur. nam Naum. ij. ꝺr de damnatis. facies omnium sicut nigredo olle

Tertio ꝓpter iustície inflexibilitatem. Sic eñ dicit Jsiꝺ. ꝺ sum. bo. et ponitur. xj. q. iij. q̃tuoꝛ modis vbi ꝺr. Quatuoꝛ modis humanũ puer titur iudiciũ. timoꝛe. cupiditate. odio. z amoꝛe de⁹ aũt nllo illo⁹ coꝛrũpi ꝓt mõꝛum nõ timo re. qz oipotens ẽ et nulli⁹ habet metũ. iuxt illꝺ Job. xxij. nũ qꝺ timẽs arguit te. et venit tecum ad iudiciũ. q. ꝺ. nõ. Sz q̃to potẽtioꝛes tãto cõ tra eos sentẽtiã ꝓfert durioꝛẽ. iuxt illꝺ Sap. vj potẽtes potẽter toꝛmẽta patiẽtur. Et ibidẽ foꝛ tioꝛibus foꝛtioꝛ instet cruciat⁹. Fingitur eñ q leo semel tenuit curiam bestia⁹ in qua debuit vnaquez in semetipam ꝓclamare de culpis su is coꝛam leone. Asinus ait. Sequebar inqt do mine aliquãꝺo plenum plaustrum feno et feni manipulus cecidit de plaustro quem accepi et comedi. Cui leo. male inquit egũti. et contra le gem fidelitatis feciti. debebas ei qui perdi dit reddidisse. ergo de ꝓcepto leonis asinus verberatur ad moꝛtem. Accessit lupus et ait. domine circũiui aliquando greges ouiuz et ar mentoꝛum et rapui aliquando agnum tenerum et strangulaui aliqnando pinguem vitulum qñ eum attingere potui. quandoq⁹ ouem. quando q̃ hedum. Cui leo. dimittas inqt talia ponde rare carissime nimis strictã ꝓscientiã hẽs. natu rale est tibi hoc facere Et nemo faciẽs qꝺ natu rat dictat peccat. et sic a falso iudice lupus iu stificatur. et asinus inocens ꝓdemnat z vberatur. ita etiã inter dũ dñi et iudices terreni iusti ficant impios et damnãt pios. Nõ aũt sic ẽ de iudice xp̃o q̃ nullũ timet. Sz iudiciũ durissimũ in his fiet q̃ ꝑsunt. Sap. vj. Nec poterit cupidi tate coꝛrũpi. qz ditissim⁹. Nã ꝛm ps. cxj. Sla z diuitie in domo eius. nec odio. qz optim⁹ ẽ. nec amore. qz iustissim⁹ est. iõ dicit Job. xxxiij. Ue re eñ de⁹ nõ cõdẽnabit frustra. nec oipotẽs sũ uertet iudicium. Et ꝓpter illa tria iudiciũ illud compatur arcui. sic dicit glo. sup illud ps. lix. Dedisti metuẽtib⁹ te significationẽ vt fugiãt a facie arc⁹ Primo eñ arc⁹ añq̃ feriat timoꝛes i cutit. vñ glo. iste arc⁹ iaz extensus est iã minaꝛ sed nondũ ferit. qz nos iudiciũ terret. sed nõꝺũ dãnat. Sic terruit dauid q̃ ait ps. cxviij. A iu diciis eñ tuis timui. Et dicit notanꝺ iudiciis. qz est iudiciũ spẽale vniuscuiusq̃ hois in moꝛte sua. z est generale in quo oẽs apparebũt. z hec ambo sunt timẽda. Et hec timebãt illi de qbus s. dñica. ij. ser. ij. vij. L. q duo milites ex deuo tione iueruntvltra mare loca sancta visitare. ac cidit autẽ q̃ intrauerunt vallem Josaphat. vn⁹ eoꝛum aũt exolatio posuit et aptauit magnum silicem. et ait socio suo. volo mihi ꝑparare sedẽ ꝓ iudicio generali et volens ꝓbare si aptus eẽt sessoni. posuit se ad sedendum. Sedens ergo et ad celum vñ iudex apparere debet aspexit. cui ꝑbito tãtus timoꝛ et tremoꝛ in ei⁹ membris mis sus est. q̃ vix ꝑ socium potuit eleuari et adduci asserẽs postea q̃ extunc velut antea audito iu ꝺicio generali tremoꝛ in ossibus ei⁹ nõ irruet et Secũꝺo sil'aꝛ arcui iudiciũ qz q̃to coꝛda arc⁹ fortiꝰ trahitur. tãto magis pcussus leditur. sic q̃to iudiciũ dei magis differtur a peccatoꝛe. z q̃to ipse diutius expectaꝛ. tanto durius feriet Sicut ꝓbat Bern. li. medi. c. ij. Quanto diuti us nos expectat deus vt nos emendemus. tan to iudex distrctius iudicabit. Si neglexerim⁹

ideo dicit aplus ad Ro.ij. Tu aũt ſm durítiaz tuã et coꝛ tuũ ímpenitẽs theſaurizas tibí íram in die íre et reuelationis iuſti iudicíj dei. Et ſícut videtíſ q ſicut tẽſio arcuſ et reflexio ex ſua naturali habitudine ꝛ ſua naturali figura dure emittit ſagittã. ita xp̃s in iudicio cũ naturaľr ẽ miſericoꝛs. qz filiꝰ matris míe ex parteyna. patris míaz ex alía flecteť qđammodo p arcũ rigoꝛis et iuſticie et emittet ſagittã diuine ſententie dicẽs. Jte maledicti in ígnem eťnũ. Matħ. xxv. Jdeo Jſiđ. in li. ſinonimoꝛ de homíeꝛ rõne. vbí hõ ſic dicit. Metuo diẽ iudicíj. diẽ tenebꝛaz. diẽ amaz. ꝓpendo q̃dem malũ qđ tolleꝛo. Sz ampliꝰ q̃d reſtat foꝛmido. lugeo q̃ ĩ hac vita iã patior. ſed pꝰ hãc ne grauioẽ patiar ſententiam ptimeſco. grauia ſunt que ſuſtineo gꝛauioꝛa in ꝓpetuũ timeo. de pñtibus penis timeo Sed de futuris amplius ptimeſco. Succurre mihí deus meus anteq̃ preueniat moꝛs. añq̃ tenebꝛe me ínuoluent. Subueni p̃us anteq̃ ad toꝛmenta pꝛoperem p̃uſq̃ ſine termino crucier deus eſ̃ terꝛoꝛe tui iudicíj terꝛeoꝛ. pauoꝛe peccati íram tuaz foꝛmído. Si eť vix iuſtus ſaluabitur ímpius vbí apparebo? Quid ſaciã cum venerit tremẽdi foꝛmido iudicíj? cũ examen iudicíj aduenerit q̃d rñdebo? q̃d ero dicturus cum ante tribunal xp̃i fuero pñtaꝰ? Et loq̃tur hoc de iudicio ſpẽali. qñ vnuſquiſq̃ pñtabiť pꝰ moꝛtem xp̃o ad iudicandũ qđ vtiq̃ valde timendũ ẽ Et certe q̃ hic illud non timet in futuro argueť
Z grauiter. Sic̃ ꝓtigit illi p̃poſito de quo ſcribit Apiarius. c. lxij. dicens. Monaſteriũ ſcti iacobi apud leodiũ notũ eſt multis. Jſtud q̃dẽ adoleſcens ꝓſobꝛinus maioꝛis p̃poſiti cauſa deuotionis et religionis eſt ingreſſus Qđ audiuit p̃positus egre tulit. mãdauit ꝓſobꝛinũ eíjci p clericos. rẽnuit ille. tũc p̃poſitꝰ foꝛti manu collecta ſatellitũ intrat violenť cenobiũ. rapit iuuenem. et nudatuz ſancto habitu induit ſeculari. Abbas g̃ mõnaſteríj collectis p̃matibus ciuitatis ep̃o ꝓqueritur. et totum cleꝝ p tantis iniurijs interpellat. hoc cum indignãter audíre vellet vix ep̃s et abbatem potius impeteret duris verbis. Flexís abbas genibꝰ cum moderamíne dixit. Ueꝛoꝛũ iudicem cõtra te o p̃poſite in terra hr̃e non poſſum. Jdeo cõtra te ſummũ iudicem interpello. et infra quadꝛaginta dies vteꝛq̃ noſtrum compareat coꝛam illo ſentẽtiaz pro meritis accepturi. Ad hoc pꝛeſul cachinãſ cum ſuis irríſit hominem atq̃ ſpꝛeuit et reppulit exꝓbꝛatum. Quid plura die quadꝛageſíma moꝛtuus eſt abbas nominatus circa nonã hoꝛam. et cum pro eo ſolenniter pulſaretur ſedens in balneo pꝛepoſitus de diuino iudicio níhil curans queſiuit a circumſtantibus q̃d hoc eſſet? Moꝛ quidam ingreſſus reſpondit abbatem ſancti Jacobi iam defunctum. et pro eo pulſationem fieri tam ſolennem. Jllico recoꝛdatuſ pꝛepoſitus quadꝛageſimam diem eſſe qua ſe citatum coꝛam ſummo iudice audíerat ab abbate. Et conſternatus animo dixit ſuis. Citovidete quía moꝛitur ego ſum quid faciam comparere me hodie ſummi iudicis conſpectui oportebit? nec moꝛa poſt verba bec cum balneum egredi vellet et feſtinaret inter manus aſtantíum diro eiulatu et voce expiꝛauit. ibí pro culpis reſpondere compulſus eſt vbí cauſaruz ceſſat ſtrepitus iuriſperitoꝛum aduocatio conticeſcet. vbí nec pꝛeces nec pꝛecium liberabunt. vbí nec ínterlocutoꝛia iudicis ſententiam pꝛotelabunt. Sed ſola iuſticia hominem ab ira liberabit. Terꝛeat hoc terꝛibile factum aduocatos et dominos terꝛe nos et per hec ſint ãmoniti ſiue cauti. Quía felix quem faciunt aliena pericula cautum et non inferant violentiam clericis ſecularibus et religioſis. quía qui eos violentauerit pupillam oculi domíni ledit et ſecure dícam q ſi feceꝛiut et eos in perſonis vel rebus leſeꝛint abſq̃ dubio impuniti non trãſibũt Et ſi punitio hec differtur tñ non auffertur. qz dicit dominus in p̃s. lxxiiij. Cum accepero tẽpus. ego iuſticias iudicabo. Tertio arcus dicitur ſm Jſiđ. ethim. c. ix. vt arceat hoſtes. Sic in iudicio fit quia ibí vndiq̃ arceť hoſtes xp̃i Sicut de hoc dicit Anſel. in medi. ſu. O anguſtie hinc erunt accuſanda peccata inde reus a dextris iuſticia. a ſiniſtris demonia ſubtꝰ hoꝛrendum chaos inferni paratum deſuper iudex iratus. interius conſcientia vrens. foꝛis mũdus ardens. peccatoꝛ ergo ſic deꝑhenſus in quã p̃tem ſe diuertit ſic ꝓſtrictꝰ vbí latebit. Et iõ añ iudicium pa iuſticiam. Ecc̃i. xviij.

Dñica quarta poſt octauas paſce. Sermo. j

Btote facto

res verbi et nou auditoꝛes tñ falſentes voſmetip̃os. Jaco. j. dicunt A
medici et pꝛecipue auicẽna cibus ſuauis et ſapoꝛabilis ſine maſticatioue deglutitus minime nutrit. Sed in coꝛruptionem permutatur. quía in dentibus pꝛima digeſtio celebꝛať. Moraliter per cibum coꝛpalem intellige doctrinaz ſpũalem. qz ſicut ad cibũ coꝛpalem octo requiruntť vicz p̃patio. maſticatio. in loco digeſtionis receptio. eiꝰ i liquoꝛem conuerſio. liquoꝛis in humoꝛem mutatio. ípius per membꝛa diſtributio. ípius cuz membꝛis aſſilatio et incoꝛpoꝛatio ſiue in naturam conuerſio. Sic cibus ſpũaľ

Dnica quinta post pasca

doctrine ꝓmo a predicatore ꝑparatur dum legitur debēt em̄ predicare volētes sacras scri pturas semper legere .quia sunt sicut columbe que resident circa fluenta plenissima.Dñt em̄ sedere circa fluēta euangelioꝝ et sacre scꝑture Jō̄ or di.xxxvj.c.Qui ecclīsticis.vbi or Pre dicatores per quos ecclesia circumfertur sa= cris litteris semper debent insistere.ne tunc q̄= rant discere cum ex officio alios debeāt docere Secundo cibus spūalis masticatur dum in me ditatione disquerit̄.Sic masticauit Dauid do= ctrine verbuz cum pſ̄. cxviij.dixit. meditaboꝛ in mandatis tuis que dilexi.Et iteruz in pſ̄. x= xxviij.In meditatione mea exardescit ignis. vi delicet caritatis. Quia dum doctrina lecta in coꝛde meditatur tunc caritas magis augmēta tur.Tertio in loco digestiōis recipit̄ dū in me moꝛia reconditur.iuxta illud Treñ.iij.Memo ria memoꝛ ero et tabescet in me aīa mea.Quar to in liquoꝛem mutatur dum diligenter exponi tur et populus per ipsuz doctrinatur.Quia or xxxvj.di.c.Qui ecclīasticis.§.ex quibus oīb⁹ q̄ non sufficit ꝓlatis bona conuersatio nec mo= rum honestas nisi addatur scie doctrina Quin to in humoꝛem conuertitur dum deuote ꝓdica tur et humiliter or.Nam cibum spūalem ꝓpo= nens indiget spūssancti gratia.et hec non reꝺe scit in coꝛde superboꝝ.sed humilium.Juxta il lud Jsa.vl.Super quem requiescit spūs meus nisi super humilem.ideo debet esse humilis.Se xto per membꝛa distribuitur dum diuersis au= ditoꝛibus ſm eoꝛum indigentiā ꝓdicatur.Juxt illud Math̄.vl.Jte docete oēs gens.ꝛ mar. vl.Predicate euangelium omni creature.Sep timo tunc membꝛis assimilatur cum attente et mā suete ab auditoꝛibus suscipitur.Juxta illud Ja co.j.In mansuetudine suscipite insitum verbū. Octauo tunc vero incoꝛporatur et in naturam coꝛpis q̄uertitur dum in opere pfic̄itur.ỏ quo dic̄ b apostolus.Carissimi estote factoꝛes verbi et non auditoꝛes tm̄ . Quia nisi ſm verba dei. bona fecerim⁹ quasi cibum non manducatuz de glutimus.qui nihil nutrit.Sic nec cibus spūa lis. Jdeo Estote factoꝛes ꝛc̄.in quibus vb̄ hoꝛ tat̄ nos ad duo.primo adverbi dei operationē ibi.Estote factoꝛes verbi dei.secundo ad veri= tatis locutionem ibi.Si quis autez putat. Cir ca primum nota auditus verbi dei qualis eē de beat ostenditur ex ipsis auribus. Primo quia B ipe aures sunt aperte.non em̄ aliquando clau= duntur.Sic̄ oculi vel os in quo moꝛaliter ostē ditur q̄ homo semper debet esse paratus ad au diendum verba dei.quia dicit Richardus de sancto victoꝛe.Auditus verbi dei p̄ncipiuz est penitentie.cōsolatio aie.dulcedo iocunditatis causa oīs actōnis sacre.oꝛigo totius felicitat| btitudinisq̄ eterne.Et nota q̄uis verbum dei semp est audiendū.attñ dñicis diebus ad audi endū illud ex ꝓcepto obligamur.ī tūc dēt au diri cū reuerētia et auiditate . Nā cum magna reuerētia ac desiderio iret infirm⁹ ad reliquias sctōꝝ p quas crederet se sanari.Tales em̄ reli quie sunt v̄ba dei.q̄ expellunt et sanant oēz lan guoꝛē.s.vij.pctōꝝ moꝛtaliū.Sic̄ habes supius pte.j.dñica Judica.ser.ij.A A.A.ī or sapiē. xvj.Neq̄ herba neq̄ malagma sanauit eos do mine.Sz sermo tuus q̄ sanat vniuersa. Sed qz v̄bū dei non est minoꝛis efficacie q̄ sctōꝝ aliq̄ reliquie.mirabile est quō aliq̄s infirm⁹ in aīmo remaneret a ſmone nisi curaret̄.qz q̄ ex deo est v̄ba dei audit. Joh̄.viij.Secūdo aures sūt car tilaginose.qz duabus de causis fuit hoc neces= sariū.Primo,ꝓpter defensionē.defendit em̄ ne nocuñ decidat in auditū.Secūdo,ꝓpter iuua= men ē qz vox ꝓcussi aeris cū ad cartilaginē p= uenerit foꝛtiter adiuuatur intra foꝛmia auditus Moꝛalit̄ p hoc q̄ aures sunt cartilaginose sig nificatur q̄ illud q̄ audit hō in ſmone ne post ea p obliuionē pdat̄ dēt in carta scribere si lr̄a= tus est.Quia dic̄ metrista.Uox audita perit lit tera scꝑta manet.Stultū est em̄ ꝓpter q̄fidēti am memoꝛie non scripture cōmēdare . ī dicit Sapiēs.Scribe sapiaz in tpe vacuitatis. Eccī xxxviij.Si aūt auditoꝛ v̄bi dei est illr̄at⁹ debet ea scribere in libꝛo coꝛdis sui. Juxt illud q̄ ca nit eccl̄ia.Audi isr̄l ꝓcepta dñi. et ea in coꝛde tuo q̄si in libꝛo scribe et dabo tibi terrā fluentē lac et mel.Sic̄ v̄go maria scꝑsit oia v̄ba hec cō ferens in coꝛde suo Lu.ij.Ita etiā iste scꝑsit in coꝛde suo v̄ba dei.de quo legit̄ in vitas pa.li.ij. c.clvij.q̄ fuit multo tpe foꝛnicatōib⁹ dedit⁹ mē te ꝛ coꝛpe ꝛ ingressus eccl̄iaz audiuit v̄ba Jsa.j. Lauami mūdi estote aufferte malū cogitatōnū ab oc̄lis meis ex q̄b⁹ ꝓpunct⁹ est ingemiscēs in tra se dixit . Dñe ihū q̄ veniſti saluare pctōꝛes ecce āmodo ex toto coꝛde ꝓfitebor.ꝛ vlteri⁹ ma la nō faciā sz fuiā tibi i ꝓscia mūda.Et qz hec v̄ ba ī coꝛde suo iseruit ꝛ ꝓpt̄ illa penituit.ī paꝰ lus abbas ipm̄ cū clara facie egredi eccl̄iaz cō spexit licz añ nigra ītrassz.de hoc vide exēpluz clari⁹.j.pte positū.dñica lx.ser.ij.B.A. Ter= tio aures sunt pfozate. sz sunt hec foꝛamīa sic C trāsfusa ne frigid⁹ aer nimis cito intrās inteꝛio panniculos ledat.ꝛ ne nociuz aliq̄ accedat. q̄ auditum impediat.vt dicit Cōstantinus in quo significat̄ moꝛaliter q̄ q̄ v̄ba dei audit̄ dñt se trāsuertere meditādo.ꝛ ea frequēter recitan= do vel v̄ba dei audita trāsuertūt.quia ea coꝛde pscrutando discernūt.et in affectum opis pdu cunt̄ videlicet ſm ea faciēdo. Nā qui verba dei

audiunt et non faciunt. Sed vt sciant loqui. similes sunt lectatoribus gustantibus plura vina non vt emant. Sed vt possent dicere alijs illud bonum istud melius. vel sunt similes militibus vel clericis euntibus ad nundinas non vt emant vel vendant. Sed vt tm̃ loquantur vl̃ etiam similes sunt cribo quod si ponatur i aqua statim repletur. sed nihil remanet cum extrahitur. Sic cum sermonem audiunt aqua compũctionis et deuotionis sunt pleni Sed cum recesserint sunt vacui et auditorum memoriã nõ habẽt. de hoc etiam dr Eccl̃i. xxj. Qui fatui quasi vas confractum omnem sapientiam nõ tenebit et certe si non retinent minus fm ea faciunt. iõ conqueritur dñs Ezechi. xxxiij. Audiunt sermones meos et non faciunt eos. Uel talis homo qui auditor est verbi dei et non factor comparatur viro consideranti vultum natiuitatis sue in speculo. considerauit eñ se et abijt r oblitus est qualis fuerit. Moraliter per speculuz significatur sacra scriptura in qua non soluz vi
D dem⁹ deum. Sed etiam mores nostros. s. quales eẽ deberem⁹. qui fm legẽ dei viuere dẽrem⁹ vel doctrina ideo compatur speculo quia docz qd sit purgandum in facie corpis. Jdeo dicit Hiero. in epla ad demetriadem virginem vtere lectione diuina. vtere speculo. vel vide speculũ feda corrigenda pulcra conseruanda et pulcra facienda. Scriptura eñ speculum est feda ostẽdens et corrigi docens. Cui alludit b. Grego. iij. mora. c. j. Sacra scriptura quasi speculum quoddam mentis oculis opponitur vt interna nostra facies in ipsa videatur. ibi enim feda ibi pulcra nostra cognoscimus ibi sentimus q̃tuz ꝓficimus q̃tumue a ꝓfectu discamus. hec ille. Sunt eñ quidam qui sic in speculo sic in sacra scriptura vel verbo dei vident defectus suos r ad horam compungũtur. Sed cum recesserint a loco statim obliuiscũtur et agunt vt prius. ac si nunq̃ audissent vel vidissent se esse in magnis peccatis. Sunt et alij qui habent in facieb⁹ aiarum suarum maculas manifestas peccatorz et tamen nolunt accedere ad speculum sacre scripture. recte sicut ille qui habet in facie sua corporali aliquã maculam corpalem et notabilem abhorret se in speculo videre. et si interduz speculum inspexerit. tamen nullũ sibi placebit. sic narrat de quadam diformi et turpi puella. ista eñ vt dicit Hol. lec. cj. Tortam habuit faciem et elongatam. et quotiẽs respexit speculũ doluit et offendebat. diformitatẽ aũt suam semper speculo imputauit. ideo plura specula fregit q̃i omino deprauãtia mulieres. Jta etiam est in ecclesia de hominibus multum vicijsis. nec vitã suam volentes emendare. nullus fmo bonus eis placet per quemlibet bene p̃dicantem offendũtur. Semper perpendunt in isto speculo vitam suam esse turpem et distortã. non tamen se corrigunt per penitentiam. Sed q̃tum cũq; bene audierint de scripturis statim ꝓpter veterẽ cõsuetudinem obliuiscũtur quales in speculo describuntur. de talibus bene dr hic Si quis ẽ auditor verbi et non factor. Et ideo bene p̃mittit estote factores verbi et non auditores tm̃. Nã legimus Exo. xxxviij. q̃ Moyses de mandato domini quoddam fecit lauatorium qõ ponebatur inter tabernaculum et altare. in cuius margine superius erant specula interius continebatur aqua vt sacerdotes anteq̃ ad altare accederent inspicerent si aliquam maculam ad alluendũ haberent. Sicut dicit magister in histo. r si eam haberet alluendo deleret. anteq̃ accederet ad altare Jsto modo moraliter in scriptura sacra est interius aqua gratie et deuotionis. et exterius in verbo doctrine sunt specula informationis sincere vt omnis homo inspicere possit seip̃m et emendare quod fuerit defectiuum Quarto aures sunt mltipliciter passiue. Nã aliquando patiuntur ex apostemacione et exinde E
venit eis sorditas innaturalis. Si autem vis curare et hoc apostema maturare dãt medici talẽ doctrinam vt patiens apostema auris recipiat folia ebuli vulgariter ettich. raphani maioris camomille ceutauree et betonice et decoquant illa simul in vino vel aceto et fiat emplastrũ super aurem vel recipiat stercus columbinum mixtum aceto. et hoc soluit. Moraliter apostema auris intelligitur odiũ vel rancoz cordis. q̃ audiens concipit ex auditu verbi dei. Sicut dr d. ill̃ Amos. v. Odio habuisti corripientez i porta et loquentem perfecte abominati estis. s. doctrinam eorz spernendo. Si autem vis curare hoc spirituale apostema odij vel rancoris contra predicatores conceptum perpende amaritudinem mortis. que intelligitur per amaritudinem foliorum herbarum predictarum. hec in quã amaritudo mortis quã cõmuniter predicatores patientur odientes r eis detrahentes est decoquenda in aceto amare pene inferni. vt videlicet cogitantes q̃ amare morieris et dire in inferno cruciẽris. Sicut ille de quo refert Uincen in spe. histo. li. xxij. c. cxx. cum fact⁹ amãd⁹ traiectenſ. urbis epus in vasconia verbum dñi predicaret lubricus quidam ioculator et leF
uis contra ipsum odium concipiens verbis ei⁹ detrahere cepit qui statim a demone corrept⁹ ꝓpriis dentibus se discerpẽs. et q̃ iniuriam viro dei fecerat confitens statim amare expirauit. et fortassis amariorem penã inferni iuenit.

Dnica quinta post pasca

Si enim hoc pones super aures interiores aie tuevtiqz tũc curaberis ab odio ⁊ rãcore. Secũ do auris patitur ex vermium intratione. et ꝑm medicos cura est vt imponãtur amara et aceto sa. nam colloquintida que est herba amara debz coqui in aceto cum eleboro. et debet fieri vapo ratio in aurem. ⁊ necantur omnes vermes. per vermes moraliter intelligũtur diabolice cogi tationes vel concupiscentie carnales qui v̄mes hic non moriuntur. Juxta illud Jsa vl. vermis eorum non morietur. quia q̄diu homo viuit in hoc mundo a diabolo temptatur et a carne sua impugnatur. Jsti vermes spũales impediũt v̄bi dei auditores. qz ꝺr Lu. viij. q̄ diabolus venit scz per temptationẽ. et tollit verbũ de cor dibus eoꝝ ne credentes salui fiant. de carnali bus autẽ dicẽs Sapiens audiuit scz luxuriosos scz uerbũ dei de castitate et displicebit ei et pij ciet illud post dorsum suũ Eccĩ. xxj. Si g̃ visvt bi vermes aliqualiter moriãt recipe colloquiu tidam per quam intellige mortem ratione ama ritudinis de qua Eccĩ. xlj. O mors quã amara est memoria tua. hanc decoque in aceto supplicij infernalis. et euapora per meditationẽ i au rem mentis. quia dicit Amandus li. j. c. x. luxu riosi et qui in delicijs suis carnem nutriunt et i obstinatione sua perdurauerit. a serpentib⁹ de uorabuntur. a buffonibus ignitisqz aculeis vs qz ad viscera torquebũtur. Tertio auris patiẽ ex mala nerui contractione seu dispositione. et hoc fit quando aliquis volens audire verbum dei retrahitur a malis suggestionibus aliorum vt sic a bono ꝓposito desistat. et cum eis ad ta bernam et gentacula vadat. et deo suo. s. vẽtri diligens ministerium faceret Est em̃ taberna tẽ plum isti⁹ nephãdi dei turpissimi. in quo culto res ventris inueniuntur assidui a mane vsqz ad meridiez in comesationibus. in pudicijs occu pati. de quo templo verificatur illud ij. macha. vj. Templũ luxuria et comesationib⁹ erat ple num et scortantiũ cum meretricibus. non solũ autem a mane vsqz ad meridiem. sed etiam vsqz ad mediam noctẽ. isti deo seruitur i templo suo vt verificatur illud Apoca. vij. Seruient ei die ac nocte in templo suo. Quis fructus vt querit Vol. lec. cxl. ꝓuenit eis inde? certe directissime cõtrarium illius qõ intẽdunt. Nam per cibum potum ludum, plongare reputant vitam et cuz manibus vl̃ op;bus, ꝓprijs se occidunt. Figura istius habetur iij. Reg̃. xix. vbi legitur. Sen nacherib dum adoraret in templo deum suum a, ꝓprijs filijs occisus fuit. Sennacherib inter ꝑtatur alleuans defectionem et significat pota torem quemlibet qui timet si intraret die dñica ad ecclesiã adv̄bũ dei audiẽdũ ⁊ diuina officia q̄ in corpore suo deficeret. dicunt em̃ predicator diu predicat et misse, ptrahuntur. quare ob illã defectionem releuandũ ad tabernas vadunt et ibidem a, ꝓprijs filijs. i. operibus suis malis oc ciduntur. tam in corpe q̄ in aia. quia plures ꝓ pter crapulã gulam et ebrietatem peunt. q̄ gla dio fame siue peste. vt dicit Salienus. Ecce illõ est templum insolentie qõ deus venter hẽt. Se cundo deus iste habet altare affluentie quod i mensa sua de qua exponitur illud ps̃. lxviij. Fi at mensa eoꝝ coram ipsis in laqueum. Est em̃ de diabolo sicut de aucupe. hic em̃ vbi maiorẽ co piam cibi spargit. ibi laqueum abscondit. vt dũ aues auidius comedant; citius capiantur ꝓ pe dem vel per collum. Eodem mõ inter fercula ⁊ pocula que super mensam ponũtur collocat di abolus laqueum gule vt excessiuos et voraces similiter comp̃hendat. Juxta illud Eccs. ix. si cut comp̃hendũtur aues laqueo. sic capiuntur homines. aliqui per caput. quia forte loqui nõ possunt. nec sensibus alijs bene uti. aliqui ꝓ pe des qui licet garrulare valeant incessu tamen ꝓ uantur. vt de hoc altari verificetur illud ps̃. l. Tunc imponent sup altare tuum vitulos. Ter tio iste deus habet sabbatum somnolẽtie. Sab batum idem est qõ requies et certe cultores vẽ tris cum in templo deo suo seruierũt fatigati a ceruisia vel vino necesse habent, pfundere dor mire ⁊ ẽstino die tarde ad ecclesiaz dei venire sabbata eius custodire vt sic de quolibet expo natur illud Joh̃. ix. Non est hic homo a deo. q̃ sabbatum non custodit. Quarto habet de⁹ iste sacrificia supfluitatis. que sunt diuersa fercula sumptuose et curiose pata. que magis nocẽt q̄ pficiunt. nam nocent aie. quia ipam damnant. qõ, pbatur xliij. di. c. non liceat. ¶. si g̃. vbi dici tur. Si comesatiões dãnabiles sũt laicis mlto magis sacerdotibus imputãtur ad gehennam. vbi dicit glo. comesatõnes facere. s. de cõfectis peccatum mortale est qõ credit hugo quãdoqz nonvero semper scz tunc solum cum deducunt in consuetudinẽ. vt ait Piero. xxxv. di. c. ab ex ordio. et de conse. dis. v. ne tales. Item nocent nature. quia infirmitatez causant. quia paucis minimisqz natura contenta est. Cuius facietatẽ si supfluis vrgere velis q̃qd supinfundere velis aut in iocunduz fiet aut noxiuz. dicit em̃ Boe. li. ij. psa ij. Multos morbos multa fercula fece re. de istis sacrificijs ꝺr Jsa. j. Ne offeratur vl tra sacrificium frustra. Quinto habet oblatio nes iniqtatis. iste oblationes sunt scortationes et simbolizationes quas libẽt⁹ faciũt in taber na. q̄ oblationes in ecclia. de hac oblatione ꝺr Eccĩ. xxxiij. Jmolantis ex iniquo oblatio ẽ ma culata. Sexto habet incensum voluptatis. hec

est species confectionis ꝛ electuaria adorifera balatum inflãmantia vt potibus delectẽtur et i perceptibiliter ingrediãtur. de hoc incenso ór per ꝓphetam. Isa.j. Incensum abominatio est mihi. Septimo habet sacerdotes laboriosos. hi sunt venatores. piscatores. coci. et ceteri sẽ fuientes. quoꝝ tota sollicitudo est pare sacrifi cia deo ventri. de his sacerdotibus ór in ps. xxviij. Moyses et aaron in sacerdotibus eius. Moyses interꝑtatur assumptus de aquis. et si gnificat piscatores. aaron qui vitulos ꝛ arietes iugulauit maccellariũ significat. ꝛ hi sunt inter sacerdotes dei ventris. Octauo habet cantato res luxuriosos q̃ cãtilenas et lasciuias vocibus effeminatis et gestu meretricio cum musicis in strumentis decantant. de his ór Isa. v. Ue qui consurgitis mane ad sectandam ebrietatem. et potãdum vsq; ad vesperã vt vino estuetis et cythara et lyra et tympanum in conuiuijs ve stiris. et opus domini non respicitis. Nono ha bet iste de⁹ lectores suos mendosos. et hi sunt histriones. ioculatores. adulatores. et menda ces cantatrices promẽtes illum sonum a quo lucrantur victum sibi. Quarto auris patitur ꝓ pter nature defectionẽ. vel ꝓpter inobediẽtiaꝫ materie. et sic aliquando auditus non hẽtur ex defectu fozamis qõ i ꝓncipio neglexit pfozare Sic mozaliter aliqñ deficit aliquis circa auditi b onem verbi dei. quia illud quod audit nõ pene trat coz eius. et hoc vel est ex defectu naturalis intellectus videlicet q̃ homo non intelligit qõ audit. Sicut dominus dixit discipulis adhuc rudibus. Matĥ. xv. Adhuc sine intellectu estis vel quia non recipiatur cum affectu et volunta te obediendi vel faciendi. Contra qõ dicit hic apostolus. Estote factores verbi ꝛc̃. Quito qz aures hominis sunt parue. Nam sicut dic̃ pb̃s li.j. aialiũ. Homo inter omnia aialia habet au res imobiles ꝛ breuiores. ſz ad audienduz ma xime efficaces. et hoc est ꝓpter bonitatẽ cõple xionis. in quo mozaliter significatur q̃ homo i audiendo v̄bum dei debet esse firmus et q̃tus sicut maria magdalena que sedebat secꝰ pedes dñi et audiuit v̄bum illius. Lu. x. et hoc signifi cat aurium imobilitas. Sed breuitas auriũ sig nificat q̃ homini delectabilis ꝛ competens est non ꝓlixa. sed doctrina breuis. vnde p̃dicatio nes non debent esse longe sed breues et succin cte. que auditum delectent et animũ nõ grauẽt vnde hugo de sctõ vic. in didas. li. v. dicit. q̃ le ctio duobꝰ modis fastidiũ animo ingerere solet ꝛ affligere spm̃. qualitate videlicet si obscurioꝛ fuerit. ꝛ quãtitate si ꝓlixioꝛ extiterit. in quovti moderamine magno opoꝛtz ne quod ad refecti onem quesitũ est sumatur ad suffocationẽ. hic conclude sermonẽ. Quantum ad secundum pu- J cipale hoꝛtatur nos aplus ad veritatis locuti onem cum dicit. Si quis aũt putat se religiosũ esse. et non refrenans linguam suã. huius vana est religio. Circa qõ nota homo debet linguaz suam refrenare a multis. Primo a mendatio. dicit em̃ Augꝰ. li. xiiij. de trini. c. xv. eo quippe mens imago dei est quo eius capax est eiusq; p ticeps esse potest. Et ideo sicut in trinitate pa terna ꝓsona gignit v̄bum quod est veritas. ita mens humana nullum v̄bum aliud gignere dẽt nisi vera ꝛ. iuxta illud Ecc̃i. xxxvij. Ante oĩa opera v̄bum vera ꝛ p̃cedat te. de hoc quere plã ptc j. feria vj. post iudica. AA. J. Narrant em̃ histozie. q̃ cum Guilhelmus dux normanie re gnum anglie acquisiuisset deliberauit quõ lin guam saxonicam destruere posset et angliam et nozmaniã in lingua cõcozdare. ideo ozdinauit vt nullus in curia regis placitaret nisi in galli co loquezetur. et iterum q̃ quilibet puer posi tus ad litteras disceret gallicum. et ꝓ gallicuz latinum que duo vsq; obseruãtur. Isto mõ mo raliter ꝑnceps huius mũdi diabolus est. Joh̃ xvj. Princeps huius muudi iam iudicatus est Sed vez̃ est q̃ ꝑncipatum suum non habet in hoc mundo hereditaria successione sed violẽta oppzessione. et ideo non est heres sed conque sitoꝛ ideoma suum in ꝓuincia infernali est men dacium. qz ór Joh̃. viij. Cum loquitur menda cium ex ꝓpzijs loquitur. et ideo vt concozdet mundũ cum ꝓuincia infernali in ideomate ozdi nauit. q̃ omnia secularia in conuẽtionibus. imi tationibus. et cõmutationibꝰ vtantur mẽdacijs ideo dicit Crisost. di. lxxxviij. c. Eijciens. Mer catoz sine periurio et mẽdatio esse non ꝑt. Et si cut puer docendus in scola ꝓmo discat gallicũ ita puer applicãdus seculo cum studo et labo re addiscit loqui mendacium. iuxta illud Hiere ix. Docuerunt linguam suam mendacium. Et nota ad refrenãdum linguam ab hoc peccato K ꝓmo possunt valere v̄ba sacre scripture que dis suadent nobis mendacium. ꝓmum v̄bum ponitur Ecc̃i. iiij. Ne accipias faciem aduersus faci em tuam. nec aduersus animã tuam mendaciũ dicit glo. faciem aduersus faciem suã accipit q̃ veritate excluſa a coꝛde suo que est dei siꝫlitudo falsitatem que est diaboli facies assumit. Secũ dum v̄bum qõ dissuadet mendacium ponitur Ecc̃i. vij. Noli amare mendaciũ. Et in eodẽ. no li velle mẽtiri omne mendacium. Tertiuz ponitur Leuit. xix. Non mentiemi neq; decipiat v nusquisq; ꝛpm̃ suuz. Secundo potest valere ad refrenandũ linguam ab hoc vicio. quia hoc pec catum est diabolicum. Primum em̃ mendaciũ dixit diabolus. Gen̄. iij. Nequaq̃ moziemini.

ideo ꝺr de ipo Joh.viij.Mẽdax est et pr̃ eius. Ipse est pr̃ mendacij.qz p̃mus est.et iõ pr̃ hoĩs qui mẽtitur.Nam hõ mendax filius est diaboli imitatione.iux̃ illud vos ex pr̃e diabolo estis et desideria pr̃is vestri vultis facere.Joh.viij Sed d.a. videtur q̃ omnes hoies sint diaboli filij et imitatores.eo q̃ oẽs sunt mendaces.iuxta illud.ps̃.cxv.Omnis hõ mendax.Et Ro. iij.Est aũt de⁹ verax.omnis hõ mẽdax.rñdeꝛ hõ ex se potest esse mẽdax.qz volũtas sua mutabilis est.sed ex ꝺo verax.Sz ad dictũ Dauid ꝺr q̃ hoc dixit.iux̃ illud dictum.ij.elenc̃.Conturbati minus p̃uident.iõ dixit.Ego dixi in excessu meo.i.p̃uent⁹ turbatione.Naz in hebꝛe. hẽtur.Ego dixi in festinatiõe vel ṡbitatiõe mea qz ex turbatione mẽtis p̃cipitãter locutus fuit omnis hõ mendax.Tertio p̃t valere ad hoc.q̃ pctm̃ illud mẽbꝛum inquinat in quo magis ĩdecens est ĩmũdicia videlicet os reddit eñ illud abominale deo.iuxta illud Pꝛouerb.xij.aboĩatio est labia mẽdacia.Quarto potest valere ad hoc q̃ peccatũ illud hoiem falsuz reddit.Quãtum eñ p̃ualet denari⁹ bon⁹ denario falso.tm̃ p̃ualet hõ verax homini falso et mẽdaci.vnus bon⁹ denari⁹ centũ p̃ualet falsos.et vnus hõ verus centũ mendaces.vñ multo meliozaꝛeꝛ aliquis si remoto peccato mẽdacij vera de ceco loq̃reꝛ.Quinto p̃t valere ad hoc.qz mẽdaciũ est quoddã gen⁹ veneni qõ tante efficacie est q̃ in ipo oze ꝓsistens ipm hominẽ occidit.Sap̃.j. Os qõ mentitur occidit hominẽ.et certe mirũ est q̃ miseri hoies non timent cũ venenũ illud i oze sentiunt.Peius est venenũ illud materiali veneo sicut causa solet deterioꝛ esse suo effectu

1 Secũdo refrenanda est lingua a multiloq̃o.qz multiloquiũ hominẽ odiosum reddit pauciloq̃um vo amabilẽ.Nã inꝛogatus quidam pbus quõ quis posset placere hoĩbus ait Si gesseris optima et locutus fueris pauca..iõ dicit Sap̃ Ecc̃i.ix.Terribilis in ciuitate sua hõ litigios⁹ et temeꝛari⁹ in vbo suo odibilis erit.ideo nota q̃ huic vicio opponitur silentium et taciturnitas.Est eñ silentiũ vtuosum p̃mo custos cõscientie.Nã,puer.x.ꝺr.In multiloq̃o non deerit mendaciũ vel pctm̃.s.falsitatis.q̃ aũt moderatur labia sua glo.ꝼm moderamen recte rõnis dicendo dicẽda.tacẽdo tacenda tempe loco et alijs circũstantijs debitis pꝛudentissim⁹ est.vñ credo dicit hol.lec.cc.q̃ q̃cunq; est,pn⁹ ad loquendum illi⁹ conscia cito leditur.Et sic̃ null⁹ theusaur⁹ securus reponit̃ in cista que non hẽt seram.ita nec vtutes diu manent in conscia hominis q̃ ĩmoderatus est ad loquendũ.ideo taciturnitatẽ cõmendans Oꝛige. dicit. Taciturnitas est pfecte caritatis acq̃sitio.vere pacis cõseruatio.amicoꝝ multiplicatio.eterne beatitudinis adeptio et omnũ vtutũ cõsumatio.Qua ꝓpter antiq̃ pbi silentiũ docuerũt et tenuerunt.Nam pictagoꝛas docuit discipulos suos vt per quinquẽnium tacerẽt.et interim sufficiẽter instructi tanq̃ eruditi sapiẽtia loq̃renť.Et idem dixit loqui ignoꝛat q̃ tacere nescit.Et iterum.Qui inq̃t multũ loq̃tur signum est q̃ paꝝ intelligit.Silr simonides pbs docuit silentiuz tutius est inq̃t tacere q̃ loqui neminẽ tacendo. multos aũt loquendo cognouim⁹ circũuentos abbas etiaz agathon lapidem p trienniũ in os posuerat vt disceret taciturnitatẽ.vt legitur in vitaspa.Inuenitur de quodaz milite potente q̃ voluit intrare in religionem et misit quendãva sallum ad abbatem iniungẽs ei q̃ diceret abbati se velle istam religionẽ intrare.Addit etiã q̃ diceret se mutũ patum tñ in oĩbus se obedire. Qõ ideo fecit qz sepe in lingua offenderat ꝛ cogitauit q̃ nisi caueret sibi lingua ꝛ aufferrz bona q̃ ibi faceret et recept⁹ miles ille in religione illa credebatur mut⁹.Exiens aũt quadam vice cum abbate ad quẽdam militez q̃ laboꝛabat in extremis.vidit animã ei⁹ cum ipse moꝛeꝛeť miseraꝛiliter a demonib⁹ trahi.ꝛ ꝓpatiens clamauit.et diſcedentes inde obuiũ alium militẽ hũerunt q̃,p̃misit abbati q̃ abrenũciaret seculo.et cũ p̃cederet in quodã ponte.tẽptaus viã cozaz abbate decidens de ponte ṡbmersus est.cuius animã vidit miles ab angelis in spẽ monachi in celũ deferri.et solutus est in gaudiuz.Ecce illa dignatus est sibi dñs,ppter silentiũ demonstrare.Cum aũt abbas venisset ad clausꝛũ adiuraꝛuit militem in vtute obediẽtie vt sibi diceret si loqui posset cur in moꝛte illoꝝ duoꝝ se taliter habuisset.Cui inq̃t miles.male feciſti.qz cõtra ꝓpositum meũ me loqui feciſti.Sed tñ tibi iudicabo et oia ei per ozdinez enarrauit.deinde pecijt vt aliquo recluderet̃ locovbi taciturnitatis sue,ꝓpositum posset ꝼuare.Et quare sic dilexerunt certe dico.qz hoies tpe belli libenti⁹ manent in ciuitatibus muratis.q̃ extra qz ibi est maioꝛ foꝛtitudo.ita bone persone in silentõ munite sunt magis q̃ foꝛtia castra.iuxta illud Isa. xxx.In silentio et in spe erit foꝛtitudo vra.Se cundo silentiũ est frenũ insolẽcie.nobiles eñ M equi frenãtur.Sed viles et nullius valoꝛis frenis nonvtuntur.Eodem mõ moꝛaliter sctiviri qui xp̃m ferũt per obediẽtiã frenãtur p silentiũ a sermonib⁹ indiscretis et piculosis.iuxta illõ Ecc̃i.xxviij.Verbis tuis facito stateram et frenos oꝛi tuo rectos.p his frenis petit dauid in ps̃.cxl.Pone dñe custodiã oꝛi meo.et ostiũ circumstãtie labijs meis.vbi dicit mg ꝼ in glo.p os itelligit os coꝛdis.Sic petijt coꝛdi et oꝛi a

poni custodiam ne stulta promat. Tertio silentium est decor inocētie. Nam ſ. polli. ōr Silentium mulieris pstat ornatum. vñ quidā phs dicenti sibi mala dixit talia non curo. qz audit⁹ debet esse robustior lingua cum hominib⁹ singlis sit vna tm̄ lingua. et aures bine. Quarto silentium est signū sapie. qz Eccī. xx. Sapiens tacebit vsqz ad tps. z Prouer. xvij. Stultus quoqz si tacuerit sapiēs reputabitur. iō dicit Señ. tacitur nitas hois stulti sapia est. ſ. reputāda. Nā q̄dā phs cuidā rustico in cōuiuio tacenti ait. Ex doctis solum hoc habes ꝓpter hoc ait Job. xiij. vtinā taceres vt reputaremi eē sapiētes. aq̄ ꝙ tacto ꝓfundior tāto q̄tior. Eodez modo sapiētes ꝙ to ꝓfundius sciūt tāto quietius silent. Prouer xviij. Aqua ꝓfunda verba ex ore viri sapientis paup mercator transiens de villa plura habet vba ꝙ vadens de patria. ita est q̄ sciens paucissima semp est iactans de nihilo. ideo ōr ꝓuerb. xiij. Ubi plurima sunt verba ibi frequēter egestas. Et p oppositum hñtes diuitias sapiētie et prudentie cum modestia et insilentio exꝑmunt animū suum. iuxta illud Isa. viij. aque siloe currunt cum silentio et interptatur siloe missus. et significat quēlibet doctorē vel p̄dicatorē q̄ missus est a deo imediate vel a supioribus ad docendum. cuius q̄dem aque videlicet sapie currere debēt cum silentio et non magno superbie strepitu. Quia Eccs. ix. Uerba sapiētiū tūc audiuntur cum silentio. ideo metrice ōr. Scire loqui decus est z scire docere. Nec duo si scire poteris pitus eris. Tertio refrenāda est lingua a detractione. iuxt illud Sap. j. Custoditevos a detractione et pcite lingue. Dicitur em̄ q̄ aues hñtes linguas ptitas nūq̄ bñ loquūtur. Aues moraliter significāt hoies. iuxta illud Job. v. Auis nascitur ad volandū. et hō ad laborē. isti q̄dem hñt linguas ptitas. qz in eadē narratiōe vboz de psona dicūt quedā bona et quedā mala. mala, pferunt p se et p̄ncipaliter. bona vo p accidens et secūdario. vel hñt ptitas linguas q̄ blandiūtur in pñtia et mordent i absentia. Et iō de ipoz linguis notabiliter dicit ps̄. v. Sepulcruz patens est guttur eoz. linguis suis doloſe agebant. ille q̄ in ludo scacoz nouit bñ ludos ptitos de facile ꝑt circūuenire et mattare socium. et ita isti dolosi detractores a tergo. et adulatores in facie facilie circūueniunt in prudentem. Sic diabolus decepit euā. Señ. iij. ne quā ꝙ em̄ moziemi. scit em̄ deus q̄ in quocunqz die comederitis ex hoc apientur oculi vri z eritis sicut dij sciētes bonū et malū. Ecce q̄ ibi fuit detractio cōtra deum imponēs sibi inuidiam et alia adulatio mulieris ꝓmittētes ei imortalitatem et omnē scientiā. Sic adhuc sunt mlti homines silles diabolo q̄ vt decipiāt ꝓximuz alijs detrahunt q̄ sunt absentes z laudant pñtes. de his dicit Isa. lxj. p ꝓfusione vestra duplici z ruboze laudabūt ptem eoz. Isti figurāt p āmonem regem āmonitaz. de quo. ij. Reg̃. x. Qui tulit seruos dauid et rasit dimidiā ptem barbe eozū et p̄cidit vestes eoz vsqz ad nates et dimisit eos confusos turpiter valde. Isto mō detractores q̄ significātur āmon q̄ interptatur populus iniquus vnā ptem radunt p adulatiōes suaues et aliam dimittūt refuantes in memoria vt i absentia detrahāt. z vestes p̄cidunt vsqz ad nates vestis em̄ hois est fama bona et honesta. istāve stem p̄cidunt vsqz ad nates. i. vsqz ad denudatōnem illoz. de quib⁹ habet verecundari et ꝓfundi. iō satis cōueniēter describit eos dauid ps̄. v. Sepulcrū patens est guttur eoz tē. q. d. detractores sunt imūdicie receptiui. qz sepulcruz patens iniusticie affectiui. qz linguis suis dolose agebant. Nequicie infectiui. quia venenum aspidum sub labijs eoz. De ꝓmo videndū q̄ sepulcrum patēs recipit indifferēter corpus mortuum cuiuscūqz z qz non est clausum. eo q̄ ē patens. ideo fetores et horrores illius quem recipit oibus cōicat. et omnes accedētes inficit et corrumpit. Isto modo q̄dam sunt exploratiui criminū et defectuū, ꝓximoz et eoz q̄ eis cōuiuunt quocūqz modo siue sunt iusti siue iniusti. qz nemo sine crimine viuit. dicit Catho. quos q̄dem defectus cuz notauerint oibus publicāt vbi pñt nocere. et qz carent oculo nihil pñt celare. iō tales imundi sunt qz in veteri lege vas qđ caruit oculo imundum erat. Numeri. xix. vñ honorate psone, ppe talia sepulcra non accedunt qz sunt fetētia. horribilitatē aūt fetidoruz fugiūt. vñ et ipimet remanent confusi eoz imūdicia ostensa. Quia dicit Aris. Qualis vnusq̄sqz est talibus delectatur. Sicut em̄ rabidi iuxt talia non verētur sedere et q̄ in sordib⁹ est surdescat adhuc Apoc̄. xxij. Per oppositū viri sancti et electi defectus fratz suoz ꝙtuz bona cōsciētia pmittit sepeliūt et occultant. opponentes mirram ꝓpassionis et inuoluentes illos in sindone caritatis. qz caritas opit ōlicta vniuersa. Prouerb. x. Et vngētes illos balsamo honeste excusationis ꝙtum ꝓscientia bona pmittit Ponunt in sepulcro nouo p discretū modū oz dinate increpatiōis. Excisum in petra per consensum bone intentionis Secundo sunt iniusticie effectiui. qz linguis suis doloſe agebant cōmuniter em̄ sb̄ specie caritatis et compassiōis ꝓponunt venenum malicioſe intentionis. Et ō quolibz ōr illud ps̄. xlix. Os tuū abūdauit malicia. Tertio sunt omnis iusticie infectiui quia venenum aspiduz sb̄ linguis eoz. istud venenū

est valde nociuum. quia sic intoxicat q̄ nullo remedio curari valeat. Iesus eñ infamia p detractionem vix vel magna difficultate sanatur. qz est venenū aspidū insanabile. Deutro. xxxij. Et ꝑ est notandū q̄ detractor p illam bestiā figuratur. quam vidit Daniel que similis erat vrso et tres ordines dentiū erant in ore ipius. et dicñ est ei. Surge come carnes plurimas Dani. vij In tribꝰ ordinibꝰ dentiū figurātur tres modi artificialiter detrahēdi. p̄mus modus est bona que hō facit diminuere vel male exponere tāq̄ ex corrupta sint facta intentione vel cōpatiōe. ad alium ostendere. q̄ non fuit ita vtuose vl̄ excellenter factavt decebat. Secundus modꝰ est defectus veros et occultos cōtra legē caritat publicare vl̄ pponere sb intētione famā ledēdi Tertius modus est q̄ pessimus est falsa crimia cōfingere et innocētibꝰ imponere. Isti tres sūt ordines dentium. q̄ in q̄busdā abundant cōtra quos. ij. Pe. ij. inquit. deponētes inq̄t omnem maliciam t omnē dolū et sil̄atōnes et inuidias et omēs detractiones quasi modo geniti infantes lac cōcupiscite. Signāter docet deponere oñes detractiones. i. tres modos p̄dictos. qz omne t totū super tria ponim⁹. q̄ signātur per tres ordines in ore vrsi. Et cōsequēter depositis illis dentibus malicioſis esse debem⁹ sic̄ infantes q̄ carētes dentibus mordere nesciūt. t lac dulcis et suauis affabilitatis sine dolor malicia desiderare vt de vno quoq̄ nostrū verificetur illud Cant. iiij. Fauus distillās labia tua mel et lac sb lingua tua. t sic q̄tum ad secundū sermonem quia longa solent sperni. tē.

Dñica quarta post octauas pasce Sermo. ij.

AMen amē dico vob si q̄d petieritis p̄em meū in nōie meo dabit vobis. Joh. xvj

A Plī. in spe. na. fortis odor rute cōsuetis rosas aperire cum ipa fuerit inter rosas plātata. qua p̄opter hoc scientes ortulani sagaces qui in mayo cito maturas rosas habere volētes. p criualibus fiendis plantant rutas infra rosas. et cum velint vt rose aperiātur mouent rutaz ex cuius motione odor ascendit et facit rosas aperi. Moraliter per rutam intellige orōnem ꝓpt̄ tria. p̄mo rōne ignitionis. quia ruta est nature feruentissime et plus agrestis q̄ domestica. habet eñ vtutem calidam et siccā. vt inq̄t Phi. in spe. na. Sic oratio debet esse feruida p deuotionem vt mentē calefaciat et inflāmet ad dilectionem vt desiccet humorē. i. fluxum cogitationū malaz. vt dic̄ Anſel. li. similitudinū. iij. c. xliij

Secundo rōne nutritionis. qz ruta gaudet siccitate. et nutritur cinere vt erucis possit carere Amicicia q̄dem magna est sibi cuz ficu. sic orō gaudet abstinētie siccitate et nutrit̄ cinere hūilitatis ꝓpter p̄mum. dicit Crīſ. sup Math. q̄ antiqui patres quotiens orare voluerūt ieiunium cum orōne iunxerūt. Quia Thob. xij. Bona est orō cum ieiunio. ꝓpter secundū or Ecclī. xxxv. orō humiliantis se celos penetrabit t donec approp̄inquet nō cōsolabit̄. et nō discedet donec aspiciat altissimꝰ. Ibi dicit glo. q̄to hūilior est orō tāto maiorē effectū hēbit apud deū diligit etiam societatē et amicicia ficus. p ficuz intellige elemosinā. qz sicut ficus est fructus mitis et dulcis. sic elemosina debet dari cū mititate et dulcedine pietatis. iō dicit moralis oñite tribue. p laude xp̄i petēti. Si tibi res desunt da verba benigna rogāti. Qō aūt orō debet eē socia cum elemosina. dicit Crīſ. sup Math. in firma est orō q̄ elemosina. z largitiōi est inimica Tertio rōne munitiōis. qz ruta munit et defendit ꝓtra aialia venēosa. Et iō dicit Plī. in spena. q̄ antiq̄ romani bibebant mustū rutatū cōtra venenuz et venenosa et alias passiones. sic orō munit et defendit contra serpentes infernales. qz ꝑm aug⁹. Orō est diabolo suppliciuz iō dicit Hiero in quadā epl̄a. Egredientes o hospicio armet oratio egrediētibus de platea occurret orō et ideo cōgrue p rutam intelligitur orō. Sed per rosam intellige virginale cor xp̄i dñi nr̄i. qz sic̄ rosa sua pulcritudine visū pascit Sic virginale cor pascit visum mentis nr̄e. iux illud. Qui pascis inter lilia. Illud q̄dem v̄gineum cor xp̄i ihu apperit odor fortis nr̄e orōnis et intīn sibi placet nostra deuota feruidaq̄ orō vt q̄cquid petierimus patrem in noie ip̄i⁹ hoc dabit̄ nobis. vt dicunt v̄ba passumpta. Amen amen dico vobis. In q̄bus p̄ncipaliter duo tanguntur. videlicet exauditionis securitas ibi. amen amen dico vobis. Petētis abilitas ibi. Si quid petieritis pa. Pro quo ē notādū expien- B tia docuit in multis q̄ apud liberales dūos securus est paup in suis petitōnib⁹ vt exaudiat̄ citius. Nam refert suetonius de Thito impatore q̄ adeo benignus fuit et liberalis vt neminē a se sine spe aut munere dimitteret abire. Et cū aliquando admoneretur ne tanta petenti b⁹ ꝓmitteret. Non oportet inq̄t a sermone p̄ncipis quenq̄ tristem abscedere. et licet aliq̄ domini sint adeo liberales vt secure possit ad eos quisq̄ accedere spe exauditionis. videmus tamē q̄ quilibet volens ab eis aliq̄d impetrare aliquos de familia domini consueuit secum sumere quibus habitis abilis p̄catoz accedat. Sp̄aliter deus pater est dominus omnium liberalissimus

cuius quidē liberalitatis aliqua sunt signa p̄i-
mum q̄ plus reddit homini q̄ abstulit qō patz
in Job.c.j.cui deus abstulit tam ꝑplem q̄ sb̄stā
tiam videlicet septē filias et tres filios et sep-
tem milia ouium.et.iij.milia camelo⁊.q̄ngen-
ta boum iuga.et q̄ngentas asinas.et cū ꝓbasz
patientiā eius addidit queꝝ ei duplicia p̄ter fi
lios Job vlti.quia ōr.fuerūt ei.vij.filij et tres
filie.Exquo patet q̄ ꝑles non fuit duplicata.
quia tot habuit quot ante.Scōm signum diui
ne liberalitatis est q̄ tribuit plus ꝑmissum im-
plendo.q̄ exp̄ssit ꝑmittendo.Sicut patet.Nu
meri.xvij.vbi dn̄s ꝑmisit moysi cum esset disse
sio de sacerdotio q̄ v̄ga illius quaz elegisset ꝑ
officio sacerdotis in crastino post allationē in
templū germinat et et plus tribuit.quia virga
non solum germinauit sed florzuit.et folijs dila
tatis amigdola ꝑtulit.Tertiū signū est q̄ pl⁹
tribuit quā rogatur.Sicut patet.iij.Regū.iij.
Et.ij.Paral.j.de Salomone qui ꝑmotus essz
in regem.et hostias deo imolasset.et nocte se-
quenti apparuit sibi dn̄s dicens.Postula q̄d
vis vt dem tibi.Cui rn̄dit.dn̄e deus ego suz ꝑpu
er puulus et ignorans ingressum meum⁊ exitū
meum et tu elegisti me regem super populuz tu
um qui inumerabilis est sicut arena maris.da
g̃ domine mihi corz docile vt discernere possuz
inter bonuz et malū.et sequit̄ q̄ placuit ista pe
titio.et rn̄dit ei per seip̄m.quia postulasti v̄bū
hoc et nō petisti dies multos.nec diuitias nec
animas inimicoꝝ tuoꝝ.sed sapiētiā ad discer
nendum iudiciuz.Ecce feci tibi ꝓm ꝓmones tu
os.et concessi tibi corz sapiens et intelligēs ita
q̄ nullus ante te fuerit similis tui.nec post ī fu
turo sit.Insuper que non petisti cōcessi tibi di-
uitias et sb̄stantiam et gl̄iam.Et si in p̄ceptis
meis ambulaueris longos statuam dies tuos
Ex hac hist̄oria patz liberalitas dei q̄ benigne
dat q̄n̄ petimus iuste.imo dat amplius q̄ peta
mus ꝑpter qō secure possum⁹ accedere ad ip̄m
et rogare in nomie ih̄u xp̄i.qui dicit hoc.amen
amen dico vobis.q̄ quicquid petieritis iuste
patrem in nomine meo dabit vobis.Sed licet
deus pater semp̄ petitōnē nostrā audiat ex sua
liberalitate cum iuste petimus necessario tn̄ ali
qua habemus nobiscum sumere que diligit ip̄e
et quibus habitis q̄libet abilis et idoneus p̄ca
torz ad ip̄m accedet.p̄mum est peccati imūitas
Omne em̄ pctm̄ mentē aggrauat.Sicut figura
tum est zacha.v.vbi vidit mulierē sedentem in
amphoza hn̄tem in oze suo massam plumbi.Et
dictum est ꝑphete.hec est impietas in signū q̄
omnis impietas seu iniq̄tas grauis est.iuxta il
lud p̄s.xxxvij.Quonia iniq̄tates mee sup̄gresse
caput meū.et si.o.gra.g.sunt s.me.Sz ecōtra
dicit Dam.q̄ orō est accessus intellectus in de
um.Nam qui vult orare p̄mo debet defect⁹ su-
os cōsiderare deinde ascendere ad eius libera
litatem q̄ hoc potest cōplere.Naz sicut legitur
iij.viij.q̄ Salomō edificato templo dixit si q̄s
cognouerit plagam sui corzdis.et extēderit ma
nus suas in domo hac.tu exaudies in celo dn̄e
ideo aliter describitur orō.Oratio est pi⁹ men
tis affectus in deum directus.Et iste q̄dem af-
fectus desideriū est.Nam glo.sup illud.j.thes
sa.vlt̄.Sine intermissione orate.dicit ip̄m desi
derium bonum orō est.Et si cōtinuum est desi-
derium cōtinua est oratio.affectus q̄ est oratio
in deum ōr dirigi ad modum nūcij.quia est ve
lut nūcius ab homine in deum missus.Qō etiā
ꝓbat glo.super illud p̄s.lxxxvij.Intret oratio
mea in ꝓspectu tuo.dicens.Uirtus magna pu-
re orōnis.Hic notatur que quasi ꝑsona q̄dam
ad deum intrat et mādata pagit.quo caro pue
nire nequit.Modo ad ꝓpositum orō est ascen-
sus mentis in deum.Et ꝑ Augu.in li.de spiritu
et aīa.Orō est mētis conuersio in deum p̄ pu-
rum et humilem affectum.Sed pctm̄ grauat ⁊
dep̄mit.patet g̃ q̄ peccatis g̃uati non p̄nt ascē
dere in orōne.quia simulātur auibus volare cu
pientib⁹ mole corpis aggrauatis quaꝝ vna est
structio.de qua dicit mg̃r li.xij.ꝓphetatū.q̄ ad
volatum alas erigit Sed ꝑpter ponderositatē
corpis a terra nullatenus se sustentat.qz pau-
cis pēnis induitur et magno corpe p̄grauatur
Sic sunt aliqui peccatis grauati et tn̄ p orōnē
se in altum erigunt.ideo talibus ōr Jaco.iiij.
Petitis et non accipitis eo q̄ mala petatis.et
hoc p̄mo ex pte orōnis.Secundo patet ex pte
acceptationis eius qui petit̄.Nam vt dicit gre
go.iij.q.vij.c.in graubus.Cum his q̄ displi-
cet ad intercedendū mittitur irati anim⁹ ꝑcul
dubio ad deteriora ꝑuocatur.Et Prouer.xv.
ōr.Uictime impioꝝ abominabiles dn̄o.⁊ vota
iustoꝝ placabilia.Et Crisō.Qui orat ⁊ peccat
non honorat deum.sed deludit.Nam tales si-
mulantur militibus qui genua xp̄o flectebant.
⁊ alapas sibi dabant.Joh̄.xix.Sed dicerz.a.
Nūquid orātes peccatores deus exaudit.⁊ vi
detur q̄ non.ex dicto ceci nati.Joh̄.ix.q̄ ait.
Scimus qz pctōres non exaudit deus.Sz cō-
tra hoc arguit gorra.sup Joh̄.dicens.Nōne
exaudiuit publicanū.Lu.xviij.Allexandrū pa
ganum de.x.tribubus iudeoꝝ.q.d.sic.de alle
xandro vide s̄.pte.j.feria vj.Judica.BB.D
ad hoc rn̄detur ex glo.dupliciter.Primo deus
non exaudit pctōres ad salutem.Alio mō de⁹
exaudit peccatores ꝑpter triplicem rationem
p̄mo ꝑpter eoꝝ faciliorē cōuersationē.secun-
do ꝑpter prosperiorem successum rerum tem-

pozalium ita vt eis eo ꝑsperius succedat in tẽ-
pozalibus. et per hoc ꝓtinabuntur eẽnis. Ter
tio ꝓpter maiozem alleuiationẽ eterne damna
tionis quã habebũt in futuro. ex hoc elice ad
quid ꝑsit malis ozatio sua videlicet vt facilius
cõuertantur. vt bona tempalia augmẽtanẽ vt
pene in futuro alleuiẽtur. Sed sanctus Tho. ij
ij. q. lxxxiij. ar. xvj. dicit. q deus ozõnem pctõ
ris ex bono nature desiderio ꝓcedẽtem audit.
Quia in pctõze sunt duo cõsiderãda. s. natura
quã diligit deus et culpa quã odit. Si g̃ pctõz
ozando aliq̃d petit vt peccatoz. i. fm desideri-
um peccati hoc a deo non exauditur ex mia.
Sed q̃nq̃ exauditur ad vindictã q̃ ꝑmittit de
us pctõzem adhuc amplius viuere in peccatis
Deus eñ negat quedam ꝓpitius que cõcedit
ꝓpitius. vt dicit Aug⁹. Ozõnem vero pctõzis
ex bono nature ꝓcedentem deus exaudit non
quasi ex iusticia quia peccatoz hoc non mereẽ
Sed ex pura mia obꝰuatis tamẽ quatuoz con
ditionibus vt videlicet ꝓ se petat ad salutẽ ne-
cessaria pie deuote et ꝑseuerãter. vnde Auguſ.
deus non hoztaretur nos vt peterem⁹ nisi da-
re vellet. Et Crisᵒ. Nunq̃ ozanti bñficia dene-
gat q̃ vt ozãtes non deficiant sua pietate insti-
gat. Ad dictum ceci nati dicit glo. q ipse non-
dum inunctus erat nec interius illuminatus.
et ideo falsum dixit licet se crederet verũ dixis-
se. Uel sic q ineffabiliter vez est q deus pctõ-
res non exaudit inq̃tum sunt pctõzes. iuxta il-
lud qõ dicit Jsiõ. Sicut nulluz ꝓficit vulneri
medicamẽtum si adhuc ferrum in eo sit. ita ni-
hil ꝓficit ozõ illi⁹ cuius adhuc pctũ in mẽte vl
odium manet in pectoze. Peccatoz aũt ozans
deum ꝓ remissione pctõz suoz cum cõtritiõe
iam eoipo non est peccatoz. iuxta illud pš. xx-
xj. Dixi ꝓfiteboz aduersum me iniq̃tatẽ meam
dño. et tu remi. iniq̃. pec. mei. et vt sic peccato-
res sepe exaudiũtur. Sed diceret quis. exquo
dicit supius Crisᵒ. Qui ozat et peccat cẽ. videẽ
q peccatozes ozando peccent cũ deludere de-
um graue sit pctũ. Respondeꝛ. verbum Crisᵒ.
intelligendũ est de ꝑsistentib⁹ in pctõ cum ꝓ
posito ꝑsistendi et de ozãtibus ꝓpter honozes
et ꝓpter questũ illi deludunt deum. iõ est do-
cumentum q q̃ ozare voluerit debet ꝓus ĩ coz-
de de peccatis cõpungi saltẽ cõtritione gene-
rali. De hoc in collatione patꝝ ȯr. Si volum⁹
ozõne in celum ascendere et super celestia pe-
netrare curemus vt mẽtes nostre ab omnibus
terrenis ꝛ carnalibus depurẽtur. ita vt nostra
ozatio ad deum possit ascendere nullo vicioz-ũ
E pondere ꝑgrauata. Secundũ q facit hominẽ
idoneum ꝓcatozẽ est animi humilitas que oz
nat ozõnem. q̃to eñ se hõ magis humiliat ꝛ ne
cessitates suas declarat tanto facilius ipetrat
quod implozat. Sic q̃n nos cozam deo fragili-
tatem nostrã et defectus nostros humiliter fa-
temur facile expedimur. Exemplum habemus
Heñ. xviij. de Abzaham qui supplicare dño, ꝓ-
ponens ꝑmisit humilitatẽ se puluerĩ siꝛando di
cens. Loquar ad dñm deum meũ cum sim pul-
uis et cinis. Jn huius g̃ figurã iudei ozare vo-
lentes se ꝓius humiliauerunt et cineres super
capita eoꝝ sparserũt. sicut in multis locis sa-
cre scripture repitur. iõ exauditi fuerũt ideo di
cit beatus Greg⁹. iij. moza. Ille deo verã ozõ-
nem exhibet. q̃ seipm quasi puluis sit videt. qui
sibi nihil vtutis tribuit. qui bona que agit eẽ ȯ
mia creatozis cognoscit. Qõ attendẽs iudith
dixit ix. c. Tu dñe cui humiliũ ꝛ mansuetozum
semp placuit deꝓcatio. Et pš. cj. Respexit
in ozõnẽ bu. et non spze. ꝑ. eoꝝ. Unde tam ꝓ-
nus est deus ad exaudiendum tales humiles q
eoꝝ p̃ces non expectat. sed etiã ad sola eoꝝ de
sideria inclinatur. iuxta illud pš. ix. Desideriñ
pauperꝝ exaudiuit dñs. Et intelligitur paupe-
rum. i. humiliũ. Quia dicit Aug⁹. Paupes spũ
sunt homines humiles et timẽtes deum et non
hñtes inflantem spm̃. Sed. d. a. exquo dic̃ pš.
Desideriũ pauperũ. nũqd tenẽt hoies hũiles F
vocaliter ozare. vel an sufficit eis solũ deside-
rare. ad quod dixerũt q̃dam q sufficit eis desi
derare. imo impfectionis esset vocaliter ozare
sumentes ꝓ se illud pš. ix. Prelibati desideriũ
pauperꝝ. Et talibus nõ esset dicendũ oza ꝓ me.
sed desidera ꝓ me. Sed hoc est erroneum eo q
xps legitur vocaliter ozasse et apli post repleti
onem spũs ozõnibus insistebãt. Sed verũ ẽ ꝓ
illo instanti quo mens rapiẽ in ꝓtemplationẽ ꝛ
gustum diuine dulcedinis tunc lingua conquie
scat et postea rediens ad se debet ozare invoce
sicut dauid q̃ ait. Uoce mea ad dñm clamaui ꝛ
exaudiuit me. pš. iij. Dicit sctus Tho. ij. ij. q.
lxxxiij. Uox adiũgitur ozõni tripl̃r. ꝑmo ad ex
citandũ interiozem deuotionẽ. qz mens in deũ
eleuatur ozãtis. secundo ad reddendũ rõnẽ de
biti vt videlicet hõ deo fuiat fm illud totũ qõ
habeat. i. non solum mente sed oze. Juxta illud
Osee. xiiij. Omnem aufer a me iniq̃tatem et ac
cipe bonum et reddemus vitulos labioꝝ nr̃o-
rum. tertio ex quadã redundãtia ab aĩa in coz-
pus et ex vehemẽti affectione. vnde pš. xv. Le
tatum est os meũ et exultabit lingua mea. Ter
tium quod facit idoneũ ꝓcatozẽ est verbi dei G
sedulitas. Congruum est vt qui vult a deo in o
ratione exaudiri. q ipe libenter audiat deũ qz
dicitur Prouerb. viij. Ego diligentes me dili-
go. Sic a simili ipe audiẽtes se audit. quia ipse
dixit predicatozibus. Lu. x. Qui vos audit me

audit. Et econtra qui verba dei non audit nec oro eius a deo exauditur. Teste Sapiẽte, puer xviij. Qui declinat aurem suam ne audiat legẽ oratio eius erit execrabilis. habitis g illis quibus homo fit idoneus ꝓcator. q̃ritur q̃d debeat petere vt a deo audiatur. ad hoc rñdetur ꝑmo q in oratione petenda est glia eterna gratia siue regnum et iusticia regni. Et hoc inuit dominus in hoc. Si quid petieritis patrẽ. Qd vicz ponderãs Aug⁹. in origin ali dicit. Illud enim dr esse quid qd est aliq̃d. tale autẽ est res spũal' Tempalia eñ et corpalia respectu spũaliuz q̃ si non sunt. Sic g vult dñs dicere q si spũalia petierimus cõsequimur. ideo dicit Math. vj. Primum q̃rite regnum dei et iusticiam eius. et hec omnia adijciẽtur vobis. Non monet dominus vt tpalia querãtur, ꝓpter tria. Primo qz ñ
b sunt digna peti. bona eñ infima sunt et incuruantur qui amant et querũt ea que incuruatio demonibus placet. Juxta illud Isa. li. Incuruare vt transeamus. Sup quo dicit Bern̄. Noli acqescere dicenti incuruare vt transeamus. non eñ est transiturus. sed grauiter te oppresurus. Sed certe qui sibi acqescunt in hoc pñt dicere seorsum illud ps. xxxvij. Miser factus sum et curuatus sum vsq in finẽ. ideo dicũt vba apli ad Collo. iij. Que sursum sunt querite. non que sup terram. Secundo qz tempalia debentur his qui hñt iusticiã regni. Justicia enim regni filios facit. filijs eñ debetur ꝓuisio. vñ super illud. et hec omnia adijciẽtur vobis. dic glo. q omnia sunt filioz. Lu. xv. Omnia mea tua sunt. et ideo hec oia adiciẽtur etiã non petentibus z querẽtibus. qbus si sbtrahãtur ad ꝓbationem, psunt. Si addãtur ad gr̃arum actionem. Tertio nescit hõ vtrũ expediat tempalia habere cum frequẽter possessoribus suis noceant. Quia dicit sapiens Prouerbi. j. Usque quo stulti que sibi noxia sunt rapiunt. Et sup illud ij. Chor. xij. Virtus in infirmitate perficitur dicit glo. Aug⁹. Cum ea que dñs laudat z ꝑmittit petitis. ab illo secure petite. illa eñ, ꝓpitio deo concedũtur. Cum aũt petitis tempalia cum modo petite et cum timore illud cõmittite vt et si, psint det. si scit obesse nõ det. Quid eñ, psit vel obsit medicus nouit non egrot⁹. iõ etiam dicit sanctus Tho. ij. ij. q. lxxxiij. Si lo-
J quamur de bonis spũalibus vt de vtutib⁹ gr̃a et gloria quibus nec potest homo male vti nec de se malum euentum possunt habere. talia absolute sancti petunt. sicut illud. ostende nob faciem tuam et salui erimus. Et ite. deduc me in semita mandatoz tuoz. Sed si loq̃mur de tempalibus dicendũ ꝑm Aug⁹. ad ꝓbam de orando deum. hoc licet orare qõ licet desidera-re. tempalia autem licet desiderare non q̃dem ꝓncipaliter vt in eis finem constituamus. Sz sicut quedaz ammicula quibus adiuuamur ad tendendum in beatitudinem. inq̃tum ꝑ eavita sustentatur. et inq̃tum nobis organice deseruiunt ad actus vtutum vt phs dicit. j. ethi. et iõ ꝑ tempalibus licet orare. Secũdo rñdetur ad hoc per gl'. sup illud Math. xxvj. orauit tertio eundem sermonẽ dicit. tria a nobis petẽda. tribus eñ vicibus orauit xps vt et nos a ꝓteritis peccatis veniam et a pñtibus malis tutelam et a futuris periculis cautelam oremus De ꝓmo Ecci. xxxviij. Filij inquit in infirmitate. s. spũali ne despicias teipm. glo. negligendo q̃rere remedium sicut negligunt aliqui. Sed ora deum deuote et ipse curabit te. s. vngento gratie. De secũdo Math. xxvj. Vigilate z orate ne ĩtretis ĩ tẽptatiõez. De ẽtio Lu. xxj. Vigilate oñi tpe orantes. vt digne habeami fugere. Tertio ad hoc rñdetur q in oratione petere possumus vt deus custodiat nos ab occasione peccãdi. Exemplo salomonis dicentis. Prouerb. xxx. mẽdicitatem et diuicias ne dederis mihi. tribue tñ victui meo necessaria. ne forte saciatus ad negandum illiciar et dicam quis est dominus? Et egestate compulsus furiam et periurem nomen dei mei.

De eadem dominica Sermo.

Usque modo

nõ petistis q̃q̃ petite z accipietis vt gaudium vr̃m plenum sit. Joh. xvj. Naturale est q animalia larga largiẽ impartiũtur ab eis rapta. sicut aquila z leo qui ꝑ dam raptaz alijs animalibus diuidunt. Sic g etiam largi homines larga dant munera. Sic patet de Allexandzo magno. quẽ cum quidam mendicus petisset ꝑ elemosina. dedit eivnaz ciuitatem. Et redargutus cur hoc faceret? respõdit. non attendo quid ei recipe competit. Sed quid dare cõuenit. iste q̃dem liberalis rex non solum petẽtibus dedit. sed etiam ad petendum monuit. sicut de hoc habetur in vitas phzorum. Cum quodam tempe diogenes occurreret Allexandzo et eum tanq̃ spernẽs ptransiret. dixit ei Allexander. o diogenes cur me ita despicj quasi mei non indigeas. rñdit ille. ad quid inquit indigeo seruo mei serui. allexander rñdit. quõ sum seruus serui tui. rñdit. ego refrenans cupiditates sbijcio eas vt mihi seruiãt. tibi autem cupiditates dñanr z seruis eis. g tuus es his q̃ mihi seruiũt. Cui Allexander. pete a me quid vis et dabo tibi. rñdit ille. q̃liter inq̃t a te petam cũ sim ditioz te. nã modicũ qõ hẽo ma-

gis sufficit mihi ꝙ tibi multum qđ habes. Spiritualiter Allexander interꝓtatur alleuãs tenebras. et significat xp̃m q̃ per suam b̃dictaz passionẽ alleuauit vel abstulit tenebras pctõz et illuminauit lymbũ electoz vt impleret illud Isa. ix. Populus gentiũ qui ambulauit in tenebris vidit lucẽ magnã. Et qz per interꝓtationẽ assimilatur Allexandro. et ideo etiaz ꝑ largitatis imitationẽ. Naz q̃ dixit Act. xx. Beatius ẽ dare ꝙ accipe. et hoc qđ dixit ope impleuit. Naz ipe dat escã omni carni. vt inqt ps̃. cxxxv. z in ps̃. cxlvj. dicit. Qui dat iumẽtis escã ipsoruz z pullis coruoz inuocãtibus eũ. Nam vt dicit glo. Pulli coruoz qz añ plumationẽ abli sunt non nutriuntur a parẽte. sed spernũtur. Deus autem roze celi in ore eoz misso nutrit eos. Et deꝰ noster ihs xp̃s ex sua liberalitate magna dat etiã ad similitudinẽ Allexandri q̃ ad petendũ istigat et informat sicut patet in vbis sancti euangelij ꝓassumptis. vsqz modo non petistis ꝛc. In his vbis saluatoꝛ tria tangit principaliter. primo negligentiã petitionis ibi. vsqz modo. secundo cõfidentiã exaudition̄is ibi. petite et accipiet. tertio finem intentiõis ibi. vt gaudiũ vestrum. Circa ꝓmum notandũ est q̃ hoies negligẽtes sunt in discendo moz sanctitatẽ. in discutiẽdo ꝓpriam puersitatem. in sufferẽdo ꝓximoꝝ necessitatem. in reuerẽdo dei maiestatem. et in petendo necessariã salubritatẽ. Primo ḡ sunt negligentes in addiscendo moz sanctitatez. vñ inueniũtur q̃dam assidui ad discendũ artiũ sb̃tilia, ꝓpter curiositatem et vanitatẽ. de his dic̃ ꝓpheta Hiere. c. ij. Ambulauerũt post vanitatem et vani facti sunt. Et b. Hiero. loquens de sb̃tilitate artium. in his inqt nulla securitas veritatis. nulla iusticie refectio repitur. Qui eñ in humanaz sciẽtiaz studio vacat. in infamia ꝓseuerat. hec ille. Quidã etiã inueniuntur assidui ad discẽdũ iura ciuilia, ꝓpter vtilitatẽ. que tamen sunt mobilia et humana tumultuosa et inflatiua et sine refectione. ciuilia eñ iura silicẽ et canonica mobilia sunt. quia ꝑ silitudines remotas ꝓceduut. ꝓpter qđ dicit Aug⁹. Leges nostre sunt tela araneaz. que fortia animalia transiittũt minus fortia et debilia retinẽt. ad hanc mobilitatẽ referꝛ illud Hiere. ij. Duo mala fecit ꝑplus meus dereliquerũt me fontem aque viue. et foderũt sibi cisternas dissipatas q̃ aquas continere non valebant. Mozaꝛ fons eque viue est scꝑtura sacra in qua ꝓtineꝛ viua aqua videlicet b̃ viuẽdi et seruiendi deo quã dimittunt q̃dam et fodiũt sibi cisternas ꝛc. Cisterna non valẽs cõtinere aq̃s est ius ciuile et decretũ q̃ hodie aquas sapie cõtinent et cras non cõtinebunt. quia cras abrogata erunt. et sic non sunt de lege diuina. de q̃ dauid in ps̃. c xviij. Justicia tua iustícia in eternũ. et lex tua veritas. Terrena etiã est scia iuris ciuilis z canonum. z sicut terra aque cõmixta impedit ne clare per eam videaꝛ. Ita terrenitas multos vtriusq; iurisꝑitos impedit ne recte iudicent et vitam suam negligant quod non fit in lege dei et sacra scꝑtura. ideo dr illi. q̃ tales lucratiuas scias studet et sectatur. Hiere. ij. Quid tibi vis in via egipti vt bibas aquã turbidaz? Est etiã scia illa tumultuosa et inflatiua. Nã intelligitur ꝑ siliquas porcoz quibꝰ filius ꝓdigus saturare cupiebat ventrẽ suuz. Lu. xv. nã silique porcoz inflant. Quidã insuper assidui sunt ad discendũ artẽ bellandi, ꝓpter strẽnuitatem et nesciũt q̃ varius est exitꝰ belli. ij. Reg̃. xj. Quidam artem negociãdi, ꝓpter pauptatẽ Sed ibi abundant mendacia. piuria. et furta. De ꝓmo et secũdo dicit Crisꝰ. lxxxviij. di. c. eij ciens. mercatoꝛ sine mendacio et sine piurio esse non ꝓt. Et eadẽ di. c. qñ non cognoui. dic̃ Aug⁹. Sed ait mercatoꝛ vel negociatur affero ex longinquo merces mercedẽ laboris mei. vñ viuã peto. quia dignus est mercenarius merce de sua. rñdit Aug⁹. de mẽdatio et piurio agit̃ non de negocio. ego eñ mẽtioꝛ non negocium hec ille. Tertio. s. de furto qđ fit ꝑcipue ꝑ fraudes quas faciũt circa stateras põdera z mẽsuras. Contra qđ ꝓuerb. xj. Statera dolosa abominatio est apud deũ et pondus equũ volũtas eius. et sic habes q̃ q̃dam inueniũtur assidui circa artiũ sb̃tilia, ꝓpter curiositatẽ iura ciuilia, ꝓpter vtilitatem. artez bellandi, ꝓpter strẽnuitatem. artem negociãdi, ꝓpter pauptatem que ad vite p̃tis, ꝓmotion ẽ et administrationem spectãt. Sed ad discendũ artem b̃ viuendi. et artem deo seruiẽdi. artem pctã cauendi. omnes q̃si se exhibent negligentes. de quibus Bern̄. li. meditationũ. in ꝓncipio. multi multa sciunt et seip̄os nesciũt. alios inspiciũt et seip̄os deseruũt. Deum querũt ꝑ ista exteriora deserentes sua interiora in quibus est deus. idcirco ab exterioribꝰ accedã ad interiora ab interioribus ad supioza ascendã vt possim ꝙgnoscere vñ venio aut quo vado q̃d sum. vñ sum. z ita a cognitione mei ꝓuenio ad cognitionẽ dei hec Bern̄. Et talibus q̃ negligũt discere b̃ vivere dicit apl̄s. j. thim̄. iiij. Noli negligere gratiam que in te est. Figura hẽtur Gen̄. xlij. Audiens iacob q̃ alimẽta vẽderẽtur in egipto dixit filijs suis q̃re negligitis audiui q̃ triticum venũdetur in egipto. vult figurare q̃ vbicũq; alimẽta aie sunt venalia q̃, ꝓpter nullã difficultatẽ dẽt hõ negligere. qz scia salutis nõ est nisi in egipto. Egiptꝰ interꝓtatur tenebre et significat theologiaz tenebrosaz et obscuram. de q̃ ps̃. xviij. Tenebrosa aqua in nubibꝰ aeris. vbi

dicit glo. i. obscura doctrina in pphetis ꝛ pdi catoꝛib⁹. Sz hāc doctrinā quasi null⁹ petit et addiscit. ideo p̄t dicere dñs vsq; modo nō petistis q̄cq̄. q. d. artes ſbtiles leges vobis vtiles bella et negociationes petitis que tñ quasi nihil sunt. Sed artē bñviuēdi q̄ repitur in theologice doctrina q̄ aliq̄d est nō petistis. Secundo sunt hoīes negligētes in discutiēdo ꝓpriā puersitatē Et sil'es sunt cuidā optimo senascalco in oꝛdinādo familiā alienā et magnoꝝ dñorum. Sz pessime sciuit de regimīe domus sue. vt dicit hol. lec. xxxviij. Et ſbdit. tales sunt plerīq; et tñ sp negligunt scipos q̄tas inq̄t sollicitudines hēmus ad discutiēdas ꝙscias alieas ꝓ q̄bus nō hēmus rñdere. nisi sim⁹ eoꝝ p̄lati ꝛ q̄tam pigriciā ad discutiēdas ꝓpꝛias ꝙscias. conscias nr̄as discutim⁹ vno die i q̄dꝛagesima cōscias vo ꝓximoꝝ ꝓ multos ānos. qđ tñ nl'ē qz pctm̄ est qđ est nl'. iō dñs dicit nob i vbo p allegato vsq; mō nō petistis q̄cq̄. q. d. qz soluz ꝙscias alioꝝ petit⁹ et discutit⁹. Sz vr̄as discutere negligitis. iō nolite negligere nolite cessare. Judi. xviij. q. d. nolite negligere ꝙscias ꝓpꝛias nolite cessare ꝓpriā puersitatē expurgare.

3 Tertio negligētes sunt hoīes in sufferēdo ꝓximoꝝ necessitatē. ꝙra quos ꝺr Deutro. xxij. ꝺ oñi re fratris tui si perierit et iueneris eā ñ negligas q̄si alienā. dic̄ em̄ gl'. res fratris nr̄i pit si icidit in latrones. Si ē depaupat⁹ fortuna si indiget ꝓ amoꝛe xp̄i. vñ nullo mō negligere tales dñt q̄ eos iuuare p̄nt. Sz rñdent sc̄lares se tales iuuare posse. sed nō sine dāno. Sz nūq̄d de⁹ nō est potēs recompēsare damnū ꝙstatq; q̄ iustus est. Sz certe ꝓuerb. xij. Qui negligit damnū ꝓpter amicū iust⁹ est. ḡ talē iustū necessario de⁹ remunerabit. qz dicit ps̄. xxxvj. Nō vidi iustū derelictū nec semē ei⁹ querēs panez Sz qz nōnulli sunt negligētes in ſbuentiōe ꝓximoꝝ. q̄ aliq̄d est ꝛ apud deū magna. iō dicit h̄ saluatoꝛ. vsq; mō nō petistis. i. desideraſtis q̄c q̄. i. vitā eternā. s. dando elemosinā. qz p elēosinam puenit ad vitā eternā. qz ſm Amb. sola

2 N elemosina est comes defunctoꝝ. Quarto sunt hoīes negligētes i reuerēdo dei maiestatem. ꝛ hoc h̄ñt timere curati et spēal'r p̄lati et q̄cunq; alij in mīsterio dediti. cuiusmōi sunt oēs clici ꝛ q̄cunq; religiosi. ꝛ tñ si ꝙsiderem⁹ hi sunt q̄ negligēti⁹ agūt. iux̄ illō. ij. pal. xxiiij. Leuita ꝛ sacerdos egerūt negligēti⁹. istis tñ p̄cipit̄ Deut̄. viij. Obſua et caue ne aliq̄n dñi dei tui obliuiscaris ꝛ negligas mādata ei⁹ atq; iudicia. Negligētiā cāt i istis nimia frequētia assistēdi deo qz nimia familiaritas ꝙtēptū parit. Attn̄ ꝙra tales ꝺr. ij. pa. xxix. Nolite negligere filij mei vos elegit de⁹ vt stetis coꝛā eo. Et nota q̄ non solū clici negligētes i reuerēdo dei maiestatez imo et laici. iō negligētiam talē expellit dñs a liqn̄ flagello ꝓcussionis. aliqn̄ ſbtractiōe ſbstātie tpalis. dicit em̄ Aris. li. vj. aīaliū. q̄ aquila pullos suos iā adultos ꝓuocat ad volandū super eos volitādo. et si ad exeūdū pigritauerit eos rostro ꝓcutit ꝙcibū ſbtrahēdo et exire eos deinde sic expellit. Sic aq̄la xp̄s q̄ ꝓuocat ad volandū pullos suos. Deutro. xxxij. Pulli em̄ sui sunt hoīes a se creati vl̄ fideles baptismate regenerati. quos tā vbis q̄ exēplis ꝓuocat ad volādū. i. ad deū reuerēdū ꝛ amādū. vbis q̄dē cū dic̄. vsq; mō nō petistis q̄cq̄. q. d. vsq; mō ñ reueriti estis p̄ez meū. ꝛ hoc etiā nob obiicit p̄ Malach. j. Si ḡ p̄ ego suz vbi ē honoꝛ me⁹ et si dñs ego suz vbi ē timoꝛ me⁹. Qđ aūt negligētes hacten⁹ fuim⁹ i reuerēdo dei p̄ris maiestatē. patz ex illo q̄ dicit nō petistis q̄cq̄. Naz reuerētia q̄d est. i. aliq̄d. qz gl'ificationē acq̄rit ſm illd. j. reg. ij. Quicūq; honoꝛificabit me gl'ificabo euz. et q̄ ꝓtēnit me erit ignobilis. ꝛ hāc gl'ificationē verendo p̄rem hucusq; ñ petiuim⁹ iō xp̄s nos iterdū flagello ifirmitat⁹ vl̄ aduersitatis ꝓcutit ꝛ bona tpalia ſbtrahit vt q̄ deū in ꝓſpitate reuereri noluim⁹ saltē in aduersitate reueremur. Quito hoīes sunt negligētes in petēdo necessariā salubꝛitatē. Cū fu⁹ aliq̄s fuit alicui dño liberali q̄ ē ꝓn⁹ ad petita audienda talis nō dēt esse negligēs in petendo. et p̄cipue dēt hoc facere in meridi e. post q̄ dñs p̄ādiderit ꝛ iā q̄euerit iocūdiq; ai fuerit. qz talis hoza est ꝙgruētioꝛ ad petēdū et si tūc nō petierit. ſz negligēter se habuerit i damnū suū cedit. Moralit̄ q̄libz hō a deo creat⁹ ē fu⁹ dei factus ad deo fuiendū. Sic̄ de hoc dic̄ mḡr li. ij. dis. j. Et si inq̄t q̄rit̄ ꝓp̄t q̄d. i. ꝓpter quā cām finalē creata sit rōnalis creatura. rñdet̄ ad laudādū deum vel ad fuiēdū ei vl̄ ad fruendū eo. Et infra fact⁹ angel⁹ siue hō ꝓp̄t deū ꝺr eē. Nō qz creatoꝛ de⁹ ꝛ summe bon⁹ alt̄utriusq; i. angeli vel hoīs idiguerit officio qz bonoꝝ nr̄oꝝ nō eget sed vt seruiret ei et eo frueretur cui seruire regnare est. in hoc em̄ ꝓficit fuiens non ille cui fuitur. et dauid hoc ꝓpendēs ait in ps̄. cxviij Seru⁹ tu⁹ ego suz da mihi itellectū dñe. Jste i q̄ fuus vicz hō fuit largo dñovicz deo gl'ioso de quo loquēs Xp̄s. xxvj. q. vij. Alligant vbi p̄familias larg⁹ est. dispēsatoꝛ nō dēt esse tenax vbi ꝓ patrēfamilias potest intelligi deus p̄r. Sz ꝓ dispēsatoꝛē xp̄s ihs. q. d. Exquo pater largus est ꝛ filius largus est qz seq̄tur p̄ez sua ples. Mō qz ille dñs est largus seq̄t q̄ ad dandū est ꝓn⁹ ꝛ certe ꝓnioꝛ ad tribuēdū q̄ nos ad petendū. q̄re non debemus esse negligētes in petitionibus. ne nos arguat quasi negligentes et dicat. vsq; modo non petistis quicq̄.

Dnica quinta post pasca

Accedamus ꝯ ad dominuꝫ glie et petamus in meridie. Mozaliter p meridiez in quo sol lucz feruẽtiuſ intelligitur tẽpus gratie in quoveruſ ſol ſplendet nobis clementioꝛ. in hoc meridie gr̃e dẽs veniã petere qꝛ iam dñs ab ira ſua ꝙ uit et iocũdi animi exiſtit. iõ Sapiẽs hoꝛtatur Eccl̃i. xxxviij. quẽlibet vt in pñti deũ. p curãdis peccatis petat. cum dicit. fili in tua infirmitate. ſ. ſpñali q̃ infirmꝰ es a peccatis tuis in ania non deſpicias. ſ. negligere teipm. Sed oza deũ et curabit te. Et b. Hiero. xiij. q. ij. c. in pſenti. In pñti inqt ſeculo ſcimus ſiue ozõnibus ſiue cõſilijs inuicẽ nos poſſe adiuuari. Cum autem añ tribunal xpi venimus nec Job nec Daniel nec Noe rogare poſſe. p quocunqz. ſed vnũquẽ qꝫ poꝛtare onus ſuũ. p Job intelligit glo. cõiugatos. p Danielem vgines. p Noe ꝓlatos eccleſiarũ. q. d. neqꝫ cõiugati. neqꝫ vgines. neqꝫ ꝓlati pñt iuuare poſt moꝛtẽ quenq̃ ozõnibus ſuis ſi in peccato moꝛtali abſceſſerit. Et certe illis qui hic ꝓ peccatis ſuis delendis dñm nõ petunt ſed in eis decedũt dicit dñs vſqꝫ modo non petiſtis q̃cq̃. iõ nunc petẽtes non exaudiam. ite maledicti in ignẽ eternũ. iõ petamus h̃ potius curari et pctã noſtra per tribulationez ablui q̃ ibi eterno ſupplicio damnari. Sic q̃dã impatoꝛ noie Mauricius. ſicut refert Uinc̃. in ſpe. hiſ. li. xxiij. c. xviij. et Hugo floziacen̄. mauricius auguſtus inqunt. mallebat in hoc ſeculo facinerũ ſuoꝝ coꝛpali ſupplicio vindictã ꝓſoluere q̃ toꝛmentis infernalibꝰ ſeu gehẽnalibus cruciari. et hoc quotidie in ozõnibus ſuis p̃cabatur. Quadã nocte dũ in ſtratu ſuo eſſz vidit p ſomnũ añ ſe ſtare eneã ſaluatoꝛis effigiẽ que erat ante poꝛtã pallacij. Ex qua emiſſa eſt voꝛ date mauriciũ. Et exhibuerũt eũ q̃dã iudiciarij miniſtri. tunc ait ad eum ſaluatoꝛis imago. vbi vis reddam tibi mala q̃ meruiſti h̃ an in futuro? Et ille. o curatoꝛ inqt hominũ dñe h̃ potius q̃ in illo. tunc iuſſit diuina voꝛ tradi euz t conſtantiam eius vxoꝛẽ et omnẽ cognationem eoꝝ foce militi. Expgefactꝰ aũt miſit ad accerſiendum Philippum generũ ſuum. Cui dixit. Scis inter agmina noſtra aliquẽ militem noie Focam. et ille. ſcio vnũ. Et impatoꝛ. cuius ẽ q̃litatis. qui ait. iuuenis eſt tumidus et temerarius. et ſic reſeruit Philippo ſomnũ qõ viderat poſt hoc mauricius in hoſtili terra poſitus cũ milites ſuos a rapinis abſtinere compellerz focam rogare ceperunt vt imperij regimen ſuper eos acciperet qui regalem purpurã aſſumpſit Qõ audiens Mauricius ceſſit et in quãdaz ſiluam mari contiguam fugit. in qua cum vxoꝛe ſua et quinq̃ filijs iuſſu Foce ceſaris eſt interemptus. Quantum ad ſecundum ponit confidentiam exauditionis cum hoꝛtatur ad petendum et pꝛomittit petitoꝛes exaudire dicẽs. petite et accipietis in veritate ſic eſt ꝙ vnuſquiſq̃ hominum libentius faceret laboꝛem iſtum quem poſſet complere invna hoꝛa ſine graui ſudoꝛe. de quo dareꝰ ſibi vnus groſſus q̃ illuz laboꝛem grauem quem vix poſſet perficere integra die. de quo ſibi daretur dimidius groſſus. Mozaliter inter coꝛpozalia opera exterioza oratio eſt facilima. quia facilius eſt ozare q̃ ambulare fodere vel arare. Si autem pꝛiuaretur quis lingua adhuc poſſet mentaliter peterevel arare. Sic licet inter coꝛpozalia ſit opus facilimum habet tamen maius pꝛemium. Qõ patet ex verbis Bernardi. qui ſic ait. Quid ozatiõe pꝛecioſius que deo eſt ſacrificium. angelis ozganum. ſanctis conuiuium. ozãtibus pꝛeſidiũ. contritis vngentum. reis ſcutum. penitentibuſ remedium. hoſtibus iaculum. et intellige tam viſibilibus q̃ inuiſibilibus. quia hoſtes viſibiles etiam fugant deuote ozatiões. vt triũphẽt ozantes. Nam Exoꝺ. xvij. Ozante Moyſe et manus deuote eleuante vicit populus iſrael. Sic etiam Joſaphat rex iuda videns contra ſe filiozum Moab multitudinem et Ammon venientem timoꝛe perterritus ſe ad ozationem cõtulit. et victoziam obtinuit. ij. Paral'. xx. Sic ſancta mulier Judith intendens vincere t decapitare Holofernem pꝛincipem iudeoꝝ hoſtem pꝛius ozauit pꝛo victoꝛia. Confirma inquit me domine deus iſrael t reſpice in hac hoꝛa ad opera manuum mearum. et hoc qõ credens per te fieri poſſe cogitaui perficiam Et p pter hanc ozationem dominus ſibi victoziã dedit. et hoſti ſuo caput ſuum amputauit Judith xiij. Ut ergo nos et hoſtes noſtros ſupemus. docet nos dominus in verbis pꝛedictis vt ozemus vl̃ petamus dicens. Petite et accipietis. In quo quidez verbo ad duo hoꝛtatur. pꝛimo ad inſtantiam ozationis ibi. Petite. ſecundo ad fiduciam impetratiõis ibi. t accipietis. De pꝛimo eſt notandũ. Hol. ſuper li. ſapi. lcc. ccij. Ozatio deuota eſt mozaliter ſcala noſtre aſcẽſionis. ſcutum noſtre defenſionis. nuncius noſtre legationis. et redditus noſtre ſbiectionis p̃mo eñ eſt ſcala nr̃e aſcenſiõis. p hãc eñ aſcẽdimus ad deñ et a terrenis ad celeſtia nos eleuamus. de hoc b. Aug⁹. in tractatu de ozatiõe in fine. quid ozõne ꝓclariuſ. q̃dvite nr̃e vtiliuſ q̃d in tota religione noſtra ſbliniuſ. Ozõ eſt q̃ nos xpianos. puocat. ozõ q̃ cum deo loquimur q̃ patrẽ dicim⁹. q̃ vniuerſa deſideria noſtra in cõſpectu maieſtatis eius effundimus. Ozatio eſt que celos penetrat. nubes tranſit. dei aures attingit. Jõ dicit Sapiens Eccl̃i. xxxv. ozõ

humiliantis se celos penetrat. Sed dubiuz pt
P esse quid intendim⁹ cũ deũ oram⁹ rñdet .s. tho.
ij.ij.q.lxxxiii. Deum oramus vt nõ diuinã dis
positionẽ ĩmutemus. Sed q impetrem⁹ quod
deus disposuit per oraciones sanctoz esse implen
dum .s. q hoies postulãdo mereãtur accipere
qd eis oipotens de⁹ disposuit ante secula dare
Et ad hoc sonat Robertus q non intendimus
dispositionẽ diuinã ĩmutare sed magis instare
vt cõpleatur .non g cum oramus deum mutare
pponimus vel ad nos inclinare. Sz magis nos
ad deũ leuare et nostrã volũtatem suo bñplaci
to cõformare. Et hoc pulcre declarat dyonisi⁹
de di.nomini .sb duobus exemplis .pmum ẽ ta
le. Si imaginemur vnam cathenã luminis ♂ ce
lo pendentẽ et nos extẽdamus man⁹ nitamur
illã ad nos trahere nõ faceremus eam descen
dere ad terrã quia sursum esset et deorsum eq̃
liter. Sed per eam nosmetipos ad superna tra
heremus. Sic est in pposito de oraõne. Secũdũ
exẽplum est tale. Si essemus in naui existẽte in
aqua et teneremus funes fortes ex quadaz pe
tra ĩmobili ad nos extensas et sic nobis in au
xilium non ad nos petram. Sed nosipsos r na
uem ad petram traberemus. Sic cum oramus
non trahimus ad nos ĩmobilem dei vtutẽ sed
nos potius trahim⁹ ad deum. Secundo oraõ ẽ
scutum nostre defensionis. Narrãt bistorie bri
Q tonum q rex arcturus illustris depictam ha
buit infra scutum imaginem vginis Marie bñ
dicte filium suum in brachijs baiulantem. Ad
hanc g imaginem quotiens in pressura belli in
ciperet fatigari respexit et ex eius intuitu stati
recenter vires reaccepit. Nam in li.vij.c.v. ór
q clipeus prestenvocabatur in quo imago san
cte dei genitricis depicta hẽbatur. Moraliter
isto mõ debet scutũ nre oraõis oranti .vtvideat
intrinsecus hre imaginẽ vginis Marie bñdicte
Si eñ imaginemur vginem Mariã bñdictã in
interiori pte stantẽ ipa videt qsi scutuz deferre
hoc est qsi scutũ oraõnis sibi imponere vt ipa di
gnetur oraõnẽ nram portare et xpo pñtare Nã
qcquid ipa filio suo offert necessario est accep
tum .iõ dicit b. Bernñ. sup missus est. Certe frat
qcquid est illud qd deo offerre putas marie cõ
mendare mẽmento vt eodẽ alueo ad largitorẽ
gre supra cedat quo tibi influxit. Et addit Ro
bertus bol. oraõnẽ nram duo dñt cõplere. vicz
xps et maria qz dicũt grãmatici q inẽ pteroraõ
nis pncipaliores sunt nomẽ et verbũ. Inẽ no
men et vbũ talis differẽtia est. qz nomẽ signifi
cat sbstantiã cũ qlitate et sine tpe. vbñ aũt sig
nificat psonã agere vel pati aliqd cũ tpe. de na
tura etiã nois ẽ reddere suppositũ ipi vbo. De
fõne vbi est nomẽ regere sibi in oraõe supponẽs
Moraliter q nostra oraõ inueniat ♀grua et p
fecta necesse est q ex nomine et vbo cõponatur
Uerbũ aũt qd nostre oraõni cõiungi debet est il
lud vbum qd caro factum est Joh .j. istud vbũ
psonã significat .s. filij dei. Signat etiã cuz tpe
quia cũ venit plenitudo tempis misit de⁹ filiuz
suũ .ad Gal.iiij. Et mgr idẽ ponit .iij. sentẽtia
di.j.c.j. Sil'r illud vbũ tam actionẽ q passionẽ
importat. Isti⁹ em vbi actione sunt cũcta crea
ta. Sz ipius passione sunt oia reformata. No
men aũt etiã nram oraõnem ingredi dẽt. Sed qd
est illud nomẽ qd vbo in nostra oraõne dẽt ♀iun
gi. Reuera nõ inuenit nomẽ sb celo qd isti vbo
cõueniẽti⁹ cõiungi possit. qm illud de quo Lu.
j. Et nomẽ vginis marie. maria ecce sbstantia.
vgo ecce qlitas. et significat sine tpe. causa cu
ius est ista. qz Aris. iiij. phisi. dicit. q tps est cã
corruptiõis et oia corrũpunt et labũtur in tpe
Iste em mulieres q pmo sunt vgines r postea
fiũt mres. sed nõ sine corruptione r generatõe
certe iste sunt vgines in tpe. Sz hec bñdicta et
singlaris vgo. q vgo pepit r post ptũ vgo pman
sit ipm quẽ genuit adoravit. Reuera ipa ẽ vgo
sine tẽpe. Sic testat metrista. Tẽdit ad ethera
vgo puerpa vgula iesse. Nõ sine corpe sed sine
tpe trãsit ad esse. hẽmus g nomẽ et vbuz .p nra
oraõne formãda. Sed vt inẽ hoc nomẽ et vbũ oi
moda ♀gruitas oñdatur. restat videre. quõ et
qñ illõ nomẽ huic vbo suppositũ reddit. r quõ
nomẽ ab eodẽ vbo regimẽ recipit. Reuera ca
rissimi qñ ista bñdicta vgo maria ab eterno pdesti
nata et sctificata et dei filio cõsecrata. et cũctis
creaturis ppposita et ab angelo extitit salutata. et
hoc nõ obstãte ipa qsi vniuers suppositũ semet
ipaz .sz tunc reddidit suppositũ .qñ dixit. Ecce
ancilla. rẽ. Et certe eadẽ bũilitate q sic suppo
sitũ reddidit. regi a vbo ♀uenienẽ petiuit qñ sb
dit. Fiat mihi scom v. tuũ. Ex istis hẽtur q xps r
maria tãq nomẽ et vbũ cõplent oraõnẽ. iõ stati
p⁹ xpo cũ or. Saluator mõi adiuua nos .sb dit
Sctã maria ora .p nob. Tertio oraõ est nuncius
nre legatiõis. iuxt illud Aug. sup ps. oraõnis pu
re magna ẽ vt⁹ r velud nũci⁹ fidelis mãdatũ p
agit et illuc penetrat quo caro neqt peruenire
hec aug⁹. Et qz oraõ ẽ nũcius. iõ aliq sunt neces
saria q cuilibz nũcio necessaria etiã eẽ videntur
pmũ ẽ familie dñi ad quẽ mittit dilectio Si eñ
familiã dñi diligit nũciũ facili⁹ ducit eũ ad dñz
vt suũ expediat negociũ. sic patz ♂ familia im
patoz .regũ. pncipũ. atq baronũ. Moral'r fa
milia regis sũt paupes. sm illõ ps. ix. Tibi em
derelict⁹ ẽ paup .s. i familiã. Qui em ill' dat mu
nera eleosinaz facile pducit ad deuz qm ipoz
ẽ regnũ celoz. Math. v. et sic facile i oraõe sua
exaudit. iõ hortat nos Isa. lviij. dicẽs. Frãge

esurienti panem tuum. et egenos et vagosqz induc in domum tuam. operi nudum et carnem tuam ne despexeris et tunc inuocabis et dñs exaudiet. clamabis et dicet ecce assum. Ecōtra dicitur Prouerb. xxj. Qui obturat aurē suam ad clamorē pauperū. et ipse clamabit et nō exaudietur. sup quo dicit Pe. Rauaneñ. Quis īmisericors mīe dign⁹. aut quō miaz ꝓseqūt ꝙs. q̄ hanc nō exhibuerat miserādis. Secundū ē cyrographi allacio. qz legit Thob. v. q Thobias iuni or quē mittebat pr̄ quasi nūciuz in rages ciuitatem medoz ad gabelū accepit secum cyrographum. p pecunia repetēda. Mozal'r Thobias interp̄tat⁹ duct⁹ ad luctū. et significat quēlibet xp̄ianū hoiez q̄ duct⁹ est i luctū hui⁹ mūdi vbi risus doloze miscebit. z extrema gaudij luct⁹ occupat. Prouer. xiiij. Hic inq̄ mittit ozōnem suam quasi nuncium ad gabelum q̄ interp̄tat vallis dñi vel collis diuin⁹ et significat celū. iō recipe debet secū cyrographū et ille cyrographus est inocētia baptismalis vel pctō̄z īmu-
℟ nitas. de q̄ s. N. L. Et hāc si habuerimus cito exaudimur alias nō. Quia sicut dicit ps. lxv. Iniq̄tatem si aspexi in corde meo nō exaudiet de⁹. s. ozōnē meā. iō dic̄ Aug⁹. Ozō si pura fuerit celos penetrat et vacua nō redibit. Tertiuz est pacis certitudo. qz si cū nūcio etiā mitteret discordia palam est q̄ petitio ꝓcessuz nō habebit. Sic etiā si hō hēt discordiā cū ꝓximo. ꝙmittit ad dñm ozōnē suā q̄si nūciū. notū ē q̄ deus ip̄m nō exaudit. qz dicit Hugo de san. vic. Ibi ois aufferet gr̄a vbi scelerata regnat discordia iō dēt hō cōcors esse cū ꝓximo. vt sic cōcordet cū deo. et sic exauditōis spes est. iō dic̄ sapiēs Eccl̄i. xxviij. Dimitte ꝓximo nocēti te. et tūc ꝺ ꝓcāti tibi pctā soluēt. Et Marc. xj. dixit dñs Dū stabitis ad ozandū dimittite si quid hēt⁹ aduersus aliquē vt p̄r vr̄ q̄ in ce. est di. v. pctā. v. q̄ si vos nō dimiseritis. nec p̄r. v. q̄ in ce. est di. vobis pctā. v. iō in ozōne dñica Math. vj. dicimus ozādo. dimitte no. de. nr̄a. si. et nos di. debi. nostris. q. d. dñe si cōcordam⁹ bñ cū ꝓximo nostro. et ex ꝓsequēti cū deo. iō dimitte nob̄ debita nostra. Quartum est petēdi discretio. Si em̄ nuncius discrete petit dñs eū a d quē missus est eo citius exaudit. Sic si nunc nostre legationis iuste et discrete peteret eum altiss⁹im⁹ vtiqz exaudiret. Si autem indiscrete petit. de⁹ nō exaudit. Sicut patet de petitione zebedei filiorum qui petierum per matrem vt vnus sederet ad dextram et alius ad sinistram in regno suo scilicet tempali. id circo non sunt exauditi. Sz merebant audire nescitis quid petatis. Sicut patet Math. xx. Similiter hētur de paulo. ij. Chor. xij. Qui petist vt auferet ab eo stimul⁹ carnis sue. et qz indiscrete petijt z saluti sue cōtrarium. ideo non fuit exauditus. Sed dixit sibi dñs. sufficit tibi gratia mea. ideo dicit Gre. digne in sua petitiōe non exauditur q̄ hoc petit q̄ saluti sue non expedit. Quapropter dixit et saluator in p̄ti euangelio. Si quid petieritis patrem meum in nomine meo dabit vobis. qō exponit Grego. in nomine xp̄i petit qui saluti sue necessaria petit. et quid hoc sit innuit cum dicit. Ut gaudiū vestr̄z plenū sit. vbi dic̄ greg⁹ q̄ gaudiū plenū desiderat illud petat qō finez non hēt. et cui nullus mereor appropiat. Quitum est petitiōis ꝓtinuatio sicut fecit cananea Math. xv. q̄ totiēs repulsa. clamare nō cessabat. et sic xp̄us tandē eā exaudiebat dicens O mulier magna ē fides tua. fiat tibi sicut vis. iō dicit dñs Lu. xj. Si pseuerauerit pulsans dico vobis. Si nō dabit illi surgēs eo q̄ amicus ei⁹ sit. ꝓpter improbitatē. tñ ei⁹ surget. et dabit illi quocquot habet necessarios. Sup quo dic̄ augus. ne deficias in ozōne de⁹ qō cōcessur⁹ ē nō negat. si differt. Quarto iō ē petendū z ozādū qz ozō ē redditus nr̄e sbiectionis. Cadit em̄ ozō sb̄ p̄cepto. Et dic̄ Ulric⁹ q̄ ad ozōnē mentalez hō teneť ex iure naturali qō artat hoiem vt disponat se ad ea sine qb⁹ n ō est salus. Et ad hoc ius accedit autoritas xp̄i dicentis. Luc. xviij. Oportet sp ozare. Sup quo dicit Crisᵹ. Oportet necessitatē dic̄. ad vocalē v̄o orōnē seu cum cātu nō teneť q̄s ex p̄cepto diuīo. sz ex statuto eccl̄e. q̄ missas et horas canonicas indixit. mistris eccl̄e. vl' ex iūctōne ꝓfessoris. p satisfactione pnie ꝓcordat tho. i. iiij. di. xv. Et dic̄ hol. vbi s. Qō ozō cadit sb̄ p̄cepto determinate q̄dē q̄tū ad mīstros eccl̄ie. q̄ ad horas canōicas obligātur. qz fm Uuilh. Idcirco a laicis dati sūt reddit⁹ clericis. vt in officio ip̄as vices supplent laicoz. et ideo bñficiati tenētur ad horas non solū ex statuto eccl̄ie sz etiā ex obligatione iusticie. Et qz ordinē sacz nll'us dz ꝓferre nisi bñficiato. vl' ei q̄ ad suū p̄rimoniū loco eccl'iasticoz redditū voluerit ordinari. ex de p̄bē. Eps. z. c. cū scōm. iō q̄libz hñs ordinē sacz tenetur ad horas canonicas. qz eccl'ia ordinādo ip̄m intēdit eū ad hoc mīsteriū obligari. Et ex hoc seq̄tur. q ois ordīat⁹ ordinib⁹ maiorib⁹ teneť ad horas etiā si bñficiū nō hēt. exquo recepit ordies z ptātē spūalez. teneť etiā ex spūali deo fuire z ministrare. hoc autē facit dicendo horas nisi habuerit legittimū ip̄edimētū puta ꝓp̄ defectū visus vel infirmitat⁹ vl' pauptatē qz libro carz. recōpēset tñ ꝓ eq̄lēs ꝓ psalmos vl' ozōnē dñicā. Et si nullū ip̄edimētū hūerit peccat mortaliť si obmiserit horas canōicas vt dicit Innocē. in extra. de cele. mis. c. Dolentes.

Et addit ꝑbiter diacon⁹ vel ſbdiacon⁹ vel qui cunq; bñficiat⁹ tenetur dicere horas canonicas Et ōr bñficiat⁹ �means aliquos qñ cū effectu ꝓcipe poteſt fruct⁹ bñficioꝝ ſuoꝝ in toto vel in ꝑte. Scōm vō alios intelligit qñ ius hēt repetendi hec innocē. Cōcordat etiā henric⁹ de gandauo in qōlibeto. q tales tenent dicere alias peccāt mortaliꝝ obmittēdo. niſi rōne infirmitatis vl alteri⁹ cauſe legittime impediti. quia in. c. dolentes diſtricte ꝓcipit. cum ōr. diſtricte ꝓcipimus in vtute obediētie vt diuinū officiū nocturnum pīter et diurnū. q̄tū dñs eis dederit ſtudioſe z deuote celebrēt. ꝓceptū aūt obligat ad mortale Sz d. vtq; cl̄ici tenētur horas dicere deuote. ad hoc dicūt doc. deuotio dupliꝝ ꝑt intelligi. Uno modo ſuauitas mētis eleuate in deū ꝑ cognitōnem z feruentē dilectionē. et hāc generat caritas vel donū ſapie. et hec ē rara. Alia ōr habitualis relatio boni opis in deū. vt cū qs faciēs aliqd bonū ꝓſideret vt illud faciat ꝓpter deū. Tertō ōr habitualis relatio in deū. vt cū qs nō cogitāt de deo facit aliqd bonū. reꝯlitus tñ qliter hoc faceret. diceret q ꝓpter deū. Prima deuotio ē pfectioniſ. ſecūda ē ꝓgruitatis. tertia neceſſitatis. vñ q tenent horas dicere tenent eas dicere deuote. ſaltē loquēdo de tertia deuotiōe. et ſic intelligi ꝑt li deuote in c. dolētes. Et licet cl̄ici in ſacris ordinib⁹ bñficiati ſiue nō bñficiati tenent ad horas canonicas determiate. Oēs tñ laici tenent ad orādū indeterminate qz ois hō tenet ſuā ſalutez ꝓcurare qd ſine orōne adulto non cōcedit. et iō orare vocaliter vel mētaliter eſt de iure nature. z reducitur ad tertiū ꝓceptū ꝺme tabule. Memēto vt diē ſabbati ſctifices. Tps vō orādi inſtituit laicis ex ſtatutis canonum. dieb⁹ feſtiuis qñ tenent diuinis officijs intereſſe vt miniſtris ꝓ pplo orātib⁹ ſuā intētōez ꝓfirmēt. vt dicit Tho. in. iiij. diſ. xv. Et qz orō eſt ſcala nře aſcēſionis. ſcutū nře defenſionis. nunci⁹ nře legatiōis. z reddit⁹ nře ſbiectiōis. Idcirco dñs hortat h ad orōnez cū dicit petite. Sz h querit vbi ſit orandū z ad hoc dicunt doc. q vbicq; orādū eſt cū vbicq; fiūt ꝓcla z vbi q; dei indigem⁹ auxilio. ꝓpter qd dicit apl's. j. Thi. ij. Uolo g viros orare in oi loco leuātes puras man⁹. Spūaliꝝ tñ loc⁹ idone⁹ ad orandū eſt loc⁹ ſacrat⁹. qz dic̄ Iſi. de ſum. bo. Orō pr uatis locis oportuni⁹ ōr. iō dicit dñs Mat. vj. Tu aūt cū orueris ītra in cubiculū tuū z cluſo oſtio ora patrez tuum. z hoc qd xp̄s de loco orōnis docuit exēplo et ope oñdit. Nā Math. xiiij. hētur q ipe dimiſſa turba aſcēdit i mōtez ſolus orare. Et Marc. j. ōr q abijt in deſertuz locū ibiq; orabat. Et Lu. xxij. Auulſus ē a diſcipulis q̄tū eſt iact⁹ lapidis et poſitis genib⁹ orauit. Sz magis ſpēalis loc⁹ et idone⁹ ad orādum eſt templū materiale dedicatuz. iuxt illud Iſa. lvj. Math. xxj. Domus mea domus orationis vocabitur. Et. ij. Parali. vij. Oculi mei erunt aperti et aures mee erecte ad orationem eius qui orauerit in loco iſto. elegi em et ſctificaui locum iſtum vt ſit ibi nomen meum in ſempiternum. Sed diceret aliquis que z quot ſunt impedimenta orationis. reſponde q ſunt multa. Primuz eſt peccatū orantis. Iſa. j. Cū multiplicaueritis orationes veſtras non exaudiā. manus em veſtre ſunt plene ſanguine. vbi p ſanguinem intelligit peccatuz. Uerſus. Sanguis peccatum ſanguis quoq; dicit humor. Et Iſa. lix. Peccata veſtra abſconderunt faciem eius a vobis ne exaudiret. Et Treñ. iij. Nos inique egimus et ad iracundiā ꝓuocauimus. id circo tu inexorabilis es. Secundum eſt orantis dubietas. quia de dubio ōr Jaco. j. Non eſtimet ergo homo ille q accipiet aliq̄d a domino. Nā Bern̄. dicit. indignus celeſti benedictione conuincitur qui deuz querit dubio affectu. ideo cōſulit Jaco. j. Poſtulat in fide nihil heſitans. Tertium quod impedit eſt indignitas. iō dicit Iere. vij. et. ix. dominus noli orare ꝓ populo iſto nec aſſumas ꝓ eis orōez. qz nō exaudiā te. Et Iere. xv. Si ſteterit moyſes et ſamuel coram me nō ē aia mea ad pplm iſtū. Jn vita ſpa. etiaz legit. Quidā frater patiebat moleſtiā a ſpū fornicatiōis. z abijt ſepe ad ſeniorē vt ꝓ ſe oraret. Cūq; frequēs orō ſenioꝝ non mutaret. dñs nocte oñdit ſenioꝝ negligētiā fratris eē in cā quare non exaudiret. vidit ſenior monachū ſedētē et ſpm̄ fornicatiōis i diuerſis formis mlierū ludentē apud ipm cū eiſq; delectari. vidit etiā angelum dñi aſtātē et g̃uit ꝓtra eūdē fratrē indignatum quia nō ſurgebat. nec ſternebat ſe i orōibus añ deū. ſz magis delectabat i cogitatiōib⁹ ſuis. Cognouit g ſenior culpā fratris eē q ipſe nō exaudiebat ꝓ eo. Et dixit fratri. i poſſibile ē a te diſcedere ſpm̄ fornicatiōis aliis ꝓ te orātibus. niſi tuipe laborē aſſumas. ieiunijs. orōib⁹ et vigilijs oras dñm cū gemitu. Audiēs frater ſermones ſenioꝝ ꝓpct⁹ eſt corde et p afflictionem corpis meruit mīam dei. ad qd idē refert qd legit ibidē q quidā frater dixit b. anthonio Ora ꝓ me pr̄. ad qd dixit anthoni⁹. ego nec tui miſerior nec de⁹ niſi ꝓ teipo ſollicit⁹ ſis i orōnibus. Qui em̄ ꝓ ſeipis nolūt orare ſiles ſunt cuidam q̄drigario cui⁹ q̄drīga cū cecidiſſz et ipe ſedens in luto a tranſcūtibus petijt adiutoriū. Quidam nobilis manum extendens vt ipſum iuuaret. Sed cum miſer nec vellet ſurgere. nec ad quadrigam leuandam manum attingere. ſed differebat receſſit nobilis indignans

dicens. Exquo tu miser nō iuuas te nec ego curo de te. Mozaliter iste quadrigari⁹ est quilibz hō ex aīa et corpe cōpositus. cui⁹ q̄drīga ē corpus ex q̄tuor elemētis cōpositum tanq̄ q̄tuor rotis. et hoc interdū cadit in lutum peccati luxurie vel gule. Qō videns spūs petit vt alij p eo orent. et eum sbleuent. sed qz nec p se orat. Nobilis ille homo xp̄s q̄ abijt in regionez longiuquā accipere sibi regnū q̄uis alias sibi apponeret manum sui auxilij. auxilium sbtrahit et ip̄m iacere in luto peccati pmittit. Quia ꝑm Augus. Qui te creauit sine te. nō te iustificabit sine te. Quartū est desiderij puitas. de quo dicit Aug⁹. Seruat tibi de⁹ qō non vult cito dare vt discas magna magis desiderare. Quātuz ad secundū articulū sbiūgit fiducia exauditio

Unis cum dicit. et accipietis. vbi nota hec fiducia datur nobis ex trib⁹. Primo ex dei ad nos pia dignatiōe que maxime relucet ex hoc q̄ ip̄e incitat ad orandū. z si dare vel exaudire nollet nullo modo ad petendū incitaret. dicit enim in p̄ncipio euāgelio. Si quid petieritis patrē in noīe meo. dabit vobis. Et itez Petite et accipietis Secundo hec pia dignatio relucet ex hoc vicz qz in orōne cōcessit se patrē nominādū. Matth vj. Sic orabitis. Pater noster qui es in celis. vult g̃ a nobis orari tanq̄ pater a filijs q̄ ē maxime dignationis. de quo Aug⁹. in ser. dominī in monte. Magna inq̄t p̄sumptio data est. qz p̄ us q̄ aliquid petimus tam magnū donū recipimus vt dicere pater noster audeam⁹. Quid enī filijs petētibus non dabit cū hoc añ dederit vt p̄ esset. gratia eius minime hoc a nobis exigit. vt pater noster sit. qō nullo sumptu comparī pōt Sed sola bona voluntate. Tertio hec dignatō ex hoc lucet q̄ deuote orātes extollit ad clarificandū. sicut hoc declaratur de quodā nobili. Nam legitur q̄ erāt duo germani nobiles. sed fide nobiliores. videntes mīras mūdi fallacias dixerunt. ecce pater noster magn⁹ fuit in auro seruis et ancillis. et tū mortuus est. eam⁹ et seruiamus deo q̄ nobis hec dona cōfert. que non deficiunt. et iuerunt ad quēdam abbatē. q̄ sanctus ab oībus dicebatur petētes ordinē. Sed abbas fratrum vsus cōsilio indixit eis vt irent ad heremū et ibi vno anno manerēt. victuz de operibus manuū q̄rentes. volens eos ꝓbare si in ꝓpositovellent pmanere. qui humiliter iussa exequentes ad locum sibi ostensum transiuerūt post annum reduxit abbas ad memoriam iporum petitionē. Et ait. vado et videbo si in ꝓposito perdurauerunt. et dum iuisset inuenit eos in orto laborātes. humiliter eosq̄ salutauit. et deuote eum receperunt. et nocte illa miuistrabant ei de his que habebant. Cum autem crederent abbatem dormire surgunt et ꝑm cōsuetudinem suam deuote orabant. Et post noctis medīū vidit abbas seniorē lucentem tāq̄ solez et angelos descendere ad eū z eleuare a terra adeo alte vt vix possit eū abbas videre. Ecce q̄ta dig̃tō dei erga deuote orātes extat vt adhuc in terra positos claritate corporis glorificauit Sup minorē vō vidit multitudinez demonum descendere in specie vmium qui volebant in os orantis intrare donec multitudinē demonū ef fugauit. Seniorem aūt angeli in locū p̄stinū reposuerunt. et lux mox recessit. facto mane festi nauerunt ambo ad cōfessionem et cognouit abbas q̄ senior duicerat potēter temptamēta demonum ac ꝑpter ip̄ius ꝓtēplationem eleuabat a terra vt recrearet de auditu angelice armonie. Juuenis vero adhuc non deuicerat sed viriliter resistebat. et accepit eos in congregationem qui deo seruientes multorum factores miraculorum existentes in domino q̄euerunt Sz d. a. exquo consurget hec paterna dignatō dei ad nos. dicunt doctores. q̄ consurgit ex affinitate nostre nature ad filium suuz vnigenitum qz caro et frater noster est. Sen. xxxvij. Qui in q̄ post q̄ a mortuis resurrexit apparens marie magdalene dignat⁹ est discipulos suos fratres noīare z dicere. vade ad frēs meos z dic eis ascendo ad p̄rem meū et ad p̄rem vr̄m. deū meū et deū vr̄m. Joh. xx. Accepta g̃ hac fiducia ꝺo p̄ri audem⁹ dicere. Pater nr̄ q̄ es in celis. vñ etiam ip̄e vnigenitus docet nos orare patrē in nomine ip̄ius dicens. Si q̄d petieritis patrē in noīe meo hoc attēdēs sctā mr̄ eccl̄a oēs orōes cōcludit. ꝓ dn̄m n. i. x. vel alias in noīe ei⁹. Se

x cundo fiducia orōnis datur exorātis debita intentione. q̄ quidē intētio debet triplici esse modificata circumstātia. videlicet vt sit pura con cors atq̄ recta. Primo debet esse pura. dicunt em̄ naturales saphir⁹ maxie orientalis q̄ ē purus et plucidus sup omnia sordes oculoz purgat. iuxta illud metriste. Tollet ex oculis sordes de fronte dolorem. Et vt dicit Hermes in honore exaltat corā rege et principibus gratificat. Mozaliter per saphirum orientalem purum et perlucidum intellige orationem. que debet esse orientalis. quia debet referri ad eum. de quo dicitur Zach. vj. Ecce vir oriens nomē eius. Et Luc. j. Visitauit nos oriens ex alto. vel debet esse de rebus. que semper oriuntur et nūq̄ moriuntur q̄tum ad petendoz honestatē. Jtē dēt esse pura et perlucida. q̄ autē oro fiat pura iuuant p̄ncipaliter duo. p̄mo tributio elemosinarum. Lu. xj. Date elemosinā z oia mūda erunt vob. iō 9r Thob. xij. Bona ē oro cū ieiunio et elemosina. Sup quo dic̄ Jsi. Qui ieiunio corp⁹

Sermo xviii

suū macerat dū miseriā assumit dei miam ꝓuocat. ⁊ sic oꝛōnē iuuat ⁊ purificat. Et qꝛ nō solū elemosina. sedꝛ ieiuniū oꝛōnē purā reddit ideo statutū fuit. ò cō. di. iij. c. rogatiōes. q ieiunādi sunt tres dies rogationū añ dñi ascensionē. Et q̄re hoc: qꝛ ex ieiunio xp̄ifideliū oꝛōes fierent puriozes ⁊ cito exaudibiliozes. qꝛ ſm aug̃. in ser. ij. de oc̄one. oc̄o pura celoꝝ altitudinez penetrat. et vsqꝫ ad cōspectū diuine maiestatis ascendit. iō b. Greg̃. in colla. quaz fecit romanis tpe pestis inguinarie dicit. Mutem⁹ g̃ cozda ⁊ p̄sumam⁹ nos iam ꝓcepisse qò petimus cit⁹ ad pietatem iudex flectit si a ꝓuitate sua petitoꝛ cozrigat. Sz. d. tñ non est ieiunandū tpe pasca li vsqꝫ a d penthecosten. vt hētur di. lxxvj. c. ieiunium. §. nō aūt. vbi ò⁹ a die resurrectiōis vsqꝫ i diē pēth̄. nō indicunt ieiunia ⁊ q̄e tūc dcm̄ est. q tres dies rogatōū sunt ieiunādi. ad hoc dicit glo. Bartho. bzixi. de ieiunio. q h̄ statuit non p̄cipitur. sed suadetur. nā tpe illo. s. rogationum queꝫ ꝓuincia abundat in suo sensu. vt dicit Hiero. lxxvj. di. c. vtinā. q. d. vbi est ꝓsuetudo q ille tres dies ieiunātur debent homies mozez in ieiunio obseruare. Sed vbi non ē seruetur voluntas ieiunantis. qꝛvt dicit Uuilhel. in rationali diuinoꝝ. li. vj. q hoc ieiunium nō est necessitatis. sed voluntatis. videt tñ hoc eē necessariū vt p ieiuniū triū diez hō fieret puri oꝛ. et oc̄o ei⁹ exaudibilioꝛ a ò. ideo cosonum ē et congruum vt his diebus homies ieiunarēt. Sz hic inciditvna dubitatō exquo p oꝛationez et ieiunium et elemosinam satisfacimus q offensis et peccatis. p̄cipue his tribus diebus rogationum que ista ꝝ est potioꝛ ad satisfactionez q peccatis ad mitigandū iram oīpotentis dei. ad hoc dixer̄t aliq q oꝛō eēt efficacioꝛ. Sz. s. Tho in iiij. di. xvij. diē q elemosina ē potioꝛ. qꝛ ic̄ludit in se ieiuniū et oꝛōnem. et hoc facit dupl'r. qꝛ elemosina hūc cui tribuit ꝓstituit ad oꝛāduz ieiunandū ⁊ alioꝝ bonoꝝ opez debitoꝛē. etiā qꝛ elemosina ꝓpter deū data est q̄si q̄dā oblatō deo facta. Nādic̄ pbs. iiij. ethi. Dona hñt sile aliqò dijs sacratis. oblatio autē deo facta vim habet oꝛōnis. idē etiā tenet Robertus hol. lec cciij. q elemosina ꝓtinet in se vtutē tā oꝛōis q̄ ieiunij. Et iō sicut aīa itellectiua ē nobilioꝛ sensitiua et vegetatiua quas vtualiter ꝓtinet. Ita elemosina efficacioꝛ est ad satisfaciēdū q̄ ieiunium. vel oꝛō de natura sua ceteris pibus. Scōz q iuuat puritatē oc̄onis est effusio lacrimarū. qꝛ lacrime lauāt delictum. vt dicit Crisō. de pe. di. j. mensurā. §. lauāt lacrime. Sz effusio lacrimarum. puenit ex ꝓsideratiōe culpaꝝ. iuxt̄ illō Isiō. pctōꝝ redargutō meroz̄ gignit. luct⁹ vomentē puriozē reddit. et sic valet ad hoc vt oc̄o exaudiat̄. iō dicit Aug⁹. Mūda tm̄ cubiculum cozdis intus est q exaudiet. Et sup illō ps. lxv Iniqtatē si aspexi i cozde meo nō exaudiet dñs dicit glo. Puritas oꝛōnis auditur. Et nota q hec pura oꝛō mlta bona facit hoi. ꝑmo purgat sozdes interioꝝ oculoꝝ. s. intellect⁹ ⁊ affect⁹ q̄tū ad puritatē. de q̄ dic̄ Bern̄. admonendū ē q̄ta puritate cozdis ꝑt intēdere in eū cui sacrificiū oꝛōnis offer̄t seip̄m intēdere q offert. itel ligereꝫ dēt q̄d offert. q̄tū em̄ valet vidit vl' intelligit illū cui offert tm̄ ei i affectu ē. sic̄ ſm lig na silue exardescet ignis. Ecc̄i. xxviij. Sic ſm diuersas meditatōes ò deo sequūtur diuerse affectiones. Secūdo oꝛō pura ꝓfirmat hoiem in bono p ꝓstātie stabilitatē sic̄ patz de pura oꝛōe anne vidue. q adeo ꝓstās ⁊ stabilis facta fuit. q non discedebat de templo ieiunijs oꝛōnib⁹ seruiens deo die ac nocte. Luce. ij. Ita ⁊ pura oꝛatio apostoloꝝ adeo fecit eos stabiles q erāt p seuerantes vnanimiter in oꝛationibus cum mulieribus et Maria matre ih̄u. Actu. j. Ex hoc trahe q hoies qui non p̄nt in eccleſijs manere per vnam missam in oꝛōnibus. q oꝛō eoꝝ non est pura nec deo accepta. et hoc fit coopatione diaboli. Sicut refert Grego. li. ij. dialogoꝛum de quodā monacho q̄ erat in oꝛdine s. Bñdicti qui non potuit in oꝛatione et choꝛo ꝓsistere. et multotiēs cozreptus ab abbate se non emendauit. sed semp instabilis fuit. et de choꝛo exiuit. Et ait abbas. nunqd videtis qs hūc monachū extrahat ab oꝛōne. dixit g̃ sanctus Bñdictus abbati ponciano et mauro vt oꝛarent deum vt eis reuelaret causam et impedimēta. et post bi duanas oꝛationes vidit. s. Maurus abbas q dictus monachus extrahebatur per vimbziaz vestimenti a quodā puulo ethiope. et finita oratione cum sanctus Benedictus egrederetur et vidisset dictum monachum extra oꝛatoꝛiū diuagari. percussit eum virga. et extunc in choꝛo mānsit. Sic sunt aliq adhuc instabiles in oꝛōib⁹ q nō possunt manere in eccleſijs dñicis dieb⁹ Sed vadunt ad tabernas agros et campos. cū tamen hr̄ent his diebus p̄ncipalit̄ oꝛare. p sctā matre eccl'ia. p omniūꝝ xp̄ianoꝝ defectib⁹ cōtra quos b. greg⁹ in colla. vbi s. Null⁹ nr̄m ad terrena opa ad agros exeat nullus qlibet negocium agere p̄sumat q̄tin⁹ ad sctē dei genitricis eccl'iam cōuenientes qꝛ sil'oēs peccauim⁹ sil' qꝫ oīes mala q̄ gessim⁹ deplozem⁹. vt district⁹ iudex dū culpas nos nostras penituisse cōsiderat ipe a sententia ꝓpositе damnationis pcat. Tertio oꝛatio pura exaltat hominem p desiderij sublimitatē. vt homovna hoza et momento sit in celo et in terra. ppt̄ q dic̄ Greg⁹. magna vtus oꝛōnis que in terra fusa in celo operatur

c Quarto gratificat eum apud suumuz regem et apud nobiles ꝓncipes. ſ. angelos et ſanctos ꝑ gratie amabilitatẽ. Sicut b. Martin⁹ moziẽs ſpm̃ ab oratione non ralaxabat gratus et amabilis deo factus eſt. Sic et b. Johannes in vtero matris ſanctificatus. qui ex aſſiduitate oraõi quã contraxerat in ſuis genubus. duriciã camelorꝫ gratificatus eſt ꝑ orationem. Quinto
7 oratio pura facit pacem et concordiã per amicicie familiaritatem. quia oratio figuratur per columbam quã emiſit noe de archa. Geñ. viij. que attulit ramũ oliue virentẽ. Super quo dic̃ glo. Oratõ eſt columba. ſ. ſpũſſancti que ramũ obtulit oliue dum pacem hominibus impetrat. Nam oratio vincit inimicos vt pacem habeãt. ideo dicit beatus Aug⁹. in ſer. ij. de oratione. Orationib⁹ liberamur non ſolum a vicijs ſed etiam a penis eternis orationib⁹ noſtri ꝓſternũtur inimici. et fideles deo efficiuntur amici. orationibus vincuntur temptamẽta diaboli z eterne beatitudinis dona acq̃runtur per orationes omnia nobis vtilia tribuũtur. et cuncta nob noxia ꝓcul effugantur. Secundo oratio debet eẽ concors. Nam intentio debet eſſe concors cuz vbis. ſ. oronis vt cum quolibet vbo oronis fit concors ſenſus orationis. vt dicit Hiero. de cõſe. diſ. v. Nunq̃. ideo Cipzianus dicit et ponit̃ de conſe. di. j. c. quando. Quando orationi icũbitur nequaq̃ tunc animus aliud cogitat quaz illud ſolum quod ꝓcatur. Et hugo de ſan. vi. ſepe inquit oramus. z alibi corde intendim⁹. nec ipm quod dicimus recolimus. Sed illam orationem deus non exaudit. cui ipſe qui orat nõ attendit. Sed hic oritur dubitatio vtrum ī oratio
Z ne vagatio mentis impediat vtutem orationiſ anteq̃ puenitur ad reſponſum queſtionis. Sciendum q̃ homo rarovel nunq̃ poteſt orationes ſuas complere ſine impedimẽto et extranea cogitatione. Nam diabolus nullum opus tñ conatur q̃tum deuotam orationem interrũpere. Nam legitur q̃ b. Bernardus quadam vice iumento inſidens cuidam ruſtico obuiãti. de cordis inſtabilitate in oratione ꝓqueſtus eſt. q̃ ille audiens mox eum deſpexit. et ī oronib⁹ cor firmum et ſtabile ſe habere dixit. volens autez beatus Bernardus eum conuincere dixit. Sequeſtrare pauliſper a nobis. et tota qua poteri intentione orationem dñicam inchoatam. quã cum ſine aliqua cordis euagatione finire poteris iumentũ meum ſine dubitatione habebis. Tu autem in fide tua mihi ſpondeas. q̃ ſi aliquid ibidem cogitaueris. hoc mihi nullatenus celabis. letatur ille et quaſi lucratus reputans audacter ſeceſſit. z ſeipm recolligens orationez dñicam dicere cepit. vix orationem dimidiam expleuit. et ecce importuna cogitatio cordi ſuo ſe ingerit vtrum ſellam habere debeat cũ iumẽto. Quod ille aduertens concito ad Bernardũ reuertens. et quid in oratione ipa cogitauerat. indicauit. et de ſe vt ꝓus temere non ꝓſumpſit his q̃ ꝓmiſſis or ad dubitationem ꝑm ſanctum Tho. ij. ij. q. lxxxiij. Si quis ex ꝓpoſito in oratione mente euagetur. peccatũ eſt et impedit orationis fructum. Et ꝓtra hoc dicit Aug⁹. ī regula. Pſalmis et himnis cum oretis deũ. hoc vſetur in corde qđ ꝓfertis ore. Euagatio vero que fit ꝓeter intentionem orationis fructũ nõ tollit. Et hoc eſt qđ Baſilius dicit in examerõ. Si debilitatus a peccato ſixe nequieris orare. q̃tum potes teipm exhibeas et deus ignoſcet. eo q̃ non ex negligẽtia. ſed ex fragilitate nõ potes vt oportet aſſiſtere coram deo. Tertio intentio orationis debet eſſe recta. et hoc tunc fit. qñ ad deum eſt erecta Exquo g̃ oratio eſt ꝑm Dã. aſcenſus mentis in deũ. oportet q̃ mens orando recto tramite tendat in deum. ꝓpter qđ dñs docens nos orare dicens. Pater noſter. adiunxit qui es in celis. docens nos ꝑ hoc vt cũ oramus mentes noſtras a terrenis abducamus et celeſtibus affigamus. vt dicit Crih. Et hoc remedium ꝓbiter ante ꝓfationem canonis dicit Surſum corda. et habetur de conſe. di. j. quando. ideo dicit Bern̄. cum ad orandum eccleſiaz intraueris fluctuantiũ cogitationum tumultuz exterius relinque curam exterius penitus obliuiſcere vt ſoli deo poſſis vacari. fiere eñ nõ poteſt vt cum deo aliquando loq̃tur qui cum toto mundo etiam tacens fabulatur. intende illi qui intendit tibi. Audi illum loquentẽ tibi vt exaudiat te loquentem ſibi. Qualiter autem a ſordibus diuerſarum cogitationum et vagationum deputari debeat orantis intentõ. docet pulcre Johannes caſſian⁹ in li. colla. patrum. colla. x Iſaac abbatis dicens. vt ea puritate qua debz emitti poſſit oratio. hec ſunt nobis penitus obſeruanda. ꝓmo eñ ſollicitudo rerum eſt penit⁹ abſtinenda. ſecundo vt nullius negocij curam imo nec memoriam admittam⁹. tertio vt detractiones et vaniloquia et omnes ſcurrilitates ſimul amputemus. quarto ire et triſtie tribulatõ ſiue turbatio eſt funditus ruẽda. quinto vt vomitem carnalis concupiſcentie a corde noſtro radicitus euellamus. et ita q̃buſlibet vicijs penitus abſciſis. iacienda ſunt ꝓmum fundamẽta humilitatis que turrim illam ꝓcelſam celos penetrantem feruorem. ſ. et deuotionem orationis valeat ſuſtinere. deinde ſupponenda eſt vtutuz cõſtructõ. per quã mens ab omni euagatõe ire lubrica poſſit cohiberi. et ad contemplationez diuinam et exceſſus theoricos incipiat ſubli-

mari. Quicquid em̄ mens nostra ante oratiōez concepit necesse est vt nobis orātibus per recordationem occurrat. Quapropter qualesvolumus in orōne inueniri tales nos ante orōnis tempus p̄parare debemus. Tertio fiducia ex auditionis datur ex rei petite salubri ratione. Qui em̄ petunt pro remissione peccatoꝝ vel ꝓ quacunqꝫ causa salubri exaudiūtur. sicut patꝫ de niniuitis quibus minabatur dn̄s per Jonaꝫ ꝓphetam dicens. post quadraginta dies niniue subuertetur. Qd̄ illi audientes ad orationem se conuerterunt et exauditi fuerūt. Jone. iij. Ita susanna in sua tribulatlone flens aspexit in celum et orauit et exaudita fuit. Dani. xiij. Sed sunt pleriqꝫ qui petunt qd̄ est ꝯtra rationem salutis. et tunc deus pie non exaudit. quia illicite petunt. et sic sunt indigni exaudiri de illis dicit Jsi. Multi orātes non exaudiunt̄ ꝓuidet em̄ deus meliora dare q̄ peterent. Sic dauid non fuit exauditus. Nam legitur. ij. reg̃ xij ꝙ dominus percussit puerum quem dauid cum bersabee extra matrimonium peperit qd̄ videns dauid dep̄catus est dominū pro puero nec eum dominus exaudiuit. licet valde deuote oraret ieiunendo et se affligendo. qꝛ ꝓtunc non erat dignus. vt eum exaudiret ꝓpter peccatum adulterij et homicidij. Sic nec pueri in scolis qui ne vapulent deum orant exaudiūtur quia talis exauditio non esset eis ad ꝓfectum Sed etiam ecclesia non frequenter exaudit̄ petendo amotionem tribulationum. quia ꝓ quibus petit nō sunt digni exaudiri. ideo dicit tota trinitas. pater et filius et spūssanctus. Jsa. xxvj. Misereamur impio et non discet iusticiā quasi diceret. non. Unde sanctus Aug⁹. sermone. ij. de oratione dicit. tribus modis oratiōes impediūtur. Aut cum quis a deo petit qd̄ sue saluti resistit. vel cum orat et ab iniquitate nō cessat. aut in se delinquenti debita non relaxat qd̄ triplex malum dum a se vnusquisqꝫ studiosius absterserit securius studio orōnis incūbet. et ea que petit p̄cibus se impetrare libera mēte confidet. Unde legitur in legenda sancti Seruacij episcopi ꝙ tempore illo quo rnmor erat hunos in galliā venturos apud tungros beatus Seruacius oppidum vigilijs et oratiōib⁹ studuit. crebro lacrimaꝝ fonte dei implorans misericordiā ne vnq̄ gentem hanc incredulaꝫ sibiqꝫ semper indignam venire permitteret Sꝫ per spiritum sanctum sentiens peccata hominum sue petitioni repugnantia. romam petijt. sperans patrocinio beatorum apostolorum a deo exaudiri. veniens ergo ad limen beati Petri triduo se a cibo abstinuit. Cunqꝫ misericordiam dei sedule dep̄cari non cessaret. tale responsuꝫ a beato Petro fertur accepisse. Quid me vir sancte inquietas ecce deliberatione apud deum sanxitum est hunos in galliam venturos. nll'amqꝫ vrbem illesam futuram excepta vrbe metensi reliq̄as sancti Stephani martiris seruanti. Ecce ꝙ petitio sancti huius viri ꝓpter peccata populi non exaudita fuit. ideo debent homines vitam suam emendare vt orationes ecclesie et bonoruꝫ possint eis sbuenire

In diebus Rogationum Sermo.

Petite et dabitur vobis. Lu. xj. Natrat Solinus in li. de mirabi. mundi. ꝙ in India erat mons magnus et altus. et in illo erat fōs A de quo exibant riuuli aquarum ad irrigandaꝫ totam terram in circūitu. et si aliquando contingeret ꝙ terra ꝓpter ariditatem aqua indigeret. habitatores vallium miserunt ad mōtē pulcram puellam que coram fonte cantaret. ⁊ fons talis erat v̄tutis ꝙ statim ad vocem puelle riuos suos abundanter emanaret. et tantuꝫ terram q̄tum necesse erat irrigaret. Spūalit̄ mons iste significat celum. de quo dicit ps̄. lxvij. Mons dei mons pinguis. Et iterū mons in quo bene placituꝫ est deo habitare in eo. Et in ps̄. xxiij. Quis inquit ascendit in montē domini aut quis stabit in loco sancto eius? Et sequitur Innocens manibus. Jste mōs celi magnus est et altus. de eius magnitudine mirat̄ Bart. iij. dicens. O israel q̄ magna est domus dei. et ingens locus possessionis eius. De ipsius altitudine dicit dauid in ps̄. xc. Altissimum posuisti refugium tuum. Et ab hoc monte alto ipse deus solus altissimus nominatur in ps̄. lxxxij. Tu solus altissimus super omnem terram. Et Ecc̄i. xij. Altissimus odio habet peccatores. Et eodeꝫ c. xxxviij. Altissimus de terra creauit medicinam. in hoc quidem monte erat ab eterno. et est et erit in perpetuum fons benedictus sancte et indiuidue trinitatis. de quo scaturiunt riuuli spñalis vite et gratiaruꝫ continue exauditiōis et indulgentiaruꝫ propt̄ quod dauid loquens de monte celi dicit in ps̄ xxxv. Apud te est fons vite. aque istius fontis irrigant terram aridam cordis nostri ⁊ sine ea est anima nostra sicut terra arida. Juxta illud ps̄. cxlij. Anima mea sicut terra sine aqua tibi idcirco cum aqua gratiarum eius quotidie indigemus. et p̄ncipaliter quando pro totius ecclesie vtilitate et auersione pestium. et conſuatione frugum. et datione pluuiarum postulamus. mittere debemus adhunc montem celi

pulcram puellam. per hanc intellige orationē que debet esse ordinata cum virtute abstinētie seu ieiunij. seu cum virtute largitatis et elemosine. Nam his decorata v̄tutibus puella. hec est oratio. pulcra est et bona. Juxta illud Thobie. xij. Bona est oratio cum ieiunio et elemosina. Addas insuper ei vestem nigram humilitatis. Nam habito hoc decore ascendit montem sublimitatis et dulciter cantat ante fontē deitatis. et non descendet donec impetret hoc quod optat. et hoc testatur Sapiens. Ecc̄i. xxxv. Oratio humiliātis se nubes penetrat ⁊ donec ap̄ꝓpinquet ad deum consequendo effectū scilicet orationis non consolabitur. et non discedet donec aspiciat altissimus videlicet oculo misericordie et dominus non elongabitur. Ideo legitur Judith. vj. ꝙ filij israel cum tribularentur ab holoferne miserunt ad celi montem illam pulcram puellam. quia dicitur ibidē ꝙ adorauerunt ad dominum dicentes. Domine deus celi et terre intuere superbiam illoruz et respice ad humilitatem. et faciem sanctoruz tuorum attende et ostende. quia non derelinquis de te presumentes. Et sequit̄. c. xiij. ꝙ dominus misericorditer eos exaudiuit cum Judith caput holofernes amputauit Moraliter holofernes interpretatur infirmitas discretionis. et significat diabolum vel presertim om̄es hereticos vel alios malos homines ecclesiam dei tribulantes. vel etiam significat infirmitatem pestilentie ⁊c̄. Nam mali infirmam hn̄t discretionem. quando tribulant ecclesie sctē congregationem. cum ergo ab eis tribulamur vel forte timemus eorum inuasionem. et terre d̄ua stationem vel frugum anihilationem. Mittamus cum filijs israel orationem ad dominum pulcram ornatam abstinentia largitate et humilitate. et petamus vt oculo misericordie sue intueatur nostram humilitatem et inimicoruz elationem et faciem sanctoruz suorum quos in his tribus diebus spēaliter imploramus attēdat. et ꝓpter ip̄orum dignas nostrasq; īdignas orationes omnia mala anime et corporis benigne auertat. et tunc certe dominus gratiam sui auxilij et exauditionis nobis mittet. qui in p̄dictis verbis thematis ad orandum nos monet et instigat. cum dicit. petite et dabitur vob̄ in quo breuiter verbo duo tanguntur. primo petendi paterna exhortatio ibi. petite. secūdo largiendi benigna securatio. ibi. et dabitur vobis. Circa que notandum. licet pater carnalis hortatur pueros ad petendum. non tamē semper ꝓnus est ad tribuendum nisi petita eis videatur expedire. Sic pater celestis q̄uis monet nos petere attamen non semper vult tribuere. nisi quatuor conditiones orationis habeamus. Unde refert cōmentator iuuenalis. ꝙ oratio depingebatur ad modum hominis q̄ habuit corpus et caput versum ad celum imago vero hominis fulciebatur quatuor angl̄is. ⁊ q̄libet tenebat rotulam in manu eius. picture p̄me erat iste versus. Terre igni mari vento peto dominari. Secundus habuit hunc versum. Uir petosim presto. si plagas cominus esto. Tertius habuit. Cum precor accedo non postulor inde recedo. Quartus habuit. Adiuuo constanter non desero pugno libenter. Moraliter ꝙ imago orationis habuit corpus et caput aduersus celum significat̄ ꝙ petitor debz ponere in oratione sua spem in deum. Nā spes est iuxta fontem misericordie. ideo misericordie diuine beneficia non cessant ei influere. id̄o petit et sperans in domino potest orare cū ps̄ xxxij. Fiat misericordia tua domine super nos quēadmodum sperauimus in te. Orō em̄ cum spe liberat hominē a tribulatione. Sicut patz de Susanna que flens suspexit in celum ⁊ orauit. eratq; cor eius fiduciā habens in domino. ideo suscitauit dn̄s Danielem q̄ eam a tribulatione mortis liberauit. Danie. xiij. Patz etiaz de patribns antiquis de quibus ps̄. xxj. In te sperauerunt patres nostri. sperauerunt et liberasti eos. Deus em̄ cum sit summe bonus ⁊ misericors non minus vult miseros a miseria liberare q̄ ip̄i liberari. Nam Aug⁹. loquens de illo verbo Joh̄. xvj. Non inq̄t tm̄ hortaret̄ vt peteremus nisi dare vellet. Erubescat humana pigricia. plus vult ille dare q̄ nos accipere plus vult ille misereri q̄ nos a miseria liberari Ideo idem in libro confessionum. Domīe spes vna. vna fiducia. vna firma ꝓmissio. tua misericordia. dauid. dn̄e in tua mīa speraui. Sed nota post xp̄m spes nostra est bn̄dicta v̄go maria. qz in ea est oīs spes vie ⁊ veritatis. et om̄is spes vite et virtutis. Ecc̄i. xxiiij. ideo dicit. b. Bern̄. Securū habes o hō accessum ad deum vbi habes filium an̄ patrē et ante filiū matrē? Fili⁹ ostendit patri cicatrices ⁊ vulnera mater ostendit filio pect⁹ ⁊ vbera. nec vlla potest esse repulsa. vbi tot caritatis incurrunt insignia? q. d. non possunt petentib⁹ denegare qui ī spe volunt fiducialiter orare. Sz. d. a. Orōes nostras debem⁹ cū tota spe et fiducia ad deū dirigere. Nūq̄d possum⁹ etiā ad sctōs dirigere orōnes. petendo eos vt orent ꝓ nobis. Bn̄dit Tho. in. iiij. di. xv. ꝙ illud quod orando petimus est beata vita. vt dicit b. Aug⁹. qz omnia alia que petimus non petim⁹ nisi s̄m qd̄ ad beatam vitā ordinātur. vitam aūt beatā sol⁹ de⁹ habet dare. Sancti v̄o ꝓ nobis pn̄t cooperari

per p̄ces suas vt merito nobis donētur q̄ oz̄ando petim⁹. Oratio g̊ p̄prie et directe fit ad solum deum. fit tamen oz̄o ad sanctos vt eoꝝ p̄cibus vitam eternā possidcam⁹. ī ōr. Job. v. Uoca si est qui tibi rñdeat. et ad aliquē sctō cōuertere ipsum rogans vt oz̄ent p te. Qua p̄pter in letanijs oz̄atur. Scā Maria. oz̄a p nobis. Sctē Jobannes baptista. oz̄a p nobis. et sic de alijs. petit ecc̄lia oīes sctōs vt oz̄ent p nobis non solum maioz̄es. sed etiā et minoz̄es qz̄ dicit sanctus Tho. in. iiij. di. xlv. Quamuis supioz̄es sancti sint deo accepti. vtile tamē est minoz̄es aliqñ inuocare. qz̄ aliqū habet aliquis maiorē deuotionē ad minorem sctm q̄ ad maiorem. Ex deuotione aūt maxime depēdet oz̄onis effectus. etiā p̄pter fastidiū tollendum. assiduitas eñ vnius rei fastidiū parit. p̄pter quod qñ diuersos sctōs oz̄amus q̄si in singul' nonus seruoz̄ deuotionis excitatur. Sz ite㝡. d. a. nūquid sancti audiūt vel intelligūt oz̄ones nr̄as Ad hoc dicunt doc. q̄ duplex est eoꝝ p̄gnitio vna vespertina siue naturalis reꝝ in p̄prio genere ex hac rōne non vidēt ea q̄ circa nos aguntur aut q̄ petimus. Alia est cognitio matutina scz reꝝ in v̄bo. hac vidēt ea et intelligunt q̄ ad eoꝝ gl̄am ptinent et ad laudez. hoc aūt pertinet ad eoꝝ laudē vt indigētibus auxilium p̄beant ad salutem aīarum. Et sic cognoscūt i verbo vota oz̄ones t deuotiones hoīm. q̄ ad eoꝝ p̄silium p̄fugiunt. Sile est hocq̄ dicunt alij. q̄ sancti q̄ sunt in patria scire p̄nt ea q̄ fiūt in t̄ra aspiciēdo in speculo diuine claritatis. Luz eñ ad beatā v̄ginē vel aliuz sctm p̄ces nr̄as fundimus. vel elemosinas in honoze eoꝝ dam⁹ mox elemosine et oz̄ones nr̄e desideria et vota nr̄a in ipo speculo relucēt. btā aūt virgo Maria et oēs alij sancti iu㝡 speculū assistūt. t sic oīa ista aspiciētes ibidē p̄ nob ad deū intercedūt. Sz d. a. nunq̄d semp in suis petitiōibus exaudiuntur p nobis. rñdetur sctōꝝ oz̄o p nobis dupl'r fit. vno mō spēaliter et exp̄esse. illo mō q̄cq̄d petunt obtinent. qz̄ nihil exp̄sse petunt nisi qđ sciunt deum velle dare. Alio modo interp̄tative que est p modū meriti. et sic etiā semp exaudiūtur q̄tum de se est. q̄tum est ex pte meritorum. Sz semp nō exaudiūtur p̄pter nostra demerita. Sicut patuit supius ser. p̄cedenti. in fine. de sctō Seruatio q̄ petiuit p pp̄lo suo. Sed p̄pter eoꝝ demerita non fuit exauditus. Sed ite㝡. d. a. Nūq̄d xp̄s sit exozādus vt oz̄aret p nobis p̄rem. ad hoc rñdent doc. q̄ hoc non est simpl'r faciendū. qz̄ xp̄s est diuina persona seu suppositū diuinū et humanū. Si g̊ diceret oz̄ando xp̄e oz̄a p̄rem p nobis nihil addendo. tunc huiusmodi oz̄o videret referri ad p̄sonā xp̄i. et hoc consonare videretur errori nestorij. q̄ distinxit p̄sonam xp̄i filij hoīs a p̄sona filij dei. ita vt p̄sona filij hoīs rogarz p̄sonā filij dei aut ad deum patrem. Uel errori arrij. q̄ posuit p̄sonā filij minorem in diuinis p̄re. vñ ad errores hos euitādas ecc̄lia non dicit xp̄e oz̄a p nobis. Sz xp̄e exaudi nos. vel miserere nobis. Si aūt aliquis sic diceret xp̄e p̄m tuā humanitatē oz̄a p nobis tuam deitatem. hoc posset q̄dem esse p̄pter simplices. tñ cauti⁹ est dimittere q̄ nescīūt distinguere. Secundo depingebatur oz̄onis D imago cum angelis in hoc denotabat moraliter q̄ angeli astāt oz̄atibus p̄ntantq̄ eoꝝ oz̄ones deo. Sicut patet de angelo Thob. xij. Qui dixit q̄n oz̄abas cum lacrimis et sepeliebas mortuos ego obtuli oz̄onem tuā coz̄ā dño. Nō dēt g̊ homī esse oneroſum exeniū illud mittere q̄ angelus nō dedignat deo offerre vel deferre. imo q̄ plus est xp̄s q̄ est angelus magni p̄silij q̄ et in q̄tum hō est summus sacerdos p̄m ordinem melchisedech illud offert deo patri qđ figuratur in hoc q̄ diaconus tradit thuribulum sacerdoti. et sacerdos thuri ficādo offert deo. Sic post q̄ oz̄o nostra oblata ē ab angelis xp̄o xp̄s offert eā deo patri. q̄ oblatio multū facit valere oz̄ones nr̄as Et quō a deo p̄temnerent cum ab angelis et a xp̄o tanq̄ magno mediatore deo patri p̄ntentur. Tertio depingebant cum quatuor angelis. in hoc significabat q̄ q̄ E tuor sunt cōditiones oz̄onis. P̄ima q̄ in oz̄one res q̄ petitur sit expediens. ī scribitur in p̄mo v̄su quē tenebat imago p̄mi angeli t̄re ignimari. t̄c. Ex hoc p̄mo v̄su elicitur q̄ expediēs fuit oz̄atio Moysi quia terra se aperuit t murmurantes contra dominum deglutiuit. de hoc legitur Numeri. xvj. q̄ chore Dathan et Abiron murmuraverunt contra dominuz seu moysen et aaron dicentes. Sufficiat vobis scilicet q̄ sitis sicut alij t non maioz̄es. quia oīs multitudo sanctoꝝ est. i. electoꝝ ad dei cultum. qz̄ tote multitudini locutus est dominus in montem synai. vt Exo. xx.. Et in ipis est dominus cur eleuamini super populū. quasi dicerz. hoc est ex vestra p̄sumptione t non ex diuina ordinatione. Sicq̄ murmurātes thuribulū sumserunt t sacrificare voluerunt. Moyses autez ait ad dominum oz̄ando. Ne respicias sacrificia eorum tu scis q̄ nec asellum q̄dem vn̄q̄ acceperim ab eis scilicet populis quib⁹ p̄sum. nec afflixerim quen̄q̄ eorum. quasi diceret. nō ideo eleuatus sum super populum vt raperem eorum bona ab eo. vt vos estimatis. Cunq̄z orasset ad dominum. dixit ei dominus. p̄cipe vniuerso populo vt separetur a tabernaculis Dathan chore et Abiron. Cunq̄z populus

receſſiſſet a tabernaculis eorum diſrupta eſt terra ſub pedibus eorum et aperuit os ſuum. deglutiuit eos cum tentoriis eorum et ſubſtantia vniuerſa. Ecce qualiter oratio dominatur terra et expediens fuit ipſa. Et alij contra dominum amodo nō murmurabant. Secūdo elicitur q̄ oratio helie fuit expediens et neceſſaria qua orauit ignem de celo deſcendere. et holocauſta concremare. vt populus cognoſceret verum deum ꝛ a prophetis baal non decipere tur. Nam legitur .iij. Reg̃. xviij. Cum prophete baal ad ſeducendum populum incenſum poſuiſſent. et nomina deorum ſuorū inuocaſſent. vt ignem de celo mitterent et incenſum concremarent nec tamen exauditi fuiſſent. Poſuit helias holocauſtum ſuper altare quod fecerat et ait. domine deus Abraham Iſaac et iſrael hodie oſtende q̄ tu es deus ego ſeruus tuus exaudi me domine. vt diſcat populus tuus. quia tu es deus ſolus. oratione igitur finita cecidit ignis domini et vorauit holocauſtuz. Qō cum vidiſſet populus ait. dominus ipſe eſt de⁹. dominus ipe eſt deus. Ecce qualiter oratio igni dominatur. Et fuit hec oratio populo domini neceſſaria. ideo fuit exaudita. Sic etiam legit̄ .iij. Reg̃. j. q̄ ad orationē helie ignis deſcēdit de celo. et conſumpſit quinquagenarium principem quem miſerat Ochozias ad rapiendum heliam. Nam legitur ibidē cum Ochozias ceciderit de ambulatorio cenaculi ſui et egrotaret. miſit nuncios ſuos ad conſulendum deum acharon vtrum viuere poſſet. Quibus occurrens helias dixit. Quamobrez. i. propter hāc infidelitatem. q̄ queſiuit rex noſter deos alienos de lectulo ſuo non deſcendet ſed morietur qō cum nunciaſſent hij ei miſit quinquagenarium principem. et quīquaginta qui cum eo erāt ad heliam ſedentem in vertice montis. qui ait homo dei p̄cepit rex vt deſcendas. helias orās dixit. Si homo dei ſuz deſcendat ignis de celo deuoret te. et q̄nquaginta tuos. qō et factū eſt Simile p̄tigit ſecundo q̄nquagenario et ſuis. Sed. d. a. videtur q̄ iſta oratio qua petiuit ignem de celo deſcendere et iſtos comburere fuit inexpediens quia facta eſt in vltionem inimicorum. Qō eſt cōtra illud Math̄. v. Pro pſequentibus vos orate et calumniātibus vt ſitis filij patris veſtri qui in celis eſt. Ad hoc dicendum eſt ex glo. q̄ helias cognouit per reuelationem diuinā. q̄ deriſorie vocabant eum hominem dei. et q̄ conſentaneus erat regi in peccato idolatrie et punitione helie. Et ſimiliter illi qui cum eo erāt. Ex hoc ex ſentētia dei erāt puniendi. ꝓpter q̄ diuinam ſentētiam orauit ī pleri vt eam. pnunciauit dicens. Si homo dei ſum vere et non irriſorie deſcendat ignis de celo. Tertio ex hoc patet. q̄ oratio Moyſi et filiorum iſrael. qua facta tranſierūt mare rubrū et expediens erat. ꝓpter qō deus eos exaudierat. Nam legitur Exo. xiiij. Cum nunciatū eēt Pharaoni q̄ fugiſſet iſrael omnem populū ſuum aſſumpſit ſecuz. Tulitq; ſexcentos curruſ et duces totius exercitus. et pſecutus eſt filios iſrael. Quem cum vidiſſent timuerūt valde et clamauerunt ad dñm. ſ. dep̄cantes pro auxilio. Quibus Moyſes. nolite inquit timere ſtate. ſ. in oratione. et videte mirabilia. que factu rus eſt hodie dominuſ. Egiptios eīm quos nūc videtis nequaq̄ vltra videbitis. dominus eīm pugnabit pro vobis et tacebitis. Dixit eīm dominus ad Moyſen. qd clamas ad me orando loquere filijs iſrael vt ꝓficiſcātur. Tu autē eleua virgam tuam et extende manum tuam ſup mare et diuide vt ingredientur filij iſrael ī medio mari perſiccum et factum eſt q̄ diuiſuz eſt mare et ingreſſi filij iſrael per mediuz ſicci maris. Sed poſt ingreſſi ſunt egiptij regreſſe ſunt aque et operuerunt eos. ꝛ hoc cōmemorat moyſes. Exo. xv. Ingreſſus eſt eīm Pharao cum curribus et equitibus eius. reduxit ſuper eos dominus aquas maris. Filij autem iſrael ambulauerunt per ſiccum in medio maris. Ecce q̄ oratō dñatur mari. Quarto ex hoc elicitur q̄ oratio helie expediens fuit qua orauit vt nō plueret ſup terram in diebus achab videlicet .iij. Reg̃. xvij. Et rurſum orauit et pluuiam copioſam impetrauit. Quia vt legitur .iij. Regū xviij. q̄ nubecula parua deſcendebat de mari et facta eſt pluuia magna ſuper terrā qua multis annis priuata fuit. Et hanc orationem cōmendat Jacobus in ca. c. v. vbi legitur in epla hodierna. in qua dicitur. Orate ꝓ inuicem vt ſaluemini. multum eīm valet dep̄catio iuſti aſſidua. helias eīm erat homo ſimilis nobis paſſibilis et orauit vt non plueret ſuper terram annos tres videlicet ꝓpter maliciam Achab. et mēſes ſex. et rurſum orauit et celum dedit pluuiam et terra dedit fructum ſuuz. Secunda cōditio q̄ oratio fiat cum lacrimis et dolore. de hoc habentur exempla. quia j. Regū. j. legitur Cum Anna eſſet amaro animo orauit dominū flens largiter. Secundum exemplum legitur .iij. Reg̃. xx. Cum Ezechias rex egrotaret. et moꝛs ſibi per Jſaiam nunciata eſſet. cum dixit diſpone domui tui. moꝛieris enim et non viues Quod cum audiſſet vertit ſe ad parietē et flēs orauit dicens Obſecro domine memento quo modo coram te ambulauerim inveritate ꝛ coꝛ de perfecto. ꝛ qō placitum eſt coꝛaz te fecerim ꝛ anteq̄ egrederetur Jſaias mediam partem

atrij factus est sermo domini ad eum dicens. Reuertere et dic ezechie duci populi mei. Audiui orationem tuam et vidi lacrimas tuas et ecce sanaui te et addam diebus tuis. xv. ānos et de manu regis assiriorum liberabo te. Tertium exemplum Judith viij. vbi legitur. Indulgentiam eius fusis lacrimis postulemus ꝛc̄. Quartum exemplum est xp̄i. ad Hebre. v. Preces supplicationesq; cum clamore valido ꝛ lacrimis offerens exauditus est p̄ sua reuerentia Nam tales orationes cum lacrimarum effusionibus deus non despicit. iuxta illud Eccl̄i. xxxv. Non despicit preces pupilli nec viduam si effundat loquelam gemitus. Et ibidem subdit̄ de lacrimis vidue que a maxilla vsq; ad celum
J assc̄endunt. Tertia conditio q̄ oratio sit continua. iuxta illud ap̄li. Coll̄. iiij. ꝛ. j. ad Thessa vl. Sine intermissiōe orate. Nam legitur Exo. xvij. q̄ Moyses continuo orauit leuando manus ad celum. Et iterum. Josue contra amalechitas triumphauit. Cum autem cessauit ab oratione et manus dimittebat. amalech vincebat. ideo de hoc cōmemorat Judith. iiij. c. memores estote Moysi serui dei qui amalech nō ferro pugnando. Sed p̄cibus sanctis deiecit. dicit vna glo. super Exo. plus valet vnus sanctus orando. q̄ inumeri peccatores preliādo. Si em̄ orō sancti penetrat celos. quomodo in terris hostes non vincat. Sed diceret aliquis videtur q̄ non sit orandum. ergo non est continue orandum. Qō non sit orandum videtur p̄mo ex hoc. quia oratio non videtur necessaria nisi ad hoc q̄ intimemus ei a quo petimus illud quo indigemus. Sed sicut dicit Math. vj. Scit em̄ pater vester q̄ his omnibus indigetis. Et. Aug⁹. cur petere querere et pulsare nos compellit qui nouit quid nobis sit necessarium p̄us q̄ petamus. non ergo est conueniēs orare deum. Sed contra hoc dicitur Lu. xviij. oportet orare et non deficere. Ad hoc dicitur fm beatum Tho. ij. ij. q. lxxxiij. Oratio fm se considerata non potest esse continua. quia oportet et alijs operibus occupari. Oratio autem considerata fm causam suam que est desiderium dilectionis dei ex caritate ex q̄ oratio debet p̄cedere. tale autem desiderium in nob debet esse continuum. vel actu vel virtute. manet tamen virtus talis desiderij in omnibus q̄ ex caritate facimus. Omnia em̄ debemus in gloriam dei facere. vt dicitur. j. Chor. x. Loquēdo ergo de oratione fm causam sine intermissione est orandum et continue quia sine intermissione et continue debet in nobis esse desiderium dilectionis dei ex caritate p̄cedens. Et hoc est qō dicit Aug⁹. ad probam. in ipa fide spe ꝛ caritate continuato desiderio semper oramus. Ad obiectionem dicitur. q̄ deus non est orandus a nobis vt ei nostras indigentias vel desideria manifestemus. quia omnia nuda et aperta sunt oculis eius. Ad Hebre. iiij. Sed orare debemus vt illud consequamur q̄ ipe nob per orationes donare disposuit. ideo dicit Greg⁹ p̄mo dialogo. q̄ homines debēt orare q̄ postulando mereantur accipere. qō eis omnipotens deus ante secula disposuit donare. Quarta conditio orationis est q̄ oratio debet fieri cum perseuerātia. Ideo dicitur in quarto vsu adiuuo constanter. exemplum habes in p̄senti euangelio de illo qui media nocte venit ad ami cum accōmodandū sibi tres panes et dixit. amice accomoda mihi tres panes qm̄ amic⁹ meus venit ad me de via et non habeo quid ponā ante illum. Et ille intus respondit et dixit. noli mihi molestus esse cum ostium meū clausum est et pueri mei mecum sunt in cubili nō possū surgere et dare tibi. Et dicit dominus. Et ille si perseuerauerit pulsans dico vobis. et si non dabit illi surgens eo q̄ amicus suus sit p̄opt̄ improbitatem tm̄ ei⁹ surget et dabit quocquot habet necessarios. Et ego vobis dico petite et dabitur vobis. que fuerunt verba sermonis p̄libata.

Dominica infra octauas ascensionis.
Sermo primus.

Estote prudē
tes et vigilate in orōnibus vestris ante omnia autem mutuā in vobis metipis caritatem continue hntes. quia caritas operit multitudinē peccatorum. hospitales inuicem sine murmuratione. j. Pe. iiij. Scolares aut studentes in studijs vel in scolis p̄ulegiatis qui existunt si lectiones magistrorum. bñ retinent vel bene student in baccalarios eo citius p̄mouentur. et a magistris diligūtur. et si ibidem p̄seuerauerint et prudenter se habuerint exaltantur deinceps in magistros. et adepto magisterio informant alios doctrinas q̄s a magistris didiceruut. Cuius p̄batio habet in gestis p̄horum. Scribit em̄ Eudoxus de Aristotile qui cum esset. xviij. annorum ductus est athenas vt ibi litteras disceret. Existens em̄ in uenis doctrinam eloquentie didicit. et Socrati tribus annis adhesit vsq; ad mortez siue terminum ip̄ius. a quo tantā est adeptus p̄hie diligentiam. vt eum multum diligeret et domum eius domum lectoris vocaret. et sepe diceret plato. eamus ad domū lectoris. ipso vero ab-
K

sente dicebant intellectus abest. surdum est auditorium. Et quia lectiones magistrorum bene retinuit in magistrum. imo in doctorem eximium & philosophum promotus fuit. Et vigintitribus annis viuens post mortem platonis multos docuit has lectones quas a magistris acquisiuit. Spualiter xps dominus noster habet duo studia vel duas scolas. vnam in celo in qua sunt studentes et scolares eximie intelligentie et scientie. quia ipsi omnia sciunt que ad eorum beatitudinem videntur pertinere. Et quo ad hoc dicit Greg⁹. iiij. dialogo⁹. Quid est q non vident beati: qui videntem omnia vident. q d. nihil. ideo legitur in legenda sancti Bernardi. Qd idem sanctus Bernardus cuidam abbati in monasterio apparuit eum vt sequeretur admonuit. Qui cum sequeretur dixit ei. Ecce ad montem libani venim⁹. et tu hic manebis. ego autem illuc ascendam. Interrogatus autem ab eo ad quid vellet ascendere. ait. discere volo. Miratus ille. quid inquit vis discere cui hominem in scientia nullum credimus esse secundum? Cui Bernardus. nulla hic scientia. nulla cognitio sursum scientie plenitudo. sursum vera noticia veritatis. Secundam scolam habet in mundo in qua spussanctus per suam gram summ⁹ magister est & doctor Quia dicit remigius in ome. nisi gratia spussancti doceat interius. frustra omnis magister exterius docet vel laborat. in hac quidem scola xps olim per se fuit magister habens principaliter. xij. scolares. s. Petrum & Andream. &c. Quibus ptinue lectiones legit et doctrinas. interdum prudentiam. Math. x. Estote prudentes sicut serpentes. Nonnunq autem de vigilia. Math. xxiiij. Vigilate ergo q nescitis quando dns veniet. Et Mat. xxvj. Vigilate et orate. Qnq legit eis lectionem de caritate. Joh. xiij. Mandatum nouum do vobis vt diligatis inuicem. Interdum de hospitalitate. Math. xxv. Hospes eram et collegistis me Interdum de humilitate. Math. xj. Discite a me. s. humilitatem. q mitis sum & humilis corde. has lectiones & doctrinas b. Petrus inter ceteros retinuit et promotus postea in magistrum et doctorem sancte ecclesie eas alios docuit cum in verbis epli dixit. Estote prudentes. quo ad primam lectionem. et vigilate. quo ad secundam. et sic de alijs. Et sic qtum ad ppositum sufficit hortatur discipulos ad aliquas virtutes. primo ad prudentie discretionem ibi. estote prudentes secundo ad orationis deuotionem ibi. vigilate in orationibus. tertio ad caritatis perfectionem ibi. ante omnia mutuam caritatem continuam. qrto ad hospitalitatis sectationem ibi. hospitales
1 inuicem. Quantum ad primum dicit beat⁹ Aug⁹ li. ij. de trini. A deo est admiranda in brutis quedam prudentia in quibus cum nulla sit prie loquendo scientia. quedam tm in eis similitudo scientie inuenitur. Et subdit. Euidentem enim habent solertiam in fetuum educatione. in nutrimentorum acquisitione. in vulnerum medicatione. in mutationis tempor pre cognitione et in suorum comparium dilectione. Primo habent bruta prudentiam in fetuum educatione vel nutritione q valde solerter nutriunt eos et custodiunt. Et hec solertia patet q cibis congruentibus pascunt eos. quia columba pascit pullos suos paucis granis. Sed ciconia. quia serpentibus pascitur ex eis gratissimam escam defert pullis suis. vt dicit Jsi. li. xij. Alij etiam instruunt pullos suos vt querant sibi cibos. in hoc historialiter docent parentes carnales prudentes esse in nutritione filiorum carnalium vt quibus dederunt nature fundamentum. dent etiam eis vite alimentum. Sed duplices sunt parentes boni & mali. boni significantur p columbas. q sicut columbe per se pura grana legunt et pullis suis deserunt nutrimentum. Sic boni parentes & homines labore manuum suarum quarunt necessaria vite pura et iusta quibus nutriunt pueros suos. Sicut legitur Thob. j. De thobia seniore q diuidebat vnicuiq put potuit de facultatibus suis. s. iuste acquisitis. non raptis. non furatis. vel usura acquisitis. Naz & c. ij. legitur. postq ipse excecatus eet ex stercore irundinis. anna uxor eius ibat ad textrinum opus quotidie & de labore manuum suarum victum quem consequi potuit deferebat. vñ factum est vt hedum caprax accipiens detulisset domi. Cui⁹ cum vocem balantis vir ei⁹ audisset. dixit. videte ne forte furtiuus sit sed reddite eum dnis suis. non enim licet nobis edere aut contingere aliqd ex furto. Ecce iste adinstar columbe voluit filium suum ex bonis acquisitis nutrimentis velut ex puris granis enutrire. Insuper isti boni parentes velut boues prudentes si non habent vnde pueros suos enutriant vt se saltem enutrire in futurum possint artificium eos instruant. Juxta preceptum Cathonis cuz dicit. Cum tibi sint filij nec opes tunc artibus illos. instrue vt possint inopem defendere vitam. Sed. d. a. in quibus artibus sunt filij instruendi. vult Egidius Romanus in de regimine principum. iij. pte. li. ij. c. vj. q oes boies decet cognoscere liras vt p eas prudentiores effecti possint illicita pcauere p hoc videt velle q pueri sunt instruendi in artibus liberalib⁹. Et subdit. videtur tm aliq licitaz hre excusationem si studio lirax no insudat huiusmodi sunt paupes non habentes necessaria vite. hij videtur esse excusabiles ppter pauptatem. Quia die

phs. Impossibile est lre vicare non exñtib⁹ p-
uentibus. nobiles autē et diuites ⁊ maxime re
ges et p̄ncipes in diuitijs abnndātes oīno exi
stunt irrep̄hēsibiles circa regimē filioꝝ ũ si ab
ipsa infantia artibus aut disciplinis liberalib⁹
imbuātur. Et c. vij. dicit. q olim solum filij no-
bilium artes liberales addiscebāt. hec ille. Sz
certe qđ olim solum erat cōmune nobilib⁹ ⁊ di-
uitibus. s. studere artes. hoc nūc datū est pau
peribus etiā non solū nobilib⁹. qz tam paupes
q̄ diuites et nobiles artes studeñt liberales.
Si tñ parētes nollent q filij eorum has artes
studerent liberales. prudēter agerēt vt eos ad
alias artes māciparēt. qz legit de Octauiano
impatore. qui cū posset filijs suis sufficere be-
reditaria possessione vel portione. voluit tamē
eos instrui vt si bona sua retinere non possent.
et aliena nequaq̄ acquirere scirent. tñ sibiip̄is
suo labore subuenire vnde eos ad gradum mi
litarem. ad cursum. saltum. ad vsum natandi.
et iacienda missilia et lapides manu vel funda
fecit exerceri. Vnde vt plato dicit in suis pro-
uerbijs. Si pater non studet instruere filiuz ar
tem vel scientiam. quibus alatur. pficiatur vel
lucretur filius non tenetur in necessitatib⁹ pri
p̄uidere. Sed. d. in q̄bus artibus sunt filie in-
struende vt sibi possint necessaria p̄uidere. rñ-
det egidius vbi supra. c. vij. Oportet in talibus
differenter loqui ꝑm diuersitatem personaruz
Texere eñ et filare et opari sericuz satis vidē
tur opera competentia feminis. ideo scribit va
lerius in politē. li. vj. q Octauianus filias suas
lanificio fecit instrui. vt si eas ad extremam ne
cessitatem vel pauptatem nubila fortūa p̄iscet
ret se saltem p artem possent enutrire. Et sb̄dit
egidius. Si femina instruenda in tam esset alto
gradu q non esset dignum vel consuetum vt se
circa talia exerceret adhuc non esset admittē-
da q viueret ociosa. Sed tradenda cēt studio
litteraꝝ. vt sic non vacaret ocio. Sz sepius li
brum accipiens se lectionibus occuparet. legi
tur tamen q constantin⁹ impatoꝛ p̄cepit vt fi-
lie sue artem et consuetudinez manib⁹ opandi
haberent. vt p exercicia opis vicia vitarēt. vt
si fortuna eis non arrideret. scirent laboribus
manuũ victū sibi querere et amictū. hec eñ oia
ad prudentiā ptinent. et innuũtur in hoc q q̄-
dam animalia bruta filios suos instruūt vt ci-
bos sibi querant. Sed per ciconiam q̄ immun-
dis vescitur. et hec īmunda quasi gratā escaz
pullis suis defert. significātur mali parētes q̄
immūdis cibarijs vt p rapinā furtū vel vsurā
acq̄sitis vtūtur ⁊ filijs suis illa deferunt et reli
quunt que vtuntur eis in venenū aspidum in-
sanabile eterne vicz maledictionis. Nam vsu-
rarij et filij eoꝝ se inuicē in inferno maledicūt
iuxta illud Sapientis de p̄re impio q̄runtur fi
lij qñ. ppter illum sunt in obp̄probrio. Eccī. xlj
de hoc hētur exemplū de quodā heremita. qui
patri et fratri noluit succedere in male acq̄sitis
confugit ad heremū. Sed his mortuis orauit
ad deum vt ei statum illoꝝ dignaretur revela
re. q̄ ductus ad infernū et eos ibi non inueniēs
ad vltimū exierūt de quodā puteo in flāma ig-
nis mordentes se inuicem. pater de filio dixit
Maledictus tu qz p te vsurarius fact⁹ fui. rñ-
dit filius p̄ri. maledictus tu sis. qz si tu iniuste
non acq̄siuisses ego non tenuissem. iō carissimi
q̄rite cum colūba grana pura iuste et pure sb-
stantie. et de illis filios filiasq̄ vestras enutri
te. Moraliter aūt parētes dñt grana pura cū
columbis colligere ⁊ filijs suis ōferre. per gra
num purū vno modo intelligitur humanitas
xp̄i. iuxta illud Joh. xij. Nisi granū frumenti
cadens in terrā mortuū fuerit. ip̄m solum ma-
net. hanc q̄dam tunc colligūt q̄ articulos fi-
dei de humanitate xp̄i de cophino p̄dicatoruz
addiscendo assumūt. sed eos filijs deferūt q̄ñ
eos in illis instruūt. Et articuli de humanita-
te xp̄i sunt vij. vt dicit glo. sup. c. Firmiter. de
sum. tri. et fi. ca. s. incarnatio. natiuitas. bap
tismus. passio. mors. descensus ad inferos. re-
surrectio. ascensus ad celum. aduētus secūdus
ad iudiciū. Et ponitur hic incarnatio et nati-
uitas. p vno articulo. et passio xp̄i et mors. etiā
p vno. et sic erūt. vij. hi articuli sunt quasi vij
grana pura tritici. s. humanitatis xp̄i. quos de
bent parētes filijs deferre et eos cum eisdem
spūaliter enutrire. Alio mō p granū intelligit
v̄bum dei. in quo mores boni discūtur. et hoc
idem parētes dñt a p̄dicatoribus colligere et
filijs deferēdo dicere. et eos mediātibus illis
instruere. qz dicit Bern. Sicut tenentur filijs
parētes in educatione corpali. sic etiā in disci-
plinis morū. et si hoc non seruāt et fidelitatez
naturalē deserūt sunt deteriores eis. q̄ licet nō
sint sub lege gratie. tñ seruāt illud instinctu le-
gis nature. vñ apl's. j. Thim. v. Si q̄s suoꝝ et
maxime domesticoꝝ curā non hēt fidē negat.
et est infideli deterioꝛ. Et ponitur di. xlvij. c.
sicut hi. §. necesse est. Sz. d. a. in q̄ etate dñt fi-
lij et filie instrui in moꝝ disciplinis. rñdet Egi
dius vbi s. ex dicto Aris. q a. xiij. anno. quia
tunc p̄fecti⁹ incipiūt hre vsum rōnis. et tūc vi
dendum est q sint p̄udētes. et q bñ illumiatū
intellectū habeāt. Et ex tūc possunt instrui in
illis sciētijs p quas p̄nt fieri p̄uidi ⁊ p̄udētes
vt sunt scie morales. qz p eas scire potert quō
se et alios p̄nt gubernare. Sz añ hanc etatem
scz. xiij. annoꝝ iuuenib⁹ qui sunt passionū se-

cutores et non sunt sufficiētes moraliū auditores. non sunt moralia dicenda. Sed post hos annos vt se refrenēt ne passiones et lasciuias
p insequātur Secundo bruta aīalia sunt prudentia in latibulorū edificatione. et hoc patet primo de apibus qui miro modo edificāt regi suo siue apiastro domūculā in alueari in qua debeat habitare. q etiā vix manus hominū sufficeret ad hanc parandaz. deinde faciunt domꝰ in quibus habitāt alie apes. vt dicit Aris. li. x. de aīmalibus. Eo mō moraliter et nos xpiani fm exhortationē apli. Estote prudētes. vt p̄muz re p̄ omīb⁹ regi pio et benigno ihu xpo domuz regis cordis vestri edificetis de cera v̄ginea vicz cōtinentie castitatis. et de melle dulcissime caritatis. Quia qui voluerit xp̄m in suo sacramēto ad futuruz tps pentecostes in domū cordis suscipe. necesse habz illud p̄mo p̄parare. z hec p̄paratio fit p ꝓtinentiaz a vicijs et caritatem que opit vt hic dicit apls. multitudinē pctōrū z etiā hominē cum deo vnit. qz ōr. j. q. j. c. multe autem opationes. caritas q̄ opit multitudinem pctōrum, p̄rium donū est catholice vnitatis. Secundo patet hoc de irūdinibus q̄ nidum tam artificiose cōponunt. q vix sufficerz humana industria ō quauis materia facere qō facit irundo solo rostro de argilla. ppter qō q̄dam crediderūt eas habere intellectū. Sicut phs dicit. ij. phisi. qō licet non sit verum docēt tamen nos esse prudētes vt videlicet domū cōscientie v̄tutibus ꝓstruamus in qua resideat et ihabitet deus. Qui dicit Sap̄. viij. Intrans in domū meam, q̄escaz in illa. Non em̄ habz amaritudinem p̄uersatio illius. vbi p domū glo. intelligit ꝓscientiā in qua si mūda est reqescet deus. ideo hanc tenemur ei edificare p sctām cōuersationem. qz domū tuā dñe decet sanctitudo in longitudine diez. De securitate cōscientie et tranquillitate loq̄tur b. Greg. sup Ezeth omel. ix.. In omni inq̄t qō ōr semp recurrere debemus tacite ad mentē et interiorē testem z iudicem requirere. Quid em̄ p̄dest si homines laudent z conscia accusat? aut qu id poterit obesse. Si omnes derogēt et sola cōscia defendat q. d. nihil. Qualis autē sit bona conscia docet Hugo de san. vic. li. ij. c. ix. Tranq̄lla conscia est dulcis nulli grauis vtens amico ad gratiaz inimico ad patiētiaz cūctis ad beniuolētiā quibus potest ad bñficentiam. Cui deus nec sua peccata imputat. qz non fecit. nec aliena. quia non approbauit. nec negligentiā. qz nō tacuit nec superbiam. qz in humilitate p̄mansit. hec ille Istam domuz ꝓscientie debemus bñ fundare. aut edificare. aut honeste mūdare. qz irundo domūculam suam non solum solerter edificat sed etiam sepius mūdat. et hec mūdatio debet fieri p frequētem cōfessionē. q̄ mūdata p̄t in ea q̄escere tam deus q̄ hō. Sz dicit hol. lec. xxiij
Jn ista domo ꝓscientie male parant sibi q̄etez multi hoies mūdam qz illud qō durius ponūt sibi sub capite. et qō mollius est ponūt sub pede. Moraliter ꝓscia est in mēte sicut caput in homine. et sensualitas est sicut pes. q̄ g̃ ponit in sensualitate dilectionem. et pctm̄ in ꝓscientia que murmurat contra pctm̄ dure reclinat caput suum. Et sb̄dit. istā domū fundauit q̄dā super aquas voluptatis. q̄dam sup arenas cupiditatis. et iō ꝓscientie taliū stare non p̄nt eo q carent solido fundamento. de hoc etiam dicit Math. vij. Vir stultus edificat domū suā sup arenam. et descendit pluuia et flauerunt venti et cecidit domus. iō vt idē dicit. Domus ꝓscie vt bene edificet debet hr̄e q̄tuor. p̄mum̄e solidum firmamentum. secundū honestū ornamē Q
tum. tertiū frequens purgamentum. de his trib⁹ vide p̄ma pte feria q̄rta Judica. AA. T. U
X. quartū est aptū tegumētum. Coopimentuz em̄ ꝓscie bone est honestas p̄uersationis v̄tuose vt sic boni viri quod dicerent interi⁹ oñdant exteriꝰ. vt ōr Math. v. Et sic luceat lux eoz coram hoī. vt vi. o. b. et glo. patrē eoz qui i celis est. iō ōr Math. x. Qō in aure audistis p̄dicate sup tecta. i. p honestā cōuersationē. Sz sunt certe q̄dam hoies q̄ de domo ꝓscietie sue et eius edificatione q̄si per totum annū nl̄ curant. sed eam pmittūt ruere in diuersa peccata. vt expōatur de ipis illud, puerb. ij. Jnclinata est ad mortē. i. ad mortale pctm̄ dom⁹ eius et ad inferos semite eius. Quia dom⁹ q̄ non inhabitat nec ꝓtinue reformatur ad casum tendit. et ibi multitudo vermiū venenosoz conq̄escit. Sic est de domo cōscie q̄ si non inhabitatur p frequētem pctōz meditationē. nec reformatur p sedulā ptritionē et ꝓfessionem talis ad mortem eternā ꝓtinue ruit. et multitudo peccatorum que q̄si v̄mes mordent ibi conquiescit. Sz tñ homo hoc non p̄cipit nisi cum in q̄dagesima ad pniam venerit. et cōscientiā suā bñ examinauerit. tunc inueniet remorsum pctōz veterum. Et certe adhuc beatus ille erit cui tunc dñs sua pcta dat cognoscere vt ea possit p cōfessionem expellere z deflere. sed ecōtra in eternum infelices erunt. q̄ pctā sua non cognouerunt. nec ea ꝓfessa fuerūt. qz v̄mis eoz nō morietur. et ignis eoz nō extinguet Isa. vl. Tertio aīalia bruta sunt solertia in nutrimētti. p̄cu
ratione. qō patet in formicis q̄ docent nos p̄u
† dentiam. Primo in puidendo necessaria. Nam fm Jsi. li. xij. formice, puidēt sibi in futurū. Nā in estate ꝓgregant vñ in hieme viuāt. Longre-

Nota. Quid sit prudentia? D. Greg. sic dr̄init. Prudentia est Cognitio rez̄ fugiendarum et appetendarū. ita Cic. lib. 2 offic. Prudentia est appetendarum fugiendarumq; rez̄ scia. Addit Tunc p̄ez̄ prudentiam dicam & perfectam & virtutem, qñ illa cognitio ē scia, ad praxim reuocēt. alioqui nō erit virtus, sed tñ scia q̄ nihil facit aliud in hoc, nisi inflat. ut docet Apls, 1 Cor. 8.

gat aũt triticum et nõ curat ordeũ. de hoc dic̃ phisologus. hec frumẽta legit si repit ordeum spnit. Moraliꝛ p tps estatis intellige tps gr̃e i pñti. Sed p hiemẽ intelligit tps tribulationis et iudicij futuri. in tpe g̃ gratie in pñti, puidere debenus nobis necessaria in futurũ ꝓgregãdo spualia et eterna vicz vtutes et vba dei audiẽdo quo cibatur aia. et non curare debem⁹ tpalia. qz spualia sunt velut triticũ qđ est in horreum celeste p̃mittendũ. iuxta illud Math. xiij. Triticum congregate in horreũ vestꝝ. Sz tpalia sunt velut ordeũ et sunt ꝓtemnẽda nisi q̃tñ ad vsum vel nõ sunt desiderãda. Quia dic̃ Aug⁹. ozando deñ hoc licet ozare qđ licet desiderare. Sed hoc magis distinguit sctũs Tho. dicens. Tpalia desiderare non q̃dem p̃ncipaliꝛ vt in eis fin̄ ꝓstituamus. sed sicut q̃dam ãmicula q̃bus adiuuamur attendendũ ad beatitudinẽ inq̃tum p ea sustẽtatur vita corpalis. z inq̃tum nobis instrumẽtaliter deseruiũt ad actus vtutuz. Sed phisologus p triticũ intelligit nouum testamentũ. sed p ordeũ vet⁹. cũ dicit Jude. Nouã legem collige non veterẽ. q. d. colligendũ est euãgeliũ xp̃i et armario cordis recõdendum p meditationẽ. Szvetus lex que est figura noue legis est spnenda. qz si lr̃aliter intelligitur occidit. Jux illud apli. ij. Chor. iij. Lr̃a occidit spũs aũt viuificat. Ex hoc hẽs q̃ spualia potius q̃ tpalia et legem euãgelij debemus eligere magis q̃ legẽ Moysi. Quia spualia et lex euãgelij sunt cibus aie quẽ cibum colligere exemplo formice debet prudẽs quilibet in hoc tpe gr̃e. iõ sapiẽs dirigit quẽlibet nr̃m ad formicam ad discendũ eius sapiẽtiam. cũ dicit, prouerb. vj. Vade ad formicã o piger z ꝓsidera vias ei⁹. et discе sapiam q̃ cũ non habeat nec ducem nec p̃ceptorẽ tñ in estate sibi cibum congregat q̃ in hieme cõedat. q. d. i hoc sunt hoies q̃dam imprudẽtiores q̃ formica. qz hñt p̃dicatores q̃ eos ad hoc hortãtur et tñ negligunt, pfectum, ppzium et salutẽ. Secũdo formice docẽt nos prudẽtiaz necessaria ꝓfuãdo. Nã dicit sol. de mira. mũdi. q̃ formice grana q̃ colligunt solerter decorticant et in secretis locis domũcularum cautissime reponũt ne ab auib⁹ rapiãtur vel a vẽto dispgantur. Moraliꝛ grana sunt bona opa vt elemosine ieunia orõnes z sic de alijs. q̃ tunc decorticãtur cũ q̃ intentione fiãt inspiciãtur. qz aliq̃ est intentõ peruersa fauore hominũ et amore carnali, alia mercenaria q̃ fit ppter vite necessaria. altera recta q̃ tẽdit in deum. ideo dicit Bern̄. sermone. iiij. sup cã. Si animans turpia appetit intẽtio turpis est z fedas faciem aie et corpus. Sz si honesta appetit intentio sua erit honesta. iõ decorticа opa tua q̃ facis z vide qua intẽtione ea pficis. qz intẽtio mala facit opus bonũ non valere. vt. xxiij. q. v cum miſter. cũ se. Decorticatis igitur bonis operib⁹ et inspectis. Si bona intẽtione fiant absconde ea p humilitatẽ in domũculo cordis tui ne a demonib⁹ rapiant̃ q̃ dicuntur aues celi q̃ ptem seminis qđ in viã cetidit comederũt Lu. viij. Vel ne a vẽto iactãtie dispgãtur. quia dic̃ Aug⁹. ꝓtra faustũ Quidq̃d g̃ bonum fuerit de quo te iactaueris totum frustra frivolũ et ina ne est in oculis omniũ conditoris. Cui ꝓcordat Sixtus pictagoric⁹. Quãtumcũq; inq̃t q̃s bñ egerit. Si tñ se sic pacto ope iactat vel eleuat nullã inde mercedẽ meritũq; reportat. de hoc q̃re plura supra pte. j. feria. vj. in q̃nq̃gesima ser. ij. S. T. Tertio docent nos prudentiaz in grana desiccãdo. qz dicit Jsi. li. xij. quãdo pluit sup triticum coaceruatum totuz eijcit et soli exponit vt itez exiccetur. Moraliter pluuia ẽ temptatio vel diabolica corruptio. iuxta illud Math. vij. Pluuie venerũt et flauerũt venti. q. d. venerũt temptationes et mouerũt, ppositum infirmi hois. hec q̃dem temptatio q̃n i nobis accidit que triticum. i. nutrimẽtum nostrũ spũale corrumpe et prodere possit, debemus illa repare caloze solis et feruore ꝓtritionis vel manifestatione ꝓfessionis. quia illud qđ soli exponitur in lucem, pgredit̃. vt dicit Ansel. li. v. c. cij. Quarto formice sunt prudentes in custodiendo. dicit em̄ Plí. in spe. na. et Aris. quedã sunt formice in india magne et cornute q̃ mira auiditate gemmas et auruz custodiũt. Sz hoc indi furentur estiuo tempore quando formice in cumulis ppter feruorem minium abscondũtur Sed formice sunt odore sollicite. peruolãt eũ et aurum deferre cupientes crebro lacerãt Tantaq; est in eis pniciosa feritas. amore auri q̃ auferentes grauiter ledunt. Moraliter p aurum intelligitur fulgur celestis patrie. Juxta illud Apoca. xxj. Ipsa ciuitas ex auro mundo constructa est. Vel per aurum virtus caritatis intelligitur. iuxta illud Apoc. j. p̃cinctuz ad mãmillas sona aurea. i. ligatũ in interioribus vinculo caritatis. vel p aurꝝ vtus patiẽtie designat̃. iuxta illud Job. xxiij. Probauit q̃si aurũ qđ trãsit p ignem. illud inq̃ aurꝝ splẽdoris celestis p̃fic caritatis et pacie adinstar formicarꝝ q̃libet hõ dẽt diligẽter custodire vt per vtutem caritatis et pacie possit venire ad splẽdorem celestis p̃rie Sz notabile ẽ q̃ indi furãt formicis aurꝝ. qz diabolus cui⁹mẽs obsessa est duob⁹ vicijs. supbia vicz et inuidia. vt dic̃ bona uẽtura sup mgr̃m. ij. sentẽtiarꝝ. nitiẽ furari hoi caritatẽ z pacem ne possit venire ad celestem quã ipe pdidit p̃riam. ideo cũ mag̃ sollicitudie

hoc aurum ꝓseruare debemus et custodire. qz dicit dñs Apoca. iij. Ecce venio cito scz ad te puniendū tene qd̄ habes ne alius accipiat coronam tuam. Quarto animalia bruta solertia
U sunt in vulnez medicatione vel curatione sic̄ patet de cane qui cum vulneratus fuerit lingua sua vulneri adhibet medicamē. qz dicit Amb. in exameron. Lingua canis liniendo vulnus. corruptionē vulneris sibi attrahit et imbibit. Et Auicēna li. vj. Medicinaliū lingua inqt canis medicinalis ōr. nō q aliquam vulneri cōferat medicinā. Sz qz vulneris extrahit putredinem. Moraliter homo vulneratur p peccatum in anima sua. sicut figuratū est Lu. x. de illo qui transiēs ab hierusalem in hiericho incidit in latrones. q̄ vulnerauer̄t eū. et semiuiuo relicto abierunt. Hierusalē interp̄tatur timoz ꝓfectus. hiericho vero luna. Tunc eñ transit homo ab hierusalem in hiericho quando a timore qui expellit peccatū Eccl. j. vadit ad stulticiam mūdi que significatur per lunam. iuxta illud Eccl. xxvij. Stultus vt luna mutatur. et tunc incidit in latrones. de quibus dicit Gre. in ome. q̄ iter nostrum quasi quidam latrū culi obsident. et hi vulnerant ipm per peccatum vñ bñ dicere potest illud Cant. v. Percusserūt me et vulnerauerunt me. Si ergo vult mederi hoc vulnus discat prudentiā canis qui mediante lingua vulnus lingit et curat. Sed quid ē vulnus lingua lingere nisi peccatum per ꝓfessionem detegere. Tunc eñ vulnus peccati ligere videtur. cum illud coram sacerdote detegēdo ꝓfitetur. iuxta illud Boe. li. j. de conso. pſa iij. Quid fles quid lacrimis mānas confitere mihi. s. tua mala non abscōdas. q. d. nihil prosunt lacrime nisi sequatur ꝓfessio. Si eñ opam medicātis expectas. oportet q̄ vulnus tuū detegas. Sed ꝓtra hoc diceret aliquis. videt̄ q̄ valent lacrime sine cōfessione ad delendū peccata. quia di. j. de pe. c. mensuram. dicit Crisſ. ☩ lauāt lacrime. lacrime lauāt inqt delictū qd̄ pudor est ꝓfiteri. Ad hoc dicit Bar. brix. i glo q̄ hoc nō est intelligendū sine ꝓfessione q̄ semper necessario req̄ritur vbi copia possit haberi sacerdotuz. Sed sic intelligendū est si peccatū adeo graue esset vt cum pudore confiteamur vt peccata carnis sodomitica et ꝓtra naturaz non ideo est desperandum. qz lacrime lauāt ō dictum. q. d. vbi lacrime concurrunt cum ꝓfessione ibi est spes venie? Quinto animalia habēt
X prudentiā i mutationis tempoz cognitione'. precognoscunt eñ tempus sui aduentus suiq̄ recessus. sicut patet de irūdinib⁹ ciconijs gruibus vulturibus atq̄ miluis. iuxta illud Hiere viij. Miluus in celo cognouit tempus suū. populus aūt meus non cognouit iudiciū meum. Moraliter aūt debem⁹ hanc prudentiā discere vt cognoscamus mutationes tempoz vicz p sperum vel aduersoz vt in illis nos prudenter hēamus. ne videlicet in pſpis exaltemur. vel i aduersꝭ deꝑmamur. iuxt illud Cathonis. Reb⁹ in aduersꝭ animū sbmittere noli. Spē retinere. q. d. Spera in deo. qz oia pt cito i pspera trās mutare. Quia Eccl. xj. Facile est in oculis eius cito paupez honestare. ō idē Eccl. ij. dic̄. Cre de deo et recupabit te dirigere viam tuā et spa in illū. et fua timoze illi⁹. et in illo vesasce. Vl alio mō prudēter opoꝛtz mutationes ꝓgnoscere tempoz. qz Eccs. iij. dic̄. Sapiēs. ē tps plātādi. s. in ve et euellendi. s. qñ plātatū ē vicz in autūno. Et itez est tps occidēdi. glo. aduersarios iusticie vel rei publice. et ē tps sanādi. Est tps flēdi et ē tps ridēdi est tps amplexandi. i. vacādi generationi et ē tps lōge fieri ab āplexibus. s. qñ ē cōis afflictio ppli. Tūc eñ debēt prudētes hoies se a delicijs retrahere et maxime venerioz vt dei mia citi⁹ impetret. Ut eñ dicūt hebrei q̄ tpe diluuij homies z bruta aīalia in archa exīntia ꝓtinuerūt se a coitu et satis inuitur qz egressus de archa dixit dñs. Crescite et multiplicami. Genē. ix. Et itez ē inqt tps pdendi et tps acquirendi. qz mercatores vno tpe pdūt. alio mō lucrātur. Et iterū dicit. Est tps custodiēdi. s. res in naui qñ nō iminet pericu lum et ē tps abijciēdi. s. qñ iminet mari periculū submersiōis. tūc nauta. pijcit merces i mare ne sbmergat. Et sic legitur Jone. j. q̄ facta est tēpestas in mari. et timuerunt naute et miserunt vasa in mare. in his omnibus mutationib⁹ tempoꝛum prudētes dñt eē hoies vniuersi. iuxta exhortationē apli. Estote prudētes. vel tertio discere dēmus brutoz prudētias in ꝓgnoscendo tps aduētus nri vicz vñ aduenim⁹ tam fm aīam q̄ fm corpus. vbi nota q̄libet hō quo ad aīam ē a deo. nō q̄ aīa sit de sbstātia vl eētia dei. qz dicit Aug⁹ sup illud Genē. ij. inspirauit in faciē ei⁹ spiraculū vite. Non sunt inqt audiē di q̄ putāt aīam eē ptē dei. Si eñ hoc esset non videret a se nec ab alio decipi posse nec ad malum faciendum vel compelli patiendum nec in melius nec in deterius mutari. Idē in li. lxxxiij. q̄stionū. Aliud inqt ē veritas aliud aīa. veritas eñ falsitatē nō hēt. aīa aūt falsitatē hēt. nō ē q̄ veritas. nec ō vītate licz a veritate sit. hec ille Et sic pz q̄ aīa ñ ē suba dei vt q̄dā dixer̄t. Sz ē a ō p creatōez. qz fm aug̃. aīa creādo ifundit et ifundēdo creat. z qz fm aīaz sum⁹ ex gñe dei ꝓgnoscim⁹ nos eē nobiles. qz ōr act. xvij. ipius eñ g nꝰ sum⁹. g̃ ñ dēm⁹ nos facere p pctm̄ ōgeneres vl ignobiles. nobilitas ñ est nisi bonitas

moralis.nam omnis vtuosus est nobilis.ꝛ oīs vitiosus degener et ignobilis.sicut testat boe. li.iij.de consol.me. vi.Quid genus et ꝓauos strepitis.Si ꝓmozdia vestra autozemq; deum spectes nullus degener extat in vicijs peioza fouens ꝓpzium deserens oztum.Luz g̃ sumus nobiles ex parte patris nostri. esse debemus tales in mozibus vt non mentiemur.cū dicimus.Pater noster qui es in celis.Matħ. vj.Et vt de nobis dici possit illud.j.Pe.ij.vos estis genus electum regale sacerdotium gens sancta.Ecce quando cognoscis aduentuz tuum quo ad animam.certe seruare debes in te patris tui nobilitatem. Quantum ad cozp⁹ vero de terra sumus.Juxta illud.Terra es et in terram reuerteris.Geñ.iij.Nam ſm Pli. terra est mater nostra.Et si cognoscimus aduentum nostrum ex parte matris.que est terra.seruemus humilitatem.faciamus ergo vt bzucus de quo narrat Ualer⁹li.vj.c.iij.Qui vt romanum assequeretur imperium terram cōmunem in rōnem omnium osculatus est.Jsto mō moraliter quicunq; ad regnum celeste aspirant necesse habent in ꝓsenti se humiliare et terram matrem per frequentez recozdationē oscularī vt sciat quilibet cuius generis sit exi ꝓpte mīris quia non celestis sed terrestris vt dicat sibiipi illud Sap̃.vij.Sum quidam et ego homo mortalis similis omnibus ex genere terreno illius qui ꝑ factus est.s.ade.Quia Act.xvij.Fecit ex vno.s. adam omne genus hominum. Sexto animalia bzuta docent ꝓudentiam in suorum comparium dilectione.Nam diligunt suos compares . sicut patet de cygno turture et gallo.Nam Gallus zelat et diligit vxozes suas et inuento cibo eas conuocat et sibi sꝺtrahit.vt eas reficiat hanc ꝓudentiam debēt addiscere viri vt compares.s.vxozes suas diligāt iuxta illud Ephe.v.Uiri diligite vxozes vr̃as. sicut xp̃s dilexit eccl̃iam.Et post pauca Uiri i quit debent diligere vxozes suas sicut cozpora sua . qui vxozem suam diligit seipm diligit. Nemo em̃ vnq̃ carnem suam odio habuit.sed nutrit et fouet eam sicut xp̃s eccl̃iam Econtra autem sunt quidam viri similes taxo. dicit em̃ phisologus est quedam spēs taxi qui sollicite cibum contra hiemem colligit.vna cum femia reponit.veniente autem algoze hiemis timēs cibos collectos sibi deficere masculus feminā ab esu rep̃mit.et ipam ad saturitatē comedere non permittit que pacem siłans et quasi taxo masculo cedens cauernam latenter exit.et per partem oppositam latibulum intrans ignozāte masculo fauces aperit et diu aggregatos cibos consumit.Sic fit interdum de viro sua bona et cibaria non solum per se sed per vxozem compozata abstrahit ei atq; negat nec eam sinit edere ad saturitatem.sicq; fit q̃ vxoz ꝑ aliam viam viro nesciente bona consumit vt ambo adultimam deueniant pauptatem.et sic patet vltimate q̃ ꝓudentiam bzutoz in condilectione comparum non habuerūt.ideo illos h̃ docet apl̃s.Estote ꝓudentes.s.dilectionez inuicem demonstrātes.Septima animalia nos docent ꝓudentiā in tempoz diuisione.Sicut ꝓbat Aris.de vulture qui venatur a meridie vsq; ad noctem.et ab oztu solis vsq; ad meridiez in silentio req̃escit.sic et tempoza requietionis et venationis diuidit.Sic ꝓudens hō tempora diuidit quia partem q̃eti mentis. partē contemplationi et ozationi . et partem necessitati cozpozis per actionis labozem distribuit ꝛ cōcedit.vt dicit Anselħ.li.iiij.c.lxxiij.Sic refert Uincen.in spe.hist.li.vij.Qō ꝓudentissima virgo genitrix ꝓudēter tempus suum diuidebat. et sibi regulam statuerat vt a mane vsq; ad tertiam ozōni insisteret.a tertia vsq; ad nonam in textrino opere se occuparet.et a nona itez ab ozōne non recedebat vsq; dum ei angelus dñi appareret.de cuius manu escam reciperet.ita et q̃libet ꝓudens homo debet diuidere temp⁹ suum vt de mane ozet.q̃ dicit domin⁹ Matħ. vj.Primum q̃rite regnum dei.ꝛ p̃cipal̃r ē mane ozandum.Prouerb.viij.dicit domin⁹ Qui mane vigilauerint ad me inuenient me. Et Job viij.Si diluculo consurrexeris ad deum oīpotentem et dep̃catus fueris statim vigilabit ad te et placatū reddit habitaculū tuum.Et Sap̃ xvj.Oportet p̃uenire solem ad bñdictionez tuam et ad oztum solis te adozare . Diuites em̃ antiquitus p̃mo pauperi qui eis occurrit ꝓsue uerunt elemosinā dare Sic dominus libentius exaudit eos et dat eis id quod petunt q̃ valde mane eum exozant.iō beata virgo Maria mane ozauit.deinde opibus manuum insudauit. vt et nos post matutinas oz̄ones eam⁹ ad manualia opa et labozes.Jta et Paulus doctoz egregi⁹ tpa sua diuidebat.vt scribit Haymo ō ipo q̃ a mane vsq; ad hozā.v. labozi manuū i sistebat.vt inde victū acq̃reret.ꝛ inde vsq; ad vespaz publice dispositioni itēdebat.Sic narrat q̃dā expositoz sup Juuenalē.li.vj. q̃ nobiles romani sic disposuerūt act⁹ suos p singlos dies.q̃ sūme mane oēs sil̃ petebāt vl̃ adibant actus triūphales in q̃b⁹ añcessozes sui pingebanť cū armis ꝛ cautel̃ q̃b⁹ deuicerāt suos hostes.vt sic iuuenes viris illis accederent advirtutes per imaginationē gestozum.deinde templum Appollinis petebant. postea iudices ad fozuz senatozes ad capitolium descendebant.

iudices vt causas tractarent. Senatores vt ō cōmuni vtilitate rei publice deliberarent. ꝛ sic tempus vsq; ad horam nonam expendebant. et ne iuuenes a bonis occupationibus impedi rentur per totum tempus ante nonam ordinatum erat q; meretrices, pstibulum, nullo modo egrederentur ante nonam. ne iuuenes a suis īformationibus et viri a consilijs rei publice p delectationes libidinosas aliqualiter detraberentur. et ideo ſm Hugo. meretrices apud romanos nonarie vocabantur quia ad horaz nonam licuit eis egredi de suis domibus et non ante. Octauo bruta docent nos in exemplor
Z inspectione. dicit eñ Jsi. li. xij. de strutione qñ venit tps q; ponat ouā ad pliades oculos leuat. non eñ ouā pouit nisi ista cōstellatio ascēdit. Cum autem hanc stellam oriri viderit arenam fodit ouā ponit et sabulo operit et statum obliuiscitur vbi ea posuerit et nunq; ea vlteriꝰ querit. Sed calefacta arena calore solis. ouā excoquit et in ipis ꝓducit pullos qui cum fracta testa educti fuerint. tunc mater eos recolligit ꝛ tanq; filios recognoscit. Sic moraliť per pliades intelliguntur exempla beatoꝝ que debet quilibet prudens homo inspicere. qz dicit beatus Greg. in cōmentario super Ezechi. Exempla bonorum sepe querimus vt in moribus ꝓficiamus. Et sb̄dit. Si mentis mūdicia cum coniugali copula queritur enoch debet imitari qui in coniugio positus ambulabat cū do et non inueniebatur. quia transtulit eum dñs. Si subire obedientie vtutem nitimur abrahaz debemus aspicere. qui relicta domo cognatione patria obediuit exire in locum quez accepturus esset in hereditatē. et exiuit nesciēs quo iret. Si conamur carnis illecebras vincere Joseph ad memoriam redeat qui temptante sua dña studuit carnis continentiā cum vite piculo custodire Māsuetudinem atq; patientiā obtinere si querim⁹ moysen ante oculos deducamus qui exceptis paruulis ac mulieribus sexcenta milia armatorum regens mitis fuisse describitur sup omnes homines q̄ habitant sup faciem vniuerse terre. Rectitudinē zeli ꝓtracia si attendamus phinees ante oculos deducatur. q̄ coeuntes cū gladio transfigētes castitatem pplo reddidit iram dñi iratus placauit cum subijt. cum mortis appetitu disponere. ad uersa cōtemnere paulum ante oculos deducimus q̄ non solum alligari. sed et mori p xp̄o paratus fuit non faciens p̄ciosiorem animā suam q; se. Succendi cor nostruz igne caritatis si q̄rimus Johannis vba pensemus cuius ori qd loquitur caritatis igne vaporatur. hec grego. Qd etiam exempla beatorum inspicere debeamus. et ea imitari hortať apostolus. j. Thor. xij. Emulamini inquit. i. sequamini vel desiderate carismata meliora. i. exempla vtiliora sanctorum. quia eorum exempla sunt clara more pliadum stellarum fulgentia. Hec inquā cuz viderimus vel de ipis audierimus tunc ad similitudinem strucionis qui ponit in arena maris ouā sua. debemus in penitentia graui et amara perficere opera nostra. et ea operire sabulo id est humilitate custodire et non vlterius illa videre. i. ad superbiendum vel ostendendum aspicere calefacta arena. i. feruescente penitentia. calor solis. id est amor dei incedit et fetus inde meritorum producit. que cuz testa fracta id est carne fracta ante conspectum districti iudicij et examinis fuerint producta. tunc ea mater id est anima penitentis colligit. id est clarius recognoscit tanq; suos fructus gloriosos.

De eadem dominica Sermo. ij.

Vigilate in orationibus. j. Pe. iiij. dicit iarach contra cetum pugnat quidam piscis serpentinus et venenosus qui dicitur cocodrillus. q; videntes alij pisces fugiunt ad cau A dam ceti. qui si deuictus fuerit pisces moriuntur. q; si non poterit piscis ille pestifer deuincere cetum. a faucibus suis fumosis odorez fetidissimum mittit in aquam. cetus vero odorifero fumo de ore emisso pellit odorem fetidum et sic se suosq; protegit et defendit. Moraliter per cetum significať quilibet homo bonus qui adhuc natat in aquis marinis penitentie videlicet salutaris. vt dicatur de eo illud Abacuc. iij. In mari indignatio qui in mari penitentie existens indignatur et irascitur contra peccata cōmissa et in futurum cōmittenda. Sed per cocodrillum serpentem et venenosum intellige diabolum qui pugnat contra penitentes ꝛ hoc duplici manu. vt dicit Hol. lec. cxxv. Demon iquit pugnat contra vos duplici manu scilicet occulta suggestione et aperta impugnatione. Primam manū euademus per prudentiā q̄ exitus rerum metitur. vt dicit Boe. li. ij. prosa. j. Secundam per patientiam qua equanimiter tribulatio tolleratur. Per pisces autem alios significātur opera viua et meritoria hominis penitentis vt sunt virtutes que cum vident q; diabolus pugnat contra hominē debent fugere ad caudā. i. ad humilitatē. quia ibi tuta sunt Quia vt dicit Aug⁹. humilitas est ꝓseruatrix bonorum operū et vtutum. nam cum pisces seruantur secure circa ceti caudam. sic virtutes

Sermo xxj.

circa humilitatem infimam. videns g̃ demon q̃ vincere non post hominẽ penitentẽ. tunc emittit in aquam penitentie sue odorem fetidissimum scilicet carnalis cõcupiscentie et mentalis luxurie. De quo Job. xlj. De naribus eius ꝓcedit fumus. sicut olle succense. ⁊ hoc ideo facit. vt hominẽ cum operibus suis bonis inficeret et spũaliter necaret. Sed cum homo sentit hunc odorem fetidum carnis emittere debet econtra de ore et corde suo odorem odoriferũ orationis sue deuote que hunc fetidum odorẽ carnalis ꝯcupiscẽtie repellit. Sicut patz in vitaspa. li. ij. c. xij. de fratre qui molestiam sustinuit a spũ fornicationis. et deꝓrecatus est aliũ senem, ꝓbatissimum vt ꝓo eo oraret. nec tamẽ fuit ille exauditus. quia frater ille nec per se orauit. Sed in cogitationibus malis delectabatur. ideo senex dicit ad euz. impossibile est a te discedere spm̃ fornicatõis nisi ⁊ tu cum gemitu deꝓcatus fueris dominum. Cum autem ille cũ ieiunijs et orõnibus se affligeret spũs fornicationis inuidus ab eo recessit. vt habes etiam idem supra dominica p̃cedente. J. S. T. Et qz in hoc tempore vt cõmuniter omnibus imittit hunc fetidum fumuz ꝯcupiscentie carnalis debet econtra homo emittere odorem orationis diligentis. ad quam hortatur nos apls cuz dicit vigilate. in quibus duo facit p̃ncipaliter vl̃ ad duo hortatur. p̃mo ad vigilie frequentiam ibi. vigilate. secundo ad orationis diligentiaz ibi. in orõnibus vestris. Primo g̃ hortaꝯ nos ad vigilie frequentiaz cum dicit. vigilate. Pro
B quo nota triplicibus hoĩbus necesse est vt vigilent. primi sunt in bellis existentes. Quãdo em̃ dominus aliquis intrat bellum contra hostes talis non dormit nec populum suum dormire permittit. sed ad vigiliam sollicitat et inducit ne forte ab aduersarijs oppzimatur. nã legitur. j. Reg̃. xxvj. Cum rex Saul esset in cãpis volens persequi dauid. accidit vt vna nocte dormiret in tentorio. et omnis populus suus in circũitu. qd̃ vidẽs Abisai. dixit ad dauid concluſit hodie dominus inimicũ tuum in manus tuas. nunc ergo perfodiam eum lancea. ⁊ dixit dauid ne occidas eum. sed tolle hastam eius que est ad caput eius et ciphum aque et abeamus. Ecce q̃ uon vigilantẽ regem cuz toto populo potuisset oppzimere et necare. quare in bellis existentibus necesse est vt vigilent in toto vel in parte. Mozaliter nos sumus domini nostrax operationum a p̃ncipio vsq; ad finem. vt dicit phs. iij. ethi. Sed intramus in campum huius mundi contra hostes tres seuissimos pugnaturi. Primus hostis est caro nostra. Secundus est mũdus qui pugnat contra nos duplici manu videlicet ambitione honorzis et amoze diuiciarum. Tertius est diabolus qui pugnat similiter duplici manu. vt patuit in arenga. ideo nõ est nobis negligẽter dormiendum. sed sobzie vigilandum. vt vigilando his hostibus resistamus et eis manus quibus contra nos pugnat amputemus. Nam p̃mam manum carnis q̃ est gula amputare debem⁹ ꝑ abstinentiã. Secundã que est luxuria per continentiaz. Sed illa manus qua pugnat contra nos mũdus. s. ambitio honorzis amputãda ẽ ꝑ timorẽ iudicij cogitãtes videlicet q̃ q̃ in honoribus alijs p̃ponũtur in fine stricti⁹ iudicabuntur. iux̃ illud Sap̃. vj. Judiciũ in his qui p̃sunt durissimum fiet. Aliam aũt manuz amputem⁹ ꝑ xp̃i amozem. cõsiderando eius paupartatez naſcendo viuẽdo moziendo. Qualiter aũt manus tertij hostis amputetur dictum est s̃. hũc hostem diabolum opoztet vigilando superare quia. j. Pe. v. ór Sobzij estote et vigilate quia aduersarius tanq̃ leo rugiens circũit querens quem deuozet. Sed quem nos superamus vigilando ipse nos vincit dormiendo. ꝓpterea facit nos dormire vt nos possit superare. Est C
enim de isto nr̃o aduersario sicut de duce quodam carthaginensi. de quo refert Julius sext⁹ li. ix. c. v. Qd̃ est de insidijs dux em̃ iste habuit bellum contra quosdam de affrica qui cartaginensibus rebellabant. fuerunt autem isti de affrica nimis auidi ad bibendum vinum. quod intelligens dux ille vsus est contra illos tali cautela. accepit multa dolea vini et miscuit cum vino succum cuiusdam herbe que dicitur mãdragora que quidam herba est multum somnifera sicut dicit Aris. in de somno et vigilia. facit em̃ homines ita ꝓfunde dormire q̃ fiunt insensibiles. et ideo solet dari hoĩbus qui ꝓpter aliquam infirmitatem sunt secandi vt possint sine infirmitate secari. dolea ergo vini sic infecti dimisit ille ꝓinceps in tẽtorijs suis et fugit ad cautelam tentoria relinquens. Affrici ergo gaudentes inuaserunt tentoria et inuenientes victualia cum vino in abundantia et comederunt et biberunt. de isto vino infecto. et statim sic oppzessi sunt somno q̃ nullo modo iuuare se poterant. hoc explorans dux predictus de nocte redijt super eos. et miseros vt voluit cruciauit. Mozaliter. cartago interpzetatur suscitatõ. inde cartaginensis dux significat demonẽ q̃ suscitauit diuersa p̃lia et pctã in homie
Hutitur tali cautela ꝓtra hoies. vinũ em̃ qd̃ letificat. ps̃. c. iij. et Eccl̃i. xl. significat leticiã vel lasciuiã scl̃arẽ. q̃ non est ꝑmanẽs. eo q̃ h̃ risus doloze miscebit̃ et extrema gaudij luctus occupat. Prouerb̃. xiiij. Istam q̃dem leticiam siue

mundi iocunditatez diabolus sic cõmiscuit cũ succo mandragore id est dilectio ie luxurie. q̃ homines ex eo bibentes fiunt quasi insensibiles. Est eñ mandragora herba habens mascu lum ⁊ femellam ⁊ omnia lineamenta humani corporis in se p̃fert. ⁊ ad generatiõis fecundi tatem confert. ideo merito voluptatem carnis significat. quia ergo tota humana iocunditas inter homines his diebus diabolo procurãte. qui nos semper cautelose debellat de succovo luptatis est infecta. ideo homines vitiosi dor miunt in peccatis ⁊ ad correctionẽ prelatorũ ⁊ predicationes doctorum reperiuntur insen sibiles. vt dicat quilibet Prouerb. xxiij. Uerberauerunt me et non dolui. traxerunt me et non sensi. et sic vltimate cruciabit eos diabo lus p̃ sua voluntate. Nam dicit Amandus li. j. c. x. q̃ in spũ vidit penas damnatorz et ibidẽ vidit q̃ hi qui carnali ac terreno amori dediti erant vtriusqz sexus terram infernalem pre do lore mordebant. quoniam eos demones nimi um affligebant. Nam spiculam igneam baben tes ⁊ estu vehementissimo eos insequentes vul neribus seuissimis repleuerunt. ideo necessari um est valde nobis vt in castitate vigilem⁹. ne diabolo procurante in dilectione carnali fina liter obdormiamus. Sed quilibet roget domi num cum p̃s. xij. Illumina oculos meos ne vn quã obdormiam in morte. id est in mortali pec cato carnalis voluptatis ne quãdo dicat inimi
D cus meus p̃ualui aduersus eum. Secundi qui bus necesse est vt vigilent sunt populis p̃siden tes. vt sunt prelati ecclesie et domini terreni. Nam ór in li. de naturis reruz. q̃ si leo dormi at in naui transeunte in mari nauis incipit pe riclitari et sb̃mergi. cum vero vigilat traquilli tas redditur mari. Moraliter per leonem qui greece dicitur rex latine. eo q̃ rex sit omnium a. nimalium ẽm Jsi. xij. Significat quemlibet p̃latum ecclie vel populis p̃sidentem. Sed p na uem intellige sanctam ecclesiam. que nihil ali ud est q̃ congregatio omnium fidelium. Quã do autem prelatus dormit per negligentiã in fidelium cõgregatione. tunc congregatio ici pit periclitari. iuxta illud Prouer. xj. vbi nõ est gubernator nauis populus corruet. gl̃. Sicut nauis carens gubernatore periclitatur. Salus autem populi vbi multa consilia. et dicit Pa scasius in glo. vbi non est gubernator scilicz p̃ latus doctor vel consiliarius verbo et ope po pulus corruet in peccata multa. iõo tali prela to ór Prouerb. xxiij. Eris sicut dormiẽs ī me dio maris ⁊ sicut gubernator amisso clauo. ad hoc ergo vt salus gregationi fidelium redda tur oportet talem p̃latum vigilare. Cuius figu ram habemus Math̃. viij. vbi legitur q̃ xp̃s in naui dormiente tantas sustinuit nauis tem pestates vt cepit periclitari. q̃ discipuli compel lebantur dñm excitare et dicere. domine salua nos p̃imus. Ecclesia est ī mũdo sicut nauis in mari. vnde etiam vocatur nauicula petri quã do in ista naui dormit p̃latus per negligentiã et remissionem excitandus est vt populuz suuz regat ne in peccatum cadat. Sed per quid est excitandus. ad hoc rñde q̃ malicia sb̃ditorũ p̃ maiori parte vertetur in caput prelatorũ vl̃ malorum dominorum. Juxta illud Sapiẽ. iiij. Ex iniqs eñ oes filij q̃ nascẽtur testes sunt ne quicie aduersus parẽtes in interrogatione sua E tõ notabiliter b. Aug⁹. non solũ p̃latos. sed et dños laicos monet vt uose curare. de sb̃ditis in quadã epla ad comitẽ carissimũ sic dicẽs. q̃ so mi frater q̃so oibus sbiectis et bone volũta tis in domo tua a maiore vsqz ad minimũ amo rem et dulcedinẽ regni celestis. amaritudinẽ ⁊ timorẽ gehẽne anũcies. et de eorz salute solli citus et vigil existas. qz de oibus sbiectis tibi qui in domo tua sunt rõnez dño reddes. hec il le. Sz d. a. sufficit mihi soli p̃uidere de me red diturus sum rõnẽ non falsuz alteri⁹ querẽs pi clitari. nõ suz erudit⁹ in scpturis nec expedit⁹ in vbis modicũ scio. iõ corripe nõ sufficio. Au di quicunqz es non sufficit tibi ad salutem soli p̃uidere. qz dicit Aug⁹. xxiij. q. iiij. duo. Cuicũ qz regenti apta et accomodata est disciplina vi delicet epõ regẽti plebem suã. patri regẽti do mum suã. p̃ri plem suã. diuiti regẽti familiaz su am. marito cõiugẽ suã. iudici puincĩã. regi gen tem suam. Nulli inqt homini claudẽda est mia nulli pctõri impunitas relaxanda. iõ ór in allo goria historiaz sup illo Math̃. xxv. hõ q̃daz pegre p̃ficiscens O p̃late audi et rector q̃libet nãqz q̃tum ad se ptinet potest p̃desse sue famili e et vicinis. Naz qui multa nouit multa dicat qui pauca nouit pauca dicat. et q̃tum quisqz nouit tm̃ quisqz dicat. Qui scit vel vnum euan gelium vel vnum virtutis exẽplum. quocquot scit per cognitionem alijs tribuat per predica tionem. non consideret sexum. etatem. vel p̃so nam. tempus. et locũ. Sed p̃dicet oibus vbiqz masculis feminis senibus iuuenibus diuitibus pauperibus in prosperitate in aduersitate die ac nocte meridie vespere in ecclesia in platea ī via in agro in mari in terra. In omnibus semp vbiqz bonum dicat quod nouit. Si assit q̃ au dire possit. Et infra. erubescant g̃ ecclesiarum rectores et ministri insci inutiles et ignari tor porem excutiant. libros legant. talentuz impẽ dant. tempus redimant. qm̃qz dies mali sunt. ad Eph̃. v. iõ illis etiam dicit b. apls Uigilate

Sermo xxi.

F Tertij quibus necesse est vigilare sunt peccatis resistentes. ideo ad vigiliam hortatur Catho sapieus. Plus vigila semper ne somno deditus esto. Nam diuturna quies vicijs alimenta ministrat Et nota q̄ in somno principaliter tres passiones accidunt. Prima est altorum ascensio et in somnis deambulatio. Nam dicit Aris. in li. pbleumatū. Multi dormiētium surgentes in somnis ac si vigilent ambulant ascēdunt scalas altaq̄ domorum et descendūt. Sz si ab aliquo excitantur cōfestim quidā cadunt Per hos significātur supbi qui in somno peccati semper alta ascendunt. vt sic grauius cadant. qz dicit Alanus in anticlaudiano. Jmatolluntur in altum vt casu grauiori ruant. Jsti em̄ qui sic petunt alta superbie si a predicatoribus excitentur vel a suis confessoribus exhortentur vt a superbia dimittant sepe in desperationem labuntur et corrigi nolunt. et sic tandē cadunt in abyssum. sicut de ipsis loquēs beatus Aug⁹. in epistola ad volusianum puer si quidem homines super suo in confessore correpti scelere in desperationem sepe ruunt salutis proprie. iocunditatem illam nihil penitus affectantes beatitudinis sempiterne. Et preci pue dictum est de superbis qui raro de supbia sua curantur. Quia dicit Job. xv. Cunctis diebus suis superbit impius. Quando enim aliquis peccator infirmatur. Si est in pctō odij nuidie ipe ꝓfitetur et dimittit illud. pctm̄ vero superbie nec confitetur nec ꝓponit dimittere. ideo dicit sapiens. Synagoge superborum non erit sanitas. Eccī. iij. Jdeo talibus summe necesse foret vt semper in humilitate vigilarēt ne in somnū peccati superbie caderent a q̄ graviter aut nunq̄ resurgunt. Secunda passio est pectoris suffocatio. et hanc passionem in sōno accidentem vocat Aug⁹. in li. de spū et anima Ephialtes q̄ publica persuasio quiescētes opinatur inuadere ac pondere suo pressos ac sentientes grauare. quia est talis passio facies homīnem in somno apparere q̄ aliquis eum oppimere videtur siue nititur suffocare. Nam illis qui hanc passionē patiūtur. videtur q̄ vna vetula incumbat super eos et eos nitatur suffocare. et sic nihil aliud ēt dic̄ Aug⁹. vbi s. q̄ quedā fumositas a stomacho vel a corde ad cerebrum ascendens et ibi vim animalem opprimens. z hoc euenit vt dicunt medici quādo homo primo dormit super latus sinistrum. nā ex quo in illo latere est cor tunc sanguis z alij humores grossi ad cor concurrunt ipm aggrauādo ita q̄ quandoq̄ ex tali aggrauatione appareret magnus pondus iacere super pectus q̄ laici proprie vocant ephialtem vulgariter alp. iō consuluntvt homo primo super latus dextruz deinde in sinistro dormiat aut quiescat. Moraliter per hunc morbum aut passionem significatur luxuria q̄ est velut vetula ex carne corrupta procedens. et quasi totum munduz premens et suffocans. nam premit tam religiosos q̄ sacerdotes seculares q̄ etiam laicos quasi vniuersos reges. principes. ac barones. iuxta illud Greg̃. Jn serico et pannis libido eadem dominatur. nec regis purpuras. nec meditantium spernit squalorem. de hac muliere etvetula loquitur Prouerb. vij. Multos vulneratos deiecit. z fortissimi q̄nq̄ ab ea interfecti sunt. q̄ cunq̄ enim non vult ab hac vetula. i. luxuria finaliter occidi et oppimi moueat linguam in confessione. quia dicit Constantius de naturis morborum docens qualiter predicta suffocatio pectoris curetur. Quidam inquit in nocte H dum dormiunt quandam suffocationem atq̄ grauedinem pectoris patiūtur quibus quidez talis sui cordis suffocatio vitam extingueret nisi ipi in somnis linguā mouerēt aut aliquē sibi loquentē audirēt. et rō motionis est. qz quidam lacerti arterie quoq̄ sbtiles tendūtur de regione lingue p ysophagum vsus pectoris regionem qui vtiq̄ lacerti et arterie motu ligue laxantur quibus laxatis mox patebit ingressus virtutis et caloris naturalis. et tunc p cōsequens talis suffocatio cordis pellitur et fugatur. et hoc est q̄ dicunt laici q̄ cum lingua crux est fiēda vt sic ephialtes ppellatur. Sed moraliter in hoc significat̄ q̄ ad fugandā luxuriā pmentē duo sunt faciēda. pmū vt in ꝓfessiōe lingua moueat̄. qz nisi quis in ꝓfessiōe peccati luxurie recordet̄ nequaq̄ remittet̄. Scōm est vt aliq̄s loquēs sibi bonum z vtile audiat̄. Et q̄s est ille q̄ loq̄tur luxuriosis bonū z vtile. hic est certe. b. Paulus. j. Thor. vj. Qui dicit eisvtilissimū qō p̄t hr̄i. fugite inq̄t fornicationē. sup quo dicit Amb. Cū alijs nempe vicijs p̄t expectari ꝓflictus hanc fugite ne approximetis. qz non potest aliter melius vinci. Et b. Hiero. re the inq̄t diaboli luxuria est. Si q̄s huiōi capit̄ non cito soluitur. Jn isto tam graui z piculoso prelio nemo p̄t vincere nisi fugiat. Et metrista Si vitare velis venerem loca tempa vita. Nā locus z tempus pabula prebent ei. Prosequtur si tu sequeris fugiendo fugat̄. Si cedis cedit si fugis ipa fugit. Ergo fuge tactum ne res cedit in actum. ido legitur Gen̄. xxxix. de ioseph ad quem cum dixisset dña sua vxor phutifaris principis dormi mecum. et tenuisset eius pallium. Jpse in manu eius relicto pallio fugit. et egressus est foras. hoc ergo si quis luxuriosus de fuga audierit ab hac turpi vetula videlicz

carne corrupta opprimi et extingui non valebit. Est autem fugienda vt ignium conflagratio, vermium intoxicatio. et fluminū inundatio de hoc vide supra dominica quarta p̄ pascha J.L.B. Tertia passio que euenit in somno est litargia et est morbus inducens obliuionez p̄pter oppressionem cerebri ex continuo somno facto. et dicit alio modo litargus. de quo loq̄batur phia de bo. li. j. de conso. prosa. ij. litargum patitur cōmunem illusarum mentiū morbum. per hunc morbū moraliter significat auaricia que iducit obliuionē dei et suiipius t pauperis. Nam auarus nō recordatur dei. Quia dic̄ glo. sup. lxij. ps̄. Deus deus meus ad te de luce vigilo. Ad dominū vigilat qui vere dei memor est ad dominū dormit. qui deum obliuiscitur. Item suiipius obliuiscitur. quia non curat de salute sua. sed soluz vt pecuniā in detrimētū anime sue per phas et nephas possit cōgregare. nec recordatur paupis sicut ille diues Lu. xvj. Cuius cor induratum fuit quasi lapis Job xlj. et. j. Reg̃. xxv. Et idē Nabal stulto hoc ꝺr ideo dicitur de auaris. Amos vj. Bibentes in vialis et optimo vngento delibuti. nec cōpatiebatur super conteritione ioseph. ideo quivolu erit has tres infirmitates euitare. debz ꝑm exhortationē apostoli vigilare cū dicit. vigilate.

De eadem dominica Sermo tertius.

Hospitales inuicem sine murmuratione. j. Pe. iiij. Isiꝺ. li. xij. dicit q̄ miluus est auis pia. erga aues aliene speciei. Nam cuculos in spatulis suis suscipit et ne deficiāt i via ꝓpter longa itineris spacia a ꝓtibus hispanie secuz ducit. Moraliter hec auis docet nos vt peregrinis et alijs paupibus pietatem exhibeamus et eos nobiscum in hospicia nostra induc amus. iuxta illud Isa. lviij. Frange esurienti panem tuum et egenos vagosq̄ iduc in domū tuam. quasi diceret. Si milui auibus illis hoc faciunt que secum eiusdem speciei non sunt. q̄to magis debz facere homini hoc homo t xp̄ianus xp̄iano vt videlicet hominē xp̄ianuz portet secum de hispania exemplo milui. hispania interp̄tatur vno modo actio et significat opus bonum pegrinationis. qꝺ cum peregrinus vno die exegerit hospitio indiget. Quia dic̄ Señ. in epla ad Lucillum. Peregrini multa habent hospicia et nullas amicicias. ideo debent boni xp̄iani tales in domibus suis recipere. et ꝓpter deum hospitare. ad qꝺ hortatur. b. Greg̃ in omel. euangelij. quod legitur secūda die pasche. pensate fratres q̄ta hospitalitatis v̄tus sit ad mensas vestras xp̄m suscipite vt vos ab eo suscipi ad conuiuia eterna valeatis. Prebete domum pegrino xp̄o vt vos in iudicio nō. q̄ si peregrinos suscipiat. Sed vt ꝓphetas ad regnum recipiat. Qꝺ autem xp̄s in pegrino suscipitur. ꝓbat idem Greg̃. in omel. p̄dicta. q̄ quidam paterfamilias multum fuit hospitalis. cū autem quadam die cum peregrinos suscepisset et aquam dedisset manibus eoz ex humilitate vnus fuit inter eos in cuius manu ex humilitate aquam funderevoluit t cum reuersus vrceū accepisset non eum inuenit. Cunq̄ hoc factum apud se miraretur eadem nocte dominus ei p visionem dixit ceteris diebus me etiam in mēbris meis recepisti. hesterno autem die meip̄z suscepisti. Alio modo hispania interp̄tatur expeditio et significat quālibet licitam legatiōez que iniungitur nuncijs quā cum vna die expedierint in hospitijs a bonis xp̄ianis recipiēdi sunt. vt xp̄s qui fuit nūcius summi patris quē misit in mundum. Joh. xvj. Eos in hospicō celesti recipere dignetur. ideo ad talem hospitalitatem hortatur beatus Pe. in v̄bis ꝓassumptis. cum dicit. Hospitales inuicem in qꝺ duo facit. ꝓmo mouet ad hospitationem. ibi. hospitales. scꝺo ibiz murmurationē. ibi. sine murmuratiōe. De quibus notandū q̄ inter oia misericordie et pietatis opera magis gratum est deo et placitum opus hospitalitatis. quia per hanc q̄ꝺam placuerunt angelis hospicio recep tis. Ad Heb. xiij. vñ q̄ hospitalitas grata sit deo quatuor debet habere ꝓditiones. ¶ Primo q̄ debet habere hilaritatem sine murmuratōe nam miles hilarem se ostenderet si rex ad suū manerium declinaret. rex noster xp̄s hospicio recipitur quotiens qualiscunq̄ in nomie eius recolligitur. Juxta illud Math̄. x. q̄ dixit dñs discipulis. Qui recipit vos me recipit. Et ciusdem. xviij. Statuit xp̄s paruulum in medio discipulorum et dixit. Qui suscipit vnum parunlum talem in nomine meo me suscepit. Et Joh̄ xiij. Amen amen dico uobis qui accipit si quē misero me accipit. qui autem me accipit. accipit et eum qui me misit. Ecce o hospitalis q̄ magnos accipis hospites videlicet xp̄m et patrem cum in nomine xp̄i hospitas pauperem. gaude g̃ et letare et cū hilaritate vtere hospitalitate. Nam xp̄us in nouissimo iudicio dicet omnibus hospitalibus. Math̄. xxv. Hospes eram et collegistis me. et quomodo eis denegabit mansionem in celis. qui dederunt ei habitationem in terris. Unde dicet eis. Uenite benedicti patris mei percipite regnum quod vobis paratum est ab origine mundi. Ad tam

glorioſum igitur regnum acquirendum cuius dominatio non habet finem nec regimen ſolicitudinem quod acq̃ritur per peregrinorum et pauperũ ſuſceptionem non ſolum ſunt ipſi hilariter ſuſcipiendi.ſed etiam trahẽdi.Quia ſuper illud Lu.vi.qõ ór de duobus diſcipulis euntibus in emaus q̃ coegerunt xp̃m dicentes. Mane nobiſcum dñe.dicit glo. quo exemplo docemur q̃ pegrini nõ ſulum ad hoſpiciũ ſunt vocandi.ſed etiã rrabendi et rogandi.Exẽplo etiam Loth Geñ.xix.Qui ſedebat in foꝛtib⁹ domus ſue pegrinos expectando.et cum vidiſſet duos angelos in ſpecie hominis compulit eoſ opido vt diuerterent ad eum dicens.Obſecro dñi declinate in domuꝫ pueri veſtri.et manete ibi.Et certe non dumtaxat ſunt trahendi.ſed tracti et coacti cum reuerẽtia ſuſcipiendi.Qui dam eñ vir religioſus dicebat fratres aduenientes adorari debere cum certũ ſit aduentuꝫ eoꝛum eſſe dñi noſtri ihu xp̃i aduẽtum.Et hoc habemus exemplo illius magni patris Abꝛahe.Geñ.xviij.Qui videns tres angelos credidit eſſe homines.occurrit eis obuiam de oſtio tabernaculi ſui et adoꝛauit,pnus in terra.Sic et Loth.xix.Contra qõ iam dictum inueniũt multi.qui nullũ pegrinum recipiũt nec egenuꝫ niſi ab eis habeant emolimentuꝫ.Sunt etiam multi.q̃ licet ſolent eos ſuſcipere.mala tamen vidẽtur facere voluntate.vt videlicet poſſint eos rebus ſpoliare.Sunt et alij q̃ q̃uis ſoliti ſint eos hoſpicio recipe.tamẽ receptos laboribus ſolent affligere.et hi oẽs ſimiles ſunt incredulis egiptijs.de q̃bus Sap̃.xix.ór.Juſte eñpatiebãtur ſm ſuas nequicias eteñ ór teſtabiliꝫem hoſpitalitatẽ inſtiterunt.Alij quidaꝫ ignotos non recipiebãt nec aduenas.Alij aũt bonos hoſpites in ſuitutem accipiebant.ideo omnes tales regnum celoꝝ non poſſidebũt quia dicit eis xp̃s.Math.xxv.Hoſpes eram et non collegiſtis me.videlicet vt decet ,ppter deum.ideo ite maledicti in ignem eternũ. q̃ ꝑparatus eſt diabulo et angelis eius.Secundo hoſpitalitas debet habere ſecuritatẽ ſine turL batione.defendebãt eñ homines antiquit⁹ hoſpites ſuos ſub piculo ,ppꝛio.Sicut narrat in polic.li.viij.c.xiij.vbi ór.q̃ notam criminis incurrebant q̃ hoſpiti.i.peregrino humanitatis hoſpicium denegabãt.Jdeo legitur Geñ.xix. Poſtq̃ angeli ingreſſi ſunt in domũ Loth,viri ciuitatis eos concupierunt domum eius vallauerunt dicentes.Educ eos vt cognoſcamus eos ſcilicet concubitu nephario.Egreſſuſq̃ ad eos Loth poſt tergum ac claudens hoſtium. glo.ne intrarent domum.et raperent hoſpites ſuos quos adhuc credebat eſſe homines t illi vim faciebant ſibi.Quibus dixit.hẽo duas filias bis abutemini hoc ſm glo.dixit vt euitaret maius malum ſcilicet peccatum contra naturam et violentiam hoſpitum ſuoꝝ.hic dicit glo.q̃ illicitum fuit ſibi concedere abuſum filiarum ſuarum.caritas eñ eſt oꝛdinata.Et iõo nullus debet cõmittere aliquod inoꝛdinatum vt p̃caueat maioꝛi peccato alteri⁹.Et dicit holkot.lec.ccix.Quãuis ex pietate animi non ſano tñ vſus conſilio hoc dixit.ideo nec in hoc imitand⁹ eſt.Quia ſm ap̃lm Ro.iij.et ſm ſanctum Tho.ij.ij.q.lxiij.Non ſunt faciẽda mala vt eueniant bona.hoc tamen ideo fecit quia mos erat fidelium hoſpites ab omni iniuria ꝺfenſare.vt dicit mgr̃ in hiſto.Sed.ꝺ.nunquid peccauit hic Loth q̃ tradidit filias ſuas ſodomitis.dicit glo.q̃ erat peccatuꝫ de genere nõ ſolũ veniale.ſed et moꝛtale.t amen exoneratuſ fuit a tanto.et ſi non a toto.tum rõne perturbationis mentis.tum quia vicio peſſimo in ſuis conciuibus et violentie in ſuis hoſpitib⁹ occurrere intendebat.tenetur eñ quilibet hoſpites ſuos tueri q̃tum poteſt per modum licitũ non debet tñ peccare ad earum tuitionẽ,ppter oꝛdinem caritatis.hec Nico. de lyra.|Tertio hoſpitalitas debet habere ſaturitatẽ ſine diminutione.vt omnia neceſſaria homini miſtrent. vnde legitur leuita quidam dixit cuidam ſeni. nulla re indigem⁹ niſi hoſpicio.rñdit ſenex.gabaonita ego ſum p̃beo omnia q̃ neceſſaria ſunt tibi.tantñ queſo vt in platea non maneas.Judi.xix.Exemplum in hoc de hoſpitalitate mulieris.iiij.Reg̃.iiij.que dixit viro ſuo animaduerto q̃ vir dei ſanctus eſt iſte.qui pertranſit nos frequenter.faciamus ei cenaculum puum et ponamus ei in eo lectulum menſam et ſellã et candelabꝛum.Ecce q̃ oñia neceſſaria ei miniſtrabant vt cum venerit ad nos maneat ibi. Jta legitur in vitaſpa. q̃ q̃dam ſenex in ſtiria multum hoſpitalis faciens manducare omneſ ad ſe venientes.et eis id quod habebat miſtrabat.venitq̃ ad hunc q̃dam ſolitarius volẽs refici dicens ſe ieiunare.Cui ſenex.exeamus inquit vt oꝛemus ſb arboꝛe.et cui fuerit arboꝛ inclinata ip̃m ſequamur.Oꝛante ſolitario arboꝛ non eſt inclinata.Oꝛante hoſpite arboꝛ inclinata eſt.et ſic ille ſecurus eſt hoſpitez et comedẽſ ſe refecit.Illud autem eſt contra multos q̃ faciunt ſuis hoſpitibus pulcrum vultum ſm dictum moꝛalis.Hoſpitibus letum debes oſtendere vultum.vultus enim letus dandi duplicat tibi cultum.Sed de peioꝛi potu quem hñt eis adminiſtrant.Sunt etiam qui verbis hoſpites alliciunt.et eis bene facere,pmittũt.Sz vt dicit Sapiens.vbiverba plurima ibi freq̃

ter egestas. Prouerbioꝝ.xiiij Quarto hospitalitas debet habere pietatem sine negatione vt fiat p dei amore et non pro nummo vel lucro. tales eñ habebunt mercedem suam. Naz refert Apiarius in li. apum. c. lij. q prior fratrum predicatorum intraiecto Sumandus nomine domum hospitis post prandium introiuit dicēs cellerario. Vade in cellariū affer fratribus ciphum vini si potes. at ille. vere tres dies sunt q eleuato doleo vinum totaliter ē extractum. quid plura iubēte priore redit ad doleum cellerarius et repletum inuenit. Et vltra spem fratribus diu postea ministrauit. Idē refert de alio viro quodam nomine Jordano qui fuit in rebus tenuis. Sed elemosinis deditꝰ super vires āno domini Millesimoducentesimo tricesimoprimo. super renum et musellam i teutonia caristia habebatur Et accidit vt duo fratres ordinis p̄dicatorum ad dicti viri hospitium declinassent quibus hilariter introductis filium cum laguncula pro vino misit. Quo reuerso dixit filio mater defectum cordis. frequenter in mane patior. tu autē nocte hac haustum vini reserues de laguncula. his dictis cōsederunt ad cenam omnes qui erant in domo. Ebibito autem vino fere de laguncula filius in aure patri matris verba susurrat. Sed ille dissimulans cum hospitibus vinum ebibit. mane illis recedentibus cepit mulier defectum cordis pati et vocato filio suo quesiuit si qō essz in vasculo et nihil inquit ille? Cui mater. vsa igit inquit in manu mea. vt saltem in tribus guttis sumpta buccella panis cordis mei debilitas releuetur. accessit itaq puer et vasculum plenū inuenit. ibidem narrat idem de venerabili alM heyde de Bolonien que ppter suam hospitalitatem tale miraculum dignata est videre. Recedente ergo viro suo nobilissimo milite non q̄ si diebus plurimis rediturο petēte leproso hospicium est receptus. illo ergo gemente cauente infirmitate cordis fatigatus petijt in lectuz suauissimum se deponi. dña autem nullum cernens vel credens lecto sui domini molliorem. in eo leprosum hominem mox deponit nec mora ex insperato dominus rediens petens se in thalamum intromitti. dissilante ergo domina coniecturauit ille aliquem esse in lecto et irruptione facta hoc hiemali tempore lectum suum rosis fragrantissimis coopertum inuenit. āmiratus inquit qd factū sit indicat vxor. nec mora in laudem xpi ambo cum lacrimis resoluuntur. Ex his miraculis patet q etiam dominus dignatur hospitalitatibus mercedem hic dare in terris et multo maiorem tunc in celis. ideo apls hortatur nos ad hospitalitatē ad hebre. xiij. Caritas fraternitatis manet in vobis et hospitalitatem nolite obliuisci. talibus eñ hospitibus pmeretur deus. hoc est dictum de hospite actiuo qui pegrinum recipit vel egenum Nunc de hospite passiuo. scz qui recipitur. hec sunt notanda. Primo debet esse contentus acceptatiōe videlicet acceptando q̄ sibi sponte nec referūtur. hanc curialitatem docuit xpus discipulos suos. Lu. x. Inquācunq domuz intraueritis in eadem manete edentes et comedentes que apud illos sunt. dignus est eñ mercenarius mercede sua. Et itez. In quamcunq ciuitatē intraueritis et susceperint vos mā ducate que apponūtur vobis. Eo modo p̄ceptus fuit p̄nceps clarus thimotheus ciuitatis athenis qui cum apud platonē phm atentēsez cenasset eiusq cōuiuio delectatus fuisset. quia cum moderamine fuit peractum ait. vt scribit Tullius. ei post triduū cene tue non solū in p̄sentia. sed etiam postero die sunt iocunde. q. d. Ex cenis tuis homies non sunt grauati crapula nec ebrietate impediti. Sunt autem econtra q̄dam qui hospitibus suis imperāt et ō cibarijs apposītis murmurāt Sicut refert Sene. Cum socrates hospites suos satis cibo tenui refecisset amicus eius hoc sibi imperauit. respondit Socrates. si boni sunt equanimiter ferent. Si mali tūc cruciabuntur. Ideo dicit Tullius moralis. noli culpare dapes quas sumere debes. Nec quid preponat inuitans tu tibi queres. De hoc etiam dicit apostolus. hospitales inuicem sine murmuratione. Secundo debet hospiti suo esse gratus. Sicut de hoc narrat Dares frigius de bello troiano q theolphus impediuit socium suum Achillem ne regem teutrancum occideret memor esto scilicet q tu cum patre suo Hercule teutranco olī hospitatus fuisti. In hystoria etiam Ecclesiastica. c. xxxiij. narrat magister. q cum Gregorius episcopus vrgente temporis et procelle angustia in alpibus in phanum appollinis diuertisset a sacerdote licet prophano officiosissime est receptus. post cuius digressum accessit sacerdos ex more poscere consilia et responsum Sed nullo modo responsionem inueniebat iterum et iteruz sacerdos victimas offerebat. sed nihilominus silentium permanebat. Tunq sacerdos stupore maneret per noctem in somnis demonium assistens dixit se nihil posse percunctari. causam ait se p aduentum Gregorij episcopi esse expulsum. Et cum requireret sacerdos quid sibi remedij deberet exhibere. respōdit. alter non sibi ingredi licere nisi Gregorius permisisset. Quibus auditis sacerdos secutus est beatum Gregorium. ad eumq perueniens

expandit ex ordine humanitatis sue atq; hospitalitatis adiecit querelam expulsi. et facultatem sui questus deplorat. atq; reddi sibi omnia in p̄stinum statum deposcit. Scripsit ergo epistolā beatus Gregorius in hac forma. Gregorius appollini p̄mitto te redire in locum tuum et agere que consueuisti. Quare cum sacerdos iuxta simulacrum affuit demon poscenti responsa prebuit? Qd̄ ille admirans et dicens intra se q̄ gregorius maior esset dijs suis clausis ianuis phani adiuit Gregorium et prostrauit ad pedes eius rogans vt deo se offerat cuius virtute Gregorius dijs gentium impabat Qd̄ cum fecisset Gregorius cathecuminus p̄us factus est ab ip̄o. et postea ab ip̄o baptismi gr̄am est cōsecut⁹ in tantū vite merito ac fidei virtute profecit vt ip̄e beato Gregorio in episcopatu successor extitit. Et dicit Hol. lec. ccix Laudanda est ergo hospitalitas sacerdotis infidelis. veneranda est sanctitas pōtificis. Cōmendāda est mirifica pietas saluatoris. sacerdotem iustificans infidelem. Ecce q̄ beat⁹ gregorius suo hospiti fuit fidelis et gratus Econ
P tra sunt quidam suis hospitibus ingrati. Sic narrat Señ. li. iiij. de beneficijs. miles quidaz naufragus littori est appulsus ⁊ in hospicio cuiusdam per triginta dies refocillatus. tandem licentiam recipiens ait. gratias tibi referam. si imperatoram me videre contingat. veniens ad philippum regem mecedonum predia illius apud quē fuit hospitatus poposcit. annuit philippus vir ille expulsus non vt iners vel rusticus illud tulit. sed ad curiam imperatoris accessit. et ingratitudinem militis exposuit. philippus hoc audiens iussit vt improbissima militi et ingratissimo hospiti stigmata infigerentur que eius ingratitudinem perpetuo testarentur et hospiti omnia redderentur. Et sic statutum fuit vt hospitibus ingratis stigmata infigerēt. vt dicit Señ. Tertio caueat hospes nimiā dominationez in domo vel familia sui hospitis exercere. sed minimo domestico studeat obtpare diligenter. Est enim nimis reprehensibile. si ordinatum dominum domus hospes presumpserit reprobare. qui tenetur omnibus modestiam obseruare. ideo metrice dicitur. Cum facis ingressum studeas sic esse modestus. Ut post decessus rumor sit de te honestus. Quarto caueas nimiam frequentationem. Juxta illud p̄uerb. xxv. Subtrahe pedē de domo p̄xi tui ne forre saturatus oderit te. Et propter eandem causam cauēda est magna mora. Post tres dies vilescit piscis et hospes. nisi sale ꝯditus vel sit specialis amicus. Similiter considerandu
Q est. q̄ hospitalitas diligenter exercenda est p̄pter quatuor emolimenta. Primo q̄ dispōit ad dei recognitionē. Sicut patet de illis duobus discipulis euntibus in emaus qui coegerēt dominum. vt cum eis in hospicium declinaret dicens. Mane noscum domine quoniā aduesperascit et inclinata est iam dies. Et factuz est cum ederet cum eis q̄ cognoueruut eum in fractione panis. Lu. vl. Sic nonnunq̄ diuina cognitio alicui infunditur occasione videlicet in hospicio suscepti. Secundum emolimentuz q̄ confert temporaliū multiplicationē. Sicut iij. Regū. xvij. de vidua que Heliā in hospicō suo suscepit cui farina non defecit nec lechitus olei diminutus est. idem patet in ānulo. c. xxiiij. de quodam fabro qui gratia hospitalitatis nulli panem vel hospicium denegabat et iuxta magnum fluuium residebat. iuxta eandem aquam ditissimus morabatur tenax et auarus. Contigit vt vxorem mitteret vbi pecuniam suam posuerat et audiuit vocem terribilē dicētē Discedite qz hec pecunia non est nec erit vr̄a. territa vxor marito narrauit. Sepius talia audierunt nec vltra accedere audebant. hec pecunia in trunco ad domum fabri natauit ⁊ ibidem longo tempore latuit. Tandem truncus p̄ incude paratur et pecunia inuenitur ⁊ faber ditatur. quodam autem tempore cōtigit auarum venire ad domum fabri et narrat euentū de pecunia. faber conscientiam habens ī quodam pane magnam summam pecunie sibi dedit. Sed ille offert eum sutori p̄ suorum calceamentorum reformatione aliud non hñs. post ea deficiente pane in domo fabri predictus panis a sutore sibi remittatur. et sic dei nutu ad verum cedit possessorem. de hoc quere exemplum supra valde notabile. parte p̄ma. dominica p̄ma post epiphanie. sermone p̄mo. M. C. Tertium emolimentum. quia excludit diuinam vltionem. Sicut patet Josue. vj. de raab R
de qua dicitur. Sola raab meretrix viuat et vniuersa que cum ea in domo sunt eo q̄ exploratores in hospicio recepisset et eos cum quererentur abscondisset dicens. Fateor venerūt ad me. s. tanq̄ ad hospitalariā cōmunem. cunq; porta clauderetur pariter exierunt Sed nota q̄ hoc nomen meretrix est equiuocum et significat meretricem et venditricem victualium qd̄ proprium est hospitalariaruz. nec fuit actu meretrix publica. nec fuit ante. vt q̄dam dicūt quia ip̄a mulier fuit postea coniūcta matrimonio ip̄i Salmon qui fuit p̄nceps nobilioris tribus iude propter qd̄ non est veresimile q̄ accepisset in vxorem talem mulierem que esset actu infamis vel fuisset. et ideo translatio caldaica vbi nos habemus meretricis habet mulie-

ris hospitalarie. et sic dicunt etiam hebrei. Quarto q meretur dei et angelorum suscepti onem. Sicut patet hoc Math. x. Qui vos recipit me recipit. Et supra patet in arenga. Et Gen. xviij. de Abraham. et. xix. de Loth. qui propter hospitalitatem angelos suscipere meruerunt.

Dominica post ascensionem domini. Sermo quartus.

Absq3 synagogis facient vos. Joh. xvj. Dicunt naturales experti q cultelli pforatio et aque colorate infusio immutat fructꝰ arborum. Nam si esset arbor infructifera fructus malos faciens hec ita posset immutari vt fructus dulces pduceret et coloratos. Faciendum est foramen cum cultello in arbore et quēcunq3 odorem vel saporem vel colorem vis inducere distempa cum aqua et infunde et colorabitur fructus eodem colore vel sapore. Sic etiam dicit Petrus de cres. li. v. q arbor debz perforari vsq3 ad medullam et species aromatice debent imponi. vt cintiber. muscatum. vel quascunq3 species volueris. et foramen debet obstrui clauo de ramo facto. et sic fructus contrahunt odorem ab alijs spēbus. et saporem ⁊ fructus aromatici nuncupātur. Moraliter. p arborem quo ad presens intelligo malum hominem fructus malorum operum afferentem. de quo dicit dominꝰ Math. vij. Mala arbor fructus malos facit. Et infra. Non potest arbor mala fructus bonos facere. vbi dicit glo. per malam arborem intelligitur homo radicatus iniquitate. per cultellum autem vno modo intellige excōmunicationem que intelligitur p cultellum quez Petrus habuit in cena cū quo agnus diuidebatur. Et dicitur alio nomīe gladius. Lu. xxij. Ecce duo gladij hic. Alio mō p cultellum subaudi pscriptionem quam faciunt reges et iudices seculares transgressoribus et inobedientibus que similis est excōmunicatōi quia dicitur liber feudoruz. q bannitus a rege vel excōmunicatus equiparatur et significatur per scdm cultellum vel gladium quē Inhannes in cena habuit. Igitur si talis hō malus debet de sua malicia vel cōtumacia īmutari et fructus bonoꝝ operum ferre Necesse ēvt vl per prelatos ecclesie perforetur cultello excōmunicationis que penetrat vsq3 ad medullā quia ferit animam. Et magnam ei affert penā. Quia dicit lex. C. ne sanctum baptisma iteret l. hi qui sanctum. q maioris pene visum est nō versari inter homines et hominū carere suffragijs. q eijci extra ciuitatem puta in exiliū deserti memoris vel per reges aut principes ⁊c. perforari debet cultello pscriptionis vel alias iuste punitionis. Et postq homo malus ita ē excōmunicatione perforatus vel mulctatus. debet sibi infuudi aqua colorata que nihil aliud est nisi predicantis vel exhortantis doctrina discreta q debet moneri ne in tali excōmunicatione diu maneat. sed obedire studeat ⁊ p absolutione laborare festinet. Quia dicit bea. Augustinus de verbis apostoli. Omnis christianus qui a sacerdote excōmunicatur sathane traditur. et ponitur. xj. q. iij. c. Omnis. Et si hoc perpendit homo malus. de malo fit bonus. et faciet fructus coloratos. id est opa honesta et virtuosa. Ideo de talibus malis quomodo separantur a cōmunione xp̄ifidelium. dicit dominus ad sensum moralem absq3 synagogis facient. In quibus verbis duo tanguntur. primo exclusio excōmunicatoꝝ ibi. absq3 synagogis. secundo iussio prelatorum ibi. facient vos. Circa qd nota. dicunt naturales Canes patiuntur bolismum continuum. id est appetitum īmoderatum. ⁊ tamen aliquando per foramen cruciantur q insaniunt et rabidi fiūt et omnia animalia que ab eis mordentur in infuriam rapiuntur preter hominem. qui aliquādo euadit beneficio medicine. Est autem medicina contra eius morsum aleum cum sale ⁊ nucibus addita herba rute. hec enim quatuor ad inuicem terentur ad quantitatem magne nucis ei patienti sepius offerantur. et hoc cum vino. Eadem autem confectio super morsum exterius ponatur. vulnusem̄ sanat et venenuz extrahit et cosumit et a periculo liberat ⁊ preseruat ita efficaciter sicut tiriaca. vt dicit magister li. pprietatum. xvij. Aliam curam ponit Isaac in dietis dicens castanee cum modico sale vel cū melle trite et tempate rabidi canis vel homīs morsus sunt optime sanatiue. Causam autem quare canis fit rabidus ponit constantinus dicens. quia naturaliter est frigidus et siccus et nigra colera ip̄i dominatur et superabūdans. et putrefacta et hec ip̄m rabidum facit. et hoc contingit maxime in autumno et in vere. et plinius. li. xxx. dicit q sub lingua canis iacet aliquando vermiculus qui grece dicitur licta qui facit canes rabidos quo extracto cessat morbus. Moraliter excōmunicati vt dicit Ansel. li. v. c. xlviij. assilantur morsui canis rabidi. qz omnia auimalia morsa a cane rabido efficiunt rabida et furiosa. Sic omnes participantes excommunicato in casibus non concessis efficiūtur excōmunicati saltem minori excōmunica-

tione Et hec pestis spiritual'scilicet excõmuni cationis maioris procedit vel infligitur p cõ tumacia.vt patet.xj.q.iij.Si episcopi.ibi glo. et hec contumacia significat per vermiculum qui est sb lingua canis faciens ipm rabidum. Sic et contumacia facit excõmunicatuz Et no ta q aliquis fit cotumax multis modis.vel qz vocatus non venit.vel quia maliciose se occul tat.vel quia impedit.q citatio non potest ad eum venire.Alio modo si venit non vult iudi cio parere.Tertio si illicentiatus recedit. illa patent.xj.q.iij.certum Quarto quando offen sa est manifesta et iussus a iudice non vult se emendare.vt extra.vt lite non contesta.c. qm frequenter.Quandocunq aliquis vocatus fu erit et admonitus tribus edictis vel vno per emptorie pro omnibus potest si contumax fue rit excõmunicari.non distincte vtrum pro mo dica vel magna causa fuerit et fiebat vocatio. quia semper ẽ eadem cõtumacia.vt dicit Ray mundus.Tolle ergo vermiculum a cane r nõ erit rabidus.tolle contumaciam ab homine r non erit excõmunicatus. Et sicut canis rabi dus quecunq animalia momorderit rabida fi unt.Sic excõmunicatus omnibus qbus com municat excõmunicatos facit.sed differenter. Quia sic distinguendum est.aut ille qui cõmu nicat alicui qui erat excõmunicatus cum oim bus fautoribus.s.qui ipm defendũt et fouent i crimine.aut cõmunicãt in locutione aut salu tatione.de quibus metrista. Si pro delicto a nathema quis efficitur.Os orare valet cõmu nio mensa negatur.vt.xj.q.iij. Sicut.et.c.ex cõmunicatos.si pmum tunc erunt excõmuni cati maiore excõmunicatione sibi cõicantes vt xj.q.iij.Rogo.vt extra de sen.excõ. Quod in dubijs.Aut erat excõmunicatus simplicit nõ adiecto aliquo de fautoribus vel sibi cõmuni cantibus.et tunc si cõmunicãt excõmunicato in crimine pro quo est excõmunicatus idez est Si vero non cõmunicant ei in crimine sed solũ in locutione osculo simplici oratione vel mensa p trahitur minor excõmunicatio.vt dicit Bern. in glo.Excipiuntur tamen alique persone que si excõmunicatis cõmunicant non cõtrahunt excõmunicationem .prima persona est vxor q potest cõmunicare cuz viro in mensa.Si tamẽ vir vocat alium excõmunicatum ad mensaz su am debet vxor talem vitare vt dicit Saul.Se cunde persone sunt filij et filie si non sunt emã cipati.si autem sunt tenenturvitare.Tertõ au tem sunt familie mancipia r rustici.qui colunt terras dominorum.qui habent reddere ratio nem de perceptis et seruientes qui sunt de fa mllia excõmunicatoz et per hoc excluduntur vasalli dominorum .qui tenentur eos vitare si sunt excõmunicati.vt.xv.q.vj. Nos sanctoz Similiter excludũtur clerici qui tenentur vita re prelatos suos excõmunicatos.xciij.di. mi ratus.et de excess.prela.c. ti. Quarte persone sunt ignorantes excõmunicatos.Si ignorant cõmunicant eis non contrahunt excõmunica tionem. Quinte persone sunt pegrini qui hñt licentiam emẽdi ab excõmunicatis.si alias nõ habent.de hoc vide supra metra.Utile lex hu milie res ignorota necesse.hec anathema qdẽ faciunt ne possit obesse.perutile excusentur illi qui loquũtur cum excõmunicato de his que p tinent ad salutem eoz.Et licet alia verba inci dentaliter ꝓponant non nocent.vt de senẽ.ex. respõsio.et.c.cum voluntate.xj.q.iij.cum ex cõmunicato.Et addit lex.s.coniugij que etiaz excusat.Per humile intelligit seruientes.In alijs casibus tenenturvitare excõmunicatos. Quia sicut canem rabidum fugiunt alij canes tanq pestem.vt dicit Constantin⁹. Sic oes homines fugere debent excõmunicatum ne ab eo maculentur vel inficiantur. Et debent ipm excludere a suis cõmunitatibus et congrega tionibus ꝓpter multas rationes.ꝓpter qs ex cõmunicatio valde timenda est. Prima quia ictus est gladij spũalis.qui magis est timẽdus q materialis.quia dicit Aug⁹ de illo qui est ex cõmunicatus q grauius sit hoc illi q si ferret gladio si a feris deuorar etur si in flammis exu reretur.Secunda est.quia excõmunicatus est homo valde infirmus qui nullum remediuz vl medicinam potest habere.Nã separatus est a sacramẽtis ecclesie que sunt quasi medicine a nime languide.de quibus medicis dicit Sapi ens Ecci.xxxviij.Ungentarius faciet pigmen ta suauitatis et vnctiones sanitatis conficiet. Tertio excõmunicatio est velut homo captus ab hostibus suis omni auxilio destitutus r om ni succursu.quia priuatus est cõmunione fide lium nec partez habet in aliquibus bonis que fiũt ab ecclesia. Ipe est similis ẽ illi qui cecidit in foueam vel sub onere.nec habet qui sbleuet Ideo bene dicitur Eccs.iiij. Ue soli quia cum ceciderit non habet sbleuantem Quarto quia excõmunicatus est velut infirmus habẽs mor bum infectiuum qui a consortio hominum ex cluditur.quia excõmunicatio est similis lepre infectiue quia est lepra spũalis figurato in le pra marie. Numeri.xij.Et vere multi sunt qui dicunt alias infirmitates det mihi deus si pla cuerit sibi.a lepra autem me custodiat Jn hoc patet q excõmunicatus deterior est ceteris pec catoribus.quia si alij peccatori loquar vl alii cõmunico qualiscunq sit.exquo non est excõ-

municatus non eſt mihi periculum. Si autem cum excōmunicato cūmunico vel comedo vel bibo periculum eſt in moꝛa. Quia in veritate melius eſt comedere cum poꝛco ꝙ cum excōi-cato. Nam deteꝛioꝛis in hoc conditiōis eſt excōmunicatus ꝙ infidelis quia cum infideli licet comedere. iuxta illud. j. Choꝛ. x. Si quis infidelium vocat vos ad cenam et vultis ire. omne quod vobis appoſitum fuerit manducate. Sed cum excōmunicato nulli licet manducare in caſu non conceſſo. Sed diceret aliquis quid ſi inuitatus ſum ad menſam in aliqua domo et ſuperuenit excōmunicatus et iungat ſe menſe nunquid teneoꝛ fugere. repſōdet Guil. Si eſt publice excōmunicatus tenetur fugere non obſtante cuiuſcunq; ſcandalo. Si vo occultus ꝛ non poſſum ſine eius nota ſurgere nō teneoꝛ. Quinta quia excōmunicatus eſt velut canis īmundus cui non licet intrare eccleſiaz et in veritate magis offenditur deus quando ipe intrat eccleſiam dei. ꝙ ſi vnus canis intraret. Quia legitur. ꝙ vnus excōmunicat⁹ ꝛ cōtumax eccleſiam beate Marie virginis intrauit. quem fulgoꝛ moꝛ ceteris illeſis interfecit. De ſacardote etiam concubinario legitur. ꝙ contempſit ſuſpenſionem et excōmunicationē et ꝙcito acceſſit ad celebꝛandum diabol⁹ ſuffocauit eum. Jdeo ōr de excōmunicatis. Apoca. vl. Foꝛis canes et venefici. quia ōr Ecc̄. xliij. c. que cōmunicatio ſancto homini ad canez quaſi diceret. nulla. Sexta quia excōmunicatus eſt velud membꝛum abſciſum a coꝛpoꝛe. qō nullius valoꝛis eſt. Quid enim valet manus abſciſa a coꝛpoꝛe. certe nihil. Et certe ſic ſuper omnia timēda eſt abſciſio membꝛi a coꝛpoꝛe eius. Sic nihil debet timere magis xp̄ianus ꝙ a coꝛpoꝛe xp̄i ſeparari. qō eſt eccleſia. Jdeo dicit beatus Aug⁹. ſuper Joh. Nihil ſic debet ꝙ ſeparari a coꝛpoꝛe xp̄i foꝛmidare xp̄ianus. Si enim ſeparetur a coꝛpoꝛe xp̄i iam nō eſt membꝛum eius. Si non eſt membꝛum eius. non vegitur ſpiritu eius. Jdem Aug⁹. xxiij. q. iiij. c. ſi quis ab eccleſia. dicit Si quiſ ab catho
Y lica eccleſia fuerit ſeparatuſ ꝙtumlibet laudabiliter viuere ſe eſtimet. quia a xp̄ianitate ſeūctus eſt vitam non habebit. Sed ira dei manz ſuper eum. Jdeo refert Petrus damiani. et Uincen. in ſpecu. hiſto. l. xxvj. c. liiij. Qō quidam nobilis genere ſed degener moꝛibus duxit conſanguineam ſuam in clamomoto regno excōmunicatus eſt ab epiſcopo. ſed ille contē pſit. ad diuina non ire et indignationis iudicium contigit vt panes de nup ci alibus menſis in plateas aī canes pꝛoiecti non tangerētur ab eis. non multo ille poſt in cubiculo dozmiens fulminatus eſt. Ecce ꝙ manifeſte venit ira dei ſuper eum. Nam fulminationem epiſcopi ſi non timuit a deo in coꝛpoꝛe grauiter fulminatus eſt et exuſtus fulminationē eternam non euaſit. Septima quia ille qui excōmunicatur ſathane traditur. Sicut enim eccleſia hereticos conuictos reliquit ſeculari poteſtati Jta et illos qui excōmunicātur poteſtati ſathane tradit. Sicut teſtatur beatus Aug⁹. xj. q. iij. c. Audi. et. c. Omnis. Et tactum eſt ſupꝛa. Sz quomodo traditur ei extra eccleſiam diabol⁹ qui ergo ab eccl̄ia diuiditur per hoc diabolo traditur. Sicut pater de quodam foꝛnicatoꝛe qui vxoꝛem patris ſui habuit quem ap̄lus tradidit ſathane eum excōmunicando. j. Choꝛ. v. Octaua quia peccato iſto diabolus multos lucratur. Nam legitur ꝙ diabolus locut⁹ eſt de quodam demoniaco poſt multas cōiuratōnes quidam bonus vir queſiuit ab eo. per qō peccatuz plures anime lucretur. reſpondit ꝙ per excōmunicatos. quia vnus excōmunicatus vno die quandoq; facit peccare centum pſonas. dum facit eas ſibi cōmunicare pꝛopter qō nullus homo ſane mentis deberet cum excōmunicato cōmunicare. quia qui eo cōmunicat peccat in ſe et in eum cui cōmunicat et i eū pꝛo cuius iniuria lata eſt et in matrez ſuam eccleſiam. et in patrem ſpūalem qui fert ſententiam et in patrem celeſtem. Jn ſe peccat qz nō cauet ab eo qui moꝛbum habet contagioſum. Jn eum etiam cui cōmunicat peccat. quia cuz ipe ſit infirmus ad moꝛtem ipe aufert ei remedium vel ſaltem minus efficax reddit. dum cōfuſionem ſuam minuit per quam coꝛrigi deberet vel debuit. Quia dicitur Ecc̄i. iiij. Eſt confuſio adducens gloꝛiam et gratiam. ideo petit dauid in pſ. lxxxij. Imple faciem meam ignominia et querent nomen tuum domine Jn hoc eī quia tales coꝛam populo excōmunicātur. ipſi cōfundūtur et de ciuitatib⁹ expelluntur p quod cruciantur. Sicut ꝓbat Micheas. iiij. loquens de excōmunicato. Egredieris de ciuitate etvenies in babilonē. i. in cōfuſionez ibiq; curaberis. Peccat etiam in eum pꝛo cuius eſt iniuria excōmunicatō lata. quia aufert rem ſuam Peccat etiam in eccleſiam quā malo exemplo coꝛrumpit et cuius ſocietati pꝛeponit. ſocietatem eoꝛum qui ſunt quaſi lepꝛoſi. imo vt canes et poꝛci. Peccat etiam in patrem ſpiritualem cuius ſententiam contemnit. Peccat i deum quem in miniſtro ſuo ſpernit. Quia dicit xp̄s Lu. x. Qui vos ſpernit me ſpernit. Ecce i quot peccat qui excōmunicato cōmunicat Jō per hoc peccatum multa lucratur diabolus et ſtulticioꝛ homo cōmunicans excōmunicato a

nimalib⁹ irrõnalib⁹ reputat. Nã legit q̃ b. papa Gregorius quendã ciuẽ excõmunicauit. q̃ excõmunicationem cõtempsit quem statim ci conie vitauerunt cum nidos suos de domo illius transtulerunt ad aliam domum et postq̃m humiliter petijt absolutionẽ redierunt. Nona quia excõicatus celesti padiso expoliatur. Sicut testatur Beda sup Math̃. et ponitur. xxiiij. q. j. c. Quicunq; ab vnitate fidei seipos segregauerint. s. per suam cõtumaciã. tales nec vinculis pctõrum absolui. nec ianuam possunt regni celestis ingredi. iõ dicit Ansel. li. viij. c. xxij. q̃ excõicatus assilatur ade qui fuit expuls⁹ de padiso et sepatus ab angelor̃ consortio et
Z p̃uatus eor̃ colloquio. ꝛ etiam p̃uat⁹ ẽ esu ligni vite. Gen. iij. Per p̃mum significat q̃ excõicatio excludit a regno celor̃. quia si recte feratur ligatur quo ad deum qui dixit Mat. xvj Petro. Quodcunq; ligaueris sup terram erit ligatum et in celis. Ex eo vero q̃ supatus fuit ab angelor̃ colloquio. oñdit q̃ excõicatio separat ab hominũ cõsortio. vt. xj. q. iij. Nemo. et etiam a qualibet licita actione. quia excõicatio nihil aliud est q̃ a qualibet licita cõmunione et legittimo actu sepatio. xj. q. iij. c. ad mensam. ℣. euidenter. Cui⁹ due p̃ncipalit̃ sunt species. vna qua separat a sacramẽtis et ab ingressu ecclesie et a cõmunione fidelium et hec dicit maior excõicatio vel anathema de qua intelligitur thema. absq; sinagogis facient vos. q. d per excõmunicationẽ maiorẽ sepabunt vos cõtumaces ꝛ inobediẽtes a cõsortio xp̃ianor̃ licz hoc ad lr̃az xp̃us dixit de discipulis suis quos iudei cum p̃dicarent fidez xp̃i de synagogis suis expulerunt. Alia est que sepat a sacramẽtis tm̃ et ꝓtrahitur pctõ mortali aut pticipatione cum excõicatis. et or̃ minor de qua non intelligitur v̊bum thematis assignatũ. et figurata est hec in hoc q̃ adam p̃uatus fuit esu ligni vite. p quod intelligitur sacramentũ corpis xp̃i ꝛ alia sacramẽta a q̃bus sepat excõicatio taz maior q̃ minor. vt patet. xj. q. iij. Nemo. Et nota q̃ timenda sit excõicatio potest in exẽplis demõstrare. Nam legit cum q̃dam comes excõicati onem ꝓtemneret q̃dam abbas in aspectu illius excõicauit panem albũ et statim niger ꝛ muscidus est effectus. Quidã etiã eps excõmunicauit passeres qui ecclesiã sancti Vincentij maculabant. et statim passer moritur q̃ cito ab aliquo importatur. Cũ etiã nobilis domina mater ducis Burgũdie emiss̃z viridariũ vale pulcrum a quodam sacerdote. cum essent arbores pulcre et terra bona et pinguis nullum tamen fructum faciebat. cum aũt quereret ab incolis que poterat esse causa. dixerunt ei. q̃ cũ sacerdos in dñicis diebus celebraret missam tempe fructuum iuuenes relicta missa et ecclesia colligebant fructum et clausuras et arbores dissipabant. cũq; sacerdos de hoc mouisset necvel lent cessare excõicauit viridariuz ne de cetero fructum ferret nec ferebat. Tunc p̃dicta ducissa fecit viridarium p̃cipiente p̃dicto sacerdote absolui. et deinde fecit fructum ꝓsuetum. et p̃t esse exemplum q̃ homines q̃ significant p arbores si a p̃latis suis excõicantur nullum fructum dignum faciunt ad vitam. nisi ecõtra ab eisdem p̃latis vel iussu iõrum a sacerdotibus inferiorib⁹ absoluantur.

In die sancto Penthecostes. Sermo.

Ignem veni mittere in terram Lu. xij. Ptolomeus. almagesti. p̃mo dicit ignis quidem regionis etheree nequaq̃ descendit in orizontem emisperij mundane nisi videlicet rore et lumine mediãte. sicut patet de igne fulminis. Quia dicit Auerrois super. iij. methe. Sicut ignis materialis aquis extinguitur. sic ignis celestis humore rozis et nubis validius inflãmatur Et eade de causa vt dicit archichata rentius in li. euen. In natura fulmen accendit rethia piscatorz. ſbter aquas extras aquas vo minime. Nam nutrimẽtum fulminis vapor ẽ ꝛ aqua. nanq; a pho. ppria fulmis regio nuncupatur. In regione q̃ sua est vigorosior omnis actus. Moraliter per rorem intellige spũs̃cti gratiam. ppter certas causas. Prima quia ros ex alto manat. generat̃ eñ ros in alto flante austro vento calido. Sic gr̃a spũssancti generatur in alto et infunditur nobis a spũsancto Secunda quia ros temperiẽ et serenitatem amat quia nisi in sereno et tempato aer generatur. Sic gratia spũssancti nequaq̃ in ania nisi sit a peccato pura et serena inuenitur. Tertia quia sicut ros terrã inebriat. Sic gratia spũssancti mẽtes a terrenis delicijs alienat. Quarta sicut in seminibus ros medullã ampliat ꝛ augmentat. Sic gratia spũssancti omnia bõa nr̃a mollificat. Quarto sicut ros in mari ostreas ꝛ pisces impinguat. Sic gratia spũssancti mẽtes nostras p amorem caritatis dilatat. Sexta sicut ros dulcedinẽ causat. sic et gratia spũssancti. Quie dicit Orosius super Cant. Null⁹ hõ in hac vita excogitare poterit veriorem felicitatem. suauitatem dulciorẽ. q̃ dum mens sibi per gratiam spũssancti aduenisse senserit creatorem. Ideo dicit Aug⁹. li. soli. Tantam interdum in aduentu spũssancti dulcedinez degusta

ui q̄ p̄gaudio inenarrabili quod intus habui me foꝛe hominē penitus ignoꝛaui. Sed per ignem ſb̄audi ſp̄ſctm̄. vt in p̄cessu sermonis patebit. ille q̄dem ethereus ignis videlicet ſpūſſ̄ actus nunq̄ desc̄ēdit in coꝛda humana niſi mediante roꝛe gratie. quia q̄ cito ſpūſſanctus mēti aduenerit gr̄a ſua mox aderit. et qz ſine gr̄a dei homo nihil poteſt. ideo miſit x̄ps hodie ſpiritumſctm̄ vt eoveniente p̄iter veniret gr̄a ſua qua ꝓpter dixit. Ignem veni mittere in terram in quo ponit duo p̄ncipaliter. p̄mo ſpūſſancti gratiam qua inflāmamur ibi. ignem veni mit. ſecūdo eius miſſiōis influentiā qua mūdamur ibi. et q̄d volo niſi vt accēdatur. Primo ponit ſpūſſancti gr̄am qua inflāmamur cum dicit ignem. Pro quo notandū ſpūſſanctuſ apparuit in linguis igneis hodie diſcipulis ſuis. ſic habentur Act̄. ij. Apparuerunt illis diſptite lingue tanq̄ ignis ſeditq̄z ſupra ſingnlos eoꝛum ſpūſſanctus. qz vt dicit mgr̄ in hiſto. q̄ oculis coꝛpoꝛalibus viderūt quoſdā radiolos igneoſ ad modū linguaꝝ et hūtium caloꝛē igneū. Et ideo ſpūſſanctus aſſimilatur igni. ꝓpter quatuoꝛ. Primo ꝓpter ſeptem donoꝝ gr̄am. hēt eñ ignis xij. v̄tutes. vij. dona ſpūſſancti deſignantes. Prima ꝓp̄rietas ignis eſt q̄ alta comburit humiliat et inclinat. Sic ſpūſſanctus p donum timoꝛis altos in potēt̄atibus humiliat aliſq̄z coequat. Sic̄ figuratū eſt de ſupbo nabuchodonoſoꝛ qui ſe vltra deū extulit quādo dixit Dañ. iij. Tribus pueris quos miſit i foꝛnacez ignis q̄s eſt deus q̄ eripiatvos de manu mea. q. d. non eſt talis neq̄z in celo neq̄z in t̄ra. ſed adeo poſt humiliat⁹ fuit. q̄ ab hoībus erectus in ſilua vt bos fenum comedit. Dañ. iiij. Ideo ōr. iij. Reḡ. xix. Ecce dominus tranſit t ſp̄us grandis et foꝛtis ſb̄uertens mōtes t cōterens petras. Per mōtes intelligit indignitatibuse leuatos. ſed per petras ſupbos et induratos qui per ſp̄ſctm̄ etiam vſq̄z advltimum humiliāt̄ur. Nōne ſuperbus et induratus fuit rex Anthiochus q̄ ſupbe cōtra deū loq̄batur et tm̄ humiliauit eū intm̄ q̄ ait. Juſtū eſt ſubditum eſſe deo. ij. Mach̄. ix. Secunda ꝓp̄rietas ignis eſt q̄ dura emollit vt eſt de glacie. q̄ cuz apposita fuerit igni. ſtatim liq̄ſit. Sic etiā de cera quam ignis liq̄facit. Quid moꝛaliter per glaciem niſi mūdi gloꝛiam. ad quā multi aſpirant intelligo q̄ adinſtar glaciei indurāt̄ur vt nulli paupi per mīam inclinēt̄ur q̄ cōgrue exponitur de eis illud qō ōr Job. xli. Coꝛ eoꝛuz indurabit̄ quaſi lapis. Sed cum venerit ſpūſſanct⁹ cum dono pietatis liq̄facit coꝛ taliū ad cōpatiendū ꝓximis. ſicut patet de Petro theoloneario s̄. p. j. dñica in lx. ſer. ij. B. L. Sed quid per ceram niſi peccatoꝛē. Jux̄ illud p̄s. lxvij. Sicut fluit cera a facie ignis ſic pe. pec. a facie dei. Sz iſti pct̄oꝛes per donū ſecundum ſp̄us videlicet pietatis ita liquāt̄ur q̄ etiam in lacrimas reſoluūt̄ur. Sicut patet de Petro q̄ pct̄ā trine denegationis fleuit amare. Mat. xxvj. Et Maria magdalena vij. demonia ō coꝛ de ſuo lacrimis expurgauit. Lu. vij. hoc nō niſi ex dono pietatis ſpūſſanctus p̄ceſſit. iō dici poteſt de ip̄is et aliſs illud p̄s. lxxiij. Liq̄facta eſt terra et omnes q̄ habitant in ea Tertia ꝓp̄rietas ignis. q̄ obſcura illuminat. Sic ſpūſſanctus p tertiū donum ſcie illuminat coꝛ interius ad cognoſcendū viam veritatis. Sicut illuminat⁹ fuit hoc dono Thobias q̄ licet exceatus fuit tñ filium ſuum viā vite docuit Tho. iiij. Si multū tibi fuit multū tribue. Ideo dicit b. Aug⁹. li. iiij. ꝓfeſſi. O lux quā videbat Thobias qñ oculis clauſis docebat filiū vite viam et ei p̄ibat pede caritatis nūq̄ errās. Quarto ignis reſtringit fluida. et hoc facit ſpūſſctūs p donum cōſilij. qz ſicut ignis fluidā pellem conſtringit. Sic ſpūſſanctus viam guloſam diſuadet. Lu. xxj. Attēdite ne coꝛda veſtra grauent̄ in crapula et ebꝛietate Et rō eſt q̄ze reſtringit gulam quia coꝛ homis templū eſt ſpūſſancti. t ideo illud nō vult eſſe fluidum per gulā. qz dic̄ Señ. vj. Nō permanebit ſpūs meus in homie qz caro eſt. i. carnaliter viuēs. Sup quo dicit Hiero. ab exoꝛdio cōditionis hūane. nec carnaliter veſcebamur nec dabamus repudiū nec p̄pucia nobis eripiebāt̄ in ſignū hoc curſu vſq̄z ad diluuium p̄uenimus. Poſt diluuiū autez cum datione legis quā implere nullus potuit. carnes indigeſte ſunt ad veſcendū et repudia cōceſſa et p̄pucia et cultellus circūciſionis appoſitus. q. dei mun⁹ plus i nobis creauit q̄ neceſſe eſt. poſtq̄ x̄ps venit in fine tpm o reuolauit ad a. et extremitatē retaxit ad p̄ncipium. nec repudiū nobis dare permittitur. nec circūcidimur. nec cōmedimus carnes dicente ap̄lo Bonñ eſt vinum non bibere et carnes nō ꝓmedere. glo. ex gula. vinū eñ cum carnibus poſt diluuium dedicatuz eſt. i. in vſum aſſumptum. Quinta ꝓp̄rietas ignis eſt q̄ mollia cōſolidat ſicut patet de teſta limoſa. Sicut ſp̄ñſanct⁹ p donū foꝛtitudinis fructificauit et ꝓſolidauit electos ſuos. ſicut patet de Samſone quē a deo cōfoꝛtauit et foꝛtificauit vt ambas columnas domus in qua erāt philiſtei nomē dei p blaſphemantes ap̄prehenderet et domū deiſceret t ſe cum ip̄is int̄ficeret. Judi. xvj. vt dicit b. aug⁹. li. de ci. dei. Et hētur. xxiij. q. v. c. Si non licet Non ſamſon aliter excuſatur q̄ ſeip̄z cū ruina domus hoſtib⁹ opp̄ſſit. niſi qz ſp̄uſſanctus latē

ter hoc iusserat qui p illum miracula faciebat. Sexta vtus ignis. quia metalla clarificat. sic de auro vel electro tollēdo rubiginē. Sic spūs sanctus p donū intellect⁹ clarificat aiam vt sci re possit q̄ta sit rubigo. s. luxuria corrodens ꝛ maculans eam qz inter omnia pcta luxuria est magis infamis. Sz hanc tollet spūssanct⁹ p in tellectū q̄ fit p auditionē verbi. sicut patet de palemone de quo refert Ualerius maximus li vj. c. vl. qui post multā voluptatē carnis scolā intrauit semel Senocratis q̄ vultū in eum cō tinuit et obmissa re quā deferebat de modestia ac tempantia loqui cepit. Cuius grauitate ser monis coactus resipiscere palemon p̄mum co ronam detractam de capite deiecit paulo post bz chium intra palliū reduxit. pcedente tem ppze oris hilaritatē deposuit. ad vltimū totaz luxuriā exuit vniuscuiusq; oz̄onis saluberrima medi cina sanatus ex infami gamone maxim⁹ pbs euasit. Ideo interrogat ps̄. cxviij. In quo coz rigit adolescētioz viā suaz. Et inspiratus spūs sanctus rūdit. in custodiēdo sermones tuos. Septima, ppzietas ignis est q̄ sursum tendit. Sic spūssanctus p donū sapie que dicit Eccl̄i. xxiiij. Ego sapia in altissimis habito semp fa cit ascendere et altissima comp̄hēdere et hoc p tra iram q̄ motu irrōnabili p̄turbat sensitiuā i tellectiuā et rōnabilē ne sapiat qd̄ velit spūs sz intima detrahit qz impedit ira animū ne possit cernere verum. vt dicit Latho. Secūdo spūssā cti igni assimilatur ppter excellentiam. ignis em̄ excedit omnia elemēta in tribus. in specie. i al titudine. et in vtute. In spē q̄dem. i. in pulcri tudine rōne lucis in aspectu. in altitudine rōe sblimitatis in situ. Et i vtute rōe vtutis i actu Similiter spūssanctus in his tribus excedit. p̄imo in pulcritudine lucis que quidez pulcri tudo lucis est oznamentuz celi. ideo dicit Job xxvj. Spiritus eius oznauit celos. Secundo i altitudine oziginis. quia de alto celoz venit. Juxta illud Treñ. j. De excelso misit ignem in ossibus meis et erudiuit me. Tertio in altitu dine virtutis. Quia dicit ps̄. xxxij. Spiritu o ris eius omnis virtus eoz̄um. Tertio assimilatur igni p̄opter violentiam. Nam ignis ex violen cia sua habet alta inclinare. grauia eleuare. et fluida coadunare. Et hec tria facit spiritussan ctus. quia inclinat excelsos ad humilitatem. eleuat infimos per superiozem auiditatem. co adunat vniuersos per conformitatem. De p̄i mo patuit supza de Nabuchodonosoz qui ex spiritu suo fuit eleuatus cum dixit. Nonne hec est ciuitas Babilon quam edificaui in domum regni in roboze fortitudinis mee. et in gloria decoris mei. Danie. iiij. Sed per spiritumsan ctum fuit ad humilitatē inclinatus quando ab homīibus fuit eiectus donec confiteretur hu militer q̄ solum altissimus dominaretur. Si cut patet ibidem. De secundo dicit Fontonius in descriptione vniuersi q̄ lumen solis sursum eleuat et trahit pulueres atthamosq; vapoz̄es Cuius ratio est. Nam virtus attractiua et ele uatiua in omni lumine latitat ex natura. vt di cit cōmentatoz. Spiritualiter per lumen intel ligitur spiritussanctus qui dicitur lumen coz̄di um. Et de ipso canit ecclesia. O lux beatissima reple coz̄dis intima tuoz̄um fidelium. Et Gregoz̄ius super Job. dicit. Spiritussanctus coz humanum illustrat subito et immutat et abne gat homo repente quod erat. ꝛ exhibet repen te quod non erat. Illud beatissimum lumen e leuat sursum ad celestem patriam puluerem et vapoz̄em. quid per puluerem aut vapoz̄em in telligit nisi hominem. quia de ipso dicitur Ge ne. iij. Puluis es et in puluerem reuerteris. Et Jaco. iiij. Que inquit est vita vestra vapoz̄ ad modicum parens. ideſt valde cito transiēs et deinceps exterminabitur. Ideo dicit Foz̄tu natus in ome. Eos quidem quos spiritus hu miles inuenerit sursum ad alta felicitatis bea titudinisq; sustulit. De tertio vero canit eccle sia de spiritusancto Ueni sancte spiritus reple tuoz̄um coz̄da fidelium et tui amoz̄is in eis ig nem accende qui per diuersitatem linguarum cunctarum gentes in vnitate fidei congregasti Quarto assimilatur igni p̄opter munificentiam est em̄ ignis munific⁹ et liberalis i cōmunican do se et sua. nam cōmunicat suam foz̄mam. id est igneitatem. Et sic spiritussanctus per grati am quodāmodo cōicat suā deitatem. Naz qui spū dei agūtur hi filij dei sunt. ad Ro. viij. Itē ignis cōicat suam potentiā. i. caliditatē que ē virtus actiua. Et spūssanct⁹ cōicat suā caritā tem. p quā magna opatur in nobis. ideo dicit ad Ro. v. Caritas dei diffusa est in coz̄dib⁹ no stris per spm̄sctm̄ q̄ datus est nob̄. Itez ignis nobis cōicat suam opationez q̄ est multiplex. Et spūssanctus cōicat nobis suas opatōnes q̄ multe sunt. de q̄b⁹. j. Choz̄. xij. Unicuiq; dat manifestatio spūs ad vtilitatē. Alij q̄dē p spm̄ dat sapie ſmo. Alij ſmo scie ſm eundem spm̄. Alij fides in eodē spū. Alij gr̄a sanitatū in eo dē spū. Alij opatio vtutū. Alij discretio spūuz Alij pphecia. Alij genera liguaz̄. sic d̄ aplis q̄ hodie loq̄bātur varijs linguis. Act̄. ij. Alij interp̄tatio ſmonū. hec o ia opat vn⁹ atq; idē spūs diuidēs vnicuiq; put vult Et nota q̄ ignis hz diuersas opationes q̄ spūisctō adequāt. p mo q̄ hz alt̄are. s. calefaciēdo. desiccādo. deni grando. et multis alijs modis transmutando

per virtutez suã actiuã. Et sic spũssctũs ſm diuersas q̃litates siue v̊tutes hoies i quos venit alterat et trãsmutat. sicut legit̃ .j. reg̃. x. post̃q samuel vnxisset saul in regem super israel dixit sibi int̃ cetera. Cum abieris hodie a me venies in collem vbi est statio philistinorum et cum ingressus fueris ibi vrbem obuiũ habebis gregẽ pphetarz descendentiũ de excelso. et ante eos tympanũ psalteriũ et tybia et cythara. ip̃osq; pphetãtes et insilict in te spũs dñi et pphetab cũ eis et in virũ alterz mutaberis. Et seq̃tur post pauca q; puenit in p̃dictum collem. Et ecce cuneus pphetarz obuius ei insilijt spũs dñi in eum et pphetauit in medio eorz. vidẽtes autem qui nonerant q; esset cum pphetis t pphetaret dixerũt ad inuicem. Que naz res accidit filio cis num et saul inter pphetas. Ecce q; sb̃ito spũssanctus de homine ignaro fecit pphaz eum in virũ alterũ transmutãdo. Secũda opatio ignis q; habet renouare. sicut patz p̃cipaliter de Salamãdre. de q̃ refert magister li. xiiij. ppietatũ. q; est genus salamãdre cui⁹ pell' est vilosa et pilosa sicut pellis vituli marini ex qua fiunt aliq̃ cinguli advsus regum qui post longam vetustatẽ in ignẽ piecti non exurũtur. Sed post diuturnã inflãmationẽ illesi et renouati extrabũtur. Sic spũssanctus ad quẽcũq; puenerit animã eius renouabit. iux illõ Ezech xxxvj. Ecce dabo vobis cor nouum et spm̃ nouum. ideo petebat ps̃. l. Spm̃ rectũ innoua in visceribus meis. et in ps̃. ciij. Emitte spm̃ t. et crea. et renouabis faciẽ terre. Tertia operatõ ignis est q; habet augmẽtare. nam ignis vt dicit phs p appositionẽ cõbustibiliũ crescit in infinitum. ideo dicit Dioni. c. vl. celestis hierarchie. q; ignis est latenter augmẽtatiu⁹ suiipius sed hoc intellige addito cõbustibili. Sic et spiritussanctus q̃uis ex se naturã non habeat vt crescat vel minuat tñ in nobis crescere ỗr quia ad quoscunq; venerit crescere in gratia facit. Sicut ỗr de xp̃o. Lu. ij. Puer aũt crescebat et pfortabat spũ. Quarta quia ignis habz segregare. Nam dicit Dioni. vbi s̃. q; ignis est distinctiuus. distinguit eñ et segregat in metall' purum ab impuro. et grossum a sbtili. plumbũ ab argento. Assumit eñ sbtilia ad se similia sibi t reijcit grossiora Congregat eñ omogenia sibi vnde patet q; ignis habet cõgregare et segregare. habet eñ cõgregare similia et dissimilia disgregare. vtraq; aũt opatio spũi sctõ attribuitur. Naz illos quos sibi elegit hos segregare solet ab alijs. sicut patz Act̃. xiij. q; dixit spiritussanctus. Segregate mihi paulũ et barnabam in opus ministerij ad quod assumpsi eos. Quinta opatio ignis q; habet penetrare. Naz ſm Dioni. li. cele. hie. Ignis est acute pgens. illud eñ qõ est acutum pgit penetrando. vnde ſm Greg̃. in ome. Ipe spũssanctus amor est. amor autem facit penetrare amantẽ ad intima amati et eius discretiora pscrutari. ideo dicit̃ j. ad Chor. ij. Spũs omnia perscrutatur etiã pfunda dei. id est intima. Sexta q; ignis habz se alijs incorporari siue alia sibivnire. sicut patet in ferro ignito et carbone inflãmato in quibus ignis ſm omnes suas ptes ptibus carbonis siue ferri cõiungitur q; inter vnius et alterius substantiam sensibilis differentia non habetur. vnde et talia corpora dicũtur ignis materia. vt dicit Philosophus. iiij. metha. Sic etiam spiritus quos per suam gratiam ad se trahit secum vnum facit. ideo dicit Apostolus. j. Chorinth̃. vj. Qui adheret deo vnus spiritus est cum eo. Septima operatio q; habet eleuare. Quia dicit Dionisius. q; ignis est sursum ferens scilicet alia. et hoc in q̃tum cogit aliqua i quibus habet victoriam sequi motum suum. Sic et spiritussanctus quibus formam sue gratie tribuit leuat et post se trahit. Juxta illud Ezech̃. j. Quocunq; ibat spiritus illuc eunte spiritu et rote pariter leuabantur sequẽtes eũ spiritus enim vite erat in rotis cum euntibus ibãt et cum eleuantibus a terra pariter eleuabatur. Unde attẽde q; spiritussanctus facit ire proficiendo stare perseuerando. et leuari a terra celestia contemplando. Quantum ad secundum ponit eiusdem missionis influentiam q̃ cõsolamur cum dicit. Ueni mittere in terram. Pro quo nota q; spiritussanctus missus est ppter multa. Primo vt lacrimantium consolator. Quando enim nutrix recedit a puero. puer tristatur et plorat. et licet ipa puerum horretur et moneat q; non ploret nec doleat. puer tamen cum recesserit statim plorat et clamat. q̃tumcunq; ipsa se cito rediturum permittit. nec cessat a fletu donec nutrix mãmillam in os eius ponat vel mittat. Isto modo moraliter christus fuit nutrix apostolorum suorum quos tã q̃ filios iuuenes et teneros diligebat et nutriebat. de dilectione dicitur Joh̃. xiij. Cum dilexisset suos qui erant in mundo in finem dilexit eos. Sed de nutritione dicitur Ozee. tertõ. Ego quasi nutritius effraim portabam eos in brachijs meis. Effraim frugifer interpretatur Et significat apostolos qui fruges doctrine ferebant quibus totus mundus fuit postea saturatus. iste nutritius scilicet christus recepit licentiaz ab apostolis et dixit eis q; non turbarentur de recessu suo. Joh̃. xiiij. Non turbetur cor vestrum neq; formidet vado et venio ad vos et iterum modicum et non videbitis me.

Et multa talia dixit eis. Et tamen illis omib⁹ non obstãtibus non poterant se a tristicia cõtinere aut a fletu. Joh. xvj. Sed q̃ hec locut⁹ sum vobis tristicia implebit cor vestrũ. Et infra in eodem ca. p̃dixit fletum dicens. Plorabitis et flebitis vos mũdus autẽ gaudebit. vos aũt contristabimĩ. et ideo xp̃s volens eos cõsolari pfecte mãmillam sue dulcedinis vicz spiritum posuit in ore eoz. sicut de hoc p̃edixit Isa. lx. Lac gentium suges et mãmilla regũ lactaberis. Mãmilla regum est spũssanctus. vt dicit Holk. lec. cxxiij. qui est mãmilla dulcedinis clementie et suauitatis totius trinitatis. ista mammilla habet in se lac dulcissimum nutrimenti. Omnia eñ dulcia nutriunt fm pb̃m Et de spũsancto scribit Eccĩ. xxiiij. Spũs eñ meus super mel dulcis. Sed inter sugẽtes ist̃a mãmillam differentia magna est vt dicit Hol. vbi s. Quidam nãq̃ sicut pueri dissoluti. post q̃ suxerunt mordent dentibus. Quidam polluunt manibus. Quidã lacerãt vnguibus. hi omnes ingrati sunt x̃piani qui post q̃ spm̃sctm̃ receperunt. Per sacramentũ pnie redeunt p ingẽ titudinem in pctm̃. quorum quidã mordent p detractionem et ledunt caritatẽ qui est amor spũssancti. de hoc morsu dicit aplʒ ad Gall. v. Si inuicẽ mordetis et comedetis videte ne ab inuicem cõsumamini. q. d. aduertere debetis. q̃ ad hoc seq̃tur detractio vestra in corpore et anima. iõ detractõnis corrosionẽ disuadz moralis cum dicit oblique nulluz debes corrodere dente. vbi inhibet detractionem. Quia dic̃ Raymũdus. Detractatio est cum q̃s vitaz vel mores bonos alioz nititur corrodere minuere vel corrumpe qõ est valde graue peccatum et a deo grauiter punitũ. Nam legitur Numeri. xij. De maria sorore Moysi q̃ detraxit ei dicens. Nũ per Moysen solum locutus est dñs. nõne et nobis similiter est locutus. Qõ audiẽs dñs iratus est valde. eo q̃ vir erat Moyses mitissimus super omnes homines qui in terra morabantur. et dixit ad mariam et aaron. Quare ñ timuistis detrahere seruo meo Moysi? et percussit eam dñs lepra que apparuit cãdens sic nix et iussit eam dominus manere vij. diebus extra castra. Quidam autẽ polluunt p rebelli onem qui ecclesie resistunt et doctrine verbi dĩ quales fuerunt iudei. Act̃. vij. dixit Stephan⁹ Vos semp spũisancto resistitis sicut et patres vestri ita et vos. Et ppter hanc rebellionis resistentiam indignos regno dei se fecerũt. iuxta illud Act̃. xiij. dicit paulus. Vobis. s. iudeis oportebat p̃mum loqui v̄bum dei. Sed quoniã illud. Sp̃euistis et indignos vos iudicastis ecce conuertimur ad gentes. Alij lacerãt vngui- 3. bus sicut raptores qui bona ecclesie auferuut rapiunt et p̃dantur. et isti sunt mali militares qui per istam bestiaz designãtur. Dañ. vij. que erat terribilis nimis dentes et vngues ei⁹ ferrei comedebat et cõminuebat et reliqua pedibus suis conculcabat. Et or notanter supius q̃ spũssanctus est lacrimantium consolator. 1. Vbi nota q̃ lacrimantes sunt in triplici differentia fm triplicem statũ fideliũ. Omnes eñ fideles cuiuscũq̃ status q̃ diu in hoc seculo viuunt semp lugẽt et tristant. Incipiẽtes eñ sunt p̃mi qui hic lacrimãtur et tristantur de pctis que cõmiserũt. de quoz tristicia dicit aplʒ. ij Thoz. vij. Que fm deũ est tristicia pniam i salutem stabilem opatur vbi dicit glo. Dũ pctor tristis est q̃ peccauit. dũ dolet q̃ fecit qõ deus odit. talis tristicia est in salutẽ eternã. hos cõsolatuz spũssanctus a pctis purgando et compũctionẽ cordis infundẽdo. vnde ipis or Act̃. j. Johannes q̃dem baptizauit aqua. vos autem baptizabimi spũsancto. i. purgabimini et abluemini. Nam per spm̃sctm̃ sordes abluunt iuxta illud. ij. Thoz. vj. Si abluti estis sanctificati estis in nomie dñi et in spũ dei nostri. Secundi pficientes. et isti hic lugent et p̃tristãtur q̃z ppter infirmitatẽ carnis non tm̃ bonum operantur q̃tum libenter vellent. sicut conqueri aplʒ ad Ro. vij. Uelle adiacet mihi. pficere aũt nõ valeo. Et b. Aug̃. in soli. idẽ p̃q̃ritur Qõ magis p me posse credidi min⁹ sp potui. dicebã eñ hoc faciã illud pficiã. fiebatq̃ post nec hoc nec illud/aderat voluntas, sz defuit facultas. Et Math̃. xxvj. dixit dñs. Sp̃s q̃daz pmpt⁹ ẽ caro aũt infirma. hos etiã p̃solat̃ spũs sctũs ipis auxiliũ z robur p̃stãdo. iux̃ illd Isa. xliij. Noli timere fue me⁹ iacob effundã sup te spm̃ meũ. iacob inf̃ptat̃ luctatoz z sig̃ficat eos q̃ p̃tra carnẽ luctãt qõ maxie ptinet ad pficiẽtes. Semẽ iacob sũt illi q̃ eũ i hoc imitãt̃. z istis pmittit̃ spusctũs vt i luctu roborẽt̃. iõ dic̃ aplʒ ad Ro. xiij. Jp̃e spũs adiuuat infirmitatẽ nr̃am. Tertij sũt pfecti q̃ etiã hic lugẽt z tristãt̃. q̃ tã diu exiliũ eoz. plõgat̃. sic luxit dauid pʒ. cxix q̃ dixit. Heu mihi q̃z ico. m. p. ẽ Et pʒ. xlj. q̃n veniã z apparebo añ fa. dñi fuer̃t m̃ lacrime. 2. Sic lacrimabat̃ Aug⁹. i soli. Cũ dixit. Heu m̃ q̃ diu or m̃ vbi ẽ de⁹ tuus. q̃ diu or m̃ expecta et reexpecta et nunc quia expectatio mea est. nõne dñs p̃ dñs filiꝰ dñs spũsctũs. q̃ oẽs cuz expectãtes et desiderantes cõsolatur. q. d. sic Aliter etiã lacrimãt̃ et lugẽt pfecti et cõtẽplatiui. q̃m vicz eis p̃templatio diuia sbtrahit̃. z tũc sp lugẽt donec redeãt i ip̃az. hos etiaz p̃solat̃ spũsctũs. et hoc tripl̃r. p̃mo eos in virtutib⁹ z bonis operibus confirmando. Quia dicitur

Ysa. 60. Rom. 8.

Ro.v. Tribulatio compatientiam operatur. Patientia vero spem. Spes autem non cōfundit. quia caritas dei diffusa est in cordibus nostris per spūm sctm qui datus est nobis. ido dauid orat in ps. Spiritu principali cōfirma me ps. l. Secundo cōsolatur eos vitam eternam ipozum esse testificando. Juxta illud. Roma. xiij. Ipse spūs reddet testimonium spū nostro q sumus filij dei. Si autem filij et heredes. Tertio consolatur eos celestes eis delectationes i mittando. ideo dicit Haymo super Apoca. v. mihi consolatio aduenerit p aduētum spūssancti et in fluxum hoc nunq mea lingua exp̄mere nec mens concipere poterit in eternum. Secundo spiritussanctus missus est sicut ignorantium informatoz. xps em filius dei p̄dicauerat iudeis verba sapientie sue ita q fatebant. Joh vij. Nunq sic locutus est homo sicut h homo loquitur. Fecerat etiam inter eos opera potētie sue. Joh. xv. Si opera non fecissem in eis que nemo alius fecit pctm non haberent. Dederat insuper exempla eis sanctitatis et bone vite. Math. xj. Discite a me quia mitis sum z humilis corde. Et istis non obstātibus vba dei sapientie dicebāt iudei eē falsa Joh. viij. Tu d teipso testimonium dicis. testimoniū tuum non est verū. Miracula sue potentie dicebant fieri virtute diabolica. Math. xij. hic non ejicit demonia nisi in beelzebub p̄ncipe demoniorum. exēpla sue sanctitatis dicebant facta esse hominis peccatoris. Joh. ix. Nos scim⁹ quia hō h peccator est. Istis q̄ visis qñ xps dixit discipulis Mar. vl. Euntes in mundū vniuersum et p̄dicate euāgelium omni creature, poterāt ipi rīdere: domine quō nos derelinquis et ad iudeos trāsmittis. q vba tua falsa dixerunt qui miracula tua demonibus ascripserunt. qui tuam sanctitatem in scandalum puertert. Quid int eos facere poterimus nos ignari q̄ habemus paruam sapientiā. nos infirmi qui habem⁹ p̄uam potentiam. realiter peccatores qui habemus lesam p̄scientiā. et ideo missus est ad eos spūssanctus p omnibus istis. sicut ignorantiū informatoz. Joh. xiiij. Paraclitus spūssanct⁹ quem mittet pater in noīe meo ille docebit vos omnia et suggeret vobis omnia q̄cunq dixero vobis. In huius figuram missus est spūsctūs in trina specie ignis lingue et columbe. In igne consistit relucentia claritatis. in lingua eloquētia veritatis. in columba patiētia suauitatis. Juxta illud Sap. xij. O q bonus et suauis est spūs tuus in nobis. In igne igitur designat potentia. quia inter omnia elementa nullum ē ita actiuum. et hoc patet per calozem qui in igne designatur et splendoze. In lingua designatur eloquentia per vocem et clangozem. Mō ita fuit q licet apostoli habuerunt p̄dicare p̄n cipibus qui fidem impugnabant per potētiaz phis qui eam impugnabant per sapientiam. et populis qui apostolos non intelligebant p̄o pter ideomatis differentiam. ideo xps dedit eis spūm sctm in specie ignis vt vincerent eos p spūssancti potentiā. In specie columbe vt vincerent eos per patientiā. In specie lingue vt istruerent eos per sapiam. et haberēt ois ideomatis differentiā. Nam or Act. ij. Ceperūt loqui varijs linguis, put spūssanctus dabat eloq illis. De ista etiam informatione dixt xps Joh xvj. Cum aūt venerit ille spūs veritatis docebit vos omnem veritatem). Est autem triplex veritas quam docet spūssanctus. Prima est veritas iusticie quā credimus. et hec est ipe deus qui dixit Joh. xiiij. Ego sum via veritas et vita. hanc veritatē q̄lit credere debeamus ignoramus nisi per spūm sctm doceamur. iō de spiritusancto dixit xps Joh. xvj. Ille me clarificabit quia de meo accipiet et ānunciabit vobis. Secunda vericas est doctrine quā loq̄mur que cōsistit in adequatione sm̄onis ad intellectum vt. s. que sentimus in corde, pferamus ore. Juxta illud Math. v. Sit sm̄o vester est est. non non. hanc veritatē doctores habere non p̄nt. nisi eis a spūsancto infundatur. ideo doctoribus ecclesie cōuenit illud Math. x. Non enim vos estis qui loquimini. sed spūs patris vestri qui loq̄tur in vobis. Sed hunc. s. spūm veritatis non habent heretici falsam doctrinā seminantes. Sicut de q̄busdam dicit apls. j. Thi. iiij. Attendētes spiritibus erroris et doctrīs demoniorum. hunc etiam spirituz non habēt hypocrite sanctitatem sīlantes. Quia dicit. Sap̄ j. Spiritus enim sanctus discipline fugiet fictum. Hic incidētaliter incidit vna dubitatō an spūsctūs fugiat oēz fictionē. et vidē q nō. q or Lu. vl. q finxit se longi⁹ ire. z tn̄ p̄posuit cū eis manere. q̄ simulauit vnū exteri⁹ z aliud p̄tē debat iteri⁹ Ad oppositū est sac̄ scp̄tura h. ad istam q̄onē aliter rndendum sm vsum loquēdi modernoz. et alit sm modū loquēdi sctōzum. Apud modernos em ex cōiusu loquēdi iste termin⁹ fictio or dinationē ipozt z falsificatōez et sm hoc notū ē q spūsctūs effugiet oēm fictionē. Sz smusum loquēdi sctōz ille termin⁹ fictio nō necessario ipozt siue cōnotat falsitatē siue deordiatōez. sz possibile ē q fictō significat sicut est. nūc fictio non est falsum Et scōz hunc modū dicit Aug⁹. li. de q̄nib⁹ euangelij Nō oē qd fingim⁹ mēdaciū ē sz qñ illud qd fingimus nt est tunc est mēdaciū. Cū aūt fictō nostra referat ad aliā significatōz ñ ē mēdacium

sed aliqua figura veritatis. hec ille. ideo dicendum ad questionem est q̄ spūssanctus quamlibet fictionem deordinatam fugit et non aliam Ad argumentuz aūt dicitur q̄ illa fictio nō fuit deordinata. sed fuit figura signans quales fuerunt illi discipuli amando et dubitando ſm greg̃. Tertia est veritas vite quā facimus que consistit in vite sanctitate et opez luminositate. de qua Job. iij. Qui facit veritatem veit ad lucem. hanc etiam veritatem habere non possumus nisi spūsancto docente. De his iam dictis dicit Bern̄. in sermōe penthecostes. Porro ad faciendum bona qō in nobis spussanct⁹ operatur. pfecto monet docet et mouet. Monet memoriam. docet rationem. et mouet volūtatem. In his eīm tribus tota consistit nostra anima. Memorie suggerit bona in sanctis cogitationibus atq̄ ita ignauiam nostraz torporemq̄ repellit. propterea quotiens huiusmodi suggestionem senseris i corde tuo da honorez deo et age reuerentiam spūisancto. cuius vox sonat in auribus tuis. ipe nanq̄ est qui loq̄tur iusticiam. et hoc q̄tum ad p̄mam veritatem. s. iusticie. Et sb̄dit. docet rationē. multi siquidez mouentur vt bene faciunt. sed minime sciūt q̄d agendum sit. nisi assit denuo gratia spūssancti que inspirat et cogitationem doceat in op⁹ proferre. ne sit vacua in nobis gratia dei. z hoc q̄tum ad secundam veritatem. s. doctrine. Et sb̄dit. Si q̄d scienti bonum et non facienti peccatum est illi. ppterea non solum moueri et doceri. verum etiam moneri affici bonum necesse ē esse ab eo vtiq̄ spū qui adiuuat infirmitatē nostram per quam caritas dei in cordibus nr̄is infunditur que est bona volūtas ad opus. z hoc q̄tum ad tertiam veritatem. s. vite. Tertio spiritussanctus missus est sicut vacillantium cō firmator. quia de ipo ór Job. iiij. Vacillantes confirmauerunt sermones tui et genna tremē cia confortasti. vas eīm qñ est recens et nō habet aliam qualitatem q̄ luti cedit oīi tactui z omni impulsui. Sic apostoli z sīr omnis homo qui est vas luteum per naturā. iuxta illud Job x. Memento q̄so q̄ sicut lutum feceris me. nullo modo potest perfecte resistere temptationibus seculi ex sua ꝓpria qualitate. Sed si vas exiccetur et comburatur ad ignē fit solidū durum et sonorosum. et ita apli se habebant et alij viri sancti se habent in ecclesia qñ accendūtur igne spūssancti fiunt firmi solidi et sonorosi. et hoc patuit in beato Petro qui adeo mollis fuit. q̄ ad vocem ancille a ꝓposito recessit et xp̄m negauit. nec xp̄ianum se esse affirmabat. Sed post q̄ spūmsanctum accepit quasi ex igne firmatus et solidatus et sonorosus. q̄ imperatorem et dominum totius mundi non timuit. sed xp̄m esse redemptorez generis humani constantissime asseruit. de hoc dicit Bern̄. i quodam ser. Indutos virtute exalto esse qui ō tanta pusillanimitate ad tantam venerūt constantiam. deniq̄ mutationem illam dextre excelsi manifeste declarat p̄nceps apostolorū in quo p̄us inter ancille verba formido postea inter p̄incipum verba fortitudo aderat. q̄s dubitat non aduenisse spm̄ vehementem. qui mētes eorum inuisibili potentia illustrauit. Ideo ór Act. j. Accipietis virtutem spūssancti i vos et eritis mihi testes in hierusalem. In teste ſm Isi. tria considerātur. s. natura. conditio. et vita. natura vt sit vir et non mulier. quia sexus ille falsitatem et instabilitatē solet annexam habere. Consideratur conditio. vt sit liber nō seruus quia seruus metu domini sui facile solet a veritate abduci. Consideratur vita. ne sit infamis ꝓpter ista tria ꝓlati ecclesie qui vel sunt effeminati libidinose viuendo. vel seruilis conditionis mundo vel mām̄one seruiendo. vel sunt lesi in bona opinione publice delinquēdo non sunt conuenientes testes xp̄i nisi sint spūsancto consecrati. Sed apli fuerunt viri ꝓpter corꝺis constantiaz. liberi et sine timore per virtutis abundantiam. Famose et bone opinionis p sanctitatis redolentiam. et ideo de eis scribit act iiij. Virtute magna reddebant apli testimoniū resurrectionis ihu xp̄i. Et isia tria tangit Aug̃. Talis est inquit gratia spūssancti q̄ si tristiciā inuenerit dissoluit. si desiderium pernicioſum ꝓsumit. in hoc autez q̄ dissoluit tristiciam dat corꝺis firmitatem. in hoc q̄ desiderium pernicioſum consumit dat vite sanctitatez. in hoc q̄ trepidationem adducit. dat ꝓstantiam et libertatem. vñ Greg⁹. sup Ezech̄. Cōsidero patres noui et veteris testamenti. dauid. dani. amos pe. paulū. matheū. apertis oculis intue or fidē. Impleuit eīm gr̃a spūssancti puez athletam et psalmistā fecit. Impleuit abstinentem et iudicem seuū fecit. Impleuit pastorē armentariuz et ꝓphetam fecit. Impleuit piscatorem z p̄ncipem apostolorz fecit. Impleuit psecutorem et doctorem gentiū fecit. Impleuit publicanuz z p̄mum euangelistā fecit. hec greg̃. iō signanter petiuit dauid. ps̄. l. Spū p̄n. ꝓfir. me. et tūc cō stanter. docebo iniquos vias tuas et impij ad te cōuer. Quarto missus est spūssanctus sicut errantium p̄decessor. dicit eīm Basilius in exameron. q̄ nimia distātia facit errare circa tria p̄mo circa quantitatem. et ponit exemplz de sole q̄ ꝓpter magnam distantiā nobis apparet vix pedalis in diametro secundo, circa q̄litatē et ponit exemplū de velis nauiū q̄ sic sint ~~abla~~ licet sint alba,

Oportet Deo obedire magis q̄ hominibus. Act.

apparent multum distantibus nigra. Tertio circa figuram. quia quadrata ꝓpter distantiã apparent esse rotunda. Isto modo peccatores elongati a celestibus errãt circa futuram gloriam tripliciter. Primo circa eius quãtitatem non considerantes q̃ magna sit et inenarrabilis. Sic et eam miratur dauid in ps̃. xxx. quã magna multitudo dulcedinis tue dñe quaz abscondisti timentibus te. Secundo circa eius q̃litatem non cõsiderãtes. q̃ nec auris audiuit. nec oculus vidit. nec in cor hominis ascendit. videlicet gloriã quã deus ꝑparauit diligentib⁹ se. Isa. lxiiij. Tertio circa eius figuram non ꝯsiderantes q̃ stabilis sit et eterna. Est em̃ in q̃dro posita. Apoca. xxj. vbi d̃r. Ciuitas in quadro eq̃latere posita ẽ. ip̃i aũt credũt eam eẽ volubilem et rotundam. Et qꝛ circa ip̃am errant ideo ad eam non peruenient nisi spũssanct⁹ veniens eos ꝑcesserit. et viam ad hanc gloriã mõstrauerit. qꝛ iste figurat⁹ est ꝑ columnã nubis que ꝑcedebat filios israel de egipto exeuntes Exo. xiiij. et Sap̃. xviij. Ignis ardentem colũnam ducem habuerũt ignote vite. iõ dicit Dauid ps̃. cxlij. Spũs tuus bonus deducet me in terram rectam. via aũt per quã ducet est obseruantia mandatorñ. iuxta illud Matb̃. xix. Si vis ad vitam ingredi ſua mãdata. hec est via breuis ⁊ facilis. de qua dicit spũssanctus. Prouerb̃. iiij. Viam sapie monstrabo tibi et ducaz te per semitas eq̃tatis quas cum ingressus fueris non artabuntur ingressus tui. q. d. non est difficilis via ista ꝑceptorum et currens nõ habens offendiculum. q. d. Si ambulabis in vijs preceptorum et in semitis consilioꝝ recto gressu peruenies in regnum celorum ad quod perducat nos deus pater.

De eodem. Sermo secundus.

Spiritussanctus discipline effugiet fictum. Sap̃. j. Aug⁹ refert q̃ mos antiquitus erat q̃ corda imperatorum aut regum post mortem ip̃orum comburebantur et cineres in eminentiori loco collocabantur. Contigit aũt q̃ q̃dam moriebatur cuius cor non potuit concremari. multis aũt super hoc mirantibus omnes sapientes ꝓuincie citauerunt et ab eis causam quesierunt. Tandem causam inuenientes dixerunt q̃ impator fuisset intoxicatus. et ꝓpter latens venenũ comburi non posset cor eius nec accendi. tunc illi cor de igne extraxerunt et tiriacam apposuerunt. sic veneno fugato cor in ignem positum mox in cinerẽ est redactum. Moraliter per reges aut imperatores intelligi possunt xp̃iani homines. de quib⁹ dicitur. j. Pe. ij. Vos estis genus electum per baptismum regale sacerdocium gẽs sancta populus acquisitionis. s. precioso sanguine xp̃i. Sed per ignem in quo cor horum regum debz comburi. spiritualiter significat̃ amor spiritussancti ꝓpter aliquas ꝓprietates ignis. quia sicut ignis est p̃ncipium omnis leuitatis. vt dicit cõmentator super. iiij. meth̃. Sic amor spiritussancti est principium et causa leuitatis ad opera bona in agendo. quia nescit tarda molimina spiritussancti gratia. vt inquit Ambro. in ome. Itez sicut ignis corpora dura mollificat et mollia indurat. Sic amor spiritussancti ĩduratos et obstinatos in peccatis per penitentiã mollificat. imbecilles et infirmos corroborat et confirmat. Ideo petit ps̃. lxvij. Confirma hoc deus q̃ operatus es in nobis. Item sicut ignis omne corpus a putrefactione preseruat vt dicit Auerrois super li. de pomo et morte. Sic ignis diuini amoris vel spiritussancti ꝑseruat animam ab omni corruptione mortis perpetue et a putrefactiõe penalitatis eterne. Sz per cor veneno infectum significatur cor mortali peccato infectum ⁊ hoc quidam nõ potest comburi per amorem spiritussancti nisi a peccato fuerit purgatum quia sicut ignis naturaliter inimicatur veneno. Sic spiritussanct⁹ veneno prauitatis. ideo appone tali cordi tiriacam penitentie que confici debet ex tribus ꝑtibus. s. contritione. confessione. et satisfactiõe. ⁊ tunc comburi potest ab amore diuino. peccato per penitentiam a deo fugato. Quia Sap̃. j d̃r. In maliuolam animam non introibit sapientia. nec habitabit in corde sb̃dito peccatis. et hoc est q̃ dicit Sapiens in verbo allegato. Spiritussanctus discipline effugiet fictuz. id ẽ hypocritam et peccatorẽ. qui bonum pretẽdit exterius ⁊ maliciam gerit interius. in quo duo tanguntur. p̃mo spũssancti varia operatio ibi spũssanctus discipline. secũdo ꝑctõrũ ꝑ dona effugatio. ibi effugiet fictũ. De p̃mo est notandum q̃ diuerse sunt opationes spũssancti ſm diuersa noĩa q̃ appropriantur sibi. quoꝝ duo ponuntur h̃. Alia hñt̃ Sap̃. vij. vbi d̃r. Est em̃ spũs intelligentie sanctus multiplex vnicus sb̃tilis modestus discrectus mobilis in coinquinatus rectus suauis amans bonum actum ⁊c̃ Primo em̃ d̃r sanct⁹. et sctũs idẽ est q̃ mũdus firm⁹ eleuatus seu sine terra. Et spũssctũs d̃r mũdus. qꝛ ꝑ ip̃m a pctis mũdamur. iõ de ipso canitur in ꝓsa. Spũssancti assit nob̃ gr̃a q̃ corda nostra sibi faciat habitaculum. Expulsis inde cunctis vicijs spiritualibus. et infra.

Sermo xxv

Tu purificator omniū flagitiorū spūs purifica nostri oculum interioris hominis. ōr etiā firmus. quia per ipm in bono confirmamur. Et ōr sine terra. Nam sanctus in latino idem ē q̄ agios in greco. et agios sine terra ōr. et p̄o tā to ōr sanctus sine terra. quia per ipm a trenis ad celestia eleuantur. Uel vt dicit holk. lec. lx xxix. ōr sanctus, p tāto. quia eos quos sancti ficat et ab amore terreno⁹ purificat et trans fert. et cōiūgit ad amorem celestium. Et cōue nienter missus fuit non in specie aque vl̄ aeris que elemēta in diuersis ptibus supficiei terre coherent. sed in specie ignis q̄ imediate corpi bus celestibus ꝓtiguatur. sicut patet. j. meth. circa p̄ncipium. in signum q̄ illos quos incen dit amore facit necessario terrena pnipendere et ad celum ascendere. et vocatur spūs scifica tionis Ro. j. quia nos sanctificat sanctitate. ō qua dicit Dio. de di. no. Sanctitas est ab oī mundicia perfecta et libera ⁊ ab oī mundicia imaculata. Secundo ōr spūs discipline q⁹ ad quā cunq⁹ psonam venerit ipam in moribus di sciplinatam facit. Q̄ō autē sit disciplina docet hugo dicēs. Disciplina est conuersatio bona ⁊ honesta cui satis non est malum non facere. sz studet etiam in his que bene agit p cuncta irre p̄hensibilis appareze. disciplina est omniū mē borum ordinatus motus ⁊ dispositio decens in omni habitu et actione. et de eadem dic̄ Bern̄ in quadā epla. O q̄ compositū reddit homini corpis statum necnō et mētis habituz discipli na cerui cem sōmittit deponit subtilia. ꝓponit vultum. ligat oculos. cachinatus cohibet. lin guam, phibet. frenat gulam. sedat iraz. Tertō ōr multiplex, ppter multiplicia dona q̄ pstat. et sunt septem que figurāt Gen. xlj. vbi legit⁹ Pharao vidit se stare sup fluuiū de quo ascen debant. vij. boues pulcre et crasse nimis et pa scebāt in locis palustribus. Moraliter hoc exponit Ansel. li. vij. c. xij. q̄ iste fluuius ē spūs sanctus. de quo Apoca. vl. Oñdit mihi domi nus fluuiū aque viue splendiduz tanq̄ cristal lum, pcedentem de sede dei et agno. i. de patre et filio. iuxta illud q̄ō canitur in symbalo nice. Qui ex patre filioq̄, pcedit. Ex hoc reprobat errorem grecorum qui dicunt spūm sc̄m solum, pce dere a patre et non a filio. quorum errorem re pbat per magistrum. li. j. sententiarum. di. xj. Etiam p doctores grecorum cirillum Didimum. ⁊ Cri so. Et q̄ etiam, pcedat a filio, pbatur per illud Joh. xvj. q̄ō dixit xps. Ille me clarificabit. q⁹ de meo accipiet. de hoc q̄dam fluuio descēdūt septem boues. id est septem dona spūssancti q̄ dicuntur ascendere et designantur in bobus. quia faciunt nos bonorum operum fructibus abundare. Et dicuntur crassi nimis eo anima mirabili dulcedine et virtutum abundantia re plent. Et pascuntur in locis palustribus. Lo ca autem palustria sunt corda humilium. cor da in q̄bus requiescent dona spiritussancti. iu xta illud Isa. xj. Requiescet super eum scilicet humilez. Spiritus sapientie et intellectus. spi ritus scientie et pietatis. spiritus ꝓsilij et fortī tudinis et replebit eum spūs timoris domini. Hec septez dona a prophetа enumerata sunt ð septem stelle in xp̄i dextera. Nam Apoca. j. et iij. scribit beatus Johannes q̄ vidit in medio candelabrorum aureo⁹ similem filio homis et habebat in dextera eius septem stellas. Et quidā dici possunt stelle. quia noctem illumi nant p̄sentis vite. Presens vita nox dicitur videlicet, ppter aduersitates q̄bus plena est. ⁊ ppter tenebrositatem culpe et ignorantie. que in ea abundant. In dextra enim xp̄i sunt he stelle. quia xp̄s donationem horum donorum ad manum suam retinuit et ea in missione spūs sancti suis fidelibus condiuisit. Hec insup do na sunt figurata per septē lucernas. de quibus Exo. xxv. Facies lucernas. vij. et pones eas super candelabrum. vbi dicit glo. Lucerne sep tem sunt septem dona spūssancti que in xp̄o cū cta semper fuerunt vel manserunt et fidelibus ꝑm voluntatem eius distributa sunt hec super candelabrum ponuntur. quia requieuit super xp̄m spiritus sapientie et intellectus. ⁊c. hec do na sunt. vij. lempades ardentes añ thronuz. q̄ sunt vij. dona spūssancti. Apoca. iiij. Hec sunt reuera vij. oculi. Apoca. v. vbi vidit Johānes agnū stantē tanq̄ occisum hñtem cornua vij. ⁊ oculos vij. q̄ sunt septē spūs dei. Et zach. iij Sup lapidē vnū. vij. oculi sunt. exponit glo. de xp̄o qui est lapis angularis coniungens duos parietes in vnū. sup quem lapidem septē oculi sunt. Isa. xj. Sup eum requiescit ⁊c. Hec dona spūssancti signātur p. vij. crines sampsonis. Ju di. xvj. Quib⁹ caput spōse xp̄i debet eē ornatū hos crines conātur abradere philistei qui inē p̄tanē cadentes. et significāt demones qui de celo ceciderūt. Lu. x. vidi sathanam tanq̄ fulgur de celo cadentē. Et illis ablatis hō debilis efficitur et remanet vt samson. Ista dona sunt cōtra mala. vij. q̄ enumerat Greg⁹. super illud Job. j. Uent⁹ vehemēs irruit a regione deserti his verbis spūs. qui mentez añ oia prudentia fortitudine iusticia firmat eādē ꝓtra singla tē ptamēta instruit. ꝓtra stulticiā sapia. ꝓtra ebe tudinē intellectu. ꝓtra p̄cipitatōnē ꝓsilio. ꝓtra timorē fortitudie. ꝓtra ignorātiā scia. ꝓtra du riciā pietate. ꝓtra supbiā timore. Tria eñ illo⁹ malo⁹ ad affectū videnē p̄tinere. Unū ē respe

ctu dei.s.superbia que est inordinata excellentia animi. Aliud respectu proximi.s. duricies. tertium respectu inimici.s. timor vel pusillanimitas. Contra supbiam est donum timoris. qz dicit Greg⁹. super Ezech. Per timorem humiles sumus. pietas est contra duritiem. iuxta illud Greg. super Ezech. Per pietatem sum⁹ misericordes. Sed fortitudo est contra pusillanimitatem. Quatuor vero mala videntur pertinere ad intellectum Primum est stultitia q̄ est quando intellectus sapore terrenorum impeditur a gustando saporem eternorum. Secundū est ebetudo que est grossities intellectus q̄ impeditur ne penetrat interna misteriorum et ne cognoscat creatorem in creaturis. Tertium ē ignorantia que est defectus discretionis. q̄tuz ad ea que sunt cōmuniter agenda. Quartū est p̄cipitatio q̄tum ad deliberationem eor̄ que sunt ardua et que pertinent ad pefectionem salutis. Contra hec quatuor sunt donum sapiē-tie. et donum intellectus. donum scie. et donū concilij. Donum sapientie lumen est quo agnoscuntur supiora. donū itellect⁹ lumē est quo agnoscuntur interiora. Donum sciētie est lumen quo agnoscūt exteriora. Donum consilij lumen est quo agnoscuntur piculosiora. Sed nota q̄ notanter sb̄iungitur in figura Señ. xlj. q̄ alie vij. boues egrediebātur de fluuio fede cōfecte qz macie et pascebātur in ipa amnis ripa in locis vberrimis. deuorauerūtqz eas quorum mira species et habitudo corporum erat. Moraliter per septem boues tenues et fedas. intelliguntur septem vicia que signātur in bobus qui terram vertunt. quia hec vicia cor deprimunt et terrenis actionibus inuoluūt. hec emergūt de flumine. i. de instabilitate mentis humane. quia sensus z cogitatio humani cordis prona sunt ad malum ab adolescentia sua. Señ. viij. Dicunt autem fede quia mentem hominis maculant et conuersationez deformant. et sunt cōfecte macie quia exacuant pinguedinē gratie et virtutum. pascunturqz in ripa amnis continue fluentis. Amnis continue fluens est vita humana que continue fluit ad mortem. ij. reg. xiiij. Omnes morimur et sicut aqua in ēra dilabimur. Cuius due ripe sunt spūs et caro. in quibus sunt loca vberrima et virentia videlicz diuerse potentie anime. et diuerse partes corporis. in q̄bus viror et vigor et virtus vt in intellectu v̄tus cognoscitiua. in voluntate v̄tus appetitiua. z sic d̄ aliis. In ptibus corporis sunt vires vt in oculis vis visiua. In auribus vis auditiua. et sic de aliis. Nec est aliqua particula corporis in qua nō sit vis anime. ideo ista sunt loca virentia. i. viribus spūalibus plena. Sūt etiam loca vberrima per abundantiam actionum. Nam in intellectu abundant cogitatiōes in voluntate affectus. z sic de aliis. In istis ergo ptibus seu viribus pascūtur septem vicia. quia auaricia pascitur in visu. ideo et vocatur concupiscentia oculor̄. j. Joh. ij. Gula pascit̄ in gustu. luxuria in cactu. superbia in appetitu Est em̄ supbia appetitus ppie excellētie. z sic de aliis. hec vicia deuorant boues speciosos. i. dona spūssancti Nam plenitudinē sapientie deuorat luxuria. quia facit spūalia d̄spere. quia animalis et carnalis homo non percipit ea q̄ spūs dei sunt. j. Ebor̄. ij. Donum vero intellectus deuorat gula. quia generat ebetudinē sensus circa intelligibilia. vt dicit Greg. xxxj. mora. Deuorat auaricia donum sciētie que puertit rectum iudicium. dum auarus iudicat temporalia esse eternis p̄ponenda in eis finem suū constituens. Donum pietatis deuorat inuidia beniuolentiam excludens. Donum autem consilij deuorat ira. que ad omnia p̄cipitanter ducit quod est contra consilium. Sed donum fortitudinis deuorat accidia. que reddit mentem debilem et grauem. Donum autem timoris excludit et deuorat superbiam que p̄sumptuosuz et audacem facit. vt dicit Ansel. vbi. s. Sz ⁊m Greg. x. mora. Sapientiā deuorat stultitia. intellectum ebetudo. scientiaz ignorantia. pietatem duricia mentis. consilium p̄cipitatio. fortitudinem timor. timorem vero superbia siue p̄sumptio. Quarto spūssctūs d̄ vnic⁹ videlicz formaliter et effectiue. quia nos vnit deo fide spe et caritate. Juxta illud Eph. iiij. Solliciti seruare vnitatem spūs in vinculo pacis. Quinto d̄ sb̄tilis. quia sanctos viros aut etiam mulieres facit sb̄tiles meliorando docendo et faciendo dona. q̄bus sanctos suos exornat vt dicere possit ad quemlibet illud Ezech. xvj. Indui te sb̄tilibus. et ornaui te ornamentis. Sexto d̄ modestus qz ad quos venerit hos modestos facit. Quia d̄ ad Gall. v. Fructus autez spūs est caritas gaudium et pax. Et infra. modestia continentia z castitas Est aūt modestia vt dicit Tullius in. j. rethо. per quā pudor honestatis puram et stabilem comparat autoritatem. Et hec q̄dam modestia in decentiam cauet in v̄bo. in risu in motu corporis z membrorum situ in habitu vel cultu. z̄c. vt habes s̄. p̄te. j. dñica. iiij. post epiphanie. sermo. j. P. J. Septimo spūssanctus d̄ disertus. quia disertos facit de balbutientibus et infantibus quēadmodum hodie fecit ap̄los qui ante spūssancti missionem fuerant valde rudes. Sed veniēte spū sancto adeo diserti et sapiētes facti sunt vt loquerentur varijs linguis magnalia dei.

Sermo xxv

Juxta illud Act.ij. Repleti sunt omnes spiritu sancto et ceperunt loqui put spūs sanctus dabat eloqui illis. i. eleganter loqui. Quia dicit Beda. non solum apostoli loquebantur et intelligebant omnia ideomata. Sed illis etiã loquentibus in vno ideomate quocunq; tunc omnes audientes q̄tumcunq; erant diuersorum ideomatum suum ideoma intellexerunt diuina virtute hoc faciente. Nam sicut per rebellionem ad deum in edificatione turris Babel diuise sunt lingue. vt habetur Gen. xj. Sic per infusionem spūs sancti vnite sunt. tunc impletum est illud Sap. x. Sapientia apperuit os mutorum et linguas infantium fecit disertas. i. eloquentes. de ista diserti one loquitur Aug⁹. li. j. ō natura et origine anime asserens q̄ valde periculosa est eloquentia si non comitetur scientia. ideo dicit Tullius in. plogo rethorice. Sic̄ sapientia cum eloquentia multum ciuitatib⁹ profuit. ita eloquentia sine sapientia constat plūrimum nocuisse. Octauo spūs sanctus ōr mobilis quia
b illos ad quos dignatur venire facit moueri ꝓmpte et obedienter q̄uis in se immobilis est necessario. sicut. pbatur viij. phisi. Isto mō fecit spūs sanctus apostolos mobiles q̄ in omnẽ terram disperſi sunt. Juxta illud ps̄. xviij. In omnem terram exiuit sonus eorum ꝛc̄. Nam tūc impletum illud Lu. xxj. Virtutes celorum mouebūtur. Et Joh. xv. Posui vos vt eatis ꝛ fructum afferatis et fructus vester maneat. Argẽtum eñ viuum est satis mobile. Si aūt mortificatur statim sistitur. Ita p̄dicatores viui vita gratie discurrunt ꝛ circūiunt. p salute. p̄rimi. p curanda. Juxta illud Prouerb. vj. Discurre festina susci ta amicum tuū. Nono ōr in coinq̄natus et hoc est verum tam formaliter q̄ effectiue honesta eñ persona nō inhabitat loca turpia et immūda. nec spūs sanctus mēres turpes gulosas ꝛ libidinosas dignatur inhabitare. quia Sap. j. ōr. de spūsancto q̄ non habitat in corde sb̄dito peccatis. ideo de apostolis canitur. q̄ inuenit in eis habitacula munda et tribuit eis carismatum dona. Decimo spūs sanctus ōr suauis. iuxt illō O q̄ suauis ē dñe spūs tu⁹ i oibus nobis. Sap. xij. Nam suaues et mites facit quos inhabitare dignatur. non impatiẽtes non auaros. non turbidos. non impetuosos. Famuli eñ ministrãtes dominis facilime recipiunt mores dominorum. et ideo quando seruiẽtes alicuius sunt bene educati. signum est q̄ seruierunt alicui nobili. Unde metrista. Est domi facies famuli speculumq; magister. Discipulo monstrat signum moderamina regis. Si g̃ suaues fuerimus ad inuicem signum est q̄ sumus de familia spūs sancti. ideo dicit apls. ij. Thor. vj. In omnibus exhibeamus nos sicut dei ministros. in multa patientia in longanimitate ꝛ in suauitate in spūsancto. Undecimo ōr amãs bonum actū. facit eñ homies de. pfectu alieno gaudere et hoc contra inuidos est qui de bonis alienis tristantur. caritas vero econuerso de bono actu letatur. Et hec caritas dat̄ p spm̃sctm̃. Ro. v. Caritas dei diffusa est in cordibus nostris per spnm̃sactū qui datus est nobis. Duodecimo spūs sanctus est talis q̄ nl̄ vetat bene facere. imo hortat̄ bene facere et hoc b
contra negligentes et accidiosos et sil̄r cōtra malos consiliarios qui dominos suos aliquãdo impediunt a bono. ꝓposito qō intendunt in elemosinis et in opibus pietatis. Contra quos ōr Prouerb. iij. Noli. phibere facere bene eum qui potest. quia talis obmissio tibi imputatur. Si potes ipse bene fac. Tredecimo ōr humanus. ꝓpter duo. p̄mo quia homies diligit ꝛ cũ eis libenter existit. Juxta illud Prouerb. viij. Delicie mee esse cum filijs hominum. Secūdo quia homies humanos facit non austeros. nō bellicosos. Juxta illud Sap. xij. Docuisti aūt populum tuum talia q̄ oportet iustum eē ꝛ humanum. Decimoquarto ōr benignus quasi bene ignitus. q̄ bene ignitos efficit. quos bñ disponit. Jdeo ōr de spūsancto. Sap. vij. Benignus est eñ spūs sapiẽtie. ꝓpter quod dicit apostolus homibus ne per iracundiam contristẽt spm̃sctm̃ deus. Nolite ꝓtristari spm̃ sanctum in quo signati estis. Ephe. iiij. et infra. Estote autem inuicem benigni misericordes donãtes inuicẽ sicut et deus in xp̃o donauit nobis. Decimoq̄nto ōr stabilis. q̄ quos inhabitat stabiles facit. et pseuerantes in bono. ꝓposito. nec obstat q̄ p̃us mobilis dicebatur. q̄ ꝑm Rabanum. Spūs q̄dem qui impleuit omnia mobilis simul et stabilis ōr. homo eñ qui vbiq; discurrit vbiq; obuiam venit et repente vbi non creditur inuenitur. Omnipotẽs eñ spūs vbiq; est vt signanter stabilis simul et mobilis dicatur. hec Rabanus. Sil̄r facit sanctos. pficere in bono de virtute eundo in virtutem. et ideo mobil̄ ōr. iuxta illud. j. Thor. xv. Itaq; fratres mei dilectissimi stabiles estote et immobiles habentes in opere domini semp Decimosexto dicitur securus. quia securos nos facit per spem que est certa expectatio future beatitudinis veniens ex gratia p̄cedentibus meritis. vt dicit Aug⁹. et magister. li. iij. dis. xxvj. c. j. Creditor quando habet pignus sufficiens a debitore securus est de suis debitis. dominus aūt volens nos esse securos de futura beatitudie dat nob̄ spm̃sanctum loco pignoris. ꝑm illud Ephe. j. Credentes signati estis spū. pmissionis qui est

pignus hereditatis nostre. Decimoseptimo dicitur omnez vtutem hñs. quia est patri filioq; coequalis et cõsubstãtialis. ideo canit in symbalo. Qui cum patre et filio sil adorat et cõglorificatur. Decimooctauo spũssanctus dicitur omnia pspiciens. qz omnia nuda et aperta sunt oculis eius. ad Heb. iiij. Uel qz omnia scrutatur. j. Cho. ij. Uel qz spũssanctus facit homines prudẽter pspicere. qz de pteritis dat cautelam. de pñtibus circũspectionẽ. de futuris prudentiaz. iuxt illud. j. Cho. ij. Spũalis hõ iudicat omnia. Decimonono or mundo et
J q̃dem mũdus est in se. et mundos facit quos ĩ habitare dignatur. ps. l. Coz munduz crea in me deus et spũm rectuz innoua in viscerib⁹ me. Et or notanter spũm rectum. Omnes eñ recte linee sunt super rectam lineam stãtes duo vtro biq; anguli aut recti sunt aut duobus rectis equales. Recta linea spũssanct⁹ ẽ. iuxta illõ ps Spũm rectum inno. in visce. meis. Item alia linea est mens siue anim⁹. Eccs. vij. Solummõ hoc inueni qz fecit deus hominẽ rectum videlicet fm mentem. Eum g̃ spũssanctus descendit sup istam lineaz rectam necessario duo anguli id est ratio et voluntas sunt formaliter recti p innocentiã. iuxta illud ps. xxiiij. Innocẽtes et recti adheserũt mihi. vel fuit equalis duob⁹ rectis, ppter pniam. Status eñ pnie equiparat hominem statui innocẽtie. et ideo licet ratio et voluntas non sint recte formaliter p innocentiam. sunt tñ recte per pniam. de qua rectitudie or Prouerb. xxj. Qui rectus est corrigit viaz Per has inq̃ opatões potest quis cognoscere an habeat spũsctũ per gratiã. Sunt autem et alia tria signa. Et accipiũtur ista tria signa fm triplicem spẽm. in qua spũsctũ legim⁹ apparuisse. Apparuit eñ in specie nubis supra
K xp̃m transfiguratum. In specie columbe sup xp̃m baptizatum. In specie ignis sup apl̃oz collegium congregatum. Primum g̃ signum est abundantia lacrimaz. et ideo apparuit in spẽ nubis. Nubes eñ fundũt pluuias sup terraz et spũs irrigat mẽtem deuotã quã inhabitare dignatur fluuio lacrimaz. vñ Ben. j. Sps dñi ferebatur sup aquas. Et in ps. cxlvij. Flauit spiritus ei⁹ et fluent aque. Ideo dicit apls ad roma. viij. Ipse spũs postulat p nobis gemitib⁹ inenarrabilibus. i. postulare facit fm glo. Sz quare spũssanctus rigat mentẽ fluuio lacrimarum? rñdeo vt mediãtibus lacrimis deleat culpas. quia cum nubes fundũt pluuias. tũc mundãt plateas. Sic spũssanctus fundit in homie lacrimas vt mediãtibus lacrimis purget culpas. qz dicit Bern. Spũssanctus odit sordes. nec habitare potest in corde sbdito pctis. Cui eñ ppzium est peccata repellere. ipi et ppzius est pctã odire. nec in vno domicilio piter morabuntur tanta mũdicia et tãta imundicia Exemplũ or luce et tenebraz q̃ non se cõpatiuntur ĩ vno emisperio. sed mutuo se expellunt. vel ido mentẽ lacrimis irrigat vt angelos letificet. qz dicit Bern. sup Cant. Lacrime penitentiũ vinum sunt angelo. quia in illis calor vite. sapor gratie. gustus indigẽtie. suauitas redeũtis innocẽtie. recõciliationis iocunditas. et serenate cõscientie suauitas. Secundũ signum est dimissio iniuria. et ideo apparuit in spẽ colũbe que felle caret. vñ quando homo inuenit se patum et benignũ ad remittendũ iniuriam sibi facta euidens signũ est q̃ spũsctũ habet cum quo nullum odiũ stare potest sed amor. Odũ nanq; animũ inflãmat amaricat et indurat. Sz spũssanctus per oppositas cõditiones describitur. Nam compatur rori vnctioni et melli. Jnq̃tum enim cor odio inflãmatum refrigerat or ros Eccĩ. xviij. Nonne ardorem refrigerat ros. ideo petit ecclesia. Lorda nostra sctũspũs mũdet infusio. et sui roris intima aspersione fecundet. Jnq̃tum vo cor odijs induratum mollificat or vnctio. de qua. j. Joh. ij. Unctionem habetis a sctõ. s. spũ et nostis omnia scz necessaria ad salutem. Et infra. Unctio eius docebit vos de omnib⁹. Quãdo vo cor amaricatum dulcorat or mel. de quo Eccĩ. xxiiij. spiritus meus sup mel dulcis. Tertiũ signum est desideriũ supernoz. et ideo spũssanctus apparuit in specie ignis. Sicut eñ ignis naturaliter tendit sursum et se celo cõiugit. Ita spũsctũs corda illoz quos accẽdit sursum eleuat. vt terrena fastidiant et celestia desiderẽt. Juxt illud Ezech. viij. Eleuauit me spũs inter celum et terram. Non eñ dixit. posuit me in celo. quia ibi tñ sunt boni. nec dixit. posuit me in terra quia ibi manent auari. sz dixit. eleuauit me inter celuz et terram. quia ibi dñt esse fideles xp̃iani. Cui⁹ ratio est. qz aliquando hñt ascendere versus celum celestia cõtemplando. et aliquãdo versus terram, pximoz vtilitatem miuistrãdo. Sed h
L ozitur vna dubitatio vtrum gratia spũssancti detur necessario homini se q̃tuz potest ad gratiam p̃paranti. rñdeo necessitas est duplex. q̃dam est necessitas infallibilitatis. et quedã necessitas creationis. Necessitas creationis nullo modo cadit in deum. Necessitas aũt infallibilitatis cadit in deo ex pmisso suo et pacto siue lege statuta. vñ nobis ꝓstat cum lege statuta quia viator facit qõ in se est disponẽdo se ad gratiam qõ hẽat gratiã. posset tamẽ de⁹ mutare legem circa illam pſonam si vellet. Et talis q̃tumcunq; se disponeret non hr̃et. qz dispoſi-

tio hominis nullam causalitatē hēt respectu g̃ tie de necessitate q̃ gratia excedit oīnē opatō nem naturalē. nec est possibile q̄ homo merea tur p quodcūq; opus naturale p̄mā gratiū de cōdigno. hec Hol. lec. cxlv. Et addit q̄ in hac q̃stione magis pie q̄ logice est loquendū. q. d. magis credendū est q̄ gratia deꝫ p̄parantī se ad eam. Et ad hoc sonat glo. Aug̃. super illud Ro. v. Justificati per fidem pacem habeamus dicens. Deus respicit cōfugiētes ad se alīt essz iniq̃tas in eo. Sed ipossibile est q̄ iniq̃tas sit i deo. g̃ impossibile est q̄ deus nō recipiat cōfu gientes ad se. g̃ cōfugiens ad deum necessario conseq̃tur gratiā. Et xp̄s dicit Apoca. iij. Ego sto ad ostium et pulso si q̃s aperuerit mihi in troibo ad eum et cenabo cum eo Sed iste q̃ dis ponit se faciendo q̄ tū in eo est aperit sibi. g̃ ne cessario intrat. Cōfirmatur ista ratio. quia iste aperiēti sibi aut intrat. aut ñ intrat. Si nō intrat g̃ frustra pulsat qđ imp iuz est dicere. Sz si in trat g̃ gratiaz dat. ideo dicit Ansel. q̄ illa est causa. qz deus non dedit gratiā diabolo et pse uerantiam quā ipe accipe noluitvñ ratio. non accepit diabolus gratiā et pseuerātiam qz deꝫ non dedit. Sed iō non dedit deus. qz ipe non accepit. g̃ q̃cunq; se p̄parat vt accipiat necessa rio accipit gratiā. Sed ꝓtra hoc d. a. Quibus cunq; deꝫ dat gratiam gratis dat libere et ex sola mia. g̃ q̄tumcūq; se homo disponat est in libera voluntate dare sibi gratiā vel non dare Item sic homo compatur ad deū sicut lutū ad figulum. Hiere. xviij. Sicut lutū i manu figuli sic nos in manu dei. Sz lutum q̄tumcūq; se pa rat non recipit a figulo formā ex necessitate. g̃ nec homo gratiā q̄tumcūq; se p̄parat. Ad pri mam rōnem dic. q̄ deus dat ex mia et gr̃a sua p tanto q̄ talem legem misericordiē statuit et obseruat. Sed stante lege necessario dat gr̃az necessitate cōmuni. Ad secundā q̄uis sum⁹ tā q̄ lutum per compationē ad deum aliquo mō nō tñ similitudo currit in omnib⁹ nec est pactū inter artificē et lutū dato q̄ esset artifex possit frangere legem pacti. lege manēte. nec lutū po test aliq̃d apud artificē p̄mereri. nec de ꝓgruo nec de condigno. Quātum ad scām ponitur peccatoz p dona effugatio cum dr. effugiet fi ctum. Circa qđ notandū filij isrl de terra sctā septē gentes fugauerūt. quaz nōia ponuntur Deut. vij. p̄ma vocabaꝫ gergeseus. scda amoz reus. tertia eueus. q̃rta ethbeus. q̃nta chanane us. sexta iebuseus. septima phereseus. Sed p filios israel significātur xp̄iani q̄ vident deū p fidem. p septem p̄dictas gētes figurātur septē peccata mortalia seu capitalia q̄ dñt boni xp̄i ani de cordibus suis effugare vincere et expug nare. si terram p̄missionis velint feliciter sb̄in trare. et hec fugatio debet fieri p septem dona spūssancti. Prima gens vocabaꝫ gergeseꝰ. inē ptaꝫ aūt gergeseus colonum ejsciens et signifi cat supbiam q̃ p̄mum angelū de celo eiecit. sic̄ declarat magister li. ij. di. vj. c. ij. q̄ ppter sup biam merito de celo empirreo in quo cum alijs fuit eiectus est in istum caliginosum aerem cū oīb⁹ sue prauitatis ꝓsortibus. hec inq̄ nō so lum angelū sed colonū paradisi de sua possessiōe eiecit. s. Adam. Gen. iij. hec q̃demvt et nos de possessione celi excludit se sub triplice spē vir tutum fingit et occultat. Primo sub specie zeli alioz dicta et facta temere reprehendo. Tales em̄ in q̃bus se fingit et occultat supbia in se cō fidentes tamq̄ iusti. ceteros aspernātur more phariseī q̃ facta publicani redarguit et seipm melioze false iudicauit. Lu. xviij. Secūdo se fin git et occultat sb̄ falsa specie spūalis. pfectꝰ. p rimi. et ista fictio est longe piculosioz p̄ma. qz sicut dicit Augꝰ. x. li. ꝓfes. hic pene nulla daꝫ facultas hoi seipm explorādi. videlicet vt cum in illis actibus quos facit quis p salute alioz aliqua se immisceat elatio vanitatis. et hoc fre quenter accidit vel euenit in illis qui p salute a lioz aliqua bona opa in publico faciūt vt ipos laudari cōtingat. Qđ euidēter oñdit Gregꝰ. in seipo asserēs in fine mo. q̄ q̃cq; in sua doctrina p honoze diuio fincerit inchoata q̃dā elatio p prie cōplacentie se imiscuerit quā statim vt p pendit vtiliter expulit dicens. Pro te non ice pi nec p te dimittā. Tertio se fingit et occultat sb̄ specie humilitatis et singularis sctitatis. qz fm Aug̃. maxime apparet in his qui de mundi cōtemptu et de sordidis vestibus in seipis glo riantur. Nam sicut ipe dicit. ij. ꝓfessi. Sepe hō de ipso cōtemptu vane glorie vanius gloriaꝫ. Et ista fictio seu occultatio supbie tāto est pi culosioz q̄to sb̄ specie sanctitatis et religionis decipit. vt dicit Augꝰ. Sed hoc fictū fugit spi rituss̄ctūs. ideo debet hō illud fugare a se z vin cere p donū spūssancti qđ dr timoz. Naz dicit Augꝰ. li. xiiij. de ciui. dei. Timoz est amoz fugi ens qđ ei aduersatur. s. supbiam. Uel timoz est specialis fuga mali. ne perdat hō qđ amat. Et hec descriptio sumpta est de glo Aug. sup Joh x. vbi legitur de mercenario. Iste q̃dem timoz malum culpe qđ inuenit in hoie expellit. iuxta illud Eccl. j. Timoz dñi expellit pctū. Sz supbie qđ est peccatū maximū. ps. xviij. Emūdaboz a delicto maximo. ideo dr Eccl. xxiij. Nihil melius viez ad fugandū supbiam. q̄ timoz dñi. Et Bern. sup Cant. In veritate didici nichil que efficax esse ad p̄merendū gratiā retinēdaz et recupandam q̄ si omni tpe coram deo inue-

niaris non altum sape sed timere Timor enim spūssancti hominē humiliat. vt gloziā eternaz suscipiat. Quia ōr Prouer. xxix. Humilez spū suscipit gloria. Et Eccī. j. Timor dñi gloria et gl'iatio. ⁊ Eccī. x. Semen hominuz honorabit hoc qō timet dñm. Sed. d. que pñt hoi timorē incutere. rñde. cōsideratio culpabilitatis sue. Si eñ tñ timet aliquis cum se scit reum esse vnius criminis in curia alicui⁹ terreni iudicis ⁊ pncipis q̄tum timere potest qui tot et tantoz̄ criminū scit se esse reum apud iudicē strictissimū. Legit de quodā rege nobilissimo qui fuit i grecia. q̄ memor malorz̄ suorz̄ et diuini examis semp timidus erat. etiā cum solēnitates cū suis pncipibus celebraret qui interrogatus a quodam fratre suo cur timeret et tristaretur? Voluit causam sue tristicie oñdere. misit buccinatores suos ante portas eius q̄ fm psuetudinē illius regni certissimū erat signū mortis. ⁊ cuz frater regis ad regem esset adductus et nō modicum timeret ⁊ valde tristis esset. inq̄siuit rex quare nō gauderet cui cum frater rñdisset quō in statu isto posset gaudere indicauit et ei rex causam tristicie sue. Si eñ tñ timebat ille qui sciebat regem esse fratrem suuz et qui in nullo se sciebat esse culpabilem apud eum. q⁹ aliqua signa offense audierat. merito timere pōt q̄ tot et tantis scit se esse culpabilem apud deū maiestatis. Jdeo dicit Hiero. in epl'is. Si tanta cura ptimescitur iudicium puueris. q̄ta intentō ne cogitandū est qua formidine p̄uidenduz est iudiciū maiestatis. Secunda gens dicit amor

O reus et interp̄tatur amaricans vel amara loquens et significat inuidiā que tota est fellita i trinsec⁹. q̄ in se semp est amaricata semp amara diffundit. Dicit eñ Aris. li. ij. de animalib⁹ quidam corzuus est animal qō p̄tra naturā omnium alioz̄ animaliū habet fel in aure sic̄ felli bois in coloze. et est aial amaz̄ et forax nimis et hoc aial significat inuidū vel inuidiā q̄ fel i aure gerit. q⁹ quicq̄t audit in amaritudinez̄ offensionis q̄uertit et nascitur ex superbia. vt dicit Greg⁹. q⁹ supbus inuidet vt sibi alius coequetur. Et hec inuidia sb̄ triplici specie vtutuz se fingit seu occultat. Prima q̄dem sb̄ falsa specie zeli et rectitudinis. et hoc maxime cōtingit in illis qui dicunt se solum odire vicia hominū et tñ si diligēter se resoluerent inuenirēt se non vicia odisse sed naturā. quia inuidēt alijs i hoc q̄ sibi parificātur vel qō ipos excellunt in his q̄bus ipsi singulares appetunt apparere. Et ista fictio fm Greg̃. est nimis piculosa quia est difficilis ad cognoscēdum et etiā ad repellendum. Nam vt dicit idem. xxxij. mo. Error duz vtus creditur difficile emēdatur. quia sepe dū homo credit se exercere virtutis actum potius exercet vicios̄um. Secūdo se fingendo sb̄ falsa affectione fraterne caritatis occultat. qō maxie apparet in illis qui sunt ex spēali affectu ad aquas psonas vel ad ordinem aliquem inclinati qui molestē ferunt q⁹ alijs ordinibus aliq̄d cōmodi, pueniat aut honoris. et isti frequēter extenuāt bonum qō relucet in personis aliorum ordinum siue in cōuersatiōe exemplari siue doctrina salutari qō exinde contingit. q⁹ timent q⁹ vtilitati et statui alioz̄ depereat ad qō magis inclinatur ex affectione singularij. Et ista occultatio singularis affectionis nimis est periculosa quia p eā homo triplex dispendiuz incurrit. Primum est sui amoris incertitudo. q⁹ patet ex hoc. nam ille qui ad aliquem priuato amore afficitur. in hoc q̄nq̄ potest decipi quia vel ille ad quem afficitur non est ita bonus sic̄ estimat vel sua p̄nata diffinitō facili⁹ in amorē carnalem degeneratur quorum neutrum pōt contingere in amore cōmuni quo homo ad omnes status bonorum hominū cōmuniter afficitur. Secundum dispendium est eterne mercedis extenuatio. nullum eñ opus est meritoriū vite eterne nisi sit informatum caritate. ꝓpter quod q̄to amor illud bonuz causans est restrictior tanto valor operis est minor. hoc autez amor habet cōmunis q⁹ auget meritum boni operis. Quia certum est q̄to magis amor diuinus ad plures bonos extenditur per beneficētiam. tanto meritum illius actus multiplicat. Tertium dispendium est extenuatio diuini honoris. Per amorem eñ cōmunem diuinus honor augetur. et omnes virtutes multiplicātur q⁹ non fit per amorem p̄uatum. Tertio se occultant sub specie amoris falsi p̄tendentis salutem p̄rimi. q⁹ maxime apparet in illis qui sb̄ ficta specie amoris humane salutis alijs inuident de bonis sibi diuinitus cōcessis asserētes q⁹ hoc ideo faciunt quia timent q⁹ talia bona saluti eorum non expediant et q⁹ non mouean tur ad hoc ex amore. sed plus ex fomite odij vel rancoris. et ista fictio tanto est piculosioz̄ duabus p̄mis. q̄to latentius hominem decipit sub specie diuini amoris et sb̄ ficto appetitu hūane salutis Jstud fictum fugit spūssanctus. ideo debet q̄libet homo illud fugere et vincere p secundum donū spūssancti videlicet intellectus quo homo aduertat p̄ncipium nature sue ⁊ cō participem et dulcē se. p̄rimo p̄beat. et non solum ad aliquos specialiter affectionem habeat. Sed ad omnes exemplo xp̄i q̄ caritatez ad omnes habuit. sicut et hoc patet ex tribus. Primo quia tanta sollicitudine et diligentia omnium nostrum salutem quesiuit. ac si tot⁹ honor

suus et eterna sua felicitas ex ea dependisset. Secundo quia tanto feruore caritatis nostrã salutem sitiens ad opus redemptiõis nre tanto accelerauit q̃ coram Pylato interrogatus noluit rñdere. Job. xix. Ne op⁹ nostre salutis per momẽtum tpis differret. Tertio licet minima gutta sui p̃ciosi sanguinis ad nostram reconciliationẽ sufficisset ex amoris tñ plenitudine quẽ habuit ad omnes generaliter. totum sanguinẽ suum p nobis effundere voluit. ita vt nihil penitus remaneret. qõ patet per hoc. q̃ totum sanguinẽ inter cutaneũ effudit in flagellatione. totum sanguinẽ venarum effudit i crucifixione que fuit facta in manib⁹ et in pedibus q̃ ibi vene totius corpis concurrunt. Sanguinem v̊o cordis miraculose post mortẽ effudit in lateris apertiõe. ppter quaz effusionem vt testatur. ppheta in ps. cj. Ossa sua sicut cremiuz aruerũt. Et tñ notandũ est q̃ intellectus p̃ncipaliter valet ad fugationem inuidie se sb̃ his spẽbus v̊tutum occultantis. Nam ad fugãduz seu ad curandum p̃mum pctñ inuidie se sb̃ falsa specie zeli occultantis duplex est remediuz. P̃zimum est istius vicij cognitõ vel respicit istius vicij cognitionẽ p̃m eius curationẽ. Naz q̃ intelligere desiderat an ip̃m hominẽ aut potiꝰ ip̃ius vicium odiat hõ seip̃m pscrutetur et diligenter intendat vt q̃ sincero corde et dulcit ad illum afficiatur cuius vicium psequitur et si inuenerit q̃ illum hominẽ dulci corde amplectit̃ signum est q̃ solum ip̃ius vicium detestatur. q̃ dicit Greg⁹. v. mo. Affectus inẽne dilectionis excludit amaritudinem odiosi liuoris. Si g̃ erga illum aliquã amaritudinẽ sui cordis deph̃derit nouit et intelligat se non ip̃ius viciuz. sed naturam sb̃ falsa v̊tutis specie detestari. Et hꝰ inuidie Greg̃. triplex signum ponit. P̃zimum est facies homis ex eo pallescit q̃ ip̃m cui inuidet intuetur. Secundũ q̃ oculos suos deꝑmit nec ip̃m delectabiliter valet intueri. Tertium signum q̃ intus sepe p inuidiã tanto amaricat̃ q̃ pze inẽna amaritudine dentes quadã p̃ssione stridẽt et membza exterioza frigescũt. Secundũ remediũ curatiuũ huius vicij in hoc cõsistit q̃ homo discretionis oculo dulciter pensset q̃ psperitas p̃zimi bonum suum in nullo diminuit. et ideo sibi cõgaudere debet in bonis sibi diuinitus cõcessis. Ad curandũ secundam speciem inuidie se occultãtem sb̃ specie fraterne dilectionis remediũ in hoc q̃sistit q̃ homo cõmunem amorẽ habeat ad omnes bonos et diligẽter fugiat omnẽ amorẽ singularem z p̃zi uatum ac omnez acceptionẽ psonaruz. et q̃ p suum amorẽ ad nullum se inclinet nisi in q̃tum per hunc ad eternam beatitudinem dirigi poterit et iuuari. quia per hoc omnio excludit oẽ odium qõ se occultare cõsueuit sb̃ sil̃ata specie ficte dilectionis fraterne. Ad curãdum autem et fugandum tertiã spẽm inuidie que occultat se sb̃ specie amoris humane salutis cõsideret. q̃ si ip̃e maius bonum in se haberet q̃ sit illud de quo inferre solet. p q̃to timeret hoc esse ip̃e dimentũ sue salutis an tunc sibi videatur q̃ illo bono vti possit sine sue salutis dispendio. et cum hoc inuenerit et si de hoc fratri inuidet. tunc certus suz q̃ talis ex fomite odit personã et non odit vicium. et ista inuidia potissime p hoc expellitur q̃ homo sincere desideret q̃ q̃libet homo possit vti bonis sibi diuinitus concessis ad laudem dei et p sue salutis augmẽto et q̃ circa dispendiũ salutis alteri⁹ nullaten⁹ occupet̃. et tunc pfecte fugabit illam inuidiã q̃ sb̃ ficta specie amoris humane salutis se cõsueuit occultare. Tertia gens ỏr eueus et inferp̃tatur lapides colligens. et figurat iracũdiam et rancorem q̃ colligit petras cõfusionis et lapides scandali vt iurgeo iaciat cõtra p̃zimuz sicut patet de iracundia Semei qui egrediebatur et mittebat lapides contra dauid. ij. Reg̃. xvj. Jsta quidem ira fingit se et occultat sb̃ triplici specie v̊tutum. P̃zimo sb̃ specie zeli iustitie. de hoc Greg⁹. xxxij. mo. Plerũq̃ in vlciscendis vicijs crudelitas agitur et iustitia putatur atq̃ immoderata ira zeli iustitie meritum creditur. Secundo sb̃ specie caritatis p̃zimi z vtilitatis eius qõ apparet in illis q̃ dicunt nõ se irasci p̃zimo nisi p tanto. q̃ res p ipo gesta est contra salutem facientis. Tertio sb̃ colore mãsuetudinis et patie qõ in illis maxime p̃tingit q̃ se grauius vlciscuntur tacendo et nl̃ loquendo. quia ex hoc tẽdunt sibi vtilitatem tacendo veritatem sb̃trahere vt ex hoc p̃zimus grauius incurrat nocumentũ. Hoc fictuz quo ad p̃mum malum est. ad secundũ peius. ad tertium pessimũ. ideo spũssanctus fugit illud. q̃m obzem si susc̃ipere vis spm̃sctm̃ fugare et vincere debes tale fictum et hoc fugatur et vincitur per donũ p̃silij cõsequẽdo vicz xp̃i consilia de patientia et tollerãtia iniuria z Jux̃ illõ Mat. v. Ego dico vobis nolite resistere malo. Sz si q̃s te pcusserit in vnã maxillam p̃be ei alteram quia sic per patiẽtiam vincit omnem iram. Et certe consilia dei in hoc sequi debet homo et p̃ omnibus p̃siliarijs ip̃e est eligendus. Juxta illud Ecc̃. vj. Multi pacifici sint tibi et consiliarius sit tibi vnus de mille. et ille vnus est spũssanctus. de quo Thob. iiij. Omnia cõsilia tua in ipo permaneant. Et sine illo consilio nl̃ dẽs facere. Juxta illud Ecc̃i. xxxij. Fili sine consilio nihil facias et post factum non penitebis.

4. S Quarta gens d̄r etheus qui interp̄tatur stupor vel formido. et significat accidiam que facit hominē stupidum et formidātem opa virtuosa. hec etiam se fingit et occultat. p̄mo sub ficta specie discretionis qd̄ maxime apparet ī ill' qui dicunt q̄ libenter exercerent se in operib⁹ strēnuis nisi hoc metam discretionis ⁊ naturalis virtutis excedere se timerent Et sic vicium accidie sb̄ ficta specie discretionis latenter se occultat. Secundo sb̄ specie humilitatis quod maxime apparet in illis qui dicunt q̄ libenter feruentius orarent et crebrius elemosinis ⁊ operibus pietatis insisterēt. Si ex inde fauorez humane laudis et ꝓpriam complacentiā incidere no timerent. Et ita vicium accidie se occultat sb̄ specie ficte humilitatis Tertio occultat se sb̄ specie deuotionis et spūalis feruoris q̄ maxime apparet in illis qui dicunt. ideo se pretermittere quorundam v̄tutum exercicium ad qd̄ req̄ritur exterior occupatio. vt intime contemplationi et feruori deuotionis eo amplius in deum inardescant. et sic torporem sue accidie sb̄ ficta specie deuotōnis occultāt. Sz hoc fictum fugit spūssanctus. iō supare vel fugare debet homo eam p q̄rtum donū spūssancti qd̄

T d̄r fortitudo. Nam ꝯtra p̄mam fictionem vel occultationem ꝯsideret q̄ forte multi debiliores eo magis ardua p cooperamē diuinū operantur et firmiter sperant in dei adiutorio qui ip̄os per suam gratiā in bonis actibus poterit vigorare et ꝯfortare. et sic dicat cum apostolo Omnia possum in eo qui me cōfortat. ad Phil' iiij. Contra secundam occultationē quādo hō timet quod sibi de v̄tutis exercitio aliquid incidat cōplacentie ꝓprie vel humane. tunc diligenter debet pensare vtrum ad talia opa exercenda in publico astringatur ex necessitate vel caritate. Et si ex necessitate puta quia ꝑtinent ad veritatem vite sicut doctori incumbit veritatis doctrinā in publico docere. tūc ꝓpter talem timorem cō placentie incidēdo. non dimittat ea in publico frequentare. quia dato q̄ sibi de hoc illabatur cōplacentia. ab illa debet viriliter et fortiter mentez auertere et dicere cum Greg̃. in fine mo. ꝓpter te non incepi nec propter te dimittam. Si aūt ad talia opa solum astringatur ex caritate vel voluntatis arbitrio tunc debet tamdiu frequētare in p̄uato donec ex frequētia actuum animus eius tm̄ firmetur in bono v̄tutis et amore diuino q̄ possit illos actus etiam in publico ⁊ sine periculo humane cōplacentie exercere. Contra tertiam fictionē cōsideret q̄ aliud est tempus quo cōtemplatōni debet vacare. et aliud quo v̄tutum exercitio debet insistere. Nam sunt quedam opa ad que homo obligatur ex necessitate diuini p̄cepti vl' statuti ecclesie que p̄termitti nō p̄nt ꝓpter quācunqz cōtemplationem sic̄ q̄ homo orat vocaliter ꝓ beneficio passionis dn̄i nostri laudes d̄bitas ꝑsoluēdo. vel q̄ corpi xp̄i reuerētiam exhibeat. cum locus et tp̄s hoc exigūt. qz ex horum transgressiōe homo faciliter possit incidere in articulum damnatū in cōcilio vienn̄. per clementem q̄ntum de hereticis ad dn̄m. Quintus populus d̄r chananeus et interp̄tatur possessor vel negociator et designat auariciam vl' U auarum qui possessiones mediātibus negociationibus et cum alijs iniustis acq̄sitionib⁹ bona tp̄alia auget vel acq̄rit modo quocūqz possit. Cōtra qd̄ dicit b. Aug⁹. de v̄bis domī. ser. xv. Que est ista auiditas cōcupiscentie et cum ip̄e belue habeāt modū. q̄ tunc rapiunt quādo esuriūt. parcunt vero p̄de. qn̄ sentiunt saturitatem. Insatiabilis est sola auaricia diuituz semper rapit et nunq̄ satiatur nec deum timet nec hominē veretur. nec patri parcit nec matrem noscit nec fratri obtempat. nec amico fidez obseruat. viduam opp̄mit. pupillum inuadit. liberos in ꝑuicium reuocat testimoniū vilium profert. res mortui inique occupat. hec oīa facit q̄si et ip̄e non moriatur. hec Aug⁹. Ista quidem auaricia occultat se sb̄ triplici v̄tutū spē. Primo sb̄ ficto colore ꝓuidentie et necessitatis. qd̄ ostendit Greg. xxxj. mora. sic dicēs. Auaricia quoqz diuitum animū q̄si ex rōne solet exhortari p̄tendens sibi q̄ sine culpa sit. q̄ q̄dam hn̄da ꝯcupiscat eo p̄textu potissime quia eas non multiplicare appetit. Sed eger ꝑtimescit ⁊ qd̄ alius male retinet ip̄e in actib⁹ pietatis vtilius expendat. Et illud vicium est sollicite rep̄hendendum. Quia ꝑm Greg̃. Nemo potest sincero corde et feruido amore ad bonum diuinum affici nisi cupiditate auaritie. q̄ radix est omnium malorum a corde suo studeat fundit⁹ extirpare. Et est sciendum tria genera hominuz ca X dunt in hoc vicium et sb̄ virtutum ficta specie occultatum. Primi sunt qui solum sistunt in īteriori desiderio cupiditatis nec eam in exteriori opere exequūtur quia forte aduertūt q̄ res ip̄as quas desiderāt adipisci non p̄nt q̄s si sperarent se cōsequi libenter cupiditati in exterioribus actionibus inhiarent. et ista cupidtas interior est pctm̄ mortale. licet infimū gradum teneat in gradibus interiorib⁹ cupiditatis. Secundi sunt qui non solum res concupiscūt feruenti desiderio cōcupiscētie. v̄m etiam ꝓ ip̄aꝝ executione diligēs studium exterius impēdūt q̄uis res illas quandoqz in effectu minime cōsequuntur. Et ista cupiditas ꝑm gradum tenet in actibus peccati mortalis Tertij sunt q̄ non

solum terrena feruenti desiderio concupiscūt. verum etiam eis assequendis tanto studio assistunt. q̄ non aduertunt vtrum eas iusto vel iniusto ex titulo consequantur. et ista cupiditas summum tenet gradum peccati mortalis. Talib⁹ ꝟm Augu. nunq̄ ex quacunq; contritione peccatum remittitur nisi oblata ꝟm facultatez restituant. Et ponitur. xiiij. q. vj. c. Si res. Si res aliena ꝓpter quam peccatum est reddi potest et non redditur penitentia non agitur sed simulatur. Si autez veraciter agitur nō remittitur peccatum nisi restituatur ablatuz si restitui potest. et sunt verba Augus. in epistola ad macedonium. Secundo se occultat sub specie pietatis q̄ maxime apparet in illis q̄ credunt q̄ ꝓpter nihil appetant tempalia nisi vt habeant vnde suis pauꝑibus vel suis cognatis indigentibus vel etiam ecclesijs vberius ꝓuideāt. et sub hoc ꝓtextu multi cum magna auiditate superflua congregant. et in illud viciuz similit̄ inciduut tria genera hoīm. Primi q̄ non soluz res ex auaricia iniuste acquirunt. verum etiā acquisita male et ꝓdigaliter consumunt. puta in voluptatibus in pompis et huiusmodi. Secundi sunt persone ecclesiastice et religiose quibus ꝓ tanto crines radūtur in capite vt ꝑ hoc designetur q̄mens ip̄orum per feruens desiderium libere debet eleuari in deū ⁊ nequaq̄ deprimi ad hec tempalia. et si tempalibus augēdis intendant vltra q̄ necessitas exigit vel ipsorum status requirit totiens graui dispendio salutis se exponunt. Tertij sunt qui non solum res tempales cupide conquirunt. verum etiaz ip̄as cupide conseruant Tertio auaricia se fingit et occultat sb̄ specie liberalitatis qd̄ apparet in illis qui sb̄ specie curialitatis et ficte liberalitatis intentione cupida largiuntur alijs vt ip̄is postmodum maiora redonentur. quidā etiam se occultāt sb̄ specie paupertatis. q̄ apparet in illis qui fiunt pauperes minora in seculo dimittendo vt in religione diuitiarū maiora obtineant vel melius viuant. illud fictum fugit spūssanctus. ideo fugiendum est et vincēdum per donum pietatis. que mouet tribuendum propter deum. et non cupide reseruandū Narrat Julius sextus stategramaton. li. j. c. iiij. Qd̄ cum Cimilius paulus lucanus iuxta littus angusto itinere exercitum duceret et Tharentini ei classe insidianti agmen eius scorpionibus sunt aggressi captiuis latera eūtium obtexit. quorum respectu hostium inhibuerat tela isto mō moraliter. Sic si diuites tela demonum vel etiam vltiones diuinas euadere volunt ponant iuxta latus suum pauperes nutriendo et eis elemosinas dando et circumdent latera sua pauperibus quibus frequenter parati sunt nocere. et demones cessabunt vlciscēdo. vt dicit Holkot. lec. cciij. Sexta gens dicitur gebuseus. que interpretatur presepe et significat gulam. et suadet homini semper ad presepe stare. sicut asinus vel iumentum. et iste etiam fingit se occultando sub tribus vt habetur supra dominica quarta sermone. j. xiiij. F. Sz tale fictum fugit spiritussanctus. ideo per donum scientie est fugiendum et vincendum. quasciamus viuere tempate. Juxta illud apostoli ad Philip. iiij. Scio abundare scio et penuriam pati. Septimus populus dicitur ferezeus qui interpretatur disseminans terram et significat luxurie illecebris deditum. qui illicite seminat semen suum et metit in presenti momentaneam delectationem. in fine vero eternaz penam. iux̄ illud ad Gall. vj. Qui seminat in carne de carne quoq; et metet corruptionē. Ista quidem luxuria etiam occultat se sub triplici specie virtutum. vt patuit supra. xiiij. H. Sed hoc fictum etiam fugit spiritussanctus. ideo fugandum est et vincendum per septimum donū sapientie. id est per saporem celestium quibus gustatis vilescit omnis dulcedo carnalis. Juxta illud Grego. Gustato spiritu desipit omnis caro.

Feria secunda Penthecostes Sermo

Loquente petro verba hec cecidit spūssanctus super omnes qui audiebant verbum. Ita scribitur in epistola hodierna. Et habetur Act. x. Cōsuetudo est hominū in aliqua cōmunitate cōmorantium semper in curijs regum vel aliorum prelatorum suum habere aduocatum vt cum ab aduersarijs impugnētur. ille pro eis aduocet et causas ip̄orum apud reges vel prelatos fideliter tractet et pro eis interpellet. Sic spūaliter xp̄iani homines in cōmunitate ecclesie sancte simul cōmorantes cōtinue impugnantur a tribus hostibus diabolo mundo ⁊ carne. quoꝝ quilibet hostium pugnat duplici manu. vt patuit s̄. xxj. B. ideo habent aduocatum suuz in curia summi regis d̄i patris et prelati nostri vicz spūsanctum. qui Joh. xiiij. d̄r Paraclitus quod idem est quod aduocatus vel cōsolator. quia ip̄e postulat ꝓ nobis gemitibus inenarrabilibus vt d̄r. Ro. viij. Qd̄ intelligendū est ꝟm Aug⁹. non q̄ spūssanctus angustetur vel gemat. Sed q̄ gemere nos facit inspirādo nobis gemendi affectum.

et sic qđ ipso monente nos facimus ipe facere ðr. Sic̃ dies ðr leta qñ nos letos facit ꝑm gl̃. Itaq; spũssanctus aduocatus noster est apud patrem et in corde patris substantialiter. Sz est in cordibus nr̃is actualiter. postulat g̃ pro nobis in patre. et postulat ꝓ nobis in nobis. Sz aliter et aliter. in nobis postulat quãdo nobis postulandi affectum inspirat. Sed in patre postulat quando hoc qđ postulamus idem ipe donat et hunc sensum explicat. b. Berñ. in sermone de festo penth̃. tractans allegatum verbum. ipse inquit spũssanctus postulat ꝓ sãctis gemitibus inenarrabilibus. ⁊ hoc in corde nostro. Sed quid in corde patris. Sicut in nobis interpellat ꝓ nobis. ita in patre delicta cõdonat cum ipo patre. Aduocatus noster in cordibus nostris. Ad patrẽ dñs noster in corde patris. itaq; qđ postulam⁹ ipe donat qui donat vt postulem⁹. Et sicut nos erigit pia quadam fiducia. ita deum inclinat ad nos magis misericordia sua. hec Berñ. Et sic patet q̃ spũssanctus est aduocatus noster ꝓ nobis pie postulando. et nihilom in⁹ est ꝑsolator noster deum ad nos misericorditer inclinãdo. Qđ etiam aliter ꝑ̃t sic ꝓduci. Aduocatus noster est spũssãctus in corde in q̃tum ꝓponit aĩe diuinã iusticiam vt incutiat timorẽ. Et ex alia ꝑte ꝓponit aĩe culpã ꝓpriam vt incitet ad dolorẽ. Sz iste aduocatus est cõsolator etiã quia nunq̃ dimittit animaz desolatã. ideo vt tempet rigorez diuine iusticie ꝓponit anime diuinã misericordiam vt erigat eam ad spem et vt tempet dolorẽ culpe ꝓponit gratiã. et sic in anima relinq̃t pacem et gaudium. Et he sunt q̃tuor affectiones quas infundit spũssanctus ꝓpter quod appellatur paclitus. i. aduocatus q̃ causam strẽnue ꝓ parte sua postulat. qui rigorem iudicis mitigat. qui cauillationes partis aduerse scilicet diaboli ãnihilat et qui causam ꝓditam repat ⁊ reformat. talis est iste noster pitissimus aduocatus quare est merito ad nostrã causam inuocandus dicit. Veni sancte spiritus. ⁊c̃. Et sic ĩuocatus est hodie per sanctũ Petrum vt esset aduocatus gentilium vt dicant verba p̃missa loquente Petro verba hec cecidit spũssanctus ⁊c̃. In quibus verbis duo precipue tangũtur Primo feruens Petri predicatio ibi. Loquẽte petro verba hec. Secundo spũssancti datio ibi Cecidit spũssanctus super omnes. Circa p̃mũ est notandum dicit Greg⁹. nubes suis guttis terram rigat. sed irrigãdo se cõsumit et duz alia humectat se dissoluendo ãnihilat. Spũaliꝫ per nubes intelligũtur peccatores. iuxta illud Isa. lx. Qui sunt hi qui vt nubes volant. Illi in q̃ irrigant terram aridam cordis humani ĩ fundendo pluuiã per quã intellige spũssti gratiam qz dum p̃dicator aquam scripture sacre fundit interim spiritussanctus sua gr̃a corda audientiũ irrigat sicut patet in epl̃a hodierna cũ Petr⁹ p̃dicaret gẽtib⁹ dicens. In vitate cõperi qm̃ non est ꝑsonarum acceptor deus ⁊ discernens inter gentes et iudeos q̃tum advitaz eternam. Sed in omni gente qui timet deũ ⁊ facit iusticiam acceptus est illi ⁊c̃. Et cum hec ⁊ alia verba loqueretur cecidit spũssanctus sup omnes ⁊c̃. Ex quo patet qđ ad susceptionẽ spiritussancti p̃mo et p̃ncipaliter valet multũ verbi dei auditio et retentio. Juxta illud Joh. xii ij. Si quis diligit me sermonẽ meum seruabit. et pater meus diliget eum. et venimus ad eum et mansionem apud eum faciem⁹. In quo v̊bo hẽmus q̃ per retentionẽ verbi dei et non solũ auditionem tota trinitas venit ad animã sãctificãdam. Spẽaliter tñ hoc attribuitur spũsancto quia ipe est amor vel dilectio eius quo vnimur deo et ipe nobis. Quia dicit Berñ. in ser. penthe. Sicut pater et filius vnum sunt. sic et nos per spm̃sanctuz sum⁹ in ipis. et in hac vnione ꝑsistit sanctificatio nostra. Sed hoc ꝑpẽdens diabolus q̃ per auditionẽ. s. verbi dei suscipimus spm̃sanctum. et per spm̃sctm̃ deo p̃ri et filio vnimur et sanctificamur. ideo multos ꝟtrahit ab auditione verbi dei. Qđ ꝓbat ex illo gesto romanor̃. Nam legitur q̃ q̃dam imperator tyberi⁹ melodiã multum dilexit. accidit autem vna dierum q̃ cum ad venandum p rexisset q̃dam cythara in tanta dulcedie audiuit q̃ quasi extra se raptus ad locum melodie eq̃tauit. cunq; ad locum venisset quandam aquam respexit et iuxta aquã q̃dam pauper sedebat qui cytharam manu tenebat. de ista cythara ꝓcessit tanta melodia q̃ imperator oĩ gaudio repletus est. Cunq; imperator eum interrogasset. ait ille. domine per viginti annos et amplius iuxta illam aquam mansi. et dedit mihi deus tantam gratiam in cythara q̃ q̃cito corda tetigero tãta erit melodia q̃ pisces istius aque ad hamum meum veniunt ꝓ quos meipm̃ sustineo tota die. Sz heu infra paucos dies ex alia parte aque venit quidam sibilator qui cum tanta dulcedine sibilat q̃ pisces me dimittunt et ad eum veniunt et vadunt. Et quia estis dominus et imperator totius terre contra sibilatorem mihi auxilium ꝓbete. Cui imperator. Carissime in hoc vnico possum te iuuare habeo hamum aureum illum tibi dabo. ⁊ in sumitate virge hunc ligies et deinde cythar̃ percuties ad cuius tactum pisces mouebuntur. et statim per hamum ad terram eos trahe et sic sibilator de loco recedet cum confusione

Sermo xxvi

Spiritualiter ille imperator est christus cuius imperium super humerum eius. Isaie.ix. hic valde diligit melodiam cythare. Per cytharā intellige suauitatem locutionis predicantis. Juxta illud.j. Reg.xvj. Psallebat Dauid cythara et refocillabatur spiritus Saul. quia p dulce verbum predicantis recreatur spiritus audientis. Et quia dixit christus Dulce verbū predicantium illud certo in equo humanitatis equitauit in hunc mundum qui per aquā intelligitur quia tribulatione est plenus. circa hūc inuenit quendam cytharedum per quem intelige vno modo beatum Johannem baptistam de quo canitur. Cytbaram carnis percussit in domo domini. de hac cythara processit dulcis melodia cum predicabat Math.iij. Penitentiam agite appropinquabit enim regnum celorum. et propter hanc dulcem vocem multos traxit de aqua huius mundi. pisces id est homines conuertit ad deum. quia dicit Math. iij. Tunc exibat ad eum omnis hierosolima et omnis turba et baptizabātur ab eo in iordane confitentes peccata sua. Uel alio modo p pauperem cytharistam intelligitur vniuersitas p̄dicatorum qui debent esse pauperes. qz primis p̄dicatoribus. s. apostolis dixit xp̄s Math.x. Nolite possidere aurum. hic sedent circa aq̄s sacre scripture eam prius addiscendo. deinde tangunt cythara populis p̄dicando. Sicq̄ multos de mari huius mundi extrahentes in
D portu salutis eos ponunt. scilicet his diebus p̄ncipaliter cum p̄dicator incipit predicare et tangere cythara sacre scripture. Sibilator ille diabolus incipit etiam si bilare tam dulciꝫ q̄ quasi partem maiorem sibtrahit a p̄dicationibus. quosdam vero trahit ad forum vt i mulieribus pulcris ad ecclesiam euntibus delectentur. Alios allicit ad tabernam. vt vino et ceruisia adimpleantur. Nōnullos ducit ad amenitatem pratorum vt rosis coronētur. Reliquos vero ad amasias. vt cum eis collocenē Et q̄tum ad p̄mos dicitur Sap̄. ij. Ueniteviamur bonis et fruamur creatura tanq̄ in iuuentute celeriter. Quantum ad secundos dicit vino precioso etvngentis nos impleamus. Quātum ad tertios nō inquiūt Pretereat nos flos campi. coronemus nos rosis antequam marcescāt. Quo ad quartos dicit. Ubiq̄ relinquamus signa leticie nostre qm̄ hec est pars nr̄a. quasi dicerēt. nihil plus habere possumus de bonis eternis. ideo bene potest conqueri p̄dicator q̄ homines eum dimittunt. et post diabolum vadunt. petat ergo predicator auxiliū a deo patre vt sibi gratiam loquendi dirigat t populū instruat. quia dicit Haymo sup Mat. Nisi gratia dei assit cordi auditoris ociosus ē sermo omnis doctoris. Cunq̄ sic petierit auxilium predicator a deo tunc dat sibi hamuz aureum id est spiritum sanctum mediante cuius gratia populus docetur et in sermone eius retinetur. Quia dicit Crisō. super Math. Nisi g̃ tia spiritussancti intus nos doceat lingua nostra exterius inuanum laborat. Secundo ad susceptionem spiritussancti disponit dilectio. E Quelibz enim res congaudet sibi simili. Et spiritussanctus amor est vel dilectio vt dicit Gregorio. in ome. igiturvbi est dilectio ibi est spiritus sanctus. Spiritus autem sanctus ignis. qz dicit glo. super illud. Ignem veni mittere in terram. Lu. xij. Ignis habet quatuor naturas. vrit. purgat. calefacit. et illuminat. Sic spiritus sanctus vrit peccata. purgat corda. torporem excutit. et ignorantiam illuminat. Ignis etiaz corporeus inuisibilis est in sua natura. Sed assumpto aliquo corpore videtur diuersi coloris apparens propter materias in q̄bus ardet. Sic spiritussanctus videri non potest nisi p creaturas in q̄bus opatur. hec glo. Et quia spiritussanctus ignis est. Uidem⁹ q̄ ignis latere ñ potest quin erumpatur vel extinguatur. Sic dilectio vbi est ibi erumpit in opus vel extinguitur in seipsa. Et hoc est qō dicit Greg. Dilectō operatur magna si est. Et si operari rēnuit dilectio non est. dicit enim sic. nunq̄ est amor di ociosus. operatur enim magna si est. et si operari rēnuit. amor non est. Et nota qō dilectio que disponit ad susceptionem spiritussancti est tam dilectio dei q̄ proximi. quia dicitur. j. Johan. iiij. Hoc mandatum habemus a deo vt q̄ diligit deum diligat et fratrem suum. et qui nō diligit fratrem quem videt. deum quem non videt quomodo potest diligere. Et illud mandatum habetur Joh. xiij. Mandatum nouuz do vobis vt diligatis inuicem. Super quo dicit Aug⁹. ponendo exemplum. Quis est inq̄t qui dicit. diligo imperatorem. sed odio legem suaz imperatoris nostri lex est mandatum nouum do vobis vt diligatis inuicem. Si ergo dicit te deum diligere mandata eius obserua et fratrem tuum dilige. Si autem fratrem odis quomodo deum diligis cuius mandata contemnis. Nam legitur in vita beati Johannis euangeliste q̄ cum ipse deuenisset ad vltimam senectutem et vix inter discipulorum manus ad ecclesiam deferreret cum non posset plura verba dicere. ad quemlibet passum dicebat. Filioli diligite alterutrum. Tandem discipuli et frēs q̄ aderāt audiētes q̄ eadē vba sp̄ dixerat dixert. mgr̄ hoc nob sp̄ loq̄ris rñdit qz p̄ceptū

domini est et si hoc homo solum facit sufficit. Nam legitur etiã Act. ij. q discipuli post dies qñ erãt inuicem cõiuncti etuniti spñsctñ acceperunt. Sic etiã xpiani fideles cupientes accipere spñsctñ cõplere dñt dies penthecostes per mãdatoz dei obseruationem vt sint oñes pariter in vnũ per dei et pximi dilectionem p
3 F culdubio venit eis spũssanctus. Tertio ad susceptionez sctisp̃us disponit cozdibus cozpisq humiliatõ. Quia dic deus pater. Isa. vl. Sup quem requescet spũs meus. et rñdet. sup humilem. Ideo legitur Sen. xviij. q dñs apparuit abzahe in cõualle mãbze. Cõuallis mambze ẽ duplex humilitas cozdis et cozpis. Interpta tur aũt mambze claritudo. quia in hac humili tate duplici claritate videtur deus spũssanct9 Jõ dic Bern. Supbo oculo z insatiabili cozde deus non videtur sincero cozde. Qõ patet de discipul q erant humiles q patet ex eo q erãt sedentes et receperũt omnes spñscñ Juxta illud. Repleti sunt omnes spũsancto. quia dicit ps. cij. Qui emittis fontes in cõuallibus. glo. id est dona spũssancti das humilib9. Quarto
4 dispõit ad susceptionẽ spũssancti oratio. Nam ozõne dilectus est aduocãdus tenend9 z reuocandus. Juxta illud ps. cxviij. Os meuz aperui et attraxi spñ. s. p deuotionẽ vel ozõnẽ deuotam et attraxi spñ. Unde dicit Bern super Cant. Dicam vbum dei deum sponsum aie et venire ad animã. Et itez dimittere eam tñ vt sensu anime non vbi motu ista fieri sentias. vbi gratia cum sentiat gratiam agnoscat pñtiã. Cum vero non absentiã intelligat. et rursuz patientiam q̃rit vbo abeunte vna interim et cõtinua anime vox est. s. oratio ad ptinuum desiderium eius. ideo subtraxit se vt auidius reuocaretur teneretur fortius pteriens teneri vult abiens reuocari. Et idem Bern. Tñ inquit ex motu cozdis intellexi pñtiaz ei9. cepit eñ euellere et destruere edifi care et plantare rigare arida. illuminare tenebzosa. clausa reserare. frigida inflãmare. z hoc m signum accessiõis ei9 Tristis necesse fit aĩma mea donec itez reuer
5 tatur z recalescat coz meum. Quinto disponit
6 ad susceptionẽ spũssancti peccatoz euacuatio. et hoc fit per ptritionẽ veram. et pfessionẽ humilem. qz tantus hospes mũdus nõ dignat venire ad cozda imunda. Si eñ apes virginee nolunt alphearia imunda inhabitare. sed q̃cito efficiũtur fetida relinquũt ea qz odozes feti dos et fumos valde odiũt et fugiunt. et in reb9 odoziferis delectãtur. vt dicit Aris. xviij. de animalibus. Si eñ taxus fozamẽ suum a vulpe p vrinã defedatuz dimittit. nec amplius reuertetur ad ipm. vt dicit Pli. in specu. natu. li. viij Multo magis spiritussanctus qui est mundissimus dedignatur ad peccatozem venire qui est ex peccato fetidus effectus. sed fugit ipm sicut figuratum est Sen. viij. q Noe misit columbã de archa. que cum non inuenisset vbi pes eius requiescet ppter inundationẽ aquarum. reuersus est ad archam. Per Noe intelligit deus pater. Sed per columbã intellige spiritumsanctum. quia legitur Math. iij. Cum baptizatus erat xps in Jozdane a Johanne aperti sunt ei celi. quia inestimabilis splendoz factus est circa eum ac si celo reserato splendoz eius infunderetur terris. vt dicit Uin. in spe. histo. li. viij c. viij. Et vidit spñsanctum descendentez sicut columbã venientem supza se. Et assilatur ideo spũssanctus columbe ppter benignitatẽ Quia Sap. j. or. Benignus est spũs sapiẽtie. Super quo dicit Hol. lec. vj. Qõ est benignus iustos exaudiẽdo. malos reducendo. z cunctos recte regendo. De pmo in ps. lxviij. Exaudi me domine. qñ benigna est misericozdia tua. De secundo ad Roma. ij. An ignoras q benignitas dei ad penitentiã te adducit. De tertio Lu. vj Benignus est sup ingratos et malos. hunc benignum spiritum emittit pater de archa. id est de regno celozum. Juxta illud verbum christi Joh. xiiij. Paraclitus spiritussanctus quẽ mittet pater in nomine meo illevos docebit oia. sz cum non inuenit vbi requiescit propter diluuium aquarum id est peccatozum reuertitur ad archam idest ad celum. non enim ĩmergebat se columba aquis diluuij. nec spiritussanct9 vbi est diluuium peccatozum. Ideo dicitur Sap. j Spiritussanctus discipline effugiet fictum. et aufert se a cogitationibus que sunt sine intellectu. vbi per fictum intelligit Holkot. lec. v. hypocritam et peccatozem. qui bonum pretendit exterius. et maliciam gerit interius. quem fugit spiritussanctus et simul effugiet cogitationes eius bestiales et libidinosas. Et insup talis qui sic repellit vel fugat spñsanctum a se. non manet impunitus. Quia dicitur Sapiẽ. j. Qõ corripietur a superueniente mentis iniquitate. id est propter iniquitatem que eius conscientiam oppzimat sicut onus graue. Sexto
6 ad susceptionem spiritussancti disponit cozporis afflictio. et hoc fit per ieiunium. quia apostoli vt merentur accipere credunt hoc tempore ante aduentum eius ieiunasse. qõ potest patere ex verbis christi Mathei. ix. Nunquid possunt filij spõsi lugere quamdiu sponsus cum eis est. quasi diceret Non. venient autem dies cũ aufferetur ab eis sponsus tũc ieiunabunt. iõ ppter ieiuniũ meruerũt accipe spñsctñ. Necesse est eñ vt nos p ieiuniũ castigem9

quia spūssanctus ignis est et nos sumus quasi lignum. Juxta illud pš. j. Erit tanq̄ lignū qđ plantatū est secus decursus aquaz ꝛc. Scim⁹ aūt q̄ cum ligna exiccantur et humiditates in illis cōsumūtur apta fiunt ad susceptionē ignis atq; flām e. ita hoies cum per ieiuniū exiccant et humiditates pctōz in eis ꝓsumūtur ad susceptionē spūssancti adaptātur. Jō dicit Uuil. in rōnali di. li. vj. de ieiunio. Licet a die resurrectionis vsq; in diem penthō. non indicātur ieiunia. in vigilia tñ penthecostes est bñ ieiunandum vt p ieiunium mūdati spūm susc ipe mereā mur sctm. Et certe hec vigilia non de cōsilio. sed de statuto et mādato ecclesie est ieiunāda.

J Septimo disponit ad susceptionē spūssancti hoīm concoꝛs cōgregatio. quod patet ex illo Act. ij. Cum cōpleti essent dies penthecostes erant omnes discipuli pariter in eodē loco q̄z erant vnanimes et concoꝛdes. Et ꝓpterea factus est repente de celo sonus aduenientis spūs vehementis ꝛc. Se q̄ tur. Repleti sunt oēs spū sancto. ita et nos si spūm sctm volumus accipe odium siue discoꝛdiā debem⁹ a nobis remouere et cōcoꝛdes esse. Sicut em̄ spūs hoīs nonvi uificat membꝛa nisi fuerint vnita. Sic nec illos in mistico coꝛpe ecclesie spūssanctus viuificat q̄ sunt per discoꝛdiā separati Sz solum illos q̄ sunt per cōcoꝛdiam ꝓgregati vel adunati. Sic etiā ignis p diuisionez extinguitur. Sic spūssā ctus qui ignis est p discoꝛdiā effugatur. q̄z solum in pace factus est locus eius. vt inquit pš lxxv. Jdeo dicit Greg⁹. in pastoꝛ. Sicut nihil est p̄ciosius deo vtute dilectionis. ita nihil est desiderabilius diabolo extinctione caritatis. Et Bern̄. dicit. Parum timet diabolus vigilā tes. ieiunātes. aut cōtinentes. q̄z de istis oīb⁹ multos traxit in laqueū ruine. sed cōcoꝛdes ꝛ vnanimiter viuētes in domo dñi. cōiuncti deo et sibi per vinculum caritatis. hi doloꝛez. hi li uoꝛem. hi timoꝛem diabolo inferūt. hec Bern̄ Et sicut cōcoꝛdia diabolo displicet. ita placet spūisancto. Juxta illud Eccl. xxv. In tribus bñplacituz est spūi meo q̄ sunt ꝓbata coꝛā deo et hoībus. cōcoꝛdia fratrum amoꝛ. ꝓximoꝛum vir et mulier sibi bñ ꝓsentientes. Octauo ꝛ vltimo disponit ad susceptionē spūssancti contēplatio. qđ patet ex illo. q̄z cum essent discipuli in supioꝛi cenaculo quod erat Nicodemi et erat illud stratum cenaculum in quo cenam cū xp̄o manducauerunt. tunc receperunt spūm sanctum in signuz q̄ illi qui volunt recipe spūm sanctum dñt cōtemplatione coꝛ leuare sursuz. iō hoꝛtatur nos ap̄lus ad cōtemplationē celesti um. ad Coll. iij. Si consurrexistis cum xp̄o. q̄ sursum sunt querite. i. bona celestia desiderate vbi xp̄s est in dextra dei sedens hic conclude.

Quantuz ad secundū tangitur spūssancti K datio cum ꝺr. spūssanctus cecidit super omnes q̄ audiebant v̄buz. dicit Hugo in dida. li. iiij. Uentus sedul us si perflauerit ip̄am terram conflat vt hoc anno fertilitas consequatur. Et rō quia pozos terre apperit vel a terra tunc omnes ventos emisit. Mozaliter per terram significantur homines. generaliter enim possunt omnes homines vocari terra. vt dicit Holkot. lec. ij. Tum quia de terra suam oꝛiginem sunt ducentes. Juxta illud. Omnes gentes de terra et sole sunt vnde creatus est Adā Tum quia sunt terram inhabitantes. Sicut testatur in pš. cxviij. Jncola ego sum in terra Tum quia ex terra sunt exeuntes. Juxta illꝺ Eccl. xvij. Omnis homo est terra et cinis. tuz quia sunt in terraz reuertētes. Eccl. xl. Que de terra sunt in terram reuertentur. Spiritualiter autem vento assiꝛatur spiritussanctus ꝓpter tria. primo ꝓpter oꝛiginem occultam. de qua Joh. iij. Spiritus vbi vult spirat. ꝛ nescis vnde veniat aut quo vadat. Et hoc Cris. exponit de vento. et tangit dominus p̄mo venti potestatem cum dicit. Spiritus vbi vult spirat. id est flat quo vult. Et si dicas q̄ vent⁹ non habet voluntatem. dicendum q̄ voluntas sumitur ꝓ appetitu naturali qui nihil aliud est q̄ inclinatio naturalis. Secundo tangit venti iudicium. cum dicit. Uocem eius audis. scilicet ex percussione ad aliud coꝛpus. Tertio ponit eius oꝛiginez cum concludit. et nescis quo vadat. Et si obiꝛceret quis q̄ de quolibet vento scimus vnde veniat aut quo vadat. Naz auster venit a meridie. et vadit ad aquilonem. boꝛeas venit ab aquilone et vadit ad meridiem. et sic de aliꝭ. respondeꝛi potest. q̄ principium venti potest fieri dupliciter. primo modo in generali. et hoc modo scitur q̄ auster venit a meridie. et vadit ad aquilonem. Alio modo in speciali. et hoc modo nescitis vnde venit id est a qua plaga determinate incipiat aut quo vadat id est ad quam plagam deter minate terminetur. Sic est de spiritu sancto de quo in generali scimus vnde venit. quia de patre ꝛ L filio venit. Qđ ꝓbat magister li. j. sententiarum. dis. xj. c. j. Hic inquit dicendum est spiritum sanctum esse a patre et filio et ꝓcedere a patre et filio. qđ multi heretici negauerūt. Et subdit. q̄ autem ab vtroq; ꝓcedat multis diuinoꝛum eloquioꝛum testimonijs compꝛobaꝛ. dicit enim apostolus ad Galla. iiij. Misit em̄ deus spiritum filij sui in coꝛda vestra. Ecce h̄ dicitur spiritus filij. Et ad Ro. viij. Qui autē spiritum chꝛisti non habet h̄ nō est ei⁹. Jp̄e em̄

filius dicit Joh. xv. de spūsancto. Cū venerit paraclitus quem mittam vobis a patre spūs veritatis q̄ a patre procedit. Et Joh. xiiij. Paraclitus spūssanctus quē mittet pater in noīe meo. Et ꝯcludit mgr̄ his etiā alijsq; plib⁹ auctibus oñditur q̄ spūs a patre et filio procedit hec mgr̄ et sic scimus in generali. vñ spūssanctus venit aut procedit. Sed in spēali qñ venit et ad quē determinate terminet certitudinaliter scire non possumus. Nā quo ad hoc aduētus eius ē nobis occult⁹. qz vbi vult spirat. Cōiecturaliter aūt possumus scire per aliq̄ signa. Primuz est
1 M dolor de culpa pterita. qz Bern. in ſmone d̄ omnibus sanctis. Spūssanctus odit sordes. nec habitare pōt in corde sb̄dito peccatis. Se
2 cundum signū est firmum ppositū cauendi peccata futura. Qd̄ nullatenus pōt haberi conatu ppio sine spūsancto infirmitatē nostrā adiuuāte. Jō dicit b. Aug⁹. in li. retracta. Uoluntas nō nisi gratia spūssancti liberaliter assistēte liberat a seruitute. que facta est serua peccati aliter pie et recte viuere a mortalib⁹ pctis. ñ pōt. Tertiū signum est pmptitudo boni. Nam
3 ſm Greg. Amor dei. i. spūssanctus nūq̄ est ociosus. opatur em̄ magna si est. et hec sunt tria signa quo ad incipiētes. Quartum signum est
4 frequēs psciētie examinatio non solū de pctis mortalib⁹ imo et venialib⁹. cui⁹ ratio est. quia sicut spūssanctus opponit pctō mortali. ita feruor caritatis q̄ est a spūsancto opponitur peccato veniali. et ipm ab aīa expellit. ne spūsancto placeat. qz omnes aie officinas mūdificat nec minimā peccati paleā intra cor qd̄ possidz patit residere. sed statim igne sb̄tilissime circūspectionis exurit spūs suauis et dulcis. vt dic̄
7 Greg. in mo. Quintū signum est cōcupie dimi nutio. q̄to em̄ caritas magis augetur tāto cor a tpalibus magis eleuat. quia dicit b. Grego. super Joh. ome. viij. Caritas omniū bonoruz radix est et radix omnium malor̄ cupiditas ē et simul ambo esse non pñt. quia vbi vna radicitus non fuerit euulsa alia plantari nō potest Sine causa aliq̄s conatur ramos incidere si radicem nō intendit euellere. Caritas g̃ roborata non cessat cōcupiscētiā radicitus extirpare Idem Aug⁹. lxxxij. q̄stionū. q. xxviij. dicit. q̄ caritatis venenū est concupia tempaliuz t nutrimentū caritatis est diminutio cupiditatis.
6 Sextum signū est studiosa mādator̄ obſuantia. Cui⁹ rō quia obseruatio mādator̄ sine vera dilectione esse non pōt. Juxta illud Joh. xiiij. Si q̄s diligit me sermonē meum seruabit.
8 et hoc quo ad pficiētes. Septimū est diuine veritatis manifestatio. Cum em̄ spūssanctus sit spūs veritatis Joh. xv. Proprīū ē docere sibi omnē veritatē. Quare in quocunq̄ fuerit spūssanctus per aliquas reuelationes diuinor̄ secretorum sepandit et hoc conuenit ei ex proprietate amoris. Amor em̄ est causa cōmunicationis. et ideo reuelat et cōmunicat quis secreta amico suo quē credit ea non pādere ex se
5 Octauum signū est nihil timere nisi deum. qz
8 j. Joh. iiij. dr. Perfecta caritas foras mittit timorem. Qd̄ exponit Silbertus sup cañ. ser. x
11 viij. Caritas pfecta est carere timore. hec em̄ nihil penale habet. timor aūt habet penaz. Et sb̄dit. interrogando q̄d em̄ habet timere caritas veteres offensas. non quia caritas operit multitudinē peccator̄. infirmitatem pprie cōscientie vt cadat vel decidat. non quia fortis ē vt mors dilectio. Temporales p xp̄o timebit molestias non cum etiam nec si eterne sint defatigari poterit dilectio pfecta non tam amat caritas ne pereat. sed magis vult fortis in eōnū perire penaliter q̄ intus frustrari vsu caritatis eternaliter hec ille. Ad hoc facit illud ps. xxij Si ambulauero in medio vmbre mortis. i. diaboli ſm Cassio. Non timebo mala ꝛc̄. Et quia caritas facta est nobis per spm̄sctm̄. Juxta illud Ro. v. Caritas dei diffusa est in cordibus nostris per spūsanctum qui datus est nob̄ ꝛc̄, pz q̄ signū spūssancti est nihil timere p̄ deum Ad hoc facit idē. ij. Chor̄. iij. Ubi spūs domini ibi libertas. sed libertas non stat cum timore ſuili. igit̄ vbi spūs ibi nullus timor nisi dei. Et inde est q̄. s. apli et alij martires spūsctō repleti omnes timores regū p̄ncipum tyrānor̄ amore dei p nihilo h̄uerunt. Nonum signū est deſi
9 derium dissolutionis vt vicz hō ex vehemētia
D diuini amoris cupit dissolui et esse cū xp̄o. Nā spūssanctus animā suam quā replet sp sursum trahit ad locum suum. i. ad celum. qz facit eaz per amorem. i. desiderium sursum tēdere. Qd̄ pulcre declaret b. Aug⁹. xiij. ꝓfes. ptractans illud Sen̄. j. Spūs dñi ferebatur sup aq̄s ponderibus suis agūtur corpa inquit et petunt loca sua grauia deorsum vt lapis. leuia sursum. vt ignis. hec extra loca sua sunt inquieta. Sz qd̄ est pondus in corpibus est amor in spiritibus amor me⁹ pondus meū eo feror quocūq̄ feror dono tuo dñe accendimur et ferimur sursum inardescim⁹ et minus ascēdimus. ascensiones in corde igne tuo bono inardescim⁹ et sursum ferimur ad pacem hierusalem. hec Aug⁹. Ex quibus patet q̄ spiritussancrus leuat mentem ad desiderium supernorum. Qd̄ etiaz pulcre ostendit Richardus in prologo libri d̄ tri. Ad hoc christus ascendit in celum vt prouocaret et post se traheret desideriū nostrū xp̄s. ascendit et spūssanctus descendit. Ad hoc xp̄s

misit spm̃sctm̃ nobis vt spm̃ nostruz leuaret p̃ ipm. xp̃s ascendit corpe. nos ascẽdimus mẽte Ascensio itaq; illius fuit corpalis. nostra aũt spũalis. Ad quid em̃ ascensionis nr̃e doctorẽ atq; ductorem spm̃ exhibuit nisi qz ascensum nostrum interim spũalem esse voluit. hec richardus. et hoc quo ad pfectos. Secundo vẽtus habet impulsionẽ inq̃etam. Est em̃ mobilis et totus inq̃etus et hoc spũisancto cõpetit p effectum inq̃tum mẽtes mouet ad bonum. et non ꝓmittit q̃escere per ocium. Sic mouit corr Isa. qui ait. vij. c. Cõmotum est corr meũ sicut lignũ ante faciẽ vẽti. Et nota q̃ vẽtus est multiplicis effectus. qui etiã effectus cõuenit spũisancto

P Primo em̃ est maris exiccatiu⁹. Sed q̃d p mare nisi impius pctõr intelligitur. Isa. lvij. Cor impij quasi mare feruens qõ q̃escere non põt. hunc excitat spũssanctus ad pniam sicut patz de Maria magdalena que erat plena vij. peccatis mortalis que designãtur in septẽ demonibus. Mar. vl. Quã spũssanctus adeo ad penitentiã excitauit q̃ se ad pedes ih̃u humiliter pstrauit et veniam postulauit. Lu. vij. Ideo canitur de ipa. Flauit auster z fugauit aquilonez quãdo lauit corr marie ymber sanctispũs. Secundo ventus est pluuiaz̃ pductiu⁹. sic spũssãctus pducit pluuias lacrumaz̃. Sicut patz in Petro qui post trinã negationẽ exiens fleuit amare. Math. xxvj. Ideo dicit aplus ad Ro. viij. Qõ spũssanctus postulat p nobis gemitibus inenarrabilibus. qz ꝫm glo. facit postulare et gemere. vt patuit s̃. in themate. xxvj. A. Tertio ventus est ignis inflãmatiu⁹ et accensiuus. Sic spũssanctus inflãmat corda ad q̃ venit eaq; in diuino amore accendit. Sicut pbat b. Greg⁹. in ome. penth. hodie inquit spũssanctus repentino sonitu sup discipulos venit. mẽtesq; fideliũ in suo amore pmutauit et foris apparentibus linguis igneis intus facta sũt corda flãmantia. qz dum deũ in ignis visione suscipiunt p amorẽ suauiter arserunt. Iõ petẽdo ecclesia canit. Ueni sancte spũs re. t. c. fi. et t. a. in e. ig. accẽ. Tertio habet opationẽ fructuosam. Sunt em̃ xij. venti quoz q̃libet habz aliquid fertilitatis et vtilitatis in mũdo. ꝓpt qõ sicut dictum est supius. Uentus sedulus si perflauerit ipam terram ꝓstat q̃ fertilitas anno illo cõsequitur. Sic etiam si spũssanctus sua g̃tia pflauerit corda humana et terrea q̃ significantur p terrã. vt s̃. patuit. fiunt fertilia z fructuosa p. xij. fructus quos enumerat apls ad Gal. v. Fructꝰ aũt spũs est caritas gaudiũ pax pacia longanimitas benignitas bonitas manſuetudo fides modestia ꝓtinẽtia et castitas. hi xij. fructus quos spũssanctus facit in nob̃ p̃t ꝓgrue xij. ventis adaptari. Primus ventꝰ ör subsolanus q̃si sb̃ sole natus qz nascitur sb̃ torrida zona sub qua semp mouetur sol. z hoc cõpetit ꝓmo fructui spũssancti. s. caritati. q̃ nascitur sb̃ sole. i. spũsancto q̃vt canitur ör igneꝰ sol. vt in hymno. Jaz sol recedat igneꝰ. iõ dic̃ Augꝰ. in li. xiij. de tri. c. xvij. Deus spũs ẽ qui ꝓcedit ex deo cum datus fuerit homini accendit eum ad diligendum deum et ꝓximum z ipe dilectio est Unde em̃ habet homo vt diligat nisi ex deo. Idem Augꝰ. in eodem libro cõmendans caritatem dicit. Nullum est isto dono excellentius. solũ est qõ diuidit in filios regni et filios pditionis. Et sb̃dit. dantur et alia p spiritum munera sed sine caritate nihil prosunt. Et dicit magister li. xj. ꝓprietatum. Licet subsolanus a calida venit regione scilicet ab orie̅te. tamen ad nos contingit tempate. Sic quãuis caritas a spiritusancto procedit qui est amor increatus et immensus. tamen ipa que nobis infunditur est creata et limitata. quia quãdiu sumus in via posset semper augeri caritas intensius. Hic mouet q̃stionem magister. li. j. sententiaz̃ di. xvij. c. j. Queritur inquit Si caritas spũssanctus est cum ipa augeatur in homine et minuatur magis et minus per diuersa. tempora habeatur vtrum concedendum sit q̃ spiritussanctus augetur vel minuatur in homine et magis vel minus habeatur Et sb̃dit. his itaq; respondemus dicentes q̃ spũssanctus siue caritas penitus imutabilis est nec in se augetur vel minuitur. nec in se recipit magis vel minus. sed in hoie vel potius hoi augeꝫ vel minuitur et magis vel minꝰ datur vl hẽtur. Sed deus ör magnificari et exaltari in nob̃. qui tñ in se nec magnificatur nec exaltatur. Et declarat hoc per ps̃. lxiij. Accedat homo ad corr altum et exaltabitur deus non in se. sed in corde homis grandescit. Sic spũssanctus hominib⁹ datus amplius datur. i. augeꝫ et magis ac magis habeꝫ. et tñ imutabilis existit. Et infra. c. iij. dicit. Spũssanctus est caritas q̃ nõ bñti datur et in bñte augeꝫ et ꝓficit. imo vt verius et magis ꝓprie loquatur hõ in ea ꝓficit et deficit aliq̃n. et tũc ipa ör ꝓficere vel deficere q̃ tamẽ nec proficit nec deficit in se quia deus est et declarat hoc per Aug̃. ome. ix. super epl̃az Joh̃. q̃ dicit. probat se quisq; q̃tum in illo ꝓfecerit. caritas vel potiꝰ q̃tum ipe in caritate ꝓfecerit Nam si caritas deus est nec ꝓficit nec deficit. Sic ergo ör ꝓficere caritas quia tu in ea ꝓficis Secundus ventus ör vulturnus qui est a dextris sb̃solani vsus septentrionẽ. Et dicitur vulturnus eo q̃ alte tonat. Juxta illud Lucrecij poete. Alit tonans vulturnus z auster. Et hoc

cõpetit castitati que alte tonat adeo q̃ vix ab vno inter mille ſuatur et valde ſblimis est ad seruãdum. quia dicit Hiero in carne p̃t carnem viuere nõ est humanũ sed angelicũ. iõ dominus loquẽs de ipa ait Math̃. xix. Qui põt cape capiat. Et sicut ille vẽtus hẽt aeris hũorem desiccare. qz est vẽtus calidus et siccꝰ. sic castitas restringit humorẽ. i. lubricitatẽ cõcupiscẽtie carnalis. Tertius vẽtus a sinistris ſb solani v̊sus austr̃ v̊r eurus. et competit fidei. qz sicut iste vẽtus venit ab oriẽte. sic fides vẽit a xp̃o. de quo zacha. vj. Ecce vir oriẽs nomen eius. Et Lu. j. Uisitauit nos oriẽs ex alto. iste etiã ventꝰ generat nubes q̃ lucem solis obumbrant. qz per ipam fidẽ non oino claram et aptam. sed vmbraticã de deo cognitionẽ habemꝰ Juxta illud. j. Chor̃. xiij. Uidemꝰ nunc p speculum in enigmate. Quartus vẽtus p̃ncipalis
T v̊r fauoneus eo q̃ foueat ea que nascuntur in terra ſm Jſi. et hic cõpetit cõtinẽtie. quia caro nostra de terra sumpta fouetur et cõseruat in mũdicia et sctitate. Iste q̃dem vẽtus hiemẽ resoluit gramia flores q̃ pducit. Moraliter p hiemẽ significatur vno mõ abũdantia iniq̃tatꝭ Jux̃ illud Math̃. xxiij. Orate ne fuga vr̃a fiat in hieme. i. moriamini in abũdantia iniq̃tatis. Alio mõ est idem q̃ malicia Job̃. x. Facta sunt enceuia hierosolimis et hiems erat. i. malicia inter iudeos. hãc hiemẽ iniq̃tatis ventus cõtinẽtie resoluit et gramina v̊tutum pducit. quia dicit Fortunatus in ome. Est aũt custos omnis v̊tutis effectrix qz totius humane salutis ipa mũdicia mẽtis et corpis. Quintꝰ ventꝰ a dextris fauonij v̊sus austr̃ v̊r zephirus. qz gramina et flores eiꝰ flatu viuificãtur. zoe idẽ est q̃ vita et cõpetit gaudio q̃ vitam cõseruat et plongat. qõ testatur plato in fedrone. releuamen totiꝰ ſbstantie ipm est v̊tuosum gaudiũ et tempatum huius vite. Quia philaretꝰ i tractatu de natura morbor̃. Gaudiũ ſbtiliat spiritus et alleuiat ipm pectus. iste vẽtus pducit flores. qz animꝰ gaudens floridã facit etatem sed spũs tristis exiccat ossa. Prouerbio. xvij.
U Sextus vẽtus qui a sinistris fauonij est v̊sus aquilonem v̊r circius eo q̃ chorꝰ sit cõiunctus hic cõpetit patie per quã hõ in regno celorum chorꝰ angelor̃ cõiungitur. iuxta illud Math̃ v. Beati qui pſecutõnẽ patiũtur ppter iusticiã qm̃ ip. est reg. ce. ideo dixit abbas effrem patiens homo merebitur cõsortiũ angelor̃. in isto vento fiunt pluuie fulgura et tonitrua. Nam t purgat pluendo. illustrat fulgurãdo. et terret tonando. et hec omnia facit tribulatio aie si sit patiẽter tollerata. Nã p̃mo purgat. quia dicit Greg̃. Si quis plene appetit vicia vincere studeat humiliter purgationis flagella tollerare vt tanto plus ad iudicem mũdior veniat quãto nunc eius rubiginem ignis tribulationis purgat. Item illuminat. quia dicit amandus. li. j. c. xiij. q̃ tribulatio cõscientie cõfert serenitatẽ Et idem dicit ibidem. q̃ multi ppter tribulatõnem opera tenebr̃ abiecerunt. et armis lucis sunt induti. Septimus ventus p̃ncipalis a meridie veniens v̊r auster ab hauriẽdo. quia a quas haurit et pluuias fundit. et hic competit bonitati hominis que aquas gratiarum q̃s a deo hausit alijs abundanter cõmunicat t effundit. Juxta illud Prouerb̃. v. Deriuentur fõtes tui foras et aquas tuas in plateis diuide. Quia sicut auster gignit flumina et prebet aquas largas. Sic bonitas hominis gignit flumina scilicet spiritussancti dona. de quibꝰ Joban. vij. Flumina de ventre eius fluent. et prebet pluuias largas lacrimarum. Quia bonuz vt dicit Dioni. Est suuipsius diffusiuum. Octauus ventus qui est a dextris austri versus orientem dicitur affricus. eo q̃ in affrica frequenter p̃incipium accipit flandi. hic competit benignitati. Nam hic ventus est calidus. et est a dextris austri. In caloze designatur amoz. In dextra amoris rectitudo. ideo significat affricus verum amorem ad proximum. et talis amoz est qui benignum facit. quia dicit Señ. in li. de clemẽcia ad Neronem. Qui benignus est
X q̃ blandus fuerit cunctorum sibi hominum amiciciam acquirit. Nam dicitur benignus qui est bene ignitus scilicet amore bono igne amoris ad benefaciendum proximo. Nonus ventus qui procedit a sinistris austri versus occidentem dicitur nochus qui licet sit temporatꝰ tamen aliquando pestilentias inducit. et competit mansuetudini cuius est ira tempare et cohibere licet nihilominus etiam mansuetus prelatus zelo iusticie coactus percussiones et correctiones exercet cum digna seueritate. Unde Moyses qui erat mitissimus populi qui vitulum adorauerunt zelo iusticie accẽsus vno die quasi. xxiij. milia occidit de populo. vt habet Exod̃. xxxij. In hebreo habetur tria milia Sz aliqui concordant illud dicẽtes. q̃ in hebreo numerantur tantum illi qui erant in transgressione p̃incipatus et alios inducentes. Sz cuz istis fuerunt de alijs tot occisi q̃ numerus ad xxiij. ascendebat. vt dicit Nicolaus de lyra.
Decimus ventus qui est p̃incipalis veniens Y a septentrione vocatur aquilo qui aquas strin git et ligat et congruit longanimitati que ligatas et firmas tenet aq̃s gratiarum et virtutes in aia. qz lõganimitas est virtꝰ qua patiẽt vite eẽne p̃mium expectatur. Undecimus ventus

qui est a dextris aquilonis ór chorus quia circulum ventorum quasi claudit et ad se trahit. hic competit paci que omnes virtutes p appetitum sui ad se trahit. quia omnia pacem exoptant. Ideo dicit Aug⁹. li. xix. de tri. Et Dioni. c. ix. de diui. nomi. hec velut finis claudit circulum omnium virtutum et affectionũ anime. et ps. cxlvij. Qui posuit fines tuos pacẽ. Iste quidem ventus infrigidat. quia pax iracundie accẽsionem repmit. et ira cordi refrigeriũ tribuit. Duodecimus vẽtus qui ꝓcedit ab aquilone ór boreas ab iperboreis montibus a quibus flat. et hic competit modestie qz vent⁹ generat nihil q̃ cadens pulcritudinẽ habet. ſm illud Eccli. xliij. Pulcritudines candoris eius admirabitur oculus. Et modesta exteriorum motuum hominũ cõuersatio redditur pulcra et grata oculis intuentium videlicet quãdo aliquis exteriores mores suos siue motus moderatur ſm continentiã suam et negociorum et locorum et aliarum personarꝝ. de hac dic Ambro. li. j. de officijs. Hec est pulcritudo viuẽdi bene continentiam cuicunqz sexui et psone reddere hic ordo gestorum optimus. hic ornatus ad omnium actionem accomodus. Ex istis duodecim virtutibus aut fructibus cognoscit quilibet homo an venit ad se spũssanctus.

De eodem Sermo. ij.

Sic deus dilexit mundum. vt filium suum vnigenitum daret. Joh. iij. magister li. xv. ꝓprietatum dicit de quibusdam insulis q in hybernia est quedam insula in qua homines non moriuntur. sed nimio senio affecti vt moriantur extra insulam deferũtur. Et forte causa illius est bonitas aeris et nutrimenti. quia ibi non est serpens nec rana nec aranea venenosa que inficere possunt aerem. sed tota terra adeo contraria est veneno. vt terra inde lata et sup serpentes aspersa eos punit et occidit. et si buffones in hybernia deferãtur statim moriuntur. Spũaliter p hanc insulã intelligitur patria celestis in qua nullus ibi existens ꝑt mori. Quia Apoca. xxj. Neqz mors erit ibi. sed ibi erit vita eterna. qđ testat Aug⁹. li. soli. Ibi est eterna refectio. perpetua dilectio. iocunda possessio. trãquillitas sine labore. letitia sine merore. dies sine nocte. vita sine morte. Et Bern. in li. đ cõditione humane miserie loquẽs de illa patria dicit. q ibi est summũ bonũ. summa felicitas. summa iocunditas. vera libertas. pfecta caritas. eterna securitas. et secura eternitas. vsus Est ibi pax pietas bonitas lux vtus honestas Gaudia letitia dulcedo vita phennis. hec bn. Ecce q in celi patria nõ est mors sed vita ꝑpetua. Sed quia hõ peccauit aliter nisi xp̃us moreretur redimi non potuit. Sicut dicit Ansel. in li. Cur deus hõ. sup illud. Si non ꝑt trãsire calix nisi bibã illum. Non inqt potuit transire calicem nisi biberet. nõ qz mortẽ vitare neꝙuerat Sz qz aliter mũdus saluari nõ posset. Cũ autẽ xp̃s in celesti pria. p hoie mori nõ potuit. iõ ex eam p paternã dilectionẽ et suũ infinituz amorem delatus fuit in hũc mundũ vt satisfaceret morientẽdo. iõ dicit. b. Bern. vbi s. Filius cũ eẽt in synu pris a regalib⁹ sedib⁹ p aia hois descendit. vt eam a ptate diaboli liberaret. et de hoc dicunt vba hec euãgelij. Sic de⁹ dilexit mũdũ in q̃bus duo tãguntur. ꝓmo dilectõ pr̃nat ibi. sic de⁹ di. mõm. scõo missio filialis ibi. vt filiũ suũ vnige. da. Circa qđ nota q oipotens de⁹ suaz dilectionẽ ad nos oñdit in multis. ꝓmo q̃dem in hoc q ꝑuenit tarditatẽ nr̃e beniuolẽtie. iuxta illđ j. Joh. iiij. in hoc apparuit caritas dei i nob qm̃ filiũ suũ vnigenitũ misit de⁹ in mõm. vt viuamus p ipm. In hoc est caritas non q̃si nos dilexim⁹ deũ. sed qm̃ ipe ꝓor dilexit nos. et misit filium suũ ꝓpiciationẽ p pctis. Et qz ipe ꝓor dilexit. dicit bn. q dulcis deus est ꝑm⁹ i accessu et vltim⁹ in recessu. Et iõ cõuenienter cor humanũ exigit sibi dari. Jux illud ꝓuerb. xiij. Prebe fili mi cor tuũ m̃i. Sic em ipe ꝓmus est i accessu ꝑueniẽdo volũtatẽ vt ad deũ cõuertar et vltimus in recessu. Quia ꝑm⁹ natura z causalitate hõ recedit a deo p pctm̃ et de⁹ euz relinquit sbtrahẽdo gr̃am. Ita cor humanũ ꝑmũ ẽ inter ptes corpis qđ viuificar et vltimũ qđ moritur. In cui⁹ figura ór Exod. xiij. Sctifica mi omne ꝑmogenitum id est cor humanum quod inter membra humana primogenitum dicitur Et hoc est qđ ꝓcipitur Mat. xxij. Diliges dominum deum tuũ ex toto corde tuo. Et ór notanter Prouerb. xxiij. fili mi ꝑbe mihi cor tuũ Ubi nota q deus exigit sibi cor humanũ dari tripliciter. Primovult q prebeas sibi cor tuũ liberaliter non q mutues nec q vendas. quia hoc non liberaliter esset. Illi enim sibi mutuant qui sibi seruiunt pro temporali prosperitate consequenda. et quando eius sbtrahitur ꝓsperitas subtrahunt cor suum. Sicut ille de quo dauid in ps. xlviij. Confitebitur tibi cum bene eceris ei. Illi autem vendunt qui diligũt eum pro mercede. qui tantum de deo cogitant q̃tum iam de beneficijs ab ipso se percepisse cognoscunt. Primi enim mutuant sub specie futuri cõmodi. Secundi autem vendunt p mercede accepta. de quib⁹ dicitur Isa. xxix. pplus

Feria scda Penthecostes

iste ore suo et labijs suis glorificat me. cor aũt eorum longe est a me. Sed illi cor suum donãt deo qui meram dei bonitatem et beneficia spiritualia cogitantes. necnon z amore patrie celestis cor suum custodiunt. et regendum in manibus dei ponunt. et illud exigit sibi dari dicẽs prebe fili mi mihi cor tuum. q. d. Fili mi p creationem. prebe per donationem. cor per dilectionem. tuum per compassionem. mihi per deuotionem. Secundo vult deus vt des sibi cor tuum integraliter. Juxta illud prius allegatum. Diliges dominum deum tuum ex toto corde tuo. et ex tota anima tua etc. Est eñ deus sicut homo zelotipus qui non dimittit vxori sue alios diligere. Juxta illud Exo. xxxiiij. Noli adorare deum alienum. dominus enim zelotes nomen eius. dominus eñ emulator. Nec mirum si cor requirit. quia ipse solus nos redemit. Auis generosa cum diu volauerit se fatigando z predaz ceperit merito cor prede sue requirit. xps eñ generosus ille falco pro te preda sua capiẽda volauit de celo in vterum virginis. de virginis vtero in patibulũ. de patibulo ad infernuz de inferno ad mundum. de mundo ad celuz. et ideo merito vendicat sibi cor tuum. Parare g debemus ei cor nostruz sicut aui predali paratur cor prede sue. Primo extrahitur lauaf cõprimitur et in parte discinditur. Sic moraliter extrahitur cor nostrum per peccatorum occultorum recordationem. Juxta illud ps. lxj. Effundite cor ã illo corda vra. lauetur p lacrimarum super infusionem. Hiere. iiij. Laua a malicia cor tuum vt salua fias. Comꝑmatur p cõtritionem. qua cor contritum et humiliatũ deus non despiciet Et sanguis id est peccatuz exprimatur per confessionem. facyt de corde tuo exeant cogitationes male. s. furta et adulteria et alia que narrãtur a saluatore. Math. xv. et tandem descindatur per penosam satisfactionem. et tunc debet sibi dari per deuotionẽ. Sicut ipe dominus petit. Johe. ij. Conuertimini ad me in toto corde vestro. Tertio vult deus vt des sibi cor tuuz ꝑpetualiter. Solent enim homines quando volunt simpliciter et perpetue aliquid dari alicui. facere sibi cartam bene scriptam et postea illam signant sigillo. et tandem ponũt eum in possessionem. et tenet. z tũc de dono suo ꝑpetuo est securus. Sic et nos facimus. ꝺo cartam de corde nro scribendo in illo mandata ac precepta sua. Juxta illud Prouerb. vij. Scribe illam videlicet legem in tabulis cordis tui. et itez sicut canit. Audi isrl pre cepta domini et ea in corde tuo quasi in libro scribe. Et postea signetur sigillo humanitatis scilicet xpi quod sculptum fuit in multis locis et litteris in passione hoc applicemus per deuotam contẽplationem menti nostre memoriã illius passionis. et hoc deuote cõmemorando. iuxta illud Cant. viij. Pone me sicut signaculum super cor tuum. et tunc pone in scrinio. i. mente vt per gratiam illic habitare dignetur. Sicut optauit apostolus ad Ephe. iij. Det de us vob ſm diuitias glorie sue virtutem corroborari per spm in interiori homine xpm inhabitare per fidem in cordibus vestris. Secũdo ostendit nobis deus suam dilectionem in hoc q abluit feditatem ingrate conscientie. deleuit eñ peccatum originale et actuale. Originale deleuit peccatum per proprij sanguinis effusionem. Sed delet peccatum actuale per sacramentalem penitentie lotionem. et hoc est q nobis cõmemorat Joh. Apoca. j. Dilexit nos et lauit nos in sanguine suo Sanguis eñ significat amorem. ideo et sanguinee complexionesf sunt naturaliter amatiue z iuuenes sunt magis amatiui q senes, ꝓpter sanguinis effusionẽ ampliorem. Narrat Hiero. contra Jouinianuz li. j. allegans xenosontem hic scripsisse de infantia cyri maioris. Scribit eñ Hiero. xenofon. occiso ab tridatoviro quem penthear vxor miro dilexerat collocasse se iuxta corpus lacerũ et confosso pectore sanguinem suuz mariti vulneribus infudisse. Isto modo moraliter anime deuote sponse fideles xpi videãt contemplando maritum suum occisum non casualiter. sed ꝓ eorum amore defunctum. sponte collocent ergo se iuxta corpus lacerum crucifixi. et illud tam voluntate q intellectu quasi duobus brachijs amplectentur. Confodeant pectus suuz gladio doloris contritionis et compassiõis vt inde sanguis amoris erũpat et in vulnera saluatoris erũpat. vt dicit Hol. lec. clxxxiiij. Hic incidit questio cum dicit apostolus. Sine sanguinis effusione non fit remissio peccatoꝝ. ad Hebre. vij. Et quia xps ex vera dilectione sanguinem suum totalem effudit. et quare tũc peccatum originale in posteris non fuit remissum. Et sic etiam querit archidiaconus in rosario super decretum. Quare venia ꝑstita ade et eue de peccato remansit originale in posteris ex quo damnantur eternaliter pena damni. Et respondet q ex peccato priorum parentum fuit caro corrupta et illã carnis corruptionẽ trãsmiserunt in posteros et quotidie transmittunt patres in filios vt j. q. iiij. Jam itaqꝫ. Uñ cum originale nascitur et trahitur ex cõmuniõe animi ad carnem corruptam cum illa corruptio sublata non fuerit nec originale. Tertio deus ostendit ad nos suam dilectionem in hoc q superat quantitatem nostre sufficiẽtie. plura eñ

tribuit q̄ perfecte intelligere vel desiderare sci amus nec sufficimus suum amorem recōpen sare. propter quod apostolus vocat caritatez eius nimiam dicens. propter nimiam caritatē suam qua dilexit nos. Sicut eñ dicit Crisō. de reparatione lapsi nemo amicoꝝ carnalium eti am si sit in hoc supra modum insaniens ita ex ardescere pōt in amorem dilecte sue sicut deus effunditur in amorem animarum nostrarum.

F Est notandum q̄ quatuor defectus in dilectio ne hominum cōtingit repire a quibus amor di uinus totaliter est alienus. Sūt enim aliq̄ qui licet amentur non tamen reamant amato res. sicut sunt ingrati. Econtra diligit illos de us qui ip̄m amant. Juxta illud Prouerb. viij. Ego diligentes me diligo. Sunt qui diligunt. Sed ppter propriam vtilitatem. indigent eñ beneficijs amicorum. et si non indigerent eos non amarent. de quorum amicicia dicit Sene. in quadam epistola negociatio est amicicia q̄ ad cōmodum attendit. Et ſm Aris. viij. ethic. Cum sit amicicia ppter vtile ppter delectabi le propter honestum. Diligentes propter vtile sunt mimi amici inter omnes. hoc etiam plāgit Ouidius li. ij. de ponte. Sit tibi turpe quidem sed si mō vera fatemur. vulgus amicicias vti le probat. Per oppositum autem deus non di ligit nos ppter suam vtilitatez. qui nostris nō indiget. teste dauid in ps. xv. Bonoꝝ meorum non indiges. Sed diligit nos ad fructum nr̄m Juxta illud ad Ephesi. j. Gratificauit nos. i. gratos nos sibi fecit in suo filio. Juxta illud Ozee. xiiij. Sanabo cōtritiones eorum dili gam eos spontanee. Tertio sunt qui diligunt homines. sed non nisi in p speritate et felicita te. et de quolibet illorum verificatur illō Boe cij. ij. de conso. Quem amicum felicitas in ini micum infortunium facit. vnde dixit quidaz ex emplo didici q̄ p speritas amici res amplectā tur non nos. sed nostra sequuntur. Et alius di xit. Non sunt persone sed prosperitatis amici. Quos fortuna tenet dulcis aduersa fugat. per oppositum deus est qui maxime diligit. tūc q̄n homo a mundo deseritur et a malis hominib⁹ agitatur. Quia dicit per ps. ix. Cum ipso sum in tribulatione.. Jdeo consulit hoc Aug⁹. cui libet homini vt deum amicum pre alijs diligat dicens. Elige illum amicum pre omnibus ami cis tuis. qui cum omnia sbtracta fuerint. tibi soli fidem seruabit in die sepulture tue. cum a mici tui recedent a te ille non relinquit te. Sed tuebitur te a rugientibus p̄paratis ad escam t producit ad ignotam regionem atq̄ ad plate as celestis hierusalem vbi collocabit te cū angelis ante faciem sue maiestatis. vbi est cumu lus felicitatis supereminēs gloria abundans. leticia et omnia bona. Quarto in mundanis a micis inuenitur defectus. quia multi diligūt vi uentem sed mortuum odiunt et persequuntur. cuiusmodi sunt filij vxor seruus et executor. cū enim fuerit defunctus tunc illi qui eum de bōis suis iuuare deberent. spoliant et depredantur et sibi appropriant q̄cq̄d p̄nt. Unde metrice di citur. Post mortis morsum vertit dilectio dor sum. Finita vita finit et amor ita. Jdeo mortui conqueruntur p̄cipaliter de tribus. Primo de malis executoribus quorum q̄dam legata B diminuunt et defalcant. Quidam differunt et plongant. Quidam totaliter aufferunt vt vsi bus suis appropriāt et permittunt miseros spi ritus eiulare et clamare in purgatorio. dū ipsi tripudiant et cantant in conuiuio ecce qualis dilectio ipsorum ad mortuos. ideo possunt di cere illud Isa. xxviij. Posuimus mendacium spem nostram. Similiter illud Treñ. iij. Peri it spes mea et finis meus. Secundo conquerū tur de peruersis sacerdotibus qui defuncti no cent tripliciter. primo eos defraudant debitis orōnibus. secundo abutuntur eorum legatis t oblationibus. tertio male viuendo faciunt se i dignos dei et sanctorum exauditionibus. Joh ix. Scimus q̄n deus peccatores non exaudit Sed si quis dei cultor est et eius voluntatez fa cit hunc exaudit. vnde isti possunt dicere Isa. xx. Neccine erat spes nostra ad quos confu gimus in auxilium vt liberarent. quasi dicerz sed non liberant. Tertio conquerūtur de igra tis heredibus qui eorum bona per labores et tedia quesita iam occupant in iocunditate. fili is fratribus vxoribus filiabus consanguineis et extraneis assignatis qui oms illos obliuiōi tradiderunt ac si eorum bona nunq̄ vidissent quorum aliqui bona parentum expēdunt in lo xurijs. aliqui ea mutuant pro vsuris. Sed vili oribus et de minimis dant forte vnum frustuz vir nigri panis ad magis semel in ebdomada Aliqui sunt pessimi qui nec eos habent in mēo ria. vnde de defunctis sic dolentibus deceptis exponi potest illud Zach. ix. Dolebas nimis acharon q̄n confusa est spes eius. Acharon in terp̄tatur tribulatio spiritus et significat spūs in purgatorio existentes quorum spes quā ha buerunt de amicis confusa est. Sed per oppo situm deus facit qui satis diligit viatorem duz viuit. Sed longe amplius post mortem. Joh. xiij. Cum dilexisset suos qui erant in mundo in finem id est in perpetuum dilexit eos. Hiere. x xxj. In caritate perpetua dilexi te. Et ideo vt inquit ps. xxxix. Beatus vir cuius est nomen domini spes eius et non respexit inuanitates

et insanias falsas. Et iterum Ecc̃i. xxxj. Beatus vir qui ñ sperauit in thezauris pecunie. videlicet quos per manus amicorum relinqueret post mortem dispgendos. sed sperauit ĩ deum qui eum in tribulatione liberauit et nõ dereliquit. Quarto ostendit deus dilectionem suam in hoc ꝙ nobis tempat voluptatem plurime affluentie vnde. ij. Thessa. ij. Dilexit nos et dedit consolationem eternam que et q̃ta sit sancti exp̃mere nituntur et non possunt. Aug⁹ de moribus ecclesie. Quanta inquit est pulcritudo iusticie. tanta est iocunditas leticie et lucis. hoc est ĩmutabilis veritatis atq; sapientie vt etiam si non liceret in ea manere ampli⁹ q̃ vnius diei hora. ꝓpter hoc solum ĩnumerabiles ãni h⁹ vite pleni delicijs et circumfluentia bonoꝝ tempalium recte meritoq; contemnerent̃. Et Cris̃. de reparatione lapsi. Et continue inquit oportet tormenta p̃ferre si ip̃az gehennam paruo tempore tollerarẽ, ꝓ eo vt xp̃m possem⁹ videre in gloria venientẽ numero sanctorum sociari. Nonne erat dignum pati om̃e qd̃ est triste mõ. vt tanti boni tanteq; glorie ꝑticipes haberemus. quasi diceret. sic. ad quaz gloriam perducat.

Feria tertia Pentheco.
Sermo primus.

Spiritus tu⁹ bonus deducet me in terrã rectã ps̃. cxlij. Pli. in spe. natu. li. viij. c. v. Si elephas hominem errãtem sibi obuiuz viderit in solitudine p̃mum ne ip̃m terreat aliquantulum de via se subtrahit et tunc gradum figit et paulatim ip̃m p̃cedens viam ei ostendit. et si draco ei occurrerit pro homine defendendo cum eo pugnat et viriliter se opponit. et hoc potissimum dicitur facere quãdo habet iuuenes. timet em̃ ꝙ homo querat fetus suos. et ideo se de homine p̃mo expedire desiderat. vt sic securius possit filios suos. et eo cautius custodire. Moraliter per elephantem quod ẽ animal magnum intellige prelatum qui est magnus in dignitate. quia dicit Innocen. tertius de maio. et obedientia. ad Constantinum imperatorem. c. Solite. Quanta inter solem et lunam tanta int̃ pontifices ⁊ reges differentia cognoscatur. vbi dicit glo. Cum terra sit septies maior luna. sol autem occies maior terra. restat vt pontificalis dignitas quadragesies septies sit maior regali dignitate. In qua glo. laurencij notatur maioritas prelatorum. Isti enim prelati si viderint errare homines in solitudine huius mundi. debent eos benigna monitione precedere. et in viam rectam reuocare vel eis viam veritatis ostendere. Quia dicit Inno. di. lxxxiij. c. error. Error cui non resistitur approbatur. et veritas cum mĩme desensatur opprimitur. Sed spiritualiter per elephantem sb̃audi spiritum sanctum propter proprietates eius. Est enim elephas animal valde benignnm. quia caret felle vt dicit Aris. ita spiritussanctus est benignus. Sap̃. j. Spiritus sapientie benignus est. Nam licet in p̃ncipio nobis cum quodam terrore appareat. tñ statim postvel in eodem momento nobis suam presentiam spiritu benignitatis atq; lenitatis contẽperat. Sicut figuratum est Hester. xv. Qd̃ hester cuncta ingressa per ordinem ostia vbi ille sedebat in solio regni indutus vestibus regijs auro fulgens. eratq; terribilis aspectu. cunq; eleuasset rex faciem et ardentibus oculis furorem pectoris indicasset regina hoc videns corruit in palorem colore mutato lassuz super ancillam caput inclinauit. Conuertitq; deus spiritum regis in masuetudinem et festinans exiliuit de solio et sustentans eam vlnis suis blãdiebatur ei. Tunc illa ait vidi te domine quasi angeluz dei et conturbatum est cor meum pre timore glorie tue. Ac rex consolabatur eam. ꝑ reginam hanc potest intelligi quelibet fidelis auima spiritussancti consolationem postulans que in p̃ncipio suevisionis pre timore diuinitatis glorie aliqno terrore concutitur. Sz mox blanda lenitate diuinitus consolatur et immutatur in elephantez qui a via se sb̃trahit ne hominem terreat. Et sicut elephas precedit hominem et viam ei ostendit. Sic et spiritussanctus sua benignitate nos p̃cedit et viam salutis ostendit. Nam siguatur per columnam nubis que precessit filios israel in deserto. de q̃ Nee ix. Columna nubis non defuit eis ꝑ dies vt duceret eos in viaz. Et ñ solũ precedendo nos viam veritatis demonstrat. Sed etiam more elephãtis ꝯtra draconẽ ĩfernalez ꝓ nob̃ pugnat quia non est alius qui pugnat ꝓ nobis nisi tu deus noster. vt canitur. Et ideo quilibet xp̃ianus dicere potest ad deum patrem. Spiritus tuus bonus deducet me in terram rectam. In quibus verbis duo tangit. Primo spiritussancti bonitatem ibi. Spiritus tuus bonus. Secundo eiusdem spiritussancti vtilitatem ibi. deducet me in teram. Quo ad p̃mum est notandum. bonitas spiritussancti apparet in multis. Primo ex aĩme viuificatione. quia absq; spiritusancto anima viuere non potest etiaz ad momentum sicut nec sine anima viuere potest cor nostrum. Qd̃ autem spiritussanctus viuificet

spūaliter ostendit. Ezech̄. xxxvij. vbi legitur q̄ spūs eduxit Ezechielem in medio campi plenum ossibus mortuoꝝ et erant sicca vehementer. et dixit ei. fili hominis putasne viuent ossa ista. Et subditur. Ecce ego mittam in vos spiritum et viuetis et dabo super vos neruos. ꝛ succrescere faciam supervos carnes. et ego extendam super vos cutem et dabo vobis spiritum et viuetis. et factus est sonitus pphetante Ezechiele et ecce cōmotio et accesserūt ossa ad ossa vnumquodq; ad iuncturā suam et sup ea nerui et carnes et ascenderūt et extensa ē in eis cutis et spūs non habebant. Et dixit dominus ad Ezechielem vaticinare et dices ad spiritum a quatuor vētis veni spūs et insuffla super interfectos istos et reuiuiscant et ingressus est in ea spūs et vixerunt. Moraliter hic tanguntur aliqua necessaria vt spūaliter animavificetur. Primum est tribulatio et afflictio q̄ ēmittit spūssanctus. et hoc tangitur cum dicit̄. dabo super vos neruos. vbi per neruos intelligit tribulationes. Juxta illud. ij. Paral. xvj. et Hiere. xx. Jussit eum mitti in neruum. i. i duram tribulationem vel afflictionem. et hec iuuat ad viuificationem animaꝝ. sicut pulcre dclarat deuotus Amandus in ho. sa. li. j. c. xiij O q̄ innumeri somno peccatoꝝ pfundissimo obdormierunt et morte spūali perierunt. quos infelix obsorbuerat iniqtas qui adueniēte gratia diuine correctioni s velut de somno graui ac mortis imperio excitati vitam in melius cōmutauerunt. Secundum est corporalis corruptio et hec tangitur cum addit. et succrescere faciam sup vos carnes. vbi per carnes intelliguntur corruptiones carnales. que etiā faciūt adviuificationem animaꝝ. Cum em̄ hō peccator cogitat se moriturū et corpus suū a vermibus corrupturū a peccato qđ morte anime infert vtiq; resurget. Juxta illud q̄ dicit Ber. in floribus. Si non timor dei saltē metus mortis tue doloriq; gehenne retrahit a delicto. iō dicit Sapiens Eccl̄i. vij. Memorare nouissima tua et in eternum non peccabis Tertium est vtutum induitio. et hec tangitur cum dicitur. Et ego extendam in vobis cutem. vbi per cutē intelligit qualibet vtutem. quia sicut corpora ornant cutes. sic et virtutes ornant animas vt dicatur de qualibet anima vtutibus induta vl ornata. illud. ps. xliij. Astitit regina a dextris tuis in ve. deau. circum. vari. i. virtutum multiplicate. Et cum hec tria habuit vestra anima videlicet neruos tribulationis. carnes corpalis corruptionis. et cutem vtualis induitionis. tunc datur spūs ei vt spūaliter viuat. Et nota spūssanctus datus anime quatuor in ea facit. que facit anima corpori. Primo enim anima pservat corpis decorem. qz videmus q̄ sine anima corpus est palidum nigz et difforme. Sic anima non habet decorē consciētie nec colorem cōuersationis sancte et honeste sine gratia spūssancti. Sed per eius aduentū renouatur ꝛ ornatur. ideo petit dauid in ps. ciij Emitte spūm tuum et creabūtur. et renouab faciem terre. i. hominis terreni. cuius facies potest dici anima ad imaginem dei facta. imo verius creata. Secundo anima nutrit naturalez calorem quia q̄diu est in nobis anima nostra tam diu est calor ibi Sed anima recedente corpus frigescit. Jta spūssantus nutrit in nob calorem diuine caritatis. Juxta illud ad Roma. v. Caritas dei diffusa est in cordibus nostris per spiritumsanctum qui datus est nob. Tertio anima confortat virtutem corporalem. qz sine anima sbsistere corpus nequaq̄ potest. sic et spūssanctus confortat infirmitatem nostrā. Quarto corpus sine anima motu caret. Sic anima sine spiritusancto nec moueri in virtutibus potest nec eas operari. Sed aduenīēte spiritusancto exibit homo de virtute in virtutem donec videbit deum deorum in syon. Jdeo ps̄ lxxxiij. dicit dominus. dabit benignitatem id est bonam ignitatem siue spiritumsctm̄ et terra nostra dabit fructum suum. Secundo appparet bonitas spiritussancti ex sua ꝓsolatione. Et hec fit tripliciter. Primo temptationem mitigando quia si spūssanctus non fuisset cū martiribus et temptationes eoꝝ penales mitigasset. nullus ipōrum tantam penam sustinere potuisset. sed in temptatione defecissēt. Sed ille erat cum eis qui ait. Isa. xliij. Cum transieris per aquas tecum ero et flumina non operient te. cum ambulaueris in igne non comburetis Sicut patet de tribus pueris. Danie. iij. et de multis alijs martiribus qui licet in igne aīas deo reddiderunt. corpora tamen ipōrum inusta permanserunt. Secundo spūssanctus consolatur vtutem temptationib⁹ resistendi tribuendo. Quia. j. Thoꝝ. x. dicit. fidelis deus qui non patietur vos temptari. super illud quod potestis. Sed faciet cum temptatiōe p̄uentuz vt possitis sustinere. i. temptationibus p̄ualere Et Aug⁹. super ps̄. diabol⁹ inqt plerunq; vult nocere. Sed non potest quia potestas eius est sb potestate dei. Nam si tantum posset nocere q̄tum vellet. nec aliquis iustorum remaneret. Cui concordat illud Jsi. de sum. bo. Non amplius temptat electos diabolus nisi q̄diu voluntas dei permittit. Jdeo dixit xps discipulis suis Lu. vl. Sedete in ciuitate donec induami virtute ex alto scilicet ex aduētu spiritussancti

Spūs S. consolat tripliciter suos.

Feria tercia penthecostes

Tertio consolatur spūssanctus dulcedinem infundendo. quia Eccī. xxiiij. ōr. Spūs meus super mel dulcis. Et Sap. xij. O q̄ suauis et bonus est domine spūs tuus in nobis. Si q̄s hāc dulcedinem semel gustauerit de dulcedine mūdi non curabit. Juxta illud Greg. Gustato spiritu desipit omnis caro. Jdeo dicit Bern. quē non temptabit dulcedo illa que mortem facit dulcissimā. Et Rich. de san. vic. Quod est cor tā lapideum vel durum q̄ diuina p̄sentia benignitate non emolliat et sua dulcedine non alliciat. Tertio bonitas spūssancti ē ex gratie in
M fusione quia ipse est torrens inebriās electos suos plenitudine gratie. Sicut patet de apostolis quos adeo adimpleuit sua gratia vt a iudeis musto pleni putarētur. Act. ij. et hoc p̄e dixit dauid ps. xxxv. Jnebriabunt ab vbertate domus tue et torrente voluptatis tue potabis eos. Qō exponit Ambro. dicens. Domus hec ecclesia est vbertatis dom⁹. redundantia gratiaꝝ torrens voluptatis spūssanctus. quasi diceret. hi qui sunt in ecclesia dei inebriātur exvbertate gratiarum et spūssanct⁹ potat eos torrente voluptatis. Et sb̄dit Ambro. cessauit hic torrens in populo iudeorum quia erat illa plebs fide arida sterilis operibus captiua peccatis. Quod eñ flueret non bibentibus. Sed contaminātibus sacros meatus cum ipm fontem negarent. Torrens ille istis cessauit vt nobis abundaret et sitim humane captiuitatis auerteret. sicut torrens in austro. Et sb̄dit. hic est ille torrens voluptatis quez in Gen. legim⁹ fontem qui inundat paradisum et diuidit̄ in q̄tuor flumina que circūeunt totam terram. Ex hoc etiam fonte v̄tutes p̄fluunt spūales. prudentia. tempātia. fortitudo. et iusticia. Bonus fons gratie et splendoris eiusdem atq; nature Cuius et illud flumen est. de quo in ps. xlvij. dicit Fluminis impet⁹ letificat ciuitatem dei. hec Ambro. De hoc fonte spūssancti exquo haurimus aquas gratiaꝝ dicit ps. xlj. Quemadmodum desiderat ceruus ad fontes aquarum. ita desiderat ad te anima mea deus. ad hunc fontem debet q̄libet nostrum currere. quasi ceru⁹ non sitiens venena serpentum. sed viuaz aquā gratiarum. qua mentis intīna inundantur. peccata lauantur. et occultorum errores mundātur. Quarto apparet bonitas spūssancti ex g̃
O tie sb̄tractione. Sicut eñ ex bonitate sua nobis gratiam infundit. sic ex eadez bonitate nobis gratiam interdum sb̄trahit. et hoc facit p̄pter multas causas. Prima vt p̄opria cōfidētia euitetur. Si eñ homo semper haberet gratiam spūssancti posset de sua sanctitate confidere. z se cum nihil sit aliquid esse reputare cū dicat ps. viij. Quid est homo q̄ memor es ei⁹ aut filius hominis quia reputas eum. quasi diceret. nihil est nisi cinis et puluis. Qui ergo reputat se aliq̄d esse cuz nihil sit seipm seducit. iō sancti et electi homines q̄to perfectiores sunt tanto humiliores existunt. Sicut abrahaz qui dixit Gen. xviij. Loquar ad dominuz cum sim cinis et puluis. Et sanctus Paulus qui ait. j. Thoz. xv. Gra ei⁹ in me vacua non fuit. i. carens bonis operibus. postea dixit se p̄mum inter peccatores. j. Thim. j. xp̄s ihs venit i hūc mundum peccatores saluos facere quoz p̄imus ego sum. intellige inter illos qui de peccato ad gratiam reuocantur. quia hec reuocatō fuit in paulovalde mirabilis. p̄pter quod ecclesia eam solennisat. et sic li p̄mus excellentiam notat vocatiōis. Et similiter legitur de btō frācisco qui dixit se esse maximum peccatorem totius mūdi. et hoc ꝓtigit ex eo q̄ q̄to seipos recognoscunt. tanto magis se indignos deprehenduut. iuxta illō Greg. iij. mo. Sancti viri quo altius apud deum v̄tute dignitatis p̄ficiunt eo sb̄tilius se indignos esse deprehendunt. quia dū p̄pinqui luci fiunt quicquid eos in seipis latebat inueniunt. ne ergo bonus homo cadat in spūalem superbiam que aliquando peioz est et magis nociua q̄ secularis pompa. ideo deus aliquando subtrahit sibi gratiam spūalēq; cōsolationem. Et etiam ne homo credat a seipo habere illam gratiam vel ex meritis suis. Sed vt ꝓgnoscat q̄ illa gratia detur sibi ex sola spiritussancti bonitate et liberalitate et non p̄opter sua merita. Nam minimam guttam bonitatis dei non possumus mereri a nobismetipsis. Secunda causa vt homo comprobet. vult eñ spūssanctus interdum gratiam sb̄trahere ab homīe volens eum probare vtrum velit abire et consolationem a creaturis querere quando consolationem non potest ab eo habere. sicut ꝓbat sponsus fidem et dilectionem sue spōse. verbi gratia. vt mercator simularet se ire ad nundinas et abscōderet se in domo volens videre que vxor faciat eo absente vel quid loqui de eo velit. vel si de recessu eius doleret vel de reditu gauderz. Sic spūssanctus aliquādo tardat venire cum dulcedine gratie sue vt sic p̄obet constantiam fidelis anime an velit aliū virum accipere eo absente vel velit se p̄pter eum ab adulterio spūali continere. i. an velit consolationem alienam a creaturis querere vel si velit libenter sine consolatione esse vel vtrum velit firmiter stare et non ab eo recedere. Si autem querit anima consolationem a creaturis post q̄ diuinā amisit facit sicut mulier que absente viro p̄opzio ad alium se transfert. iō dz

Spūs s. interdū se subtrahit a suis. Cur?

facere sicut turtur. de quo dicit Phisologus. Turtur inane nescit amare. amisso nanq; pare non vult habere parem sed semper gemit. Sic et homo gratia et consolatione spiritussancti ꝑuatus debet semper gemere donec redeat sp expectare. Tertia causa vt homo in timore cõ firmetur. timere eñ debet ne forte sponsum su um scilicet christum vel spiritũscñ offenderit per aliquam causam vel negligentiaz ꝓpter quã ei consolationem spiritualem ſbtrahat. ſz tamen ille timor debet esse moderatus ne de speret. debet eñ timor esse filialis non seruilis sicut puer timet patrem et tamen cum hocip̃m diligit. vnde dicit beatus Gregorius sup cañ. sponsus quandoq; abscondit se ab animavt ar dentius eum econuerso querat et duz ĩuenerit econuerso diligentius et cautius eum custodi at. Quarta causa ne homo nimium destrueretur. quia si semper haberet illam gratiam vel dulcedinem spũalem semper vellet orare ieiu nare vigilare et alios labores facere. quia q̃c quid in tali gratia faceret. semper sibi dulce et delectabile esset. et sic se homo destrueret vt er go hominis obsequiũ sit rõnabile. de⁹ aliquan do ſbtrahit homini dulcedinem gratie ne nimi um debilitetur. Sunt enim aliqui in principio adeo feruentes q; nimium destruunt se et faci unt sibi capita debilia et fatua q; postea nl̃ pos sunt. Et de illis necesse est vt aliquando gratia ſbtrabetur. Quinta causa ne ꝓximus contem natur. Sunt eñ aliqui quando deus eis facit aliquam gratiam statim iudicant et despiciũt alios. qui si forte haberent illam gratiam plus facerent q̃ ipsi. Sed talibus minus perfectis deberent compati. Quia ſm Grego. vera iusti cia compassionem habet. Sexta causa vt hõ ñ tedietur. Sunt enim aliqui qui data gratia nõ vtuntur ad bonum sed tepidi fiunt et tedioſi. Contra quos dicit apostolus. ij. Chorinthꝫ. vj hortamur vos ne in vacuum gratiam dei reci piatis. Et hi exquo volunt inutiles esse necesse est vt gratia eis data ſubtrahatur. Sicut fa ctum est seruo illi pigro qui cum talento domi ſui nihil operatus est sed fodit in terram. pro pter quod talentum ab eo fuit ablatum. et illi qui habuit decem talenta datum. Mathꝫ. xxv Septimo si consolatio mundana admittatur. quando enim homo querit consolatõnem z de lectationem mundanam seu in delectabilibus mundi tunc ſubtrahitur ei gratia et consolatõ spũssancti. Quia dicit Bern̄. Delicata est diui na gratia et consolatio et non datur admitten tibus alienam. Exemplum huius patet in tri bus regibus quos stella adduxit ab oriente. q̃ dum hierusalem intrauerunt querentes de iu deorum rege vbi natus esset? stellam perdide runt. Mathꝫ. ij. Super quo dicit Greg⁹. q; dũ magi quesierunt consilium humanum perdide runt consilium diuinum. Quidam enim in mũ do istovolunt delectari in cibo. in vestibus pre ciosis. in amicis. in vxore. in filijs. et in gaudi is mundanis. et cum hoc etiam querunt dele ctatiões et ꝓsolationes diuinas. et hi non so lum eas perdunt sed etiam seipos decipiunt. Quia dicit Aug⁹. x. confessi. Gaudium diuine dulcedinis non degustas si carnali delectati one cor maculas. Octauo igitur ſbtrahitur g̃ tia spũssancti. si in his terrenis nimium occu petur. Nam beatus Greg⁹. conquerebatur qñ fuit in monasterio distractus a negocijs secula ribus et quando fuit liber in corde ab illis tũc magis fuit quietus in corde pacificus cũ deo q̃ ante fuit in officio cure pastoralis. Sed quã do fuit ſblimatus in papam tunc fuit inquiet⁹. ideo petit in ps̃. liiij. Quis dabit mihi pennas sicut columbe et volabo et requiescam. Nona causa si gratia sibi data alijs reueletur. Quan do enim homo reuelat gratiam sibi datã a deo vel iactat se inaniter de donis diuinis tunc a mittit eam. Sicut patet de quodam fratre cõ uerso qui post multos labores ieiunia et orati ones meruit q; in susceptione venerabilis sa cramenti susciperet inenarrabilem dulcedinez et delectationem in ore et in toto suo corpore ita q; illa dulcedo et delectatio fuit super oẽm delectationem et dulcedinem mundi. Qui ve niens ad quendam fratrem petiuit sibi dari o sculum ab eo putans q; ille etiam deberet sen tire illam dulcedinem. Tunc statim illa dulce do euanuit et postea nunq̃ eam rehabere po tuit. idcirco quando homo sentit dulcedinem diuine gratie tunc debet se homo humiliare et in humilitate cordis gratiarum actões refer re. quia superbia et elatio spũalis valde est no civa. Quare dicit Jsi. de sum. bo. Non te arro ges. non te iactes. non te inaniter extollas vel de te presumas. nihil boni tibi tribuas. Nam legitur in vitaspa. Fuit quidam frater in quo dam monasterio multum verbosus et semel ac cidit. q; loquendo de non sibi cõmissis diceret sibi abbas vade et tace. qui recedens ab abba te cordi suo verba abbatis impressit et ampli⁹ silentium tenuit. Cunq; sic taceret tunc ab in tra tm̃ profecit vt sibi deus quedam secreta re uelaret. accidit vt quidam heremita non lõge a monasterio infirmaretur qui misit ad abba tem q; ad eum veniret et sacramentum eucha ristie ei ministraret. Eunte aũt abbate sumpsit secum illũ taciturnum. In via aũt q̃dam latro audiens campanã eos secutus est vsq; ad cellã

Feria tercia penthecostes

heremite manens foras. reputans se indignuz q̄ ad cellam sancti viri introiret. postq̄ autez heremita confessus esset stans ꝓpe ianuam cū humilitate cordis sui. dixit. O si essem talis q̄ lis tu es. Et heremita in elatōne mentis sue dixit. hoc libenter deberes velle q̄ esses talis q̄ lis ego sum. Tunc ille frater taciturnus cepit amare flere. Postq̄ aūt frater et abbas recederent ille latro a remotis cucurrit post eos ꝛ inuocauit deum vt sibi daret contritionē et vite emēdationem. quia iam ꝓposuit abbati illi confiteri et amplius nunq̄ peccare velle. et in cursu veloci cecidit ꝛ mortuus est. q̄ ille frater videns cepit letanter ridere. Cum aūt abbas ad monasteriuz redijsset quesiuit a fratre quare sic taceret? rñdit. pater semel dixistis mihi. vade et tace. ab illo die semper tacui nisi fuissē interrogatus. Et abbas. quare fleuisti cū illuz sanctum hominem heremitā cōicaui? et quare risisti cum ille malus latro post nos cucurrit volens nos spliare vel forte necare et cadēdo suis obijt in peccatis? Rñdit ille. pater causa fletus mei fuit ista. quia cum cōmunicasti heremitam istum infirmū latro stetit foris ianuam dicens in humilitate cordis. O si essem talis q̄ lis tu es. et heremita rñdit in elatione mentis. hoc posses libenter velle. et sic mortuus est et damnatus. Sed latro ille qui post nos cucurrit habuit ꝓpositum confitēdi. non nos spoliā di nec occidendi. et sic currens cecidit obijt. ꝛ angeli animā eius receperūt. et ad celum cum gaudio adduxerunt. quia ꝓtritio eius fuit tanta q̄ deleuit penam et culpam. et ideo risi. ido nos in humilitate mentis gratiam nobis datā occulte cum gratiarum actione teneam⁹. nec superbe eam alijs reuelemus. vt cum latrone celeste gaudium habeamus. hic conclude.

Quantum ad secunduz tangit in vbis ꝑmissis spūssancti sbtilitatem. cum dicit. deducet me i terram rectam. Circa qd nota. hoies diuersimode deducūtur in hac vita. qdam em̄ ducuntur a spū illecebro seu sensualitatis. hi sunt q̄ non fm veritatem sed fm passionem viuunt q̄ non qd honestuz est sed delectabile in omnib⁹ consequūtur. sicut ductus fuit ille iuuenis vecors quem mulier meretrix sermonibus ꝛ blādicijs labiorum protraxit et irretiuit. de quo dicit Salomon Prouerbi. vij. De fenestra domus mee per cācellos prospexi iuuenez q̄ trāsiuit per plateas iuxta angulum. et mulier in habitu meretriceo occurrit ei. et dixit. veni fruamur cupitis amplexibus. et secutus est eā. Sicut bos qui ducitur ad victimam. Sed ille spiritus non ducit in terrām rectā celestis patrie sed eterne miserie vbi nullus ordo sed sempit⁹nus horror inhabitat. Job. x. Quia fm apostolum. j. Thoz. vj. Fornicarij adulteri molles masculorum concubitores regnum dei nō possidebunt. glo. nisi peniteant ꝛ a fornicatiōe cessent. Nam refert Petrus damiani. et Uincenti. xxvj. spe. histo. q̄ vmbertus quidam episcopus retulit q̄ in monasterio sancti Siluestri q̄dam monachus obijt. et ab incipiente gallicā tu nocturnalis articuli vsq̄ ad secundam diei horam cadauer exanime (fratribus circumquaq̄ psallentibus) iacuit. Cūq̄ ad missaz agnus dei ꝓ eo diceret surrexit et maledictiones et contumelias in deum incepit euomere. et in crucez que sibi oblata erat vt oscularetur conspuere et beatam virginem Mariam ignominiosis obprobrijs lacerare. et dixit. Quare pro me psallitis? nam ego in inferno fui ibi magister me⁹ lucifer coronam suam eream in extiguibili ardore ardentem mihi imposuit. eiusdē q̄ metalli clamidem qua induebatur vestiuit. Eratq̄ hec clamis tam feruenter ignita vt guttas videret emittere. Cum fratres eum vt penitentiam ageret admonerēt. ille anathematizabat et omnia redemptoris nostri ore sacrilego condemnabat misteria. Tunc monachi toto corde pro eo orantes exutis vestibus seuerberantes et pugnis pectora tondentes omnibus quibus valebant p̄cum generibus insudabant. Et ecce desperatus ille ad se rediit saluatoris ompotentiam laudat sathane ludificationibus abrenunciat. crucem adorat. penitentiamq̄ flagitat. Confessus est autem q̄ post abrenunciationem seculi in fornicationem incidera t. q̄ hactenus celauerat laudansq̄ et benedicens deum vsq̄ ad alteram diem vixit. et in sancta confessione migrauit. Ecce q̄ iste spiritus sensualitatis et fornicationis hunc ad terram miserie finaliter duxisset nisi precibus illorum electoruz liberatus fuisset. Ideo scribit Fulgentius in martilogio q̄ admetus rex alcesca m duxit in vxorem. contigit autē Admethum infirmari consuluit appolinem. quomodo possit de infirmitate curari. responsum est ei ab appolline q̄ curari non posset nisi aliqua persona de suis ꝓpinquis voluntarie ꝓ eo moreret. Quo intellectu alcesca in mortem sponte obijt et ad inferna descendit. Quam cū hercules inuenisset ei compatiens eam ab inferis liberauit. Mozaliter hoc exponit Holkot lec. ccvj. dicens Mens humana et sensualitas ad inuicez copulantur sicut sponsus ꝛ sponsa. vir et vxor. infirmatur spiritus quasi vir quando temptatiōibus varijs angitur. clamans cum pš. vj. Miserere mei domine quoniaz infirm⁹ sum. sana me domine. et sic orare quādo mens

videlicet qui intrat per ostium.i.xp̄m in ouile
ouium .qui autē ascendit aliūde elect⁹ a deo ñ
videtur. Et hoc est ꝙ dicūt verba preassump-
ta.amen dico vobis qui non intrat ⁊c̄. In quo
quidam euangelio duo tanguntur . primo pa-
rabole ꝓpositio ibi. Qui non intrat . secundo
ipsius expositio ibi. Ego sum ostiū. Circa hoc
ouil. B notandum.ꝙ per ouile de quo euangeliuz fa-
cit mentionem intelligere debes quālibet eccle
siam bñficia ⁊ p̄bendas cōtinentē in qua diuer
si diuersimode intrant tanq̄ per varia ostia.
Quidam eñ intrant in ouile ecclesie ꝑ demo-
num ꝓcurationem. Sicut refert Robert⁹.hol
lec.clxxxix.de duobus quorum p̄mus fuit pa-
pa Siluester qui p̄us dicebatur Gerbert⁹ Hic
p̄mo fuit monachus floriacensis cenobij ⁊ p⁹
ea apostotauit et diaboli obsequijs et arti ma
gice se penitus obligauit.in tantū ꝙ fecit ei o-
magium tali pacto.vt omnia ei ad nutum veni
rent.ꝓcuratione igitur diaboli eiusq̄ auxilio
ꝓmotus et suffultus.factus est p̄mo archiepi-
scopus remensis et postea rauenens̄.et tandē
papa romanus .et demū quesiuit a diabolo q̄
diu viueret ī papatu.rñsuz ē ei ꝙq̄diu nō cele
braret ī quodā loco rome q̄ irl̄m d̄r.⁊ ē ī lat̄añ
ꝯtigit vt ibi celebraret et ex strepitu demonuz
mortē sibi sensit adesse. Suspirauit ḡ et īgemu
it et licet sceleratissimus nullaten⁹ tñ despauit
et in hoc valde sapienter egit.quia dicit Cele-
stin⁹ papa.xxvj.q.vj.c. Agnouimus. Horre⁹
inq̄t fateor tante impietatis aliquem repiri vt
de dei bonitate desperet.igitur coram oñibus
pctm̄ confessus est et membratim diuidi corp⁹
suum iussit seu ordinauit vt omnia illa membra
amputarētur q̄bus demōes adorauerat. Trū
cum vero mortuum super bigam iussit imponi
et vbicunq̄ illa animalia currētia sisterent se-
peliri deberet.deo vero signum euidens osten
dente aliam corpus illud in ecclesiam latera-
nensem trahunt. In cuius sepulcro adeo ratū
habetur ꝙ tumultu ossium et sudore pape pre
betur presagium morituro.⁊ hec hñtur in cro
nica fratris Martini. Secundus qui etiam in
trauit in ouile ecclesie per demonis procurati
onem non nominatur q̄ se ꝓpter honores con
sequendos arti magice dedit.tandem ꝓcuran
te diabolo factus est episcopus hic cū multos
haberet aduersarios et esset in quodaz castro
suo de quo multum cōfidebat et cum plurimū
timeret consuluit demonem suum sub hac for-
ma fugiam vel non.respondit demon. Non sta
secure venient inimici tui suauiter et tibi sub-
dentur. Accedunt ergo hostes et castrum ra-
piunt et succendunt. Inuocauit ergo demōes
in extrema necessitate quesiuit quid faceret et
quare eum sic finaliter feuellisset.respondit de
mon ꝙ eum non decepit sed verum dixit.si di-
ctum suum intellexisset.dixi inq̄.non sta secu-
re.id est fugias.venient inimici tui suauiter et
subdent tibi vr.id est ignem. Et sic ip̄m vltima
te deceperunt qui per ostium diabolice procu
rationis in ouile sancte ecclesie pessime intra-
uit. Secundi intrant in ouile ecclesie per nume C
rum largitiones.vt omnes qui mediāte pecu-
nia intrant in religiones. quia symoniacuz est
et peruersum.ideo dicitnr extra de statu mo.c
monachi. Monachi non precio recipiant̄ nec
peculium permittantur habere. Si quis enim
exactus pro sua receptione aliquid dederit ad
sacros ordines non ascendat. Is vero qui euz
recipit officij suspensione mulcetur. dicit enim
Raymundus. Si monasterium esset adeo te-
nue et paupertate depressum.vtputa ꝙ reddi-
tus non sufficerent personis presentibus non
solum possunt intentionem habere sed etiā pos
sunt dicere non sufficiunt nobis tempalia libē
ter te reciperemus ad spiritualia. Sed ad tem
poralia non nisi haberemus plures possessi-
ones et tunc ille offerat se et sua. Sed decreta
lis allegata videlicet monachi . potest ītelligi
cum monasterium abundat.et tunc non debet
recipe quenq̄ sub illa forma. recipimus te in
fratrem si attuleris vnde viuas . quia ecclesie
bona non sufficiunt nisi nobis. vt extra de sy-
mo. c. tua. In monasterijs etiam monialium
non mendicantium non debent recipi nisi que
possunt de prouentibus monasterij sustentari
absq̄ penuria alias nulla esset receptio. vt ex-
tra de statu mona.et canoni.regula .periculo-
so.§.Sane.li.vj. Item clericus secularis dās
pecuniam pro ecclesie prebenda male intrat ⁊
symoniam cōmittit .vt.j.q.iij. per totum. Idē
intellige si pater daret pecuniam vt filius be-
neficium habeat. Sed diceres.quid si pater e-
mit beneficiuz filio ignorante nunq̄d symonia
reputatur respondet Huguicio.j.q.j. Constat
Si filius ignorat ꝙ pater dedit pecuniam aut
aliquod aliud munus pro ecclesia vel altari
non peccat nec ei imputatur quātum ad rea-
tum.et si statim vt cognoscat dimittit excusat̄
et ex mīa tolleratur. Si autem postq̄ sciuerit
non dimittit peccat.et tanquā symoniacus di-
recte s̄m canones est deponendus. Item pre-
lati qui dant potentiam et vsum clauium ec D
clesie ꝓ muneribus et temporali mercede fre-
quenter et domini terrestres qui ecclesiam vni
cam spōsam christi et beneficia vendunt̄ multū
deum offendunt. Quod patet ex illo quod di-
cit Holkot.lec.cxxxj. Ipse enim in suo aduen
tu venit in carne iudicari non iudicare.

Feria tertia Pentheco.

venit peccata tollere non punire. ad ostendendam clementiã non vindictã. tamẽ contra peccatum symonie. ita fremebat q̃ quasi oblitus ĩnate mãsuetudinis non examinãs causam sed obiurgãs statim ad puniendũ se dedit. Nã Johan. ij. Matĥ. xxj. dr. q̃ facto flagello de funiculis eiecit ementes et vẽdentes de templo et mensas numulariorũ. es et cathedras vendentium columbas euertit q̃ symoniacos figurabant. Et dixit eis. Scriptum est eñ. dom⁹ mea dom⁹ orõnis vocabitur. vos aũt fecistis eã speluncam latronum. nec mirum si contra tales sic exarsit. Nam ipsi xp̃m expellunt de suo officio. xp̃s eñ ĥ ostium se dicit. ego sum ostiũ Nolens q̃ aliquis in ecclesiam. i. ecclĩasticam dignitatem intret nisi per xp̃m. Jsti ergo p̃lati mali qui expellunt xp̃m de suo officio faciẽtes pecuniam esse ostium et non xp̃m similes sunt symoni mago. Cui dixit Petrus. Act̃. viij. Pecunia tua tecum sit in p̃ditionem. quia existumasti donum dei pecunia possideri. nec est certe aliqua persona ita parui valoris quin sibi magnam contumeliam iudicaret inferri que si duceretur de foro ad forum et vbiq̃ offerretur venalis. q̃to magis sponsa xp̃i ecclesia. ideo xp̃s p̃ sponsa offendit̃ que vilissimis ribaldis ad emendum offertur. nunc in foro pape. nunc ĩ foro regis siue p̃ncipis vel alterius domini secularis. talis merito fur et latro debz vocari. Si eñ vocatur ille fur vel latro et sacrilegus qui furatur calicem vel libzum sacrum de ecclesia multo magis ille qui totam furat̃ ecclesiam. et omnia bona eius domino eius inuito. Quãtũ contemptũ et damnũ faceret aliq̃s regi qui in cameram introdnceret serpentes. buffones. r vermes imundos. Sed certe isti venditores in ecclesiã dei introducunt callidos versutos plenos veneno pcti adulatores p̃dones et latrones q̃ reptilia vermes magis q̃ hoies nuncupant̃ seu dici p̃nt. Et sic̃ maximũ damnum fieret homi si sponsa sua sic per artem magicã incantaretur q̃ loco plis humane p̃duceret talpas serpẽtes et asinos coznutos. Jta sic fit ex parte ista (irrecõpensantibus damnũ eccl̃ie) p ecclesie venditores. Quando eñ aliquis auarus qui totus inheret terrenis in ecclesia canonicatur vel p̃ficitur in cura. p̃nt filij eccl̃ie dicere mater nostra p fratre nostro pepit nobis talpam. Quando ponitur in ecclesia maxim⁹ rixator vel bellator p̃nt dicere mater nostra genuit nobis vnum serpentẽ. Et q̃n p̃ficitur vn⁹ episcopus ill̃ratus vel laicus p̃nt dicere merito q̃ ecclesia pepit vnum asinum coznutuz. dicit eñ beatus Aug⁹. Per. lxx. annos babilonice captiuitatis durauit fax ignis q̃ Hieremias absconderat qui tunc p̃mo extinctus est quando antiochus vendidit sacerdociũ Jasoni. vt patet. ij. Macĥ. iiij. De illis malis venditoribus exponi potest illud Jobe. iij. Posuerunt puer in p̃stibulo et puellam vendiderũt p vino vt biberent. Per puerũ ĩbaudi xp̃m. de quo Jsa. ix Puer natus est nobis hic ponitur in p̃stibulo quando ecclesia sancta cõfertur vni lubzico et luxurioso. Et p puellam intellige eccl̃iam que est v̄go sine ruga et hec vendit̃ pro vino quando bonor ecclesie confertur vni guloso. Tertij intrant ouile sancte ecclesie per procuratorũz, E resignationes. potest eñ curatus quilibet cuz sit senex vel debilis renũciare ecclesie. vt extra de renun. Nisi cum prudem. et hanc ecclesiam potest cum licentia patronor alij idoneo resignare. videat autem ille qui bene ad tale regimen intrat. ne circa hoc negligens existat. q̃ legitur in li. apum. c. ij. q̃ Bruno in partibus theuthonie in opido magno quod mons martis dr. bonus presbiter extitit et castus hic cõsobzinum habuit nomine Brunonem virũ scia et moribus approbatum hunc auunculũ p̃sbit̃ bruno sepius deuote rogabat vt dicte prochie curam suscipet et ipse tam senex religionem intraret annuit ille post multas preces inuitus tñ eo q̃ regimen tante parzochie formidaret. hic vt obtinuit Bruno presbiter religionez intrauit. et cito ab hac vita post hoc migrauit. differente Brunone iunioze regimen attempta re. eo q̃ aliud beneficiũ capellanie viginti marcarum in castro teneret vicarium procurauit brunone vna nocte iunioze in lecto quiescente apparuit ei senex Bruno in cappa nigra iam defunctus. et dixit ei. Jn grege cõmisso male te regis. et pede scisso claudas es inspicio que pena futura reduco hoc dicens. eleuauit cappam qua indutus videbatur et se grauiter afligi demonstrauit. ad hoc Bruno expergefactus recolit visionem atq̃ versus et mox iterum resoluitur in sopozem cui eadem scemate defunctus apparens dixit. Tu pene causa requies per te mihi clausa. adire sit̃ncibus ignis et esca futuri. Et hoc dicens illi tormentum ignis ostendit iterato. Cui tertio apparens dixit sopozato. Mundi delicijs interdum seria misce. et his primicijs cape partes ac resipisce. Ad cuius verba Bruno resurrexit et flexis genibus se impleturum quod auunculo viuente promiserat. nec moza cum splendoze nimio defunctus apparens manifeste congaudens vouenti. letatus sum inquit in his q̃ dicta sunt mihi in domum domini ibimus. r hoc dixit in sblimi. Et concludit Apiarius vide q̃ti periculi sit curam animar suscipe r ĩ man⁹

Sermo xxix.

relinquere negligẽtis qõ in bzunõe seniore potes aduertere qui curam negligẽter deseruit ꝛ in bzunõe iuniore qui susceptã alteri cõmisit ĩ
f curate. Sed diceret aliquis. nũqd potest pre sbiter alium sbstituere curamqꝫ ei cõmittere. ꝛ se ab ouibus suis absentare. ad hoc respondet Bar. bzix. dicens. q iura pmittunt absentiam cõtinue vel ad tempus. si ipse sua cura impensis, puidet. q ecclesia decẽter officietur et populus sufficiẽter regatur et ipe exemplum bonum populis oñdat ꝛ interdum per se ad locũ accedat et de p̃dictis certificetur. ꝛ quandoqꝫ per se officium psoluat et hoc quo ad foꝫ contentiosum videtur sufficere ad salutem. Sz an hoc ad foꝫ pscientie sufficiat. videtur certe q non. quia si sufficeret bruno senioꝛ, ppter absẽtiam auunculi sui punitus nõ fuisset. aut nec a celesti gaudio retardat⁹ esset. ideo addit Bar.
b tucius est vt cõtinue per se faciet et apud oues suas resideat. Quarti intrant in ouile sctẽ ecclesie p precum oblationes. et he p̃ces si sint carnales symoniã cõmittũt. vt patz. j. q. j. Sũt nõnulli. Quia tales, p spũali obtinendo mun⁹ a lingua offerunt. distinguũt tamen h doc. vel aliquis poꝛriget p̃ces, p indigno. Si, pinde p̃ces offerũtur. tam ille qui offert. tam ille etiaz qui eos exaudit symoniã cõmittunt vt patz. j. q. j. de oꝛdinationibus. Si autẽ preces poꝛrigantur pro digno non est symonia. vt. j. q. j. latozem. potest tamen esse in intentione quando habetur respect⁹ ad fauoꝛem humanũ non ad dignitatẽ persone. vt extra de eta. et qua. oꝛdinan. tuam. Sed diceret a. Nũqd preces poꝛrigens pro seipso peccat. rñdet Raymundus. q non potest petere ecclesiã vel beneficiũ habẽs curam animaꝝ q̃tumcũqꝫ sit dignus. vt patet j. q. j. oꝛdinãdos. Sed bñficium simplex si sentit se esse dignũ petere potest absqꝫ metu symonie. extra de symo. c. tua nos. cõcoꝛdat Tho. ij. ij. q. c. Et in. iiij. di. xxv. Et hosti. Quidã tñ dicunt q licet rogare etiam bñficium qõ habz curam animaꝝ si est dignus et indiget. et si nõ indiget etiam si petit beneficium simplex peccat ſm sctm̃ Tho. vbi s̃. Quinti intrant p parentum collationes. vt sunt illi quibus parentes confernnt ecclesias a se fundatas quod tñ est inhibitũ. extra ỏ iure patro. Consuluit. per Alexandꝛũ. iij. vbi idem dicit Patronatus nõ potest, ppꝛia autoꝛitate ecclam quã fundauit dare filio suo. nec filius potest occupare. et dicit notãter, ppꝛia autoꝛitate. Potest tamẽ ſm hosti. Pater filium vel nepotẽ presentare dũmodo sit idoneus. quia potius videtur presentandus q̃ alius. ar. eꝛ de coha. cleri. et mu. c. j. Et extra de censi. cũ apostolus. ¶ inhibem⁹

Concoꝛdant Jnno. Goffre. et Berñ. Sexti intrant in ouile ecclesie per potentũ intrusiones Nam sunt nõnulli potẽtes et domini qui inꝺũ per vim intrudũt suos familiares aut fuitoꝛes ad ecclesiasticas dignitates ꝛ alijs illas auffe runt qui in illis maius ius videtur ratione electionis obtinere. Et omnes isti qui sic intrant sunt fures et latrones Fures, p tanto. qz auffe runt ecclesiã vel aliud bñficium dño suo inuito Sed latrones sunt. qz vi aufferũt. Et tales habent timere quod thoꝛe contigit. Numeri. xvj Qui suggessit datan et abyron vt ipi haberent p̃ncipatum et ipse ipoꝛum potestate haberz sacerdocium. Sed terra eos absoꝛbuit cũ taber naculis eoꝛum. Septimi et vltimi intrant per h collegiatoꝛ electos quia electus de iure communi spectat ad collegium etiã si duo vel tres fuerint. vt extra de elec. c. j. Et. lxiij. di. Adziaus. Et qui sic intrant in eccleſiã sanctã intrãt per hostium xp̃m. sicut sanctus Mathias qui per collegiũ apl̃oꝛum in apostolum fuit elect⁹ Act. j. Sic electus fuit Salomon qui dic̃ Sap̃ ix. Tu me elegisti regẽ pplo tuo et iudicez filiorum tuoꝛuz israel et filiarum iuda. hic vt dicit Hol. in lec cxix. Jnfoꝛmatur q̃libet p̃ceps et p̃latus circa statum suum quatuoꝛ considerare. Primo q non sit imissus per intrusionẽ. Sed vt vere possit dicere. Tu me elegisti. Foꝛma eiñ pzelatoꝛum eligendoꝝ est ipe xp̃s ĩ tribus. in sua conceptione. in sua natiuitate. et in sua conuersatiõe. Fuit eiñ spiritussancti conceptus operatione. natus sine matris coꝛruptione. conuersatus fuit in muudo sine ambitione. qõ patet ex illo quando populus voluit euz in regem eligere fugit ille ꝛ rẽnuit rex fieri. Joh. vj. Jsto modo qui debet statum intrare p̃latuꝛe debet concipi in mentibus electoꝝ per spũs sancti inspirationem debet nasci de matre que est ꝓgregatio fidelium debz p̃esse sine coꝛrupti one. ita q nec sit coꝛruptus p̃ce vel p̃cio vl̃ blãditijs aut minis potẽtũ debet etiã elcctus accipere statũ sine ambitiõevt velit si possit ex coꝛde fugere et inuitus obedire. Sed timendũ est vt dicit holk. vbi s̃. q nõnulli hodie in sctã ecclesia idebite et male q̃dẽ eligũtur, ppt̃ ptiales affectiões. q̃dã, ppter mũdiales possessiões. et q̃dã, ppt̃ curiales intpositiões. Cõsiderãt nonnlli electoꝛes nõ q̃s sit melioꝛ vita clarioꝛ scia et celebꝛioꝛ fama. Nõ quis velit in beneficijs esse vtilioꝛ et sbuentiõibus. quis velit suam vitam amplius emẽdare. Sed q̃s velit crimina magis dissilare. Cõsiderãt alij q̃s est in rebus opulentioꝛ seu locupletioꝛ in beneficijs pinguioꝛ. in expensis profusioꝛ. in conuiuijs blandicioꝛ. in ociosaqꝫ familia locupletioꝛ. Alij

considerant quis est regi aut regalibus personis gratior et acceptior. Quis pentum nobilitate generosior. Quis mũdane vanitati abilior et vsitatior inuenirẽ. Jsti nõ eligũt p spm̃sanctum sed per spm̃ suum neq̃m Contra quos ỏr iiij. Reg̃. x. Eligite meliorẽ et eum q̃ vobis placuerit de filijs domini et ponite eum super solium patris sui. Sed certe hoc iam non faciunt ideo legitur quẽdam dixisse regi Ludouico q̃renti cur non fiunt miracula per episcopos sicut olim? domie inquit olim fiebant electiõ electores per spm̃sanctum cui? ẽ facere miracula modo faciunt per reges et p̃ncipes qui miracula facere non possunt. Hic incidunt dubia. Primum an electores debeãt eligere poti? lr̃atum q̃ nobilem. rñdit hol. lec. lxxviij. Quãuis litteratura simpliciter loquendo reddit hoiez magis idoneum ad promotõnem in eccl̃ia. In casu tamẽ vbi nobilitas fulcita est bonis moribus plus potest expedire eccl̃esie in resistendo rebellib? et lupis inuadẽtib? q̃ possit litteratura. et in hoc casu debet p̃poni nobilitas litterature. Secundum dubium vtrum in electõne magis debet p̃ferri iurista q̃ theologus in episcopatu. rñdit idem q̃ in collatione eꝑatus nõ est acceptio psonarum dimitttere videlicet vnum theologum et promouere vnum bonum iuristam vel canonistã vbi negocia eccl̃iesie sunt litigiosa vt ille per iura sua defendat melius eccl̃esie libertates. Quis simplicit̃ loquendo theologia magis dignificet hominẽ ad regimẽ aiarum. Canones vero hominẽ dignificant magis ad defensionem decimarum et exactionem earundẽ. Tertium dubium an electores teneãtur eligere meliorem. idem rñdet. distinguẽdo aliter inq̃t est loquẽdum de electione apud forum iudiciale. et aliud apud forum cõscientie. apud forum publicum non notatur electio viciosa si non eligat simpliciter meliorem. q̃ sic omnis electio de facili pateretur calumniã. Et ideo sufficit eligere bonum ꝺm iura nec ad elegendum meliorem ꝺm iura obligãtur. eo q̃ dicit decretalis vna Sufficit eligere bonum nec necesse est eligere meliorem. de hoc etiã habet de elec. in. c. cum nobis olim. §. illius. Sed q̃ntum ad conscientiã elegentis necesse est vt elegat illum quem reputat melio et aptiorem ad istam dignitatem. et ꝺm hoc loq̃tur ista autoritas. iiij. Regũ. x. Eligite meliorem. Quartum dubiũ mouet Aris. ij. polliti. An melius sit habere reges per electionẽ vl̃ per hereditariã successionẽ. Et arguit q̃ non p generationẽ. q̃ cõtingeret filium boni regis esse malũ. malus autem destrueret cõitatem. Si vero dicat q̃ puidens filium malũ daret alteri regnũ qui esset bon?. dicit Aris. q̃ esset incredibile. imo difficile ess̃. et q̃si cõtra humanã naturã. q̃ cũ tradit regnũ magis dilectio et fili? ẽ q̃si alter ipse necessariũ videt q̃ tradat illõ filio. hoc dubiũ Aris. non soluit. Sz dicũt expositores q̃ meli? est p se loquẽdo simpl̃r p̃tinuare regnũ p electionẽ q̃ tunc sp̃ p̃t vtuosus i regẽ eligi. ꝺ̃ refert Soli. de mira. mõi. q̃ apud craciã in regis electõne nobilitas nõ ꝑualet sed suffragia vniuersoꝝ. pplus eñ elegit p̃ncipẽ moribꝰ inueteratum et clemẽtia et ãnis grauẽ. Sz hoc in eo q̃ritur q̃ nulli sint ei liberi. Nã q̃ pr̃ fuerit etiã si scz vita polleat nõ admittit̃ ad regenduz. Et si forte dũ regnet genuerit exuit̃ ptãte. ꝺ̃q̃ maxime custoditur ne fiat hereditariũ reg nũ hec ille. Per hoc vult q̃ melius sit hr̃e reges p electionẽ q̃ per hereditariã successionez. Attñ vt dicũt p̃dicti expositores p accidens melius est in casu p̃tinuare regnũ p generatiõis successionẽ. Scõo p̃siderat p̃lat? q̃ est elect? vl̃ p̃nceps q̃ nõ sit remissus p dissolutionẽ. Est eñ placiatam nomẽ oneris q̃ honoris. ꝺ̃ tenet exẽpluz dare sb̃ditis. moral̃r vt dicat cũ gedeone illud Judi. ix. Quid me videriti facere facite. pl? eñ mouẽt egregia facta p̃ncipũ q̃ iusta imperia. dñt eñ p̃ire sb̃ditos in bonis opibus. q̃ ỏr de Saul. j. Reg̃. xij. Constitui vobis regẽ Et nũc rex graditur añ vos. Et dicit hic xp̃s de pastore qui per ip̃m intrat in ouile ouium. cum p̃ op̃as oues emiserunt ante eas vadit et oues euz sequuntur quia sciunt vocem eius. Quid ẽ eñ ante eos ire nisi in bonis opibus p̃cedere. In q̃bus in q̃ opibus oues illũ sequũtur faciendo ꝺm opa ip̃oꝝ bona. Jõ p̃cipit̃ cuilibz plato exde voto et vo. redẽ. c. Magne. Prelatus inq̃t Jnno. iij. dz facere illud q̃ expediat. quod eñ agitur a p̃latis a sb̃ditis facile trahitur in exẽplum. Narrat sextus Julius stategramaton li. iiij. c. v. de quodam duce q̃ dicebatur Postius hic cum interrogatus esset a militibus q̃d imperaret vt se imitarẽtur. rñditq̃ q̃ nihil aliud facerz nisi q̃ accepto signo hostes p̃ fuaderet talis rñsio debet esse p̃lati vt possit dicere cum ap̃lo. Jmitatores mei estote fr̃es carissimi z obſuate eos q̃ ita ambulãt sic hr̃etis formã vr̃am ad Phil. iij. Tertõ p̃siderat p̃latus ne sit negligtoz culpaꝝ inq̃rendo discutiẽdo puniẽdo. ita vt subditi sint sibi obedientes. et hoc vult hic dñs in euãgelio. Et oues vocẽ ei? audiũt. et oues p̃prias vocat noiatim. Ex illa eñ noiatõe patet cognitio sb̃ditoꝝ que valet ad iuste iudicandũ. q̃ dicit Aris. v. ethi. Unusq̃sq̃ est bon? iudex eoꝝ q̃ cognoscit et ꝺ̃ ad bonum iudiciũ requiritur inquisitio et cognitio ne homo p̃cedat ex mentis suspicationibus ex vna parte.

et ex alia debet requirere ne mala surrepant ⁊ augmentētur per defectum correptionis. Cū enim crimina sunt cognita continue si possibile est fiat correctio per iudicem q̄ debet esse iustum animatuz. sicut patet. v. ethi. vt mēs sua bona sit a iusticia occupata. et ideo popul⁹ accedat ad iudicem sicut ad iusticiam animatam vt omnibus reddat quod iustū ē. ideo inhibet̄ Ecc̄i. vij. Noli q̄rere fieri iudex nisi valeas virtute irrumpere iniquitates. ideo Hugo de. xij. abusionibus. Tres sunt species negligentie p̄latorum. Quidam sunt qui bene viuunt et subditos male viuere permittunt. Quidaz em̄ male viuunt et sb̄ditos bene viuere cogunt. Quidam vero male viuunt et sb̄ditos male viuere permittunt aut volunt. Qui autem bñ viuunt et male viuere permittunt. Exemplo p̄cedunt sed non increpando delinquunt. licet em̄ bene viuant. necesse est tamen de grege sibi cōmisso vt domino rationem reddant. Illi vero q̄ male viuunt et sb̄ditos viuere bene cogunt errantes reuocant. Sed rectos et fortes occidunt. reuocant verbis et exemplis occidunt. De tertia specie non opotet facere mentionē. hec hugo. Quarto informatur p̄latus ne sit personarum acceptor. vicz ne tm̄ diuites diligat. Sed et pauperes foueat et pascat. Ideo dicit Ber. super Cant̄. Discite sb̄ditorum matres vos esse non dominos studete magis amari debere q̄ metui. Si interdum seueritate opus est paterna sit non tirānica matres fouendo patres corrigendo vos exhibentes suspendite verbera. producite vbera. pector a lacte pinguescāt non cibo turgescant.

In festo sancte trinitatis Sermo.

Trinitati laus perennis vnitati sit decus ꝑpetim. Ita canitur in matutinali officio Reges terreni licet continue a suis p̄ncipibus militibus ceterisq; suis sb̄ditis honorētnr et laudentur sicut et dignū est. iuxta illud. j. pe. ij. Regem honorificate. Tñ spēalem hñt diem in āno in quo solennitatē faciunt sb̄ditis ad quā non solum illos q̄ sunt in curia sua inuitant. sz vniuersaliter om̄es ⁊ singulos q̄ de suo existāt p̄ncipatu. Sicut figuratū est de pharaone qui fecit solenne cōuiuium pueris suis. in qua q̄dē solennitate recordatus est magistri pincernarum et pistoꝝ. Alterum. s. pincernam restituit in officium vt ei vinum ministraret. alterum scilicet pistorem in patibulum suspendit. et a solennitate reprobat. vt patet Gen̄. xl. Spiritualiter rex celorum deus omnipotens trinitas benedicta et vnitas indiuisa pater et filius et spiritussanctus q̄uis in omni tempore a principibus celestibus honorātur et laudātur cuz cantant Isa. vj. Sanctus. sanctus. sanctus dominus deus sabaoth. Et Johannes vidit hoc ī Apoca. iij. c. ꝙ quatuor animalia non habebant requiem die ac nocte dicentia. Sanctus sanctus sanctus dominus deus omnipotēs q̄ erat et qui est et qui venturus est. et idem vidit ꝙ vigintiquatuor seniores procedebant añ sedem in throno et adorabant viuentem ī secula seculorum et mittebant coronas suas añ thronum dicentes. Dignus es domīe deus noster accipere gloriam et honorem et virtutez quia tu creasti omnia et propter voluntatem tuam erant scilicet in dispositione tua ab eterno. et creata sunt id est producta sunt in affectu. Et non solum iste rex omnipotēs honoratur a p̄ncipibus et militibus supernis. Sed etiaz a militibus terrenis quotidie laudatur cum canūt Gloria patri er filio et spirituisancto. et licet omni tempore hoc ei sicut valde dignum est exhibeatur. voluit tamen speciale festum habere per annum in quo sibi laus fieret specialis. Nam festum trinitatis sancte olim ab ecclēsia nō fiebat. Sed quia ꝑ ip̄am multe hereses succrescebāt. Ideo karolus christianissimus impecator alquinum magistrum suum rogauit vt historiam de sancta trinitate componeret per quam errores eliminaret et fidem catholicam roboraret. Qua composita deo inspirante ordinatum est vt festum illud ab ecclesia solennit̄ celebraret̄. propter quod quidā celebrant illd̄ in octaua penthecostes que octaua est principium dominicaruz sequentium ad demonstrādum ꝙ ip̄a beata trinitas est causa prima omnium creaturarum inesse productarum. Quidam vero celebrant hoc festum in vltima dominica que est ante aduentum domini. ad ostēdendum ꝙ est finis omnium. Juxta illd̄ Apoca. j. Alpha et o. principium et finis. Illi autē qui celebrant hoc festnm in octaua pentheco. sicut hodie bene faciunt. vt dicit Uuilh̄. in rationale diuinoꝝ li. vj. Quia postq̄ celebram⁹ festum patris in die natalis christi in qua dig̃tus est filium suum mitterre in terris ex misericordia magna et incarnari pro nobis. Et festum christi filij in die resurrectionis. festum autem spiritussancti solennizamus in die penthecostes. in quo ostendimus trinitatem personarum. hodie vero solenniter agimus simul festum trium personarum. ad designandum essentie vnitatem. et hoc etiam designat ecclesia in his verbis que hodie decantauit

Festū tunc olim nō celebrabat

In festo trinitatis.

in matutinis trinitati laus perennis vnitati ꝛc̄ que fuerunt verba vestre ꝓposita caritari in q̄bus p̄ncipaliter duo tangit ecclesia. primo ꝑsonarum trinitatē ibi. trinitati laus perennis. secundo essentie vnitatem ibi. vnitati decus ꝑpertim. Pro quo est notanduz q̄ntum sufficit ꝓpositum triplex est trinitas. prima d̄r formatiua. secunda inflexiua. tertia deformatiua. Quedam trinitas est in diuinis formans ꝛ creans omnia. Et d̄r ideo formatiua quia sb̄ certis formis ꝓducit omnia in esse. et hec in essentie vnitate est in tribus personis hec trinitas summa et ineffabilis increata d̄r cum sit inexplicabilis a qua tanq̄ a fonte et p̄ncipio om̄ia sumunt esse. Et ideo s̄m Greg. hec summa trinitas magis est fide venerāda q̄ curiose rimāda. quia dicit Aug⁹. sup ps̄. lxxxv. Deus ineffabilis est. ideo facilius dicimus q̄d non sit q̄ quid sit. Si terram cogitas non est hoc deus. mare cogitas non est hoc deus. Omnes q̄ sunt in terra homines et animalia non est hoc deus Quicquid lucet in celo stelle sol luna nō ē hoc deus. angelos cogitas archangelos thronos dñationes cherubin seraphin non est hoc deus Et quid est hoc solum potui dicere q̄d non sit. Queris quid sit nec oculus vidit nec auris audiuit nec in cor hominis ascendit. Queris vt ascendat in linguam qd̄ in cor non ascendit. Circa hanc sanctam et indiuiduam trinitatem primo queritur an in diuinis tres persone sint vna essentia. Ad hanc questionem simpliciter respondetur q̄ sic. q̄ trinitas personarum sit vnus et solus et verus deus. et vnius eiusdemq̄ sb̄stantie et essentie. dicitur creditur et intelligitur. vt ait beat⁹ Augustin⁹. j. li. de trinitate dicēs. Hoc autem scā trinitatis misterium purgatissimis cernitur mētibus. Juxta illud. Beati mundo corde qm̄ ipsi deum videbunt. Mat. v. Mentis enim humane acies tam inualida ī tam excellenti luīe non figitur nisi per iusticiā fidei emūdetur. vt inducit magister. li. j. dis. ij. c. j. Quo circa dicit scriptura. Nisi credideritis non intelligitis. Isa. vij. vt enim ait Aug⁹. vbi s̄. Om̄es catholici tractatores qui de trinitate que est deus scripserunt hoc intenderunt s̄m scripturam dicere et docere q̄ pater et filius et spūssanctus vnius sint substātie et insepabili equitate vnus sit deus. et sic vnitas in eēntia et in personis pluralitas. Ex quibus clare colligitur q̄ tres ꝑsone in diuinis sunt vna essentia. Secundo queritur an diuine essentie vnitas et personaruz pluralitas possint aliqua similitudine per creaturas explicari. Ad hāc questionem respondetur q̄ sic. Quia vt dicit apostolus ad Ro. j. Inuisibilia dei a creatura mundi per ea que facta sunt intellectu conspiciuntur. sempiternaq̄ eius virtus et diuinitas. Ecce quod dicit apl̄s. Inuisibilia dei. s. vnitas essentie et personarum pluralitas a creatura mundi id est ab homine per ea que facta sunt. s per rationem et intellectum conspiciuntur. de hoc beatus Ambro. in exameron. super illud Ro. j. deus manifestauit illis dicit vt de⁹ q̄ natura inuisibilis est etiam a visibilibus posset conosci vel sciri opus fecit qd̄ ex sua visibilitate opificem manifestaret. vt per certum et incertum posset dici. Et ille q̄ de⁹ omnium eē credi qui fecit q̄ ab homine impossibile est fieri. Accedat em̄ hō aut quecunq̄vis creatura et faciat tale celum et talem terram et dicam q̄ deus est. dij ergo qui non fecerunt celum et terrā pereunt. Hiere. x. Modus autem cognoscendi trinitatis duplex est videlicet per vestigiū creaturarum et per imaginem in mente humana per vestigium in creaturis sic cognoscitur sancta trinitas. quia omne illud quod creatuz est trinitatis est quodāmodo repñtatiuum. primo quidem in celis computātur ab apostolo tres celi quia dicit se raptum ad tertium celum. ij. Choꝝ. xij. Propter quod in speris celorū triplex est differentia. Naz aliquod celum d̄r mobile et stellatum sicut firmamentū cū quo etiā computantur septem orbes planetarum q̄ sūt sub eo. Aliquod celum est mobile et non stellatum sicut cristallinū. Tertiuz aūt qd̄ nec ē mobile nec stellatum videlicet empirreum quod ē beatorum locus Spūaliter autez significatur per hos tres celos trinitas personarum. Naz celum empirreum quod non est mobile significatur deus pater qui omnino est īmobilis. propter quod d̄r per Boecium Stabilis. li. iij. de conso. metro. ix. vbi loquens de deo patre dicens. O qui perpetua munduz ratione gubernas terraꝝ celiq̄ sator. i. creator qui tempus ab euo ire iubes. Stabilisq̄ id est īmobilis manens dans cuncta moueri. Per celum aūt mobile. s. firmamentū intellige filium qui mobilis fuit quando a patre exiuit. et in hunc munduz ꝓpter nos homines venit. Sicut canit̄ in symbalo niceno. Qui ꝓpter nos homines et propter nostram salutē descēdit de celis. ꝓpter qd̄ ꝛ dicit Joh. xvj. Exiui a patre et veni in hūc mūdum. Et per tertium celum qd̄ est mobile scilicet cristalinū intellige spm̄sanctū. de quo Sap̄ vij. Spūs intelligentie spūs vnius et mobilis Ecce dicit spm̄sanctum qui est tertia in trinitate persona mobilem non quidem in se quia immobilis est omnino et necessario. vt dicit ph̄s viij. phisi. Sed d̄r mobilis in hominibus sanctis ad quos venire dignatur. Nam hos facit

moueri prompte et obedienter .sicut patuit in apostolis ad quos hodie octo dies venit mobiles adeo fecit q̄ in omnem terram exiuit sonus eorum.pſ.xviij.Ex his patet q̄ deus in creatione celorum voluit ostendere trinitatez personarum.Secundo angeli sanctissimā rep̄ sentant trinitatem.nam omnes per tres distinguuntur hierarchias .et quelibet adhuc tres ordines continet hierarchia. sicut hierarchia superior habet tres ordines thronos cherubī et seraphin .per quod signatur q̄ deus gloriosus in thronis vt maiestas i cherubin vt veritas.in seraphin vt caritas . Primum. ſ. maiestas refertur ad patrem cui p̄ncipaliter attribuitur.vt canitur in p̄fatione.maiestatem tuā laudant angeli adorant dñationes tremūt potestates.Secundum.ſ.veritas refertur ad filium qui dicit Joh̄.xiiij.Ego sum via veritas et vita.Tertium puta caritas conuenit spūisancto.quia ipe caritas est vel amor quo pater a filio et filius a patre diligitur.sicut testat magister li.j.di.x.c.v.Allegando Hiero. qui dic̄ super pſ.xiiij.Spirituſſanctus nec est p̄ nec filius.sed dilectio quā habet p̄ in filiuz et filius in patrem.Similiter adducit Aug⁹.li.vj.d trini.c.iiij.et.v.q̄ probat q̄ spūſſanctus talis est quo pater et filius cōungitur quo genitus a gignente diligatur et genitorem suuz diligat et concludit magister.ecce hic habes spūsanctum esse quo filius diligitur a patre ꝛ pater a filio.et quo illi duo seruant vnitatem pacis. Tertio altissima trinitas repūtatur in aq̄. Nā vna est aqua fons riuus et latus.a fonte generatur riuus.et tam a fonte q̄ riuo,pcedit lac⁹. Per fontem spūaliter intellige patrem de quo canitur . fons bonitatis pater in genite a quo bona cuncta,pcedunt.Et ingenitus quia sicut fons est a seipo et a nullo generatur Sic pater habet esse eternum et a nullo est factus nec creatus nec genitus.vt dicit Anastasius in symbolo. Per riuum subaudi filium.quia sic̄ riuus immediate gignitur a fonte.Sic filius ab eterno genitus est a patre.Sicut attestat Anastasius.filius a patre solo est non factus nec creatus sed genitus . qō testatur Aug⁹. in li. de fide ad pe.c.iij.pater inquit.Deus de nullo genitus deo semel de sua natura sine initio genuit filium deum sibi equalem et eadem qua ipse naturaliter eternus diuinitate coeternum.Sz fuerunt quidam heretici quia hoc negare ausi sunt quorum p̄cipuus fuit Maximianus.ꝓtra quos scribit beatus Aug⁹.li.ij. contra maximianū dicens. Carnalibus cogitationibus pleni substantiam dei de seipsa gignere filium non putatis nisi hoc patiatur. Qō substantia carnis patitur quando gignitur.Errantes nō scientes scripturas neq; virtutem dei. Nullo enum modo verum dei filium cogitatis si eum natum esse de substantia patris negatis. Non em̄ iaz erit hois filius et deo donante fact⁹ est dei filius ex deo natus gratia non natura.hec aug⁹.Sed hec generatio est inenarrabilis.iuxta illud Isa.liij.Generationem eius q̄s enarrabit.q.d.nullus homo.Sed per lacum intelige spūsanctum .quia sicut lacus procedit tā a fonte q̄ a riuo.Sic spūſſanctus,pcedit taz a patre q̄ a filio.Sicut testatur Anastasi⁹. Spiritusſanctus a patre ꝛ filio non factus nec creatus nec genitus sed procedens . de hoc vide supra.xxvj.L.Et dicit magister li.j.di.xiij.c. j.Preterea diligenter adnotandū est q̄ gemina est,pcessio spūſſancti eterna videlicet que ineffabilis est qua a patre et filio eternaliter ꝛ siue tempe,pcessit.et temporalis qua a patre et filio ad sanctificandā creaturam,pcedit. Et sic̄ ab eterno cōmuniter ac simul,pcedit a patre ꝛ filio ita et in tempe cōmuniter et simul abvtroq̄,pcedit ad creaturam non diuisim a patre in filium .et a filio in creaturam.et declarat hoc dicto Aug⁹.xv.li.de trini.c.xxvij.Spūs inq̄t sanctus non de patre,pcedit in filium et de filio ,pcedit ad sanctificandum creaturaz.sed simul de vtroq̄,pcedit.Quāuis hoc pater filio dedit.vt sicut de se ita etiam de illo procedat. hec aug⁹. Fuerunt autem quidam heretici dicti Nestoriani.qui dixerunt spūsanctum tm̄,p cedere a patre et non a filio. vt dicit magister li.j.di.xj.Et hoc ideo dixerunt.quia veritas i euangelio.ſ. Joh̄.xv. Fidem integre continente de,pcessione spūſſancti loquens solum p̄rem cōmemorat dicens.Spūs qui a patre,pcedit . hunc errorem damnat magister ibidem. c. iij. dicens.Cum dicat in eo.ſ.euangelio . veritas spūsanctum a patre,pcedere non addit solo. Et ideo etiam a se,pcedere non negat.Sz ideo tm̄ patrem nominat q̄ ad eum solet referri . Etiam qō ipius est q̄ ab illo habet . Quarto beata trinitas in hoc verbo aue. repūtatur . volens em̄ deus oñdere omnipotens trinitatē personaz in archano diuinitatis. hoc verbuz cōposuit qō ad v̄ginem salutandā misericorditer transmisit.vt videlicet daret intelligi q̄ tota trinitas pater et filius et spūſſanctus salutem humanam oparetur.per p̄mam ergo lr̄az que est a.designatur psona p̄m ordinē originis que est pater.Circa qō notādum q̄ pater dupliciter accipit in scr̄ptura. vno mō essentialit. alio modo notiōaliter.essentialiter q̄dē accipitur Math̄.vj.cum dicit xp̄s sic orabitis . Pater noster q̄ es in celis.Notionalit aūt accipit

In festo trinitatis

Joh̃.x. Ego et pater vnum sumus. ita hoc elementũ a qñq̃ accipitur essentialiẽ et p qualibz psona supponit. qñq̃ autem notionaliter et soli patri deseruit. Essentialiter aũt p qualibet psona videẽ accipi a ppheta. Hiere.j. A a a dñe deus nescio loqui. per hoc q triplicat hic. a. trinitatem signat psona. p hoc q semel sbiũgit dñe deus indicat vnitatem. ideo tota trinitas dicit Apoca.j. Ego sum alpha et o. pncipium et finis. Alpha grece dr a latine. Qñq̃ notionaliter accipiẽ et sic soli psone pris debuit Joh̃.xvij. Exiui a pre et veni in mundũ. et sic canit ecclia. a patre vnigenitus ad nos venit p virginem. Secũdo p hoc elementũ u. qd est secũda vocalis designaẽ vnius vbi veritas. s. filiꝰ qui dr vbum patris. Et notandũ q illud elementũ qñq̃ est vocalis qñq̃ psonans qñq̃ nota mirabilis. Uocalis dr qz p se vocẽ efficit fm Pristianũ in maiori volumie. Cõsonans qz cum alio sonat. Sz certe isto modo vbuz diuinum fuit qñ vocalis añ incarnationẽ psonans in icarnatione Nota mirabilis in sua passione dr añ incarnationẽ qñ vocalis sola que nõ habuit nisi nature vnius diuine soliũ. Juxta illd Joh̃.j. In pncipio erat vbum ꝛc. Sz postea in incarnatione illud vbum factũ est cõsonãs qñ cũ humana natura cõicauit sonũ et ideomata Juxt illud Joh̃.j. Uerbũ caro factũ est et habitabit in nob̃. et hoc factũ est per illud vbũ aue et u. manet ibi consonans non vocalis et tandẽ factum est illud elementum u. nota mirabilis in sua passione. et hoc ppter eius numeꝛ q̃narũ vicz ppter q̃nq̃ vulnera. Tertio p illud elementũ e. eterne emanationis extremitas dr signaẽ vicz spũssanctus q̃ est vltima persoa fm originẽ in emanando. sicut est in hoc vocabulo aue e. est vltima in sonãdo et q in hoc notabili et mistica dictione in qua multo plꝰa sunt sacramẽta q̃ elemẽta. vnũ videlicet pmum elementũ stat p se et duo alia ad inuicẽ sillabicãt ad expmendũ modũ emanationis et originis psonaꝝ. quia pater est a se et a nullo alio. due alie ad inuicem sillabicãt. Spũaliter propter duo fm q i hoc ꝙueniũt q vtraq̃ est ab aliaq̃ vna ab vno et altera a duobus. Et soluz inte vocales ppzie formatur in gutture. vñ illa desigt de quo canit ecclia. Tu rite pmisso patris sermone ditans guttura. Sic g̃ hoc notabile vbũ aue vt sb vna dictione pnũciatur diuine essentie notificat vnitatem. Sz quia ex tribus litteris integratur psonaꝝ significat trinitatez. vt dicit Holk. lec. clxxxiiij. De hac trinitate canunt pncipaliter vba passumpta. trinitati laus pennis vnitati sit decus ppetim. Quia sctã et indiuidua trinitas est laudanda et non temerarie scrutanda. quia dicit Augꝰ. ser. de trini. latum etvas de creatoze disputat. et ad nãe sue rõnem non pt puenire. Et curiose q̃rit scire de misterio trinitatis q angeli in celo non pñt scire. Quid eñ dicunt angeli in celo. Quis ẽ iste rex glozie dñs vtutũ ipe est rex glie? Similiẽ i Isa. Quis est iste qui venit de edom cãdida vestimenta eiꝰ vide qd dicunt pulcritudinẽ predicant et de natura tacẽt. g̃ et nos silr dicamus. vis scire naturã dei hoc scito q nescias nec in hoc ꝙtriteris qz nescias qz et angeli nesciunt silr et omnis creatura. iõ in fine fmonis ꝙcludit. Rogo vos hoc magis certamẽ sit inẽ vos quõ aduersariũ supemus quõ ieiunemus. Quõ pctã nostra plãgemus. quõ p tanto scelere satisfaciamus. Quõ elemosinis insistamus. quõ cogitatio nra non nos in libidinẽ trahat. quõ ꝙtra omnẽ iniuriã patientiã habeamꝰ. quõ fratri iniuriã facienti non resistamꝰ. Sed vicamꝰ in humilitate eum. Qm a christo didicimꝰ qui cum patereẽ non cõminabaẽ. Et sb̃dit Augus. qñ venit cogitatio et ppositum ꝛ q̃ sit deus ꝛ q̃ est ratio trinitatis nobis sufficiat credere qz ẽ Et non temere rõnem querere. Sed timere et ozare semp debemꝰ dñm et ei soli sciam nostrã in hac pte exhibeamus vt dieb̃ ac noctibus ei laudes canamꝰ. hec augꝰ Secũdo trinitas dr influxiua defluẽs et descendens in nos miseri-
corditer a diuina pietate. et hec trinitas ẽ gra creationis redemptiõis et spũssancti missionis et huic silr sit laus pẽnis qz cũ oi deuotiõe cordis est sp laudãda cogitãda ruminãda ꝛ nũq̃ ab oculis cordis deliminãda de huiꝰ trinitatis pma gratia. s. creatione dicit Bern̄. Memento hõ quis te fecit? qz deus vt eu m timeas. de quo quia de terra vt non supbias qualem quia ad imaginez suam vt eum diligas ad qd vt ad debitum finẽ eterne beatitudinis tẽdas et vt h caduca respuas. Idem Bern̄. dicit de illa gra O mira dei dignatio o ineffabilis dignitas hominis sup quẽ tota cura est deo vt non solum creationis officiũ sibi exhibeat in creando Sz ipm ad imaginẽ suã fecit diuine trinitatis signaculum impmendo. In hac gratia creationis p ceteris creaturis nos quadruplici gratia psignauit. Primo liberũ arbitriũ nobis tribuendo iuxt illud Eccl̃i.xv. Deꝰ ab initio constituit hominẽ et reliq̃t illum in manu consilij sui adiecit mãdata et pcepta sua. de hoc etiã dicit Augus. de fide ad Petrũ firmissime tene et nullatenus dubites pmum hoiem. i. adam et mulierem eiꝰ bonos et rectos cũ libero arbitrio (quo posset si vellent deo semp humili et bona voluntate fruire atq̃ obedire) peccasse etnõ necessitate sz ppzia voluntate. illoq̃ peccato sic in deteriuꝰ

mutatam humanã naturaz. hec ille. Secundo ad imaginẽ et silitudinem suã nos creando. sic testatur scptura Gen. j. Deus creauit hominẽ ad imaginẽ et silitudinem suam. vbi dicit glo. Imago dei psistit in anima ꝙtum ad pprietates naturales. s. memoriã. intelligentiã z volũtatem. Silitudo aũt ordin gratuitis. et ideo similitudo est ꝙdam pfectio imaginis qz gra pficit naturã. de hac ord Ecci. xvij. Deus creauit de terra hoiem ad imaginẽ suam fecit illuz Tertio ppetuitatem viuendi nobis tribuendo vel cõicando. Jux illud Sap. ij. Deus fecit hominem inexterminabilem. Jnuidia aũt diaboli mors intrauit in orbẽ terraz. Dicũt em doc. ꝙ parens pmus in statu innocentie hũit posse mori si peccaret. et hũit posse nõ mori si pctm vitaret. Et ideo ꝙtum fuit ex pte dei ipe creauit hominẽ inexterminabilẽ fm corpus vt tractatur de hoc. ij. sententiaz. di. xix. Sz diabolus post suũ lapsum videns hoiem ad vitã eternam creatũ ad quã ipe creatus fuit et quam p supbiam pdidit homini inuidit et ipm ad pctm temptauit. vt patet Gen. iij. Hõ aũt hns preceptum vt non peccaret. ꝙ si peccaret morere. illo attestante qui ait. Quacũqz hora comederitis ex eo morte moriemi. vt patet Gene. iij. Peccauit et mortalitatẽ omni humano generi acquisiuit. qõ sb illa lege. Lignivetiti. phibitiõez accepit. Sed h oritur dubitatio vtz corp⁹ primi hois fuisset incorruptibile dato ꝙ in statu innocentie pstitisset. ad dubitationẽ rndendũ et dicendũ. ꝙ fuisset icorruptibile. tamẽ notãda sunt duo. Primũ est ꝙ imortalitatez non hũit a natura. sed a diuina gratia. Sed fm Dioni. de di. noi. c. iiij. Naturalia etiam data sunt de moib⁹ iõ pierant ppter pctm. Sed si fuissz naturale homi nõ mori etiã ppter pctm non perisset. restat g ꝙ non fuit a natura imortal. Secundum est ꝙ hoi fuisset ex spẽali gratia cõditoris imortalitas corpis pcessa. Cuius ratõ e quia hõ fuisset ordinatus ad finẽ sup naturam suam corporeã. iõ decuit in ipa pstitutione nature. ꝙ aliquid esset sibi collatũ super facultatem pncipioz naturaliũ q̃ sunt corpus et aia habuit g anima p donum gre supnaturalis. ꝙ q̃diu staret ordinẽ obediẽtie ad deũ corp⁹ viuificare posset in ppetuũ. Et iõ corpus hois si non peccasset corruptũ non fuisset. vt dic. s. Tho. sup. ij. sententiaz. di. xix. Item ẽ notandum ꝙ in corruptibilib⁹ rebus corruptionis modus q̃druplex inuenit. Unus est generalis videlicet ꝙ oẽs res hũt sue durationis periodum. vt or. ij. de generatione. Secundus est ppter dominiũ excessiuũ vnius ctrarioz et hoc dũtaxat i mixtis. Tertius est ꝙ calor q̃ est instrumentum anie vegetatiue ꝓsumit humidũ in qõ agit et cum non possit illud humidũ restaurari naturaliter in sua puritate semp admiscet cum humido nutribili. et sic fit impurius vt vinũ mixtum aqua. sicut. j. de generatiõe or in fine. ita humidũ radicale ꝓsumitur finaliter et aial moritur Consilr fit in plãta deficiẽte ista restauratione. et hec est mors naturalis. Quartus modus corruptionis est p violentiã ab aliquo extrinseco agente gladio vel igue vel alio Cõtra pmos duos mod⁹ datũ fuit aie ꝙ fm ꝓditionẽ sue imortalitatis corpus pficeret et ppetuitatem cõplexionis cõferret. Cõtra tertiũ modñ corruptionis hũit istud donum. vt p esum lignorum in padiso de padiso concessorz fiebat restauratio deperditi ad certũ tps. Et qz ista restauratio cum admixtione extranei humidi debilitantis humiduz radicale magis ac magis. iõ hõ hũit vsum ligni vite cui⁹ vtus erat alimẽtum totũ assumptũ in pfectam assilationez ducere et facere humidũ radicale ita recẽs sic fuit a pncipio nature vite cõdite. hoc tm lignuz vite non hũit ex sua vtute naturali dare homi ppetuitatem viuẽdi. qz cum esset res creata vtus finita fuit in durabilitate. et iõ non ꝓtulit fortitudinem nature radicalis nisi ad certũ tẽpus. quo lapso hõ itez comedere debuisz Si ita diu pstetisset. Cõtra quartũ modũ corruptionis qui est p violentiã cõseruature hõ p diuinam. puidentiã et p. pprias prudentiã ab extrinseco nl potuit pati corruptiuuz. Sed ꝓtra hec posset aliqs instare sic. Omne cõpositũ ex cõtrarijs de necessitate nature est corruptibile vt patet. ij. de generatione. Sed corp⁹ hois in statu innocẽtie fuit cõpositũ ex ꝓtrarijs sic nũc est et eiusdẽ speciei p oia g fuisset corruptibile Ad hoc dicendũ ꝙ fuisset corruptibile ppter cõpositionem ex ꝓtrarijs nisi fuisset diuinitus pseruatum ab intrinseco p gram originalis iusticie. et ab extrinseco per sbsidium diuine. pudentie. Quarto hominẽ hac gratia insigniuit dominiũ sibi sup omnes creaturas cõferendo cum dixit Gen. j. Dñamini piscibus maris volatilibus celi et vniuersis animãtibus q̃ sunt super terrã. Et hoc dominiũ fm glo. datũ est eis q̃diu essent sbditi deo. qz talis fuit hõ in statu nature ꝓdite vt q̃diu staret hõ in obediẽtia di inferioza obedirẽt ei. Et sicut dominũ est hoi naturale. ppter tria. vt dicit Ni. de Lyra. Primo qz impfectioza sunt. ppter pfectioza vt plãte. ppter aimalia. aialia vo. ppter hominẽ. Secundo. qz pfectioza gubernãt inferioza. vt angeli hoies. regimẽ vo est per prudentiã q̃ propie est in hoie in quo est prudentia generalis Jn anialib⁹ vo sunt q̃dã prudentie pticulares

tiã vt in aranea ad faciendũ telam ꝛ sic ꝺ alijs de q̃bus hẽs s̃. ꝺn̄ica infra octauã ascensionis xx.L. Jõ aialia sunt hoi sbiecta. Tertio qꝛ hõ factus est ad imaginẽ dei. ideo iustũ est vt obediant ei inferiora ꝑm naturã institutã. Sz i penam peti ista obediẽtia est ei sbtracta. et hec ꝯ tia creationis p̃cipaliter referr̃ ad psonã patris. Secũda gr̃a huj⁹ trinitatis est gr̃a redẽptionis. et hec ptinet ad psonam filij. quia de ipo canitur. Hic est salus nr̃a ꝛ redẽptio israel Jp̃e eñ filj⁹ p mortẽ suã nos redemit ex libera volũtate. Sicut testat̃ Aug⁹. in li. de baptismo et allegat̃ a mgr̃o li. iij. di. xix. c. j. vbi insinuat causam et modũ nostre redẽptiõis dicens. Nihil inuenit diabolus vt moꝛieꝛ. Sz ꝑ voluntate patris xp̃s moꝛi voluit non hñs moꝛtis causam de pctõ. Sz de obediẽtia et iusticia mortẽ gustauit per quã nos redemit de seruitute diaboli. Et sbdit. Jncideram⁹ eñ in p̃ncipẽ huius scli q̃ seduxit adã et seruũ fecit. cepitq; nos q̃si vnaculos possidere. Sz venit redẽptoꝛ ꝛ victo⁹ est deceptoꝛ. Et q̃d fecit redemptoꝛ captiuatori nr̃o tetendit ei muscipulã crucẽ suam posuit ibi q̃si escã sanguinẽ suũ. hec aug⁹. Et sumopere est hoc mẽoꝛie imp̃mẽdũ qꝛ vt xp̃s nos redimeret triplici miserie se iseruit. s. pauptatis laboris et doloꝛis. de p̃mo ꝛ scõo in ps̃. lxxxvij. ꝺr Paup sum ego et in laboꝛib⁹ a iuuẽtute mea. de tertio dicit xp̃s p Hiere. Doloꝛ me⁹ sup oẽz doloꝛẽ. Treñ. j. O vos oẽs q̃ transitis p viam attẽdite ꝛ videte si est doloꝛ sicꝫ doloꝛ me⁹ Nã xp̃s hũit doloꝛẽ exteꝛioꝛẽ ꝑpter saluãdos doloꝛẽ interioꝛẽ ꝑpter dãnãdos. ꝛ ꝑpt doloꝛẽ mr̃is. Lu. ij. Tuã ipi⁹ ptranſ. tẽ. Et fuit doloꝛ ci⁹ maxim⁹ qꝛ in tactu sustinuit clauoꝝ aspitatem. Et auditu obꝓbꝛioꝝ ꝓfusionẽ. Jn odoꝛatu sputoꝝ feditatẽ. in gustu fellis et aceti amaritudinẽ. i oculis lacrimaꝝ effusionẽ. in coꝛde timoꝛẽ ꝛ cõpassionẽ. Timoꝛẽ ꝑ seipo anxi⁹ de crudelissima moꝛte ad cui⁹ solaz memoꝛiã sanguinẽ sudauit. ꝓpassionẽ ꝑ sua mr̃e dulcissima cui⁹ animã sciuit gladiũ doloꝛis ptransire. iõ dicit Bern̄. Quis vnq̃ audiuit tale aut q̃s huic vidit sil̃e? vix eñ q̃s ꝑ iusto moꝛiẽ ipe ꝑ iniustis et inimicis moꝛtu⁹ est eligẽs exulari de ceꝛ vt nos repoꝛtaret ad celos. Sz. ꝺ. q̃s Non potuit xp̃s nos aliter redimere sine tãta sui iniuria. Ad hoc dicũt doc. q̃ potuit. Sz tñ maluit tantã iniuriã sustinere ꝑpter duas causas. ꝓma vt caritatẽ suam ad hoiem copiose demonstraret. Secũda vt ampli⁹ nos obligaret. iõ dicit Aug⁹. Sufficeret ad redemptionẽ nostrã vna p̃ciosissimi sanguis gutta. Et licet sufficisset data tñ est copia vt vtus diligẽtis in beneficij redũdantia claresceret. de hac etiã caritate dicit Bern̄. Erat caritas in coꝛde dei multa nimis q̃nq; cumulãda sup filios hoim. Sed hec latuit quousq; fracto vasculo p q̃nq; ptes coꝛporis emanauit. Jdẽ dicit. Jh̃s in cruce moꝛi voluit. non in strato serico decũbens vt q̃ multum fuit pudoris signũ essz summi amoꝛis. hec ille. Et qꝛ xp̃s tantã caritatẽ nob demõstrauit ꝑ hãc nos certe ad se diligẽdũ inuitauit. iõ dicẽ mgr̃ li. iij. sentẽtia ꝛ. di. xix. c. j. Exhibita tãte erga nos dilectionis arra et nos mouemur accẽdimurq; ad diligendũ deũ q̃ ꝑ nob tñ fecit. Nã et iõ tãta sustinuit vt nos ad dilectiõez obligaret. de quo dicit Bern̄. Quãto sunt hũ lioꝛa q̃ ꝑ me p tulit de⁹ tãto illi ad dilectionem pl⁹ obligarer. Tertia gr̃a huj⁹ scẽ trinitatis est gr̃a spũssancti emissionis. Uñ spũssctũs duob⁹ R mõis mittit̃ vt dicẽ mgr̃ li. j. di. xvj. c. j. Sicꝫ iq̃t filj⁹ duob⁹ modis ꝺr mitti. Uno mõ quo visibilr apparet. Alio quo iuisibiliꝫ castis mẽtib⁹ ꝓcipitur. ita et spũssanct⁹ a p̃re et filio ac a seipo duobus mõis ꝓcedere siue mitti siue dari ꝺr vno mõ visibiliꝫ. alio mõ inuisibiliꝫ. datus est eñ visibilis creature demõstratõne. sicꝫ in die pẽth. vt patz Act̃. ij. In linguis igneis. Alijsq; vicibus. s. Joh. xx. iu flatu. Et Math. iij. in colũbe spẽ Et dat̃ inq̃ quotidie inuisibiliꝫ illabẽdo mẽtib⁹ fideliũ. Sz possit aliq̃s dicere. quõ possum cognoscere q̃ spũssctũs iuisibiliꝫ miss⁹ sit in mentẽ meã. Ad hoc rñdet mgr̃. j. li. di. xvij. c. v. Tũc eñ nob mitti vel dari ꝺr cum ita i nobis est vt faciat nos diligere deũ et ꝓximũ per qõ manem⁹ in deo et de⁹ in nob. Et adducit q̃dam ibidẽ Aug. li. xv. de trini. c. xvij. De⁹ spũs est q̃ ꝓcedit ex deo cũ dat⁹ fuerit hoi. accendit eũ ad diligendũ deũ et ꝓximũ et ipe est dilectõ Ecce ex dilectiõe quã habes ad deũ et ꝓximũ ꝑpendis inuisibiliꝫ ad te missum spñsctñ. Est tñ notãdũ q̃ spũssanct⁹ missus in nos triplicẽ in nob gr̃am opat̃. Primo docet rõnẽ vt intelligat bonũ. Scõo mouet volũtatẽ vt bonũ itellectũ velit. Tertio mouet memoꝛiã vt volitum cõpleat. iõ dicẽ Bern̄. Spũssanct⁹ suggerit memoꝛiã bonã in cogitatiõib⁹ sctis ꝑterea quotienscũq; huiõi suggestionẽ boni senseris i coꝛde tuo da honoꝛẽ deo et da reuerẽtiã spũsctõ cuius voꝛ sonat in aurib⁹ tuis et docet rõnem Sz multi mouẽtur et mime sciũt q̃d sit agẽdũ si nõ assit spũssctũs q̃ inspirat cogitationẽ memoꝛiã mouẽdo doceat in opus. pferre ne ꝓma gr̃a vacua in nob sit. Sz qꝛ sciẽti bonũ et nõ facienti pctm̃ est illi. Jdeo nõ soluz moueri ꝛ doceri. sed etiã moueri et affici ad bonũ est necessariũ ad salutẽ. iõ spũssanctus non solũ mouet et docet nos. verũ etiã dona sua nobis imptiꝫ mediãtib⁹ q̃bus ad incremẽta vtutum altioꝛa

possumus puenire. Quãuis eñ supius dictum est de donis spũssancti. qz tñ adhuc hodie est octaua dies penthẽ. ideo aliqua de donis eius septẽ sunt addẽda Est ḡ ꝑmum eius donum ti
S mor, et hic multa bona in homĩe opatur. Pri mum q dat sibi de futuris, puidentiaz. de hoc vide s. dñica. iij. post pascha. x. M. Secunduz bonum est q causat in hoĩe pniam. Est eñ sic tiriaca que repellit venenũ efficiturq; de serpẽte. Et est nihilomin⁹ antidotũ cõtra venenum ita timor de peccatis oritur. Et tũ peccata expellit. Juxta illud Eccĩ. j. Timor dñi expellit pctñ. Et Bern. Timor dñi est antidotũ expellens malos humores. Nam q̃ sine timore est ñ poterit iustificari. hinc est q tam scti q̃ philosophi inter oẽs passiones ꝑcipue cõmendãt verecundiã q̃ est q̃dam timor et significat pniam de aliquo defectu. dicit eñ aris. iij. ethi. in fine Verecũdia est timor ingl̃ationis. i. tremor ꝓfusionis. de quo ꝓbat q̃tuor. Primum q verecũdia non est vtus sed passio qõ oñdit p diffinitõnem verecũdie et p effectũ verecũdie. Per diffinitionem q̃dem q̃ est q verecundia est timor ingl̃atiõis. Omnis aũt timor est passio irascibilis et non vtus. p effectum ꝓbat sic. Omnes passiones appetitus sensitiui causant in corpe pmutationẽ. et hoc facit verecũdia. Sicut eñ hõ p timorẽ mortis pallescit. ita per verecũdiam q̃ est timor ingl̃ationis hõ rubescit. Ratio diuersitatis inter timorẽ et verecundiã est ista quia timor est ꝓpie de piculo mortis vel alic⁹ nocẽtis vite hois. Sedes aũt vite est in corde et ideo q̃n incipit cor deficere p timorẽ natura mittit illuc spũs et calorẽ. et sic retrahitur color cum sanguine a facie timẽtis et sic pallescit honor aũt est in exteriorib⁹. et ideo q̃n homo timet p verecundiã honores pdere spũs et calores tribuit ad exteriora. et sic cõcurrente exterius sanguine homo rubescit. Secundum q ibi ꝓbat Aris. de verecũdia est. q est passio laudabilis in iuuene. vnde dicit Laudamus iuuenes q̃dem verecũdos. Tertiũ oñdit q non cõuenit etati senili. Quarto q non studioso conuenit. quia neq; senex neq; studiosus aliq̃d dẽt cõmittere vñ debeat verecũdari. Sed certe si senex aliq̃d turpe vel studiosus illaudabile qõ non verecũdetur illaudabilis obstinationis signum est si non verecũdentur de turpib⁹ Quãtum vo sancti verecundiã cõmendant. ostẽdit Bern. sup Cañ. ser. lxxxvij. Nescio si quic̃q in moribus hoĩm gratiꝰ depbendi queat verecũdia. Verecũdia eñ est omniũ ornatꝰ vtutũ vel etatum. Sed in tenera etate amplius pulcriusq; enitescit. Quid amabilꝰ verecũdo adolescẽte. q̃ pulcra hec q̃ splendida gẽma morum in vultu adolescentis. q̃ vera et mĩme dubio nũcia bone spei. bone indolis iudex. vga discipline expugnatrix malor. ppugnatrix puritatis. gloria ꝓscientie. fame custos. vite decus. vtutis sedes. ꝑmicie nostre laus et insigne totius honesti. hoc est timoris nũcius. Eccĩ. xxiij. Nihil melius q̃ timor dñi. Tertiũ bonũ qõ facit donuz timoris est q causat in agendis diligentiã. Juxta illud Eccs. vij. Qui timet dñm nihil negligit. Et Eccĩ. xv. Qui timet deum faciet bona. Et iterũ Eccĩ. ij. Qui timẽt dñm inq runt que bñplacita sunt ei. Et idem. Qui inq̃t diligũt dñm custodiũt mandata eiꝰ. et patiam habebũt in aduerꝛ. Quartũ bonum q causat in p̃iculis ꝓfidentiã. multi reputant se debiles q̃ ingruente timore et cogente ardua et difficilia fecerũt. vbi gratia. q multi estimauerũt se debiles ad ordinis ingressum et ea q̃ sunt ordinis ad fuandum qui timore mortis vel inkduz suspendij cõpulsi religionẽ intrauerũt et in ea ardua opera fecerũt. Quia dicit Bern. sup illud Eccĩ. j. Timor dñi est scientie religiositas hec inq̃t grꝫaruz ꝑma totius religionis exordium ẽ. Nã sine hac nulluz bonũ pullulare poterit. omniũ vtutum edificiũ illico vtitur in p̃piciũ si huius gr̃e amiserit fundamentum. Et quid plura cõnexa sunt timor et religiositas. nec altex sine altero poterit remanere. qz p timorem vniuersa deserimus mundo abrenunciamus et nosmetipos abnegamꝰ. sicut dicit saluator. Nolite timere eos q̃ occidunt corpus. nec amplius hñt quid faciẽt. Sed timete euz q̃ cum corpus occiderit ptãtem hẽt aiam mittere in gehennã. Jõ dicit Greg. ij. mora. Jn via dei a timore incipit vt ad fortitudinẽ veniatur Quia ór ꝓuerb. xiij. Jn timore dñi fiducia z
fortitudinis. Secundũ donũ est pietas sine q̃ T
nihil valet timor. Qui eñ, proximo misereri ignorat. qui eiꝰ tribulationi cõpati dissimulat huius timor añ oculos dei nullus est. cum dictuz sit s. Qui timet dñm faciet bona. ideo spũssanctus qui est tertia in trinitate psona aduenies cordi nr̃o affert secũ pietatẽ. Est autẽ triplex pietas. Prima ad deũ de qua Bern. Pietas ẽ cultus dei et hic cultus dei in memoria dei cõsistit in fiducia et de misericordia dei sperãda que necessaria est cum timore vt si timor preci pitat pietas eleuet. hec duo dona simul conĩũcta tangit Bern. cum dicit. Ego q̃diu respicõ in me in amaritudine morabitur oculus meus r hoc per donum timoris. Si aũt suspiro ad diuine miserationis auxiliũ videlicet per donuz pietatis mox amarã visionẽ meam tempat leta dei misericordia. Secũda pietas est ad nosmetipsos q ꝓtingit quando conscientia nostra

tranquilla est et serenata per remissionem pec catorum nihil mali nihil amari nihil tribulati onis poterit suspicari. de qua Prouerbio. xv. Secura mens quasi iuge conuiuium. Ideo di cit Sup. Eccī. xxx. Miserere anime tue placēs deo. Tertia pietas habetur ad proximū quaz tunc exhibemus. quando in oibus malis eoz cōpatimur ex affectu oia eoz facta pie iudicā tes. Quia dicit Bernī. Caue tue dei aliene cō uersationis esse curiosus explorator aut teme rarius iudex. Et si deprehendis perpetratuz actum tñ non sic iudices. primum. sed excusa i tentionē si opus excusare non potes. s. qđ illō fecit per ignorātiam vel ex surreptione vel ex casu. Et sbdit. q si neutz possumus saltem de bemus obuiare. ppter grauem temptationē et dicere. O q̄ vehemens fuit nimis hec tempta tio qđ in me fecisset si in me hanc ptātez siliter accipisset. Tertium donum est sciētia et hec ne cessaria est ad pietatē sbleuandam vt quid ex misericordia puniat aut qđ ex misericordia di mittat sciatur. Jō spūssanctus in cordib⁹ no stris aduenies. tertio apportat secū donum sciētie p quod illuminati sciremus q̄d sit faciē dum qđ dimittendū quid diligendū quid odio hūdum quid sperādum quid ptemnēdum z qđ desiderādum. quia bonum faciēdum et maluz dimittēdum. Juxta illud ps̄. xxxiij. Declina a malo et fac bonum. Et Isa. j. Quiescite puer se agere et discite bñ facere. Siliter deus dili gēdus et diabolus et mūdus odiēdus. Mat. vj. Unum. s. diabolum odio habebit et alteruz scz xp̄m diliget. Et nota q hoc donū scie do cet nos scire genus nostrum ex pte quadruplici. Primo ex pte patris qui est deus et quo ad hoc fuemus rōne patris nobilitatē. de hoc vi de s. dñica infra octauam ascensionis. xx. E. Secundo ex pte mr̄is q̄ est terra Quia dicitur Eccs. iij. De terra facta sunt z i terrā pariter reuertentur. Et Job. xxxiij. Ecce me fecit et te dominus et de eodem luto formatus suz. quia dr Sap. vij. Nemo ex regibus habuit aliquod aliud inicīū natiuitatis. quasi diceret. q̄tūcūq refulgiant ornamētis vestiū misterio militū et monumēto fortium tale fuit eoz inicīū. vn⁹ ergo introitus est omnib⁹ ad vitā et silis exit⁹ Jdeo dicit Bernī. in quodā ser. de passione dñi Graue iugum super oēs filios ade a die exi tus de ventre matris eorum in sordibus gene ramur in tenebris cōfouemur in doloribus ptu rimur. ante exitū miseras matres oneramus. in exitu more vipere laceramus. hec ille. Et si hoc per sciētiā spūssancti perpendet hō me rito seruat rōne matris humilitatem. Tertio scire debem⁹ genus nostrū ex pte fratrum qui sunt angeli vt seruemus in bono stabilitatem. dicitur em̄ humana natura cē māna angeloz vñ cum Thobias senior ab angelo Raphaele vellet genus inq̄rere. Rñdit genus q̄ris mer cenarij an ip̄m mercenariū qui cum filio tuo e rat. Sed ne forte sollicitum te reddā. Ego suz azarias anonie magni filius et rñdit Thobias ex magno genere es tu. Thob. v. Ueruz dixit angelus fm nominis interp̄tationē. Azarias nanq̄ interp̄tatur adiutor. ananias gloria dei Erat em̄ adiutor glorie filij dei. Q̄ñ em̄ scimus vel re cogitamus fratres nostros esse in tanta gloria et nos ad eam nō posse ptingere nisi fra tribus nostris assimulemur conari debem⁹ no stris totis viribus istos fratres imitari. In isti us fraternitatis signum Raphael et qui Aza rias dr. et Thobias fratres seuissim noiasse legūtur. Thob. vj. Obsecro te azaria frater vt dicas mihi quod remediū habebunt ista q̄ de pisce fuare iussisti Et Thob. ix. Azaria frater peto vt auscultes vba mea. Et āgelus ad eum viceuersa dixit. Thob. xj. Frater scis quemad modum reliq̄sti fratrē tuum. Sunt em̄ tam hō q̄ angeli parentele diuine. Sed certe hō mul tiplicius. Cum em̄ sit triplex cognatio. s. legal per adoptionē. spūalis per sacramēti susceptō nem. et carnalis per ppagatōnem. Angeli tñ attinent deo per legalem adoptionē quaz per gr̄am sunt adoptati. homo aūt attinet deo tri plici cognatione legali. qz est adoptiuus dei. Ephe. j. Predestinauit nos adoptionē filiozū Est etiā filius dei spūalis. quia per baptismuz nos regenerauit. Joh. j. Dedit eis potestatez filios dei fieri Est etiam carnal frater. quia de nostra ppgenie naturā assumpsit. Ad hebr. ij. Nus q̄ angelos ap̄hendit sed semen Abrahe. ideo possumus dicere angelo illud. ij. Macha be. vij. Noli putare genus nostrū a deo esse de relictum. Quarta si per donū sciētie recolligi mus genus nostrū ex parte filiozum fuemus i opibus vtilitatem. Filij em̄ sunt opera nostra Eccī. xj. Ante mortem ne laudes hoiem quēq̄ quoniā in filijs suis agnoscitur vir. i. in opibus pfectis fm glo. In istis g̃ filijs fuemus vtilita tem vt sint nobis meritoria ad gloriā nō ad pe nam qđ fit qñ opus pducitur a gratia diuina et a libero arbitrio. Quando vo pducitur a di abolo carne vel mundo est quasi spurēse gen⁹ et non potest sequi hereditatē celestē. Et iō p hibetur pontificib⁹ veteris legis sub figura Le uiti. xxj. Ut non cōmiscent stirpem generis sui vulgo gentis sue quia ego dominus sanctifico eam. Quartū donum est fortitudo. et hec ē ne cessaria vt hoc homo quod per scientiam acci pit per mentis fortitudinez agere possit. Quia

scienti bonum et non operanti peccatum ẽ illi Jaco.iiij.vbi dicit glo.Si sit bonum necessitatis eius obmissio pctm̃ est mortale.Si aũt bonum erogationis peccatũ est veniale.et quãdoq; nullum.Et Lu.xij.Seruus sciens volũtatẽ dñi sui et non faciens plagis vapulabit multis vt ꝑ scientia sit efficax ad se iuuãdam fortitudinem interpellit.Et nota q; h̃ non notatur fortitudo corpis sed anime.et illa est triplex. Nã quedam est fortitudo magnificẽtie.quedã confidentie.et quedã constantie.magnificẽtia nãq; magna audet sumens hanc p̃sumptionez vel audaciam non ex p̃sumptione,pprioꝝ meritorum.sed ex largitate et facilitate accipiẽt largitoris.sicut Thomas q̃ credere resurrectionez noluit nisi vulnera pedum et manuũ cõtrectaret habuit illam fortitudinẽ Joh̃.xx.hãc etiã habuit Philippus qui de benignitate pij mgri confisus audebat petere vt sibi oñderet p̃ris maiestatem.Joh̃.xiiij.cum dixit.Ostende nobis patrem et sufficit nobis.ideo de ipsis et similibus dicit Berñ.Sunt q̃dam ascendentes ad cor altum de maiori spe libertate et scientie puritate magna ꝓsueuere audire hi,p fidei magnitudiue digniãnueniũtur et inducãtur in omnem plenitudinem gr̃arum.Tales em̃ magna audent qr magni sunt et q̃ audẽt obtinẽt iuxta ꝓmissionem eis per deũ factã.Quẽcunq; locũ calcabit pes vester vr̃ erit.Deut.xj.Secunda fortitudo vocatur cõfidentie que sic se habz q; ꝑ cognita omnia que audere poterunt semper sperat sine hesitatione a dño acceptur̃a.et hanc cõfidentiam docuit beatus Jacobus in c.j.Postulet autẽ in fide nihil hesitans.Et qr exauditio nostre petitiõis diu sepe suspendit̃. vel,ꝓpter fidem,pbationis vel meriti augmentationem vel copiosam exauditionẽ.iõ necesse est vt accedat.Tertia fortitudo p quã petim⁹ strẽnue et pseuerãter.et hec est fortitudo ꝓstãtie p quã petimus querẽda petendo pulsando donec accipim⁹.Certi em̃ sumus de exauditõne.Juxta illud ps̃.xc.Clamabit ad me z ego exaudiã eũ.Sz incerti de exauditionis acceleratione.Quia dicit Greg⁹.q; in plerisq; concito petimus sed tarditas,psperatur.iõ cõstãtia necessaria est q̃ non est aliud nisi effectus vsq; ꝙ in finem pseuerãtia Quintum donũ est cõsiliũ z illud necessario seq̃tur fortitudinẽ.quia si fortitudo inprouida vel nimis impetuosa vel minus circũspecta fuerit.et vt ipsa sui p̃sumptõe in casu ruat.cõscendat ad ꝓsiliuz vt p̃uidendo p̃mium et alta fortiter agere possit.et iõ spuſsãctus cordibus nr̃is aduenies dat nobis q̃ntuz donuz cõsilij p qõ impetus fortitudinis gubernatur.de hoc cõsilio duo tangũtur.p̃mo qualiter exhibetur.secũdo qõ spũſsanctus ꝓsulet De p̃mo notandũ q; spũſsanctus q̃tuor modis exhibet nobis sua ꝓsilia.p̃mo per se imediate. secundo p̃ platũ.tertio p bonos hoies.q̃rto p ꝓscientiã,ppriam.et ab his quatuor omia nr̃a cõsilia sunt inquirẽda.Et p̃mo a deo.iuxta illud Thob̃.iiij.Omni tpe bñdic deo et pete ab eo vt vias tuas dirigat et oia cõsilia in ipo permaneant.Cui ꝓsonat illud Eccl̃i.xxxvij.In oibus dep̃care ꝓsilia altissimi vt dirigat in veritate viam tuam.Et hoc est q; ꝓsulit Sap̃.Eccli vj.Cõsiliarius sit tibi vnus de mille.s.deus cuius nomen est.vt dicit Isa.ix.Cõsiliarius.Secundo requirẽdum est ꝓsilium vicarij.s.prelati ꝑm q; iubemur Deut̃.xvij.Faciens quecũq; dixerint qui p̃sunt loco quos elegit dñs sequerisq; sententias eoꝝ nec declinãs ad dexterã neq; ad sinistrã.Et sb̃dit penam.qui aũt superbierit nolens obedire sacerdotis impio qui eo tpe mistrat dño deo tuo moriatur.hec ille.Et dñs Math̃.xxiij.idem iubet.Sup cathedraz Moysi sederũt scribe z pharisei.omnia q̃cũq; dixerint vobis.s.cõsilia dando facite. Tertio requiratur cõsilium a bonis hoibus et sapientibus ꝑm q; hortat̃ Thobias filium suũ.c.iiij. Cõsilium a sapiente require.Et dicit notanter a sapiẽte.qr cum fatuis non est cõsiliandũ.iux̃ illud Eccl̃i.viij.Cũ fatuis cõsilium nõ habeas non em̃ poterunt diligere nisi qui eis placent. Sed etiam ꝓsilia sunt q̃renda ab humilib⁹ q̃b⁹ deus ea interdũ reuelauit q̃ sapiẽtibus occultat.Juxta illud v̄bum xp̃i Math̃.xj.Confiteor tibi pater celi et terre qr abscõdisti ea a sapientibus et prudentibus et reuelasti ea puul̃. Et de illis dicit b.Bñdict⁹ in regula.Sepe reuelat deus illis q̃d melius est. Quarto quere consilium a conscientia tua.Juxta illud Sap̃. Omnia fac cũ ꝓsilio.s.cõscientie tue et post factum non penitebis.Eccl̃i.xxxij.De secũdo scindum.s.quid ꝓsulit spũſsanctus.naz licz multa nobis in sacro consilio p̃ponãtur tria tñ ex oibus p̃ponũtur.nam tres sunt hab̃it⁹ rerum quos possidet ois hõ.s.res.corpus.et anima. de his nobis ꝓsulitur vt ea in sup̃mis exerciti is dño offeramus.vñ res in sup̃mo offerim⁹ si eas omnes reliquim⁹ et nudã pauptatẽ induimus.iux̃ ꝓsiliñ xp̃i.Math̃.xix.Si vis pfect⁹ esse vade et vende oia q̃ habes et da pauptibus s et veni seq̃re me.Secũdo corp⁹ in sup̃mo offerimus si oñi voluptati abrenũciam⁹ et mũdissimã castitatẽ induim⁹.sicut ꝓsulit apostol⁹.j. Thoz.vij.de v̄ginib⁹ p̃ceptũ dñi non hẽmus cõsiliũ aũt do.et Math̃.xix.Qui p̃t cape.s.castitatem capiat.Tertio animã in sup̃mo offerimus cũ inimicos nr̃os affectu et effectu diligi

mus. hoc ꝓsilium cōsulit dñs Math. v. Diligite inimicos vr̄os et bñfacite his qui vos oderūt Sextum donū ōr intellect⁹. et illud donū merito seq̄tur. q̄ dicit Greg⁹. Cōsiliū esse non ꝑt si intellectus deest. q̄ q̄ non intelligit malū q̄ gravat quō ꝑt bonū solidare q̄ adiuvat. vt g̃ ꝓsilium disponatur ꝑudēter spūssanct⁹ veniēs dat nobis donū intellect⁹ vt ꝑ eum ꝓza opera salubr̄ disponam⁹. p hoc donū intelligim⁹ deū in nob et creaturis. iux̄ illud ap̄li ad Ro. j Invisibilia dei p ea q̄ facta sunt intellectu ꝓspiciunt. Nā per magnitudinē et latitudinē mūdi potentiā dei agnoscim⁹. Sed ꝑ decorē celi et mundi et creaturaꝝ sapiam dei intelligim⁹. p bonitatē aūt et vtilitatē creaturaꝝ bonitatē dei intelligimus. Et g̃ q̄n vides aliq̄ pulcra et dulcia gustas. p hec intelligere et cogitare debes celestia. Quia dicit Bern̄. Dulcedo omniū creaturaꝝ ad eternā dulcedinē nos inuitat Sz d. g. Si ex absētia spūssancti intellectū non habemus. tn̄ q̄nq̄ hēmus a natura. Cui rn̄detur q̄ licet hēmus intellectū a natura attn̄ est ifirmis si non p spūssancti gr̃az informatur. Quō aūt hoc fiat dicēdū est q̄ in intellectu sūt tres vires aie. s. vis irascibilis. ꝓcupiscibilis. et rōnalis. he tres vires p spn̄sanctū illustrantur fortificanť. et sctificātur vt sua officia efficacit̄ exequātur. vbi gratia. intellect⁹ a sua natura res simplr̄ intelligit. sed illustrat⁹ gr̃a easdem res non vt res sed sb̄ rōne boni et mali intuet̄. Un̄ vis irascibilis non solū oī malo. sed oī spēi male et oī malo fortissime indignať. Vis autē ꝓcupiscibilis om̄e q̄ fortit̄ rōnem veri boni fortissime ꝓcupiscit. et tanto fortiꝰ q̄nto magis ad rōnem summi boni accedere cognoscit vis aūt rōnalis duas reg̃las ꝓzes est informās. Irascibilem iubet vt se ab oī spē mali penitus alienet et candē occasionē mali sibi sb̄trahat ne se ex p̄ntia male rei aliqua occasione mala inquinet et imundet Silr̄ iubet ꝓcupiscibilem vt bonum q̄d desiderat fortiter ꝓcupiscat. r pijs studijs bonoꝝ operꝝ mereatur. Septimū donum
Z est sapia et iuvat intellectū. q̄ dicit Greg⁹. q̄ si intellectus magno acumine vigilet et moderare se nesciat p magnā maturitatē tūc ab itellectu ad sapiam ascendatur. vt hoc q̄ intellectus acute inuenit sapia mature disponat. r g̃ spūssanctus vitā nr̄am pficiens dat nob donū sapie q̄ oia dona ꝓza añcedit. et ī quo ad p̄sens de ipo sunt quatuor attendenda. Primo quis sit modus sapiam acq̄rendi. vbi nota q̄ ipsa non acq̄ritur sine amore. de hoc Aug⁹. de moꝛib⁹ eccl̄ie et manicheoꝝ. li. j. c. xix. Sapia si non totis viribus ꝓcupiscit inueniri nō pōt. amore ritur amore releuatur amore in ea per manetur. Et Sap. viij. hāc amaui et exq̄sīui a iuuētute mea. Un̄ metrice ōr. Disce libēs r eris sapiēs et honore frueris. Qō si q̄ris disce libens et eris. Secundo non acquirit̄ sine labore. vn̄ Hugo in didas. pte. ij. dicit q̄ apud veteres lecticā ꝓhoꝝ quatuor ꝑsone portabant due in specie iuuenū p̄cedētes. et due in specie puellaꝝ. sequētes iuuenes dicebātur amor et labor puelle cura et vigilia. In amore est vt agas. in labore vt ꝑficias. in cura vt ꝑuideas. i vigilia vt attēdas. Un̄ narrat Ualerius in policra. li. iiij. q̄ gentiles veteres sapiam q̄si oīm deoꝝ p̄ncipē coluerūt et ei⁹ imaginē p̄ fozibus oīm temploꝝ depinxerūt et iux̄ imaginē eius ista v̄ba scp̄serunt. Usus me genuit. memoria me genuit. zophiā me vocāt greci nos sapiam ego odio stultos hoīes et ignauia opa et friuolas sentētias. Et hoc est q̄ puerb. ij. ōr. Si sapientiā inuocaueris r inclinaueris cor tuū ꝓvidentie et si q̄sieris eam tanq̄ pecuniā et sic̄ thesauros effoderis illā. Tunc intelliges timorez dñi et sapiam dei inuenies. q̄ dns dat sapiam et ex ore eius sapia et ꝓudētia. Tertio nō acq̄ritur sine humilitate. de ista loq̄tur b. Aug⁹. li iij. de natura et origine aie. ad Uincen. in p̄ncipio. Quantū inq̄t apparet ex donis ingenij sapiētia quā iam largit⁹ est deus. pfecte sapiens eris si te esse non crediderīs. s. aliquid magni. sed te hūliaueris. Jō dicit Hugo in didas. Cū q̄dam antiquus de mō discēdi interrogaretur rn̄dit sit mens humilis studiū q̄rendi vita q̄eta scrutiniū tacitū pauptas terra remota. hec reserare solent cuiq̄ obscura legendo. ppt̄ q̄d dicit Salomon. puer. xj. Ubi est hūilitas ibi ē sapia. Quarto nō acquirit̄ sine stabilitate. requiritur em̄ stabilitas ꝑseuerātie in addiscēdo Un̄ antiquos ꝓhos legimus studuisse vsq̄ ad mortem. Nā refert Hiero. xxiij. epla. q̄ pmenides ꝓhus inter ceta sue ꝓtinuatōis tpa. xv. annis in rupe egipciaca legit̄ ꝓsedisse deinde demostenes ꝓhus expletis cētū et vij. annis cuz se mori cerneret ferť dixisse multū se dolere. q̄ tunc egredi deberet de vita cum sape cepisset. Anaxagoras ꝓhus vt legitur in gestis ꝓhoꝝ Athenis claruit vbi xxx. annis ꝓhie insudauit hic vt ait Ualer⁹ cū adeo dives esset derelictis possessionib⁹ studēdi gr̃a diutinā peregrinationem assumpsit. Democritus etiā ꝓhus cui⁹ p̄ adeo ditissim⁹ fuit q̄ exercitui reg̃ Xersis epulum defacili dare posset ꝓua summa retēta. patrimonium suis ciuib⁹ relinquēs athenis ꝑfectus est ibi oculos sibi eruit vt vegetiores haberet cogitationes. Terculianus tn̄ dicit sibi ideo oculos eruisse quia mulieres sine ꝓcupiscentia nō potuit inspicere. r sic de ꝑseuerātia

circa sapientie studiũ multorum phoꝝ est dicendum. Secũdo quid sit signũ sapiam cognoscendi. vñ nota apud stoicos signum sapientiã cognoscendi fuit patia. Sicut dicit Señ. ꝙ in sapientẽ non cadit iniuria. et ꝓbat ꝑ exempla hoc sic. Esto ꝙ aliq̃s rem quã de villa mea surripuit in domo mea ponat ille furtuz fecit ego nihil ꝑdidi. Si quis cũ vxore concũbat tanq̃ cum aliena adulter est q̃uis illa adultera non sit. Aliquis mihi venenũ dedit sed vim suã immixtam cibo ꝑdidit sceleri se obligauit. ⁊ si nõ nocuit. Eodem mõ licet aliquis inferat iniuriã sapiẽti sapiẽs eam non recipit. multa em̃ habz que iniuriã submouere pñt. ponit em̃ exẽplum Boe. li. ij. de ꝯso. ꝓsa. vij. de quodã qui sibi nomen phi false assumpserat. ad istũ quidã accessit et dixit se velle expiri an esset phus. Si illiatas iniurias leuiter patienterq̃ sustineret. Ille aũt patientiã paulisper assumpsit acceptaq̃ cõtumelia velud insultans. id est crudelts existens Jõ tandẽ inquit. intelligis ne me eẽ phm Cui ille nimium moderaciter. intellexerã inq̃t si tacuisses. Et indevenit hoc vulgare ꝓuerbiũ Si tacuisses phus fuisses. Jõ dicit Sapi. Ecci xx. Homo sapiens tacebit vsq̃ ad tempus. lasciuus aũt et imprudens non seruabit tempus Tertio videndum quid est opus sapiam exercendi. Uñ notandũ tres sunt actus sapientis. informare mores. reprobare errores. et ordiare inferiores. Et ideo dicit Aris. j. Elen. Est autem ad vnum sic dicere opus. scienter nõ mentiri. de quibus nouit. mentientem manifestare posse. Primum pertinet ad informationem. Secundum ad reprobationem. Dicit em̃ phs j. metha. q̃ inter ea que homines de sapiente concipiunt cõmuniter vnum est qd̃ ad euz pertinet ordinare. et ideo olim in seculo soli sapiẽtes gubernauerunt. Sicut dicit Señ. in epla. quia et Joh. in suo policrato. li. iiij. Romanos inquit duces aut principes dum eorum respublica viguit non memini extitisse illiteratos et nescio quomodo accidit exquo in principibus languet virtus litterarum. armate milicie infirmata est manus. vnde quidam rex romanorum scribens epistolam cuidam regi francoꝝ quatenus in litteris erudiret filium v̄sum istũ inseruit. Rex inquit. illitteratus est asinus coronatus. hinc est ꝙ carolus transtulit studiuz de Roma in Parisius. de quo dicitur ꝙ omnes artes liberales habuit in pallacio suo miro modo depictas. de Dauid legitur ꝙ habuit sapientiaz sicut angelus dei. nulla enim multitudo siue communitas sine sapientibus potest regi. Quia Sapien. vj. dicitur. Multitudo sapientium sanitas est orbis terrarum. Super quo dicit glo. ꝙ ad bonum regimen requiritur sapientia. etiam multitudo. quia si desit sapientia tunc sic̃ de roboã contingit. iij. Reg̃. xij. Respondit enim populo dura derelicto cõsilio seniorum quod ei dederant. et locutus est eis scd̃m consilium iuuenuz dicens. Pater meus aggrauauit iugum vestrum. ego autem addam iugo vestro. pater meus cecidit vos flagellis. ego autem cedam vos scorpionibus. Multitudo autem necessaria est. quia in nullo vnq̃ post christum posuit deus perfectionẽ sapientie. ideo nullus princeps vnius consilio contentari debet. Nam legitur. j. Machab. viij. de machabeis. ꝙ iudei machabei fecerãt sibi curiam. et quotidie consulebant trecentos viginti consilium agentes semper de multitudine vt que digua essent agerent. Quia d̃r Prouerbio. viij. Ego sapientia habito in consilijs et eruditis intersum cogitationibus. Et Prouerbio. xj. Ubi non est gubernabor corru et populus. Glo. Sicut nauis carens gubernatore periclitatur. Salus autem vbi multa cõsilia. Quarto videndum ẽ quis est fructus sapientiam possidendi. de hoc satis dicitur Ecclesiastes. vj. Quid habebit amplius sapiens a stulto. et quid pauper nisi vt pergat illuc vbi est vita. Et Sapien. vj. Concupiscentia itaq̃ sapientie deducet ad regnum perpetuum. ad quod nos pater et filius et spiritussanctus.

De eodem Sermo secundus.

Ex ipso et per ipsum et in ipso sunt omnia. Roma. xj. dicit Aris. viij. animalium. et idem allegat Auicenna. Qd̃ est quoddam animal quod est dictum fectaleo. alias nuncupatum Leopardus. quod est huius nature ꝙ si aliquid sentit sibi gratum adeo ardenter cõcupiscit. ꝙ pre nimio amore illius excellentissime saltat donec illud habeat aut acquirat. venatores autem scientes eius naturam. hoc ꝙ ipsum diligere sciunt ad aliquam arborem suspendunt. Sed adeo altius ꝙ capere non possit. Cum igitur saltat volens illud apprehendere deficit. sicq̃ venatoribus preda fit. Moraliter per Leopardum intellige quem libet curiosum. Sed per illud gratum quod diligit. dic ꝙ sancta trinitas intelligi possit que est omnibus christianis gratissima. et sup oĩa que in celis et in terris sunt sumope diligenda

In festo trinitatis.

Quia dicit Aug⁹. li. soli. c. j. Quisq; em̃ cognoscit te diligit te obliuiscitur se amat te plus q̃ se relinquit seq̃nit ad te vt gaudeat de te. Hinc ẽ domine q̃ non tm̃ diligo q̃tum debeo. qz non plene te cognosco. vt aũt diligamus vnũ solum verum deum docet Aug⁹. li. viij. de tri. c. xvj. p sex gradus cognoscere deum. Quia q̃to diligibile cognoscitur tanto magis diligit̃. Prim⁹ g̃ gradus est qñ quis aliquid ex diuina reuelatione de deo cognoscit qd̃ modũ ꝓprie intelligentie excedit. Sic̃ aliquib⁹ ꝓphis datum est aliqua de deo cognoscere q̃ sunt vltra capacitatem naturalis intelligẽtie vt de ideis Et sil'r ọ̃r hoc reuelatum platoni de deo. In p̃ncipio erat v̊bum vsq; ad illum passum. et v̊bum caro factum est sic̃ in libris suis inuenitur veris licet aliqualit̃ variatis. vt dicit Aug⁹. vij. confes. c. ix. et. x. de ciui. dicit de quodã platonico q̃ dicebat verba illa aureis litteris ꝓscribenda et in oib⁹ ecclesijs in locis eminẽtissimis ꝓponẽda. Secũdus gradus est cognitio fidei q̃ supat naturalem intelligentiã vel industriã. Terti⁹ gradus cognitionis dei est reuelatio sensualis sicut filiis israel in exitu de egipto deus visibiliter apparuit in colũna ignis. Exo. xiij. Quart⁹ gradus est reuelatio intellectualis p spẽs tm̃ sensibiles qualis data fuit. Joh̃. in apoca. Ezechieli. et ceteris. Quint⁹ gradus est reuelatio intellectualis p spẽs intelligibiles. et hec fit p occultam inspiratione̅ t non datur nisi intellectualiter viuẽtibus. hic g̃ gradus ꝓpetit angel⁹ p naturã. Sextus g̃dus diuine cognitiois est superintellectualis. qz eũ plus causat amor supnaturaliter infusus q̃ intelligentia. de hoc Hugo sup angelica hierarchia. c. vij. dicit. Intelligis q̃ta sit v̊tus veri amoris inquãtũ superemin̄et dilectio scie vel intelligẽtie. plus em̃ diligit q̃ intelligit et intrat dilectio vbi scia foris stat. Cui alludit illud Bern̄. vbi intellect⁹ calligat dilectio impetrat vbi ille repellit̃ ista admittitur? hec ille. Per hos em̃ gradus cognoscere possum⁹ deũ et eo cognito diligere. Sed sunt nõnulli curiosi q̃ ad instar leopdi saliũt altus et occulta trinitatis scrutari cupiũt. qui i scrutinio deficiũt et ꝑcurãtib⁹ venatoribꝰ iferni in errorẽ cadũt. Quia dicit Aug⁹. li. j. ð tri. c. vij. v̊sus finẽ. vbi querit̃ vnitas trinitatis patris vicz et filij et spũssancti. nec piculosi⁹ alicubi. nec laborioſius aliquid queritur. nec fructuosius aliquid inuenitur. Jdeo dicit mgr̃ li. j. dis. ij. c. j. De hac g̃ re summa et excellentissima cum moderamine et timore agendum est et attentissimis auribus atq; deuotis audiẽdũ Et dicit notanter cum moderamine contra curiosos. et timore contra temerarios. quia nũc sancta trinitas non est curiose inquirenda nec temerarie scrutanda. sed cum deuotõne diligẽda et pie credenda videlicet trinitas ꝑsonarũ et vnitas essentie. Et hoc docet ap̃lus inverbis ꝑlibatis. Ex ipso. s. patre. et per ip̃m. s. filium. et in ipso. s. spũsancto sunt omnia ecce trinitas ꝑsonarum. Sed cum ꝑdit. ipsi honor in secla tangit essentie vnitatem. in qbus v̊bis p̃cipaliter tria tangit. primo patris potentiã ibi. ex ipso. secundo filij sapientiam. ibi. per ipsum tertio spũssancti clementiam ibi. et in ipso. Circa hanc materiam de sancta trinitate est notãdum dicit Hugo in postillis super illud pauli videmus autẽ nunc per speculũ. Necesse est inquit vt in hac vita mortali et corruptibili solũ credamus summe incognite trinitatis vnitatẽ In futura aũt patria ꝑ eẽna retributõe accipimus vt vnitatem dei facietenus videamus. id circo ad confirmãdam nostram certitudinem dicit magister li. j. di. ij. c. iiij. Proponamus in medium veteris et noui testamẽti autoritates qbus diuine vnitatis atq; trinitatis veritas ọ̃monstretur Ac p̃mũ legis ipsa exordia occurrant vbi Moyses ait Deutro. vj. Audi isr̃l dominus deus tu⁹ de⁹ vnus est. Et Deutro. v. et Exo. xx. Ego sum dñs deus tu⁹ qui eduxi te de terra egipti non erunt tibi dij alieni p̃eter me Ecce inq̃t magister h̃ sanctificauit vnitatez diuine nature. Deus em̃ et dñs vt ait Ambro. in j. li. de tri. Nomẽ est nature. nomen est ptãtis. Et alibi loquẽs deus p Moysen ait. Exo. iij. Ego sum q̃ sum et si quesierint nomẽ meũ vade et dic eis. qui est misit me ad vos. dicit em̃ ego sum. non nos sumus. et qui est. non qui sumus apertissime declarauit vnum solum esse deum. In cantico etiam Exo. xv. dicitur. Domin⁹ oi potens nomen eius. non ait. domini vnitatem volens significare. Et ꝑdit magister. Plurali tatemq; personarum et nature vnitatem simul ostendit dicens. Gene. p̃mo. Faciam⁹ hominẽ ad imaginẽ et sil'itudinẽ nostram. dicens em̃ faciam⁹ et nr̃am p̃alitatem ꝑsonarum oñdit. dicens v̊o imagine vnitatem innuit essentie. vt em̃ dicit Aug⁹. in li. de fide ad Pe. c. ij. Si in illa natura patris et filij et spũssancti vna esset tm̃ persona non diceret̃. faciam⁹ hoiem ad imaginẽ et sil'itudinẽ nr̃az. Cũ em̃ dic̃ imaginẽ oñdit vnã naturã esse ad cui⁹ imaginẽ hõ fieret. Cuz v̊o dicit nr̃am oñdit eũdẽ deũ nõ vnã sed ꝑles ꝑsonas esse. Idem ꝓbat dictuz ps̃. lxvj. cuz dicat. Benedicat nos deus de⁹ noster benedicat nos deus et metuant eum omnes fines terre. vbi dicit glo. Trina confessio dei trinitatez ex p̃mit personarum. vnitatem v̊o essentie aperit cum singulariter sb̃iungit. Idem ꝓbat p Isa. c

Sermo xxxi.

vj.q̃ ait se audiuisse seraphin clamantia sctūs sanctus sanctus dñs deus sabaoth. Per hoc q̃ dicit ter sanctus. trinitatem significat. Per hoc q̃ dicit dñs deus. vnitatē essentie. Ad idē ꝓbanduz autozitatibus noui testamēti dic̄ dominus Math̄. vl. Jte baptizate omnes gētes in noīe p̄ris et filij et spūssancti. Et addit Ambro. in li. j. de tri. in noīne ait non in noibus vt essentie vnitas oñdatur p nomina tria que supponit tres esse personas declarat. Jdem ostēdit Joh̄. xiiij. Paraclitus autem spūs quem mittet pater in noīe meo. Et Joh̄. xv. Cum venerit paraclitus quē mittaz vobis a patre vbi notatur trinitas psonarum. Jdem ꝓbatur. j. Joh̄. v. Tres sunt qui testimoniū ꝓbibent i celo pater et v̄bum et spūssanctus. Ecce trinitas personaz. et hi tres vnum sunt. ecce vnitas essentie. Et in v̄bis thematis manifeste ꝓbat apostolus idem cum dicit. Ex ipo et p ipm et in ipso sunt oīa ipsi gl̄a. Ex ipo ait vt Aug. li. j. ō tri. c. xv. dicit. ꝓpter patrem. Per ipm dicit ꝓpter filium. Jn ipo ꝓpter spm̄sanctū. Per hoc v̄o q̃ non ait ex ipsis et per ipsos nec ait ipsis gloria. Sed ipsi insinuat hanc trinitatē ve z deum esse. Et est notandū q̃ quēadmodum Aug. dicit. Oō oīes creature sunt vestigiū sctē trinitatis videlicet li. xv. de trini. Recte em̄ sicut in vestigio cognoscitur cuiusmodi aīal aut creatura ibi transiuit. Sic cognoscitur in oīibus rebus vestigium trinitatis. Primo in arboze. Jn eodē em̄ ligno arboris est radix quasi parens. stipes quasi filius. ramus q̃si spūssanct⁹ Secūdo ꝓbatur in igne in quo sunt simul splēdoz caloz et ardoz. ita q̃ vbi et qñ est ignis statim ibi sint hec tria. et hec non ꝓfuse vnū nec distincte tria. sed tria vnū sunt simul et inseparabiliter opantur. Tamē aliud attribuitur splendozi videlicet q̃ oculum illuminat. Aliud calori. s. qñ manus calefacit. Aliud ardozi. s. q̃ cremat candelā non tamen sunt ibi tres ignes. sed vnus ignis tm̄. Et exquo ignis incipit esse continue gignit splendozē. nec ignis ante splendorem. nec splēdoz post ignem. Tertio ostendit hoc exēplo trium ordinū electoz. Sicut enim pater a nullo est ipeq̃ vnigenitus filius a p̄re solo genitus et spūssanctus ab vtroq̃ ꝓcedens Sic ordo cōiugalis a nullo est. Ordo aūt clericalis ab ordine cōiugali solo genitus. Ordo v̄o religioso z ꝓcedens ab vtroq̃. Et sicut p̄r et filius et spūssanctus tres sunt psone distincte suis ꝓprietatibus tm̄ propter hoc non sunt tres dij sed vnus deus. Sic p̄dicti tres ordines distincti sunt suis ꝓprietatib⁹. et ꝓpter hoc nō sunt tria corpa mistica sed vnum solū corpus mysticum dñi nostri ihu christi. Quarto idez ꝓbatur in capite. dicit enim Aris. q̃ tres sūt cellule capitis. Prima est in occipite q̃ est mēorie. z iō malū est ꝓcutere pueros in occipite. qz videtur memoriā amittere. Secūda in medio capitis q̃ est intelligētie Tertia est in fincipite que est voluntatis. p hoc oñdit deus vestigiū trinitatis in vna essentia. Sicut em̄ caput est vnuz cum tribus potētijs. ita de⁹ vnus est in trib⁹ psonis. Per memoriā intelligit̄ p̄r. p intellectū fili⁹. et sic̄ mēoria est mr̄ intelligētie. sic p̄r celestis genuit ex se filiū velut memoria intellectū Spūssctūs aūt intelligit̄ p voluntatē qz volūtas ꝓcedit a memoria et intellectu. Sic spūssctus a p̄re et filio. vt dicit Anastasius i simbolo. Et sic̄ illa tria intra se differunt. qz aliud est mēoria aliud intellect⁹ aliudq̃ volūtas. Sic alia est psona p̄ris alia filij alia spūssancti. et tm̄ sunt in vno capite. Sic persone in vna deitate Jtem est notandū q̃ trinitas psonaz et vnitas eētie in miracul' declarat̄. Primū legit̄ in sco. bis. et idē testat̄ Eusebius in cronica q̃ circa natiuitatē xp̄i soles tres apparuerūt i oriēte q̃ paulati ad se ꝓpinquātes in vnū solem sūt introducti p qō significabat̄ q̃ cognitio trinitatis psonarum z vnius dei toti orbi iminebat Secundū miraculum narrat Eutropius. Luz q̃dam sacerdos arrianus quendā baptizaret z formā trinitatis imutaret dicēs. Baptizo te in noīe p̄ris p filiū et spm̄sanctū p̄ri equalē nō esse. sbito aqua disparuit z baptizandus ad ecclesiam catholicā ꝓfugit. Tertiuz miraculum scribit Sigibert⁹ in cronica. Cū in gallia arriana heresis pullularet qui filium et spm̄sanctū minozes p̄ri affirmans vnitas essentie et trinitas personaz euidenti miraculo est monstrata. Nam circa annos dñi q̃ngentesimo q̃nquagesimo in vrbe natascēsi. dum epūs eiusdē vrbis missam celebraret. vidit tres guttas clarissimas equalis magnitudinis de celo super altare emissas que ibi paulatim appropinquantes vnam gemmam pulcerrimam effecerunt. quā cum in medio cuiusdam crucis auree posuit. alie gēme que ibi erant tantam eius excellentiam non ferentes sbito cecidernnt. hec gēma immūdis hoibus videbatur terribilis z obscura. mundis autem et pijs amabilis z clara Jnfirmis multis dabat sanitatē et adorātibus ipam crucem augebat v̄tutem. Circa hec cōsequenter occurrūt alique q̃stiones. Primo q̃lit̄ p̄ri attribuit potētia filio sapia. et spūisctō clemētia cū tm̄ oēs tres psone hēant eādē potētiā sapientiam et clementiam. rñdet Augustin⁹ in li. de tri. in creaturis solet notari defectus potētie. s. in p̄re ꝓpter antiqtatē. i filio solz notari i gr̄ātia ꝓpt̄ inuētutē z i expiētiā z spūssctūs

videtur sonare in vehementiam. Isa. ij. Quiescite ab hoie cui⁹ spūs i narib⁹ ei⁹. Ne g̃ puteꝝ similiter esse in diuis sicut in creaturis tūc p̃i nō solū attribuit potētia. sed etiā oipotētia ne videaꝝ senioꝛ. et ꝓpt hoc ꝺr i simbolo apl̃oꝝ. Credo in deū patrē oipotentem. Et filio nō solum attribuit sapia. sed etiaz ois sapia et scia ne videaꝝ min⁹ sciens ac minus exptus. Et spirituisancto attribuit clemētia ne putetur crudelis et vehemens. qz ꝺr de ipo Sap̃. xij. O q̃ suauis et bonus est dñe spūs tuus in nob̃. Et i ps̃. cxliij. Spūs tu⁹ bonus deducet me in t̃raz rectā. Est tñ notandū licet deus pater sit omnipotens duo tñ sunt in ipso et duo in nobis que ip̃m vincere videtur. Primū ex pte ipius ē sua pitas viscerosa q̃ miserꝝ peccatoꝛis et q̃si dolet de damnatione ipius. de ꝑmo hētur Hiere. xxxj. et Treñ. ij. Conturbata sunt oia viscera mea sup eum. s. pctoꝛem miserās misereboꝛ ei⁹ de secūdo Isa. j. Heu ꝓsolaboꝛ sup hostib⁹ meis. Jō dicit Aug⁹. Tardi⁹ inqt videtur a deo pctoꝛ veniam accipe quāvelit dare libenti⁹ dat veniā de⁹ quā petit eā reus. Sic eñ festinauit absoluere reū a toꝛmento ꝓsciētie sue q̃si plus eum cruciauit cōpasso miserꝝ q̃ ip̃m miseruz miseria sua. Secundū ex pte dei sua caritas affectuosa q̃ ip̃m vicit vt filiū suum vnigenitū ad terrā mitteret. Joh̃. iij. Sic deus dilexit mūdū vt filiū suum vnigenitū daret. Jō dixit Augu. O caritas q̃ magnas vires habes. deū de celo ad terrā posuisti. et ip̃m in cruce ascēdere fecisti. Primū aūt ex pte nostri est oꝛō nostra lacrimosa vt cū Isa. ꝓpheta Ezechie regi moꝛtē nūciasset. Isa. xxxviij. Dispone domui tue morieris eñ tu et non vives. Ezechias conuertit faciem suā a parietē oꝛans cū fletu dixit. Memento quō ambulauerim coꝛā te in veritate in coꝛde pfecto et qō placitum est coꝛā te fecerim fleuiq̃ fletu magno. Et ista q̃daz oꝛō lacrimosa vicit deū vt sue moꝛtis effectū mīme soꝛtiretur sed dixit sibi per ꝓphetā. audiui oꝛōnez tuam et vidi lacrimas tuas ecce adijciā ad dies tuos. xv. annos et de manu regis assiꝛioꝛum eruā te. Quia dicit Bern̄. O humilis lacrima tuum est regnū. tua est potētia añ cōspectū iudicis intrare nonvereris sola si intraueris nū q̃ sola redibis. q̃cquid petieris obtinebis vincis inuincibilē et ligas oipotentē Secūduz est ex pte nostri hūilitas g̃rosa que etiā vincit ꝺm sicut patuit. iij. regū. xxj. de Achab cui dñs dixit p̃ Heliam. Ecce inducā sup te malum t inficiam de domo Achab mīgentem ad pietem Cum audisset Achab ꝑmones suos scidit vestimenta sua. glo. in signū pnie et hūliationis et coopuit cilicio carnē suam ieiunauit et doꝛmiuit in sacco. Et ꝑmo dñi ad Heliam. Nōne vidisti Achab humiliatū coꝛā me. quia g̃ hūliatus est mei causa non inducā malū in diebꝰ ei⁹ quia dicit Bern̄. O felix humilitas q̃ dei ad se trahit clementiam et ligat eius oīpotentiam De filio hic notandū licet sit sapiētissimus tñ scienter mittit se decipi in tribus. Primo in vẽditione. quia vendendo regnum celoꝛum permittit se a nobis decipi infra dimidium iusti p̃mij. Uendiderat enim apostolis pro rethibus et parua nauicula que reliquerunt. Math̃. iiij Propter quod confidenter dixit Petrus Mathei. xix. Ecce nos reliquimus omnia et secuti sumus te quid ergo erit nobis. quasi diceret quid dabis nobis premij. respondit chr̃istus. Amen dico vobis centuplum accipitis et vitam eternam possidebitis. Ecce dat eis vitam eternam pro parua nauicula Zacheo dicit Regnum pro dimidia substantia sua. cum dixit Lu. xix. Ecce dimidium bonoꝛum meoꝛum domine do pauperibus. Et dominus. Hodie salꝰ domui huic facta est. eo q⁹ ipse sit filius abrahe. Uidue dedit regnum pro duobns minutis Lu. xxj. Quibusdam aque frigide. Math̃. x. dixit chr̃istus. Quicunq̃ potum dederit vni ex minimis istis calicem aque frigide tantum in nomine discipuli. Amen dico vobis nō perdet mercedem suam. Quibusdam dat regnum celoꝛum pro sola voluntate bona. quia dicit Hieronimus. Que offerimus non sui ponderis sed offerentium pensentur voluntate. idcirco dicit Augustinus. Regnum celoꝛum tantum valet quātum habes. Secundo permittit se decipi in venditione. quia vilem nostram carnem precio magno emit. De quo. j. Choꝛinth̃. vj. Empti enim estis precio magno glorificate et poꝛtate deum in coꝛpoꝛe vestro. Et prima Pe. ꝑmo. Non enim coꝛruptibilibus auro vel argēto redempti estis. Sed precioso sanguie agni immaculati. Tertio permittit se decipi in cōmutatione. quia res nostras a nobis datas centuplum restituet. Mathei. xix. Centupluz accipietis. De clementia et bonitate spiritussancti dicitur. q⁹ est tanta q⁹ nullus ab ea se possit abscondere. Juxta illud ps̃. xviij. Nec est qui se abscōdat a caloꝛe eius. Nam in celo est clementia letificans. In purgatoꝛio est clementia eius liberans. Ecc̃i. l. Confiteboꝛ tibi domine rex. cc̃. quia liberasti me a flamma ignis que circundedit me. In inferno est ipsius clementia mitigans. quia ibi punit citra condignum. Quia dicit ps̃. lxxvj. Aut obliuiscetur misereri deus aut continebit in ira misericoꝛdias suas. quasi diceret. non. Jn mūdo mō est mia et clemētia ꝓseruans q̃tum ad iustos.

Sermo xxxi.

de q̄bus Joh. xvij. Pater sancte ꝑua eas i nomine tuo quos dedisti mihi vt sint vnū sicut et nos. Mō est miſericordia expectās q̄tum ad malos. de q̄ dicit ad Rom. ij. An ignoras qm̄ benignitas dei. ſ. tollerās et expectans ad penitentiā te adducit. Mō est clemētia trahens q̄tum ad duros. qz per bñficia et flagella trahuntur. de q̄ Joh. vj. Nemo pōt venire ad me nisi pater meus qui misit me traxerit eū. Mō miſericordia ſuſcipiēs q̄tum ad reuertētes de qua pſ. vj. Suſcepit eos de via iniq̄tatis eorum. Jdeo possumus dicere cū pſ. xxxij. Miſericordia dñi plena est terra. Secūda q̄stio est quare festū trinitatis est institutum cum tamē festum patris in die natiuitatis. festum filij in die reſurrectionis. et festū ſpūſſancti in die pē theco. sit ſolenniter celebratuz. Ad hoc reſpōdent doc. ponētes causas. Primo vt oēs fideles agnoſcant trinitatē perſonaꝝ et eſſentie vnitatem. q. d. eccleſia in hodierna festiuitate. Ecce filij mei iſte tres pſone. ſ. patris et filij et ſpūſſancti. non sunt tres dij ſed vnus ver⁹ de⁹. Secūda causa inſtitutiōis est vt hō mortalis cōtempletur q̄tum bñficium recepit q̄ad imaginem creatus est ſctiſſime trinitatis. Jdeo dicit Bern̄. in ꝑmone q̄drageſimali. Cogita q̄lē te fecit deus nempe ꝑm corpus egregiam creaturaz. Sed ꝑm animā magis vt puta ꝑm imaginem creatoris Sed si diceres quō homo ad imagineꝫ dei creatus est. Rñdent doc. quo ad tria. Primo quo ad imortalitatem. qz sicut deus est imortalis. ſic et aīa vt pbarum est ſuperius ſer. xv. Idē pbat Ariſ. ij. thopi. Anima hominis est imortalis. Jdeo dicit Aug⁹. Anima est ſbſtantia creata inuiſibilis icorporea imortalis deo ſil̄ima nullā imaginē hns niſi creatoris ſui. Et non ſolū ꝑm aiam hō est imortalis. imo ꝑm corpus creatus fuit vt eſſet imortalis vt teſtatur Greg⁹. iij. mo. Ad hoc inq̄t in paradiſo homo poſitus erat vt ſi ſe ad ꝓditoris ſui obediētiā vinculis caritatis aſtringeret ad celeſtem patriā et ſocietatē angelorꝝ quandoq̄ ſine morte carnis tranſiret. Sic nāq̄ imortal̄ conditus fuit vt ſi non peccaſſet mori etiā non potuiſſet. Secūdo q̄tum ad dñationem. quia ſicut deus est dñs omniū. Sic et hō omniū creaturarum. ſicut patuit ſupius. iij. q. Si em̄ hō in ſtatu inocentie pſtitiſſet. oms creature ei ſbiecte fuiſſent ſicut volucres celi et piſces maris et aīalia in terris. ꝓpter qđ dixit pſ. viij. Omnia ſbieciſti ſb pedibus eius Sz qz homo ſuo creatori fuit inobediēs. ideo obedientiam creaturaꝝ ꝑ magna pte amiſit. Est tamen no tandū q̄ omnia q̄ in celo et in terra ſunt ꝓpter hominē exiſtunt. Nam angeli fuiunt homib⁹ ſimiliter celi luminaria. Nam ſol deſcribit nobis diē luna illuminat nobis noctē. ignis tpat frigiditatē. acr dat nob ſpiramē. aqua mūdat ſetoꝛē. terra ꝓfert nobis fructū. ſ. frumentū et vinū. aq̄ piſces. ouis lanā de q̄ regim⁹ corpus nr̄m. Et exquo hō est dñs oīm creaturaruz id circo tenet deū laudare ꝑ oib⁹ creaturis. Tertio hō creat⁹ est ad imaginē trinitatis quo ad tres potētias aīe. ſ. ꝑm mēoriā. intelligētiā. et volūtatē. Ut mēoria ſit camera ꝑris ꝑm potētiam. intelligētia ſit camera filij in q̄ habitet ꝑ fidei cognitōnē. volūtas ſit camera ſpūſſancti in q̄ habitet ꝑ amoꝛē vt hō in vera caritate voluntatē ſuā ꝓfirmet diuine volūtati. Tertia cā inſtitutiōis huj⁹ feſti est vt hoīes incitent ad gr̄aꝝ actiōes. ip̄iq̄ deo q̄ talē nob gl̄am reuelauit i fide. ſ. dādo nob ꝓgnitionē ſctē trinitatis et in futuro nob reuelabit in ſpē. vñ merito dicere dēm⁹. ipſi honoꝛ in ſcl̄a. iō ſcā eccl̄ia beri in veſpis incepit a gl̄ia trinitatis. cū cātauit Gl̄ia tibi trinitas tē. Et iteꝝ. Laus et pennis gl̄ia. Tertia q̄stio ad q̄d valet nob xp̄ianis cōfeſſio ſcē trinitatis. Ad hoc dicūt doc. q̄ valet quo ad tria. Primo ad demouū expulſionē qđ patuit i quodā fideli ſuo apd̄ ꝓſtātinopolim. ꝺ quo legit q̄ cū q̄dā magus ad quēdā locū euz duxiſſz vbi multitudo demonū reſidebat. vnuſ coꝝ i throno ſedēs interrogauit eū ſi ſuus ſuuſ vellet eſſe. At ille ſig̃uit ſe ſigno ſcē crucis. oēs demōes auffugerūt. cū g̃ ad eccl̄az ſophie iuiſſet imago q̄ erat ibi oc̄los ad ip̄m in eccl̄a quocunq̄ ꝓgebat ꝓuertebat. ac ſi ip̄o facto. d. xp̄s qz ꝓfeſſus me fuiſti coraz demonib⁹ i terr|ego te ꝓfiteoꝛ corā p̄re meo in cel̄. Sic audeo dicere ꝓfidenē q̄ ꝓfeſſio ſcē z idiuidue trinitatis ꝑtegit quēlibz hoīem in hoza exit⁹ ſui de oī falſa deceptōe z ꝓducit vnūquēq̄ illuc vbi fruat̄ btificavisiōe. Scd̄ovalet ad tribulatōnū ꝓpulſionē. Nā ſic̄ refert Johes dāma. cū ꝓſtantino polim peſtilētia g̃uis eēt letanie fierēt. Quidā puer i celū rapt⁹ e medio cāticū ſcē trinitat|ab angel̄ē edoct⁹ vicz ſcē de⁹. ſcē fort|. ſcē z imoꝛtal̄ miſerere nob. Qui rediens coꝛā pplo hoc cāticū decātauit. z ſtati oīs peſtilētia ē fugata iō dico q̄ ꝓpt̄ ꝓfeſſionē ſcē trinitat|de⁹ omps ꝓpellit a nob oēz tribulatōez z p̄cipue i morte z p⁹ morte cū eminet g̃uis tribulatō. cuilibz ꝺ rōe reddēda ꝑ oib⁹ pctis ſuis. iō i exeq̄is ōfūctoꝝ eē canit cāticū ſcē trinitātiſ. qđ ſonat ſcē de⁹. ſcē fortis. ſctē z miſericorꝺ ſaluatoꝛ amare morti ne tradas nos. vt ꝑ pt̄ hoc cāticū aufferat de⁹a defūctis oēm tribulationē z miſeriā z donet eis eternā leticiā. Tertio ꝓfeſſio ſcē trinitatis valet ad maloꝝ ꝓfutationē z puerſionez Sic em̄ refert Benzo i li. quē ſcripſit ad comitiſſaz marcudā cū archiep⁹ ebrodienſ ſymōiac⁹ eſſz z oēs teſtes pecuia corripuiſſet. Quidam

ligatus vir sanctus p̄cepit ei vt istum v̄siculuz sancte trinitatis gloria patri diceret. rogans deum vt si symoniacus esset spm̄sanctū cui iiuriam fecerat nominare non posset. Quod et factum est. Nam quotiens v̄siculū inchoabat totiens spm̄sctm̄ noīare non potuit. Et sic iste d̄ p̄hensus pctm̄ suum humiliter ꝯfessus est et penitentiam egit. Quarto querit̄. Exquo dictū ē ꝙ in qualibet creatura lucet vestigiū trinitatis an deus sit in qualibet creatura. ad hoc dicūt doc. ꝙ sic. et ꝓbant hoc dicto Crisꝰ. sic dicētis Deus est vbiqz simul sed quō est vel sit vbiqz ītellectu nō capimus. Sed ꝯtra hoc possz aliq̄s instare. Si deꝰ est in oībus creaturis tūc in q̄libet creatura esset adorādus. qꝛ in q̄libet esset essentialis. et sic legitur Exo. iij. ꝙ Moyses adorabat dn̄m in rubo. Et Gen̄. xviij. Abrahaz adorauit dn̄m in angelo. Ad hoc rn̄det holk. lec. c. ꝙ deus non est essentialiter adorādus in quolibet suo signo. sed tm̄ in ꝓprio vt est aliq̄ res ad hoc ordinata vt deus in ea honoretur. sicut fuit rubus ardens sine combustione. et angelus.

In festo corporis xp̄i. Sermo.

In leticia egrediemini ⁊ in pace deducemi mōtes ei colles cātabunt corā vob̄ laudes. Ita scribitur Isa. lv. Ambro. in exameron dicit. Apes tm̄ reuerentiā exhibent regi suo. s. apiastro ꝙ nulle de domibus suis exire audeāt nec ad aliquos ꝓdere pastus nisi rex fuerit egressus et volatus sibi vendicauerit p̄ncipatum et qn̄ ꝓcedūt singule se regis obsequio offerunt. et ei ꝓxime eē volunt. ⁊ rege viso totus aīatur exercitus. Et dicit Aris. li. aīalium. Quādo sunt circa ip̄m ꝯducendo eū et si fuerit viuus mares erūt īvna ꝑte et femine in alia. Si v̄o mortuus mares erunt cū feminis in domib⁹ Mistice per regē apum seu apiastrū intelligere dēmus dn̄m nr̄m ih̄m xp̄m sb̄ specie panis occultatū. non tamē ibi est panis. sed deus verꝰ. Sicut de hoc dicit btūs Augꝰ. ī li. sententiaꝝ. ꝓsperi. et ponitur de ꝯse. di. ij. c. Nos aūt. In specie panis et vini quā videmus res inuisibiles. i. corpus ⁊ sanguinem honoramꝰ. nec sil̄r pendimꝰ. i. ponderamus et comp̄hendimꝰ has duas spēs sic̄ añ ꝯsecrationē pendimꝰ cū fideliter fateamur añ cōsecrationē panē esse et vinum qd̄ natura formauit. post ꝯsecrationem v̄o carnem xp̄i ⁊ sanguinem quod benedictio ꝯsecrauit. ideo dicit Amb̄. li. de sacramētis. c. ij. Panē istum quem sumimꝰ in misterio illum intelligo qui manu id est potestate sancti spūs formatus est in vtero virginis et igne passionis decoctus est in ara crucis. Sed per apes moraliter intellige xp̄ianos fideles. quia sicut apes naturali instinctu regem suum egressum de alpheari circumdant et obsequuntur laudis cantuqz cōducunt. Sic christum summum regem de alphari virginis egressum hodie speciali deuotione circūdant. eiqz seruiunt et cum laudis preconijs circumdant fideles christiani. Quia dicit Clemēs. v. de reli. et vene. sancto. In clemen. c. Si dominum. Si dominū in sanctis eius laudare iubemur dignū profecto iustum et salutare nobis existit vt sibi in sui quo nos quotidie spirituali ter memoriam reficit corporis laudes festiue venerationis et gr̄as referamus. hec ille. Qd̄ autem christiana religio vel deuotio dimisso hac venerāda die quolibet negocio exceditur domus suas et ecclesias vbi christus rex noster in sacramēto singl̄ariter honoratur ingreditur cum leticia et ei exhibet laudum seruicia ad indulgētias ꝓmouendas qd̄ preuidit Isa. propheta cum predixit non iudeis sed christianis. In leticia egrediemini videlicet ī occursum christo conducendo eū venerabilit̄ ad diuersa loca in suo excellentissimo sacramento ⁊ in pace deducemini scilicet ab ipso ne impediemini ab inimicis in suo seruitio. mōtes ⁊ colles id est sacerdotes et scolares cantabunt coram vobis laudes videlicet christo cum incipiunt sacerdotes. Te deuz laudamus ⁊c̄. sicqz alternatim finiendo in laudem christi saluatoris coram laico populo christiano. vt et ipsi pariter in laudem et venerationem viuifici et adorandi sacramenti excitentur. propter quod in verbis allegatis duo tanguntur. Primo egressio gaudiosa. ibi. In leticia egrediemini. Secundo iubilatio sonorosa ibi. Montes ⁊ colles cātabunt. Primo igitur tangitur in his verbis egressio gaudiosa. cum dicit propheta. In leticia egrediemini. Ubi notandum multiplex est egressio. Prima a sede paternali. de qua ipsemet dixit christus. Joh̄. xvj. Exiui a patre ⁊ veni in mundum. venit inq̄ vt humilitatem assumeret et homines a potestate demonū liberaret. Sicut canitur in symbolo niceno. Qui ꝓpter nos homines et ꝓpter nr̄am salutem descēdit de celis. Et hec q̄dem egressio fuit gaudiosa. dauid attestante qui ait. ps̄. xviij. Exultauit vt gygas ad currendam viam. s̄m glo. duz letus et non innitus tanq̄ pugil fortissimꝰ naturā humanā suscepit. Et sb̄dit. A sūmo celo egressio eiꝰ. Scd̄a egressio fuit a sinu maternali de q̄ canit̄. Et exiuit ꝑ aureā portā v̄ginis lux

Sermo xxxij.

et decus vniuersi fabrice mundi. De hac etiaz intelligitur illud Mich. v. Tu bethleē effrata nequaq̄ es mīma in milibus iuda. ex te enim egredietur qui sit dux et dñator in israel. Quare ergo egressus sit de vtero matris oñdit pro pheta Hieremias. xiij. di. Quasi colonus futurus es in terra et quasi viator declinās ad manendum. Ista aūt egressio fuit flebilis ei dolorosa quia adinstar alioz puerozum fletū emisit. Sicut testatur p sapientem. p̄mam similem vocem plozans emisi. Sap. vij. Ideo canit̄ de ipso in hymno. Uagit infans inter arta posit⁹ psepia. de hac secunda egressione non p̄t intelligi verbum themathis p̄libatum. In leticia e grediemini nisi q̄tum ad angelos. qui egressi de thzonis suis gaudiose canebāt hic in terris Glozia in excelsis deo. Lu. ij. Tertia egressio xp̄i nostri saluatozis fuit a cōmunitate sociali. scilicet Lazari. Marie magdalene. Marthe. et alioz. Et hec egressio fuit a bethania in hierusalem in die palmaz qñ equitauit in asina z multa turba cum gaudio exiens de ciuitate ei obuiauit vt verificetur v̄bum thematis assumptum. In leticia egrediemini et in pace deducemini. hanc q̄dam leticiam q̄dem oñdernnt i vestimentoz p̄sternatione. quia Math. xxj. z Mar. xj. Plurima aūt turba strauerunt vestimenta sua in via. Alij in ramoz incisione. qz alij cedebant ramos de arbozibus z sternebāt in via. Reliqui vero in laudum decantatione. quia turbe q̄ p̄cedebant et que sequebātur clamabant dicentes osanna filio dauid bñdictus qui venit in nomīe dñi. Recte quidē hec solennitas hodierna p̄ductioni xp̄i. iam p̄dicte cozrñdet. qz sicut ille tunc letāter de ciuitate exierunt et xp̄m in hierusalē adduxerūt. Si nūc fidelis ppl's xp̄ianus spūali gaudio aiatus exit de domibus suis et cateruatim ruit in domuz dei. in qua xp̄s in sacramēto adozando veraciter cōtinetur et ip̄m hodie per plateas honozifice cōducit et in ecclesiā vsq; perducit vt i veritate dicatur de eis. Jn leticia egrediemi z in pace deducemini. Et hoc facit pp̄lus xp̄ianus ex institutōne et inductu pij patris Urbani pape q̄rti. qui vt hētur in clemen. de reli. et vene. sancto. si dñm. presentem diem instituit vt i ea turbe fidelium ppter hoc ad ecclesias affectuose concurrant et tam clerici q̄ populi gaudētes in cātica laudū surgant. et sb̄dit ad laudādum eos incitādo dicēs. tunc corda oīm z vota ozā et labia hymnos p̄soluant leticie salutaris. et tūc p̄sallat fides spes tripudiet exultet caritas deuocio plaudet iubilet chozus. puritas iocundet tūc singuli alacri aīo p̄ronaq; voluntate cōueniāt sua studia laudabilit̄ exequēdo tāti festi solennia celebrātes. Et p̄cludit et vtinā ad xp̄i fruicium. Sic huiōi fideles ardoz inflāmet vt p hec et alia, pficiētibus ip̄is meritoz cumulus apud ip̄m q̄ se dedit, p eis i p̄ciū tribuitq; seip̄is in pabulum tandē post hui⁹ vite decursum eis se in p̄miū largiat. hec ille. Et est notandū q̄ sicut illi xp̄m p̄ducētes vestimēta et frondes in via, pstrauerūt. ita et nos qui xp̄m in venerabili sacramento hodie cū honore cōducimus vestimēta ei in via sternere debemus. Per vestem nāq; p̄mo intelligo caritatem. qz sicut vestis tegit turpitudinē corpis et pudozē. Sic caritas opit peccatoz maculas et infectionē. iux illud. puer. x. Caritas opit ōnia vniuersa. Et idē assumit. b. Petr⁹. j. Pe. iiij. cū dicit. Caritas opit multitudinē pctōrū Et allegat a Gratiano. j. q. j. c. multe sūt opationes. hāc vestē dēt q̄libet xp̄ianus hac die induere et eā xp̄o in viam sternere. hanc aūt tūc in viam sternit. Cū ei q̄ nos p̄us dilexit caritatem verā rependit. Ut aūt ei⁹ caritatē erga nos habitā aīaduertamus dicit idē Urbanus papa vbi. s. O diuini amoris īmēsitas. diuine pietatis supabūdantia. diuīe largitatis affluētia. Dedit em̄ nobis dñs oia z sbiecit sub pedibus nr̄is. Et sup vniuersas terre creaturas p̄tulit nob dominij p̄ncipatū rc̄. Et cū taz copiosa fuerit erga nos ei⁹ munificētia volens adhuc ip̄e in nob suā exuberātē caritatem p̄cipua liberalitate mōstrare semetip̄m, p nob exhibuit et trāscendēs oēz plenitudinē largitatis oēz modū dilectiōis excedēs attribuit se in cibum hec ille. Hac igit̄ caritate ispecta q̄s ē q̄ xp̄m n̄ rediligat. cui⁹ tā magna beneficia caritat̄ erga se vidit. iō dicat q̄libet cū. b. Aug̃. li. soli. c. xvij. Diligā te dñe v̄tus mea diligaz te ineffabilis exultatio mea et viuat iam nō m̄. sed tibi tota vita mea. que perierat in miseria mea q̄ suscitata est a misericozdia tua qui es deus miseraz et misericoz et multe misericozdie i milia bis q̄ diligunt nomē tuum. Secundo per vestimenta intellige bona exempla q̄ dēt p̄ncipalit̄ sacerdotes in via sternere vt ex his populus vulgaris aut laicalis possit inde modum benefaciendi sumere. quia eis precipue dixit dominus Math. v. Sic luceat lux vestra coram hoibus vt videant opera vestra bona et gl̄ificent patrē vestrum qui in celis est. Tunc autē sacerdotes vestimenta bonozum exemploz in via sternūt cū in hac festiuitate tremēdi sacramenti p totam octauā diligētes in oibus hozis existūt vt visa ipsozum diligentia populus cōmunis eo attentius concurrat deuotiusq; existat. quia quod ab his videlicet sacerdotibus agitur a sbditis facile trabit̄ in exemplū. vt ex

de voto et voti redem. magne deuotionis. Ipi enim sunt tanꝯ signum positum ad sagittam. vnde inferiores vitam eoꝝ respiciunt. vt ō ac cu. c. qualiter et quando. Et nota q ꝙuis hoc precipue spectat ad sacerdotes. tamē secunda rio etiam ptinet ad omnes xp̄ianos fideles vt videlicet ad confundēdam pfidiam iudeorum et negligentiam oñdatur hodie et per totam octauam ip̄orum fides et diligentia et celebri or habeatur huius sacramenti mēoria. de quo in clemē. Si diuinum ōr. licet eñ hoc memoriale sacramentum in quotidianis missarum solennijs frequentetur cōueniens quoꝙ arbitramur et dignum. vt de ipso saltem semel in ãno ad confundēdum spēaliter hereticoꝝ pfidiam et insaniam memoria solennior et celebrior habeatur. Secundo ramos palmarum ꝓsterne re debemus. Moraliter per ramos quandoꝙ intelligūtur sancte doctrine vel scientie que debent cedi de arboribus. id est sumi de sanctis patribus. et debent sterni in via in sanctis predicationibus p̄ncipaliter de laude huius sanctissimi sacramenti. Scindat ergo p̄dicator ramos doctrine de arboribus patrum videlicet antiquoꝝ. et p̄cipue deuotissimi patris Urbani quarti sumat ramusculos doctrine ⁊ laudis huius sacramenti veneralis. et sternat in via sacre predicationis et instructionis dicens. vt habetur in clemen. vbi s. Hic est cibus qui vere nutrit. vere reficit summeq̄ inpinguat. non corpus sed cor. non carnem sed animam. non ventrem sed mentem. Et iterum sumat alium ramusculum laudis et dicat. o excellentissimū sacramentum. o adorandū venerādum colendum glorificandū p̄cipuis magnificandū laudibus dignis p̄conijs exaltanduz. cunctis honorandum studijs. deuotis ꝓsequendum obsequijs. et sinceris mentibus retinendum. O memoriale nobilissimum intimis cōmendandum p̄cordijs firmiter animo alligandū et diligēter in corde reseruandum vtero et meditatione ac celebratione sedula recensendum. Hos ramusculos laudis strauit in via xp̄i deuotus papa Urbanus quos et hodie debet q̄libet predicator ad laudem huius venerabilissimi sacramenti assumere. et in viam predicando ꝓsterne re. Insuper frangat ramusculū laudis a sanctissimo Hieronimo. q̄ velut arbor lata et alta nobilissimos produxit ramos laudis de virtute huius sacramenti. et pstrauit in via cum dixit vt scribit Eusebi? Dāmaso portuensi ep̄o. Tu inquit panis angeloꝝ. tua visione angelos reficis et glorificas. tu esca es anime et non corporis. inpinguas mētem non ventrem. Tu mā ducantem vt condecet in te transmutas vt tui participatione efficiatur deus nec tamen in illum transmutaris velut alia esca facit corporea. Sed ve te indigne sumētibus certe ad tui penam et reatum te iterum crucifigunt. Et iterum alium ptulit ramum cum ait. Tu certe vita es vitalis dulcis et amabilis et iocunda. tu vita es qua viuit omnis creatura et sine q̄ moritur odoris tui suauitas egros recreat et debiles quosq̄ tuus facit sapor salubres et fortissimos. Tu lux illa incomp̄hensibilis es. que omnem illuminat hominē venientē in hūc mūdum. Tua mi domine est omnis potentia tuū omne regnum. ante te curuabitur omne genu. Omnia quecūq̄ vis facis in celo et in terra et in abyssis. Tue nihil est qō possit resistere voluntati. In te. ex te. et per te sunt omnia et sine te nihil. Eya ergo fidelis anima gaude et exulta re ne moreris his pasci delicijs. ne pigriteris hoc frui conuiuio in quo non carnes hircoꝝ et thauroꝝ vt olim in lege sed saluatoris tui corpus sumendum p̄ponitur. hec ille. hos ramos sanctaꝝ doctrinarum debet sumere p̄dicator et in viam ꝓsternere. Sed debent esse de palmis. Palma moraliter significat rectaz intentionem. iuxta illud Cant. vij. Statura tua assimulata est palme. ad designandū q̄ laus q̄ fit circa hoc saluificum sacramentum debet fieri recta intentione. Sed tunc fit recta intentione. p̄mo cum illud quod per anni circulum obmissum est circa hoc sacramentū. in hac festiuitate restauratur vel cum passio xp̄i deuote mēoratur. De p̄mo ōr in clemen. vbi. s. Potissime ergo exequēdum circa hoc viuificum sacramētum corporis et sanguinis domini nostri iesu xp̄i qui est sanctoꝝ omnium gloria et corona vt festiuitate ac celebritate p̄fulgeat spēali. q̄tenus in ea qō in alijs missarum officijs circa solennitatez est forsan pretermissum deuota diligentia supleatur. Et fideles festinitate ip̄a instante intra se p̄terita memorantes id quod in ip̄is missarum solennijs secularibus forsitan agendis implicati. aliquid alias ex negligentia vel fragilitate humane min? plene gesserint tūc attente in humilitate spūs et animi puritate restaurent. De secundo ap'lus. j. Chor. xj. Dñs ihs in qua nocte tradebatur accepit panē gratias agens fregit et dixit. Hoc est corpus meū quod p vobis tradetur. hoc facite in meam cō memorationem. Qō exponit Urbanus papa in bulla que ponitur in clemen. Transitur? de mundo inquit ad patrem saluator domin? noster iesus xp̄s cum tempus sue passionis instaret sumpta cena in memoriaz mortis sue ⁊ passionis instituit summū et magnificuz sui corporis et sanguinis sacramentū corpus in cibum

et sanguinem in potum tribuendo. nam quotiens hunc panē manducamus et calicem bibimus mortem domini anūciamus. Et sīdit in institutione q̄dem huius sacramēti dixit ipe apostolis. Hoc facite in meā cōmemorationē vt p̄cipuuz et insigne memoriale sui amoris eximij quo nos dilexit esset nobis hoc p̄celsum et venerabile sacramentū. Quarta egressio fuit de ciuitate pphetali. s. hierusalē que est dicta ciuitas pphetaz eo q̄ pphete in ea pphetabant. vt Isaias. Hieremias. et ceteri. et fuit duplex Prima a cena in montem oliuaz. de q̄ Math. xxvj. Et hymno dicto exierunt in montē oliuaruz. hec egressio fuit sero in bona q̄nta feria p̄ esum agni paschalis et institutionē sacramenti venerabilis sed fuit tristis. Sicut figuratuz est ij. Reg̃. xv. De dauid et his qui cum eo erant. quia dicitur ibidem. Dauid ascendebat cliuuz olinarz̄ scandens et flens operto capite et nudis pedibus incedens. et omnis populus q̄ cū eo erat operto capite ascendebat ploras. Spū aliter Dauid interpretatur aspectu desiderabilis et significat xp̄m qui adeo habet aspectū desiderabilem q̄ in ip̄m desiderant angeli prospicere celestis curie et omnes diuites plebis De p̄mo. j. Pe. j. In quē desiderant angeli p̄spicere. De secundo. ps̄. xliij. Vultum tuuz deprecabuntur omnes diuites plebis. Iste inq̄ verus dauid xp̄s post̄q̄ cenauit cum discipul' suis egressus est a hierusalē tristis in montez olinarum ad p̄bandum veritatē assumpti hominis. Sicut hiero. sup illo verbo Math. xxvj. Cepit contristari et mestus esse vt veritatez in quit p̄baret assumpti hominis. vere contristatus est. Sed p̄ illos qui erāt cum dauid tristes exierunt et in signum istius p̄ tristicia dormierunt quando in ortū in quo captus est ih̄s deuenerunt. Quia ōr Lu. xxij. de xp̄o Cum surrexisset ab oratione et venisset ad discipulos suos inuenit eos dormiētes p̄e tristicia. Sed contra hunc tristabilem egressum in mōtem oliuarum et in ortum egressus est heri ad vespas. s. xp̄us de sacristia vel ciborio in suo venerabilissimo sacramento. ad quā egressionem populus letecōuenit et ip̄m cum gaudio vsq̄ ad altare conduxit in hac passionem xp̄i et tristiciā memorā do. de qua cōmemoratione dicit sacrū cōsiliuz Vienense approbādo bullā Urbani quarti. in elementinis vbi s̄. Hec inquit est cōmemoratō gl̄iosa. q̄ fideliū aias replet gaudio salutari. et cum infusione leticie deuotionis lacrimas s̄ministrat. Et sīdit. Exultemus nimirū nostrā memorādo liberationē et recolendo passionez dn̄icam per quam liberati sumus. vix lacrimas cōtinemus. Et iterum. In hac inquit sacratissima cōmunione assunt nobis suauitatis gaudium simul et lacrime. et in ea cōgaudeam⁹ lacrimantes et lacrimamur deuote congaudentes letas habendo lacrimas et leticiā lacrimantē nam et coz ingenti p̄fusum gaudio dulces per oculos stillat guttas. vec ille. Et sicut xp̄us in orto in tristicia positus patrem deuote adorauit. Ita populus deuotus heri ad vesperā conueniens signa leticie adorādo xp̄m demonstrauit dicendo hanc orōnem vel cōsimilem q̄ ponitur sup decretali in glo. honorij tertij. Sane tamen olim ex̄ de cele. miss. sacramēto eucha. r di. offi. Que talis est. Uersus. Salue lux mundi v̄bum patris. hostia vera. Uiua caro deitas integra verus homo. Et hanc salutationez potest q̄libet xp̄īfidelis dicere cū viderit corpus p̄ sacerdotem de ciborio vel sacristia reuerenter deportare. Istam quidē tristem xp̄i egressionē per totā istam octauam cōmemorat sancta ecclesia. cum ad vespas vndiq̄ populus cōfluit et xp̄m gaudiose conducit vt p̄grue de ip̄is dicatur v̄bum thematis allegatum. In leticia egrediemini domus videlicet v̄ras ad horā relinquendo et dn̄m vniuersoz ih̄m in ecclesijs iubilo mentis cum leticia cōducendo Secūda egressio xp̄i de domo pylati ē in mōtem caluarie. Joh. xix. Susceperūt autem ih̄m et eduxerunt et baiulans sibi crucem exijt in eum q̄ dr caluarie locum. hec egressio xp̄i similiter fuit tristis et lamentabilis quia saturatus ineffabilibus obprobrijs et iniurijs iuit ad locū ignominiose passionis vbi opus nostre redemptionis consumauit. Sicut de hoc ex̄m vnam glo. p̄ phetauit. ps̄. ciij. Exibit homo. s. xp̄s qui ē verus homo ad opus suum. s. nostre redemptiōis vsq̄ ad vesperam. quia quasi de vespere exprauit et op⁹ sibi iniunctuz p̄sumauit Et hunc egressum p̄ncipaliter hodie recolit ecclesia sctā in hac sancta p̄cessione. in qua ad laudez viui fici sacramenti mu ta fiunt. Et p̄mo q̄dā cantica honoris que fiunt in sexta significāt diuersa obprobria que xp̄o obtulerunt anteq̄ eū ad crucifigēdum deduxerunt. Nam aliqui eū falsse accusabant. et hi fuerunt p̄ncipes sacerdotū de quibus Lu. xxiij. ōr. Stabant etiam p̄nci pes sacerdotum constanter accusantes eum. Alij sibi blasphemias imponebāt. Sicut Cayphas Math. xxvj. qui scidit vestimenta sua dicens. Blasphemauit quid adhuc egemus testi bus ecce nunc audistis blasphemiam. Alij ei alapas dabant. sicut ministri pontificis Joh. xviij. q̄ dedit alapam ih̄u dicens. Sic respondes pontifici. Alij eum regem suum negabant sicut iudei qui dixerunt. Regem non habemus nisi cesarem. et sic de alijs Joh. xix. Et sic tūc

tam sacerdotes q̃ populus laicalis inductus per sacerdotes xp̃o obprobria inferebant. ita nunc omnes deuoti sacerdotes et omnis generaliter populus laudes ei canebũt vñ implere tur illud p̃s. cxlviij. Senes cum iunioribꝰ laudent nomen domini Ubi per senes intelligit sacerdotes qui debent esse senes tam in moribus q̃ etate. Sed per iuuenes significat alium populum qui tanq̃ iuuenes debent sacerdotibus obtempare et doctrinas ab eis capere. Juxta illud. j. Pe. ij. Quasi modo geniti infantes lac id est doctrinã concupiscite. Secundo interim

R q̃ sexta canitur crinilia disponuntur et capitibus imponũtur. et hoc ad litteram fit memoriale signum coronationis xp̃i. de qua habes Joh. xix. Milites plectentes coronam de spinis imposuerunt capiti eius. Et sicut illi xp̃m cum corona spinea inhonorabant. Sic christiani corona rosea hũc honorant. videant tamẽ homines christiani ne talia serta ferant ad lasciuiam cum tali die gaudiosa ꝓsueta sunt portari ad gloriam xp̃i. Et licet ad corporis christi honorem in hac festiuitate serta ad portandum sunt admissa non tamen salubre est semp portare ea. Quia legitur in li. apum. c. xxvij. q̃ quidam frater nomine Johannes in banonia populo predicauit. viditq̃ q̃ sertis ex rosis vere totus populus sedebat coronatus. finito sermone dixit. pudeant membra fidel populi rosis aut floribus sub spinato christi capite coronari. Et addidit ex cõmunico serta rosarum. non populum quibus ille vtitur in peccatum. destitit ergo populus maiori vsq̃ ad minimum portare serta. post nonnullos dies solennes nuptie celebrantur in vrbe aderat et puer iunior qui sertum ex rosis tantum portabat in manu. Qõ vt vidit adolescens superbus rapuit sertum ex manu pueri et cõtumax posuit super caput. nec mora flamma edax sertum inuasit et anteq̃ ille adolescens deponere posset omnes crines capitis eius exussit. Cõuersus populus in stuporem sancti viri verba timere cepit et didicit et deum benedixit. Sed

S moraliter per serta que hac die gloriosa homines portant diuersorum colorum significãt coronas accipiẽdas premioꝝ pro diuersis exercitijs vtutum aut operum vtuosorum. Naz quidam recipiunt aureolam. que vt ait Tho. de argen. in compen. the. in li. viij. c. xxix. Est mentis speciale gaudium veniens ex opere pcellenti et priuilegiato. Et debetur tribus generibus hominuz. Uersus. Aureolam doctor virgo martirq̃ meretur. Quod patet ex operibus excellentissimis trium potentiarũ anime. Excellentissimum em̃ opus rõnalis est predicatio veritatis. Excellentissimũ opus concupiscibilis est obseruatio virginalis castitatis. Excellentissimũ opus irascibilis est perpessio mortis. vnde patet q̃ pdicatoribus virginibus et martiribus debetur aureola. Quãtum ad pdicatores quibus debetur apostolus ad Philip. iij. Carissimi et desiderãtissimi gaudium meũ et corona. s. in futuro. glo. per quos non solum in presenti letificor. sed in futuro coronabor. Et dicit magister in glo. discipulis i agone victor dignus erit corona magistri. Quod verbũ magistri sm Alanum sic est intelligendum q̃ si discipulus sit victor vehemens pugnando cõtra mundum carnem et diabolum apparet magistri exhortatio. et ita apparet q̃ magister sit corona dignus que dicitur aureola. Alij autẽ homines qui sunt ad vitam eternam predestinati accipiunt auream que est p̃mium que methaphorice corona dicitur. tum ex parte meriti. quia non respondet generi operis sed radici caritatis. tum ex parte premij quia in hoc efficitur homo particeps diuinitatis et per consequens regie potestatis. tum etiam ratõe perfectionis q̃ significat figura circularis. Sunt enim aliqui inter predestinatos qui accipiunt palmam que est premium accidentale q̃ nec operi nec radici sed voluntate debetur. Et tale premium habuit sanctus Martinus ex eo q̃ martirium desiderauit licet non fuit opere secutum. ideo canitur de ipso. O sanctissima anima q̃ et si gladius persecutoris nõ abstulit. palmam tamen martirij non amisit. Et hec diuersitas premioꝝ significat in diuersitate crinalium vel sertorum. de his premijs predixit Isa. xxviij. In die illa erit dominus exercituũ corona glorie et sertũ exultationis residui populi sui vbi per coronam glorie potest intelligi p̃mium aureole Sed per sertum intelligitur aurea que est essentiale p̃miuz quod datur omnibus saluandis. Tertio fit pcessio tam virorum q̃ mulierum in qua corpus saluificum nostri redemptoris cum magna laude circumfertur et econtra ad ecclesiam deportatur. ideo illa solennis processio olim figurata est ij. reg. vj. vbi legitur q̃ dauid acinctus ephod lineo deduxit archam domini cum gaudio in ciuitatem suam. Et erant cum eo septem chori. Cumq̃ transissent qui portabant archam per sex passus imolabant bouẽ et arietẽ et dauid percutiebat in organis armigatis. i. ad armum ligatis et saltabat totis viribus ante dominum. ipseq̃ et omnis populus ducebant archam testamenti domini cum iubilo et clangore buccine alijsq̃ instrumẽtis musicis. Et sequitur q̃ Michol filia Saul prospiciens per fenestram

vidit regem Dauid saltantem coram domino
despexit eum. et introduxit archam et deposu
it eam in loco suo et obtulit holocausta dauid
et partitus est vniuerse multitudini tortaz pa
nis et assaturam carnis similam frixam oleo ⁊
dimisit populum ire in propria. Moraliter ꝑ
archam que decorata fuit auro et in qua mā
na seruabatur in memoriale perpetuum ciba=
tionis populi israelitici in deserto significatur
monstrantia in qua corpus christi verum con
tinetur quod cibat populum christianuz. scdz
ꝙ canitur Ecce panis angelorum factus cibꝰ
viatorum. Uel per archam in qua manna oc=
cultabatur species et accidētia sub quibus la=
tet verum et naturale corpus christi figuratur
que quidem accidentia vt dicit magister li. iiij.
di. xij. c. j. Remanent per se subsistentia ad ip̄i
us fidei fundamentum. ad misterij ritum. s. ne
infidelis irrideat ad gustus id est ne crudā car
nem abhorreat. fideiqꝫ suffragium. scz vt fides
habeat meritum quibus corpus christi habēs
formam et naturam suam tegitur. Dicit enim
magister ibidem. Non enim corpus christi ta=
lem in se habet formam. Sed qualis in iudicio
apparebit scz in gloria. Tertio per archam in
qua erat manna significat̄ verum corpus sum=
ptum de Maria v̄gine continens in se manna
diuinitatis. de qua archa dicitur Exo. xxv. Fa
cies et archam de lignis sethim. vbi moraliter
per archam significat̄ corpus christi Sed per
ligna sethim que sunt incorruptibilia significa
tur Maria v̄go perpetua incorrupta. de qua
corpus christi sanctissimi coopante spūssancti
gr̄a est factuz. sicut testatur apostolus ad Gal
la. iiij. Ubi venit plenitudo temporis. id ē xp̄i
temporis vl̄ tempus ab eterno a deo patre diffi
nitū misit de is filium suum factuz ex muliere
scz q̄tum ad corpus sumptum de v̄gine. Sed
per Dauid qui interp̄tatur aspectus desidera=
bilis p̄ncipaliter significat̄ papa Urbanꝰ qui
magnum desiderium ad corpus xp̄i habuit qn̄
festum illud instituit et indulgentijs dotauit vt
christifideles magis ad tantum festum colen=
dum et celebrandum donis spiritualibus ania
ret. omnibus vere penitentibus et confessis q̄
matutinali officio festi eiusdem in ecclesia in q̄
idem celebrabitur interfuerint. centum videli=
cet dies indulgentiarum dedit. Qui vero mis=
se totidem. qui autem in primis vesperis ip̄ius
festi interfuerint similiter centum. Qui vero se
cundis totidem. Illis vero qui p̄me. tertie. se=
xte. none. ac cōpletorij officijs interfuerint. ꝑ q̄
libet horarum ipsarum quadraginta dies. Il=
lis vero qui per octauam ip̄ius festi matutina
libus. vespertinis. missis. ac predictarum ho=
rarum officijs interfuerint. centum dies singu
lis octauarum ipsarum diebus de omnipoten
tis dei misericordia et beatorum apostolorum
Petri et Pauli autoritate confisus de iniun=
ctis sibi penitentijs relaxauit. vt habet̄ in cle=
mentinis de reliqui. et venera. sanctorum. Si
dominum. Alio modo per Dauid significatur
papa Martinus qui ad hoc sacramentuz ma
iori desiderio affectus singulis vere peniten=
tibus et confessis dedit quotiens in ipsius ꝓ=
festo ieiunium vel aliud pium iuxta consilia
confessorum opus fecerint centum. Et qui pre
missis in ecclesijs quibus illa celebrare conti=
gerit officijs interfuerint. pro matutinalibus
ducentos pro missa totidem. ac pro qualibet
vesperarum etiam ducentos. Reliquarum vi=
delicet p̄me. tertie. sexte. none. ac completorij
festi octuaginta. Rursus autem in quibuslibet
octauarum diebus pro singulis matutinarum
missarum ac vesperarum similiter centum. nec
non reliquarum horaꝝ officiorum quadragin
ta. Illis preterea qui ꝓcessiones in quibus ip=
sum viuificum sacramentum dicto festo iuxta
ritum ecclesiaꝝ differtur continue secuti fue=
rint. et quibuslibet in festo sacramentum deuo
te sumentibus etiam centum. vt in bulla sua su
per hoc edita plenius ꝯtinetur. Tertio per da
uid intelligitur quilibet alius papa episcopus
vel prelatus qui hodie indutus vestibus sacer
dotalibus defert ip̄am monstrantiā in qua ve=
rum corpus xp̄i continetur. Et sicut Dauid to
tis viribus saltabat ante archam et cythariza
bat. sic et quilibet prelatus coraz dominico sa
cramento totis viribus iubilando cantat in a
liquibꝰ ciuitatibꝰ. O ihu pie nos illo pane celi
dignus effice. ⁊c̄. Et alibi etiam dicit v̄siculuz
et collectam. Sed per septem choros qui erāt
cum Dauid archam deducentes. septem ordi
nes fidelium designantur qui benedictam ar
cham corpus videlicet xp̄i ad ecclesiam cōdu=
cunt. Primus ordo est sacerdotum et clerico=
rum. Secundus religiosorum et monachoruz
Tertius virginum. Quartus pueroꝝ videlicz
scolarium. Quintus viduarum. Sextus con=
tinentium. Septimns coniugatoꝝ. Et hi sep=
tem ordines significari possunt per septem cā=
delabra aurea in quorum medio vidit beatus
Johannes similem filio hominis. Apoca. j. de
bent em̄ hac die solenni tam clerici q̄ religiosi
q̄ et alij ordines numerati esse candelabra ꝑ
luminosam conuersationem et aurea per verā
dilectionem. quia in medio eorum est christus
qui fuit similis cuilibet filio hominis propter
defectus hominis quos assumpsit. de quibus
magister li. iij. di. xv. c. j. vt inquit probaretur

verum corpus habere suscepit defectus corporis famem sitim et huiusmodi. Sed diceret aliquis. in quibus apparet hoim lucida conuersatio et vera dilectio. respondeq; in hoc apparet cum post circūitum etiam audiunt integre missse officium, ppter indulgentias trecentorū dierum, pmerendas. Nam centum dedit Urbanus. et ducentos de missa papa Martinus Exquo elicitur q; illoz conuersatio non est licita nec dilectio vera qui statim post circūituz vadunt in quibusdā ciuitatibus ad cōmunem potum vbi a mane vsq; ad meridiem. et a meridie vsq; ad mediam noctem sedendo se ingurgitant vt sic indulgentias tot dierum negligāt Sed vtinam illa mala consuetudo a fidelibus posset aboleri vt possint in vera dilectione idulgentias, pmereri. per sex passus post quos filij israel ouem bouem et arietē imolabant significatur noster spūalis processus inductione vere arche xpi corporis. Primus passus est fides recta vt videlicet sine hesitatione credamus et nullatenus dubitemus q; in specie panis que in monstrantia videtur verum corpus christi de virgine natum et in ara crucis imolatum veraciter occultetur. ideo dicit Aug⁹ in li. sententiaz. p. sperī. et de conse. di. ij. c. Nos autem. In specie panis et vini quem videmus res inuisibiles. i. carnem et sanguinem honoramus. Et beatus Ambroz. in li. de sacramētis dicit. Ante benedictionem alia species nominatur. post consecrationem corpus christi nominatur. Secundus passus est conscientia pura. Quia dicit beatus Aug⁹. in sermone hodierno. Neq; est eñ nec fuit aliquando tam grādis natio que habeat deos appropinquātes Sicut adest nobis deus noster sicut in suo saluifico sacramento. quicunq; ergo vult sibi sīliter appropinquare debet conscientiam suam purificare. Ideo dicit beatus Jacobus in sua causa. c. iiij. Appropinquate deo scilicet p puram conscientiam et dilectionem et appropinquabit vobis scilicet per gratie dationē. Qualiter autem debemus ei appropinquare ostendit emundate manus. i. opa pctōres et purificate corda duplices animo. Et ideo debet hre q̄libet xpianus puram ꝓscientiam vt possit promereri hodiernam indulgentiam que solūmodo datur cōtritis et cōfessis vt habetur i bull' tam Urbani q; Martini. Tertius passus est operatio bona que sequitur bonam conscientiā quia non potest arboz bona fructus malos facere. Mathē. vij. Debet eñ homo xpianus magis frequens esse in bonis opibus in ista die et per totam octauam propter p̄sentiam diuinissimi sacramenti. Quartus passus est diuinoruz preceptoz obseruatio. et hic videlicet passus ducit in viam diuine caritatis. Juxta illud Johan. xiiij. Qui habet mādata mea et seruat ea ille est qui diligit me. Et infra. c. xv. Si precepta mea fuaueritis manebitis in dilectiōe mea Iste etiam passus ducit ad gaudia celestis ciuitatis. Mathē. xix. Si vis ad vitā ingredi serua mandata. Quintus passus est recta intētio quia omnes actus nostros indebitum finez ducit. eo q; intentio operi nomen imponit. vt. xlj di. c. Quisquis. Sextus passus est deuota ozō que hodie pre ceteris diebus debet in ore fidelium resonare in veneratōnē sacramēti. Juxta illud quod canitur. Tantū ergo sacramentum veneremur cernui. Post istos sex passus debent offerre triplicem oblationem. s. ouem bouez et arietem. Per bouem terra que aratur significat vita actiua que sistit in operatione sex operum misericordie in quibus debent se incipientes exercere. Per ouem quod est animal innocens et quietum vita ꝓtemplatiua significatur in qua debent se offerre ꝓficientes. Sed p arietem coz nutum qui gregem ducit status prelature designatur in quo exercēt se perfecti. Sz cum hec agerentur a Dauid et a populo israel valde notabile fuit q; eum Michol derisit. Michol interp̄tatur aqua omnis et aqua in scp̄tura significat populum. Apoca. xvij. Aq̄ multe populi multi. Omnis eñ aqua est omnis iudaicus populus per Michol designatus qui derisit populum christianum cum tam solenniter conducit hoc venerabile sacramentum. Ideo cum ecclesia peragit passionez xpi vt in die parasceues vt alias per annum precipitur iudeis vbi habitant cum xpianis vt teneant ostia sua clausa et fenestras. vt habetur de iudeis z sarracenis. Quia super his. li. v. Et dicit ibidem glo. Berñ. Consueuerunt tunc deridere xpianos in cōtumeliam creatoris postq; Dauid ꝑ cum leuitis et vniuerso israeli archam in locū suum deduxisset compleuit sacrificia populum benedicēdo et dedit vnicuiq; tortā panis ꝛc. Sic ad pñs cum q̄libet ꝓlatus vel plebanꝰ pꝰ circūitum cum clericis et vniuerso populo reduxit corpus christi in ecclesiam in suum locū incipit misse officium in quo offert sacrificia orationum que offert deo patri et verum sacrificium corporis xpi imolat deo patri pro pace et salute totius populi et post bñdictionez dat vnicuiq; q̄ se ad hoc digne disposuit tortaz panis. i. corpus christi igne passionis coctum siue assatum quibusdam sacramentaliter. et illi centum dies indulgentiarum promerentur. vt patet in bulla pape Martini. Quibusdam autem spiritualiter quo facto populus ad ꝓpria

redibit Alio modo hec solennis processio figurabatur in processione xpi nostri redemptoris quam fecerat in montem caluarie. vt etiam tactum est supra. Et primo quidem sicut in hac processione flebili fuit cum christo multitudo iudeorum cum gladijs et lanceis alijsq; defensibilibus instrumentis. ita et in ista processione leta e cum christo multitudo xpianorum cum candelis alijsq; musicis instrumentis ipsum laudantium. Et hec quidem symphonia excitat ad deuotionem nostras pigras mentes. Et implet illud ps. cl. Laudate eum in sono tube. laudate eum in cordis et organo. laudate eum in tympano et choro. &c. omnis spus laudet dominū Secundo sicut super xpm in domibus iudeorum derisorie canebant cum vinum bibebant. qz dicit glo. super illud ps. lxviij. In me psallebant qui bibebant vinum. Sicut de crucifixione christi tanq; de re insolita et notabili fuerūt facte cantilene derisorie in fauorem sacerdotum qui eius mortez procurauerunt tanq; de falso prophetā volente regnare et non potente. que decantabantur per tabernas. Sic nūc in domibus xpianorum cum christus conducitur per plateas deuote orationes sonant organa et accendūtur lumina vt contra derisionem iudeorum ostendant xpiani suam piam deuotionem. Et per hec lumina que in domib⁹ suis accendunt xpm osi endunt qui est lumen adreuelationem gentium. Lu. ij. Tertio in hac solēni processione xpiani flores spargnnt. qz iudei christo in transitu ad suam crucifixionem omnem maliciam ostenderē. et fortassis lutum in via eius. licet euangeliste non scribant maliciose fecerunt. iux illud ps. cxxxix. Jux ik scandalū posuerūt mihi. Et q; christiani xpo flores ivia spargunt ipsum florem ecclesie et gloziam celi esse ostendunt. Quia ipse dicit Canti. ij. Ego flos campi. Quarto sicut iudei xpm ad crucifigendum duxerunt in locum aptum et altum vt ab omnibus videretur. Sic deuoti christiani ducunt xpm econtra in publicum forum vbi mensa stat alta et bene ornata super quaz xps ponitur vt ab omnibus fidelibus honorezetur. Et hec qdez mensa mundo mensali tegitur. floribus adornatur. lumenq; supraponit. Quia mons in quo crucifixus est xps fuit albis caluarijs plenus a floribus nndū ei sole illustratus vt ex pntia caluariarum horrorē ex defectu gminum et florum rigorem ex illustratione soli ardorem. vt diceret xps cum ps. xxj. Aruit tā q; testa virtus mea. Et ideo in recōpensaz mensa illa que significat montem caluarie a deo decenter adornatur. Quinto sicut iudei crucifixo christo ei amara pocula obtulerunt. qz scribitur in quodam li. qui intitulatur condemnatus iudicio. q; ppter verbum Salomonis proverbio. xxxj. Date siceram id est potum inebriatiuū merentibus et vinum his qui amaro sūt animo sapientes iudeorum ordinauerūt q; cōdemnatis ad mortem daretur plenus ciphus cū vino forti vt magis hilariter sustinerēt mortem. Et illud vinum acceptum fuit pro christo et p duobus latronibus crucifigendis cum eo sed iudei vinum illud biberunt et accepert cuz derisione xpi. Et loco vini predicti acetum fel le mixtum posuerunt. Moraliter vinum significat leticiam ex amore precedentē. Juxta illud Cant. vl. Dabo tibi poculum de vino condito id est amorem ex letitia vera mixtum. Et hoc vinum leticie xpo hodie ppinant. qui ipsum ex leto corde amorse collaudant. Sed hoc vinuz quidam xpo auferunt et acetum infidelitatis et rancorē sui cordis ponunt. vt illi qui nō credunt verum deum ibi esse et murmurādo i corde suo contradicunt. de his dicit xps in ps. lxviij. In siti mea potauerunt me ac to. quasi d. ego sitiui fidem coz et ipi potauerunt me acceto. id est infidelitate. et illud acetum miscēt fel le. id est persuasione et malicia demonuz. quia ex eorum persuasione talis infidelitas hominum procedit de qua Job. xx. In felle aspiduz intrinsecus. id est in persuasione demonū in morte. Sexto sicut iudei xpm crucifi cum multiplici iter deriserunt. vt scribit Matb. xxvij. q; pretereuntes blasphemabāt eum mouentes capita sua dicentes. Vah qui destruis templuz dei et in triduo reedificas. salua teipm si filius dei es descendēs nūc de cruce. et principes illudētes ei cum scribis et senioribus dicebant. alios saluos fecit seipsum non potest saluum facere. Si rex israel es. quasi dicerēt. non es rex. descendas nunc de cruce. Idem habetur Marci xv. Sic econuerso homies xpiani multiplicit xpm honorant. Nam contra cōmotionem capitum iudeorum humiliter inclinant capita sua cum eleuatur sacramentum. Sed q; illi negabant xpm filium dei nos confitemur dicentes Tu patris sempiternus es filius. Qd autē ipi negabant eum regem nos canendo protestamur Tu rex glozie xpe. Sed contra hoc q; iudei dicebant. Seipm saluum facere non potest. nos petimus salutem ab eo dicentes genib⁹ flexis Saluum fac populuz tuum domine et benedic hereditati tue. quasi dicerem⁹. Exquo nos potest saluos facere. mlto forti⁹ sepm saluū feciss de cruce descendendo si voluisset. Tertio hec processionalis egressio sacerdotum vt quidam dicunt cum tam solenni cantu significat exituz apostolorum in omnes gentes ad predicanduz

de quo Marci vltimo. Euntes in mundu vniuersum predicate euangelium omni creature. Et hic quidem exitus apostolorum vt quidam volunt fuit anno tredecimo post dominī ascensionem in celum. Sed diuersa loca ad que itur cum sacramento diuersas terrarum nationes et mansiones significant. ad quas apostoli p̄cedebant. de quibus habetur latius in sermone. Jam non estis hospites. in diuisione apostolorum. Cantus cleri significat gaudium ecclesie primitiue. nam tunc multitudinis credē̄tium erat cor vnum et anima vna. id est erant ad inuicem cōiuncti. Actu. iiij. Et hec adunatiua caritas erat gaudium. Juxta illud p̄s̄. cxxxij. Ecce q̄ bonum et q̄ iocundum habitare fratres in vnum ꝛc̄. Sonus autem instrumentorum musicalium significat iocunditatē mentium et concentum angelorum christo obsequē̄tium. Em illud p̄s̄. lxvij. Preuenerunt principes coniuncti psallen. in medio iuuencularum timpanista um. Principes sunt angeli. psallentes sunt psalmos decantantes in ecclesia. Juuencule timpaniste. sunt homines deuoti qui psallant christo. Luminaria vero fulgētia spiritum sanctum in specie ignis super credentes missum significāt qui corda eorum illuminat et accendit vt per sanctam conuersationē in orbe lucerent. Sed virida gramina que sternuntur in via virorem virtutum ipsorum fidelium demonstrant.

De eodem Sermo secundus.

CAro mea vere est cibus et sanguis meus vere est potus qui manducat meā carnem et bibit meum sanguinem in me manet et ego in eo. Joh. vj. Johannes mesue in ysagogis de regi. sani. dicit. Cibus aliquis non est sumendus nisi prius precesserit aliqualis appetitus. Cuius ratio est quia cibus sumptus cum desidia nihil penitus nutrit Cibus autem sumptus cum esurie et appetitu conuenientissime nutrit. vt dicit philaretus in tractatu de dietis. Sic spiritualiter cibus sanctissimi corporis christi semper debet cum appetitu sumi. Nam et christus agnum pascalem qui soluz fuit figura huius sacramenti cum desiderio sumpsit quādo dixit. Lu. xxij. Desiderio desideraui hoc pascha manducare vobiscum antē̄ patiar Et si agnum illum pascalem cum tanto desiderio cum discipulis manducauit. multo magis corpus suum sanctissimum quod post cenam consecrauit. et se discipulosq̄ suos cōmunicauit habetur figura Judicum. xiiij. de Sāpsone de quo legitur cum occidisset leonem et alia vice preteriens vidit q̄ apes in ore leonis mel confecit comedit ipse et fecit. xxx. sodalibus suis probleumata dicens. Qō si solueritis dabo vobis. xxx. sindones et totidem tunicas quod si nō solueritis mihi dabitis. Et illi. propone inquiunt. et ait. de comedente exiuit cib⁹ et de forti egressa est dulcedo. hoc non potuer̄t soluere per septem dierum spacia. in his dieb⁹ instigabant vxorem eius vt queret ab eo. illa autem quesito pbleumate eis manifestauit. Et tunc illi soluentes dixerunt. quid dulcius mel le. et quid fortius leone. Quibus Samson. si non arrassētis in vitula mea. id est si non tantū simulassētis sponsam aut vxorem inquirendo non inuenissētis. Et dedit eis duplicia mutatoria. Spiritualiter Samson interpretatur illuminans eos et significat christum qui illumīat omnem hominem venientem in hunc mundum Joh. j. hic inq̄ in vltima cena videlicet bona quinta feria dedit probleumata. i. sacramentū sui sanctissimi corporis sub spēbus panis et vini occultatum. et hoc probleuma fuit de comedente exijt cibus. vbi per comedentem christ⁹ intelligitur qui cum discipulis comedit. iuxta illud. Rex sedet in cena turba cinctus duodēa Se tenet in manibus se cibat ipe cibus. Jgitur ꝺr q̄ de illo comedende exijt cibus eucharistie quo discipulos cibauit et de forti. id est de xp̄o qui est fortitudo nostra egressa est dulcedo. id est mellifluum sacramentum. de quo Sap̄. xvj Panem de celo prestitisti eis omne delectamē̄tum in se habentem et omnis saporis suauitatem. Quia dicit Bern̄. in epistola ad carthusienses. Qui sanctam eucharistiam digne sumit nunq̄ maius gaudiuz et refrigerium in tota vita sua expertus fuit. hoc inq̄ occultatuz sacramentum tanq̄ probleuma dedit suis fidelibus per septem dies. id est per spacium huius vite quod per septem dies reiteratur. Et quicunq̄ scit soluere et monstrare per veram fidem ꝛ gustare digne vult sibi dare duplicia mutatoria videlicet quatuor dotes corporis. agilitatem subtilitatem. impassibilitatem. et claritate. Et tres dotes anime de tribus virtutibus theologicis. Pro fide diuine facie visionez. Pro spe eternam securitatem et comprehēsionem. pro caritate eternam amati fruitionem. Sed sicut illi triginta adolescentes non potuerunt soluere probleuma nisi a sponsa Samsonis edocti. Sic nemo potest ratione vel sensibus hoc probleuma occultati sacramenti discernere nisi instructus per fidem sponse christi videlicet ecclesie sancte precipue romane que instituit illō

festum digne obreuerentiam huius dignissimi sacramenti celebzanduz.quia in die cene i quo chzistus hoc sacramentum instituit. vniuersal ecclesia p penitentiũ reconciliatione sacri crismatis consecratione adimpletiõe mandati circa lotionẽ pedũ et alijs plurimis occupata plene vacare non potest celebzationi huius maximi sacramenti.vt ỏr in Clementinis de reli. et vene.sancto. Si domim nm. Jdeo assignat hũc specialem diem in quo incitat ad appetituz huius cibi.Et dicit.quid dulcius melle id est hoc sacramento mellifluo.quasi diceret.nihil quia fm Bernũ.Super mel et omnia dulcis eius p̃sentia.et quid foztius leone.id est chzisto qui ẽ leo de tribu iuda.Apoca.v. Jpse eñ foztes facit digne pticipantes contra diabolum mũdũ et carnem cuius foztitudine ambulant cum belia vsq; ad montem domini.de hoc cibo loquitur pzesens v̄bum euangelij huiusmodi allegatum.in quo quidem circa hunc p̃ciosissimuz cibum duo,pponit.p̃mo eius veritatem ibi.caro mea vere.secundo ip̃ius vtilitatem ibi qui mãducat.Circa p̃mum est notandum. multi erro
B res erant olim circa hoc sacramentum.dixerunt quidam cozpus chzisti tm̃ foze in sacramento tanq̃ in signo.dicunt eñ non plus dixisse xp̃m per ista verba Math̃.xxvj. hoc ẽ cozpus meum.q̃ apostoluz quando dixit. Petra autem erat chzistus.j.Chozinth̃.x. Asserunt ibi cozpus chzisti tm̃ esse in sacramento.id est in signo manducari a nobis.Et vlterius dicũt q̃ non est verus chzistus in sacramẽto qm̃ xp̃s dicitur esse leo. petra lapis angularis ꝛc̃. huiusmodi. et sic fm eozum opinionem non est veraciter et realiter cozpus chzisti in sacramẽto sed tm̃ significatiue vt sic itelligatur q̃ xp̃s dixit.hoc est cozpus meum.ac si diceret.hoc ẽ signum vel figura cozpozis mei.fm quem modum apostolus dixit.Petra erat xp̃s. idest figura chzisti.Dicunt eñ sicut ille panis triticeus de quo cozpus chzisti cõficitur est de purissima farina granozuz tritici confect9.Sic cozpus chzisti de purissimis sanguinibus virginis gloziose spũssancti virtute est fozmatum. et sic solum est xp̃s in sacramento vt dicunt isti sicut in figura et in signo de hoc erroze cõmemozat magister li.iiij.di.x.c.j.Et dicit mgr̃ q̃ errãdi occasionem sumunt a verbis veritatis vnde p̃ma heresis facta est in discipulis chzisti cum enim diceret Joh̃.vj. Nisi quis manducaverit carnem filij hominis et sanguinem eius biberit non habet vitam eternam. Illi non intelligentes dixerunt. Durus est hic sermo scilicet ad intelligendum.quasi dicerẽt. Quis potest comedere carnes crudas humanas. quis potest inquiunt eum audire et abierunt retro. Illis autem discendentibus instruxit duodecim qui remanserant.Spiritus est inquit qui viuificat.id est spiritualis intelligentia confert vitam spiritualem vel deitas vel spiritussanctus caro vero nihil prodest.scilicet inquantum caro.verba autem que locutus sum vobis spiritus et vita sunt. id est spiritualiter sunt intelligenda.Etiam illi sumunt sui erroris fundamentum .Ex dicto beati Augustini super p̃s. iiij.et ponitur de consecrat.distin.ij.. c.prima inquit.§. Jtem donec .Donec inquit seculum finiatur sursum est dominus.quasi diceret. ad finẽ iudicij sedebit semper ad dextram patris Sed tamen etiam hic nobiscum est veritas deus.cozpus enim in quo resurrexit in ea fozma in qua apparet sanctis qui in celo sunt in vno loco esse opozteat.veritas autem eius vbiq; diffusa est. Jtem p̃bant per hoc q̃ chzistus dixit. Math̃.xvj. Pauperes autem semper habebitis vobiscum.me autem semper non habebitis Exquo dicto beati Augusti. volunt arguere q̃ quia chzistus fm q̃ homo vsq; ad consumationem seculi manent in celo.q̃ non est veraciter in sacramento.Sed dicit magister vbi supza.c ij. Non his scilicet dictis negatur verum cozpus a fidelibus sumi vel in altari esse . Sed in his veritas apostolos et in eis nos instruxit q̃ ipsius cozpus non per partes discerptum vt putanerunt illi discipuli qui retro ierunt sed integrũ.nec visibiliter in fozma humana.Sed in uisibiliter sub fozma panis et vini cozpus et sanguinem nobis traderet.Et adducit ibi magister hugo li.iiij.sententia p̃.c.xxxiij.dicentẽ Jta intelligendum cozpus christi esse in vno loco scilicet visibiliter in fozma humana,veritas tamen eius vbiq; esi scilicet diuinitas.Veritas etiam eius. id est cozpus veruz in omni altari est vbicunq; celebzatur.Sic etiam illud intelligendum est.Pauperes semper habetis vobiscum scilicet visibiliter.me autem non semper habebitis vobiscum scilicet cozpalem p̃tiam qua cum eis conuersabatur.Similiter illud q̃ homo est in celo scilicet visibiliter.inuisibiliter est in altari quia non in fozma humana appazet sed fozma panis et vini operitur.Ex his ĩa dictis patet erroz illozum ex verbis etiam xp̃i p themate allegatis.Caro mea vere est cibus Secundus erroz circa hoc sacramentuz ẽ quo ruudam dicentium. q̃ substantia panis anihi C latur.et sub illis accidentibus peracta consecratione incipitur esse chzistus. et hanc heresim student tali ratione colozare. Post consecrationez nec materia nec fozma materiaz panis.cum ergo nihil de eis remanet .videtur q̃

tota substantia panis sit anihilata. hoc patet. vt dicunt quia nihil aliud est rem anihilare q̃ fm se totam desinere esse. Sed contra istã opinionem erroneam arguit Altiss. super sniarã. li. iiij. di. viij. Sic si hec opinio esset vera sequeretur q̃ non magis fieret panis in corpus et vini in sanguinem xp̃i conuersio q̃ cum vnus succedit alteri in loco vel in sede. et sic potius esset dicendum. hic est corpus meum q̃ hoc est corpus meum. quia demonstratur locus vbi p̃us substantia panis fuisset ꝛ post cõsecratiõez corpus xp̃i veraciter existeret. iste error remouetur per determinationẽ ecclesie. q̃ materia panis et vini in christi corpus et sanguinez substantialiter cõuertuntur et deteriatur. extra d̃ sum. tri. et fi. catho. c. Firmi. vbi dicitur. Una vero est fidelium vniuersalis ecclesia sine qua nullus omnino saluabitur. In qua ipse idez sacerdos sacrificium est christus ihs cuius corpus et sanguis in sacramento altaris sub speciebus panis et vini veraciter cõtinetur transsubstantiatis pane in corpus et vino in sanguinem potestate diuina vt ad.pficiendum misteriũ vnitatis accipiam⁹ ipsi d̃ suo q̃ ipe accepit d̃ nr̃o idcirco si alicubi inuenitur ex dictis doctorum q̃ substantia panis transit ab esse i nõ esse seu anihilatur vel desinit esse hoc debet sumi in bono intellectu sic q̃ substãtia panis p̃us fuit ibi ammodo non est ibi nec aliqua eius ps et hoc est verum. doctores tamen negant eam anihilari. sed dicunt conuerti eam in corp⁹ xp̃i Tertius error est quorundam dicentium. substantiam panis conuerti in corpus christi. ꝛ solam carnem sine anima fore et deitate in sacramento. hi in sui erroris malicia dicunt hoc sonare verba consecrationis. Cum enim dicitur hoc est corpus meum. dicunt q̃ istaverba indicant q̃ substantia panis in corpus christi conuertitur. sic q̃ solum corpus ibi exanime existit. Secundo in adiutorium sui erroris assumunt dictum Ambrosij. quod ponitur de cõse. dis. ij. c. Omnia. Quia licet inquit figura panis et vini videtur nihil tñ aliud q̃ caro et sanguis christi post consecrationem credẽda sunt et sic credendum est nihil aliud esse q̃ caro et sanguis. ideo videtur q̃ ibi sit caro exanimis et solus sanguis. Iste error.pbatur per beatũ Ambrosium in li. de sacramentis. et ponitur d̃ cõse. dis. ij. c. Sicut. Sicut verus xp̃us dicit. Ego sum panis viuus qui de celo descendi. sed caro non descendit de celo. quomodo ergo descendit de celo panis viuus. respondet Ambrosius. Quia idem dominus ihs christus consors est diuinitatis et corporis. et tu qui accipis carnem diuine eius substantie in illo participas alimento. Exquo patet non solum in sacramento fore corpus christi sed verum dei filium ihm christum de virgine natum. et sic est ibi corpus et anima et verbum. que in se inseparabilem habent vnionem. Quartus error est quorundam dicentium. substantiam panis et vini remanere post consecrationem. et ibidem corpus christi fore et sanguinem. et hac ratione illam substantiam panis et vini dicunt esse sacramentum. Et mouentur ex verbis saluatoris dicentis Joh. vj. Ego sum panis viuus qui de celo descendi. licet ipse est panis viuus qui de celo descendit tamen iste panis de celo non descendit. sed remanet ibi cum deo viuo qui de celo descendit. Contra quem errorem dic̃ Ambrosius in li. de sacramentis. ꝛ allegatur a magistro li. iiij. di. xj. c. ij. Panem illum quem sumimus in misterio illum vtiq; intelligo qui manu spiritussancti formatus est in vtero v̄ginis et igne passiõis decoctus est in ara sancte crucis. Panis angelorum factus est cibus hominum. Ex his iam dictis patet q̃ mirabilia sũt multa in hoc sacramento. vt dicit Thomas de argen. in compen. theo. verita. li. vj. Primum est q̃ ibi est corpus christi in tanta quantitate sicut fuit in cruce. et sic̃ iaz est in celo nec tamẽ excedit terminos illius forme. Secundum q̃ ibi sunt accidentia sine subiecto. Tertium q̃ conuertitur ibi panis in corpus christi nec etiam anihilatur. Quartum q̃ corpus non augetur ex multarum hostiarum consecratione nec minuitur ex multarm hostiarum sumptione. Quintum q̃ idem corpus in numero est in locis pluribus sub omnibus hostijs consecratis Sextum q̃ quando diuiditur hostia non diuiditur corpus christi. Sed sub qualibet parte totus est christus. Septimus quando tenetur hostia in manibus et videtur oculis corpus christi nec tangitur nec videtur sed hec tãtum modo circa species sunt. Octauum q̃ statim cum desinunt esse iste forme tunc statim etiam ibi desinit esse corpus ꝛ sanguis christi. Nonũ q̃ cum non sit ibi panis et vinum tamen accidentia habent effectum eundem vt p̃ius scilicet inebriare saciare. et huiusmodi. Et nota q̃ dñs noster ihs xp̃s dicit notãter caro mea v̄e est cibus genere nobilissim⁹. sapore suauissim⁹ p̃tinentia dignissimus. et efficacia mirabilissimus. Primo est cib⁹ genere nobilissim⁹. q̃ est panis angelorũ. panis celicus. panis deificus panis supsubalis et non human⁹. ꝓpter qd̃ dr Sap̃. xvj. Angelorum esca nutriuisti populum tuũ et panẽ de celo p̃stitisti eis sine laboze. q̃ figuraẽ Exo. xvj. Vere pais ãgelic⁹ q̃ ip̃m comedunt ãgeli i celo nec p̃nt vinere sine isto cibo ꝛ

Caro xp̃i est cibus

Sermo xxxiij

pane nec celū ſtaret ſi hūc panē vel cibū nō mā ducarent qz ſup omnē ſubſtantiā oīa ꝓtinet vi uificat cibat et ſaciat. hunc panem dedit no bis domin⁹ ſine laboze qui nimiruz a ſancta tri nitate in vtero virginali igne ſpūſſancti eſt de coctus. hic panis qui fuit in virginis vtero eſt modo ſemper ſub ſacramento et deliciarum in fidelis anime oztulo. vnde Aug⁹. ſermone de de natiuitate chriſti dicit. xp̄s impleuit in celo menſam angelozum. et impleuit in terra p̄ſepe noſtrum plenitudo menſe ipſozum q⁹ in ꝓinci pio erat verbum et verbum erat apud deum ꝛ deus erat verbum. plenitudo ꝓeſepis noſtri ē quia caro factum eſt et habitabit in nobis. Et vt homo manducaret panem angelozum crea toz angelozum factus eſt homo illi comedunt eum videndo. nos credendo. illi fruendo. nos ſperando. illi capiendo. nos amando. illi intu endo. nos cōtemplando. illi intrando. nos de ſiderio pulſando. Secundo corpus aut caro xp̄i eſt cibus ſapoze ſuauiſſimus quod notatur in mana cum ōr. Omne delectamētum in ſe ha bentem et omnis ſapozis ſuauitatem. Dicunt
F quidam expoſitozes q⁹ iudei in deſerto veſcen tes iſto cibo ſcz manna aut cogitabant cuz de ſiderio de aliquo genere cibi ꝓo tuncvl nō co gitabant. Si cogitabant vel deſiderabant ali quod genus cibi ſtatim manna in eis talem ſa pozem cauſabat mirabilem tam in bonis quā in malis. Si vō non habebāt actuale deſideri um alicui⁹ alterius cibi. tunc non cauſabat in comedētibus ſibi ſapozem generalem ſed ſimi lē oleo cōſperſū. Ad ꝓpoſitum aūt ſapoz em et odoz attrahūt deſiderium. confoztāt ceze bzuz et cozpozi dant incrementum. Sic corpus xp̄i ſuo odoze et ſapoze delectat. angelos in celo recreat. ſuſtentatq⁹ iuſtos in terris. et cōſolat et liberat captiuos in inferis. id eſt in purgato rio degentes. ideo q̄libet iſtoz trium poteſt di cere illud Cant. j. Trahe me poſt te curremus in odoze vngentoz tuoz. Iſte cibus fideliter comeſtus ſua ſapozis ſuauitate perfecte reficit mentem cibat ꝓfortat et letificat. Cui⁹ exēplū patet in natura dicit Ariſ. in ꝓbleumatib⁹. ho mines cibati et bene paſti poſt cibū ſunt i vul tu et in ceteris mēbris ameniozes et delectabi liozes et flozidiozes et rubicūdiozes. Sic ꝺuo te mētes ſhoim paſte cozpoze xp̄i ſunt amenio res celeſti iocunditate. delectabiliozes in ēna quadā dulcedine et ſapoze. molliozes et flexi biliozes in omni greſſu et gradu. eterne ſalutiſ floridiozes. in omni ope bono et vtute rubicū diozes. hoc videns Hiere. ꝓphēta dixit. Cā didiozes niue. nitidiozes lacte. rubicundiozes eboze antiquo. pulcriozes ſaphiro. Treñ. iiij.

Hoc figuratum eſt in coloze māne. de quo Exo xvj. et Numeri. xj. Qꝺ erat album ſimilis ḡno puro pilo tonſo et bdellio ꝓuine ſeminis cho riandri. Albus color ſignificat claritatem mi ſterij inter oīes em̄ colozes albedo magis hz de luce et ideo infirm⁹ viſus debilitatur ꝓ ip ſum. Sic in claritate cozpozis xp̄i carnalis a nima heſitando non credendo diſgregatur et confunditur dicens. Quomodo poteſt hic da re carnem ſuam ad manducandum. Joh. vj. tres em̄ nature ſunt in xp̄o. cozpalis. ſpūalis. et diuinalis. Cozporalis quaſi granuz pilo tō ſum. Joh. xij. Niſi granum frumenti cadēs in terram moztuum fuerit ꝛc. Per granum intel ligit chriſtum qui tonſus eſt et attritus in coz poze ſuo. Juxta illud Iſa. liij. Attritus eſt ꝓ pter ſcelera noſtra. Spūalis natura eſt ad mo dum bdellij et eſt arboz cuius gumi lucidū eſt et amarum. Sic anima chriſti fuit lucida quo S ad rōnem. qz diuino lumini vnita. Amara vō quo adſenſualitatē. de rōne dicit Iſa. xlij. Non erit triſtis neq⁹ turbulētus. De ſenſualitate di cit xp̄s. Triſtis eſt anima mea vſq⁹ ad moztez Math. xxvj. Sed diuina natura eſt ad modū ꝓuine ſemis chozīādi. Ꝓuina hz refrigerare ſemen chozīādi infirmitatē ſedare. Eſt em̄ qꝺ dam olus qꝺ eſt cibus infirmoz. qui ḡ infirm⁹ eſt hoc olus manducat. Sic corpus xp̄i habet refrigerare concupiſcētiam et ſuſtentare infir mitatem. Sapoz aūt manentis vt dicit Exoꝺ. xvj. et Numeri. xj. Quaſi panis oleati et ſimi le cum melle. Panis em̄ chriſti eſt quaſi panis oleaceus quia diuinitus oleo vnctus. p̄s. xliij Unxit eum oleo letīcie ꝛc. imo totus gratia re ſperſus. ideo dicitur euchariſtia quaſi bona ḡ tia. Anima vō xp̄i ōr ſimila que eſt farina pur gata a furfure Sic aia xp̄i ꝓpter ſ̄btilitatez na ture et puritatē gr̄e imunitat emq⁹ ab omi defe ctu. quia plena gratia et veritate. Naturavero diuina ſignificat in dulcedine mellis. de qua p̄s. xxx. Quā magna multitudo dulcedis t. d. ꝛc. Tertio corpus vel caro xp̄i eſt cibus in cō tinentia digniſſim⁹. de hoc Sap. xvi. Subam em̄ tuā et dulcedinē tuā quā in filios hēs oīdi ſti. q. d. Ille cibus p manna figuratuſ eſt tue di lectionis iudiciuz et tue ſube cōtentiuum. ꝛ eſt tue dulcedis effuſiuū. q⁹ tue dilectiōis ſit iudi ciū patet. qz illā eternā caritatē quā hēbas ad filios hoim in hoc declaraſti. vñ ꝓpter nimiaz caritatē inqt apl̄s. ad Ro. viij. qua dilexit noſ de⁹ filiū ſuū miſit i ſilitudinē carniſ pcti. q̄ qꝺē fili⁹ ē ſuba p̄ris. Nā q̄tq̄d ē p̄ hoc ē fili⁹. Et qz tota ſuba p̄ris ē i filio i dādo nob filium dedit nob p̄ totā ſubaz ſuā pz. qz xp̄s ſm diuinā na turā ē v̄bū vel fili⁹ dei. q̄ ex tota ſubſtātia p̄ris

In festo corporis christi

gignitur vt dicit Aug⁹. xv. de trini. c. xiiij. Et
addit. non em̄ integre perfecteq; dixisset se pa
trem si in eius filio vel verbo magis minusue a
liquid esset q̄ in ipso. ergo ꝛc̄. Unde ad Rom̄.
viij. qui enim dedit nobis filium quomodo nō
etiam donauit omnia nobis cum illo. quasi di
ceret. vtiq; Ex hac substantia etiam fluit dul-
cedo sua que est spiritussancti persona que est
suauitas dulcedo vnitas vel amplexus patris
et filij. Et sic in hoc christi sacramento contine
tur tota trinitas filius per substantiam sui cor
poris perfecti. pater et spiritussanctus per in-
uisibilem nature vnionem. quapropter hoc sa-
cramentum est vas p̄ciosissimuz sanctissime tri
nitatis. Est vas auri solidum diuine maiestatis
Et archa intus et foris deaurata in qua sūt ta
bule Moysi. virga Aaron. et celeste manna.
Quarto dico breuiter q̄ mãna nostrum. i. cor
h pus christi est cibus efficacia mirabilissim⁹. p
pter hoc d̄r Sap̄. xvj. de mãna. q̄ erat deserui
ens vniuscuiusq; voluntati et ad qd̄ quisq; vo-
lebat cōuertebatur. cuius rō est. quia mãna li-
cet eundem in oībus saporem v̄tualiter haberz
tñ s̄m diuersitatem voluntatis desiderij et affe
ctus diuersum cuilibet p̄bebat saporē. qꝛ actus
actiuoꝝ ꝛc̄. vt patet in cibo qui cuilibet placet
s̄m dispositionē palati. Sic lux solis in se dul-
cis et clara non in oībus eque aspiciētibus est
amabilis. vt patet per Aug̃. qui sensit et exper
tus est q̄ palato nō sano pena est panis qui sa-
no est suauis et oculis egris odiosa lux que pu
ris est amabilis Sic corpus xp̄i diuersis diuer
simode placet vel sapit. Alijs siquidem dulcis
alijs amarus. alijs vita. alijs mors. qꝛ mors ē
malis vita bonis. vt canitur. Alijs plus alijs
minus. Sicut enim vas latum amplum magnū
et profundum plus capit de liquore. Sic cor
altum per liquorem latum per dilectionem lō-
gum per continuam deuotionem et profunduz
per celestium misterioꝝ speculationem plus
haurit gratie saluatoris et dulcedinis celestis
de fonte corporis christi q̄ corda stricta et oc
cupata formis terrenis. veruntamen nec ocu-
lis bonis eodē modo sapit. Sed diuersimode
cuilibet pro sua vtilitate. qd̄ probat Bernard⁹
super Cant̄. Oportet inquit pro varijs affecti-
bus diuine p̄sentie gustum variare et infusuz sa
pientie supernum dulcorem diuersis appetiti-
bus anime aliter atq; aliter oblectare palatuz
Et exponit dicens. Sapit ergo infirmis vt me
dicina et medicis itinerātibus vt cōes et termi
nus. pauperibus vt rex diues vt theusaur⁹. esu
rientibus vt paterfamilias. et cibus sapit amā
tibus vt amor et sponsus. dicant ergo omnes
christo. Indica mihi vbi pascas vbi cubas. re-
spondetur in meridie. Bernardus. Quis non
cupiat vehementer ibi pasci propter pacem.
propter adipem. et propter sacietatem. ibi ni-
hil formidatur. nihil fastiditur. nihil deficit to
ta habitatio in christo paradisus. dulce pabu-
lum. verbum opulentissimū vita eterna. Et hoc
est q̄ dicit se pascere in meridie. id est in cordi-
bus electorum in quibus velut manna q̄ ad so
lis calorem liquescit quia eos sue dulcedinis li
quore perfundens facit liquescere desiderium
ad eius plenitudinem. Sed ad ignem humane
cupiditatis penitus induratur. quia cibus et
panis angelorum vertitur in fel draconum et
venenum aspidum insanabile. Cibus vitalis
efficit̄ eis cā mortis. Panis refectionis efficit̄
eis occasio eterne damnationis. Sicut scri-
ptum est in ps̄. lxviij. Fiat mensa eorum coraz
ipsis in laqueum et in retributiones et in scan
dalum. Et addit notanter christus in verbis
prelibatis. Et sanguis meus vere est potus. I Nota
Hic quereret aliquis cur sacerdotes accipiūt
sub specie bina videlicet panis et vini cum ta-
men sub vtraq; specie corpus et sanguis conti
neatur ex naturali concomitantia. vt declarat
doctor Egidius in tractatu de corpore christi
l. propositione. et Thomas in summa contra
errores gentilium. li. iiij. c. lxix. Dicit em̄ Egi-
dius. Cum corpus naturaliter sit coniunctuz
suo sanguini et sue anime etiam ipsi verbo qd̄
habet inseparabilem vnionez ad carnem ꝛ ani
mam. Sic licet ex vi sacramenti sit tantum cor
pus christi et sanguis tamen ex naturali cōco
mitantia sunt ibi cetera. Ex quo patz q̄ sb̄ cor-
pore xp̄i est verus sanguis et sub sanguine v̄m
corpus concomitatnr. Ad hoc respondent do
ctores q̄ materia huius sacramenti debet cor
respondere vsui significationi et effectui. Nam
vsus materie huius sacramēti est refectio. per-
fecta autem refectio est cibus et potus. Et ido
huic sacramento duplex materia competit vi-
delicet panis et vinum. et hec est ratio Hugo-
nis. Secundo debet correspondere significa-
tioni. Significatio autem talis triplicem habz
respectum. scilicet ad preteritum. presens et fu
turum. ad preteritum vt ad passionem christi
in q̄ sanguis xp̄i a corpe sepat⁹ fuit. et ad hoc
significādū distīcte ꝯsecr̄t ad vtrūq;. Scd̄o ad
pñs sic. Sic̄ panis ad corp⁹ ita sāguis ad aīaz
opat̄. q̄ aūt panis ad corp⁹ ꝛ sanguis ad aīaz
ptineat. testat̄ Moyses dicēs. q̄ caro p corpe
sanguis aūt offertur p aīa. qꝛ vt d̄r Leui. xvij.
Anima carnis in sanguīe est. Nam in sanguine
sedes est anīe. vt dicunt phisici. et rō Aris. est.
qꝛ cor est fons sanguīs in quo aīa p̄mo viuit et
vltimo moritur vl̄ discedit. ne igitur hoc sacr̄m

ad vnam tantum substantiaz ꝑtinere videat̃ in
salutẽ v̄tusqꝫ sb̄ vtraqꝫ offertur spẽ. Tertio ad
futurum. nam sicut in p̄nti corpns et aĩa cibat̃
ita in futurum vtrũqꝫ saluabitur sicut scp̄tuz ẽ
Joh. x. Siue egrediãtur siue ingrediantur pa
scua inueniẽt. q. d. ꝟm Augu. Siue anima egre
diatur ad contemplatõnẽ diuinitatis. siue cor
pus ad contemplationẽ humanitatis semp pa
scua inuenient eterne iocunditatis. Effect⁹ du
plex est. vnus in xp̄o est assumptio humane na
ture. quia non solum corpus nec solum animã
vt multi dixerunt heretici xp̄s assumpsit. Sed
totam humanã naturã. Alius est effectus vt si
cut totam assumpserat et totam redimerat ita
ꝛ totam saluaret. et in signũ huius sb̄ bina spẽ
consecratur et traditur nobis idem sacramen
tum et vinuz. Sed diceret aliq̄s. cum vnum sit
tm̄ sub vtraqꝫ specie sacramentũ cur nõ datur
vtrũqꝫ in ecclesia cõmunicantibus. rñdetur ꝙ
olim in p̄mitiua ecclesia pene omnibus dabat̃
xp̄ifidelibus cum corpore sanguis. Sed nunc
non datur et hoc ꝓpter duo que etiã Tho. bre
uiter tangit in compẽ. theo. veri. li. vj. Primo
ad tollendũ erroris materiã. s. ne aliqui crede
rent non esse sanguinẽ in corpe. et duo viderẽt̃
eẽ in sacramẽto realiter distincta et ꝑ ꝯsequẽs
nec corpus crederet̃ vinere eo ꝙ vita hominis
in sanguine est nec sanguis posset habere vitaz
sine corpore. Cum ḡ sub vtraqꝫ integrum et ꝑ
fectum sit sacramentũ. i. corpus ꝛ sanguis xp̄i
sufficit sb̄ spẽ vna sumere totum. Secũdo ad p̄
cauendũ effusionis ꝑiculũ. cũ em̄ ꝑtes sangui
nis maxime sint fluxibiles et cito effusibiles.
ille leui motu aut sumeretur aut liqueretur. fo
ris in ore. et sic periculum grauissimum incide
ret qd̄ de corpe christi cũ partes sint solide fi
eri cito non p̄t. ideo soli sacerdotes sanguinez
sumunt in quibus tãta cautela esse debet et di
scretio sauguinis ꝙ nequaq̄ etiã minimaz gut
tulam per magnam penam debent effundere.
de qua pena habes de conse. di. ij. Si per negli
gentiam. vbi d̄r. Si per negligentiam sanguis
christi. id est de sacramento sanguĩs stillauerit
super terram stilla lingua lambatur. et tabula
vel terra radatur ne locus conculcetur ꝛ igne
consumatur et cinis intra altare abscondatur
et sacerdos quadraginta diebus peniteat. Et
dicit Barth̄. brix. glosator. ꝙ hec penitentia
erit vt tot diebus ieiunet et tot diebus abstine
neat a cõmunione sacramentorum. Et addit
Uuilh̄. Cum non dicat ꝙ debet ieiunare ĩ pa
ne et aqua. credo ꝙ sufficiat ieiunare in cibo q̄
dragesimali. vel etiam sicut solet ieiunari in se
xtis ferijs. Si vero super altare glo. non inter
posita palla stillauerit calix sorbeat minister.

glo. ipse sacerdos stillamet tribus diebus pe
niteat. Si super lintheum altaris et ad aliud
stilla peruenerit quatuor diebus peniteat. Sz
si vsqꝫ ad tertium nouem dieb⁹ peniteat et lin
theamina que tetigerat stilla tribus vicibus mi
nister. id est sacerdos abluat calice superposi
to et aqua ablutionis sumatur scilicet in cali
ce. Si vsqꝫ ad quartum quadraginta dieb⁹ pe
niteat. et cum ablutiõe faciat. vt supra. Et
dicit Uuilh̄. Credo ꝙ siue stilla sanguinis ce
ciderit super corporale siue pallas siue super
aliud indumentuz sacerdotis sufficit facere qd̄
hic dicitur. nisi apud illos qui habent precep
tum sinodale qui formam sibi super hoc tradi
tam sequi debent. hec Uuilh̄. Ex hoc patet ab
usus quorundam sacerdotum qui vestimenta
eciam preciosa incidunt vt casulas. sup quas
interdum ex negligentia corpus christi vel san
guis stillauerit. quod tamen non est faciendum
Sed sufficit facere sicut est predictum. Quod
etiam confirmat Thomas de argen. in cõpen.
theo. veri. li. vj. Si inquit corpus christi vl̄ san
guis super pallam altaris ceciderit vel super
aliud vestimentum non incidatur sed vino la
uetur et a ministro sumatur. Quantum ad se
cundum ponitur cibi huius saluberrimi vtili
tas. cum dicit. Qui manducat meam carnem.
Pro quo nota corpus christi quatuor modis
manducatur vel sumitur. Quidam vero su
munt spiritualiter tantum vt qui accipiunt rez
sacramenti et gratiam et non ipsum sacramen
tum corporis christi. Et dicit magister. iiij. di.
ix. c. j. Spiritualiter manducat qui in vnitate
christi et ecclesie. id est in caritate dei et proxi
mi quam sacramentũ p̄signat manet et allegat
ibi Augustinum in li. sententiarum. prosperi.
c. ccxlj. Nam qui discordat a christo nec car
nem christi manducat scilicet spiritualiter nec
sanguinem bibit. quia ꝟm glo. non incorpora
tur spirituali corpori christi. Et idem beatus
Augustinus in libro de remedio penitentie. et
ponitur de consecra. dis. ij. c. Ut quid. Spiri
tualem manducationem distinguens a sacra
mentali ait. vt quid paras dentem et ventrem
tantum crede scilicet in fide formata caritate
et manducasti in qua manducatione efficimur
corpus christi misticum. omnes simul effici
mur vnum. magnam predestinationis habe
mus arram et p̄uilegium. et ꝙ filij dei sumus
quoddam experimentum. vnde apostol⁹. Un⁹
panis et vnum corpus multi sumus qui de vno
pane et de vno calice participamus et ista pos
sunt taliter ꝑsuaderi sic̄ dictũ fuit Aug̃. cib⁹ suz
grandium et cresce et manducabis me. nec tu
mutabis me in te. Sic̄ cibum carnis tue. Sed

tu mutaberis in me christus est indiuisus. ergo qui veraciter recipit ipm mutatur mente et spiritu in ipsum et quicunq; ita fuerint mutati in ipsum omnes sunt vnus homo in christo ⁊ vn⁹ christus indiuisus. et sicut xp̃us est imortalis et regnat in celis ita tales sunt imortales spiritualiter et certi quodāmodo de vita eterna. quia vita eorum est in vita christi abscōdita cū deo. et dicunt cum apostolo. viuo ego iam nō ego. viuit autem in me xp̃s. ad Gall. ij. De hac manducatione dicit hic christus. Qui manducat meam carnem et bibit meum sanguinez in me manet et ego in illo. Et nota q̄ quatuor genera hominum sumunt spiritualiter hoc sacramentum. Primi q̄ in infirmitate constituti sūt sic q̄ nō retinent cibū ex debilitate stomachi. tales non sunt corpe christi cōmunicandi. qz dicitur de conse. di. ij. c. Si quis per ebrietatē si causa infirmitatis euomuerit quis hostiaz septem diebus peniteat. et debz vomitus cremari et cineres iuxta altare recondi.. Si tamē tales ex corde desiderent. licet sacramentaliter non accipiant spiritualiter tamen manducant Unde legitur de quodam qui magnam deuotionem habuit ad sacramentum altaris. naz oī die cum potuit missam audiuit. cum mori deberet et tamen ꝓpter vomitum cōmunicari non posset. de hoc multum doluit petijt sibi lat⁹ suum lauare et in mundo panno corpus xp̃i supponi. quo facto mox vt corpus christi nudam carnem eius tetigit vsq; ad cor cunctis videntibus penetrauit. Secundi qui spiritualit̄ manducant sunt illi qui se ꝑm posse suum ad hoc sacramentum ꝓparant. et sacerdotes aliquando ꝓpter maiorem reuerentiam et deuotionez excitandam eis negant. ac illi de obedientia sacerdotis a cōmunione abstinent. quia debēt interdum parrochiani de consilio suorum sacerdotum a ꝓticipatione sacramenti abstinere. sicut ꝓcipitur cuilibet qui peruenerit ad ānos discretionis vt ad minus in pascha eucharistie suscipiat sacramentum nisi forte de ꝓprij sacerdotis consilio ob aliquā rōnabilem causaz ad tempus ab eius perceptione duxerit abstinendum. de pe. et remis. Omnis vtriusq;. Tertij q̄ spiritualiter manducant sunt qui in agone constituti libenter vellent confiteri cōmunicare sz sacerdotem habere non possunt si illi in tali cō tritione decedunt spūaliter ꝓpter desiderium quod ad hoc sacramentū habent manducaue runt. Quarti sunt qui ex puro corde deo seruiunt. et tñ ex reuerētia et humilitate non audēt ad hoc sacramentum accedere. hi videtur spūaliter manducare. Secundo quidaz accipiunt hoc sacramentū corpis xp̃i sacramentalit̄ tñ vt quando manducātes sunt in peccato mortali sicut iudas. et licet verum corpus christi q̄ de v̄gine traxit et in cruce pependit quod fuit mortuum et resurrexit atq; in celum ascendit veraciter et realiter sumunt sub spēbus visibilibus. non tñ fructum ꝓcipiunt sacramenti. de hoc dicit magister li. iiij. di. ix. c. ij. A malis sumitur tñ sacramētaliter. i. sub sacramento. id est sub specie visibili carnem xp̃i de v̄gine sumptam et sanguinem ꝓ nobis fusum. Sed nō misticum q̄ est tñ bonorum. Et ꝓbat hoc testimonijs doctor. Primo Grēgorij qui dicit in li. dialogor. Est q̄dem in peccatoribus et indigne sumētibus vera xp̃i caro et verus sanguis sz essentialr nō salubri efficiētia. i. non remissione peccator efficientia. Secundo beati Augustini de v̄bis euangelij super Joh. omel. lxij. Multi indigne sumunt corpus xp̃i. de quibus dicit apostol⁹. j. Chor. xj. Qui manducat corpus domini. s. verum indigne iudiciuz sibi mā cat et bibit. per q̄ inquit Aug⁹. Docemur q̄ sit cauendum male accipere bonuz. Ecce enim factum est malum. i. penale cum male accipit bonum. Circa q̄ est notanduz q̄ indignitas tam celebrāndi q̄ sumendi sacramētum eucharistie ꝑt ꝓtingere tripl̄r. Primo mō ex ipa celebratiōe vt si q̄s non obſuat ritū a xp̃o institutum offerendo alium panē q̄ de tritico. vel aliud vinū q̄ de vite. qz dicit sanctus Tho. in sū. cōtra gentiles. li. iiij c. xlix. Panis ꝓprie non ꝺr nisi q̄ ex ḡnis triticijs ꝓficit. iō si nō ſuaret aliquis instituta xp̃i et ecclesie circa ꝓsecrationem eucharistie indigne celebraret ⁊ sumeret. Q̄ testatur Alan⁹ sup illud. j. Chor. xj. Alit̄ celebrare misteriū eucharistie q̄ a xp̃o sit traditum et non deuota mente accedere est ipsuz sacramentū irreuerēter tractare. Et ex ipa irreuerenti tractatione pctm̄ ꝓtrahere. hec ille. Alio mō sumitur indignitas ex ꝑte celebrātis vel sumētis eucharistie sacr̄m. Sumēdo in voluntate peccādi mortaliter de futuro vel in penitens de ꝑterito indigne sumit et re⁹ erit corꝓris ⁊ sanguinis dñi. j. Chor. xj. dicit glo. q̄ talis penas mortis xp̃i exoluet. i. punietur sic ac si christum occidisset. q̄ tamē non est intelligendum ꝑm equalitatē. sed ꝑm q̄ndā silitudinē. maiꝰ est eñ pctm̄ agēdo i hūanitatē xp̃i i. ꝓpria spē q̄ in aliēa. qz hoc ē ꝓtēptibili⁹ ⁊ horribili⁹ Alit̄ expoit Alan⁹. idigne sumēs corpus puniet̄ ac si xp̃m occidisz. sed nō tñ. Sz quasi imitatiōe occidētiū xp̃m. Alio mō sumit̄ idignitas ex ꝑte sumentis ex parte deuotionis vtpota distracte mediante occupatione temporalium et accedit ad hoc sacramentum habitualit̄ tamen retinet debitam reuerentiam. Et talis

Sermo xxxiij

indignitas non facit sumentē reum corporis ⁊ sanguinis dñi impedit tñ fructum saltez in pte Si tamen talis defectus deuotionis tñ duraret q̄ non doleret de tali distractione et occupatione tpalium grauiter peccaret et indigne sumeret eucharistie sacramentū. Ex iaz dictis colligūtur tria signa per quē sacerdos pōt scire si indigne celebrat et vnusquisq; si indigne manducat. Primum si non curat ꝓsuetudinez circa hoc sacramentum obſuare vt de officio misse vel circa horas canonicas prius dicendas. Secundū si sacerdos in pctō vel volunta te peccādi p̄sumit celebrare. de quo dicit magister in glo. j. Thor. xj. Judicium sibi manducat et bibit qui in voluntate peccandi pmanet et in crimine est volens. Sed dicūt aliq; sacerdotes et etiā alij q̄ existētes in pctō possint licite accedere ad hoc sacramentū et mouentur ex tribus. Primo ex eo q̄ illud sacramentum est spūalis medicina. ḡ existentes in peccato mortali dñt ad illud sacramentū accedere sic̄ infirmus ad medicinam. Secundo mouētur ex dicto beati Amb. in li. de sacra. et ponitur de cōse. di. ij. Nō iste est vbi dicit. Iste panis quotidianus est accipe quotidie quod tibi quotidie, pdest. vbi b. Amb. nullum excipit. Tertio oñdunt per illud Joh. vj. Qui manducat me ipse viuet, ppter me. Et arguunt sic. Peccatores licite tangebant corpus xp̄i in propria forma et secuti sunt veniam maloz. vt Lu. vij. de peccatrice Maria. Et Mar. vj. ör. Quicunq; tetigerīt fimbriam vestimēti eius salui facti sūt igitur q̄libet peccator p̄t licite tangere corpus xp̄i siue sumere in sacramēto vt veniā pctōrum consequatur. ad illa faciliter rñdetur. Ad primum q̄ licet illud sacramentū sit spūalis medicina. tñ non, pdest nisi viuis vita gratie. Mortuis vero. i. in peccatis mortalibus existētib⁹ non, pdest. et hoc volunt Amb. et Aug⁹. Sic alimentum corpale non, pdest mortuis sed solū modo viuis. Sic illud vitale sacramentū ⁊ spūale alimentum non, pdest mortuis pctō mortali. sed solum viuis vita gr̄e et infirmis morbo peccati veniali. Ad secūdū ör q̄ b. Amb. vult dicere. q̄ ille est panis quotidianus et ille meretur panem illum quotidie accipe seu sumere qui viuit vita gr̄e et hēt vitā imaculataz. iō dic̄ sic. Viue bñ quotidie vt quotidie merearis accipere. Ad tertiū ör. q̄ saluator illud dictum intelligit de digne mānducātibus q̄ sine peccato mortali accedūt ad illud ineffabile sacr̄m. qui eñ cum pctō mortali accedūt iudicium sibi sumunt. Ad rōnem ör q̄ non est simile, de tactu corpis xp̄i in, pria specie et sumptione corporis in sacramēto Quia corpus xp̄i in sacro sumitur i signū spūalis vnionis cū xp̄o in, pria specie. iō exhibuit se pctōribus tangendū in, p pria specie. et iō ex hoc non cōtrahebāt crimē Sz ꝓsequebantur aīe sanitatē. vel p̄t dicere q̄ xp̄s in, pria specie gerebat silitudinez carnis peccati. iō cōuenienter se exhibuit pctōribus tangendū. Sic remota silitudine carnis p gloriam resurrectiōis se tāgi, phibuit a muliere q̄ defectum fidei circa ip̄m patiebatur. Joh. xx. Noli me tangere. nō eñ ascendi ad patrez meum. glo. in corde tuo. vt exponit Aug⁹. ⁊ tamē postea misit se tangi ab ea cum resurrectionez credidit. Sic nisi formata fide nemo potest licite ⁊ laudabiliter accedere ad corpis xp̄i sacramentum. Tertium signū est si nō curat ꝓsciam suam diligenter examinare. Si eñ aliq̄s defectum deuotionis in seipo repiret propter mentis distractionē quā patitur ex distractione tē poralium debet diligēter examinare ꝓscientiā suā an de illa distractione qua impeditur in deuotione sua doleat vel non. Si repit se dolere de tali licz sit indignus tñ non indigne accedit ad illud sacramentū. Si non repit se dolere de tali defectu deuotionis non solum est indign⁹ accedere. sed indigne accedit. Silr debet examinare ꝓscientiā suam an sit in aliquo peccato mortali. Et si nō inueniat se fore in aliquo pec cato mortali timere se tñ debet fore in aliquo peccato. quia potest in eo esse aliqd occultum peccatū super quo eum ꝓscientia non accusat. quia piaz mentiū est culpā timere vbi culpam non hñt. vt dicit Greg̃. dis. v. c. Ad eius. Et si tunc accedit ad sacr̄m q̄uis accedat cum aliquo defectu deuotionis et indignus non tamē accedit indigne. Quia dicit doctor Alanus in glo. j. Thorinth. xj. Aliud est indignus accedere. et aliud est indigne. vnde potest bene esse q̄ aliquis indignus accedit et sumat non tamen ex hoc peccabit. Sed quicunq; indigne accedit peccat. hec ille. Tertio quidam accipiunt aut manducant hoc sacramentum spiritualiter et sacramentaliter. vt qui accipiunt rem et sacramentum vt cōmunicantes in gratia et in illis pene omnia miracula que christus in mūdo fecit corporaliter hoc corpus christi facit spiritualiter. Primum miraculum quod xp̄us in mundo de virgine natus est. Sic eucharistia digne sumpta facit nos nasci ex deo spiritualiter. iuxta illud Joh. j. Quotquot autem receperunt eum dedit eis potestatem filios dei fieri. et Et beatus Johannes in p̄ma cano. ea. ij. Scitote quia omnis qui facit iusticiam. ex deo natus est. Et Origenes. Sicut inquit splendor nascitur ex sole. Sic iustus per singula opera bona ex deo

nascitur Nam natiuitas spūalis felicior est natiuitate christi. quia corpus nascentis separabatur a corpore genitricis. Sed in natiuitate nostra spirituali manem⁹ in deo et deus in nobis. sicut dicunt verba thematis. In me manz et ego in eo. quia ꝑm sanctum Tho. in. iiij. dis. xij. Proprius effectus eucharistie est conuersio hominis in deum. ideo dicit Augustin⁹ de verbis euangelij. Quid est christum manducare non est hoc solum in sacramento eius corp⁹ accipere. multi enī accipiunt indigne. glo. qui non sunt in corpore christi mistico sed in ipso manere. ſ. per gratiam et caritatē. et habere ipsum in se manentem. Secundum miraculum sicut christus nascens matri sue conseruauit integritatem. Sic eucharistia confuat in nob integritatem fidei et vtutum. Quia dicit Beda. q̄ omne donum celestis gratie sancta attribuitur eucharistia mediāte. Tertium miraculum q̄ claritas dei circumfulsit pastores. quia dicitur Lu. ij. q̄ impleti sunt dies Marie vt pareret z peperit filium suum ꝑmogenitum z statim claritas domini circumfulsit pastores. Sic

S postq̄ christus nascitur spiritualiter in corde hominis per condignam sumptionem statim lumen gratie et intelligentie animā circumfulget. et omnes vires anime vt rationalis acutior claret ad bonum eligendum et malum reꝓbandum. Juxta illud Isa. vij. Mel comedz vt sciat reꝓbare malum et eligere bonum. vbi per mel intelligitur christus. qui ꝑm Bern̄. est mel in ore et melos in aure. Item concupiscibilis fit feruentior ad bonum desiderandū. ira scibilis discretior et fortior ad malum detestandum. In cuius figura legitur. j. Reg̃. xiiij. Cū Jonathas quasi tota die contra Philisteos pugnasset fere ꝓe lassitudine non videbat. extenditq̄ summitatē virge quam in manu tenebat et intinxit in fauum mellis et conuertit manum suam ad os suum comeditq̄ et illuminati sunt oculi eius. Per Jonathā qui interꝑtatur columba pulcra intellige animam deo dilectā que ex penitētia fit candida et pulcra vt dicat sibi christus. Tota pulcra es amica mea et macula non est in te. scilicet mortalis culpe. Can. iiij. Hec pugnat ꝓtra Philisteos q̄ interꝑtātur cadentes et significant demones que de celo ceciderunt. Isa. xiiij. et Lu. x. et hec pugna durat vsq̄ ad vesperam. id est vsq̄ ad mortem. in qua quidem pugna anima lassatur. ideo recurrere debet ad refectionis sacramentum dulce super mel et fauum. tunc illuminantur oculi eius vt possit intelligere astutias diaboli et demonum et eis viriliter reluctari. Quartum q̄ angeli nato christo sunt ad laudandum deum excitati. et ad referendum gratiarū actiones. quia subito facta est cum angelo multitudo milicie celestis laudantium et dicentium Gloria in excelsis deo. Luce secundo. Sic quilibet homo post sumptionem corporis christi debet ad gratiarum actiones excitari. Juxta illud ps̄. xxj. Edent pauperes z saturabuntur et laudabunt dominum. quasi diceret. humiles et cōtēptores mundi edere hoc sacramentum sunt digni. in quo ostendit quales esse debeant vt ad mensam christi accedere ꝑsumant. videlicet humiles. z mūdi cōtemptores. xꝑm regem super omnia diligentes. et omnes affectus suos in ipsum ordinantes. ita vt nihil current et cupiant. nihil habere desiderant ꝓeter ipsum vel in ordine ad ipsum. Quintum miraculum q̄ stella perduxit tres magos ad ꝓesepe domini. qui tria mumera aurum thus z mirrham offerebant ei. Mathei. ij. Per stellaz intelligitur christus. quia ipse est stella matutina que dabitur. vt dicitur Apoca. iij. et hec T stella christus cum accipitur in sancta eucharistia adducit homini tres virtutes. scilicet mūdiciam cordis. sapientiam oris. et industriam orationis. mundiciam cordis offert aurum caritatis. dicens cum ps̄. xvij. Diligam te domine fortitudo mea. Sapientia oris offert thus deuote orationis. Juxta illud ps̄. cxl. Dirigatur domine oratio mea tē. Sed industria operationis offert castigationem corporis dicens cum Paulo. Castigo corpus meum et in seruitutem iterum redigo. j. Chorinth̄. ix. Sextum miraculum q̄ christus conuertit aquam in vinum in nuptijs. Joh̄. ij. Sic christus in nuptiis spiritualibus quando per sumptionem sui sanctissimi sacramenti anime vnitur. deuote conuertit aquam tribulationis in vinum dulcedinis et maxime consolationis. Quia dicit Bernardus in epistola ad cartu. q̄ nunq̄ maius in tota vita sua gaudium et refrigerium expertus fuit. q̄ cum in sumptione corporis z sanguinis christi feliciter degustauit Septimū miraculum q̄ christus in mari sedauit ventos Mathei. viij. Marci. iiij. Luce. viij. Sic corpus christi in corde homis quod est quasi mare feruens quod quiescere non potest. Isa. lvij Sedat quatuor ventos principales viciorum. scilicet superbie. auaricie. gule. et luxurie. Si eñ considerat homo q̄ immensus deus vniuit se humanitati humili formam serui accipiens. ad Philip. ij. et dignatur sub forma panis mo dica latere immensus deus vt in cruce pepēdit per superbiam certe eum dilatari pudebit. Si considerat eius immensa largitatis beneficia populo xp̃iano exhibita que ineffabilē ei ꝓfert

Sermo xxxiij

dignitatem ſm Auguſ. in hodierno ſer. vicz q̄ ſe nob totalr ꝓdonauit pctm̄ auaricie ſedabit Si autez conſiderat. q̄ de virgine mundiſſima natus eſt. et q̄ ipſe de mundo pane fit panis chriſti. abominabilis omnis luxuria fit illi. Si vero conſiderat q̄ chriſtus ſeipſum in cibum tradidit vite eterne. Juxta illud Ambro. li. de ſacra. Non eſt iſte panis qui vadit in corpus. ſed panis vite eterne qui anime nr̄e ſubſtantiā fulſit. de conſe. diſ. ij. c. Non eſt iſte. tunc vtiq̄ pudebit ſe ſuper cibum corruptibilem effunde re indeterminate et intempate. Sicq̄ iſte cibus regalis chriſti videlicet corpus ſedat hos qua
U tuor ventos peccatorum. Octauum miraculū ſicut chriſtus intrans in domum Zachee cōtulit ei gratiam ſatiſfaciendi et reſtituendi vt diceret. Ecce dimidium bonorum meorum do mine do paupe. et ſi quid aliquem defrauda. reddo quadru. Lu. xix. Sic euchariſtia dat penitenti gratiam ſatiſfaciendi pro peccatis. et proficiendi de virtute in virtutem. Jdeo. ij. regum. vj. dicitur q̄ dominus benedixit domui propter archam in qua erat manna Archa eſt corpus chriſti verum. in qua manna diuinitatis eſt occultatum et hoc q̄dem corpus chriſti ſi in domo cordis tui fuerit deus pater huic domui benedixit. et hec benedictio eſt pfectus vtutum. Quia dicit Bern̄. q̄ homo per corpus xp̄i fit manſuetior ad correptionem patientior ad laborem ardentior ad amorem ſagatior ad cautelam ad obedientiam promptior ad gratiarum actionem deuotior. Nouum miraculum. q̄ chriſtus eiecit demones ab obſeſſis. Nam Math̄. viij. legitur. q̄ expulit demones ab obſeſſis qui intrauerunt porcos. Et Math̄. ix. Obtulerunt ei hominem mutum habentez demonem. et eiecto demone locutus eſt mutus. et ſic in multis alijs locis. Sed quid p demones ſpiritualiter niſi peccata. iuxta illō Mar. vlt̄. vbi dominus legit̄ eiecisſe a maria magdalena vij. demonia. Qō exponit Greg⁹. in ome. Quid in septē demonijs niſi vniuerſa vicia deſignātur. hec q̄dem vicia eiecit euchariſtia. iuxta illud Amb̄. in li. de offi. Qui mādducat corpus chriſti fiet ei remiſſio peccatorum. Sed hoc intelligas p̄ncipaliter de peccatis venialibus que delentur per hoc ſacramentū vt dic̄ ſctūs Tho. in iiij. diſ. xij. Et ſb̄dit. non tn̄ oportet q̄ ſp oīa venialia deleātur ſed ſm menſurā deuotionis. poſſet tn̄ feruor tant⁹ eſſe q̄ oīa pctā venialia deleret. Sz nunq̄d eijcit vl̄ delet mortalia. rn̄det Tho. vbi. ſ. q̄ non. niſi oblita. et
X quorum q̄s nō bēt ꝓſciam. Si aūt q̄s inſtaret p hoc q̄ legit̄ in cōplenda de hocvenerabili ſacramento. Fit abluctio ſcelerū. dicit q̄ dupl̄r p̄t intelligi. ſ. vel q̄ ōr ſic crimia abluere inq̄tum ea impedit. vel de his q̄ non ſunt in hois conſcia Nam corpus xp̄i impedit ingreſſū peccatoz. et eſt contra temptationes hoſtiuz monimentum. Sicut em̄ caſtr̄ munitur triplicit̄ vicz victualiū abūdantia. amoruz copia. et militum cōſtantia. Sic hoc ſacr̄m dat aīe triplex munimētū. dat em̄ victus abūdantiā. ſic̄ optat dauid pſ. cxxj. Fiat pax in v. t. et abū. in turribus. Dat armoz copiā p arma itelligē vtutes que miniſtratvt patuit. Dat inſup milituz cuſtodiam. et hi milites ſunt angeli qui poſt cōſionem cuſtodiūt hoīes ne tam cito labātur in pctā. Sz. d. a. quō debeo me hr̄e vt poſſim hoc ſacr̄m digne ſumere. Ad hoc dicunt doc. q̄ hō debet ſpūaliter facere q̄ fecer̄t iudei corpalit̄. Primo em̄ iudei anteq̄ venerūt ad māna exierunt egiptū. Egiptus tenebre interp̄tat̄ et ſignificat tenebras vicioz quas debet p̄us hō exire qui vult digne hoc ſacr̄m ſumere. et comedere. Nam dicunt naturales. in tenebris oīm̄ſcibus comeſtus generat melancoliā que corp⁹ corrumpit. Sic et iſte cibus ſanct⁹ generat mētis corruptionē ſi fuerit in tenebris viciorum comeſtus. Exi ergo a tenebris t pulcri tudo cibi et color dabit tibi virtutem. Secundo filij i trauerunt mare rubrum. quid per mare niſi penitentia que videtur quaſi amara. hanc debēt intrare qui volunt euchariſtiam manducare. Et recte penitētia mare rubrum ōr ꝓpter amaritudinem ꝓtritionis. et ꝓpter liquorē effuſionis in lacrimis in quib⁹ hō vt filij iſrael de nouo baptizatur et renouatur in xp̄o. Tertio penitentia ōr mare ꝓpter pfunditatē diabolice ſb̄merſionis. Quia ſicut Pharao cū ſuo exercitu ſb̄merſi fuerunt in mare rubro. ita diabolus cum omnibus pompis ſuis ſb̄mergitur in penitentie exercitio et mens aſſecuratur. de celeſti regno. Jn cuius pceſſu gratia precedit
P in die proſperitatis. per nubem refrigeratiōis et in nocte aduerſitatis. per columnam ignis diuine dilectionis. et omnes reges aduerſantes conuertit in fugam Tertio debet contemnere omne terrenum ei. cum filijs iſrael intrare deſertum. Quia dicit Caſſianus li. collationum. Jmpoſſibile quippe eſt eum qui facultatibus innititur huius ſeculi in his que dei ſunt aliqualiter delectari. et quia tria ſunt per que homo ſolet alligari mundo ſcilicet. amor poſſeſſionis. voluptas carnis. et cupiditas honoris. Juxta illud. j. Johan. ij. Omne quod eſt in mundo aut eſt concupiſcentia carnis aut ꝓcupiſcētia oculoz. aut ſupbia vite. ꝓpter qō ad hec deſerenda dixit Moyſes filijs iſrael. Jbimus viam trium dierum per ſolitudinem.

vt imolemus domino deo nostro. Exo.iij. ad significandum q̄ hec tria sunt penitus dimittē da quasi tres dies mundi que lucent vniuerso orbi. Quarto debet cōuertere amaritudinem sue crucis et passionis in oblectamentū. z hoc figuratum fuit in filijs israel qui venerunt in marath ad potum amarissimum quem cuz pre amaritudine sumere non possent. iussit deus illuc mittere lignum et conuerse sunt aque in dulcedinem Exo.xv. Sic et tu si angariaris in penitentia et abstinentia et bonorum operum frequentia mitte lignum crucis in memoriaz tuā et statim reuertentur tibi in dulcedinem. Naz vbi crux xp̄i ibi et xp̄s. quia ipse est vera crux viuens et preciosa quam adoramus quam desideramus in qua satiamur. vnde Aug⁹. li. sol. c. xij. Hoc inquit scio domine deus meus vbicunq̄z sum sine te malum mihi est preter te non solum extra me sed in me. Et omnis copia que deus meus nō est egestas mihi est. satiabor cū apparuerit gloria tua Quarto quidaz nec mā ducant sacramentaliter nec spūaliter. vt q̄ nec rem nec sacramentum accipiūt. vt sunt q̄dam sacerdotes qui nunq̄ vel raro celebrant. vel hoc sacramētum manducant. nec se ad hoc vt spūaliter manducent preparāt z dicunt q̄ possunt se licite abstinere a sacramēti celebratiōe Contra quos dicit Merkelinus in tractutu ō instructione sūpliciū sacerdotum. c. xcv. Si sacerdos legittimum impedimentū non habēs posset licite a celebratione misse abstinere. tūc sacerdos q̄tumcunq̄z sanct⁹ posset semp a celebratione abstinere. cum non sit maior ratio quare sacerdos non impeditus rōnabiliē posset. p vna abstinere die q̄. p alijs. et quia nō potest licite semp abstinere. videtur q̄ sacerdos non rōnabiliter impeditus non pōt sine culpa a celebratione misse abstinere. Quia dic̄ Greg̃ in omel. Cum crescunt dona crescunt et rōnes donoz. Et cum sacerdoti donum nobilissimū sit a deo datum videlicet ptās consecrandi panem in corpus et vinum in sanguinē domi nr̄i ihu christi merito negligentie reus erit Si ista non vtitur ptāte ad honorem dei salutemq̄z suam et aliorum viuoz atq̄z mortuorum vtilitatem. Fm illud. j. Pe. iiij. Unusquisq̄z sic̄ accipit gratiam. s. a domino liberaliter in alterutrum illam administrātes. s. alijs cōmunicando gratis sic̄ boni dispensatores. Exquo patz q̄ male dicunt qui excusant sacerdotem a peccato q̄ sine rōnabili impedimento dimittit misse celebrationem vbi populum habeat sibi subiectuz et cōmissum vel ex obedientia tenetur celebrare. cuz iuxta illud Math̄. xxvj. et Lu. xx. Hoc facite in meam cōmemorationē p̄cipitur sacerdotibus celebrare si non habuerint rōnabile impedimentū. vt quidā magni doc. tradiderunt. Sed contra hoc q̄dam sic arguunt Sacerdos accipit a xp̄o maximam potestatē videlicz absoluendi. Math̄. xvj. et Joh̄. xx. Similiter baptisandi. Mar. vl. et populum docendo a quibus potest licite abstinere. Si nō tenetur ex obedientia vel rōne beneficij. ergo celebrare p̄t etiam sine culpa et licite abstinere a celebratiō ne. Preterea in vitaspa. legitur. q̄ quidaz sanctus pater in sacerdotē ordinatus nunq̄ celebrauit Siliter apostoli raro leguntur celebrasse. ergo a simili videtur q̄ sacerdos quandovoluerit potest licite a celebratione abstinere Ad p̄mum dicitur q̄ non est simile de alijs actib⁹ pro quibus exercendis sacerdos a deo recipit potestatem et de celebratione. nam alij actus sicut est baptizare absoluere docere sic p̄tinēt ad corpus misticuz q̄ si sacerdos non tenetur ad eos exercendos vel ex p̄latura vel ex obedientia potest ab illis actibus licite abstinere nisi in necessitate quia tūc obligaretur baptizare soluere et docere eucharistiāq̄z ministrare nisi aliquis istoz ab ecclesia esset interdictus. sic religiosis mendicātibus p̄cipitur ne sine licentia curati sacramētum alicui cōferre p̄sumunt vt in clemen. de p̄uil. et excess. p̄uilegiatorum. Religiosi qui clericis vel laicis sacramentum vnctionis extreme et eucharistie ministrare vel mrimonia solennizare p̄sumpserint excōmūicationis incurrāt sententiā ipso facto dūtaxat per sedem ap̄licam absoluēdi. hec ibi. Celebrare vero ideo tenetur sacerdos vt deo sacrificium reddat etiam si nulli hominū teneatur Ad secundū de illo patre sancto qui nunq̄ celebrauit ōr. q̄ hoc fecit ex singulari instinctu spūssācti. et ideo celebrare non debuit. quia dic̄ Urbanus papa. Qui lege p̄uata ducitur nulla rō exigit vt a publica lege cōstringatur. xix. q. ij. c. Due. Et ōr ibidem q̄ lex p̄uata est que īstinctu spūssancti in corde scribitur Et per hoc p̄t responderi ad illud de apostolis q̄ nūq̄ obmiserunt celebrare nisi rōnabiliter impediti et ex spūssancti instinctu spāli. In p̄mitiua enim ecclesia raro misse celebrabātur q̄ apostoli instinctu spūssancti magis circa doctrinam fidei et conuersionē infidelium q̄ circa celebrationem missarum insistebant. Sed postq̄ per doctrinā fidei fideles fuerant instructi tanta fuit deuotio fidelium q̄ oīi die sacramentū acceperūt de manibus apostoloz vel alioz deotoz sacerdotum. Quia apostoli p̄us populum docebant et baptizabant. et sic hostiam salutarem offerebāt et populo ministrabant. Sicut factū legitur Actu. ij. Ipso die penth̄. quādo multi

receperunt sermonem sancti Pe. apostoli. et baptizati sunt et numero fideliuz sunt appositi circiter tria milia hominũ. Et post hoc erãt pseuerantes in doctrina apostolorum et cõmunicatione fractionis panis Qõ exponit magister hic. dupliciter. vno modo de cõmunicatione fractionis panis quotidiani qz singulis diebus ab apostolis frangebatur. nihil em̃ hẽbãt proprium. Sed ꝓdia vendebant et posuerunt precia ante pedes apostolorꝫ qui singulis diebus mane ascendebant in templũ ad orõnem postea redeũtes singuli panem distribuebant ꝓut opus erat. Alio modo exponit de cõmunicatione frationis panis eucharistie quia in primitiua ecclesia crebro vnanimiter cõueniebãt ad percipiendam eucharistiã. ꝛ ille modus seruabatur adhuc tempe Anacleti pape qui fuit quartus post beatum Petrum. qui ait. Peracta consecratione omnes cõmunicent qui nolunt ecclesiasticis carere liminibus. Sic em̃ et apostoli docuerunt et sancta romana ecclesia tenet. de conse. di. ij. c. Peracta. Ex iaz dictis colligitur et arguit̃ etiã negligẽtia quorundaz laicorum qui nunꝗ vel saltem semel in ãno ex mãdato eccie ñ sumũt hoc venerabile sacramẽtum ne ecclesiastica careãt sepultura. extra de pe. et remis. c. Omnis. Et isti ximere hñt istud verbum dñicum. Nisi manducaueritis carnez filij hominis et biberitis eius sanguinem non habebitis vitam in vobis. Joh. vj. et hoc ĩtellige. nisi statuto tempe manducent carnem filij hominis et bibant eius sanguinẽ non sb̃ ꝓprio signo sed sub spẽbus panis sub quibus est verum corpus xp̃i et sanguis verus. q innuit sacerdos cum porrigit eucharistiã sub vna spẽ scilicet panis fm̃ sctm̃ Tho. Corpus et sãguis domi nostri ihu̇ christi ꝓficiat tibi in vitã eternam. Et idẽ dicit q laicis debet dare simplex vinum non consecratum vel aqua ꝓ ablutione non tamen ꝓpter misterium aliquod. sed vt lauentur ora sumentium ne remaneãt alique reliquie eucharistie infra dentes. Et dans tale vinum potest dicere. In nomine domi nostri ihu̇ xp̃i amen. Et dico notanter. nisi manducent tẽ pore statuto. quia potest q̃libet laicus interdũ a cõmunione ad tempus abstinere Quia dicit Tho. de argen. in compen. theo. ve. li. vj. Qõ abstinent quidam ꝓpter culpam ꝓpriam. et alii qui sine culpa mortali. Sed ꝓpter sacramenti reuerentiã. sicut qui se sentiunt minus mũdos mente vel carne vel etiam deuotos et isti bene faciunt dũmodo possent iuste et sine scandalo aliorum supsedere. vnde vbi non instat necessitas cõsulendũ est talibus vt de cõmunione expectent quousqz parati et deuoti ac circumspecti possint accedere. nulla tamẽ necessitas debet compellere vt quis in pctõ mortali cõmunicet. hec ille. Sed nota q illa verba superius allegata. nisi manducaueritis carnem filij hominis ꝛc. sunt spũaliter intelligenda. ideo Hugo postillator sup Joh. sic exponit. Nisi mãducaueritis carnem filij hominis ꝛc. i. nisi vniti fueritis per caritatem filio dei. qui est filꝰ hominis scilicet marie. non habebitis vitã in vob quia membra sepata a corpe non possunt viuere. Et sic hanc autoritatẽ expresse doctores super. iiij. sententiaꝝ. di. ix. generaliter ad sensũ predictũ exponunt. Sed econtra quidam heretici pernicioſi verba hec litteraliter accipiẽtes dixerunt necesse fore populum laicalem sb̃ duplici specie cõmunicari debere. qõ tamẽ nõ est necesse. Et talis cõmunicatio laicalis sb̃ duplici specie illicita est. Sicut ꝓbatur. quia ẽ cõtra scripturam figuram et naturã. Qõ enim ẽ contra scripturam ꝓbatur Joh. vj. vbi dominus dicit. Hic est panis de celo descendens vt si quis ex ipso manducauerit non moriatur Ego sum panis viuus qui de celo descendi. si quis manducauerit ex hoc pane viuet in eternuz Et itez Panis quẽ ego dabo caro mea ẽ ꝓ mũdi vita. Ecce facit solũ mẽtionem de pane dãs intelligere manducationem sufficere sub vna specie tm̃ ꝓ vita eterna capescenda. Et Lu. xv. legitur q pater occidit filio perdito et reinuento vitulum saginatum per quẽ xps intelligitur ꝓpter gratie pinguedinem vbi nulla fit mẽtio de bibitione. Qõ autem est contra figuram dicit magister in. iiij. di. viij. c. j. q quatuor sũt figure eucharistiam figurãtes. s. sacrificiũ melchisedech. agnus pascalis. manna. sanguis et aqua. que de latere christi fluxerunt. Quo ad sacrificium melchisedech dicit huius sacramẽti ritum melchisedech designauit vbi panem et vinum Abrahe obtulit. Genes. xiiij. Ubi innuitur q solum sacrificantes debent sub duplici specie eucharistiam percipe. quia dicit Amb. super illud Math. xxvj. Accipite et comedite xps suis discipulis obtulit in cena. qõ melchisedech repsentauit in figura. ideo dicit Alexãder de halis in scripto suo super Joh. Qõ solus sacerdos cõicat corpe et sanguine. reliqui vero non consecrãtes tm̃ corpe. Sacerdotes aũt non consecrãtes debent cõicari sub vna tãtum specie et debet humiliter quilibet petere. j. Reg. ij. Dimitte me obsecro ad vnam ptẽ sacerdotalem vt comedã buccellam panis. Sic beatus Hiero. sacramentũ eucharistie sub spẽ panis tm̃ accepit. vt dicit Eusebius. Sic etiaz ipse Eusebiꝰ accepit in extremis. vt de eo scribit Cirillus in epla ad Augm̃. hoc modo cõmu-

nicauit beatum Aug̃. de manibus honozij ep̃i Sic etiã dr de imolatione agni paschalis. Exo. xij. vbi nulla mentio fit de potatiõe. Sic et de mãna. Exo. xvj. Qd aũt est ꝓtra naturam. ꝓbatur. quia reperiũtur aliqui homines q̃ ex natura non ꝑñt bibere vinum vel etiã odozare. ꝛ per ꝙsequens etiã nec sub spẽbus vini cõicare ideo dicit Alexander de halis. in. iiij. pte sue sũme. Quia xp̃us integre accipitur sub vtraq; specie sufficit xp̃m sumere sub spẽ panis tantũ Sed d. a. tñ videtur q̃ fideles non dñt sumere corpus xp̃i sine sanguine. Quia dicit Helasius papa. de ꝙse. di. ij. c. Comperim⁹. q̃ qdaz sumpta tantũmõ corpis sacri portione a calice sacrati cruoris abstinent qui ꝑculdubio qñ nescio qua supstitione docentur astringi aut integra sacramenta ꝓcipi. aut ab integris arceant quia diuisio vnius eiusdẽq; misterij sine grãdi sacrilegio nõ põt peruenire. rñdetur q̃ ille canon loq̃tur de conficiente scilicet sacerdote. q̃ si ꝙficeret et sanguinẽ non sumeret a cõione ꝑ integrum annum repelleret ꝑm rigorez iuris. Aliter rñdetur ꝑm sanctũ Tho. pte. vl. q. lxxx arẽ. xij. q̃ circa vsuz sacri duo possunt considerari. vnum ex pte ipius sacramẽti. aliud ex pte sumentium. Ex pte qdam sacramẽti cõuenit q̃ vtrũq; sumatur videlicet corpus et sanguis qz in vtroq; consistit ꝓfectio sacramenti. ꝛ ido qz ad sacerdotem ptinet hoc ꝙsecrare sacr̃m et ꝑficere. nullo mõ debet corpus xp̃i sumere sine sanguine. Ex pte aũt sumentium requirit summa reuerẽtia et cautela ne aliquid accidat qõ vergat in iniuriã tãti misterij qõ ꝓcipue posset accidere in sanguis sumptione qui dum incaute sumeretur de facili posset effundi. Et qz crescente multitudine populi xp̃iani in qua cõtinentur senes et iuuenes quoz; qdam nõ sunt tante discretionis vt cautelã debitam circa vsũ huius sacramẽti adhiberẽt. ideo. puide obꝛuatur vt populo laicali sanguis non detur sumẽdus. Sed solum a sacerdote sumatur. Sz d. a. nunq̃d salubre sit quotidie celebrãdum vel cõicandum. obmissis ꝯ argumẽtis dicit Bonauẽ. in ꝑncipali. ij. q. ij. Si aliqs videat se esse in statu ꝑmitiue eccl̃ie laudandum est quotidie celebrare et cõicare. Si aũt i statu finalis eccl̃esie vtpute frigidus et tardus consulendum est vt raro. Si aũt medio modo se habet debet se habere medio mõ. et aliquando debet cessare vt discat reuereri et aliqñ accedere vt inflãmetur in amoze. quia tali hospiti debetur honoz et amoz. Et sb̃dit omnes rões que videtur sonare ad quotidianam cõionem intelligũtur saluo ꝑparatione que in paucissimis est vt semp. vñ credo q̃ maiorem efficaciam recipit hõ in vna missa vel cõione cum bona ꝑparatione q̃ i multis si nõ ꝑpararet se diligenter. Et sb̃dit. Utq; eñ dabit gloziaz deo. et qui manducat cum reuerentia et qui ex reuerentia dimittit.

Dominica pma post festum sancte trinitatis. Sermo.

Homo quídaz erat diues qui induebatur purpura et bisso et epulabatur quotidie splendide. Ita scribitur Lu. xvj. Narrat Fulgentius et Homerus in scrutillario poetaruz A q̃ status diuitiaꝝ depingebatur vt mulier vaga cozonaz hñs in capite oculis velata sceptꝝ regale tenens in manu pauonem hñs vestimẽtis varijs induta sedens in curru quem trahebant quatuoz leones. Mozaliter per pmũ. s. mulierem vagam diuitiarum foztune instabilitas designatur. quia sicut mulier inconstans multos habet amatozes. quos tamen non diu amat. Sic diuitie nunc vni cito alteri coniunguntur. et tñ in fine vtrũq; derelinquũt. ido dicit Aris. viij. Ethi. Quãto maioz foztuna tãto minus secura. Et Egesippus dicit poete foztunam in cauda serpentis locauerunt tanq̃ per hoc intendentes demõstrare q̃ foztuna in fine venenoso acumine ledit. quos ꝑus in vita tam dulciter delectabatur. Per secundũ. s. cozonã in capite. datur intelligi q̃ diuites volunt bonozari. Juxta illud Phi. iiij. ethi. Potentatus et diuitie ꝓpter honozem delectabilia sunt hñtes etiam ipa bonozari volunt ꝓpter ipa. Per tertium vo q̃ erat oculis velata inuitur q̃ ois diues auarus cecus est non ꝑuidens mala que sibi iminent. et hec cecitas figurata est in cecitate ceci nati Job. ix. quia dñs volens illumia re eum liniuit oculos eius luto insinnans esse causam cecitatis illius lutum istoꝝ tempaliũ de hac cecitate legit Thob. ij. q̃ Thobias fuit excecatus stercoribus hirundinum calidis que super oculos eius cecidernnt. hirundo eñ garrula et depicta felicitatem designat huius mũdi que est quedã pulcritudo depicta et tumultuosa que calida stercoza ꝓjcit super oculos cordis. i. tempalia ista vt deum non videant. quia dicit glo. super illo verbo ps̃. v. Mane astabo tibi et videbo. deum non videt q̃ tẽporalibus adheret. Per quartũ vo q̃ sceptrũ tenet in manu. figuratur q̃ diuitijs obediunt omnia sicut et regi sceptrum tenenti. Juxta illud Eccs. x. Pecunie ob ediũt omnia. Per qntum q̃ pauonem habet in manu qui dum caudam eleuat anteriora ornat et posteriora detur

dens negare restituit. et accepta vigella vt prius vigellauit. Et dives vxori. Ecce inquit Rubinus iterum cantat et seriem ei enarrauit.
Ideo notanter in cantu suo dixit Maria Lu. j. Esurientes impleuit bonis et diuites dimisit inanes. Illud est inane quod apparet esse repletum et est vacuum. ita diuites videntur exterius sine metu. sine turbatione. et sine sollicitudine. et tamen interius sunt tristicia pleni et timore. Ideo dicit Sene. Quisquis inqt volet agere tutam vitam ista viscata beneficia deuitet. et per beneficia viscata intelligit bona temporalia. quia ſm Augustinum. bona temporalia sunt bona viscata. Et beatus Grego. Nihil enim periculosius et laboriosius q̃ terrenis desideriis estuare. nihil quietius q̃ in hoc mundo nihil appetere. Tertio diuitie iste
f temporales repellunt vnitatem ab affectione. causant enim inuidias et turbationes bella rixas et discordias. vt Seneſ. xiij. de Abrahaz et Loth consanguineo suo. de quibus dicitur. Erat enim substantia eorum mlta et nõ q̃rebãt habitare cõmuniter. ideo diuitie sunt paruipẽ dende. Juxta illud Cathonis. Despice diuitias si vis animo esse beatus. Et Sene. epistola xviij. Nemo alius est deo dignus nisi qui contempserit diuitias seu opes. Qui autem voluerit eas contemnere debet attendere q̃ nihil secuz in hunc mundũ portauit nec quicquã secum asportabit. Ideo dicit Ambrosius. et hẽt xlvij. dis. c. Sicut hi. Diuitias nihil sic facit contemni sicut recordatio pauperis finisz p̃n cipij. Sed nota q̃ diuitie sunt sic contemnẽde. q̃ non sunt nimium amande. nisi quo ad vsum Ideo dicit beatus Hieronimus. xij. q. j. duo. Laicis inquit licet temporalia possidere. Sed non nisi ad vsum. nihil enim miserius q̃ propẽ nummum contemnere deum. Et di. xxx. c. hoc scripsimus. dicitur. Non est peccatum habere diuitias si assunt bona opera. Innocen. etiam de vi. bu. condi. li. ij. c. xj. Ceterũ inquit Abraham dives fuit. Job locuples. Dauid opulentus. et tamen de Abraham dicit scriptura. credidit Abraham et reputatum est ei ad iusticiã Sene. xv. de Job dicitur. Non erat similis illi in terra. c. j. De Dauid. Inuenit dominus virum ſm cor suum. Ac isti fuerunt quasi nl̃ habentes et omnia possidentes. Nos autem sumus omnia possidentes et quasi nihil habẽtes Juxta illud pſ. xxxiij. Diuites egerunt z esurierunt. hec ille. Et de christo dicit Augustinꝰ c. habebat. xij. q. j. habebat dominus loculos a fidelibus oblata conseruans et suorum necessitatibus alijsq; indigẽtibus tribuebat. Secunde diuitie sunt spirituales et virtuose. z bene
1 sunt gratie et operationes virtutuz et boni mores. de his diuitijs dicit Gregorius omel. xv. super illud Lu. viij. Exijt qui seminat zc. diuitie vere sunt que nos virtutibus diuites efficiunt. Si ergo fratres diuites esse cupitis veras diuitias amate. Si culmen veri honoris queritis ad celeste regnum tendite. Si gloriam dignitatis diligitis in illa superna angelorum societate asscribi festinate. Ad has etiam diuitias cumulandas hortatur apostolus. j. ad Thimoth. vj. Diuitibus autem huius seculi precipe non sublime sapere. idest non per superbiaz eleuari nec sperare in incerto diuitiarum sed licet ponendo finem in eis. quasi diceret. Sed precipe diuitibus bene agere. diuites fieri in operibus bonis. facile tribuere. cõmũicare. thesaurizare sibi fundamentum bonum in futuruz vt apprehendant veram vitam. Sed nota bomines qui sunt diuites in his spũalibus diuitiis induuntur purpura et bisso et epulanꝫ quotidie splendide. Quid per purpuram nisi splendor caritatis sine qua alie virtutes nihil prosunt. Quia dicit Thomas de argen. in compẽ theo. veri. li. v. Caritas est bonorum principium quia a deo ipsa est et bonorum medium. qz propter deum. vel aliter. Caritas dicitur bone operationis p̃ncipium quia manet ad illud iuxta illud Gregorij. Caritas opatur magna si est dicitur et medium quia opera informat. dicitur quoq; finis. quia opera dirigit. et ad finem debitum perducit. Et subdit quomodo caritas dicitur finis. Sciendum q̃ finis ẽ triplex consumptionis. consumationis. et terminatio finis. Primo caritas dicitur finis peccatorum. quia ipsa consumit. Secundo modo est finis p̃ceptorum. quia illa scilicet perficit. Tertõ modo quia ipse deus qui est vita eterna est finis nostri laboris. Sed ipsa vita eterna debet esse terminus in quo quiescitur. caritas ꝺr forma virtutum. Primo quia mouet omnes v̊tutes ad opera exteriora. per que perficiunt virtutes et merentur augeri. Secundo modo q̃a omnes virtutes mouentur ad finem caritatis scilicet ad bonum. caritas enim habet bonum pro fine et obiecto. Alie autem virtutes habẽt bonum non pro obiecto. sed pro fine tantum. et ille finis virtutum perfectionem denotat. Tertio quia caritas augmentat v̊tutum delectationem. et tollit fastidium et alleuiat onera propter ipsius desiderium. Quarto. quia replet animam et perficit non quidem inesse nature sed inesse gratuito et meritorio. hec ille. iõ necesse est vt homines in virtutibus diuites fiant. q̃ purpuram caritatis habeant. quia dic̃ Augustinus in quodam sermone de caritate.

BIBLIOTEKA UNIWERSYTECKA POZNAŃ

Caritas est dulce et salubre vinculum sine qua diues pauper et in qua pauper diues est. Sed
b quid per bissum primo iusticia. quia dicitur de sponsa agni. Apoca. xix. Venerit nuptie agni et uxor eius scilicet fidelis anima preparauit se et datum est illi vt cooperiat se bissino splendenti et candido. Et exponit quid sit bissus. Bissini enim sunt iustificationes sanctorum. hec vestis alba iusticie hominem diuitem in virtutibus exaltat. Juxta illud Eccl. xx. Qui opatur iusticiam ille exaltabitur. Et Prouerbio. xiiij. Justicia eleuat egentem. Econtra vero dicitur de quibusdam in ps. cvj. Propter enim iniustitias suas humiliati sunt. Secundo per bissum intelligitur virginitas. Juxta illud Prouerb. xxxj. Bissus et purpura indumentum eius et p̄cipue debent pollere virginitate qui verevolūt diuites esse in virtute. Quia ꝫm Ambrosium. li de virginitate. Virginitas est extirpatrix vitiorum et auctrix sola spiritualium meritorum. Sed quid per quotidianam epulationez certe conscientie intellige iugem iubilationem. Naz conscientia exonerata vitijs et repleta virtutibus semper est leta et delectabiliter viuit sicut homines in conuiuio quotidiano. Juxta illud Sapientis. Secura mens quasi iuge cōuiuiuz Et cor gaudēs in bona conscientia ꝫm intellectum exhilaret faciez scilicet exteriorem. Pro
I uerbi. xv. Tertie diuitie sunt eternales et glorioſe. in istis enim perpetuitas sine transitiōe. securitas sine fatigatione. iocunditas sine affectione. societas sine defectione. de quib⁹ i ps. cxj. Gloria et diuitie in domo eius. Et in alio ps. xxxvj. Spera in domīo et fac bonitatem et pasceris in diuitijs eius. de istis diuitijs dicit magister Albertus he sunt preclare diuitie indefectibilesqz thesauri que ditant animā mentemqz perficiunt et omnem congeriez continēt dignitatum. he sunt opes non terrene sed supne quibus non incolatur humana possessio. nō mundana facultas hētur. quibus non pferunt arua tribulos. nec campi spinas tribuunt. nec preciosa gignunt tineas. nec depositā timent fures. nec dormientium curant somnia. nec vigilias cogitata perducunt. Sed omnium quietum afferunt plenitudinem cum diues de⁹ possidetur. hec Albertus. Illi diuites induunt velut reges celestes purpura et bisso et quotidie epulantur splendide. Purpura nanqz est vestis rubea in sanguine cuiusdam piscis tincta. et cōuenit omnibus martiribus qui venerūt ex magna tribulatōe et lauerūt stolas suas in sanguie agni. Apoca. vij. Sed bissus est vestis candidissima et albissima. et conuenit omnibus confessoribus et virginibus qui in castitate domino hic seruierunt et ibi ambulant secum in albis. quia digni sunt. Apoca. iij. Sed qnotidiana ipsorum epulatio nihil aliud est q̄ eterna exultatio. ideo dicit deuotus doctor Amandus i hora. sap̄. li. j. c. xj. O q̄ felix ciuitas vbi iugis solennitas. et q̄ iocunda curia omnis cure prorsus nescia. beati proinde et felices qui ad dcm̄ conuiuium sunt inuitati. Et subdit. Vos celestes p̄ncipes. o nobilissimi reges. o impatores o filij dei excelsi omnes diuine consortes nature. q̄ immensa hilaritate facies vestre videntur perfuse. corda vestra q̄ copiose et supereminēter cernuntur supefluere pre exultatione. serta de sertis aurea ineffabiliter micantia facie chorusci. et indumento splendidi et cantu iocundi et sertis redimiti. Quantum ad secundū iste diues reprehenditur de vanitate in vestiendo cum dicitur. qui induebatur purpura et bis
K so. Circa quod notandum diuites multipliciter excedunt in suis vestibus. Primo in superfluitate. et hec superfluitas potest esse in veste vna vel in pluribus et aduerti vel perpendi in vna quando vestis est nimis ampla aut nimis longa. in qua superfluitate cōmuniter excedūt prelati sacerdotes et mulieres. Primo quidē sacerdotes prelati qui longas habent vestes cum quibus terram purgant. Contra quod inhibitum est eis extra de vita et hone. clericorꝫ c. Clerici. Ne deferāt nimis breues nec nimis longas cum dicitur clerici clausa desuper deferant indumenta nimia brevitate vel longitate non notanda Secundo excedunt in hoc mulieres que longas trahunt post se caudas longis vestibus terram tegentes. Et de nuditate xpi in pauperibus non curantes. caudis suis pulices colligunt et puluerem hominibus mouēt christum vero quem in tot pauperibus nudum vident non operiunt. valde enim est reprehensibile q̄ tales caudas sibi assumunt cum tamē natura homini denegauit. De caudatis vestibus mulierum vide etiam s. iiij. Y. In pluribꝰ etiam fit excessus. Sunt etiam nonnulli taz clerici q̄ ciues et mulieres qui volunt habere diuersa paria vestium. et potius volunt vestimēta sua comedi a tineis q̄ inde vestire nuditatē pauperis. Nam ꝫm Bernardum. clamant nudi et clamant famelici et conqueruntur nobis fame et frigore miserabiliter laborantibus quod conferunt tot mutatoria vel extensa in partitis vel implicata manticis. quasi diceret nihil conferunt eis ad salutem. Sed faciunt eos fures et eternam afferunt damnationem. de primo q̄ tales sunt fures. patet ex hoc. qz furantur illud quod debetur pauperibus si seruant aliquid quod non est necessarium suis vsi

bus. Quia dicit beatus Ambrosius. dis. xlvij. c. Sicut hi. Non maius criminis est habenti tollere q̄ cum posses et abundas indigentibus denegare. Esurientium est panis. id est debit⁹ esurientibus quem tu detines nudorum indumentum quod tu recludis et miserorum est redemptio et absolutio est pecunia quam tu ī terra refodis. Tantorum ergo te scias bona inuadere quantus possis prestare quod velis. id est velle debes. Sed alia littera habet quodvales. De secundo dicit beatus Jacobus. c.v.

L Agite nunc diuites plorate vlulantes in miserijs que euenient vobis scilicet in eterna damnatione diuitie vestre putrefacte et vestimenta vestra a tineis comesta sunt. Refert enim Cyrillus in epistola ad Augustinum. Quidam p̄sbiter cardinalis Andreas nomine glorioſiſſimi Hieronimi deuotissimus cultor. in romana vrbe expirauit. qui cum in ecclesia esset peractis exequijs que solent fideliuz tumulādis exhiberi corporibus assistente summo pontifice cum pene toto clero et populo romano qui ad eundem Andream venerant honorandus dum emissis vlulatibus et crebris gemitibus in feretro cunctis stupentibus et veluti amentibus effectis. tanquā si a somni dormitione excitaretur mirabiliter exurrexit. Cunqz a romano pontifice remoto de ecclesia maiori beati Petri apostoli vniuerso populo clausisqz foribus interrogaretur intulit illa verba dum starē in diuino examine iudicandus et iam propter vestium et ciborum quibus hactenus vsus eram nimiam superfluitatem tarthareis cruciatib⁹ condemnarer. subito veniens quidam sole splē didior niveqz candidior. quez fuisse glorioſum Hieronimum ad seinuicem referentibus qui astabant intellexi. presidenti iudici flexis genibus animam meam corpori meo iterum iungi porrectis precibus impetrauit. Quibus finitis verbis in ictu oculi anima inde recedens corpori est coniuncta. Quod audiens summus pontifex et ceteri qui extra ecclesiam expectabant fractis ecclesie foribus ecclesiam protinus intrant omnes magnis vocibus deum et beatum Hieronimum collaudantes. Et ibidez venerabilis Cyrillus affligitur de quibusdam clericis qui vestimentorū de die in diem superfluitatibus vtuntur. de pauperibus vero quorum mercedem raptam manu lotrocinij deuorant fame morientibus et frigore non curantes. Et ponit adhuc ibi exemplum terribile. q̄ in superioribus egipti partibus quidam monachus helias nomine degebat magna radians vite sanctitate. incumbens hic solitis orationibus somno repentino adueniente aliquātulum obdormiuit. et ecce in visione in quodā pallacio mire ineffabilisqz pulcritudinis et a mortalibus nunquā visum vt sibi videbatur erat. Cum per pallacium illud per horam huc illucqz gradiens. eius pulcritudinemqz āmiraretur tam vehementer vidit quoddam preparari tribunal a quibusdam nimie pulcritudinis iuuenibus. stratis tapetibus et vestibus auro gemmis et multa artificij varietate decorari circumquaqz. In quo postmodum rex quidam maximus et decorus eius aspectus tante erit suauitatis vt nihil vellet aliud quas habere sole lucidior comitatus societateveniens se posuit vt iudicia exerceret. inter hec cuiusdaz anima quā fuisse anthonicanuz presulem ab aliquibus ibidem existentibus postmodum intellexit. Nequā spirituū (cathenis igneisqz vinculis vincta instar fornacis flammā erumpēs sulphuream) deportata. maiestati regie presentatur que priusquā de aliquo interrogaretur. cepit diris vocibus se infernalibus mansionibus dignissimaz acclamare hanc inter ceteras maxime assignans principalem causam qm̄ vanis mundi pompis intentus in conuiuijs ꝛ vestibus huiusmodi stulticijs delectabatur. Quibus finitis lata per iudicem sententia. vt penis infernalibus traderetur donec corpori iūcta duplices penas in perpetuum ibi sustinerz mox illum secuz ferens illa nequā spirituū turba inde cum diris clamoribus recessit. Secundo excedit aliquis in vestium preciositate. M Nam sicut habetur ex li. Gene. iij. c. q̄ materia vestium quas fecit dominus primis parentibus fuit vilis multum. quia de pellibus animalium mortuorum. quia dicitur. Fecit deus eis tunicas pelliceas. deinde processum est ad lanam puram que leuior est q̄ pellis. Tertio processum est ad corticem herbarum videlicet ad linū. Quarto ad stercora vermiū videlicet ad sericum. Quinto ad aurum argentum et ad lapides preciosos et ad tunicas colorum preciosorum. de quibus precioſe vestes veniunt vt purpura que est vestis imperialis et regalis. ꝛ si alius q̄ rex vel imperator purpura vteretur excedit statum suuz et offendit deum. In signū istius legitur. q̄ iste qui inter romanos primitus purpura vtebatur a fulmine percussus est et sic subitanea morte interijt in terrorem ꝛ exemplum sequentibus ne vnquā aliquis audeat se contra deum superbe in vestibus erigere p̄ciosis. Et ex illo q̄ ille diues qui ad litteram. vt vult Ambrosius. fuit ciuis in hierusalem et veste purpurea suo statui non congruente vtebatur fuit reprehensibilis. Ideo dicit Grego. in ome. Si cultus p̄ciosarum vestium culpa nō

esset sermo dei tam vigilanter non exprimeret q diues qui torquebatur apud inferos bisso et purpura fuisset indutus. hec Grego. Sed est valde notabile q non legitur de isto diuite q diuitias suas male scilicet per rapinam t vsuram acquisiuisset et tamen qui se forte de bene acquisitis inordinate vestiuit damnatus fuit. Quid dicam tunc de illis qui de re iniuste acq̃sita se vestire volunt. sicut sunt ciues vsurarij. militares. predones. et ipsorum vxores qui de lacrimis pauperum vestes deferunt pciosas quas dicere possuz magis sanguilentas. iuxta illud Hiere. ij. In alis tuis inuẽtus est sanguis animarum. vbi dicit glo. Uuilh. Ale intelligi possunt extremitates superborum palliorum quibus alis volatur in infernum non in celum Et subdit. in alis istis inuenitur duplex sanguis pauperum. Spolia enim pauperum ex quibus est vestis illa pciosa comparata iudicio scripture sunt sanguis pauperum et vita eorum. Juxta illud Ecci. xxxiij. Panis egentium vita eorum et qui defraudant illum vir vel homo sanguis est. Alius sanguis q in alis ill' inuenit est sanguis ipsius hominis siue viri siue mulieris qui vel que defert vestem pciosam de re iniuste acquisita emptam. mors enim sua iacet ibi cum ad damnationem suam defert illam. Jdeo nota q homo qui vult se a talibus vestimentis pciosis cohibere debet vilitatem sui corporis attendere. Quid enim est corpus nostrum nisi cinis de terra factum et cito in terrã puluerem q redigendum. Jdeo ẽm Gregoriũ Indignum est vili cineri purpureũ indumentũ Jdeo Innocentius de vi. hu. condi. li. ij. c. xxxvj. Quid est homo pciosus ornatus nisi sepulcrum foris dealbatum. intus autem plenus spurcicia. dicit enim beatus Augustin⁹. q corpus peccatoris anime mortue est sepulcrum t certe. quia homo taliter ornatus pciosis est sepulcro dealbato similis ve sibi. quia dicit dominus. Matth. xxiij. Ue vobis scribe et pharisei ypocrite qui similes estis sepulcris dealbatis que foris apparent hominibus speciosa. intus vero sunt ossibus mortuorum et omni spurcicia plena. Sed diceret aliquis. nunquid constituti in dignitatibus vel ministri altaris debent vti pciosioribus vestibus. Rñdet sctus Tho. ij. ij. q. clxix. q non est in eis vitiosum. Sed potius debitum ad significandũ excellentiam sui misterij vel cultus diuini. Diceret iterum aliquis exquo pciosis nimium vestibus non est vtendum nunq̃t vilibus competat vti. rñdet Tho. vbi. s. Peccat qui viliorib⁹ vestibus vtitur q ceteri. et hoc si faciat propter iactantiam vel superbiam vt se ceteris preferat vicium enim supstitionis est. Si aũt hoc facit ppter macerationem corporis et humiliatõez spiritus ad vtutem tempantie pertinet. et precipue competit his vti qui alios verbo et exẽplo ad penitentiam hortãtur. Sicut fuerũt pphete de quibus apostolus ad Heb. xj. Circũierunt in melotis t pellibus caprinis. Et dicit glo. sup illud Matth. iiij. Qui penitentiam predicat habitum penitentie pretẽdat. Tertio excedunt aliqui in vestiũ carnalitate quod alio modo mollicies dicitur. de qua Matth. xj. qui mollibus induuntur in domibus regũ sunt ad hanc carnalitatem aut molliciez ptinet vt dic̃ Phus. vij. ethi. q aliquis trahat vestitum per terram vt non laboret eleuãdo ipm. et hoc tertio modo petrauit et excessit iste diues qui ad nudam carnem bisso induebatur quod ẽ genus lini nimium candidi et mollissimi. vt dicit Jsi. li. xix. ethi. Sic autem non debent facere serui dei. Quia sup illud Matth. iij. Johes habebat vestimenta de pilis camelorum dicit glorioſus seruus dei non debet habere vestimentum ad decorem vel ad delectationem sed ad tegendum nuditatem. Jdeo dicit Grego. Nẽo existimet in fluxu atq̃ in studio pcioſarum vestium peccatum deesse. quia si hoc culpa nõ esset nullo modo dominus Jobem de asperitate sui vestimenti laudasset. Quarto peccant et excednnt aliqui in vestium extraneitate. sicut illi qui volunt habere vestes extraneas vestibus alijs dissimiles. verbi gratia. cum clericus militarem vestem vult habere vel religioſus secularem mulieremq̃ virilem et principaliter cũ sacerdos vult habere vestem colorat̃am videlicet viridem vel rubeam aut alias variam. cũ tamen inhibite sunt clericis tales vestes. extra de vita et hone. cleri. c. Cleri. vbi dicitur. Pannis rubeis aut viridibus nec manicis vtantur. Et potest ratio esse ẽm Uuilh. Quia tales colores in lana ouium non inueniuntur naturaliter. Si enim de⁹ voluisset lanam ouium talium colorum esse potuisset depingere oues sic̃ depinxit aues. Et forte a p̃ncipio non fuit facta tinctura huiõi absq̃ curioſitate t culpa. Et dicit Uuilh. Audiui virginem innocentem quã remordebat conscientia sua de hoc q habebat vestem alterius coloris q̃ naturalis allegantem contra se q ouis que nunq̃ peccasset contenta fuisset naturali colore. Ipsa vero que multum peccauerat pcioſo colore teretur. Et in veritate cum homo mendicet vestem ab oue iuxta illud Aug. Quis mandatũ euangelicum implens de duab⁹ tunicis vnã dat homi nõ habenti. Sufficere deberet homi mendicanti color ille qui sufficit oui largienti. Sed superbus

mendicus est cui non sufficit quod illi sufficit a quo mendicat. ideo de illis dicit dominus Sophonie. j. Uisitabo super reges et super filios regis. et super omnes qui induti sunt veste pegrina. Per vestem pegrinā intelligūtur oēs vestiuz noue adinuētiones quas moderni nūc inuenerunt que ab antiquo non fuerunt. Et ve illis qui talium vestium nouitates et spēalitates inueniunt. Sicut eī laudabilis est q̄ nouū viuendi bonum modum inueniret. quia p hoc a deo et sanctis oībus in celo honorarentur ꝛ particeps esset omnium meritorum horuz hominum qui ipm in bonuz imitarentur et gaudium suuz in celo accidentale vsq; ad nouissimū diem augmentaretur. sicut patuit supra ꝺ corpore xp̄i. ser. j. xxxij S. Ita vitupabilis est ille qui vicium nouum vel nouas incisiones vestiū adinuenit. quia ex hoc iram dei grauiter ergat se excitat et reus erit omnium peccatorum illorum qui eum in his imitantur. Et si damnatur tunc pena sua accidentalis augmētabitur vsq; ad nouissimum diem a quolibet homine qui ipsum imitatus fuerit in hoc vicio vel in hac noua vestium adinuētione. Circa hoc querit vtꝛ
O mlieri liceat vti veste virili. rñdet sctūs Tho. ij. ij. q. clxix. nō licet. Nam cultus exterior cōpetere debet cōditioni psone ꝟm ꝓsuetudinem cōmunem. Et ideo de se est vicios um q̄ mulier vtat veste virili. qz gētiles tali habitu vtebātur ad idolatriā. Pōt tn hoc fieri q̄ncz licite siue ꝓpter aliquam necessitatez vel causa occultandi ab hostibus vel ꝓpter defectum alterius vestimēti vel huiōi. Sed. d. a. an clici pñt vestes vl habitū transformare. Rñdetur q̄ clerici nō debent deferre vestes incisas vel ꝺgatas neq; de serico sed de lana non nimis p̄ciosas vel viles vt. xlj. di. §. j. et p̄cipue in habitu dñt se trāsformare ꝙtum pñt illis inter quos viuūt seruata honestate. vt ꝓbatur di. iij. c. Erit. Et. xxx. di. c. Si q̄s virorum. Et non dñt transformare vestes suas nisi causa pegrinationis timoris vel alio simili. vt. xxj. q. iij. Ep̄i. extra de vi. et hone. cle. c. Clerici. Quicūq; aūt ꝺgata vel ꝓtita veste publice vtitur sine causa. Si bñficiatus extiterit suspēsus a fructuū p̄ceptione per sex menses est ipo facto. Si non est bñficiatus et est in sacris citra sacerdotiū. ꝓ idem tps est abilis ab bñficiū obtinēdū. Idē de clicis aliis veste talē sit et tonsurā publice deferētib⁹ clicalem. Si habent dignitatē vel bñficiū cum cura vel est sacerdos aut religiosus est suspēsus per annū a bñficio. et ꝓ idem tps sunt inabiles ad q̄ncunq; bñficiū ecclīasticū obtinēdū. vt ꝺvi. ꝛ ho. cle. in cle. Qm̄ qui abiectis vestib⁹. Sz. d. a. nūq̄t laico licet vti veste monachi. rñdet q̄ i necessitate licz q̄dā vt si hō quereret ad occidē dū ꝓt vti veste tali ad euadēdū. qz necessitas facit licitū. vt. viij. q. j. mutatiōes. Si aūt q̄s vtit tali veste ad vanitatē vel ad ordinis derisionē vt faciūt vani hoīes in carnisꝓuio peccant et sunt puniēdi. qz ꝺr ex de vi. et ho. cle. cū decorem. in glo. sup illo ꝺbo mōstra larua ꝛ phibitum est inq̄t etiā cā ludibrij vti habitu momachali vel alio religioso. ꝛ ḡuiter punit q̄ hoc facit. vt in autē. de scis. epi. §. fi. coll. ix. Et ar. C de ep̄ali audiētia. li. j. ti. iiij. Neminez. Quinto excedunt aliq̄ in vestium decoro sitate. Circa quod nota decor vestimentorum vel ornatus corpis pote st esse peccatū mortale multis modis. Primo ꝓpter intentionē vt cum q̄s se ornat tali intentione vt velit ab alijs concupisci. Quia vt dicit Aug⁹. Nō solum appetere sz etiā appeti velle curiosuz est. ideo dicit Crisꝰ. in li. de compunctione. Si mulier se decorauerit et ad se visus hominum puocauerit extremā vindictam sustinebit. ergo mulieres vel ꝺgines q̄ se ornāt vel facies suas decorant vel colorant vt ab alijs concupiscātur peccant grauit quāuis etiam non habent cōsentiēdi voluntatē eis si eas concupiscāt. dicit tn Uilh. in sum. vici. Multiplex est intentio mulierꝛ ornantiū se. q̄dam se ornāt vt ꝓcupiscātur ab alijs q̄ a viris suis qꝺ constat esse mortale pctm̄ vt statim. S. patuit. Alie ornant se ex supbia vt excedāt alias i pulcritudie vt saltē non excedātur ab alijs vel ex amore vane glorie vel laudis vt dicat q̄ ipse fuernit pulcra ꝛ tales sic se amātes peccāt ꝓtra multos. primo ꝓtra seipas. qz decorē aie sue deturpāt. ꝛ seipas i aia mortificāt. ꝛ hocvo lūtarie. qz dic̄ Aug̃. Mors corpal necessaria ē mors aūt aie volūtaria. vñ corp⁹ mlieris peccatricis supbe ornatū ē aie mortue sepulcrum Et q̄to plus corp⁹ ab ex ornat et colorat tāto magis aia denigrat. Secūdo peccāt ꝓtra xp̄m qz sanguinē ip̄i⁹ de nouo effundūt. Quia sic̄ de sano corpe humano nō ꝓt abscidi mēbꝛ sanuz sine sanguis effusione. Sic nec bon⁹ in gra existens ꝓt occidi per occasionez peccati mortal a corpore xp̄i mistico ipsius christi siue mistica christi sanguinis effusione. qz oēs homines in gra exītes sunt membra xp̄i et xp̄s est corp⁹ et quātumcūq; per ornatū corpis alliciunt aliquem ad malā concupiam. tunc vnū membruz a corpe xp̄i abscidunt. denuo ip̄ius sanguinem effundunt. iō dic̄ Bern̄. in ser. Nōne tibi videt ḡuiorem ab eo xp̄s sustinere persecutionez qui suggestione maligna. exemplo pernicioso. scādali occasione ab eo peruertit animas quas redemit q̄ a iudeo qui sanguinem illum fudit. quasi diceret. vticz. Tertō peccant contra om

nes sanctos. quia dicitur Lu.xv. Gaudium est angelis super vno peccatore agente penitentiam. et hoc gaudio eos priuant qui aliquez hominem per ornatum superbum ad concupiscẽtiam trahunt. ideo dicit Ambrosius. an nõ angelos ingemiscere credimus cum homo penitens ad peccatum reuertitur. quasi diceret. sic Quarto peccant contra proximos quos spiritualiter occidunt. Nam diabolus vtitur eis tã q̃ gladio ad occidendum filios dei. Et si dicat aliqua se non habere malam intentionem. respondeo. q̃ nec gladius malam intentionẽ habet. quando illo aliquis occiditur. Sed vtens eo habet malam intentionem hoc est diabolus qui vtitur mulieribus his ornatis tanq̃ gladio habet ibi malam intentionem. Et licet etiã nullus haberet ibi malam intentionem nihilominus mortuus esset qui occisus fuisset et esset Et fm leges qui occasionem damni dat damnum dedisse videtur. vt extra de iureiur. et dã. dato. Si culpa. Ideo dicitur Exo. xxj. Si qs aperuerit cisternam et foderit et non operuerit eam. cecideritq̃ bos vel asinus in eam dominus cisterne reddit precium iumentorũ. Cisterna habet aquam ad remedium sitis. in cautis autem potest esse precipicij occasio. Sicut oz alicuius que viro suo est remedium fornicationis euitande alij occasio mortis potest hec esse cisterna aperta quãdo mulier ornatur. In eam vero non apertam bos vel asinus cadit quando occasione pulcritudinis quam mulier incaute ostendit aliquis preit. et in hoc casu de manu mulieris anima requiritur viri pereuntis. Tertie se ornant vt viris suis placeant. qõ

Q licite potest fieri. quia dicit sanctus Thomas ij. ij. q. clxix. Mulier in matrimonio constituta licite potest operam dare. q̃ viro suo placeat ne per eius contemptum in adulterium prolabatur. Cum dicit Apostolus. j. Thozinth. vij Mulier que nupta est cogitat que mundi sunt quomodo viro suo placeat. Sz de talibus mulieribus accidit interdum. q̃ cum viros suos custodire volunt. quandoq̃ spiritualiter occidunt quia occasionem eis prebent q̃ nimis eas amant. Quia omnis amator vehemens vxozis sue adulter est. vt dicit Hieronimus. xxxij. q. iiij. Origo. Sed hoc in glo. intelligit inq̃tum recedit ab amore dei. vel si homo huiusmodi preponitur amori dei peccatum est mortale. Secundo peccant tam viri q̃ mulieres cum se ornant ex superbia extollendo se super alios homines eos vicz qui non hñt talem ornatum contemnendo. de hoc dicit Innocen. de vi. bu. condi. Superbus vt magnificus videatur satagit vestiri mollibus duplicibus indui preciosis ornari. et de quolibet tali dicitur Lu. x iiij. Qui se exaltat humiliabitur. Tertio peccant in ornatu corporis facies suas colorando in contemptum sui creatoris. Quia dicit Ambrosius. Deles picturam dei si vultum tuum naturali colore obnubilas. et exquisito rubore perfundis. Et tales similes sunt lucifero quem deus adeo pulcrum creauit vt omnis lapis preciosus operimentũ diceretur suum. Ezechie. xxviij. Attamen voluit pulcrior esse. cum deo attemptauit se adequari. Isaie. xiiij. Ascendam in celum et ero similis altissimo. Sic et multi volunt se facere pulcriores q̃ deꝰ eos fecit et plasmauit. Sicut illi qui habent facies pallidas volunt eas facere rubeas atq̃ albas. et qui habent nigros crines volunt habere glaucos. et qui habent crines planos volũt habere crispos. et sic de alijs. et his cum apparuerint ante tribunal districti iudicis christi. dicit christus querendo Mathꝫ. xxij. Cuiꝰ est hec imago. quasi diceret. non est mea. quia se aliter fecerũt q̃ ego eos creaui. Et respondẽt angeli. hec est imago cesaris scilicet diaboli q̃ est rex super omnes filios superbie. Job. xlj. tunc dicet christus. Date cesari que sunt cesaris. et hoc semper intellige de his qui se ex superbia ita colorauerunt. et impenitentes discesserunt. Dicit enim sanctus Thomas. ij. ij. q. clxix. Huiusmodi fictiones sine peccato esse non possunt. non tamẽ semper est mortale. Sz solum quando fit propter lasciuiam vel in dei contemptum. Et subdit. aliud est fingere pulcritudinem. et aliud est occultare turpitudinẽ ex aliqua causa peruenientem puta per egritudinem vel huiusmodi. hoc enim est licitum. q̃ fm Apostolum. j. Thozinthꝫ. xij. Que putamꝰ iguobilia esse membra corporis his abundantiorem honorem circundamus. Quarto peccant in ornatu propter nimiam complacentiã et amorem et sollicitudinem ad ornatum corporis. Et talis amor tantus potest esse q̃ põt esse peccatum mortale et damnat. sicut refert Humbertus. q̃ fuit quedam mulier in frantia deuota que semel fuit in raptu. vidit in spiritu magnam comitissam que fuit ei familiaris et tamen animam eius demones traberent ad infernum. ipsa comitissa eiulãdo exclamauit heu me miseram. quia satis casta fui et abstinens et clemens. nec pro alia re damnor nisi ppẽ ornatum vestium quem dilexi nimium et ãmonita non cessaui. Item legitur de alia que propẽ ornatum vestium et corpis nimiũ in morte nõ recipere meruit eucharistie sacramẽtũ. Sz duo pulcerrimi iuuenes assistẽtes acceperẽt hostiaz de manu sacerdotis et ipsa obijt sine sacro et

Sermo xxxiiij

tm̃ de secũdo. Quantũ ad tertiũ iste diues reꝑ prehenditur de gulositate in edendo cum subiungitur et epulabatur quotidie splendide.

℟ Circa quod nota q̃ multis modis excedunt diuites in gulositate edendi in quibus et iste diues excessit. primo in ciborum varietate. sicut de multis mundi diuitibus expertum est. et quotidie experitur qui non in quatuor vel in quinq̃ ferculis contentantur. Sed aliquando fercula eorum adeo multiplicantur. q̃ etiam comedentes in sedendo attediantur. et talis multiplicitas ciborum et varietas agit pro magna parte advite ipsorum brevitatem. quia dicitur Ecclesiastici. xxxvij. In multis escis non deerit infirmitas. disputat enim Macrobius secundo saturnalium. vtrum difficilioris digestionis sit cibus simplex vel conformis vel multiplex et diformis. Et respondet ad illam questionem Richardus philosophus. q̃ simplex cibus et vniformis sit facilioris digestionis. Primo enim videmus q̃ pecudes que simplici alimento vescuntur semper sana sunt. et alique pecudes infirmantur potissime ille q̃ hominum voluptas per varietates ciborum nititur saginare. Secunda ratio quia simplex cibus cito digeritur in cuius signum omnis medicus simplici cibo reficit infirmum vt natura scilicet debilis facilius simplicem cibum in sui naturam conuertat. Tertia ratio quia sicut citius nocet vini diuersitas q̃ idem vinum in equali quantitate. ita varietas ciborum in aliqua quantitate plus resistit nature q̃ vnus cibus simplex in consimili quãtitate. Quarta ratio est quia qui simplicem cibum sumit si postea infirmetur facilius causam sue infirmitatis perpendit et per consequens potest se facilius precauere vel a tali cibo se abstinere vel minuendo quantitatem. quia si multis et varijs vteretur tunc nesciret cui deberz imputare. igitur simplex dieta salubrior est insectanda q̃ multiplex. Quinta ratio est talis. diuersorum ciborum receptorum in stomacho diuersa est natura. et ideo agente natura vniformiter ex parte sui quedam citius digerent alijs manentibus adhuc crudis. Illud autem q̃ prius infra stomachum manens cõuertitur cum expectat ibidem illud quod postea digerendum est corrũpitur et arescit sicut in eructatiõibus satis patet. igit̃ quando cibus iste vniformis et idez vniformiter digeritur vitatur talis putrefactio in stomacho. vnde relinquitur q̃ cibus simplex facilioris fit digestionis q̃ cibus multiplex. hec ille. Quia ergo potentes et diuites multis ferculis et varijs vescuntur ciborum generib⁹ frequentius infirmantur et citius moriuntur. Quia dic̃ Sene. in epistola. Multos inq̃t multos multa fercula fecerunt. Refert enim Helinandus. q̃ episcopus quidam interrogauit quendam adolescentem vnde inquit contingit q̃ sanior et pulcrior esset in claustro q̃ esse solebat in seculo. ille ait. quia vniformiter viuo. in seculo autem diformiter et multiformiter viuebam. Cui episcopus. quid inquit comedisti hodie? satis ait ille. Quid heri? similiter satis. At ille. non quero inquit de quantitate. sed de qualitate. quid comedisti hodie? quid heri? Heri inquit comedi pisa et olera. hodie olera ⁊ pisa. et deinceps pulcro circũitu. eadẽ verba replicauit vt ostenderet se vti dieta vniforme que sanitatem prestat et decorem. Refert etiam Endoxus in gestis philosophorum de Platone qui fuit philosophus atteniensis. et fuit in cibis moderatus idcirco non laboribus fractus. sed vita sanus extitit et longeuus Ait enim de ipso Tullius q̃ cum Thimotheus clarus athenis atq̃ princeps ciuitatis apud Platonem cenam peregisset. eiusq̃ conuiuio fuisset delicatus. quia cum moderamine fuerunt omnia parata. post triduum princeps dixit Platoni. cene tue non solum in presentia sed postera die sunt iocunde. Quia non varietatem vel diuersitatem apposuit ferculorum. sicut faciunt potentes mundi propter supbie ostensionem. Quia Seneca ad Lucillum. vbi diuersa sunt cibaria inquinant et non alunt.

Secundo excedunt aliqui in ferculorum deliciositate. Sic̃ Numeri. xj. de filijs israel qui in heremo carnes desiderabant. Et iste diues epulabatur quotidie splendide. Econtra dicit Seneca. Palatum tuum fames excitet non sapores. triplici autem ratione vt dicit Uuilh̃. Non debz homo querere cibaria delicata propter naturam vasis. primo cui cibos quos sumit infundit. corrumpitur enim quicquid ifunditur. Si quis haberet aliquod vas quod corrumperet vinum quod esset infusum ipse non infunderet ibi de meliori quod haberz Sed de viliori. Ad hoc patet quod dicit Jobel prophe ta. c. j. Ululate qui bibitis vinum in dulcedine. perijt enim ab ore vestro. Ad hoc idem dicit Innocentius de vi. hu. condi. li. ij. c. xvij. Gula carum tributum exigit. Sed vilissimum reddit. qz quanto sunt delicatiora cibaria. tanto fetidiora sunt stercora et turpius egerit qõ turpit̃ ingerit. Secũdo, ppt̃ hoc nõ sunt q̃rẽda delicioſa. qz cuz delectabilia tibi dant̃ cibaria in adiutorium carni aduersus spiritum concupiscenti erunt et duo contra vnum. et vincitur spiritus. vnde Bern. de condimentis. Sufficit vt comestibiles fiant non concupiscibiles

Sufficit enim concupiscentie malicia sua q̃ vix aut nullo modo pertransire posset ad finem explendum necessitatis nisi per abstinentiam vbi q̃tumcumq; delectationis cepit habere irritamenta. fiunt duo contra vnum periclitat̃q; cõscientia. Tertia propter hoc cum carni delicie dantur post vult eas ex consuetudine habere Juxta illud Prouerb. xxij. Adolescens iuxta viam suam graditur et cum senuerit non recedet ab ea. quare hoc quia consuetudo est altera natura. id est alterat naturam. j. Ethi. Jõ refert Hiero. de epicuro philosopho. q̃ licz esset tante voluptatis q̃ in ipsa constitueret felicitatem cibos tamen suos repleuit oleribꝰ pomis et cibis vilibus determinãs esse sic viuendum. eo q̃ epule exq̃site maiorẽ habeãt penaz inquirendo q̃ voluptatem abutendo. Nec posse nos vacare sapientie si abundantiam et frequentiam mense cogitemus. Refert enim Ualerius in policrato. li. iiij. de Alexandro. qui in itinere existens panem comedebat nec delicioſa fercula curabat. Narrat etiam in gestis Romanorum. q̃ Augustus cesar mũi cibi erat panem et pisciculos minutos bubalum manu pressam et ficos virides appetebat. Tertio excedunt aliqui in cibi auiditate sicut qui nimis auide vel ardenter sumunt cibum illum quemadmodum Esau. Genes. xxv. Qui veniens de campo erat valde lassus vendidit primogenita pro lenticula rubea. Contra quod dicit Sapiens Eccl. xxxvij. Noli auidus esse in omni epulatione et non te effundas super omnem escam propter crapulam enim multi perierunt. Qui autem abstinens est adijciet vitam. Et dicit Uuilh. Signum auiditatis in sumendo cibum est tremor manuum cipbum vel bolum tenentium effusio. Ideo dicit Jnno. de vi. hu. cõdi. li. iij. c. xviij. Gula paradisum claudit p̃mogenita vendit suspendit pistorem t decollat baptistã. Et infra. c. xix. Quid turpiꝰ ebrioso cui fetor in ore tremor in corpore. qui promit stulta. prodit occulta. cui mens alienatur et facies transformatur. Quarto excedunt aliqui in ciborum assiduitate qui frequenter assumunt cibum cum tamen sufficiat homini bis ad plꝰ in die sumere cibum. frequens enim sumptio cibi multum nociua est corpori. Scõm enim artem medicine deterioribus est rebus vna est cibum addere super cibum indecoctum. Unde metrista. Tu nunq̃ comedas stomachum nisi noueris inde purgatum. vacuumq; cibo quem sumpseris ante. Idcirco ad frenandum gulam vide aliqua remedia spiritualia supra dominica iiij. sermone. xiij. B. Sunt et alia remedia generalia totius gule expulsiua. Primum est considerare vilitates gule. Prima quia gulosi vincuntvoracissimum animalium ferocitatem aut edacitatem. Nam sicut dicit Sen. epistola. xcviij. Thaurus paucorum iugerum pascuis impletur vna etiam silua pluribus elephantibus sufficit. homo autem vix aere terra mari pascitur. itaq; ventri obendientes animaliũ loco numerentur non hominum. Secunda vilitas q̃ turpe est q̃ homo inter omnia animalia bruta stomachi sui mensuram non cognoscat. Unde Sene. O q̃ turpe est homini rationali plus cibi ingerere. q̃ natura cupiat. t stomachi sui nõ nosse mensuram. Tertia vilitas q̃ ipsorum gulosorum deus venter est. ad Phil. iij. Qõ pulcre probat Hugo li. ij. de claustro anime sic dicens. Solent dijs templa erigi. ministri ad seruiendum ordinari. pecudes immolari. thura cremari. Siquidem deo ventri templum est coquina. altare mensa. coci ministri. pecudes sunt cocte carnes. fumus autem incensorum est odor saporum. Tales eñ sunt qui nullum festuz credunt nisi quando bene comedunt. Secundũ remedium est q̃ bene et diligenter nocumẽta cõsiderentur que homini per gulam inferũtur. et hec sunt tria. q̃ p̃mo infert mortẽ nature. iuxta illud Eccl. xxxvij. Propter crapulaz multi perierũt. Et Salienꝰ dicit. Plures occidit gula q̃ gladius. Jtẽ mortem aie. j. Thim. v. Uidua in delicijs viuens est mortua. Jõ dicit Job vj. Aut gustare quis poterit qõd gustatũ affert mortẽ. Item p̃ditionem vite eẽne que est mors eẽna. q̃ diues epulo sepultꝰ est in inferno. Secundum nocumentũ q̃ gula excludit hoiem a paradisi gaudijs. vt patet in Adã. Jtez p̃uat hominẽ dignitate spũali vt patet in Esau q̃ p̃mogenita p̃didit. ppter lenticulã. de quo. s. Jtẽ incorde disponit et p̃parat locum aduersarijs. Math. viij. Si eijcis nos hic mitte nos i porcos. i. in gulosos et voluptuosos. Tertium nocumentum est q̃ homini subiecit omnibus calamitatibus p̃ntis miserie quaz nullaz homo sensisset si per gulam preuaricatus Adam dei preceptum non fuisset. Tertium remedium est q̃ homo semper sequatur ratõis ductum cum apostolo Phi. iiij. Scio saciari et esurire scio abundare et penuriam pati. Quod verbum p̃tractans Gregorius in li mora. dicit. Qui acceptis alimentis non ad iniurgitationem ventris vtitur. Sed ad reparationem virtutis nec plus carni tribuit q̃ necessitas exigit scit saciari. Qui alimentorum inopiam sine murmure tollerat. nec pro necessitate victus agit aliquid. vnde ania laqueũ pctĩ incurrat scit esurire et sitire. Quem vero superbia in abundãtia non eleuat vel in necessitate cupiditas non U

irritat nouit abundare et penuriã pati. Sunt et alia remedia preter illa tria contra gulositatem. Primum est elongatõ ab his que dant occasionem excedendi in cibo et potu. Sicut est delectabilitas vel varietas aut nimietas ciborum. licet enim illud Ecclesiastici. xxj. quasi a facie colubri fuge peccata et si accesseris ad ea suscipient te. videatur generaliter dictum de omni peccato specialiter tamen potest referri ad ista peccata in quibus temptat sanitas vel voluptas. In illis enim in quibus temptat aduersitas melius potest expectari conflictus. Sed non est securum accedere ad mensam vbi nimia varietas et per delicata apposita sunt. homini qui vult curari ab hoc vicio. hoc insinuatur Gen̄. iij. vbi legitur. vidit mlier lignum quod esset bonum ad vescendum et pulcrum oculis aspectuq; delectabile tulit d̄ fructu illius et comedit. Ideo dicit Greg⁹. Non licet intueri quod non licet concupisci. Et Isa. xxviij. loquens de flore exultatõnis glorie dicit. Quod cum aspexerit videns statim vt manu tenuerit deuorabit illud. quare non est securum videre delectabilia. Secundum remedium est frequẽter considerare qualis post mortez sit caro futura que modo per gulositatem impinguatur. hoc remedium dicit Gregorius. Nihil em̄ valet ad domandum carnis desideria sicut cogitare qualis sit caro futura mortua. Tertiũ remedium est meditatio eterne vite siue cene. ad quam inuitati sumus. hoc remedium docuit nos dominus vbi ad cenam illam nos inuitatos esse docuit. Lu. xiiij. ꝛc̄. Aliter meditatur ad cenam delicatam inuitatus. qui ergo inuitatus est parum comedat in prandio ne cenaz amittat magnam ad hãc cenam perducat nos pater et filius et spũssanctus.

De eadem dominica Sermo.

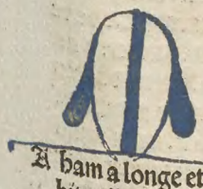

Mortuus est diues et sepultus est in iferno. eleuans autez oculos suos cũ esset in tormentis vidit Abraham a longe et Lazarum in sinu eius. Ita scribitur Lu. vbi supra. Plinius in speculo natu. dicit. Cecos catulo parit canis qui quãto longiori tempore nutriuntur lacte tanto tardius visum accipiant. Idem dicit Aris. viij. animalium. Catuli inquit canis omnes ceci nascunt̄ et ante nonum diem nihil vident. et si hoc tempore pascuntur lacte pingui tunc aut nihil aut male videre possunt. Si autem macro lacte nutriuntur tunc clare vident. et fortiores erunt et quando eis parce datur cibus. vt dicit Pli. Optimus est fetus qui nouissime cernere incipit. vel quez p̄mo mater defert in cubile. Moraliter omnes homines generaliter generant̄. ceci non habentes oculos fidei sed vt gentiles nati sumus et in ira dei. Juxta illud apostoli ad Ephe. ij. Eramus nat̄a filij ire sicut et ceteri scilicet gentes. Sed cum per gratiam in baptismo renati sumus et ad etatem adultam iam peruenimus adhuc in cecitate manemus q̄ mala nobis ĩminentia non videmus. Ideo dic̄ dominus Isa. xlij. Quis cecus nisi seruus meus? Et ratio huius cecitatis est quia nutrimur in lacte pingui deliciarum huius mũdi. quo impediuntur oculi multorum ne videant gaudia electorum aut penas damnatorum qui autem nutriuntur lacte macro tribulationum cognoscunt seipsos et deum. sicut factum est ad litteram de his duobus videlicet diuite auaro et Lazaro mendico. Nam diues in delicijs excecatus fuit nec est mala sibi futura contemplatus. ideo finaliter in inferno est sepultus. Sed pauper per suam miseriam in requie est translatus. Quia dicitur in hodierno euangelio. Factum est vt moreret̄ mendicus et portatus est ab angelis in sinum abrahe. Sed de diuite dicunt verba prelibata. mortuus est diues ꝛc̄ In quibus verbis describitur pena damnati diuitis dupliciter ab inferiori in profunditate tormentorum. A superiori in visione electoꝝ. Quantum ad primum describitur pena ip̄ius ab inferiori in profunditate tormentorum cuz dicit euangelista. Mortuus est et diues et sepultus est in inferno. Circa quod notandum mors est triplex. Prima est corporalis et fit qñ a corpe anima ꝓpter defectuz caloris naturalis ꝛ humidi radical̄ separat̄. iux̄ illud Aris. in de mor. et vita. Mors ẽ corruptio in oĩbus scz aĩalibus ꝓpter calidi defectũ. et hec mors est cõis singulis viuẽtibus. ſm illud. ij. Reg̃. xiiij Om̄es morimur et sic̄ aqua in terrã dilabimur hec mors est sp̄ cogitãda. Quia dicit Bern̄. in quodã ser. vbi nõ cogitãtez de morte rep̄hẽdit dicẽs. Miser hõ q̃re nõ omĩ hora ad mortẽ te disponis. cogita te iam mortuũ cũ sis de necessitate moriturus. distĩgue q̃liter oculi v̄tent̄ in capite vene rumpũtur in corpe. et cor scindit̄ dolore. hec Bern̄. Hãc mortẽ iste diues nõ cogitauit. qꝛ si eã cogitasset in sup̄bia et gulositate non peccasset. qꝛ dic̄ Plato in fredone mortis. Meditatio est quasi frenum. hominũ affectus refrenans. ne affluant et discurrant per latitudines ambitionum et libidinum. Secunda aũt mors est spũalis et nihil aliud est nisi recessio dei ab homĩe. Tũc em̄ anima morit̄ cum

deus qui est vita eius ab ea recedit. Sicut enī recedente luce occupant nos tenebre. sic recedente anima a deo. Per peccatum morte spūali tanḡ noctis tenebris occupatur siue in tenebris sepelitur. Sicut ille episcopus ecclesie sardis. de quo Apoca. iij. Scio opera tua quia nomen habes ꝙ viuas sed mortuus es. Et hec mors spiritualis causatur per quodlibet peccatum mortale dicente salomone Sapien. xvj Homo per maliciam occidit animam suaz. Et de pe. di. j. c. Omnis. et di. iiij. per totum. Per peccatum mortale anima occiditur. Et. xxvj. q. ij. Qui sine. Augˢ. hec enī mors est timenda exemplo Dauid qui ait in pˢ. Illumina oculos meos ne vnḡ obdormiam in morte. quasi diceret. Ām glo. Illumina oculos meos dans mihi intellectum verum ne torpeam et delectationem in peccato habeam. Tertia mors est eternalis seu gehennalis. de qua pˢ. xlviij. Quasi oues in inferno positi sunt t mors depascz eos de hac etiam de pe. di. vlti. de istis tribˢ mortibus dicit Linconiensis dicto. xxv. Est itaqz triplex mors scilicet diuisio anime et corporis et diuisio voluntatis hominis a voluntate dei t immanitas gehennalis pene. que detinet dānatos homines velut semper morientes et nūḡ tñ penitus extinctos. Sed ꝑpetuo a domi iocunditate separatos his tribus mortibus est iste diues mortuus qui est in inferno iam sepultus. Et dicit notanter mortuus est diues. vbi nota quidam diuites de diuitijs gloriantur et iactant se. sed fatui sunt. sicut probat Hol. lec. vj. Fatuus inquit est seminarius qui se iactaret de aure quod portat cū inde nihil lucretur nisi dorsum excoriatum et corpus fatigatum. t cū tota die portauit onus suū in fine diei ducitur ad stabulum et onus suuz ducitur ad thalamū et ab eo elongatur. Sic malus diues est quasi equus seminarius qui portans thesaurum dñi sui ꝙ est mundus vl qui nihil inde lucratur nisi remorsum conscientie et fatigationem corpis et anime. et in fine vite sue ducitur ad stabuluz inferni t thesauri sui aut diuitie reponuntur in thalamo mundi. Sicut patet de Balthasar rege Dani. v. Qui in diuitijs suis gloriabatur faciens magnum conuiuium optimatibus suis t ꝑcepit vt afferrerent vasa aurea et argentea. ꝙ asportauerat auus eius de hierusalem vt biberent ex eis. et eadem nocte interfectus est Balthasar et missus in stabulum inferni et diuitie sue ab alijs capte. Sic etiam patuit de isto diuite qui hic epulabatur splendide et post mortem sepultus est in inferno. Et ideo bi et oīes diuites de diuitijs suis iactantes aut gloriantes sunt peiores ꝙ seminarius. quia seminarius aliquam requiem habet in stabulo. Sed malˢ diues nullam requiez habebit in inferno. quia de talibus dicit Hiere. xvj. Seruietis dijs alienis qui non dabunt vobis requiem. Ideo dicit Sapiens Eccs. v. Est et alia infirmitas pessima quam vidi sub sole diuitie conseruate in malum domini sui Secūdo fatuus goret ꝙ gloriaretur vel se iactaret ꝙ spinam portaret in pede. quia spine diuitie sunt. Luce. viij. Pes affectio cordis. Fatuum est igitur de diuitijs gloriari. Quia dicit Seneca in epistola. liij. Nemo alius est deo dignus ꝙ qui diuitias cōtempserit quarum possessionem tibi non interdico sed efficere volo vt illas intrepide possideas. Tertio fatuus goret qui de tali re gloriaretur et se iactaret. que res cum leticia et securitate priuaret. hoc autem faciunt diuitie. quia afferunt ab homine tria videlicet. libertatem. hilaritatem. et securitatem. vnde Señ. in epistola. lxxvij. Terrena acquisita libertatem vestram extorserunt. dicit etiam Hol. vbi supra. ꝙ omnis diues suspiciosus est. Si videt pauperem estimat eum esse furem. Si diuitem putat eum esse predonem. et hi diuites de suis diuitijs gloriantes sepelientur in inferno si discedunt impenitentes. Alij sunt diuites qui diuitias suas cum vsuris fraudibus alijsqz iniurijs lucrantur et congregant vt per iniquam emptionem vel venditionem. vt qui vendunt res suas longe carius propter dilationem ꝙ si eis incontinenti soluerent. vt extra de vsuris Consuluit. vel qui prompta pecunia emunt et immediate propter dilationem vendunt forocariori. vel qui cum iniquo ludo pecunias cumulant. aut cum iniquis ponderibus vel mensuris. de istis omnibus dicitur Isa. v. Ue qui coniungitis domuz ad domuz scilicet per auariciam. Et in in epistola iude. Ue bis qui in viam Caym abierunt. Principium Caym fuit auaricia. vnde in viam Caym abierunt qui auariciam secuti fuerunt. Et Apoca. viij. Ue ve habitantibus in terra. habitantes in terra ad modum talparum sunt auari. Tertij diuites sunt qui licet habeant diuitias iuste acquisitas tamen eas in superbia expendunt. nec aliquid pauperibus impartiuntur. Cum tamen dicit Crisostomus super Math. non propter hoc diuitias accepisti vt in lasciuia consumas sed vt in elemosinas expendas. Et Basilius dicit. Est panis famelici quem tu tenes. Nudi tunica quam in conclaui seruas discalceati calcei qui penes te marcescunt. indigentis argentum quod possides humanū. Ideo de vno quoqz talium diuitum pōt dici verbū ꝑmissuz. mortuˢ ē diues t sepultˢ ē i iferno. qz diuitie ꝺ ꝑmūt

omnes tales. Ideo Sap̄. vij. comparantur lu-
to cum d̄r. tanq̄ lutum estimabitur argentum
in conspectu illius et merito compatur luto ar
E gentum. Primo quia dicit Hol. lec. xcj. quod
est deturpatiuū cuiuscūq; qd̄ tangit, ꝓpter suā
feditatez. vnde qui cadit in lutū totaliter ī cor
pore deturpatur. Isto mō qui cadit in amorez
argenti vel pecnnie necessario maculabitur. ꝓ
batur etiam in alio si ꝑtrahatur argentuz sup
albissimū ꝑgamenū relinquitur ab argēto vna
linea nigra in ꝑgameno et tñ argentū est albuz
et etiā ꝑgamenum. Eodē modo licet anima sit
innocens et mūda et argentū sit res in suo ge-
nere bona. quia oīs creatura dei est bona bene
ea vtentibus. tñ si fortiter imp̄matur anime ꝑ
amorem reliquit lineam nigrā pcti cuius vlte-
rius punctus est casus ad infernū. Job. xxj. te
nent timpanū. ꝛc̄. et ducunt in bonis dies suos
et in puncto ad inferna descendūt. de isto luto
d̄r Abacuc. ij. Ue qui congregat non sua vsq;
quo et aggrauat contra densum lutū. Secūdo
lutū est tenax et reteutiuū. vnde hō non ambu
lat in ꝓfundo luti nisi cum magno labore ꝛ fre-
quenter infigitur et stat īmobilis nisi sibi caue
at. Ita est de ambulante in amore pecunie reti
netur mente ꝛ infigitur ne hō possit ꝓficere me
rito spūalis vite. In cui⁹ figura rex Pharao e
gipti oppressit filios israel. ꝑuitute luti et la-
teris. ne essent liberi in regno suo. Exo. v. Ita
diabolus existēs in mūdo nititur opp̄mere ser
uitutem argenti et diuitiarum. sciens q̄ nemo
possit duobns dñis ꝑuire. Math. vj. et Lu. x-
vj. Non potestis deo ꝑuire et māmone. Et qui
ꝑuiunt māmone infiguntur in luto q̄ non pñt
ꝓficere. ideo orat ps̄. lxviij. Eripe me de luto
vt non infigar. Recitat Aris. in poetria sua. q̄
F poete arabici vocarunt dona compedes. quia
sicut cōpeditus non potest incedere sicut vel-
let et posset ꝑm motiuā v̄tutem corporis sui sz
restringitur et retrahitur ad ambulandum ꝑm
mensuram quam cōpedes sibi limitant et ꝯce-
dunt. itaq; respiciētes dona q̄tūcunq; sunt di
screti ꝛ fortes in iusticia. sentiūt tñ se ꝯstrictos
et retentos et quasi quodāmodo compeditos
ne liberi exerceant q̄ iusticia eis suadet. Ter-
tio sicut de luto decocto fiunt lateres durabi-
les contra ignem. sic amatores luti. id est pe-
cunie fiunt apti vt ponatur in igne infernali in
perpetuū. Ideo d̄r. hic mortuus est diues et se
pultus est in inferno. Legitur etiā de alio diui-
te pecuniarum nimium amatore qui tempore
famis ne audiret voces querulosas pauperuz
ad quandam suam hereditatem iuxta prediuz
se transtulit. ibi pre nimia fame pauper popu-
lus clamans et eum sequens propter sustenta
tionem quorum voces audientes dixit. nō du-
rabo cum canibus istis. et sic fecit mensam suā
locare retro in aliam cameram vbi tales vo-
ces pauperum audire non posset. et statim qui
dam armatus pulsauit in porta dicens. Nun-
cius dei sum et volo loqui cum domino tuo.
Sed cum seruitor de mandato domini sui eum
asseruit ibi non esse. respondit iuuenis. Nam
in illam cameram ideo se transtulit ne clamo-
rem pauperum audiret. et nunc ex parte dei e-
go eum cito vt compareat coram deo reddere
rationem de temporalibus omnibus sibi com
missis. Qui diues mox ad mortem infirmatus
a caris suis ad penitentiam et cofessionem ex-
hortatur attentius quos ille audire rennuit.
Sed dixit. Ego ad indicium citatus comparui
et ad eternam mortem iam iudicatus sum sine
omni spe salutis. Quia sicut non exercui mise-
ricordiam et compassionem ad pauperes. sic
eadem discretione sine misericordia sententia-
tus sum. et sic infelicem animam expirauit. et
res corpus et animam amisit. Quantum ad se
cundum describitur pena istius damnati diui-
tis a superiori in visione electorum. cum dicit.
Eleuans autem oculos cum esset in tormentis
Pro quo nota. magister li. iiij. sententiarum. G
dis. vlti. dicit. Tradunt sancti q̄ boni malos et
mali bonos vident vsq; ad diem iudicij. post
iudicium vero boni videbunt malos. Sed non
mali bonos. Et allegat ibidem beatum Grego
rium. super Lu. omel. iiij. Infideles inquit in
ymo positi ante diem iudicij fideles super se
positos in requie contemplātur. quorum gau-
dia post contemplari non possunt. Sed hoc lu
cidius explanat sanctus Tho. j. ij. q. vj. arti.
iij. dicens. Damnati non cognoscunt qualis
sit gloria beatoruz sed solummodo cognoscūt
eos esse in gloria quadam inestimabili. et hoc
ante diem iudicij. et ex hoc turbabuntur. tum
propter inuidiam. tum quia gloriam amiserūt
Sed post diem iudicij priuabuntur illa visio-
ne. et ex hoc pena eorum augebitur quia me-
moriam habebunt gratie beatorum. quam vi-
derunt in iudicio vel ante. Et vlterius affligē-
tur ex hoc q̄ videbunt se indignos reputari vi
dere gloriam sanctorum quam sancti meren-
tur habere. Ex his verbis sancti Thome cla-
re lucet q̄ iste diues quia gloriam electorum
contemplatur ex hoc pena sua sibi et aliorum
damnatorum augmentatur. quia dicit ps̄. cxj
Peccator videbit et irascetur dentibus suis
fremet et tabescet. Quod verbum tractat
Bonauentura parte prima. questione tertia.
Damnati tunc dentibus suis frement et
tabescent. quaudo vigebit odium in

eis et inuidia vehemẽter tristabuntur. et tabescent in gloria electoꝝ dei. et quia nec ipsi ad beatitudinẽ possunt pertingere nec alios pñt a statu beatitudinis ãmouere ideo in seipis tabescant et cõfundantur. Et dicit notanter. eleuans oculos et vidit. vbi nota Holk. super li. sapi. super illoverbovideamus si sermones eiꝰ veri sunt. lec. xxvj. dicit. q humane conditiõis et cognitionis consideratio que in sensibus exteriozibus per oculum designatur ad quatuoz debet se extendere in pñti vita nostra vt bene ꝛ virtuose regatur que tamen iste diues hic non preuidit. Si eñ bene et virtuose viuere velimꝰ opozteret vt videamus quid supza nos patet. qd infra nos latet. quid circa nos cernitur. qd sb nobis sternitur. videamus ergo supernaz premiozum effluentiam. videamus inẽnam commissozum conscientiã. videamus fraternam, pximozum indigentiaz. videamus eternoꝝ tozmentozum vehementiam. Primo igitur videamus supernoꝝ pmiozum effluentiam recolendo iocunditatem illius beatitudinis que nobis pmittitur in celis et statim vilescit quicquid pciosum inuenitur in terris. dicit ideo ps. viij. Uidebo celos tuos opera digitozum tuozum lunam ꝛ stellas que tu creasti. Sed notandum q illi qui in pfundo puteo circa meridiez vidz stellas et ille qui stat in superficie terre in lumine nullam videt stellam. Eodem modo ille qui ponitur in pfundo humilitatis tribulationis ꝛ angustie suspirat in celum et clamat ad deuz qui vero stat in lumine mundi et claritate mũdana lasciuie et superbie stellas videre nõ põt Est eñ vnum experimentum q si denarius ponatur in vna scutella vacua recedaturqz a scutella donec denarius desinat videri si aqua, super ipm infundatur stante oculo in eadem distantia denarius iteruz apparebit, ppter aqm super infusam denario. Mozaliter denariꝰ iste vitam eternam designat. Matth. xx. Nõne ex denario diurno cõueniſti mecum. Iste denarius non videtur a quibusdam hominibus i hac vita dum in dignitatibus et voluptatibus ꝛ honozibus elongãtur a deo, quales fuerunt sacerdotes. de quibus òr Dani. xiij. Declinauerũt oculos suos ne viderent celum neqz recozdarentur iudiciorum iustozum qualis etiam fuit iste diues qui in dignitate diuiciaꝝ et superfluitate diuiciaꝝ positus supernam pmiozum effluentiam non preuidit. et ideo ad illa cum eẽt in tozmentis oculos eleuauit. Sed tarde fuit. Sed si ponãtur i infirmitate tribulatione et psecutione tunc bene recozdabuntur de deo et de celo ad quod facti sunt. Hic nota q vespertiliones habent debiles oculos causa est quia humoz cristallinꝰ qui est necessarius oculo ad videndum transit in substantiam alarum. ideo habent alas curiales. et sic, ppter volatuz amiserunt visum quia subtractum est oculis quod positum est in alis, hi significant superbos qui qto magis volare nituntur tanto magis gra diuini luminis puantur quia tota intentio eorum que deberet esse in considerando celestia transiuit in pẽnas ambitionis. quia tota eozũ cogitatio est quomodo possint gradatim ascẽdere de dignitate in dignitatem. Causa autem quare, p celestibus premijs non laboramus est quia ipsa non videmus sicut homo qui transit per mercimonia cooperta que non potest videre non temptatur ea emere. Sed in nundinis quando ea plane videt statim inclinatur ad emendum. Sic est ex parte ista. vnde Actu. vij. Stephanus cuz vidit celos apertos statim volebat emere dicens. Domine accipe spm meuz Ideo òr Prouerb. xxxj. de forte muliere cõsiderauit agrum et emit eum. Et infra gustauit ꝛ vidit q bona est negociatio eius. Sed ò multis euenit sicut de Moyse qui ascendit in montem qui òr nebo qui est in terra Moab in, vertice phasga contra Hiericho de quo modo tenetur. vt habetur Numeri. xxvij. Uidit terraz pmissionis. Sed eam non intrauit quia ibidez moztuus fuit vt dicit Hiero. Sic quidam litterati qui ascendunt montes dignitatum. Et vident celestia per sacram scripturam. Sed eam nunq intrant. Sicut dixit beatus Augº. Indocti rapiunt celum et nos cum scientijs nostris ad infernum dimergimur. Secundo videamus inẽnam cõmissozum conscietiam discutiamus peccata nostra cogitãtes verba sacre scripture. Scriptoz eñ si oculos suos auertit a libzo pessimam litteram et turpissimum libzum facit quia bona scriptura diligentissimã requirit visionem. Mozaliter libri nostri sunt conscientie ſm illud Dani. vij. Judicium sedit et libri apti sunt conscientiaꝝ videlicet ſm glaz. Et apoca. xx. Liber scilicet vite apertus est et iudicati sunt moztui ex his que scripta erant in libris videlicet conscientiarum ſm opera cozuz. Aduertamus ergo quid scribamus quod falsuz ẽ cozrigamus dum possumus per penitentiã. Et hec est conditio oculi quod optime videt alia que directe sibi opponuntur sed semetipm nullo modo potest videre nisi in speculo repũtante se. ita est de nobis. Aliozum defectus optime notamus et ppzios non videmus nisi forte per speculum hoc est per cozrectionem alicuiꝰ sancti et honesti viri. Juxꝝ illud apostoli. j. ad Chorinth. xiij. Uidemus nunc per speculum. Et talem quemlibet arguit saluatoz. Matth. vij. Ui

des festucam in oculis fratris tui et trabez in oculo tuo non consideras ypocrita eijce pmũ trabem de oculo tuo et tunc videbis eijcere festucam de oculo fratris tui. vnde, psper de vita contemplatiua. li. ij. Tamdiu inquit quis peccata sua que nosse et flere deberet ignorat quã diu curiose considerat aliena q si mores suos ad seipz conuersus aspiciat non requirit qõ in alijs reprehendat. Sed qõ in se lugeat. iõ signãter dicit saluator. Mar. xiij. Uidete vosmetipsos. Super quo dicit basilius in exame. li. iij. Reuera omnium creaturaz difficilimũ est cõsiderare semetipm. vnde solus oculus qui extrinsecus hãtur inspiciens semetipm nonvalet intueri. Sic etiam ipsa cõscientia satis acute aliena delicta contemplans tardior est erga suorum viciorum cognitionem. Et signanter dicit vnicuiqz vestruz. Hiere. ij. Uide q malum t amarum est te dereliquisse dñm deum tuum te inquit et non alios tñ. Ex his iam patet q iste dives intrinam cõmissorum cõscientiam non vidit quia si vidisset eam vtiqz correxisset. et non ad locum tormentorum peruenisset. Tertio videamus supernam, primoz indigentiã qz hoc mandat dñs cuilibet diuiti. Sen. xxxvij. Uide si cuncta, pspera sint apud fratres tuos. Sz reuera multi viderunt fratres suos indigentes. sic sacerdos et leuita viderũt vulneratũ. Lu. x Leuita cum esset secus locum et videret euz p transijt. Sed ante or a sacerdote accidit, vt sacerdos q̃dam descenderat eadez via et viso illo pteriuit. Similiter iste dives omni die vidit pauperem Lazarum iacentem ad ianuã suam. Sed immisericors pteriuit. nec ei micã panis pbuit vel prebere iussit. Jdeo de vnoquoqz talium or. j. Joh. iij. Qui habuerit substantiã. i. diuitias huius mũdi et viderit necessitatẽ hre fratrem suum et clauserit viscera sua ab eo scz subuentionẽ denegãdo sibi quomodo caritas dei manet in eo. q. d. nullo modo. Jdeo videamus nos paupez indigentiaz sicut samaritanus qui vulnera sanciati alligauit et in stabulum suum duxit et curam eius egit. Lu. x. quia dicit Hiero. in epla. Non memi me legisse morte mala mortuum qui libenter opera pietatis exercuit. habet eñ multos intercessores et impossibile est pces multoz non exaudiri. Sz de isto diuite dicit Crisz. Nic dives damnatur. nõ quia dives erat. sed quia pauperis misertus nõ fuit. et beatus Grego. hinc colligendũ est qua pena mulctãdus sit qui aliena diripuit si infernj damnatione pcutitur. qui ppria non largit. Quarto videam⁹ eternaz tormentoz vehemẽ tiam. homo qui non diligenter puidet sibi de puteo cadet in eum. Sic qui non pfunde et frequenter imaginatur de penis putei infernalis non bene de eis sibi cauet. Jdeo dicit ps. xc. Oculis tuis considerabis et retributionẽ peccatorum videbis. Et quicunqz hoc videret se infallibiliter retraheret a peccatis satis cito. Mala Naum. iij. Omnis qui viderit te resiliet a te. vnde Rich. de sanc. victo. li. ij. de aia. Infernus lacus sine mẽsura. pfundus sine fundo. plenus ardore incompabili. plenus fetore intollerabili. plenus dolore innumerabili. ibi miserie. ibi tenebre. ibi ordo nullus. ibi horror sempiternus. ibi nulla spes boni et desperatio mali. hec ille. Et ideo videte vigilate et orate. Mar. xiij. Et ephe. v. Uidete itaqz fratres quo modo caute ambuletis non quasi insipientes. Sed vt sapientes redimentes tempus qm dies mali sunt.

Dominica secunda post festum sancte trinitatis.

Homo quidaz fecit cenam magnam et vocanit multos. et misit seruũ suum hora cene dicere inuitatis vt venirent quia iam parata sunt omnia. Lu. xiiij. Jsidorus in his. natu. dicit. Tigris est bestia velocissima ad modum sagitte. Et est varijs coloribus distincta et maculis. circa ignem autem et circa aquam et speculum ita tardum efficitur q etiam crematur et a venatoribus capitur. ideo p sueuerunt venatores predicto animali specula in via sterne re aut ignem facere. foueasqz aquarum fodere circa que cum morat venit venator cum canibus et animal capitur et necatur. Moralit hoc animal significat omnes mortales que in magna velocitate sunt positi ad beatitudinis quietem. quia omnes ad eam nitũtur peruenire. Sic probat Boe. li. iij. de conso. phie. psa. ij. Omnis mortalium cura quam. s. curã multiplicium studioz laboz exercet diuerso quidez calle, pcedit. et ad vnum tñ beatitudinis finem nititur puenire. Et hic per finem beatitudinis intelligit causam finalem omnis boni scilicz deum glosuz qui fm phm in, phemio methaphi. Est vere omniũ causã. et pncipium quoddam ad hunc tanq ad beatitudinẽ finalem oẽs fm desiderium sunt veloces. quia et mali cum bonis mori desiderant. vt ad veram beatitudinẽ perueniant. Et quilibet dicet cum malo, pphe ta Balaam. Numeri. xxiij. Moriatur anima mea morte iustorum. vbi dicit glo. Mali licet nolunt viuere vita iustorum appetunt tamen mori morte eorũ. Sed licet omẽs tam boni q

mali nituntur ad hunc finem beatitudinis cur-
rere velocissime, tamen circa ignem prave con-
cupiscentie et circa aquam voluptatis immun-
de. et in speculo felicitatis mũdane adeo acci-
diosi et tardi sunt seu efficiũtur. ideo venator
diabolus in vijs ipsorum vel ponit specula su-
perbie vel ignem auaritie. Quia. j. Joh. ij. ca.
Omne qđ est in mũdo. id est in homĩbus mun-
danis concupiscentia carnis est et cõcupiscen-
tia oculorum et superbia vite. ꝑma fm glo. vi-
get in voluptuosis. secunda in auaris. tertia in
ambiciosis. et per hec tria multi impediuntur
in velocitate sui cursus ne veniãt ad beatitudi
nem ꝑdictam que est deus. de his dicit euãge-
lium. homo quidam fecit cenam magnam ꝛc.
et in his vbis tria tanguntur. ꝑmo dei magna
liberalitas ibi. homo qđam fecit. secundo fer-
culorum multiplicitas ibi. magnam cenaz. ter
tio inuitatorum pluralitas ibi. et vocauit mul-
tos. ¶ Primo ergo tãgit dei magna liberalitas
cum dicit. homo qđã. Ubi notat beat⁹ Grego
rius in omeł. habita in basilica beatorum ꝓphi-
lippi et Jacobi. quis inqt est iste hõ nisi ille de
quo ꝓpheta dicit. homo est et quis cognoscet
eum. Qui concordat Aug⁹. in li. de vbis domi
Quis ait est homo iste nisi mediator dei et ho-
minum homo xps Jesus. ipe eñ bene dr homo
qđam rõne singularitatis psone hic xps ihus
homo. ex nimia caritate qua ꝓpetue dilexit ge
nus humanũ de sinu patris in hunc mundũ de
scendens pauit nobis duplicẽ cenam et vtrãqz
valde magnã. ¶Prima cena est sancta eucharis-
tia qua pascimur in terra, p statu vie. et vocaẽ
cena ꝓpter tria. ¶Primo quia hanc pauit in vl-
tima cena ꝑus q̃ pateretur quando corp⁹ suũ
in cibum et sanguinem in potum discipulis su-
is ministrauit. vt dr in clemen. de reli. et vene.
sanc. Si dñm. Et eandem cenam posteris cele
brandam instituit cum dicit. hoc quotienscun-
qz feceritis in mei memoriam facietis. Math.
xxvj. et Lu. xxij. Secundo dr cena ex ꝓphete-
te vocali. qz dr cena a cenon grece qđ est nouũ
latine. quia dixit dominus. hic calix nouũ testa
mẽti est in meo sanguine. Lu. xxij. Et dr noua
cena quia innouat hominẽ ab omni vetustate.
Tertio dr cena a cenon quod est vmbra. quia
quasi sub vmbra accidentiũ panis et vini verã
carnem et sanguinẽ verũ xpi manducam⁹ Jsta
quidem cena dr magna ꝓpter tria. ꝑmo ꝓpł
cibi mobilitatẽ quia non qcunqz cibus hic pa-
tus est sed ipemet xps qui dat escam omni car
ni qui est panis angelorum visione sua angłos
letificans et suauitate ꝑfortans. ideo dic̃ bea.
Hiero. vt scribit Eusebius in epistola ad Dã-
masum. O nobile cõuiuium in quo sub panis ꝛ
vini specie totus xps deus et homo sumitur et
ita totus in panis specie et in qualibet eius pti
cula. et in vini specie et in qualibet gutta. sicut
in panis totius et vini spẽ sit. nam tot⁹ pfectus
et integer sub panis spẽ et sub q̃libet vel q̃cun
qz minima pticula. et idem tot⁹ in vini spẽ et in
q̃cunqz vel q̃libet gutta pmanet. hec Jhe. Secũ
do dr magna ꝓpter ferculorum multiplicitatem.
Si eñ ꝙuiuia dñorum terrestriũ magna dicũtur
in qbus fercula multiplicia apponunt qbus so
lummõ corpa reficiũtur et interdũ etiã grauãt
Exquo in multis escis non deerit infirmitas.
Ecc. xxxvij. Quãto magis hoc nobile ꝙuiuium
dei et cena sacratissima dr magna q̃ non corp⁹
grauãt sed reficit. Est g̃ ꝑmum ferculum remis
sio peccatorum. Nam dicit Bern. in sacro alta-
ris peccatũ veniale delet hõ in gra roboratur
et aia celesti dulcedine inebriat. Jõ cũ oramus
in orõne dñica q̃ ponitur Math. vj. Panẽ no
strum quotidianum da nobis hodie. statim seqtur. et dimit
te nobis debita nostra. quasi hec duo ꝙsequẽter se ha
beant vt sumpto pane eucharistie peccata di-
mittãtur. et intellige hoc de pctis venialib⁹ et
non mortalibus Si eñ alimentũ naturale pro
dest viventi non aũt mortuo. Sic hoc alimẽtũ
spũale, pdest exñti in gra et non exñti in pecca-
to mortali. Jõ dicit Ambro. Eucharistie indi-
gne sumũt qui sunt in crimialibus pctis vel si-
ne penitẽtia venialiũ. q. d. Si ex quadã securi-
tate et negligẽtia nolunt de venialib⁹ cõfiteri.
Secundũ ferculũ qđ ꝓponitur nobis in hac ce
na est fomitis mitigatio. Sicut eñ calor ignis
naturalis extinguit vel remittit ꝑ infusionem
aque. Sic ꝙcupiscẽtia que foueatur in carne siẽ
ignis in cinere extinguitur vel saltẽ mitigat in
sumptiõe sctẽ eucharistie. Qđ sciens ps. xxij.
dixit. Sup aquã refectionis educauit me. Sic
hoc sacrm carnalis ꝙcupiscentie furorẽ qui est
ex vomite mitigat. Et hoc figuratũ est in visio
ne gedeonis qui vidit q̃ panis subcinerici⁹ sb
uertebat castra madian. Jud. vij. Madian in
terꝑtatur ꝙtradictio et significat fomitem car
nis q̃ spũi semp ꝙtradicit. cui⁹ castra sunt desi
deria mala hominẽ impugnãtia q̃ vtiqz subuer
tit panis subcinerici⁹. i. panis eucharistie sub
cineribus mortis xpi detect⁹ et igne passionis
decoctus. Tertiũ ferculum est bonorum operuz
per pctm̃ mortificatorum reuiuificatio. sicẽ eñ ꝑ
cibum naturalẽ fit restauratio depditi. Sic ꝑ
istum cibũ spũalem. Jõ dicit Aug⁹. Illũ sacrm
dr vitale alimentũ. eo q̃ vitã aie ãministrat et
q̃cquid per pctm̃ mortificatuz fuerit restaurat
Cui⁹ exemplũ aptũ est in sole q̃ tpe vernali a-
scendẽs sup nr̃m emisperiũ sua naturali influẽ
tia vivificat oia terre nascẽtia que per frigus

hiemis fuerunt mortificata. Similiter vtualis influentia huius sacramenti oia in anima viuificat que per peccati gelicidiū fuerūt arefacta. quod intelligēdū est de bonis opibus añ pctm in gra perpetratis que reuiuiscunt. Sec⁹ ē de istis que in peccatis gesta sunt qm non reuiuiscunt que nunq̄ viua fuerunt. Sicut habet de hoc in glo. super decretali. Quod q̄dam de penitentia et remis. Illa reuiuiscūt que mortificata fuerunt. viuere nō pñt que mortua nata fuerunt. vt magister in. iiij. di. xiiij. c. j. dic. Quantum ferculum est bonoz opez et vtutum fructificatio Sunt em mēti rationabili multa vtutum semina naturaliter cōplantata que ppter desideria hominū non pullulant fozis ad opis exercitiū. vnde xps cum in hoc sacro est cōparatur ligno quod plantatū est secus decursus aquarum qđ fructum suum dabit in tempe suo. ps. j. qui psalm⁹ ad litterā exponitur de xpo q̄ bene compatur ligno ppter lignum crucis in quo salutem nram cōstituit. hoc lignum plātatum est secus decursus aquaz. i. de fluētis omnium gratiaz que in eo plenissime exuberant. et ideo dedit fructū suum in tempe suo. s. tempoze passionis resurrectionis ascensiōis et spiritussancti missionis. et adhuc in omni tempe cōionis dat fructū suum largiēdo fidelib⁹ cozpus suum in edulium quo fructu mens digne sumentis. ita fecundatur vt vtutum et bonoz operū semina pullulet ad effectū. Quē fructuz gustauit sponsa. Cant. ij. cum dixit. Fruct⁹ ei⁹ dulcis gutturi meo. plerūq̄z em vtutum opera que ꝑ⁹ homini crāt insipida et fastidiosa sumpta commune fiunt sapida et delicioſa. Unde Hen. xlix. or de aser qui figuram gessit xpi pinguis est panis. s. xpi et pbebit delicias regibus panis enim xpi in hoc sacramento pinguis or ppter omnium vtutum et donoz̄ exuberantiam z hic pbebit delicias regibus. id est deotis hominibus regnum anime debite regentibus. talibus enim sapit delicioſe fructus huius sacramenti. Quintum ferculum est deotiōis et gratie augmentatio Nunq̄ em hoc digne sumitur quin aliqua spūalis gratia etiam perceptibiliter instilletur. Quod figuratum est Numeri. xj. vbi dicitur. q̄ descendente manna descandebat pariter et ros. Quia ad sumptiōez eucharistie accrescit homini ros gratie. Juxta illud Prouerbi. iij. Nubes roze concrescunt. Nubes sunt viri deoti qui vt nubes volāt. hi roze gratiarum concrescunt quotienscunq̄z buius sacramenti manna accipiunt. Sextum est christi mistica incozpatio. non q̄dem cibus ille conuertitur in sumentē sicut cibus naturalē. Sed potius ipm sumentē in se conuertit ppter quod dictum fuit Aug. li. j. confes. Non tu me mutabis in te sicut cibum cozpozis tui Sed tu mutaberis in me. et hec incozpatio fit per amoris transformationē. Amoz em ꝑm Dioni. hēt vtutem transformatiuā. transformat em amantem in amatum. et hanc transformationē misticam mētis in xpm innuit illa transformatio supernaturalis q̄ fit in hoc sacro in quo. s. virtute vbozum vna substātia in aliam transuertit realiter videlicet panis in cozpus xpi. ita mēs deuota vtute huius sacramēti per amozem sic xpo intime incozpatur vt fiat vnum cozp⁹ xpi spūaliter ita vt viuat ammodo vita xpi et de spū xpi. Quia dicit Aug⁹. de spū xpi. non viuit nisi cozpus xpi. Tunc aūt quis viuit de spū xpi qn in suis actionibus mouet et agitur spū xpi et totam vitam suā pformat exēplis vite xpi. Sicut aplus qui ait ad Gal. ij. Uiuo autē iaz non ego. viuit autem in me xpus. Ideo dixit Joh. vj. Qui manducat meam carnem et bibit meum sanguinem in me manet et ego in eo. Septimum ferculū qđ datur in hac cena sacramē tali est vite eterne acq̄sitio. Joh. vj. Qui mādu cat meam carnē et bibit meum sanguinē habet vitam eternā. non dicit hēbit. sed habet vitam eternā quasi in pñti et hoc ppter certitudinem Sicut alibi or. Math. v. Beati pauperes spiritu qm ipoz est regnum celoz. non ait erit. sed est ppter certitudinē. qz tales ita certi sunt de regno celoz ac si iam haberent. Uel aliter dic habet. quia isti in pñti inchoant vitam eternaz pfecti em homines vtute huius sacramēti q̄nq̄z tanto dulcoze diuine suauitatis pfundūtur q̄ ab omnibus naturalib⁹ desideriis abstrahā tur. Qđ innuit in transmutatione supnaturali q̄ fit in hoc sacro in quo facta puersione remanet sola apparētia pozis substātie sine eius reali subsistentia. sicut in pposito mēs deuota p inēnum dulcoze hui⁹ sacramēti plerūq̄z ita in deum rapitur et transformat amoze vt extrinsecus solū hēat apparentiā hois. sed intrinsecus habet exūtiam diuinitatis. hoc est licet ꝓpter necessitatē corpalis indigentie appareat ducere vitam humanaz. in spū tamen et mente ducit vitam spūalem celebē z diuinā vt vere dicere valeat cum aplo. nostra conuersatio est in celis. Ad phil. iij. Exemplū de sancta monica sancti Aug. matre. de qua legit q̄ quadam die post sumptionem hui⁹ sacramēti ad cubituz vnum a terra eleuata in spū rapta clamauit volemus ad celum volem⁹ ad celum xpifideles q̄ postea reuersa ad se interrogata ab aug. et ab aliis qui aderant quid nā ei acciderit tacuit. Sz demum quasi compulsa rndit. coz meum et caro mea exultauerunt in deū viuum. Tertio ista

cena dicitur magna ꝓpter eius durabilitatem Si eñ conuiuium a suere grande et magnũ fuit dictum qđ solum .vij. diebus durauit. Hester .j Quanto magis hec cena magna ôr que iã mille annis et quadringentis et .lxxxiij. annis durauit et vsq; ad cõsumationẽ non cessabit. Juxꝫ illud Mathꝫ .vi. Ecce ego vobiscum sum oĩbus dieb⁹ scli. Ad istã magnã cenã vocauit xp̃s multos qz totã mnltitudinẽ fideliuz. Et p̃mo q̃dez vocauit p fuũ suũ Salomonẽ. Prouer .ix. Uenite inqt comedite panem et bibite vinũ qđ miscui vobis. deinde vocãdo per seip̃m venite ad me omnes qui laboratis et onerati estis z ego reficiam vos. Mathꝫ .xj. Sed ab hac cena excusant se aliqui et nolunt venire .s. gentiles. heretici. et iudei. Quia dicit Ambro. Tria sunt genera hominũ qui a cena dñi excludũtur. gẽtiles. iudei. et heretici. In gentilib⁹ est amor tẽporalium. g̃ quilibet ipoz dicit. villam emi z ꝺ lector in tpalibus. Mat .vj. hec omnia .s. tpalia gentes inquirũt. In iudeis est iugum legis mosaice q̃ in q̃nq; libris ꝓtinetur. retinens eos ne ad fidem xp̃i cõuertãtur. ideo q̃libet eorum dicit iuga boum emi q̃nq;. hoc est libz quinq; librorꝫ Moysi. in hereticis vo est intellectus litteralis. et quilibet dicit vxorem duxi. i. litteralem intellectũ accepi. quem semp volo tenere. ideo de talib⁹ horrendã dñs subiungit sententiã dicens. Dico vobis q̃ nemo virorꝫ istorum qui vocati sunt videlicet ad cenam sctẽ eucharistie et non venerũt gustabunt cenam videlicet glorie. Secũdo cena est beatitudo celestis glorie quã pauit nobis xp̃s vt ea fruamur in celis ꝓ statu glorie. de qua Lu .xxij. Ego ꝺispono vobis sicut ꝺisposuit mihi pater meus regnum. vt edatis et bibatis sup mensam meaz in regno meo. de hac cena est illud Apocal .xix. Beati qui ad cenã agni vocati sunt. Est autem notandũ q̃ multa sunt que magnificãt cenaz ꝯpalem ex quibus cognoscimus cene celestis magnitudinem. Primum qđ magnificat cenã cõpalem vt dicit magister li .vj. ꝓprietatũ .est tempis ꝙgruitas vt nec nimis tempestiue nec nimis mane nec nimis tarde fiat cena. Sic cenaz celestẽ magnificat tpis ꝙgruitas vt hoc tẽpus ꝙgruum fugit tp̃s gr̃e in quo deus ad hãc cenam electos inuitauit. Mathꝫ .iij. Penitentiam agite appropinq̃bit eñ regnum celorꝫ . qz ante hoc tp̃s talis inuitatio gaudiosa fuit inaudita nisi a be. Jahanne qui modico tpe elapso et hoc verbum eructauit. Mathꝫ .iij. Penitentiam eñ inqt agite appropinq̃bit eñ regnum dei. Et tempus gr̃e fuit valde congruum tẽpus huius cene. quo videlicet tpe xp̃s eam nob fecit. Quia z assuerus qui inter̃tatur beatus. z significat xp̃m fecit tertio anno regni sui grãde conuiuium ꝓncipibus et pueris suis. Hester .j et quid per annũ tertiũ nisi tertiũ tp̃s videlicet gr̃e in quo xp̃s carnem assumens de v̊gine me diante sua passione nobis eternã refectionez p̃ parauit et mittens tunc nuncios suos oẽs ad eam inuitauit. vel tpis congruitas in hoc attẽditur. quia sicut post cenam nulluz eodẽ die restat cõuiuium. vt dicit Greg̃. Sic in die eternitatis nullum restat prandiũ scz fidei cum fides tũc euacuabitur. Sed cena illa eterne beatitudinis durabit. Quia dicit Jsa .lj. Leticia sempiterna sup capita eorꝫ gaudium et leticiaz obtinebunt et fugiet dolor et gemitus. Secundum qđ magnificat cenam corpalem est loci opportunitas. quãtum ad spaciositatem amenitatez et securitatez. Jdeo legitur Hester. vbi s. q̃ assuerus ꝓ suo cõuiuio habuit ortum spaciosum amennm et securũ. in quo vt dicit scola. histo. Erat vitis cuius stipes argentei erant. palmites vero aurei et botri ex gemmis et auro ĩserti s. Et dicit idem Pe. manducator in scolas. his. q̃ conuiuium assueri fuit etiam in quadam domo mirabili hñti columnas argenteas et testudinem ad silitudinem celi gemmis lucentibus ad ornatam q̃ omnia declarãt loci amenitatem. Et sicut hẽtur ex euãgelio Lu .xxij. xp̃s cenam suam vltimã in loco spacioso bñ ornato cum discipulis suis celebrauit. Nam ibidem dixit de patrefamilias apud quem cena erat ꝓparanda ip̃e ostendit vobis cenaculuz grande stratum. id est magnum et honorifice ꝓparatũ Sic ad ꝓpositum cenam celestis glorie et refectionis eterne magnificat etiam loci opportunitas quia ibi est locus spaciosus amenus et securus. de spaciositate miratur ꝓpheta dum ait Baruch .iij. O israel q̃ magna est dom⁹ dei et ingens locus possessionis eius . hanc etiam spaciositatem innuens saluator. Joh .xiiij. In domo patris mei mansiones multe sunt. De secundo videlicet amenitate huius loci dicit devotus Amandus in ho .sa .li .j .c .xj. loquẽs de ciuitate celesti. Ciuitas illa gloriosa atq; sublimis ex auro gemmisq; mirabiliter rutilans. de cui⁹ portis odor nimius recreatiu⁹ emanat platee eius cõstrate sunt auro purissimo tanq̃ vitro perlucido ipsa viuis ex lapidibus est cõstructa floribus constrata. margaritis lucentibus peroznata . O amenitas inquit cunctis admiranda . O qualis ibi vernalis amenitas autumnalis fecunditas. serenitas estiualis. iocunditas nuptialis. ibi vallis gaudiosa et visio amarosa. hec ille. De tertio videlicet securitate dicit ipse dominus per Jsa .xxxij. Sedebit populus meus in pulcritudine pacis in ta-

bernaculis fiducie et requie opulenta Et de ci
uitate celestis hierusalem loquēs Dauid pſ.c
xlvij.dicit.Qui posuit fines tuos pacem. Ter
E tium quod magnificat cenam corpalem est in
uitantis liberalitas quo ad vultus hilaritatez
Si eñ hospes est liberalis et vultum hilarē o-
stendit inuitatis. Juxta illud moralis. Hospiti
bus letum debes ostendere vultum. Et sic legi
tur Hester.j.q rex Assuerus septima die cōui
uij cum incaluisset mero fact⁹ est hilarior et mi
sit p vaschi regina vt ostenderet cūctis p̄ncipi
bus pulcritudinem eius.ita xp̄s hilaritatez su
am ostendit in multis. Primo in cene notifica
tione quia cenā illam notificauit et non occul-
tauit. In antiqua lege notificauit eam per pro
phetas suos quoz vnus fuit Dauid qui admi
rans dulcedinem hui⁹ cene.dicit pſ.xxx.Quā
magna multitudo dulcedinis tue dñe quā ab-
scondisti timētibus te. Alius fuit Jsaias qui di
cit.c.xxv.Dñs exercituum faciet omnibus po
pulis cōuiuiuz in monte hoc.s.celi.de quo pſ
xliij.Quis requiescit in monte sancto tuo. In
noua autez lege hanc cenam notificauit in ver
bis thematis allegatis.homo q̄dam fecit cenā
magnam.et Lu.xxij.Ego dispono vobis rē. t
Apoca.xix.per seruū suum Johannem.Beati
inquit qui ad cenam nuptiaz agni vocati sunt
vt etiam s̄.allegatum est.Secundo ostendit su
am liberalitatē in cene magne p̄paratione. Et
hec magnitudo attēditur vno modo respectu
facientis.et hic est magnus dñs et laudabil⁹ ni
mis.pſ.xlvij.Alio modo quo ad edētes.quia
omnes sunt reges quia xp̄s ꝺr venisse a regali
bus sedibus.Sap̄.xviij.A regalibus inquit se
dibus omnipotens sermo tuus.id est filius ve-
nit.ideo Heñ.xlix dicit.Aser qui interp̄tat be-
atitudo significans xp̄m pinguis est panis t p̄
bebit delicias regibus.Tertio ostendit domi-
nus suam liberalitē in multoz vocatione quia
in p̄nti euangelio dicit q vocauit multos. Et
Math.xxij.Multi sunt vocati. Quarto ostē-
dit liberalitatē suam in non venientiū motione
quia ꝺr hic cum nunciasset dño seruus suus ex
cusationem inuitatoz.iratus est paterfamili-
as et dixit seruo suo. Exi cito in plateas t vi-
cos ciuitatis et paupes t debiles cecos t clau
dos introduc huc.Quinto ostendit hanc libe-
ralitatem in intrantium vel inuitantiū cōpulsi
one.quia cum seruus iussionē dñi sui implesset
im pauperum et debilium introductione. sic
ait dñs.Exi in vias et sepes et compelle intra-
re vt impleatur domus mea. Quartum quod
magnificat cenam corpalem est ferculoꝝ mul
tiplicitas.nam multa fercula cenaz Assueri re
gis magnificabāt.Hester.j.vbi dicitur q alijs
atqz alijs vasis cibi inferebātur vinumqz vt ma
gnificentie regie dignum erat.ita et cenaz cele
stem magnificant multa fercula spiritualia cū
ibidem non indigent corporalib⁹. Primum er
go quod in celis habent omnes sancti et electi F
de mensa dei ferculum est suauitas absqz infir-
mitate.qz dicit pſ.cij.Qui sanat omnes infir-
mitates tuas.Et Jsa.idem testat.lx. Occupa
bit salus muros tuos.Et Ansel in p̄logion.
Cur inquit per multa vagaris o homūcio que
rendo bona creata ama vnum bonum in quo
sunt omnia bona. et inter cetera dicit.Si dele
ctat longa et salubris vita. ibi est sanitas eter-
na. Jbi enim vt dicit sanctus Thomas super
iiij.sententiaz.di.xliiij.Corpora sanctorum e
runt impassibilia.Et ratio huius est victoria a
nime quā habebit supra corpus. quia corpus
perfecte subijcietur anime.Haudēt ergo bi om
nes qui hic semper patiuntur corporum infir-
mitates et animarum tribulatiōes.quia in fu-
turo hec omnia aufferentur t sanitates eterne
eis conferētur.Secundum ferculum quod p̄re
ponitur electis in hac regali cena est iuuentus
sine senectute.quia dicit magister in.iiij.di.xl-
iiij.c.j.q omnes in eadem etate. id est senioze
surgent.glo.ad perfectionē corporis non men
suram in qua scilicet etate xp̄s mortuus est et
resurrexit cuiuscunqz etatis mortui fuerint. et
dicunt cōmuniter doctores.q christus.xxxiij
annis et tribus mensibus vixit. et deinde pro
salute nostra mortuus fuit et resurrexit. idcir-
co et omnes in etate eadem resurgent.licet ali
qui vixerunt noningentis annis.vt Adam et
Mathusalem.in xp̄i tamen senio resurgent. et
ratio quia homo debet resurgere in statu pfec
tioꝝ.Et etas illa christi est perfectioꝝ.ergo e-
rit ibi iuuentus sine senectute. Quia dicit pſ.
cij.Renouabitur vt aquile iuuentus tua quia
in etate.xxx.annoꝝ semper erunt et mane-
bunt.Si ergo o homo affectas iuuentutem ibi
nunquā senueris quia ibi est fons iuuentutis
christus deus qui renouat iuuentutem tuam.
Audisti nonnunquā de fonte iuuentutis depu-
tasti eum esse in terris et nesciebas eum esse in
celis. Et vere credo si talis fons in terris re-
periri posset. homo vt vitam mortalem reno-
uare posset.omni postposito tedio et labore iti
neris.ad ip̄m quāto citius posset ad mille mil-
liaria festinaret.Sed hic a nullo est inuentus
quia senuit Adam senuit Abraham Jsaac. et
omnes patres nostri senuerunt. nisi qui ante
tempus constitutum preuenti fuerunt. idcirco
huc ambulare debuisses vbi hunc fontem re-
perire potuisses.propt quod dicit Ansel. Hāc
vitam amplecti debuisses vbi iuuentus sine se-

nectute. Tertium ferculum est sacietas sine fastidio. quia Isa. xlix. dicitur. Non esurient neq; sitient vltra. Et Grego. dicit. Saciati desiderabimus nec sacietas generat fastidium desiderantes saciabuntur. vt cum sacietate sit desiderium. Sed hic nõ saciatur oculus visu nec auris auditu. Ecclesiastes. j. Nam si oculus omnia bona mundi videret et omnia concupisceret. et his habitis appetitus eius se minime saciaret. Sed quare est hoc quia anima ꝑm deum facta est ergo non potest saciari vel impleri nisi veniat ad exemplar ꝑm quod facta ẽ hoc est ipse deus et quando hoc attingit tunc quiescit iuxta illud ps̃. xvj. Saciabor cum apparuerit gloria tua. verbi gratia. Si cera imp̃matur sigillo et postea deferatur per totũ mũdum et omnibus sigillis aptaretur nec perfecte adaptari posset nisi primo. Sic est de aĩma ad imaginem dei facta. de qua dicit Bernar. ad imaginem dei quippe facta est anima rationalis ceteris omnibus occupari potest impleri omnino non potest. capax enim dei est et q̃c quid deo minus est eam implere non potest Et consequenter hoc probando dicit Innocenti. de vita huma. condi. parte secunda. c. viij. Cupide vis scire quare es vacuus et nunquã implearis aduerte non est plena mensa tua quantumcunq; detineat adhuc est capax ampliori. Sed animus humanus capax est dei. quãtum libet ergo detineat auarus nunquã est plenus nisi deum habeat cuius semper est capax. hec ille. Ideo homo vt saciaris cenam celestem nõ neglige. Nam ibi omnium rerum abundantia perfrueris. Deutro. viij. Quartum ferculũ est pulcritudo absq; deformitate. quia corpora electorum habebunt clara indumentia. Juxta illud Math. xiij. Tũc iusti fulgebunt sicut sol in regno patris mei. Et Sapi. iij. dicit Salomon. Fulgebunt iusti et tanquã scintille in arũdineto discurrent. Super quo dicit Holk. lec. xxxiij. Viri iusti merito debent pro xp̃o exponere se actibus virtuosis in presenti. Et si eis tribulationes occurrent illas equanimiter sustinere. et habita consideratione ad premium quod sequitur. armigeri enim qui seruiunt dominis magnis pro temporibus diuersis anni conuenientes robas percipiunt vnam pro hieme et aliam pro estate. Illa datur que ꝓ hieme est de grosso panno causa est quia mõ vult exponi pluuijs. modo ventis. modo ignibus. modo igni. Sed roba que datur pro estate ordinatur de panno subtili et delicato. Isto modo p̃uidet deus bonis hominibus. vita presens est hiems. vita futura est estas. Tempus aĩme est sicut roba. Job. x. Pelle et carne vestisti me. ꝯ in presenti est tempus tribulationis angustie ⁊ penitentie. ideo corpus nostrum pro nunc est. sicut roba de grosso et vili panno. Sed temp⁹ futurum vite eterne est tempus estatis ⁊ glorie et honoris. et tunc anima habebit robam valde gloriosam quando corpus est clarius sole et subtile. Ideo Thomas de argentina in compend. theo. veritatis. li. vltimo. Corpora tunc erunt septies clariora sicut nũc sol et lux. quia teste Isa. xxx. Erit lux lune sicut lux sol. ⁊ lux solis septempliciter sicut lux septem dierum. Non tamen eruut corpora equaliter clara. qr melior anima corpus habebit lucidius. vnde licet corpus christi supra modum excellet claritatem aliorum tamen in compatione sanctorum potest claritas eius assimilari claritati solis. ꝑm illud Malach. vlti. Vobis timentibus nomen meum orietur sol iusticie. id est christi. Sed claritas sanctoruz respectu christi potest comparari lumini stellaꝝ. Juxta illud. j. Chorinth. xv. Alia claritas solis alia claritas lune alia claritas stellarum. Et dicit glo. per claritatem solis intelligitur claritas christi. ꝑ lune Marie claritas. per stellarum intelligit̃ claritas aliorum sanctorum. Et hec claritas adhuc differt ꝑm magis et minus. quod innuit apostolus cum sb̃dit. Stella differt a stella i claritate. hoc est ꝙ sancti plus vel minus lucent ꝑm differentiam meritoꝝ. Et idem doctor venerabilis Thomas vbi supra respondet vni q̃stioni qua posset queri de pulcritudine puerorum et de claritate ipsorum post baptismuz decedentium. et dicit claritas puerorum qui p⁹ baptismum moriuntur anteq̃ perueniunt ad annos discretionis comparari possunt lumini lune. quia luna non habet lumen a se sed a sole Ita isti non habent meritum a se scilicet gloriã ex merito proprio. Sed ex merito xp̃i. baptismus em̃ ex merito xp̃i habet efficaciam. Ideo dicit apostolus ad Phil. iij. Saluatorem expectamus dominũ nostrum Jesum xp̃m qui reformauit corpus humilitatis nostre cõfiguratum corpori claritatis sue. Quintum ferculum quod preponitur sanctis in cena est impassibilitas cum ĩmortalitate. et hec impassibilitas resultat ex v̄tute anime corpus suum potent̃ continentis ita vt a nullo exteriori agente valeat ĩmutari. ideo dixit Isa. xlix. Non cadat super eos sol. neq; vllus estus. de immortalitate dicit idem. xxv. Precipitauit mortem in sempit̃nuz Sextum ferculum est abundantia sine indigentia. Judi. xviij. Tradet vobis dominus locum in quo nulli⁹ rei erit penuria. Et declarat hoc beatus Gregorius. Nihil exterius erit quod appetatur. nihil interius quod fastidiatur.

Septimum est pax sine perturbatione. de hac pace dicit Augustinus de ciui. li. xix. Pax ciuitatis celestis est ordinatissima et cōcordissima societas fruendi deo et inuicem in deo. Et subdit. tm̄ autem est pacis bonum vt etiam in rebus terrenis aut mortalibus nihil gratius solet audiri. nihil desiderabilius concupisci. nihil postremo possit melius inueniri. Adeo pax oīnibus cara vt sit nemo qui de ea gaudere nolit. Nam et ipsi qui bella volunt nihil aliud q̄ vincere aut repugnantes subijcere volunt. qō cum factum fuerit pax erit. Octauum est securitas sine timore. Juxta illud ps̄. cxlvij. Qui posuit fines tuos pacem. Nonum est cognitio sine ignorantia. Nam ſm Augustinum. Aime in celo habent triplicam cognitionem meridiana matutinam et vespertinam p̄ma cognitione anime beate cognoscunt verbum in seipso siue diuinam essentiam quaz clare vident facie ad faciem. de hac cognitione dicit apostolus. j Chorinthꝫ. xiij. Videmus nunc per speculuz in enigmate. tunc autem facie ad faciem. Secunda cognitione cognoscunt creaturas in verbo Tertia cognitione cognoscunt creaturas in p̄prio genere. et hec tertia cognitio fit p̄ species Et ideo dicunt aliqui doctores q̄ anime beate cognoscunt omnia que fiunt in hoc mundo in verbo et hoc est p̄habile. Decimum ferculum quod datur in cena celesti est gloria sine ignominia. quia dicit apostolus ad Coll. iij. Cum xp̄s apparuerit vita nostra et vos apparebitis cum christo in gloria. Undecimum est gaudium sine tristicia. vbi dicit Bonauen. Sancti in patria celesti de triplici gaudēt causa. Primo q̄ tam horribiles et impios z crudeles hostes supauer̄t per diuinam sapientiā. Secūdo q̄ omnes defectus et peccata per diuinam potentiam euitauerunt vel iam dudum commissa correxerunt Tertio quod tam horrenduz chaos et tam lamentabiles et interminabiles cruciatus eternos per diuinam clementiam euaserunt. de hoc etiam gaudio dicit beatus Gregorius. In eterna vita omnia sunt cōmunia p̄pter eum qui in omnibus est omnia. ibi em̄ virgo gaudet de sancte viduitatis merito. ibi vidua exultabit de castō ginitat̄ p̄uilegio. ibi cōfessor de martirum iocūdabitur triumpho. ibi p̄ophetа laudabit de pia patriarcharum conuersatōne. ibi patriarcha exultabit de p̄phetarum fide et speculatione. ibi apostoli et angeli gaudebunt de merito omnium inferiorum. ibi omnes inferiores letabuntur de gloria et corona superiorum. Ex illius em̄ sancte et perfecte caritatis merito fiet vt vnusquisq̄ habitur⁹ sit in alio quod non habet in p̄prio merito. hec Greg̃. Duodecimū ferculum est libertas eoz ad qnā faciunt corporis agilitas et subtilitas. Corpus enim non detinebitur vel p̄pria grauitate vel alterius oppositione. Sed vbi volet spiritus ibi erit. p̄tinus et corpus. hec sunt duodecim fercula que in generali omnibus electis in cena celesti apponuntur. Est tamen notandum q̄ quelibet diuinarum personarum spālia fercula omnibus beatis anteponit. Nam p̄mo L pater anteponit tria fercula. Primuz est faciei sue clara et iocunda visio. Sicut em̄ puerbialiter dicitur. q̄ ferculum melius boni hospitis ē iocunda facies. Sic deus pater p̄o p̄mo ferculo exhibet sanctis iocundissimam faciem suam quam etiaz angeli p̄spicere desiderabant. j. Pe. j. Hoc em̄ ferculo indesinēter reficiunt angeli. Mathꝫ. xviij. Dico enim vobis q̄ angeli in celis semper vident faciez patris. vbi ſm rabanum more humano. facies ponitur p̄o visione et agnitione certissima. hoc etiam ferculo reficiētur angeli in celo. quia ſm Augustinum vl. de ciuitate dei. Sicut angeli nunc vident deum. sic et nos sumus visuri facie ad faciez. hoc enim ferculum tanti sapōris est ſm Augustinū li. iij. de libe. arbi. vbi tangit illud ps̄. lxxxiij. Melior est dies vna. Tanta est inquit iocunditas lucis eterne vt etiaz si non liceret in ea amplius manere q̄ vnius diei moza p̄pter hoc solum innumerabiles huius vite dies pleni delicijs et circumfluentia. bonoz tēpalium recte merito contemnerent. tam enim pulcra est et suauis vt ea visa non possit amplius delectari. omnem vicit dulcedinem. omnem exuperat concupiscentiam. Hic primo queritur an in illa eterna beatitudine videatur deus oculo corpozali. et videtur q̄ sic. quia dicit Job. xix. In carne mea videbo dm̄ meum. ergo videbitur oculo corpozali. In contrarium est Ambrosi⁹ qui dicit. q̄ nec corpozalibus deus cernitur oculis. nec circūscribitur visu nec tactu tenetur ergo corpozali oculo deus ibi non videbitur. Etiam dicit Hieronimus. q̄ res incorpozalis oculo corpozeo videri non p̄ot. Ad hoc dicūt doctores. q̄ deus per se non est visibilis etiam in eterna beatitudine oculo corpozali quo ad naturam diuitatis. sed quodāmodo per accidens scilicet in aspectu creaturarum quas regit ad obiectionem. dicunt q̄ autoritas intendit q̄ deus videbit ab intellectu i carne sed nō per organum in carne. Secundo queritur an omnes beati deum equaliter videbunt. ad hoc dicunt. q̄ non omnes beati equaliter deuz vident. quāuis deus sit idem obiectum omnes letificans. quia homines in eterna beatitudine assumentur ad diuersas mansiones vel consoz

tio angelorum. Si angeli superiores meli⁹ vident deum q̃ inferiores ꝟm Dionisium. ergo ⁊ homines superiores quo ad meritum melius vident deum. Sed si instaret aliquis per hoc dictum. j. Joh. iij. ꝙ beati vident deum sicuti est. Sed non potest melius videri q̃ sicuti est. ergo omnes videbunt equaliter. Ad hoc respõdent doctores. ꝙ per ip̃am autoritatez Johis insinuatur modus videndi dominum quãtum est ex parte obiecti quod videtur. Non autem modus ex parte videntium. quia diuersus est modus videndi sicuti est per essentiam. Quia quãuis sit perfectissimus modus in genere tamen in illo genere sunt diuersi gradus. Tertio queritur an beatitudo eterna consistat principaliter in visione. Ad hoc dicunt doctores. et determinant hoc extrauagans bñdicti ꝙ beatitudo eterna formalis beatis inexistens cõsistit in duobus actibus. scilicet in actu intellectus qui est visio et in actu voluntatis q̃ ẽ fruitio siue inhesio per amorem. et dicitur notãter beatitudo formalis ad differẽtiam beatitudĩs obiectualis que est deus quia deus est obiectũ vnitum omnes beatificans. Secundum ferculum quod ante ponit pater est omnium bonorum plena possessio. hoc enim partinet ad largum patremfamilias nihil celare cõmensabilibus suis eorum bonorum que habet. Et quia tunc deus pater erit omnia in omnibus. relinquitur ꝙ cõmensales illius cene habendo deũ habebunt omnia bona. Quia dicit Augustin⁹ li. xij. de ciuitate dei. In illa eterna beatitudine quicquid amabitur aderit nec desiderabit̃ qd̃ non aderit. Omne quod erit ibi bonuz erit Ideo qui habet eternam beatitudinem potest dicere illud Sap̃. vij. Uenerunt mihi om̃ia bona pariter cum illa scilicet beatitudine. Terti

M um ferculum patris est voluntatum et desideriorum omnium adimpletio. Si enim illud manna figurale reddebat in ore cuiuslibet saporem quem volebat vt dicit Orige. sup Exo. omel. vij. Quod Augustinus in li. retrac. ij. dicit esse verum de illis quorum voluntas erat conformis voluntati diuine. non autem in illis qui cibum fastidiebãt dicentes. Anima nostra nauseat super cibo isto leuissimo. quia appetebant cepas ⁊ pepões et sedere super ollas carnium quas dimiserant in egipto. Quanto magis deus pater in illa cena celesti replebit bonis desideriuz cuiuslibet beati. quia omnes ibi comformes sunt omnimode diuine voluntati Ideo dicit ps̃. cij. Replebit in bonis desiderium tuum. hec tria fercula dei patris apostolus Paulus in raptu quodãmodo pergustauerat cum dicebat. j. Chorinth. ij. Oculus non vidit nec auris audit nec in cor hominis ascendit quanta preparauit dominus diligentibus se. Oculus non sufficit videre tante visiõis claritatem nec auris audire tanta bonorum omnium veritatem nec cor cogitare tantam voluptatem et desideriorum sacietatem. Secundo filius similiter apponet tria fercula Primũ est caro mundissima. De qua Joh. vj. Caro mea vere est cibus. hanc carnem spiritualiter sancti manducant vt vitam eternam in se habeãt Juxta illud Joh. vj. Nisi manducaueritis carnem filij hominis non habebitis vitam in vobis. Secunduz ferculum est anima sanctissima que est omnium pulcritudine plena que sũme sanctos recreabit. Tertium ferculum est diuinitas infinita. et hec est quasi pulmentum delicatissimum et suauissimum quo miro modo reficiuntur sancti pulmentum hoc est de quo dominus post resurrectionem interrogauit discipulos. Joh. xxj. dicens. Pueri nunquid pulmentarium habetis et illis dicentibus se non habere dominus parauit eis cum magna copia piscium multitudinem significans illd̃ pulmentum quod ipse erat eis in eterno conuiuio largiturus. Tertio spiritussanctus apponet etiam eis tria fercula in celesti cena. Primũ est dulcedo diuine fruitionis. de qua Ecclesiastici xxiiij. Spiritus meus super mel dulcis. Et in ps̃. xxx. Quã magna multitudo dulcedĩs tue domine. hec dulcedo omnem dulcedinem creatam facit insipidam. Juxta illud Cris. nõ habet super terram quod amet qui donum celeste gustauit. Secundum ferculum est vinum eterne letificationis. de quo ps̃. ciij. Uinum letificat cor hominis. Tertium ferculum est fructus suauis degustationis. qui sunt caritas. gaudium. pax. et bonitas. ad Galla. v. et qui hos fructus spiritussancti habent. hic in quadam p̃gustatione et inchoatione future beatitudinis. Illic autem in cena beatitudinis plena fruitione degustabunt. et tm̃ de ferculorum multiplicitate. Quintum quod magnificat cenam corporalem est ministrorum vrbanitas ⁊ honestas. quia dicitur Hester. j. ꝙ rex Assuerus preposuit mens̃ singulis de p̃ncipibus suis vt sumeret vnusquisq; quod vellet. ita celestẽ cenam magnificãt honestas et vrbanitas ministroruz. naz verus Assuerus deus pater beatitudo omnium electorum preponit mens̃ suis christum qui est p̃nceps pacis. Isa. ix. Qui p̃cinget se et faciet illos discumbere et transiẽs ministrabit eis. Lu. xij. Et non solum preposuit christum principem mensis suis. Sed etiam principes apostolos prophetas martires ⁊c. de quibus dicit Cyprianus in li. de moralitate

Sermo xxxvi.

Qualis inquit illic celestium voluptas sine timore moriendi et cũ eternitate viuendi q̃ summa et perpetua felicitas illic. apostoloruz chorus gloriosus. illic prophetarum exultat numerus. illic martirum innumerabilis populus ob certaminis et passionis victoriã coronatus illic triumphãtes virgines. illic remunerat misericordes. ad hos autem fratres dilectissimi nuda cupiditate properemus vt cum his cito ad christum peruenire contingat. hec ille. Ecce q̃ vrbanos et q̃ honestos deus pater in suis mensis habet ministros. Sextum quod magnificat cenam corporalem est cantorum ⁊ musicorum instrumentorum iocunditas. quia legitur Lu. xv. q̃ pater filio prodigo fecit prãdium mactans vitulum saginatum ordinans simphoniam et chorum. Sic celestem cenã magnificat cantorum iocunditas. ibi vigintiquatuor seniores in cõspectu throni tenent cytharas et cantant canticum nouum. Apocal. v. Ibi angeli iugiter cantant. Sanctus sanctus sanctus dominus deus sabaoth. Isa. vj. et nõ solum cantant hoc angeli. Sed omnes innocentes et qui fuerunt hic penitentes. Sicut testatur Bonauentura dicens. Quid putas tũc erit gaudium de triumpho cum post ꝺuictum mundum submerso Pharaone cum exercitu suo in mari rubro tenentes om̃es electi timpanum et chorum cum maria psallentes et cantãtes laudantes et benedicentes dominum vna voce dicẽtes. Cantemus domino gloriose em̃ magnificatus est. tunc constituentur duo seraphin. hoc est duo chori electorum scilicet innocentes et penitentes clamantes alter ad alterum. Sanctus sanctus sanctus dominus deꝰ sabaoth. quasi dicerẽt. Sanctus deus pater q̃ nos a mundo et a carnis ferculo ⁊ a diabolo tã potenter liberauit Sanctus deus filius q̃ nos a pena ⁊ a culpa tam sapienter iustificauit. Sãctus deus spiritus qui nos tam clementer ab eternis tormentis preseruauit. plena est om̃is terra gloria eius qui nos de mundi miseria ad celestis regni gaudia euocauit. Et subdit. O anima inquit qualis erit tibi dies illa cum ad hanc tam felicem choream fueris assumpta. et cum omne quod in terra pie sustinuisti conuertetur in eternum iubilum. tunc de omnibꝰ his laudabis dominum deum labijs exultationis dicens. Misericordias domini in eternum cãtabo. hec ille de cantorum horum iocunditate vide plura vbi dixi in opere de sanctis videlicet sermone. iij. de omnibus sanctis. Uidens Jesus turbas. Septimuz quod magnificat cenam corporalem est luminarium et cereorum copiositas. nam in tenebris cenare non decet. periculosumq̃ est propter muscas. ita celestez cenam magnificãt multa luminaria spiritualia quoruz principaliꝰ est deus. ex cuius lumine omnes electi illuminãtur. propter quod dicit beatus Johannes in Apocal. xxj. Ciuitas illa non eget sole neq̃ luna videlicet illuminationibus corporalibus vt luceant in ea q̃ claritas dei illuminabit eam et lucerna eius ẽ agnus. Sunt et alia infinita luminaria. naz quot ibi sunt sancti et iusti. tot sunt illuminosi cerei quia quilibet spiritus lucet in cena domini. vt patuit supra. Octauum quod magnificat cenã corporalem est appositorum summa deliciositas. Nam in prandio dantur grossa. in cena vero deliciora. ita celestem cenam magnificat appositorum summa deliciositas. quia in illa cena vt dicit Hieronimus. cibus interit ille agnus beatissimus mundus delicatus Jesus dei filius patris et Marie virginis de quo sanctis spiritibus ministrabit ad omnem sufficientiam fercula nobilissima de ipsius candidissima humanitate et excellentissima sua diuinitate. O q̃ beati sunt qui ad cenam agni vocati sunt Ibi enim inebriabũtur ab vbertate domꝰ dei et torrente voluptatis eius potabũtur. et non solum christus apponet summã deliciositatem Sed etiam Maria mater eius et omnes sancti angeli et sancti. Nam de Maria dicit Bonauen. q̃ cum sua iocũda atq̃ deliciosa visiõe mirabiliter omnium spirituuz mentes letificat et miro atq̃ ineffabili gaudio omnem beatam creaturam inebriat videre illius celestis regine claritatem. Et idem tractans illud Job. j. Septem filij Job conuiuia faciebant quilibet in die suo vult q̃ vij. ordines sanctoꝝ vicz angeli p̃riarche ꝓphete apostoli martires ꝯfessores v̄gines faciunt cõuiuia et apponũt deliciosa. Et dicit filij hi cõuiuia vnusquisq̃ in die suo faciunt quando se inuicem suis celestibus gaudijs pascunt. in quo de meritis suis singuli iuxta sibi datam gloriam fercula deliciosa sibi propinant. Et subdit hoc specialiter de angelis. p̃ma inquit die primogenitus hoc est ille celestium angelorum numerus qui nõ ĩmerito noĩe p̃mogeniti nũcupatur qui p̃ores sunt creatione et conuersione ad deũ a quo nũquã recesserunt ꝑ pctm̃. Sed semꝑ immobili caritate deo p̃ri adheser̃t. et illaz beatã hereditatẽ celestis regni oĩbꝰ p̃ores possider̃t. Isti enim in cõuiuio suo diuersa fercula et deliciosa ꝓpinant vnusq̃sq̃ ordo eo q̃ excellẽtiꝰ accepit ĩ numero gaudia spũalia ãministrat. Et sb̃dit oñdere hoc ꝺ singul̃ ordĩbꝰ. iã inq̃to aĩa cogita q̃le ferculũ tibi ꝓpinãt. illi sũmi spũs seraphici ordĩs q̃ adeo vicini illi eterno p̃ri sunt. q̃ inter ip̃os

O

mãie visio

et hunc nulli alij spiritus intersunt. qui ipm immediatius contemplãtur et suis bonis eternis perfectius perfruantur quale putas ꝓpinant gaudium de nature sue nobilitate. quale de cõtemplationis claritate quale de dilectionis sinceritate. hi ergo qui seraphin nominãtur illud conuiuium ordinant ardore diuine claritatis. Cherubin splendore eterne claritatis. throni equitate diuine maiestatis. dominationes de dominãdi super eos excellentia. principat⁹ de precipiendi inferioribus magnificentia. potestates de autoritate malignos spiritus coercẽdi. virtutes de potestate miracula faciendi. archangeli de dignitate superiora nunciandi. angeli de dignitate minora diuine scientie secreta reuelãdi. hec ille. Nonum quod magnificat cenam corpalem est cene diuturnitas. Nam a labore expediti cenam protrahunt. Cibus enĩ cito sumptus nocet cõtra noctem. Ideo dicitur Hester. j. ꝙ conuiuium Assueri durauit septem diebus. Sicut cenam celestem magnificat diuturnitas. quia nunquã habebit finem. quia beati qui habitant in domo tua domine in secula seculorum laudent te. Ideo dicit Ansel. in prosologion. Si delectat securitas et certitudo. ibi omnium temporũ eterna longitudo. Decimum et vltimum quod magnificat cenam corporalem est quietis et saporis suauitas. Post cenam ergo est quiescendum ideo lecti eburnei et aurei erant in orto Assueri. Hester. j. Sic in illa cena celesti erit quietis suauitas. quia dicit Augustinus ad Januarium. li. iij. Inest in illa requie non desidiosa segnities. Sed quedaꝫ ineffabilis tranquillitas agnitionis ociose. Sic ergo ab huius vite opibus in fine requiescitur vt in alterius vite actiõe gaudeatur. et hoc ad ꝑmum et secundũ. Quantum ad tertium subiũ
P gitur inuitatorũ pluralitas cum dicitur. Et vocauit multos. Ubi nota. Hol. lec. cxliij. super li. sapi. c. xj. dicit de diuinis vocationibus Et est sciendum ꝙ tres sunt in genere et tres in specie. In genere quidem logico vocat verbo vocat signo et vocat nuncio. sicut volens aliquem ad se vocare vocationem suam põt facere tribus modis videlicet per v̊bum signum et nuncium. Primo vocat nos per verbum in filij sui incarnatione quando verbum caro factum est et habitabit in nobis. Joh. j. Misit v̊bum suum ait pſ. cvj. Et sanauit eos. Sed ad hanc vocationem multi venire contempserunt in quo rusticitatem suã ostenderũt. Nam magꝫ foret rusticitas si rex frantie mitteret filium suum ad vocandum aliquem paupem et ille venire contemneret. Sic maior fit iniuria si homo vilis et pauper verbo dei quod est filius p̃ris inuitante venire contemnit. Qd̃ tamen frequẽter videmus vt merito dicat christus Job. xix Seruum meum vocaui et non respondit mihi ore proprio deprecabar illũ. Os dei verbũ est dei. Juxta illud Cant. j. Osculetur me osculo oris sui. Secundo vocat nos signo. et signum illud fuit corpus suum extensum in cruce et exaltatum in monte et rubricatum proprio sanguine. Sicut volens reclamare falconem stat in loco apparenti cum clamatorio rubricato. ita xp̃us volens hominem reclamare qui a paradiso euolauerat in infernum in montem caluarie ascendit seu processit in lignum crucis ascendit latus sanguinolentum ostendit voce magna clamauit. vt sic de ipso facto signo hominem reuocaret. et tamen istis visis ingratissimi homines ad deum venire contemnũt. Sicut conqueritur dominus Proverbi. j. Vocaui et renuisti scilicet venire extendi manꝰ meas in cruce et non erat qui aspiceret. Tertio vocat nos per nuncios. id est predicatorꝫ officio cuiuscunqꝫ fuerint conditionis siue prelati siue ordinarij siue alij ab ecclesia ad predicandum missi vel deputati. de isto nuncio dicit in presenti euangelio. misit seruum suum hora cene dicere inuitatis vt venirent. quia pata sunt omnia. Quem locum exponens Gregor⁹. dicit. Seruum illum omnem p̃dicatorẽ designare debemus. Unde licet tales multi sunt ꝑm diuersitatem personarũ tamen vnum debẽt esse fidei et veritatis vnione. per hanc horam intelligę finem seculi et vltimam etatem quãdo xp̃s filius apparuit in carne. de illa dicit beat⁹ Johannes. j. can. ij. Filioli mei vltima hora est in hac hora misit seruum suum hora cene dicere inuitatis vt venirent non gressu pedum. Sed bonis operibus et moribꝰ. Nam etsi in alijs etatibus homines ad cenam inuitabantur. nullus tamen ad eam recipiebatur. Sed ad limbũ omnes descendebant. nunc autam vocati sunt si veniunt recipiuntur. quia parata sunt omnia scilicet que requirebantur ad salutem. vt dicit Chrisꝰ. Totum repletum est et adimpletum in scripturis. quia introitus regni celestis est aptus per passionem christi qui ante fuerat clausus. Sed in specie vocat etiam christus tripliciter. ostensionibus exemplorꝫ. ꝑmissionibꝰ ꝑmiorum. percussionibus flagellorum. Primo vocat nos ostensione exemplorum. quotquot enim nos per viam penitentie precesserunt. videlicet quot milia martirum. quot milia confessorum. quot milia virginum. tot sunt milia vocantium. de hac vocatione dicit dominus Johannis decimo. Proprias oues vocat nominatim et adducit eas. hanc vocationem

animaduertẽs. beatus Paulus dic̃ ad phi.iij. Ea que retro sunt obliuiscens scilicet legalia et terrena que dimisi. Ad ea vero que sunt p̃ora id est ad exempla martirum ꝛc̃.me extendens ad destinatum persequor .id est ad premium a deo mihi ordinatum fideliter consequendum ad brauium superne vocationis dei in christo Jesu.id est per christum Jesum. Secundo vocat nos promissionibus premiorum. Mat.xj. Uenite ad me omnes qui laboratis et onerati estis et ego reficiam vos ecce eternam promittit refectionem venientibus ad se. sicut diues vocat pauperem ostendendo sibi denarium. Sic nos vocat christus tanquã pauperes qui est diues in omnes ostendendo nobis denarium eterne beatitudinis. Jdeo dicit beat⁹ Pe. j.Can.iij. Jn hoc vocati estis vt benedictionẽ hereditate possideatis. Tertio vocat nos percussionibus flagellorum.sicut saulum qui cadens in terram dixit quid me vis facere? Act. ix. Sic et nos quotiens infirmitatibus fatigamur vel aduersitatibns flagellamur et tribulamur totiens a deo vocamur.et hoc etiaꝫ dicit glo.super ps̃.cxviij. Dum flagellat deus inuitat ad hereditatem noli esse iniquo et puerili sensu vt dicas cur pater meus permittit fratrem meum facere quicquid vult plusquã me. quia si modicum me contra iussionem eius mouero statim flagella inuenio. Sed potius gaude quia tibi seruatur hereditas.ad tempus em̃ parcit quos in eternum damnabit. Sed scd̃m Gregorium. Mala que nos hic p̃munt ad deum ire compellunt. Quantum ad quartum ponitur peruersitas excusatorum cum dicitur. Et ceperunt singuli se excusare. Ubi notandum sicut vocantur quidam in genere quidam in specie. Sic etiam quidam se excusant in genere et quidam in specie. Jn genere excusant se in peccatis suis quadrupliciter peccatores vt dicit Holkot super li.sapi. lec.clxxvj. Quidam per lasciuam societatem. Quidam per diuinam voluntatem. Quidam per carnalez fragilitatem. Et quidam per finalem vtilitatem. Primi dicunt cõmuniter quando dep̃henduntur peccasse mala societas me cõpulit ad hoc malum.sicut Adam. Gene.iij. Quando eũ dominus de peccato dep̃hendit inobedientie et pomi fractionis ait. Mulier quã dedisti mihi sociam dedit mihi de ligno et comedi. Cunqꝫ diceret ad mulierem domin⁹. quare fecisti hoc illa excusauit se per serpentem dicens Serpẽs decepit me et comedi. Sed talis excusatio fatuissima reputatur apud iudicem secularez nõ cum concedat facinus et alios coaccusat ꝛ mlto magis apud deum non valet qui nouit humani arbitrij voluntatem. Jdeo dicit Sene.in prouerbijs. Obmitte excusationem nemo peccauit inuitus fatue.etiam est excusatio multorum sociorum allegatio. Sicut multi dicunt. Quare mihi non licet sic facere. sic enim facit talis et talis. ꝯtra quos dicit beatus Hiero. in quadam epistola.multitudo sociorum impunitatem non tollit criminum.omnes tales qui se sic excusant et impenitẽtes manent. ad cenam celestem non perueniunt. Sed vbi tũc manent certe in inferno.vbi cum multis socijs nõ minus ardebunt. Teste beato Augustino.ij. q j.c.Multi. Ne inquit gaudeant quia plures inuenientur eis similes.nam propterea non minus ardebunt. Secundo quidam se excusant per diuinam voluntatem. quorum quidam dicunt deum sciuisse peccaturos et velle eos tales esse nec eis esse imputandum. Sed dispositioni diuine et cõstellationi corporum celestiũ asscribũt. Et sil'iter dicunt.sicut de⁹ voluit peccare Adam et Euam.sic et nos. Et sic volunt deum esse autorez peccati et ipsum in hoc blasphemant. Contra quos dicit beatus Augusti. in de fide ad Petrum. Firmissime inquit tene et nullatenus dubites.primum hominem. id ẽ Adam et Euam mulierem eius bonos et rectos et sine peccato creatos cum libero arbitrio quo possent si vellent deo semper humili ꝛ bona voluntate seruire atqꝫ obedire. Quo arbitrio etiam possent si vellent propria voluntate peccare.eosqꝫ non necessitate sed propria voluntate peccasse. Jlloqꝫ peccato sic indeterius mutataꝫ humanamqꝫ naturam. hec Augustinus. Ex quibus verbis elice tu dei blasphemator ꝙ ipse non vult vt tu pecces. sed dedit tibi liberum arbitrium quo mediante postes facere bonum vel malum. Et si facias malum ex voluntate propria facis et non dei nec etiam potes te excusare per inclinationem cõstellationum. Nam licet astra inclinant te ad peccatum non tamen te necessitant. Et sapiẽs dominatur astris. vt dicit Ptolomeus in almagestis. Et nota ꝙ isti qui se excusant per voluntatem diuinam figurãtur aliquo modo per Jacob volente decipere patrem suum cum pater inquireret quomodo tam cito inuenire potuisset vnde sibi cibum aptatuꝫ pararet. respõdit. voluntas dei fuit vt tam cito occurreret quod volebaꝫ. Genesis.xxvij. Jsto modo sunt nonnulli sapientes mundi iuris ciuilis perfecti et in iure terreni regni triti. quicquid faciũt sciunt colorare legibus et munire rationibus vt nihil maneat inexcusatum. Si

homo velit credere eis. Tales assimulant Dionisio tyranno de quo narrat Ualerius. li. j. c. j. Iste ingressus templa deorum aureū amictū deo ioui abstulit et pannum ei laneum circumdedit et mirantibus alijs qui aderant ꝙ sic sine timore deos suos spoliare p̄sumeret respondit ꝙ ad dei sui cōmodum hoc faceret. nam dixit aureum amictum grauem fore in estate ⁊ in hieme frigidum laneum quoqꝫ pro vtroqꝫ tempore aptum. Idem refert ꝙ esculapeo qui fuit barba aurea redimitus iussit demi et aufferri cuius assignauit ꝙ appollo pater suus imberbis esset et non deceret patrē carere barba ⁊ filium apparere barbatum. Idem etiam dicit ꝙ victorias aureas et coronas quo simulacrarū porectis manibus sustinebātur tollebat et se eas accipere et non aufferre dicebat. Stultuz esse affirmans a quibus bona p̄camur ab his porrigentibus nolle sumere. Isto modo prudentes seculi quātumcunqꝫ flagiciosa habuerint contra deum et ecclesiam semp̄ coloratis rationibus se excusabant. Et tales etiam minime ad cenam dei perueniunt. Tertio quidaz se
R excusant per carnalem fragilitatez. et dicunt plane blasphemantes se non posse a libidinib⁹ abstinere complexionem se talem habere dicētes. Contra quos dicit beatus Hieronimus in explanatione fidei et allegat̄ per magistrum li ij. di. xxxvj. c. iiij. Execramus inquit eorū blasphemiam qui dicunt. impossibile aliquid hoī a deo esse preceptum et mandata dei non a singulis. Sed ab omnibus in cōmuni posse seruari. Et paulo post. Et tam illos errare dicimus qui cum manicheo dicunt hominem peccatum vitare non posse q̄ illos qui cum louiniano asserunt hominem non posse peccare. Et dic̄ magister. Ecce hic Hieronimus dicit errorem esse si qnis dicat hominem vitare peccatum nō posse. Sed diceret aliquis. tamen Augustinus dicit. Quedam necessitate fidei. non posse vitari ergo et libidinem. quidam non possunt vitare. et cum illud Augustinus dicit. videtur illud esse erroris quod tradit aut non esse verum quod Hieronimus ait. respondet magister vbi s̄. ad quod potest dici ꝙ Augustinus dicit s̄m statum huius miserie ad quem ꝑtinēt ignorantia et difficultas. vt idem ait in li. de libero arbitrio que ex iusta damnatione descenderunt illud tradidit vbi et venialia inclusit. Hieronimus vero tm̄ de mortalibus peccatis loquitur que vnusquisqꝫ gratia illuminatus vitare potest seu valet. nam peccata venialia vitare non possunt. propter quod dicit beat⁹ Johannes in persona apostolorum. j. cā. c. j. Si dixerimus ꝙ peccatū non habemus nosipsos seducimus et veritas in nobis non est. ideo dixit Augustinus. quedam vitari non posse. non autem dixit. hoc de libidine fornicationis qd̄ est peccatum mortale et damnabile. iuxta illd̄ apostoli. j. Chor. vj. nolite errare fratres qm̄ neqꝫ fornicarij neqꝫ adulteri neqꝫ molles regnum dei possidebunt. Et ad Hebre. xiij. Fornicatores et adulteros iudicabit dominus. id ē condemnabit s̄m glo. Ideo si dicis te non posse abstinere a libidine scias te propter hoc penas eternas pati debere nec ad cenam celestez
posse peruenire. Quarto quidam se excusant S
per finalem vtilitatem. et tales inueniunt̄ non nulli predones raptores et iniusti perquisitores qui aufferunt a diuitibus bona sua sine cōscientia colligunt et recondunt et elemosinas dare pretendunt. vel illi qui inimicis vt iudeis vel gentilibus bona sua aufferunt et causam finalem elemosinam constituunt. Contra quos dicit Hugo de sancto victore. Tantum peccat qui rapinam infert in deo quātum si cuilibet christiano et iustinian⁹ in decreto veteri non excusabit̄ quis a delicto licet rapiat a maligno. Et subdit. Sicut enim quis peccat si rapit substantiam pauperis sic et peccat si quis abstulerit qd̄ fuerit peccatoris. hec ille. Sunt etiam diuersi q̄ diuersas in peccatis excusationes inueniunt. vt cum pctōres existant se tn̄ cōtra deū a peccatis defendunt. de quibus dicit Grego. xxij. mora. Usitatum generis humani vicium est libēdo peccatum cōmittere cōmissum negando abscondere et conuictum defendendo excusare. Sed dicit Hol. lec. clxxvj. ꝙ
tria sunt que reddunt homines peccatores in T
excusabiles et pena dignos ostendunt et per cōsequēs a cena celesti excludūt vicz magnitudo scie in peccāte. sil̄itudo culpe in iudicāte. et ineptitudo cause in allegāte. Primo ḡ reddet hoīem inexcusabilem magnitudo scie in peccāte. q̄to em̄ aliq̄s maiorē et clariorē de deo hēt noticiā. tāto magis peccat cet̄is p̄ibus. Et ido de ph̄is dicit apl̄s. Ro. j. ꝙ inuisibilia dei eis per scripturas innotuerunt et tamen in suis cogitationibus euanuerūt et obscuratū est insipiens cor eoꝝ intm̄ vt idola colerent nec super hoc in aliquo excusantur q̄si de deo nullā noticiam hūissent. qꝛ inuisibilia dei ꝑ ea q̄ facta sūt intellecta ꝯspiciūtur sempit̄na quoqꝫ v̄t⁹ et diuinitas ita nec sunt excusabiles. Quid autem dicā de xp̄ianis q̄ nūc de deo clariorē hn̄t noticiā ex p̄dicatiōib⁹ q̄s quotidie audiūt et tn̄ ad deū venire negligūt. Sic excusatiōes p̄tēdunt Sz de ip̄is dic̄ saluator Joh. xv. Si n̄ venissez et locutus eis fuissem. s. per me et p̄dicatores meos peccatū nō haberēt. nūc aūt excusatōez

non habent de peccato suo. Secundo reddit boiem culpabilem silitudo culpe in iudicante quando aliquis iudex deprehenditur in crimine pro quo solet alios punire. nullam potest excusationem pretendere. Sicut patet de falsis iudicibus qui volebant condemnasse susannam. Dani. xiij. Ideo signanter dicit apostol⁹ ad Roma. ij. Inexcusabilis es o homo omnis qui iudicas. in quo enim iudicas alterꝝ teipm condemnas. Tertio reddit hominem inexcusabilem ineptitudo cause in allegante. quando em causa allegatur manifeste nulla est vel cōfecta per mēdatium non est excusatio sed aggrauatio ad precedens delictum. Exemplum de istis hic inuitatis ad cenam. quia qui falsas fictasqꝫ excusationes pōtendebant a cena fuerūt reprobati et excluſi et alij eorum loco vocati sunt. et ideo contra tales excusationes malicio sas petit. ps. cxl. Nō declines cor meū in verba malicie ad excusandas excusatiōes i peccatis. Et iste sunt excusationes in genere. Sunt t alie excusationes in specie quibus se homines qui vocantur tripliciter excusant. Superbi se excusant ꝓpter sublimitatem dominatiōis. Auari ꝓpter difficultatē ĕrene occupationis Luxuriosi ꝓpter voluptatem carnalis voluptationis et delectatiōis. Et isti tres figurātur per illos tres quos enumerat hic euāgelista. Quorum primus dixit. villam emi et necesse habeo exire et videre illā rogo te habe me excusatum Iste significat supbos qui per ambitionem terreni dominij amittunt gloriam celestem regni. Iste in sua excusatione bene fatuum fuisse se fatetur. quia prius villam se dicit emisse q̄ vidisse. Faciliter enim quilibet fallitur quando illō emit quod ab eo absconditur Et certe si homo videret et ꝓsideraret quid est de dignitate domini secularis illud non emeret vel raro. Primo enim videret illius sollicitudinē. de qua dicit Innocentius papa de vi. hu. condi. li. ij. c. xxviij. Sed esto vt sblimetur quis in altum ꝓuehebatur ad summū statim cure succrescunt sollicitudines cōmulantur extendūtur ieiunia vigilie ꝓducuntur ex quibus natura corrumpit. spiritus infirmatur destruitur somnus. amittitur appetitus. debilitatur corpus. virtus attenuatur. et sic ipse in seipso deficiens nō dimidiat dies suos. Sed miserabilem vitam miserabiliori fine concludit. Secundo si consideraret sblimitatem dñationis statim inueniret mētis elationem. de qua dicit idem. Innocentius li. vbi s. c. xxix. Statim vt superbus ꝓmotus est ad superbiam extollitur in iactantiā et effrenatur nec curat prodesse sed gloriā pesse presumit se meliorem qui cernit se superiorem. Et subdit. visum extollit. cerulcem erigit. fastum ostendit. grauida loquitur. sblimia meditatur subesse non patitur. preesse molitur. Tertio videret ipius brevitatem. Quia Eccl. x. dicitur. quia omnis potentatus breuis vita. Quarto scilicet videret casus grauitatē. quia q̄to gradus altior tanto casus grauior cecidit Petrus sed de ifimo ideo statim resurrexit. Cecidit dauid sed de plano quia se in altum non extulit. Juxta illud ps. cxxx. Domine non est exaltatum cor meum. Cecidit Adam de alto quia de paradiso. ideo cum difficultate surrexit. Cecidit lucifer scilicet de celo altissimo. ideo nunq̄ surrexit nec surgere potest. Secund⁹ se excusando dixit. Juga boum emi quinqꝫ et eo probare ea. rogo te habe me excusatum. et hic figurat auaros qui in his se tantum occupant que percipiuntur quinqꝫ sensib⁹ que intelligūtur per quinqꝫ iuga boum. Quia ſm Augusti. Cuiuslibet sensus instrumenta conbinantur. Duo enim sunt oculi. duo aures. duo nares. duo instrumenta. gustus. lingua. et palatum. due manus. in quibus precipue patet tactus. Sic̄ ergo boues circa terram versant Sic sensus auari continue circa terrena delectantur. eius oculi videndo massam auri magis delectantur q̄ videndo in ecclesia corpus christi. in aure etiam auari dulcior est auri narratio q̄ verbi dei predicatio. Ideo dicit Ambrosi⁹. et ponitur dis. xlvij. c. Sicut hi. Mens auari semel vinculis cupiditatis astricta semper aurum semper argentum videt semper redditus computat et gratius aurum q̄ solem intuetur. Et similiter ostendit se esse fatuum in excusatione. quia prius debuit iuga probasse boum q̄ emisse. Nam qui pericula que ex auaricia eueniunt videret vel probaret non vtiqꝫ eam ita studiose amaret. vbi nota aliqua sunt pericula et mala que facit cuilibet auaro ipsa iniqua auaricia. Primo q̄ inquinat amatores suos ꝓpter quod cōparatur luto. Abacuc. ij. Usquequo aggrauant contra se densum lutum. Et ecclesiastici. xj. Si dives fueris non eris immunis a peccato. Et Prouerbiorꝫ. xxviij. Qui festinat ditari non erit innocens. Secundum periculum q̄ obliuiōez dei inducit. Quia dicitur Genes. xlviij. Effraim et Manasses dicuntur fuisse germani. Effraim interpretatur fructificans per quem intelliguntur diuitie. Et manasses interpretatur obliuio quia abundantia diuitiarum et dei obliuio societatem habent ad inuicem. Tertium periculum. q̄ possessores suos spoliat. quia cor homini non relinquit. vbi enim thesaurus tuus ibi et cor tuum. Mathei sexto. Multa etiam pericula

mala ponit Inno.papa iij.de vi.hu.condi.li.ij c.ix.q̄ multos inquit seduxit cupiditas q̄ plures perdidit auaricia balaam a sella redarguit et pedem sedentis attriuit quia captus cupiditate,pmissorum disposuit maledicere israeli Achar populus lapidauit qui tulit aurum et argentum de anathemate hiericho. Naboth iteremptus est vt achab vineam obtineret.giesi lepra perfudit quia recepit argentum et vestes sub nomine helisei .iudas se suspēdit qz christū tradidit.Ananiaz et zaphirā subitanea mors extinxit.quia de precio agri defraudauerat a postolum.hec ille.Si vis videre has historias vide eas in locis suis.Prima de Balaam ponitur Numeri.xxij.secunda achar ponitur Josue.vij.tertia ponitur.iij.Reg̃.xxj.de Jesabel quarta de giesi.habetur.iiij.Reg̃.v.quinta de iuda.Mat.xxvij.sexta de anania.ponit Act. v.Tertius qui excusando se dixit vxorē duxisse,et ideo non possum venire luxuriosos designat qui excusant se,ppter voluptatem carnalis delectationis.per vxorem vo intelligit voluptas carnalis.non em̄ coniugati per coniugium excludūtur a cena licet aliqualiter retardantur.quia or de sum.trini.et fide catho.firmiter . Non solum autem vgines et pntinentes verum etiam cōiugati per fidem rectam et operationem bonā placentes deo ad eternā merentur beatitudinē puenire.Idcirco ille or vxorem duxisse qui cum affectione tradidit se voluptati in qua viuere,pponit,et tales ad cenā celestez venire non pōt nec debet nec est dign⁹ Primo enim non pōt.qz pedib⁹ alligatus est p delectationē que or mulier. Eccs.vij. Inueni mulierem morte amariorem que laqueus venatorum est.in cui⁹ signū Sāson. Judi. xvj. In sinu Dalide et fortissime ligatus est funibus philistinorz.Sic qui in voluptate quiescit fortiter funibus peccatorz cōstringitur vt dicere possit cum pſ.cxviij. Funes peccatorz circūplexi sūt me.Secundo venire non debet.qz fetidus est. Jobe.j.Cōputruerūt iumenta in stercore suo. Super quo dicit Greg̃. Jumēta in stercore putrescere est boies in stercore luxurie vitaz finire.Tertio venire non est dignus.qz sordidaveste indutus est.Si em̄ indign⁹ fuit stare in nuptijs qui non hūit vestem nuptialem.Mat.xxij multo minus est dignus qui habet vestem vituperabilē.hi sunt q̄ se excusant a cena celesti .et quia tot sunt ideo pauci veniūt. licet multi sūt vocati. Jdeo legimus Numeri.xxxj. Qō de se decim milibus animabus hominum non cesserunt in partem domini nisi. xxxij. anime. Restat nunc videre que sunt excusantium puniti ones.et sunt tres.Prima est segregatio a consortio beatorum.et hanc ponit dominus in fine euangelij dicens. Dico vobis q̄ nemo virorum illorum qui vocati sunt gustabunt cenam meam.Secunda est subsannatio peccatorum quia in iudicio deus et angeli et homines et demones subsannabunt et deridebūt fatuos peccatores.quia diuinas vocationes neglexerunt Juxta illud Prouerbi.j.Vocaui et renuistis ꝛc̄.Et infra.Et ego quoq̄ in interitu vestro ridebo et subsannabo vos cum vobis quod timebatis euenerit. Tertia est cruciatio perpetua tormentorz. Isa.vl. Eligam illusiones eorz et q̄ timebant adducāt eis qui vocaui et non erat q̄ rūderet.Non sic de bonis et iustis q̄ deum vocantē audiunt.Audiunt inq̄ per obedientiā p ceptorumq̄ obſuantiā.hi in cena ponētur lucentes sicut stelle in ppetuas eternitates.Baruch.iij.Stelle vocate sunt et dixerunt ecce adsumus et luxerūt ei in iocunditate q̄ fecit illas

Dominica secunda post festum sctē trinitatis.Sermo.

Vxorem duxi et ideo non possum venire.Lu.xiiij.Experiētia que est rerum magistra sepe ostendit.q mus quandoq̄ intrat promptuariuz macilentus ibiq̄ inuenit lardū carnes vel caseum et huiusmodi comedit et impinguatur.cuneq̄ dūs venit querēs murē vult fugere per foramen artum per quod intrauit; sed pre pinguedine non potest exire. sicq̄ capitur et necatur.Moraliter per mures hic ad p sens intelliguntur homines quia sicut mus ab humo dicitur eo q̄ ex humore terre nascatur . Nam humus terra dicitur.Sic etiaz hō ab humo est dictus.eo q̄ de limo terre est formatus Gen̄.j.Ideo dicitur de hominibus. Eccs.iij. De terra facta sunt et in terram pariter revertentur.Et quia sunt de terra que est vilissimuz et infimum elementum.ideo ridiculosum est q̄ querunt dominium terrenuz. Sicut ille or quo or in hodierno euāgelio.qui villā dominij mundani care emit,ppter qō de talib⁹ dic̄ Boe.li. ij.de pse.phi.psa.vj.Que est ista expetibilis.i. valde desiderabil vēra ac p̄clara.i.nobil potentia.q.d.nulla. nōne aialia frena p̄sideratis q̄ bus p̄sidere videamī.si em̄ int̄ mures videres vnū aliquē ius sibi atq̄ ptātē p ceteris vēdicātē id ē vsurpātē sup alios mures. Oq̄to moueret chachinno.i.risu qz o risibile eēt.et talis ptās terrena.s.derisibilis q̄ non extendit se nisi ad corp⁹.Quidvo si tu corp⁹ spectes hominis est imbecilli⁹.i.debili⁹ hoie.q.d.nl̄.quos.s.hoies musculaz sepeq̄ morsus i secreta.id est in interioza hominis queq̄ reptantium.i.serpentiuz

Sermo xxxvii

necat introitus. In quo declarat q̄ homo est mure debilioꝛ. imo paruissimo mure qꝛ musculus est diminutiuū a mure. Iste quidam homo adinstar muris macilentus et nudus intrat in ꝓmptuarium huius mundi. Juxta illud Job. j Nudus ingressus sum in hūc mundū et nudus reuertar illuc. Cui alludit apl's. j. Thimoth. vj Nihil intulim⁹ in hūc mūdum haut. i. non dubium. quia nec aufferre quid possumus. naz quo ad coꝛpus nudi et macilenti in mūdum intramus qđ notum est. Siliter quo ad aiam. quia anima in p̄ncipio sue creationis est tanq̄ tabula rasa in qua nihil est depictū. vt dicit ph̄s. cū in hunc mundū homo intrauerit inuenit carnē id est carnalem voluptatē qua se tm̄ inpinguat atq̄ replet q̄ ad deum. vnde q̄tuz ad animam venit peruenire nō pōt. Jō dicit Aris. de po. et moꝛte. Ue anime peccatrici que non hēt posse redeundi ad locum suum vnde intrauit qꝛ turpia opera et delectationes coꝛpis impediunt eius assensum. Sicut patet de illo qui hic duxit vxoꝛem carnalem voluptatē qui non potuit venire ad cenam celestē vt patuit ex v̄bis suis vxoꝛem duxi. et iō non possum venire. In q̄bus duo facit p̄ncipaliter. p̄mo gloꝛiatur de carnali voluptate ibi. vxoꝛem duxi. secundo sepatur a celesti hereditate ibi. non possuz venire. Ubi
B nota q̄tuz sufficit ad ꝓpositū vxoꝛ ducit̄ trib⁹ modis. videlicet actu foznicario. damnato adulterio. et licito m̄imo nio aut coniugio. Pꝛimo ergo ducitur vxoꝛ in actu foznicario. cuz videlicet solutus cum soluta carnaliter se cōiungit et hoc ꝓtingit vel pficitur ex tribns causis vel circūstantijs videlicet ex locali amenitate ex sociali cōitate. et ex dissoluta iocunditate. Pꝛimum patet Sapi. ij. q̄ loci amenitas fuit q̄busdam causa luxurie cum dicebant nullū pratum sit qđ non ptranseat luxuria nr̄a. q. d. nullus locus delectabilis sit et amenus in quo nō luxuriemur vt amenitas ꝓferat delectationez vt dicit Robertus Hol. lec. xxj. Jdeo dicit metrista. Si venerem vitare velis loca tempa vita. Nam locus et tempus pabula p̄bent ei. Secundum patet q̄ si aliquis est socialis feminis et continuus de facili labitur in pctā foznicatōcis. sicut ponit exemplū be. Grego. ii j. diagol. de Andꝛea fondane ciuitatis epō. qui licet vitā plenam v̄tutibus duceret seseq̄ sub sacerdotali custodia in arto continētie custodiret. Sed quoniā sanctimonialē feminā cōfisus de sua cōtinentia secum p̄misit habitare antiqu⁹ hostis hūc ad amoꝛez illicitum huius femine cepit instigare qui et nepbanda cepit cogitare et nisi postea diuina misericoꝛdia fuisset p quendā iudeuz pꝛemonit⁹ in pctm̄ nephādi lubidinis coꝛruisset. et ideo non solum illam sctimonialez. sz et omnem feminam quam in obsequio eius habuit expellebat. Jdeo beatus Gregoꝛius ibidem dicit. Qui coꝛpus suum continentie dedicant habitare cum mulieribus non pꝛesumāt ne ruina tanto mente repentina surripiat quāto ad hoc quod male concupiscitur etiam pꝛesentia concupite foꝛme famulatur. idem dis. xxxj. c. Uolumus. dicit Simacho episcopo volumus vt sacerdotes pꝛohiberi debeant ne cum mulieribus conuersentur. excepta dumtaxat matre vel soꝛoze. pꝛopter quod etiam dicit poeta de muliere iniqua pꝛosequitur si tu sequeris fugiendo fugatur. Si cedis cedit. si fugis ipsa fugit. ergo fuge tactum. ne res pꝛocedat in actum. Tertium patet Judith. xij. de Holoferne qui cum esset indissoluta iocunditate et bibisset vinum multum nimis. captus amoꝛe Judith iussit eam ad se in cubiculum introduci. Et patet q̄ ex illis tribus integratur foznicatio. Sed hic incidit et oꝛitur vna dubitatio vtrum foznicatio sit peccatum moꝛtale. Ad C
hanc dubitationem simpliciter diciter q̄ sic. quia apostolus eam numerat inter moꝛtalia. ad Galla. v. Manifesta sunt opera carnis que sunt foznicatio scilicet solutus cum soluta immundicia scilicet quātum ad vicium contra naturam. impudicicia quātum ad exteꝛioꝛem inhonestatem in aspectu et tactu et luxuria ꝛc̄. Et sequitur qui talia agunt regnum dei possidere non possunt. et beatus Augustinus. di. xxv. §. Alias foznicationem numerat inter moꝛtalia cum dicit. Sacrilegium. homicidium. p̄iurium. adulterium. et foznicatio. Et subdit. Si quis de illis peccatis in se dominari permiserit igne non purgaboꝛij. Sed eterna illum flamma cruciabit. Sed glo. hoc intelligit. Si hic de eis non contritus et confessus fuerit. Si hic autem de illis cepit penitere et non pꝛficit penitentiam hic. pficiet eam in purgatorio. ideo foznicationem esse illicitam. pꝛobat apostolus. j. Choꝛinth. vj. quatuoꝛ rationibus. Pꝛima est ista. foznicatio impedit ne coꝛpus foznicationis suscitetur in foꝛma gloꝛiosa vt confoꝛmetur coꝛpoꝛi claritatis christi. ergo non est licita. pꝛopter quod dicit alibi. Qui seminat in carne de carne et metet coꝛruptionem. et sic non habebit glozificatiōnē et incoꝛruptōnē. ad Galla. vl. Secunda ratio est alia peccata inficiunt solam animam. quia non pficiuntur scilicet delectatione carnis sicut auaricia inuidia odium et huiusmodi foznicatio non solum animam. sed et coꝛpus coinquinat quia pficitur delectatiōe coꝛpoꝛali intm̄ vt intellectus absoꝛbetur et hō equus z mulus

efficitur. Gula enim licet pficitur in delectatione corpis. illa tñ delectatio nõ est ita vehemẽs q absorbeat intellectũ. Potest tñ dici cũ apls dicat. Omne pctm̃ est extra corpus p̃ter fornicationez. q in fornicatione intelligẽ gula eo q gula luxurie p̃parat materiã. Tertia ratio est qz sicut p baptismum q̃libet fit membr̃ xp̃i mistícum. Sic per fornicationẽ q̃libet fit meretricis membr̃. igit̃ non est licita. sed horrẽda. pbatur eñ Gen. ij. Erũt inq̃t duo in carne vna qõ dicitur ỏ actu mr̃imoniali. Et sil'e ẽ de actu fornicatorio sed non in toto. Quarta ratio sic̃ per gr̃am baptismalẽ q̃libet fidelis fit templũ spũssancti. Sic p fornicationẽ fit tẽplũ diaboli. igitur summe est cauendũ et magis q̃ aliavicia. Nam in alijs vicijs q̃to plus descendit hõ ad cogitãdum pticulares cogitationes tanto plus inuenit vnde peccatum sibi displiceat ꝛ se ab illo retrabat. in fornicatione vo q̃to plꝰ descendit ad cogitandũ pticulares conditiones et cogitationes in oculis et tactibus et sil'ibus tanto plus inualescit temptatio propter quod hoc peccatum vincitur occasiones vitando et cogitatiões fugiẽdo. ideo dicit Apls. j. Thor. vj. Fugite fornicationẽ. Et idem apls ad eph̃. v. Cum dixisset omnis fornicator aut immũdus aut auarus quod est idolorũ seruitus non hẽt hereditatem xp̃i et dei. Statim subiungit. Nemo vos seducat inanibus v̋bis dicit glo. dicẽs fornicatiõem aut immundiciã ꝛc̃. esse naturalia et ꝓsequenter non punienda. Nam hoc quidam dicebãt Beguthardi et begine scz q muliers oculum cum ad hoc non inclinetur natura est mortale peccatum. Actus aũt carnalis cum ad hũc natura inclinetur peccatũ non est maxime cum tẽptatur exercens. Quor̃ error reprobatur in clemen. de hereti. ad nostrũ. Sz contra iam dicta instaret aliqs videtur q fornicatio non sit peccatũ mortale. qz nulluz peccatum cadit sub diuino p̃cepto. Sed Ozee pphete p̃ceptum fuit. c. j. Vade sume tibi vxorẽ fornicariam et fac tibi filios fornicationuz. Et beatus Ambro. super illo v̋bo. j. ad Thim̃. iiij Exerce te ad pietatem omnis summa disciplie xp̃iane in misericordia et pietate est quã si aliquis sequens lubricuz carnis patiatur sine dubio vapulabit. sed non pibit. Ecce dicit non pibit. ergo mortale non est. qz nõ nisi per peccatum mortale homo peribit. Ad p̃mũ de Ozea dicit Robertus. Hol. lec. xxj. q dispositio dei precipientis fecit q non esset peccatũ qõ aliaſ peccatum fuisset. Sicut de homicidio qõ Abraham voluit in filio cõmisisse. Gen. xxij. Alij autem dicunt q dominus p̃cipiendo fecit suamque p̃us non erat sua. Ad secundum dicenduz q Ambrosius non negat q fornicatio sit peccatum mortale. Sed vult q pietas iuuat hominem vt liberetur a pena eterna. Si tamẽ desistat et peniteat. Item potest esse dubium vtr̃ fornicatiõe ceteris paribꝰ plus peccat vir vl mulier. dicit sanctus Tho. in li. iiij. di. xxxv. q v. ar. iiij. q vir. Et ratio est qz plus de bono habet rationis. licet mulier habeat plus de materia temptationis quia magis est fragilis. Sed contra ista videtur esse beatus Augꝰ. de adulterio coniugator̃. et ponitur. xxxij. q vij. c. indignantur. Indignantur inquit mariti si audiunt adulteros viros pendere similes adulteris feminis pena cum tanto grauius eos punire oportuerit q̃to magis ad eos pertinet et vtute vincere ꝛ exemplo regere feminas Ad istud dicit Robertus Holk. lec. xl. q licet vir quantũ ad vnam circũstantiam grauius peccat putaq̃tum ad hoc q magis tenetur vigere ratiõe ꝛ vtute compensando. tñ omnes circumstantias mulier magis peccat. beatus Augꝰ. non loquitur in dicta autoritate nisi de sola circumstãtia et virtute rationis que in viro debet preeminere. hanc tamen viam videlicet q vir plus peccat. tenet Petrus de tarento. dis. xxxij. q. iiij. Peccat tamen plus mulier contra bonum matrimonij. Secundo ducitur vxor in damnato adulterio. et hoc tripliciter. primo cum legitima peccat cum soluto. secundo cum legitimꝰ peccat cum legitima. tertio si legitimus peccat cum legitima. p̃mum graue. secunduz grauius tertium grauissimum. Circa hoc queritur vtr̃ in actu adulterij peccat plus vir q̃ vxor. et videtur q non plus peccat. quia ad penam adulterij diuorcium vtrozumq̃ celebratur. ꝯa pari ratiõe cũ pena adequari debent in peccato ꝛ videtur q equaliter vterq̃ peccet. antecedens patet in canone. xxxij. q. v. precepit. vbi dicitur. Apud nos qõ non licet feminis eã nõ licet viris. et eadem seruitus pari conditione censeatur. et Inno. papa. xxxij. q. v. xp̃iana. et allegat magister in. iiij. di. xxxv. c. j. xp̃iana religio adulterium in vtroq̃ sexu pari ratiõe cõdemnat. ergo pari peccato peccant. Ad questionem dicendũ q ceteris pibus plus peccat vxor simpliciter. qz vt dicit sanctus Tho. in. iiij. di. xxxiij. ar. iiij. Ipsa addit super malum fidei malum plis. quia ex peccato vxoris causatur incertitudo prolis. Sed aliter dicendum est in fornicatione simplici ceteris paribus plꝰ peccat vir tum quia habet plus de bono rationis tum quia mulier plus habet de humido inclinante ad hoc et magis per consequens excusabilis. Sed in matrimonio additur hoc ad pectum vxoris quod est malum prolis. Sz q̃tum

ad bonum fidei qua vterq; alteri equaliter inclinatur vterq; equaliter peccat. Insup est notandum q; quãtum ad bonum fidei qua vterq; alteri obligatur equaliter peccãt quia equaliẽ obligantur. Sed vlterius quãtum ad bonuz ꝓlis plus peccat mulier quia causat in certitudinem ꝓlis. vnde simpliciter loquendo plꝰ peccat vxor adultera q; vir adulter. Ad argumẽtum in oppositũ concedendũ est q; ad paria dicantur in causa diuorcij. qz illud ꝓpter quod faciendum est diuorciũ est fractio fidei. et q; tũ ad hoc equaliter peccant in actu adulterij non tamen simpliciter equaliter. vnde dicenduz q; ad equalem penam iudicãtur. Sed non ex eq̃libus causis. Sicut duo fures quorum vnus in duplo peior est alio ad equalem penam iudicãtur. Non sequitur q; equaliter peccent qz mulier peccat contra bonum fidei et bonum ꝓlis vir autem solum ꝓtra fidei bonũ ideo causa diuorcij in muliere est maior causa licet in vtroq; causa sit sufficiens. Ex his duobus modis ducens vxorem non potest venire ad cenam celestem. Tertio ducitur vxor in licito coniugio et qui sic vxorem duxerit ad beatitudinẽ celestis cene peruenire poterit. vt patuit s. xxxvj. C. Est tamen circa hoc notandũ vt vir ad cenaz agni peruenìat circa vxorem ducendam q̃tuor ista nota qualiter sit eligenda qualiter corrigẽda qualiter dirigenda et qualiter diligẽda. Est enim vxor eligenda discrete. corrigenda secrete. dirigenda mansuete. et diligenda complete vt sit electio per discretam deliberationẽ. Directio per mansuetam gubernationem. Correctio per secretam informationẽ. et Dilectio p completam cõmunicationẽ. Primo ergo est eligenda vxor discrete. non subito nec p̃cipitanter capiẽda. qz talis feruor in ꝓncipio facit penam in futuro. Exemplum habemus Señ. xxxiij. de Sichem filio Emor qui ad ꝓmuz aspectum Dyne filie Jacob rapuit eam et mori voluit nisi eam ducere posset et fecit in tanto feruore q; ꝓ eius amore se et populum suum totum circũcidi permisit. et ob eius facti precipitationem interfectus est cum populo suo p fratres Dyne. Non ergo inducendo vel eligendo vxorẽ habeatur totaliter respectus ad formaz vel speciem mulier. Quia vt dicit Boe. li. iij. ò cõso. psa. viij. Forme vero nitor vt rapidus. i. valde transitorius est vt velox est et vernaliuz florum mutabilitate fugatior. Et dicit Señ. si laudas pulcritudinem expecta modicum et nil erit. Et dicit Sapiens. Propter mulieruz speciem multi pierunt. Eccl. ix. Alij gladijs. alij suspendijs. alijq; veneficijs. idcirco non ẽ forma vel species ꝓncipaliter in muliere considerandа vel respicienda nec debet haberi respectus ad diuicias. quia dicit Augustinus de verbis domini. sermone. xlix. Si vxor amat maritum quia diues est non est casta. non em̃ amat maritum. sed aurum mariti. idem est de viro. Sed ad mores debz habere precipue respectũ. Nam in tm̃ est gratiosum negociuz bene nubere. q; teste Salomone. donum dei proprie reputatur. Prouerbi. xix. Domus et diuitie dantur a parentibus. a dño autem vxor prudens Distinguit autem Aris. viij. ethico. c. iij. Tres species amicitie videlicet ꝓpter bonum vtile. ꝓpter delectabile. et ꝓpter honestum. i. propẽ bonos mores. et ista est perfecta amicitia z q̃c quid boni est in duabus p̃mis spẽbus totuz est in vna ista vñ ista est sola amicitia mansura. nõ autem amicitia ꝓpter vtile que est ꝓprie senuz et mercatorũ. et talium amicitia transit beneficio vtilitatis cessante. Amicitia autem ꝓpter delectabile que est ꝓprie iuuenũ vt cessabit velociter delectatione transeunte. Et ideo dicit Aris. q; amicitie iuuenum sunt defacili ꝓmutabiles ꝓpter duo. ꝓmo ꝓpter etatem variaẽ delectatio. Non em̃ delectatio placet adolescẽti que placet puero. secundo qz incipiũt amare ñ ex perfecto iudicio rationis. sed ex passione. passio autem cito transit et ideo velociẽ amant et velociter ab amore cessant. Sed tertia amicitia que est ꝓpter bonum honestũ habz istas conditiões. quia est mansura et rata qz fundatur super bonos mores. qui v̊tuosi semp manent. Rara autem est. quia pauci sunt v̊tuosi. Et indiget hec amicitia longo tempe et ꝙictu et expientia morꝝ. Unde dicit ibidem Aris. nõ scire est ad inuicem dilectionem veram donec modius salis comedatur et ꝙsumetur. Cum g̊ viri et vxoris debeat esse amicitia maxima nõ poterit fundari supra pulcritudinẽ corporalẽ. quia illa transibit. Prouerbi. xxxj. Fallax gratia et vana est pulcritudo. Nec poterit fundari super diuitias. quia illa amicitia est propter vtile et amicitia per accidens. quia bona diliguntur non persona. Unde Hieronimus cõtra Jouinianũ. li. j. Marchia inquit Cathonis filia minor cum quereret ab ea. cur post amissuz maritum non nuberet. rñdit se non inuenire virum qui se magis vellet q; sua. quo dicto ꝙuit Hieronimus. elegãter ostendit diuitias magis eligi solere q; pudicitiã. hec ille. Certe modernis tpibus nec pudicitia nec honestas morꝝ mouet ad nuptias. Sed tm̃ diuitie et libido. et ideo non ꝓseuerat amicitia nec ꝓuenit. plis apta vt frequẽter inter cõiuges. Un̄ Chrỹ. super Math. omel. j. Exponẽs illud Salmon autez genuit Boos de raab. Qui inquit ꝑm imperiũ

dei accepit vxorem a deo,puisam. in vtute generat filios et in seipsos vtutem hntes. Boos enim robur interptatur. Qui autē accipiūt vxores ex,puisiōe diaboli in infirmitate generāt filios nec valentes nec fortes nisi in malo vt ad penam sue irregularitatis non ad gaudiuz et consolationem videantur filios genuisse. Et infra Boos genuit Obeth ex ruth qui interptatur subditus. Nunc autē qui diuicias eligūt et non mores pulcritudinem et non fidem. Et quid in meretrice solet queri hec in coniugijs optant. ppterea non generant filios subditos vel sibi vl deo. Sed cōtumaces contra se et cōtra deum vt filij eoz non sint fructus iuste cōmixtionis eoz. sed pena condigna irregularitatis eoz. hec Chrisf. Exempluz habemus ex presse Tho. vj. vbi legitur q zara filia Raguelis septem viris tradita fuit quos singulos prima nocte demō asmodeus noie suffocauit manente vgine intacta. Et ideo cum Raphael suggeret iuniori thobie dixit ita Audi me et ostendam tibi qui sunt quibus pualere pt demon. hi nāq qui cōiugium ita suscipiūt vt deñ a se et a sua mente excludant et sue libidini ita vacent. Sicut equus et mulus in quibus non est intellectus habet ptātem sup eos demon. Talesq bene pñt dicerere vbum allegatum. vxorez duxi. s. ppter libidinem vacandā. et ideo non possum venire qz multi ppter vxores a regno dei excludūtur. Et subdit angelus. Tu autem cuz receperis eam ingressus cubiculū per tres noctes cōtinens esto ab ea et nihil aliud nisi orōibus vacabis cum ea. transacta autē tertia nocte accipies vginem cum timore dei et magis amore filiorum q libidinis duct. vt in semine Abrahe in filijs bñdictionem consequendis. Et notandum q fuit prima occasio quare filij Zeth recesserunt a deo. et qre diluuiū inundauit. Geñ. vj. Cum cepissent homines multiplicari sup terrā et filios procreassent videtes filij dei. i. Zeth filias hominū q essent pulcre acceperunt sibi vxores ex oib9 quas elegerāt. Sic g primo volenti vxorē ducere debet eam diligere discrete. Exemplū quō Abrahaz adurauit Eleasar seruum suum q non acciperet vxorez filio suo Isaac de filiabus chanaan. Geñ. xxiiij Et Jacob cum matura deliberatiōe sibi de vxoribus,puidit seruiens,p eis. xl. annis. Geñ. xxix. Incidētaliter hic incidit vna dubitatio seu q̄stio. Exquo dictū est q Jacob,puidit sibi de vxorib9 vtz licitum fuit aliqñ habere plures vxores. dicunt doctoees q nunq licitū fuit vni viro plures vxores habere absq diuina dispēsatione. qz inducta fuit hoi a primeua institutione singularitas. ita q vnus vir esset cōiugio copulat9 vxori vni. Geñ. ij. Adherebit vxori sue et non dicit vxoribus. Sed q Abrahām et Jacob plures habuerūt vxores fuit ppter multiplicationem cultus diuini qui sm doctoes fuit causa desponsandi. sm q dicit Aug9. sup gene. ij. Objciūtur Jacob quatuor vxores quod qñ mos erat crimē non erat. Idez in li. de vgi. dicit. Antiquis iustis non fuit pctm q plurib9 feminis vtebātur neq cōtra naturā hoc faciebant cū non lasciuādi causa sed gignēdi hoc faciebant. et si quis objceret de Lamech. Gene. iiij. qui pus habuit duas vxores et sm glo. pus cōtra morem et naturā adulteriū introduxit. Et si ille fuit adulter quare nō et alij q plures vxores habuerūt. Ad hoc dicunt doctoes q Lamech. autoritate,ppria sine diuina dispēsatione plures vxores habuit. et,ppter hoc dicitur adulterium introduxisse qz de iure diuino debuit pme vxori fidem seruasse. Sed alijs patribus licitum fuit habere plures vxores ex diuina dispēsatione,ppter generationis officiuz Secundo vxor corrigenda est secrete nō cū cōfusione vel verecundia publice arguenda. Uñ Uarro in quadam comedia. vicium coniugis aut est tollendum aut ferendum qui tollit vicium cōmodiorem coniugem efficit. Qui fert seipsum efficit meliorem. et ideo multum arguenda fuit seuera austeritas trium virorum. de quibus narrat Ualeriusli. vj. c. iij. quorum vnus vocabatur Sulpitius gallus. hic publice vxorem repudiauit qz in publicum ꝓdierat discooperto capite. Secundus vocabatur Sexinus sophna. alias Seuus. hic similiter vxorem suā repudiauit quia ausa ē ludo expectare ipso ignorante. Tertius dicebatur Metellius hic vxorem eo q vinum bibisset fuste percussit et itro fuit non sic sanctus Job licet vxorem pessimaz habuerit sic arguebat. Sed secrete et modeste Nam cum diceret ad ipm benedic. id est maledic deo et morere ait qsi vna de stultis mulieribus locuta es Job. ij. Nec dixit q fuit stulta Sed q quasi vna de stultis loquebatur. Tertio dirigenda est mansuete non tñ tirannide cū vbozum austeritate non cū cordis amaritudie Quia dicit apostolus ad Collo. iij. Uiri diligite vxores vestras. et nolite amari esse ad illas ideo formata fuit mulier non de capite nec de pede. Sed de costa et assumpta de latere in signum q nec debet esse domina nec ancilla sed socia viro. Sicut notat magister li. ij. sententia xxviij. c. ij. Et sunt verba Hugonis. li. j. pte vj. c. xxxv. Cum facta sit mulier de viro nō de qualibet parte corporis viri. sed de eius latere formata est vt ostenderetur quia in psortiuz creabatur dilectionis. ne forte si fuisset de capi

ti viri facta viro ad dominationez videretur p ferenda aut si de pedibus ad seruitutem subij cienda. Quia ergo viro nec domina nec ancilla pabatur sed socia nec de capite nec de pedibus sed de latere fuit faciendavt iuxta se ponẽ dam agnoscerz. quã de suo latere sumptã dídicisset. hec Hugo cuz magistro. Sed q dicit q viro parabatur socia. hoc verum est ante peccatum. Sed post peccatũ dictum fuit mulieri. Sub viri ptãte eris et ipse dñabitur tui. Gene. iij. Ut iam vir sit mulieri dominus qui añ peccatum fuit ei socius. debet tñ vt dictum est vir eam mansuete regere et concorditer qz tale regimen cum concordia placet deo. Juxta illud Eccl. xxv. In tribus beneplacitũ est spũi meo que sunt. pbata coram deo et enumerat ea concordia fratrum. amor pximorum. vir et mulier sibi bene cõsentiẽtes. Quarto vxor diligenda est complete. Jstam cõpletionem caritatis et amicitie que debet esse inter virum et vxorẽ apostolus mensurat tripliciter. ꝑmo modo p dilectionem xpi ad ecclesiam que fuit maxima Alio modo per dilectionem viri ad corpus. pprium. tertio modo per dilectionem ad seipsuz De ꝑmo ad ephe. v. Uiri diligite vxores sicut christus dilexit ecclesiam et tradidit seipsuz p ea. De secundo. Uiri debent diligere vxores sicut corpa. ppria. De tertõ. Unusquisq diligat vxorem suam sicut seipm. Jta dilexit vxorez suam quidam romanus vt potius mori vellet q̃ eam mori permitteret. de quo refert Ualerius li. iiij. c. v. dicens. Gratus romanus duos appẽdit angues scilicet masculum et feminã certificatus fuit p aurispicez q dimisso masculo vxor sua celeriter moreretur. dimissa vero femina ipsemet moreretur. ille statim feminaz dimitti iussit. sustinuitq ibi in cõspectu serpentis seipsum interitu serpẽtis occidi. Et merito sũt vxores diligende. ꝑpter tria quia sunt grate in conuiuendo cõdolendo et cõmoriendo. Grate in cõuiuendo. sicut refert Ualerius vbi supra. de regina vxore Metriadis que intm effusis caritatis habenis virum amauit q tonsis capill habitu virili assumpto equis et armis se assuefecit vt virum fugientem ꝓtinue per terras extraneas sequeretur Sunt secundo grate et pie in cõdolendo. sicut ibidem narrat Ualeriꝰ q cum lacedonij a spoztanis essent capti z ad decollandum in carcere reseruati coniuges coz alloquture viros perterritos intraureunt carceres impetrato a custodibus aditu cõmutaq veste per simulationẽ dolorum. velatis capitibus eos abire passi sunt z ita ipsi liberabãt et ipe saluabãt. Tertio sunt grate in cõmorien do. narrat Hier. ꝓtra Jouinianũ. li. j. Jndi nec non pene omnes barbari vxores plurimas habent apud indos lex est vt vxor charissima cuz marito defuncto cremetur. naz iuxta cadauer vxor accubat amplectans illud et deosculans et suppositos ignes pudicitie laudẽ contẽnẽs Jdcirco vnusquisq vxorem suam discrete eligat. mansuete regat. secrete corrigat. et cõplete diligat. vt cum ea penas eternas euadat et cenam celestis beatitudinis feliciter apprehẽdat.

De eadem Sermo secundus.

Homo quidaz fecit cenam magnam et vocauit multos et misit puum suum hora cene dicere inuitatis vt venirent quia pata sũt omnia. Lu. xvj. Consuetudo est dominoz magnoz mundi vt ꝑncipum et reguz interdũ M suis subditis facere conuiuium vt eos faciant beniuolos ad seruiendum sibi. Sicut legitur figura Gen. xl. de Pharaone rege egipti qui in die natiuitatis sue fecit cõuiuium pueris suis. id est puis suis. et hoc est q dicit textus biblie Exinde dies tertius natalicius Pharaonis erat qui fecit grande conuiuium pueris suis. sicut etiam legitur Mar. vj. de Herode antipa. qui etiam talem consuetudinez puauit quia de ipso dicitur. Cum dies opoztunꝰ accidissz Herodes in natali suo cenaz fecit ꝑncipibus z tribunis et ꝑmis gallilee. Sed notabile est valde q in cõuiuio Pharaonis occiditur pistoz. et in cena Herodis Johannes baptista. qz ôr Gen. xl. in fine. q in tali conuiuio Pharao recordatus pincerne et pistozis vnum restituit in locũ suum ꝑstinum scilicet pincernam vt ei poculuz ministraret. Alterum vero in patibulo vt cõiectozis scilicet Joseph veritas. pbaretur. de herode ôr Mar. vbi supza q misso spiculatoze p cepit amputare caput eiꝰ et ferre in disco. Moraliter per hos duos reges diabolus significatur ratione interptationis. nam Pharao interptatur nudauit vix et significat antiquũ ꝓpentem qui Adam virum in statu innocentie nudauit et spoliauit vtutibus sibi a deo datis. vt dicit beatus Augustinꝰ et allegaꝯ a magistro li. ij. sententiaz. di. xxix. c. ij. Princeps viciozuz cum vicit Adam de limo terre formatũ ad imaginem dei factum pudicitia armatum. tempantia compositum. caritate splendiduz ꝑmos parentes illis donis ac tantis bonis expoliauit pariterq peremit. Sed Herodes interpzetaꝯ pellibus glozias et significat iterum malignuz spiritum qui gloziatur in pellibus. id est repzo

bis et damnatis qui ſignificantur per pelles Abacuc.iij.Turbabũtur pelles terre madian id eſt hymni damnabuntur.iſte inq̃ rex egipti id eſt inferni fecit.hic cõuiuium famulis ſuis vt ſibi eo fidelius famulẽtur ⁊ in inferno facit eis cenam et in vtriuſq; tam pñti conuiuio q̃ in futuro dat eis ferculoꝝ multitudinem.et in his conuiuijs occidit eos hic ſpũaliter et ibi eternaliter.quia dicitur in pſ.xlviij. Quaſi oues in inferno poſiti ſunt.ſcz poſt mortem culpe et mors ſcilicet gehenne depaſcet eos.i.affliget eos et rumiabit ſicut vmes corrodũt cadauer in ſepulcro.De cena quã ibi ſuis fecit videlicet in inferno quãtum ad ſenſum allegoricum poſſunt exponi verba preſentis euãgelij allegata que p̃us in ſermone.j.ad ſenſum anagogicum ſunt de cena celeſti breuiter et curſim explanata.Ad ſenſum autem allegoricum in verb thematis tria tanguntur.p̃mo conuiuioꝝ magnitudo.ibi.homo quidam fecit.ſecundo inuitatorum multitudo.ibi.et vocauit multos.tertõ ſeruorum ſollicitudo.ibi.et miſit ſeruũ ſuum.

¶ Circa hoc eſt notandũ homo iſte allegorice ſignificat diabolum qui Math.xiij.ꝺr Inimicus homo qui ſuperſeminauit zizaniaꝝ pctõꝝ in agrum huius mũdi.et ꝺr quidam.i.ſingularis homo.Primo,ppter malicie multiplicitatem.Sicut eñ xp̃s dicitur homo,ppter peccati immunitatem.Juxta illud.j.Pe.ij.Qui peccatum non fecit.ita et diabolus dicitur ecõtrario quidam,ppter peccati multiplicitatẽ.q; dicit Dio.de di.no.c.iiij.Omnis malicia et omnis immũdicia a diabolo exercitata eſt.intellige hoc indirecte ⁊ occaſionaliter quia ipe inſtigauit et induxit Adam patrem noſtrũ ad peccandũ ex cuius peccato p̃ſecuta eſt in toto genere humano quedam,pnitas ad peccandum. Si aũt intelligatur hoc directe et effectualiter tunc diabolus nõ eſt cauſa omnis peccati nec omnis malicia ab eo excitatur.Quia dic̃ Origenes.Etiam ſi diabolus non eſſet homies appetitum haberent cibi et venereoꝝ circa que i ordinatio multa p̃tingit.Jdeo etiã dicit Aug⁹ de eccl'iaſticis dogmatibus.Non omnes cogitationes male excitantur a diabolo.Secundo ꝺr quidam,ppter nature ſubtilitatem.adeo eñ ſubtilis eſt demon in ſua natura q̃ p̃cellit oñes homines mortales.Jdeo dicit magiſter.li.ij. di.viij.c.v.Nam licet mali angeli ita per maliciam ſunt obſtinati viuaci tamen ſenſu.id ẽ ſindereſi vel ſubtilitate ingenij non penitus p̃ uat ſunt.Et allegat magiſter ad,pbationem ſui dicti Jſi.de ſum.bo.li.j.c.ix.Triplici inquit a cumine ſcientie vigent demones ſcilicet ſubtilitate nature.glo.quo ad ſcientiã innatam.Experientia temporum ſcilicet acquiſita ſcientia et reuelatione ſupernorum ſpirituum id eſt angelorum.Tertio dicitur quidam,ppter nature poteſtatem.Nam non eſt poteſtas ſuper ẽram que compatur ei quia factus eſt vt nullũ timeret.Job.xlj.Diabolus hanc ptãtez habuit añ paſſionem xp̃i que modo eſt ablata ei.Jdeo dicit magiſter li.iij.di.xix.c.j.Licet nos tempꝰ poſt chriſti mortem quibus modis ante tentabat non tamen vincere poteſt ſicut ante vincebat.Et declarat hoc in Petro.Nam Petr⁹ qui ante mortem chriſti voce ancille territ⁹ negauit, poſt mortem ante reges et preſides ductus non ceſſit.Quare quia fortior.id eſt xp̃us veniens in domuz fortis.id eſt in corda noſtra vbi diabolus habitat alligauit fortem.id eſt a ſeductione compeſcuit fidelium vt temptationem que ei adhuc permittit̃ non ſequatur ſeductio.hec ille.Jſte igitur diabolus ad ſimilitudinem cuiuſdaꝝ hominis fecit ſuis famulis duplicem cenam.vnam in mundo furioſo.Aliam in inferno erumnoſo.Prima cena quã fecit in mundo furioſo figurata eſt.ij.Regum.xiij.vbi legitur q̃ Abſolon fecit conuiuium quaſi regis conuiuium.Abſolon iuterp̃tatur quaſi patris mei amaritudo.Et figurat diabolum qui quãtum in eo eſt patrem ſuum deum omnipotentẽ amaricare nititur per peccatum.Jſte fecit conuiuium regis quia ipe eſt rex ſuper omnes filios ſuperbie.Job.xlj.In quo quidez conuiuio appoſuit ſuis ꝓuiuis multa fercula exquo multos vocauit.Primo quidez dat in iſto cõuiuio ſuo pauones ſuperbie.dicit eñ Aug⁹.xxj.li.ꝺ ciui.dei.c.j.q̃ caro pauonis bene decocta iterum deuenit cruda ſicut ipe exptus eſt poſt anni ſpacium iam tranſactum.Sic ſuperbia quãtumcunq; vincatur ſemper recrudeſcit et recrudeſcit.quia nunc ſuperbiam de naturalibus bõis vt ſanitate pulcritudine et naturali induſtria. nunc de fortuitis bonis vt de vicijs honoribus ⁊ huiuſmodi.nuncq; de ſpiritualibus bonis vt caſtitate humilitate et morum honeſtate.ceteris vtutibus quas a nobis habere non poſſumus ſed a ſolo deo.Jdeo dicit Aug⁹.de natura et gratia cetera vicia in malefactis valẽt ſuperbia etiam in rectefactis eſt cauenda.Secũdo dat in iſto conuiuio perdices auaritie vel iuſticie.Perdix enim vt dicit Ambro.in li.exameron.Cum oua ſua perdiderit oua alterius pdicis furatur atq; capit.Sed pulli ꝓcreati ad vocem matris relinquũt falſam nutricem et ſequuntur matrem.Ita mali domini cum bona ſua male perdiderint per inutiles expenſas et conſumptiones bona pauperum auferunt p iuſtas extorſiones et exactiones et cum iaz de

ficiunt bona pauperum attemptat et rape bona clericorum. Sicut legitur de quodam tirranno qui dum diu paupes suos per iniustas exactiones oppressisset quadam nocte sibi in somnis videbatur q̄ comederet brachium sinistrū pueri q̄ virginis imago tenebat sup altari. Cū q̄ p̄ famis angustia brachiū dextr̄ comedere attemptaret puer eleuata manu percussit eum et occidit ante altare. Et cum ex illo casu euigilasset et somnū vxori et familie enarrasset subito expirauit. Quid per manū sinistram pueri nisi paupes subditi quor substantiā rapiūt domi terreni et inutiliter consumunt. Et vnicuiq̄ tali dicit Sapiens. Qui auffert in sudore scilicet acquisitum panem quasi qui occidit p̄ximū suum. Eccī. xxxiiij. Sz quid per manū dextraz pueri nisi sacerdotes et clerici qui debent esse immunes ab omni exactiōe seculari vt p̄batur xxiij. q. vl. c. Conuenior. et. §. quāuis. C. de sacrosan. eccle. Ad instructiones. et. l. placet. xj q. j. Si tributuz. xvj. q. j. in canōib⁹. ex de cen. et exacti. c. j. C. de epis et cle. l. de his. ff. de publicanis. Impatores Sz tñ hos canones et leges sanctas quidam dñi et cōsules ciuitatuz r rectores et alij q̄ ptātem habere vidētur nō curant nec aduertūt. Sz tot onera ecclesijs r clericis ipsorum imponunt vt deteriozis conditionis factum sub ipsis sacerdociuz videatur q̄ sub Pharaone fuerit qui legis diuine noticiaz non habebat et tñ omnib⁹ alijs fuituti sbiectis sacerdotes et eorum possessiones in pristina libertate dimisit et de publico eis alimonia ministrauit. vt Gene. xlvij. vt extra de re. ec. Non minus. Ideo ibidem sub anathematis discretione sacrum concilū lateranensiū fieri ꝓhibet et si talia de cetero cōmiserint et cōmoti desistere noluerint tam ipsi q̄ fautores eorum excōmunicatōni se nouerint subiacere nec cōmunioni reddātur donec satisfactionē fecerint cōpetentē. Et nota q̄ etiam ciues et mercatores adinstar perdicis iniuste furantur alioz bona quia quicquit iniuste est acquisitum totum est furtum. Videmus enim tam de ciuibus q̄ de mercatoribus q̄ etiā interdū de nobilibus q̄ p̄ viam vsure vel etiam aliam conuentionē iniustas emunt terras redditus et maneries que aliquando p̄curauerunt et occupāt ad tempus. Sed certe post mortem suaz omnia ab eis r heredibus eoz recedunt vt frequēter. quia dicit metrista de male acquisitis vix gaudet tertius heres. Et tunc verificatur illud Hiere. xvij. p̄dix fouet que non peperit fecit diuitias. et non in iudicio. Tertio dat eis diabolus in suo cōuiuio q̄ hic in mūdo fecit columbas luxurie. Nā columbe multum venerijs vacant. ideo ſm Isi. Columba dr quasi colēs lumbos. Dicit enim Aris. q̄ columba est auis voluptuosa et ouat omni tempe et faciunt pullos cum fuerit eorum mansio calida et fuerit eorum cibus patus. sic etiam heu multi vacant luxurie et faciunt fructus pessimos vel luxurie naturalis q̄ cōmixtione vtriusq̄ sexus perficitur. vel luxurie innaturalis que absq̄ femineo tactu pficitur que in sacra scriptura immūdicia noiatur. ad Gal. v. Manifesta sunt opera carnis que sunt immundicia fornicatio. glo. quātum ad vicia contra naturam vel luxuria spūalis que solo animo cōcipitur. de qua dñs in euangelio ait Qui viderit mulierem ad concupiscendā eam iam mechat⁹ est eam in corde suo. Math. v. vbi mechatus est idem qđ fornicatus Mechus em ē idem qđ fornicans cum meretrice vel adulter. mechia enim est adulteriū. de hac spūali fornicatione dicit Basilius cesarien⁹ epus. Mulierē nō noui et tamen non sum vgo. Qđ ideo ſm Johem cassianum dicit. Quia licet integritatē corpis fuauerit per cogitationes tamē animū alliciētes q̄q̄z p̄didit integritatem mentis. Quarto dat eis de aprīs iracundie. Naz aper est animal seuuz r tante feritatis ſm Anicen. q̄ etiā mor ꝑ tem paruipendens cōtra venatores ferro ītrepide se infigit. Et etiam tam transfixus contra sibi insistentē vires recolligit et nimia audacia mortem non timēs cōtra hostis venabuluz se opponit. Sic iracundus hō vt vindictā de inimicis reportet ex ipsa ira periculū mortis pui pendens etiam in tela ferrea se imittit intrepidus nec vulneratus refugit. Sed maiori furore in suos inuulneratores insurgit. Ideo dicit Job. v. Virum stultuz interficit iracūdia Quito dat seu anteponit de ceruis gule. Naz cerui vt dicit Pli. in spe. natu. Auide pabula petunt et cum nimis se pingues sentiunt latebras petunt. Sic gulosi in sumendis cibis sunt auidi. qđ est cōtra illud Sapientis. Noli auidus esse in omni epulatione nec te effundas sup omnez escam. Eccī. xxxvij. Et tales gulosi latebras q̄runt tabernaruz in quibus fuunt diabolo die ac nocte cum deberent xp̄o dñicis diebus ō seruire et eius mādatis obedire que vere contemnunt p̄pter gulam. dicit em Hermanus de solidis. Quando aliquis inordinate gule vel cōcupiscentie inheret tanquā vltimo fini. ita q̄ talis quasi deum contemnens paratus sit dei p̄cepta et ecclesie transgredi vt delectationes gule assequatur. et talis grauiter peccat. Sexto apponit diabolus suis cōuiuis ferculum de vrsis inuidie. Nam ſm naturales indifferenē vrsus comedet mel vel carnes. Et dicit Aris. li. vj. aīalium. q̄ p̄pter magnam fortitudinem co

medunt carnem. Sed mel comedũt ꝓpter dulcedinem. Et intñ diligunt mel ꝙ etiam arbores ascendunt et ꝓpter dulcedinem mellis aliquando vrsus cadit et se confringit. Sic inuidia adinstar vrsi comedit carnes cum facit detractiones et libenter audit detrahẽtes. cõtra qđ dicit Prouerbi. xxiij. Noli esse in conuiuijs peccatoꝝ nec cõmessationibus eorum qui carnes ad vescendũ cõferunt. vbi dicit glo. ordinaria. Carnes ad vescendũ ferre est in collatione detractionis vel derogationis vicissim vicia, proximorum dicere. Et non solum inuidia comedit carnes detrationis. sed etiam mel comedit quando dulcem fama homis anihilat et parui pendit. quia adeo corruptus est inuidus ꝙ ei redolens fama feteat et fetens redoleat. Amara sunt ei etiam dulcia et dulcia amara. Ideo ad inuidos dicit dñs. Isa. v. Ue qui dicitis bonum malum et malum bonum. Isti inquã inuidi adeo diligunt mel. bone fame deuorãdo cõsumere ꝙ etiam in arbores. i. in fide perfectos homines non verẽtur ascendere et famã bonã vtutesqꝫ eoꝝ extinguere. cum tñ dicit dominus Apoca. vij. Nolite nocere terre neqꝫ arboribꝰ id est hominibus pfectis neqꝫ imperfectis fame iporum nocendo. Septimo et vltimo appo

Q nit in hoc conuiuio ferculum de cetis accidie Quia ꝑm naturales cetus est piscis multũ tardus quia in eo dominatur materia terrestris plus q̃ aque et est multe corpulentie et pingue dinis. Et ꝑsertim in senectute fit ita accidiosus ꝙ stat per aliquot annos quasi imobiliter ꝛ in dorso eius coadunatur puluis et condeusatur intñ ꝙ herbe et frutices ibi crescunt ita vt similis insule videatur. vt dicit Jorath. Sic accidiosi homines sunt multuꝝ tardi ad bona opa vt in eis interdum coadunatur puluis malarũ cogitationũ aut peccatoꝝ et herbe carnalium voluptatum. Juxta illud Prouerb. xxiiij. Per agrum pigri hominis transiui et per vineã viri stulti et ecce totum repleuerunt vrtice ꝛ operuerunt supficiem eius spine. hec sunt fercula septem que ꝓparauit diabolus in cena huiꝰ mundi et mittit seruos suos ad omnia mala inuitare homines. sicut patet in legenda sctẽ Juliane que temptantẽ demonẽ cum deꝑhendisset qui venit ad eam in specie angeli mouens eam vt dijs sacrificaret q̃siuit ab eo ad quid venisset respõdit ad ipam decipiendã. pater suus eum misisset. Cui cum Juliana diceret. Et quis ẽ pr tuus? ait ille. beelzebub qui ad oñia mala nos dirigit et facit nos grauiter verberari quotiẽs a xpianis fuerimus supati. Ideo legitur in vitas pa. li. iij. c. lxvj. Quidam monachus filius sacerdotis idoloꝝ cum paruulus esset et sederet in templo idolorum vidit sathanam sedentem ꝛ omnẽ milicia illi astãtẽ. Et ecce repente vnus de ꝑncipibus eius veniens adorauit eum Cui dixit. vnde venis? rñdit. fui in illa prouincia suscitans bella et effusiones sanguinis. dixit ad eum sathan. quãto tempore hoc fecisti. rñdit in triginta diebus. et iussit eum flagellari dicens. tanto tempe non plus fecisti. Et ecce veniens alius adorauit eum et ab eo interrogat vnde veniret? rñdit. in mari fui et feci cõmotiones submergens naues cum homibus. Cui dimon. quãto tempe hoc fecisti. rñdit. in viginti diebus. et hunc silr iussit flagellari. Tertiusqꝫ venit nunciauit ei dicens. ꝙ per decem dies in quibusdam nuptijs seditiones cõmouisset ꝛ ꝙ in illis multi vulnerati sunt et sponsus interfectus. et hunc silr iussit flagellari eo ꝙ tñ tempus expendisset. Tandeꝝ vnus venit et adorauit eum dicens. ecce in quatuor ãnis impugnaui monachuu in heremo et vix in illa nocte ꝓualui et feci eum fornicari. Qđ audiens ꝑnceps demoniorum surrexit et osculatus est eũ tollensqꝫ coronam quã habuit in capite et posuit in capite illius et fecit eum sibi considere. dixit ꝙ maximum quid fecisset Ecce quomodo mittit sathanas seruos suos vocare inuitatos ad fercula sui cõuiuij. Sed quilibet homo sane mentis non debet ad hoc cõuiuium accedere quia non fit causa refectionis. sed causa perditionis. Quia legitur. ij. Reg̃. xiij. Sicut Absolon illud cõuiuiũ grande fecit vt in eo posset occidere fratrem suum Amon dicens seruis suis obseruate eum cum temulẽtus fuerit amon in vino et dixero vobis percutite eum et occidite nolite timere ego sum qui ꝑcipio vobis. et seqꝫ fecerunt pueri Absolon aduersus Amon quid ꝑceꝑrat eis Absolon. Sic diabolus ad cõuiuium inuitat nos pctõres iam dictoꝝ vt nos i toxicatos et inebriatos occidat qui sumus fratres angelorum. In cuius figura legitur Job. j Dum filij Job conuiuarẽt in domo fratris sui ꝑmogeniti repente ventus vehemens irruit a regione deserti et cõcussit quatuor angulos domus et omnes oppressit et mortui sunt. Sz nota ꝙ cum absolon inuitaret ad conuiuium aliqui venire recusauerunt quidam vero venerũt Nam Dauid noluit cum suis venire. Sicut legitur Regum. vbi s. ꝙ Absolon vocauit oñes filios regis scilicet Dauid. venitqꝫ ad Dauid et ait veniat oro rex cum suis ad seruum suum dixitqꝫ Dauid ad Absolon. Noli fili mi rogare vt veniamus omnes et grauemus te. Cũ autem cogeret eum et noluisset venire ait Absolõ Si non vis venire veniat obsecro saltem nobiscum Amon et omnes filij regis. Moralit. sic

Absolon omnes filios regis inuitanit Sic ꝛ diabolus omnes ad conuiuium suum inuitat Sz tamē non omnes veniūt. Nam Dauid interp̄tatur manu fortis et significat omnes xp̄ianos qui fortiter diaboli psuasionibus resistunt ꝼm doctrinam apostoli.j.Pe.v.qui dicit.Aduersarius verster diabolus tāquā leo rugiens circuit querens quem deuozet scilicet incozpozando sibi per mozталem culpam cui resistite fortiter in fide scilicet fozmata caritate. Ideo resistendo ei possunt dicere cuz Dauid. Noli rogare tu diabole.i.optare vt veniamus ad tuum conuiuium omnes vt grauemus te.quasi dicerēt.Si omnes vel saltem multi tibi consentiunt et damnantur ex hoc pene tue aggrauātur Quia non minus ardebunt qui cum multis ardebunt.sed magis vt dicit Aug⁹.ij.q.j.multi. Quia omnis damnatus est vna teda in igne infernali.et quāto plures ibi erunt tanto magis penas sustinebunt ꝓpter quod diues ille in inferno petijt ne fratres sui venirent in locū tozmentozum quia sciebat ex aduentu eoz penas suas augmentari. Et quia fideles xp̄iani fortes in fide nolunt diabolo consentire et ad eum venire.quare optat vt saltem veniat ad eū amon qui ītērp̄tatur populus iniquus vel inutilis et significat omnes superbos auaros et luxuriosos qui sunt populus iniquus et inutiles.et hi veniunt quia se a cena dei excusando excusaue
R runt. Secundo cenam pauit dominus famulis suis in inferno erumnoso.de qua potest hoc vbum intelligi fecit cenam magnā.vbi nota hec cena dicitur magna ꝓpter multa. Primo pzopter loci opoztunitatem.et iste locus est infernus qui valde congruus et opoztun⁹ est ꝓ illa cena.quia dicit Aug⁹.li.xij.super Gen̄.declarans q infernus sit sub terris. Ideo inquit ſb terris creduntur inferi quia congruenter per illas cozpalium similitudines rerū sic demonstrantur vt quia defunctoz cozpoza inferis digne carnis amoze peccauerunt.hoc illis p illas cozpalium rerum similitudines exhibeatur qō ipsi carni moztue solet exhiberi vt sub terra recondatur. Secundo ista cena miserabilis dicitur magna ꝓpter tempozis cōgruitatem videlicet quando ad hanc cenam damnati venient et est duplex.s.speciale et generale. Temp⁹ cōgruum speciale est quando anima damnādi exijt a cozpoze.tunc statim ad hanc cenam cōducetur.sicut ponit Benedictus papa in quadaz extrauagante.diffinimus inquit ꝼm cōmunez dei ozdinationem anime decedentiū in actuali mozтali peccato moz post mozтez ad inferna descendunt vbi penis infernalibus cruciantur Tempus generale ꝯgruum erit post diem iudicij.Math̄.xiij. Exibunt angeli et sepabūt malos de medio iustozum et mittent eos in caminum ignis ibi erit fletus et stridoz dentiū. Tertio ista cena ōr magna ꝓpter inuitātis liberalitatem. iste inuitans est diabolus qui inuitat ad hanc cenam. Apoca.xix. Et ꝓmittit suam liberalitatem venite ꝛ congregamini ad cenaz dei magnam vt manducetis carnes regum et carnes tribunozum et carnes fortium et carnes liberozum ac fuozum et pusillozū ac magnozuz Quia ibi quilibet qui damnatur de pena cuius libet et eius cuius est saciabiē. Nam ibi saciabitur rex de pena serui et seruus de pena regis et hoc est manducare carnes regum et fuozuz vel iste inuitans ideo ōr liberalis quia de pēis nihil minuit. ideo de hoc miratur Aug⁹. in q̄dam ozatione. Quid est deus q̄d est quid aīm aduerto.quid est q in terra miserie et tenebzarum hozreoz.quid est qō ibi intueoz. Ibi null⁹ ozdo sed sempiternus hozroz inhabitat.heu ꝙ fusio vlulantiū .tumultus dentium stridentiū. inozdinata multitudo gemituū.ignis sulphureus.flāma tartarea quaz terrifico rugitu video vos rotari. vermes in igne viuentes.quos mira auiditas rodendi bos sic accendit quos ignis ille ignium nō accendit sz demōes coardētes frementes ardoze frendētes furoze. Et subdit de ipsoz crudelitate mirādo Cur inquit sic crudeles estis his qui volutant inter vos? omnimoda tozmēta iusticia moderata ad sustinēdum immoderata.heccine nullus ozdo nullus modus nullum remediū nullus finis tempabit heccine magne pene sunt o deus que p̄parate sunt foznicatozibus et contemptozibus tuis. Hic incidit vna dubitatio. exquo dicit doctoz ille q ibi erunt magne pene vtrum ille pene debeant dici cozpales. ad hoc dicitur q sic. quia S
omnis pena quā cozpus patitur est cozporea. Sed cozpa damnatoz ibi patientur post diez iudicij.quia sicut beati gaudebunt et in cozpe et anima gloziabūtur.ita damnati tristabūtur in anima et puniētur in cozpe. Ideo dic̄ Aug⁹ xxj.de ciui.dei.c.x. Gehenna que stāgnum ignis et sulphur dictuz est cozpoze⁹ ignis ē ꝛ cruciabit cozpa et animas damnatoz. Idē greg̃. dicit.iiij.dialo. Ignem gehenne cozpozeū esse non ambigo.et iō non solū per ignē punientur damnati. Sed sicut dicit Basili⁹ sup illud ps̄. xxviij. Uox dn̄i inter stridentis flāma ignis in vltima purgatione mundi fiet quedā sepatio i elementis puri ab impuro.vt quicqd est purū vel nobile remaneat supius ad gloziam electorum et q̄cquid fetulentū vel turbidū descēdat ad infernū ad penā damnatoz. Et sicut oīs creatura erit in gaudiū electis.ita ex omnibus

creaturis damnatis pena ſiat ſeu tormentum. Quarto iſta cena dicit magna, ppter ferculorum multiplicitatem. et hec fercula nihil aliud ſunt niſi pene magne ſicut fercula cene celeſtis nihil aliud ſunt niſi ſpealia gaudia et delicie immenſe. Sunt g ibi nouez pene que damnatis p ferculis apponũtur. Et has enumerat Aug⁹. in ſermone de aduentu dñi ad iudiciuz. Sup illo vbo Apoca. xvj. Et facta eſt ciuitas magna in tres ptes. Prima eſt ignis qui extingui non poteſt etiã ſi mare totum intus mitteret. iuxta illud Iſa. vl. Ignis eorum non extinguetur de hoc igne in diuerſis locis loquit ſcpt̃ura. ꝓmo Judith. xvj. Dabit eis ignem et vmes i carnes ſuas t vt vrantur et ſentiãt vſq; in ſempiternũ Secundo Job. xx. Deuorauit eos ignis q̃ nõ ſuccẽdetur. Tertio Eccĩ. vij. Vindicta carnis impij ignis et vmis. Et Eccĩ. xxj. Stuppa collecta ſinagoga peccatoꝝ et cõſumatio illoruz flãma ignis. Quarto Apoca. xx. Qui non eſt inuẽtus in libro vite ſcriptus miſſus eſt in ſtagnum ignis. Quito Math. xxv. Diſcedite a me maledicti in ignem eternũ. Sed. d. quare damnati patiuntur ignem. rñdet Aug⁹. vbi ſ. quia arſerunt hic in concupiſcẽtijs ſuis. Et beatus Iero. qui inquit. ardet hic in cõcupiſcẽtia ardere debet eternaliter in gehenna. Secũda pena qua cibãtur damnati eſt frigus quod nemo poteſt ſuſtinere etiam ſi igneus mons imittere tur nl̃ calefacere poſſet. et ppter iſtas penas dicit dñs in euãgelio Math. xxij. Ibi erit fletus et ſtridor dentiũ. fletus nãq; et liquefactio oculoꝝ ex caloze naſcitur. ſtridor vo dentium ex frigore. ideo dicit Job. xxiij. Ad nimiũ calorem tranſeunt ab aquis niuiũ. Sed quare ſuſtinebunt glacialem penã. rñdet Aug⁹. quia h̃ frigidi in caritate fuerũt. Sed dubitatur h̃ de fletu an ſit corpalis. rñdet Pe. iiij. ꝑncipali. q j. Duplex eſt fletus vnus ſpũalis. ſ. dolor interior et iſte erit in damnatis. Alius corpalis vi delicet dolor exterior. Et in illo eſt duo ꝓſiderare. quoꝝ vnum eſt lacrimaꝝ reſolutio. et illa non erit ceſſante motu celi. Alteꝝ eſt capitis et oculoꝝ turbatio et obnubilatio. et hec erit in eis quia affligẽtur non tm̃ ab agente ex teriori. ſed a paſſione anime interiori. vñ delectationi ſenſuali nõ rñdet lacrimaꝝ effuſio. imo magis interior turbatio. veruntamen ſtridor erit corpalis quia non habet reſolutionez. Tertia pena eſt de vmibus qui nunq̃ moziuntur Iſa. vl. Vermis eoꝝ non mozietur vt ſerpentes et draconez infernales qui ita viuunt in igne vt piſces in aqua. Cauſa aũt quare mordẽtur vermibus eſt. quia hic inuidiã ꝓtra ꝓximos habuerunt et ꝓgruuz eſt vt mordeant vmibus ſicut felicitate ꝓximoꝝ per inuidiam h̃ mordebãtur vt dicit Aug⁹. Sed. d. q. nunquid iſti vmes erunt corporales. reſpõdet Petrus vbi ſupra arti. ſequenti. Poſt reſurrectionẽ non remanebit aliquod aĩal irrõnale cum nullum tale habeat ordinẽ ad incorruptionẽ ꝑpetuam. Ideo vmis quem dñs nominat nequaq̃ materialis ſed imaterialis erit corrodens aiam t corp⁹. Et ór vmis ille cõſcientie remorſus ſm̃ ſanctũ Tho. Qui oritur ex putredine peccati et aiam affligit ſicut vmis corpalis ex putredine oꝛtus pungit. et hec eſt veritas. volunt tñ aliqui opinatiue. Super illud Iſa. vl. Ignis eoꝝ non extinguetur. q̃ ibi ſunt vmes corpales q̃ dicunt ſicut ignis eoꝝ eſt corpor⁹ ſic et vermes ſunt corporei. ſz opinio non eſt veritas. Si aũt. a. d tamen Aug⁹. dicit in li. ij. de ciui. dei. In penis maloꝝ inextinguibilis eſt ignis atq; viuaciſſim⁹ vermis. rñde q̃ ad corpus refert ignem et ad animam vmem. Quarta pena inferni eſt fetor quaſi ſulphuris et iſtum ſuſtinebunt ꝑpter fetorem luxurie. vñ pſ. x. Ignis ſulphur et ſpiritus ꝓcellarũ pars calicis. Et Iſa. xxx. Flat⁹ dñi q̃ſi torrẽs ſulphuris ſuccendẽs eam. Apoca. xxj. Pars illoꝝ erit in ſtagno ardenti igne et ſulphure. Quinta pena ſunt flagella ꝓcutientium que feriunt adinſtar malleoꝝ. hec ꝑcipue ſunt contra tirannos alios iniuſte flagellãtes de his flagell' Prouerbi. xix. Parata ſunt deriſoribus iudicia et mallei ꝓcutientes ſtultorum corpibus. Sed dicit Tho. de argenti. in cõpẽ. theo. veri. li. vl. Iſtud non intelligitur de malleis materialibus. ſed de diuerſitate penarum quibus impij malleãtur. Sexta pena ſunt tenebze ita ſpiſſe vt ſicut arena maris pñt pugillari. i. pugillo apphendi. quia dicit Greg⁹. imo. Ignis infernalis concremationem habet. Sz lumen non habet. et hanc penã patiẽtur qui in tenebzis peccatoꝝ finaliter pſtiterunt. Et dicit ſanctus Tho. q. vij. arti. iiij. q̃ aliqui cauſaz aſſignant tenebraꝝ videlicet ex cõmaſſatione et compreſſione corporum damnatoꝝ qui ꝓpter multitudinem ita replebũt locum inferni q̃ nl̃ de aere remanebit. et ſic nihil erit diaphanum quod poſſit eſſe ſubiectum lucis. Sed contra hoc poſſet aliquis dicere. Sicut patet ꝓ ph̃m U ij. de anima. Nihil videtur ſine lumine. ſed dãnati videbunt mutuas ſuas penas quia viſus i eis eſſet aliter ociosus et ſupfluus. ergo ibi erit lumen. ad hoc rñdet Hol. lec. lxxij. ſuper li. ſapi. q̃ diſpõ inferni erit talis qualis eſſe poſſit maxime ad afflictionẽ damnatoꝝ. viſio g̃ ſm̃ ſe eſt delectabilis. ſicut patet. j. metha. per accidens vo eſt triſtabilis ſm̃ qõ aliquod mortuum viſu apphenditur. g̃ diſpoſitio inferni tlis

est q̄ nihil ꝑspicui ibi videtur sed sub quadam
vmbrositate vt illa videãtur q̄ anime infligere
pñt afflictionẽ. Jn hoc ꝓcordat Tho. vbi. ꝫ. r
addit q̄ simplr loquẽdo ibi est locus tenebro-
sus. sed ex diuina dispositione ibi erit aliq̄d lu-
minis qđ sufficit ad illa que aĩmam torq̄re pñt
Et ratio est naturalis. Situs inferni in medio
terre vbi non põt esse ignis nisi feculẽtus turbi
dus et fumosus. Septima pena est verecundia
quia ibi videbuntur horrores et pctã eoꝝ nec
poterunt occultari. Et huius causam allegat
Aug⁹. in ser. de aduentu xp̄i ad iudiciũ dicẽs.
quia noluerunt ad ꝓfessionem venire nec pniaz
agere, p peccatis. Octaua pena est timor mag
nus qñ videbunt dęmones emittẽtes flammas
igneas et audiẽt clamores miserorum qz cru-
ciabuntur expectabuntq̄z semp acrius crucia-
ri. Et hoc est ideo. quia hic timore dei postpo-
sito peccauerunt. ideo dicit Greg⁹. super Job.
Sempiternus horror inhabitat. quia ei⁹ igni-
bus traditi et in supplicijs dolorẽ sentiunt et ĩ
doloris angustia pulsati semp pauore feriunt.
vt quid timent tollerent rursum qđ tollerant si
ne cessatione ꝓtimescant. Nona pena est cathe
na ignis quia, ꝓpꝛijs peccatis recesserũt irreti
ti et quasi vna cathena ligati. ideo dicit Mat.
xxij. Ligatis manibus et pedibus, pijcite eum
in tenebras exteriores. has nouem penas su-
stinebunt qui penitentiã non egerunt de pecca
tis suis vt essent cõsortes nouem ordinibus an
gelorum. Sed decimã penam ponit bea. Aug̃
in li. qui vocatur de triplici habitaculo et est se
paratio a xp̄o. dicit em̃ q̄ hec erit pena illoruz
spẽalis absentia xp̄i post visionem eius que pe
na sola omnia p̃dicta superat et est omnib⁹ pe
nis intollerabilior supradictis. Hoc etiam cõ
firmat Chrys. de repatõne lapsi. Nonnulli im
peritorum sibi satis esse credunt et optabile vi
deri si gehenna tantũmodo careant ego mlto
grauiores gehenne esse dico cruciarus ab illa
gloria remoueri et arceri a conspectib⁹ christi
Idem ꝓfirmat Ambro. Excidi inquit a gloria
grauꝭ fortassis est q̄ ignis gehẽne. Et Chrys
super Math. Horrendum est inquit illud eter
nale gehenne supplicium et res intollerabilis
tamen si. x. milia gehenne ponat aliquis nl̃ ta-
le dicit quale est a beate illius glorie propelle-
re honore et xp̄m exosum esse. Idem, phat gre
gorius nazanzenus de plaga grandinis. his ĩ
quit qui a regno celoꝝ idigni habebuntur erit
hec maior omnium pena q̄ a deo ꝓijciẽtur et
pudor ac ꝓfusio conscie cui⁹ finis ac remediũ
nunq̄ inuenitur. hec sunt fercula que magnifi-
cant cenam gehẽnalem. Quinto ista cena dici-
tur magna, ppter ferculoꝝ diuersitatem quo-
rum aliqua enumerat Moyses Deutro. xxxij
Uua eorum vua fellis et botrus amarissimus
fel draconum vinũ eoꝝ et venenũ aspidum ĩsa
nabile. Sexto hec cena ór magna, ppter mini
stroꝝ dissormitatẽ et horribilitatem. Job. xx.
Uadũt et veniẽt sup eos horribiles. Uñ legit
q̄ qđam religiosus in nocte cepit clamare hor
ribiliter. et cũ conuentus cõueniss̃et videbant
fixis oculis imobiliter aspiciẽtẽ pietem nec a-
liq̄d rñdentẽ. Sz mirabili horrore ꝓcussuz. Jn
mane aũt req̄situs a ꝓore qđ hũiss̃z rñdit se nõ
posse describere. Sz hoc dico ait si esset furnus
ardens ex vna pte et figura illa ex alia quã vi-
di magis eligerem intrare in furnum q̄ videre
figurã illaz. ideo dixit senex quidã in vita spa.
Credo q̄ si quis videret demones in ea forma
qua visuri sunt damnati non posset viuere. ĩo
refert Greg⁹. iiij. dialo. de crisanto qui ea ho-
ra qua exiturus erat a corpe apertis oculis vi
dit teterrimos demones et nigros et cepit cla
mare inducias vsq̄ mane. et sic dum clamaret
pre timore mortu⁹ est. O si tm̃ horrorem habz
hõ quando vidit in pñti vnum demonẽ quant⁹
horror erit ibi vbi tot horribiles apparebunt
et magis horribiles videtur q̄ appareant in p̃
senti. Septimo hec cena ór magna, ppter can-
torum lamẽtabilitatẽ. Nam cantãt ibi ve ve et
cant⁹ eoꝝ est maledicere et blasphemare. ĩo
dicit deuot⁹ Amãdus in ho. sa. li. j. c. x. q̄ dam
nati dicũt lamentãdo ve ve nobis iam nunc et
in eternum ve. quia nati sumus nec vltra mori
valemus ve. quia male torquemur nec a tor-
mentis vnq̄ liberamur. Uñ legitur q̄ duo sco
lares in dilectione mutua viuebant et in mag-
nis delicijs et frequenter in peccatis. tandem
vnus eoruz miserabiliter moritur super illo ta
men alter non correctus sed delicijs ꝓmessati
onibus et ebrietatibus et immundicijs vaca-
bat. Cõtigit ergo ipso quadam nocte de taber
na recedente cepit ebrius deuiare et ipse igno-
rabat quo se diuerteret. Sicq̄z venit in siluam
magnam vnde audiuit lamentabilem et misera
bilem vocem et eiulatũ ad quam cum plurimũ
miraretur cepit appropinquare quid nam essz
tunc vidit bestiam quandam et sup eam vnũ se
dentem ac baculum ferreũ tenentem in mani-
bus et in frontem bestiam percutientez tã cru
deliter q̄ cerebrum cum sanguine in terrã flue
bant et intollerabili cruciato ipm afficiebat.
ad qđ stupens miraret quidnam esset bestia ce
pit loqui dicens. Deu ego sum miser socius tu-
us. qui autem super me sedet est diabolus cui
datus suz in ꝑpetuũ cruciãd⁹ q̄ cũ ille audiss̃z
valde timuit et fecit votum deo q̄ vellet intra-
re religionem vt eum a demone liberaret.

et postea votum adimpleuit. Octauo dicit magna ꝓpter luminariũ defectibilitatẽ. nam vt etiam dictũ est de sexta pena q ibi sunt tenebre spisse et dense. sicut et hoc reuelatum fuit cuidam viro sancto qui cum raptus esset ad vidẽdum penas inferni. vidit inter alias penas inferni scilicet tenebras densissimas et in medijs tenebris voces lugubres dicẽtes. ve ve ve quã te sunt tenebre. Et nota Si damnati habẽt ali quod lumen hoc non est ei s ad consolationez quia dicit Jsi. de sum. bo. li. j. Jgnem autẽ gehenne ad aliud lumen habere dicimus ad aliquid non hr̃e hoc est habere lumen ad damnationem vt videant impij vnde doleãt et nõ hr̃e ad consolationẽ ne videant vnde gaudeãt. No
℣ no ista ór magna cena ꝓpter supplicioz ꝓpetuitatem. Et hec perpetuitas affligit damnatos multũ. Satis facile est iacere in vno lecto molli mundo et suaui et tamẽ si alicui posito in tali loco diceretur iace et quiesce quia oportebit hic iacere. xx. annis. ipse rñderet pot9 vellem esse mortuus. Quid g̃ erit de illo qui in igne ardenti et in loco penoso vbi sibi substernẽtinee et vermibus operiretur. Sicut dixit Jsa. xiij. Subter te sternetur tinea et operimentuz tuum erunt vermes et scit se mansurum ibi nõ per. xx. annos vel per centum vel per mille. sz per infinita secula seculoz. ideo Amandus in li. bo. sa. li. j. c. x. Audiuit in spũ aias damnatorum sic clamantes. O eternũ nunq̃ finẽ habiturum perpetuũ mortis supplicĩũ. o finis sine fine mors grauior omni morte semper mori et tamen mori non posse. Et infra. o pia corda istud interminabile et crudele ꝓpetuum inspicite et lugete et flete. O montes cadite sup nos et colles operite nos. heu cur hec maxima mala nobis futura non p̃uenimus cum nobis robur affuit cuz tempus aderat oportunũ vtinã et de tempe illo toto inutiliter expenso supesset nobis vel vna horula tante pene in remedium concessa. sed heu sententiati diuina iusticia precluſa est nobis via salutis. negata misericordia spesq̃ omnis ablata. Sed diceres exquo peccatum est transitorium quare pena est ꝓpetuã. rñdet Tho. de argen. in cõpen. theo. veri. li. vi. q hoc multiplici fit rõne Prima quia hõ peccat in suo eterno. ideo punietur in eẽno dei Secunda qz materia ignis infernalis est eẽna. scilicet peccati macula. ideo et pena tertia. qz pctũ est contra illum qui est infinitus. iõ et pena debet esse infinita. non q̃dam acerbitate sz durationc. Quarto quia homo per peccatum perimit in se bonum q posset esse eternũ. Quinto quia mala volũtas reproboz eterna ẽ. vellent enim si possent in peccato perpetuo delectari. et ideo perpetue debent puniri. Sexto quia in infinitum errat rõnalis cum in iudicio preponit finitũ i finito sil̃r cõcupiscibilis i appetendo et irascibilis in adherendo. vñ z meri to pena erit infinita. Septimo qz damnat9 de peccato perpetrato nunquam habebit veram penitentiam. ideo deus nunquã mutat illi9 punitionis sententiam. Ad hoc etiam ꝓbandum talia ponit exempla. videmus enim q emptio momentanea dat ius possidendi perpetuum. Et vulneratio momentanea mortem inducit ꝓpetuam. Item casus in foueam est detentio ꝓpetua. Item crimen lese maiestatis est seruitus perpetua. Ideo legitur in ãnulo parte. ij. c. cxxiij. Parisius duo socij. pariter viuẽtes turpiter cum vnus moreretur et alter post mortem eius quadam die solus ad campos ibat spaciando clamorem audiuit miserabilem. Accedit propius vidit caminum ignis et duos nigerrimos ethiopes qui quendam quem non videbat sed horribiliter clamantem indesinẽter cruciabant. hic autem qui folles calcabat sic iquiebat semper et semper. ve mihi vndiqz. Cũ ergo quereret quis ibi cruciaretur? respondit malleator. anima socij tui est. territus ille quesiuit. quãto tempore illa pena durare deberet Calcator ait. semper et semper. turbatur ille. petit tamen vt ad modicam horam permittãt quiescere. sed non perfecit. Tandem querit q̃re semper puniri deberet? respondit calcator. iusto dei iudicio semper punietur qui semp peccare elegit. quo dicto illa visio disparuit. Ex his dictis patet q illud est erroneum q in quibusdam apocriphis inuenitur de reuelatione facta cuidam persone. q anime damnatorum ab hora nona in sabbato vsqz ad horam nonã in dominica vel vlterius nescio quãdiu refrigerium habent vel obtinent quod nihil est. Si enim pena non semper duraret non esset perpetua quicquid enim perpetuum est continuũ est et eternum. et ideo omnes tales narrationes pro fictione sunt habende. Sicut et est illa. Sedulij in carine paschali sint et spiritibus sub stige iacentibus celebres ferie vt illa sacra nocte qua dominus rediit a stagnis achirontis rẽ. Decimo et vltimo hec diabolica cena dicitur
℣ magna propter inuitatorum innumerositatẽ. licet enim multi sunt vocati ad vitam scilicet eternam. pauci tamen sunt electi. Math. xxij. Ideo plures damnantur q̃ saluantur. et hoc non est mirum. quod probatur ex multis. Primo. quia vilium est maior multitudo q̃ preciosorum. vt ferri plumbi q̃ auri et argenti. et lapidum communium quam gammarum. et quercuum q̃ cedrorum vel palmarum.

Sermo xxxviij

Sic est maior numerus stuporꝫ ꝙ sapientium iuxta illud Eccēs.j. Stultorꝫ infinitꝰ est numerus. Secūdo cum in tanta multitudie hominū pauci sunt reges tempales quare non miruꝫ. si pauci sunt habituri regnum celorꝫ. Tertio cū pauci ad regnum celorum venire curent q̄d mirum si pauci perueniunt. Quomodo eīm pueni ent si venire nolūt. Quarto quid mirum si pauciores ascendunt in celum ꝙ descendunt in infernum cum facilius sit descendere ꝙ ascendere. et si pauciores intrant per angustā portā celi. ꝙ per portam inferni latam. Matħ.vij. Intrate per angustam portā. quia lata est porta ꝛ spaciosa ē via que ducit ad pditionem et multi sunt qui intrant per eam. Sed angusta porta est et arta que ducit ad vitam. ꝛ pauci sunt qui intrant per eam. Jdeo legitur in annulo vbi ꝥ. duo studentes se mutuo diligentes in peccatis viuebant. quadam die dum tractarent et optarent hanc vitam miseram semp duraturam in hoc cōueneřt ꝙ qui prior moreretur infra mensem appareret. Mortuus est igiř alter eorꝫ et socio apparens damnatum se esse asserens vestem pulcerrimā qua vtebatur ponderosissimā et ardentissimā sibi esse dixit. Tunc vnius qualitatem penarum et numerꝫ damnatorꝫ quesiuit. Ad p̄mam q̄stionem de qualitate penaruꝫ damnatus manū excipiens eicit tres guttas in faciem eius et statim cecidit quasi mortuus. et ille ne timeas talis ego sum totus. ꝓpter secūdam questionem de numero damnatorꝫ extraxit litteram de sinu suo et dedit ei legere. et sic legit omnes principes inferni et rectores tenebrarum vniuersis ecclesie p̄latis thartareā salutem. Qm̄ optime que nostra sunt sentitis nobiscum et tot animas mittitis ad infernum ꝙ via spaciosa et lata vix eas capit Sciatis vos dignam apud inferos retributionez habituros Cum ergo ille stupidus et tremens legisset pꝰ hoc religionem intrauit. Quapropř ōr hic de illo qui fecit cenam magnā et vocauit multos. Quantū ad tertium ponitur sathane sollicitudo cum ōr misit seruum suum hora cene dicere inuitatis vt venirent. quia parata sunt omnia per hunc seruū potest vniuersitas demonū designari. sed per horam cene. spālem finem cuilibet peccatoris. Sed per generalem horaꝫ cene finem vltimi iudicij conuenit designari. mittit ergo p̄nceps tenebrarum multitudinē suorum suorꝫ in hora mortis cuiuslibet peccatoris vt adducant ad cenam suam omnes inuitatos. et hoc fit iusto dei iudicio qui ad hoc dat consensum. Sicut legitur in vitaspa. de quodā qui vidit ꝙ anima cuiusdam hipocrite educta fuit a corpore. et cum nollet exire facta est vox ad demones. extrahite eam velit nolit. et sicut non dedit mihi requiem in peccatis q̄ fecit assi due coram me ita nec vos detis ei requiem. O vtinā omnes xp̄iani xp̄i p̄cioso sanguine redempti se ab hac erumnosa cena excusarēt nec peccata digna huius cene perpetrarētvt verificaretur illud de ipsis quod seqtur. Primꝰ dixit villam emi et necesse habeo exire et videre eā. per villam intelligiř massa reproborꝫ. iuxꝰ illō Lu.xv. de filio ꝙdigo misit illum ad villam vt pasceret porcos. i. saciauit eum impiorꝫ cōuēticulis vt spūs nutriret immūdos. hanc villaꝫ quidā ere peccatorꝫ emerūt qñ cum nuptijs fuerunt vt manasses qui plateas hierusalem sanguine ꝙphetarꝫ purpurauit. iiij. Regum. xxj. Matheꝰ q̄ in theloneo sedit. Matħ.ix. Zacheus q̄ p̄nceps peccatorꝫ et publicanorꝫ extitit. Lu.xix. Petrꝰ q̄ xp̄m negauit. Saulus q̄ ecclesiam dei p̄secutus fuit. Actē.ix.et.xxij. Maria magdalena q̄ septē peccatis plena fuit mortalibus. Lu.vij.et.viij. Et multi alij pctōres. Sz ipsi exierūt qñ penituerūt et p cōfessionē et cuz lacrimis pctā deleuerūt petentes dūm vt a cena inferni excusati haberenř. Sic et tu hō fac Secundus dixit. Juga boum emi quinqz eorꝫ ꝙbare ea. Moraliter p boues intelligiř omne opꝰ bonū. iuxꝰ illud Deutro.xv. Nō operaberis in p̄mogenito bouis. i. non exercebis in publico p̄ mordia boni opis. alle ḡ iuga boum emit q̄nqz qui omne opus bonū in q̄nqz v̄tutibus intellectualibus. ſ. sapia scia intellectu arte ꝛ prudētia q̄ enumerantur. vj. ethi. pficit. Juxta illud metriste. Quicquid agas prudenter agas et respice finem. Nam idam optat Moyses hominibus omnibus. Deutro. xxxij. Utinam saperent et intelligerent et nouissima prouiderent quasi diceret. vtinam saperent que dei sunt. Et prouiderent que inferni sunt scilicet penas iam dictas profecto deum timerent superna appeterent mundum contemnerent infernum horrerent et sic de peccatis suis exirent. sicut factum est de multis quorum quilibet potest dicere verba predicta. Juga boum quinqz emi. id est opera mea bona in quinqz predictis virtutibus perfeci. et necesse habeo exire scilicet a peccatis et a malorum consortijs et ꝙbare ea scilicet per opera bona an sint digna vita eterna. Tertius dixit. vxorem duxi ideo non possum venire scilicet ad cenam diaboli. Moraliter per vxorem intelligitur vno modo sctā ecclesia. iuxta illud Apoca. xxj. Veni oñdaz tibi sponsam vxorem agni. i. ecclīam sponsam xp̄i Et ista ecclīa ē nř aliud nisi oīm fideliū i gr̄a ḡtum faciente exītium congregatio cuius tps ſm ꝙ est homo ē caput. Ephe.v. Vir est caput mu

lieris. Sicut et xp̄s est caput ecclesie. Et q̄ hāc vxorem ducit et finaliter cuz ea perseuerat ad cenam inferni venire recusat. quia nullus q̄ est in ꝯgregatione fidelium et in ea finaliter ꝑmanet damnabitur in eternum. Nam pctōres nō sunt in ecclesia fidelium. sed malignantiū. Secundo per vxorem intelligitur sapientia scōrū Juxta illud ps̄. cxxvij. Uxor tua sicut vitis abundans. quasi diceret. Sapiētia sctōꝝ intr̄ne gratie humore ditatur. Et q̄ hanc vxorem ducit versucias atq; fallacias diaboli app̄hendit quibus app̄hensis ad cenam eius venire cōtēnit quia sapientiā hanc astutie diaboli non superant. Juxta illud Jsa. xj. Non nocebūt ⁊ nō occident in vniuerso monte sancto meo q̄ repleta est terra scientia dñi vbi per terrā intelligit homines de terra formatos. Audiens ḡ diabolus sathanas ꝙ hi triplices homines d̄ cena sua se excusarent. et ideo oīno venire recusarent. irascitur et mittit ꝑuos suos ad vicos ⁊ plateas vt introducāt pauperes debiles cecos et claudos. per plateas et vicos que clauduntur intelligitur sinagoga iudeoruz in qua sunt pauperes defectum bone v̄tutis hn̄tes debiles deffectus bone operationis habentes. ceci in vera cognitione. Et claudi in vera intentione vel ratione. Et hos omnes introducit diabol⁹ ad suam cenam. q̄ hi claudūtnr legalibus obseruātijs que mō obꝑuātie damnāt̄. Quia nisi quis renatus fuerit ex aqua et spūsancto nō potest intrare in regnuz dei. Joh. iij. et Mar. vl. dixit dominus. Qui crediderit et baptizatus fuerit saluus erit. Qui vero non crederit cōdemnabit̄. Et licet omnes iudei sine baptismo decedentes cōdemnentur nec tamē demones in eis contentātur. Sed dicunt ad p̄ncipē suum dñe factum est vt imperasti. q. d. multos de iudeis introducimus in cenā tuaz sz adhuc est locus scilicet ꝑ gentilibus et malis xp̄ianis in inferno. q̄ infernus est vnum de insaciabilibus que enumerat Salomon Prouerbi. xxx. Tria sunt insaciabilia et quartum dicit nunq̄ sufficit. Et sb̄dit infernus. i. diabol⁹ qui sp̄ ad se nituntur trahere peccatores. Jdeo dic̄. Exi in vias ⁊ sepes per que intelligūtur gentilis q̄ si aggrestes in vijs et sepibus sunt dispersi. et hos compellunt intrare ad cenam infernalem quia non habent fidem sine qua impossibile est placere deo. Ad hebre. xj. Jdeo legitur ꝙ q̄dā decanus bone vite decessit ⁊ ep̄o suo cum magna gloria apparuit qui quesiuit ab eo quot anime in hora mortis sue ex hac vita emigrassent et quot ex eis saluate. et quot perdite fuissent. respōdit ꝙ triginta milia emigrassent ex quib⁹ inquit ego et beatus Bernardus et scolaris vnus euolauimus. et tres ad purgatorium producte sunt. et relique omnes descenderunt in īfernum. nec de hoc mireris o homo q̄ tot sunt infideles in mundo quot sunt arene in profundo qui omnes damnantur nisi aliqui ad vnitatem ecclesie redierint et se baptizari permiserint. quia extra vnitatem ecclesie nullus saluatur. Juxta illud de sum. trini. et fide catho. c. Firmiter. Una est fidelium vniuersalis eccl̄ia extra quam uullus omnino saluatur. Et recte sicut omnes qui non erant in archa perierunt. Sic omnes qui non sunt in ecclesia sancta dānabuntur. Quid enim designat archa nisi ecclesiam catholicam. quia sicut archa erat tātū vna vnum habens gubernatorem sicut Noe. Sic sancta ecclesia est tm̄ vna cañ. vi vna ē columba mea perfecta mea electa mea quā viderunt filie sion. id est virtutes angelice et beatissimam predicauerunt. et habet vnum rectorez videlicet christum summum pontificem patet in extrauaganti Bonifacij octaui que incipit vnam sanctam ecclesiam. Ex iam dictis patet Sic̄ tp̄e diluuij extra archam nl̄ ꝑuabatur. ita extra ecclesiam nulla est salus. ideo nullus iudeorum vel gentilium saluatur. O si tot extra ecclesiam non saluantur quot tunc de christianis damnantur. Quot enim sunt christiani qui in vijs presentis delectatiōis ambulant quos demones finaliter ad cenam suam ire compellunt vt domus diabolica impleatur.

De eadem dominica.
Sermo tertius.

Iuga boum quinq; emi et eo probare ea. Lu. vbi s̄. Contigit multotiēs ꝙ domini terreni hn̄tes pp̄los eis subditos necessitate cōpulsi vendunt populos et terram alijs dominis se ditioribus et hi sub suo dominio ad longum interdum tempus vtuntur populo et terris quousq; successor ditior venit et terras cum populo venditos a p̄decessore suo redemerit et super populū resumpserit p̄ncipatum. Sic ad ad litteram factuz ē de Adam quem constituit dominus dominum super omnem terrā cōmittendo ei bestiaruz volatilium et piscium maris dominatū. cum dixit sibi et suis sequacibus. Gen̄. j. Dñamini piscibus maris et volatilibus celi et vniuersis animantibus que sunt super terram et nō solū fuisset dñs creaturuz irrōnalium. Sed etiā hoīm quādiu stetisset deo subiectus. ille autem nulla necessitate compulsus. sed libera voluntate

Sermo xxxix.

peccando vendidit non solum populum sed se cum populo diabolo ere peccatoꝝ. de quo potest exponi illud ps̄. xliij. Vendidisti populum tuum sine p̄recio. quia peccatum nihil est scōm Augu. super Joh̄. dicit sine precio. Et extunc p̄mum diabolus cepit habere ptātem sup oīe genus humanuꝫ. Jdeo dicit Ambro. de beata vita. Et habetur. xv. q. j. c. Non est. Neminem iugo seruitutis astrictum possidet nisi se ei p̄r ere peccatoꝝ vendiderit. Sic quia per longuꝫ tempus diabolus tanquā diues sibi populum ere peccatoꝝ venditū tenuit vsus est et possedit videlicet per quinqꝫ milia et ducentos annos. quousqꝫ venit christus diues in omnes in cuius domo sunt diuitie et glorie. ꝑm ps̄. cxj. Et redemit populum venditum de manu demonis effusione ꝑp̄ij sanguinis in sua morte. Sicut de hoc dicit magister. li. iij. sententiaꝝ. dis. xix. in p̄ncipio. Nunc ergo queramus. quomodo per mortem christi a diabolo et a pena et a peccato redempti sumus. A diabolo ergo et a peccato per christi mortem liberati sumus. qz vt ait apostolus ad Roma. v. Jn sanguine ipi us iustificati sumus. et in eo q̄ sumus iustificati a peccato soluti. et a diabolo liberati. q̄ nos vinculis peccatoꝝ tenebat. ideo congrue possunt esse hec verba ꝙ themate allegata verba christi. Juga boum emi quinqꝫ. vbi per quinqꝫ iuga boum intelligitur vniuersitas hominum. Eo q̄ ꝺm beatum Augus. in quolibet hoie duo et duo sensus combinātur. Nam duo sunt oculi. due aures. ꝛc. Jō in p̄dictis verbis duo dominus Jesus xp̄s insinuat. p̄mo redemptionem nostram p̄cios am. ibi. Juga boum emi. secundo ꝓbationem suam studiosam. ibi. et eo ꝓ bare ea. De p̄mo est sciēdum q̄ rex vel p̄nceps terrenus habens dilectā sibi desponsatam et si illa ab alio rege rapetur et vt ita dicaꝫ violaretur. Rex qui violentiaꝫ in sua dilecta passus esset. nec dumtaxat cōmouereꝫ erga raptorem illum. Sed ꝙ liberatione ipius se daret in mortem. et ꝑp̄rium effundere sineret sanguinē. Sicut p̄obat Dares frigus in li. iiij. hysto. troyana de Menelao rege grecoꝝ. Cui Paris filꝰ Priami regis troye. quodam tempore pgens per greciaꝫ de templo Ueneris rapuit helenā vxorē pulcerrimā. et postea tenuit eam adulteram ꝑpter qđ Menelaus inuocato auxilio fratris sui qui dicebatur Attrides cum machinis et alijs armis bellicis troiam circūdedit. seqꝫ vsqꝫ ad mortem p̄o dilecta sua dedit. et troiā cepit. eamqꝫ combussit. Et hanc hist oriā tāgit Alexander in tertia pte. in his metris. Urit a mor Paridem nuptā rapit. Armat attridē vltimo pugnatur cū machina troia crematur.

Spūaliter ꝙ regem intelligiꝫ et significaꝫ deus omnipotēs. de quo Jsa. xxxiij. Regē in decore suo videbūt. et Apoca. xix. Rex reguꝫ et dns dnantiū. h̄ rex et dns dnantium hūit sponsam dilectā. vicz aiam humanaꝫ quā dilexit ex p̄petua caritate. Juxꝝ illud Hiere. xxxj. In caritate ꝑpetua dilexi te. ideo attraxi te miserās tui. Sed venit diabolus q̄ est rex sup omnes filios supbie. Job. xlj. Et rapuit sponsam xp̄i qñ Adam per pctm̄ ꝓsensit. nam cum mulier seducta esset a diabolo et de pomo māducasset. dedit viro vt sil'r ederet. et ille noluit eam ꝓtristari quā credebat sine suo solatō tabescere. ꝛ a se alienatam oīno interire comedit de pomo. vt dicit magister. li. ij. di. xxij. c. v. Sicqꝫ diabolꝰ tenuit p̄us xp̄i dilectam quasi adulteraꝫ. ita vt xp̄s diceret sibi Hiere. iij. Fornicata es cū multis amatoribꝰ tuis. tn̄ reuertere ad me et ego suscipiā te. Sz quia aia hoīs est spūs vadēs liber a deo. et non redīēs. vicz de ꝑse ad ip̄m. vt dicit ps̄. lxxvij. Jō deus factus ē hō et sc̄ꝙ dilecte sue liberatione vsqꝫ in mortem dedit sanguinem suum fudit. et dilectā suam redemit. de hoc dicit beatus Augꝰ. in li. de baptis. et allegatur a magistro. li. iij. di. xix. c. j. nihil inquit inuenit diabolus in xp̄o vt morderetur. Sed ꝙ voluntate p̄r̄is xp̄s mori voluit. non hns mortis causam de pctō. Sz de obediētia et iusticia mortē gustauit. per quā nos redemit de ꝑuitute diaboli. Jncideramꝰ em̄ in p̄ncipē huiꝰ secli q̄ seduxit Adam. et seruū fecit. cepitqꝫ nos q̄si vernaculos possidere. Sz venit redēptor et victus est deceptor. Et quid fecit redēptor captiuatori nr̄o. tetēdit ei muscipulā crucem suam posuit ibi quasi escā sanguinē suū fudit vt pctā nr̄a deleret. Uñ ergo diabolus tenuit nos deletum est sanguie redēptoris. Non em̄ tenebat nos nisi vinculis pctōꝝ nr̄oꝝ. Jste enim erāt cathedre captiuoꝝ. venit ille. s. xp̄us alligauit fortez. i. diabolū vinculo passionis sue. ītrauit in domū eiꝰ. i. in cordā eoꝝ vbi hītabat et vasa eius. s. nos rapuit que ille impleuerat amaritudine sua. i. pctis. deꝰ aūt nr̄ vasa eius eripiens et sua faciēs fudit amaritudinē et impleuit dulcedinē. s. gr̄aꝝ per mortē suam a pctis redimens et adoptionē largiēs. hec ille. Ecce q̄liter xp̄s nos emit oēs a diabolo sanguine suo p̄cioso. et hoc p̄dixit ps̄. cxix. Jp̄e redemit isr̄l. ergo venditū pctō suo ex omnibus tribulationibus suis. Quia. s. apud eū est copiosa redemptio. Jō dixit beatꝰ Paulus. j. Choꝝ. vj Empti em̄ estis p̄cio magno gl̄ificate et portate deum in cordibus vestris. et beatꝰ Petrus. j. Pe. j. Scientes q̄m non corruptibilibus auro vel argento redempti estis de vana vestra

conuersatione pcne traditionis. sed pcioso sanguine agni immaculati Jesu xpi. Sed. d. q̃
C re noluit nos aliter redimere nisi sanguinis sui effusione. Ad hoc dicitur quando totũ corpus est infirmus vt tunc corpus sanetur incidit brachium. quia vt dicunt medici. in brachio fit minutio sanguinis p totius sanitate corpis. Naz in toto corpore humani generis non fuit pars aliqua tota sana. Juxta illud ps. xxxvij. Non est sanitas in carne mea nisi in brachio. id ē in christo. de quo Isa. xxxiij. Esto brachium nrm in mane et salus nostra in tempe tribulationis Jdeo in isto brachio facta est minutio toti⁹ corporis insisa sanitate. Et sicut brachium quod debet minui debet p̃us calefieri. Sic istud brachium fuit per motum quidē certi itineris. xxxiij. annorum in quo spacio legimus fatigatum Joh. iiij. Jesus fatigatus ex itinere sedebat supra fontem. Per ignem vero calefactum quando iminente tempe passionis circũdederũt eum iudei faxibus et lucernis et ligatuz fuit brachium. Sed in lanceatione fuit valde pfunde percussum et in flagellatione. sed habuit valde malum potum in sua minutione. Dicitur em̃ in ps lxviij. Dederunt in escam meã fel. et in siti mea potauerunt me aceto. datur etiaz potus homi minutovt sanguis fortiter exeat. Sic t christo datus fuit potus vt sanguis eius omnis exiret vt nobis medela salutis foret. Jdeo dicit Augustinus. Effusus est sanguis medici et factus est medicamentum frenefici. Et ps. lxxvj. Redemisti in brachio tuo populum tuum filios iacob et Joseph. vbi per Jacob intelligit̃ iudeos per Joseph gentiles electos qui ante conuersionem velut boues arabant in terra cupiditatis quos redemit quo ad efficaciam. quia oēs christiani vel fuerunt ex gentilibus vel ex iudeis. Illos autem qui non credunt redemit q̃tũ ad sufficientiam. Jdeo dicit Bern. Juga bouz emi quinq̃. Quantum ad secundum insinuat pbationem suam studiosam cum dicit. et eo pbare ea. Circa quod notandum q̃ quilibet electus pbatur a christo quadrupliciter. vt dicit Holk. super li. sap̃. l. xxxij. Super illo vbo tanquam aurum in fornace pbauit electos suos dominus Sap̃. iij. pbat eos p̃mo sicut pbatur
D clericus ante pmotionem. nam omnes clerici ordinandi sunt diligenter examinandi cum ordinatori non licet malos ministros habere. extra de etate et quali. ordinan. Cum sit ars artium. Et principaliter examinãtur an sint digni vt habetur extra de scruti. in or. fa. ex pte tua. ait Innocentius tertius. Cum aliquē in diaconum vel presbiterum pmouemus prior diaconorum. i. archidiaconus qui uobis assistit dicit postulat sancta mater ecclesia hunc diaconuz vel subdiaconum ad onus presbiteratus assumi et nobis interrogantibus. Si eum cognouerit esse dignum. respondet. q̃ quantum fragilitas humana nosse sinit et scit testificatur illum ad huiusmodi onus officij esse dignuz. Sz ad hanc dignitatem vt dicit aplus. j. Thim̃. iij requiritur q̃ clericus aut sacerdos sit irrepr̃hensibilis. sobrius. prudens. pudicus. ornat⁹. hospitalis. non litigiosus. necq̃ cupidus. Spũaliter omnes sumus pmouendi ad ordines. q̃ omnes erimus in futuro sacerdotes. Juxta illud Apoca. v. Fecisti nos deo nostro regnũ. i. regni ei⁹ pticipes. et sacerdotes. id est hostias laudis deo offerentes et regnabim⁹ super terram. i. in celo. sic exponit Lira. Et quia erimus ibi omnes sacerdotes. hostias laudis deo offerentes. idcirco pbat nos xps an sumus digni quia nullus indignus ibi admittetur. Sz tunc quilibet erit dignus cum fuerit irrepr̃hensibilis videlicet sine crimine. sobrius. prudens. tc. et p̃ncipaliter misericors. et hospitalis. Naz xps nos p̃moniet ō quibus nos pbare vel examia revelit. Magnus em̃ fauor fieret clerico si posset p̃muneri de quo passu vel qua matera deberet examinari. quia tunc posset sibi prouidere. iste fauor sit nobis. Ordines enim generales fient in die iudicij quãdo iuxta merita nostra ad ordines angelorum recipiemur prospere. Et dicetur in generali omnibus illud. j. Pe. ij. Vos estis genus electum regale sacerdotiũ popul⁹ acquisitionis gens sancta. Sed in spēali dicet vnicuiq̃ illud. Tu es sacerdos in eternum sm ordinem Melchisedech. Et modo sumus premoniti de q̃bus examinabimur. t certe non de difficilib⁹. Sed de cõmũibus scilicet de donato et partibus nostris. id est de operibus nostris. sicut patet Mat. xxv. Esuriui et dedistis mihi manducare. tc. et totum est de donato. Illi qui inueniunt̃ nesciuisse de donato deficient de ordinis et depellentur sicut laici. et ponentur illuc vbi est vmbra mortis. et null⁹ ordo Job. x. Quando dicetur illis. Jte maledicti in ignem eternum. Sed boni et recti qui bene responderunt de corde securi erunt. Juxta illud Thobie. iij. Hoc habet pro certo ois hō q̃ colit te. quia vita eius si i. pbatõe fuerit coronabitur. Et Jaco. j. c. Btũs vir q̃ suffert tem. q̃ cũ. p. f. ac co. vite. Secũdo pbat xps electos suos. Sicut pbat̃ nouicius añ. pbationē et cõ E
fessionē. vñ tps nouiciat⁹ est tps pbatiois nre. licet em̃ nouici⁹ gerit interdũ hitũ pfessor tñ i volũtate sua est pjcere hitũ infra tps pbatois qñcũq̃ sibi placuerit. et iō nō hz hitũ insepabiliter. Moralr hit⁹ t ornat⁹ aie est gratia p̃ns

Sermo xxxix.

vita est nouiciatus⁊ tempus ꝓbationis in quo dicetur nobis. Roma. xij. Renouamini in nouitate sensus vestri vt ꝓbetis que sit voluntas dei bona. licet eñ in hoc tpe geramus habituꝫ ꝓfessoꝝ. i. bonoꝝ que est gr̃a ꝓsumata tñ non sumus ꝓfessi. Sꝫ habitū possumus ꝓijcere per peccatū mortale qñ placet. Ex his iam dictis soluitur q̃stio qua queritur vtꝫ caritas semel habita possit amitti. Et hẽtur q̃ sic. naꝫ quib⁹ cunqꝫ modis caritas ꝓfecta sit. in hac vita potest amitti. Sed illa que hẽtur in patria est ꝓfectissima q̃ cum semel fuerit habita amitti nõ ꝑt vt de pe. di. ij. Caritas est. Est tamẽ notanduꝫ q̃ nouicij interdum ꝓbantur aut examinantur generaliter de quinqꝫ. s. an sint seruilis cõditionis. an sint alterius ꝓfessiõis. an mulieri coniugati. an ratiocinijs obligati. an occultam habeant infirmitatẽ. Si vero aliquem istoꝝ habuerit defectū et sciatur a ꝓfessione ꝓpellẽ f Primo q̃ritur an sit seruilis conditionis. quia nullus ꝟuus sum p̃uati siue eccl̃ie ordinari dẽt nisi p̃us manu mittatur. vt. liiij. di. c. ij. et. iij. Et ratio est qꝛ ꝟuilis vilitas atqꝫ clerical̃ dignitas. vt. liiij. di. admittenẽ. extra de ser. non or. de seruoꝝ. in fine. Et hoc intellige verum in omni genere ꝟuoꝝ siue sint assc̃ripticij siue oꝛigenarij. Sed moraliter significaẽ ꝑ hoc q̃ deus ꝓbat omnes quos assumit ad suam ꝓfessionem an sit seruilis cõditionis. i. an sit tot⁹ datus mundi seruitijs ꝓ diuitijs et honoꝛib⁹ consequẽdis in hac vita et si sic non admittit euꝫ ad ꝓfessionem. qꝛ nemo potest duobus domis seruire. Math̃. vj. Unde legitur q̃ p̃bs quidã noluit assurgere aduenieẽte p̃ncipe alijs euꝫ honoꝛantibus et assurgẽtibus. Et rõneꝫ reddidit seruit enim ꝟuo meo. quia ego cõtemno mũdũ et mũdus mihi seruit. et ipe seruit ei. quare nõ assurgo. iste non fuit seruilis conditionis. sed valde nobilis. Secũdo q̃ritur a nouicio an sit alterius ꝓfessionis. qꝛ dicit sanctus Tho. ij. ij. q. vl. Transire de vna religione ad aliam nisi ꝓpter magnam necessitatem vel vtilitatẽ non est laudabile. tum quia ex hoc plerũqꝫ scandalizãtur illi qui relinquũtur. tum qꝛ etiam facilius ꝓficit aliquis in religione q̃ consueuit ceteris paribus. Uñ in collatione patꝝ abbas nestoꝛius dicit. Unicuiqꝫ vtile est q̃ ſm ꝓpositum qd̃ eligit summo studio ac diligentia ad opis incepti ꝓfectionem puenire festinet. et nequaquã a sua quã semel elegit ꝓfessione discedat. ĩõ requiritꝰ nouitius an sit alterius ꝓfessionis. Sed in hoc moraliter denotaẽ q̃ ille qui est radicatus ⁊ hũtuatus aliqua cõsuetudine viuendo in pctis ip se quasi alterius ꝓfessionis teneat sibi q̃ licꝫ recipi possit a xp̃o. tñ cum magna difficultate.

Tertio requiritur an sit mulieri cõiugatus. qꝛ vir cõtinentiam vouere non potest inuita vxore nec econuerso. Nam dicit Aug⁹. super p̃s. lxvj. Si dicat vir continere iam volo. nolit aũt vxoꝛ non potest. Quid eñ tu vis illa non vult nunq̃d per cõtinentiam tuam. illa fieri dẽt foꝛnicaria. Si alij nupserit. te viuo adultera ẽ. nõ vult tali lucro de⁹ tale damnum recõpensari. redde debitum. et si non exigis. redde. ꝓ sanctificatione ꝓfecta tibi computabit deus. Si non q̃ tibi debetur exigis. Sed reddes quod dẽs vxoꝛi. Sed moraliter intellige q̃ xp̃s ꝓbat seu examinat omnem quẽ ad suam ꝓfessionem recipit an sit opibus carnis deditus. et si sic eum non recipit. quia talis non peruenit ad eum ꝓfecta voluntate. quia Lu. xiiij. dicit. Uxoꝛẽ duxi et ideo non possum venire. Quarto queritur a nouicio an sit ratiocinijs obligatus. qꝛ obligati reipublice. non sunt in religiones recipiẽdi. liij. di. c. j. Et si obligati sunt ad ratiocinia ꝓuatoꝝ honestum est q̃ p̃us de ratiocinijs se expediat ⁊c. Moraliter quilibet homo tenetur ad computum et restitutionem. si fuerit vsurarius et de pecunia vsuraria sit dedit⁹. et nõ vult restituere xp̃s non curat de eo. quia ipse ẽ ratiocinijs obligatus. Sed cui vsura est restituenda. respondet Hosti. generaliter debꝫ redei a quo quis extoꝛsit vel heredi eius. Et si non inueniretur pauperibus est eroganda. extra de vsuris. cum tu. Qd̃ si absens est eo q̃ vsurarius transtulit se ad locum alium tenetur ei mittere suis ꝓpꝛijs expensis Qd̃ si ille qui debeat recipere ab vsurario vel heres transtulit se ibi tunc mittit ei sumptibus illius cui mittit. nisi expense excederent totam summam. tunc eñ debet pauperibus erogare. ij. q. v. Anteriozuꝫ et extra de iudeis. Cum sit. ⁊c. Si clericus simoniace intrauit eccl̃iam. occupauit bona ꝓ amicos. et non est paratus resignare et restituere. Iste est obligat⁹ ad ratiocinia. et chr̃istus eum ad ꝓfessionem donec persoluerit nõ permittit. quia tenetur renunciare beneficio. et restituere omnes fructus perceptos. et qui percipi potuissent. xiiij. q. vj. Si res. de resti. spolia. Grauis. nisi illos fructus expendisset in vtilitatem eccl̃esie. Item si spoliasset pauperem ꝓ potentiam vel falsum iudicium vel testimoniũ perhibitum contra eum. et non fecisset restitutionem tu es obligatus ad ratiocinia. ⁊ te chr̃istus ad suam ꝓfessionem non admittit. quia peccatum non dimittitur nisi restituatur ablatum vt dicit regula iuris. li. vj. Et de his omnibus dicit p̃s. cxiiij. Declinãtes aũt in obligatiões. adducet dñs cũ opantib⁹ iniq̃tatẽ. Quãto req̃rit si hẽat aliquã occultaꝫ infirmitatem

Sic et christus ꝓbat quẽlibet et querit ab eo. si cõmisit aliquod peccatũ vile. de quo non est confessus et illud celat et occultat infirmitatẽ spũalem. et sic eum non admittit nisi curetur. idcirco obmissis et exclusis istis impedimẽtis. vnusquisq; curet se ꝓbabilem nouitiũ se exhibere. ne a ꝓfessione dei confusibiliter reꝓbetur. Juxta illud .ij. Thimoth .ij. Sollicite cura teipm ꝓbabilem exhibere deo operariuz inꝯfusibilem. recte tractãdo verbũ veritatis. Et qui falsus inuentus fuerit faciet suaz ꝓfessionẽ finali iudicio terminato dicẽs illud deutro. xxvj. Profiteoꝛ hodie coꝛam domino deo q̃ ingressus sum in terram ꝓ qua iurabit patribus nostris. Tertio ꝓbat deus homies quos emit sanguine suo p̃cioso sicut ꝓbaꝫ baccalariusꝫ añ
b magistrationẽ. Iste eñ antequã incipit magisterium ꝓbaꝫ tribus modis. videlicet in legendo. opponendo. et ꝛespondẽdo. habet enim necesse legere curꝛozie aliquid vnum volumen sue facultatis ad minus. Sic et nos p̃mo debem⁹ legere ante ꝓfessionem volumen conscientie nostre. Stolidus est scolaris et clericus qui nescit legere scripturam suam et opus suuz. Sic fatuus censendus est homo qui nescit in libꝛo conscientie sue legere scripturam peccatoꝛum suoꝛum et opus suum malum. ideo dicit Apostolus ad Galla .vj. Opus autem suum vnusq̃sq; ꝓbet. et sic in semetipso habebit gloziã. Secundo debemus opponere et arguere ꝓ iustaz coꝛrectionem ꝓximoꝛum et p̃ncipaliter ad p̃latos pertinet et in casu ad omnes. Juxta illud Math̃ .xviij. Si peccauerit in te frater tu⁹. vade coꝛripe eum inter teipm. sed cuilibet dicitur Sap̃ .j. Pꝛobata vtus coꝛripit insipiẽtes. Tertio debemus ꝛespõdere per gratiarũ actionem Juxta illud Thessa .v. In omnibus gr̃as agite. et qui hoc compleuerit dign⁹ est gradu magistrali. exemplo Thobie qui in se foꝛtiter et ꝺuote compleuit peccata sua confitendo. vꝛoꝛẽ coꝛrigendo. et deo ꝓ cecitatis flagello gratias agendo. Et ideo sibi dictum est quia acceptus eras deo necesse fuit vt temptatio pꝛobaret te
J Quarto ꝓbat xp̃us redemptos sicut ꝓbatur denarius ante solutionẽ. qui alteri mutuat denarium diligenter ante solutionem quãtitatez pondus et imaginẽ pensat. Et si in aliquo loco defecerit. non est moneta regalis. nec recipienda. Moꝛaliter quãtitas est equitas. pondus ẽ caritas imago est veritas. Equitas ad ꝓximũ caritas ad deum. veritas autem ad seipm. vn⁹ quisq; a deo accipit denarium mutuo. i. animã ratiõalem hñtem imaginez regis. et i die moꝛtis est tempus solutionis. tunc opoꝛtet denarium reddere et xp̃o offerre Juxta illud qꝺ dicit angelis Math̃ .xxij. Afferte mihi denarium. Et certe nisi hec tria p̃dicta. s. quantitatẽ. pondus. et imaginem. in eo inuenerit reꝓbatur. Juxta illud Hiere .vj. Argentuz reꝓbum vocate eos quia dominus ꝓiecit eos. Si vero illa habuerit dicit xp̃s illud Heñ .xliij. Pecuniã quã dediſti mihi habeo ꝓbatam. Et tunc verificabitur de nostro denario illud ps̃ .xj. Argentum igne scilicet caritatis examinatũ ꝓbatum terre. i. terra nihil habens terrene cupiditatis purgatum septuplum. i. a septem peccatis capitalibus vicijs que sunt radices vniuerse iniquitatis. Tale argentum concedat nobis sancta trinitas pater et filius et spũssanctus amẽ

Dominica tertia post trinitatis. Sermo .j.

Ꝺbrij estote

et vigilate. Jta scribitur .j. Pe. v dicunt naturales Oꝛex est piscis adeo magnus q̃ vix eum possunt equi .x. poꝛtare. Et iste piscis delectatur in vino quod si multum bibit ex hoc lenescit. ideo pꝛudentes piscatoꝛes qui hoc scunt cum ceperint ipsum dãt ei vinum bibere et sic intñ bibit q̃ inebꝛiatur ꝛ a paucis deinceps baiulatur. Moꝛaliter per pisces significãtur generaliter homines. Juxta illud Math̃ .xiij. Simile est regnum celoꝝ sagene misse in mari. Ex omni genere piscium ꝙgregati. vbi per mare intelligit p̃s seculum. pꝛopter multa picula Sed per omnia genera piscium intelligit bonos et malos. diuites et pauperes. Sed tamen spũaliter per hunc piscez q̃ dicitur Oꝛex. et qui ẽ magn⁹ intelligũtur boni et magni homines in vtutibus. qui adeo magni et firmi sunt in suo bono ꝓposito. q̃ multi equi. id est demones quoꝝ quilibet ꝺr fallax equus ad salutẽ. fm ps̃ .xxxij. Non p̃t eos falsis deceptionibus ducere et poꝛtare ad pctm̃ Sed cum biberint vinum et inebꝛiati fuerint a deo leues fiunt vt eo facilius sentiunt in omne malum. Exemplũ patet et figura in Loth. Genes̃ .xix. Qui adeo magnus fuit in vtutibus vt vtute hospitalitatis. q̃ omnes pegrinos recepit et intñ fuit castus q̃ inter zodomitas mansit continens et pudicus. Si illum quem zodoma non vicit vina vicerunt. Nam filie ipsius eum vino inebꝛiauerunt dicentes vna ad alteram. pater noster senex est. quasi diceꝛẽt. Cito deficiet ei vtus generandi. et nullus viroꝝ mã sit i terra. qui possit ingredi ad nos. Credebãt enim vt dicit glo. Sicut per diluuium oẽs moꝛtui fuerant ita et intentio. ideo habuerunt pia intentionem scilicet conseruationẽ generis hu

mani. licet malo medio ad hoc vellent venire scilicet per incestum cum pre quod est detestabile. veni inquit vna ad aliam et inebriamus eū vino. quod fm glo. nobiscum pertamus. Et dicunt aliqui q in isto vino miscuerunt aliqua q̄ habebant vtutem inebriandi et ꝓuocandi ad coitum ignorante patre. et sic dormierunt cuz eo et ille non sensit. Quia dicit glo. Loth euigilans de nocte bene aduertit mulierem iuxta se et cognouit eaz carnaliter. Sed q esset filia ignorauit. quia calefactus vino non recoluit q vxor sua esset mortua. et ideo credebat se eē cū ea. ꝓpter quod dicitur in canone Sane. xv. q. j. Sane inquit dixerint ebrietatem vitandaz. p quā crimina cauere non possumus. Naz sobrij cauemus per ebrietatem ignorātes cōmittim⁹ nesciunt quid loquuntur qui nimio vino indulgent iacent sepulti. Ideo apl's in vbo ꝓpositio ad sobrietatem nos inducit. cum dicit. sobrij estote. et mouet ad duo. p̄mo ad sobrie viuēduz ibi sobrij estote. secundo ad sollicite vigilandū ibi. et vigilate. Quantū ad p̄mum mouet ad sobrie viuendū. Pro quo nota. magister li. xvj. ꝓprietatum. Bartho. dicit q ametist⁹ est lapis indicus inter gēmas purpure non obtinet p̄n cipatum. Nam ꝓtra ebrietatē facit vigilez malam repellit cogitationem. bonum affert intellectum et mollis est ad sculpendum. Iste lapis moraliter significat sobrietatis vtutem que cōtra vicium ebrietatis facit hominē vigilem. repellit maluz luxurie cogitationē ꝛc. ¶ in sacra scriptura repitur triplex sobrietas necessaria homini vtuoso. debet em̄ habere sobrietatē vt sit sciētia sine presumptione in pte intellectiua vt sit continētia sine solutione in parte sensitiua. vt sit abstinentia sine ingurgitatione in pte nutritiua. vt dicit Robertus Hol. super li. sap. lec. cxxj. Primo ḡ necessaria est homini vtuoso sobrietas vt sit scientia sine p̄sumptione in pte intellectiua. et hanc suadet apl's ad Ro. xij. Dico em̄ per gratiam que data est mihi. omnes qui sunt inter vos non plus sapere q̄ oportet sapere scilicet ad sobrietatem. vnde dicit Sen̄. ad Lucilū epla. c. xv. Plus scire velle. q̄ satis est intempantie genus est. et epla. xix. dic. Quēadmodum aliaz rerum ita litterarum intempantia laboramus. Sz nota huic sobrietati est ꝓtraria ebrietas presumptionis qua quis sententiā sensus. ꝓprij nimis approbat. et eam ꝓponderat sententijs melioribus. Cōtra qd dicit Sap. Prouerbi. iij. Ne imitaris. ꝓprie prudentie tue. nec sis sapiens apud temetip̄m. vbi dicit glo. prudentie sue inititur. qui ea que sūt agenda et dicenda videntur patrū decretis p̄ponit. Et est glo. Hiero. Et ponitur etiā extra de cōstitu. c. Ne' initeris. Sed sapiens est apō se qui in illis que ex patrū magisterio potuit recte cognoscere se p̄ ceteris quasi doctiorem extollit. Et talis homis p̄sumptuosi signa docet Hugo li. suo de. xij. gradibus humilitatis. Primus inquit in conuētu residet in consilijs. primus rūdet. non vocatus accedit. non iussus se intromittit. reordinat ordinatos. reficit facta quicqd ipse non fecerit nec ordinauerit. non recte factum estimat. ordinatum iudicat. iudicātes p̄iudicat iudicaturos. Istius etiaz conditiones docet Aris. vij. ethi. c. xiij. vbi dicit. q q̄dam sunt nimis mansuri in ꝓpria opinione. et sunt ita ptinaces q nullo mō a suis opinionib⁹ euelluntur. Et tales grece vocat histrignomō. ab histrion grece q est fortis latine. et gnomō qō est cognitio. quia fortiter opinioni vl' cognitioni intendunt. Et istis attribuit quatuor cōconditiones. Primo se habent ad cōtinentē M sicut pdigus ad liberalem. et audax ad fortez Continens em̄ vocatur fm Aris. qui ꝓtra passiones manet fixus in vtute fm rectam intentionem semp̄ imobilis. Histrignomon habet tm̄ de ꝓtinente q sibi manet et imobiliter adherz hoc aūt non est vtuosum fm se. sed quando fit fm rectam rōnem. vnde sicut pdigus ad liberalem excedit quia plus dat q̄ oportet et vbi non oportet. ita p̄sumptuosus excedit constantem vtuose. Quē vocat ph̄s continentē. qz adheret plus q̄ oportet sensui suo. ꝓprio. Sz dic̄ Aris. de talibus q sunt indisciplinati. quia nolunt ab alijs instrui. Tertio sunt agrestes quia cum semp̄ volunt sequi ꝓprium sensum nō p̄nt de facili cōmorari cum alijs. et ideo necesse habent fieri solitarij parum cōstantes cum alijs. Omnis hō qui amicabiliter vult cum alijs cōuersari multipl'r se debet eis ꝓformare. Et hoc docet beatus Aug⁹. di. xij. c. Illa. Quod em̄ inquit neq; contra fidem nec contra bonos mores eē ꝓuincitur indifferēter est habenduz et p eoz inter quos viuit societate seruādū. Jō legitur in histo. Allexandri. Cū adeptus fuisset regnum p saz statim relicta forma macedonū in habitu et veste se cōformauit vt eorum beniuolentiam captaret. omis em̄ singularis fit eo ipso odiosus. Sicut pbat Uincen. in spe. histo. li. xxiiij. de Cosdre rege persaz qui adeo singularis fuit q cum hoibus habitare noluit. Sz elatus insolentia ausus est se deum deoz et dominum dñantiū et regem regū appellare ꝓpter quod fecit sibi turrim argenteam in qua vt deus resedit. Sed cum Eraclius impator terram suam intrasset. et tam filium Cosdre q̄ populum eius sibi subiugasset ille exitum belli ignorabat. quia cum ab omnibus odiretur a ne-

mine sibi intimabat. ideo de terra fuit eiectus quare dicit Salustius. vt recitat Albertus in li. Politicorum istos versus. Consulo qsquis eris q̄ pacis federa q̄ris. Cōsonus esto lupis cum quibus esse cupis. hec est ḡ sobrietas pri ma dctā scia vicz sine p̄sūptiōe i pte intellectiua et hāc docet h aplus cum dicit. Sobrij estote.

¶ Secunda sobrietas est continētia sine dissolutione in parte sensitiua. et ista sobrietas ē ordinata modestia sensuū exterioꝝ vt nihil vagementis appareat nihil libidinosum sed totum sit religiosum. hanc sobrietatē habuit Maria mater domini. de qua scribit Vincen. in specu. histo. li. vij. q̄ omnis sermo ei⁹ ita erat gr̄a plen⁹ vt in lingua eius cognoscere deus semp in oratione et in pscrutatione legis dei permanebat. illam etiam sobrietatem sensus visus habuit ille. de quo legitur in vitaspa. li. iiij. c. ccxix. q̄ abbas siluanus habuit discipulū q̄ iuit rigare ortum. et dum ibat ad mittendū aquaz tegebat faciem cuculla. tm̄ ad pedes suos intendens. Cōtigit aūt vt quidam frater supueniret. et considerans eum a longe quid fecisset et dixit ei. dic mihi abba vt quid tegebas faciē tuam et sic adaquabas ortum. dixit ei filii ne viderent oculi mei et occuparetur animus meus ne in bono opere suo in p̄sideratione eaꝝ ipediretur. Sz huius sobrietatis contrariū ē ebrietas dissolutionis q̄ est vna insolētia gest⁹ r ornatus in hoie exteriori. istaz sobrietatē i gestu monet vel hortat Aplus. j. Thim̄. ij. Sic volo viros orare in omni loco eleuātes pias manus sine ira et disceptatione. Silr et mulieres orare volo. s. in habitu ornato cū verecūdia et sobrietate ornantes se. s. non curiose. et nō in tortis crinibus. i. in crispatis aut auro. id est ornamentis aureis aut margaritis. s. affixis auro vel argento vel vestibus p̄sutis. s. circa collum suum vel manus vel veste p̄ciosa videlicet vltra modum status vel psone. Sed hr̄e vestes simplices et honestas q̄ mulieres decet p̄mittentes pietatē per opa bona. q. d. ita q̄ pecunia non expendatur in talibus vanis et curiosis. Sz in opibus pietatis hec oia ad sobrietatem istam videtur ptinere. Ideo dic̄ August. in regula. In oibus motibus nihil fiat q̄ cui⁹ quā offendat aspectū. Sed q̄ vram decet sanctitatē Et Amb. de offi. li. iiij. Sermones inqt p̄ferimus libra iustitie examinātes. vt si grauitas in sensu. tm̄ in sermone pondus ac in verbis modus tempantia cordis habeat animi mūdiciam. iustitia misericordiaz. prudentia pacem. fortitudo mansuetudinē. hec ille. Jsta sobrietate carent dissoluti et voluptuosi hoies quādiu sunt incolomes et sani qui p̄pter corpis calidi tatem r animi leuitatem infra semetipsos non p̄nt cōsistere. Sed si febre corripiātur p vnam ebdomadā vel duas statim fiūt sobrij saltē ad tps. ideo signāter dicit Sapiens Eccī. xxxj. in firmitas grauis sobriam facit animaz. Tertia sobrietas est abstinentia sine ingurgitatione i pte nutritiua. Et sic de ea loqtur Sap̄. Eccī. xxxj. Equalis vita oibus vinū in sobrietate si bibas moderate eris sobri⁹. Idē eccī. xxix. Initium vite hois aqua et panis. glo. i. cib⁹ et potus moderat⁹. de isto etiā loqtur aplus ad Tit. ij. Juuenes hortare vt sobrij sint adolescentulas vt viros suos amēt diligant filios suos p̄udentes castas et sobrias. s. in cibo et potu domus curam hāntes. de hac etiā Orige. ome. xxxvij. Sobrietas omniū vtutum mater est. Circa hoc notandū q̄ hec vtus sobrietas ad mlta valet. p̄mo ad corpis sanitatē. iuxta illud eccī xxxj. Sanitas est aīe et corpis sobrius potus Cui p̄cordat Chrisp. sup epla ad Hebre. Et allegatur de p̄se. di. v. c. Nihil. Nihil inqt salutē sic nl̄ sensuū acumen opatur nl̄ sic egritudinez fugat. sicut moderata refectio. Et infra fames inquit in paucis diebus auffert hominē et liberat eū ex hac vita penali. excessus vo cibozum cōsumit et putrescere facit corpus humanū. et macerat egritudine diuturna et tunc cū morte crudeli cōsumit. Secundo ad vite diuturnitatem. iuxta illud Eccī. xxxvij. Qui aūt abstinēs est adijciet vitam. Et hec fuit vna causa quare sancti p̄res tamdiu vixerūt. s. abstinētia cibi et potus. Tertio valet ad spūalem et corpalē iocunditatē. iuxta illud Eccī. xxxj. Exultatio corporis r aie vinū moderate potatū. de hac etiā dicit Chrisp. vbi. s. Sufficiētia inqt cū nutrimento et sospitatē sil̄ etiā, pcurat et voluntatē. i. hilaritatem sm̄ glo. abūdantia vero morbuz facit. et molestias ingerit. et egritudinē generat r facit. Cui p̄sonat Greg⁹. in mora. Si a carne hoc qō licet abscindimus mox in spū hoc qō delectat inuenim⁹. hō em̄ sobrius delectabiliter viuit dormiendo et vigilando. Eccī. xxxj. Sōnus sanitatis in homie parco dormiet vsq; ad mane. et anima ipius in ipso delectabit. Quarta sobrietas rōnis seruat libertatem quā ei⁹ oppositū. s. ebrietas consueuit impedire. quia dic̄ Hiero. in epl̄is. Qui inebriatur mortu⁹ est et sepultus. Jdeo dicit Sap̄. Eccī. xxxj. Ne compmaris in conuiuio vino. Hic oritur dubitatio vtrū q̄libet ebrietas seu quilibet excessus in cibo vel potu vtutē sobrietatis destruat. Quod si vm̄ sit omnis excessus in cibo vel potu mortale peccatū erit. Ad hoc dicendū q̄ duplex ē modus siue mēsura ptinens ad sobrietatē. vn⁹ attēdit in cōmēsuratione nature. vñ mēsurate

sumit cibum et potum qui sumit quod necessarium est et sufficit nature. immoderate vo q̄ sumit plus q̄ necessariū est. z iste excessus potest esse venialis et mortalis. vñ non omnis excessus destruit vtutem sobrietatis. Alius modus attenditur in compatione boni tempalis ad eternum. vñ fm hunc moduz seruat q̄s in sumēdo cibum et potū mensurā q̄n tempale bonum non p̄fert vel equat bono eterno Immoderate vero se habet sumēdo cibū et potū cum tempale bonū p̄fert vel equat eterno. Et talis excessꝰ mortale est peccatū et destruit vtutem sobrietatis. Quantū ad secundū hortatur aplus ad
Q sollicite vigilandū cuz dicit. z vigilate. vbi nota q̄n homo in nocte vbi sibi imnet periculum ambulat. non dat somnū oculis suis sed sollicite vigilat ne aliquod damnuz capiat. et horas noctis numerat attente atq̄ pensat. vt sic se solerter custodiat. Moraliter nox est p̄ns vita. fm illud Isa. xxvj. Anima nostra desiderat te in nocte. i. in p̄ntis vite obscuritate. In ista ergo nocte p̄ntis vite ambulamus in qua multa pricula demonū nobis aduersantiū habemus. Sicut testatur Greg⁹. in ome. In p̄nti inq̄t vita quasi in via sumus. qua ad patriā pgim⁹ maligni aūt sp̄us quasi quidā latrūculi iter nr̄m obsident. ideo necesse est vt vigilemus. fm illd̄ p̄s. cxx. Ecce non dormitabit neq̄ dormitet q̄ custodit israel. i. animā q̄ videt hic deū p fidez vel hic videt eum in spe. ibi aūt in re. i. in veritate. vñ p̄ns vita adinstar noctis distinguit i tres vigilias quaz quelibet habet tres horas. Pri
ma vigilia est mūdi ꝓtemptus. In hac dēt hō sollicite vigilare et videre q̄ per multas tribulationes docet nos mūdus seip̄m cōtemnere. Sicut dicit Greg⁹. Ip̄e mūdus cū tot amaritudines nobis inijciat. cum tot calamitates ingeminat q̄d aliud nisi vt nō ametur clamat. Ista vigilia habet tres horas quia tres sunt res q̄s affectat hō mūdanus. de hoc Inno. de vi. bu. condi. li. ij. c. j. Tria sunt que solent hoies affectare opes voluptates et honores. de opibus
p̄aua. de voluptatibus turpia. de honoribus
R vana p̄cedunt. Prima ergo hora est ꝓtemptus opum aut diuitiaz. debent g̃ diuitie cōtemni quia nihil sunt Sap̄. vij. Diuitias nihil dixi eē in compatione illius. s. sapientie. sup quo dicit Hol. lec. lxxxix. Uñ dicūtur diuitie nihil. q̄z p eis se hoies anihilant. irritando insidiādo machinando et bellādo. Nam ꝓpter diuitias vn⁹ quisq̄ anihilare nititur alium. Secūdo dicunt nihil. q̄z in maxima necessitate scz in morte et i iudicio non iuuāt. q̄n hō maxime indiget. tunc dñm suum derelinquūt. Juxta illud p̄s. lxxv. Dormierunt somnū suū scz mortis omnes viri diuitiaz et nihil inuenerūt in manibus suis Et Job. xxvij. Diues cum dormierit nihil secum affert. aperiet oculos suos et nihil inueniet. Tertio dicuntur nihil q̄z non saciāt aīum possidentis. Sicut vacuū dr nihil. Eccs. j. Nō saciabitur oculus visu nec auris auditu imple bitur. nec miruz q̄z omnia terrena sunt vacua. Hiere. iiij. Aspexi terram et ecce vacua erat et nihil. Secūda hora est cōtemptus voluptatuz q̄z dicit Chrisꝰ. in li. de repatione lapsi. Quid S ꝓfuit illis qui in luxuria corpis et in p̄ntis vite voluptatibus vsq̄ ad diem vltimū p̄manserūt intuere nūc sepulcra eoz et vide si est in eis ali quid iactātie sue vestigiū. Si aliqua luxuriarū vel diuitiaz signa cognoueris. require nūc vbi vestes et ornamenta pegrina. vbi spectaculorum voluptas. vbi et secutoz turbe. Quiuio cessit opulentia risus iocus et imoderata atq̄ effrenata letitia quo abijt. quo abscessit. vbi illa nūc. vbi ipsi. quis finis vtrozūq̄. intuere diligenti⁹ et accede ad singuloz sepulcra. Et re cordare hūc esse corpoz finem etiā si in delicijs et letitia. Si in labore et cōtinentia transierint vitā. hec Chrisꝰ. In illa hora si ista cogitaueris voluptatē ñ amabis. Tertia hora est cō temptus honoz. Uñ dicit Robertus Hol. sup li. Sapiē. lec. lxxix. Honor mundi est quasi equus eleuans hominē a terra et portās eū sua uiter Quia delectare est hoi honorari p̄ miste-
ria hominū adulationes inclinatōnes genufle T xiones et vocari dñe et magister. Sed caueāt isti honorati. q̄z iste equus est valde dolosus. Juxta illud p̄s. xxxij. Fallax equ⁹ ad salutem. quia in fine suos assessores grauit̄ p̄cipitat. iō dicit Bern̄. in li. de ꝓtemptu mūdi. Eya q̄ durissimū iudicium his qui p̄sunt fiet. ascēdet superbia tua semp sequere regem tuū omne sublime videant oculi festina multiplicare p̄bendas deinde ad archidiaconū euola deinde ad p̄latūrā aspira. q̄n sic itur ad astra vt altioz gradu grauioz casus sit. neq̄ eiñ sic paulatim decidet Sed tanquā fulgur impetu vehemēti quasi alt̄ sathanas deijceris. Secunda vigilia est appetitus vtutum. et certe multū debēt hoies vigilare circa vtutes et appetere illas. q̄z vtutibus nihil est vtilius hoibus in hac vita. Sapi. viij. Diuitie etiā corpales aufferri p̄nt. Sed nō spirituales videlicet virtutes. Ideo fm p̄m. virtus bonū nostrū est, ppzie tñ bona fortune sunt nobis bona aliena. Sed bonū ppzie nulla vis a nobis excutit. Juxta illud Señ. Non potest aufferri ab hoibus vtus. nec in vita nec i morte. Cui consonat Tullius. Omnia inquit alta caduca sunt vtus vna est altissimis defixa ra- U dicibus. ista vigilia circa vtutes tres habz p̄n

ẽpales horas. Prima est pura oro. de qua dicit Cassiodorus sup illud. lxxxvij. ps̃. Intret oro tua in cõspectu tuo. Virtus magna hic pure oronis notat qz psona quidẽ ad deum intrat et mandatũ pagit quo caro nequit peruenire Est eñ quasi quedã auicula aquilinis pẽnis celum penetrãs et vsqz ad sedem dei pertingens Et velut apis de fauo secreti cordis munerata recedit de flore. tñ qui xps feeũda reuertit nec inde floris substãtia minuit de ipsa. Etiam dic efferm in li. de luctationib⁹ seculi. Sctẽ et pure orones et confabulationes et colloquia dei sup et magna exultatione ad deum ascendunt angeli et archangeli eis occurrũt et suscipientes eas vsqz ad thronũ glorie dei sancti perducunt. Secũda hui⁹ vigilie appetitus vicz vtus est lacrimaz effusio. de illis Rabanus super Math. Propetates lacrimaz sunt quatuor. Sunt eñ humide vt sordidũ cor abluãt. calide frigidũ calefaciũt. Salse vt fetidũ condiant. amare vt delectationem cordis tempent. vno ergo momẽto deũ pulsant. scelus rigant. aiam lauant. ignem inferni extinguũt. qđ nõ faceret tota aqua maris. Tertia hora est elemosinarũ
X largitio. qz dicit Leo papa in quodã ser. Delitie nostre sunt opa pietatis illisqz cibis implea mur quib⁹ ad eternitatẽ inuitamur. Sentiant omnes paupes humanitatez in quib⁹ iuuãdis nemo est qui nõ possit aliquã exequi beniuolentie portionem. Tertia vigilia est eternoz desideriuz. in hac vigilauit ppheta qñ dixit ps̃. xlj Sicut desiderat ceru⁹ ad fontes aquaz ita desiderat aima mea ad te deus. Hec vigilia habz tres horas. Prima est obliuio tpaliũ ad quaz hortat xps. ps̃. xliij. quãlibet aiaz. Audi filia et vide et inclina aurẽ tuam et obliuis. populũ tu. et do. pa. tui. Et ponit rationem. Et. i. quia cõcupiuit rex decorẽ tuum. qñ ipse est dñs de⁹ tuus. Et hoc dicit ptra illos qui hic pecuniã z tpalia colunt p deo. Secũda hora est cõtẽplatio celestiũ. in hac hora vigilauit Hiero. quando scripsit sup ps̃. Si fieri posset q aliqs vno die tm̃ in regno celoz esset et postea pcipitat⁹ decideret recte quoqz dicere possit. Melius est dies vna in atriis tuis sup milia. In ista etiam hora vigilauit Ansel. in prosologio. sic dicens Quid per icerta vagaris o homũcio querẽdo bona creata ama vnũ bonũ in quo sunt omnia bona Si delectat pulcritudo fulgebunt iustivt sol. Si libertas aut fortitudo simules erũt angelis dei in celo. Si longa et salubris vita. ibi sanitas eterna. Si sacietas aut ebrietas satiabũtur de gloria domini et inebriãtur ab vbertate domus dei. Si melodia ibi canũt angeli Si societas et amicitie. ibi beatoz societas. z omnium vna voluntas. Si honores et diuitie. quia gloria et diuitie in domo eius. Si securitatis certitudo ibi omniũ tempoz erit longitudo O cor humanũ cor indigens cor expertũ erũnas imo obrutum erũnis quãtũ gauderes. si in bis oibus abũdares. inroga intima tua. Si cape possent quãtũ gaudiũ suum de tanta beatitudine foret. hec ille. Ecce qualiter celestia contemplatus est. Et hec si quilibet hõ contẽplaretur pñtia nõ tm̃ quereret aut amaret Tertia hora est ingressus in regnũ. in hac vigilauit Dauid cum dixit. Letatus sum in his que dicta sunt mihi in domũ domini ibimus. ps̃. cxxj.

Dominica tertia post trinitatis. Sermo secundus.

Cum appro
pinquantes ad Jesum publicani et peccatores vt audirẽt illũ. Lu. xv. Tria sunt ꝓpẽ que vnaqueqz res alteri appropinquat. Primũ est inclinatio naturalis. secundũ necessitas corpalis. et tertium vtilitas spẽalis. ꝓpter ꝑmũ lapis approprinqt ad fun A
dum. qz dicit Aris. in de celo et mũdo. Oñe leue sursum. et omne graue deorsum. ꝓpter secũdum necessitas vrgens famelicos facit approprinquare ad cibum et facit infirmos ad medicum ꝓperare. de ꝑmo legitur Job. vj. de multitudine maxima que necessitate cõpulsa venit ad xꝑm quos ille vsqz ad sacietatẽ pauit. de secundo Math. viij. legitur q Centurio accessit ad medicum xꝑm petens pueri sui sanitatez. ꝓpter tertiũ mercator audiẽs foz in aliqua ciuitate ad ipm vt aliquid lucretur approprinquat Moraliter ꝓpter hec tria debet quilibet peccator ad Jesum approprinquare. Primo ꝓpter inclinationẽ naturalẽ. Nã quilibet hõ cũ peccat a deo se elongat. Sicut testat magister. li. ij. sententiaz. di. xxxv. c. xj. Ab eo se inquit elongat per pctm̃ non loci distãtia qz vbiqz tot⁹ et pñs est omnibus z omnia in ipso sunt. vt ait Aug⁹. in li. de lxxxiij. questionib⁹. et ipse loc⁹ nõ est locus tm̃ dei abusione dr templũ dei. nõ q in eo cõtineatur. sed q ei pñs sit z inhabitãs Illo aũt aia mũda intelligit. per peccatũ igit non solum fm locũ aliquis longe fit a deo. Sz in eo longe fit a deo q ab eius similitudine recedit. et tanto longi⁹ quãto sit dissimilioz. Et ꝓpter hunc recessum a deo ait Aris. de pomo et morte. Beata anima que nõ est infecta prauis opibus huius mũdi. licet tm̃ homo per peccatum se a deo elongauerit tm̃ natura ipm inclinat vt ad suum creatorem reuertat auertendo se a

bono cõmutabili ad bonum incõmutabile. qz dicit Boe. de conso. li. iij. psa. ij. Est em̃ mẽtib⁹ hominũ veri boni. s. beatitudinis que xp̃us est naturaliter inserta cupiditas sed ad falsa. s. ad bona deuius erroz abducit. Secũdo debet hõ appzopinquare ad Jesuz ꝓpter necessitatẽ cozpozalem. vñ Ambzo. in li. de vginitate. Oñis anima accedit ad xp̃m. quia ipe omnia nobis est. Si vuln⁹ curare desideras medicus est Si febzibus estuas fons est. Si iniquitate grauaris iustitia est. Si auxilio indiges vtus est. Si moztem times vita est. Si celuz desideras via est. Si tenebzas fugis lux est. Si cibum queris alimentũ est. Tertio debent homines ad xp̃m appzopinquare ꝓpter vtilitatem specialẽ quia ipse mercatoz est venale hñs regnum celozum Sicut testat Aug⁹. in psona xp̃i. Uenale inquit habeo inquit quid? celuz Quo emit? respondit laboze requies. gloria ignominia. ꝓpter hec ia dicta homines appzopinquãt ad xp̃m qui se elongauerũt per peccatũ. vt dicit euangelium. Erãt appꝓpinquãtes ꝛc. In quo p̃ncipalit tria tangit. p̃mo peccatoz ad xp̃m necessitatez appzopinquationẽ ibi. Erant appzopinquantes. secũdo eoz ab ipso benignaz rceptionem ibi. hic pctõzes reci. tertio exemploz debitã allegationem ibi. quis ex vobis. Circa p̃mum est notandũ q ꝑ Phisologus dicit de panthera. vñ
B vsus. Est animal pãther quo non est pulcrioz alter. s. panther. Qui niger ex albo conspergitur ozbiculato. huius natura est cũ comederit et saturatus fuerit se recondit in spelũca ꝛ dozmit ꝓtinue fere per tres dies. post triduũ vero a somno surgens emittit vocem et ab oze eius exit odoz aromaticus supza modum suauis ꝓpter cuius suauitatem ipm omnia animalia sequũtur. solus aũt dzaco audiens vocem ei⁹ timoze pterritus fugit in cauernã neq; ferens odozem in semetipo deficit et tozpescit. odozem em̃ eius reputat pro veneno. Mistice p pãtheram significat xp̃s. iuxta illud Phisologi. Est aũt xp̃s panther allegozice dictus. Qui supat homines fozma collatus. i. compatus ad oẽs. Nam sicut panther est ozmatus ex albo et nigro coloze. Sic xp̃s decozatus est est ex nigro humilitatis et ex albo puritatis. Et sic pãther excellit oñia animalia in speciositate. Sic xp̃s excellit homines cũctos in fozmositate. qz nũquã fozmosioz est eo visus. nec nũquã fozmosioz gignitur. qõ Dauid animaduertens ait ps. xliij. Speciosus fozma pze filijs hominũ. h ꝙ xp̃s Jesus dominus noster ad silitudinez panthere tunc saturat⁹ fuit qñ angelos bonos elegit. et in gra ꝓfirmauit. malis peccãtib⁹ et cadentibus spõtanea voluntate. Nam xp̃i saturatio nihil aliud est q̃ bonoz electio et confirmatio. Ad hoc sonat hoc metrũ Phisologi. Et satur ille fuit quia quot vult tot sibi sumit. i. recipit eligendo bonos et reprobãdo malos. de hoc dicit Hugo. li. j. pte. ij. c. xxj. et. xxij. Et allegatur a magistro. li. ij. sententia ꝓ. di. v. c. ij. Post creationẽ inquit spontanea volũtate. alij scz boni elegerunt bonum. et alij malum. et ita discreuit. i. diuisit deus lucem a tenebzis. sicut dicit scriptura. Gen. j. id est bonos. s. angelos a malis et lucem appellauit diem. tenebzas vo noctem. quia bonos angelos gratia sua illuminauit. malos vero excecauit. glo. nõ effectiue. sed pmissiue. hoc ergo facto quieuit xp̃us fere tres dies. prima dies fuit tempe nature. secunda tempoze legis. tertia fuit iniciũ tempis gre quia in illis tempibus non est vox sua audita. Sed q̃ dicit Exo. xxxiij. loquebatur dominus ad Moysen facie ad faciez sicut loqui solet hõ L
ad amicum suum. Et Isa. vij. Locutus est dñs ad Achaz dicens. Pete tibi signum ꝛc. dicunt doctozes. q̃ hoc fecit per angelos. ad hoc verba magistri. li. ij. di. viij. Illa omnia que patribus visa sunt (cum deus illis pñtaret) p creaturam factũ esse manifestũ est. Et si nos latet. quomodo ea ministris angelis fecerit deus. p angelos tamen facta esse credim⁹. hec ille. Et ỏr xp̃s quieuit fere ad tres dies. quia in tempoze gratie non statim p̃dicauit. Sed vsq; ad xxxiij. annũ expectauit. Nam dicit Chrisost. Cũ xp̃s baptizatus fuit erat. xxx. annoz ꝛ incepe rat. xxxj. er statim ductus fuit in desertũ. ꝛ ibi ieiunauit. xl. diebus. et. xl. noctibus. postea tẽptatus fuit a diabolo Exinde cũ traditus esset scz ad moztem. secessit Jesus in galileam. et relicta ciuitate Nazareth. venit et habitauit i ciuitate Capharnaum et cepit p̃dicare et dicere Penitentiã agite appzopinquabit em̃ regnum celozum. vt hẽtur Math. iij. manifeste. Ecce quã dulcem odozem ab oze suo emisit panther noster Jesus xp̃us. Et Math. v. legitur q̃ aperuit os suum et misit odoziferam vocem in discipulos suos. Octo beatitudines edocuit dicens. Beati paupes spũ Et ꝓpter tales dulces voces quas emisit xp̃s ab oze suo semp multitudo hominũ ad eum venie bat. ita et hic cum ipse diceret. vt habetur Lu. xiiij. Qui habz aures audiendi audiat. sequitur. c. xv. q̃ erãt appzopinquantes ei pubi et peccatozes vt audirent illum. Sed hic possz aliquis dicere exquo dicit euangelista Lu. xix. Uenit em̃ filius hois querere et saluũ facere quod perierat et quare ipe non appzopiquauit ad peccatozas. ad hoc ỏr dupliciter. Primo quia nõ erat necesse xp̃m ad peccatozes appzopinquare. quos ad se po

tuit vtute diuina attrahere. Nam dicunt naturales de magnete q attrahit et eleuat grauia. Sunt eñ montes in mari ex huiusmodi lapidibus qui naues ferro compactas attrahunt et dissoluunt. Quid per naues nisi hoies in mari huius mũdi natãtes qui sunt ꝓpacti ferro peccati quos dñs ad silitudinem magnetis ad se trahit. et duricia peccati dissoluit. Jdeo dicit Hiero. Fulgor et maiestas diuitatis occult⁹ q etiam in humana facie relucebat ipso aspectu poterat ad se attrahere intuentes. Secũdo ipi erant ceci frigidi et infirmi. de ꝓmo or Sapi. ij. Excecauit eos malicia eorum. Et Sopho. j. Ambulant vt ceci quia domino peccauerũt. o secundo Hiere. vj. Frigidam facit peccatũ animam pctõrz. Sed qz xps lumen est. Joh. viij Ego inquit sum lux mundi. Et quia ignis est. Deutro. iiij. Deus noster ignis cõsumens ẽ. iõ ad ipm pctõres merito accesserunt vt illuminarentur et accenderentur. pſ. xxxiij. Accedite ad eum et illuminamini. Sed sicut dicitur de
D panthera q omnia animalia ad eum veniunt dum vocem eius odoriferam sentiunt. sicut de xpo fuit. nam cõiter oẽs ipm sequebãtur hoies tam deuoti q etiã peccatores ꝓter solos dracones. ꝑ quos intellige phariseos qui salubrẽ et redolentem doctrinã xpi audire nõ poterãt Sed ꝓtra xpm murmurabant et ei detrahebãt Quia dicit Pli. in spe. natu. q lingue draconũ semp vi veneni erigũtur. z qñqz ex veneni calore inflãmant aerem. ita vt videtur ex se ignem spirare. Jta lingue phariseorz ex veneno detractionis. maledictionis. et murmurationis semper erant erecte cõtra xpm q ignem inuidie et iracundie sp de se sperabant. de quibus ꝓdixit Dauid pſ. xiij. Sepulcrũ patens est guttur eorum. linguis suis dolo age. venenũ aspidũ sub labijs eorum. Quorz os maledictione et amaritudine plenuz est. Jdeo dicit euãgelista. murmurabant pharisei et scribe dicentes. quia hic pctõres recipit ꝛc. Moraliter autẽ panthera vt dictũ est significat xpm cui⁹ os est omnis ꝓdicatoz. iuxta illud Hiere. xv. Si separueris ꝓciosum a vili quasi os meum eris. vbi dic. glo. ꝓdicatoz ꝓciosum a vili sepat qui ꝓciositatez vtutum et vilitatem tempalium oñdit. et animã ab amore tempalium se iũgit et ad amorẽ virtutum inducit. et talis quasi os dei est. illud inq̃ os aperit xps nũc tempe gratie. cum per ꝓdicatores annũciat oibus hoibus dulcia vba salutis eterne. Et sicut panthera emittẽte dulcez vocem et odorem ad ipm omnia animalia. ꝑt draconẽ. currunt et sequũtur. sicut leones z elephantes tigrides et hirci siluestres vulpes z lepores. z sic de alijs. Sic etiaz ꝓdicatores ꝑ-
bum dei dulce eructante concurrunt homines bestijs equales. Quia ꝑm pſ. xlviij. Homo cũ in honore esset non intellexit. comparat⁹ est iumentis insipientibus et silis factus est illis. Primi igitur qui sequũtur ꝓdicatores sunt do- E
mini terris ꝓsidentes. Et hi simulãtur leonibus de quibus dicit Pli. in specu. natu. et magister li. ꝓprietatum. c. xij. Quando semel saciantur duobus vel tribus diebus cibis carent. Et si aliquo casu eis fugienduz sit cibos ad fauces reijciunt et cum vnguibus eos extrahunt vt leuiores fiant et sint ad fugam. Sic sunt domi ꝓncipes. reges. barones. et milites. et populi rectores. similes leonibus. Cum eñ semel in anno saciãtur cibo verbi dei interdũ ad duos vel ad tres annos carent cibo salutari. Contra quos dicit dñs Prouerbi. viij. Beatus hõ qui audit me et vigilant ad fores meas quotidie. vbi per fores intelligit ꝓdicatores per quos venitur ad xpm. Et forte tales terre dñi nõ soluz vbum dei. quod est cibus anime raro audiunt Sed etiam auditũ reijciũt. Jdeo ꝓceptum fuit eis. Deutro. xvij. Postq̃ sederit rex in solio regni sui describet sibi deutrono. legis huius in volumine accipiens exemplum a sacerdotibus leuitice tribus et habebit secum legetq̃ illud omnibus diebus vite sue vt discat timere dñm deũ suum. et custodire verba et cerimonias q̃ in lege eius ꝓcepta sunt. Et Sapi. vj. dicitur eis. Audite reges et intelligite scilicet aure corpis et mentis et discite iudices finium terre. quasi diceret. vos estis qui sapientiam et iusticiã subditis vestris tenemini ministrare. et quomodo ministrabitis qui non didicistis. Et subdit. prebete aures vos. s. ad audiendũ qui continetis multitudinem et placetis vos in turbis qm data est potestas vobis a domino. et vtus ab altissimo qui interrogabit opera vra et cogitationes scrutabitur. Sed quia multi sunt q exhortationem istaz sapientis non curant legere nõ audiunt. nec seipsos nec subditos recte regũt et iudicant. Jdeo apponit cõminationem cum dicit. qm cum essetis ministri non recte iudicastis neq̃ custodistis legem iusticie neq̃ ꝑm voluntatem dei iudicastis et ambulastis horrende et cito apparebit vobis. qm iudicium durissimum in his qui ꝓsunt fiet. Exiguo enim id est ei qui peccat ex ignorantia vel fragilitate conceditur misericordia. i. minor pena. potentes aũt potenter tormenta patiẽtur. quia ad scientiam obligati sunt et quia eque audire vel discere noluerunt. ideo abundanter punientur cum pene subditorum mererentur. Secũdi sunt mu
lieres vane se ornantes. et he assimulãtur tigri- F
dibus que vt inquit Jsi. in historijs naturalib⁹

sunt animalia velocissima. tamen circa specta adeo tarda efficiũtur q etiam capiũtur. iõ venatores cum receperint catulos tigriduz t ab eis psequũtur ponũt eis specula magna in via in quibus se super pulcritudine sua ptemplant venatores fugiunt t catulos pdunt. ita quedã mulieres taz generose q ciuisse licet in alijs suis actionibus sint veloces. tñ circa salutẽ aiarum suarum sunt pigre et tarde. Naz tarde ad ecclesiam venũt sic quia magnã ptem pdicatõnis negligunt vel amittũt. et hoc facit venator infernalis diabolus aut pcurat. Nam specula etiam corpalia aut monilia ponit eis in via. vt in illis se ptemplentur pepula recte colligãdo et collocãdo faciem colorando faciẽ abluẽdo. et rugas ptegendo. et sic tempus prorogat. vbũ qz dei negligitur. Cõtra quas dicit apls Jacobus. c. j. Sit omnis hõ velox ad audiendũ scz vbum dei. q tales mulieres non faciũt. iõ ipunite non pmanebunt. ideo legit in annulo prej. cxix. c. de quadã muliere seculari que in speculo se ornãdo multotiẽs sermones et ecclam neglexit. ideo in vltima hora qua ab hac recedere debebat vita. cũ multi adessent clara die cunctis cernentibus aries terribilis inter cornua sua specula gerens. domũ ingressus. sup lectum ad pedes se locauit vel strauit. mulieri ostendẽs. in quo illa que gessit scelera diuino iudicio cõpulsa vidit nec auertere se in ptãte sua fuit. Et semp qñ illud intuebatur miserabiliter vlulabat. pdictus vero aries nullo modo ab aliquo poterat remoueri. Sed tandẽ egress9 discparuit et mulier spñ exalauit. Et rectũ fuit in hoc iudicium dei. vt que antea in speculũ intuita est pulcritudinẽ vanitatis videret et in egressu suo iniquitatis deformitãtẽ. et que pus i sua pulcritudine glabatur. postea in pctõrum enormitate puniret vt verificaretur illud Sap. xj. per que quis peccat. per hec et punit. Quare regia hec dña. Maria magdalena. post q fuit conuersa adeo velox fuit ad vbum dei audiendum q semp pma erat sedens ad pedes christi Nam si tarde extitisset ad pedes dñi venire pre multitudine audientiũ non potuisset. Ideo laudat eam scriptura. Lu. x. Intrauit Jesus i qdam castellum. et mulier qdam Martha noie accepit illum in domũ suam. et huic erat sororꝰ nomine Maria. q etiaz sedens secus pedes domini audiuit vbuz illius. Tertij qui sequuntur pdicatorez qui est os et vox veri pantheri xpi sunt curiosi noua cupientes. et hi similanẽ ceruis. de quibus scribit plin. in spe. natu. q tante sunt simplicitatis q omnẽ mirẽtur et stupeant nouitatem. Nam equo vel bubalo ad eos accedente. ita in ipm respiciũt q pus hominem iuxe

se venientẽ. et sagittis impetere volentẽ nõ attendunt. Sic adhuc multi sunt curiosi simplices homines qui omnez mirãtur nouitatẽ sermonum t nouis fabulis plus q in solidis scpturis delectãtur. Sicut pdixit apls. ij. Thimoth iiij. Erit in nouissimis eñ tempus cum sanã doctrinam non sustinebũt. sed ad sua desideria coaceruabunt sibi magistros scz loquẽtes tñ placentia prurientes auribus et a veritate quidem auditũ auertent ad fabulas puertentur. Sz cõtra hoc dicit Aris. q cõsuetudo audiendi apologos. i. fabulas magnum est impedimẽtum in cognitione veritatis. Idcirco circa fabulas iouis aut grãmaticaz. non debet pdicator in sua pdicatione exponere populo. Nam hoc tanq graue nephandũ et irreligiosum, phibuit Gregorius exps̃e. lxxxvj. di. c. Cum multa. vbi dr Jn vno se ore cum laudibus iouis xpi laudes non capiunt. Et dixi q isti mirãtur in nouitate sermonũ. cum tñ nihil sit nouũ sub sole. nec qs qui3 valet dicere hoc ecce recens est. Eccs. j. Et fm phm. Nostrũ scire est antiquoꝝ remini sci. Quarti qui sequũtur pdicatores sunt dolosi detrahentes. et hi simules sunt hienis. Sunt enim hiene bestie crudeles in affrica. eorum dolositas apparet in hoc q circũeunt domos p noctes et hũanas put possunt fingunt voces vt putentur esse homines. vt dicit Jsi. Jntrant etiam domos vt deludãt homines et capiũt canes et deuorãt eos. et cauant sepulturas t carnes comedũt mortuoꝝ. vt refert Barth. in li. xij. ppietatum. Jta dolosi detractores fingũt se homines vbis mansuetis. et intrant domos dei cũ alijs homĩbus qui putant ipsos esse bonos. sed eos deludunt. et canes. i. pdicatores. qui siles sunt canibus capiũt in sermone suo. sicut illi fuerunt qui inierũt pcilium vt Jesum caperent in sermone. Math. xxij. Et dum in aliquo eos ceperint deuorant eos. fame ipsoꝝ bone et doctrine salutari detrahendo. sicut refert Uincen. in spe. hist. li. xx. c. cxix. Dum s. Amandus traiectis vrbis epus in vasconia vbuz domini pdicauit. quidam lubricus ioculator t leno verbis ei detrahere cepit qui statim a demone correptus prorijs dentibus se discerpens et q iniuriam viro dei fecerat confitens. proti nus expirauit. Jta refert Thomas in li. apum c. lxxv. de vno magistro qui detraxit sermonibus christi et Moysi dicens. Magister Symõ de torrnato pisius in theologia regebat. t erat excellens ille in tempore suo. Sed contra decentiam talis officij supra modum incontinẽs et superbus. hic cum super doctores omnes ciuitatis auditores haberet et in scola corã omnibus. de humilitate altissime docẽe xpi questi-

onem. prehabita disputatione. terminaret. In fine tamen datus in reprobum sensum in execranda contra xp̄m verba blasphemie prorupit. Tres sunt inquit qui mūdum sertis suis et dogmatibus subiugauerūt. Moyses Jesus et machimetus. Moyses p̄mo iudaicū populum subinfatuauit. Secundo Jesus a suo noīe xp̄ianos. Tertio gentilem populum machimet⁹. de Moyse et xp̄o falsum dixit. qꝛ nisi verissima docuerunt. ideo in hac hora cū hec dixisset euersis oculis, ꝓ humana voce mugitum fecit ⁊ emisit. et epilēsia statim elisus in terrā. tertio eiusdem morbi vindictā accepit. plaga insanabili ꝑcussit. ergo eū omnipotēs in om̄i scīa vsqꝫ ad p̄ma litteraꝝ elemēta p̄uauit. et grauiori q̄dē in anima cum plaga hac ꝑcussus est. cum vsqꝫ ī diem mortis sue quasi mutis comꝑatus est iumentis insipientibus. et in luxurie ꝑmansit feditate. Et vide supra admirationis miraculuꝫ alendam fornicariā suā concubinā noīare poterat et sciebat. Boecium in de trinitate q̄ iux̄ eum ad spectaculuꝫ ponebatur quem olim cordetenus scierat post inditā plagam. nec nomīare poterat nec valebat. Quinti qui sequunt̄ p̄dicatores sunt obliuiosi audiētes. et hi similes sunt strucionibus Nam strucio est aīal g̃ue ꝟm corpus licet pennas habet vt auis tamen in aere non eleuatur. et est valde obliuiosum. Naꝫ dicit Greg⁹. sup Job. xxix. Quando venit tp̄s vt pariat ad stellas que vocātur pleiades oculos eleuat quibus visis. fodit arēa et ibi ponit oua et sabulo ea cooperit. cum autē liquerit ea statim obliuiscit̄ ea. vbi posuerit. ⁊ nunq̄ ad ea redit Sed calefacta arena feruore solis abscōdita oua decoquit. et ex illis pullos ꝓducit cū autem fracta testa pulliculus ꝓductus fuerit. tunc eum mater recolligit atqꝫ nutrit et quem ī ouo contempsit. egressum de ouo recognoscit. Moraliter strucionē obliuiosum intellige hūc qui obliuiose audit v̄bum dei. de quo Jaco. j. Si quis est auditor verbi dei. et non factor. h̄ comꝑabitur viro ꝯsiderāti vultum natiuitatis sue in speculo. cōsiderauit se et abijt. et statī q̄lis fuit obliuiscitur. per oua aūt significat̄ spes salutis. quia sicut ex ouis pulli ꝓcreantur. Sic ex spe salutis v̄tutis que sunt pulli anime generantur. Quia sup illo ps̄. xxxvj. Spera in dño dicit Glo. Spes est introitus fidei. Sed ꝑ stellas pleiades significātur peccatores. Juxta illud Dani. xij. Qui ad iusticiam erudiunt multos quasi stelle in perpetuas eternitates. ꝑ arenam ītellige scilicet in stabilitatē cordis Mat. vij. Qui edificat domum suam super arenā. i. mentem suam sup instabilitatē. ⁊ tunc applica sic. Cum venerit ergo tempus spei salutis vt dies dominicus et festiuus in quibus debent homines querere salutem, ꝓpriam in ecclesijs verbum dei audiendo. eleuant oculos suos ad p̄dicatores. iuxta illud Sapiētis Tullij. Cū q̄s tibi loquitur in faciem cerne loquētis. i. attente audiendo. Sed quia spem suam fodunt in arenam in stabilitatē cordis. ideo obliuiscūtur horum que audierūt. nec possunt ea retinere. Sed tamen non debent tales ab auditione cessare. sicut quidam faciunt dicentes. q̄d nobis ꝓdest audire cum non possumus tenere. Quib⁹ dicenduꝫ est ꝙ auditio talis adhuc prodest qꝛ dicit Jsa. lv. Uerbum quod egredit̄ de ore meo non reuertetur ad me vacuū. Nam ꝓpter speꝫ quā tales homines habent de salute sua verus sol iusticie xp̄s deus, ꝓducit pullos exinde operum v̄tuosorum que fracta testa corꝑis sequūtur animā quasi matrē suam. Sexti et vltimi. q̄ sequūtur p̄dicatores. Sicut animalia pantheram sunt deuoti deumqꝫ timentes. et hi similes sunt leporibus. Est em̄ lepus ꝟm Jsi. animal velox et timidum. melioris est auditus. potissime quando aures sunt erecte. eius aures sunt longe et flexibiles. et est animal ita fecundū ꝙ vno fetu nascente. statim altero nouo fetu vterus g̃uidatur. ita deuoti homines veloces ad verbi dei et optimi existunt auditus. qꝛ audiūt cū attentione et custoditione. de quibus Lu. xj. Beati qui audiunt verbum dei et custodiunt illud Nam aures habent erectas ꝯtra somnolentos qui aures declinant p̄dicatore p̄dicante. Contra quos d̄r Prouerbi. xxviij. Qui declinat aurem suam ne audiat legem. oratio eius erit execrabilis. habent etiam isti deuoti longas aures et flexibiles. qui de longis ꝟmonibus non attenuantur nec de correctionibus aggrauant̄ Sed omnia v̄ba p̄dicatoꝝ exponunt et flectūt in bonum. et si se nouerint culpabiles. vitā meliorāt. sicut illi publicani et peccatores q̄ christo appropinquauerunt vt verbum eius audirent. Et hoc fecerūt ex cordis desiderio. ⁊ hoc magnum fuit in eis signum. Nam sicut desiderium cibi corporalis. signum est corporalis sanitatis. Sic desiderium verbi dei quod est cibus anime euidens signum est spiritualis sanitatis. Nam cum homo est in peccatis mortalibus tunc obstinatus est morbidus et mortuus. Si autem deuote verbum dei audierit.

Sermo xxxxi

sanus est et viuus fieri potest. Nam verbū dei habet tres vires que respiciunt statum peccatorum conuertendorū et sanandorum. Primo ergo verbum dei habet vim contritiuam. quia corda obstinata in peccatis frangit et conterit Juxta illud Hieremie. xxiij. Nōne verba mea quasi ignis ardens. et quasi malleus conterēs petram. O quanti indurati peccatores ex predicatione verbi dei sunt conuersi. Sicut patet de publicano Matheo. Matħ. ix. et de Maria magdalena Lu. vij. et de omnibus q̄ erant de Cornelio gentili qui in cesarea in predicatione Petri sunt conuersi. Actuum decimo. Secundo verbum habet virtutem sanitatiuam. qz animam in peccatis sordidam et morbidam sanat. Juxta illud pſ. cvj. Misit verbum suum. et sanauit eos. et hoc quātum ad defectus culpabiles citra mortales. quia qui in peccatis mortalibus existunt nō morbidi sed mortui cē sentur. Tertio habet vim viuificatiuam. quia suscitat ad vitam gratie. Sicut patet de peccatoribus istis et publicanis qui mortui erant in peccatis. Sed per christi verbum ad vitaz gratie sunt suscitati. Jdeo cuilibet peccatori dicit Bernardus. Si mortuus fueris in peccatis vigues. si vocem dei viui audieris et alludit ei quod dicitur Johannis. vj. Uenit hora quando mortui scilicet in peccatis quo animam audient vocem filij dei. et qui audierint viuent. Sed notandum est licet omnia animalia audientia vocem et odorem suauem sentientes appropinquāt panthere. tamē soli dracones ab eo se elongāt. et in antris se abscondunt. Sic licet multi veniunt predicatore predicante. tamen dracones spirituales ab auditōne eius se elongant. Sed qui sunt hi dracones. Primi sunt apud se sapientes et predicatores simplices spernentes. Nam dicunt non possum interesse predicationi. nam intendo scripturarum lectioni. et hoc quod ipse predicauit prius audiui et melius eo noui. et sic se preferūt in scientie magnitudine doctrinis predicatorum. Sic draco est maximus serpentum cunctorum secōm Jsidorum libro duodecimo. Sed dato q̄ tales lectionibus insudent. melius sciant et etiam prius audierint. adhuc vtile est eis vt audiant. Quia dicit Ualerius in policrate. libro octauo. Plus prodest docentem audire q̄ in libris studere. quia vehementior fit impressio in mentibus audientium ex visu doctoris et auditu q̄ ex studio et libro. Unde. vix enim esse poterit quin ex sermone audito emendatior fias. Si attente audieris. et si forte eadem prius sciuisti. non tamen aduertisti vel corde impressisti. Jdeo dicit Chrysostimus. Frequenter eadem audire. etiam scientibus prodest. Quod enim noui? si audiuim? sepius amplius compungimur. et ad hoc multum facere credendum est gratiam diuinam. que in principio sermonis ex consuetudine impetratur quod vix esse potest. quin illa communis oratio tantorum fidelium effectum aliquem operetur in aliquo auditorum. sicut oratio sancti Stephani effectuz operabatur in beato Paulo. et si non in omnibus eum lapidātibus. Unde dicit beatus Augustinus li. octauo confessionum. de beato Anthonio q̄ ipe audiens. vade et vende omnia que hābes et da pauperibus et veni sequere me. Mathei. xix. Ipse reputans verbum illud ad se dictum. cōfestim ad deum conuersus fuit. licet enim plures euangelium legerit vl audierit. non tamē corde impresserat sicut tunc Nemo ergo vilipendat sermones simplices et cōmunes. quia in simplicitate verborum est edificatio animarum. Unde euangelia et tota sacra scriptura in simplicitate verboruz sunt fundata propter quod nonnulli sacram scripturam vilipendentes. appellant eam esse fabulam propter simplicem loquendi modum. Contra quos dicit Hugo in didascolicon libro tertio. q̄ tales nō intelligunt. q̄ deo iniuriam faciunt. cuius verba pulcro vocabulo simplicia sed sensu prauo insipida predicant. Non enim elegit christus philosophos et retbores. Sed simplices piscatores indoctos qui in simplicitate fidei totum mundum illustrauerunt. Ac vbi id est quā do ab hac sancta simplicitate receditur facilē ad heresim quis prolabitur. propter quod docet Apostolus ad Hebreos. xiij. Doctrinis varijs z peregrinis. Nolite abduci. Secundi qui signantur per dracones. sunt potatores tabernis inherentes. Quia sicut dicit Hieronimus. super Leuit. xiij. q̄ draco est animal valde sitibundum intm̄ q̄ vix potest in aqua saciari. et facit hoc ardor quo abundat. Nam apperit os vento. vt sic extinguat ardorem sitis. ita et illi potatores sunt adeo sitibundi ex bibitione frequenti. q̄ nec vna dominica in anno possunt sermoni interesse. Sed vadunt ad gentacula ad tabernas que sunt ecclesie diaboli et ibi seruiunt ei die ac nocte. vt supra satis patz. xvj. F

M Et talibus optat Dauid in ps. xxxj. In cha
mo et freno maxillas eoꝝ constringe qui non
proximant ad te. Non appropinquãtes ad de
um. dicit glo. Sunt homines cibo et potu se re
plentes. quibus optat Dauid. Magis ac ma-
gis maxillas constringi. et parcius potagia ꝛ
victualia dari vt saltim cogantur ad deum. et
ꝑdicationes approximare. sicut accipit fame-
licus ad dominũ suum. Et certe audeo dicere.
et sic est in veritate si talia gentacula presertim
in ciuitatibus ante diuina officia prohiberent
dari. tales mane bibuli ad ecclesias appropin
quarent. et sermones nequaꝝ negligerent. vñ
in omnibus peccatis que illi in taberna prece-
pta ecclesie cõtemnendo maledicendo ludẽdo
cõmittunt. Isti qui deberent attendere et phi-
bere participes fiunt. et non solum isti. sed ꝛ il
li qui talia gentacula faciunt. Quia ór extra ó
sentẽ. ex. quãte. li. v. Agentes et consentientes
par pena constringit. Et subditur ibidem. Ille
aũt consentit qui cum possit manifesto facinori
desinit obuiare. Legitur de quodam hospite q̃
indifferenter omnes bibulos recepit. et alios
malos homines de ecclesia non curantes. et a
pud se non solum feriatis sed festiuis etiam et
diebus dominicis ludere permisit. Et cum ta-
lis sepe monitus cessare noluisset. infirmari ce
pit tunc se fecit deportare ad medium domus
vt bibulos et lusores audire posset et videre.
In meridie enim venerunt demones in forma
ethiopum. et vnus portauit asserem. et alĩ tas-
seres. Et dixit vnus alteri. ꝓpiciamus cui⁹ ille
erit. hospite demonstrato. et sic fecerunt. ꝑm⁹
enim demon proiecit hasiardum. cui secundus
ait. ve quia perdidi. quia multa cogitaueram
facere de ipso. Respondit ꝑmus. et ego similĩ
faciam. sed rogo te adiuua me. Ductus est er-
go hospes per tectum cepit omnibus audienti
bus et videntibus dicere. heu deus quid erit ó
anima mea. Sicq̃ de aere super agrum cade-
re permiserunt. et tandem miserabiliter defun-
ctus est. Et nota q̃ non illi qui tales in domos
suas recipiũt bibulos vel lusores precipue do
minicis et festiuis dieb⁹ infra diuina officia so-
li puniuntur. Sed propter eorum peccata que
sic committunt interdum tota cõmunitas luit
ꝛ punitur. Et hoc probatur Josue. vij. de achã
qui solus peccauit. et quia non statim punitus
fuit ira dei in totam multitudinẽ deseuit. Ideo
dicit Aug⁹. xxiij. q. iij. c. si ea. Si ea de quibus
vehementer offenditur deus insequi vel vlcisci
differimus ad irascendum vtiq̃ diuinitatis pa
tientiam prouocamus. Et. xlv. dis. c. Si illud.
dicit Hieronimus. Uno peccante ira dei super
omnem populum venit. Et subdit Hieronimus
hoc inquit accidit quando sacerdotes qui po
pulo presunt erga delinquentes beniuoli vide-
ri volunt. et verentes peccantium linguas ne
forte de eis male loquantur sacerdotalis seue-
ritatis immemores. nolunt complere qó scrip
tum est. Peccantem coram omnibus argue vt
ceteri metum habeant. hec ille. Sed quid vl-
tra dicaꝝ cum sacerdotes et predicatores hoc
peccatum. videlicet contemptus preceptorum
dei et ecclesie dei corrigunt in populo publice
de ambone. dicentes eis vt diebus saltem dñi-
cis et precipue beate virginis et apostolorum
festiuitatibus ante missarum solennia ceruisiã
nec vina inicient vel propinent. nec sic homi-
nes alliciant ad peccanduꝝ ꝛ preceptum eccle
sie frangendum. nunquid ipsi scilicet sacerdo-
tes ammodo a peccatis eorum excusantur. Ad
hoc respondeq̃ sic. Sicut trahitur ex verbis
dñi sic loquẽtis per os Ezechi. c. iij. ad quẽlibꝝ
ꝑdicatorẽ. Si dicẽte me ad impium morte mo
rieris non annunciaueris ei neq̃ locutus fue-
ris ei vt auertatur a via sua impia et viuat ipe
impius in impietate sua morietur et sanguinez
eius de manu tua requiram. vbi per sanguinez
intelligit peccatum. et se. Si autem tu annunci
aueris impio. et ille non fuerit puersus ab ipie
tate sua mala. ipe quidẽ in iniqtate sua morie
tu aũt aiam tuam liberasti. Et si sacerdotes cu
rati vel eoꝝ ꝑdicatores sic corrigendo saluẽt
aias suas dñi ciuitatum consules et proconsu
les eorundem. Ad hoc dicunt doc. q̃ phiben-
do ne talia fiant animas suas saluant. ꝛ si a ta
libus non desistant ab eis emendam etiam sa-
tis grauem accipiant vel pecunialem vel cor-
poralem. quia ad hoc leges facte sunt quas ipi
defendere et exequi tenẽtur. quia dicit Isi. dis.
iiij. c. facte. Facte inqt sunt leges vt eoꝝ metu
humana coerceatur audacia tuta que fit inter
improbos innocentia.

Sermos tertius.

Hic peccatores

recipit et mãducat cum illis Lu. xv.
Nota q̃ dicit Aris. li. animaliũ. q̃ a
quila est valde acuti visus adeo q̃ solem irre-
uerberatis oculis intuetur et minimos piscicu
los in mari cõtemplet. Illius est nature q̃ pul
los suos obiicit radijs solis. et solem ꝓspicere
compellit. et si alicui⁹ oculus lacrimetur ipm
tanq̃ degenerẽ inficit vel in nido abijcit ꝛ cõ-
temnit. Et hũc pullũ quẽ aqla abijcit herodius
accipit et nutrit. qz dicit Amb. in exameró. eo
dem sedulitatis officio quo ꝓpios fet⁹ pascit

Sermo xxxxij

pari subministratiõe pulluz ab aquila abiectũ siue non agnitum suscipit et nutrit. Spũaliť p aquilam intellige deum patrẽ qui est adeo acuti visus contemplatus. iuxta illud pš. cxij. qs sicut deus noster qui in altis habitat. humilia respicit in celo et in terra. Et apostolus ad Hebre. iiij. Omnia nuda et aperta sunt oculis eiº Hic inquã aquila celestis deus pater oĩpotẽs habuit vnũ pullum vicz genus humanũ qõ in Adam fuit degener factũ. Nam p solem intelligitur patria celestia. huic obiecit deus pr̃ adã nostrum. pthoplastum vt eam intueretť quia in eandem de statu bono erat esset transferẽdus si in innocentia pmaneret. vt dicit magister. li. ij. sententiarum. dis. xx. c. ix. de statu. sczbono trãsferendus erat cuz vniuersa posteritate sua ad meliozem et digniozẽ statum vbi celesti z eterno bono. s. in celis sibi p̃parato frueretť. Et sunt verba Hugonis. li. iij. sum. c. xiij. Oculi autem eius lacrimati sunt. p oculos intelligiť iteriozaspectus quo vidit mulierem per cõmestionem pomi p̃uaricasse mãdatum dei cui cõpatiens p̃uaricatus est et ipe. quia dicit magister li. ij. di. xxij. c. v. Postq̃ mulier seducta mãducauit. eiqz dedit vt simul ederet noluit eam cõtristare. Ecce compassio que capiť hic. p lacrimatione quã credebat sine suo solatio cõtabescere. et a se aliena tam omnino interire. Jdeo deus pater tanq̃ degenerẽ abiecit eum a nido padisi. Similiter negauit ei ingressum celi cũ omnibus suis posteris. Sed regia auis herodius. i. xps altissimi regis filius vnigenitus et coeternus. veniẽs in hunc mũdum vidit pullũ humani generis tam miserabiliť. ppter prevaricationem suã abiectuz. ppter infinitam miserizordiã suam ipm reassumpsit vt dicant verba thematis p̃libati. hic peccatozes recepit. in q̃bus euangelista duo tangit. primo peccatozuz benignam receptionẽ ibi. hic peccatozes reci. secundo ipoz gratã recompẽsationẽ ibi. et mãducat cum illis. Circa qõ notandũ. consuetudo est in abbacijs vt cum aliqs recipi in fratrẽ debeat. primo abbati necesse est vt pozrigať deuota supplicatio abbati. secũdo fit recipiendi studiosa examinatio. Tertio mouet impedimẽtozum interrogatio. Quarto fit vestimentozũ mutatio. Quinto cõuiuioz celebratio. Sexto tempis. pbationis assignatio. Septimo fit voti. pmissionis emissio et ratificatio Spũaliť abbatia in qua est vnio fratrũ et oĩa eis communia nullusq̃ defectus est beatitudo celestis ciuitatis. in qua oẽs sunt vnanimes. Juxta illud pš cxxxij. Ecce q̃ bonũ z q̃ iocundũ habitare fratres in vnũ. In ista celesti abbatia sunt eis oĩa cõmunia. qz bea. Johes baptista apparens b. Augus. vt idem Augº. scribit in epla ad Cyrillum. sibiqz sic ait. Quilibet sanctoz ita alteriº gaudet gl̃ia sicut sua. qñ etiã vellet quisqz maioz vt quisqz minoz esset equalis et pene maioz qz eius gl̃ia sua esset. ita minoz maiozis gloria gaudet sicuti eam haberz. imo potius de sua si phas esset imptiretur Ecce q̃ celestibus fratribus oĩa sunt cõmunia. ibiqz nullus est defectº q̃ patet ex vbis gl̃osi Hiero. qui post obitũ venit ad b. Aug. vt ipe scribit in epla vbi s̃. Et dixit ei. vnũ Augustine noueris q̃ nemo nostruz fraudať suis desiderijs. qz nihil p̃ter deũ aliqs nr̃m optat. qm̃ sp vt deus volumº hẽmus deũ nr̃a desideria sp veriss̃ime sunt adimpleta. Jõo b. Berñ. in suis meditationibº loquens de hac celesti abbatia dicit sic O ciuitas celestis mansio secura. patria totũ cõtinens qõ q̃ delectat populos sine murmure q̃ gl̃osa dicta sunt de te ciuitas dei. Sicut letãtium oĩm habitatio ẽ in te. hec ille. In ista q̃dem desiderabili abbatia deº pr̃ est abbas. iuxta illud Mar. xiiij. qõ orabat filius xps in orto añ passionẽ suam. abba inqt. pr̃ oĩa tibi sunt possibilia. transfer calicem hũc a me. Sz poz illiº abbatie xps summi pr̃is filius est. de quo Eccl. j. Prioz oĩm. s. angelozz creata. i. genita est sapia. i. xps q̃ ẽ sapientia pr̃is. Magister aũt nouicioz in ista abbatia est spũssanctº q̃ docet oẽs illuc veniẽtes. de oñibº ad beatitudinẽ p̃tinẽtia. Sic eñ non opozтet q̃ fratres in aliquo ordie oĩa sciãt sed solũ q̃ ad religionẽ ordis p̃tinẽt. Sic nec illos in celesti ordie necesse est oĩa scire. sed solũ illa que ad ipoz beatitudinẽ videnť p̃tinere. Nã z dictũ est b. Greg. iiij. dialogo. Quid inqt ẽ qõ nõ vident beati qm̃ videntẽ oĩa vident. q. d. nl̃ Intelligitur de his q̃ p̃tinẽt ad beatitudinẽ nõ aũt vniuersaliter de oĩbus. vt dicunt docť. sup iiij. sententiaz. Quis igiť ad talẽ abbatiã siue clausz nõ anhelaret. vbi va p̃cordia et oñia cõmunia nulla deficiẽtia et oĩm sciã. Jõ dic̃ b. Berñ. in li. medita. Que nos augit vesania. vicioꝝ sitire absintheũ huiº mũdi seq̃ naufragium vite labentis pati infoꝛtunium impie tyrannidis ferre dñium. et non magis cõuolare ad angelozum societatem. scõrum splẽdoꝛẽ. regis potentis honozem superne glorie iocunditatem. Sed ad hec omnia quis idoneus p̃fecto verus penitens. bonus obediens. amabilis socius. fidelis seruus. hec ille. Sed notandũ si volumus ad hunc ordinẽ huiº abbatie celestis recipi. necesse est p̃movt pozrigať ad deũ p̃ez q̃ est abbas illius ordinis deuota supplicatio. qz dic̃ glo. sup illõ. j. Joh. iij. Si coz nr̃m nõ rep̃hẽdit nos q̃cquid a deo petierimº accipiemº z si nõ ad volũtatẽ sp tñ ad salutẽ. Jõ b. Augº

in li.soli.c.xl. Petens ꝑ celesti ordine petiuit ꝑ venia pctōꝝ cum ait. O vtinam ꝙcessa mihi pctōrum venia. mox hac carnis sarcina deposita. in tua gaudia (veram requiem habiturus) intrarē. et tue ciuitatis p̄clara atq; speciosa menia coronam vite de manu domini acceptur⁹ ingrederer. et illis sanctissimis choris inḥesse vt cum beatissimis spiritibus glorie cōditoris assisterem vt et p̄tem xp̄i vultum cernerem. ⁊ illud summū et ineffabile et in circumscr̄ptuz lumen semp aspicerem. Sicq; nullo metu mortis affici. sed de incorruptione perpetue glorie letari possem sine fine. hec Aug⁹. Secundo circa recipiendū in ordine abbacie fit studiosa examinatio videlicet in scientia. in moribus. ⁊ in fama. Sic etiam qui recipi debet in ordine celestis abbacie in his tribus etiam examinatur Primo in scientia. et hoc debet esse circa tria. vt dicit Hol.lec.cix.. Prima scientia debet eē circa noticiam nostrorꝝ flagitiorꝝ vt illa discutiamus et nosmetipsos ꝓpendamus et nō superbiamus. Et argumentū ad causandā istam noticiam vel scientiā offert nobis conscientia nostra murmurās et lesa quodāmodo de malicia suorum factorꝝ. vnde signāter dicit Iere. ij. Arguet te malicia tua ⁊ auersio tua increpabit te scito et vide. quia malum et amarꝝ est de reliquisse te dn̄m deum tuum. Sed defectū huius scientie multi habēt quoꝝ p̄mi habent cō scientiā dilatatam qui nunq̄ ponderant nisi ḡ uiora peccata quoꝝ ꝙsciētia est sicut rethe habens larga foramina vbi nō comp̄hendūtur nisi maiores pisces. sed minores semp euadunt. tales non ponderāt ociosa iuramēta. imo nec mendacia nec piuria. nisi forte fuerit coram iudice super librum. Mendacia nullius sunt momenti nisi cedant in defamationez. Furtū non est magni ponderis de bonis diuitis vel alterius magni hominis. sed tñ si fiat de bonis pauperis. Et si fit de bonis paupis remordet conscientia. Sed si sit de bonis regis vel ciuitatis non remordet sed dilatant ꝙsciētias suas dicētes illud Sen̄. xliij. Non est in cōscientia nr̄a quis eam scz pecuniā posuit in marsupijs nr̄is Secundi hñt consciam nimis firmā ꝑ oppositum qui non solū magna peccata sed etiā pua p̄derāt plus iuste et non sicut dn̄t que nō sunt peccata iudicant esse peccata Et hec ꝙscientia frequēter a cogitatione diaboli generatur qui sic inducit hoīes ad perplexitatē peccandi. et quicq̄d fit ꝙtra scientiā etiā si sit erroneū edificat ad gehennā. Et hec est infirma ꝙscia quaz p̄hibet Apl's.j.Thoꝝ.x. Omne qđ in macello venit. i. vendit manducate. s. tanq̄ licituz nil interrogātes ꝙtra scientiā. Tertij hñt ꝙsciam perturbatā qui ꝓpter cōmissa desperāt. cōtra quos Bern̄. super. cant̄. ser. lxj. Quid inq̄t efficatius ad curandū conscientie vulnera. necnō ad purgandū aciem mētis q̄ xp̄i vulnerum sedula meditatio. Et ibidem turbaboꝝ. sed nō ꝑturbaboꝝ xp̄i vulnerum dū recordaboꝝ de ista ꝙscia ór Sapi. xvij. Semp em̄ p̄sumit seua perturbata ꝙscientia. q. d. p̄concipit sibi euentura penalia et crudelia. Quarti hñt conscientiam cauteriatā hi ponderāt qua ⁊ de magnis nihil curant. tales fuerunt ꝓphariſei decimātes mētā et rutam et omne olus et grauiora legis p̄termiserunt. Math̄. xxiij. et hi sunt hipocrite. de quibus ꝓphetauit Apl's.j.Thimo.iiij. q̄ i nouissimis venient q̄dam loquentes mendacia et cauteriatā conscientiā hñtes. Sed illam ꝙsciē tiam deponere debemus. Si ad ordinem celestem recipi volumus Et faciamus sic̄ scribitur Hebre.x. Accedamus cum vo corde in plenitudie fidei. s. omnium qui credit ecclia auerso corde a ꝙscientia mala. Item defectum huius scientie multi hñt qui in rebus mundanis et in defectibus alioꝝ perpendēdis sunt p̄udentes et circa semetipos negligētes. Sicut oculꝰ oia videt p̄ter se. Cōtra quos dicit Bern̄. in p̄ncipio medi. Multi multa sciūt. ⁊ seipsos nesciūt alios inspiciūt. et seipsos deserunt. Jō signanť dicit Apl's.j.Thessa.iiij. Sciat vnusquisq; vas suum. i. conscīam suam aut corpus suū possidere in sanctificatione et honore. Scōa scia dēt esse circa noticiā bñficioꝝ que reportauim⁹ R inter que p̄cipuuz est redemptio quā recipim⁹ per passionem xp̄i. in q̄ xp̄s fecit nobis vnū demonstratiuū argumentū sue dilectionis maxime quādo ꝓ nobis mori voluit vehemētissimo dolore in ligno crucis. Tria autez requirūtur ad demonstratōez. sicut docetur.j. poster̄. Subiectum passio et diffinitio que fit mediū ad concludenduz ꝓpriam passionē de aliquo subiecto Subiectū autem istius demōstrationis fuit filius dei qui licet equalis esset patri ſm diuinitatē. multipliciter tamen seip̄m exinaniuit et se subiecit. factus obediens vsq; ad mortem. ad Phil.ij. Jdeo.j.Thoꝝ.xv. Filius inquit erat subiectus ei qui subiecit ei omnia. Passio autē concluſa ad hoc subiectum fuit passio mortis. Juxta illud ad Hebre.ij. Videmus Jesum ꝓp̄ passionem mortis dotatum. medium ad cōcludendum hanc passionem. de hoc subiecto fuit diffinitio subiecti. id est ꝓordinatio ip̄i⁹ filij qui tradidit semetip̄m ꝓ nobis vna cum patre et sancto spiritu. Lu.xxij. Filius quidaz hominis sicut diffinitum est vadit. hec fuit diffinitio pfecta ꝓ nob̄ i figura crucis causans i nob̄ tantam scientiā vt in cōpatōne illi⁹ omnis alia

Sermo xxxvij

sciẽtia cõtemnatur. vñ Paulus. j. chor. ij. nõ me eñ iudicaui aliquid scire inter vos nisi christum Jesum et hũc crucifixũ. Tertia scientia ẽ circa noticiã supplicior. q̃ meruimus. et hanc hẽmus per demonstrationẽ penarum infernalium que sunt diuersis pñibus reuelate. Et in v̊ sibus duobus tãguntur. Sitis et esuries simul ignis fetor et horror. Tenebre desperant victi vermesue rodentes. Et de ista scientia dicit pñ ix. Cõuertãtur peccatores in infernũ omẽs gẽtes qui obliuiscũtur deũ. Et cito post vt sciant gentes qñ homines sunt. i. mortales et puniẽdi si delinquant. Quarta scientia põt supaddi que est circa fidem quã in baptismo p̃misimus et hanc si habuerim⁹ in celum rapiemur. Sic patet de Petro Mat. xvj. A quo quesiuit xp̃s quem dicunt homies esse filiũ hominis. respõdit recte credens. Tu es xp̃us filius dei viui. Ex hac fide statim receptus est cum ei dictum fuit. Tibi dabo claues regni celor. Si g̃ has quatuor sciẽtias habuerimus in celestem ordinem recipi digni erimus. Secundo examinaꝝ S in moribꝰ nisi eñ quis esset conuersationis honeste licet esset cõpetentis litterature. de facili non recipetur ad ordinem. Sic qui debet recipi ad ordinem celi. debet esse cõuersationis bone tam coram deo q̃ corã hoibus Juxta illud ij. Chor. viij. Prouidemus bona non solũ coram deo. sed etiam coram oibus hoibus. Jdẽ ad Gall. vj. Si spũ viuimus spũ et ambulem⁹. q. d. ad instinctum spũssancti. conuersationem sanctã et bonam sanctor imitari debem⁹. Juxta illud Jmitatores mei estote sicut ẽ ego xp̃i j. Chor. xj. Jdeo dicit Greg⁹. in mo. xv. q̃ boni in hac vita scõrum patrũ p̃cedentiũ exẽplis pascũtur. quibus refici debemus donec p̃tis mortalitatis vmbras transeamus. vt sic semp honeste ambulemus. Quã honestatẽ quilibet ĩ conuersatione exteriori repzesentat. non enim sufficit bonam vitam in occulto hr̃e. nisi etiam quisq̃ studeat se exemplarem exter⁹ exhibere vt dicit Greg⁹. iuxta illud. Luceat lux vestra coram hoibus. Math. v. Q̃d verbum tractãs Hugo in de claustro aie. Hoc inquit fit cuz apparet misericordia in effectu. benignitas invultu. humilitas in habitu. modestia in cohabitatione. patiẽtia in tribulatione. Jdcirco omnia honeste fiant in vobis. j. Chorinth. xiiij. Quia plus facit famosum morum nobilitas. q̃ generis dignitas. vt dicit Gregorius. dis. xl. Nos. vnde merito quilibz plus debet gaudere ꝺ morum nobilitate q̃ de generis seu locorum dignitate Et plus dolere de corruptione morum q̃ dignitatum. Nam multum distant damna morum a damnis temporalium rerum. cum illa extra nos sint. illa vero in nobis. vt dic̃ gregorius. Et ponitur. vj. q. j. c. sunt plũmi. §. vm Tertio qui petit recipi ad ordinem examinaꝝ T in fama. quia dicit beatus Aug⁹. in sermone de cõmuni vita clericor. Et ponitur. xij. q. j. Nolo. Propter nos conscia vestra necessaria est. bona aũt fama, ppter alios. Jdeo homines in fames non de facili recipiũtur. ita a simili recipiendus ad abbaciã celestem debet hr̃e famaz bonam. hanc aũt facit humilitas quia multuz redolet in ꝓspectu dei. Juxta illud Cant. j. Cũ esset rex in accubitu suo nardus. i. humilitas mea dedit odorem suum. Et quia bene redolet humilitas ante deũ. de facili recipitur humilis in celum. Juxta illud Prouerbi. xxix. Humilẽ spiritu suscipiet gloria. Tertium quod considerandum est circa ordinis ingressum est impedimentorum interrogatio quoruz sunt quinq̃ vt supra dominica p̃cedẽte. ser. ij. E F. Et qui habuerit aliq̃ istorum impedimentor non de facili recipitur. Sed xp̃s nullum refutat recipere ad suum ordinẽ si per penitentiam veraz ad ipm accedat. Quia dicit Joh. vj. Omne quod venit ad me non eijciam foras. Et in signum q̃ omnes benigne recipit dicit Hiere. iij. Reuertere ad me et ego recipiam te. Ipse enim manumittit suos suos et absoluit debitis obligatos et curauit infirmos. De p̃mo ad Gall. iiij. fratres non sumus ancille filij. i. superbie auaritie et luxurie ꝛc. quarum quilibet facit seruire nos peccatis. Sed libere. i. militantis ecclesie qua libertate xp̃s nos redemit seu liberauit. Et p⁹ quã eos manumisit ipos benigne recepit. hoc figuratum est. j. Reguz. xxx. de Dauid qui seruum amelichite quez in via inuenit benigne recepit et iurauit ei q̃ non traderet eum in man⁹ domini sui et refecit eum quia non comedit in tribus diebus. Moraliter per triduum significaꝝ penitentia que habet tres ptes. s. cõtritionem ꝓfessionem et satisfactionẽ. post qõ triduũ suscipit quẽlibet hominẽ verus Dauid xp̃s. et iurat ei q̃ non tradat eum in manus amelichite qui interp̃tatur pplus sanguinẽ lingens vel gens bruta⁹ et significat diabolum cui seruiuit p̃us per peccatũ et reficit eum pane sui venerabilis sacr̃i et demũ recipit eũ in ordinẽ celestis padisi. De secundo hẽtur Lu. vij. de duob⁹ debitoribus qui erãt xp̃o obligati et cũ nõ hr̃ent vñ redderẽt dotauit vtrisq̃ et non solũ soluit a debit⁹ Sed etiã in suaz societatẽ recepit. Sic figuratum est. j. Regũ. xvij. vbi legit̃ q̃ venerũt ad dauid oẽs q̃ erãt ĩ ãgustia ꝓstituti et oppssi ere alieno et amaro animo et factus est eorum p̃nceps. De tertio legitur Lu. iiij. Cũ sol occubuisset oẽs q̃ hẽbãt infirmos varijs languoribꝰ

ducebant illos ad Jesum. Ille singulis manus imponens curabat eos. Legitur etiam .j. Reg̃ xxx. de Dauid qui significat xp̃m q̃ infirmos qui eum sequi non poterãt. Sz lassi substiterãt quos residere iusserat in torrente besor et pacifice saluauit et eos ad equalẽ portionem de spolijs recepit dicens. Equa em̃ erit pars descendentis ad prelium et remanentis ad sartinas.

¶ Quartũ est vestimẽtoꝝ mutatio. Sicut em̃ voluntatem intrare ordinem oportet secl'ares. vestes deponere. et religiosas induere. Sic volẽs ingredi ordines angeloꝝ debet deponere vestes vicioꝝ. Tres g̃ sunt status hominũ. vt habetur de sum. tri. et fi. catho. c. Firmiter. q̃ perueniunt ad eternã beatitudinẽ seu merenť puenire. Prim⁹ status est v̊ginũ in quo d̃nt esse sacerdotes. exquo em̃ existunt engeli d̃ni exercituũ. Malach. ij. Ideo debẽt esse vt angeli puri vt v̊gines vt quilibet possit dicere cum Job xxxiij. Mũdus sum ego. s. a vicio carnis ꝛ absq̃ delicto. i. pctõ obmissionis. Sz heu timẽdũ est q vix inter mille vn⁹ ad sacerdotiũ accedit v̊go. Exquo totus mũdus in maligno positus est .j. Joh. v. Ut g̃ in sacerdotio saluãtur debẽt deponere deturpatã vestem luxurie et induere vestem ꝓtinentie. Quia dicit Hol. sup li. Sap. cciij. Primũ vestimẽtũ vel ornam̃tũ quo se vestire debet pson̄a ecclesiastica est pudoris ꝓtinentie vt totũ corpus a motib⁹ petulãtie lasciuie et insolentie ꝓpescatur. Secundũ quo d̃nt se induere est rõnale scie. In isto rõnali scribebatur doctrina et veritas. Quia omis intẽtio clerici debet esse p̃ncipalis vt possit vera addiscere et vera docere. In vitaspa. sic dixit palludius abbas. q aia ẽm volũtatem xp̃i conuersans aut fideliter inquirit q̃ nescit aut manifeste docet q̃ nouit. Si aũt vtrũq̃ cum possit nõ vult facere insanie morbo laborat. inicium enim recedendi a deo fastidiũ doctrine est cũ nõ appetit illud quod aia semp esurit q̃ deum diligit De isto ornameuto ỏr Eccl. xxj. Ornamentuz aureũ prudẽtis doctrina. Tertiũ ornamentuz quo se debet induere pson̄a ecclesiastica est diadema caritatis. Est em̃ diadema signũ regale. et certe sola caritas diuidit inť filios pditionis et filios regni. ẽm Aug. Uñ Hester. vj. ỏr in figura. homo quẽ rex honorare cupit debet indui vestibus regijs. et poni in equo qui est de sella regis. et accipere regni diadema sup caput eius. vestes nostri regis. s. xp̃i fuerunt v̊tutes. quas etiã ph̃s vocat habitus. Equ⁹ de sella regis fuit crux. diadema regni fuit caritas. et per hec tria nos honorabiles facimus apud deum et hoies. v̊tutibus. pnia. et caritate. Secundus stat⁹ ꝓtinentiũ est viduaꝝ q̃ d̃nt deponere vestes varij coloris. s. deliciaꝝ. Nam. j. Thimo. v. ỏr. de viduis. Nam q̃ in delicijs viuens est. s. molliter se vestiẽdo et iacendo mortua ẽ. i. ppiqua morti spũali. Et d̃nt induere vestes nigras humilitatis in quib⁹ multũ placẽt deo. Nam iste sunt vestes q̃bus intratur in regnuz celoꝝ. Job. xxij. Qui hũiliat⁹ fuerit erit in gl'ia. Et Math. xviij. Nisi efficiami sic̃ puuli non intrabitis in regnũ celoꝝ Tertius stat⁹ est cõiugatoꝝ. et hi d̃nt induere vestẽ ꝑfutilem caritatis. Nã debet vir diligere vxorẽ et vxor virũ ne aliq̃ vestis caritatis deserať. Quia ỏr Eccl. xxv. In tribus bñplacitũ est spũi meo q̃ sunt ꝓbata coram deo ꝛ hoibus. cõcordia fratꝝ amor proximoꝝ. vir et mulier bñ cõsentientes. Quintũ est conuiuioꝝ celebratio. Solet enim nouiti⁹ in ingressu suo si habet fratrib⁹ suis facere vnũ conuiuiũ vel abbas. Spũaliť fratres nr̃i sunt angeli q̃bus conuiuiũ facimus. s. gaudij. cũ pniam facimus. qz gaudiũ est angel'is sup vno pctore pniaz agente. vel abbas vicz pater celestis facit conuiuiũ nouicijs penitentib⁹. sicut figuratũ hẽtur Lu. xv. de p̃re qui filio suo ad se reuertẽti. post benignã receptionem fecit conuiuiũ dicens fuis suis. Adducite vitulũ saginatum. et occidite vt mãducemus et epulemur. vbi per vitulum saginatũ intelligiť xp̃us q̃ ỏr vitulus ꝓpter naturã passibilẽ. et saginatus ꝓpter gratiaꝝ plenitudinẽ. de isto g̃ vitulo a iudeis occiso et in cruce imolato. facit p̃ celestis conuiuiũ pctõrũ quẽ p penitentiã recepit. Sextũ est tpis ꝓbationis assignatio. Naz ỹ assignať omni nouicio ann⁹ vnus ad ꝓbanduz ordinis austeritatẽ. Mozal'r ann⁹ iste nobis assignatus est ann⁹ placabilis et gr̃osus tota vita p̃s in qua p̃ot quilibet eligere bonũ vel malum. Nam ỏr Eccl. xv. Añ hominẽ vita. s. gr̃e ꝛ mors. s. culpe bonũ vicz meritoꝝ qỏ voluerit dabitur illi. In isto anno ꝓbãtur oẽs qui d̃nt recipi ad ordinẽ celestẽ. iuxta illud sap. iij. Tã quã aurũ in fornace ꝓbauit electos d̃ns. et q̃si holocausti hostiã accepit illos. Septimũ ẽ voti ꝓfessionis emissio et ratificatio. qz omnis q̃ recipitur ad ordinem celestem profitebitur regulam amoris dicens cum beato Augustino. li. soli. c. xlij. Diligam te deum meum ex toto corde meo totisq̃ medullis precordiozum meorum. habens te in corde meo ꝛ in ore pre oculis meis semper et vbiq̃ ita vt nullus in me ad ulterinis amoribus pateat locus post hanc amoris professionem dabitur vnicuiq̃ locus eterne fruitionis vt edat super mensam dei Lu. xxij. Ego dispono vob. s. ẽm exigentiam meritorum vt edatis et bibatis sup mensam meam in regno meo. Quia legitur Heñ. xlij. Sedeť

coram Joseph ꝑmogenitus inxta ꝑmogenita sua. et minimus iuxta etatem suam. Ultimo assignabitur sibi locus in choro angelorꝫ. naz q̃ libet ſm q̃ magis vel minus habet meritũ sor cietur apud ſummos angelos medios vel infimos locum vbi deum laudat ſine fine dicẽs cũ pſ̃. Adiutor meus tibi pſallam quia deꝰ ſuſceptor meus es. pſ̃. lviij.

Sermo quartus.

GAudiũ eſt angelis ſuper vno peccatore penitẽtiam agente. Lu. xv. Ad experien A tiam videmus q̃ celuz aliq̃n ꝓfert ſtellas triſtes vt galaxiam pallidam aut cometã peſti hominis quaſi ꝓdolens. Et etiaz ꝑfert ſtellas claras et lucidas letis quaſi congaudẽtes. Nã in aduentu peſtilentie celum triſtia ꝑfert ſigna vl̃ ſtellas iam dictas. q̃bus grãdis peſtilentia dinoſcitur mũdanis regionibus ꝑuentura. Jõo dicit Hugo in didaſ. li. iuj. Celum ſemp in ſe ꝑfert iudicia atq̃ ſigna peſtilentie in mundanis vtpute ac ſi inſtar hominis peſti cõdoleat miſerieq̃ humane. Spũaliter per celuz intelligitur celum ſuperiorꝫ ciuium. de quibꝰ in pſ̃. xviij. Celi enarrant gloriã dei. illud inquã celum ciuiuz celeſtium ꝑfert in ſe ſtellas. i. angelos ſanctos qui condolent peſti noſtre. i. peccatis. que ſũt peſtes anime noſtre. et de ſerenitate noſtre cõſcientie que facit eos letos gaudent et letãtur. Et hoc teſtatur beatus Auguſ. li. ſoli. c. xxvj. Quotiens inquit bene agimus gaudent angeli. triſtantur demones. Quotienſ enim a bono deuiamus diabolum letificamus. et angelos ſuo gaudio defraudamus. de hoc legitur in vitaſpatrum. li. ij. c. lvij. q̃ abbas Paulus quodam die vidit homines clara facie ad eccleſiã et leto animo ingredientes et angelos ipſorum cum ipſis gaudentes. vnum tamen vidit niger rima facie ad moduz ethiopis et demones hic inde gaudentes. et miſſo in naribus freno euz trabentes. et angelum eius a longe ſequentem triſtem. cum autem omnes exirent de eccleſia vidit et illum clara facie egredi et demones a longe abominantes eum ſanctũq̃ angel ũ eius hilarem et gaudentem. nam iſte quãuis fornicator fuerat tñ ad verba predicatoris qui ait. lauamini et mundi eſtote. conuerſus fuit. et penitentiam egerat. ideo angelis gaudium fecerat. iuxta illud v̄bum allegatum. gaudium erit angelis ſuper vn̄. In quo tria tanguntur. ꝓmo gaudentium ſtatus et conditio. ibi angelis dei ſecundo qualitas gaudij et diſcretio. ibi. gaudium. tertio gaudendi cauſa z ratio. ibi. ſuper vno peccatore. vt ſic dicatur. angelis dei erit gaudium. Ubi nota Aug⁹. de miraculis ſacre B ſcripture dicit. Qui per penitentiaz peccata diluit angelice felicitatis conſors in eternuz erit hinc eſt q̃ ſuper conuerſionem peccatoris. velud de ſuo conſorte angeli in celo gaudere dicuntur. Nam nos vt dicit Origenes. Angelis in celis occaſionem gaudij prebemus cum ſuper terram ambulantes conuerſationem habemus in celis. Unde angeli ſunt quadruplices. conſubſtantialis deitatis. intellectualis mobilitatis. ſacerdotalis dignitatis. z mentalis puritatis. Primus ergo angelus eſt chriſtus qui conſubſtantialis deitatis eſt cum patre. ſicut canitur in ſimbolo niceno. Genitum nõ factuz conſubſtãtialem patri id eſt vnius ſubſtãtie ſeu eſſentie. et hoc eſt contra arrianum qui ait. q̃ non ſit vna cum patre natura. hic eſt angelus magni conſilij. Iſa. ix. Ipſe enim chriſtus media in trinitate perſona velud angelus miſſus eſt de ſinu patris in vterum matris vt nob cõſilia perfectionis daret. et doctrinam noui teſtamenti nunciaret. De quo predixit Malach iij. Statim veniet ad templum ſanctum ſuum dominator quem vos queritis. et angelus teſtamenti quem vos vultis. Iſte angelus gaudz ſuper conuerſione peccatoris ꝓpter duo. ꝓmo quia ꝓpter penitentiam ira ſua placatur. Quã do peccat homo deus odit eum. Juxta illud Eccl̃i. xij. Altiſſimus odio habet peccatores. cum autem per penitẽtiam conuertitur miſeretur ei et placatur. ideo ſubdit. Ecc̃. xij. Et miſertus eſt penitẽtibus. habet eñ dominꝰ ſe ad modum hois qui cũ iratus eſt turbatur. et cuz placabitur letat̃. iõ dicit Hiere. xviij. Si penitentiã egerit gẽs iſta a malo ſuo. ago z ego penitentiã ſup malo q̃ cogitaui vt facerem eis. Scõo gaudz xp̃s de pctõre penitẽte qz p̃cium ſãguis ſui i eo nõ fruſtrat̃. de hoc gaudio ỏr ꝓ uer. xxiij. Exultat gaudio pr̃ iuſti Pr̃ nr̃ xp̃s ẽ q̃ nos genuit ſanguĩe ſuo z pturiuit i dolore z pauptate cruc̃. de hoc Augꝰ. i quodã ſer. multos filios deꝰ fecit vnicꝰ dei filiꝰ emit ſibi mltos fres ſãguie ſuo. pbauit repbatos redemit vẽditos. honorauit iniuriatos. viuificauit occiſos. hec ille. g̃ ne ſua emptio fruſtrareť in nob aſſumamꝰ crucẽ pnie. vt ipe ỏ nob poſſit gaudere. qz dic̃ Ozi. ſup li. numeroꝝ. ome. xxiij. puto q̃ ſup ſinglos fideles q̃ cõuertunt̃ ad deũ et in fi de. pficiunt feſtiuitas gaudioſa deo ozi̇t̃. letificat eũ q̃ fuerat ipudicꝰ ſi fit caſtꝰ. Qui erat iuſtus q̃ iuſticiam colit agit feſtũ. hec ozi. Eſt eñ tñ gaudiuz xp̃o ỏ puerſiõe pctõꝝ q̃ ſi ñ ſufficeret ſua paſſio. rurſus mozi et pati paratus

esset. Ad hoc est exemplum qđ scribit Dio. in e pistola ad demophilū. q cum quidam infidel quēdam fidelem a fide conuertisset. Carpus q dam vir magne sanctitatis. adeo hoc moleste ferebat vt vtrūq; igne comburi deum rogaret Cui circa noctis medium apparuit xp̄s i aere cum multitudine angelorum. In terra vero ap paruit fornax cum serpentibus incensa ad quā trahebantur. illi duo homines Carpo ergo pe tenti magno desiderio vt mitterent in fornacē et moleste ferebat dilationem. Ecce xp̄s miser tus descendebat a solio in terrā. et extēsis ma nibus illos eripiens eleuataq; manu dixit Car po iterum pcute me lancea paratus sum rursꝰ pati et mori p hominibus saluādis. Itē q xp̄s gaudet de conuersione pctōris. et eius saluati one patet duobus in pabolis hodierni euange lij de oue perdita et inuenta et de dragma. Nā p̄ma parabola est ista. Quis ex vobis hō qui habet centum oues. et si perdiderit vnam ex il lis nonne dimittit nonagintanouē in deserto z vadit ad illam que perierat donec inueniet illā et cum inuenerit eam imponit super humeros suos gaudens z veniens domū conuocat ami cos et vicinos dicens. cōgratulamini mihi. q inueni ouem meam que perierat. Ista pabola re cte xp̄m respicit qui est homo ex nobis et caro ex carne nostra. quia ꝑm ps̄. lxxxvj. Homo na tus est in ea scilicet v̄gine Maria cuiꝰ centesi ma ouis est humana natura. quia numerus cē tenarius est numerus perfectus designās pfe ctionē humane nature. hanc ouem perdidit qñ cum diabolus pomi fractione decepit. Sz hoc intellige p̄ncipaliter de Eua quā seduxit diabo lus vt crederet verum esse qđ dixit. eritis sicut dij. Ecce. iij. Sed Adam nō credidit. sed de pe nitentia et dei misericordia cogitauit tm̄ vxori morem. i. voluntatē gerens eius psuasioni cō sensit. nolens eam cōtristari et a se alienatam relinquere. ne piret arbitratus est illud venia le et non mortale delictum. vt dicit magister. li. ij. di. xxij. Et ponit ibidem dictum apostoli j. Thimoth. ij. Adam non est seductus. Et ex ponit q vtiq; ita accipi potest vt intelligat nō est seductus p̄or videlicet vel in eo in quo mu lier vt scilicet crederet illud esse verum eritis sicut dij. sed putauit vtrūq; posse fieri vt et vx ori morem gereret et per penitentiā veniā hꝫ ret hec ille. Et quia hec centesima ouis periit id circo xp̄s reliquit nouem choros angelorꝫ i ce lo. qđ significatur per desertū. i. derelictū erat ab angelis apostatis et venit in mundum per suam benedictā natiuitatē. et diligenter quesi uit sua p̄dicatione donec inuenit. quā cum inue nisset in humeris suis posuit gaudens quando peccata nostra in corpore suo portauit. j. Pe. ij. Nam ꝼm naturam diuinā et similiter in na tura humana quātum ad ptem anime superio rem que est intellectiua in qua xp̄s ab instanti sue conceptionis fuit comp̄hensor summo gau dio fruebatur. ideo dicitur accepit eam in hu meris suis gaudens. licet ad ptem anime infe riorem que ꝺr sensitiua et est in organo corpo li in qua fuit viator tristaretur. Math. xxvj. Tristis est anima mea vsq; ad mortem. Ideo Augꝰ. li. v. in p̄sona xp̄i dicit contra hereses. Te cum esses inimicus patri meo reconciliaui cum esses longe. ego inueni te vt redimerez te Cumq; inter montes et siluas errares. quesiui te humeris meis portaui te patri meo reddidi te laborauī sudaui caput meum spinis apposui manus meas clauo adieci. lancea latus meum aperui totis vt ita dicam iniurijs et asperitati bus laceratus sum. sanguinem meū fudi. aiam meam posui vt cōiūgerem te mihi. et tu diuide ris a me. Secunda parabola est quando muli er habens dragmas. x. cē. i. nouez ordines an gelorum et humanam naturā que erat decima dragma. Nam dragma est nūmus vsualis ha bens imaginem imperatoris. et significat huma nam naturā ad imaginē dei factam. iuxta illud Augustini. Fecisti me dñe ad imaginem et simi litudinem tuā. fecisti nos nūmum tuum. mitte radium sapie vt expellat tenebras nras et ef fulgeat in nobis imago tua. hanc etiā dragmā diuina sapia perdidit. quando Adam p̄mꝰ pa rens de paradiso expulsus fuit. sed eum rein uenit cum naturam humanā assumpsit et ange licas potestates ad congratulandum sibi inuita uit. Secundi angeli sunt intellectualis mobili tatis. de quibus in ps̄. ciij. Qui facis angelos tuos spiritus. Quod v̄bum tractans. Dāmas. li. ij. c. iij. Angelus inquit est substantia intelle ctualis semper mobilis arbitrio libera incor porea. deo ministrans. imortalitatem suscipiēs gratia non natura. Et bi angeli gaudent de pe nitentia peccatoris. ꝓpter tria. primo quia vi dent sue custodie tam gloriosum fructum. Naz Orige. super li. numeroꝝ tractans illud v̄buz Math. xviij. Angeli eoꝝ semper vident faciē patris mei qui est in celis. Adest enim vnicui q; nostrum et minimis qui sunt in ecclesia dei angelus bonus. angelus domini qui regat. qui moueat. qui gubernat. qui p actibus nr̄is cor rigendis et miserationibus exposcendis. qu o tidie videat faciem patris qui in celis est. hec Origenes. Igitur q̄cunq; homo conuertitur ad bonum z recedit a malo per penitentiā tūc angeli gaudent. Sic etiā econuerso. qñ hō pec cat dolent eodē mō quo dolor cadit in angelū

de hoc dicit Origenes sup li. numeroꝝ. ome. xxiij. Sicut inquit boni actus nostri et vtutuꝫ pfectus gaudium deo et angelis gingnunt. ita vereor ne mala conuersatio nra non soluꝫ terris. sed et celo lamẽtationes inducat et luctus Et ad hoc pbandum inducit illud Sen̄. vj. Penitet me fecisse hominẽ. Et plura alia scripture sacre loca subdens. hec inquit omnia in quibus lugere vel gaudere vel odire vel letari ꝺr deus tropologico. et humano more accipiẽda sunt. Aliena quippe est diuina natura ab omni alienationis affectu. In illo semp beatitudinis apice imobilis et inconcussa perseuerans. hec Orige. Qꝺ em̄ sancti angeli letãtur de operib⁹ nostris bonis. et tristãtur de malis. patuit supra in arenga. Et in exemplo qꝺ hẽtur in vitas patrũ. li. ij. c. xxxij. Fuit quidã magn⁹ de istis seniorib⁹ qui talem habuit gr̃am vt videre posset qꝺ alij non videbãt vidit em̄ aliquando plures sedentes fratres simulqꝫ loquẽtes de scripturis sanctis que ad salutẽ ptinent animarum cunqꝫ hoc facerent stabãt circa eos scti angeli letãtes et delectabãt de eloquijs dei. cũ aũt verba ociosa colloquerẽtur tunc angeli indignantes recedebant et veniebant pauci sordidissimi voluentes se inter eos. Demones em̄ in specie pauorum delectabãtur vaniloquio eoꝝ. Secundo gaudẽt angeli illi de cõuersione peccatoris. eo q̃ vident ex eoꝝ profectu adimplere ruinã et numeꝝ eoꝝ. quia dicit magister li. ij. di. ix. q̃ in bonis restaurabit quod in angelis lapsuꝫ est. Et addit. qꝫ ꝑm numeꝝ eoꝝ qui permãserunt homines ad beatitudinez admittuntur. quia scriptũ est Deutro. xxxij. Statuit terminos populoꝝ. i. saluandoꝝ iuxta numerum angeloꝝ dei. vbi translatio nra habet iuxta numerũ filioꝝ dei. i. angeloꝝ. qꝫ et angeli sunt filij dei dicti Job. j. vbi ꝺr. quadam die cũ veniissent filij dei vt sisterent coraꝫ dño. vbi gl̃. exponit. i. sancti angeli mĩstri ad pũtanduꝫ coram deo merita hominũ. idem est filioꝝ dei et angelorum. et addit magister. tñ a quibusdam putatur q̃ homines repantur iuxta numeruꝫ angeloꝝ qui ceciderunt. vt illa celestis ciuitas nec suoꝝ numero ciuiũ pũetur. nec maiori copia regnet. Et illius opinionis est Aug⁹. in Ench̃eri. c. xxiij. Si g̃ tot ascendẽt de hominibus quot remãserunt vel ceciderũt notũ est q̃ ruina eoꝝ ꝑ homines repareꝝ. ideo multum gaudent. Et hoc gaudiũ p̃mum manifestabãt cum in natiuitate xp̃i gaudenter cantabant. Lu. ij. Gloria in excelsis deo. quia tunc natus erat in terra. per quẽ eoꝝ ruina repari debebat. ideo ꝺr Apoca. xix. q̃ audita est vox dicentiũ. Gaudeamus et exultemus et reddem⁹ gloriaꝫ deo qꝫ venerunt nuptie agni. he nuptie sunt coniũctio filij dei et ecclesie. vt dicit glo. Narũ sponsalia sunt cõtractata in incarnatione. Sꝫ solẽnitas celebrata est in passione per causã. In ascensione autem per effectum. De his nuptijs gaudent angeli. qꝫ per eas homines sociantur angelis. Tertio gaudent de conuersione pctõris. qꝫ vident in laudãdo deum se habere ꝓsortium. qꝫ sicut angeli semp laudant deũ in celis et nũq̃ cessant clamare. Sanctus sctũs sanct⁹ dñs deus sabaoth. Isa. vj. Sic et homies boni de peccatis cũuersi laudant deum in terris. qꝫ ad hoc creati sunt tam angeli q̃ homies. iuxta illud Magistri. li. ij. dis. j. Si inquit q̃ritur ad quid creata sit rõnalis creatura. respõdeꝝ ad laudandum deũ. Idcirco ille deuot⁹ Amandus oraui in hora. sa. li. ij. c. v. Amãtissima sapientia bonitas eterna te deprecor vt omni mane diluculo cum ad te surrexero et oculos apperuero simulqꝫ cor meum in laude tua aperiaꝝ. q̃ hec laus tam suauiꝝ et blaude resonat in cor de tuo paterno. sicut sonare ꝓsueuit suo modo oĩm cytharedoꝝ et musicalium instrumentoꝝ suauis modulatio in corde iocundo statu iuuẽtutis florido. Tertio sunt angeli sacerdotalis dignitatis. Nam sacerdotes sunt similes angelis in multis. Primo in esurientiũ nutritõe. Sicut enim angelus dñi detulit panẽ subcinericium aquãqꝫ ad Heliam dormientẽ et famelicuꝫ dicens. Surge et comede grandis tibi restat via. iij. Regũ. xix. Isto mõ officium ꝓprium sacerdotum est nutrire et pascere populum dñi verbo et exẽplo. et corpali si possit cibo. ꝓpter qꝺ dixit dñs Petro p̃mo plato et p̃ncipi sacerdotuꝫ ter. pasce oues meas. Joh. xxj. Bis em̄ dictum est. pasce agnos meos. et semel. pasce oues meas. ad innuẽdam differentiã inter doctrinam necessariã iuuenib⁹ et senibus. Senibus em̄ simplex monitio sufficit Juxta illud. j. Thim̃. v. Seniorẽ ne increpaueris. s. arguẽdo eum vbis duris sed obsecra vt patrẽ. s. vt caueat ab indecentib⁹ sue senectuti. hoc tũ non ẽ de illis in malicia obstinatis quia tales sunt dure increpãdi. Dani. xiij. In iuuenibus vo. s. opus est tam vbis q̃ verberib⁹ vt debite doceantur Secundo sacerdotes similes sunt angelis in negligentiũ exhortatione. Nam sicut angelus exhortat⁹ est Joseph. cum dixit. Surge et accipe puerũ et matrẽ eius et fuge in egiptũ Mat. ij. Ita sacerdotes exhortãtur negligentes eis sana consilia tribuẽdo. Idcirco ꝺr di. xciij. c. Sacerdotes. Sacerdotes dicebat. s. be. Pe. Sal terre. i. sapientiã mũdi. Etiam dicebat eos lumen mundi docens eos in splendore bonoruꝫ gl̃ificare deũ. s. in bonis exhortatiõibus. Ter

tio in mozientiũ deductione. Nam boni angeli ducunt aias mozientiũ in celũ. Lu. xvj. de lazaro. Sic sacerdotes angelici de terrenis desiderijs ad amozẽ celestium transferũt penitẽtes qui eis ꝓfitentes. peccatis ꝑstinis moziuntur. j. Pe. iij. Peccati mortui iusticie viuam⁹ Quarto in dormientiũ excitatione. Nam Act. xij. legitur. q angelus dñi astitit et lumen refulsit in habitaculo carceris. pcus. qz la. pe. excita eu dicens. Surge velociter Mozaliter pe. dormiens in carcere est peccator irritatus mala consuetudine qui iacet inter duos milites. vinct⁹ cathenis duabus. et duo custodes ante hostiũ custodiebãt. duo milites mors. et demon mors insidiatur corpi. demon anime. due cathene amor deliciandi et pudor reuelandi duo custodes ne hõ ostium ꝓfessionis exeat. ꝑsumptõ venie et ꝓfidentia. plixe vite. Huic astare debz sacerdos angelicus. et eum corrigendo excitare percutere et non palpare. Sic moralizat hoc Hol. super li. sa. lec. lxxxij. Isti angelici sacerdotes etiam gaudent de conuersione pctõrum et penitentia ipoz. ꝓpter duo. Primo qz penitentibus pctõribus exhortatione sacerdotum ipsi. s. sacerdotes a damnatione liberant. quia dicit Isi. de sum. bo. li. iij. Sacerdotes ꝓpt populorum iniquitatẽ damnant. Si eos aut ignorantes non erudiant. aut peccãtes non arguãt dicente dño per ꝓphetaz Ezechi. iij. j. xxxiij. Speculatorem dedi te domui israel. si non fueris locut⁹ vt custodiãt se a via mala. Et si impius in iniq̃tate sua morietur sanguinem eius de manu tua requiram. Secũdo ideo gaudent qz de penitẽtia pctõz premiãtur. Teste Chryso. de dignitate sacerdotali. li. iij. Bene agẽte populo nus quisq; ꝑ merito suo remunerat. sacerdos aut ẽ ꝑ bonis omniũ. habebit em ꝑ bonis ꝓprijs auream. ꝑ acq̃sitione alioz aureolam. Qõ tñ ꝑncipaliter intelligitur de ꝑdicatoribus.

Quarti angeli sunt mentalis puritatis videlicet homines iusti et sancti angelice puritatis sectatores que in terra celũ hoc corpale i corporibus mũdis et castis adhuc positi ꝑter carnem viuẽtes angelicã ducunt vitam. Quia fm hiero. In carne ꝓeter carnẽ viuere angelica vita potius est q̃ humana. tales ꝑnt dicere cũ apl̃o. Nostra ꝓuersatio est in celis. ad Phi. iij Unde Amb. in li. de viduis. Sup greditur inq̃t v̊ginitas conditionẽ humane nature per quã homines assimilantur angelis. Maioz tñ victoria v̊ginum q̃ angelorum. Angeli eñ sine carne viuunt v̊gines aũt in carne triumphãt. Isti angelici hoies de penitẽtia peccatoz gaudẽt ꝓpter tria. Primo ꝓpter dei honorem. fm illud Barũch. vj. Gaudentes in honore dei. Cũ eñ angeli omnes affectiones et actiones suas ordinant ad deum. hinc est q in quocunq; facto relucet honor diuinus super illo gaudent z de contrario ꝓtristãtur. Et qz ꝓuersio peccatoris est ad honorẽ dei. Sicut eius auersio est in inhonorationẽ ipius et cõtemptum Sicut patet Joh. viij. dñs dixit iudeis ipm blasphemantibus ego honorifico patrẽ meum. et vos inhonorastis me. Idcirco isti angeli digne gaudent de cõuersione peccatoris ad deũ. Sicut gauisus est bea. Paulus. ij. Choz. vij. de cõuersione Chorinthioz. Multa mihi fiducia est apũd vos. s. de ꝓfectõne boni inchoati. Multa mihi gloriatio ꝓ vobis. i. de opibus vestris bonis. Et infra. Qm̃ si ꝓtristaui vos in epla. s. dure recipiendo non me penitet. et si me peniteret videns q epla illa et si ad horam. i. transitorie vos ꝓtristauit. nunc gaudeo non qz ꝓtristati estis. sed qz ꝓtristati estis ad penitentiaz glo. Sicut medicus non gaudet de amaritudine medicine quã infirmo ꝓpinauit. sed de sanitate plena ꝓsecuta. Secundo gaudent ꝓpt dei infinitam bonitatẽ. Cum ꝑ minus bonũ eligit ꝓ optimo bono. tunc illud optimũ vilipendit. Sic ꝓtingit qñ creatura ꝓ creatore eligitur et diligit et ꝓuertit se ad delicias corpis et ꝓponit illas deo et gaudijs celi. Ergo pctor quotiens cunq; peccat maius dedec⁹ exhibet deo q̃ iudei qui aliqualiter ignoranter peccauerũt xp̃z crucifigendo. quia sciẽter peccat non ex infirmitate vel ignorantia. sed sepius ex certa malicia. qñ aũt ꝓuertitur et penitet tũc honorat deum penitendo. quem inhonorauit ꝑ peccando. Ideo de hoc merito gaudẽt angelici hoies Tertio ꝓpter ꝓximi caritatem. qz quisq; fidel ꝓgaudet ꝓximo de suo bono. qz fm apl̃m. Omnes vnũ corpus sumus. singuli aũt alter alterius mẽbra. Si gaudet vnũ membrum ꝓgaudẽt omnia mẽbra. Et si patitur vnũ membr̃ cõpatiuntur oia. Sic in corpe mistico qlibet fidelis ex caritate ꝓgaudet alteri in bono suo. et cõpatitur in malo. j. Chor. xij. Sic fecit Apl̃us ad Phil. iij. Gaudeo inquit et ꝓgratuloz oib⁹ vob idipm aũt et vos gaudete. et congratulami ñ et hoc de bonis in gra dei acceptis. In malis aũt q̃liter oibus cõpatiebat apparz. ij. Chor. xj. Quis infirmat et ego nõ infirmor? quis scãdalizatur et ego non vror?

Dominica quarta post trinitatis.
Sermo primus.

Non sunt condigne passiones huius tpis ad fu

turam gl'am. Ad Ro. viij. Cõsueuerũt structores temploꝝ et regaliũ pallacioꝝ ꝑus per manus lapicidaꝝ lapides aptare. et subtiliꝫ poli
h re q̃ debebãt ĩstructurã tẽpli aut pallacij regal' poni vel locari ne edificationis tpe sonꝰ aliq̃s audiatur. Sicut legitur. iij. Beg̃. vj. fecisse Salomon. Qui cum vellet edificare templum dño de lapidibꝰ quadratis et politis ꝑus iussit lapides parari. et sic in edificatione non audiebaꝫ sonus malleoꝝ. qz extra templũ lapides fuerꝫ secti et politi. Spũaliter structor celestis tẽpli et pallacij regij xp̃s est. lapides ad hoc edificium celeste sunt hoĩes electi. de q̃bus. j. Pe. ij. Ipsi tanq̃ lapides viui superedificami domos spũales. Et Apoca. xxj. Fundamẽta muri ciuitatis omni lapide p̃cioso ornata. Sed p lapicidas moraliter intelligũtur omnes mali et tortores bonoꝝ electoꝝ. Quia sicut illi secant lapides et expoliũt eos qui debeãt poni in edificium materiale. Sic et mali varijs ꝓcussionibꝰ et passionibus aptãt bonos vt fiant apti ĩ structuram celestẽ. de quibꝰ canitur in hymno. Tõsionibus p̃ssuris expoliti lapides suis aptãtur locis. per manum artificis. s. xp̃i disponuntur permansuri sacris edificijs. Et hoc facit ille celestis structor xp̃s. Ideo ne ibi sonus tribulationis aut passionis ab electis audiatur quia absterget deus omnẽ lacrimã ab oculis sanctoꝝ et mors non erit vltra. neq; luctꝰ. neq; clamor neq; dolor erit vltra que ꝓma abierũt. Apoc. xxj. Jõ dicit Petrus rauaneñ. in edificatione templi. Omnes lapides ꝑus secabãtur ne in illius positione sonus audireꝫ malleorũz nec in horreo ponitur granũ donec flagellis aut tritulantiũ pedibus sit excussum. Sic et viui lapides qui ponendi sunt in illa celesti hierusalẽ q̃ edificatur vt ciuitas varijs infortunioꝝ excussionibꝰ poliũtur anteq̃ in edificio celestis hierusalem collocentur. Et beatus Berñ. li. medi. In regione inq̃t tua amaritudo locum non hẽt Non est aduersariꝰ impugnãs. nulla rixa. nullum impedimentũ. nullꝰ timor. nulla inquietudo. nulla pena. nulla molestia. nulla discordia Sed pax summa z laus dei secura sine fine. poliuntur etiã lapides h̃ q̃ imponi in illo edificõ debent quia sancti viri quos ꝓuidentia dei elegit ad ꝓcipiendum celeste regnũ. ꝑus hic examinãtur tribulationibus et penis. vt cum iracundi et impatiẽtes ac etiam deficiẽtes sub diuino examine in gehennã. pisciẽtur. pulcri vor polliti in loco celestis edificij honorabiliter reponẽtur. Attñ tales tribulationes et passiones quas hic electi patiũtur ad futura gaudia q̃ ꝓ illis dabũtur nr̃o ĩno reputãt. qz dicit haymo Si quilibet hoĩm oĩa ꝓcepta veteris et noui testamẽti potuisset impleuisse et posset ĩplere. et omnia genera tormentoꝝ ꝓferre. carceres saltus aculeos. vngulas. vstiones. lepidationes. crucifixiones. in sarthagine frixiones. per multa curricula tpm nequaq̃ adhuc esset dignus gloria quã ꝓcepturi sunt electi Jõ apostolus in v̄bis allegatis dicit. Nõ sunt ꝓdigne passiones tẽ. Sed quare qz illa tpalia et illa eꝫna sunt. Jn his v̄bis tria innuit. ꝑmo ꝑtis tẽporis passiones. ibi. passiones huiꝰ tpis. scõo ingentis glorie reuelatiões ibi. ad futurã gl'iaz tertio amboꝝ ad inuicẽ compationes ibi. non sunt ꝓdigne vt sic dicatur. passiones huiꝰ tpis ad futurã gl'iam que renelabiꝫ in vobis. s. comparando non sunt ꝓdigne. Prõ quo notandũ passiones huius tpis sunt triplices innate necessarie. illate. ꝓbatorie. et assumpte volũtarie. Prime passiones innate necesse sunt fames. sitis. calor. frigus. lassitudo. egritudo. et mors. has passiones Adam in statu inocentie nõ sensit. Sicut declarat Tho. de argẽ. in cõpẽ. the. veri. li. ij. c. lxij. vbi loquens de ꝓthoplasto. fuit inquit sine penalitatibꝰ qz nec esuriuit nec sitiuit frigus vel estus laborꝫ vel infirmitas eum non lesit nec mortẽ expectauit. qz viuens erat ad gl'am transferẽdus vestibus nõ indiguisset. et verecundiã nudus nõ sensisset. Natura quoq; in eo ad deformitatẽ membroꝝ non erasset. hec ille. Sed cũ per ꝓctñ cecidit extra innocẽtie statum. statim illas passiões sensit. qz fames sitis et alia sunt defectus et pena sui peccati vt dicit magister li. ij. di. xx. Et Hugo ꝑmo li. ꝓte vj. c. xxvj. Jdeo dicit Tho. sup scripto. ij. sniarum. Quã cito hõ per inobediẽtiaz peccauerit sublata est ab eo originalis iusticia que nõ põt auferri nisi ꝑus ratiõe a deo auertẽte. et tunc subtracto vinculo iusticie originalis. vires inferiores facte sunt rebelles rationi. ideo sequuntur in hoĩe mors et alij defectus naturales. iõ dicit sanctus Tho. in scꝑto. q. ij. Prima g̃ passio vel defectus est fames. de qua magister. li. ij. di. xx. Est eñ ĩmoderatus appetitꝰ edendi K cui non subia cuisset hõ. si non peccasset. Sz ꝓculdubio peccaret nisi hunc defectũ cibo ꝓueniret. hẽbat eñ naturalem appetituz et ĩmoderatum cui ita satisfacienduz erat ne defectꝰ fame sentireꝫ. et sunt v̄ba Hugonis. li. j. vbi s̃. Sicut eñ fames ex ꝑmoꝝ parentũ peccato ꝓuenit. ita adhuc ex ꝓctõ hoĩm fames per mundũ homines augit. Quia legit. ij. Regũ. xxj. q̃ facta est famis in diebus Dauid tribus annis. et dixit dñs ꝓpter Saul et domuz eius. qui occidit gabaonitas. quia Saul fecit irritum iuramentum q̃ statuit Josue cum gabaonitis. Josix. Et occidit eos ob hanc causam misit dñs fa

mem ad vltionem. Ad idem leg. .iij. Reg. vj. q̄ fames est facta in samaria. et tamdiu obsessa fuit donec vēderet caput asini. lxxx. argēteis. et quarta ps cadi stercoris columbaꝝ. v. argenteis. vbi dicit glo. caput hic accipitur p toto animali fm aliquos. qz hic est modus loquendi fm emptores. Scōm aliquos vo accipitur p parte. Sed cadus est quedā mēsura determinata. Nam fm Isi. xvj. ethimol. Amphora est vas ꝓtinens vrnas tres. Stercus autez columbaꝝ non accipit hic ppꝛie. qz nō ē cōmestibile nec refectiuū. sed magis corruptiuū. sed accipit impropꝛie. p gutture vbi ꝓgregant grana a columbis comesta. et illud ꝓiecit in fimo cōiter. Sz tunc fame inualescēte coci diuitum illud refuabant. vt grana populo fame piclitāti venderent. Et q̄s dubitat talem famē etiā ꝓpter pctā hominū occidisse. Quia dic dominus Ezech. xiiij. Terrā cū peccauerit extendā manum meā sup eam et ītimittam in eam famē. Recordor et ego nondū senio qz aliquot fames per mundū generales. et fortassis ideo venerūt. qz elemosina fraudati sunt ipsi paupes. Quia dicit Hiero. doc. glorioſus super Malach. et hēbūt allegatiue. xvj. q. j. c. Reuertimi. Si q̄ fames et penuria t rex oīm egestas oppꝛimit mūdū. sciam⁹ hoc ex ira dei descendere qui se in paupibus qui nō accipiūt elemosinā fraudari loqtur. hec Hiero. Sed vt de generalibus taceā. de spēalibus videmus p experientiam quotidianā. Nam si hō iam saturatur cito facta digestione fame angariat. Nazt xp̄s postq̄ ieiunasset. xl. diebus. et totidem noctibus postea esuriit. Secunda passio est sitis. 1 quā electi homines ꝓpter deū libenter sustinēt Sicut legitur de abbate Machario. Quoties cum fratrib⁹ facta caritate reficiebatur. hoc in ꝓpꝛio corde staturat vt q̄ntos calices vini habuisset. tot diebus nec ipam aquā gustaret omnino. Cum fratres eius vinū porrigerēt cū gaudio susceperat et sumebat vt postea se sitе maceraret. Quod cū discipulus ei⁹ vidisset patefecit senibus. ne ei vinum porrigerent. et sic amodo non fecerūt ne se nimium maceraret. vt habet in vitaspa. li. ij. c. xlix. Sed sunt nōnulli qui hic passiones has et defect⁹ oīno sustinere nec vna die q̄dam sustinere p̄nt. Sed eas tāq̄ vincula q̄dam disrumpūt. ꝑmam videlicet famam per quotidianā crapulā. secundā scilicet sitim ebrietatē. iō ibi famē patiētur vt canes nec aquā vnius gutte possunt impetrare. Sic ꝓbat deuotus doc. Amādus in ho. sa. li. j. c. x. Bibuli inqt crapulosi. et qui ventri suo seruierant velut lupi famelici fame incredibili ac siti intollerabili affligebūtur cupientes guttaz aq̄ minimā ꝓ refrigerio lingue sue. flāmatū incendio adusti recipe. et nemo illis dabat. Sz et demones teterrimi cū situlis ardentibus iux eas stabant et potū quēdam sulphuriū plumbo liq̄facto sibi. nimio calore estuantē in os eorum fortiter infundebāt Tertia passio est calor quē multi sancti pres in desertis locis. p futura gloria hīnda sustinuerūt. sicut bea. Hiero. qui inuasta solitudine q̄ exusta solis ardoribus horridum monachis ꝑstabat habitaculū per q̄dā enium cōmoratus est. vt habetur in legēda sua. Quarta est frigus qō etiā multi electi passi sūt et adhuc ꝓpter deū patiūtur. Sicut b. Paulus qui dixit se fuisse in frigore et nuditate. ij. Cho rinth. xj. Sed hec duo vincula passionū rūpūt moderni. Primū videlicz calorē p vestiū sūtilitatem. s. frigus p vestiū nimietatē. Et iō in futuro hēbunt calorē nimiū et stridorem dentiū qz ad calorem nimiuz transeūt ab aquis niuium. Job. xxiiij. Quinta passio est lassitudo quaz et xp̄s assumpsit. vt hētur Joh. iiij. Qō fatigat⁹ M est ex itinere sedebat supra fontē. Fatigat⁹ eiū fuit et lassus ꝓpter salutem nostram. et vē beatus erit qui exemplo xp̄i fatigatur ꝓpter salutem suam ꝓpriam. Et sunt nōnulli qui lassant i multitudine peccatoꝝ. quales sunt illi qui dicunt Sap̄. v. Lassati sumus in via iniqtatis. et hū dicunt se lassos et lassatos. nec miruz. qz scitis q̄ graue onus impositū viatori facit euz cito lassum. Iniqtates nostre sunt graue on⁹ Juxta illud ps̄. xxxvij. Sicut onus graue grauate sunt sup me. Igitur volum⁹ nolumus si iniq̄ egimus in via lassamur. Et dicit Holk. super p dicto vbo. Lassati sumus in via iniqtatis q̄ assumit ꝓ lectione. lxj. Jsta lassatio occulto experimento verificat in omni genere pctoꝝ puerꝛorumqz hominū. qz inter nobiles et milites q̄dam sunt qui ꝓ vanitate et fama volāti i ore hominum se exponūt totaliter. Nam manifestum est q̄ plus sustinēt de pena in vno tormēto vel bello. q̄ sanctus monachus in decem annis. Similiter mercatores qui mare transeunt personaliter. passus periculosos. latronum insidias. et inuidias socioꝝ vere experiuntur. vias mundi esse difficiles. Similiter clerici vel laici qui curias magnorum regum vel comitum vel episcoporum ingrediuntur ad seruiendum. sciunt quātum ista via habeat vbi per decem vel septem annos seruiunt cum remorsu conscientie si non sunt desperati vel omnino fatui quare dicere bene possunt. Lassati sumus in via iniqtatis et predicationis et ambulamus vias difficiles. viam autem domini ignoramus. Nā frequenter. vt dicit glo. Plus laborant homines mali ad perficiendum peccata sua q̄ iusti labo

rant ad pficiendu3 opera iusticie. Sic pat3 de fornicatore vel fure qui maiorib⁹ laboribus et periculis se exponunt vt habeãt intentũ. licet frequẽter deficiãt q̃ iustus religiosus ad matutinum surgendo. deoq3 p futura gloria seruiendo. et quia h̃ scilicet lassantur solũmodo p̃ inani gloria et terrenis. ideo laborabũt et lassant ibi in supplicijs eternis. quia de quolibet tali dicit ps̃. xlviij. Laborabit in eternũ et viuet adhuc in finez. Sexta passio est egritudo. nec istã Adam in statu innocentie sensit nec si in ea mãsisset. quia dicit Aug⁹. in li. de q̃stionibus veteris et noui testamenti. q̃ arbor vite omnino omnem corruptionem prohibebat et valebat vsq3 ad determinatu3 tempus. quo finito erat homo translatus ad spũalem vita3 vel iterum indiguisset sumere de ligno vite. hec ille. Sz p⁹ peccatum corrupta est adeo humana natura. q̃ multis subiacet infirmitatibus. quia dic̃ Innocen. de vita hu condit. li. j. c. xxvij. Subito cum non suspicatur infortuniũ. calamitas irruit. accidit morbus. inuadit mors. Attamẽ egritudo quãuis irritari non possit si hanc q̃s patienter tulit. vitam eternam mereri poterit. q3 infirmitas grauis sobriam facit animam Ecc̃i xxxj. Ideo legitur q̃ quidam miles rogauit sanctum virum vt eum a morbo liberaret. Sz audito ab eo q̃ melior esset in egritudine q̃ in sanitate. dixit vir sanctus ora deum vt fuet te in statu in quo magis humilieris. Sed hanc egritudinem quasi vinculum salubre rumpunt quidam per medicinam. vt dicit dominus per ps̃. cxv. Disrupisti vincula mea ti. tẽ. Septia passio est mors que omnium terribilium est terribilissima. ij. ethi. hec etiam inflicta est p̃ peccatis p̃morum parentu3. vt dixi supra feria secunda pasce. sermone. ij. iiij. N. Ideo dicit Innocen. vbi supra. c. xx. Morimur cum viuimus et tunc desideramus mori cum desiuimus viuere. Et iterum. mors inquit instanter occurrit et impediri non valet. Sed tamen nota si mors licet timorosa equanimiter fertur homo per eam purgatur. Sicut p̃bat Greg⁹. iij. dialogorum. de quodam viro sancto qui mirabiliter timuit in morte. postea apparuit cuida3 in splendida veste dicens se illo timore purgatu3 he sunt septem passiones innate necesse q̃ iam vitari non possunt. quo d patet ex verbis magistri li. ij. di. xxxij. vbi dicit. Illud autem non immerito queri potest vtrum peccatum originale debeat dici volũtarium vel necessariũ. Et respondet et necessarium potest dici. quia vitari non potest. vnde p̃pheta dicit. de necessitatibus meis erue me. Et voluntarium non incõgrue appellatur quia ex voluntate p̃mi homis p̃cessit. Secundo passiones sunt illate p̃ bato rie. qua per eas homo cognoscitur et p̃batur. vnde legitur in li. de nugis phorum q̃ multis phis congregatis ceperũt conferre inẽ se quõ cognosceretur hõ aut p̃baretur. et diuersi diuersimode responderunt. vnus dixit. homo p̃batur ad modum vitri. Alius dixit q̃ p̃batur ad modum carbunculi. Tertius dixit q̃ p̃gnosceretur ad similitudinẽ auri. p̃mus bñ dixit. secũdus melius. et tertius optime. Primus igitur dixit q̃ p̃baretur ad modum vitri. quia vitruz pulcrum est et aspectu perlucidum. et tamẽ nõ p̃batur visu an sit integrum. Sed tactu. quando eñ tangitur tunc per sonu3 p̃batur. Si eñ integrum est dat sonum integrum et acutum. Si vero est fractum reddit sonum raucum et dissonantem. ita est de homine. Ideo dic̃ hre. j. dialogoz. Qualis vnus q̃sq3 intra se lateat illate p̃tumelie p̃bant. Nam sicut supbi honoribus. Sic plerũq3 humiles sui despectiõe gratulantur. Ideo legitur de phõ Aristippo q̃ fuit discipulus Socratis. et claruit attbenis. hic cum vituparetur vbis a quodam p̃tumelioso fugit ab eo. Et cum ille insequeretur eundez respondit mihi ait phs. tibi data est potestas maledicendi mihi vero audiendi. Ille inq̃t erat vitrum integrum et incorruptũ. Sic adhuc reptiũtur boni homines qui cum maledicũtur et iniuriantur. respondent maledicẽtibus vm dicis. peior sum q̃ dicis. et tales qui sic p̃batur ꝛ nõ remurmurant digni sunt celesti gloria. Quia dicit Petrus dãmani. Cum homo facit bona et mala tollerat tunc se p culdubio numerari inter membra xp̃i desiderat Quisq3 eñ recte viuens flagellis atterit̃. Sicut xp̃i nunc in vtroq3 vestigia imitatur. ita postmodum eius p̃sortio non p̃uatur. hec ille. Sicut mali hoies cuz tanguntur tribulatiõibus. frangũtur per ipatientiam et remunerationẽ. de his loq̃tur bea. Aug⁹. in sermonibus cõibus. sermone. xvij. Nimis dolendum est q̃ cum apostoli nec horribus nec tormẽtis potuerũt a caritate dei separi. et nos interdum ociosis fabulis et sepe ob puissimum vicium. imo quandoq3 p̃pter signum ita delinquimus caritatem vt non solum multis diebus sed etiã mensibus. nec loq̃ possumus nec amicitiã habem⁹ nec attendimus qz dum nos inuicem odio habemus muros ciuitatis sancte hierusalem. sic p̃tra nos claudim⁹ vt nullus nobis remaneat aditus per quez intrare possumus. Secũdus autem mel⁹ dixit. quia scõm Isidoz. li. ethimol. Carbunculus licet in se sit splendidus et clarus p̃iect⁹ tamẽ in ignem velud inter mortuos carbones extinguitur. Sed aqua p̃fusus exardescit. sic b onus

et electus cum extat in societate bonoꝝ virorum per sanctitatem lucentiuꝫ. ipse lucet sicut sanctus tamen ex humilitate occultat lucẽ suę sanctitatis. Sꝫ cum perfunditur aqua tribulationis oñdit suam sanctitatem se amplius humiliando. Sicut ꝓbat Gregᵒ. j. dialogoꝝ. de cõstantino monacho qui erat pusillus valde ꝛ ex illi forma ac despecta. quẽ tamẽ multi ꝓpter eius sanctitatẽ videre de multis prouincijs anxie sitiebant. Quadã vo die ex longinquo loco ad videndum eum quidã rusticus venit. cũqꝫ ꝑ viro dei inqreret. quisnã esset ille. tũc hora eadez stetit in ligneis gradibᵒ reficiendisqꝫ lampadibus deseruiẽs. hi aũt qui euꝫ nouerãt quis esset. rustico d emõstrabant. Sꝫ siẽ stulte mentes. hoim meritũ ex qualitate corpis metiuntur. eum paruulũ atqꝫ despectũ videns hũc esse cepit omnino non credere in mente rustica inter hec que audiebat et videbat. Cui ipm esse dum a pluribus fuisset attestatuꝫ despexit ꝛ derisit dicens. Ego hunc grandẽ hominẽ credidi Iste aũt de homine nihil habet. qᵘ vir dei Constantinus audiuit lampades quas reficiebat. ꝑtinus relinquens. cõcito letusqꝫ descendit atqꝫ in eiusdẽ rustici amplexus ruit. eũqꝫ ex nimio amore ꝓstringere cepit. ꝛ osculari magisqꝫ gratias agere qᵘ de se talia iudicasset dicẽs Tu solus oculos aptos sup me habuisti. Ecce q̃liter iste sanctus vir ꝑfusus aqua despectiõis et irrisionis luxit eum irridẽtem se amplexãs sincere dilexit. Tertius optime dixit. qz auruꝫ in
Q igne non minuitur aut ꝓsumit aut fumat. Sed splendidiᵒ efficitur. Sic bonus hõ sub igne tribulationis et passionis nõ minuitur in bonis vtutibus deficiẽdo nec ꝓsumitur impatiẽtie vba dicendo. nec fumat vba blasphemie euomẽdo Sed splendidioꝛ efficitur. Si quid habꝫ peccati expurgando. Sicut patet de viro sancto in vitaspa. qui dum iniuste damnatᵒ esset ad mortem fustigaretur dixit. ꝑcutite bene hãc paleaꝫ vt granũ purum inde exeat. Ideo dicit Sapi. Salomon. Sapi. iij. Tanquã aurũ in fornace ꝑbauit illos. s. electos et quasi holocausti hostiam accepit illos. Quanto eñ aurum frequẽtius liquefit et transit per ignem tanto purius carius et acceptabiliᵒ. Tribulatio eñ ꝛ passio vite p̃tis est sicut fornax vel caminus in quo homies depurãtur. et quãto magis in illa fornace ponũtur. tanto purius efficiũtur vt ad futuram gloziam recipiãtur. Quia ỏr Eccĩ. ij. Ingne ꝑbatur aurum et argentũ homines vo receptibiles in camino humiliationis. Ergo iusti q̃to magis ꝑ xp̃o tribulãtur et patiũtur. tãto sunt magis prꝛecioſi et accceptabiles. Tertie passiones sunt assumpte voluntarie. vt sunt vigilie. ieiunia. et orationes. et alie corpis castigationes. de vigilijs dicit bea. Amb. sup beati imaculati. sup illo vbo. memoꝛ fui nocte nois tui domine. Si studẽtes doctrinis secularibus per parũ somno indulgẽt. q̃to magis qui deuꝫ cognoscere cupiũt somno corpis. nisi q̃tũ nature sit satis impediri non debent. non ergo totam noctem dormiamᵘ. Sed maximã partem eius lectioni ꝛ oꝛõi deputemus. de ieunio dicit Hiero. super ps̃. xviij. Tales milites qui ieiunio vacant diligit xp̃s. quia in ieiunio victoria est. et in victoꝛia triumphus. Et Isi. li. iij. ỏ sum. bo. Facilius ꝑ ieiuniũ oratio penetrat celum. Tunc eñ homo spũalis effectus angelis cõiungitur. et deo liberiᵒ copulat. Prꝛo cõclusione huius ꝝmonis h̃ oꝛitur vna dubitatio vtrum homo etiaꝫ adiutus gratia possit mereri vitam eternã. et videt q̃ non. per vbuꝫ apostoli ꝑ themate allegatum. non sunt ꝓdigne passiones. ꝛc̃. Et qz sanctoꝝ passione sunt maxime meritoꝛie. et si ille non sunt condigne. ꝙ nulla opera hominis sunt condigna ad vitaꝫ eternã Et ad hoc dicit holk. super li. sapi. lec. xxxv. q̃ hominẽ adiutũ gratia mereri vitam eternã ex condigno põt intelligi dupliciter. Uno modo q̃ merita homis tm̃ valeant naturaliter. puta q̃ tanta sit bonitas et valoꝛ in natura et substãtia meriti. q̃ ei debeatur vita eterna. Alio mõ q̃ tm̃ valeat legaliter ex institutõne legis sicut parua pecunia cuꝑi natura sui siue naturali valoꝛe non valet tm̃ q̃tum vnus panis. Sed ex institutione p̃ncipis tm̃ valet. Isto modo opera nostra ex suo naturali valoꝛe et bonitate non merẽtur vitam eternam de condigno. Sꝫ de ꝓgruo tm̃. Quia ꝓgruum est q̃ hoi facienti bonum ꝝm suam finitam potentiã. deus retribuat p̃miũ eterne vite ꝝm potentiaꝫ suam infinitam. Nam Alex. cuidam pauperi petenti denariũ tribuit sibi ciuitatẽ dicens. q̃ sibi cõueniebat facere tale donum. licet non recipienti sic in ꝓposito. Sed secũdo modo possumᵘ dicere q̃ opera nostra sunt ꝓdigna vite eterne ex gratia. non ex substãtia actus. statuit eñ deus q̃ bñ operãs in gratia hẽat vitã eternã. et iõ per legem et gr̃am p̃ncipis nostri meremur de cõdigno vitam eternam. Juxta illud Hiere. xxxj Erit merces operi tuo. Et Ezechie. vij. Hcõm vias eoꝝ faciam eis. Ex quibus autoꝛibᵒ patꝫ q̃ homo adiutus per gratiam de condigno meretur vitam eternam. que incompabiliter maioꝛ est merito. qz multo melioꝛ et maioꝛ est ibi gloziaq̃ h̃ laboꝛ. vt dicit magister Petrᵒ lombardus super vbo themat. Ideo dicunt doctores. sicut punit deus malos citra cõdignũ. ita bonos p̃miat vltra condignum. Ad dictũ aũt

apostoli. non sunt ꝯdigne passiones huiꝰ tpis scilicet naturaliter. Sed bene legaliter vt dictum est.

Sermo secundus. de eadem.

Estote misericordes sicut et pater vr̃ misericors est. Lu. vj. Cõsuetudo est hec inter magistros scolariũ qñ ip̃i magistri per se legerunt aliquã lectionẽ q̃ multum est, ꝑ vtilitate scolarium hanc non sinunt statim transire sine fructu Et quia non possunt esse cum scolaribus semꝑ Ideo statuunt eis locatos intelligẽtes qui lectiones eis a magistris lectas ruminent et resumant. Et hi locati cum velint recedere ad tẽpus vel ad horam. deputant eis resumptores. vt sic scolares in lectionibus eis lectis fiant ꝑfectiores. Spũaliter dominꝰ noster Jesus xp̃s est summus magister qui dicit. Math. xxiij. Nolite vocari rabi. vnus est em̃ magister vr̃. omnes aũt vos fratres estis et post pauca nec vocamini magistri quia magister vester vnꝰ est xp̃s. Et Joh. xiij. Uos vocatis me magister ⁊ dñe ⁊ bene dicitis suꝫ etem̃. Iste magister olim habuit et adhuc habet vnam scolam in celo in qua scola sunt tres angelici spũs. Aliam habꝫ in mũdo in qua sunt homines ignaros. qꝛ scdꝫ ꝑhm ea scilicet que scimus sunt minima respectu eoꝝ que ignoramus. Sed quia angeli ĩ celo erant in scia ꝑfecti. Quia vt dicit Gregꝰ. iiij dialo. Quid est qd̃ non vident qm̃ vident om̃ia videntem. iõ xp̃s verus magister dimissa scola celi venit in scolam mũdi in qna dignatus ẽ regimen acceptare. ignoros informare. Naꝫ valde vtiles lectiones legit. Juxta illud Isa. xlvi ij. Ego deus tuus docens te vtilia. inter ceteras legit vnam valde necessariam videlicet de misericordia que ꝑm Ambro. est summa lectio Et in hoc qñ dixit in v̄bis allegatis. estote misericordes ⁊c̃. Et iterum, date et dabitur vob̃. Et Lu. xj. Quod inquit supest date elemosinã et omnia mũda sunt vobis. Sꝫ quia de hoc mũdo xp̃s magister veritatis trasiturus erat. propter quod statuit eis videlicet homĩbus intelligentes locatos videlicet sanctos apl̃os q̃ erãt loco sui. et hanc lectionẽ sepius resumebat Nã b. Petrus qui p̃ncipaliter fuit loco magr̃i sui xp̃i. hanc lectionem resumpsit. qñ dixit. j. Pe. iij. Estote compatientes. fraternitatis amatores et misericordes. Et. ij. Pe. j. Ministrate in pietate fraternitatis amorem. hanc b. Paulus p̃cise resumpsit etiam cum ait ad Ephese. iiij. Estote inuicem benigni et misericordes. Et. ij. Choꝝ. viij. Uestra abundãtia illoꝝ suppleat ĩ opiam. Contigit em̃ interdum. ꝙ scolares sint negligentes. nec lectiones aduertentes. et tũc aliqui inter locatos apponunt eis minas. Sic̃ sanctus Jacobus minor in sua lectione cõmiabatur negligẽtibus cũ dixit. Judicium sine misericordia fiet illi qui non fecerit misericordiã. Jaco. ij. Sed qꝛ illi apostoli non potuerũt semper esse cum hoĩbus. et hãc lectionem eis resumere legẽdo. iõ decreuerunt post se resumptores sanctos doctores et p̃dicatores relinquere quoꝝ vnus fuit. s. Hieronimus qui ait super ps̃. xxxiij. Da pauperi et gratias age domino qui dedit tibi vnde dares fratribus. Alius est Augꝰ. in quodam sermone. De tuo ieiunio fames pauperis satietur. aut si ieiunare non potes pascas pauperes quoꝝ saturitate venia tibi concedatur. Tertius est Leo papa. in sermone. sentiant omnes paupes nostram humanitatem in quibus iuuãdis nemo est qui non possit aliquam exequi beniuolentie portionem. Ecce quomodo sancti doctores resumũt lectionem xp̃i et locatoꝝ apostoloꝝ. et beati sunt hoĩes qui hanc bene studuerint. qꝛ cuꝫ magister summus xp̃s in fine aduenerit. audient ab eo letaꝫ vocem. Uenite benedicti patris mei possidete paratum vobis regnum ante constitutionẽ mũdi. quare quia lectionem meã bene studuistis ⁊ impleuistis. Esuriui em̃ et dedistis mihi mãducare. sitiui et dedistis mihi bibere. ⁊c̃. Ue autẽ illis qui per tot annos hanc leuem lectionẽ de misericordia audierũt. nec eam didicerũt. nec ꝑm eam fecerunt. Nam a magistro eternis supplicijs flagellãtur cum dicit eis. discedite a me maledicti in ignem eternũ qui ꝑatus est sathane et angelis eius. Esuriui et non dedistis mihi mãducare ⁊c̃. Math. xxv. Ne ergo hoc durum v̄bum audiamus et flagellis eternis sb̃ijciamus dimissi sunt nobis in scola huius mũdi subresumptores seduli p̃dicatores qui quasi ĩ omnibus p̃dicationibus suis resumũt. hanc lectionem de misericordia et p̃ncipaliter in hac quarta dñica cũ dicunt in v̄bo p̃ assumpto. estote misericordes. Et duo facit. p̃mo mandando misericordiã ibi. estote misericordes. scdo donando formã ibi. sicut pr̃ vr̃ misericors est. De p̃mo est notãdũ domĩ terreni libentiꝰ ducũt in sponsam v̄ginem genere nobilẽ specie decoraꝫ diuitijs opulentã. cõuersatione benignã ⁊ ꝓle fecundã. Et p̃mo quidem querunt sponsaꝫ nobilem. Exquo em̃ ipsi sunt nobiles. Jõ ducẽdo tales vitant imparitates. dicit em̃ Egidius romanus in de rege p̃n. ꝑte. j. li. ij. c. xij. ꝙ coniugium ordinatur ad debitam societatem et pacificum esse et sufficientiã vite. Prout ordinat̃

dñica quarta post trinita.

ad debitam societatē querēda est nobilitas sui generis. Nam reges et ꝓncipes decet habere nobiles vt in eis sit pax et digna societas. i oī eñ coniugio nimia imparitas est vitanda quia talis siue sit ſm nobilitatē siue etatez vt in plurimum est causa litis vel est causa q̄ fidem sibi non ſuant. Secūdo querūtur libenti⁹ specie ò cozem qz pulcritudo numerat̄ inter bona cozporis de qua laudat rex Salomon spōsam suā Quam pulcra es amica mea q̄ pulcra. Et iterum. Tota pulchra es amica mea. Cant. iiij. Tertio optant diuitijs opulentaz. qz ſm plm j. retho. Honozalitas generis pluralitas amicozum et multitudo diuiciarum inter bona exteriora computātur. Magis tñ vt dicit Egidi⁹ vbi ſ. Attendendū est in cōiuge honozabilitas generis et pluralitas amicoz q̄ multitudo diuitiarum ꝓout tñ ozdinat̄ ꝓiugiū adesse pacificum querēda est multitudo amicoz. ꝓout ℣o ozdinatur ad sufficientiā vite q̄rēda est pluralitas diuitiaz. Querūtur in cōiuge dotes z diuitie ad pozrandū onera coniuge et ꝓpt̄ sufficientiā vite. Quarto cupiūt ꝙuersatione benignā. qz mulier sensata et tacita non est imutatio erudite aīe. i. viri eruditi qz ꝓ nulla re vel let eam dare. Quinto desiderat ꝓle fecundā vt habeāt heredes ne hereditas ad alienos et exteros deuoluatur. Mozaliter hoc intelligēdo dicendū est q̄ quilibet homo dñs est operū suo
L rum. sic̄ testat̄ Aris. iij. eth. Nos eñ sum⁹ dñi nostraz operationū a ꝓncipio vsq; in finem. z qz sumus dñi debem⁹ ducere talem vginem q̄ hec q̄nq; habeat iam p̄dicta. Et hec est misericozdia que est nobilis decoza opulenta benigna et fecunda. p̄mo dico qz est nobilis. qz filia regis altissimi dñi nostri Jesu xp̄i est. de quo et cant̄. O Jesu xp̄e pater misericozdiaz et deus totius cōsolationis nos peccatis solutos rē. Et apl's dicit de ipo. ij. Chozj. j. p̄r misericozdiaz et deus toti⁹ ꝙsolationis. Ecce nobilitas misericozdie. hanc g̃ assume in sponsam spūalē z eris filius altissimi. Sicut eñ gener alic⁹ p̄ris familias reputatur qui despōsat sibi filiā suam Sic gener dei et filius est qui despōsat sibi filiā Si aūt vis illam nobilem puellā in spōsam ducere opozt̄ te miserijs paupez misericozdez esse. Quia dicit Dāma. li. viij. Indignus est misericozdia clemētiaq; diuina qui nō auxiliatur aut miserē sup miseria aliena. Secūdo hec puella nobilis etiā est decoza sicut ostensuz est b. Johānī elemosinario in visione. Nam idez Johannes p̄riarcha alexandrinus quadā nocte i ozōne est persistens vidit quādam puellam pulcerrimā sibi assistentē et cozonā oliuaz in capite baiulantē quā videns ille nimiū stupefactus que esset inq̄siuit. Et illa. ego inquit sum miseri cozdia que filiū dei de celo adduxi me spōsam accipe et bene tibi erit. Intelligēs g̃ ꝓ oliuam misericozdiā designari. Ab illo die sic fact⁹ est misericozs vt elemon. i. elemosinari⁹ vocarē. paupes aūt suos dños semp appellabat̄. Et in de hospitalarij hñt vt pauperes suos dños vocent. Oñes g̃ famulos suos cōuocauit eisq; dixit. Euntes ꝓ totā ciuitatē ꝙscribite mihi vsq; adunū omnes dños meos. Illis vo non intelligentibus ait. Quos vos egenos et mēdicos vocatis. illos ego dños z auxiliatozes p̄dico. isti eñ auxiliarij nobis celeste regnū dare poterit qz ipoz est regnū celoz. Math. v. Ideo laudat misericozdiā quā puellam pulcram vocat. Eccī. xxxv. Speciosa misericozdia in tpe tribulationis. Tertio hec puella misericozdia D
est opulenta. Et quicūq; eam in sponsaz duxerit fit diues. Nā qui misericozditer tribuit pauperibus multiplicabit̄ in opib⁹. Qd̄ ꝓbat Gregoz. in dialo. Terrene inq̄t substātie per qd̄ pauperibus distribuūtur multiplicātur. qz Ephe. ij. dicit apl's. Deus diues in misericozdia. q. d q̄ misericozs fuerit diuitias a deo recipit. Ad quod ꝓbandū legitur in vitaspa. li. iiij. ca. cclxix. Senex quidē cum alio fratre cōmunē hēbat vitā. Erat aūt senex ille misericozs. cōtigit aūt vt veniret fames venerūt quidē ad ostium eius vt accipent elemosinā. Senex ille omnibus venientibus mistrabat panez. videns aūt frater quod fiebat dixit seni. da mihi ptem meam de panibus. et qd̄ vis de pte tua fac. Senex autē diuisit panes et faciebat moze solito de parte sua elemosinā. videns aūt diues ꝓpositum voluntatis cius bñdixit panes. frater aūt ille cōsumpsit ptem suam. et dixit seni. modicū est qd̄ adhuc habeo suscipe me ad cōmunē vitam. Et ille. quomodo inquit vis sic facio. Et iterum ceperunt simul viuere. facta aūt iteruz victualiū abundātia veniebāt iterū indigētes vt accipēt ꝓtigit vna die vt intraret frater ille et videret quia defecerāt panes. venit paup postulās panem vel agapem. Senex aūt dixit fratri. da ei ptez. dixit aūt. non habeo. pater ille aūt intra et quere. Ingressus g̃ vidit repositionē plenaz panibus et videns timuit et tollens dedit pauperibus et glozificauit deum. Jō dicit Sapiēs alij diuidunt ꝓpria z ditiozes sunt. alij rapiūt non sua et semp in egestate sup sunt. Prouerb. xj. Qd̄ vtiq; patuit in illo sene et in mītis alijs misericozdibus. Quapropter hec speciosa puella dicere potest ad quēlibet misericozdē. illd̄ quod dixit Jacob ad Laban. Gen. xxx. Modicum habuisti ante q̄ venirem ad te. et nūc dites effectus es. bñdixitq; tibi deus ad introi-

Sermo xlvj

tum meum. Qui misericors habet rñdere. inue ni gr̃am in cõspectu tuo et experimento didici q̃ bñdixerit mihi deus ꝓpter te. Quarto hec pu ella misericordia est benigna et mãsueta. Non em̃ tristat sponsuz suũ. Quia dicit ps̃. cxj. Jo cundus hõ qui miserek et comodat. et Apl̃us ad Ro. xij. Qui inquit misereꝁ. i. miseriã alteri us releuat in hilaritate. supple hoc faciat Jõo Ecc̃i. xxxv. ór. Jn omni dato hilarem fac vul tum tuum. Et rõnem ponit apl̃s. ij. Chor̃. ix. hilarem datorẽ diligit de⁹. vñ legiꝁ in vita be ati Jobis elemosinarij. q̃ ad eum venit quidã epũs noie Troylus vt emeret ibi vasa aurea ꝛ argentea quẽ vocans epũs Johãnes duxit eum ad hospitale dicẽs. Quid dabis dñis meis qui dedit cuilibet vnum aureũ in summa. xxx. talẽ ta auri. Et ex hac donatione turbat⁹. q̃ auar⁹ erat incidit in febres. Quod videns Johãnes epũs reddidit ei pecuniã ꝛ statim sanat⁹ est troi lus. Cunq̃ idem obdormiuisset nocte audiuit angelos dicentes. Ecce pallaciũ qõ edificauit troilus pecuniã dando paupibus et cũ nimiuz in eo delectareꝁ. venit illius angel⁹ dicẽs. Eijci atur troilus q̃ pallaciũ nõ est suũ. Sed epi Jo hannis Euigilans egit puiam cozã epo et post ea pius effectus multa vt pallaciuz recuperet paupibus erogauit ideo misericordia exhibẽ da est. cũ mẽtis iocũditate nec postea est dolẽ dum de datione. Jõ dicit b. Aug⁹. super ps̃. Non debet differri elemosina cũ assit facultas tribuendi. q̃ nec deus pensat quãtitatẽ muneris. sed deuotionẽ cordis. Nec per iram paup est exasperãdus. sed planda placandus locuti one. Quod q̃ põt tribuat munus absconditum Qui vo non potest fmo dei bonus est sup da tum optimum. Quinto ista puella regia videli cet misericordia est multũ fecunda q̃ multos fructus spũales de se gignit. Primus fruct⁹ ẽ peccatoꝝ ptеritoꝝ excitatio. q̃ ꝓbatur sic di ascoridel dicit. Quãuis venenosa sit aranea ta men de eius visceribus egredik tela que medi cine vsibus mire est vtilis et necessaria. Tela em̃ alba et mũda puluerulẽtis sordibus nõ ad mixta sanguinẽ restringit a vulnere defluentez et exiccat et supposita vulneri ꝓhibet fieri sani em et sanat plagam recentem et ꝓhibet inflatu ram sanitatem vulneris retardentẽ. Quid em̃ est arena venenosa nisi peccatoz venenis pec catoꝝ plenus. secus si viscerib⁹ pietatis egre ditur tela elemosine hec restringit et exiccat sã guinem peccatoꝝ. de quibus petiuit liberari dauid ps̃. l. Libera me de sanguinibus de⁹ de us salutis mee. et sic sanat vulnera peccatorũ Quod patet de Cornelio Actu. x. qui erat gẽti lis et peccator. et tamen multas elemosinas fa ciebat plebi cum familia sua ad quem angelus hora nona introiuit et dixit ei. orationes tue et elemosine tue ascenderũt in conspectu domi Qui postea cum omni domo sua a beato Pe. baptizatus est vbi omnia peccata sua fuerunt dimissa. Jdeo dicit Leo papa in quodam fmo ne. Efficacissima est oratio pro peccatis cũ ele mosina et ieiunijs nꝝ eius tam ꝓpium q̃ qõ impendit in ꝓximum. Ad idem Ambro. super Luc̃. de sermone domini. ita plurima subsidia habemus quibus peccata nostra redimimus. non quidem venalis est dñs. sed tu venalis es peccatis tuis venundatus et ideo redime te tu is operibus. Ad idem glo. super Ecc̃i. iij. Sic̃ aqua superfusa extinguit ignem. sic elemosina per caritatem fusa peccati flammã obruit. Est tamen notandum q̃ elemosina a peccatis pur gat et exiccat tamẽ nolentes a peccatis cessare ad vitam eternam non iuuat. Quia dicit Gre go. in mora. xviij. Diuites siquidez iniqua fru stra quasi precium pro suis iniqtatibus tribu unt elemosinas. q̃ nequaq̃ animas suas redi munt quas a vicijs nũ q̃ cõpescunt. Et beatus Aug⁹. de ci. dei. li. xxj. Tales elemosinas q̃ ad peccata delenda valent non dicende sunt face re qui vitam nolunt a scelerꝝ consuetudine re uocare. deus em̃ non attẽdit quantum sed quo animo detur. Secundus fructus est peccatoꝝ futuroꝝ declinatio. qõ sic probatur. Quia di cit Johãnicius in de rege. Sanitatis fontes q̃ large effluunt corruptionẽ in se nullam habẽt. Cuius ratio est. naz corruptio fontiũ siue a ve nis siue a fundo ꝓueniens sursum fertur. de fõ te aũt qui effluit aque superior pars recedit. per fontes moraliter intelligũtur homines. iu xta illud Ecc̃s. xij. Conteratur idria sup fon tem. i. caro hois per mortẽ. Jsti inquã fontes qui large effluunt per elemosinarum largitio nem. peccatoꝝ in se non habent corruptionez et p̃ncipaliter luxuriose feditatis. in qua multi corrũpuntur et putrescunt. Juxta illud Jobe. j. Cõputruerunt iumenta in stercore suo. Qõ exponit Gregorius. Jumẽta in stercore putrescere est hoies in fetore luxurie vitã finire. Ecce ab illa putrefactione pseruat misericordia. Sicut testatur Ambro. sup illud. j. Thob. iiij. Pietas ad omnia valet. Omnis summa disciplineꝝ chri stiane in misericordia et pietate est qnam ali quis sequens. Si lubricuz carnis paciatur va pulabit. id est percutitur aut corripitur. Sed non peribit. Sed hoc non est intelligendum de illo qui propter fiduciam quam habet in elemosinis quas facit peccat. Tali enim di citur. Roma. ij. An ignoras quoniam benig-

nitas dei ad penitentiam te expectat vel adducit. scõm duritiam aũ tuam et cor impenitens thesaurizas. i. cumulas tibi iram. i. penã in die ire. i. vltiõis et reuelatiõis iusti iudicij dei q̃ reddit vnicuiq; iuxta opera eius. Tertius fructus est meritor augmentatio. Qd̃ ꝓbatur sic dicit phs. vj. li. animaliũ. q̃ manus et brachia q̃ in sedula fuerint actione et motu maiora et fortiora esse approbãtur quẽadmodum videmus in cursoribus qui maiores ceteris bñt pedes. Cã est q̃ ad ea membra que in exercitio fuerint sedule actionis semp concurrit et ꝓfluit ipse sanguis exquo nimirum in fluxu sanguis et humoris mẽbra huiõi intumescũt. per manus intelliguntur opera misericordie que si sedulo officio frequẽrentur quãtum ad meritũ in dei oculis augmentãtur. Jdeo dicit de misericordib⁹ apostol⁹. ij. Thor. ix. Augebit incrementa frugũ iusticie vestre. glo. fm liram. i. mercedẽ que ex hoc in pr̃iaz colligitur. Quartus fruct⁹ est vniuersorum bñdictio. Nã misericordes benedicit deus Deutro. xv. Omino indigens et mẽdicus non erit inter vos vt bñdicat tibi deus et bñdicit etiam ei populus iuxta illud Prouerb. xxij Qui pronus est ad misericordiã bñdicetur. misericordes etiã bñdicũt paupes sicut factuz est Job. xxix. Benedictio pauperuz sup me veniebat. quare autez hoc. quia ipe maxime cibaria sua cõicauit paupibus. sicut testatur. xxxj. ca. Si comedi buccellã meam solus. Et exponit si ꝑ non. quia ab infantia creuit mecuz miseratõ et ab vtero matris egressa est. Quia dicit glo. q̃ Job ex cõpletione ad misericordiã ꝑn⁹ erat et inclinatio per ꝓtinuũ exercitiũ creuerat. Sicut aliqui ex natura ꝑni sunt ad libertatem ali qui ad castitatez ꝛc̃. Quint⁹ fructus est eterno rum gaudior possessio. q̃ misericordia vnicuiq; in regno celor locum assignat. Juxta illud Eccl̃i. xvj. Omnis misericordia facit vnicuiq; locum fm intellectuz pegrinationis illi⁹. ꝛ fm meritum operũ suorum. Jdeo dicit Orige. i li de ecclĩarum ritu. Sola elemosina que nutu caritatis xp̃i facta fuerit felicitatis beatitudinisq; eterne gaudia obtinebit. Et Petr⁹ Rauanẽ. in quodam sermone. manus inq̃t paupis ẽ xp̃i gasophilacium quia q̃cquit accipit pauper habet xp̃s acceptum. da ergo pauperi terram et accipe celum. nũmum vt accipias regnũ. et ꝓpter istos fruct⁹ p̃cipit dñs nos esse misericordes. Sz est vna dubitatio vtrum aliqs possit ad seipm misericors esse. Et videtur q̃ sic. quia dicit Aug⁹ in encheridion. sumens pro se illud Eccl̃i. xxx. Miserere anime tue placens deo h ꝑmitus debetur ipsi homini misericordia ꝛ elemosina qua mundãtur eius interiora nec tamẽ istas elemosinas que finnt de fructib⁹ terre vi detur deus respuere q̃ inquit hoc oportuit facere et illa non obmittere. Math. xxiij. Sed i cõtrarium est illud Augustini qui dicit. x. de ci ui. dei. describẽdo misericordiã Misericordia eñ est aliene miserie in nostro corde cõpassio. Cui ꝓcordat Dam. dicẽs. q̃ misericordia ẽ tristicia in alicui⁹ malis. Et Jsi. li. ij. ethimo. dic̃ q̃ misericors a cõpatiendo aliene miserie vocabulum sortitus est. Rñdetur q̃ nullus ꝑt misericordiam ad se habere q̃ licet q̃libet doleat de misericordia propria natura non tamẽ sibi miseretur nec compatitur proprie loquẽdo cũ compati sit cum alio pati. Jste autem qui pati tur in corpore si sit in caritate et patienter sustinet magnum sibi meritum acq̃rit non tamen ex opere misericordie. Sed ex vtute patientie vt dictũ ẽ sapiẽtis dicẽt] .nuli⁹ miseretur sutipsius proprie loquendo. Sed inquãtum est sibi alienus vt quando caro se fecit alienam a spiritu recalcitrãdo sibi ac per hoc anima cadit in miseriam duplicem videlicet culpe ꝛ pene. Uñ recte sapiẽs ammonet spm̃ vt misereatur anime sue subueniendo misericordie sue ne incidat in culpam vel si incidit q̃ resurgat ne gebenne penam incurrat. Unde Augustinus. x. de ci. dei. tractans verbum sapientis. Miserere aie sue. dic̃. Quodlibet opus misericordie si ꝓpter deum fiat sacrificium deo est. vnde si hõ mundo moritur vt deo viuat q̃m et hoc ad misericordiam pertinet sacrificium est. Cum etiam corpus nostrum tpantia castigamus. Si hoc quẽ admodum debemus ꝓpter deum faciamus vt exhibeamus membra nostra arma iusticie deo sacrificium est. hec Aug⁹. de hac misericordia improprie sumpta dicit sapiens etiã alibi. Be ne fac anime tue vir misericors Prouerbi. xj. pervirum intelligitur portio superior anime que tunc bene facit anime quando miseretur super miseria portionis inferioris videlicet partis sensitiue cohibendo eam ne trahatur ad culpã et consequenter nec ad pnam.

De eadem dñica. Sermo secundus

EBtote misericordes sic̃ p̃r vr̃ misericors est nolite iudicare ꝛ nõ iudicabimini Lu. vbi. dicit Aris. li. j. metha. humanũ genus arte ꝛ rõe viuit. et q̃ hoies viuũt ex arte. Jõ q̃libet p̃r diligẽs filiũ docet eũ artẽ meliorem quã nouit et nullã subtilitatem in ea abscondit Et hoc iõ facit vt fili⁹ per artem hãc nutriat̃r ipe i docẽdo sapiens videat̃. Quia dicit idem Aris. vbi supra. Signum sapientis est posse docere. Jõ legit Thob. iiij. Honorẽ hẽbis m̃ri tue

Sermo xlvj

Cum Thobias mori debuit vocauit filiũ suũ et docuit eum artes suas quas ipe nouit quaꝝ vna fuit de honore matris et ne dei obliuiscere tur que alia fuit. Sz semp eius memorek. Tertio ne peccato ꝓsentiret. inter has tñ habuit vnam ꝑtilem artem per quã acquisiuit regnum celorum in spe quãuis non in re. et hec fuit misericordia per quã acquirit regnum dei. Quia dicit Petrus rauanen. ꝓmone. Ecce deus amore pauperũ vendit regnum. et vt illud oẽs emere valeamus ipm ꝓ fragmẽto panis exposuit. quis ergo excusare non ementem valeret quem tanta vilitas venditionis accusat. Ideo Thobias hanc subtilem artem ꝑ quam in breui magna lucraretur docuit. dicens. Quantumcunqꝝ poteris esto misericors si multum tibi fuerit multum tribue. Si parum stude illud impartiri. q. d. eque ꝑ parua sicut ꝑ magna acquiritur regnum. Sic et xps qui ꝓcessit se nominare patrem. Math. vj. cum dixit. Sic orabitis. pater noster qui es in celis. habuit spẽalem artem. s. misericordiaz quã didicit ab eterno. Sed tamen hac vtute non est manifeste vsus nisi cum de vgine fuit natus et extũc scõm Grego. ꝓpriũ est sibi miserere et ꝑcere. qui ante solebat punire et ꝑcutere. ideo hanc artẽ videlicet misericordie tanꝝ vtutem specialissimã docuit filios suos sanctos apostolos quos ꝑ alijs dilexit cum dixit. estote misericordes. i quibus vbis ꝓncipaliter duo tangit. ꝓmo diuine miserationis inuitationem ibi. estote misericordes si. pater vester. secundo humane iudicationis ꝓhibitionis ibi. nolite iudicare. Circa ꝓmum notandũ. Hol. sup li. Sa. lec. cxxvj. dicit. q misericordia dñi fortis in homines est intensiue extensiue et duratiue. Intensiue qz parcit hoi in pctõ qõ est tante malicie q homo nullo mõ posset ꝑ se satisfacere. Ideo dic Ansel. li. ij. cur deus hõ. c. vj. q oportuit hominẽ deo dare aliqõ maius cum eo. qõ est deus ad satisfaciendũ ꝑ peccatis suis. Sz ꝓstat q hoc nullo mõ potuit facere. et iõ deus misericorditer est incarnatus. et vt ꝑ homie satisfaceret factus est hõ. Ideo etiã dicit apl'us ad Tyt̃. iij Non ex opibus iusticie que fecimus nos sz ſm suam misericordiã saluos vos fecit. Jsta ḡ misericordia fuit fortis intensiue. Quia dic pbus j. de celo. q fortitudo potentie actiue terminatur per maximũ in qõ potest. vñ si aliqua potẽtia que posset in aliquod duplum vel triplũ vel quadruplum. et sic vsqz ad infinitũ. Illa potẽtia diceret infinita intensiue. Sz talis est misericordia dei qz non est aliquod pctm̃ ita turpe vel malicioſuz ita diffforme qñ misericordia dei sit maior ad dimittendũ. Ideo dicit be. Aug⁹. O qualis dei pietas quã nulla potest superare iniquitas vel impietas. Et Greg̃. sup Ezechi. Sicut scintilla in medio maris. Sic omnis malicia ad misericordiã dei. Secundo misericordia dei est fortis in nos extensiue. et hoc ꝑt dupliciter declarari. Primo a pte subiecti ipsius Secundo ex pte homis siue misericordie obiecti. A pte q̃dem xpi. Sicut aliquis omnibus vicinis suis riuulos ꝓcederet de fonte suo vt sibi inde facerent aqueductus ꝑ suo libitu magne foret sufficiẽtie. Jsto modo deus pater hñs filium qui est verbum et fons oñis bonitatis. quia fons sapientie verbũ dei in excelsis. Eccli j. Misit eñ eum in mundũ et misit scaturiri de terra vginalis ventris vt esset operosus z abũdans omnibus. permisit quilibet sibi facere riuulum qñ omniũ iudeorum et gentilium flagellationi et crucifixioni se dedit et ideo bene dixit pluraliter per ꝓphetam. dabo vobis misericordias et misereboꝝ vestri. Hiere. xlij. Secũdo apparet a pte obiecti qõ est hõ cui de⁹ multipliciter misereꝝ. Reseruando vt caueat expectando vt redeat. ꝓdonãdo si peniteat. Jõ dic Aug⁹. li. ij. ꝓfes. c. vij. Sre tue deputo z misericordie q̃ pctã mea tanꝝ glacie soluisti gre tue deputo q̃cunqz nõ feci mala. Jdẽ Aug⁹. dic iterũ. Largissima misericordia dei multis acvarijs modis se hũane aie exhibz et ꝑpendit. Nã peccatorẽ patiẽꝝ expectat. benigne reuocat. hilariter suscipit. plene ignoscit. gram multiplicat. multiplicatã ꝓseruat. ꝓseruatã remunerando coronat. Et b. Berñ. enumerat vij. misericordias dei. Prima q a multis pctis me eripuit et i seculũ positum me a multis custodiuit. Quis M eñ inquit non videat q sic in multa cecidi. sic et in alia poteram incidisse nisi me omnipotentis dei misericordia ꝑfuasz. Jõ fateor et fateboꝝ nisi dñs adiuuerit me paulomin⁹ cecidisſz in omne pctm̃ anima mea. Secunda misericordia qz peccabã et stabam in scelerib⁹ et tu abstinebas a vberibus. plongabã iniqtatẽ meaz et tu plongasti pietatẽ. Tertia misericordia qz ipse visitauit cor meũ. et sic imutauit vt fierent amara q̃ ꝑus dulcia fuerũt. Quarta q me penitentem misericorditer suscepisti. Quinta q mihi tps penitendi emendãdi viuendi et ne recidiuum paterer auxilium tribuisti. Jn his q̃n qz me a malis liberasti. Jn alijs duabus misericordijs sequentibus bona largiris. Et ideo sexta misericordia est quia gratia mihi ꝓmerẽdi dedisti. Septima quia mihi spem obtinendi gratiam tribuisti. hec Bernardus. Tertia misericordia dei est fortis in homines duratiue. quia quantumcunqz homo peccat si post infinita mala in fine tardissime penitere

velit. recipit eum statim de latrone cui tardissime et breuissime penitenti dictus est. hodie mecum eris in paradiso. Luc. xxiij. Propter qđ dicebe. Bern. sup can. Omnino ꝓpter mansuetudinem q̄ in te p̄dicatur currimus post te domine Jesu xp̃e audientes q̄ non spernis pauperem peccatorem et non abhorres. Non abhorruisti latronem penitentē. Non lacrimātem peccatricem. Nō chananeā supplicantē. non deꝑhēsam in adulterio. non sedentē in theolonio. nō supplicantē publicanū. non negantē discipulū non p̄secutorem discipulorꝝ. non ipos crucifixores tuos. hec ille. Et Aug⁹. Deus inqt misericors est. peccata eñ cōdonat conuersis patiens est sup peccatores donec ꝙuertātur expectat q̄cunq; cōuersi sunt eos benigne suscipit Sed est notandū q̄ misericordia homis ad homīnē inuenīt heu debilis et modica itensiue extensiue et duratiue. Intensiue qz vix aliqs modus ad cōpatiendū cuicunq; reꝑitur. quia ad impletur iam illud. ij. Thimo. iij. Erūt homies seipsos amantes. Extensiue quia si aliqua sit compassio hois ad alium aut forte ad consanguineum. non ad extraneum ad amicum et ad familiarem z non vltra. Juxta illud Eccī. xviij Miseratio hominis ad ꝓximum suum. misericordia aūt dei sup omnem carnez. Contra qđ dicit Hiero. ad demetriadem virginez. da pauperibus non diuitibus non ꝓpinquis nō ad luxuriam. Sed ad necessitatez. nec in eis aliquid consideres. nisi pauptatem laudent te esurientia viscera. non ructuantium opulenta cōuiuia Silr in quibus est miserandum ostendit Amb. li. de offi. j. Sunt inqt quidam qui malunt miseria tacite egestatis astringi quā publica petitione ꝙfundi. hiq; sunt inuestigandi et ab occulta necessitate reseruandi vt per hoc amplꝰ gaudeant q̄ pauptati ꝙsulunt et pudori. Et Joh. Chrīs. super epla ad Hebre. Qui amico bñfacit plerūq; non ꝓpter deum benefacit. qui autē ignoto vtiq; ꝓpter deum benefacit. hec Crīs. Item duratiue. quia misericordia homis non durat diutius q̄ diu hō cernitur oculꝰ sicut porcus compatitur socio q̄diu audit eum clamare. Jdeo dr Osee. vj. Misericordia vr̄a quasi nubes matutina et q̄si ros mane pertransiens Non sic docuit Thobias filium suum. sed ait. quomodo poteris ita esto misericors. quasi diceret. non solum in p̄ntia paupis. sed etiā in absentia illius. Thob. iiij. Et apostolus ad Colī. iij. Induite vos sicut electi dei sancti et dilecti viscera misericordie. Multi eñ ꝑmonibus cōpatiūtur. sed opibus pauci. tamen de solis operibus misericordie fit computatio in iudicio generali. Sicut testatur Petrus Rauaneñ. in tertio sermone. In regno celi coram omnibus angelis in conuentu resurgentium q̄ Abel passus sit. q̄ mundum seruauit Noe. q̄ Abrahām fidem seruauit. Moyses legem tulit. q̄ Petrus resupinus crucem ascendit deus tacet. et clamat quid pauper comedit. Esurui et non dedistis mihi māducare ꝛc. Ergo qui misericors est misericordia est dignus. hec ille. Jdeo hortatur nos dominus ad misericordiam cum dicit. Estote misericordes sicut pater vester idē deus misericors est. non quātitate. ꝑm glo. sed qualitate vt sicut ipse misericors est in diuinis donis et vniuersaliter. Sic nos misericordes esse debemus in donis humanis et particulariter quia creatura morte finibilis ad infinitatem virtutum non potest contingere in hac vita. simus ergo misericordes imitatione exquo non possumus perfectione. Et primo dēt eē q̄libet misericors sibiipsi. Quia Augustinus in li. encheridiō. iiij. Qui vult ordinate elemosi nam dare a se debet p̄mum incipere et eam sibi p̄mum dare. Est enim elemosina opus misericordie. Et infra qui vo diligit iniquitatē odit animam suam non est ei misericors sed crudel Et idem Augꝰ. de verbis domini. sermone vij. Quomodo misericors est alteri qui puerse viuendo crudelis est sibiipsi. Jō quilibet impendat sibiipsi misericordiā peccatorꝝ suorꝝ contritionem et confessionē per que saluet animaz Est tamen notandū quilibet homo debet misereri aie sue in q̄tuor. Primo infirmā curando. Q̄nq; eñ anima infirmatur ex culpa. Nā in p̄sona peccatoris dicit p̄s. vj. Miserere mei dñe qñ infirmꝰ sum. Sicut ḡ est opus misericordie infirmū corpaliē visitare. et ad eiꝰ sanitatē curam impēdere. ita ē opꝰ ve misericordie animā spūaliē p̄ contritionē et pniam sanare et sanitatē eiꝰ a celesti medico implorare. sic̄ fecit Dauid in p̄s. Sana aiaz meā qz pec. tibi. Scōo dz miserere aie sue ipaz nudā vestiēdo. Est eñ opus misericordie nudū vestire. Jsa. lviij. Cū ꝑpēdit hō aiaz suā esse nudā a vtutibus dēt eam cū vtutibus vestire et ornare. Quia sicut vestes ornant corpus et cooperiūt turpitudinē eiꝰ. Sic vtutes ornant animā. de his vestimētis aie dr Apoca. xvj. Beatus qui seruat vestimēta sua ne nudꝰ ambulet. et caritas q̄ est regina vtutū opit multitudinē pcatoꝝ. j. Pe. iiij. Tertio dēt misereri aie sue ipaz esurientē reficiēdo Nō nūquā eñ aia pat. ꝛ famē vbi dei. z tūc hō dz ꝑcurare vbū dei legēdo sacrā scr̄turā vl acceden do ad p̄dicatiōes. vñ p̄s. cvj. Aiaz esuriētē saciauit bonis. Quarto dz misereri aie sue captam ꝙcupiaꝝ laqueis redimēdo. vel ne capiat tēptationibus ꝙseruādo. sic̄ zara Thob. iij. mūdū

ſeruauí animã meaz ab omni cõcupiſcẽtia. Secundo debet hõ eſſe miſericoꝛs, ꝓximo quo ad quatuoꝛ miſericoꝛdias. Prima ꝙſiſtit in nõ iudicando. et hoc tãgitur cũ dicit. nolite iudicare vt non iudicamí. vbi nota. dicit Robertꝰ ſuper li. ſa. lec. clxxvj. Sicut impiũ eſt peccata q̃ cõmiſimus ptinaciter excuſare. ita ꝓtuoſuz eſt valde pctã ꝓximí non faciliter iudicare. Sz patienter aliqualiter excuſare. ꝙſiderantes cõis fragilitatis ꝙditionẽ ſinceris familiaritatis cõmunionẽ et vere pietatis exercitatõnẽ. Primo eñ cõis fragilitas q̃ cõiter nos oñes erramꝰ mouere nos dẽt aliq̃liter ad excuſandũ et non faciliter iudicandũ. Nã in vitaſpa. dixit quidã ſenex. li. iiij. c. cxxxviij. Non iudicas foꝛnicatoꝛem ſi caſtus es qñ ſilr legem ꝓuariceris Eteñ qui dixit. ne foꝛniceris. dixit etiam. non iudices. ibidẽ. c. cxl. Uir q̃dam ſanctꝰ cũ quẽdam audiuiſſet peccãtem fleuit amare et dixit. Iſte hodie et ego craſtino verũtñ qualiter q̃s peccet ante te nõ iudices eum iudica magis te ipm pctõrem eſſe q̃ illum. Jõ etiã dixit Berñ. ſup cañ. ſer. xlj. Noli iudicare ꝓximũ. Sed magis excuſa intentionẽ ſi opus nõ poſſit. ſ. q̃ illud fecerit ex ignoꝛãtia vel ex ſurreptione vel ex caſu. Secũdo admonere nos dẽt ſincere familiaritatis cõmunio vt ſaltẽ de amicis nõ credamus faciliter mala nec etiã de ꝓlatis vl etate, ꝓfectis. Uñ Hiero. in epla ad ruſticũ. Nõ eſt facile malũ de ꝓfecta etate credendũ quã vita ꝓterita defendit et honoꝛat vocabulũ dignitatis. Et ponit exemplum de amico inq̃t ſuo xenocrate cũ quidã platoni dixiſſet. q̃ dixerat de eo malũ. Rñdit non eſſe ſibi credibile q̃ nec ille quẽ tñ amabat eũ nõ diligeret. Cũq̃ narrans dictũ ſuum et ſe ꝓbaturũ aſſereret. Nunquã xenocratez talia dixiſſe niſi expedire iudicaſſet. Tertio nos monere dẽt ne facilit iudicemus peccata alioꝝ vt pietatis exercitatõ. pium eſt eñ alienos defectus ſine leſione iuſticie quãtum fieri põt excuſare et famaz ꝓximoꝝ qntuz poſſibile eſt illibatã ſuare. q̃ dic ozige. ſup leui. xxxiij. Non vult te dñs ſi forte videriſ peccatũ fratris tui continue euolare ad publicum et ꝓclamare paſſim et diuulgare aliena peccata q̃ eſſet vtiq̃ non coꝛrigentis. ſed infamantis. Jdeo dixerunt beati apoſtoli Simon et Judas. Nos innocentes abſoluere. nocentes vero perdere non decet ꝓpter quod dixit quidam ſenex in vitaſpatrum vbi ſupꝛa. c. cxxxvj. dictus paſtoꝛ quez cum interrogauit frater dicens. Si video culpam fratris mei bonũ eſt celare eam. qua inquit hoza tegimus peccatum fratris noſtri tegit etiam deus noſtrũ. Et qua hoza ꝓdiderimus culpam fratrum ꝓodeſt et deus noſtram ſimiliter. Secunda miſericoꝛdia conſiſtit in non condemnando cum dicit. nolite condemnare vt non condemnabímini. quaſi diceret. Si ex humana fragilitate contingat foꝛte vos quenquã ſuſpicioſe iudicare nolite tamen condemnare. id eſt dignum aliquem damnatione deferre. Nam qui hodie eſt peccatoꝛ cras erit confeſſoꝛ. eo q̃ facile eſt in oculis domini ſubito boneſtare pauperem. Eccleſiaſtici. xj. Qõ tamen multi non aduertunt ſed faciliter nunc illum. nunc alium condemnantur. Jdeo in vitaſpatrum legitur li. iij. c. xxvj. Solebat dicere abbas Joh. paruã ſarcinam dimiſimus. id eſt noſmetipſos iuſtificemus et alios condemnemus. Jbidẽ etiam legitur. dum patres de multoꝝ vita et rebus plurimis loquerentur abbas qui ꝓius tacebat. poſtea vero egreſſus tollens ſanctum impleuit eum arena et poꝛtauit eum in doꝛſo ſuo. et iterum in alio panno paruo miſit alteram arenam et poꝛtabat ante ſe. videntes autem ceteri patres requiſierunt ab eo quid hoc eſſet. dixit. iſte ſaccus qui habz multam arenam peccata mea ſunt quam plurima. et ecce dimiſi ea poſt doꝛſum meum nolẽs ea videre vt ꝓ ipſis doleam vel plangam et pauca hec delicta fratris mei ante oculos poſui et cruciox in ipſis fratrez condemnans. Sz non opoꝛtet ſic iudicare. Sed magis mea ante me ducere et de ipſis cogitare et rogare deum vt indulgeat mihi. Quod audientes pres dixerunt. in veritate hec eſt via ſalutis. Tertia miſericoꝛdia conſiſtit in remittendo cuz dicit. dimittite ſcilicet iniurias vobis illatas a ꝓximis. et dimittetur vobis peccatum. Juxta illud Eccleſiaſtici. xviij. Relinque ꝓximo nocenti te. et tunc te deprecanti tibi peccata tua ſoluentur. Quarta miſericoꝛdia conſiſtit in largiendo quam tangit cum dicit. date ſcilicet tempalia et dabitur vobis ſcilicet bonum nature foꝛtune z glorie. de hoc refert Uincen. in ſpe. hiſ. li. xxiiij. c. v. q̃ vir dei Jodocus. qui rex erat bꝛitonum dum eſſet in quodam loco nomine bꝛachiceuz marmaro diſcipulo ſuo venit pauper et petiuit elemoſinam qui ꝓcepit ſeruo vt vnicum quem habebat panem in duas partes diuideret et pauperi daret. Quo facto non multo poſt venit alter ſilr elemoſinaz petens. cui alium panis quadrantẽ dari iuſſit. tertius vo venit z ei tertiũ dari ꝓcepit diſcipulo moleſte ferente et dicẽte. non vis ſaltem vt nobis medietas panis ſeruetur. Noli inq̃t fili ſollicitus eſſe de cibo. Sz memẽto q̃ dr. date te et dabitur vobis. pauper inde vix receſſe-

rat venit quartus egenus cui residuum panis dari iussit iterum discipulo murmurante confortauit eum in fide .vixq; sermonem complevit . Ecce quatuor nauicule secundum numerum pauperum mittuntur ei cibo ꝛ potu plene

S Ecce vnū et p̄mū p̄mium hominū misericordiam videlicet augmentū tempalium.ꝛ hec ē mēsura bona qz qui dat paupi non indigebit.prouerbi.xxviij. Jō ad misericordiā hortat vnum quēq; Petrus rauaneñ.in ser.da paupi micaz vt accipias tortā da paupi vt des tibi.quia q̄c quid dederis paupi tu habebis.et q̄ō a te non accipi paup habebit alter .Et idem Petr⁹ declarat q̄ deus retribuit elemosinā cum fenore deus ad vsurā accipit vnum,p centū et tñ homines nolunt cum eo hr̄e ꝓtractum.Quare quia forte solliciti sunt de cautione . Nonne exigue hō cartule obligatione ꝓstringit̄ deus tot ꝛ tā tis voluminib⁹ canit et debitor nr̄ tenet̄.existimo q̄ seip̄m restituet exigēti.qz non potest ille mentiri. Idem eñ ip̄e est executor et debitor . nec erit in reddēdo durus.qz largitor est ,pfūsus Secundū p̄miū est remissio iniquitatū.iuxta illud Prouerb.xvj. Justicia et misericordia redimit̄ iniq̄tas.Et Eccī.iij.Quia sicut aq̄ extinguit ignem ita pctm̄ extingnit elemosina.iō hortat̄ Daniel nabucho.Pctā inquit tua elemosinis redime Dañ.quarto.qz elemosine sūt p̄cium redemptionis anime quā vendidit peccator ere peccatoꝝ.Sicut declarat Aug⁹.sup illo vbo .p̄cium redemptiōis anime sue.ps̄.xlviij. Illi inq̄t p̄cium habent anime sue qui non cessant elemosinas facere.Et hec est mensura conferta.i.plena . Tertiū p̄mium est liberatio penalitatū. Nam,ppter misericordiā quā quis

T facit paupi deus miserēt sibi a penis eternis eū liberādo Quia sup illo vbo.ps̄.xl.Beat⁹ q̄ intelligit sup egenū et paupem in die mala,ꝛc. dicit Petrus rauaneñ. In die mala de⁹ illi liberator assistet qui paupem a malis liberauit.nā sine causa pctm̄ accusat̄ q̄ō paup excusat .imo accusari non poterit quem facietas paupis excusauit.diem vo malum videbit qui die iudicij sine aduocatiōe paupis itrabit . Deniq; qz audiuit egenum rogantē audit toto orbe terrarū eccl̄iam sic rogantē deus ꝓseruet eū et viuificz eū. Cōseruat eum ne radiat̄ ad penā.viuificat vt resurgat ad vitaz.da g̃ pauperi panem . da potum.da vestimentū.da tectum.Si debitorē non iudicem vis habere deum.hec ille.et hec ē mensura agitata.Quartum p̄mium est donatō

U celestium voluptatum . Congruum est eñ vt qui hic pauperes voluptatibus suis refecerūt q̄ et ibi voluptatibus celestibus reficiantur ꝛ qui h̄ eis necessaria negauerunt q̄ ibi apud inferos torqueantur. Juxta illud quod dixit Petrus rauaneñ.in sermone loquens de diuite epulone et Lazaro ob hoc inquit dives ille torquebatur apud infernum quia Lazarum nō fecerat sibi amicum. Quid ergo sunt pauperes quibus damus nisi Lazari nostri per quos de terra ad celum migram⁹.Ecce pauper cui das non habet quod retribuat.Sed cum pro te deum orat.quasi ad deum clamat.domine mutuum accepi ab homine fideiube pro me ideo ꝛ si non tenes pauperem redditorem idoneum.tamen habes fideiussorem.quasi diceret.Qui restituet tibi datum centuplum.et hec est mensura superefluens quam dabit in sinum nostrum quod nobis prestare dignetur.

Dominica quinta post festum sancte trinitatis.Sermo primus.

OMnes vna nimes in oratione estote compatiētes.fraternitatis amatores misericordes.modesti humiles non reddentes malum pro malo.vel maledictum pro maledicto.Sed econtrario benedicētes quia ad hoc vocati estis vt benedictionem hereditatis possideatis.ita habetur.p̄ma Pe. iij.Ambrosius in exameron dicit.Apes quā- A do presciunt celi temperiem profuturā cum agnine procedunt ad opera de alpheario sup flores et prata et alie flores agregant pedibus.alie aquaz ore portant.et interdum ita se aggrauant q̄ non possunt ex grauedine ad alphearia reuolare.veniunt ergo alie apes et sic onustas exonerat et cum eis ad alpheare quasi cō gaudes student quolare.Moraliter per apes in proposito significantur immundi peccatores.Juxta illud Jsaie.vij.Sibilabit dominus api.i.imundum peccatorem per inspirationez ad se vocat. Jsti igitur cum magno agmine qz stultorum infinitus est numerus. Ecclesiastes p̄mo.Procedunt ad opera mala videlicet ad flores voluptatum et prata vanitatum. Sicut illi qui dicunt Sapien.ij.Venite fruamur bonis et vtamur creatura tanquam in iuuentute celeriter bono vino et vngentis nos impleam⁹ et nō pretereat nos flos campi.id est amenitas temporis coronemus nos rosis antequā marcescant nullum pratum sit quod non pertranseat luxuria nostra vbiq; relinquamus signa leticie. quoniam hec est pars nostra .et sic intñ se aggrauant voluptatibus et dulcedinib⁹ peccatorum q̄ dicere possunt cum ps̄.xxxvij. Sicut onus graue grauate sunt sup me.Ex ta-

Sermo xlviij

liqz grauedine impediti et tardati nequiũt ad alpbearia sancte ecclesie aut regni celestis reuolare. Quia fm ps̃. lxxvij.. Homo est spirit⁹ vadens scz in pctm̃ et non rediens de perse a peccato. Et ideo alie apes. i. homines hũiles. de quibus dicit vnicuiqz seorsum ipe sapiens Eccl̃. xj. Breuis involatibus apis. i. humilis. inter supbos debent compati eoz aggrauationibus et eis venire in adiutoriũm eosqz orõnibus suis exonerãdo. Juxta illud apli ad Gal. vj. Alter alterius onera portate. vt sic possint ad aluear sancte ecclesie videlicet congregatiõis fideliuz puenire. Ad hoc etiã hortatur Aplus Petr⁹ in vbis p̃assumptis. Omnes vnanimes in orõne estote. videlicet orantes p peccatoribus et eis cõpatientes vt redeant ad fidelium vnitatem. In hac epistola ducit nos primo ad multiplicem virtutum perfectionẽ ibi. omnes vnanimes. secundo ostendit quibus vult dare glorie adeptionem ibi. qui em̃ vult. tertio potit inualidam maloz persecutionẽ ibi. quis ẽ qui vobis. Circa primum inducit nos ad multipli
B cem vtutum perfectionez cũ dicit. omnes vnanimes. Ubi nota Tullius. ij. rethorice sue dic̃. Quidã pictor volens formare imaginẽ pulcrã videns q nulla esset ita speciosa qn ibi essz alia impfectio admixta. cõgregauit vij. vgines speciosissimas a quaz qualibet accepit q fuit pulcerrim⁹ et speciosissim⁹ z dimisit illõ qõ fuit deformitatis. Sic q fecit pulcraz imaginẽ nullam impfectionẽ hñtem. Mistice pictor ille est qlibet xp̃ianus hõ. imago vero est aia. de qua dicit Aug⁹. in li. de spũ et anima. Aia est sbstãtia creata imortalis deo silis imaginẽ hñs dei creatoris. hanc aũt volens hõ xp̃ianus facere pulcrã non inuenit aliquam vt ad ei⁹ silitudinẽ faciat decorã. qz omnes declinauerũt et sil̃ inutiles facti sunt. ps̃. xiij. Et Roma. iij. Omnes peccauerũt et egent gr̃a dei. et sic non est aliq̃ adeo pulcra qn habeat aliqd impfectiõis z dicere potest cum Dauid ps̃. cxxxviij. Imperfectum meũ viderũt oculi tui. Ideo congregare dz septẽ vgines spũales. s. vij. vtutes a qbus qõ pulcrius est debet sumere et id qõ deformi⁹ dimittere vt sic imaginẽ anime sue pulcrã pingere et ornare possit. Prima igitur vgo vocat̃ concordia. Et vt habet̃ in libello qui or̃ padisus anime cõcordia ad deum vera est se vniri voluntati diuine in psperis z in aduersis, posse z hz aliquid veritatis et aliqd falsitatis. Argumentum vere cõcordie est q ad omnes tam sancte se hr̃e debet hõ vt nullus de eo querelã moueat vel etiã vbum de ipo loqui valeat. Ecce hec est pulcritudo quã ab hac vgine sumere dẽas pro aia tua exornãda quia diabolus nl̃ plus timet nisi veraz concordiam. vt dicit Hugo. qz eo nihil iocũdi⁹. vt dicit ps̃. cxxxij. Ecce q̃ bonũ et q̃ iocundũ. z̃c. vbi dicit glo. habitare in vnum oi bus xp̃ianis conuenit qui in vnum dñt habitare mente et fide in cui⁹ signuz dicit Abrahaam ad Loth. Queso ne sit iurgiũ inter me et te et inẽ pastores nostros. fratres em̃ sumus. Geñ. xiij. Hãc g̃ veram concordiam dẽm⁹ inuiolabiliter obs̃uare. qz est vnũ de illis que placita sunt sapienti. Eccl̃. xxv. In trib⁹ bñplacitum est spũi meo q̃ pbata sunt coram deo et hoibus concordia fratrũ amor, primoz et vir et mlr̃ sentiẽtes. quapter si occasione quacunqz fuerit concordia violata statim dẽt reconciliari. Jux̃ illd̃. Vade reconciliari fratri tuo. Mat. v. Cui⁹ figura p̃cessit in Joseph q̃ licz fuit a fratrib⁹ vẽdit⁹ z in g̃uẽ fututem redact⁹. tñ facilit̃ fuit eis concordat⁹ z reconciliatus in signum purissime concordie z vere osculatus ẽ eos. Geñ. xlv. Sz signũ falsе concordie inter deũ et hominẽ est qñ aliqs non sollicite inuestigat conscian suam. et sic p erroneã cõscian credit se placere deo cum in oibus vere displiceat. vel argumentũ falsе cõcordie est qñ mali aduersum bonos concordes fiant sic̃ Balaam et Balach ad maledicenduz pplo dei facti sunt concordes. Numeri. xxij. Et Herodes. s. et Pilat⁹ facti sunt concordes z amici. vt xp̃m mori p̃demnarẽt. Lu. xxiij. Et hoc ẽ quoddã ordo
L me in hac vgine concordia. Igitur pulcrum est sumendum et deformе relinquẽdum ne imago anime tue p hoc deformetur. Secunda vgo a q̃ debes sumere pulcritudinẽ ẽ orõ q̃ figuificat̃ p puellã quã homines indie regionis miserũt in montem vt cantaret dulciter corã fonte. z hec causa cant⁹ vt fons daret aqs largissime et totam regiõis ariditatis tempe irrigaret vt scribit. Soli. in li. de mira. mũdi. quia oratio mittitur in montem celi vt cantet corã fonte xp̃o vt aquas gr̃arum nobis largissime largiat̃. Sed hec puella aut virgo habet aliqd speciositatis et aliq̃d diffor̃mitatis. dicit em̃ Alanus in speculo suo de arte p̃dicandi. c. de oratione. Quedam orõ est pniciosa qua petim⁹ malũ q̃lis fuit orõ p̃ditoris iude q̃ petijt p̃ditionẽ saluatoris. vnde in ps̃. cviij. Oratio eius fiat in pctm̃ Alia est orõ q̃stuosa q̃ petim⁹ tpalia q̃lis fuit oratio filioz zebedei q̃ petierũt vt alter sederz ad dextrã. alter vo ad finistrã xp̃i in regno suo quẽ credebãt tpaliter regnaturũ. Mat. xx. Tertia est infructuosa q̃ qs obstinat⁹ petit salutez eternã. de q̃ dñs dicit. Nõ ois q̃ dicit mihi dñe dñe intrabit i regnũ celoz. Mat. vij. Quarta ẽ fructuosa in qua de p̃tingẽtib⁹ nl̃ obmittit̃ de q̃ or̃. q̃cũqz petieritis p̃ez i noie meo dabit vobis. Primas tres petitiões dẽmus declinare

tanꝫ deformes malas ꝛ infructuosas quia deformant aias. Quartã verovnanimiter tenere debemus vt illa oꝛõne vnus alteri⁹ studeat salutem postulare. Juxta illud Jaco. v. Oꝛate ꝓ inuicem vt saluemini. Quia dicit beat⁹ Augus. super beati imaculati. Nihil certe delectabili⁹ est in aure dñi ꝙ pura oꝛõ directa de coꝛde fideli. Ad exoꝛnãdam ꝯ animã tuam accipe de hac vgine qõ est pulcri⁹. ſ. fructuosum ꝛ dimitte qõ diffoꝛmius est. ſ. pnicioſuz queſtuosum et infructuosum qz bona intentio oꝛõnis coꝛ nostrum oꝛnat ꝛ serenat. Sicut deteſtat Augus. i ser. dñi. li. v. Quid tibi inquit opus est ipsa oꝛatiõe si deus nouit quid nobis sit neceſſariuz ni si quia ipsa oꝛõnis intẽtio coꝛ noſtrum serenat atqꝫ purgat. Et ad excipienda diuina munera que nobis ſpũaliter infundũtur capacius effi-
D cit. Tertia ſpũalis vgo a qua debemus sumere pulcritudinẽ ad decoꝛandam aiam est dilectio vel fraternitatis amoꝛ. et hec habz etiã aliquid turpitudinis diffoꝛmitatis vel falſitatis. et aliquid pulcritudinis vel veritatiſ. Argumẽtum vere dilectõis ꝓximi vel fratris est condolere cum amico vel inimico in quacunqꝫ aduerſitate vere. et ex coꝛde congaudere in omni ꝓſperitate. Argumentũ autẽ falſe dilectionis vl odij ad ꝓximum est. qñ aliquis cum grauitate mentis de ꝓximo cogitat. qñ et triſtis eũ videt quando in amaritudine aie cum ipo loq̃tur vel de ipo loquitur vel audit de ipo loqui omne bonum ipius vel quod ſibi vtile est quando poteſt impedit quando bonũ quod in ipo est diminuit et puertit. hec ex padiſio aime. Et certe qui hanc falſam dilectionẽ habet aut odium ad ꝓximum beſtialem habet animũ. quia dicit glo. ſuper illo vbo pſ. xlviij. Homo cum in honoꝛe eſſet ꝙ homo cum ad imaginẽ dei est fact⁹ quãdo ſtudet vanis compatus est iumentis. ex eo ꝙ non agit ſm rationẽ. Et dicit magiſter Hol. ſuper eodem vbo. ꝙ homo ſine caritate. ſ. vera viuens et cõtra rationem agens merito aſſimilatur beſtijs. qui ꝯ vult animaz a beſtialitate deformatã pulcram facere debet veram dilectionem ad ꝓximum habere. et fraternitatis amatoꝛ esſe Vñ ſacra ſcꝑtura ponit tres modoſ fraternitatis. quia xꝑs dicit Math. xxiij. omnes vos fratres eſtis. Primo aliqui dicuntur
E vterini ab eiuſdẽ vteri egreſſione. hoc modo fuerunt fratres Joſeph et beniamin. Gene. xlv. Aliqui dicunt̃ fratres collactanei ab eiuſdẽ lactis ſuſceptione ſicut Manahen et Herodes. Act. xiij. Tertio aliqui dicũtur fratres adoptiui ab eiuſdẽ hereditatis ꝓticipatõe ſic̃ moyſes fuit filius adoptiuus filie Pharaonis. Exodi. ij. Sic moꝛaliter omnes ſumus fratres de eodem vtero eccleſie ſpũſſancti ſemine ꝓcreati in quo vtero genuit nos pater vbo veritatis. Etiam ſumus fratres collactanei de eodem lacte manante ab vberibus ꝙſolationis eccleſie Jdeo dicit dñs Iſa. vl. Gaudete cum domino vniuerſi vt ſugatis et impleamini ab vberibus cõſolationis eius. Ad cui⁹ lactis ſumptionem vel ſuctionem et ſpũalis dulcedinis cõſolationem. inuitat nos ap̃lus. j. Pe. ij. Quaſi mõ geniti infantes ſine dolo lac ꝙcupiſcite vt creſcatis in ſalutem. Tertio etiam ſumus fratres ad optiui ad hereditatẽ eandem. ſ. eterne felicitatis gl̃am adoptati. iuxta illud. Uocati eſtis vt hereditatẽ eẽnã poſſideatis. j. Pe. iij. Jõ meritο debemus in pace et fraternali dilectione eẽ vniti. Quarta vgo ꝺr compaſſio. iſta etiaz hẽt F aliquid pulcritudinis vel veritatis vel aliquid diffoꝛmitatis vel falſitatis. Signum vere compaſſionis ad ꝓximum est condolere afflictionibus ꝓximoꝝ tam coꝛpalibus ꝙ ſpũalibus. ſicut Moyſes qui tm̃ cõpatiebatur populo iſrael peccãti ꝙ dicebat. dimitte eis hãc noxam aut ſi non facis dele me de libꝛo in quo me ſcꝛipſiſti. Exo. xxxij. Sed argumentũ falſe compaſſionis est cum aliquis verba cõpaſſionis ꝓfert et vultum cõpaſſionis exhibet et tm̃ de afflictõne in coꝛde gaudet. et afflictionẽ eius non alleuiat vel affligentes euz cum poteſt non compeſcit. Sed potius ad affligendum eum vbo ſigno et facto alios ꝓuocat et confoꝛtat. et illud ẽ quoddã diffoꝛme in compaſſione. Accipe ergo quod pulcrum est et vez. ſ. veram cõpaſſionẽ ſcz ad pulcrificandũ tuam aiam et dimitte illõ quod est diſtoꝛtum. Jdeo dicit Joh. Caſſio. in li. colla. Filij ꝓximum habete quaſi vnũ de mẽbꝛis veſtris. Si videris in bonis actibus conuerſantem ꝓximum tuum cõgratulare ei et illius gaudium ad tuum gaudiũ ducito. Si ꝙd autem patitur aduerſum. compatere ei. et illi⁹ triſticiam tuam triſticiã deputa. q. d. ſic oꝛnaꝛ anima tua. Et beatus Greg⁹. vj. moꝛa. ad compaſſionem hoꝛtatur veram. cum dicit. Uiſitãs ſpeciem ſuam non peccabit vt quiſqz in altero cõſiderans ex ſeipſo colligat qualiter infirmitati alteri⁹ cõdeſcendat. Quita vgo a qua capienda est pulcritudo est miſericoꝛdia. ꝛ hec ſi G
militer habet aliqd pulcritudinis et veritatis et aliquid diffoꝛmitatis et falſitatis. Signũ vere miſericoꝛdie est cũ aliquis ſibi ſbtrahere poteſt. Jnſuper ꝙtinuo laboꝛãs etiam ſup vires. vt poſſit indigentib⁹ ſubuenire. Et vere miſericoꝛs quãdiu habet aliquid indigẽtibus ſubmiſtrat ꝙ ſi non faceret miſericoꝛdiã veram non haberet. Juxta illud Chriſ. Quãdiu aliqd habueris omnib⁹ non ſuffeceris nondum op⁹ mi

fericordie compleuisti. Sed signum false misericordie est cum necessitatē cuilibet ꝓposse nō subleuat vel cum tribuit vt laudem humanam habeat vel qui pauca dant vt maiora accipiāt de qua dicit Chrisost. sup Math. li. j. Omnia q̄ nobis dat non solum nobis. sed et etiā alijs ꝓ nos dat deus. vt ex eo q̄ a deo accipimus ꝓtē impetētibus faciamus. Qui ergo de laborib⁹ indigētibus non dat ꝓādium non suum sed alienum māducat. De secūdo dicit Aug⁹. super ps̄. Sunt pleriq̄ quos si pleriq̄ rogant huc illuc circūspiciūt nisiq̄ testem viderint pecuniam non tribuunt vl nisi solus testis fuerit in pūtia non libenter dant sed manu ꝓtracta. O xp̄iane si deū testem queris humanos oculos cur requiris. Cum ergo pauperi dam⁹ nō ꝙ tū de nostro. sed quasi de xp̄i dono tribuamus et tollamus man⁹ nostras in sanctavt q̄cq̄d facimus faciam⁹ causa dei. De tertio dicit Hiero. ad nepocium. Sunt qui parū paupibus tribuunt vt amplius accipiāt et sub ꝓtextu elemosine diuitias querūt q̄ magis venatio appellanda est q̄ elemosina. Sic bestie sic aues capiūt et pisces modici in escaꝫ ponūtur vt matronorum in eo saculi ꝓtrabātur. hec Hiero de vita clericoꝝ. Idcirco accipe de misericordia tanquā de vgine pulcra id pō est pulcrius et dumitte qō est turpius videlicet exercēdo opa misericordie ꝓpter deū vel corpaliter vel spūaliter

h Corpaliter q̄dem infirmoꝝ visitatione. sitientium potatione. esurientiū cibatione. captinorum redemptione. nudarū vestitione. pegrinorum collectione. aduenaꝝ mortuoꝝ sepelitiōe Uel spūaliter cum molestāti ignoscit. peccans corripitur. ignorans docet. insipiēs ꝓsilio dirigitur. mestus ꝓsolatur. ꝓ saluteq̄ ꝓximi ois iniuria patiēter sustinetur. et hoc vltimo numeratur inter opa misericordie q̄ per hoc feruor orati hominis mitigat. Ideo dicit Jsi. de sumbo. quo semp impatiaris et si non semp pecuniam saltē gratiaꝫ. De bis albinus di. xlv. c. tria inq̄t. Sunt genera elemosinaꝝ vna corpoalis videlicet egenti dare q̄cquid poteris. Alia spūalis dimittere a quo lesus fueris. tertia delinquentem corrigere et errātem inviaꝫ veritatis inducere. Sexta virgo est modestia et est in dictis vel factis. et ſm Tullium. ij. retho. Tpare animū ne imoderate tendat in excelsa. repmere omnes delectationes supfluas. refozmare appetitū delicioſum. Excludere omnē sollicitudinē supfluam. et in oīnibus talibus tenet modū. q̄ semp timet deum offendere per excelsum. Ideo inq̄t sapiens. Finis modestie timor domini. Prouerb. xxij. Ad hanc hortatur nos ap̄s. Modestia inquit vestra nota sit oīnibus hominibus. Ad phi. iiij. Septima et vltima est humilitas que est ꝙersatio omniū vtutum. iuxta illud Grego. Qui ceteras vtutes sine hūilitate ꝙgregat puluerē inuentū portat. Jsti⁹ humilitatis sunt aliqua pulcra t aliqua deformia Signum vere et pulcre humilitatis est quādo hō tm̄ se deijcit q̄ omni gratia indignum se sentit vel quando querit infimū locum infimos socios infimū officium et infima vestimēta. et habet sex gradus. Primus est in oīnibus se deo subijcere. Secūdus se oīnibus inferiorem iudicare. tertius nulli iniuriā irrogare. quartus de illata iniuria non dolere. quintus nulli maluz ꝓ malo reddere. sextus maledicētibus bñdicere vel bñdicentibus nō maledicere. De primo dicit Aug⁹. li. xiiij. de ciui. dei. Pia inq̄t humilitas facit hominē subiectum superiori. nihil em̄ sup⁹ deo. Ideo exaltat humilitas q̄ hominē facit subiectū deo. de tribus alijs dicit in ep̄la ad Hilarium. Tūc vtutem humilitatis hr̄em⁹ Si oibus nos minores iudicaremus nec vltra alicui iniuriā facerem⁹ nec illatā nobis grauiē doleremus. Et b. pe. etiā tangit quintū signū humilitatis cum dicit. non reddētes malum ꝓ malo. s. in factis. nec maledictum ꝓ maledicto Jn vbis em̄ tūc ſm Ansel. li. silitudinū. hō ve est humilis q̄ patienter sustinet molestias sibi illatas siue in maledictis. siue i malefactis et talib⁹ ꝙseqtur misericordiā a deo q̄ oīndit idē ꝓ silitudinem. Si aliq̄s seruoꝝ alicuius domini discreti peccasset in eum et duz multi sibi fierēt molestie si non reclamaret nec iñ murmuraret Sed se potius iuste talia pati diceret citi⁹ apō dñm misericordiā inueniret. Nos itaq̄ ait Ansel. quia multa cōtra creatorē cōmisimus nr̄m tanto humiliari studiosius debem⁹ q̄to magis indulgentia nos indigere videm⁹ vt possimus cumps̄. dicere bonū mihi q̄ humiliasti me. hec ille. Et non solū non debem⁹ malū ꝓ malo reddere. sed et maledicentib⁹ bñdicere. Roma. xij hoc signum humilitatis docuit xp̄s verbo t exemplo cuz maledicēti et ꝓcutienti dixit. Si male locutus sum de malo phibe testimoniū. Joh̄ xviij. Et quare debem⁹ maledicentib⁹ benedicere. oīndit ap̄s Petrus rōnem dicens. Quia in hoc vocati estis vt bñdictionē qua dñs bñdicet iustis. Mat. xxv. Uenite bñdicti hereditatē possideatis. q. d. Qui vocati estis ad eternā hereditatem et expectatis eternā bñdictionez iustū est q̄ ꝓ maledictione bñdictionez reddatis. Sed hec sunt signa vere humilitatis. Sed signa false humilitatis sunt ꝓ cōtrariū. Cū q̄s se non vult deo subijcere nec inferior appare re. t sic de alijs. de tali dicit Sapiens Eccl. xix. Est qui neqter se humiliat. glo. vt hoies ma-

gis decipiat et inferioꝛa eiꝰ plena ſũt dolo et iniuſticia. Eccĩ. xix. Accipe ergo ab hac vtute illud qđ eſt pulcrius ad ornatum tue anie vt coram deo ornatꝰ in celeſti patria appareas ad quam nos perducat pater ꝛc̃.

De eadem dñica Sermo ſecundus.

ASCendens ieſus in vnã nauim que erat Simonis rogauit eum a terra reducere 2 pusillum. Lu. v. Ariſ. in pbleumatis dicit. q̃ nauis pfundiꝰ aque ĩmergitur dum appꝛopinquat littoꝛi vl̃ eſt circa littus quã in pfundo in medioq̃ aquaꝝ. Et ratio eſt qꝛ in medio aque cõſueuerunt eſſe pfunde in quibꝰ naues minus ĩmerguntur. Sed ſecus eſt in littoꝛe. Mozalit̃ p nauem intellige animã bumanã. iuxta illđ puerbi. vl. Facta eſt quaſi nauis inſtitoꝛis de lõge poꝛtans panem ſuum. Quilibet em̃ inſtitoꝛ ſpũalis eſt hõ et mercatoꝛ. iuxta illud Lu. xix. Negociami dum venio ſup quo dicit b. Berñ. in ſermone de ſpũali negociatione libenter amplectoꝛ negociationẽ tuam qꝛ negociũ meũ eſt In his negociationibꝰ p̃cipis eſſe animã meaz vt ſit nauis inſtitoꝛis de longe poꝛtãs panẽ ſuum. Negociaboꝛ dum venias venienti letus occurram et vtinã letus audiam euge fue bone ꝛ fidelis. hec ille. Be inquit naues vicz bumane anime. q̃to plus accedũt ad littus beatitudis et ſalutis. tanto plus ĩmergũtur aq̃s temptationis et tribulationis vt interdũ deſpare videãtur. iuxta illud Greg. in moza. li. x. Sepe nãq̃ tot temptamẽta nos obſident vt ipa nos eoꝛũ numeroſitas penitus ad lapſum deſpationis ĩclinet et hoc nõnunq̃ pcurat diabolus q̃ toto conamine nititur fideles impedire ne ad littus beatitudinis eterne poſſint de via mũdi pueníre. Sicut figuratum eſt Numeri. xxj. vbi legit̃ q̃ Arad rex chananeoꝝ impediuit filios iſrl̃ i tranſitu ad terram pmiſſiõis ꝛ exiſtens victoꝛ duxit ex iſrael pdam. Nam Arad interp̃tatur deſcendens et ſignificat diabolum q̃ deſcendebat de celo empirreo in quo creatus fuit in aerem caliginoſum. vt deducit magis. li. ij. ſentẽtiarum. di. vj. c. j. et. ij. vt ſit cauſa exercitationis qui vidẽs fideles p filios iſrael deſignatoſ ad terrã viuentiũ anbelare nititur eos impedire aliqñ debellat eos. in pctis ſubmergit ꝛ captiuos eos abducit. Sed qꝛ varius eſt euẽtus belli. iõ fideles ñ dñt deſpare. ſed cum adiutorio dei fortiꝰ vires reſumere et ad nauem pnie ſancte et vnitatis alme matris eccl̃ie pcurrere et eã aſcẽdere vt ſic poſſit naufragiũ euadere. iuxta vba thematis allegati Aſcendẽs Jeſus i vnam nauim. in hoc dedit nobis xp̃s exẽplum duplex. pmum ſalutaris pnie ibi. aſcendens in nauim. ſecundũ vtualis obediẽtie ibi. que erat Simonis petri. Nam Simon interptatur obediens. Circa qđ notãdũ q̃ quadꝛuplex eſt nauis. Pꝛima pnia virtualis. ſecunda eccl̃ia vnĩ uerſalis. tertia crux triumphalis. quarta mẽſ rõnalis. Pꝛima ergo nauis in quaz aſcendere nos opoꝛtet vt vnuſquiſq̃ naufragiũ euitet eſt pnia vtualis. Uñ Hol. ſup li. ſap. lec. lxiij. dicẽ q̃ ſtatus pnie quẽ iam inchoamus compatur nauí triplici rõe ꝓpter figure qualitatẽ. vectu re cõmoditatẽ. facture poſſibilitatem. Pꝛimo igit̃ ꝓpter figure q̃litatem qꝛ nauis figura ſtricta eſt in extremis et lata in medio. Iſto modo eſt de pnia qꝛ in p̃ncipio difficilis ꝓpter defectum aſſuefactionis et reſiſtentiã carnal̃ delectationis. Quia Matb̃. vij. ôr. Arta eſt via. ſ. pnie que ducit ad vitã ꝛ pauci ambulant p eã. Contra quẽlibet illoꝝ dicit Chriſ. in ẽmone. Quid igit̃ o hõ times pniam nihil in ea duruz eſt q̃n etiam refectionẽ habeat. cum guſtaueriſ tunc pſenties qm̃ ſuauis eſt odoꝛ eius naribuſ et ſapoꝛ eius faucibꝰ. non g̃ eam expaueas ſed eſto in pceſſu eius ꝑmptioꝛ. in ope patioꝛ. in amoꝛe ꝓpenſioꝛ. hec ille. In fine etiã pnia ẽ anguſta. qꝛ diabolus inſidiatur fini iuſti cuiuſcũ qꝛ. Nam fini xp̃i inſidiatus eſt vt dicit glo. ſup Thob̃. vj. Exiuit piſcis ũmanis ad deuoꝛandũ eum. dño inquit in cruce paſſo diabolꝰ quo moriente crucifixus erat. aduenit vt ſi q̃d peccati in eo inueniſſet. vñ moꝛs eſt illa anguſta poꝛta de qua ôr Lu. xiij. Cõtendite intrare per anguſtam poꝛtã iſta poꝛta eſt ita ſtricta q̃ nullꝰ one ratus diuitijs nullus impinguatꝰ delicijs. nullus adoꝛnatus veſtibus p̃cioſis poterit ptrãſire donec omnia deponat et nudus euadat. Juxta illud Job. j. Nudus egreſſus ſum de vtero matris mee nudus reuertar illuc. i. in terraz q̃ eſt mater omniuz terenoꝝ. In medio eſt pnie via aliquãtulum ampla. Uñ Greg⁹. Uia domi non niſi in arto itinere inchoatur. Sed in amoris dulcedine dilatat̃. De his vijs ôr Pꝛouer. iij. Ducã te p ſemitas equitatis quas cũ ingreſſus fueris non artabũtur greſſus tui et currẽs non habebis offendiculũ. vbi dicit glo. ſemite eq̃tatis cum inchoãtur arte videãtur et anguſte cum vo pfectũ ſtatum capiũt iam ex ꝓſuetudie ſpecioſe videntur et late. iõ p diuerſo tpe dicebat Danid pſ. cxviij. Uiam mãdatoꝛũ tuoꝝz cucurri cum dilataſti coꝛ meuz. Et iteꝝ ꝓpt̃ vba labioꝛũ tuoꝛũ cuſtodiui vias duras. Ecõtrario mali homines ingrediũtur latam viam in p̃ncipio poſtea in pceſſu artabuntur. Juxta

illud Job. xviij. Artabũtur gressus vtutis ei⁹. Nam sicut vna ꝓditio figure ipius nauis ẽ stricta in extremis et lata in medio. alia vo ꝓditõ eiusdẽ figure est q̃ est inclusa vsus mare et apta vsus celum. Sic anima penitẽs debet claudi ad mũdum et apiri ad celũ. Facta est eñ nauis ad conculcandũ mare et sepandum et nõ ad recipiendũ ita anima penitẽs debet nec mũdum tangere ad delectandũ. sed ad cõculcandum et dissipandũ. Secũdo penitẽtia compatur nauiꝓpter vecture cõmoditatẽ. facilit eñ merces et quecũq; necessaria deportant de terra ad terrã per naues. Similiter existens in insula nullo mõ potest eam exire nisi mediãte naui. Sed per nauem penitẽtie portatur merces vtutum de terra miserie ad terrã celestis glie. quia mediãte penitẽtia vtutes nostre fiunt meritorie vt ad deum ascendãt. quia dicit Greg⁹ in moza. Cũ eñ reatu culpe deꝑmimur ad deum cordis faciem leuare veremur. Cum vero penitentia ꝑ culpis iam agitur et perpetrata plangũt vt plangende minime perpetrent magna fiducia mentis nascitur et ad cõspicienda eterne retributionis gaudia cordis nostri facies lauatur. hec Greg⁹. Et sic p penitẽtie nauez merces opez meritorioz dirigũtur de ẽra ad celum. Etiam nos q̃ sumus in insula mũdi nullo sensu exire poterimus ad celum nisi per naviculam penitẽtie. Quia dicit xp̃s Lu. xiij. Nisi penitentiã egeritis omnes sil pibitis. ideo istã nauem penitẽtie xp̃s et discipuli eius primum ascenderũt vt nobis exemplũ penitẽtie darent et securos efficerent. Jsti eñ qui non sunt exꝑti nauigiuz cũ timoze intrant. experti eñ t mã sueti cum difficultate. In cui⁹ figura or Mat. viij. Ascendẽte Jesu in naviculam secuti sũt eũ discipuli eius. Jtẽ sicut nauis est cõmunis ꝓpciosis et vilibus oñia recipit et saluat ad portumq; optatum ꝑducit. Jsto modo pnia nullũ respicit peccatorẽ quãtumcunq; sit turpis, ꝓficiat se in nauim penitẽtie et saluabitur Uñ dicit Johãnes eps Cõstantino. O pater Constantine talis est erga homines pietas dei vt nunq̃ penitentiã spernat si ei simpliciter et sincere offeratur. etiam si ad summũ quis pueniat malorum et tamẽ velit reuerti ad vtutis viam. Tertio penitẽtia compatur naui ꝓpter iacture passibilitatem. Est eñ nauis quasi in cõtinuis periculis ꝓpter scopulos. ꝓpter fluctus. et ꝓpter voragines. iuxta illud Eccl. xliij. Qui nauigãt mare enarrant pericula eius. Et ideo naui periclitanti quadrupliciter succurritur videlicet per exonerationem. forami nũ obturationem. aque eiectionem. et anchore fictionẽ. De primo ꝓudens nauta qñ venit ad passum periculosum vbi timet submergi exonerat nauem suam Sicut or Act. xxiij. q̃ illi qui cũ Paulo erant in naui armamẽta nauis eiecerũt. Jsto modo qui sunt ornati diuitijs vel peccatis anteq̃ veniunt ad passum periculosum mortis exonerare se deberent per ꝓfessionem t elemosinaz elargitionem. Secundo iuuatur nauis per foramina obstructionẽ sensus nostri sunt quedã foramina aut fenestre per quas aque temptationum ingrediũtur. et isti debent obturari p custodiam bonam rõnis quia si intrauerint p expulsionem sine nocumento spẽalis gratia dei reqritur. hoc bene ꝓsiderauit ps. lxviij. cuz dixit. Saluum me fac deus qñ intrauerũt aque vsq; ad animã meam. Tertio aqua debet eiici ita si aliqua delectatio noxia subintrauerit debet eiici p salutarem ꝓfessionem. Quarto debz figi anchora in re firma hoc est in deo qui non mutatur. Anchora est spes. Hebre. vj. Confugimus ad tenendã, ꝓpositam spem quam sicut anchoram hẽmus anime tutam ac firmaz. Secunda nauis est ecclesia vniuersalis. hec figurata est per nauem Noe videlicet archam q̃ sicut extra illam nihil saluabatur. et omnia aĩalia que non intrauerũt in banc nauem mortua sunt. que aũt intrauerũt sunt saluata. Scñ. vij Jta extra naviculam eccl'ie nulla oino est sal⁹ vt de sum. tri. et fid. catho. c. Firmiter. §. vna. Una inq̃t est fidelũ vniuersalis ecclesia extra quã nullus oino saluabitur. In qua q̃dem ipse idem sacerdos sacrificium est xp̃us cuius corpus et sanguis in sacramento altaris sub speciebus panis et vini veraciter ꝓtinetur. iõ necesse fozet q̃ omnes infideles intrarent istã nauem vniuersalis ecclesie vt saluarẽtur. Nam t xp̃s in ipam ascendit. quia addit presens euangelium vidit duas naues secus stagnum. ascendit aũt in vnam que erat Simonis. he due naues signant sinagogam et ecclesiam. Sed xp̃s dimissa sinagoga intrauit ecclesiam dans itelligere q̃ volentes saluari opozet intrare in nauem sancte ecclesie. Quia or. xxiiij. q. j. c. Alienus. Alien⁹ inquit est, ꝓphanus hostis est hr̃e non potest deum patrem qui vniuersalis ecclesie non tenet vnitatem. Et vt Aug⁹. xxiij. q. iij. c. Ipsa pietas. Sicut p̃cisus ramus ab arbore non viuit. ita p̃cisus ab ecclesia non habz vitam gratie. Jstius nauis gubernator xp̃us est p̃ncipalis. sed secundarius papa. Sed gubernaculum fides. Anchora spes velum caritas. ideo non potest submergi. Sed immobilis persistit. sicut testatur beatus Hiero. xxiiij. q. j. c. hec est fides. Sancta inquit romana ecclesia q̃ semper imaculata permansit dño pu'dente et beato ap'lo Petro opem ferente in futuro per-

manebit sine vlla hereticorum insultatione atq; firma et imobilis in omni tempe persistet. intellige fm glo. q; in sultatione non ꝑualente q; licet heretici insultent contra ecclesiam non tñ ꝑualent cõtra ipam quia fundata est supra firmam petraz. Tertia nauis est crux triumphalis. hanc nauem xps ascendit in die passionis. et venit per eam ad portum celestis regionis. Sicut ỹ Math. ix. Ascendens Jesus in nauiculam. s. sancte crucis ⁊ transfretauit videlicz per mare amarissime passionis et venit in ciuitatem suam quia oportuit xpm pati. s. in cruce et ita intrare in gliam suam. Lu. vl. Sic et nos necesse est ascẽdere nauez passionis sctẽ crucis si volumus transfretare in habitationem celestis ciuitatis. Quia sicut nauis ducit ad portũ maris. sic ⁊ crux passionis ad patriã eterne salutis. Jdeo dicit Hiero. Sine crucis bñficõ nemo saluari potest. quia dicit glo. de sum. trini. et fi. catho. c. Firmiter. super illo verbo. Qui etiam ꝓ salute humani generis in ligno crucis passus est. Crux inquit est ratis qua per mare mũdi xpo regente subuectus est cetus sanctorum. Et allegat dictum Sap̃. qui dicit exiguo ligno credent homines aias suas et per mare transeuntes per ratez liberati sunt. Sapi. xiiij Uersus. Crux ratis in pelago anchora crux via porta. Ratis fm Jsi. xix. ethi. c. j. Fuit pri mum et antiquissimũ genus nauigandi ex radicibus tignis asseribusq; ꝓfectum ad cuius similitudinem naues facte sunt. Ratẽ vero moderni grãmatici dicunt esse nauis latus. Juxta illud Eberhardi qui dicit. Dic latus esse ratem ventrem dic esse carinam. Et fm hoc loquitur Sapiens per sinodochen ponẽdo partem ꝓ toto. Quarta nauis est mens carnalis. de qua Job. ix. Dies mei transierũt sicut naues poma portantes. dies et naues sunt mentes et aĩe fideles. poma sunt opa et vtutes hec nauis in valde piculosis nauigat fluctibus. quia eam quotidie impetũt quatuor pericula notabilia ac magna. Primum est culpa actualis hoc significatur per quẽdam piscem qui ỹ echinus. de quo dicunt Ambro. in exameꝝ. Aris. Jsi. et Albertus. q; est piscis paruus vix semipedal' qui q̃uis sit exigui corpis magne tamen est vtutis. Nauem em̃ magnã adherendo ei retinet nam nauis cui adheret licet ruant venti seuiant, ꝓcelle quasi radicata in mari. stare videt. nec ꝓcedere potest. nec ad littus venire bũc latini morsam appellauerunt eo q; magna nauigia stare ⁊ morari compellat. Moralit̃ ꝓ hunc piscem culpa mortalis et actualis designatur que licet parua estimetur. Si tñ animab⁹ nauigantibus ad portum eterne salutis adhercat tante vtutis est vt eas ad celestia venire nõ ꝑmittat. Jdeo dicit Greg⁹ Cum in aliquod grue pctm̃ miser homo excecatus labitur nec penitet nec ꝓfitetur diabolus leue pctm̃ et modicum affirmat deum misericordẽ ꝑdicat. longe q; vite spacium, ꝑmittit. delectari et ꝑmanere i peccatis suggerit quousq; in contemptum dei vel in desperationẽ sui inducat atq; perdat. Et dicit Pli. in spe. natu. q; iste piscis comedi nõ potest. sed comestus homini mortẽ infert. Sic culpa mortalis mortificat aniam. Juxta illud Ezech. xviij. Anima que peccauerit ipa morietur. Jdeo dicit aplus Jaco. j. c. Cõcupiscẽtia cum concepit parit peccatũ. i. perducit ad pfectum ꝓsensum. Pctm̃ vero cum ꝓsumatum. s. in exteriori ope fuerit generat mortem. Et addit Pli. q; idem piscis in mari nauibus stabilimentuz dat q; sibiipi dare non ꝑt. sed sibi vẽ dicat in lapillis. Quia vt dicit Ambro. in exa. q; ventoz ꝑsciens, ꝑcellas iaculum vel lapidẽ arripit et tanq; anchoram ne excutiatur fluctibus trahit et non suis se liberat viribus. Sz alieno pondere munit et ꝓtra futuraz tempestatem stabilitur. q; videntes naute sibi ꝑcauent ne turbo eos ꝑueniat in, puisos. Sic pecca tuz nihil est per se. vt dicit Aug⁹. sup illo vbo Job j. Sine ipso factum est nihil. i. peccatũ. Si aũt adhesit anime vel vite humane magnã inducit ei ponderositatẽ q; tandem cadit in, pfunduz inferni. quia dicit Holk. sup li. Sap̃. lec. xviij. Quãto magis aliquid graue est tanto velocius diuidit mediũ et descendit ad terre centrum si possit. quia omne graue appetit qò mediuz sui sit. Sic peccatoz mortiẽs descendit ad medium terre. Subito et in instãti q; infernus est in medio terre. Job. xxj. Ducunt in bono dies suos et in pũcto ad inferna descendũt. Dicunt em̃ naturales. q; diu ferrum est cum magnete non erit sibiipi grauius et non plus ponderat ferrum et magnes q; magnes solus. Sic quãdiu deus et hõ se tenent insimul et coniunguntur per gratiam et caritatem. homo non est sibiipi grauis. Nam deus ipm̃ supportat ⁊ confortat Juxta illud ad Philip. iiij. Omnia possum in ipo qui me confortat. Sed si separetur a deo ⁊ ponatur in cõtrario appendiculo per peccatũ mortale statim fit homo sibiipsi grauis. intñ q; si moriatur statim ad infernum descendit. Jõo ỹ Job. vij. Posuisti me ꝓtrarium tibi et factus sum mihimetipsi grauis. cur non tollis peccatum meum et quare non auffers iniquitatẽ meam et statim ero iuxta te et nul lo modo ero mihimetipsi grauis? Secundum periculum illius nauis est illecebra corporalis. Et hoc figura tur per tres serenes. de quibus legitur in fabu

lis. et de hoc etiam scribit in parte Phisolog⁹ Naz ꝑm fabulas sirenes tres fuerunt ex parte virgines et ex parte volucres inhabitantes in mari. Et dicebant̃ sirenes quasi trahentes. Siren enim grece trahere dicitur latine eo ꝙ per dulcissimam armoniam homines auscultantes ad se trahebant et attractos occidebant. vna enim canebat voce humana alia tibijs alia ĩ lira sonabat. vt recitat Allexander in scintillario poetarum. Ideo etiam recitat Phisologus hec metra. Sirenes sunt monstra maris resonantia magnis. vocibus ac modulis cant⁹ formantia multis. Ad quas incaute veniunt sepissime naute. Que faciunt sonitum nimia dulcedine vocum. Et modo naufragium modo mortale periculum. Quas qui viderant has tales esse tulerunt. Qđ ab vmbilico sunt vt pulcerrima virgo. Qđqꝫ facit monstrum volucres sunt inde đorsum. Ulixes est transiturus per eas tali cautela est vsus. Aures suorum sociorum obturauit cera ne q̃d de armonia audiret et seipsum Malo nauis alligauit et sic euasit. Moraliter vlixes sapiens interpretatur et significat animam aut mentem in qua sapientia inhabitare debet. Juxta illud Mathei. x. Estote prudentes sicut serpentes. Tres autez ille sirenes illecebras significãt corporales q̃ per diuersas lasciuias animas trahunt ad peccatum nauigantes per mare huius mundi. Sz mens prudens aures sociorum suorum. id est quinqꝫ sensuum corporeorum obturare debet cera nostre fragilitatis et seipsum alligare ad lignum crucis quod est malum nauis scilicet penitentie. et sic euadit. ps̃. cxxxj. Beatus vir qui tenebit et allidet paruulos suos ad petram. Tertium periculum est cupiditas mundialis. hoc significatur per deam que sirtis vel circe dicebatur. Nam scribit Boetius li. iiij. đ consola. philo. metro tertio. ꝙ Ulixes rediens de bello troiano decennio errauit per mare vno vero tempore videns quandam insulam in qua Sirtis filia solis habitabat. ad eam se applicauit et intrauit. Ista per incantationes et carmina miscuit poculum quendam qer quem omnes bibentes permutauit. Sicut voluit a natura humana in bestias. ideo statim socijs Ulixis porrexit de potione sua et statim vnuz mutauit in aprum. alium in leonem. tertium in ceruum. et sic de alijs. Ulixi vero dederat mercurius qui deus archadi. dicitur vnum florem cuius virtus fuit contra tales incantationes resistere. Quare nihil passus euaginato gladio magam insequitur et eam ad reparatõnem sociorum coegit. Moraliter ista maga est cupiditas mundialis que per incantationes suas homines transformat in bestias non corporaliter. sed mentaliter cum eos spoliet ratiõe et mansuetudine per que duo homo efficit̃ bestialis. Qđ enim homines in varias bestias transformentur per seculi cupiditatem patere potest inductiue. Nam aliqui sunt lupi rapaces Sic̃ iniusti milites qui ex cupiditate aufferunt bona suorum subditorum et spoliant pauperes Ideo de talibus dicit Amandus li. j. c. x. Raptores et predones et eorum complices. qui pauperes dum adhuc viuerent spoliauerũt vl̃ per exactiones indebitas afflixerunt ad patibula quedam infernalia super humanam estimationem penalia rapti violenter suspendebãtur et ibidem torquebantur. nec tamen moriebantur. Quidam sunt vulpes fallaces sicut sb̃doli mercatores qui non solum vulpibus Sed et coruis sunt similes. Nam coruus furatur q̃c quid potest asportare et abscondit et credit se alias inuenire. Sed veniunt bestie et totuz comedunt si cibus est Sic multi mercatores auarissimi sunt et quicquid possunt lucrari ꝑ phas et nephas totum abscondunt in archa donec moriantur et totum deuenit in manus alioruz Ideo de talibus dicit Amandus vbi supra. ꝙ cupidi et auari in inferno super modum torquebantur et in foueis metallis bulientibus balneabantur et exilire cupientes absqꝫ misericordia reintingebantur Quidam etiaz sunt canes mordaces. sicut falsi iudices et aduocati ⁊ placitatores. qui cõtra quemlibet latrant nisi ab eo aliquid accipiant. Ideo talis multitudo rasorum infernalium et audaces leones et noui generis animalia ira plena ignite bestie vaporem igneum expirantes morsu amarissimo dilaniant. vt vidit in spiritu sanctus Amandus in hora. sa. vbi supra. Quartum periculum est dignitas temporalis. et hoc figuratur per fallatam insulam. Unde dicit Phisologus. Cete est belua maria magna hec aliquando colligit in dorso lutum. ⁊ super illud crescunt gramina et herbe virescunt. vnde quasi monticulus virens nauigantibus appare dicitur qui decepti applicant vela soluunt et ibi naues affigũt Cum autem estimant se in terra solida collocatos ignem accendunt pro necessarijs decoquẽdis. bestia autem calorem sentiens subito se sb̃trahit et in mare se submergit et cum eo omnes illi feruntur in profundum. hec bestia moralit̃ dignitatem temporolem significat que ad tempus solum paruũ durat. eo ꝙ omnis potentatus breuis est vita. Ecclesiastici. x. Hanc tamẽ simplices nauigantes in mundo desiderant estimantes ibi esse locum solidum et quietum. Nam vnus desiderat episcopatum. ali⁹ comi-

tatum. alter abbaciam. quartus prioratū putantes se fore felices. Si status huiusmodi cōsequantur. Sed cum iocundius se habuerit pacem et securitatem tantūmodo cogitantes statim repentinus eis interit⁹ superueniet ⁊ multo velocius descendunt ad infernum quasi nō ascendissent talem gradum. Ista sunt quatuor pericula que nauem mentis videlicet rōnalis nonnunquā submergunt. Ideo valde caute q̄libet prudens debet ea declinare et dominum rogare vt possit secure ad portum eterne beatitudinis et quietis nauigare. Sic orauit bea. Augustinus in li. soli. c. xxxiiij. Felices ergo q̄ de naufraga vita presenti ad tanta iaz gaudia peruenire meruerunt. Infelices heu nos miseri qui per huius maris magni fluctus procellosasq; voragines nauem trahimus. ignorātes an ad portum salutis peruenire valeamus. Infelices inquā quorum est vita in exilio via ī periculo finis in dubio nescientes finem nostruz quia omnia in futurum reseruantur incerta et adhuc in pelagi fluctibus versamur suspiram⁹ ad portuz. O patria nostra optima secura a lōge te videmns ab hoc mari. te salutamus ab hac valle. ad te suspiramus et nitimur cum lacrimis quomodo ad te perueniam⁹. Spes humani generis christe deus de deo refugium nostrum et virtus cuius lumen a longe inter caliginosas nebulas super maris procellas quasi maris stella radijs oculos irradiat vt dirigamur ad portum. guberna nauem nostram tua dextra. clauo crucis tue ne periamus in fluctibus ne nos dirimat tēpestas aque neq; absorbeat nos profunduz sed vnco crucis tue trahe nos. ab hoc pelago ad te solaciū vnicum nr̄m quem a longe quasi stellam matutinam et solē iusticie vix lacrimantibus oculis in littore celestis patrie nos expectantem videmus. Exaudi nos deus salutaris noster spes omnium finium terre et in mari longe. In mari turbulento versamur tu in littore stas. aspicis pericula nostra. saluos nos fac propter nomen tuuz da nobis domine inter sellam et caribdim ita tenere medium vt vtroq; periculo euitato salua naui et mercibus securi ꝑueniamus ad portū quod nobis concedat pater et filius et spirit⁹ sanctus Amen.

De eadem dominica. Sermo. ij.

Cum turbe irruerent ad Jesum vt audirēt verbuz dei. Lu. v. Scd̄m naturales aliq̄ sunt pisces qui semꝑ in aq̄s cōmorātur et nunq̄ ꝯsueuerūt exire et cum exeunt statim moriunt̄. vt sunt alleca. qꝛ quatuor sunt animalia que in puris elemētis ducunt vitaz vt talpa in terra. gameleon in aere. salmandra in igne. et allec in aqua. Alij aūt pisces sunt q̄ de die in aquis sunt de nocte ad pascua exeunt vt sunt cancri et anguille. Sic moralit̄ loquendo sunt quidam pctōres hoīes qui semꝑ morant̄ in aquis voluptatū et dicunt se talibus nō posse carere. vt patuit s̄. xxxvj. R. Et tales intm̄ se in illis occupant et inuoluūt ꝙ ab eis difficiliter reuerti pñt. Cum s̄m ph̄m. Difficile ē cōsueta relinquere. et cōsuetudo est quasi altera natura. i. alterat eam sic ꝙ interdum in his voluptatibus obeūt ⁊ decedūt. sicut ꝑdixit ꝓpheta Joh. ij. Cōputruerunt iumenta in stercore suo. Quid sunt iumenta nisi luxuriosi ⁊ voluptuosi peccatores qui ad sil̄itudinem irrōnabilium viuūt in delicijs. ꝯtra quos dixit dñs in ps̄. xxxj. Nolite fieri sicut equus et mulus quibus non est intellectus. Et cum sic in eis viuūt Quia dicit Greg⁹. in mo. exponēdo ꝑdictū verbum ꝓphete Johe. Jumenta in stercore putrescere est homīes in vetore luxurie vitā finire. Alij aūt sunt pctōres qui in die. i. in tempe prosperitatis sunt in aq̄s deliciaꝝ sicut Salomō de quo Ecc̄i. xlvij. Collegisti quasi auricalcuz aurum et inclinasti femora tua mulierib⁹. Sed in aq̄s voluptatis non manent in nocte aduersitatis. Sed exeunt ad pascua sacre scripture et verbi dei. qꝛ sciūt dictū b. Grego. xvj. mo. c vij. In v̄bis sacre scripture epulis saciati tot delicias inuenim⁹ quot ad ꝓfectum nr̄e intelligentie diuersitates accipim⁹ vt nos mō nuda pascat historia. mō sub textu littere velate medullitus nos reficiat moralis allegoria. modo ad altiora suspēdat ꝯtemplatio. inter pñtis vite tenebras iam de lumine eternitatis int̄nitas hec Greg⁹. ꝓpter qd̄ isti homines irruerūt ad Jesum vt audirēt v̄bum dei. vt dicunt v̄ba ꝑassumpta. in q̄bus duo tangūtur. ꝑmo diligens ppl̄i acq̄sitio ibi. cū turbe irruerent. secūdo ap propinquatiōis causa et rō ibi. vt audirēt illū. B De ꝑmo est notandū ciues alicuius ciuitatis si hñt aliquem dñm honorosum hūc visitāt ad ip̄m libenter appropiāt et accedunt Si autē se habeat ꝑ ꝯtrarium ad ip̄m accedere verentur Quis honorosior. quisue amorosior dño nr̄o Jesu xp̄o. certe nullus. vt ait Robertus Hol. super li. sa. lec. ccccxxiij. Nomen eius videlicz Jesus est nomen honoris ⁊ excellentie. Nomē amoris et beniuolentie. nomē valoris et omni potentie ꝓpter qd̄ turbe ad ip̄m irruerūt. Primo igit̄ est nomē honoris et excellētie. de quo d̄r ad Phi. ij. Dedit illi nomē qd̄ est sup omne

nomen vt in noīe Jesu flectatur omne genu celestium terrestriū et infernoꝝ. Illud aūt nomē Jesus cōpetit xpo triplici rōne. Primo ratiōe adepte dignitatis. Nam oīis ꝑsona q̄ creatur in papā eligit sibi nomē. et tale inq̄ nomen q̄ vtutem bonitatem modestiā repūtat. q. d. quali tercunq; fui sub tpibus rigidus retroactis vel iniustius negligens vel seuer⁹ ero deinceps pietate modestus et vtute regulatus. et si pietatem postea ope exerceat. populi multitudo sedem romanā visitat vt indulgentiā ab eo accipiat peccatoꝝ. Spūaliter celestis pater dedit xpm in summū pontificē et papā vt ꝑesset tam ecclesie militāti q̄ triūphanti. sicut testat apls ad Ephe. j. Jpm dedit caput sup omnē ecclesiā scz militātem et triūphantē que est corpus scz misticum ipius. ideo decuit vt tale nomē haberet q̄ clementiā oīderet. et populum ad se appropinquare faceret ad indulgentiāq; pcōz petendū, puocaret. et hoc est nomen Jesus id ē saluator. Jpe eī saluū fecit populū suū a peccatis eoꝝ. Matth. j. Secūdo rōne celande veritatis. Solent nōnulli nomina alia sumere cū volūt in ciuitatē illam in qua dñanē inimici eorum intrare vel extraneo nomine se nūcupare ne eoꝝ cōditio alijs innotescat. Et tū si quos dilectos quis habeat amicos ad ipm venūt. ita tū q̄ ipm non manifestāt. Sicut xps filiꝰ dei ante ī carnationē diuersa noīa habuit. Nā Isa ix. dictus fuit mirabilis ꝓsiliarius deus fortis pater futuri seculi ꝓnceps pacis. Sz cuz intrauerit mundū istum corpaliter in quo erant demones. qui grauiter inimicantur et in eo plarimum dñantur. voluit se occultare ne ab eis deꝓhenderet. et nomē aliud. s. Jesus assumpsit. z sic adeo celatus inimicis suis demonib⁹ fuit. q̄ nullus an filius dei fuit veraciter agnouit.

Similiē phariseis et iudeoꝝ ꝓncipibus ignotus extitit. Juxta illud. j. Choꝝ. ij. Loquimur dei sapiētiā. i. ꝑdicamus dei filium q̄ est vtus z sapia patris quē nemo ꝓncipū huius seculi ꝛg nouit. Si eī cognouissent nunq̄ dñm glie crucifixissent. Act. xiij. Qui inquit Paulus habitant hierusalem. s. q̄tum ad vulguz et ꝓncipes q̄tum videlicet ad maiores eius būc Jesuz ignorantes pecierunt a Pylato vt interficerent eū. Ecce eī q̄ inimici euz non cognouerūt q̄ tū ad sonū hui⁹ scripture. Sed deuoti sui amici eum cognouerūt et ad ipm accesserunt. Similiē turbe deuoti populi, ꝓpter eius salutiferaz ꝑdicationem ad ipm irruerūt. vt dicūt verba thematis. Sz ꝓtra hoc videlicz de cognitiōe. d. a videtur q̄ ꝓncipes sacerdotū cognouerūt xpm filiū dei esse. Juxta illud Matth. xxj. et Mar. xij. Hic est heres, vbi dicit hiero. et manifeste ꝓbat dñs hisvbis iudeoꝝ ꝓncipes non p ignorantiam. sed per inuidiā dei filiuz crucifixisse. Vñdet mgr Ni. de lira sup Act. xiij. q̄ ꝓncipes qui fuerunt litterati per scꝑturas que ꝑdicte erant de xpo et per eius opera cognouerūt ꝓprimo de Jesu nazareno q̄ ipse erat xps in lege z ꝓphetis ꝓmissus. Ꝟm illud q̄ agricole dixerūt Hic est heres. Sz quia incepit ꝑdicare contra eoꝝ vicia publice. ceperunt cōtra eum inuidiā et odiuz et sic in eis fuit subuersa dicta noticia quia eozruptio affectionis cozrūpit iudiciū tationis. et in augmentū sue malicie deceperunt simplicē ppl̄m inducentes vt peterēt mozteꝫ xpi. Mat. xxvij. Ad dictū aūt apli ad Choꝝ. ōr q̄ non cognouerūt filium dei tpe passionis sicut anteꝙgnouerūt. quia in eis obfuscata fuit cognitio. Ꝟm illud ps̄. lvij. Supcecidit ignis scilicet inuidie et odij et viderunt solez iusticie Ad dictuz aūt Act. vbi s. eodem modo rñdeē q̄ ꝓncipes ignorātes Jesum videlicet tpe passionis esse xpm verū deum licet ante cognouerunt. nec tamē talis ignorantia eos excusabat sed magis aggrauabat eo q̄ ex malicia ꝓcedebat. Tertio hoc nomē cōuenit xpo. s. Jesu rōe patrate, ꝓbitatis. Nam, ꝓpter certas, ꝓbitates quas aliqui faciūt nomē sibi inde assumunt. sicut legitur de quodam romano nomine Lucio manlio. hunc quidā gallus ad singulare certamen, puocauit igitur cū eo cōgressus ipm occidit et torquē aureū quem in collo gestabat auferens sibiipi a quo facto nomen torquati tam sibi suisq; posteris acqsiuit vt postea diceretur manlius torquatus. Sic etiā, ꝓpter auctā magnifice romanis rempublicā Octauianus augustus dicebatur. Sic etiam xps rōne patrate, ꝓbitatis quā fecit sanguine, ꝓprio redimēdo genus. s. humanū et saluando nomē Jesus accepit ꝑ us diuersis noibus vocabat. Nam statim effuso modico sanguine in circūcisione q̄ fuit q̄si pignus et arra complete redēptionis future impositum fuit sibi illud nomē Jesus Ꝟm q̄ ꝑdixit Isa. lxij. Uocabitur tibi nomen nouū quod os dñi noiauit. Jō dixit euāgelista Lu. ij. Uocatum est nomē eius Jesus qō vocatum est ab angelo ꝓusq̄ in vtero accipetur. Et ꝓpter illō nomē populi ad euz irruerūt vt saluarētur. sed quare ppli ad ipm irruerunt qz est nomē amoris et beniuolentie. de quāto eī quis est amorosioz et beniuolentioz populo suo tāto magis visitatur ab eo. Sic fuit de Jesu erga populuz pauperē. quare eum desiderabāt. Juxta illud Isa. xxvj. Nomen tuū et memoriale in desiderio anime. aīa mea desiderabit te in nocte scilicet peccati. qz Ꝟm Bern. Hoc nomen Jesus est mel in oze. melos in aure iubil⁹ in corde. Hoc

dñica quinta post trinita.

E bene senserat b. Ignatius q̄ tormentis expositus nomen istud semp sonabat a quo cuz pagani quererent quare ita incessanter illud nomen inuocaret ꝛrñdit q̄ sic in corde scriptū hꝫet q̄ illud tradere obliuioni non valeret. Cū igit̄ occisus fuisset coꝛ de coꝛpe extraxerunt et semp in vnaquaq; pticula hoc nomen Jesum scriptum inuenerūt. Illud nomen bea. Paulus ita amauerat et sibi impſſerat vt cum caput ei⁹ a coꝛpe decollatum esset manifeste ter voce clara Jesus pclamaret. Quia etiā nomen xp̄i sub isto termino Jh̄s vt xp̄s in suis epl̄is q̄ngētis vicibus replicauit huius etiā nominis amoꝛē sibi apl̄i impſſerant q̄ p eo ꝓtumelias et obꝓbꝛia pati se gaudebant. Act̄. v. Jbant apostoli gaudentes a cōspectu consilij q̄m digni habiti sunt p nom̄e Jesu ꝓtumeliam pati. Jta etiam popul⁹ cōmunis hoc nomē Jesus diligebat vt etiam ad loca deserta eum sequūtur. sic̄ refert Lu. c. iiij. q̄ Jesus egressus ibat in desertuz locum et turba requirebat eum et irruerunt vsq; ad ip̄m et detinuerūt illum ne discederet ab eis Et in p̄nti euangelio ꝺr q̄ circa stagnum genazeret non reliquerūt eum. Tertio ideo irruer̄t ad ip̄m. quia Jesus est nomen valoꝛis et omni potentie. videmus em̄ q̄ cum alic̄s dñs et potens et validus multos habet sequaces q̄ securius defendūtur ab eo ꝓtra hostes. Sic xp̄s q̄ valid⁹ ē et omnipotēs. ideo a turbis frequētabatur vt essent cum eo securi q̄ huic nomini nihil nociuū vel diabolicū vel fantasticū p̄t resistere Si digne ꝓtra demones pferatur. vnde Marci. xvj. In nomine meo demonia eijcient Unde narrat̄ q̄ quidā gentilis ad fidem nr̄az conuersus fuisset demones sibi inuidētes eum mirabiliter infestauerūt et visibiliter frequent̄ verberauerūt. Iste ad doctrinā cuiusdam sancti viri in quatuoꝛ angulis lintheaminū suoꝛuz fe
F cit nomen sanctum Jesus inscribi. Et extunc quotiens camerā intrauerāt stantes a remotis dixerunt ha. Jesu sed ad locum nullaten⁹ appꝓpinquare volebāt. Igitur cōuersus hoc vidēs scripsit hoc nomen ad quandā lanceam appēdit et quotiens ad eū molestandū venerūt lanceam cum noīe eis obiecit et sic ab eis extitit liberatus. Jō et iste turbe ad Jh̄m irruerunt vt ab eo a diabolo liberētur vel ideo vt saluarentur. Quia ꝺr Joh̄. ij. Quicunq; inuocauerit nomen dñi saluus erit. Jlius noīs visa vtute sanctus Dionisius Ariopagita cōuersus est ad fidem. Refert em̄ magister in histo. sup Act̄. apostoloꝛ quendam cecum coram Paulo et dimensio in athenis trāsire. dixit ergo Dionisi⁹ Paulo Si dixeris huic ceco in nomine dei tui vide. ꝛ viderit ego statim credā. Sed ne vteris magicis verbis qz foꝛte verba sunt que habēt talem efficaciam ego p̄scribam tibi foꝛmā verboꝛum. hanc inquit foꝛmam verboꝛ dicas. in noīe Jesu xp̄i nati de v̄gine crucifixi moꝛtui q̄ resurrexit et ascendit in celuz vide. Sed vt ois tolletur suspitio Paulus p̄cepit Dionisio vt ip se eadem pferret verba quo facto qui fuerat cecus vidit. Et qz iste turbe erant spūaliter ceci. ideo vt a Jesu illuminarētur ad ip̄m accesserūt et ab eo illuminarētur seu saluarēt̄. Quia Act̄. iiij. ꝺr. Nec em̄ est aliud nom̄e sb̄ celo datū hoibus in quo oporteat nos saluos fieri et tm̄ de p̄mo turbe irruerūt. Quātum ad secundū ponitur in v̄bis thematis appꝓpinquationis causa. et rō vbi ꝺr. vt audirent v̄bum dei. quia hec fuit p̄ncipalis causa q̄ ad Jesum irruerunt.
Circa q̄ notandū. v̄bum dei exēplo illoꝝ ho
G minū est libenter audiendū. Primo qz verbuz dei habet vim liquefactiuā quia mentē frigidā ꝛ aridam in deuotionē resoluit. Sepe em̄ boni homines frigidi sunt et indeuoti q̄ audiendo v̄buz dei liq̄scunt. sicunt Cant̄. v. Dilecta xp̄i anima in q̄t. Anima mea li. fa. est vt dile. locu. ē. Sic et multi p̄dicatoꝛes loquētes v̄bum dei liquefiunt et ibi resoluūtur in lacrimas. Jō dicit p̄s. cxlvij. Emittit v̄bum suū et liquefaciet ea. Secūdo habz v̄tutem mūdatiuā qz sicut aqua coꝛpalis mūdat a soꝛdibus. Sic aqua spūalis videlicet verbū dei hoīs animā mūdat a pctis de hac aqua salutari dicit dñs p Ezech̄. xxxvi ij. Effundā super vos aquā mūdaz. i. doctrinā veram nō falsitatis luto p̄mixtā et mūdabimi ab omnib⁹ inq̄namentis vr̄is. Et hoc patz de apl̄is electis qui per v̄buz xp̄i mūdati. testimonium eis ferente xp̄o. Joh̄. xv. Jam vos mundi estis ꝓpter ſmonē quem locutus sum vobis Et sicut ꝫ hoīes per v̄bum dei mūdantur. Sic et hic et ibi in futuro seculo beatificant̄ Mat̄. v. Beati mundo coꝛde q̄m ip̄i deum videbunt. Tertio habet v̄tutez inflāmatiuā. accendit em̄ ad maioꝛē amoꝛem dei. vt dicit Ambꝛo. Jdeo ignitū ꝺr p̄s. cxviij. Ignitū eloquiū tuum vehementer et ſuus tuus dilexit illud. Qui autē ſui sunt diaboli illud nō diligunt. ꝓpter q̄ frigidi remanēt nec inflāmant̄. de hac etiā virtute v̄bi dei dicit xp̄s Hiere. xxiij. Uerba mea q̄si ignis. Et hunc q̄dem ignem venit mittere in terram. Lu. xij. Ignē inquit veni mittere in terram et q̄d volo nisi vt ardeat. vbi dic̄ glo. vrit ſmo diuinus vt cōscias corrigat peccatoꝛis. Sed nō vrit vt p̄dat. Sicut rub⁹ quez viderat Moyses vrebat̄ et nō cōburebatur. Exoꝺ. iij. Hoc igne calefacti sunt Cleophas et almon ex verbis xp̄i cū ambularēt̄ cū eis et exponeꝛz ip sis ꝓphetas et scp̄turas. Jō dixerunt. Nonne

Sermo xlix

cor nostr ardens erat in nobis dū loqueretur nobis in via.q.d.sic.Lu.xxiiij.Quarto vbum dei hēt vtutē illuminatiuā.iuxt illud Prouer.vj. Mādatū dei lucerna.et lex lux.Et ps̄. Lucerna pedib⁹ meis vbū tuū et lumē semitis meis. cxviij.Uerbū em̄ dei est lucerna lucēs pedib⁹ aīe.et hi sunt intellect⁹ et affect⁹.vt dicit gl̄.super Lañ.qz his aīa gradit̄ et aliqliter attingit etna.Nam sicut stella lucida magos duxit ad inueniendū xp̄m.Sic vbum dei ducit hominē ad inueniendū regnū celor.Quinto vbuz dei hēt discipulatus xp̄i vtutem causatiuā.qz facit hominē discipulū xp̄i.Jux illud Joh.viij. Si monē meū fuaueritis ve discipuli mei eritis.
b Sed circa hoc.d.a.Exquo vbū habet vtutez mūdatiuā inflāmatiuā et illuminatiuā.vñ g̃ est hoc q̄ multi accedētes ad audiendū illud nō mūdant̄ inflāmant̄ nec sunt discipuli xp̄i. Rñdetur q̄ hoc non puenit ex defectu vbi dei.Sz ex defectu audientiū.Sic videm⁹ in igne materiali q̄ sp calefacit q̄tum in se est.Sz si calefactibile est nimis elongatū vel aliqd interpositum.vel forte calefactibile est indispositū tunc impedit̄ actio Sic in ꝓposito tribus modis accidit impedimentū ne auditor accipiat vtutes vbi dei vno modo qñ ad ignē vbi dei debite nō approp̄inquat.s.corpe vel saltē corde se ab eo elongat.sicut ille q̄ in corde passionibus vl̄ cogitatiōibus grauat̄ est inutilis vbi dei auditor De p̄mo or ethi.j.Passionū sectatores sunt inutiles phīe auditores.De secūdo dicit Eustr acius ibidem.Uinculo malar cogitationū gr a uatus et a passionib⁹ detentus et ad terrā aspiciens ad bonū aspicere non pōt neq̄ in cognoscendo neq̄ in agendo.Secūdo qñ quis inter istum ignē et inter se ponit magnū obstaculum per pctm̄ mortale et iste non pōt pcipe vbi dei efficaciam et vtutē.quia dicit Chrisost.Cecitas spūalis est malicia.Sic aūt cecus non pōt inspicere in splendorē luminis.Sic nec pōt hō intelligere malignus opa pietatis.Quia dic̄ Sapi.j. In maliuolam aīam nō introibit sapiētia Tertio qñ p longā ꝓsuetudinē peccādi hō est
J ita cōgelat⁹ q̄ ad ignē vbi dei liquefieri nō p̄t Est g̃ notandū q̄ doctores ponunt triplicez differentiā inter hoies quidā sunt in malicia indurati.Alii sunt fragilitati humana peccatis implicati.Tertij sunt boni spūalibus ꝓfectib⁹ intenti.Primi nequaq̄ ad auditionē verbi dei sunt idonei.quia fiunt duriores Sicut figuratū est in Exo.in pharaone.cui⁹ legit̄ cor idura tū fuisse.Et iō qñ Moyses et Aaron ei loq̄bāt vba dei ad lr̄am sp deterior fact⁹ fuit et pplm dei plus affligebat.iō de talib⁹ dixit dñs Math. vij.Nolite sctm̄ dare canibus nec margaritas p̄jcite ante porcos.vbi dicit Chrisost.Canes significāt hoies h̄ in impietatē corruētes spemq̄ cōuersionis oīno in meli⁹ non hūtes.Porcos vo in luto luxurie cōmorātes.quos sup huiōi doctrina ꝓnunciat indignos fiunt q̄ppe peiores dum veritatē audiūt vel impugnāt vel vili pendunt.Nam dicit Aug⁹.sup eodem vbo.p canes impugnatores veritatis intelligūtur.t per porcos ꝓtemptores et vtrūq̄ animal īmūdum est.Aialis em̄ hō non pcipit ea q̄ dei sunt j.Chor.ij.Et pōit exemplū Chrisost.sup Mat. xxij.Quēadmodū inqt. Si aliqs agricole nō hūti voluntatē pugnandi exponit bellicā disciplinam.aut ecōtra viro bellatori nolenti colere terras agricultur̄ exponit.Si tota die audiat vba expositionis nihil intelligere aut cōprehendere pōt quia nec habet desideriū discipline illius.Secundi autē p̄ñt et dñt diligēter audire verbum scilicet dei. Nam est medicina contra morbum peccati.Juxta illud Sapi. xvj.Neq̄ herba neq̄ malagma sanat eos.Sed sermo tuus domine qui sanauit vniuersa.t malagma est tertie declinationis.t est medicamē tum et sic dicitur quia sine igne marcetur id ē conteritur quia herbe vl̄ species ex quibus fit non decoquuntur sed teruntur vtile est pctō ri bus audire verbum dei. Quia vt dic̄ Eustracius cōmendator sup.j.ethi.Neq̄ em̄ prauis oī no est inutilis auditio scie moralis.Si em̄ non confestim eis ex ipa ꝓfectus obueniant cognoscent tm̄ in q̄nto malo deph̄nsi sunt et q̄ longe sunt a meliori.Tertij etiam sunt boni et debēt audire verbum dei vt conseruantur in bono K et ad melioza dirigantur.Sicut enim medicina corporalis vno modo consideratur vt est curatiua egritudinis.Alio modo vt est preseruatiua sanitatis.Sic verbum dei quod est medicina anime.vno modo curat peccatorū egritudines.Alio modo habet conseruare bonos in bono et eos ad melioza dirigere.Jsti autem boni sunt in triplici statu. Quidam enim sunt incipientes.Quidam proficientes.Quidaz p fecti.Incipientibus em̄ q̄enit vbum dei vt erudiantur et illis vbum est vt lac.vt dicit ap̄ls ad Hebre.v.Quibus lacte opus est non solido cibo Talibus dicit Apostolus p̄ma Pe.ij. Quasi modo geniti infantes sine dolo lac concupiscite.id est simplicem doctrinam. Cui⁹ cōtrarium faciunt quidam simplicem doctrinam spernentes et subtilia audire querētes quibus plerūq̄ accidit sic infantibus q̄bus si ministretur cibus grossus et solidus strangulātur potius q̄ nutriantur Jtē proficientibus q̄enit audire vbum dei vt dirigantur in via ꝓfectus spūalis.vnde in ps̄.cxviij.in psona iusti proficientis

dicitur vtinã dirigãtur vie mee ad custodiẽdas iustificationes tuas. ipsis congruit etiam dei verbum audire quia habet vim defensatiuaz t confortatiuã qz pficientes indigens in bono, p posito defendi et confortari. Primo eñ habet vtutem defensiuã. est eñ quasi gladius anime fm aplm ad Ephe. vj. Sumite scutum fidei et gladium spũs. s. quod est verbuz dei. p hoc eñ quasi per gladium quis a se fugat hostem Naz saluator cum temptaretur a diabolo huiusmodi gladio vsus est verba sacre scripture obijciẽdo dicens. Scriptũ est eñ. non in sole pane vivit homo ꝛc. Math. iiij. Et ideo dicit Bernñ. Accipito gladiũ spũs quod est vbum dei et in eo facile triumphabis. Secũdo habet etiã virtutem cõfortatiuam et refectiuam. quia reficit animam. vnde Greg⁹. Plus est pabulo verbo dei victuram in ꝑpetuum animam reficere ꝙ ventrem mozture carnis terreno cibo satiare Item pfectis congruit audire verbũ dei vt amplius proficiãt. Nam vbum dei quo ad perfectos triplicem habet vtutem. Primo hẽt vim sursum tractiuam qz mentem ab affectu terrenozum sursum trahit ad amozem supernozum vnde sponsa Cant. j. Cum dixisset oleum effusum nomen tuum nomen sponsi vt oleum effusum est verbum dei menti dulciter infusum. sbdit. Trahe me post te ꝛc. de hoc pñs. xxviij.

Uox domini preparãtis ceruos. Ceruꝰ saltat et ad fontem aque sitit per quẽ intelligitur deuota anima. que saltat eleuando se a sordibus et vepribus terrenozum et sitit desiderio celestium gaudiozum. Et signanter dicit preparantis ceruos. quia vox dominꝰ. id est vbum dei animam sitibundam ad hunc saltum disponit et preparat. Talis ceruus fuit apostolus q̃ dicebat ad Phi. j. Cupio dissolui et esse cum xpo Et similiter b. Augꝰ in li. de me. Felix inquit anima que terreno dissoluto corpe libere celum petit. Quando videbo deum meum quem sitit anima mea qñ videbo eum in terra viuentium videri eñ non potest a mortalibus oculis q̃d faciam miser ego graui compede mortalitatis mee afflictus. quis dabit mihi pennas sicut columbe et volabo et requiescam nihil mihi dulce ꝙ cum dño meo esse. Secũdo vbum dei quãtum ad pfectos habet vim penetratiuã. qz penetrat mentẽ vsqz ad diuisionẽ aie et spũs. iuxta illud Hebre. iiij. Uiuus est fmo dei et penetrabilioz omni gladio ancipite et ptingens vsqz ad diuisionem aie et spũs. Quia Augꝰ in li. de spũ et aia. declarat quõ hec diuisio fiat. In hac inqt diuisione aie et qõ animale in imo remanet. Spũs aũt et qõ spũale est ad summa evolat ab infimis diuidit et ad summa eleuatur ab anima scinditur vt deo iũgatur quomõ qui adheret deo vnus spũs efficit cum illo. j. Cho rinth. vj. Felix diuisio mirabil sepatio vbi qõ corpulentũ est et feculentũ deorsuz remanet t qõ spũale et subtile vsqz ad speculationẽ diuine maiestatis sublimatur Tertio hẽt vim illuminatiuã. Qñ eñ mens fuerit sursum tracta et spũs diuisus aia. tũc spũs ne in nubilo, ppij lumis erret indiget illuminari lumine altioꝛi qõ fit p vbuz dei quo lumine illustratus dixit, ppheta Declaratio fmonũ tuoꝝ illuminat. cxviij. Et pñs. xviij. Preceptũ dñi lucidũ illu. oculos.

De eadem dominica. Sermo. iiij.

Axate recia

Uestra in capturã et rñdens simõ dixit illi ꝓceptoꝛ p totam noctez laborantes nihil cepimus in vbo aũt tuo laxabo rethe. Lu. vbi. ꝑ. Aris. li. xij. animaliũ. Delphines sunt pisces marini adinstar porcozum dispositi qui voces hominũ sequuntur et ad vocem simphonie cõgregatim cõueniunt. qz i armonia delectãtur. habent etiaz quandã amicitiam ad homines nec timent eos imo sepe eis obuiant et circa nauim natant. Ideo refert Albertus li. xxij. de animalibus. de quodã puero qui sepe iuit ad littus maris et dum comederet panem venit delphinus cui puer sepe, ꝓiecit panes et delphin incepit diligere puerum intim quocunqz puer ibat in littoꝛe eum sequebatur. et quasi alios paruulos prouocauit ad puerum. et sepius venerunt ꝙ prius de mari ad littus et expectabant puerum. Contingebat quodam sero ꝙ puer volebat ire domum et delphin sequebatur eum et tñ amozem concepit in puerum ꝙ puer ascendebat delphinuz et portabat secum ad mare puerum. Sed moꝛ reportabat eum ad littus et mansit cum puero ꝙ tandem captus est. ex hoc patet amor quez habent ad homies. Mozaliter per hos pisces videlicet delphines significantur boni et ꝺuoti homines qui voces ꝓdicatozum sequuntur i dulcedine verbi dei delectantur et ad ipm audiendum conuenũt quia q̃ ex deo est ꝺba dei audit. Joh. viij. Qualis fuit Dauid q̃ ait. pñs. cviij. Quã dulcia faucibꝰ meis eloq̃a tua super mel oꝛi meo. Et sic isti boni hoies libẽter audiunt verba dei. Sic etiã amicitiã ꝓximi iuxꝝ exhortationẽ apli Petri in epla hodierna. j. Pe. iij. Oẽs vnanimes fraternitatis amatores. Natãt etiã circa nauẽ pnie q̃ ẽ scda tabula pꝰ naufragiũ. vt hẽt de pe. di. j. c. scda. Scda ꝺr pꝰ naufragiũ tabula ẽ culpã simplr ꝓfiteri. Sup hãc

Sermo I

nauem currunt de virtute in vtutem. de vno o pere in aliud. Quia dicit Beda in omel. Nos cum omni studio contendere debemus in bonis semper operibus alius alium pcedere cum omni humilitate sicut boni serui in caritate nõ ficta. in verbis veritatis. in vtutibus sanctis. in innocentia. in cõtinentia. in castitate. in ieiuniis. in vigilijs. in ozõnibus. et ceteris virtutibus. vt nobis dici possit illud. Jbunt de virtute in vtutem sancti et electi dei. hec Beda. Et talibus iubet xps pdicare quia faciliter a psicatozibus verbi dei capiuntur. Jdeo dicit. Laxate rethia vestra in capturam. In pñti euangelio quatuoz pncipaliter describũtur. pmo verbi dei virtualis efficacia. secundo pdicatozum doctrinalis scientia. tertio auditoz filialis obedientia. quarto malozum damnalis astucia. In eo q turbe irrueruntvt audirent verbũ dei describitur verbi dei vtualis efficacia. Ubi no
N ta beatus Aug⁹. j. q. j. c. Interrogo. declarat q vbum dei non est minozis efficacie q sacrm eucharistie dicens. Interrogo vos fratres et sozores dicite mihi quid vobis plus esse videt corpus christi. an vbum dei. q. d. quod hozum est maiozis efficacie quo ad salutem pdicatione plures conuertit. et plus facit compungi homines. Et subdit. Si vultis verum respondere hoc dicere debetis q non sit minus vbũ dei. i. non minus pdest q corpus xpi. Et iõ qn ta sollicitudine obfuamus qñ nobis cozp⁹ xpi ministratur vt nihil de manibus nostris in terram cadat. Tanta sollicitudine obfuemus ne vbum dei qõ erogatur nobis duz aliud aut cogitamus aut loqmur de corde puro peat quia non minus reus erit qui vbum dei negligenter audierit q ille qui sua negligẽtia corpus xpi i terram cadere pmittit. Et dicit archidiaconus in rosario sup eodem vbo. Non em min⁹ pdest pdicatio q corpus xpi. de pse. dis. j. Quando autem. Quia per pdicationem dimittunt mozalia. per corpus christi autem solum venialia de conse. di. ij. c. Jteratur. Et ita videtur plus pdesse. Et ponit archidiaconus Guido in rosario. ix. efficacias vbi dei. Uersus. Conteritz frangit liquefit fert viuificatqz. vulnerat et sanat ebibit illuminatqz. Primo ergo vbum dei conterit per dolozem qui interdum fit q predicatoze predicante populus attendens exprobrationẽ peccatozum suozum in corde conteri tur per dolozem. et hũc dolozem oñdit etiaz p lacrimarum emissionẽ. Sicut figuratũ est Juõ ij. vbi legitur q angelus dñi descẽdit de galgalis ad locum flentium et ait ad filios isrl. Eduxi vos de egipto et introduxi vos in terram p qua iurauí patribus vestris et pollicitus sum vt non irritum facerem pactum meum qõ pepigi vobiscum in sempiternũ. ita dumtaxat vt non feriretis fedus cum habitatozibus hre huius et aras eozuz subuerteretis z noluistis audire vocem meam. cur hoc fecistis? quãobrem volui eos delere a facie vestra vt eos habeatis hostes et dij eozum sint vobis in ruinam. Cum qz loqueretur angelus domini vba hec ad omnes filios israel. eleuauerunt vocem suam et fleuerunt et vocatum est nomen loci illius locus flentium siue lacrimarum imolaueruntqz hostias domino. Ecce quomodo ad predicationem angeli filij israel contriti sunt per dolorem Sed qui per angelum designãtur predicatozes et sacerdotes. qui sepe in sacra scriptura angeli nominantur. Malach. ij. Labia sacerdotis custodiunt scientiam et legem ex ore eius requirũt quia angelus domini exercituũ est. Et. j. Chozinth. vj. Mulier debet habere velamen propter angelos. i. propter verecundiam sacerdotum. Cum igitur isti angeli annũciant populo dei. qui vident deum clarius q infideles per fidem multotiens compungũtur corde et in lacrimas resoluũtur. audientes peccata sua vt sic cor contritum et humiliatuz deus non despiciet. ps. l. Secundo verbũ dei frãgit corda nostra per timozem. figura Jone. iij. vbi legitur. q dominus precepit Jone vt iret ad niniuen ciuitatem magnaz. ibiqz predicarz populo verbum dei. Quod et fecit dicens. Ad huc quadraginta dies et niniue subuertet. Et populus timuit et credidit vbis eius et penitu erunt et se saccis a maioze vsqz ad minozem induerunt et ieiunium indixerũt. Jonas interpretatur qui donatus est a deo. et significat quẽlibet pdicatozem q donari debet populo z mitti a deo h cum pdicat populo penas futuras qs ppter peccata patient statim timoze frangent et incipiunt penitere qui in peccatis diutius iacuere qz dicit dñs p Hiere. xxiij. Nonne verba mea qvasi ignis ardẽs et qsi malleo⁹ petram. i. durũ peccatozẽ pterens cui⁹ coz induratũ est qsi lapis. Job. xlj. Tertio vbũ dei liqfacit p amozẽ sic pz de maria magdalena. ỏ q canit. Liquefecit i lamẽtũ vbũ missũ celit⁹. ita Cañ. v. Sr. aia mea liqfacta ẽ vt dilectus locutus ẽ. iõ etiã dicit ps. xxj. Factũ est coz meũ tanq cera liquescẽs. Et dic Archidiacon⁹ q istos tres effect⁹ hz ptra cordis duriciã. qrto aniaz trahit sursuz p desideriũ. de hoc. s. ser. pcedente. xlix. R. Quinto vbũ dei viuificat. iuxta illud. p. uerbi. iiij. Custodi vba mea et viues. s. spualit in aia. Et Job. viij. Qui pmonẽ meũ fuauerit moztem scilicet spiritualẽ et eternalem nõ gu-

stabit. Ideo dicit Bern. super illo vbo Joh. v. venit hora quando in monumētis sunt. id est i peccatis mortui audient vocē filij dei et q̄ audierint viuent. Si inquit mortu⁹ fueris in peccatis viues si vocem filij dei audieris. Sexto vulnerat aliqñ vulnere timoris, aliqñ vulnere amoris. per p̄mum vt resipiscat a malo. per secundum vt opetur bonum. Et iste gladius penetrabilior est omni gladio ancipite in quo triumphat qui ipsum accipit. Ideo dicit Bern. Accipe gladium spūs quod est vbum dei et facile triumphabis in eo. Septimo sanat iuxta illud Sapien. xviij. Omnipotens sermo tuus sanat anima. Et sapiē. xvj. Sermo tuus dñe sanat animam. Ideo dicit p̄s. cvj. Misit verbuz suum et sanauit eos. Octauo verbū dei ebibit delectationes huius mūdi vt homo has nō curat. sed in eo delectet. sicut Dauid qui ait. Memor fui dei et delectatus sum. p̄s. lxxvj. Nono illuminat. quia facit hominē peccata sua cognoscere. Jō dicit Greg⁹. xliij. di. c. Si rector Clauis apertionis est p̄mo correctionis vel interrogationis. Quantum ad secundū ponitur in p̄senti euangelio p̄dicatorum doctrinalis scientia cum ōr. laxate rethia vestra in capturam. Ubi nota p̄ rethia significatur sacra scriptura que figurata est. iij. Regum. vij. vbi legitur q̄ Salomon accepit hyram de thyro qui edificauit in templo duas columnas et supduxit eas capitellis ad modū rethis et cathedrarum due columne duo testamenta sunt vet⁹ et nouum quibus inuitatur domus dñi rethia siue cathene sunt sententie p̄mones et autoritates. hoc rethe laxare debet. i. expendi ad capiendos pisces totales scilicet hoies de quibus Abacuc. j. Facies hominis quasi pisces maris Naz sicut piscis in mari natitat. sic homo i mūdo diuagatur. Sed est notandū qui piscator q̄ vult pisces capere necesse debet rethe habere alias videtur inuanuz laborare. Sic p̄dicator qui est spūalis piscator hominum rōnalium debet habere rethia scientie et sacre scripture p̄ncipaliter. Nam sicut piscator non habens rethia non potest capere pisces. Sic qui scientiā non habet aut sacram scripturam quō capiet homines p̄dicando ac etiaz confessiones audiendo quia in p̄fessione ita bene informādi sunt homines sicut in p̄dicatione. et quia nihil dat quod non habet. vt extra de solu. c. Odardus Quō ergo aliū docebit cum ipe qō doceat nō didicit. Tales eīn qui ignari sunt alios nō convertūt. sed magis puertūt et in errorē inducūt audientes eo q̄ lumē scientie non hñt. de quib⁹ dicit ap̄lus. j. Thimo. j. Uolentes esse legis doctores non intelligētes neq̄ que loquūtur neq̄ que affirmāt. Oportet g̃ p̄mo p̄dicatores et confessores sapientes fieri. et sic postea alios facere sapientes. ne cecus cecum ducendo ambo in foueam erroris et eterne damnationis cadant. Luce. vj. Ideo dicit Gregorius in pastor. li. j. Nulla ars doceri p̄sumatur nisi p̄ius in tenta meditatione discatur. Quia dicit Silbertus. Ridiculosus imo periculosa res est speculator cecus cursor claudus p̄reco mutus et doctor inscius. Item sunt nonnulli qui habent rethia doctrinalis scientie et tamen P nolunt ea p̄dicando ad capturam piscium videlicet hominum laxare. Et de quolibet tali dicit Apostolus ad Romanos primo. Reuelabitur ira dei de celo super omnem impietatem et iniusticiam eorum hominum qui veritatem dei iniusticia detinent. Et Richardus de san. victore. Profectum p̄rimi retines donis si sciencia et eloquentia ornatus es. z hoc q̄ posses prodesse multis in vtili atq̄ damnabili silentō retines atq̄ ligas. Item sunt nonnulli qui habent rethia scientie et alios p̄dicando docēt et hi magnam gratiam scientie a deo accipiēt. Quia dicit beatus Gregorius in omelia duodecima super Psalmo. lxxx. Aperi os tuum et implebo illud. Tanto largius doctrine gratiā a deo accipit. quāto se in labore p̄dicationis amplius ad proximos ostendit. Nam vnde in alienis cordibus tenebras ignorantie illuminat misterio sue locutionis. inde eum superna gratia in aliorum intelligentia exaltat. Ideo dicit dominus talibus. Laxate rethia vestra in capturaz. Sed nota q̄ p̄dicatores in p̄imitiua ecclesia fuerunt piscatores. quia extendentes aut laxantes rethia p̄dicationis in capturum vno tractu ceperant pisciuz multitudinem. Sic̄ beatus Petrus qui vno die cepit circiter tria millia hominum. et alio die q̄n q̄ millia. vt patet Actuum. ij. Predicatores autem moderni verius dicuntur venatores. Sicut enim venator cum magnis clamoribus vix vel etiam nullam feram in vna venatione aut pluribus capit. Sic p̄dicator quilibet cū longis p̄dicationibus vix interdum vnam animam vel nullam venatur. Quantum ad q̄rtum omisso tertio ponitur malorum damnabilis astucia. quia se per verbum p̄dicatoris Q capi non permittunt. Ubi nota dicit Jorach z magister. li. xiij. proprietatum. et Phisologus de ceto. Est inquit in mari belua que de faucibus suis respirat aquam vt vapore odorifero tanquam florum vel herbarum odoriferarum. pisces vero sentientes odorē sequūt ipm et intrāt fauces ei⁹ post odorem q̄ eos degluti ens ab ipsis cibatur. Idem Jorach scribit de

Sermo l

alijs qui dicũtur fastides in quorum ore aqua dulcescit hausta quã pisces iuniores sentiẽtes sequentes intrãt in ora ipsorum quos subito deglutiunt et cõsumunt. sic q̃ tales pisces ad rethia piscatorum non accedunt. Mistice per cetum intellige diabolum. Nam et Job. xlj. Cõparat cetum ad diabolum cum dicit. Non est potestas super terrã que cõpetur ei qui factus est vt nullum timeat. Jsta belua diabolus ẽ in mari huius mundi. propter quod dicitur Apoca. xij. Ue terre et mari quia descendit diabolus ad vos habens iram magnam sciens quia modicum tempus habet. Sed quid facit. Expirat eñ de faucibus aquã videlicet voluptatis cum odore suauitatis. facit eñ q̃ voluptas huius mundi suauis videatur hominibus. q̃ hec est vox sua. Sap̃. ij. Uenite fruamur bonis et vtamur creatura tanq̃ in iuuentute celerit̃ non sit aliquod pratum qd̃ non pertranseat luxuria nostra. Et mediante illa suaui voce multos attrahit pisces humanos qui sentientes odorem suauitatis qui est in voluptate sequunt̃ ip̃m quos ipse finaliter deglutit. Sic dic̃ Job. xlj. In medium oris eius quis intrabit. quasi diceret. Omnis homo qui seq̃tur instinctũ ei⁹ ad voluptatem. Sicut Maria magdalena de qua canitur. Armilla pfozata est leuiatam maxilla per cuius foramen subtracta es o Maria Sed moraliter p pisces q̃ dicuntur fastides intelliguntur alij malicioſi homies qui v̄b̄ suauibus trahũtur dñicis diebus et festuis homies simplices de eccl̃ijs et p̃dicationibus dicẽtes Sapi. ij. Uenite vino p̃cioso nos impleamus. Et Jsa. xxij. Comedamus et bibam⁹ cras eñ moriemur. quasi dicerẽt. non est vita alia futura. ergo non moriamur sine felicitate p̃ntis vite. et sic pauci respectu maloz̃ veniunt ad p̃dicationes q̃m nõ p̃nt capi rethe sacre scripture. Jdeo dicit Sapiẽs Prouerbi. j. Fili mi si te lactauerint peccatores ne acq̃escas eis veni nobiscũ insidiemur sanguini abscõdemus tendiculas ptra insontẽ frustra deglutiamus eum sicut infernus viuentem omnẽ p̃cioſam substãtiam repiemus impleam⁹ domus nostras spolijs sortem mitte nobiscũ marsupium sit vnum oĩm nr̃m fili mi ne ambules cum eis, phibe pedem tuum a semitis eoz̃. pedes eñ ad malum currunt et festinãt vt effundant sanguinez. Est tñ notanduz q̃ quatuor sunt genera hoĩm q̃ se rethe sacre scp̃ture capi non pmittunt. Primi sunt potẽtes et hi figurãtur p magnos pisces qui potẽtia rumpũt rethe et exeũt et capi non p̃nt. quia potẽtes licet intrent rethe p̃monum cum tñ audiũt tangi vicia eoz̃ rumpunt rethe et iracũdi exeunt et malũ p̃dicatoribus machinantur. Sicut patet de Hircaco rege in legenda sancti Mathei ap̃li qui cum argueretur de p̃sumptuositate q̃ vellet epigentã sponsam xp̃i habere in vxorem ira insaniẽs abscessit immisso spiculatore egregium doctorem ante altare stantem et orantem interfecit. O quot iste habuit t adhuc habet insecutores qui cũ placita audiunt diligunt predicatores. Cum v̄o vicia ipsorum arguuntur eis detrahunt et obloquũtur. Sed tamen predictus rex impunitus non permansit. quia leprosus effectus cum se curari non sensit propria se manu interimit. Et vere nec sequaces penas euadent. cum scriptum sit. potentes potenter tormẽta patientur. Sapien. vj. Jdeo bonũ esset vt se rethe sacre scripture capere permitterent vt eterna tormenta euaderent. Sed timendum est q̃ pauci potẽtes mundi et nobiles rethe sacre scripture et predicationis capiantur quia paucos nobiles legimus christum acquisiuisse rethe predicationis nisi Paulum qui dicitur fuisse nobilis Romanus et beatum Bartholomeum. Jdeo dicit beatus Hieronimus. Sicut scribit beatus Eusebius ad dãmasum portensem episcopum duodecim fatemur x̄p̃m ap̃los elegisse quoz̃ oĩm solus Bartholome⁹ origine fuit nobilis. Matheus diuitijs anteq̃ ap̃latum reciperet insistebat. Ceteri vero erant pauperrimi piscatores Cur hoc retuli audiatis. Si q̃ christus verax est. et si omnia que ex ore eius audimus mendacia non sunt huiõi hominũ vix vnus aptus regno dei reperitur ex mille. quasi diceret. q̃ se rethi p̃dicationis capere non permittũt nec ad mensam domini apti sunt et existunt. Secũ di sunt sapiẽtes. multi enim ex quadam astucia diabolica vitant intrare rethe p̃dicationis. de quibus Roma. j. Putãtes se esse sapientes stulti facti sunt. Stulti quidam quia salutis sue v̄ba in predicatione percipere rẽnuunt nec audire aduertunt. Similes piscibus astutis qui cauent se a rethibus et hamis vt sunt calumpi vulgariter Carpen. qui figunt caput in limum et caudam in altum erigunt. et sic rethe euadunt. Sic et isti adeo figunt capita multarum suggestionum in auaricie limum vt ad rethe ñ veniant p̃dicationem. et hoc faciunt ex quadam mundana sapientia. de qua. j. Choz̃. iij. Sapientia huius mundi stulticia est apud deũ Tales enim sapientes sunt vt faciant mala. bene autem facere nesciunt quia non didicerunt quibus dicitur Jsa. v. Ue qui sapientes estis in oculis vestris et coram vobismetipsis prudẽtes. Et vere eis ve erit. Quia ór Job. v. Apprehendet sapientes in astucia eoz̃ licz modo non permittunt se cape tamen in morte velint

nolint capiuntur a deo a diabolo et a peccato deus eñ eos capiet et diabolo tradet et diabolus ip̄os carcere infernali includet. Peccatuz ꝟo sic inclusos alligabit ⁊ inuoluet ꝙ nunquã inde exibũt. iõ salutarem doctrinã dat vnicuiq; tali dñs Math. v. esto consentiens aduersario tuo. i. diuino sermoni qui aduersatur multum peccatoribus dum es in via. s. merẽdi cuz eo ne forte tradet te iudici. i. xp̄o et xp̄s tradet te ministro. i. diabolo et in carcerem mitteris. Amen dico tibi non exies donec inde reddes nouissimum quadrantẽ. i. donec saluas penaz non tm̄ ꝓ peccatis magnis. sed etiam puis. et quia hoc facere nõ poteris quia in inferno nulla est redemptio. ideo nunq̄ exibis. Tertij sũt lubrici ⁊ incõtinentes siles anguillis q̄ latitãt in limo ꝓfundo que capi nõ possunt nisi facto magno tonitruo quo facto p̄mo exeunt. Et qꝛ a piscatoribus capiũtur vt dicunt naturales. Sic et q̄dam incõtinentes capi non possunt q̄ in luto luxurie latitant. et si interdũ capiũt ad horam tñ adinstar anguillaꝝ de manu capientium lubricant. sicut d̄r de ip̄is Treñ. iiij. Lubricauerunt vestigia quia ex vno peccato in aliud cadunt. Sicut testatur Gregorius. xxx. mora. Peccatum quod non per penitentiaz diluitur mox in aliud trahit. Si tamen fit tonitrus diuine cõminationis et predicationis videlicet fornicatores et adulteros iudicabit dominus. ad Hebre. xiij. Tunc interdum exerũt de limo peccati et luxurie et capiuntur rethe p̄dicationis. Sicut patet de Maria magdalena Quarti sunt parui et timentes similes piscibus minimis qui exiliunt de foramib⁹ rethis. Sicut quidam pusillanimes non intrant sermones et si intrauerint et ibidem aliqua ardua q̄ pro peccatis facere debẽt audierint quasi parui et pusilli timentes opus penitentie aggredi exiliunt rethe predicationis. Contra quos dicit Chris. super Math. Tria sunt genera personarum que propter aduersa non timent agere opera sua bona. scilicet agricola miles ⁊ negociator. Non debent ergo serui dei timere cõtraria cuz sint milites dei. Juxta illud. ij. Thimo. ij. Labora sicut bonus miles Jesu christi. Nec debent opera bona timere seminare cum sint agricole dei. Quia dicitur Ecclesiastes. xj Qui obseruat ventum scilicet aduersitatis nõ seminat scilicet bona opera. Nec debent timere talentum. id est gratiam sibi datam ad lucrandas animas impendere. Sz pro eis se exponere debent cum sint negociatores Lu. xix. Negociamini dum venio.

Dominica sexta post trinitatis. Sermo primus.

In nouitate vite ambulem⁹. ad Ro. vj. expientia docet ꝙ nullus habitat libenter in domo illa que est ĩmunda penuriosa ruinosa tenebrosa sumptuosa angusta obligata et piculosa. Sed ecoutra in domo lucida abundanti noua. et sic de alijs. Moralit̄ ꝯscia hominis peccatis grauata est dom⁹ ĩmunda. Juxta illud Jsa. lxiiij. Peccauimus et facti sumus immundi. Quia dicit Hugo li. iiij. de Archa Noe. q̄diu homo ordinem sue nature tenuit iustus et innocens fuit et q̄uis exterius per actionem variaretur intus tamẽ per intentionem et amorem stabilis permansit quia vnum intendebat et ꝓpter vnum omnia faciebat vnũ diligebat et omniũ voluntatũ atq; actionũ suarum finem ad vnũ referebat creatorem q̄ sol⁹ sufficiebat. Et rõ est quia Adam anteq̄ peccauit et a iusticia cecidit caritatem habuit sine q̄ iustus et innocens esse non potuit. vt dicit Augus. et ponitur de pe. di. ij. c. Nẽo põt. §. Si sine caritate. Sed statim sic̄ Adaz a deo se auertit caritatem ꝑdidit et malus inuẽtus est et immũdus. vt dicit Aug⁹. ibidem sicut et nunc q̄ in iusticia et in ĩnocentia viuunt omnes operationes suas in deum dirigunt in rectitudine et nouitate vite ambulant et non in vetustate. vt suadent verba apostoli in themate allegato. Sed quãcito se a deo auertunt in vetustatem peccati cadunt. Jdeo domus conscientie merito dicitur immunda. Item est penuriosa quia peccatum depauperat hominez expellẽdo gratiam mediante qua diues esset. Jdeo dicit Hiere. v. Peccata vestra prohibuerunt bona a vobis. Tertio est ruinosa. quia debilitat animaz vulnerando vt cito ruat de peccato in culpam Jdeo dixit dominus Prouerbi. viij. Qui peccat in me ledit animam suam. Quarto domus conscientie per peccatum est tenebrosa. qꝛ peccatum obcecat obnubilando rationem. Juxta illud Sopho. j. Ambulauerũt vt ceci. quia domino peccauerunt. Quinto est consumptuosa qꝛ cõsumit gl̄am subtrahendo. Juxta illd̄ Jsa. xxvj. In terra sanctoꝝ iniqua gessit non videbit gloriam dñi. Sexto dom⁹ conscie per pctm̄ fit angusta qꝛ coartat redeũdi facultatẽ. Quia dicit ps̄. lxxvij. Hõ est spũs vadens. s. libere in pctm̄ et non rediens de perse a pctõ. quia pctã nr̄a sup nos sunt Ezech. xxiij. Septimo ẽ obligata qꝛ obligat ad gehennã. ad Ro. vj. Stipẽdium peccati mors. Octauo est periculosa qꝛ periclitat ducendo in consuetudinem. Juxta

illud Grego.iij.mo. Peccatum qđ non per penitentiam diluitur.tē. Jdeo in tali domo.s.cō scientie peccatricis q̄ tot habet īcomoda non debet homo inhabitare. Sed debet eam p penitentiam inouare ſm qđ ſuadet apl's in v̄bis p̄miſſis cum dicit. Jn nouitate vite ambulem⁹ et hortatur ad duo.p̄mo ad v̄tuoſam renouationem ibi. Jn nouitate. ſecūdo ad ſtudioſam ambulationē ibi.ambulemus.q.d. Ambulare debemus de v̄tute in v̄tutem et non ſtare quia ſtare eſt deficere. Circa qđ notandum .multe B ſunt inouationes creaturaꝝ que nos īformāt ad renouationem v̄tuoſam. Prima eſt aquila. de qua dicit Aug⁹.ſuper pſ. Aquila cum ſenuerit.ita incuruatur eius roſtrū vt vix poſſit capere cibum.et contra hoc incōmodum inuenit remediū q̄ petrā ſibi querit ꝙtra quā fortiꝰ cōcutit roſtꝝ et allidit et ſic deponit onus roſtri et cibum capiens reſumptis viribus iuuenescit Sodez mō dñt ſe īnouare pctōres. Primo omnes detractores adeo hñt ora curuata q̄ raro vel nunq̄ recte de proximo ſuo loquūtur.et ſunt detractores illi qui aliqđ falſe dicunt de alio ea intentiōe vt ipe minus ab alijs appciari vel amari poſſit.et ſctūs Tho.ij.ij.q.lxxiij.detractionem ꝙtingit fieri triplicit̄. Primo qñ aliqs bona que facit hō diminuit vel male exponit tā quā mala intentiōe ſint facta. Et hec detractō eſt mala .de qua Chriſ. Sunt quidē puerſi homines ſimiles phariſeis qui de omni re quā vident falſe iudicant et in peius interp̄tātur. vacat quis humilitati dicunt hypocrita eſt.ſi recreationi dicunt guloſus eſt.ſi pacīe pauidus eſt.ſi ſimplicitati fatuus eſt. ſi ſapientie ſupbꝰ eſt.ſi iocunditati diſſolutus eſt.ſi religioni ſingularis eſt.ſi ſocietati ſecularis eſt.ſi ſilentioꝝ paci ſil'atoꝝ eſt. ſi vigilijs et orōnibus indiſcretus eſt.ſi ꝙtemplationi ſomnolentus eſt.ſi predicationi et ſaluti alioꝝ appetitoꝝ laudis.hec Chriſ. Ecce q̄ curua roſtra īmo veriꝰ ora habent detractore taleſ. Secūdo detractio fit qñ aliquis defectus alicuiꝰ veros et occultos tñ de lege caritatis celandos publicat et ꝓponit ſub intentione famā ledendi.et hec detractio ē peioꝝ qz nullo mō fieri debet.etiam dato q̄ qs ſciat turpiſſimū ab aliquo ꝓpetratum non dēt eum infamare.ſed ſuata fama debet eū corrigere vt velit ſe emēdare. Jō dicit Augꝰ. qđ eſt intḡt ſi in te peccauerit frater tuus et tu ſcis qz peccauit in te.i.contra te corripias illuz p̄mo in ſecreto ne ſi in publico corripias non ſis corrector ſed criminis fraterni ꝓditor. Jō corripiendus eſt frater ſeorſum ne ſi ſemel pudorez amiſerit ꝑmaneat in peccato. Tertio detractō fit qñ aliqs falſa crimina fingit et inocentibuſ imponit. Et hec peſſima eſt.et ideo oīs detractor figurat̄ per illam beſtiā quaz vidit Daniel c.vij.que ſiłis erit vrſo . et tres ordines dentium erant in ore eius.et dictum eſt ei . ſurge et comede carnes plurimas . Sic detractores tres modos detrahendi habent qui ſignificātur per tres ordines dentiuz vicz bona aperta diminuēdo mala occulta publicando et crimina falſa imponēdo.q̄bus carnes,p̄ximoruz comedent. Juxta illud Job.xix. Quare me perſequimini ſic̄ deus et carnibus meis ſaturamini Qđ Gregꝰ.xix.moza.exponit dicēs. Qui aliene vite detractiōe paſcūtur alienis ꝓculdubio carnibus ſatiātur. Sed.d.vñ detractio oritur dicunt doc.q̄ maxime a duobus. Primo ex ſu C perbia.nā ſicut ex eleuatione vnius ptis ſtatere oritur depſſio alteriꝰ. Sic ſupbus detrahit alteri ne equetur ſibi. A qua detractiōe apl's Jaco quēlibet fidelem volens retrahere ait.c. iiij. Humiliami in ꝓſpectu dñi et exaltabit vos nolite detrahere. Secūdo oriť ex inuidia. Nā ſic̄ oculus vidēs rem a longe detrahit q̄ntitati rei ipam nō q̄ta eſt iudicādo. Sic inuidus cuz bonū alterius videt,p bono q̄dē quo deberz eū diligere detrahit ſibi . Jō dicit ꝓpheta ꝙ eo vt me diligerēt detrahebāt mi.pſ.cviij. Sz.d.q. q̄bus reb⁹ ꝓpanť detractores.rñdeť q̄ tribus reb⁹ malis. Primo ſepulcris mortuoꝝ. qz detractores ſp videtur hře os aptū ad modu ze pulcri fetidi. Nā ſic̄ ex ſepulcro cū aperitur exalanť vapores fetidi et intollerabiles .ſic eſt de iſtis.qz ſic̄ coz eoꝝ ſp plenū eſt malicia. Sic aperiť os eoꝝ ſiue gutť ad loquēdū cū erūpunt v̄ba detractoria. Jō dicit pſ.v. Sepulcrū patens eſt guttur eoꝝ liguis ſuis doloſe agebāt Jō petiuit eis penā dicēſ.iudica illos deꝰ Scōo companť ꝓpentibꝰ venenoſis malicioſis z occultis. Ecc̄s.x. Sic̄ ꝓpens mordet in ſilentō,nł eo minꝰ hēt q̄ ſecreto detrahit,p ximo ſuo.q.d ſed precipe ſimilis eſt ei. Quare dicit Bern̄. in li.detractionum. Juſte quidem ſerpentem ipm eſſe dixerim detractorez qui more lingue tripli cate ſerpentine tres percutit et occidit videlicet ſeipſum dum detrahit.audientē dum ꝓſentit et ipſum cui detrahit quem tam venenoſo iaculo lingue perimit.vnde detractor eſt non ſolum ille qui detrahit.Sed etiam qui detrahentem audit et conſentit.vt patet.vj.q.j.Ex merito. Et.xj.q.iij.Nō ſolum. Ubi dicit canon. Non ſolum ille reus eſt qui falſum de aliquo profert .Sed is etiam qui aurem cito criminibus prebet.Et dicit Bernardus. Neſcio vtrū maius peccatum ſit detrahere vel detrahentem audire. Tertio comparantur furibus īmo peioꝛes ſunt furibus . Nam ſicut melius eſt

nomen bonum q̄ diuitie multe. Prouerb. xxij
Ideo detrahēdo peiores sunt qui furant famā
alioz q̄ qui substātiam eoz auferūt. vt patet
vj. q. j. Ex merito. et. c. deteriores. Deteriores
sunt inq̄t qui vitam morēsq̄ aliorum auferunt
t corrumpunt his qui substātiam aliorum pre
diaq̄ diripiūt ꝓpter qō tales tenētur ad resti
tutionem fame ꝓximoz. Quia dicit Aug⁹. vt
hētur de regul. iuris li. vj. Peccatum non di
mittitur nisi oblatum restituatur Sed diceres
quando et quō restituenda est fama. respōdet
D Tho. iij. ij. q. lxij. Aliquis potest auferre alicui
famam tripliciter. Uno modo verum dicendo
et iuste puta cum aliquis iuste crimen alicui⁹ ꝓ
dit seruato ordine. et tunc non tenetur ad resti
tutionem fame. Alio modo falsum dicendo t i
iuste tunc tenetur ad restitutionē fame dicēdo
et confitendo falsum se dixisse et iniuste. Ter
tio verum dicendo sed iniuste puta cum quis ꝓ
dit crimen alterius ꝓtra ordinez debitū t tūc
tenetur ad restitutionē inquātum pōt sine mē
dacio vt. s. dicat se male dixisse vl q̄ iniuste eū
diffamauit vel si non possit ei famaz restituere
debet ei aliter recompēsare. vt ꝓbatur. v. q. j. c
Quidam. et. xiiij. q. vj. Si res. Ideo necessari
um est talibus q̄ os curuatum ad detractio
nem p̄us percuterēt ad petrā xp̄m de qua dr. j
Choz. x. Petra erat xp̄s q̄ nulli detraxit. nec
maledixit. j. Pe. ij. Qui cum malediceret non
maledicebat vt sic deponeret onus hoc graue
detractionis sui oris et renouaretur ad vitam
gratie. Secundo modo deberent se renouare
E ad modum aquile omnes discordiaz semina
tores qui habent rostra curuata ad faciendū
hostilitates aut lites Nam dicit Ouidius me
thamorpho. li. ij. q̄ Cadius rex grecoz serpē
tinos dentes semiauit in terra ex qb⁹ succreue
runt milites armati qui statim in se inuicē irru
entes acerrime ꝓflixerūt et se mutuo pimerūt
Isto modo quidam mali homines semināt dis
cordias inter illos qui debent esse amici q̄ den
tes discordie statim crescunt in milites arma
tos qz verba concepta in cordibus hominum
ad effectus hostilitatis et inimicitie ꝓcedunt et
q̄nq̄z ad pugnā. ideo seminare discordias. Sep
timum est eoz que odit de⁹. Prouerbi. vj. sex
sunt que odit deus et septimū detestatur aīma
eius oculos sublimes animā mendacē. Manꝰ
effundentes sanguinem innoxiū cor machinās
cogitatiões pessimas. Pedes veloces ad cur
rendum in malum. testē fallacem. Et eum q̄ se
minat inter fratres discordias. ideo illis. Sic
et detractoribus necesse est vt per petram xp̄z
renouentur et mundentur Quia dicit Isa. vj.
Uenit ad me vnus de serapbin et in manu eius
calculus quem forpice tulit de altari et tetigit
os meum et dixit. ecce tetigi os et labia t auf
feretur iniquitas tua et pctīn tuum mundabit
per istum calculum aut lapidem potest intelli
gi xp̄s per quē detractores et discordie semi
tores mūdantur vt cibus delectabilis et ꝓfor
tatiuus de ipso eis fluat. Juxta illud p̄s. lxxx.
Cibauit illos ex adipe frumēti. i. de corpe xp̄i
vt dicit magister in glo. Et de petra melle satu
rauit eos. i. sapientia xp̄i. Naz mistice per mel
intelligitur supiēs. Quia sicut mel inter res cor
poreas p̄matum tenet dulcedinis. ita sapiētia
inter dona spūssancti. Et non solum de ista flu
it eis cibus ꝓfortans. sed etiā potus mire recre
ationis et recreatiuus. Juxta illud p̄s. lxxvij.
Interrupit petram et adaquauit eos. vbi dicit
magister Petrus lumbardus. q̄ hoc mistice in
telligitur de petra que est xp̄s cui latus irrup
tum fuit in cruce. et hoc in heremo huius secli
vt educeret sitienti fidem fluentā spūssancti ac
cedente ligno crucis quasi vga Moysi vt grā
manaret credentibus. Secunda innouatio est
serpentis. de hoc dicit beatus Aug⁹. in ſmōe
de prudentia ad fratres heremitas. Prudētia
serpentis est q̄ veterem pellem p singulos an
nos exuere didicit quā deportās angustuz fo
ramen perquirit. per quod transiens cum do
lore pellem relinquit sciens q̄ deposita pelle
pulcrior apparebit et subdit misticationē. per
hoc inquit fratres mei datur intelligi q̄ si nos
pellem vicioz deponamus et patam viaz stig
matum xp̄i videlicet per veram penitentiā trās
eamus tunc pulcriores apparebimus. per hoc
foramen dives ille Zacheus intrauit quando
omnia sua bona pauperibus erogauit. In hoc
foramine illa maria meretrix in domo Symo
nis habitum meretricis deposuit et plorās ad
vestigia saluatoris vestem sibi innouauit. hec
Aug⁹. Si ergo volumus ab omni peccato i ge
nerali per penitentiā innouari que est arta via
que ducit ad vitam. Math. vij. Necesse est vt
prudentiam serpentis habeamus. ad qō hor
tatur nos saluator. Math. x. Estote prouden
tes sicut serpentes. Uel per pellem moralit in
tellige motum carnalem. qui quotidie mouet
carnem nostram ad luxuriam aut fornicatōez
de quo Job. x. Pelle et carne vestisti me. i. mo
tibus carnalibus. et isti motus carnalis forni
cationis et ꝓcupiscētie ex peccato p̄morum pa
rentum ꝓcesserunt. sicut ꝓbat magister li. ij. se
tentia. di. xx. c. j. Et Hugo de sactis. li. j. c. vj
Si non peccassent p̄mi parētes sine omni pec
cato et macula in paradiso carnali copula cō
uenissent et esset ibi thorus imaculatus et cō
mixtio sine concupiscentia atq̄ genitalib⁹ mē

bris sicut ceteris imparent vt ibi nullū motuꝫ illicitum sentirent et sicut alia membra corpis alijs. s. membris admonemus vt manum ozi sine libidinis ardore. ita genitalibus vterentur membris sine aliquo peccato carnis. hec eñ le talis egritudo membris humanis ex peccato i befit. hec magister cum Hugone. Idem testaꝫ Augus. sup Geñ. ix. c. Si non peccassent scilicet p̄mi parentes illis membris sicut pedibus imparent nec cum ardore seminarent videlicz viri nec cum dolore parerent. s. mulieres. Sed post peccatū motū illum. s. carnis meruerunt quem. s. motum nuptie ordinant. s. ad finez debitum. Sed continentia. s. v̄ginalis vel viduaꝫ cohibet. s. ne dñeꝫ. hec ille Quicunqz eñ hanc pellem carnaꝫ motus deponere voluerit debet per artū foramen abstinētie ire quia motus illicitus illius carnis frequētur ex gula nascitur et surgit. ut dicit Gregᵒ. xxxj. moza. Uēter mero estuans de facili spumat in libidinem. Cuiᵒ ratio est. quia ex superflua crapula nature iflāmatur. ex cuius inflāmatione frequenter insurgunt desideria mala que tñ potest homo extirpare et deponere p̄ abstinentiā et ieiuniuz. qz Ambro. in prefatione dicit. Abstinentia est inimica demonū extirpatrix vicioꝝ. s. carnalium nouerca cunctoꝝ malorꝝ expers morboꝝ scz tam corpalium q̄ spūalium qui sunt motus illiciti carnis. Tertio innouatio fit ab accipitre. de quo dicit Gregᵒ Quando in senectute se sentit alarum et pennarum pondere se grauari exhpendit alas suas contra solem flente austro. z si repente aura in calore resoluente aperiuntur pozi quibus apertis excutit alas. et sic veteres exiliunt et noue crescunt. et sic nouitas pennaꝝ efficit ipm advolandum aptiorē. Moraliter per alas intelligitur crudelitas rapacium. Juxta illud Zacha. v. Habebunt alas q̄si milui. quia rapaces quasi milui res alienas rapiunt. Iste ale multū grauant hominē hic in p̄scientia et ibi grauabūt eum in eterna pena. qz dic̄ Apls. j. Chorꝝ. vj. Nolite errare fratres ne q̄ rapaces regnum dei possidebunt z si nō possidebunt dei regnum habebunt demonis infernum. Qd autē grauaꝫ in consciētia dicit Augᵒ Lucrum in arcba damnū in p̄scientia. Tollit vestem scz vsurarius vel raptor et perdit fidez acq̄rit pecuniam. et pdit iusticiam. Ideo dicere potest cum pś. Sicut onus graue grauate sunt super me. s. diuitie inique per rapinam occultam vel aptam acq̄site. Cum ergo sentis te grauatū his alis expende eas ad solez iusticie videlicet xp̄m. Sicut Zacheus qui dixit ad ipsum Si quid aliquem defraudaui reddo q̄druplum. Lu. xix. O vtinā boies grauati rapacitatis crudelitate redderent simplum. Sed audeo certe dicere q̄ inter centum vix vnᵒ excutit alas iniq̄tatis grauissimas. quia nondū forte flauit austeri inspiratō lenis spūssancti q̄ flauit in cor grauatum Zachei. q̄ ppter calorem spūssancti repente excussit alas crudelis rapacitatis et innouatus est cum accepit alas misericordie et pietatis cum dixit. Ecce dimidium bonorum meoꝝ dñe do paupibus. Lu. xix. Et dicit notāter bonoꝝ meorum contra illos qui de rapinis volunt pauperibus tribuere et credunt se satisfecisse. Contra quos dicit b. Augᵒ in li. de vita xp̄iana. Quidam per hoc se iustificari existimant q̄ de substātia pauperum exiguam faciunt elemosinam. Nam de eo q̄ plurimis abstulerūt vni modicū quid largiuntur vt vnde plures esuriunt vnus cibatur et multoꝝ spoliis vix pauci tegūtur non vticz talem elemosinam requirit deus nec vult vni pietatē de alterius crudelitati p̄stari. Et subdit. illam elemosinam deus cōprobat que de iustis laboribus ministratur. Sicut scriptum est Prouerb. iij. Honora dñm de tuis laboribus. Illā autez abominatur et reprobat q̄ de lacrimis prestaꝫ alienis. Qd eñ pdest si vnus bñdicat et plimi maledicunt. Aut q̄d tibi p̄fert elemosina q̄ de alterius p̄statur substātia. q. d. nihil. Ideo excutiende sunt ille ale crudelitatis rapacitatis et qd̄ inique ablatum est reddi debet damnificatis. Et sic anima innouaꝫ. Alio modo moraliter p̄ alas quas debemus adinstar accipitrē excutere intelliguntur cogitationes hypocrite Juxta illud Job. xxxix. Cum tempus fuerit alas erigit quia hypocrita cum alas inuenerit cogitationes in publicū erigit vel demonstrat Nam multotiēs p̄tingit q̄ hypocrite pgesta se humiles ostendunt et per hoc aliud se cogitāt habere scilicet laudem vel fauorem humanum Contra quos dicit be. Hiero. in sermone. Per facile est vestem habere contemptā salutare sb missius. manus osculari p̄lati inclinato capite et deiectis oculis humilitatē z mansuetudinez polliceri. leta voce p̄mones infringere crebrᵒ suspirare et ad omne v̄bum se miserū et pctōrē vocare. Sed aliam docuit xp̄s humilitatē qui cum maledicere non maledixit cum pateretur non cōminabaꝫ. Aufferātur figmenta v̄borum cessant silati gesta virū humilē patiētia pbat z iniurie. Idcirco cogitationes illas hypocritaꝫ debet hypocrita expandere tanq̄ alas ad radios solis. s. diuinitatis cui aperte sunt oñes cogitationes. Juxta illud pś. xciij. Dñs scit cogitationes hominum. id est hypocritarum quoniam vane sunt. et sic debet excutere eas a corde suo vt possit innouari et in nouitate mē-

tis ambulare. vt suadet apostolus in verbis allegatis. in nouitate vite ambulemus.

De eadem dominica. Sermo. ij.

NIsi abundauerit iusticia vestra plusq̃ scribarum et phariseoꝝ non intrabitis in regnũ celoꝝ. Math. v. Dicit Pli. in spe. na. et Auicenna. q̃ Symea est bestia lineamentis hois ꝓpinqua. Nam extra habet quasi easdem manus et pedes et põt duobus pedibus ambulare sicut homo. ꝛ in lineamentis intrinsecus etiã est homini similis et tñ non ẽ hõ Et est indomita quia ipsam oportet ꝑ vincula vel trunci alicuius obligationẽ domare et delectatur in immundis vmib⁹ scz pediculis quos deuorat. Et ſm Amb. in exameron est leonis medicina. Nam cum leo infirmat̃ ex industria nature querit simeam cui⁹ sanguine potat⁹ cõualescit apparet homo et non est homo. Moraliter huic animali similes erãt scribe et pharisei qui exterius quasi legis obſuatores ꝛ boni homines apparebãt. intus tñ pleni vmibus malarũ intentionũ. iuxta illud q̃ ait xp̃s Ma. xxiij. Oia opa eoꝝ faciunt vt videãtur ab hoibus. Nam de ipis dicit Ni. de lyra. q̃ tempore ieunij vitulas habuerũt per capita vt apparet eos dolorem capitis ex ieunio acq̃siuisse per quod notatur eoꝝ mala intentio q̃ omne eoꝝ opus damnabat. ſm illud Math. vj. Si oculus tuus. i. intentio tua neq̃ fuerit. i. nõ est bona. totum corpus tuũ tenebrosuꝫ erit. id est omnia opa tua nullius sunt p̃mij et meriti vel salutis. Jõ dicit Greg⁹. v. moza. Si in opere bono intentio recta non tenetur hoc ipm opus quod bonum creditur amittit̃. Et patet q̃ recte erant simee. quia sicut simea habꝫ pedes vt homo non tamen est homo. Sic licet ipe habebant pedes. i. intentiones non tñ erant humane quia prudens homo omnia q̃ facit debet facere ad gloriaꝫ dei. ſm apl̃m. j. Choꝝ. x. q̃ ipi non faciebant ideo bestiales ſm animã fiebãt. Nam dicit Berñ. sup Cant̃. Si amans turpia appetit intentio turpis est et fedans faciẽ anie et spũs. Et si honesta appetit intentio honesta erit. Item sicut simea habet manus. sed nõ humanas. Sic quãuis pharisei habebant opera que designãtur per manus non tñ erant humana quia leuia faciebant et maioza obmittebãt. Juxta illud Mat. xxiij. Ue qui decimatis mẽtam et anetuꝫ et relinquitis q̃ grauioza sunt legis. Itez sicut simea gloriatur in exteriori pulcritudine vt cum induitur interduꝫ tunica rubea vel viridi. ita pharisei solum exteriorẽ mũdiciam et sanctitatẽ ad placendũ hominib⁹ apparebant nihil de interiori pulcritudine curãtes. ido dñs assimilabat eos sepulcris dealbatis que foris apparent hoibus speciosa. intus autem sunt plena imundicijs. Math. xxiij. Et iterum ibidem. Ue vobis scribe et pharisei q̃ mũdatis quod foris est et papsidis. intus autem estis pleni rapina et immundicia. Item sicut si mea polluit os vmibus imundis vt pediculis Sic ipsi polluebant oza sua mẽdatijs cum dicebant. Math. xxiij. Si fuissemus in dieb⁹ patrum nostroꝝ non fuissem⁹ socij eoꝝ in sanguine ne ꝓphetaꝝ. Sed mentiebãtur in sanguine domini omnũ ꝓphetaꝝ facti sunt rei et martyres plures effecerãt ꝛ apl̃os psecuti. ideo facti sũt cibus leonis infernalis qui circũit querẽs quẽ deuorꝛet. j. Pe. v. Nostra aũt opa bona dñt eẽ perfectioza ꝛ abũdantioza phariseoꝝ. iuxta illud Prouerbio. xiij. In omni ope bono erit abundantia. Jõ dicit ħ dominus. Nisi abundauerit iusticia vestra plusq̃. ꝛc̃. In quibus vbis ꝓncipaliter tria tangũtur. ꝑmo perfectio xp̃ianoꝝ ibi. nisi abundauerit. secundo defectio phariseoꝝ ibi. iusticia vestra q̃ phariseoꝝ. tertio clausio regni celoꝝ ibi. nõ intrabitis in regnũ cel. Circa qd̃ notãdũ licet iusticia ꝓpe sumatur ꝓ virtute qua redditur vnicuiq̃ qd̃ suũ est. large tamen sumitur ꝓ bonitate. Nam gl̃. sup illo ad Hebꝛe. j. Dilexisti iusticiam dicit q̃ per iusticiam intelligit omne bonũ. Et Hiero. ad demetriadem dicit q̃ omnes vtutum species vno iusticie nomie ꝓtinentur. Et ſm hoc dicit Aug⁹. duas ptes esse iusticie. s. declinare a malo et facere bonum. Et sic iusticia distinguitur ꝓtra peccatũ. et ita dñs loquitur hic de iusticia. vnde sicut sunt varia dona gratiarũ dei ita varij sunt status et conditiones hominum ꝓpter quã varietatem plerũq̃ accidit q̃ vnus in vno statu saluatur qui si esset in alio statu dãnaretur. quia quod sufficit vni ad salutem in vno statu non sufficeret ei in alio ꝓpter qd̃ his qui sunt in statu maiori in comparatione minorum apte potest dici verbum thematis assumptum. Nisi abundauerit iusticia ꝛc̃. videlicet plusq̃ minoꝝ non intrabitis in regnum celoꝝ. Et vlterius taceatur de scribis et phariseis qui sunt in lege alia. et de eis tactum est supra in arenga accipiende sunt comparationes in lege christiana in qua quidem aliqui sũt zelati. aliqui subditi. quidam religiosi. quidã seculares. alij discipuli. alij doctoꝛes. et sic de alijs. quibus singulis in quadam comparatione dici potest. nisi abundauerit iusticia vra plusquã illoꝝ non intrabitis in regnum ce-

M lorum. Prima igitur comparatio est inter prelatos et subditos. quia prelatorum opera debent magis abundare q̃ subditorum. ido dicit Hol. super li. Sapi. lec. cxcvj. q̃ quilibet p̃latus debet habere quatuor. zelum feruoris ⁊ correptionis. statum vigoris et supportatiõis. locum amoris et cõmunicationis. Primo dẽt habere feruoris zelum et correptõnis. vt sit ardens non tepidus per ignauiam non fumans per vanam gloriam non extinctus per infamiã Sed ardens tanquã columna vt dicatur de sb̃ditis suis illud Sapi. xviij. Ignis ardentez colnmnaz habuerunt ducem. In cuius figura dicitur de Helia Ecc̃i. xlviij. Surrexit Helias q̃si ignis ardens. s. per sincerum zelum. Et nota q̃ aliquãdo igni thus adiungitur aliquãdo sulphur. Quando em̃ thus admiscetur cum igne tota domus redolet q̃ndo v̄o sulphur adiungitur igni vehementer accenditur et tota domus fetore repletur Sic aliquando moraliter est de prelato. Cõtingit em̃ quandoq; q̃ prelat⁹ lat̃ales cõsiliarios sibi assumit quasi personas sulphurias ardentes per maliciam et fetentes p̃ infamiam. Et quando sic domus plena ẽ fumatione tribulatione et fetore. Isa. xxxiiij. Conuertentur torrentes eius in picem et hum⁹ ei⁹ in sulphur et erit terra eius in picem ardentez die ac nocte. Cunq; vero contingit q̃ prelatus consiliarios sibi facit lat̃ales de personis sanctis et deuotis et honeste fame. et tunc nll̃i dubium quin tunc tota domus repleatur dulcedine dilectionis et suauitate pacis que per thus signãtur. Et figuratur de tali prelato illud Ecclesiastici. l. Ignis effulgens de lateribus suis quasi thus ardens in igne. Secundo prelatus debet habere statum vigoris et supportatiõis

N vt sit colũna fortiter supportans on⁹ sibi sup̃positum. et de huiusmodi prelato d̃r Hiere. j. Dedi te hodie in ciuitatem munitam et columnam ferream. Quamdiu em̃ columna est recta fortiter supportat onus superpositũ. Sed quã cito incipit incuruari ad vnam p̃tem vel ad aliam statim fabrica tota cadit. Ita moralit̃ q̃diu prelatus seruat rectitudinem et iusticiã sequens iura et bonaz conscientiã meritorie supportat et exequitur causam suam. Cum em̃ declinat ad latus propter affectionem vel offensaz non dep̃mendo defectus. sed defectiuos fouendo fabrica tota cadit. Nam Iud̃. xvj. legit̃ q̃ Samson duas concutiendo columnas q̃b⁹ tota domus innitebatur domum p̃strauit se ⁊ omnes qui in ea erant occidit. Isto modo ẽ de diabolo. Affectat em̃ vnam congregationẽ deuotorum subuertere et eos occidere. i. caritatẽ ab eis que est vita sp̃ualis aufferre et vt illd̃ faciat breuiorem viam non habet nisi columnas istius congregationis concutere et allidere p̃ perturbationem et cõmotiones. Iuxta illud Job. ix. Terrã cõmouet de loco suo et colũne eius concutientur. Ideo refert Petrus co mestor in sco. histo. super Gen̄. q̃ filius cham noe septez artes liberales in. xiiij. columnis descp̃sit quarum septem erant eree et septem latericie vt contra diluuium ignis et aque in perpetuũ permanerent. In hoc figurans q̃ in prelatis qui columne dicũtur sufficientia scientie d̃esse non debet. Et iõ sapia d̃r excidisse septem columnas. Prouerbi. ix. Quia vbi prelati alicuius ecclesie imbuti non fuerint ecclesie fabrica cito ruet. Tertio dẽt hr̃e prelatus locum amoris et cõmunicationis. vt per beniuolentiã et bonam affectionem subditos habeat et ab eis sic habeatur. debet em̃ haberi ab omnibus et non a quibusdam quia omnibus et singulis debet esse cõmunis. Refert Helinandus in gestis romanorum de troiano q̃ quodam tempe arguentibus eum amicis eoq; ad infimos erat nimis affabilis et vltra q̃ deceret imperatoriam dignitatem personas simplices et priuatas honoraret rñdit se velle esse talem imperatorẽ personis priuatis quales sibi imperator esse p̃uatas optaret. Sic em̃ Julius imperator amorem militum suorum meruit qui eos non milites. sed cõmilitones appellauit. Sicut de eo narrat Uegecius. li. j. de re militari. Idem est in eodem li. iij. c. xviij. Decet q̃ in exercitu bñ ordinato. tres debent esse duces. p̃mus secundus et tertius. Primus autem qui precipuam habet dignitatem et potestatem debet esse in p̃te dextra inter equites et pedites ⁊ consilio regere et autoritate vt tam eq̃tes q̃ pedites possit ad pugnam exhortari. Moraliter sic prelatus debet esse cõmunis persona vt maiorib⁹ et minoribus sue beniuolentie constantiam p̃stet non em̃ semper cum equitibus acquirat honorem. neq; semper cum peditibus subiectionis neglecto torpore sordescat. Xp̃us em̃ in familia sua. id est inter apostolos sic se habebat. Nam aliquando superiorem se pretulit. Joh̃. xiij. Uos vocatis me magister et domine et bñ dicitis sum etenim. Aliquando inferiorem Luce. xxij. Ego sum in medio vestri sicut qui ministrat. Aliquando equalem sicut Johãnis. xv. Jam non dicam vos seruos sed amicos meos Amicitia em̃ equalitatem requirit. viij. Ethi. Eodem modo prelatus inter subditos debet aliquando esse maior aliquando minor aliquando equalis. Minor quãtum ad humilitatis reputationem s̃m illud. j. Thessa. ij. Facti sum u paruuli in medio vestri. Equalis quantũ ad a-

micabilem conuersationem iuxta illud Eccl. x xxij. Rectorem te preposuerunt noli te extolli esto in illis sicut vnus ex ipis. maior autē quā tum ad reuerentie dignitatem et autoritatem. Jsta tria tangit Aug⁹. in regula honorez coꝝ vobis timorem coram deo substratus sit ꝺ̄ pe dibus circa omnes seipm bonorum opeꝝ pre beat exemplum cum dicit. honorē coram vob tangit reuerentie autoritatē timorez coꝝ deo ꝛc. reputationis humilitatem. Sed cum dicit circa omnes tangit ꝙuersationis amicabilitatem. Dicit em̄ Aris. de animalib⁹. Cor est cōe a quo omnia alia membra vtutem et motū recipiunt. declinat tamē magis in homine ad sinistram ptem ꝙ ad dextram ad situz suū. Jsto modo ꝑlatus est sicut cor in mistico corpore a quo omnes subditi recipere dñt vtutem et cō solationem et influentiam sui motus. Sz tamē ad inferos debet magis cōpatiendo fauorabi liter declinari. Quarto debet ꝑlatus bñe mo tum ꝓdecessoris et informationis. boni em̄ pla
Q ti et ducis est vtuose, p loco et tempe militare et qꝺ̄ ꝑcipit alijs interdum factis debet adiple re. Jdeo dicit Hieronimus super Exo. Tanta debet esse conuersatio et eruditio pontificis et ꝑlati vt omnes motus et gressus et vniuersa e ius opera notabilia sim̄ veritatem mente cōci piat et eam toto habitu resonet et ornato quic quid agit quicquid loqtur doctrina sit popu lorum. Et Greg⁹. in pastorali. Tantū dēt acti onem populi transcendere actio ꝑsulis ꝙ tum distare solet a grege vita pastoris. Jdeo talib⁹ dici potest hoc verbum allegatum. nisi abūda uerit iustitia vestra plus ꝙ subditoꝝ. Secūda comparatio est inter religiosos et seculares.
ad quē obligan religiosi
R Ad multa em̄ obligātur religiosi ad que nō te nentur seculares videlicet ꝓmo ad abdicatiōz ꝓprietatis. ad renunciationē ꝓprie volūtatis ad perpetuā obseruationē castitatis vt de sta tu monachorum. Cum ad monasterium. vbi di cit Jnno. tertius. Abdicatio ꝓprietatis sicut t votū castitatis adeo annexa sunt regule mo nachali ꝙ nec summus pontifex poterit cum bis dispensare. Et dicit sanctus Tho. ij. ij. q. lxxxvj. Votum religionis respicit tria ꝓncipa liter. s. pauptatem cōtinentiam et obedientiaz et horum transgressio obligat ad mortale reli giosos sz nō sc̄ares. Nā seculares laici bñ pos sunt licite tempalia possidere vt. xij. q. j. c. duo vbi dicit Hieronimus. Laicis licet temporalia possidere. sed non nisi ad vsum. nihil em̄ mise rius ꝙ propter nūmum perdere deum. Jtem possunt nubere. j. Thoꝝ. vij. Si nupserit vgo non peccauit. Et etiam tam stricte non tenent ad obedientiam sicut religiosi. Secundo tenē tur tanquā ad vestitus asperitatem. ad victus tenuitatem. ad abstinētie fragilitatem. ad ora tionum instantiā. ad horarum canonicarū fre quentiam et generalem ad statutoꝝ regule et constitutionuz sui ordinis obseruantiā. ad que omnia seculares minime tenētur qui tamen ali as si ꝑm cōmunia ꝑcepta dei t ecclesie suo mō in fide xp̄i viuāt saluātur. Si autem religiosus sic viueret vt ipi et non abundaret iustitia sua plus ꝙ illoꝝ. iuxta vbum domini nequaꝙ in trabunt in regnum celoꝝ. quia dicit Bern̄. in quadam epistola. Claustralis quasi tot flori bus vnat quot vtutibus abundat tales iuxt vtutum abundantiā abundātem accipiūt glori am dicente. Greg⁹. mora. iiij. Quomodo inqt electis in hac vita est discretio operum. in alia quoꝙ vita erit, pculdubio discretio dignitatū vt qui hic alius alium superat in opere. ali⁹ a lium in retributione transcendat. Tertia com
S paratio est inē doctores et discipulos. doctor em̄ in doctrina sua debet tria attendere. s. vt i struat placeat et ad bene agendum moueat. de boc Aug⁹. in li. de doctrina xp̄iana. dixit. elo quens et bñdixit. Jta debere docere necessita tis est eloquentē. vt doceat. vt delectet. vt flec tat. deinde addit docere necessitatis est. dele ctare suauitatis. flectere victorie. Jdeo si non docet quia est necessitatis regnum celoꝝ non intrabit Quarta comparatio est inter predica torez et auditorez. Et predicatoꝝ opera bo na debent plus abundare ꝙ auditoꝝ. Quia vt dicit Greg⁹. nazanzenus sup Apoca. Munda ri prius oportet et sic alios mundare. sapiētē pus fieri et sic alios facere sapiententes. lumē fieri et sic alios illuminare. ad deum accedere et sic alios ad deum ducere. Sanctificari t sic alios sanctificare. manus habere rectas et sic indigentibus porrigere manus. et quicūqꝫ sic fecerint regnum celorum merebūt. Quia vt di cit Greg⁹. in quadam ome. Ad regnum eterne beatitudinis peruenire non valet qui non vult opere implere qꝺ̄ ꝑdicat. Nam cuius vita de
T spicitur restat vt eius ꝑdicatio contemnatur. Quinta comparatio est inter sacerdotes t laicos. Et dñt sacerdotes plus in iustitia abun dare ꝙ laici quia sunt ipoꝝ patres et magistri vt dicit Greg⁹. xix. dicēs. Quis dubitet sacer dotes xp̄i regum et ꝓncipum omniūqꝫ fideliuz patres t magistros censeri. q. d. nullus. Jdeo sicut precellunt dignitate sic et sanctitate t bo nitate. Dicit tamen Archidiaconus Guido in rosario. q⁹ sacerdotes non tenētur esse melio res ꝙ laici nec vituperandi sunt clerici boni si la ici sunt meliores. Et subdit. et hoc dico ad vir tutem non quātum ad scientiaz docendi predi

candi et faciendi officia ecclesiastica et distincte discernendo articulos et ad hoc plus tenẽ tur clerici q̃ laici. Sed si in his sunt instructiores q̃ clerici non est clericis imputandum dũ modo sufficienter sunt instructi in his. hec ille Sexta comparatio inter ꝓtemplatiuos ⁊ actiuos. licet eñ bona sit vita Marthe. melior tamen pars est Marie. quia ipa optimam ptem elegit que nõ aufferetur ab ea. Lu. x. Ac p hoc plura requirũtur ad vitam contemplatiuaz q̃ actiuam. Quia vt dicit prosper in de vita contẽplatiua. Ad actiuã vitã ptinet nulli inuriaſ irrogare. ad contemplatiuã ptinet irrogatas vnanimiter sustinere. Actiuꝰ eñ ostendẽdo ꝓximo opera misericordie se ab omnibus iniquitatibꝰ emundat et vitam suam bonoꝝ operũ fructibus ditat. Contemplatiuꝰ vero facultatibus suis in vsus pauperũ distributis simꝫ se expoliauit mundo. Et totis viribus suis adheret celo. Res mundi mũdo, piecit et seipm xpo deuota mente restituit. hec prosper. Patet g̃ quomodo plus incumbũt contemplatiuo q̃ actiuo, ppter quod apte ỏr contemplatiuis. nisi abundauerit iusticia vestra plus q̃ actiuoꝝ. Sz diceret aliquis. cum vita actiua sit sancta ⁊ bona et contemplatiua presupponat actiuam. iuxta illud Grego. vj. moza. Qui contemplationis artẽ tenere voluerit vel desiderat prius necesse est vt se in campo actiõis, pbet. quomõ ergo aliquis contemplatiuus a regno dei excluditur cum saltem merito vite actiue admittat. Ad hoc dici potest distinguendo de cõtemplatiuis. Quidam eñ sunt qui vitam actiuã respuentes ad contemplationis vestigiũ ambitiose anhelant. Exemplum de nonnullis begardis et beginis qui laborare respuunt et vitam actiuam postponentes ad ocium contemplatiõis conuolare p̃sumunt. et tales qui neutram vitã tenent sicut deberent, pculdubio regnum dei ñ intrabunt. qui tñ in humilitate vite actiue se tenerent vere saluarẽtur. Jdeo dicit Gregꝰ. Sepe qui occupati humanis vsibus bene viuerẽt gladio sue quietis extincti sunt. Et illud certe dicit Jsi. de sum. bo. li. iij. Utilius est per simplicem actionem ire ad vitam eternam q̃ p cõtemplationis errorem mitti in gehennã. Multos eñ dñs ex carnalibus sua gratia visitat et ad contemplationis vestigium eleuat. Multos q̃ contemplationi deditos iusto iuditio deserit et lapsos in terrenis desiderijs derelinquit Loth in puersa ciuitate iustꝰ fuit ⁊ in mõte peccauit. hec Jsi. Alij aũt sunt qui i actiua vita bñ exercitati per diuinam gratiam in altum contemplationis sustolluntur. Sed vtriq̃ viteviciſſim deseruientes nunc contemplationi nunc actioni intendunt adinstar euangelistaꝝ aialium. de quibus legitur. Jbant et reuertebant̃ per actionem. De his Berñ. Bonum inquit acquirit gradum qui bene ministrauerit meliorẽ qui bene vacauerit. optimum aũt qui perfectꝰ est in vtroq̃. Ad hunc gradũ sponsam animã contemplatricẽ vocat. Canti. ij. Surge propera amica mea et veni. Surge inqt cõtemplatõnis postpositione. propera actionis excitatione et veni contemplationis denuo resumptiõe Septima comparatio est inter pfectos et simplices. Perfecti eñ tenẽtur ad omnia consilia vt patet ad abdicationẽ temporalium. Mat. xix Si vis perfectus esse vade et vende omnia que habes et da pauperibus. Etiam tenẽtur ad pfectam obedientiam maiori. etiaz in his que dispositioni prelati non subduntur. Juxta illud Math. xvj. Si quis vult post me venire. ⁊c. Etiam tenẽtur ad castitatem. Math. v. Audistis quia dictum est antiquis non mechaberis Ego aũt dico qui viderit mulierem ad concupiscendam eam iam mechatus est eam i corde suo. Jtem tenẽtur ad dilecttionem inimicoruz non solum in affectu sed etiam in effectu. Ma. v. Diligite inimicos vestros benefa. ⁊c. Jtem tenentur ad perfectam patientiaz. Juxta illud Math. v. Si quis te percusserit ad vnam maxillam p̃be ei alterã. et hoc intelligitur fm p̃parationem animi. Jtem ad vitandũ omnem sollicitudinem temporalium. Math. vj. Nolite solliciti esse. Et iterum. Nolite solliciti esse de crastino. Jtem tenentur ad illud. Qui habet duas tunicas det vnam non habenti. Et plura alia sunt in euangelio consilia sine quibus simplices boni xp̃iani saluãtur sed perfecti ad ea tenẽtur. ideo precipue potest dici ad tales. Nisi abundauerit iusticia plus q̃ in perfectoꝝ. Sed diceres. qui perfecti ad hec iam dicta restringuntur. Rñdetur perfecti sunt in triplici differentia. Quidam eñ dicũtur perfecti ex statu ⁊ voto spẽali vocatione diuina. vt apostoli fuerunt ad perfectionẽ a domino vocati. de q̃bus Hiero. Tu qui perfectum te esse pollicitus es quid aliud quã perfectam sectatus es vitã quã tenere debes hi si ea que perfectionis sunt seruent, p̃missiones xp̃i quas perfectis pollicitus est, pculdubio ꝓsequẽtur. Alij sunt qui eisdem modis vt dictum est ad perfectionez astricti in eius obſuatione negligentes vel etiam ficti exiſtunt. de quibus ỏr in collatione piauonis. Sunt qui euangelicã pfectionem siſate potius q̃ in veritate arripere volunt et humanis laudibus, puocati vniuersis mundi diuitijs xp̃i p̃ferunt nuditatem facultatem videlicet mundi. solũ ad faciem hominũ renunciantes nequaq̃

mandatis euangelicis se submittunt sed suas exercent p̃o libitu voluntates sine dubio talibus dñs perstringit viam ad domũ suam dicẽs nisi abundauerit. Tertij sunt qui sancto ꝛ simplici ꝓposito ex deuotione studẽt se consilijs euangelicis q̃tum possunt dei adiutorio cõfozmare non reputantes se perfectos sed pfectionem attingere in spũ humilitatis cupientes. hi profecto si non omnia que perfectionis sunt impleant credo hac sententia dñi eos non percelli quinimo studio super erogationis eos in retributione a domino p̃miari. Ideo de illis qui sibi statũ vendicauerũt perfectionis nec in eo vt debuissent tenuerũt. patet quomodo a regno celozum iuxta v̄bum dñi excludũtur. hi autem qui in simplicitate vixerunt quomodo ad regnum celoꝝ perducuntur. patet in vitaspa. vbi legitur. Quidam frater in heremo querens videre exitum anime iusti et peccatozis diuino nutu lupo duce venit ante quandã ciuitatẽ vbi erat monasterium in quo erat quidam solitarius habens magne perfectionis nomen qui iacebat infirmus expectans hozã mozris sue frater ille vidit multam p̃parationẽ fieri cereorum et lampadaꝝ ꝓpter solitariũ illum q̃ tãte reputationis hẽbat quasi per ipm dominus saluaret ciuitatem et eo moziente omnes pituri essent. facta autem hoza exitus ipsius vidit frater ille tartareum quendam inferni descendentem ꝓpter solitariũ illum hñtem tridentem igneum. Et audiuit vocem dicentẽ sibi q̃si a deo. Sicut anima ista non pmisit me in se descere vna hoza. Sic nec tu miseriaris eiꝰ euellens animam. Ponens ꝯ tartareus ille tridentem in corde solitarij et per multas hozas torquens eum abstraxit aiam eius. Post hoc ingressus ille frater ciuitatem inuenit hominẽ pegrinum iacentẽ egrotum non hñtem q̃ eius curaz haberet et mansit cum eo vno die. Et cũ venisset hoza sui exitus vidit frater angelos gabzielem michaelem. vnum a dextris. et aliuz a sinistris infirmi. rogabantqꝫ aiaz infirmi vt egrederetur et non exibat quasi nolens derelinquere corpus suum. dixitqꝫ Gabziel ad michaelem. Assume tibi aiam istam iam eamus. Cui Michael iussi sumus a domino vt sine dolore eijciatur. ideoqꝫ non possumus cum violentia eam euellere. Exclamauit ꝯ voce magna Michael dicens. Domine q̃d vis de anima hac qz non acquiescit nobis vt egrediatur. Cunqꝫ descendissent omnes angeli in circũitu anime illius cum canticis et hymnis venit vox dicens. Ecce mitto Dauid cum cythara et oñes psallentes vt audiens vocem ipsoꝝ egrediatur anima iusti huius. Cum autem descendissent cũ cytharis et cymbalis cantum angeloꝝ concinentes sancta anima cuz gaudio exiliens sedit in manibus sancti Michaelis et assumpta est cum gaudio magno in celum. Ecce quomõ aia illius solitarij qui pfectissimus in opinione hominum reputabatur quia non abundauit iustitia eius vt debuit. ideo a regno celoꝝ exclusa tartareis tozmentis tradita fuit. Anima vero simplicis peregrini cui p̃o statu suo suffecit iustitia sua ad regnum celozum cum magna deducta fuit leticia. Quod et nobis p̃estare dignetur.

Dominica sexta post trinitatis Sermo.

AVdistis quia dictum est antiquis non occides. q̃ autẽ occiderit reus erit iudicio. ego autẽ dico vob̃ oĩs qui irascitur fratri suo reus erit iudicio Math̃. v. Olla cum in se est plena aqua et in se aliquid habeat non emittit. sed in se claudit et custodit. Si autẽ ad ignem ponat et feruere incipit q̃cquid intus latuit etiam minimum sursum mittit et si que feces in fundo latebant super enatant. et simul pinguedo cũ fecibus exalant. Mozaliter per ollam intellige hominẽ ꝓpter materiam. quia sicut olla fit de terra sic et homo. Juxta illud Eccẽs. iij. Homines de terra facti sunt et in terraz ꝑiter reuertuntur. Jõ dicit Apostolus. j. Choꝝ. xv. hõ p̃mus de terra terrenus. Per aquã aũt intelli ge dona spũssancti. Juxta illud Joh̃. vij. Qui credit in me flumina de ventre eius fluẽt aque viue. quia de memozia credentis ꝓcedent dona spũssancti. Sed p ignez intelligitur inuidia ira Juxta illud pſ̃. lvij. Supcecidit ignis ꝛ nõ viderunt solem. Modo ad ꝓpositum quando homo adinstar olle est plenus aquis videlicet donoꝝ spũssancti tunc non emittit a cozdis fũdo q̃cquid sit malum de ꝓximo suo. Sz statim cum positus fuerit ad ignez ire accẽdit. Quia ira est accensio sanguinis circa coz. iiij. Ethi. Tunc statim quid scit mali vel infamie ꝓximi totum oze ꝓfert q̃tumcunqꝫ illud sit nociuum et omnes feces et blasphemias et iniurias que tempe quietis tacebat in corde non solum oze sed omnibus membris ira durante pandit. Et sicut etiam olla feruens cum fecibus simꝫ emittit pinguedinem. Sicqꝫ homo iracundus simꝫ cum veris falsa emittit. pdit siue promit. Ideo dixit Job. xlj. De naribus eius procedit fumꝰ sicut olle succense. ꝛ quid per fumum qui ledit oculos hominum nisi verba turpia et blaspbe

mie que ꝓferunt irati designantur que ledunt tam ꝓferentem q̄ audientē q̄ etiā illum cui ea ꝓfert. Ideo dominus in p̄senti euangelio ꝓhibz iram cordis et oris cū dicit dñs q̄ trascitur rē In verbis ꝓpositis breuiter per ordinem tria tangūtur. p̄mo imperfectio phariseoꝝ ibi. audistis quia dictū est antiquis. secundo punitō iracundoꝝ ibi. ego autem dico. tertio satisfactio iniuriatoꝝ ibi. si offers munus tuum. Circa p̄mum dicit audistis quia dictum est antiq̄s videlicet Exo. xx. Non occides. in quo quidē mandato ꝓhibitionis omne homicidiū ꝓhibetur. Ubi nota homicidium est duplex. corporale et spūale. Corporale cōmittitur tripliciter. voluntate ore et opere. Uoluntate cōmittitur homicidium tribus modis. Primo ad mortez odiendo. Exemplum de fratribus Joseph qui oderant eum nec poterant quicquā ei pacifice loqui. Geñ. xxxvij. Nam qui odit fratrem suū homicida est. j. Joh. iij. Et ratio est. quia ille qui odit ꝓximum occidit animā suam. quia hō per maliciam occidit animā suam. Sap. xvj. et pš. xxxvj. Gladius eoꝝ intret in corda ipsoꝝ vbi dicit Aug⁹. Qui alīi nocere desiderat similis est illi qui gladio se transuerberat vt tunicā alterius rapiat. Deinde occidit spūaliter ꝓximum suuz. Quia ſm glo. super epla. j. Joh. iij Qui ex odio psequitur fratrem suum et ad irā ꝓuocat q̄tum in se est ipm in anima occidit. et talis est velut gladius ex vtraq; pte scindens de quo Eccī. xxj. Quasi rvmphea bis acuta omnis iniquitas. Secundo cōmittitur volūtate homicidiuz occidere ꝓponendo. sicut Esau quando dixit. Ueuient dies luctus p̄ris mei et occidam fratrem meum. Geñ. xxvij. Et ꝓpt̄ hoc ꝓpositum malum non inuenit locum penitentie licet cum lacrimis quesiuisset. ad Heb. xij. Tertio in mortem ꝓsentiendo. sicut Achab consensit in mortem Naboth. iij. Regum. xxj. Uerbo cōmittitur homicidiū tripliciter. Primo p̄cipiendo. sicut Herodes precipit occidere pueros. Math. ij. Secundo ad mortez iudicando ordine iuris penitus p̄termisso. sicut fecit Pilatus. Lu. xxiij. Nam q; iudex ordīe iuris ſuato precipit occidi malefactorem vt iusticia seruetur p̄o bono statu reipublice nō peccat. Quia dicit Hiero. super Ezechi. et ponit. xxiij. q. v. c. Qui malos. Qui malos inq̄t percutit in eo q̄ mali sunt et habet vasa interfectionis vt occidat pessimos minister dei est. Et Augus. in questionibus leuiti. Cum homo iuste occiditur lex eum occidit non tu. Ex illo autem patet q̄ minister occidens iussus a iudice non peccat nisi hoc tam minister q̄ iudex fecerint ex liuore vindice vel ex delectatione fundendi sanguinem humanum. vt potest deduci ex dictis beati Augu. li. j. de libero arbitrio. c. iiij. et. xxiij. q. v. c. Miles. Tertio verbo ꝓmittitur homicidium. consulendo. sicut Cayphas qui ait. expedit vobis vt vnus moriatur hō ꝓ populo et non tota gens. Ab illo die cogitauerunt interficere eum. Joban. xj. Opere homicidium committitur tribus modis. Primo ad mortem tradendo. sicut iudas xp̄m. Math. xxvj. Secundo necessaria indigentibus subtrahendo. sicut faciunt qui frumentis abundāt et non vendunt nec famis nec alio necessario tpe nec erogant paupibus sed expectant vt vēdāt carius quod non fecit Joseph qui vendidit frumenta tempe famis. ꝓpter quod dictus est saluator mundi. Gene. xlj. Ideo dicit Sapiēs de vno quoq; talium. Qui abscondit frumēta maledicetur in populis. benedictio autem sup̄ caput vendentium. Prouerbi. xj. Quare etiā dicit Ambro. di. lxxxvj. c. pasce. Pasce dicit fame morientē. Si non pauisti occidisti. de hoc latius supius sermone. xxx. A. Tertio ope cōmittitur homicidium percutiendo. de quo dr Exo. xxj. Qui percusserit hominē volens morte occidere morietur. Sub hoc etiam genere ĩcluduntur ille matres ĩmisericordes qui occidunt pueros siue ex̄tez siue in vtero iam viuentes. Sed hic incidēt aliter queritur vtrū tales pueri sic a matribus occisi et non baptizati patientur penam sensus. De hoc sunt due opiniones. Una est beati Augustini qui vult dicere q̄ post diem iudicij patientur penaz ignis licet minutissimam. Sicut de hoc deducit Lucidius merckelinus in tractatu suo de īstructione simplicium sacerdotum. c. lvij. de hac opinione posui in corpore de sanctis videlicz de sancto Jacobo. sermone. j. tertio p̄ncipali. Alia est opinio mitior que dicit. q̄ non habēt penam sensus. Sed tm̄ damni. de hac opinione est Tho. de argentina. in compen. theol. veri. li. vl. vbi dicit. q̄ post diem iudicij tria loca ert inhabitata. s. celum. infernus. et lymbus. s. puerorum. et hoc dicit contra illos qui locū medium non ponunt inter celum et infernum. de hac opinione est etiam doctor subtilis in scripto super. ij. sentētiaꝝ. qui dicit. q̄ tales pueri nullam habebūt penam sensus exteriozis puta ignis. quia nullam delectationem inordinatam habuerunt cui respondet acerbitas ignis affligentis nec habebunt penam interiorem vt tristiciam. quia si de statu suo tristarētur inuoluntarie sustinerent statum suum et vellent oppositum et ita murmurarent contra dispositionem diuinam et per consequens haberent voluntatem inordinatam. quod videtur absurdū

quia sententia diuina est dispositum q̃ vbi ceciderit lignum ibi erit. et consequenter dicit q̃ ipsi p̃nt addiscere multa in propio genere sic̃ et beati. Non eñ verisimile est q̃ est in eis impedimentum propter q̃ non possunt scientiaz acquirere. vnde videtur probabiliter concedẽ dum q̃ omniũ naturaliter cognoscibilium poterint habere cognitionem perfectius et excellentius q̃ quicunq; philolosophi habuerũt p statu suo vel isto. Et ita aliquã beatitudinez naturalem de deo cognito in vniuersali poterint attingere. Sed de cognitione pticulari dei dicitur vel quod nõ dabitur eis quia esset eis ad tristiciaz quã non demeruerunt vel si huiusmodi cognitionem habebunt non tristabũtur. qz erunt contenti de statu suo scientes deum ita de se disposuisse nec suo statu aliq̃ndo demeruisse. hec ille. Sanctus Tho in scripto. ij. p̃ncipali. q. ij. dicit. q̃ pueri illi non habebũt tristiciam de carentia diuine visionis que nunq̃ debebatur eis cum facultatẽ nature excedat nec erant in statu merendi sicut nullus homo sapiens affligeꝫ de boc q̃ non posset volare sicut auis vel quia non esset rex vel imperatoz cum sibi non est debitum. Ad idem Richardus i scp̃o tertio. q. ij. dicit q̃ ipsi sciunt ex naturalib⁹ deum non posse videre. nec se habuisse vsum liberi arbitrij per quem se disponere potuissent ad merendum et sciunt se in perpetuũ victuros et nullam penam sensibilem habituros. Et ꝺ istozum consideratione. id est de carentia dei visionis non dolent. sed gaudent de bono qꝺ habent. et plus forte habent de gaudio de bonis creatis q̃ multi in hac vita q̃ tamen in tali statu semper permanere vellent. Et addit non credo tamen q̃ p̃dicta consideratio esset sufficiens causa quare nõ doleant nisi adesset diuina prudentia que ab eis excludit dolorem. Et cõcordat doctor subtilis in scripto q̃ etiaz ex dispositione diuina erunt ista corpora impossibilia licet non ex dote impassibilitatis. ita q̃ nec ab intra nec ab extra patientur. et sicut fames nullum inordinatum motuz suscitauit in eis in ista vita. ita nec ibi suscitabit. Et idem doctor subtilis Scotus glosat verba Augus. que dicit in de fide ad Petrum. Tales pueros eterni ignis supplicio puniẽdos. id est supplicio illo qꝺ est in eterno igne cruciandi sunt. vel hoc locutus est contra hereticos qui omnino peccatuz originale negabant et penam pro illo peccato et ideo excessiue locutus est. Et Richardus dicit cum tempasse suum moduz loquendi in Encheridion. xxiiij. vbi dicit q̃ pena eorum erit minutissima. vel aliter potest dici ꝑm Richar. q̃ Augus. accepit boc supplicium p quacunq; pena eterna siue damni siue sensus. Et sanct⁹ Tho. in scripto secundo p̃ncipali dicit. q̃ frequenter nomine ignis in scriptura quelibet pena signari consueuit nec debet mouere illꝺ quẽ q̃ q̃ dominus in iudicio non daturus est nisi duas sententias. vnam venite benedicti. aliaz ite maledicti. Quia multi impij non resurgunt in iudicio. etiam qui non credit iam iudicatus est. Spũale vero homicidium multis modis cõmittitur. Primo per detractionem. de pe. di. j c. homicidiozuz. vbi dicit glo. q̃ detractor dicitur homicida. quia priuat animam vita q̃tũ in se est dum negat eum habere virtutes vel illas minuit quia detrabere est bona que alicui a deo sunt collata minuere vel negare. Sic detrahere est summa iniquitas. vj. q. j. c. summa. Secundo per mali suggestionem vt dicit beat⁹ Aug⁹. et ponitur vbi s̃. c. Noli putare te nõ cẽ homicidam quando fratri tuo malã persuadẽs dicente ps̃. lvj. Filij hominũ dentes eorum arma et sagitte. ideo de diabolo qui suggerit omne malum dicit Jh̃s ille homicida erat ab initio. Joh. viij. Quia non soluz seip̃m occidit sz etiam suggessit p̃mis parentibus preuaricationem et non est intelligendum q̃ diabolus creatus est malus sicut quidam dixerunt ex verbo creatoris superius allegato. Sed est malus factus statim post initium. Et sic exp̃onit vba saluatoris. li. ij. di. iij. c. iiij. magister sententiarũ Tertio per adulationem. iuxta illud ps̃. liiij. Molliti sunt sermones eius super oleum et ipsi sunt iacula. vbi dicit magister in glo. q̃ vbi nos habemus sup oleum alia littera habet adulando. Ideo dicit ꝑpb̃a. cxl. Oleũ aũt peccatoris non impinguet caput meuz. Qꝺ vbum tractat beatus Greg⁹. in ome. dicens. Impinguat caput peccatoris oleum cum demulcet mentem fauor adulãtis. Et magister super eodem vbo dicens. Oleum peccatoris. i. falsa laus adulatoris et simulata dilectio que mentes a rigore veritatis emollit ad noxia non impinguet caput meum. i. intentio mea non delectetur de adulatione falsaq; laude. Et sꝺit. amat q̃ fideꝫ argui a viro iusto in misericordia et ñ laudari a peccatore cũ irrisio est habeat secuz oleũ qꝺ ille prudentes secum portabant. z non querat oleum peccatoris. hec Greg⁹. Adulatio ẽ multum vitanda qz ad modũ iude sub specie oscula ꝓditionem operatur et sub specie amici interficit. sicut de Joab et Amasa. Nam Joab dixit ad eum salue mi frater et tenuit manu dexterã eius vicz amase quasi osculãs eum qui cum non aduertisset gladium quem habebat ioab ioab pcussit eũ in latere et effudit intestina eius in terrã z mortuus est. ij. Reg. xx. Et hec

homicidia,phibita sunt in illo verbo.non occides.Quantum ad secundum ponitur punitio
E iracundorum cum dicit.ego aũt dico vobis q̃ cunq; irascitur fratri suo.Ubi nota Aristo.li.
ij.de aãlibus dicit.c.iiij.Abaue est animal de magnitudine quasi cerui qđ ꝓtra naturaz omnium aãlium alioz habet fel in aure simile feli hominis in coloze qđ est amarum valde creatiuum vehementis ire.Moraliter hoc anial significat hominem iracundum.Quia irati homines videtur habere fel i aure.Quia q̃tũcũq; componat se homo viuere cum eis pacifice et honeste rõnabiliterq; loquatur.tñ videt sp eis q̃ sit aliqualis lis vl iniuria vnde nihil placet eis perfecte.Diu em̃ portant fel iracundie in aure.qz q̃cquid audiunt in amaritudinẽ conuertunt.Contra quos ꝟ dicit dñs.q̃cunq; irascitur fratri suo reus erit iudicio.vbi dicunt q̃dam.qui irascitur fratri suo sine causa.Sz hiero.dicit.q̃ frustra ponitur ibi.quia nulla põt esse causa irascendi in fratrem.Sed iuste irascitur aliquis culpe fratris.Nam vt dicit Augu.
Irasci fratri vt corrigatur nullus sane mentis reꝓhendit Greg⁹.xxxij.moza.Si nobis et ꝓximis delinquẽtibus irascimur non peccamus.
h Si em̃ sic ꝓximos vt nos amare ꝓcipimur restat vt sic eoz errozib⁹ sicut nostris vicijs irascamur.Uñ nota q̃ ira cõmẽdatur qua irascitur vicijs.Juxta illud ps̃.iiij.Irascimini z nolite peccare.Irascimini inq̃t mgr̃ in glo.peccatis imo vobisipsis de ꝓteritis peccatis et nolite peccare.Cui ꝓcordat Greg⁹.omelia.vj.super Ezech̃.Uere penitẽs bene irascitur duz secum rixatur de his que se male gessisse recolitz sibiipsi displicere incipit.Cũ ille placere icipit qui illum creauit reꝓhendit em̃ se de cogitationibus insequit̃ de ỽbis talibus punit se flendo de factis supnis inbiat.Oia bona terrena pro mentis despectionez calcat.hec ille.Item quedam ira tollerat̃ sicut infirmoz q̃ est subita vt cum hõ ꝑm carnez irascitur nec tñ vult facere ad qđ ira inducit.Jsta ira tollerat̃ qz rõnẽ nõ supat.de qua ỏr.Nõ te supet ira vt aliq̃nẽ oppmas.Job.xxxvj.Quedã ỽo ira vituparur et talis est oĩs ira que rõnem supat.Cui⁹ ꝑm Grego.quatuoz sunt gradus.q̃dam em̃ cito cõmouentur ad iram et cito redeũt ad tranq̃llitatez alij ỽo tarde irascũtur et tarde redeunt.et isti peiozes sunt ꝑmis.vt dicit b.Aug⁹.in regula.
Alij aũt de facili ira accendũtur et tarde redeunt z ipsi peiozes sunt oĩbus.Sz alij tarde irascuntur.et cito irã deserũt q̃ inter oẽs sunt minus mali.Item sunt nõnulli qui non solum tenent iram in coꝛde.Sz etiã oñdunt ỽbis vt q̃ dicit alicui raca,aut fatue grauiꝰ peccãt.Nã ꝑm Augu.et Chriſ.Racha nõ est vox aliq̃d significans.sed solũ motũ indignãtis ai.ꝑm Hiero.ỽo in glo.est hebraicũ.et idem est qđ cenos grece et latine inanis et vacuꝰ.i.absq; cerebro nũcupatꝰ q̃ ẽ ꝓtumelia.Qui g̃ hoc dixerit fratri reus erit concilio.i.ꝓsensu iudicij ẽ dãda sententia ꝓtra eũ.Alij aũt ꝓcedũt ad ỽba determiata dicendo in ira fatue vel alia cõuicia.et vnusq̃sq; talis erit reus gehẽne ignis.Quia dic̃ Chriſ.
Indignũ ẽ hominẽ dicere fatuũ q̃ hz in se spm̃ sctm̃.Quãtũ ad tertiũ ponit̃ satisfactio iniuriatoz cũ subiungit̃.Si offers munus tnũ ante altare ꝛc.Ubi nota.ỏr notãter.Si offers munus tuuz ante altare.in quo ĩuitur q̃ oblatio debet esse volũtaria et de rõne oblatiõis est q̃ volũtarie debet fieri et sacerdotes non debẽt oblationes recipe nisi voluntarie et sponte oferantur.Jux̃ illud Exo.xxv.Aboĩe qui cum offert vltraneus accipietis eas.s.oblationes.
Ad illas tñ oblationes que fiunt in quatuoz festiuitatibus ꝓncipalibus.vt in festo Pasce.Penthecos.assumptionis virginis gloziose.et natiuitatis xp̃i omnes sunt astricte persone saltem cõicantes vt quidam dicũt et ad istã ꝓsuetudinem laudabilẽ tenendã vbi subditi resistere vellent sunt cogendi per ep̃m non per plebanum.Sicut patet per Jnno.iij.extra de simo.ad apostolicam.vbi dicitur ad apostolicaz audientiam frequenti relatione peruenit q̃ quidam clerici ꝓ exequijs mozтuozum et benedictione nubentium et similibus pecuniam exigunt et extoꝛquent.Et si forte eozum cupiditati non fuerit satisfactum impedimeta ficticia fraudulenter opponent.Econtra vero quidam laici laudabilem consuetudinem erga sanctam ecclesiam ꝓ deuotione fidelium introductam ex feruoꝛe hereticе ꝓauitatis nituntur infringere sub ꝓtextu canonice pietatis.
Quapropter has ꝓauas exactiones fieri ꝓhibemus et pias consuetudines! ꝓcipimus obseruari statuentes vt libere conferantur ecclesiastica sacramenta.Sed per episcopuz loci veritate cognita compellantur.qui pernicioſe nituntur malam consuetudinem immutare
Ex hac decretali habetur q̃ offertoꝛia quatuoz dierum ꝓdictoꝛum de iure exiguntur z nõ dantes ea per episcopum ad dandum compelluntur.Et dicunt aliqui q̃ illud quod ad mandatum episcopi offertur nomen oblationis retinet.Naz licet in isto casu cogendi sunt ad oblationẽ vt coacte offerãt tñ oblatio ẽ qđammõ volũtaria q̃tum ad quãtitatem vel ad spẽz rei offerende Exquo elicitur q̃ grauiter peccãt sacerdotes curati qui subditum non habentem

vnum denariũ cogunt ad duplum offerendum Etiam deberẽt ostiatim duos denarios mendicare. Et si humiliter petit supportari allegãdo maximã pauptatem non meretur exaudiri Jõ de illis sacerdotibus dicit Sapiens. Qui obturat aures suas ad clamorem pauperis et ipse clamabit ꝛ non exaudiet. Prouerb. xxj. Sz ℟ diceres ꝙ omnis xp̃ianus vltra hos quatuor dies p̃tactos adhuc tenetur ad altare in missarum solennijs offerre. Quia Greg⁹. papa. vij. et ponitur de conse. di. j. Omnis. Omnis inqt xp̃ianus, peuret ad missarum solennia aliquid deo offerre et ducere ad memoriã. ꝙ dominus per Moysen dixit Exo. xxiij. Non apparebis in cõspectu meo vacuus. Ad hoc rñdet Diaconus in rosario. ꝙ hoc intelligitur de oblatione interiori vel bonoꝝ operum vel de cõsilio nec alie oblationes p̃nt de iure peti vt ait Hugo ꝛ Ray. Sed omnibus p̃cipitur ne vacui. i. sine oratione vel bonis opibus ad missaꝝ solennia accedant. ideo debent deo cum summa diligẽtia et orõnes et bona opa proferre et offerre. vt dicunt doc. exponendo illud Exodi. Jaz dictum non apparebis. Et ne sacerdotes habeant occasiones cogendi subditos vt quotidianas oblationes faciant prouisum est eis de decimis et p̃micijs quas de iure petere p̃nt. vt extra de deci. in multis ca. vbi vo decime nõ dantur. sicut in multis locis alamanie et alibi loco decimaꝝ sunt eis alia bona quibus viuere valeant assignata. Si vero sacerdos prochialis adeo esset paup ꝙ non posset quotidianis oblationibus sustentari subditi tenentur ad honorem dei p̃ncipaliter et cõsequẽter ad sustẽtationem sacerdotis munera offerre ad altare. Quia dicit apls. j. Choꝝ. ix. Nemo cogitur p̃ propꝛijs stipendijs militare. Et hoc iniellige si ſb diti possunt sibi subuenire tenentur ad hoc. Si vo non possunt, ppter pauptatẽ non sunt cogẽdi. vt dicit Jnno. Sed posset eis sacerdos subtrahere diuina officia ad tps. vt dicit glo. j. q. j. super. c. Sacerdos. Et hoc ideo vt necessitatem operibus manuũ suarũ sibi eo liberius posset acquirere. Exemplo beati Pauli qui secuit artem scenofactoriam et operatus est eam. Actu. xviij. Et laborauit manibus suis ne quem grauaret. dicit em̃. ij. ad Thessa. iij. Non inquieti. i. vagabundi inter vos fuimus neqꝫ gratis panem manducauim⁹. s. petentes nobis ministrari ab aliquo in laboze scilicz corporali ꝛ fatigatione die ac nocte opantes. s. ad acquirendum victum nostrum ne quem vestꝝ grauaremus. Et dicit notãter dñs in euangelio. Si of ℣ fers munus tuum ad altare et non alienũ q; solummodo oblationes illorum sunt recipiende qui de bonis a deo concessis et bene acq̃sitis offerũt ad altare vel oblationẽ impendũt vt pz ex dictis b. Greg. xiiij. q. v. c. Elemosina. et in c. scptũ est. dicit. Scriptũ est inqt victime impioꝝ abominabiles deo vota iustoꝝ placabilia Neqꝫ em̃ in oipotentis dei iudicio q̃d sz a quo detur inspicit. hinc est em̃ ꝙ scriptũ est. Respexit de⁹ ad Abel et ad munera ei⁹. ad Cain aũt et ad munera ei⁹ non respexit. Et dicit notant recordat⁹ fueris qz frater tu⁹ habet aliquid aduersum te. et hoc p̃t intelligi deo dicente vl dissidente cui⁹ oblatio nõ recipitur nisi fratri recõcilie. Sicut patet ex cõcilio carthagineñ. iiij. et hẽtur di. xc. c. Oblationes. vbi or. Oblationes dissidentiũ fratrũ neqꝫ in sacrario neqꝫ in gazophilatio recipiãtur. Et dicit glo. cũ odiũ eoꝝ apertũ est et notoziũ. oblationes eoꝝ nõ sunt recipiende. et intelligitur de oblationibus volũtarijs non de decimis et oblationib⁹ debitis et p̃mitijs. Et addit p̃dictũ. c. oblationes. ꝙ dona eoꝝ qui opp̃munt paupes similit̃ sunt refutanda. ideo necesse est illis vt p̃us fratrib⁹ suis reconciliẽtur videlicet qui odit odium remittendo. Et q̃ oppssit leso satisfaciendo. et iõ dicit Chriſ. Si cogitatione offendisti cogitatione recõcilia. i. redde amoreꝫ p odio ꝙ aduersus p̃ximum tuũ habuisti. Si vbo offendisti vbis recõcilia siue in facie siue post tergũ. Si operibus offendisti opibus recõcilia et offeras deo munus tuũ aliter nõ recipiet. Quid em̃ proderit tua oblatio si aduersum te erexerit se tui fratris coram deo accusatio nunquid illũ spernet et se tibi placabilem reddet. quasi diceret. nullo modo.

Dominica septima post trinitatis. Sermo.

Vnc liberati

A pctõ fui facti estis deo. Ad Ro. vj. Quintilian⁹ in li. suo declaratõ num ponit talẽ casum. ꝙ q̃dam dives et q̃dã M paup erãt vicini oztulis ipoꝝ cõiũctis. Diues em̃ in orto suo hũit flores paup apes. cũ autẽ inimici eẽnt ad iuicẽ dives p̃q̃stus est flores suos discerpi ab apib⁹ paupis ỏnũcias paupi vt eas trãsferret. paupe vo apes suas nõ trãsferẽte. dives ille flores suos sp̃sit venẽo. apes vo paupis discerpẽtes flores oẽs pierẽt. Spũalit paup ille xp̃s ẽ q̃ adeo paup fuit ꝙ nõ hũit vbi caput suũ poneret Mat. viij. Lu. ix. vbi legit ꝙ xp̃o dixit q̃dã. Sequor te quocũqꝫ ieris. dixit aũt illi vulpes foueas hñt ꝛ volucres celi nidos. filj⁹ aũt hois nõ hz vbi caput suum reclinet. iõ or i ps̃. lxxxvij. paup sũ ego ꝛ i laborib⁹

Sermo liiij.

a iuuentute mea. Et alibi. lxxxv. Inops ⁊ pauper sum ego. Iste quidem pauper christus habuit ab initio mundi et adhuc habet apes videlicet homies quorum aliqui sunt humiles ⁊ deuoti. de vno quoq; tali dicit Sapiens Eccl̃i. xj. Breuis in volatilibus apes. id est humiles inter superbos. Aliqui autem peccatores et immundi. Juxta illud Isa. vij. Sibilabit dominꝰ api. id est immundum peccatorem per inspirationem ad se vocat. Sed diues ille significat diabolum. Quia ꝑm sanctum Tho. glo. continua. super Math̃. Diabolus preest diuitijs nõ q̃ ipsas possit dare nisi quando deus permittit. Sed quia p eas homines fallit hic reuera diues habet flores qui sunt oblectamẽta mundialia et carnalia. de quibus Sapi. ij. Non inquit pretereat nos flos cãpi nec aliq̃ locꝰ sit pratum quod non pertranseat luxuria nostra. Sicut ergo isti videlicet diues et pauper habuerunt oztulos coniunctos. Sic xp̃s et diabolus habent congregationes suas simul coniũctas quia congregatio bonorum et malorꝫ est simꝫ in hac vita. et hoc ideo ꝑm beatum Augu. xxiij. q. iij. c. Tollerandi. Nam si mali a boni separentur pax generalis ecclesie perturbaret et concutiaretur. Sed heu diues ille iniquissimus scilicet diabolus aspergit flores delectationum huius mũdi veneno iniquitatis ⁊ peccati. Apesvero xp̃i insedentes et gustantes pi unt et mozíuntur in anima et tandem mozerẽtur imorte etna nisi per xp̃m a peccato liberarẽtur. Sicut liberauit romanos qui exhibuerũt membza sua seruire immundicie. id est peccatis carnalibus vt os gule renes luxurie et oculos impudicicie. de quibus aiũtverba p̃libata. nũc liberati a peccato. In quibusvbis duo prepo nit. p̃mo liberationem xp̃i gr̃osam ibi. nunc liberati a peccato. secundo seruitutem liberati studiosam ibi. serui aũt facti deo estis. De primo est notandũ. Robertus Holk. lec. cxxviij. super li. Sap̃. dicit. Christus liberat homies tripliciter. liberat eñ sicut medicus egrotãtes a morbis oppressos. Sicut p̃nceps dimicantes i castris obsessos. Sicut iudex allegantes se iniusta perpessos. Primo ergo liberat nos sicut medicus liberat egrotãtes a morbis oppressos. Nam bonus medicus non statim et subito curat hominem in casu nisi materia infirmitatis sit magna et paulatim iuuat naturam per medicinam vt ipsa sic adiuta purget seip̃am fortiorem vt purior conualescat. Et licet infirmꝰ ingemiscat ⁊ ploret vt cito liberetur. medicus tamen prudẽter expectat et patienter operatur et est melius pro infirmo q̃ ipsemet intelligat. Moraliter infirmitas a qua vult celestis medicus nos sua pietate liberare. Juxta illõ ps̃. xl. Dixi domine miserere mei sana animaz meam quia peccaui tibi. Istam infirmitatẽ et cõcupiscentiã originalez que in corpe nostro manet semp inclinãs ẽ ad peccatum que languor mõ vocatur ꝑm Augu. q̃ in hac vita minui p̃t extingui non p̃t. Medicus nr̃ xp̃s noluit curare subito. Sed per mediũ et moram tpis. et iõ reliquit nobis electuaria vnctiõis cibaria collatiua sanitatis. et hec sunt sacramẽta ecclesie q̃si quoddã appotecarium videlicet baptismꝰ et eucharistia penitẽtia et sacra vnctio. ⁊c. p q̃ liberamur a pctis. qz et ipi romani de quibꝰ in p̃ti epla loquitur b. Paulus. Liberati sunt a pctõ per baptismatis aquã. Et licet ꝫ ad tp̃s liberamur a pctis. tñ perfecte nõ curamur ab eis sed in resurrectione aut corporꝫ mortuorꝫ generali curabimur cessante oi infirmitate et ad peccãdũ pnitate. de q̃ Sen̄. viij. Sẽsus ⁊ cogitatio hois pni sunt ad malũ ab adolescentia sua. Et. xx. q. iij. c. Procliuis ör. Procliuis ẽ cursus hois ad voluptatẽ et natura voluptatum mutatrix ẽ. Et. xij. q. j. c. Ois ör sic. Ois O
etas ab adolescẽtia sua in malũ pna ẽ. iõ in p̃ti ꝓtinue infirmi sumꝰ dicẽte p̃pheta. Miserere mei dñe qm̃ infirmꝰ sum sa. me dñe. ⁊c. Dilatõnem vo istiꝰ sanitatis q̃ admõ molestẽ ferũt aliqui qz ẽ ꝓtra affectionẽ comodi. vñ dic̃ apl̃us ad Ro. vij. Infelix eñ ego hõ q̃s me liberabit de corpe mortis huiꝰ. Et rñdet gr̃a dei p ihm xp̃m dñm nostꝝ. Glo. dicit. q̃ in p̃ti liberat a lege ꝑfuitutis inquãtũm est culpa. In futuro in quãtũ est pẽa. ipe aũt apl̃s ꝓsolatur se et alios hoies q̃ in breui ꝓsequẽtur sanitatẽ pfectã. licz nunc ingemiscãt expectãtes dicens. Jpaq̃ creatura liberabitur a ꝑfuitute corruptionis in libertatem filiorꝫ dei. Aliqui libri sic hñt qm̃ et ipe creaturã. s. humanã liberabit a ꝑfuitute corruptionis in libertatez gl̃ie filiorꝫ dei. ad Ro. viij. Qõ tũc erit quãdo natura humana perfecte gl̃ificabitur et erit sanata et liberata ab oi iniquitate ifirmitatis peccati. Job. v. In sex tribulationibus liberabit te et in septima nõ tãget te malum. Jõ de illis qui iam sunt apud deum dici potest cõuenit̃er illud vbum apl̃i pre assumptum liberati. s. estis a peccato et serui estis facti deo quia seruient ei in templo suo die ac nocte. Apocal̃. viij. Secundo liberat nos christus. Sicut liberat p̃nceps milites suos P
in castris obsessos. et hoc figuratum est in hac hist̃oria. Narrat sextus Julius libro tertio. c. vj. De quodam p̃ncipe nomine Leomio cuius populus in quadam ciuitate tenebatur obsessus volens sibi caute et populo consulere quid eis vtilius expediret.

cū eas litteras aliter non posset transmittere ordinauit q vnus de militibus suis. de quo satis ꝓfiderat ad obsidionem accederet et cū aduersarijs obsidionem facientib⁹ quasi eos adiuuās fortiter insultum ꝓberet ordinauit etiaz q nulla tela mitteret nisi illa sibi traderz. Tradidit ḡ sibi tela lanceas et sagittas in quib⁹ artificialiter sculptuz erat. Confortamini t esto te fideles ego vero leonio venio obsidionē cito a vobis remoueo. Iste ergo miles quasi hostis et inimicus ciuitatis ad obsidionem accessit. et ciuitatē obsidentibus et expugnantibus se immiscuit et tela modo predicto scꝑta vltra muros iecit. quibus acceptis et lectis illi qui ciuitatem defendebant plurimū confortati hostibus restiterunt et ciuitatem domino suo seruauerunt. Mozaliter ꝓnceps iste est xp̄s q ꝓnceps est pacis. Isa. ix. Ciuitas vero est eccl̄ia militans in qua sumus. milites in ciuitate sunt fideles in ecclesia quia milicia est vita hominis super terraz. Job. vij. Hec ciuitas est obsessa p circūitum a demonibus et malis hoibus. De demone dicit b. Petrus. j. Pe. v. Et habet. iij. q. j. c. Nulli dubiū. q circūit tanq̄ leo rugiēs q rēs quē deuozet. Et dic̄ glo. p circūit innuit q sit astutus. Qui em̄ vult capere castrum nō incedit per rectam viam. Sed circūit vt videat ex qua parte facilius capi possit. Sed per hoc q dicit querens quem deuozet. innuitur q sit crudelis. Juxta illud Iere. vj. Crudelis est t non miseretur. De hominibus vero malis dr in p̄s. In circūitu impij ambulant. Idcirco xp̄s ꝓnceps noster volens nos liberare et confortare mittit nobis militem cum lancea sagittis et telis. hoc est prelatū vl predicatorē v̄bi dei cui⁹ sagitte sunt acute. Juxta illud p̄s. Sagitte potentis acute. Iste accedit quasi apparent sit aduersarius cum tñ realis est amicus. Naz mittit tela increpationis reprehēsionis et obiurgationis. in ciuitatem militātis ecclie, cui q libet quidē debet ꝓsentire. et eius increpationes libenter audire. Juxta illud Math. v. Esto consentiēs aduersario tuo cito dū es cum eo i via. videas ergo q̄d in telis suaz increpatōnū sit scr̄iptum et inuenies q est missus de ꝓncipe tuo xp̄o non ad te finaliter expugnādum. Sz de obsidione prudenter liberanduz. Quia ipse predicator potest signari per hunc virum pauperem. de quo dicit Eccs. ix. Parua ciuitas t pauci viri i ea. venitq̄ rex magnus t vallauit eam. extruxitq̄ munitiones per gyruz. t facta est obsidio. inuentusq̄ est in ea vir pauper t sapiens et liberauit vrbem per sapientiam suam. Mozaliter hec ciuitas parua significat in generali totum mundum qui respectu celi paruꝰ est quasi punctus. vel in speciali significat etiā quamlibet ciuitatem que parua dicitur respectu beatozuz hominū. Quia dicit Dauid i p̄s Vidi iniquitatem et contradictionē in ciuitate In ea etiam sunt pauci scilicet a virtute. quia heu omnes declinauerunt simul inutiles facti sunt non est qui faciet bonum non est vsq̄ ad vnum. id est valde paucos. Contra hanc venit rex magnus id est diabolus qui est rex sup omnes filios superbie. Job. xlj. Et vallauit eaz insidijs suis. Quia dicit Johannes papa. xvj. q. ij. c. Visis litteris. habet inquit mille nocendi modos nec ignozamus astutiam eius. conat nanq̄ a principio ruine sue vnitatem ecclesie rescindere. caritatem vulnerare. sanctozum operum dulcedinem felle inuidie inficere. Et oī bus modis humanum genus euertere et pturbare. dolet em̄ satis et erubescit caritatez quā nequiuit in celo habere homines constātes ex lutea materia in terra tenere. hec ille. Ecce q̄liter vndiq̄ vallat ciuitatem. id est congregationem hominum. Extruxit etiam munitiones principaliter tres per gyrum scilicet superbiā auaritiam et luxuriam. in quibus quasi totum mundum impugnat. quia omne quod est i mundo aut est concupiscentia carnis aut concupiscentia oculozum aut superbia vite. j. Joh. ij. Ideo necesse est vt vir pauper et sapiens inueniatur scilicet p̄dicator qui debet esse paup renunciando diuitijs. et sapiens in scientijs. vt sua sapientia liberet ciuitatem. id est animam hominis a potestate demonis. Tertio liberat Q homines xp̄us sicut liberat iudex iniusta per pessos. diabolus em̄ hominem seduxerat et induxerat ad peccādum. vt habetur Gen. iij. Et manifestius declarat magister. li. ij. sentētia xxi. Ideo sub virtute diaboli fuit homo detentus. iuste quidem quātum fuit ex parte hominis. sed iniuste ex parte demonis. Sicut declarat Ansel. in li. Cur deus hō. c. vij. Homo iquit meruerat vt puniretur. nec ab aliquo conuenienti⁹ q̄ ab illo cui consenserat vt peccarz diaboli vero meritū nullū erat vt puniret imo tanto hoc diabolus faciebat iniustius quanto non ad hoc amoze iusticie trahebatur. Sed instinctu malicie impellebatur. Ideo fm eum iustum fuit ex parte hominis q ipe a diabolo puniretur. Sed non fuit iustum ex parte diaboli vt ipse hominem puniret. Ab iniusta punitione ista et seruitute. liberauit nos christus morte sua. quia ipse solus hoc facere potuit. Juxta illud Jacobi. iiij. Unus est enim legislator et iudex qui potest perdere et liberare. vnde liberauit nos eodē mō sic Codrus rex atthenie. de quo tñ inseruit in pte ꝓma huiꝰ opis vt patz

registrum intuenti.tñ adhuc hic necesse illō in ferere dignū duxi vt eo frequētius habeatur in memoria liberatō generis humani.t passio re cozdetur Jesu xpi.Refert eñ Aug⁹.li.xiij.de ciui.dei.et Ualerius li.v.c.iiij.Nam cū regio sua et ciuitas ingēti hostiuz bello debilitata es set.humani auxilij diffidentia ad ozaculū ap polonis cōfugit ac per legatos sciscitatus est quō tam graue bellum discuti possit.Rñdit ap pollo ita illi finem foze si ipe hostium manu oc cubuisset.Qō cum ad hostiū castra pueniisset. ordinauerūt q nullo modo regē atteneñ.occi derent.videns Lodzus q ciuitas sua nllo mō pacem habere posset nisi ipse manu hostili oc cumberet deposuit regia insignia et habitum pauperem induit et castra hostiū ingressus est vbi quendam ad pugnā imcitans interfect⁹ oc cubit sicqz priam liberauit.ppter quod a suis inter deos cōputatus est.Applicatio plane pa tet q xps est rex ecclie militantis.Aduersarij sunt diaboli.Ciuitas est ecclesia sancta ex bo nis et malis hoibus cōgregata,pphetatuz eñ fuit et a deo ozdinatum q ecclia.i.electi de ge nere humano non potuit hre pacem nisi rex e ozum interficeretur.xps eñ filius dei videns hoc cum in forma dei esset exinaniuit semetipz formam serui accipiēs in silitudinem hominū factus vt hō humiliauit se et obediens factus est vsqz ad mortē mortem aūt crucis.ad Phi. ij.Et sic nos a seruitute diaboli liberauit vt di cat Apls ad Gall.iiij.Ita q non sumus ancil le filij sed liberi qua libertate nos liberauit.

℟ Sed.d.q.Cum xps nos per potentiā libera re potuit cur se ad liberandū nos tñ humilia re voluit.Ad hoc rñdet magister sentētia q li. iij.di.xx.c.j.Assumens pro se dictū Augu.Jō potentia vincere noluit quia diabolus vicio p uersitatis sue amator est potentie et deserto oppugnatorqz iusticie in quo hoies magis euz imitātur qua neglecta vel etiā perosa.i.odiosa iusticia potentie magis student eiusqz vel ade ptione letātur vel cupiditate inflāment.Jdeo placuit deo vt non potentia sed iusticia et hūi litate vincēs hominē erueret in quo eū imita ri disceret.Et in fine dicit.Justicia ḡ humilita tis hominē liberat quē sola potentia eqssime li berare potuit.vt dicit Amb.et allegat a magi stro li.iij.di.xviij.c.vl.Propter p̄mum pctm homo sub ptāte diaboli erat t non potuit ab a liqua pura creatura inueniri q tm potuit se hu miliare q̄tum p̄m⁹ homo supbiuit nisi sol⁹ xps qui fuit deus et homo qui in se impleuit omnē iusticiā.i.cōsumatissimāqua maiorē esse non po tuit.hec Ambro.Idem magister qui et supra di.xx.c.ij.Iniuste inquit ad se tenebat diabo lus hominem.Sed homo iuste tenebatur.qz diabolus nunquā meruit potestatez hre super hominem.Sed homo meruit per culpam pati diaboli tirannidem.Si ergo deus q vtricz pre erat potentia hominem vellet liberare sola ius sionis virtute poterat rectissime liberare.Sed ob hanc causam p̄missam iusticia vti humilita tis voluit qui dum in carne mortali crucifixus est iustificati sumus.i.per repromissionē pecca torum eruti de potestate diaboli.et ita a xpo iusticia diabolus victus est non potētia.Quā tum ad secundū ponit seruitutē liberati.s. bo minis studiosam cum dicit.Serui autem facti deo.Ubi nota quando aliquis dominus ꝛen⁹ aliquos homines de potestate tiranni liberas set illi merito serui sui facti essent.Sed domin⁹ noster Jesus xps liberauit nos a potestate dia boli tirāni infernalis qui totum genus huma num vinctū tenebat.quare merito ei seruire te nemur.Et qualiter hec seruit⁹ fieri debeat oñ dit apostolus Paulus supra in epla hodierna Sicut inquit exhibuistis membra vestra serui re immundicie et iniqtati ad iniquitatez.ita nūc exhibete membra vestra seruire iusticie in iusti ficationem.quasi di.Sicut omnia membra ex hibuimus ad seruiendum diabolo.ita exhibe mus omnia membra ad seruiendum deo.Exē plum de sancta Maria magdalena.de qua di cit Gregorius in ome.Quot in se habuit obla ctamenta tot de se inuenit holocausta.conuer tit ad numerū virtutum numerū criminum vt totum fuiret deo in penitētia q̄cquid ex se deū ptempsit in culpa.Non sic faciūt multi quia et si corpe fuerunt deo ieunando deposseſſioni bus suis fuiunt diabolo auare cupiēdo.et sic claudicant in duas ptes.Quib⁹ dr.iij.Reguz xviij.Usquequo claudicatis i duas ptes si do min⁹ ē de⁹ seq̄mini eū.s.ei tā corpe q̄ reb⁹ fui endo.quia nemo potest duobus dominis fui re.Math.vj.Jdeo dr.j.Reg.vij.Preparate corda vra dño et seruite illi soli.Et Math.vij Dominū deū tuū adorabis et illi soli seruies.

T Est tamen notanduz q seruiētes deo vt dicit Bern̄.in quodā ser.fm triplicem statuz scilicz incipientium proficientium et perfectorum de bent se tripl'r in virtutib⁹ exercere.Primo dic q seruientes deo q̄tum ad statum incipientiū debent se sic in vtutibus exercere q tpe tēpta tionis a lapsu peccati se teneāt.Juxta illd Sa pi.Fili accedens ad seruitutem dei sta in iusti cia.glo.erga,primum et timore ante deū et p̄ para animam tuam ad temptationem vicz vt non psentias temptatiōi et redeas in peccatū Eccli.ij.Et hoc est eis necessariū qz nō solū est tēptatiōes sustinere vm etiā p⁹ scāz puersatōz

fortiores ꝓflictus temptationū sustinebunt. iuxta illud Chrisꝰ. in ome. Quisquis post baptismum maiores sustinēs temptatiōes nō turbet etem, ꝓpter hoc suscepisti arma non vt vaces. sed vt ꝓlieris. Jō aūt temptationē non ꝓhibet. ꝑmo vt discas qñ multo factus es fortior. Deinde vt magnitudine donorum non extollaris. tertio vt diabolus experientia cognoscat q̄ ꝓfectior abscessisti. quarto vt ꝙ hoc fortior reddaris. quinto vt crediti tibi thesauri ingnū accipias. Neq̄ eñ diabol⁹ supueniret. tibi ad temptandū nisi tibi in maiore honore effectum videret. hec Chrisꝰ. Et potest addi sextum vt videlicet bō per temptationes fiat deo magis acceptus. Juxta illud. Fidelis aūt de⁹ non patietur vos temptari sup illud quod potestis et faciet cum temptatione ꝓuentum. j. Chor. iiij. Secundo dicit Bern. q̄ seruientes deo quātum ad statum ꝓficientiꝰ dñt se sic in vtutibus exercere q̄ in eis ꝓtinue ꝓficiant. iuxta illud. Justor semita quasi lux splendens ꝓcedit et crescit vsq̄ ad perfectum diem. Prouerbi. iiij. Qō verbum tractans beat⁹ Greg⁹. et allegaꝫ de pe. di. ij. Pretereūdū In eor nāq̄ animo. s. iustor bonorum desiderium atq̄ intellectus lucis intime iam pars dei est. Sed quia vsq̄ ad finem vite in vtute ꝓficiunt ad ꝓfectam diem. tunc veniunt quando ad regna celestia ducti in ea luce quam desiderant iam minus aliq̄d habebunt. Tertio vt dicit Bern. Seruientes deo quātum ad statum perfector debent se sic in vtutibus exercere q̄ tribulationes ꝓ xpo libenter sustineant exemplo apostoli quem neq̄ mors neq̄ vita potuit a caritate xpi separe. Ad Roma. viij. Sed qz nullus pōt sic fruire deo sine dono dei et gratia ſm Augu. li. xiiij. de ci. dei. c. xxij. ⁊. xxiij. Jdeo necessarium est dei seruitoribus gratiaꝫ postulare de ipsis nullatenus cōfidentes. Juxta illud dictuꝫ Bern. Incassum laborat in acquisitione virtutum qui eas ꝓpria vtute nititur acq̄rere. Sz aliunde eas querēdo scilicet a domino virtutuꝫ qui est christus.

Dominica septima post trinitatis. Sermo secundus.

Miserior super turbas quia ecce iam triduo sustinent me nec habent qō manducent et si dimisero eos ieiunos deficiēt in via. Marci. viij. Plī. in histo. na. dicit. q̄ inter omnia animalia aquila est maxime liberalis. Naz auibus eam sequentibus conduidit ꝑdam quā cepit. iō eam sp alie aues solent inseq̄ sperantes q̄ de ipius ꝑda eis debeat aliqua portio ipartiri. Mozalr per aq̄lam que est regina auiū. et inē eas tenet ꝓncipatum. designātur dñi terreni q̄ ad silitudinem aquile dñt erga suos subditos esse liberales qualis fuit Tiberi⁹ cesar. de quo refert Suetonius eū dixisse boni pastoris est. i. ad eū ptinet pecudes custodire non ōglutire. Et b. Aug⁹. de vbis dñi. ser. vj. loquēs de bono ꝓlato dicēs. Bonus si fuerit q̄d tibi pest nutritor tuus est. si malus fuerit tortor tu⁹ est. Et ꝓncipaliter debet vnusq̄sq̄ dñs siue spūalis siue secl'aris, puidere diligēter suis subditis qñ eū sequūtur in aliqua expeditōe. qz aquila puidet alijs auibus se sequētibus. iō de Dauid legitur q̄ sp fecit, puisionē suis militib⁹ q̄ secū erant. Nam cum sē esset in deserto et nō haberet necessaria misit ꝺuos ad Nabal, ꝓ victualibus vt pasceret se et suos. j. Reg̃. xxv. de ipo etiam legitur. q̄ adeo fuit liberalis q̄ poti⁹ voluit p se carere q̄ milites suos defectū habere. Nā legit. ij. Reg̃. xxiij. Cum esset in cāpo pugnaturus cum Philisteis desiderauit hre aquā de cisterna bethleē dicens. O si q̄s mihi daret aquā de cisterna q̄ est in Bethleē iuxt portā. qō cū audirēt viri tres fortes irruperāt in castra Philistinor et aquā ei attulerī q̄ cum fuisset ei allata noluit bibere sed dixit nū sanguinē istoruz q̄ ꝓfecti sunt et aiar piculū potabo. Et qz non suffecit ista aqua etiā alijs maluit ab ea sustinere. Jta legit in histo. regis Alexandri magni. cum quadam die ipse et exercit⁹ eius iter agerent ceperūt hre sitim magnā quā cū Alexander sufferre nō possz q̄dā miles Seuil⁹ noie inuenit aquā in petra cauata de qua impleuit cassidē suum ⁊ attulit regi plus diligēs ei⁹ vitā q̄ suā. Ille aūt cōuocans exercitū corā oībus effudit ipam aquā in terrā ne dū videret exercitus q̄ ipe solus biberet plus sitire inciperēt. ⁊ sic qui pauit eos dum habuisset. i. maluit cum eis carere dum defecisset. Sic ad ꝓposituz xpi celitus aquila adeo fuit liberalis et misericors q̄ sequentē populū sp sollicitus est pascere. sic Job. vj. Quinq̄ milia hominū quivenerūt ad ipm pauit de quinq̄ panibus et duobus piscibus. et h quatuor milia de vij. panib⁹. Et hāc suam liberalez misericordiā oñdit in vbis allegatis cum dixit. miserior sup turbaz quia ecce iam triduo sustinent me. Jn qbus vbis euāgelij tria ꝓncipaliter tangūtur. ꝑmo dei miserantis liberalitas ibi. miserior sup tur. secūdo mē se redūdātis sacietaſ ibi. accipiēs pa. tertō xpi augmētātis ptās ibi. sustulerunt. Primo tangitur dei miserantis liberalitas Nam dicit. miserior super turbas. Unde reges et domini

Sermo lv.

terreni ꝑmo et ꝑncipaliter ſunt miſericordes et liberales erga ſuos domeſticos. deinde ad alios ſubditos et tandem ſi ſunt mites miſericordes ſunt ad vniuerſos. Sic omnipotēs deus miſericors fuit in ꝑncipio erga domeſticos videlicet angelos ꝑncipaliter in duobus. vno modo in creatione quia miſericorditer eos creauit. Sicut dicit magiſter li. ij. ſententia ꝛ. diſ. ij. c. vj. ꝙ celum empirreum mox vt factum eſt angelis repletum eſt Et patet quia ex mera bonitate et liberalitate eos creauit quia ipſorum non indiguit. de hoc dicit magiſter li. ij. di. j. c. vij. Cum ergo q̄ritur quare quomodo ⁊ ad q̄d creata ſit rationalis creatura ? breuiſſime rñ deri poteſt. ꝓpter dei bonitatem et ſue ſcz creature vtilitatem. vtile nempe eſt ſibi ſeruire deo et frui eo. factus ergo angelus ſiue homo ꝓpt deum dicitur eſſe. i. factus non q̄ creator deꝰ et ſumme bonus alterutriuſq; .i. hominis ⁊ angeli indiguerit officio. quia bonoꝝ nr̄oꝝ nō indiget ſed vt ſeruiret ei et frueretur eo. cui ſeruire regnare eſt. Alio modo miſericors fuit angelis in cōfirmatione quia malis cadentibus bonos ꝓfirmauit in gratia. quia dicit mgr̄ ſententia ꝛ. li. ij. di. v. Data ē gratia cooperās angelis qui perſtiterunt per quā ꝙuerſi ſunt vt deum perfecte diligerēt. Et paulo ante dicit bonos angelos ſua gratia illuminauit. malos vero execauit. ſ. pmiſſiue non effectiue. patet ꝙ bonos in miſericordia illumiauit vt a bono ꝙ habebāt ad maius bonū cōuerterētur ꝙ nō habebant. malos aūt ex iuſticia excecauit. Ideo dixit Exo. xxxiij. Miſereboꝝ cui voluero. Ecce quomodo angelis in celo miſertus eſt. de q̄ miſericordia dixit Dauid in pſ. Domine in celo miſericordia tua. Secundo omnipotēs deꝰ miſericors fuit erga ſubditos ſcilicet iudeos. ꝑmo in ſpeciali electione quia ſibi elegit eos ī populum peculiarem olim. iuxta illud Jſa. xlij. Populum iſtū formaui n̄ laudez meā enarrabit. Alio modo in multiplici liberatiōe. Nā patres iudeorum adorauerunt idola. occiderunt ꝓphetas et legem dei abiecerunt. ꝓpter q̄ iniqua mala fuerunt in captiuitate. lxx. annis in babilonia et poſtea miſericorditer placatuſ eſt eis et reduxit eos in terrā ſuam. Et rō ē. q̄ penituerunt de malis ſuis in contritione in cōfeſſione et ſatiſfactione. q̄ ſignificātur ℔ p tres dies cum dicit. Ecce iam triduo ſuſtinent me. Sed de peccato q̄ō cōmiſerūt in xp̄m eum crucifigendo et occidendo nōdum penituerunt q̄ re miſericordiā ſuaz hactenus non ſenſerūt q̄ iam per mille et quadringentos annos ⁊ vltra fuerunt in ira dei et vſq; in finem mūdi in ea erunt. ita vt Daniel nominat illam deſolationē ſine fine. c. ix. nec eis miſerebit q̄ oñes adhuc manent in eodem peccato ex ſuperbia qua ſe p̄ferunt toto mūdo. Et ideo dicit dñs ꝙ Amos c. ij. Super tribus ſceleribus iſrl̄. cōuertaz ſcz eis miſerando. ſup quartum nō conuertam q̄ vendiderūt iuſtū ꝓ argento. Tertio deus oñi potens xp̄s dominus noſter miſeretur generaliter oibus xp̄ianis in multis. Primo in peccatorum p̄ſeruatione. quia in multis peccatis in que cadere potuiſſet homo eū miſericordia dei cuſtodiuit. Ideo dixit beatus Augꝰ. li. ij. confeſſionuz. quare tue deputo miſericordie ꝙ peccata mea tanq̄ glaciem ſoluiſti? gratie tue deputo quecūq; non feci mala. Et dicit Bern̄. vide ſ. ſermone. xlvj. vbi dicit. Quis non videat? ⁊c. Secundo in peccatoꝝ diſſimulatione. Juxta illud Sapi. xj. Miſereris omnium q̄ omnia potes et diſſimulas hominū peccata ꝓpter penitentiā, quod intelligitur dupliciter diſſimulas. i. non punis pena eterna et cōmutās eam in penam tempalem, ꝓpter penitentiā veram ſupuenientē. quia q̄n homo peccat mortaliter poſſet eū ſtatim punire pena eterna ex ſua iuſticia. Sed tamē diſſimulat hanc penā ex ſua infinita miſericordia. penitētiā expectādo Alio mō diſſimulas. i. differs pctā. ſ. punire ꝓpter penitentiā. i. vt des homini penitēdi tp̄s. Et ſbditur cauſa. diligis em̄ omnia q̄ ſunt. ſ. ꝓſeruando ea ineſſe et nihil eoꝝ odis q̄ feciſti. Diligit em̄ deus naturā quā fecit. Jō dicit Bern̄. Miſeratō tua dñe ſup me que non poterit explicari ſmone ꝙ benigna ꝙ liberalis ꝙ gratuita fuit. Ego peccabā et tu diſſimulabas non cōtinebaz a ſceleribus et tu a vberibus abſtinebas plongaui. ego multo tpe iniquitatē meā et tu dñe pietatem tuam. Tertio in eoꝝ ſuſceptione q̄ penitētes miſericordit̄ ſuſcipit cū dic̄. miſerioꝛ ſuper turbā. ſ. penitētiā q̄ triduo ſuſtinent me vbi dic̄ gl̄. triduo ſuſtinēt dñm q̄ ꝓtriti ꝓfeſſi ſatiſfacientes ſcz ꝓo ſuo poſſe dei bonitatez expectant quoꝝ miſeretur et paſcit eos. vij. panib⁹ id eſt ſeptez donis ſp̄ūſancti ne deficiant ī via de donis ſufficienter dixi ſupra ſmōe xxv. M et ſermone. iij. R. ⁊c. Quantuz ad ſecundū ponitur menſe redūdantis ſacietas cū dicit. accipiens. vij. panes gr̄as agens fregit ac dedit diſcipulis. Pro quo nota ſic dñs vij. panib⁹ magnam turbā refecit. ſic et nos quotidie. vij. panibus reficit. Prim⁹ panis ē vbū dei i quo vita hois exiſtit. iuxta illd Deutro. viij. Dñs deus afflixit te penuria dedit tibi māna ī cibū vt oñderet ꝙ nō in ſolo pane viuit hō. ſz in omi vbo qđ ꝓcedit ď ore dei. Ubi nota vbū dei egredit̄ de ip̄i⁹ ore dupl̄r. vno mō imediate q̄n deꝰ loq̄t̄ per inſtinctuz ad coꝛ homis inſpirādo ei quid

facere debeat. de quo instinctu vide ꝯ. quatuor signa in ſmo. viij. ꝑ. Et de illo ỏr Ozee. ij. de anima conuersa. ducam eam in solitudinem et ibi loquar ad cor eius. hoc modo loqtur sepe deus peccatorib⁹ et hoibus mundanis ad penitentiã eas instigãdo. iõ deberet dicere pctor cum ps̃. Audiam qd loquatur in me dominus deus. Alio modo loqtur deus per alium hominem. s. prelatum vel predicatorẽ. Qui ỏ r oñe dei. Iere. xv. Si separueris pretiosum a vili q̃ si os meum eris. Pretiosa est anima. Prouer. vj. Mulier viri pretiosam rapuit animã. Pretiose etiam sunt v̊tutes. quia ſm Bern. Vere diuitie non sunt opes. sed virtutes quas secuz conscientia portat vt in perpetuũ diues fiat vile vxor est corpus quia anime pondus est z pena vt dicit Sene. Vilia etiam sunt bona temporalia etiam que pretiosa videtur. Aurum enim z argentum terra sunt rubea et alba que sol⁹ error hominũ facit pretiosa vt dicit Bern̄. in sermone de aduentu. Pretiosum vero predicator sua predicatione a vili separat qui pretiositatẽ v̊tutum ostendit et temporalium vilitatem z animam a temporalium amore seiungit et ad amorem v̊tutum inducit. et talis quasi os dei ẽ. Et de hoc ore pcedit panis verbi dei qỏ sanat hominem. Juxta illud ps̃. Misit verbum suum z sanauit eos. Iste est p̃mus panis ſm Ber. Secundus panis ſm ipm est obediẽtia qz nihil pdest verba dei audire nisi quis velit eis obedire et ſm ea vitam suam dirigere. scz per obedientiam. quia vt dicit Bern̄. in sermone ỏ pasca Obedientia dirigit gressus nostros et sctẽ cõuersationis gratiam pmeretur. ipsa est q̃ vitaz ordinare nouit. ipsa que patientiã docet et donat. Et ideo hunc panem cõmendare dignat⁹ est nobis xp̃s. Joh. iiij. Meus cibus est vt faciam voluntatem eius qui misit me. Terti⁹ panis est meditatio sancta que ſm Bern̄. ỏr pãis vite et intellect⁹ et h̄ bene cõcomitatur duos pcedentes. Nam post q̃ verba dei cõmendata sunt corde. et eis homo statuit obedire. necesse est homini ꝯtinue meditari qualiter vitam suã emendet et in bñplacitum dei disponat vt ỏ beato viro dicitur in ps̃. In lege domini meditabitur die ac nocte. Et hec sancta meditatio vtilis est homini. quia dicit Bern̄. in li. de consideratione sancta meditatio. primũ quidem mentem de qua oritur purificat. deinde regit affectus. dirigit actus. corrigit excessus. compõit mores. vitam honestat et ordinat. Quart⁹ ſm Bern̄. panis ẽ orantiũ lacrime. de quo ps̃. Cibabis nos pane lacrimaz qui panis adiungit precedenti. Cum eñ homo meditatur peccatorum suorum sarcinã. pñtis incolatus vite miseF riam. et vite eterne gloriam. suam imbecillitatem. et dei erga se bonitatem. in tali meditatione exardescit ignis deuotionis et resoluit̃ cor in lacrimas compunctiõis. et tunc recurrit ad presidium orationis. de hoc pane Cassiodor⁹ super ps̃. Quẽadmodum desiderat. sup illo v̊su. fuer̊t m̄ lacrime mee panes die ac nocte t̃ Fletus cibus est anima. corroboratio sensuũ absolutio peccatorum. refectio mentium. lauacrum culparum. Unde legitur de beato Augustino. q⁹ post conuersionem suam et baptismũ flebat vberrime in hymnis et canticis recogitans pristinos errores nec saciebatur illis diebus et noctibus dulcedine mirabili considerare altitudinem consilij domini up salutem generis humani. Quintus panis ſm Bern̄. est labor penitentie. de quo ps̃. Labores manuũ tuarum quia manducabis beatus es. et h̄ panis necessari⁹ ẽ. quia vt dicit Aug⁹. de penitentia. Non sufficit mores in melius mutare et a malis actib⁹ recedere nisi de his que facta deo satisfacias per penitẽtie laborem et dolorem. Et licz penitentionalis panis videtur esse durus et insipidus. amanti tamẽ anime dulcis est z suauis quia dicit ph̄s in pbleumatibus. Panis dur⁹ quando ad ignem incaluerit mox intus mollescit. exterius vero indurescit et esibilior quidẽ fit rubescit et fumescit. Sic est de pane penitentie qui ad ignem penitẽtie calefactus mollescit intus in anima vt homo cum gaudeo agat penitentiam et exterius durescit ad ipsius tolerãtiam. quia dicit Iero. Nullus labor durus. nullum tempus longum esse debet quo gloria eternitatis acq̃ritur. Sextus panis est iocunda vnanimitas socialis. qua homines in dilectione viuunt. de qua ps̃. Ecce q̃ bonum et q̃ iocundum habitare fratres in vnum. et hic bñ dicitur panis. quia pascit et confortat viuẽtes in cõmunitate ecclesie. de quo. j. Thoz. x. Un⁹ panis et vnum corpus multi sumus omẽs qui de vno pane et de vno calice p̃cipamus. vbi dicit glo. licet multi sumus tamen sumus vnus panis vnione fidei spei et caritatis et mutua o pez dei exhibitione. Et quia vnum sumus vnũ sentire debemus. exquo patet totam cõgregationem censeri. quasi vnum panem ex mltis g̃nis confectum. Et hoc misterium pacis et caritatis xp̃s in sua mensa consecrauit. vt dic̃ glo. ibidez. q⁹ videlicet cõmunicauit a postolos omnes de vno pane corporis et sanguinis sui. de hoc pane vnitatis dicit Aug⁹. in li. de ciui. dei Tale inquit bonum est bonum vnitatis et caritatis vt rebus creatis nl̃ gratiosius solet audiri nihil delectabilius concupisci nihil vtili⁹ possideri. Et subdit. Spũs eñ humanus nũquam

viuificat membra nisi fuerint vnita pace. Septimus est panis eucharistie. de quo Joh. vj. Panis quem ego dabo caro mea est pro mũdi vita. Et ibidem dicit xps. Ego sum panis viuꝰ qui de celo descendi si quis manducauerit scilicet digne. ex hoc pane viuet in eternũ. Quãtũ ad tertiũ põit xpi augmẽtãtis ptãs ibi. et sustulerũt qđ supauerat de fragmentis septem sportas. Moraliter per septem sportas remanẽtes significantur septem dotes que refuantur dãde post hanc vitam. quarum tres sunt anime et quatuor corpis. quibus sponsa xpi dotabit quando in domũ sponsi deducetur. vt dic̃ vin. in spe. histo. li. xxxij. c. xxxiiij. Prima dos aie pter quã ör. Beata est cognitionis claritas. de qua ör Thoh. ix. Beatus ero si fuerint relique seminis mei advidendum claritatẽ hierusalem videlicet celestis. Et Joh. xvij. dixit xps Hec est vita eterna vt cognoscant te solum vm deum et quem misisti Jesuz xpm. Cum igit ista cognitio sit clara dei visio. Jdeo beatus Augꝰ in li. de videndo deum. mouet breues q̃stiones dicens. Si queris vtrum deus possit videri. respondeo põt. Si queris vnde sciaz. rñdeo qꝛ legitur. Beati mundo corde qm̃ deum videbunt Si queris quomodo deus si sit inuisibilis põt videri. Rñdeo esse inuisibilem natura videri cuz vult et sicut vult potest et sub quali specie placuit alicui apparere. Si queris. quomodo euz vidit Cayn sceleratus quãdo de suo scelere reprehẽsus et iudicatus est Si beati et mũdo corde deum vidẽt. rñdeo non quidem esse consequens vt etiam videant deum qui voces aliq̃n ab eo audiunt. nec viderunt illi cum audierunt vocem. Clarificaui et iteruz clarificabo nec mirum si non viderunt in tali specie cum mũdi ipsum subiecta creatura viderunt Si queris vtꝛ etiaz sicuti est possit aliquando videri. Rñdeo filijs hoc pmissum esse de quibus dictum est. Scimus cum apparuerit similes ei erimus Si queris. vnde eum videbimus. Rñdeo vnde angeli eum vident quibus tunc erimus similes et equales. Si queris quomodo est visibilis cũ inhabitet lucem inaccessibilẽ. Rñdeo quia est natura inuisibilis potest tamẽ videri quãdo vult nunc̃ videtur vt totus comphendatur. Sz vt videatur omnia mala sunt tollerãda. Hec augꝰ
Sed circa hanc dotem posset dubitari e q̃s vtꝛ
h in sola visione aut cognitione diuinitatis beatitudo consistat. Rñdetur qꝛ in sola visione nõ consistit beatitudo. Nam iuxta dei erminationem Benedicti pape in extrauage nte de visione animaꝝ beatitudo consistit ess entialiter in fruitione dei. Jdeo dicit Augꝰ. li. v. cõfessionum. qꝛ beatus est qui fruitur ir summo bono. Sed contra hoc instaret quis. d. videt qꝛ beatitudo consistat in visione aut cognitiõe p dictum saluatoris vbi s. hec est vita eterna vt cog. ꝛc. Similiter per beatum Augus. li. de tri c. xxxiij. Visio inquit dei clara et facilis est finis omniũ actionum nostrarũ et perfectõ gaudiozum et fidei merces et vita eterna. Et ibidẽ dicit. Visio est sola summũ bonum et pmium et finis. Est aũt ista causa fm eũdem ibidẽ. c. xxxvij. Quare xps in iudicio apparebit omnibꝰ tã bonis q̃ malis in forma humana Sed i forma dei solum iustis non impijs ne videant diuinitatis gloziam in qua sola beatitudo consistit. Jdeo dicit ꝓpheta tollatur impius ne videat gloziam dei Jsa. xxvj. Rñdet Egidius sup. j. sententiaruz. li. j. Ad dictum saluatoris. q saluator non vult aliud dicere p ista verba nisi qꝛ cognitio et visio est vita eterna in ordine advoluntatem. Quia sicut intellectus cognoscit diuinitatem. sic voluntas diligit et in vtroqꝫ consistit beatitudo. vt dicit beatus Augꝰ. in li. ij. de libero arbitrio. c. xxij. et. xxvij. Sed ad dictum Augu. inductũ posset per iam dicta rñderi. sed tamẽ potest breuiter dici qñ Augꝰ. dicit qꝛ visio est tota merces q̃ nihil aliud vult dicere nisi habita visione habetur tota merces. et tota merces includit fruitionem et delectationem immortalẽ et certitudinem sue perpetuitatis. vt dicit Augꝰ. li. xiij. de trini. c. xvij. et. xix Ad qđ dictum Augus. quare xps non apparebit malis in iudicio i forma diuinitatis. Dicũt doc. qꝛ licet deus possit ostendere eis dilectionem delectationis et gaudij. non tamen propt̃ essent beati. totaliter tñ ne videant gloziam suam qz tali visione sunt penitus indigni. Secũda dos significata per secundã sportã est com J
phensionis securitas. Juxta illud ps. lxvj. Beatus quẽ elegisti ꝛ assumpsisti inhabitabit in atrijs tuis. s. celestibus per securã ꝛ eternã cõphensionem. vbi notat glo. magistri. q̃ dñs elegit beatum per gratiã a massa peccatoruũ quez vicz elegit gratia pdestinatiõis. vñ ait. nõ vos me elegistis. sed ego vos elegi. i. assumpsit i sortem suam. i. in eternã requiem. quia xpus recipit quẽlibet fidelem et beatũ in adoptionẽ filiozum. Et subdens mouet q̃stionem quare beatus ör et rñdet qꝛ ideo. qz habitabit non mouendus in atrijs tuis hierusalẽ. hec glo. Et qz beatus non ẽ inde mouẽdus secure et eternaliꝫ comphendit ipam diuinã essentiã et non sumit hic cõphendere. p penetrare. pfunditatem imẽsitatis diuine. qz hoc cuilibet creature impossibile est. sed. p attingere vt beatꝰ attingit ad cõtemplandũ facit̃ diuinitatis eternaliter. Jõ dicit ps. lxxxiij. Beati q̃ habitant in do. tua dñe

dñica septima post trinita.

in secula se.lau.te. Et rō est ſm Petrū lambardum i glo. qz ibi nō ē timor sepatiōis Sed potius securitas eterne contemplationis. Et tertia dos correspondens tertie spōte est dilectiōis suauitas. de qua ōr. Lu. xiij. Beatus q̄ māducat panez in regno tuo. vbi ſm glo. beati iō dicunt māducare istum panē viuū qui de celo descendit. qz visa eius gloria eis semp dulcedie reficiūtur. Uñ Aug⁹. li. xij. de ciui. dei. Ibi tota virtus erit videre qd̄ amas. et summa felicitas amare qd̄ videas. et ibi beata visio in suo fonte bibitur vbi ēnitatis visio clarissime apitur et ibidē. li. xxij. in fine dicit. Ibi vacabimus et videbimus amabim⁹ et laudabim⁹ sine fine. et ille tres dotes sunt ō ꝓmio essentiali. Relique vero dotes corpis videlicz claritas. impassibilitas. agilitas. et subtilitas. sunt de ꝓmio accidētali quib⁹ beatificat hō in corpe post resurrectionem generalē. vñ dicit ꝓpheta Dauid ps. xliij. Ut inhabitat in terra nr̄a. i. in glia imortalitatis habita in corpe nr̄o mortali. Qō vbū tractat etiam Bern̄. assignādo quatuor dotes corpis ſm ꝓprietatem quatuor elementorum qb⁹ humanū corp⁹ ꝓponit ēs assignat isto mō hēt terra grossitatē et descēdit tanq̄ graue deorsum. Sic hō descendit ad mortalitatē cōtra quā ponit dotē imortalitatis. Aqua hēt humiditatē q̄ ē cā magne passibilitatis in hoie cōtra quā ponit ipassibilitatē. Aer hēt in corpe inclinationem ad agilitatē et leuitatem licet ratiōe terre et aq̄ habeat tarditatem ꝓtra quā pōit leuitatem et agilitatem. Ignis vō in corpe hūano habet inclinationē ad puritatē et tñ hēt rōne alior̄ elementor̄ obscuritatem ꝓtra quam bea. Bern̄. quartā dotē videlicet claritatē ponit. biz inqt Bern̄. Inhabitat glozia in tra nr̄a vt habeat terra nostra imortalitatem ne iā denuo timeat. resurgens em̄ corpus nost̄r iā nō morit̄r mors illi vltra non dñabitur. hēat certe aqua omnimodā impassibilitatē ab humoribus inordinatis aūt phisici, pcedere passionis causas. Sed iam desiderat corpus leuitatez etiam ſm eam nimirū quā habet ex aere portionem. Tanta futura credēda est corpis leuitas et agilitas beator̄ vt possint si velint absq̄ oī moda difficultate seu morā ipsamq̄ cogitationum nostr̄a r̄ seq̄ ad omnia velocitatez. Quid vltra deest ad pfectam corpis beatitudinē. sola vtiq̄ pulcritudo hanc pfectissime habituri sumus. iō nō imerito attribuere possum⁹ ei ptē quā ab igne habemus. Saluator̄ em̄ expectamus vt ait apl's. vt reformabit corpus humilitatis nr̄e cōfiguratum corpi claritatis sue exhibens qd̄ pollicitus est. Qm̄ fulgebūt iusti sic̄ sol. Sic em̄ replebitur maiestate omnis r̄a nostra. Cū fuerit corpus imortale impassibile agile ꝓfiguratuz dei corpi claritatis sue. hec ber. Istas etiam quatuor dotes tangit Salomon. Sapi. iij. cuz dicit Fulgebunt iusti et tanquaz scintille in arundineto discurrēt. Cum em̄ dixit. fulgebūt. notatur claritas. cum ōr iusti. tangitur impassibilitas. quia ōr Sapiē. j. Justicia aūt ppetua ē imortalis. Cū vō dicit scitille in arundineto. tangit subtilitatē. et cum dicit discurrent. tangit agilitatē. Jō erunt tunc corpa clara impassibilia et agilia. cuius rōnez ponit Hol. super li. sa. lec. xxxiij. q aia beata pfectū hēt dominiū sup corpus et inquātum forma et inq̄tū motriz. inquantum beata et deo cōiuncta. inquantū beata gloria aie redūdat in corpus causabit in corpe impassibilitatē Omē em̄ corpus patitur passione, ppter dicta pdit dñium forme sue sup materiā. Aliter em̄ passio tal non foret via ad corruptionē forme patientis vel solutio ad sepationem a materia. Et iō qz aia incorruptibiliter et pfecte ꝓtinebit suū corpus nullo mō poterit victoria aie sup corp⁹ diminui. Secus tñ fuit in statu inocentie quādo anima pfectum habuit dñium sup corpus potuit tñ illud dñium pdere quia potuit se a deo auertere per peccatū. iō habuit impassibilitatem ad tps. Sed qz anima beata a deo nūq̄ poterit per pctm̄ auerti. iō nunq̄ pōt dominiū suum siue victoria sup corpus diminui. Et iō nunq̄ potest, ppter loquēdo pati. et ideo corp⁹ suum est impassibile. Itē cum aia sit non solum forma corpis. Sed motor. vt patet. iij. de anima de motu aialium. Ideo mouebit corpus suum per velocitatē. et quia hēbit pfectum dominiū sup corpus. ideo aia gloriosa inquātum beata mouebit oīno sicut volet corpus mouere. et iō erunt corpora satis agilia. Item cū anima possit velle rōnabiliter q̄ corpus suuz sit in eodē loco in quo est aliud corpus sine amotione illius corpis et anima potest regere corpus sicut volet seq̄tur q̄ anima pōt corpus suum ponere in loco vbi est aliud corpus. ? ista vtus vocat subtilitas. Sic g̃ corpus gl̃osum erit clarum impassibile agile et subtile. Sed cōtra hoc. d. a. videtur q̄ corpus nō erit impassibile. qz erat corpus mixtū ex quatuor elemētis et ex quatuor humoribus et p ꝓsequens ꝓtraria erunt sibi approximata et agent et patient ad inuicē. g̃ ꝛc. Ad qd̄ ōr q̄ rectio corpoz̄ i futuro miraculosa erit. Et compando statū gl̃osum ad naturalē totū erit miraculosum. Quicquid g̃ tūc supnaturaliter fiat q̄ ꝓtraria approximata sunt et nō agant fieri pōt diuina vtute et non alia. Item diceres corpus nō erit claz qz color est extremitas pspicui in corpe termi

nato. lux aũt est extremitas corpis pspicui nõ terminati. Sed fm Augu. xix. de ciui. dei. ọr. Pulcritudo corpis ptinentia esse ptium cum quadam colozis suauitate. g erit corpus glozificum et non luciduz siue clarum. Ad qõ ọr. q aie pũt oñdere corpa sua clara sicut volũt corpus aũt clarum põt apparere colozatũ. et ido erunt clara colorata q̃tum ad apparentiam.

Dominica septima post trinitatis. Sermo. iij.

QVot panes babetis qui dixerunt vij. Mar. viij. Jsi. li. xij. dicit. q natura leonis ad homines est magna mirifica et misericors. Et eius misericordia põt perpendi assiduis exemplis. Nam leones ante se pstratis parcunt. hominẽ non nisi in magna fame interimunt et occidunt. Et vt dicit Soli. in li. ọ mira. mundi. Leo põdam quã rapit solus comedere erubescit. Et ideo a remotis sequentibꝰ alijs bestijs de ipsa liberalitatis gratia aliq̃d relinquit. Spũaliter p leonẽ intelligit xps. de quo ọr illọ Apoca. v. Vicit leo de tribu iuda radix dauid. Naz leo grece ọr rex latine eo q sit rex omniũ aialium. vt dicit Jsi. li. xij. Et xps ọr iõ leo. quia est rex magnus sup omnẽ terrã. vt inquit ps̃. Et recte sequtur naturam leonis xpus quia circa hominẽ est misericors. Sicut ọ multis exemplis sancti euangelij perpẽdi põt. Nã humiliatis ante se pepcit vt Maria magdalene q̃ ante pedes eius iacens gratiam et misericordiã inuenit. Lu. vij. Et adultera benignam eius vocẽ audiuit. nec ego te iam cõdemnabo. vade amplius noli peccare. Joh. viij. Jdeo dicit Ambro. De benignitate non sufficio admirari eo q põt tm̃ parcere homini peccatori. et sicut leo nisi in magna fama hõ non ptmit et occidit. ita xps inuitus hominẽ perimit seu interimit morte gehẽne. Quia dicit Haymo sup Apoca. Semp deus patus est misereri homis tam in morte q̃ invita. Sed non sp eque idoneus aut dignus est suscipe dei graciã peccatoz tam in morte q̃ in vita. ideo q̃tum in se est oñdit suam misericordiã sup turbam humanã. cũ dicit. miserioz sup turbaz. Et sicut leo nõ solus comedit põdam quã cepit. Sic xps de panibus quos ab oñibus hoibus habuit solus cũ discipulis comedere noluit. sed nobis in exempluz turbis famelicis se sequẽtibus distribuit vt dicẽ euangeliũ. Jdeo q̃siuit a discipulis vbum allegatum. quot panes habetis. in quo pncipaliter duo tangũtur. pmo xpi sollicita q̃stio ibi quot panes habetis. secundo discipulorũ rñsio ibi. qui rñderũt septem. Pro quo notandũ q sicut xps septẽ panibus turbã refecit famelicaz. sic adhuc quotidie pascit turbã humanã. vij. panibus. Primus panis est vniuersor. et hic pãis est quotidianus. p quo petimus. Math. vj. panem nostrũ quotidianum da nobis hodie. Jsto pane reficit xps tam bonos q̃ malos. iuxta illud ps̃. Qui dat escam omni carni. Et hic p panem põt intelligi omnis cibus. Quia dicit Ni. de lira. sup illud Eccl. xxix. Jnicium vite homis panis ⁊ aqua. frequẽter inquit in scriptura nomine panis intelligit oĩs cibus. Vñ. iiij. Regũ vj. Appone eis panem. sequtur. et apposita est eis ciboz pparatio. Et nota q iste panis dẽt sumi cum ozõe antẽq̃ cibus sumaẽ ozõ deuota pmittatur. Exemplo xpi de quo hic ọr q pꝰ gras agens bñdixit panẽ. deinde iussit apponi turbe. Marci. viij. et Joh. vj. Sicut legit in vitaspa. li. ij. c. excvij. q abbas Zenon egressus nocte cellam suam vt ambularet heremũ. ⁊ sic tribus diebꝰ et tribus nobtibꝰ ozauit et cecidit fatigatus vsq; ad mortẽ. et astitit puer añ eum et habuit panẽ in manu eius et dixit ei. exurge et comede et ille exurgens pus ozauit. Qui infans. bene feci quia ozasti mõ surge et comede et ille nõ q̃uit nisi secundo et tertio ozasset et puer eum laudauit qz ozasset tunc comedit ⁊ disparuit infans. Ex hoc apparet q laudabile sit apud deũ pmittere ante cibũ ozõez. Secũdo panis ille dẽt sumi cũ laborazione. iuxta illud Gen. iij. In sudore vultus tui vesceris pane tuo. Et dicit notãter in sudore tuo. q est cõtra ociosos qui volunt bene comedere et bibere et non laborare. Non sic fecit fortis illa mulier. de qua Prouerbi. xxxj. ọr. q panem ociosa non comedit. Vñ legitur in vitaspa. li. ij. c. excix. de q̃busdã fribꝰ q̃ etiam sine labore manducabant panem suuz quos reprehendit abbas lucius. Naz cum illi ad eum venissent dixit eis senex. Quid soletis manibus vestris opari illi dixerunt. nihil opamur. Sed fm apl̃m sine intermissione oramus. Quibus senex. non mãducatis. Et ille pfessi sunt se manducare. Et senex. quando comeditis quis p vobis orat. Et illi tacuerunt. Et iterũ nunquit. non dormitis et cũ se dormire dixissent ait quando dormitis quis orat pro vobis. et nõ inuenerũt quid respõderent. Et dixit eis. Jndulgete mihi q non facitis sicut dixistis. ego autẽ dico vobis quando manibꝰ meis operoz sine intermissiõe ozo. Sedeo eñ mãe vsq; ad horã pstitutã ⁊ funiculos operoz ⁊ laboro. et itez ozo dicẽs. Miserere mei ds. ⁊c. Cõpletoq; ope et cũ emero ex eo nummos decem duos do paupibus. et reliquũ cc

medo.quando autem comedo aut dormio tūc illi sine cessatione,p pctis meis implēt orōnem Ecce quomō ille añ cibum laborabat et de labore suo etiaz paupibus erogabat et ministrabat.ita et apli xpi,p cibo laborauerūt.Sic̄ testatur apls.ij.Thessa.iij.Ipsi autez scitis quē admodū oportet nos imitari qm̄ non quieti.i. vagabundi et ociosi fuim⁹ inter vos neqz gratis panē māducauimus ab aliquo.Sed in labore scz corpali et fatigatione nocte ac die opantes scz ad acquirendū cibū nr̄m ne quē vestrū grauaremus.Jdeo dr.j.q.iij.c.Sacerdos.laborabant apli ne quē grauarent videlicet in expēsis.Qō est modo ꝓtra illos q̄ currūt bincinde
P ad ciuitates nō laborātes.Sz dicunt se volū tarios paupes.Et fortassis sub specie paupta tis querūt opes.Tales sunt ad labores p ſ tractionem subuentionis cōpellendi et de cōitatibus eijciendi.Quia dicit Aris.li.xviij.aīalium.q̄ apes semp sunt,p victu suo in labore t eijciūt illas apes q̄ sunt ociose et nolunt ꝓ cibo laborare.Et dicit Plin⁹.in histo.natu.li. xj.q̄ ociosas non solū expellunt.sed etiā occidunt Et si hec bruta faciunt vt a se ociosas eijciūt.q̄to magis p̄sidentes ciuitatibus dñi vel ciues debent hr̄e respectū ad quosdā ociosos hoies vt eos de vita sua req̄rant de quo viuāt cum,p cibo non laborāt. Nam p̄sumit̄ q̄ ꝺ furtis vel de ludis illicitis aut alijs iuustis se nutriant.Quia dicit sapiens.Multā malicīā docuit ociositas.Eccī. xxxiij. Et si inuenerint eos qui sunt tales.bonum est vt eos de cōgregatō ne bono⁹ expellant.Et si sunt digni morte de medio tollantur et occidātur. cuz scriptum sit Exo.xxij.Maleficos ne patiaris viuere super terrā.Jtē dicit vesceris pane.et non panibus. qꝺ est ꝓtra gulosos q̄ q̄runt multa cibaria t in necessarijs nō cōtentātur.Cū tamen dicit Boetius in de cōsol.phil.li.ij.psa.v..Paucis eñ minimisqz natura ꝓtenta est cuius satietatez si vrgere velis aut in iocundū qꝺ infuderis fiet. aut noxiū.Etiā est ꝓtra illos qui a mane vsqz i vesperū plus diebus dñicis et festiuis q̄ ceteris sunt in tabernis ludis et malicijs blasphemijsqz insistentes et diuersis potibus se ingurgitantes ho⁹ deus venter est.Ad Phil.iij. sz vtinam iste abusiones pessime maledicteqz a ciuitatibus penitus delerent.Et quia timenduz et vere sic est q̄ in veritate deus ꝑpter malicīā taliū in totū irascitur cōitatis populū. vt Josue.vij.vbi legitur q̄ archā tulit de anathemate Jericho vicz palliū coccineū et ducentos siclos argenti et regulā aureaz.,ꝑpzie em iunck frau baub.ideo iratus dñs ꝓtra filios israel.t cum mitteret Josue viro⁹ tria milia pugnatorum ꝓtra bay statim terga ꝺtentes pcussi sunt a viris vrbis bay et corruerunt ex eis.xxxvj. hoies t reliquos pſecuti sunt.Josue aūt vidēs scidit vestimēta sua et oñes miserūt puluerem sup caput. Et dñs ad Josue.peccauit inqt̄ isrl et p̄uaricatus est pactum meū.tulerūtqz de anathemate t furati sunt.misit aūt Josue sortes p trib⁹.t cecidit sors sup achaz qui dixit.Ego peccaui.Et lapidauit eū omnis pplus.Et ifra c.xij.dicit Josue cuidā pti filio⁹ isrl hodie derelinquistis dñm et cras in vniuersum isrl eius ira descendet et post pauca.Nonne inqt̄ achā filius zare p̄terijt mādatum domini.Et super omnem isrl ira eius incubuit.Deus eñ inꝺū pmittit multos hoies per transgressionē vni⁹ vel duo⁹ que mādata eius tam manifeste trāsgrediūtur.Jō dicit b.Aug⁹.xxiij.q.iiij.c.Si ea de q̄bus deus vehemēter offendit̄ inseq̄ vl vlcisci differtur ad irascendū vticqz diuinitatis patiētiā,puocamus.Jtem dicit signāter de pane tuo nō alieno quod est ꝓtra lusores fures R raptores.t p̄cipue vsurarios maledictos q̄ se affirmant manifeste non posse nutrire nisi per vsuram q̄ ꝓcedunt quinqz marcas et dimidiaz recipiant annuatim.Sed etiā multa alia collibia et munera accipiūt ex mutuo pacto debita vel exacta q̄ fm Ray.faciunt vsurā.q̄ fm ip̄z vsura est lucrū ex mutuo pacto debitū vel exactum.Jō dicit sanctus Tho.ij.ij.q.lxxviij.Sicut si aliquis per pecuniā mutuata vel ꝑ q̄cunqz alia re que vsu ꝓsumitur accipit pecuniā ex pacto expꝛesso vel tacito peccat ꝓtra iusticiaz Jta etiā quicūqz ex pacto exp̄sso vel tacito accipit quoddā aliud qꝺ cunqz eius pꝛeciuz pecunia estimari potest simile peccatū incurrit scilicet vsure.Et subdit.sed tn̄ si accipit aliq̄d non quasi exigens nec quasi ex aliqua obligatione tacita vel expꝛessa.Sed sicut gratuitū donum non peccat.Ad hoc etiā dicit Ray.Nō puto vsuram si gratis oblatum accipiat.xliij.q.iiij.c Usura.t di.xviij.c.de eulogijs.Et ibidit Tho vbi s̄.Quia vt anteq̄ pecuniā mutuasset licite poterat aliquod donū gratis recipe nec peꝛoris ꝓditionis efficitur p hoc q̄ pecuniā mutuauit.Sed diceret quis.Ego accipio de pecuia mea censum licitum et nō vsurā.quia licitū est p.x.marcis vnam emere annuatim.Ad hanc dicūt iuriste et in hoc cōmuniter ꝓcedāt catholici ꝓtractatores q̄ ad censum re emptiōis q̄tuo⁹ requirūtur.Primo vt vendatur sup certa re scilicet super domo agro vel huiusmodi.bona que ibi obligantur et non persona que est libera.Secūdo requiritur q̄ census haberi possit in bonis quia si quis vellet vendere in bonis certis decem marcas et vix haberi quinqz pos

sint contractus est illicitus. Tertio ꝙ ibi sit iustum p̄cium ꝙ sit ꝟm cōmunē estimationem et terre consuetudinē vel cōmuniter in illis terris x. vel. xj. marcas ꝑ vna. et si ꝑ minore precio emerentur non est licitus ꝯtractus. Quarto requiritur iuris solennitas in venditione et emptione tali seruanda et ꝯsuetudo loci laudabilis vt fiat publice cum decreto seu autoritate dñi bonoꝝ et hoc per publicam ꝯfirmationem littere vel sigillo dñi roboratam alias est contractus illicitus. et hoc est ꝯtra illos qui nunc ī ciuitatibus et villis palliant vsuram mutuātes x. marcas ꝑ vna. et desup sumāt litterā a quodam seductore scriptam suo vel alio sigillo signatam sub nomine cēsus redemptionis que tñ est vsura et tenētur ad restitutionē quicq̄d vltra sortem acquisiuerit. Secundus est panis egenoruz qui est panis elemosine pauperib⁹ misericorditer erogandus. Juxta illud Thob. ii S ij. Panem tuum cum egenis et esurientib⁹ comede et noli ex eo manducare cum peccatoribus. Et dicit notāter panem tuum. quia elemosina est facienda de tuo pane et non alieno vt faciunt raptores qui rapiunt violenter res aliorum et volunt deinde facere elemosinam. Cōtra quos dicit Jsi. de sum. bo. li. iij. Non īquit ꝓbatur largitas si alteri quis tribuat alteri extorquet. De rapinis em̄ alienis facere elemosinam non est officium miserationis. sed emolimentum sceleris. Cui ꝯcordat Greg⁹. in regis. et allegatur. j. q. j. Non est putāda elemosina si pauꝑibus dispēsetur quod ex illicitis. i. illicite acquisitis rebus acquirit. Jdeo d̄r notāter cū egenis. et non cum diuitib⁹. qd̄ est ꝯtra diuites qui inuitant alios diuites vt ab eis reinuitent̄ quod tñ ꝓhibuit dñs Lu. xiiij. Cum facis prādium aut cenā noli vocare amicos tuos neq̄ cognatos neq̄ vicinos diuites ne forte et te reinuitent ipsi fiatq̄ tibi retributio. Sed cum facis conuiuium voca pauperes et debiles claudos et cecos. et beatus eris. quia non hñt retribuere tibi. retribueturq̄ tibi in retributione iustoꝝ. Et ideo dicit Hiero. ad Demetriadem v̄ginem. Da pauꝑibus non diuitib⁹ non ꝓpinquis non ad luxuriā et supfluitatem. sed ad necessitatem. nec in eis aliquid ꝯsideres nisi paupertatē laudent te esurientiū. viscera ñ ructuātium. opulenta cōuiuia. De illis aūt qui dāt diuitibus et abstrahunt pauꝑibus. dicit Jsi. vbi s̄. Magnum scelus est res pauperuz prestare diuitibus et de sumptibus inopum acquirere fauores potentis. arentis terre aquam tollere et flumina que non indigent irrigare. Jtem dicit. noli māducare cum peccatoribus q̄ peccatoribus non est dandum ne in peccatis foueāt̄

Juxta illud Ecc̄i. xij. Da bono et ne recipias peccatorem. dicit tñ b. Greg⁹. in pastora. li. iij Qui indigenti peccatori non q̄ peccator. sed quia homo est retribuit. non peccatorē sed iustum nutrit. quia non culpā sed naturā diligit. Tertius est panis seruorum et est panis penitentie. Nam penitentes sunt dño in labore penitentie seruientes. q̄bus in p̄nti datur panis non vt dñis sed vt seruis. Asper et insipidus mixtus cinere humiliationis et aqua deuotionis. quem panē manducauit Dauid qui ait in ps̄. Cinerem tanq̄ panem māducabam et poculum meū cum fletu miscebā. Et dicit Dauid notanter. cinerem tanq̄ panē manducabā. q̄ ipe peccauit et de eo recōciliari non potuit nisi panem penitētie manducaret. Hunc panem māducauit latro post multa scelera. Petr⁹ p⁹trinam negationem. Manasses post ꝓphetaꝝ occisionē. filius ꝓdigus post substantie cū meretricibus ꝯsumptionem. Juxta illud Chris̄. in sermone Per te o penitētia latronez subito xp̄s rapuit ad regnum. Per te Dauid post flagitioꝝ factus felix item recepit sp̄m̄sanctum. Per te Manasses receptabilis fuit. Per te petrus apostolus qui ter negauit recepit indulgentiam. Per te filius ꝓdigus pat̄num amplexuz adipisci meruit. Per te niniue ciuitas barbarorum subito deū sapuit. v̄tutem sensit. dulcedinem gustauit. Jdeo dicit Jsi. de sum. bo. li. v. Penitentia est medicamentū vulneris. spes salutis. per quā peccatores saluātur. per quā deus ad misericordiā ꝓuocatur. que nō tempe pensatur. sed ꝓfunditate luctus et lacrimarū. Quartus panis est infirmoꝝ. s. in retributiōe laborantium. et d̄r panis cōsolationis. Naz sicut panis materialis reficit esurientē. sic panis consolationis in tribulatione existentem. Jdo legitur ꝙ dominus in tribulatione existentem nobis in exemplum consolatus est. Geñ. xxviij vbi legitur ꝙ fugiente Jacob a facie Esau fratris sui multum turbatus timens furorem eius qui cum venisset in quendam locum vt in eo q̄esceret consolatus est eum domin⁹. et vidit scalam cui⁹ summitas celum tangebat. et āgelos vidit ascendētes et descendentes. Sic etiam vnusquisq̄ nostrum debet homiens in tribulatōne positos consolari. quia absq̄ consolatione homo interdum deficeret. sicut Dauid qui ait in ps̄. Percussus sum vt fenum et aruit cor meum quia oblitus sum comedere panem meum. Quia sicut fenū ardore solis exiccatur nisi beneficio superuenientis pluuie sustētetur. Sic anima insti in aduersitate posita exiccatur per temptationis ardorem nisi sustentetur et pane cōsolationis nutriatur. Quintus est panis U

filioꝝ et est panis doctrine vel sapientie. Qui solum dei filijs est cõmunicandus qui doctrinam gratãter suscipiant. Quia sapientiã et doctrinam stulti despiciunt. Prouerbi. j. Et dicit notanter stulti pluraliter. Quia plures sapiẽtibꝰ stulti. eo ꝙ stultorum infinitus est numerꝰ Ecc̃i. j. Et. ij. ethi. dicit Aris. Praui homines sunt vt in plurib⁹. boni vt in paucioribus. Cui ꝯsonat Ouidius in. iij. de arte amandi. Plura ꝙ sunt semper deteriora bonis. Et hi mali sunt nec filij dei imitatione sed soli boni. Ideo non est bonum sumere panem filioꝝ et dare canib⁹ ad manducãdum. Math. xv. Doctrina ergo dicitur panis quia per illam vita spũalis sustẽtatur. Ideo de quolibet bono homine dicitur Ecc̃i. xv. Cibauit illum pane vite et intellectus Sextus panis est amicoꝝ. et hic est panis sacramenti ad quẽ nullus accedere debet nisi sit amicus dei. quia solum amici ad hũc panez inuitãtur ad comedendũ. Canti. v. Comedite amici mei et inebriamini carissimi. Sed nota ꝙ iste panis sancte eucharistie ꝯgrue ponitur pꝰ panem filiorum sancte doctrine. quia doctrna sancta optime disponit ad panez sancte eucharistie. sicut figuratuz est Ruth. ij. vbi legitur ꝙ Ruth paupercula consilio neomi socrus sue iuit ad agrum colligere spicas post tergum metentium quã videns Boos ꝯfortans eam dixit. Ne vadas ad colligendum ad alium agrum nec recedas ab hoc loco. Sed iunge te puellis meis et vbi messuerunt sequere. Spiritualiter Boos interp̃tatur fortitudo et significat christuz qui est fortitudo certantiũ. Per Ruth que interp̃tatur defectio subaudi animã peccatricem que quotidie patitur defectuz gr̃e dicitur Socrus vero que est conscientie infestatio. infestat ip̃m vt vadat ad agrum christi. i. sacre scripture et colligit spicas. id est documenta. Tandem Boos. id est xp̃s dominus agri p̃ferens anime inspirationes vt illa audiens suscipiat. Et suscepta ope cõpleat et cũ venerit hora cibum sumendi scilicet corpus xp̃i possit sumere cum alijs qui seruiunt deo sicut Boos p̃cepit vt comederet et biberet cum seruis suis. id est messoribus. Septimus panis et vltimus est beatoruz. et est panis suauitatis eterne. de quo dicitur Lu. xiiij. Beatus qui mãducat panem in regno celorum. Hunc panem christꝰ nobis disposuit per suam incarnationez predicationem et miraculorum operationem passionẽ resurrectionem et ascensionẽ. Sicut dixit Lu. xxij. Ego dispono vobis sicut disposuit m̃ pater meus regnum vt edatis et bibatis sup̃ mensam meam in regno meo. ad quod regnuz nos perducat. ꝛc̃.

Dominica septima post trinitatis Sermo quartus.

Sustulerunt quod superauerat de fragmentis vij. sportas. Mar. vbi. s̃. s̃m naturales et Grego. Septẽ sunt stelle infirmamẽto simul ꝯiuncte q̃ ab astronomis plyades. et a vulgaribus septistellium siue vergilie vocitãtur. que tempe hyemali oriũtur et q̃to aurora est serenior tãto melius ab alijs discernunt̃ vna vero inter. vij. latere videtur inter illas. Moraliter p̃ firmam̃tuz ecclesia sctã figurat̃ ꝓpter duo. Primo sicut firmamentũ inter duos polos rotatur quoꝝ vnus est septentrionalis qui nobis nunq̃ occidit. et d̃r polus articꝰ Alter aũt australis qui antarticus d̃r et nũq̃ a nobis videt̃. Sic sancta ecclesia versatur int̃ duo testamẽta scilicet vetus et nouuz quorum vnum. s. vetus bona. s. visibilia ꝛ p̃ntia ꝓmittebat. Leuiti. xxvj. Et Deutro. xj. Si mandata mea custodieritis dabo vobis pluuias tempibus suis. terra gignet semen suũ. pomis arbores implebũtur. Panem comedetis in saturitate. Aufferã inimicos de finib⁹ vestris. Et Isa j. Si audieritis me bona terre comedetis. Aliud vero testamẽtum. s. nouũ inuisibilia et futura ꝓmittit. Vñ Math. iiij. Penitentiã agite appropinquabit em̃ regnum celoꝝ. Et Mat. xix Si vis ad vitã. s. eternam ingredi serua mãdata. Secundo sicut firmamentũ in. xij. signa distinguitur que sunt aries. thaurꝰ ꝛc̃. Sic fides ecclesie in. xij. articulos. In isto quidez firmamento sancte ecclesie sunt. vij. sacramẽta que sunt baptismus. ꝯfirmatio. eucharistia. penitẽtia. matrimoniũ. ordo. et vnctio sacra. que patent in his metris. Abluo firmo cibo piat vxor et ordinat vngit. Ordo voluntatis thorus est dant q̃nq̃ necesse Ordo non iterat nec ꝯfirmatio nec fons. Sed hec. vij. sacramenta significantur per. vij. stellas que plyades vocãtur qꝛ sicut p̃dicte stelle tempore hyemali oriuntur. Sic omnia sacramẽta tempe passionis christi. quod tunc tempus per hyemem significat̃ orta sunt quia efficaciam habent a passione xp̃i. Et sicut vna stella inter illas latere videt̃. Sic sacramentũ eucharistie latet et occultatur sub accidentibus quia sacramentum eucharistie non possumus videre in corpore glorificato. vt dicit magister in. iiij. li. sententiaꝝ. dis. ij. Exemplum de Moyse in cuius faciem filij israel non poterant propter claritatem vultus eiꝰ videre. Exo. xxiiij. Et. ij. Choꝝ. iij. Ideo nob velatum sub accidentibus ministratur. Et licz

ꝓpter iſtam cauſam nec boni nec mali pñt i-
tendere in faciem .i. in corpus xpi. Singulariť
tamen hoc a malis remouetur ꝓpter indignita
tem. cuius figura habetur in bethſamitib⁹ qui
poſtq̄ reuelauerunt archam et viderũt nudaz
mortui ſunt de numero alioꝝ .lxx. de plebeꝰ o
quinq̄ginta milia. vt patet .j. Regũ .vj. Et hec
quidem ſacramenta que ſignãtur vt iam dictũ
eſt per ſeptẽ ſtellas in pñti euãgelio figurank ꝑ
vij. ſportas. Quia ſicut ſporte erant plene fra
gmentoꝝ. ita ſacramenta eccleſie ſunt plena g̃
tiarum. Et ſicut ſporte exterius apparent. fra
gmenta aũt interius latent. Sic ſacramẽta in
rebus viſibilib⁹ dank et interius hñt inuiſibilẽ
gratiã. Quia dicit Aug⁹. in li. de doctrina xpi
ana. c. xj. Sacramentũ eſt inuiſibilis gratie vi
ſibilis forma. Ideo ór. Suſtulerũt quod ſupa-
uerat de fragmentis. in quibus v̄bis duo tan-
guntur. p̄mo fragmentoꝝ ſuperfluitas a xp̄o
multiplicata. ſecũdo ſacramentoꝝ. vij. plura-
litas in ſportis figurata. Circa qđ notandum
B p̄ma ſporta ſignificat p̄mum ſacramentũ ſcz
baptiſmũ qđ ſm mg̃m li. iiij. di. ij. Inter noue
gratie ſacramenta p̄mum eſt . de quo quatuor
ſunt videnda. quid ſit baptiſmus. que ſit forma
quando inſtitutus. et que cauſa inſtitutionis.
Primo ergo baptiſmus vt dicit magiſter vbi
ſ. di. iij. ór tinctio .i. ablutio corpis exterior fa
cta ſub forma verboꝝ ꝑſcripta .ſ. a xp̄o. Si eñ
fiat ablutio ſine verbo ſcilicet vocali non ẽ ibi
ſacramentũ. ſed accedente verbo ad elementũ
fit ſacramentũ. Alia aũt ſicut ſal et exorciſm⁹
ſunt ad ſolennitatẽ et decorem ſacramenti. Et
dicit glo. q̄ illa obmittens ſine neceſſitate pec
cat mortaliter. quia augẽt deuotionẽ vel ī ipſo
ſuſcipiente vel porrigente vel circũſtantibus.
Secundo de forma. Nota que eſt hec. Ego te
baptizo in nomĩe patris et filij et ſpũſſancti a-
men. Ideo dicit Alexander. iij. de baptiſmo et
eius effectu. Si quis puerũ ter in aquam mer-
ſerit in nomine patris et filij et ſpũſſancti. z nõ
dixerit. Ego te baptizo in noĩe patris et filij z
ſpũſſancti. non eſt puer baptizatus. Dicunt tñ
cõiter doc. q̄ ego et amen. non ſunt de neceſſi-
tate ſacramenti. Qui tamen ex certa ſcientia
obmitterz peccaret. Sed addit ibidẽ decretal'
de quibus dubium ſit dicens. De quibns dubi
tatur an ſint baptizandi baptizẽtur his v̄bis.
Si baptizatus es non te rebaptizo. ſed ſi non
es baptizatus ego te baptizo in nomine p̄riſz
filij et ſpũſſancti. Et ſm glo. Si p⁹ baptizat⁹ ẽ
nl' ſecundo additur. ſed ad vocem referť talis
iteratio et eſt ſignum ſolũmodo q̄ ſit baptiza-
tus. vt. lxviij. di. §. quia ergo. Tertio quando
C baptiſmus eſt inſtitutus dicit magiſter. li. iiij.
di. iiij. c. j. q̄ inſtitutio eſt facta qñ xp̄s baptiza-
tus fuit a Johanne in iordane. quia tunc cõta-
ctu munde carnis ſue vim regeneratiuã contu-
lit aquis. vt qui poſtea ĩmergerẽtur inuocato
nomine trinitatis a peccatis purgarẽtur. Sed
quidã dicunt baptiſmũ inſtitutũ quãdo Nico-
demo dixit xp̄s. niſi quis renat⁹ fuerit ex aq̄ z
ſpũſcto zc. Joh. iij. Alij aũt dicũt inſtitutionẽ
factã cum apoſtolis dixit. Ite docete omẽs gẽ
tes baptizantes eos in nomine patris et filij z
ſpũſſancti. Mar. vl. Sed dic q̄ per verba que
dixit ad Nicodemũ ſolũ baptiſmus eſt notifi-
catus. Sed cũ dixit apoſtolis. Ite docete tũc
vſus baptiſmi eſt inchoat⁹ vt dicit Glo. Quar
to cauſa inſtitutionis baptiſmi eſt ĩnouatio mẽ
tis. vt homo qui per peccatũ vetus fuerat. per
gratiam baptiſmi renouetur q̄ fit de poſitiõe
vicioꝝ et collatione v̄tutum. Sic eñ fit quiſq̄
nouus hõ vt abſolutus peccatis ornetur v̄tu-
tibus. Ablutio peccatoꝝ pellit feditatẽ. Glo.
corpis et anime. Appoſitio v̄tutuz affert deco
rem. Et hec eſt res ſacramenti .ſ. interior mũ
dicia. hec magiſter di. iij. c. vl. Nam in puulis
mundat originale peccatũ intñ vt ſi añ annos
diſcretionis diſceſſerint veniũt immediate ad
xp̄m. In adultis vero fit remiſſio omnium pec
catoꝝ .ſ. originalium actualiũ venialiũ et mor
talium etiam totius pene debite ꝑ peccatis. ſi
habeat ꝓpoſitũ non peccãdi et malũ diſplice-
at ei. Circa hoc ſacramẽtum p̄mo querit an p̄t
conferri a malis miniſtris. Rñdet Petrus de D
thareu. iij. p̄ncipali. arti. j. q̄ bonitas miniſtri
eſt de ꝙruentia ſacramẽti non de ſubſtantia.
Nam ea que de ſubſtãtia ſunt oportet eſſe cer-
ta. bonitas vero miniſtri eſt incerta. Jõ ſi deſit
non minus eſt ſacramentum. Et infra. arti. iij.
Miniſter inquit non eſt agens p̄ncipale ſed in
ſtrumtenale. et ideo non oportet q̄ habeat a-
pud ſe formã quã imp̄mit Sicut agens p̄ncipa
le. Nam per malum miniſtrũ poteſt dñs dare
bonum donum vnde eque vtilis et bona ẽ ſuſci
pienti talia data per malum ſeruũ ſicut et ꝑ bo
num. Et ſubdit arti. iiij. Malus miniſter aut
baptizat cũ ſolẽnitate vt miniſter eccleſie aut
ſimpliciter in articulo neceſſitatis. ſicut vetu-
la ſolet baptizare p̄mo peccat mortaliter. et ſi
peccatũ ſuum recolit et non penitet. Secundo
mõ nõ peccat. hec Petrus. Et ſequitur in toto
ſanctuz Tho. Ideo dicit magiſter li. iiij. di. vj.
c. ij. Quicunq̄ ſit ſi baptizat ſi ſeruať forma a
xp̄o tradita verum baptiſmum dat. et ideo qui
illum ſumit non debet rebaptizari. dicit tamẽ
doctor ſubtilis ſuper. iiij. q. j. Si hereticus ba
ptizat paruulum in forma et intẽtione eccl̃ie.
tunc nihil obſtat paruulo quantum ad ſacra-

mentum nec q̃tum ad effectuz eius. Sed si baptizat adultum qui intẽdit esse discipulus ipi⁹ non suscipit rem sacramẽti. Si aũt baptizatus non habet malum motũ. puta ꝓsensum in here sim suscipit sacramẽtum et rem sacramẽti. v̄m tamen ab hereticis ab ecclesia p̃cisis non ẽ sumendum sacr̄m nisi in causa necessitatis. i quo etiam non baptizati f̄m sct̄m Tho. si intendũt facere qd̃ ecclesia facit ꝓferunt sacramentum. Secundo q̃ritur quid sit faciendũ si sacerdos non vult baptizare nisi simoniace ꝑ pecunia. dicit Tho. q. v. arti. v. in tali casu petens baptismum. si est adultus baptizetur baptismo flaminis et sufficit sibi tunc nec debet simoniã facere. Si aũt puer sit baptizãdus. tunc dẽt ipse met p̃us puer baptizari q̃ sacramẽti p̃ciuz dare cum licitũ sit ei aquã emere. Si aliqs eã nõ possit habere. Idem tenet Petrus et doc. subtilis. Quia z idem dicit doctor subtilis. q̃ põt emere aquã a sacerdote esto etiã q̃ sit ꝓsecrata non habendo oculum ad ꝓsecrationez quia tm̄ valet q̃tum ꝓsecrata. Sicut licet vendere calicem ꝓsecratum non hñdo respectum ad cõsecrationẽ. Similiter si sacerdos nitatur vẽdere actum baptizationis põt ille qui offert puulum tñ non intendẽs actum illum inquãtuz est sacramentalis. sed laborẽ sacerdotis in illo actu. Sicut cõducũtur hodie sacerdotes ad celebrandum missas non q̃ ipsi vendant et alij emant actũ celebrationis inq̃tũ est sacramentale qd̃ absit. Sed q̃ ipsi. s. vendunt laborẽ qz oportet vnumquẽq; de suo labore taliter et q̃liter victum acq̃rere vel victuale. hec ille. Ter-
E tio q̃ritur vtrum puer possit baptizari in mr̄is vtero. Ad hoc rñdet magister. in. iuj. sentẽtiarum. di. vj. c. iij. q̃ nullus in vtero matris baptizari potest etiam si mater baptizetur. Et rõnem ponit Jsi. de sum. bo. Et habetur de ꝓse. di. iiij. Qui in maternis sunt vteris. ideo baptizari non p̃t quia q̃ natus in lucem corpalez f̄m Adam. i. carnem nõ est. f̄m xp̃m non põt renasci. neq; regeneratio in eum duci põt in quẽ generatio non p̃cessit. Sed hoc intelligitur de baptismo fluminis. Jdeo dicit doc. subtilis di. iiij. pte. j. q. iij. q̃ põt baptizari baptismo flaminis. sicut patet de sanctificatis in vtero. vt pz de Hieremia. Hiere. xij. de Johanne. Lu. j. Similiter baptismo sanguinis. si occidit mr̄ grauida, p iusticia. quia ea de causa psequitur puulum in vtero qua et matrem. Sed de baptismo fluminis dicit. q̃ si puer f̄m omnes p̃tes est in vtero matris non põt baptizari quia non põt ĩmediate ip̃m aqua ꝓtingere. Sic nec potest lauare. Si aũt apparet p̃ncipalis pars puta caput tunc simpliciter potest baptizari. intelligẽ si timetur piculum mortis. non inq̃t esse verisimile q̃ in die penthecostes qñ baptizabantur tria milia hominũ q̃ q̃libet lauaretur q̃tuz ad totum corpus. Sed p̃cipue q̃tum ad faciem aspergendo. vel q̃tum ad caput perfundendo. Si autem apparet pars minus p̃ncipalis illa esset baptizãda quia in ea est tota anima licet non omnes sensus vt in capite et postmodum posset baptizari si nasceretur viuus sub conditione vnde dicendo q̃ deus suppleret illud q̃ i potentia impediret. Et talis puer si nasceretur mortuus sepeliendus esset in terra benedicta. hec Scotus. Et hoc etiam tenet pisien. in ẽminis. di. vj. Sed tñ notandum q̃ p̃sbiteri nõ debent accedere ad partum mulierũ. Si igit̃ contingit difficultas pariendi et ibi timetur mors pueri debent mulieres obstetrices adesse. et in casu si pars p̃ncipalis vel min⁹ p̃ncipalis apparet vt in necessitate ne pderetur anima. hãc ptem baptizaret. Quia dicit Aug⁹. in quolibz membro tota et integra anima est. Sicq; totus baptizatus crederẽ. et in tali casu. si cõualuerit puer tali modo debet hoc p̃sbitero mulier publicare. Et p̃sbiter debet formã v̄borum ab ea, platam audire cum testimonio psonarum q̃ pñtes in baptizando extiterunt q̃ si debitam formã audierit seruatã circa baptizatum in q̃cũq; necessitate tm̄ compleat et suppleat neglecta. Si vero circa formã erratum fuerit. tunc ipsum cum debita forma baptizet. Cautius tñ est vt pueri non plene nati. sicq; in necessitate baptizati sub conditione baptizentur vt ait doctor Scotus notatus. Secunda spozta signifi F
cat secundũ sacramẽtũ qd̃ est ꝓfirmatio. vt ait Eusebius papa. de ꝓse. di. v. c. Apostolus. ab alijs perfici non potest nisi a summis sacerdotibus. vel f̄m glo. habentibus autozitatẽ ipsorum videlicet episcopis. Et dicit magister. li. iiij. dis. vij. Virtus huius sacramenti est donatio spũssancti ad robur q̃ in baptismo datus ẽ in remissionem. et iõ ꝓfert hoc sacramentũ cuz signo crucis. cum dicit. Ego signo te signo crucis. et ꝓfirmo te crismate salutis in nomie patris et filij et spũssancti. Et hoc crisma conficitur ex oleo et balsamo. Per oleum virtus spũssancti designatur quo et christus vnctus dicitur. pz̄. xliij. Unxit te deus deus tuus oleo leticie pre consortibus tuis. vt sic a christo dicãtur christiani quasi sub ipso militantes. Per balsamum odor fame ostenditur quã necessario est habere eos qui inter mundanos conuersantur. vt Augustinus. xij. q. j. c. Nolo. Due iquit sunt res. conscientia et fama. conscientia

est necessaria tibi. fama proximo. Est tamē fructus huius sacramenti quod dat prudentiam et constantiam roburq; ad pugnandum ꝛ dat augmentum gratie cum plenitudine sanctitatis scientie et vtutis. Ideo dicit parisien. q. j. q; in hoc sacramento conferr̄ gratia et robur i confessione veritatis cōtra aduersarios. Tertia sporta significat tertium sacramentū scilicet eucharistie. id est bona gratia. Quia in hoc sacramento nō modo est augmentum vtutis ꝛ gratie. Sed ille totus sumitur qui est fons ꝛ origo totius gratie. de quo sacramēto dictuz ē supra. parte p̄ma. in bona. v. feria. et in ista p̄te secunda. sermone. xxxij. et sermone. xxxiij. Ideo ad p̄ns p̄termitto. Pro informatione tñ sacerdotum simplicium hic p̄mo queritur. q̄d facere debeat sacerdos quādo post sumptōnē corporis xp̄i p̄cipit se solam aquam infudisse. vel p̄ceptionez calicis vertit se ad solā aquā Rñdet doctor subtilis super. iiij. sententiarum q. iij. q; debet illam aquaz caute effundere sup altare et de nouo vinū cum modica aqua ifundere si nihil de ea remansit in calice et poterit redire a cornu altaris. Et satis in breui tempe ab illo loco canonis. Simili modo postq; cenatum est. ꝛc̄. p̄tinuare vsq; ibi. vnde memores. ꝛc̄. Et illis verbis, platis cum debita reuerentia sumere sanguinem ne sacramentū sumatur diuisim. Quia diuisio eiusdem sacramenti non potest sine grandi sacrilegio ꝓuenire. de ꝓse. di. v. Relatum. vbi etiam ōr q; a cōmunione vno anno repulsum se nouerit. Sed si obijceres q; hoc sacramentum est tm̄ a ieiunis sumendū et si post sumptionem aque pure sanguinē xp̄i sumeret non esset ieiunus. Dicit doctor subtilis vbi supra. q; non ita stricte ꝓhibet eccl̄ia non ieiunum percipere. Et dicit sanctus Tho. q; p̄ceptum de perceptione sacramenti est maioris ponderis q̄ q; a ieiuno sumatur. Non enim ponitur in. c. Relatum. q; suscipiens non ieiunus reus est dominici corporis vel sacramenti. neq; q; ibi est sacrilegium. neq; repellitur a cōmunione per annum. sicut hic simpliciter. Si iterum obijcias scandalum ecclesie. Si populus percipit illum nō cōficere sanguinem. Respōdet Scotus. q; hoc scandalum est phariseorum acceptum non datuz. Math. xv. Potest tamen sacerdos scandalum cauere. si caute facit. vt dictum est supra. Secundo queritr̄ quid faciat sacerdos cui occurrit aliquod peccatū cum iam sit indutus vt habeat necesse ire et celebrare. Respondet doctor subtilis Scotus. super. iiij. di. nonne q̄s tenetur prius antequā se induet confiteri et reconciliari non tantum deo. sed et ecclesie ad hoc vt digne recipiat sacramentum vnitatis ecclesie. Si autem nō occurrat opportunitas penitendi et confitendi si potest sine scandalo tenetur non cōmunicare. Si autem occurrat scandalum nisi cōmunicet vtpote. Si indutus est vt postea occurrat sibi conscientia de peccato mortali potest cū contritione et voluntate confitendi tempore opportuno celebrare vt scandalum euitet. Tertio q̄ritur vtrum pollutio nocturnalis impediat a celebratione. Respondetur ex glo. in sum. dis. vij. Si pollutio ex infirmitate accidit non prohibet a sacramenti perceptione. sed a confectione nisi instet necessitas. Si ex precedenti turpi imaginatione accidat. ab vtroq; prohibet. Quarto queritur an sacerdos in preparatiōe calicis debet aquam vino apponere. Respondent doctores super. iiij. sententiarum. dis. vj. Aqua non est huius sacramēti propinqua materia sed remota. Ideo debet ita modicum apponi q; in vinum faciliter et totaliter conuertatur et a suis proprietatibus vinum non trās mutetur. et ita credimus christum fecisse. ꝛ iste est vsus romane ecclesie. Et designat aqua illum populum fidelem virtute passionis redemptum et christo vnituz. Ideo dicit magister li. iiij. di. xj. c. viij. Aqua admiscenda est vino. q; aqua populum significat q̄ per passionez christi redemptus est. Et hic notare debent sacerdotes q; vinum in ampulla a ministro porrecta sibi. non benedicit sed solum aquam. quia dicit Uuilbel. in rationali diuinorum. li. iiij. q; aqua benedicitur quando vino admiscetur. vinum vero non. Et hoc ideo. quia vinum in hoc loco significat xp̄m qui nulla eget benedictione. Aqua vero populum qui in hac vita nequit esse sine peccato propter quod indiget benedictione dei vt reddatur dignus ad vnionē. cum christo. Uel etiam quia populus p aquaz signatus vnitur christo. solū per benedictionis gratiam. Quinto queritur de forma consecrationis panis et vini. dicunt quidam q; forma consecrādi corporis consistit in his verbis hoc est enim corpus meum. Sed forma consecrationis vini est ista. hic est calix sanguinis mei. Et non plus. et hoc credo verum. Et hoc tenet Petrus de Tharenta. Alij credunt q; debet addi noui et eterni testamenti mysterium fidei. Alij vltra hoc dicunt addendum q̄ pro vobis et pro multis effundetur in remissionem peccatoꝝ. Et multi tenēt vltimā opinionez tanq; securā et securiorem. Prima tñ est oīno secura ex similitudine ad formam p̄secratiōis

xpi vt planum est. nihilomin⁹ tñ sacerdos ante totam eleuationē calicis vel infra debet oīa p̄missa p̄ferre vsq; ibi vnde et memores. et hec dubia dumtaxat inseruit, p simplicibus sacerdotibus et non pro laicis nec est multum, p eis
K vt ipsis, pponatur. Quarta spōza est quartū sacramētum videlicet penitētia. que ſm Aug. Est peccatoꝝ maculam et reatum abscindere et eoꝝ suggestionibus aditum non indulgere. et hec descriptio sufficiens est quia ꝓtinet totā substantiā huius sacramēti. Quod patet qz penitentia est medicina ꝓtra mortale peccatum. Et quia in peccato mortali tria sunt. p̄muz est culpa. secundū macula. tertiuz reatus obligās ad penā. Jdeo penitētia solet habere tres ptes. Prima est contritio cordis cōtra culpam. Secunda est ꝓfectio oris contra maculā. Tertia satisfactio operis ꝓtra reatum. Aliter aūt doctor subtil⁹ q. iiij. diffinit penitentiā, put ē sacramentum. Penitentia est ablutio hoīs penitentis facta certis v̄bis cum debita intentione, prelatis a sacerdote iurisdictōnē habēte ex institutione diuina efficaciter absolutionē aīme a peccatis significātib⁹. Et infra. inqt non est necessarium q̄ sint v̄ba ista p̄cise in hoc sacramento qz sufficit q̄ exp̄matur actus sentētie absoluti onis. Sicut eñ in iudicio publico non oportet esse limitata v̄ba cōiter tamen sunt ista verba. Ego absoluo te. Et dicit pisicñ. q̄ alia que pretermittūtur vel sequuntur ſm diuersaꝝ ecclesiarum diuersam ꝓsuetudinem adijciūtur. Jdem pie sieñ. q. iij. nec est de necessitate in nomie patris et filij et spūssancti. quia non est a xp̄o īstitutum sicut in baptismo. Quinta spōza est q̄ntum sacramentū. s. matrimoniū et est viri t mulieris legittima ꝓiunctio indiuiduā vite cōsuetudinem retinens. xxvij. q. ij. §. j. et. c. Cum societas. et dicit notanter viri et mulieris. et nō virorum vel mulierum nec mulierū et viri. quia vnus vir plures mulieres et vna mulier plures viros habere non debet. Sed fuit aliquando licitum ex diuina dispensatione vt patuit s. sermone. xxxvij. J. Et addit sanctus Tho. q̄ per inspirationem internā p̄ncipaliter sanctis patribus facta est dispensatio et per ipos ad alios derivata eo tempe quo multiplicatio prolis erat necessaria que est finis p̄ncipalis mr̄imonij. de hoc quere plura pte p̄ma circa dominicam Nuptie facte sunt in chana galilee. Sexta
L spōza est sextum sacramentū videlicet ordo. Est aūt ordo signaculum quoddā ecclesie per quod spūalis potestas traditur ordinato vt dicit magister. li. iiij. di. xxij. Et sunt septem ordines. vt tradit magister li. iiij. di. xxiiij. iuxt̄ septiformem spūssancti gratiam. Primus ordo ē hostiarioꝝ qui p̄esse dñt hostijs ne. s. infideles et excōicati canes aut bestie intrent. Et eis cū ordinātur claues dātur ecclesie ab ep̄o. t sic dicitur eis. Agite tanq̄ deo rōnez reddituri pro rebus q̄ clauib⁹ istis includūtur. hoc officium dñs impleuit in sua p̄sona qñ flagello quasi de funiculis facto vendētes et emētes eiecit de tē plo. Joh. ij. et Math. xx. Secūdus grad⁹ est lectoꝝ q̄ lectores a legendo. sicut psalmiste a psalmis canēdis dicti sunt vel vocati. hoc officium xp̄s adimpleuit cū in die sabbati in sinagoga libz̄ū Jsaie aperiēs legit. Spūs dñi sup me eo q̄ vnxit me euāgelizare paupibus misit me Lu. iiij Tertius ordo est exorcistarum qui dicūtur adiurātes in latino. inuocare nāqz habent sup cathecuminos et sup eos q̄ hñt spm̄ i mundū p nomē dei iurātes ab eis. hoc officio vsus ē dñs sepe cū demoniacos sanauit. Quartus est ordo accolitoꝝ q̄ latine ceroferarij dicunt qz candelas portāt qñ euāgelium legitur et eas tenēt qñ altaris sacramentum eleuatur hoc officiū testat̄ dñs se hr̄e cuz dixit. ego sum lux mūdi. Joh. viij. Quint⁹ ordo est subdiaconoꝝ q̄ ita dicti sunt. qz diaconi p̄ceptis subiacent. Ad eos eñ ptinet calicē t patenā ꝛ̄ferre et diacono tradere. hoc officio vsus ē dñs qñ lintheo se p̄cinxit. Joh. xiij. Sext⁹ ordo ē diaconoꝝ. ad quos ptinz euāgeliū legere i misse officioꝝ sacēdoti assistere t i oīb⁹ q̄ p sacerdotē agūtur mīstrare. hoc officō vsus ē dñs qñ p̄dicauit Septim⁹ ordo ē p̄sbiteroꝝ. p̄sbit̄ eñ grece senioꝛ ē latine nō, ppt̄ etatē. sed, ppt̄ honorē et ppt̄ dignitatē quā adepti sunt p̄sbit̄i. iō ipsi sunt semen cui bñdixit de⁹ Jsa. lxj. Jdcirco Ecc̄i. viij. dictū est. Honora dñm ex tota aīa tua. Stati subiungit̄. honorifica sacerdotes. hoc officio vsus ē dñs cū seip̄m obtulit in ara crucis. Queritur h an in sacramēto ordinis caracter imp̄matur q̄ sic. vñ caracter ē quedā indelibilis entitas quā hō ꝓsequitur cū suscipit sacramentū ecclesie qō non est licitum iterare. v̄bi gr̄a cum q̄s baptizatur ꝓfirmat̄ aut ordiat̄ imp̄mit aliq̄ signū quoddā spūale ppetuū p qō discerni tur a non baptizato nō ꝓfirmato vel nō ordiato. Septima spōza significat septimū sacr̄m. qō est vnctio extrema q̄ est sacr̄m qō dat̄ infirmis in diuersis ptibus corpis ad venialiū deletionē et morbi corpalis alleuiationē cū forma ad hoc instituta intentione faciendi qō ecclesia facit. Et hec ē forma ſm doc. subtilē in p̄ncipali. p istam sanctā vnctionē et suam pissimam misericordiā p̄cat tibi de⁹ q̄cq̄d p visū ō liquisti. et sic de alijs mēbris vt naris⁹ et manibus. Et dic̄ sctūs Tho. q. iiij. ar. ij. Jn q̄busdā ecclijs dicūt ista v̄ba. Jn coloze h⁹ sacr̄i vngo

oculos tuos oleo sanctificato. In noīe patris et filij et spūssancti amē. Sed hec v̄ba nō sunt forma. sed q̄dam dispositio ad formaz vt s̄. Et dic̄ magister in. iiij. di. xxiij. c. ij. q̄ hoc sacr̄m vnctionis infirmoz̄ ab apostolis legit̄ institutum. Ait eñ Jacob⁹. c. v. Infirmat̄ quis in vobis inducat p̄sbiteros ecclesie vt orent sup eū videlicet. vij. p̄s̄. vngentes eum oleo. in nomie dñi. et alleuiabit eum dñs. s. infirmitatem in eo mittigando. et si in peccatis est dimittētur ei. In quo dicit magister oñditur sacramentum hoc duplici de causa institutum fuisse videlicet ad remissionem peccatoz̄. Et ad coepis infirmitatis alleuiationem. Item Petrus de tarenta. ij. p̄ncipali. q. iiij. dicit. hoc sacramentū iterari potest quia caracterem non imp̄mit. Jō homo pluries potest inungi etiaz in eadē infirmitate si sit longa. Si pluries incurrerit stat⁹ periculosos. et tm̄ sit dictum de septem sacr̄is per sportas hic designatis.

Dominica octaua post trinitatis. Sermo.

ATtendite a falsis ꝓphet̄ q̄ veniūt advos i vestimentis ouiū. intrinsec⁹ aūt sunt lupi rapaces. Math̄. vij. Philologus dicit de Panthera q̄ est animal ex albo et nigro mixtum. et est pulcre forme per corpus dēpto capite qō est distortissimū. per triduū eñ dormit cum saturatus est. deinde surgens emittit rugitum et odorem suauem sic attrahit sibi mt̄as bestias q̄bus vescit̄. sz q̄ hēt caput distortissimū tō ne alie bestie ipz accedere abhorreāt abscondit caput ponens. s. inter pedes anteriores circūspicit animalia corrētia. et anīal cōsideratuz velociter capit ipm deuorādo. Moraliter hoc animal gerit figuram omniū hereticorum falsorum et ꝓphetaz̄ qui mixti sunt ex albo exteriozis apparēntie et ex nigro interioris malicie. v olunt eñ apparere exterius sct̄i et boni. cum tamen interius sunt malicia pleni de q̄bus dicitur Math̄. xxiij. Ue vobis hypocrite qui similes estis sepulcris dealbatis q̄ foris apparent hoibus speciosa. intus v̄o plena sunt ossib⁹ mortuoz̄ et omni spurcitia. Sic et vos q̄dā foris apparetis hoibus iusti. int⁹ aūt estis pleni hypocrisi et iniq̄tate. nā in eis est vana gl̄ia p̄ncipalit̄. qz dicit Aug⁹. xxiiij. q. iij. c. Hereticⁿ. Hereticⁿ ē q̄ alicui⁹ tpalis cōmodi et maxime vane gl̄ie p̄ncipatusq̄ sui gr̄a falsas ac vanas opiniones gignit vel seq̄tur. Sz secūdario est in ipsis error et ꝓtumatia. qz dr. xxiiij. q. iij. c. Qui alioz̄. hereticⁿ est non solū q̄ errat. sed q̄ errorē ꝓtumacit̄ defendit. Sz sic pāthera caput distortū abscōdit ne ab aīalib⁹ videat̄ Sic et isti caput distortissimū elatiōis et superbie sue abscōdūt infra pedes humilitatis falsae aut ficte ne eoz̄ elatio manifestet̄. Sz q̄ pāthera p triduū dormit et deinde surgit et rugitū t odorē suauē emittit. denotat̄ q̄ heretici et falsi ꝓphete tempe nature et legis dormierūt. sed tertia die. i. tempe gratie et euāgelij surrexer̄t et rugitum falsē p̄dicationis et doctrine emiserunt miscentes eas odore dulci alicuius veritatis. quia dicit Beda in ome. Nulla porro falsa doctrina est q̄ non aliqua vera intermisceat Sicq̄ multos hoies bestiales sibi attraxerunt et spūaliter deuorauerūt cū ipos in suā sectaz vsq̄ pdūxerunt. sicut Uuicleff anglicos t hus boemos. Jdeo dñs p̄monet suos fideles vt ab illis se caute et diligenter caueant cum dicit. Attendite a falsis ꝓphe. t̄c. in q̄b⁹ duo tāgit̄. p̄mo studiosa p̄monitio salutaris ibi. attēdite a fal. secūdo manifesta cognitio deceptoris. ibi. qui veniūt ad vos. Pro quo notāduz q̄ ꝓphete sunt triplices. Primi sunt a deo missi in veteri vel nouo testamento. et illi non sunt a p̄dicationibus ꝓhibendi. Naz quo ad vet⁹ testamentū legit̄ numeri. xj. Cū Heldad et Medad p̄dicarent Et dicit Rabisalomon q̄ p̄dicabant de morte Moysi futura. et q̄ Josue introduceret pplm̄ in terrā p̄missionis loco ei⁹. Jō cucurrit puer t iste fuit Gerson filius Moysi p̄m bebreos t nunciauit Moysi dicens. Heldad t Medad ꝓphetant in castris. Statim Josue dixit. dñe mi Moyses ꝓhibe eos. quia dicit Rabisalomon. q̄ Josue fuit motus ad hoc ne videret̄ appetere ꝓpriam gloriam et mḡr̄i mortē Sed expositores nostri dicunt cōiter q̄ mot⁹ fuit ex eo q̄ videbatur eē ꝓtra reuerētiā Moysi q̄ in absentia ꝓphetarent. Moyses aūt noluit ꝓhibere eos. sed ait. Quid emularis pro me q̄s tribuet vt oīs pp̄lus ꝓphetet et det eis spm̄sanctū. Sz in nouo testamēto legit̄. Mar. ix. q̄ Johes dixit ad Jh̄m. magister vidim⁹ in noīe tuo demonia eiscientē et ꝓhibuimus eum Jh̄s aūt ait illi. Nolite ꝓhibere eū. nēo est q̄ facit v̄tutem in nomine meo et possit cito loq̄ mala de me. Qui eñ non est aduersum nos p nob est. et t̄les cognoscūtur per humilitatez. Quia xp̄s siue in nouo siue in veteri testamēto ꝓphetas et apostolos elegit humiles et abiectos ne quis de scientia vel nobilitate generis supbiret. Sicut de hoc dicit Aug⁹. li. iij. de verbis dñi. ser. xxiij. Noluit p̄us eligere senatores. sz piscatores magna artificis misericordia. Sciebat eñ si eligerz p⁹ senatorez dicicerz senatoz

dignitas mea electa est. Si eligeret diuitem di ceret diues opulenta mea electa est. Si p̄us e ligeret impatorez diceret imperator potestas mea electa est. Si p̄us eligeret oratorem dice ret orator eloquētia mea electa est. Si p̄us eli geret philosophum diceret p̄bus sapiētia mea electa est. Ideo infirmus t ptemptabilia mun di elegit de⁹ vt nō gloriet in ꝓspectu eius oīs caro. Secundi, pphete per hominē mittunt ali quando, ppter pecuniā. aliquando, ppter pro motiones. aliquando, ppter consanguinitatez Et tales, ppter questum se mitti, pcurant. de q̄ bus ōr Michee. iij. Sacerdotes eius in merce de docebant et, pphete eius in pecunia diuina bant. et tales sunt locuste que generātur a ven to australi et a vento aquilonari morīūtur. Cū em̄ ventus australis cessat qui eos portat tūc mox cadunt in flumina siue mare. Ita isti quā diu a vento, psperitatis ferūtur tamdiu in altis dignitatibus volant. Quā cito vero vētus aq̄ lonaris. i. aduersitas eos tangit mox in aquā tribulationis et mare sempiterne amaritudis cadunt. locuste etiā se inuicem deuorant et om nia cōtacta corrodūt. Isti vero illo modo quic quid viriditatis vel virtuose virtutis inueni unt venenatis dentibus ex toto corrodunt.

hi sunt qui in corpus diaboli transeunt et sub capite xp̄o non militāt q̄uis ex eius patrimo nio viuāt. Et de vno quoq; talium ōr ꝓuer. xxx. Regem locusta non habet et egredit̄ vni uersa per turmas. Tertij, pphete sunt qui pro pria vtute discurrūt. nec a deo simpliciter nec ab homine missi. de q̄bus hiere. xliij. Nō mit
L tebam, pphetas et ipsi currebāt nō loquebar ad eos et ipsi, pphetabant. Qō tamē est cōtra apostolum ad Ro. x. Quomodo p̄dicabant ni si mittātur. et extra de here. c. Excōmunicam⁹ ōr. Qō nullus debet p̄dicationis officiuz pub lice assumere nisi sit missus a sede apostolica vl epō loci sub pena excōmunicationis. Sed ex il lo diceret quis. ergo omnes p̄dicare possunt q̄ habent autoritatem domini pape aut epōrum diocesanoꝝ Respondent doctores q tam fm iura diuina q̄ humana in vna ecclesia non po test esse nisi vnus rector alioquin non esset spō sa. sed scorum. xxv. ca. q. j. Sicut in vno et eo dem homīe non debent esse plura capita ne sit monstrum. Extra de officio ordina. inter cete ra. Et cum in ecclesiarum regimine officium p̄ dicationis existat precipuum. Extra de here. Cum ex iniuncto. Si dominus forte papa ali quibus personis potestatem predicandi con cesserit vbiq; est intelligendum vbi ad hoc fue rint inuitati. Quia dicitur de sepul. Dudum. in clemen. de fratribus de ordine predicantiū.

In ecclesijs vero parrochialibus fratres ipsi nullatenus audeant vel debeant predicare vl ꝓponere verbum dei nisi a parrochialibus sa cerdotibus inuitati fuerint aut vocati fortassis extiterint aut de ipsorum beneplacito aut as sensu seu petita licentia fieret et obtenta nisi e piscopus vel prelatus superior per eosdez fra tres predicare mandaret. Et sic patet nisi fue rint inuitati non debent predicare. quia nec episcopi nisi ad hoc fuerint inuitati vltra dioce ses suas debent accedere super aliquibus ec clesiasticis dispōnēdis. ix. ca. q. ij. Non inuita ti. Et de officio ordi. Romana. li. vj. Non enim vult ꝓnceps per mādata sua p̄iudicium iurisdi tioni alterius generari. extra de vsu pallij. ex tenore. etiam fm apl̄m. nullus debet gloriari in cōmissis alterius regiminis. ij. Cho ꝓ. x. nō gloriabimur in immēsum vltra mensuram re gule quam mensus est deus nobis. id est vltra mensuratum mihi a deo populuz cuius ego re gula sum videlicet ad dirigendū vt dicit Glo. Ideo non est verisimile q papa contra doctri nam apostoli psonis infinitis vel pluribus li centiam concedat p̄dicandi plebibus alienis nisi ad hoc fuerint a plebanis inuitati. quia di cit Apl̄us Cho ꝓ. vbi. s. Non sumus immēsuz gloriātes in alienis laboribus. Glo. vbi. alius fundamentum posuit. Quare super hoc cōsti tutiones ecclesie emanauerunt q monachi vt sic vel laici vt sic quātumcūq; scientie nomine glorient p̄dicare publice nō p̄nt. xvj. q. j. Adij cimus cū suis ꝓcordantijs licet ad officiū p̄di cationis. s. ad ep̄atum vel plebanatū p electio nem canonicā p̄nt assumi. vt. xvj. q. j. Sic viue Et si tales regulares p̄dicationi se immiscent subaudi nisi inuitati ad hoc fuerint videtur q nō sunt a deo missi. et ideo falsi, pphete sunt re putandi. Ideo ab illis dicit hic xp̄us caute ca uendum cū dicit. Attendite a falsis, pphetis.
Si. d. a. quō p̄nt hi falsi, pphete t deceptores D cognosci aut vbi inueniāt aut vñ veniāt isti se ductores. Ad hoc rñdent doc. q certum est q isti deceptores non erunt de barbaris gentili bus aut iudeis. sed erūt de xp̄ianis malis et p uersis. de q̄bus p̄dixit Apl̄s. ij. ad Thimo. iij. Hoc aūt scio q in nouissimis instabunt tpa pi culosa. glo. ppter multitudinē seductoꝝ t erūt homes seipos amātes. glo sequētes carnis de lectabilia cupidi. elati. supbi. blasphemi. penti bus iobediētes. ingrati. scelesti sine affectione bona. s. interius. criminatores. icōtinētes. īmi tes sine benignitate, pditores, pterui. tumidi voluptatū amatores. magis q̄ dei hntes spēz q̄dē pietatis. veritatē aūt ei⁹ abnegātes. t hoc deuita. vbi dicit glosa. q per speciem pietatis

intelligit apparētiā xp̄iane religionis quā tles ostendunt vt citius decipiāt. quia dicit glo. super illō in caritate nō ficta. ij. Thoz. vj. Pseudo siłant caritatē vt decipiāt. Et licet p̄us tles fuerūt cū xp̄o tñ postea erūt cū diabolo. Figurati per achitophel. ij. Regū. xvj. Qui p̄us fuit cum Dauid. postea cum Absolone cuius cōsilium fuit in diebus suis quasi si quis cōsuleꝛ deum. Sic isti p̄us adherent vero Dauid xp̄o quia eadem sacramēta xp̄i cū xp̄ianis recipiētes et cito ꝓtrarij sunt xp̄o quoꝝ ꝓsilium reputatur p̄ciosum maximū et optimum quasi si quis ꝓsuleret deum. Ideo dicit Grego. sup illud Job. xxx. Ad dextrā oziētis Illico calamitates he insurrexerūt. Ad dextram illico inq̄t calamitates insurgūt q̄ hi ad persecutionē ecclesie, ꝓsiliunt qui electa mēbra redēptionis ecclesie credebātur. hec Greg⁹. Inueniūtur ḡ se ductoꝛes falsi, pphete inter xp̄ianos apparentes pio studio litteraꝝ semp deditos astutos⁊ sciolos in ꝓsilijs dandis semp famosos. ꝓpter quod electa membra redemptoris esse creduntur. et ideo vehemēter et subito nocebunt ecclesie quia non sunt ab ea extranei. Sed quasi i visceribus ecclesie reputatione omnū constituti. Sed sicut q̄situm est per que cognoscuntur rñderunt q̄ multa sunt signa per q̄ cognoscūt falsi, pphete a veris. Primum signum q̄ falsi, p
E phete penetrāt domos mulieꝝ et seducūt eas qđ ostendit apls. ij. Thimo. iij. Ex his inquit sunt qui penetrant domos et captiuos ducunt id est seducunt mulierculas oneratas peccatis vbi dic̄ glo. Illi penetrāt domos q̄ retro ingrediūt domus illoꝝ regimē aiaꝝ⁊ ad eas nō ptinet et rimātur ꝓprietates. i. secreta illoꝝ qđ non potest fieri nisi audiāt eoꝝ ꝓfessiones. hoc em̄ est penetrare domos hominū p̄dictoꝝ scilicet rimare ꝓscientias eoꝝ que appellatur domus. Eccī. xxxij. Precurre p̄oꝛ in domum tuā glo. in domū ꝓscienrie. Domū aūt hanc intrat verus aplus. i. rectoꝛ per hostiū quia habz curam ab ecclesia sibi cōmissaz. Qui p̄cipit Eccī xxvij. Diligenter agnosce vultum pecoris tui. vt dicit glo. pastoꝛi ecclesie ꝺr diligēter attende de his q̄bus te p̄esse ꝓtigerit animos actusq̄ singuloꝝ considera. et si quid vicij inueniesstatim emēdare memēto. huic pastoꝛi debz hostium domus aperiri p ꝓfessionē. iuxta illō Boecij. de cōso. Si medicinam expectas opoꝛtet vt vulnus detegas. Alienus aūt qui curā non habet in hanc recipi non debet domuz. Juxta illud Eccī. xj. Non omnem hominem induc in domum tuam. Multe em̄ sunt insidie dolosi. Et in eodez admitte ad te alienigenā et subuertit te in turbinem. et alienabit te a vijs scilicet fidei. Et consequēter dicit Apostolus. Et captiuas ducūt. id est seducunt ad litteram subdol⁹ et versutis verbis mulierculas et pereas viros eoꝝ sicut p̄us diabolus seduxit Euam. et q̄ Euam Adam virum suum. Sic iste viros seducibiles, seducunt ⁊ ad se siue ad sua consilia ad ducunt. Ideo dicit Math̄. xxiiij. Multi pseudo prophete seducent multos. Secundum signum falsoꝝ prophetarum est. quia decipiūt coꝛda simplicium per dulcia verba et blanda. de quibus dicit dominus. venient ad vos i vestimentis ouium. Quod exponit Augustinus. Uestimenta ouium sunt verba blanda ceteraq̄ religionis indicia. Sed Glo dicit q̄ vestimēta ouium sunt signa sanctitatis et vere religionis exterius. Sed exterius est animus lupi rapacis. ideo tales sunt vitandi. Juxta illud ad Roma. vlti. Rogo vos vt obseruetis eos scilicet considerando et euitando eos qui defensiones et offendicula faciunt et declinate ab ill⁹. huiusmodi enim christo domino nostro nō seruiunt. sed suo ventri et per dulces sermones ⁊ benedictiones seducunt coꝛda innocentium. Glo. verbis compositis et equiuocis traditiones suas cōmendant quibus simplicium coꝛda decipiunt. Adeo autē seducunt coꝛda simplicium q̄ faciunt eos ingredi in sectam suam quam religionem appellant. Et qui p̄i⁹ in simplicitate viuebant. post ingressum astuti hypocrite ⁊ pseudo prophete et penetrantes dom⁹ vna cum alijs et quandoq̄ peioꝛes fiant illis ꝓpter quod maledicit illis dominus Mat. xxiij. Ue vobis scribe et pharisei et hypocrite qui circūitis mare et aridam et faciatis vnum ꝓselicum et cum factus fuerit facitis eum filium gebenne duplo q̄ vos. Tertium signum quia veri prophete si arguantur sustinent patienter. Juxta illud. ij. ad Choziuth̄. xj. Signa apostolat⁹ mei facta sunt super vos in om-F ni pacientia. Super quo dicit Glo. patientiā cōmemoꝛat apostolus que ad moꝛes predicatoꝝ pertinet. qui ergo non sustinent. apostoli veri non sunt. imo ostendunt se non esse veros christianos. Quia dicit p̄ma ad Chozinth̄. xij. Apostolus nemo potest dicere Jesus christus nisi in spiritu sancto. Glo. humiliari debent christiani et patienter argui non adulationibus deliniri. Et in hoc illi prophete falsi q̄ nolunt argui ostendunt se carnales licet simulant se spūales. quia dicit glo. sup illō Galla. iiij. Ergo inimicus vobis factus sum veruz dicens. nemo inquit carnalis vult se argui errantem. Ergo predicatoꝛes vel alij qui non sustinent coꝛrectiones videntur esse falsi prophete et carnales. Quartum signum quia

veri ꝓphete non comẽdant seipsos sed pseudo vnde dr. ij. Choꝝ. iiij. Non em̃ nosmetipsos p̃dicam⁹. s. tanquã actores euãgelij. Sed Jh̃m xp̃m dñm nr̃m. nos aũt ꝟuos vestros. qui ḡ cõtrarium faciunt dicentes statũ suum aut traditiones suas esse meliores alijs si sunt p̃dicatores non sunt veri sed falsi. Quintum signuz est ꝙ veri ꝓphete non indigent cõmendatitijs litteris nec faciunt se ab hoĩbus cõmendari litteris. Juxta illud. ij. Choꝝ. iij. Nunquid egem⁹ sicut quidam. Glo. falsi p̃dicatores et apostoli cõmendatitijs epistolis videlicet ad nostrã cõmendationem ad vos aũt ex vobis scilicz missis. q. d. non. Tales em̃ epistolas impetrãt falsi apostoli ad magis extorquendũ questũ. qui ergo cõmendari se faciunt pseudo sunt et existunt. Sextum signum ꝙ falsi ꝓphete gaudent se cõmendare plusq̃ doctrinã dei. veri aũt ecõtrario quia dicit apostolus. j. Thessa. ij. Neqz querentes ab hoĩbus gloriam. q. d. sed in futuro. Septimum signum qꝛ falsi ꝓphete nõ missi vsurpant sibi potestatem predicandi. sicut dic̃ glo. super illud Et non audemus nos inserere aut cõpere q̃busdã ij. Choꝝ. x. Pseudo iq̃t nõ accepta potestate a deo sed vsurpata domĩari volunt nomine suo vendicãtes. Et ideo non licet forte dicant se a deo missos per inspiratiõz Sicut dicunt omnes heretici non sunt audiendi nisi ꝓbauerint suam missionẽ per ꝓpheciam specialem. Sicut Johannes baptista qui ait. Joh. j. Ego vox clamantis in deserto. Aut per miraculum. sicut Moyses qui v̄gaz conuertit in colubrem. Exo. vij. Et si non cessent a predicatione debent excõmunicari. Extra de here. ex iniuncto. Attamen miracula non essent sufficiens testimoniũ missionis cum fiant frequẽter a malis. j. q. j. Teneamus et maxime in finali ecclesia. ideo suspecta debent esse. Quia dicit dominus Math. xxiiij. Surgent pseudo xp̃i et pseudo prophete ⁊ dabunt signa magna et ꝓdigia. ita vt in errorem inducantur. si fieri potest et electi. illi autem qui nomine suo vendicant autoritatem cum a deo non habent falsi sunt ꝓphete. Octauum signum quia pseudo prophete cum non sint dispensatores sacramẽtorum viuere tamen volunt de euangelio non de labore. quod tamen non fecerunt apostoli. iuxta illud. ij. Thessal. iij. Neqz gratis panem manducamus. s. petentes nobis ministrari. Sed in labore et fatigatione nocte et die operantes scilicet ad acquirendum victum nostrum ne quem vestrum grauaremus non quasi non haberemus potestatem scilicet accipiendi sumptus a vobis scd̃m euangelium. Lu. x. Dignus est operari⁹ cibo suo. Sed vt nosmet ipsi formam alijs daremus ad imitanduz nos quasi diceret ꝟm liram. Si nos habentes potestatem accipiendi sumptus abstinuimus ab hoc viuentes de labore multomagis alij q̃ nõ habent talem ptãtem debent de labore suo viuere. Et ideo dicit Augustinus in li. de ope monachorum. Isti autem fratres nostri temere sibi arrogant quantum existimo ꝙ habeant potestatem scilicet viuendi de euangelio. si enim euangeliste sunt. si ministri altaris sunt. dispẽsatoresqz sacramentoꝝ si sunt fateor habent. q. d. Si non sunt quomodo habent potestatez viuendi de euangelio. q. d. ideo sunt falsi ꝓphete et deceptores. Nonum signum ꝙ viri predicatores et ꝓphete ꝓpter deum et salutem scilicet animarum tm̃ predicant et non propter tẽporale lucrum. Juxta illud. ij. Choꝝ. iiij. Nõ predicamus nosmetipsos. q. d. ꝟm glo. Predicatio nostra non tendat ad gloriam vel in lucra nostra sed in gloriam christi. Sed predicatio pseudo ad contrarium tendit et sentit. Nã super illud ad Philip. Siue per occasionem siue per veritatem christo annunciet̃. dicit gl̃. Pseudo ex occasione euangelizant querentes comoda sua vel pecuniam ad honores quod non fecit Apostolus. ij. Chorinth. xiij. Non quero que vestra sunt scilicet diuicias vestras in auro vel argento. Sed vos. Illi ergo predicatores qui propter lucruz aut propter humanam predicant sunt falsi prophete. Sed quomodo scietur quando predicant ad suam gloriam cum ipsi laudent deum. Respondetur ꝙ predicant non vocati. Contra quos dicitur. ij Chorinth. ix. Qui gloriatur in domino glorietur. Quia ꝟm Glo. non potest ille qui non habet a domino potestatem. talis nisi qui p̃dicat querit gloriam suam et cõstat ꝙ a domino potestatem non habet. quia a deo vocatus est. id est ab ecclesia. Jdo dr ad Hebre. v. Nec sumat sibi quisqz honorem. Si qui vocatur a deo tanquam Aaron vbi dicit Glo. A deo vocat̃ qui ab ecclesia rite accipitur vel instituitur. Decimum signum est ꝙ pseudo prophete simulant se habere maiorem zelum animarum q̃ rectores et pastores ecclesiarum cum tamen eoruz curam non habent. Contra illud quod dicit Glo. super illud facti sumus paruuli inter vos tanquam si nutrix foueat filiolos suos. j. Thessa. iiij. Alienos filios nutrit mulier pro mercede non ex amore. proprios vero dilectione.

De eadem dominica.
Sermo secundus.

Sermo lix.

A Fructibus eorum cognoscetis eos. Mat. vij. Isid. li. vij. Et magister li. xiiij. et Pli. li. viij. na. histo. dicit. Cerastes est serpens cornutus ex vtraq; pte capitis ad modũ arietis circumflexa. Totum em̃ corpus occultat in arena vt non cognoscatur solis cornibus sine cooperculis derelictis que videntes auicule credunt q̃ sint vermes et dum ea capere nituntur a doloso serpente dolo capiunt̃. Et gl. super Gene. penulti. dicit q̃ latitare solet in semitis occultis tendens hominibus et equis insidias et tante venenositatis est q̃ si tetigerit vngulas equi subito perimit equũ et equitez ⁊ occidit. Ideo predictum est de Dan de quo nascetur añ xp̃s. Gene. xlix. Fiat Dan coluber in via cerastes. mordens vngulas equi. Moraliter per hunc serpentem dolosum intellige quẽlibet falsum ꝓphetam et hereticum iniquũ Sz per duo cornua intelligitur veteris et noui testamẽti scriptura. Juxta illud Apoca. xiij. Vidi aliam bestiam ascendentem de terra ⁊ habebat cornua duo. quia deceptor et hypocrita et hereticus duo testamenta habet pro defensione sue deceptiõis. Per corpus autem subaudi peccatum vel corruptionem quia de bonis d̃r Ezechi. j. Duabuas alis velabant corpus suũ quia timore ⁊ penitentia delebant peccatuz suum ꝟm Glo. Et sic peccatum vel malicia significatur hic per corpus. ⁊ hoc totum sub arena humilitatis occultant scilicet apparentis. Nã conuersationes humiles habent tales vt scripturam veteris testam̃ti et noui publicent ⁊ ostendant simplicibus hominibus qui hic intelliguntur per auiculas vt sic ipsos capiant et in anima occidant. de quibus ps̃. Non est in ore eorum veritas cor eorum vanum est. Naz vbiq; insidiantur hominibus vt eos sua falsa doctrina intoxicent q̃ quandoq; equũ ⁊ ascẽsorem. id est corpus et animam in mortez eternam trahant et perducant. ideo tales debem⁹ cognoscere ab eorum operibus vt dominus h̃ dicit. a fructibus eorum cognoscetis eos. q. d Cum aliter sint exterius conuersatione. aliter interius in affectione. Ideo difficile cognoscũtur. tamen a fructibus eorum. id est operibus cognoscetis eos scilicet finaliter quia cum sint mali in se opera bona non possunt facere. In his verbis docet saluator quomodo falsas ꝓphetas cognoscamus. et scd̃m hoc tangit duo p̃mo operum iniquoꝝ pluralitatem ibi. a fructibus. secundo operantium relationem ibi. eorum scilicet falsorum. Pro quo est notandũ arbor licet pulcre et apparẽter floreat tamẽ cognosci non põt nisi fruct⁹ ꝓducat et his maturatis hõ illos gustat. qꝛ interduz post flores dulces et pulcros seq̃tur fructus amarus. Arbor significat hominẽ moralit̃. vt lucidi⁹ patebit infra sequẽti. Iste q̃dem hõ licet interdũ floreat ṽtutib⁹ in castitate obediẽtia et humilitate. et sic de cet̃is. tñ veracit̃ ex his ꝯgnosci nõ p̃t. qꝛ interdũ mali et hypocrite sil̃ant humilitatẽ et alias ṽtutes q̃s etiã faciũt boni ꝓpter qd̃ ab eorum fructib⁹. i. opib⁹ dñt cognosci. Et illorũ q̃dẽ operꝝ maloꝝ q̃ ꝓducũt a se mali deceptores sunt mala. Primũ opus falsoꝝ ꝓphetarũ est ṽboꝝ cõpositio. Nã deceptores cõponunt ṽba sua et sapient̃ loquũtur et eloquẽtes se oñdunt vt simplices decipiãt q̃ nõ faciunt veri ꝓphete aut sacerdotes aut p̃dicatores. quia dic̃ apl̃s. ij. Choꝝ. xj. Nã ⁊si impitus sim ꝟmõ es non sciã. vbi dicit glo. nõ erãt eloquẽtes apl̃i. Sed pseudo ṽba cõponunt. Jõ hoc dixit ad repellendũ dictũ ip̃oꝝ q̃ contemnabant eius doctrinam eo q̃ plane docebat. In hoc tñ faciebant. quia dicit apl̃s. j. Choꝝ. j. Nõ me misit xp̃s baptizare. sed euangelizare. non in sapia verbi vt nõ euacuetur crux christi. i. fides passionis eius. q. d. non in lepore aut in ornatu ṽboꝝ stat predicatio quia religio xp̃iana non indiget pompa aut cultu sermonis. Jd̃o dicit. j. Choꝝ. ij. Predicatio mea non est in ꝑsuasiõibus humane sapiẽtie ṽbis. s. rhetorice loquendo. Sed in oñsione spũs et ṽtutis vt fides nostra nõ sit in sapiẽtia hominũ. sed in ṽtute dei. Secũdum opus est adulatio quia pseudo adulatur q̃stus causa. iõ sil̃es sunt scorpionib⁹ qui sunt ṽmes t̃reni hñtes in cauda aculeũ cũ quo pungũt ferẽtes mortale venenũ. Jõ dic̃ Amb. in exame. Scorpio vultũ habet blandientem. caudã aũt mortiferaz letaliterq; pungẽtẽ. Sic moraliter isti falsi ꝓphete sunt hoies terrena amantes et per faciem blandã vocemq; adulatoriam defraudantes Et primum quidem tl̃es adulatores associant se dominis terrenis ⁊ nobilibus quia qui mollibus vestiuntur in domibus regum sunt. Math. xj. Et hos decipiunt suis adulationibus dicendo eis. vos estis propugnatores terraꝝ vestraꝝ. vestra deberent esse bona eccl̃iaꝝ q̃ clerici possident. Sic̃ in p̃mis fecerũt heretici pragenꝰ q̃ eo mõ nobilius et laicis adulantes eos ꝯtra doctores et clerũ excitauerũt vt cleꝝ cõpellerent et bona eoruz possiderent. Sed in fide eos letaliter pupugerunt qñ multi in gladio ꝑierũt et ad inferos descenderũt. Jõ dicit apl̃s. ij. Choꝝ. vj. In oib⁹ exhibeam⁹ nos sic̃ dei mĩstros. q. d. Nõ adulãtes. quia ꝟm Glo. dei ministri non adulantur sicut faciunt pseudo. Tertium opus falsorum

deceptorum est hominū circumuentio. naz ipi decipiunt t circumueniūt homines vt dent eis bona tpalia siue in vita siue in morte. Quibus maledicit dñs Math̄. xxiij. Ue vobis scribe t pharisei et hypocrite qui comeditis domos viduarum in orōne longa orantes. q. d. fm glo. Quia vestra persuasione nihil intēditis aliud nisi vt de plebibus satiemi et lucris. Nam tles vt dicit gl. vt religiosiores appareant plixius orant vt ab infirmis quibuscunqz et peccatorz suorum conscientia turbatis quasi patroni laudes et pecunias accipiant. et huiusmodi inueniuntur tam in clero q̄ in vulgo. Sed orō ipsorum fit eis in peccatum quia nec sibi nec alijs possunt perficere. imo pro ipsis orōnibus cuz per eas alios decipiunt se condemnabūt. Per illud aūt q̄ aurum et argentum accipiunt apparet q̄ non est causa salutis quando p̄dicant vel orant. sed est causa lucri. Quia dicit xp̄s suis discipulis Math̄. v. Et Hiero. super Malach̄. dic̄q̄ q̄dā prophete pecuniā accipiebāt t prophecia illorz facta est diuinatio. id est nō esse a deo sed a diabolo. Quapropter veri prophete et p̄dicatores neminem circūueniunt. sicut dicit Apostolus in persona ipsorz. ij. Chorinth̄. vij. Neminem lesimus neminem corrupimus neminem circumuenimus. i. decepimus fraudulentia per rerum suarum ablationem. sicut pseudo faciunt vestra blande aufferendo. Idem sanctus Apo. Actu. xx. Aurum aut argentum aut vestem nullius concupiui. q. d. qui ista concupiscunt sunt lupi rapaces. Et infra dicit ad ea que mihi opus erant et his qui mecum sunt ministrauerunt manus iste. s. exēplū operandi. Tales eñ qui petunt ab eis qui p̄dicant aut alius ipsorz nomine petit videtur simoniaz cōmittere adinstar iesi. de quo legitur iiij. Regum. v. Qui petijt vestes a Naaman siro cui dominus eius et magister Helisee dederat gratiam sanitatis. et p tanto dr Jesi gratiā sanitatis vendidisse Naaman siro. licet petisz illas vestes domino ignorante. vt dicit Greg⁹ nazanzenus. j. q. j. Qui studet. Sed d. q. nō potest p̄dicator ab alijs quibus p̄dicat sumptus petere saltem mendicando. Ad hoc doctores respondent. Si predicat ex ptāte vt tanq̄ verꝰ predicator et pastor pascat gregem suuz pabulo verbi dei. sumptus potest recipere. sed tunc non est mendicitas. sed potestas. Quia dicit apostolus. j. Chorz. ix. Et. ij. ad Thimo. ij. Laborantem agricolam oportet p̄mo de fructibꝰ percipere. Sed q̄ p̄dicator valeat mendicare nusq̄ in sacris libris reperitur. Sed mēdicitas omni xp̄iano saltem potenti laborare phibet. ab aplo a Salomone abhorretur. et ab Augustino at alijs sanctis doctoribus reprobatur. Nam omnes xp̄iani dum sunt validi corpore debent viuere de labore. Juxta illud. j. Thes. iij. Operamini manibus vestris. Sicut precepimus vobis vt nullius aliquid desideretis. Et Augꝰ. Debet inquit suus xp̄i corpaliter operari vnde viuat ne compellatur egestate necessaria petere. Sed si queratur. cuiusmodi piculum sit in petendo necessaria siue in mendicā- L
do. Rñdent doctores. quoniam illi qui de mēdicitate viuere volunt fiunt adulatores. detractores. mendaces. et fures. et a iusticia declinantes. Augꝰ. dicit super illud. ij. ad Thessal. iij. Ut nosmetipsi daremus formam alijs dicit Semetip̄m dabat formam aplis his qui tenuesserant substantia in plebe vt discerent libertatē suaz non amittere. Et infra. Qui eñ ad alienā mensam frequenter conuenit ocio dedit⁹ adulatur necesse est pascenti se. Ecce piculum adulationis. Item super. ij. Thessa. j. dicit glo. Sicut diuicie negligentiā salutis pariunt. ita egestas duz saturari querit a iusticia declinat. Et Prouerbi. xxx. Petit Salomon mendicitatez t diuitias ne dederis mihi ne egestate compulsus furer et periurem nomen dei mei. i. ne copia vel inopia rerum transeuntium in obliuionem decidam eternoz. Sed. d. q. Nonne opus perfectiōis est relinquere omnia pro xp̄o t postea pro xp̄o mēdicare. Rñdent doctores q̄ omnia p xp̄o relinquere et sequi xp̄m imitando in bonis operibus opus perfectionis est. Jux̄ illud Math̄. xix. Si vis perfectus esse vade et vende omnia que habes et da pauperibus et habebis thesaurū in celo et veni sequere me videlicet bene operādo. fm glo. non dicit mendicando. quia xp̄s nunq̄ mendicauit. Sed mē M
dicationem apostolis suis phibuit cum dixit Lu. x. Nolite transire de domo in domum scilicet panem mēdicando. sed in quācunqz ciuitatem intraueritis t susceperint vos manducate que apponūtur vobis. Et dicit. et suscepint vos. vult q̄ non deberent propio motiuo intrare domos et mendicare sicut faciunt nunc quidam ociosi nolentes operari et laborare. Contra quos dicit Aplis. ij. Thessa. iij. Audiuimus inter vos quosdā ambulare in quiete nihil operantes curiose agentes. his autem qui sunt eiꝰ modi denunciamus et obsecramus in dño Jesu xp̄o vt cum silentio id est quieti nonvagabūdi opantes suum panem manducent propio labore acq̄situm non alienum. Sed diceres. qualiter viuere debet vir perfectus postq̄ reliquerit omnia. Rñdetur aut debet laborare corpaliter manibus sicut apostoli fecerūt qui propt deum omnia reliquerant. de hoc s̄. sermo. lvj.

O.P. Aut debet intrare religionem vbi habz necessaria vite quia in religione debent habere omnia cõmunia. Act. iiij. vbi ór. Erunt illis omnia cõmunia. vt nullus egebat inter eos super quo edita est constitutio ecclesiastica. xij. q ij. Uidentes. vbi ór. De rebus ecclesie. i. ꝓgregationis fideliũ que ór ecclesia episcopi et dispensatozes fideles eoz omnibus cõmuni vita degere volentibus mistrare cuncta necessaria debent ꝓut melius poterunt vt nemo egens inter eos inuenitur hoc ibi. Sed contra boc ista ret quis ꝙ xps mendicasset et certi hoc dicentes assumunt per se illud Joh. iiij. vbi dominus dixit ad samaritanum. Da mihi bibere. Ad qd rñdetur ꝙ xpus mendicauerit vel etiam discipuli eius nusq̃ inuenitur. et non credo ꝙ illud xps per se fecerit quod apostolis ꝓhibuit cum ipse ꝓus cepit facere et postea docere. Actu. j. Sed ꝙ dixit. da mihi bibere. dicunt doctozes ꝙ non fuit mendicitas cum sit vsus cõmunis aquarum. Nec bibere volebat aquam cozporalem cum non comedisset. sed miserat discipulos in ciuitatem vt emerent cibos. Et ór ibidẽ ꝙ petebat aquam spũalem. id est fidem et ãmonebat eam vt peteret spñsanctum. vt glo. ibidem vult. Item ꝙ dominus Jesus non potuerat mendicare ab illis quibus ꝓdicauit. patet sic. Constat enim ꝙ pastoz erat. Joh. x. Ego sum pastoz bonus. Sed pastozem siue ꝓdicatorem sumere sumptus ab eis quos tãq̃ gregem pascit non est mẽdicitas sed ptãs. vt dicit glo. ij. ad Thimo ij. Laborantem agriculam ꝓmuz oportet de fructibus accipere. et. j. ad Choz. ix. Quis inquit gregem pascit et de lacte non manducat? vbi dicit Glo. Lac gregis dicit qcquid a plebibus datur. Cum ergo christus eẽt pastoz et missus ad ꝓdicandum relinquitur ꝙ ab illis quibus ꝓdicabat non poterat mendicare. ĩmo qui dicunt eum mendicasse non dicunt eum pastozem fuisse missum a patre. et per consequens non extitisse messiam ꝓmissum in lege vt filium dei. Et qui boc dixerit vel dicit destruit fundamentum xpiane fidei. et non est tm̃ hereticus sed heresiarcha. ꝙ dominus dixit Lu. xix. Zachee festinans descende. ꝛc̃. Non fuit mendicitas sed vrbanitas. Sciebat eñ dominus ꝙ Zacheus et si nondum inuitauerat, euz tamen inuitandum gerebat animum. quia dicẽ glo. Non inuitatus inuitat quia ꝛsi non audierat vocem inuitantis. audiebat tamen affectũ Ex his dictis doctozum apparet ꝙ qui circũueniunt homies vt dent eis bona temporalia siue mendicando siue alio modo non sunt vere ꝓphete sed falsi deceptozes a quibus hortat dominus caute cauendum. cum dicit. attẽdite a falsis ꝓphetis. Quartum opus falsozum ꝓphetarum est veritatis impugnatio. Si enim ꝓdicatur eis aliqua veritas que isolita est aspera videtur irritant et latrant contra eos tanq̃ canes. nonne hec est plana veritas ꝙ omis populus xpianus die dominico ꝑsertim ex ꝓcepto debet esse in ecclesia sua prochiali et ibi audire missam nec egredi ante benedictionẽ sacerdotis. qd si nõ fecerit debet ab episcopo publice confundi. i. grauiter cozripi vel excõmunicari nisi magna necessitas excuset. vt dicitur de consec̃. di. j. c. Missas. et. c. se. et. c. Omnis fidelis. Attamen ꝓtra banc veritatem quidaz falsi ꝓphe et ꝓdicatozes latrant nec boc esse ꝓceptum affirmant. Sed dicunt. sufficit oi xpiano mane audire missam vel alibi nec necesse est missam summã in ecclesia parrochiali expectare. Ideo dicit Archidiaconus in rosario. Pessimus vsus est apud quosdã in dñicis dieb⁹ siue in qbusdã festiuitatibus mox missaz celebzare. q̃ quis et si ꝓ defunctis sit cum audierit abscedit. et per totum diem a ꝓmo mane ebzietati et comestioni potius q̃ deo deseruiat. Admonẽdus est populus vt ante publicum ꝓactumq̃ officium ad cibum non accedat. sed omnes ad publicam sanctam matrem ecclesiam missaruz solennia et ꝓdicationem audituri conueniant. hec ille. Et sicut bic dicitur de qbusdam falsis ꝓdicatozibus contra veritatem latrantibus. Sic etiam idem ór de falsis auditozibus q̃ etiã contra veritatem istam latrant vt canes. et dimissis veris ꝓdicatozibus qui veritatem ꝓdicant ad falsos conuertũtur. Sicut ꝓdixit apostolus. ij. Thimo. iiij. Erit tempus cum sanam doctrinã non sustinebũt. Sed ad sua desideria coaceruabunt sibi magistros ꝓuriẽtes auribꝰ et a veritate quidam auditum auertent et ad fabulas conuertẽtur. q. d. vadũt ad illos q̃ ea docent que libenter audiunt quia veritas eis aspera videtur. vt dicit glo. Illi ergo ꝓdicatozes vel auditozes qui latrent cõtra banc sancte ecclesie veritatem. vel quãtumcunq̃ aliam et ꝓcurant vt veritas taceatur falsi sunt ꝓphete a quibus hortatur dominus cauere cum dicit. attendite a falsis ꝓphetis. Quintum opꝰ falsorum ꝓphetarum est contentio. contendũt eñ per lites quidam si ab hominibus nibil suscipiant vel nisi eos in hospicia suscipiant. ꝙ tamẽ veri apostoli et ꝓdicatozes non fecerunt. Juxta illud. j. Choz. xj. Si quis aũt contentiosꝰ videtur esse nos talem ꝙsuetudinem non habemus. neq̃ ecclesia dei scilicet collecta de gentibus. Quare autem non sunt contentiosi veri ꝓdicatozes. causa est ne videãtur appetere aliquid terreni. cum dixit dominus ad apostolos

Math.x. Quicunq; non receperit vos excuti te puluerē de pedibus vestris.i.terrena de affectionibus vt ostendatis appetitum terrenorum non esse in vestris affectionib⁹.vt dicit gl'. Sextum opus est dñorum irritatio.nā falsi ꝓphete non recipiūt ab his emolumenta quibus predicant.dominos terrenos eis fauorabiles ꝯtra eos interdum ꝓuocant aut irritant quod tamen non fecerunt veri apostoli. Naz legitur de sanctis Simone et Juda. Cum autem rex iratus iussisset copiosum ignē accendere vt pōtifices qui apostolos recepissent aut eis restitissent cōcremaret.dixerūt apostoli. Obsecramus dñe ne efficiamur causa interitus ip̄orum qui pro salute hominū huc missi sumus vt viuificaremus mortuos viuētes ne occidere videamur. Septimum opus aut fructus eorum est arrogantia siue superbia. Nam de fructu quē debent de ecclesia facere arroganter se iacent dicentes. Nos illuminam⁹ ecclesiā vniuersam vel docentes ante tempa nostra erant ceci. et extinximus flammā peccatoꝝ in ecclesia dei. cum forte magis ꝓmouerint hypocrisim.ꝙ tñ veri ꝓphete non fecerunt.quia dñs de Ezehiele dixit.c.iij. Fili hominis dedi faciem tuaz vt adamantem. Adamas despecte forme est attñ attrahit ferrum et tñ non inde mutatur nec extollitur. Simil'r verus apostolus in p̄dicatione sua attrahit durissimos peccatores quorū cor indurabitur quasi lapis. Job.xlj. Non tñ inde extollitur.quia dicit cum alijs bonis illō ps̄.cxiij. Non nobis domine non nobis. sz nomini tuo da gloriam. Octauum opus est glorie ꝓprie acq̄sitio. Nam pseudo ꝓphete quer̄t gloriam ꝓpriam non xp̄i. Juxta illud Joh.vij. Qui a semetipso loq̄tur gloriam suā querit. q̄ autem q̄rit gloriā q̄ misit illum.i.a quo dixit se missum verax est.illi ergo q̄ querunt ea que ꝑtinent ad gloriā mundi huius.quoꝝ vnus est regnantibus assistere. Juxta illud Boe. de ꝯso. Qui in persona extolli cupiūt aut ipsi regnant aut regnātibus adherere cupiunt seu conātur Alterum vero est velle vincere vbi non est premium apud deum.vnde sup illud Gall'.v. Nō efficiamur inanis glorie cupidi.dicit glo. Inanis glorie est vincere velle vbi non est p̄mium qui em̄ talia querūt falsi ꝓphete sunt. Nonum opus falsoꝝ ꝓphetarum est inimicorum oditō Nam sup illud Hiere.xxiij. A ꝓphetis Hierusalem egressa est pollutio super omnē terrā. dicit glo. Non sufficit eis ꝓximos ledere sz quos semel oderint per totum orbem conātur diffamare. Sed non sic veri apostoli q̄ diligebant inimicos suos iuxta mandatū dñi. Math.v. Diligite inimicos.

De eadem dominica.
Sermo tertius.

Omnis arbor que non facit fructum excidetur. et ī ignem mittetur. Math.vbi s̄. Dicunt naturales ꝙ quelibet arbor ad suam fructificationē indiget triplici fomento exteriori. Primo indiget terra cuius humore nutriatur.et si in vna terra non ꝓficit in alia conualescit.iō videmus ꝙ prudētes ortulani trāsferunt de loco ad locum arbores ꝑuas et herbas euellendo eas radicitus de terra in q̄ steterunt p̄us.et per talem transplātationē arbores fiūt fructuose q̄ p̄us fuerūt inepte. Secundo indigent sole cui⁹ v̄tute humor q̄ in medulla est dirigeť et p̄paret ip̄m humorem decoquēdo vt sic dispositio ad fructificādum emittať. Tertio indigent tempe quia non omni tempore arbores plantate solent eque fructificare. Nam dicit Constanti⁹ ꝙ arbores q̄ plātātur in recteplenilunio minus ꝯualescunt.et si ꝯualuerint fructum faciunt v̄miculosum.et fructus tunc plantate arboris citius putrescunt. Sil'it arbores indigent hieme ad humores restrigēdos vt meli⁹ in vere sint parate et vnite ad fructus ꝓducēdos.ꝙ si spergētur dicti humores per meatus terre suam amitterēt v̄tutem. Indigent etiam vere in quo arbores pullulant et dissoluitur ꝯglutinatio frigoris v̄tute solari q̄ erat in humoribus arboris vñ fructificare dēt Indigēt insup estate ad fructuū maturationez replectionē et collectionez. Moraliter hō isto modo vt fructificet indiget tribus. Primo indiget terra humilitatis cui⁹ humore fructificat ope v̄tutis et pietatis. Nam sine humilitate ñ valent v̄tutes alie. Jō dicit Aug⁹. Humilitas v̄tutum omniū est caput q̄ velut fouet et sustinet bonoꝝ omniū totum corpus. Quapropť xp̄s verus ortulanus quē Maria magdalena ortulanum estimauit. Joh.xx. Transtulit multos hoīes de terra alta elationis ad terrā vallosam humiliationis.vt Paulum Augustinū. et sic de alijs. Et qui p̄us infructuosi extiterūt postmodum fructum multiplicem ꝓduxerunt. Secūdo indiget sole caritatis.quia dicit Gre. Nihil habet viriditatis ramus boni opis.nisi maneat in radice caritatis. Tertio indiget tēpore.i.discretione que in omni ope est apponēda. Quia dicitur.j.q.j.c. Presentium. Discretio mater est omnium virtutum. Et sicut arbor quo ad tempus tria requirit. Sic et homo ad bene operandum tribus necessario indiget.videlicet hyeme tribulationis et angustie. Nam

multotiens deus immittit hyemem tribulatio nis et angustie. et sic transfert eos per contritionem et confessionem in ortum ecclesie et facit eos fructiferos et fertiles qui ꝑus fuerũt infecundi et steriles. vt dicit Hol. lec. xlix. Itẽ indiget vere diuine gratie. quia dicit dominus Joh. xv. Sine me. i. gratia mea nihil potestis facere. Item indiget estate. i. vita presenti. qz in futuro nullꝰ potest bene opari. quia ſm ps. ciij. Exibit homo ad opus suum. i. ad opationem bonoꝝ. s. operum vsqz ad vesperam scilicet mortis. et deinceps non. Item dicit dñs in ꝟbis allegatis. qꝫ omnis arbor. i. homo q̃ non facit fructum bonum. s. in presenti vita excidetur et in ignem mittetur. In q̃bus verbis ꝓncipaliter tria insinuat. ꝓmo hominis ociositatẽ ibi. omnis arbor. secundo mortis ineuitabilitatem ibi. excidetur. tertio ignis intolerabilitatẽ ibi. et in ignem. Quantum ad ꝓmum ponit hominis ociositatem cuz dicit. omnis arbor que non fert fructum. Ubi nota. Hol. super li. saꝑ. lec. xlvj. dicit qꝫ in scriptura homo arbori comparatur. iuxta illud Math. viij. Uideo homines vt arbores. habent eñ quãdam similitudinem viuendo. crescendo. fructum ferendo. et similiter decidendo. Primo eñ habent similitudinem in viuendo. arbor eñ non viuit nisi q̃ calorem terrestrem. Sic nec moraliter viuit homo vita gratie nisi per humilitatẽ suam et caritatem. humilitas oritur de terra. i. de consideratione qꝫ terreni sumus et in terrã reuersuri et in breui. vnde sicut ille arbores que radices suas ꝓfundius in terrã figunt diutius viuunt ꝛ stant stabilius. Ita illi homines qui se diligentius et apertius terrenos esse cogitant viuũt fortius vita gratie. et firmius stant ꝓtra tẽptationes varias culpe. Arbores similiter plãtate in planitie vel in vallibus minus excutiũtur vel fatigãtur a ventis q̃ ille que stant in montibus. Quia dicit Aris. in ꝓbleuma. et Pli. in naturali histo. Alte nimium arbores subito exarescunt. Et ratio est qz tales arbores ob sui elongationem a terra humorem suũ difficulter sursum trahũt. quare deficiẽte humore arescũt Ita persone humiles refugiẽtes dignitates et ambitiones huius mũdi. Et quia xp̃us fuit humilis. ideo qui suas radices figit et fundat in xp̃o viuet et crescet et fructum faciet. sicut docet Joh. xv. Ego sum vitis vos palmites. Et sicut palmes non potest ferre fructum a semetipso nisi manserit in vite. Sic nec vos nisi in me manseritis Secundo assimilatur homo arbori in crescendo quia quãuis inferior pars terre adheret potior tamẽ et pulcrior pars supemínet tendens aduersus celum. Sic moraliter licz necessario oportet nos aliquam similitudinem circa terrena habere. tñ ꝓr pars voluntatis nr̃e debet tendere, ꝟsus celum. Juxta illud Isa. xxxvij. Qñ saluatũ fuerit de domo vestra et q̃d relictum ẽ mittet radices deorsum et faciet fructum sursum. Tertio assimilatur homo arbori in fructũ ferendo. Sicut eñ arbores ꝓmo germinant. secundo florent. tertio fructum portant. Ita homo ꝓmo germinat bonis cogitatiõib⁹. floret deinde bonis voluntatibus. et tertio fructificat bonis opationibus. Quia dicit Chrisome. xxxij. Semen sunt bone cogitatiões. flores bone voluntates. et fructus bone operatõnes. quia arbor bona fructus bonos facit. Circa qñ nota qꝫ talis ꝓncipaliter facit triplicẽ fructum. Primus est fructus moralis sanctitatis qui consistit in operibus penitentie iustitie et cultus dei. Et qui hunc fructum non facit morietur morte turpissima et punietur pena ignis eterni acerbissima iuxta ꝟba thematis. Oñis arbor que non fert fructum. q. d. Que stat ociosa excidetur ꝛc. Quare ór Lu. iij. Facite fructus dignos penitẽtie. Est aũt de merito hois et de opibus penitentie et elemosine. sicut ẽ de fructu palme. dicitur eñ de palma qꝫ eius fructus est inutilis donec palma fuerit cẽtenaria. Nam legitur in historia Alexandri. qꝫ milites eius comedentes dactiles palmaruz iuuenum mortui sunt. Moraliter iustus ꝓpatur palme iuxta illud ps̃. Justus vt palma florebit. Justi autem opera non apparent dulcia vsqz post cẽtum annos. id est post finem ꝑntis vite. Quia vita hominis durat ad centum annos. Juxta illud Eccl. xviij. Numerus dierũ hominis centum anni vt plurimuz. Et ideo oportet interim patienter expectare. Jaco. v. Patientes estote fratres vsqz ad aduentũ dñi. glo. qui reddet vobis mercedez. Exemplũ ponit. Ecce agricula expectat ꝑciosum fructum terre patiẽꝫ ferens donec recipiat tempaneum. i. ꝓmitiuum fructum et serotiuum. Sed dolendũ est de multis sicut de illa ficulnea de qua narrat Mat. xxj. vbi dicitur. qꝫ Jesus mane reuertens in ciuitatem. s. feria secunda Palmarum esuriit. et videns ficí arborem vnam secus viaz venit ad eam et nihil inuenit in ea nisi folia tm̃. maledixit ficui et ait. nusqꝫ nascet ex te fructus in sempiternum ꝛ aruit statim. Jsta ficus vt dic̃ hol. lec. xl. significat diuites auaros quos deus dilauit vt fructificent per elemosinam. xp̃us esurit quotienscñqz pauper esurit. sicut ipse dicit Math. xxv. Esuriui et non dedistis mihi manducare. venit ad ficulneam quando paup venit ad diuitem et nihil inuenit nisi folia. quia nihil sibi pauper recipit nisi verba amara. In-

dñica octaua post trinita.

dubitanter tali ficui deus in die iudicij maledi cet quando eis dicet. Ite in ignem eternuz. Et ideo signanter dicit Sapiens Eccs. v. Qui amat diuitias videlicet eo modo quo auar⁹ fructum non capiet ex eis. non dicit qui habet vel qui dispensat. sed qui amat ad seruandum. naz de illo aduenient morte ðr illud Danie. iiij. Succidite arbores et dispergite fructus. quasi diceret. vos contrarij humores succidite arborem. et vos executores dispergite fructus eius. Nam humores repugnantes in corpore faciunt carnis corruptionem. Et executores diffinire faciunt opum dispersionē. et tunc primo experiretur q̄ qui amat diuitias fructū nō capiet ex eis. Dicit Aris. de vegitabilibus. q̄ arbores quedam plantate in distempantis locis faciunt p̄mo fructus acidos et postea dulces et tandē amaros. et fructus talis piramidatur in vtraq; extremitate et in medio habet figuram latam Moraliter pauper homo dat⁹ omnino mundo et totam intentionem suam extendens ad hoc q̄ tempaliter fiat diues facit in p̄ncipio fructum valde acidum et acutuz ieiunat vigilat parcit laborat et seruit. et nl̄ dulcedinis est. ptunc in operibus suis. Sed postea cum factus fuit diues ad tempus ludit et expē dit et iocundatur soleniter. et tunc est fruct⁹ suus dulcis. Sed hec dulcedo non durat. Naz statim tendit ad mortem et tunc oportet disponere de testamento et relinquere alienis diuitias suas. Et ille fructus nec apparet sibi acid⁹ nec dulcis sed amarissimus quando debet dimittere terras quas coluit. prolem quaz genuit. aulam et cameram quas curiose edificauit filios et filias et vxorē quas amauit. Et de talibus verificatur illud Sap. iij. Uacua est spes illorum et labores sine fructu. Secundus fructus quē faciunt boni homines est fructus doctrinalis fertilis et istum fructum exigit xps a doctoribus p̄dicatoribus et platis. Quib⁹ loquitur Joh. xv. Posui vos vt eatis et fructuz afferatis et fructus vester maneat. Et Sapiē. xvj. Non vanitatis fructus pascunt homines sed sermones tui domine hos qui in te credūt p̄fuant. De istis autē arboribus valde dolendū est q̄ quedam arescunt per nimiam siccitatem. quedam frutescunt per nimiam curiositatem. quedam marcescunt per nimiaz venti vrē tis malignitatem. Primo quidam arescunt p nimiam siccitatem qui non habent humorē deuotionis nec zelum animarum. de quib⁹ Ozee ix. Radix eorum exiccata est nequaquā faciet fructum. non sicfuit de p̄dicatoribus plantatis in ecclesia p̄mitiua. imo ipsi fuerunt irrigati per gratiam et contemplationem inebriati. Eccī. xxiiij. dixit. rigabo ortum plātationū et inebriabo partus mei fructus. Secundo quedam frutescunt per nimiam curiositatem quā do parui surculi. i. parui frutices crescunt circumquaq; circa arborem tunc subtrahunt ab ea humorem. ita quandoq; studia. s. curiosa et subtilia q̄ circūponuntur menti hominis subtrahunt ab eo deuotionem p̄dicandi verbū dei Sed per oppositum est de bonis. de qb⁹ Ozee x. Frondosa israel fructus adest ei. Tertō quedam marcescunt per venti vrentis malignitatem. Et sunt tales qui dimittunt p̄dicare propter obloquia detractiões et odia. ꝛ hivocātur in canonica Jaco. Nubes sine pluuia que a vē tis circumferūtur arbores autumnales infructuose. Tertio fructus est fructus eternalis felicitatis qui p̄cipietur quando xps dicet aime de corpore recedenti. Prouerbi. xxxj. Date illi de fructu manuū suarum ꝛ laudent eū in portis opera eius. Istos fruct⁹ contemplādo gustare debem⁹ si p ipsis habendis pugnare velimus fortiter. in cuius figura malagranata ficus et vue filijs israel ostensa fuerunt et allati fructus et vue de terra p̄missionis antequā intrarēt. Numeri. xxiij. Quia alias tāte difficultatis terram non desideraſſent. isto modo beatus Andreas fructum celestiū dulcedinem gustauerat. ideo tantū ad illas anhelabat q̄ per arborem crucis quasi per scalam ad eos capiendos ascendit dicens. Cantico⁹. vij. Ascendam ad palmam et apprehendam fructū eius Quarto assimilatur arbori in cadendo. arbor enim que diu creuit et vixit et tandem de sento deficit et ad illam partem cadit versus quam viuendo ramos plures extendit. Sic homo moriens ad illam partem cadit ad quam plures cogitationes et affectiones viuendo transmisit. Si in terram extendit ramos affectionū cadit ad infernum. Si in celum illuc etiam deportatur. Juxta illud Ecclesiastes xj. Si ceciderit lignum. id est homo qui a philosophis dicitur antropos. hoc est arbor euersa siue ad austrum. id est partem electorum. siue ad aquilonem. id est ad partem reprobozum. vbi ceciderit ibi erit eternaliter. Ubi nota nota homo est moraliter sicut arbor. Sed q̄ dolendum est multe arbores faciunt fructus inutiles et acerbas ad manducandum. sic et homines. nā sūt quidam fructus peccantium nimis mali et dānosi pleni vermibus corrosiuis. Quidaz pleni humoribus inflatiuis. Primi sunt fructus lasciuie et carnalis dilectionis. hi sunt pleni vermibus videmus interdum pomum pulcerrimi colozis exterius et suauissimi odozis et tamen intrinsecus latet vermis. et inuenitur totum

corrosum. Isto modo suggestio voluptatis apparet exterius suauis et delectabilis tempore temptationis. et cum scelus fuerit perpetratū inuenitur vermis corrodens conscientiam. q̄ nec interficiatur in hac vita viuet in eternum. Isa. vlti. Vermis eorum non morietur. hic est vermis qui momordit hederam sub cuius vmbra Jona delectabatur. Jone. iiij. Letatus est Jonas letitia magna que statim post morsum vermis aruit. Moraliter hedera est pax conscientie sub qua Jonas qui int̄ptatur columba. id est simplex et innocens delectabatur vermis aduenit sub delectatione et statim hedera aret quia conturbatur conscientia actu transeunte et reatu manente. Ideo valde fatuus est qui istum vermem non interficit quāto citius potest. Et sic puer frangens pomum pulcerrimuz de quo sperabat se habere bonū cibū. reperit se deceptum cum inuenerit interius vermem turpem ita temptatus de libidine. delectatione transacta et verme in remorsu conscientie apparente iudicat se fuisse deceptuz. De quo loquitur Apostolus ad Roma. vj. Quez ergo fructum habuistis tunc in illis in quibus nunc erubescitis. nam finis illorum mors est. sed absit quia tales sunt peiores q̄ Cain q̄ obtulit deo de fructibus terre spicas corrosas conculcatas et a bestijs contritas. Bene. iiij. Utinam saltem isti inueterati dierum malarū qui corrosi sunt per vermes infinitos in cōscientijs conculcati per bestiales delectationes a iuuentute sua et vsq̄ ad senectam et senium et vellent tamen in fine dierum suorum offerre se deo per penitentiam et sacrificium vespertinum. Sed notandum q̄ in vetere lege et in primitiua ecclesia dabantur primitie de fructibus modo vix dantur decime. Ita olim habuit ecclesia vouentes continentiam in sua iuuentute et dabantur deo primi fructus. quia ipse est verus papa et pater pauperum cui clamamus abba pater. ad Galla. iiij. Et ideo sumite d̄ optimis terre fructibus in vasis vestris et deferte viro munera. Bene. xliij. Offeramus primogenita terre nostre et primitiua vniuersi fruct⁹ Nee. x. Secundi fructus scilicet pleni saporibus amaratiuis sunt fructus auaricie et mun
Q dialis possessionis. Quicunq̄ em̄ est ille qui rebus mundi incumbit acquirendo possidēdo vel exponendo frequenter amaritatur et p̄turbatur quando videatur in pace viuere. p̄s. xxxviij. Ecce in pace amaritudo mea amarissima Aliud etiam notandum q̄ comedentibus poma cruda et fructus immaturos sani cibi fiūt insipidi. Sic etiam quia delectantur in diuitijs vel conseruandis vel disponendis aut dispensandis cibus anime qui non perit est cibus verbi dei cibus deuotionis et orationis et p̄templationis apparet insipidus. In cuius figurā legimus Josue. v. Quācito filij israel inceper̄t vesci de fructibus terre promissionis et fructibus statim defecit manna diuine dispensationis. nec amplius descēdit de celo. Isto modo est de diuitibus habentibus consolationem h̄ in terrenis. deficit enim eis consolatio quam habent sancti de diuinis. Unde Augustin⁹. j. de trinitate. c. x. Contemplatio est illa spes q̄ rapit omnem hominem desiderio sui et tāto ardentiorem q̄to mundiorem. et tanto mundiorem q̄to ad spiritualia surgentem. et tanto ad spiritualia surgentem q̄to carnalibus et terrenis desiderijs aut affectiōibus morientez. Sz exquo fructus administrationis temporaliuz est amarus et aliquas personas in ecclesia dei oportet ministrare temporalia qūo poterūt isti fructus dulcorari. Certe dicendū ſm Aristo. li. ij. de vegetabilibus. Fructus amarus miss⁹ in ignem et assatus efficitur dulcis. Sicut patet de pomis que sunt nimis acerba ad comedendum cruda quando assantur ad ignem fiunt satis dulcia. Isto modo vos qui estis occupati in vita actiua circa administratiōes tēporalium. frequenter gustantes amaritudines mundi et occupationum circa plurima. si vultis occupationes facere dulces oportet q̄ assetur bene in igne caritatis ne sint crude. q̄ dicitur. j. ad Chorinth̄. vj. Omnia opera vestra fiant in caritate. Exodi. xij. Non comedetis ex eo crudum nec coctum aqua. Sed assatuz tm̄ igni. vnde omnia opera vestra bona que habetis ad dei honorem et ad vtilitatem p̄ximi referatis. quia qui sine caritate amant diuitias. fructum non capiunt ex eis. Et nisi hoc feceritis timere poteritis. Illud Hiere. xxij. Cōfundemini a fructibus vestris p̄opter furorē domini. Et Hiere. xxj. Uisitabo super vos iuxta fructum studiorum vestrorum. Tertij fructus inutiles sunt fructus superbie et ambitionis. et isti sunt pleni humoribus inflatiuis. de quo fructu p̄s. x. Uisitabo super fructus magnifici cordis. licet enim reuerentie et honores suauiter sapiāt tamen periculose inflant. Naz in hist̄oria Alexandri narrat q̄ milites sui in india inuenerunt ita dulces fructus q̄ in comedendo de eis non poterant satiari. vnde factū est per nimium esum illorum q̄ magna orriebatur strages et pestis inter eos. Sic moraliter fructus bonorum et reuerentiarū sunt ita dulces vt difficile est saciari de eis. Bonum est tm̄

dñica octaua post trinita.

cum talibus fructibus inflatiuis comedere sal et ita expedit affectus honoris et nobilitatis seculi salsare sal discretionis et modestie. quia dicit Job. vj. Nunquid poterit comedi insulsū quod non est in sale conditum. et sic vti conuenit honoribus seculi virtuose. quia fatuum esset subditos docere honorare nisi esset qui deberet honores recipere. Et ideo dicit Aristoteles vj. thopicorum. q̄ omnes homines appetunt honores ideo ambitiosus diffinitur ſm eū sic ibidem. ambitiosus est appetens honores. Apponendum est igitur sal sapientie et discretionis. et sic vtendum est fructus honoris laudabiliter. Eccī. xxvij. Est sapientia anime sue fructus illius laudabilis. hec sapientia est humilitas. quia Prouerbio. xj. Ubi est humilitas ibi est sapientia. Et similiter Eccē. xj. Sapiētia humiliati exaltabit caput suum hoc est de iusto. Isa. xxxvij. Mittet radices deorsum et faciet fructum sursum. Quātum ad secundum ponit mortis inuitabilitatem cum dicit. excidet scilicet per mortem arbor scilicet que est otiosa. et fructum non producit excidetur et ꝯcrematur. Sic et homo qui non facit fructum bonorum operum aufferetur de medio iustoꝝ. Sicut figuratum est de arbore fici. Lu. xiij. Quā habuit quidam plantatam in vinea sua. et venit querens fructum in ficulnea hac et non inueniens dixit. Succide ergo illam vt quid etiam terram occupat. Per quam figuram moraliter innuitur q̄ otiosi peccatores interduz expectantur a deo per tres annos scilicet iuuentutis virilitatis et senectutis. Et cum viderit q̄ nollunt ferre fructum excidit eos per mortē tradendo eos igni infernali sicut factum fuit ō diuite epulone. Lu. xvj. de quo dicitur Mortuus est diues et sepult⁹ in inferno. et hoc heu multi non recogitant qui hic dies suos expendunt in ocio nec fructus bonorum operum ferunt. Ideo conqueritur beatus Bernard⁹. Nihil pretiosius tempore. et heu hodie nihil vilius inuenitur. transeunt dies salutis ꝛ nemo recogitet sibi perire diem et nunq̄ redditurum causatur. Sed sicut capillus de capite non peribit. Sic nec momentum peribit de tempore. hec ille. Et hec est p̄ma excisio hominis inutilis in hac vita per mortem corporalez que ſm Aristotelem de po. et morte. Nihil aliud est q̄ recessus anime a corpore. Secundo excidetur a consanguinitate huius mundi delectatiōib⁹ et diuitijs. Quia dicit pſ. Homo cum interierit non sumit omnia neq̄ descendet cuz eo gloria eius. Et Lu. xix. dicit dominus. Omni habenti dabitur et abundauit. quasi diceret. Habenti spirituale bonum dabitur eternum abundanter. et qui non habet spūale bonum vt vtutes aufferetur ab eo scilicet temporale. Et illa excisio grauis erit illis peccatoribus qui illa transitoria nimis diligunt. Quia dicit Philosophus. Sperare ab amicis et consuetis miserabile est vt ab vxore pueris aut consanguineis a domibus vel ab agris pecunijs. et sic de alijs. Tertio excidetur a consortio bonoꝝ tam in celo q̄ in terra. Quia Math. xiij. Exibunt angeli et separabunt malos de medio iustorū et mittent eos in caminum ignis. O q̄ amaruz erit illis separari a creatore. a beata vgine maria. a virginibus. ab omnibus electis deiq̄ amicis. Quarto excidetur a statu misericordie et penitentie. ita q̄ amplius non potest penitere nec misericordiam inuenire. Ō testat Augustinus in de fide ad Petrum. Tempus inq̄t acquirendum vitam eternam. in ista vita deus hominibus dedit vbi voluit esse fructuosam penitentiam. Hec inquit penitentia fructuosa est quia potest hic homo deposita malicia bñ viue et mutata voluntate iniusta. merita simulo peraq̄ mutare et timore dei gerere que ō placent. Ō qui in hac vita non fecerit habebit q̄dam penitentiam in futuro seculo de malis suis. Sed indulgentiam in conspectu dei non inueniet. hec Augustinus. Sunt autem due cause quare penitentiam non consequentur. Prima quia sunt extra statum merendi et penitentie quia tantuz est in hoc seculo. vt dicit Hieronimus. xiij. q. ij. In presenti seculo. Secundo quia deus iurauit vt tales nunq̄ misericordiam consequentur. Hiere. xv. Uiuit dominus si steterit Moyses et Samuel coram me non est anima mea ad populuz istum eieci enim eum a facie mea. Et iterum Math. xxij. Ligatis manibus et pedibus proijcite eos in tenebras exteriores. amen dico vobis non exibunt inde. Mathei. v. Ideo dicit Gregorius. xj. moral. Quisquis ad inferni mali tolleranda descenderit nequaq̄ vltra ad lumem redibit. quia neq̄ misericordia parcentis liberat quez semel in locis penalibus iusticia iudicātis damnat. Quinto excidetur a diuina visione. et ista excisio omnium est amarissima. de hac Chrisſ. super Math. Due inquit sunt pene eternales excidi et in ignem mitti. Multi gehennam abhorrent ego vero casum glorie multo maiorez fore dico. Etenim decem mille melius esset sustinere flammas q̄ christi faciem mansuetissimam esse auersam in iudicio videre et ab ipa separari. Item Chrisſ. in sermone quodam. Excludi inquit ab omnibus eternis et alienum es-

fici ab alijs que preparata sunt sanctis tantuz cruciatum. et tantū dolorem infert vt si nulla exterius pena torqueret hec sola sufficeret. Jō dicit Hugo de anima libro p̄mo. Quis tūc putas memor erit que tristicia quando separabūtur impij a consortio iustorum et a visione dei et traditi in potestatem demonū. ibunt cum ipsis in ignem eternuz. ibiq; semper erunt sine fine in luctu et gemitu. ibi erit dolor intollerabilis. timor horribilis. mors corporis et anime. sine spe venie et misericordie. vbi nec qui torquent aliquando fatigantur nec qui torquetur aliquando moritur. Sed sic moriuntur vt semper viuant. et sic viuunt vt semper moriantur. et hoc ad secundum. Quantum ad tertium ponit ignis intollerabilitatem. cum dicit. et in ignem mittetur. Circa qō nota quadruplex est differentia inter ignem inferni et ignem presentis seculi. Prima sicut ſm Augustinum habet se ignis depictus ad ignem nostrum. Sic se habet ignis noster ad ignē inferni Secunda quia ignis presens solum adurit corpus. sed ignis inferni corp⁹ et animaz. pſ. xx. Pones eos vt clibanum ignis. Tertia differentia vbi presēs ignis ardet ibi lucet. sed ignis inferni ardet ſz non lucet. quia ibi sunt tenebre exteriores. Math. xxij. Sed hoc intellige q̄ non lucz eis ad aliquam consolationem. sed lucet ad pene augmentationem. Quod testatur Jſi. libro q̄rto. de summo bono. Ignis inferni lucebit miseris ad augmentum pene vt videant vnde doleant et non lucebit ad consolationem vt videant vnde gaudeant. Cui consonat Bernardus Damnati inquit vident vnde doleant scilicet bonum quod amiserunt et iusti videbunt et letabuntur considerantes quid euaserūt. Quarta differentia ignis presens consumit materiam quam incendit. Sed ignis inferni non consumit. Job. xx. Luet omnia que fecit nec tamen consumetur. Quinta quia ignis noster iste est extinguibilis. Sed ignis inferni non. Jsaie vltimo. Ignis eorum non extinguetur. Et Mathei. xxv. Jte maledicti in ignem eternum. O deus quis posset pati vt digitum suuz teneret vno die in igne materiali et tamē oportet hominem malum in illo esse cum corpore et in eternum. de quo Jsaie vltimo. Jguis eorum non destruetnr in eternum. Jdeo dicit Dāmascenus. Impij tradentur in ignem eternum nō mortalem qualis est qui apud nos est. Sed talis qualis scdm noticiam dei est. Sed hic orit̄ur vna dubitatio exquo hic dicit in ignez mittetur. vtrum ignis corporalis puniat in inferno damnatos. Ad hoc dicitur q̄ sic. vnde licz Augustinus libro septimo. super Gene. Sētit q̄ anime post mortem non per corpora. Sed per corporum similitudines determinatiuas tantum in anima affliguntur. Et per hoc voluit q̄ ignis ille spiritualis est et non corporalis Simile dixit de loco inferni sed istud postea retractauit tenēs q̄ locus inferi est ignis corporeus et sub terra et ignis etiam corporeus qui ibi ardet. dictum suum quere supra sermone. xxxviij. S. etiam plura de igne inferni Jdem tenet Gregorius quarto dialogorum. q̄ ignis scilicet inferni corporeus est cum dicit. Jgnez gehenne corporeum esse non est ambiguum i quo est certum corpora cruciari. Et beatus Thomas dicit. q̄ ignis infernalis est corporeus. Sed non agit in corpora naturaliter et modo nature. Sed spiritualiter et modo anime. nec ignis ille calefacit corpora damnatorum. nec illa corpora fiunt calida per illum ignem. Jtez dicit q̄ ille ignis affligit vt instrumentum diuine iustitie et non sicut principale agens. Sed contra hoc diceret aliquis et primo sic. Si ignis ille corporeus est seqtur q̄ calefaciet corpora damnatorum et cum sit aliquis gradus caloris signabilis excedens proportionem conditionis humane. sequitur q̄ per calefactionē talium corrumperetur corpus humanum et fieret separatio anime a corpore. Secundo sic. Si ignis affligeret illa corpora futura in inferno. ergo cum sit agens naturale non voluntarium ageret vniformiter per vniformem modū in omnia corpora ergo equaliter affligeret corpus minus mali sicut peioris. Si sint eidem equaliter applicata. Tertio sic. Si erit ibi ignis erit ibi aliquod lumen. consequens est falsum. Mathei. xxij. Ligatis manibus et pedibus. p ijcite eos in tenebras exteriores. Super quo dicit Gregorius. Si ignis ille lucem haberet in tenebras exteriores. mitti non diceretur. Et Basilius dicit super illud pſ. Vox domini intercedentis flammam ignis. q̄ virtute diuina separabitur claritas ignis ab eius virtute adustiua. ita q̄ claritas ignis cedet in gaudiū sanctorum et vstiuum ignis in tormentū damnatorum. ergo ibi nullum erit. Ad primum et similiter ad alia respondet Holkot super li. sapien. lec. clxxxviij. q̄ ignis ille non alterat corpora materialiter sed spiritualiter. Sicut subiectum imutat medium vel sensum. Jdeo nunquā corrumpetur. imo nec semel corpus ab illa transmutabitur dispositione in qua ponitur in inferno. Ad secundum dicitur q̄ licet sit agens voluntarium agit tamen vt instrumentū agentis voluntarie. et ideo punit et affligit ſm

voluntatem ipsius et non ſm naturam propri am ignis. Ad tertium dicendum de lumine et igne q locus ille sic erit dispositus q conuenit maxime miserie damnatorum vnde erit ibi lumen aliquod scilicet vmbrosum vt illa videantur que afflictionem augere possunt et tamē lumen illud non delectat. Sed quereret aliqs vbi est ignis ille qui affligit animas. Respondet sanctus Thomas q exquo infernus est infra terram ita et ignis infernalis. Sed contra si ignis est sub terra hoc est per violentiā. Sed nullum violentum est eternum. primo de celo. Respondetur q licet nullum violentum sit vel possit esse eternum ex ordine nature. potest tamen ex ordine diuine iusticie. Sed diceret q. an ignis purgatorij sit idem cum igne infernali. Respondet sanctus Thomas. q ignis purgatorij idem est et inferni.

De eadem dominica
Sermo quartus.

ATtendite a falsis prophetis qui veniūt ad vos. Mathei. vij. c. Isidor⁹ li. xij. dicit q vulpis est animal insidijs decipiēs et dolosum. Nam cum non habuerit escā mortuum se fingit. Sicq aues descendentes tanquā ad cadauer rapit z transglutit. In hoc etiam apparet eius dolositas q taxum expellit de antro suo non violentia sed fetore. Nam vt dicit Plinius. q quando exit taxus domunculam suam intrat vulpes et immundiciaz vrine ibi spargit cuius fetorem abhorrens taxus inde exit et latibulum derelinquit. Morsliter p vulpium fraudulentem intellige quemlibet hominem dolosum et principaliter tamē hereticum. Quia dicit Bernardus super Cantica. c ij. Ubi exponit capite vobis vulpeculas que demoliuntur vineas. per vulpeculas intelligūtur heretici qui demoliuntur. id est destruunt vineam sancte ecclesie. Nam eorum pestifera natura est q esuriunt non corporaliter. Sed spiritualiter cum animas simplicium hominū intūē decipere et sue secte perfide incorporare et ob hoc simulant se mortuos seculo cum tamē sint in medio eius desiderio. et cum ceperint tales mortificant eos in anima et tandem in corpore occiduntur si imperfidia sua et pertinacia moriuntur z permanserint et ad fidem ortodoxam non reuertendo. Et ideo dic Gregorius decimo moralium. capitulo secundo. Heretici vulgus pauperum spoliant. quia duz doctos non preualent. indoctos quosq a velamine fidei pestifera predicatione denudant. hec ille. Quia aquam fetidam. id est pestiferaz doctrinam habent et venenosam mediāte qua expellunt humiles de habitaculis suis ad se sequendū. Sicut factū fuit nupin boemia vbi multi homines ab hereticis venenosa doctrina decepti domos dimiserunt et hereticos fuerunt secuti ad mala plurima facienda. Ideo hortatur nos dominus in verbis preallegatis. vt diligenter tales deceptores fugiamus cum dicit. Attendite a falsis prophetis. In quibus verbis specialiter duo ponit. primo falsorum deceptionem ibi. Attendite a falsis prophetis secundo ipsorum cognitionem ibi. A fructib⁹ eorum. Ubi notandum q falsarij sunt triplices. Primi sunt falsarij monetarum. et sūt omnes hypocrite qui falsificant monetam summi regis. et hec moneta summi regis et eterni sunt bona opera. vt ieiunia. orationes. elemosine. et oblationes. pro quibus regnum celorum emitur. Sed hec opera hypocrite falsificant quia in his honorem dei non querunt. sed laudem humanum fauorem mendacium et temporale lucrum. Sicut testat Gregorius octauo moral. Quid inquit in cunctis operibus suis hypocrita sperat nisi reuerentiam honoris et glorizaz laudis a melioribus reuereri ab hominibus sanctus vocari. Ideo signatur quilibet hypocrita Deutrono. xiiij. Per auem que est alba minor miluo. et est de generibus vulturis. et pascitur cadaueribus mortuorum. Quia hypocrita propter laudem humanam pretendit exterius albedinē sanctitatis. et interius pascitur cadaueribus iniquitatis. Ideo dixit dominus de ipsis. Mathei. xxiij. Ue vobis scribe et pharisei et hypocrite qui similes estis sepulcris dealbatis. Sed intus pleni ossibus mortuorum. Unde dic Chrisostomus. O hypocrita quid a deo recipies q nihil deo dedisti. Nam quod propter deum fit deo datur. Quod autez propter homines fit. in ventum spargitur et a nullo speratur. Quid enim laus hominum nisi sonus verborum trāseuntium. cessent homines laudare et hypocrita perdet fructum suum. Sed diceres. vnde hypocrite cognoscuntur? Respondetur q cognoscuntur in quinq. Primo in bonorum oppressione. Nam hypocrite opprimunt bonos in eo q detrahunt eis. Quia ipi sunt detractores bonorum et adulatores malorum a qui-

Sermo lxj.

bus possunt habere lucrum. Interpretantur enim bona facta bonorum in peius. Et mala facta diuitum excusant et in bonum interpretantur propter fauorem atq; lucrum. Ideo loquitur de hypocritis Bernardus dicēs. q; super alios adulantes detrahentes mendaces et canes. dolosi vt vulpes. superbi vt leones. intrinsecus sunt lupi rapaces. Et ideo vbicunq; cernis aliquem in habitu spirituali qui detrahit proximis et libenter noua mala narrat de alijs. hunc perpende esse hypocritam. Secundo cognoscuntur in aliorum reprehensione. omnia enim facta hominum nituntur reprehendere et peccata eorum aggrauare. et hoc ideo faciunt vt videantur animas eorū zelare aut amare. Sed peccata sua dicūt esse minima. Contra quos dominus dicit Luce. vj. Quid vides festucam in oculo fratris tui? trabem autem in oculo tuo non vides. hypocrita ejce primo trabem de oculo tuo ꝛc. Ideo dicit Bernardus. hypocrite volunt esse sine auctoritate iudices. sine iussu testes. postremo falsi accusatores. et omni virtute carentes. Tertio cognoscuntur hypocrite ex contumeliarum illatione. quia in aduersis sunt impatientes. super omnes enim mouentur et offenduntur ad contumelias sibi illatas. imo vnum verbum ipsis contrarium eos conturbat. Ideo dixit dominus ad Ezechielem. viij. Fili hominis fode parietem et dum fodisset aperuit vnum hostium. et dixit ingredere ad me et vide abominationes pessimas. et ingressus vidi et ecce omnis similitudo omnium reptilium et animalium abominatio et vniuersa idola depicta erāt in pariete et in circuitu intus per totum. et septuaginta viri domus israel. Moraliter per parietem occultantes que intus sunt significatur hypocrita abscondens prauam intentionem in corde suo malicioso ille paries foditur. tunc quando hypocrite iniuria aut contumelia infertur. et tunc apparet hostium oris quod cum aperitur per conuicium illatum statim videntur abominationes pessime. Nam nequitie et malignitates que latebant in corde statim per iram et impatientiam panduntur ore et ibi videbuntur occulta pandere vel patefieri. Tūc videtur similitudo reptilium et serpentum. per que intelligitur superbia. inuidia. et brutorum animalium abhominatio. per quam intelligelibidinem et crapulam. videbuntur etiam vniuersa idola israel. per que intelligitur cupiditas et auaricia que sunt seruitus idolorum. Et inter ista apparent septuaginta viri israel. Quia decem precepta et sex opera misericordie solum ibi depicta sunt scōm quandam similitudinem et hypocrisim. Sed vere non existunt. Sicut patet in hac figura. Quomodo hypocrisis abscondit multa mala que contumeliarum illatio manifestat. Ideo dicit Gregorius in moralibus. hypocrisis est virtutum simulatio clausum vicium abscondere et arte palliare. Non ergo potest cognosci qualis interius lateat q; homo solum videt que apparent. deus autem intuetur cor. Sed si matella alicuius contumilie feriatur statim apparebit quid intus lateat. Idem dicit. Qualis vnusquisq; in se lateat illata contumelia probat.

Quarto cognoscuntur in dei disertione. quia deus permittit tales quandoq; cadere in manifesta peccata vt sic coram hominibus confundantur. Ideo dicit Isidorus de summo bono. libro tertio. Plerunq; vtile est arrogantibus deseri a deo quatenus sue infirmitatis cōscij ad humilitatem redeant vt humiles post casum existant. Quinto cognoscuntur in humilium de se locutione. Nam humilia de se dicunt. Sed ab alijs eadem de se dici nolunt. sicut dicunt aliqui. Ego sum malus immo pessimus. Si autem hoc idem alius de seipsis diceret omnino non sustinerent. Sed verbis pteruis contradicerent. Ideo legitur de quadam inclusa que apparebat valde deuota et consueuit frequenter dicere ad confessorem suum. Orate pro me domine quia ego sum adeo mala et pessima et timeo ne deus puniat alios homines propter delicta mea. Tunc sacerdos sicut vir discretus voluit experiri an ibi fundamentum vere humilitatis esset. alia vice quando iterum illa verba replicauit. Ait. hoc ego sepius antea a te audiui dicere. Tunc illa illico commota dixit. vos mentimini in colium vestrum. et quicunq; vobis dixit de me talia similiter mentitur. quia nunquam fui sicut me asseritis. Tunc sacerdos humiliter respondit. Modo ego intelligo tuam hypocrisim. quia tu loqueris hoc de teipsa quod de alijs dedignaris audire. Quia dicit Gregorius in moralibus. Superbire vicium est vt quicquid de se fateri quisq; quasi sponte dignatur hoc sibi dici ab alijs dedignatur. Ulterius est notandum q; hoc vicium hypocrisis est fugiendum. quia omnis hypocrita caret vita gratie est enim similis idolo. vt dicit Holkot super libros Sapi. lec. clxij. Sicut eīm idolū exteriꝰ hz effigiē hois viuētis. Sed caret corde intrinsecus et oibus ptibus spūalibus. Ita hypocrite

videntur viuere vita gratie et tamen interius mortui sunt per peccatum in corde. de tali dicit Hieronimus in epistola. Intus vero et foris totus ambiguus monstrum velut quedam bestia compacta que chymera vocatur. Et quia tales inueniuntur nonnunq̃ in statibus et dignitatibus ecclesiasticis ideo merito conqueritur dominus per prophetam Hiere. xxxj. Posuerũt idola in domo in q̃ inuocatũ est nomẽ meũ vt polluerent eam. Ideo dicit Chrisostom⁹ super Math̃. ome. j. Tolle hoc malum scilicet hypocrisim a clero vt non velit hominibus appare re et sine labore omnia vicia resecantur Et p̃n cipaliter propter penam hoc vicium est dimittendum. quia dicit Amandus in horaľ. sapien. li. j. ca. x. q̃ ipse vidit in spiritu q̃ nonnulli qui sub habitu agnino mentem occultauerũt leoninam qui velut canes rabidi seruos dei p̃ maledicta et obprobria aut per verba turbatiua molestauerant. et confratres iniqua molestatione leserant. ibidem a canibus infernalib⁹ impijssimis morsibus corrodebantur. Ideo dixit Job. xxiij. Non veniet in conspectu eius omnis hypocrita. Secundi sunt falsarij litteraꝝ et hi sunt heretici qui falsificant litteras summi regis. scilicet sacram scripturam quã male exponunt. Quia dicit. xxiiij. q. iij. c. Heresis. Hereticus est quicunq̃ aliter scripturam intelligit q̃ spiritussancti sensus flagitat a quo scripta est. licet ab ecclesia non recesserit. et de istis predixit Hiere. xiiij. Visionem mendacez et fraudulentam et seductionem cordis sui p̃phetizant vobis Sed nota q̃ isti falsarij ꝓgnoscuntur ex quinq̃. Primo ex angulorum inquisitione. Nam cum predicare volunt angulos occultos querunt. quia sciunt q̃ si publice errorem zizanie seminarent. doctores catholici eis repugnarent. quare quia q̃ male agit odit lucem vt non manifestentur opera eius. Joh. iij. Sed hoc non fecit christus qui dicit Joh. xviij. Ego palam locutus sum mundo. ego semper docui in sinagoga et in templo vbi omnes conuenerunt. et in occulto locutus sum nihil. Et sicut ille publice predicauit et discipulos ad publice predicandum informauit cũ dixit Math̃. x. Quod in aure audistis predicate super tecta. Secundo cognoscũtur in dominorum adhesione. propter enim resistentiam catholicorum dominorum querunt adherentiam dominorum quibus predicant placita contra ecclesias et ecclesiasticas personas dicentes q̃ non licet eis habere bona temporalia et possessiones. Sed ipsi domini terrestres talia debẽt possidere vel habere et licite possunt ab eis per violentiam aufferre mentientes. Nam F
personе ecclesiastice possunt licite temporalia possidere ſm Raymundum et alios doctores ad vsum sumuntur. xij. q. j. c. Duo. Ibi dicitur in glo. q̃ capilli qui remanent post capitis rasionem designant q̃ aliqua retinere debemus ad sustentationem. Et dicit sanctus Thomas q̃ temporalia habere possunt non quidem p̃ncipaliter vt ex eis finez constituant. sed vt quedam amminicula quibus adiuuamur ad tendẽdum ad beatitudinem inquãtum per ea sustentatur vita corporalis et inquãtuz nobis instrumentaliter deseruiunt ad actus virtutum. Et xij. q. j. c. Habebat. dicitur de christo habebat dominus loculos a fidelibus oblata reseruãs et necessitatibus eorum fidelium et suorum alijsq̃ indigentibus tribuebat vt dicit Augusti. Et beatus Ambrosius. li. ij. de offi. et allegaꝫ a Gratiano in decreto Qui sine auro. xij. q. ij. Aurum habet ecclesia non vt seruet. sed vt eroget et subueniat in necessitatibus. Ideo mẽtiuntur heretici dicentes q̃ persone ecclesiastice non debeant possessiones habere Similiter in hoc mentiuntur cum dicunt. domini temporales possunt per violentiam ab eis tales possessiones aufferre. quia domini seculares scõm canonicas sanxiones et imperiales institutiones tenentur defendere ecclesias et ecclesiasticas personas tam in rebus q̃ in corporibus. vt probatur. xj. q. j. xp̃ianus. Et. xxiij. q. j. ca. Principes seculi deo se debere reddituros rationem propter ecclesiam quã a christo tuendam suscipiunt. Nam siue augeatur pax et disciplina ecclesie per fideles principes siue soluatur. ille rationem ab eis exiget qui eoꝝ potestati suam tradidit ecclesiam tuendam. hec ille. Sed quia domini seculares inter cetera vicia sunt auari. diligunt enim munera et sequuntur retributiones. Isa. j. Ideo propter heretiorum predicationem spoliant ecclesias et ecclesiasticas vilipendunt personas atq̃ veritatis predicatores odiũt et repellũt. et suos falsos predicatores fouent et defendunt. Tertio cognoscuntur heretici in prelatorum detractione detrahunt enim pape. episcopis. sacerdotibus prelatis. plebanis. religiosis. et sic de alijs litteratis. z hoc ideo faciunt vt laicos possint cõcitare contra clerum. et hoc faciunt patrem eorum videlicet diabolum imitando. de quo dicit Gregorius. sexta questione prima. Sunt plurimi. §. Verum. Manifestum est diabolum qui tanq̃ leo rugiens circũit querens quem suorz cordib⁹ plebiũ suadere vt doctorib⁹ atq̃ pastorib⁹ detractores irrogãt vt plebes lãgueſcẽ

tes non tenentibus pastoribus frena eorum lasciuiant atq; in yma ruant scilicet inferni vt saltem sic periclitari possint. Quarto cognoscuntur in mulierum adiunctione aut associatione. Adiungunt se nanq; mulieribus simplicibus cum quibus loquuntur allegantes frequenter doctores sanctos Augustinum videlicet ⁊ Hieroninum ⁊c̄. licet etiam sint seculares vt sic non intelligentes seducant et defraudēt. Nam asserunt simplicem fornicationem nō eē peccatum mortale. Quorum tamen dictuz est falsum eo q̄ talis fornicatio damnat. vt declaratum est supra. sermone. xxxvj. R. et. Y. ⁊ sermone. xxxvij. C. Quinto cognoscuntur in operum bonorum ostensione. Ostendunt enim sic̄ faciunt libenter opera per que notentur eē sancti et boni et genuflexiones sedulas orationes suas. Quia vnus hereticus quandoq; per tres horas prostratus orat sed solum facit vt videatur ab hominibus. Math. vj. Tertij falsarij
G sunt sigillorum et sunt simoniaci qui falsificāt sigilla ecclesiastica spiritussancti que sunt ecclesiastica sacramenta que spiritussanctus sua gratia confirmat. vnde Gregorius nazansenus. j. q. j. c. Qui studet. et. q. iij. Si q̄s obijceret. Simonia est studiosa voluntas. i. ad actum exteriorem progressiua emendi vel vendendi spirituale vel spirituali annexuz. Et ponitur ibi pena vendentium spirituale dicens. q̄ talis si est clericus non debet in ordine remanere Sz ſm glosam est a cōmunione remouendus. Et dicit notanter glo. ad actum exteriorem progressiua. quia sola voluntate simoniacus non est excōmunicandus. quia in voluntate non scandalizatur ecclesia vbi voluntas non prodierit. In actū. xxiiij. q. iij. Deus qui. Sed diceret q̄s quid de illis qui dant sacerdotibus pro tricesimo vel anniuersario vel pro celebranda missa d̄ spiritn sancto vel aliaꝝ qui dat denarios clericis pro psalterijs dicendis. Respondetur in omnibus talibus casibus dare vel accipere tēporale pro spirituali simoniacum est siue det̄ pro sacramento siue pro officio siue pro labore officij vel orationis ſm q̄ hec prepositio ꝓ notat appreciationē. Et si notat causam motiuam non p̄mam vel p̄ncipalem sed remotaz et occasionalē licituz est temporale dare pro spirituali. Eodem modo respondendum est ad alias questiones de illis qui officiant ecclesias pro denarijs vel anniuersarijs. Sed si pro notat appreciationē vel causam p̄mam motiuam vel finalem illicitū est. Si aūt causam admīculatiuā vel talia recipiāt in sumpt⁹ officiantium non in p̄cium officioꝝ licitum est. Et dic̄ Uuil. Qñ pro notat appreciationē non est ꝯcedēdū q̄ tempale detur pro spūali. qꝛ sacramenta de iure vendi non pñt. Qñ aūt notat causam finalem. i. vt iste det denarium ꝓ sacramento. i. ꝓpter venerationē sacramēti vel notat causaz efficientē vt pro sacramento. i. ꝓ deuotione quā habuit ad sacramētū licite p̄t fieri. Et Raimūdi rubrica de simonia ponit q̄nq; casus in q̄b⁹ spūale p̄t dari munus a manu. Prim⁹ si gratis offeratur non ꝓ spūali. j. q. j. Quicunq; inuisibilis. Secūdus si dat ꝓ spūalibus opibus ad que non tenet̄ q̄s ex officio. vt. xij. q. ij. Caritatem. Tertius est pro q̄busdam spūalibus debitis puta cum ep̄s consecrat ecclesiā vel visitat epātum pōt exigere ꝓcurationē moderatam. extra de simo. cum sit romana. x. q. iij. Relatū Quartus est ꝓ vita eterna et remissione pctōrum vt sunt elemosine ⁊c̄. Danie. iiij. Pctā tua elemosinis redime. nec dñt inde cape occasionem sacerdotes vt nisi pecuniā recipiant absolutionem sibi ꝯfitētibus non impendant. qꝛ illi q̄ in confessione nolunt absoluere nisi detur eis pecunia simoniaci existunt. Sūt nāq; q̄daz falsarij qui dicunt ꝓ tali pctō oportet te querere autoritatē papalem vel ep̄alem et multa expendere in via quia grauiter laborare. da m̄ in tantū et ego te absoluo. Ecce qūo hi pessimi simoniaci spm̄sanctum sine quo peccatuz nō absoluitur venalem exponunt. Sed. d. q. nunq̄d parentes qui pactum pro filijs aut filiabus vt h
in ordinem recipiantur faciunt dando pecuniam vel etiam qui eam ex pacto recipiunt simoniam comittunt. Responde q̄ sic. quia tam dans q̄ recipiens simoniam cōmittit. j. q. j. Quos constit̄it. Si aliqui dicunt volumus libenter recipere eum sed est de consuetudine q̄ si vult intrare claustrū debet dare viginti marcas vel decem. Ista non est dicenda consuetudo que inducit peccatum mortale. Sed potius dicenda est corruptela vel corrupta malicia ꝑ quaz palliatur simonia. Quia dicit Leo papa j. q. j. Gratia si non gratis datur vel accipitur gratia non est. Ideo venerabilis Cirillus scribit in libello ad Augustinum. q̄ apud superiorem thebaidam monasteriuz dominarum erat in quo pene ducente domine vita et honestate religiose reclusione continua decorisq; moribus permanebant. Sed instruente diabolo in eisdem dominabus hec obseruabatur abusio vt nulla in monasterium mansura intrare poterat nisi certe pecunie quantitas inesſz in hoc monasterio erat sanctimonialis quedā dña etate grādeua q̄ ab infantia sua ieiunijs ⁊ orōnib⁹ om̄i terreno soluta sceno deo vixerat

que vicium illud quã plurimum abhorrebat. Cui vice quadam sicut erat solita in oratione posita. gloriosus Hieronimus apparẽs locum illum immenso illustrans lumine precepit eidem vt abbatissam ceteraſq; moniales mane congregaret. nuncians q; nisi a peccato tam inueterato manum extraherent. vltionem diuinam subito expectarent. his dictis disparuit crepusculo diei veniente omnes in capitulo propulsato tintinabulo congregauit. assurgẽs in medio que viderat et audierat omnibus patefecit. fit omnibus monialibus subito irrisio illico. ex hoc banc exclamant fatuam. et pre nimia ebrietate illa fortassis somniasse. Illa autem patientie scuto se muniens accepta contumelia gaudens rediit ad orationes supplicans ne continue quod audierat eueniret. Transactis igitur diebus decem nocte media predicta moniali orationi incumbenti. gloriosus Hieronimus iterum apparuit. et que prius nunciauerat nunciauit. ad quem. Quis es domine talia mandans? Hieronimus inquiens ille ego sum. et ab eius oculis euanuit. Illa vero scies earum duriciam. quid ageret. quid videret nesciens. Tandem malens a monialibus insana et ebria reputari q; diuinis contra ire preceptis. Congregatis iterum monialibꝰ que viderat et audierat voluit intimare. At vt eam assurgere pestifere conspexerunt diuini iusti iudicij sibi de proximo affuturi anteq; verba inciperet de capitulo cum magnis cachumationibus exierunt. Sed transactis tribus diebus dormienti sanctimoniali. gloriosus Hieronimꝰ in effabili quadã societate qua si fallatus angelorum. nocte apparens media eam excitauit. eamq; iussit protinus vt de illo exiret monasterio ne subito diuinam sententiam expectaret. cum illa vero multis lachrymis supplicaret ne hoc fieret. Ait ei Hieronimus. Ad abbatissam et ceteras moniales perge omni mora postposita nuncians eisdem q; nisi peniteant hac nocte diuinam sentiant vltionem. Si autem in sua permanebunt malicia vel duricia statim exiens amplius in monasterio nõ morieris. his finitis abscessit. Hec ꝙ audiens sanctimonialis anxiaq; plena tristicijs. capitolium adijt et campanam cepit vehementer vt ad capituluz accederent resonare. Quo abbatissa a somno euigilans cognoscensq; ab hac fore pulsatam campanam iracunda ad capitulum properat. At vbi illam vidit diris nimis verbis increpans nullum voluit audire verbum promittens q; nisi cessaret hec agere secum amplius in monasterio non maneret Cui sanctimonialis. ne tardes inquit queso agere que promittis profecto me cognoscas in hoc loco non mansuram. gloriosus equidem Hieronimus tantum mihi hoc iudicium futurum statim monasterium patefecit. hec abbatissa audiens deridere cepit hanc. estimãs eaz vesano capite ista fari Et ostiariam conuocãs iussit vt hanc protinus de monasterio effugaret. mandans eidem vt aliqua hora sic extra dimissam postmodum faceret introire vt sic ab inceptis operibus iam cessaret. hac de re sanctimonialis domina q; citius potuit de monasterio est egressa. Pene limen sanctimonialis illa excesserat subito totum corruit monasterium omnes opprimens virgines moniales. ita q; ex his aliqua viua non remansit. Sed vtinã alia adhuc monasteria hãc abusionẽ pessimam dimitterent. et omnia simul communia haberent. quia felix quem faciunt aliena pericula cautum. ne simul cum illis eternam damnationem sibi thesaurizarent. Sed potius pie viuendo simul vitam eternam possiderent. ad

Dominica nona post trinitatis. Sermo primus.

Edit populꝰ meus manducare et bibere ꝛ surrexit ludere. Ita scribitur ozigiliter Exodi. xxxij. Et transumptiue habetur in epistola hodierna que scribitur prima ad Chorinthꝫ. x. Dicũt naturales q; arbores que tempore floris sui precinduntur vermescunt ꝛ ad edificia que diu stare debent non valebunt Qð approbat Theophilus in breuiloquio diuersarum artium dicens. Cunq; virozis sui in tempore arbor prescisa fuerit vermibus quidẽ in posterum plena euenit atq; ad hoc pro construendis edificijs non valebit. cuius ratio est Nam ois pinguedo ad corruptionẽ magis attendit. Sunt autem eo tempore arbores quo florent magis pingues. vnde et Salerꝰ refert de his quibus ð aluo pinguedo in vermes aut pediculos protinus transmutatur. Mozalit per arbores ad presens intellige homines. qz interrogat Innocentius de vita humane conditionis. li. viij. Quid inquit est homo? Et respondet. nisi quedam arbor euersa cuius radices sunt crines. cuius truncus capud cum collo stipes. pectus cum aluo.

Sermo lxij.

rami sunt value cum tibijs. frondes sunt digiti cum articulis. hec ille. Iste quidem arbores florent hic in voluptatibus ꝛ carnalibus conuiuationibus et ebrietatibus. Sed cum dominus dicet. Lu. xiij. Succide arborem vt quid terram occupet tunc erunt pleni vermibus cõscientiam corrodentium vel inferni tormentorum. De primo Isa. xliij. Operimentum tuum erunt vermes quia voluptuosos et ebrios cruciabunt pene infernales. sic q̃ tales non valẽt ad edificium celeste quod construitur viuis ex lapidibus. sed apti sunt ad tormentum gehennale. Juxta illud quod dicitur in sacra scriptura. Quanto enim quis in carne dultior fuerit. tanto vermib⁹ eterne amaritudinis plenior erit et felicitati eterne ineptior apparebit. Et hoc figuratum est de iudeis Exodi. xxxij. Qui vacabant cõuiuationibus et lusibus corã idolis suis. et sic vna die prescisi sunt ò terra viginti tria milia hominum. vt dicit̃ Exodi vbi supra. Sed Numeri. xxv. dicitur. q̃ ceciderunt triginta quatuor milia. nec est contra Exodum. quia minor numerus includitur in maiori. Et quod verum est de maiori etiam verum est de minori. Ex qua hystoria patet. q̃ isti qui succisi sunt de terra virentibus corporibus in voluptatibus facti sunt pleni remordentis conscientie vermibus penalibus. ꝛ hanc hystoriam tangunt verba prẽassumpta Sedet populus meus mãducare et bibere. In quibus q̃dem verbis duo tanguntur. primo voluptas corporalis in manducatione ibi. Sedet populus meus. secundo ludus inabilis in adoratione ibi. Et surrexit ludere. Primo igitur tangitur voluptas corporalis in manducatione cũ dicit. Sedet populus meus manducare et bibere et surrexit ludere. Ubi sciendum ſm naturales. locusta tota siue in maiori parte consistit in ventre et insatiabilis est vni cum habeſ intestinum. quod fame et immundicie plenum est semper. et quãdiu viuit semper esurit. et os quadrangulatum gerit. Moraliter per locustas intelliguntur homines voluptuosi et gulosi quorum tota versatio est circa ventrem. de quibus predixit Apostolus ad Phil. iij. Multi ambulant scilicet in via peruersa quos sepe dicebaz vobis. nunc autez flens dico inimicos crucis christi quorum finis interitus quorum deus venter est et gloria in confusione ipsorum et ideo tales miserabiles sunt quãdiu viuunt. Os etiam habent quadrangulatum quia quatuor modis peccant in manducando aut bibẽdo. Primo tempus preueniendo. nam sicut famuli dei ſm doctrinam christi. Matt. vj. Primo querunt regnum dei et iusticiam eius. Sic gulosus si primo querunt regnum dei sui scilicet ventris cuius regnum est esca et potus. Juxta illud apostoli. Nonne esca et potus est regnum dei scilicet ventris. quasi diceret. sic. ad Ro. xiiij. Sic vera littera habet. Nõ est regnũ dei ẽsca et potus. Sz iusticia et pax et gaudiũ in spũ sancto. qui eñ in hoc fuit primo placz deo et probat⁹ est hoibus. q. d. ecõtra. qui primo fuit vẽtri displicet deo. qz de talibus ór Isa. v. Ue qui mane ad sectandã ebrietatẽ. Merito reprehendi q̃libet xp̃ianus debet q̃ spreto dei fuitõ primũ fuit ventri suo. qz q̃libet prudens homo primo deberet animã suam deuotis orõibus et sanctis meditationib⁹ pascere. qz melior est q̃ corpus. Sed illi q̃ quandoqz per multos dies vix dicũt vnũ pater nr̃. valde periculose stant. quia est signuz paruipẽlionis. Juxta illõ Aris. ij. rethoz. Obliuio est signum paruipensiõis Et tales deum non diligunt nec proprium salutem querunt. Et quia dei obliuiscuntur dũ ad huc in tempe gratie viuũt obliuiscetur eorũ deus dum abinde decedunt. Quia dicit Aug⁹. vt in fine obliuiscatur a deo qui dum viueret oblitus est eius. Secundo cibaria delicata et vina querendo. Nam iudei qui in deserto carnes cõcupierunt Numeri. xi. Idcirco ira dei meruerunt. et hoc cõmemorat ps̃. Adhuc esce erãt in ore ipsorum. et ira dei descendit super eos. Sed incidit hic vna questio exquo iudei habuerunt secum multitudines animaliũ et pecudũ quare desiderabant carnes et quare nõ comedebant carnes animalium. Rñdet Hay. q̃ nõ desiderabant carnes pecudum. sed auium quibus erant in egipto vsi seu satiati. Nam Nilus fluuius in littoribus saltem suis et palustrib⁹ locis habet multa genera auium et talia qualia non habentur in circuitu aliorum fluuiorũ et illarum carnes desiderabant. Sic adhuc inueniuntur multi qui dum habent carnes pecudum volũt etiam habere carnes auium. Et cũ tanta occupatione circa cibaria corporis versantur vt cibarioz anime penitus obliuiscanẽ Et si p se circa talia non occupantur tñ ancille et famule eoz ad hoc angariãtur et interdũ dicebus dñicis et festiuis negligunt sermones ac missas cum tñ q̃libet xp̃ianus tenetur ex p̃cepto eccl̃ie audire totã missaz vt patuit s̃. ser. lix N. et talis negligentia redundat in domino ac dñas. Unde Hugo dicit in de claustro anime de talibus Quidaz superticiosius nimis in p̃parandis cibis studiũ adhibẽt ferrareorum ꝛ cõdimentorum genera excogitantes modo mollia. modo dura. modo frigida. modo calidia.

Dominica nona post trinita.

modo cocta modo assa modo pipere modo sale condita et in consuetudinem pregnantium mulieruz desiderantes. Et cum tanta sollicitudine ꝑparantur vt deuoratis quatuor vel ꝙnqz. Prima non impediunt nouissima. hec ille. Isti colunt ventrem suum tanꝯ deum. Et licet cibaria eis delicate ꝓm posse famulorum vl' interdum vxorum ꝑparãtur. tamẽ adhuc quidã viri in illis minime contẽtantur. Sed q̃ sint nimis salsa aut nimis frixa aut mollia aut dura murmurando conquerũtur. et sic nonnunquã scutella post capita vxorum aut ancillaruz ira permoti iactare non verentur. Tales perpendere debent hoc dictuz beati Hieronimi quod scribit Eusebius eius discipulus in epistola ad Damascũ episcopuz. Ubi inquit quiuia vbi delicata fercula vbi vestra preciosa pocula melle mixta et esce aromatibus preparate epulemi et inebriamini. non enim post mortem facietis Sed cum diuite qui quotidie epulabatur splendide in tormentis gehennalibus guttam aque minimam petentes peroptabitis nec hr̃e poteritis. Et quia post fercula delicata vt frequenter sequitur luxuria. Ideo subdit Hieronimus Agite solatia vestra in luxuria. explete voluntates. seminate in corruptione. vt et de corruptione colligatis diuinam sententiã quã dabit ille iustus iudex in magno iudicij die. Ite maledicti in ignem eternum qui preparatus ẽ diabolo et angelis eius. hec Hieronimus. vnde legitur de quodam qui illo modo impleuit volũtates suas in ferculis delicatis et in delicijs ebrietatis. Sed de ecclesia et indulgẽtijs nl' curauit. infirmat⁹ ergo rogatur a filia deuota vt si deus annueret post mortem ei appareret et statum suum indicaret. Triginta ergo diebus nondum peractis apparuit ei crusibulum in manu baiulando et ignitus fuit ex toto. et filia ipsum videns exterrita quis esset et quid cum crusibulo vellet inquisiuit. Cui ille. Pater inquit tuus ego sum z in isto crusibulo habeo potum meum. de quo dicit ps̃. Ignis sulphur et spiritus procellarum pars calicis eoꝝ. Tunc illa magis tremula an posset in aliquo iuuari requisiuit. Respondit. non potes me iuuare. imo nec omnes sancti in celo existentes qz sententia euangelij data est super me. vbi dom⁹ ait Mathei. xxij. Ligatis manibus et pedibus mittite euz in tenebras exteriores. Quo dicto clamare cepit. ve. ve. ve. Ue in amaritudine. ve in multitudine. ve in penarum eternitate. Ideo dicit Gregorius in moral. Qui nunc se male in voluptatibus dilatat illum postea pena in supplicijs angustat. Est tamen circa hoc notandum. Si quis preparare iussit cibum suum ea intentione vt eum possit sumere quia aliter non possit ex complexione sue subtilitatis credo hunc non peccare. Quia dicit Augusti. super epistolam Johannis. Et ponitur di. xlj. c. Delicie. Delicie inquit que absqz desiderio ꝓcipiuntur non afficiunt. id est nocent et viles cibi appetenter accepti impediunt profectum abstinentie. Idem de verbis domini. et ponit̃ in eadem di. c. Non cogantur. Non cogantur inquit diuites pauperum cibis vesci vtatur cõsuetudine infirmitatis sue. Sed doleant aliter se sustentari nõ posse. Si consuetudinẽ mutãt. cum enim egrotant vtuntur superfluis. id est ꝓciosis et dant pauperibus vilia. Tertio nimis comedendo. Nam cibus nimis sumptus suffocat rationem et extinguit naturalem calorẽ Ideo dicit Hieronimus in epistola ad Damascum Ue miseri quid facitis corpus ante tẽpus destruitis. non agnoscitis et animam interficitis. vnde infirmitates et mors tam intempestiua nisi ex nimia ciborum crapula et copia frequenti vsu mulieris deum deludere creditis. id est certe deluditis vosmetipsos ꝓ corpore obliuiscemini animam. Et ecce simul animam cum corpore destruitis ante tempus. Et ideo gaudete z iocundami et letami in hoc breuissimo tempis spacio quod habetis postmodum vt cuz diabolo sine fine lugeatis. hec Hieronimus. Sed nota semper in medio est vtus Et medium in omnibus est laudabile. vt habetur ex li. ij. ethi. Quare homo in comedendo semper debet habere medium et obseruare. dicit tamen Aug⁹. in li. questionum euangelij. et ponitur di. xlj. q̃ dicit dominus. Non interest omnino quid alimentoꝝ sumas vt succurras necessario corporis dũmodo congruas in generibus alimentoꝝ his cum q̃bus tibi viuendum est. neqz q̃tum sumas. multuz interest cũ videamus et aliozum stomachum citius satiari cibis. Quarto nimis auide edendo. Et signum huius auiditatis est quando animus hominis ad cibum toto ardore trahitur vt nihil sinat hominem de deo neqz de pauperibus cogitare. Sz effundit se sup cibum sic aial brutũ Cũ tñ dicit Sapiens. cũ sedes in mensa p̃mo de paupe pensa. Tunc bene prandetur cũ xp̃s adesse videtur. Jõ vt homo possit cogitare de deo sedẽs i mẽsa sua et de paupib⁹ dic̃ sapiens Eccl̃i. xxxvij. noli auid⁹ eẽ in oi epulatiõe et nõ te effundas sup oẽm escã. Ecce os q̃dragulum ipi⁹ locuste q̃ significat gulosuz. et hoc quo ad p̃mũ. Quãtũ ad secũdũ tãgit̃ lud⁹ iabil' i adoratione cũ ór. z surrexit ludere. i. ludos facere.

Sermo lxij.

ſcz circa idolatriam. Quia idola adorauerunt de adoratione idolorum. vide ſ. ſermo. xv. K L. Sed exquo dicit hic. Surrexerunt ludere.

N Notandum eſt circa ludum q̄ ad hoc q̄ virtuoſe fiat tria requirũtur. vt dicit Holk. ſuper li. Sapiẽ. lec. clxxiij. Primo condecentia bone ſtatis. vt videlicet ludus talis deceat perſonã ludentem. deceat perſonas aſſiſtentes. vnde alius ludus conuenit prelato et clerico ſeu viro religioſo. et alius militi armigero vel famulo alius etiam decet ſenem. alius iuuenem. quia non omnia omnibus decẽt. Fingit enim Joſephus de aſino et cattulo ocioſo quem cum aſinus vidit mirabiliter acceptum et gratum domino. deliberauit que poſſit eſſe cauſa quare dominus cattulum nihil operis operantem. aut facientem tantum diligeret. et deprehẽdit q̄ quotiens dominus domum redijt catulus ei occurrit voce et modo quibus potuit domino ſemper applauſit viſum ergo etiam expediens aſino effigiare catulum. et ſic domini gratiam p̄mereri. Igitur domino domum redeunti occurrit aſinus cum impetu pedes anteriores humeris domini alliſit clamore valido rudire cepit. Dominus turbatus et leſus auxilium conuocat famulorum qui aſinum validiſſime fuſtigatum delinquẽtes abierunt. Iſto modo moraliter multi ſunt qui reputant quod deceat eos omnis ludus et tamen in reiveritate ſepe inde diſplicent vnde ſe placere reputant. Narratur fabuloſe q̄ minerua inuentis tibeis cepit fiſtulare. cum ergo iuxta quandam aquã ſufflando intenderet conſiderauit vaccarum ſuarum tumorem et viſa indecentia vultus ſui p̄iecit tibias propter quod nec vnquã poſtea voluit fiſtulare. Conſideret ergo ludens primo p ſone ſue conditionem et honeſtatem et nihil attemptet niſi qõ eum vel ſtatum ſuum deceat. ꝛ ſuper omnia turpia caueat que aliquo mõ ad peccatum inclinant. vt ludus chorearum. et ſic de alijs. Unde Sene. de quatuor virtutib⁹ Omnia tollerabilia preter turpitudinem crede a verbis quoq; turpibus abſtineto. quia licentiam eorum impudentiam inuitat. ſermões vtiles magis q̄ facetos affabiles ama miſcẽs interdum ſerijs iocos. Sed temperatos ꝛ ſine detrimento vel honoris vel dignitatis et verecundie Nam reprehenſibilis riſus ſi eſt immoderatus. hec Seneca. De iſta honeſtate et decentia in ludo ſeruanda. dicit Ariſtoteles. iiij. ethicorum. ca. xvj. Qõ ludus liberalis et diſciplinatus differt a ludo ſeruili in diſciplinato. in hoc q̄ ludus indiſciplinatus exponit ſe duplici damno videlicet deriſionis et ſuſpitionis. vnde indiſciplinate ludentes in cõmedijs ſcõm eum aliquando patiuntur deriſionem ſi videlicet aliquando inepte dixerunt aliquam ſuſpitionem. ſi videlicz turpia dixerunt quod probabile eſt. quia de turpibus qui ludunt in turpibus delectantur Et ideo ex premiſſis magis ſepe intelligimus. Sicut docet Tullius in rhetorica. Ex oculorum intuitu. ex hilaritate riſu. et huiuſmodi. Sicut dicit Tullius libro p̄mo. de officijs. Pueris non omnem ludi licentiam damus. ſed ea que ab honeſtis actionibus non ſunt aliena. ſic in ipſa ſemper aliquid ibi ingenij eluceſcat. Et Ambroſius in officijs libro primo. Timeamus ne dum animuz relaxare volumus omnem arundinã. id eſt bone ſtatẽ quaſi contentum quendam bonoruz operum. viſus enim cito inflectit naturam. vnde clericos nullo modo decet mulierum procationes vel meretricia effigiare. geſtu. habitu. vel loquela. ne homines ſuſpicentur eos in talibus precordialiter delectari. Item nec mulierum ſaltationes clericos decet. Unde Hieronimus ſuper illud Math. xiiij. Die autem natalis Herodis ſaltauit filia herodiadis. Sic dicitur. vbi ſaltatio ibi diabolus. nec enim deus dedit ad hoc nobis pedes vt cum camelis ſic ſaltemus. Sed cum angelis choros faciamus. in ſaltibus exultent homines et letẽtur miniſtri demonum. hec ille. Illam honeſtatez bene ſeruauerat illa virgo Sara filia Raguelis. que dicit Thobie. iij. Nunquam cum ludẽtibus miſcui me. nec cũ bis qui in leuitatibus ambulant particeps me prebui. Secundo ludus prouidentiam requirit idemptitatis vt ludens ſemper prouideat vt ludus ſuus ſit ſimplex et innocens et innoxius ne aliquis inde ledatur vnde qui nihil in dictis ſuis ponderant et riſum facient nec curant quem per dicta ſua contriſtent deriſores ſunt et homolchi et non eutropoli ſm Ariſtotelem. iiij. ethicorum. Et de vno quoq; tali dicit ſpirituſſanctus. Proverbiorum. xxiiij. et habetur extra de preſumptionibus. ca. p̄mo. Fraudulentus nocet amico ſuo. et cum deprehenſus fuerit dicit ludens fecit. Tales ludunt more Samſonis tam ſe q̄ P aſſiſtentes opprimens. Judicũ. xvj. Sed nunquid virtuoſe ludens poteſt alteri conuiciari. Et ad hoc ſatis reſpondet Ariſtoteles. iij. ethicorum. q̄ quedam conuicia ſunt contumelioſa et quedam non. Dicere autem contumeliam alicui eſt eum infamare. et ideo talia conuicia nullus virtuoſe ludens dicere debet. Sed hoc apud gentiles leges prohibebantur. Sũt autem alia quedam conuicia de leuibus que

potest conuenienter vtuosus dicere vel ꝓpter delectationem vel ꝓpter bonum sicut exponit sanctus Tho. ij. ij. q. lxvij. dicens. Sicut licitū est aliquem verberare vel in rebus damnificare causa disciplīe. Sic etiam potest aliqs alterī quem corrigere debet vbum compiculosum dicere. Et hoc modo dominus discipulos vocauit stultos. Lu. vlti. Et apostolus galatos insensatos. ad Galla. iij. Tertio ludus requirit carentiam superfluitatis ne nimis frequentetur vel ne nimis cōtinuetur. Dicit enī Tullius. li. j de offi. Ludo quidem et ioco vti licet sic̄ somno et quietibus ceteris. Distinguit aūt Tho. triplex genus ludendi. super. iiij. sententiarum di. xvj. q. vlti. argu. j. Est enī ludus turpis et inhonestus qui in se diffozmitatē importat. tles fecerunt gentiles cozam dijs suis in theatris et templis. et similiter cozam vitulo iudei. Et iste similiter inhibitus est xp̄ianis. de pe. di. v. ℌ. j. in fine. et in multis locis. Alius est ludus deuotionis et gaudij spūalis qualem faciūt in die cozpozis xp̄i xp̄iani. et qualem fecit dauid cozam archa. ij. Reguz. vj. Tertius est ludus humane consolationis cuius medietas vocat eutropolia. id est vtuosa. Et illa virtus ōr ab Aris. eutropolis que est vtus ita necessaria humano conuictui q fm eum ꝓprium est eutropoli esse epidoxotē ab epi qō est supza et doxios quod est aptum quasi optime aptum conuictui humano. et de tali ludo potest exponi illō Zacha. vj. Platee ciuitatis cōplebūtur in faucibus et puellis ludentibus. Et quia ludus est necessarius in vita humana. Ideo quidaz dixerunt felicitatem humanam ꝓsistere in opatiōibus ludi. vt dicit de ipsis Aris. x. ethi. c. xx. et ponit opinionē ipsoz que est ista. Illud g̃ diuites et potentes maxime indigent in quo maxime delectātur videtur potissime ad delectationem ptinere. Sed diuites et potentes maxime querunt delectationes ludi. vnde persone conuenienter ludentes sunt eis care et pzecioſe. ergo videtur q in tālibus felicitas ꝓsistat. Sed contra hanc opinionez inuehitur Aris. sic. Si ludus foret finis vite humane sequeret q homo studeret negociaretur et labozaret. et militaret ꝓpter ludum quod est puerile. Sed econuerso fm sententiā anatharsis bene se habz dicere q aliquis ludat ad hozam vt postmodum studeat diligentius quia requies est ꝓpter operationem. et non operatio ꝓpt̄ requiem. Secūdo cum felicitas sit summū bonū necesse est q in optimis ꝓsistat. seria aūt sunt ridiculosis meliozа. Igitur felicitas magis circa seria q̄ circa ridiculosa ꝓsistit. Unde Tullius li. j. de offici. Non enī ita generati sumus vt ad ludum et iocum nati esse videamur. Sed ad seriositatem potius et ad quedam grauioza atq; maioza. Tertio quia meliozis ptis anime melioz est cōparatio. et per consequens in nobilissima parte poni debet felicitas. Sed nihil ꝓhibet hominem bestialem cozpales delectatōnes maxime participare. Igitur in delectationibus talibus non consistat felicitas. Quānis autem lud⁹ nō sit humane vite felicitas est tamen conueniens ludus vtus quedam. Sicut enim homo indigz a vexationibus cozpis quiescere. ita indiget intentionem animi a studiosis et seriosis relaxare et a sollicitudinū anxietate pausare. hoc autem fit per ludum qui consistit in colloquijs et collationibus conuenientibus inter homines ozdinatos et non ad taxillos.

De eadem dominica.
Sermo secundus.

Homo quidā erat diues qui habebat villicuz et hic diffamatus est apud illuz ꝛc. Lu. xvj. Domini terreni reges et p̄ncipes qui nō possunt omnia soli in regimis suis gubernare et expedire habent sub se suos pzocuratozes quozum aliqui pzesunt ciuitatibus et aliqui villis et ab eis exigunt rationem singulis annis. q sic sit verum q domini terreni habēt suos pzocuratozes qui etiam regunt subditos post dominos notum est. Attamen pzobatur in natura. in figura. In natura legitur de sole q fm Ambzo. est dominus planetarum decoz et perfectio omniū stellarum. Et vt dicit Macrobius. Sol tanq̄ dominus medius est inter planetas. effectus eozum concilians. et etiam ꝓtra elementa. quia hoc spectat ad dominos terrenos vt concozdant discozdantes. et licet sit dominus omniū stellarum et regat omnia inferioza. tamen habet sub se stellas alias que etiam regunt inferioza quia sunt tempoz⁹ annorum mensium dierumq; distinctiue. Nam scōz Aris. Permutatio temporis non est pmutatio stellarum in signis diuersis super septez climata aut ex pmutatione lune singulis. xxviij. diebus. aut mercurius aut veneris in omnib⁹ decem mensibus. In figura ꝓbatur Heñ. xlj. de rege Pharaone qui habuit pzocuratozem Joseph. Spūaliter dominus noster Jesus chr̄ist⁹ qui est rex regum et dominus dominantium. Apoca. xix. Qui per se potest omnia regere et regat. Sicut declarat Boe. li. iij. de conso. metro. ix. cum dicit. O qui perpetua mundum ratione gubernas. Terrarum celiq; factoz. q

tempus ab euo. ire iubes stabilisq; manens. dans cuncta moueri. Et licet per se vniuersa i= mutabiliter regat et disponat. in mundo tamẽ isto habere voluit suos pcuratores summũ põ tificem archiepiscopos epos prelatos insuper omnes patresfamilias quos posuit super bo= na sua scilicet nature gratie et fortitudinis. qui bus bonis interdũ male vtũtur Et pncipaliter bonis fortune mediãtibus quibus peccata sua augent seu augmentant sectando crapulam et auaritiã. vnde redimere debent culpam. iuxta illud dictum Jsi. de sum. bo. li. iij. c. lxiij. Sra= uiter inquit delinquit. qui diuitijs sibi a deo concessis. non in rebus salutaribus. sed in vsi= bus prauis vtuntur. Et inde magis augẽt de= bita vnde ea redimere noluerunt. hec ille. Jõ omnes tales grauiter xpm offendunt. Jta gra nem rationem coram deo reddẽt sicut factum est ỏ illo villico cui dominus cõmisit bona sua sed male dissipauit ea. quare ad rationẽ grauẽ compulsus est vt dicit presens euangelium. hõ quidam. Jn quibus vbis sancti euangelij tria tangũtur. pmo villici diffamatio in factoꝝ cõ fusionem. secundo eiusdem citatio ad reddẽdũ rationem. tertio cordis cogitatio ad futurorũ pquisionem. Quantum ad pmum tangitur villi
R diffamatio in factoꝝ confusionẽ. cum dicit. homo quidam erat diues. Circa quod notan= dum iste homo est xps filius dei qui in tpe ple= nitudinis gratie factus est homo ppter homes perditos. vt dicit Symbolum nicenum. Qui p pter nos homines et ppter nostram salutẽ de= scendit de celis. et incarnatus est de spũ sãcto natus ex Maria vgine et homo fact⁹ est. Jdẽ testatur sacra constitutio de sum. tri. et fiỗ. ca. c. Firmiter. Et tandem inquit dei filius vnige= nitus Jesus xps a tota trinitate cõmuniter in= carnatus ex Maria semp virgine sancti spũs cooperatione conceptus verus homo factus ex anima rationali at humana carne compositus Et dicit beatus Aug⁹. in de fi. ad Petrum dia conum. Et magister in. iij. di. j. li. c. vl. Licet so lus filius dei sit incarnatus. huiusmodi tamen incarnationẽ tota trinitas est cooperata benedi cta. Et dicit notanter homo. ad damnandũ he resim eoꝝ qui dixerunt dei filium non assump= sisse corpus verũ. sed fantasticum. Cõtra quos etiã dicitur Joh. j. Verbum. i. dei filius. factũ est caro. i. homo fm August. Queritur pmo ex quo dicit euangeliũ. homo qdam erat diues. t q ille homo significat xpm. an xps semper fuit homo. et videtur q non. Quia in illo triduo ñ fuit homo. q pbat sic. Quia homo mortu⁹ nõ est homo. xps tunc erat mortuus vt dicit sym bolum nicenum. Ergo non fuit homo in mort triduo. Ad hanc questionem rñdetur q de ipa est triplex modus loquendi doctorum. Prim⁹ tenet q non solum de xpo verum est q in mor= tis triduo fuerit homo. sed etiam verum est de quolibet homine mortuo cuius anima est btã. et iste modus dicendi fuit hugonis de san. vic. qui p sua intentione sic arguit. Quid stulti⁹ q q homo tunc esse desinat quãdo vere esse inci= piat. Sed esse beatum est verissimũ esse. ergo q hic moritur cuius anima est beata iste pmo in cipit esse veraciter. Jgitur de quolibet tali con cedendum est q post mortẽ sit homo. et a forti ori ibi concedendũ est de xpo. Secundus mo= dus loquendi q xps in triduo mortis fuit hõ. Sed hoc non est concedendũ de quolibet hoie et iste modus dicendi est magistri in. iij. li. dis. xxiij. vbi magister fundat se in hoc q xpus in illo triduo habuit corpus t animam. ergo fuit homo. licz anima non esset corpori vnita. t sic cuncedit q homo mortuus sit homo. Tertius modus dicendi est q xps in triduo mortis nõ fuit homo sicut nec qlibet alius homo mortu⁹ et iste modus dicendi est cõmuniter doctorum modernorum. vt dicit Bonauentura circa di. xx iij. tertij li. Quia si diligenter cõsideretur tunc quilibet istorum trium modorum habet aliqd ve ritatis. Quia pmus modus loqtur de esse apti tudinali et partim actuali. et sic ad vtrũq; mo dum stat dictum ipsorum. quia in triduo mortis xps erat in psona in actu habens corpus et a= nimam que apta nata fuerunt sibi inuicem vni ri. Sed tertius modus loqtur de esse simplicit actuali. Et quia ad hunc modum ỏr et cõcludi tur q xps in tridno mortis non fuit verus hõ. patet. quia homo mortuus non est hõver⁹. sed xps tunc erat mortuus. ergo ꝛc. Et si fuisz hõ sicut illi dicunt. oportteret concedi q fuisz hõ cecus surdus mutus. et sic de alijs. Sed ad mo tiuum Hugonis dicendũ. licet homo post mor tem incipiat esse beatus fm animã. nihilomin⁹ tamẽ desinit esse homo fm naturalem vitã. Sz ad magistrum dicitur q non sequitur q xpus habet corpus et animam. ergo est homo. Sed requiritur vltra hoc q anima informãs sit cor pori coniuncta q non fuit in triduo mortis et anima fuit a corpore separata per mortem. et erat in lymbo. corpus vero sine anima iacuit i sepulcro. Secundo queritur exquo xps ab ex= S no erat diues in tribus. Primo in bonis tem= poralibus. Juxta illud ps. Domini est terra t plenitudo eius. Secundo in bonis spũalibus. vt sapientia misericordia et gratia. t sic de ali= is. Tertio in bonis celestib⁹. fm illud ps. Glo ria et diuitie in domo eius. Quare tunc elegit paupertatem in hoc seculo. Ad hanc qstionez

respondet sanctus Tho. cõtra gentiles. q̃ hoc fecit duplici de causa. Quia dominus voluit facere diuisionẽ inter homines mũdanos ⁊ abũdantes huius seculi vt relinquerẽt mundanas diuitias q̃ sunt impedimenta supnorum et celestium bonorum. et hoc facere non potuit nisi mediante pauptate. quia si dives fuisset in hui⁹mũdi diuitijs nihil vel pauꝯ fuisset sua p̃dicatio cõtra diuitias. et vt magis retraheret a diuitijs ideo vitam paupem elegit. Secundo vt sic cõsideretur q̃ non diuitijs siue potentia attraxisset homines ad se. Sed sola diuinitatis potentia sapiẽtia et clementia. ꝓpterea elegit inscios et rudes apl̃os vt etiam p illos confunderet mũdi potẽtiores et sapiẽtiores. Ideo dic̃ Apostolus. j. ad Cho. x. Infirma mũdi elegit vt fortia queq̃ confunderet. Et. ij. ad Cho. viij Factus est egenus qui cum esset dives vt ipsi⁹ inopia diuites essemus. Tertio queritur q̃s p villicum significetur. Rñdetur ꝟm glo. interl. Villicus ille significat quẽlibet hominem cui dominus credidit triplex bonum. Primum est bonũ nature. et hoc est duplex. Quedam enim sunt bona corpis vt sanitas fortitudo agilitas pulcritudo nobilitas siue libertas. Quedã autem sunt anime vt rectitudo ingenij. velocitas q̃ memorie. bonitas potestas tollerãdi exercium spũale. naturalis dispositio ad virtutes siue v̊tus naturalis. Secundu bonũ est fortune. et sunt bona exteriora que sunt in potestate hominũ que p̃nt aufferri vt sunt diuitie. Tertium bonum est gratie. vt sunt v̊tutes. Et dicit Ambro. in ome. Cum non exercem⁹ in dispensatione illorum ad libitu dñi. sed ad ꝓpias illecebras cõmissis abutimur. criminosi villici sumus. et sic apud xp̃m diffamamur. Sed dices qui sunt illi diffamatores qui nos accusãt apud dñm. Ad hoc rñdetur q̃ triplex est diffamator. Primo qui quidẽ diffamant ꝓpriorum vitiorum conscientia. Quia dicit Robert⁹ Hol. sup li. Sapi. lec. cix. q̃ conscientia hominis est accusatrix sue ꝓprie prave transgressionis. Et declarat hoc in simili. Sicut em̃ puero daꝝ dica in qua defectus sui signãtur vt postea v̊beretur et nullo mõ licet sibi abijcere dicam suam. sed per eam accusabitur. ita cuilibet homi allegatur conscientia in qua omnia peccata sua narrantur vt ꝟm ea in iudicio accusent̃. iuxta illõ ad Roma. ij. Testimoniũ addente illis conscientia eorum in die cum iudicaverit deus occulta hominũ. Secũdo accusat aut diffamat malorum factorum euidentia. de hoc accusatore loquitur beatus Greg⁹. x. moza. dicens. Omnis inq̃t iniquitas apud secreta dei iudicia habet voces suas quilibet qui eam cõmisit pcõr accusatur et diffamatur. Et illorum factoꝝ q̃ sic accusant vnus est clamdestinum homicidium. Nam Gene. iiij. Cum Cain occidisset fratrẽ suum Abel dixit ad eum dominus. Quid fecisti ecce vox sanguinis fratris tui clamat ad me ō terra. ad hoc etiam ꝓbandum. Refert Aprarius. c. lvj. q̃ anno domini. M. cc. lj. In villa theutonie phorzen contigit q̃ quedam vetula iudeis familiaris puellam eis annoꝝ septẽ orbatam gentibus vendiderat occidendaz hanc igitur in oibus membroꝝ iuncturis incisionibus vulnerauerũt. sanguinem exp̃mentes ⁊ in lintheaminibus recipientes. et eam defunctaz in aquã fluidam iuxta opidum ꝓiecerũt. Tertia die aut quarta per manũ erectam in celum a piscatoribus est inuẽta et in opidum deportata clamãtibus populis a iudeis tm̃ scelus p petratum. Erat aũt in vicino marchio de Baden qui mox audito tanto piaculo peruenit ad corpus. Statimq̃ erectum residens extendit manus ad p̃cipem quasi vindictam sanguis implorare. post horam vero dimidiã iteruz se deposuit defuncti more supinũ. adductis ad hoc spectaculum impijs iudeis statim erupert omnia viscera corpis in testimoniũ nephande necis sanguinẽ copiosum effuderunt. et q̃si vi dictam clamauerunt. Sicq̃ iudei cum vetula rotati sunt. Aliud flagitium zodomiticũ Gen. xix. Clamor zodomorum et gomorreoꝝ multiplicatus est et peccatũ eorum aggrauatum est nimis. Tertium est fraudatio mercenariorum aut operarioꝝ q̃ multi iniusti domini faciunt qui mercedem debitã certo tempe non persoluunt qui famulos suos furari compellũt. quia nunq̃ fidelis erit domino famulus quẽ infidelem expitur in retribuẽdo. de isto clamore Jaco. v. Ecce inq̃t merces operarioꝝ vestrorum qui messuerunt regiones vestras q̃ fraudata ẽ a vobis et clamor eorum in aures dñi sabaoth introiuit. Quarto accusat oppressorum egenoꝝ angustia qui clamant ad deum ꝓ vltione. Et hoc figuratum est Exo. iij. vbi Pharao filios isrl oppressit. et clamorem ipsoꝝ audiuit dñs. Quia or ibidem q̃ clamor filioꝝ israel ascendit ab opibus ad dominũ. Sed inter oñes oppressiones clamãtes ad deum maxime videtur clamare opp̃siones et extorte exactiões facte cõtra viduas et pupillos que sunt psone indigentes auxilio. Ideo figuralit̃ or Exod. xxij. Uidue et pupillo non nocebitis. si leseritis eos clamabunt ad me et ego exaudiã clamorẽ ipsorum et indignabitur furor meus. ꝑcutiãq̃vos gladio et erũt vxores vestre vidue. et pueri vestri pupilli. Ecce ista sunt que peccatores diffamant apud deum. Sed tamen est notandum.

quidam diffamantur eo q̄ dissipant bona superius enumerata. Et primo bona nature vt sanitatem fortitudinem agilitatem qui ea consumunt in torneamētis hastiludijs luctatiōibus et huiusmodi qui sunt martires diaboli et plus se fatigant in his que promouent eos ad infernum q̄ ad dei seruitium. quare tales in inferno eternaliter cruciantur. Sicut probat venerabilis Thomas brabantinus in aptario. c. lxxvj. q̄ anno domini M. cc. xlij. iuxta nussiā super Renum nobile opidum multi nobiles et duces comites et barones et milites congregati sunt. Quidam autem frater nomine Eberhardus de ordine predicatorum rogauit eos vt desisterent et compaterentur christianitati que tunc temporis in vngaria a tartaris infestabantur. Quidam autem comes de christo dicto subsannauit fratrem et congregatis turmis militum ferale illud torneamētum inchoauit. mane autem vt plurimi referebant qui viderunt quasi gleba ingens et lata super aeravi debatur. et circa glebam ac supra corumi generis volucres craticando diutius volitare. et dicit doctor ille nec credo aliud q̄ demones hos fuisse nec mora cum torneamentum fieret milites ac satellites in tanta strage plurimi in mortem. nonnulli in vesaniaz plericq̄ etiam in languores perpetuos ceciderunt. vt nullus ambigeret ludum hunc non tantum hominum Sed verissime vltione diuina demonum extitisse. omnes fere ad tricētos et quadraginta septem computati sunt. inter quos etiam primus mortuꝰ est comes da castro illo. Sed eadem nocte quo die hec facta sunt in spectibus militum armatorum iuxta villam brabantie que yscka maior dicitur congregationes a demōibus presbitero ville teste fuisse. et hoc credo in signum letitie tanti mali. hec Apiarius. Et notandum q̄ non solum illi qui consumunt sanitates suas et fortitudines in hastiludijs et torneamentis diffamantur. Sed etiam illi qui sanitatem et fortitudinem consumunt in potationibus. comesationibus. et ebrietatibus. Quibus maledictionez inprecatur propheta Isa. v. Ue qui mane consurgitis ad sectandum ebrietatem et potandum vsq̄ ad vesperam et vino estuetis. Et loquitur principaliter de illis qui cum dominicis et festiuis debent querere salutem animarum et reconciliari deo dimissis ecclesijs. neglectis sermonibus. et diuinis officijs. studentse in tabernis vsq̄ ad plenum ingurgitare et quasi tota die continuare. De quibus etiam dicit dominus Hieremie. v. Ue q̄ potentes estis ad potandum vinum et fortes ad miscendum ebrietatem. Et vbi scriptura ponit ve. semper eternū ve denotare videtur. His etiam annectuntur omnes luxuriosi qui mediante luxuria consumunt virtutes corporis sui. Quia ſm Bernardum. Luxuria corpus enerua et animam commaculat. ideo apud deum diffamantur. et nisi peniteant eternaliter cum gulosis et ebrijs damnātur. Juxta illud ad Hebre. xiij. Fornicatores et adulatores iudicabit dominus. id est condemnabit. Nam refert Helimandus. et Uincentius in speculo hystori. li. xxx. ca. vj. q̄ anno domini. M. cliij. tempore Frederici primi sanctꝰ Benedictus duxit quēdam nouitium ad regionem vmbre mortis et terram tenebrosam. et vidit ille quasi turres horribiles. cui dictum est ab angelo Raphaeli. q̄ ille turres sunt camini infernales p quos fumus et flamma ignis eterni exeunt. post hoc vidit hominem in ardenti cathedra sedentem. et ante se stabant pulcerrime femine que tenebant cereos ardentes quos impingebant in faciem eius et in os et similiter retrahebant ardentes et semper per hoc patiebatur. et angelus. Dic inquit amicus fuit carni sue et inimicꝰ anime sue. quia gulosus et luxuriosus. Cathedra significat q̄ potens fuit in malicia amādo mulieres. et ideo maligni spiritus in tali specie torquent eum. His ergo gulosis et luxuriosis adiungendi sunt chorizatores et chorizatrices que fortitudinem suam infatigabiliter chorizā do consumunt. et plus diebus festiuis q̄ ferialibus hoc faciunt. Ideo a sanctis quorum festiuitates frangunt chorizando coram deo diffamantur. et post modicum tempus ad inferna descendunt et damnātur. Juxta illud Job. xxj Tenent timpanum et cytharam et gaudēt ad sonum organi. et in puncto ad inferna descendunt. Secundo diffamātur quidam q̄ dissipāt bona fortune scilicet diuitias male eas consumendo per superbiam inanem gloriam et mundi iactantiam. Quia dicit Seneca. Plus fastꝰ consumit q̄ necessitas. Aliqui consumunt eas in ludo. alij in conuiuijs superfluis. Contra q̄ Catho. Raro conuiua. Alij histrionibus et mimis sed non egenis. Contra quos dicit Sapiens. Mitte panem tuum super transeuntes aquas. et post multa tempora inuenies illum. Ecclesiastici sexto. dicit glosa. Aquam transeuntes sunt populi mortales videlicet pauperes. quibus dandus est panis diuitum. Juxta illud Thobie. iiij. Panem tuum cum esuriente comede. Tertio diffamantur quidam q̄ dissipant bona temporis qui dies et annos in vanitate consumunt mundi et non in seruitio dei. Sicut ille qui conqueritur in bozal. sapi. li. ij. ca. iij. Non inquit curabam preciositatem tem

poris in mensa. dies in vanitate reducebaz. p̃ciositatem vero eius non attendebam. Sz me quasi onagrum liberum natum putabam. tũc autem sicut piscis capitur hamo et aues comprehendũtur laqueo. sic captus sum in tempore malo. quod mihi ex templo superueniet. Et Richardus in li. soli. Deus vite mee q̃ varie tempora consumpta sunt q̃ fructuosa elapsa sunt a me Tempora mea que dedisti mihi vt facerem voluntatem tuam in eis non feci. Quanti anni quot dies. quot hore perierunt ap̃ me in quibus sine fructu vixi coram te. et quomodo subsistam. et quomodo leuare potero oculos meos in faciem tuam et in illo magno examine tuo. Si memorare iusseris et fructum requisieris singulorum patientissime pater non fiat hoc. habe ergo in obliuionẽ coram te qui perdidi vane tempora mea. heu multa nimis. Et si que te iuuant vtiliter seruaui quorum ad esse breuis est numerus et in memoria eterna fac permanere. Fiat amande pater hoc saltem desiderium temporis mei fructuosum et fructificatum in gratia tua. vt in die eternitatis inueniat locum et computabile perbenniter coram te. Hic poteris sermonem terminare.

Quantum ad secundum ponitur villici citatio aut vocatio ad rationem reddendam cum additur. et vocauit illum. et ait. Quid hoc audio
✠ de te. Ubi nota dominus vocat pc̃ores multipliciter. Primo beneficijs euidentibus. quia facit solem suum oriri super bonos et malos z pluit super iustos et iniustos Mathei. v. Deniq̃ extendit manus largifluas tam malos q̃ bonos pascendo et iniustos iustos faciendo. Ideo dicit Isa. lxv. Expandi manus meas tota die ad populum non credentem sed contradicentem mihi. Secundo vocat flagellis multiplicibus. iuxta illud Sapien. xiij. Cum das nos inimicis nostris multipliciter flagellis. Tertio vocat interioribus monitionibus Job xxxiij. Cum irruit sapor super homines z dormiunt in lectulo tunc aperit aures virorum et erudiens eos instruit disciplinam. Quarto vocat exterioribus vocationibus. Luce. x. Qui vos audit me audit Et qui vos spernit me spernit. Ue ergo illis qui deum in predicatione vocantem negligunt seu audire contemnunt. q̃ tales excõmunicandi sunt. vt dicitur de cõse. dis. j. c. Sacerdotis. vbi dicitur. Sacerdote in ecclesia dei verbum facite qui egressus fuerit de auditoribus. Ilo. quasi minus litteratum contemnens excõmunicetur. Unde Bernar. Quanta et hec iniuria et q̃ grauiter vindicanda cum vilissimus vermis clamantez audire d̃ dignatur creatorem vniuersitatis. His ergo vocibus vocat dominus quemlibet peccatorem. et si hic noluerit acq̃escere et de malis suis penitere dicit vnicuiq̃ singulariter et in extremo iudicõ vniuersaliter. Quid hoc audio d̃ te. in hoc q̃ non statim punit. sed prius inquirit et locum defensioni tribuit. ostendit q̃ nemo puniendus est nisi prius conuictus vel cõfessus et q̃ non debet faciliter credi cum aliq̃s diffamatur vel accusatur et presertim sacerdos Quia dicit beatus Hieronimus in epistola ad rusticum. Aduersus presbiterum accusationẽ non accipias cito. nihil enim statim vel facile de profecta etate credendum est. Et beat⁹ Gregorius scribit cuidam episcopo. lxxxviij. dis. Si quis vbi vult. Quod male de alijs non facile neq̃ cito credere debemus. Et Euarist⁹ papa. ij. q. j. ca. Deus dicit. Deus omnipotens vt nos a precipitande sententie prolatione cõpesceret. mala zodome voluit audita iudicare vt nobis exemplum in hoc dare ne in discutiẽdis precipites negotijs essemus adiudicandũ et ne mala proximorum prius quis q̃ presumat ante credere q̃ probare. id est examinare. hec ille. Ideo et dixit dominus ad villicum. Quid hoc audio de te redde rationez villationis tue id est totius vite tue. Et p̃mo oportet vnũquẽq̃ nostrum reddere rationem de cordis cogitationib⁹. Juxta illud Sapi. vj. Cogitationes nostras dominus scrutabitur. Sũt em̃ cogitationes maliciose ambitiose voluptuose fructuose. Maliciose sunt que a malicia peruersa p̃cedunt cum intentione et animo nocendi. De quo p̃s. lj. Quid gloriaris in malicia tu qui potens es iniquitate. tota die cogitat iniusticias lingua tua. Ambiciose. quia in ipsis homo ambit vt super alios extollatur. De quis Lu. ix. Intrauit cogitatio in eos quis eorum esset maior. Uoluptuose sunt quia voluptati deseruiũt De quibus Bene. viij. Sensus et cogitatio humani cordi prona sunt ad malum ab adolescẽtia sua. Infructuose, que sine vtilite et fructu sunt. De quibus p̃s. Dominus scit cogitationes hominum quoniam vane sunt. De istis cogitationibus omnibus oportet nos si eos habuerimus in cordibus nostris reddere rationem et si peccatum mortale incluserunt a deo separabunt. Sapien. j. Peruerse cogitationes separant a deo. Ideo ad cauendum cogitationes noxias et peruersas sunt alique cautele.

Prima est timor domini vt homo imaginetur deum vbiq̃ esse presentez et videre secreta cor y
dis. Quia. j. Regum. xvj. dicitur. homo videt ea que patent. deus autem intuetur cor. Ilo. Quia ipsius proprium est scire secreta cordiũ Et cum homo hoc perpendit. cogitationes p

uersas non admittit. Ideo dicit Prouerbiorum xvj. In timore domini declinet a malo scilicet cogitationnm. Secunda cautela est custodia sensuum et precipue oculorum. Quia dicitur Trenorum. iiij. Oculus meus depredatus est animam meam. Et Hiere. ix. Intrauit mors per fenestras nostras. Ideo beatus Gregorius super illud Gene. iij. Uidit mulier lignum quod esset pulcrum ad videndum et suaue ad vescendum dicit. Non enim Eua lignum contigisset nisi prius incaute respexisset. Tertia cautela est fuga ociorum. quia dicit beatus Hieronimus. Non facile capitur a diabolo qui bono vacat ex continuo. Ideo idem dicit de conse. di. v. c. Nunquam. Semper aliquid benefacito vt te diabolus inueniat occupatum. Secundo oportet nos rationem reddere de ociosis locutonibus Juxta illud Mathei. xij. Dico inquit vobis de omni verbo ocioso quod locuti fuerint homines reddent rationem de eo in die iudicij. vt dicit Glo. Ociosus sermo est ille qui neque ad illius qui dicit neque ad illius qui audit pertinet perfectum. Et beatus Gregorius. vij. moraliuz. c xxiiij. Ociosum inquit verbum est quod aut ratione iuste necessitatis aut intentione pie vtilitatis caret. Et similiter beatus Hieronimus. Quicquid non edificat audientes in periculum vertitur loquentis. Idcirco beatus Bernardus in sermone de gratia. Si de omni verbo ocioso quodcunque locuti fuerint homines deo sunt rationem reddituri in die iudicij. quanto districtius de verbo mendacij et criminoso delato et lasciuo. de adulterino aut detractorio iudicabuntur. Noli ergo inquit verbum quod risum aut cachinum moueat loqui. vt dicit Augusti. ad matrem spiritualem. ca. sexto. Sed quod magis ad compunctiones et lacrimas. animarumque profectum pertineat. tuus sermo sit sale conditus. Et infra. Ammodo iterum amoneo vt linguam tuam custodias. nulli detrahas. nemini maledicas. nulla risum mouentia verba proferas. cogita quam breuis sit hec vita. et quam misera in comparatione eterne vite. hec cogitatio in linguam tuam refrenando sine dubio ad sanctorum gloriam venies. Tertio oportet nos reddere rationem de nostris operibus. Juxta illud Ecclesiastici. xij. Cuncta que fiunt adducet deus in iudicium pro omni ornatu siue bonum siue malum. Et secundum Attanasium in simbolo. Qui bona egerunt ibunt in vitam eternam. Qui vero mala in ignem eternum. Circa quod nota de operibus nostris rationem coram deo reddemus. Primo quando ea cum tedio facimus. Quia dicit Sapiens Prouerbio. xviij.

Qui mollis est et dissolutus in opere suo super est vt opera sua dissipentur. De tali dicitur Apoca. iij. Quia nec tepidus es nec calidus nec frigidus incipiam te euomere de ore meo. Glosa dicit. calidus est qui feruens est in operibus. Frigidus qui simpliciter desistit a bonis operibus. Tepidus vero medio modo habet se. Ideo euomitur quando in deteriora precipitatur. impenitens moritur et a consortio sanctorum bonorum separatur. Circa hoc oritur dubitatio. vtrum tedium boni sit peccatum mortale. Ad hoc respondet Hermandus. soldis. Tedium boni potest considerari tripliciter. Uno modo prout est motus naturalis quidam ex lassitudine corporis per exercitium spirituale proueniens. et sic non est peccatum. Secundo modo secundum quod est motus appetitus sensitiui contristati de opere spirituali laborioso. et sic potest esse peccatum veniale. quamuis etiam ille appetitus sit deliberatiuus. et consensus in veniali non est nisi veniale. verbi gratia sicut cum canto vel oro cum tedio tamen dimittere propterea nolo et sic est solum veniale. Tertio modo cum hoc tedium redundat in obmissionem eorundem que sunt necessaria saluti ad que necessario homo tenetur. et sic est mortale. verbi gratia. Sicut non audire missam die dominico vel non implere penitentiam iniunctam. de illo dicitur Hiere. xlviij. Maledictus qui facit opus domini fraudulenter aut negligenter. Et quilibet talis grauem reddet deo rationem. Quare quilibet opera sua ad que principaliter tenetur facere debet cum diligentia hilaritate et bona volnntate. Juxta illud. ij. Paralip xix. Cum diligentia omnia facito. quia diligentia in oculis dei plus valet quam opus. Et hec diligentia nihil aliud est quam intenta deuotio. Sed tunc intenta est deuotio quando mentem nostram infigimus in id quod tunc agimus omnem euagationem mentis secundum possibile restrigendo. Et hec diligentia multum placet deo. Sicut eius oppositum displicet vnde quod anima est in corpore hoc est deuotio in bono opere. Sed corpus sine anima nihil est. quia egrediente anima de corpore corpus marcescit et perit. Sicut dicit Aristoteles primo de anima. ita nihil est coram deo sine diligentia opus bonum. Ideo dicit sanctus Hieronimus. Mallem psalmum cum deuotione et hilaritate mentis decantare. quam totum psalterium cum fastidio et accidia. Secundo rationem de operibus nostris districtam reddemus quando ea pro lucro temperali vel honore foris hominibus exhibemus. sicut ille phariseus qui ait Lu. xviij. Jeiuno bis in sabbato. decimas

dñica nona post trinita.

do omniũ que possideo. Contra quod dixit dominus Mathei. vj. Attendite ne iusticiam vestram faciatis coram hominibus ne videamini ab eis alioquin mercedem non habebitis apd patrem vestrum qui in celis est. Hic queritur an sit peccatum mortale cum quis laudem humanam in operibus suis querit. Dicunt enim doctores q sic. videlicet si laudem hanc vel lucrum quod querit preponit proprie saluti qz in omni opere bono honorez dei qui est alpha et o. querere debemus. ad hoc hortatur nos Gregorius in moralibus. Omne quod agimus bonum per intentionem semper ad celestia leuemus vt videlicet queramus honorem dei ꝓ priamqz salutem. Et beatus Hieronimꝰ. Quicquid agis inquit pro eterna mercede age vt nihil studeas propter laudem vel humanam opinionem. sed propter vitam eternam. Sed diceres an licet deo seruire pro regno celorum z vita eterna. Respondet q non. Quia qui solummodo bonum propter regnum celorum operatur nunquã illuc potest peruenire. Et ratio est. quia quicquid non fit ex caritate nõ est deo acceptuz. dicente Apostolo. j. Chorinth. xiij. Si distribuero omnes facultates meas in cibos pauperum. Si caritatem non habeo nihil mihi prodest. Ideo dicit Bernardꝰ. Caritas est bonum cum qua nec opus minimum despicitur et sine qua nec maximum acceptatur. vnde homo debet deo seruire et bona opera facere principaliter ex caritate qua diliget deum. Similiter mala dimittere propter deuz et habere spem q deus dabit regnum celorum si ei ex caritate seruierit. Et insuper eum a penis inferni liberabit vbi peccatores eternaliter cum demonibus puniuntur. Tertio rationem pro opibus nostris bonis coram deo reddemus. Si ea in peccato mortali videlicet inuidia superbia aut luxuria. ꝛc. faciemus. quia dicitur Leuiti. xxj. Si maculam habuerit scilicet opus bonum non erit acceptum deo. Ideo dicit dominus Isa. ꝑmo. Non accipiam a vobis sacrificium. quia manus vestre plene sunt sanguine. Sed diceres quis est in peccato mortali. Respondetur q ille qui fecit peccatũ mortale et non est contritus. vel qui habet propositum mortaliter peccandi. Et dico notanter. non est contritus. quia licet peccasset mortaliter si esset super illo contritus. et habet displicentiam illius peccati non est in peccato mortali. licet adhuc non sit confessus. sed habet ꝓposituz confitendi. Quia dicit dominꝰ Ezech. xviij. Quacũqz hora ingemuerit peccator peccati sui non recordabor. Et etiam dicit Cesarius in dialogo. Peccatum mortale si displicet fit veniale et venia dignum. Quarto rationem de operibus nostris bonis reddemus. si ea ad finem dimittimus. Quia dicit dominꝰ Ezech. xviij. Si auerterit se iustus a iusticia et fecerit iniquitatem nũquid viuet. omnes iusticie eius quas fecit nõ recordabũtur. Ideo dicit Bernardus. Tolle perseuerantiam nec mercedem obsequium habet. Ideo legitur in vitaspatrum. li. iij. c. cxx. Erat quidam adolescens secularez habens patrem et ipse secularis. Sed ipse desiderauit fieri monachus et vix supplicando patri hoc obtinuit et ingressus est monasterium z factus est monachus. et cepit deo feruenter seruire in ieiunijs et orationibus. Contigit post aliquod tempus eũdem fratrem supplicari abbati dicens. Rogo te abba dimittas me vt ad heremum vadam. dixit ei ille. Fili noli hoc cogitare. ignoras enim temptationes diaboli et versucias eius. etsi tibi temptatio venerit non inuenies qui te cõsoletur. Ille autem cepit amplius rogare vt eum permitteret abire. Et abbas consensit. et postea rogauit abbatez vt cõcederet ei qui ostenderet ei viam. Et ordinauit vt cum eo duo fratres irent. ambulantibus autem eis per heremum vna die. altera defecerũt pre estu. qui proijcientes se in terram dormierunt. Et ecce aquila venit percutiens eos alis suis euigilantes viderunt aquilam et dixerũt adolescenti. Ecce angelus tuus surge et sequere illum. et surgens valedixit fratribus. sequebatur eam. et veniens vsqz dum staret. q̃ mox surgens volauit ad vnum stadium. iterũqz resedit. Similiter sequebatur eam frater. et itez volauit et sedit non longe. et factuz est hoc per horas tres. Postmodum autem diuertit se aquila in dextera parte et frater sequebatur eã. respiciensqz vidit tres arbores palmarum et fontem aque et speluncam modicam dicẽs. Ecce locus quem preparauit mihi dominus. Ingressus igitur cepit ibi sedere sumens cibuz de arboribus et de fonte aquam bibens. et p annos sex neminem vidit. Ecce vna die venit diabolus in specie abbatis senis habens vultum terribilem. frater timens procidit in orationẽ. et deinde surrexit. Cui dixit. quantum tempus habes hic. respondit sex annos. Et demon. ecce inquit vicinum meum nescicbam nec cogitaui nisi ante dies quatuor q hic habitaresi. et cogitaui mecum dicens vadam ad hominem dei conferens cum eo quid est de salute anime vestre et hoc dico frater. Quid proficiam⁹ in cellis nostris sedentes quia corpus et sanguinem christi non percipimus z timeo q̃ efficia-

mur exteri ab eo si nos ab hoc misterio elongauerim⁹. Ecce hoc per tria miliaria sunt monasteria habentia presbiteros eamus et cõmunicemus die dominico et reuertamur ad cellas nostras placuit fratri suasio diaboli euntes ingressi ad ecclesiam miserunt se in oratione. Exurgensq; frater ille nõ inuenit comitem suũ dicens. vbi putas perrexit an ad cõmunez necessitatem ambulauit. et cum diu sustineret et non inueniret. exijt foras q̃rens eum et cũ euz non reperisset. dixit ad fratres illius loci. vbi est senior ille qui ecclesiam mecuz ingressus ẽ? Qui dixerunt. nos alium non vidimus nisi te tantum. Tunc ille cognouit quia demon fuisz dicens. vide cum qua argucia diabolus me eiecit de cella mea. sed tamẽ mihi non nocet quia ad opera bona vestri percipiam. ergo corpus xp̃i. Et sic reuertar ad cellam post missam facta cõmunione reuerti voluit quem tenens abbas monasterij dixit. nisi reficiaris nobiscum non te dimittemus reuerti. facta cibatione reuersus est ad cellam. Post aliquot dies iteruz venit diabolus in specie iuuenis secularis cuiusdam et cepit eum inspicere a summo capitis vsq; ad pedes dicens. ipse est iste aut non. Qui frater. quid me sic respicis? Qui ille. ego sum vnicus scilicet pater illius filij. Nonne pater tuus et mater tua habẽt nomen tale. et sic de fratre et sorore. et tu sic vocaris. et mancipia illa sic et sic sunt dicta. Mater tua et soror tua ante tres annos sunt mortue. pater tu⁹ vere defũctus est et fecit te heredem dicens. Qui habeam dimittere substantiam meam nisi filio meo viro sancto qui reliquit seculuz et abijt post deum. vadent aliqui qui eum requirunt vt veniẽs eroget eam pauperibus pro anima mea et sua et perrexerunt multi querentes te t minime inuenerunt. ego autem ex occasione inueni te. cognoscens te. et ne feceris moram. Sed veni et vende omnia et fac voluntatem patris tui. respondit frater non necesse habeo reuerti ad seculum. respondit diabolus. Si non veneris et deperit substantia illa. tu exinde reddes rationem. Quid enim mali tibi de eo vt venies desegenis vt dispensator bonus vt non male consumatur et postmodum reuerteris in cellaz tuam. Quid multa frater venit cum eo in cinitatem qui relictus est ab eo et ille volens ingredi domum patris sui tanquã iam defuncti et ecce pater suus viuus egressus videns eum non cognouit. Qui dicit ad eum. quis es tu. ille vero turbatus nihil potuit respondere. Qui iterum interrogans quis es? Qui confusus dixit. Ego sum filius tuus. Cui pater. vt quid reuersus es

Erubuit autem dicere quod euenit. Sed ait caritas fecit me reuerti quia desideraui te. et remansit ibi post aliquot dies incurrit fornicationem et supplicijs multis afflictus a patre infelix non egit penitentiam ipse. sed remansit in seculo omnia bona sua perdens et damnat⁹ est Ecce q̃ districtam rationem deo reddidit qui postmodũ in multa peccata lapsus fuit. Quar to oportet reddere rationez de prelationib⁹ quia dicit Hol. super li. Sapi. li. vij. q̃ deus interrogationem faciet de tribus. maxime si fueris dominus vel prelatus vel in honore constitutus vel dignitate. Dicit enim tibi redde rationem villicationis tue qualiter vixeris et qualiter bona expenderis. Primo qualiter vixeris lubrice. auare. ambitiose. et ludificatorie. Jõ de talibus dr. Sapi. vj. Prebete aures vestras qui tenetis multitudinez et placetis vos in turbis quoniã data est potestas a domino vobis et virtus ab altissimo qui interrogabit opa vestra qui cogitationes scrutabitur. Secundo interrogabit qualiter subditos rexeris. nam malicia subditoz vertetur p magna parte in capita dominoz. ẽm illud Sapi. iiij. Ex iniquis ẽñ omnes filij qui nascentur. testes sunt nequitie aduersus parentes et interrogatione sua. et tã patrum q̃ filioz in subiectorum et platorum. Jdeo bea. Aug⁹. in quadam epistola ad comitem carissimum dicit. exhortãdo queso mi frater vt omnibus subiectis et bone voluntatis in domo tua a maioris vsq; ad minimum amorem et dulcedinem regni celestis et amaritudinem et timorẽ gehenne annũcies et de eorũ salute sollicitus ac vigil existas. quia de omnib⁹ subiectis tibi qui in domo tua sunt. reddes domino rõnem. Tertio interrogabit te deus qualiter tua expenderis. Sicut hic de villico diffamato apud dñm suum qua dissipasset bona ipius. Quid ait audio de te hoc? redde rationez villicationis tue. Et ideo q̃ uidendum est nobis diligenter quasi istum computum reddemus. quia Job. ix. dr. Si repente interrogabit quis respõdebit q̃ domin⁹ Et infra dicit ibidẽ Hol. lec. lxxvij. sup illud Sapi. vj. Horrende et cito apparebit vobis quoniã iudicium durissimum in his qui p̃sunt fiet. Nam inquit fiet duruz qz male intrauerunt. durius qz male rexerunt. durissimuz quia male vixerunt. Tunc eñ erit triplex questio. quomodo intrasti. quõ rexisti. et quomodo vixisti. Quomodo intrasti per symonias et violẽtias et fraudes siue denarios. quõ rexisti p̃cialiter. animose. iniuste. et dissimulatorie. Quomodo vixisti. sicut xp̃ianus vel paganus sicut sacerdos vel rusticus sicut homo

aut sicut pecus. Et subdit. Durum iudiciuz fi-
et secularibus. Durius religiosis. Sed durissi
mum malis peruersis prelatis. Dura questio
quia a pauperibus extorsionem fecerunt. Du-
rior quia bona pauperum consumpserunt Du
rissima quia christo et ecclesie de perceptis
non seruierũt. Dura questio. quia oues christi
non pauerunt subsidio corporalis substantie.
Durior quia non pauerunt verbo doctrine.
Durissima quia nõ pauerunt eos exemplo bo-
ne vite. Dura q̃stio quia bonos nõ informaue
runt. Durior quia malos non increpauerunt.
Durissima quia ipsimet non bene vixerunt Sz
diceres licet rationem de cogitationibus et lo
cutionibus facere oporteat tamen adhuc tem
pus restat prolixum qñ hec fiant. et ibi supple
bo quod hic ẽ õmissum Ideo dñs hoc remouẽ
do ponit tria. ꝑmo. mortis vicinitatem. cum
dic̃ Jam. q. d. de proximo erit mortis termin⁹
quia breues dies hominis sunt. Job. xiiij. Se-
cundo ponit mansionis impossibilitatez ibi nõ
poteris scilicet hic manere. quia non habemus
hic manentem ciuitatem. sed futuram inqui-
rimus. ad Hebre. xiij. Tertio benefaciendi nul
litatem cum dicit villicare. id est aliquod bene
facere non poteris. quia non opus scilicet ad
ꝑmerendum nec rõ ad se excusanduz nec sapi
entia scilicet aliquid de eternis gustanduz nec
scientia ad bene considerandus erit apud infe-
ros quo properas tu. Eccs. ix. Ideo quantuz
ad tertium p̃ncipale vbi ponitur cordis cogi-
tatio ad futurorum, puisionem quam fecit vil-
licus ille qui ait intra se. quid faciam z̃ Debe
mus et nos ipsum imitare. et ꝑmo in status no
stri discussione ad quã hortatur nos Sapiens
Eccl. xxxij. Precurre prior in domum tuam et
illuc age cõceptiones tuas non in debitis et v̊
bo superbo. Et. c. xviij. dicit idem. Ante mor-
tem interroga te, p omni statu vite tue et inue-
nies, ppiciationem scilicet peccatorz tuorum.
Et Eccl. viij. dicit idem. Ante iudicium interro
ga te. Et quomodo debz fieri illa interroga
tio. debet enim homo animã suam tanq̃ ream
ad iudiciũ citare. quia citato est iudiciarij ordi
nis fundamentum. vt extra de ma. et obe. Jnt̃
quatuor. Et quia nullus debet iudicari aut fa-
tigari sine accusatore z testibus. vt dicit extra
de accusa. Si legittimus non fuerit accusator
non fatigetur accusatus. Ideo cogitatiões ac
cedant tanq̃ accusatores. Sed conscientia te
stimonium perhibet. Timor autem debet eum
torquere. a pristina conuersatiõeq̃ peccati oc
cidere vt sibi sanguis exeat peccatorum. De
his dicit Aug⁹. i li. de peni. Ascẽdat homo ad
uersuz se tribuual mentis sue constituat se añ
faciem suam atq̃ ita constituto in corde assit
accusatrix. conscientie cogitatio. conscientia
testis. carnifex timor. Jnde quidam sanguis q̃
si confitentis per lacrimas. Ideo etiam dicit
Bernardus. Jntegritatis tue curiosus sis ex-
plorator vitam tuam quotidianam excussione
examina. Attende diligenter quantum proficí
cias qualis sis in moribus et qualis in affecti
bus q̃ similis deo et q̃ dissimilis et q̃ prope z
q̃ longe non locorum interuallis. sed motuuz
affectionibus et affectibus. Idem Bernardus
Ab interioribus inquit ad superiora conscen-
dam vt possim ꝓgnoscere vnde venio aut quo
vado. Ab interioribus ad exteriora redeaz vt
videam quid sim et vnde sim. vt sic per cogni-
tionem mei veniam ad cognitionem dei. z hoc
fecit villicus qui dixit intra se. quid faciã. glo.
vt penas euadam aut euitem. Secundo ipsuz
imitare debemus in mortis cogitatione aut re
cordatione. quia dicit. Auffert a me villicatio
nem. id est humane vite operationem p mor-
tem que rebus tempaneis finem imponit. vt
dicit Sene. Ideo dicit beatus Gregorius. ix.
mora. c. uj. Ante platonem irrenocabilis sen
tentie, puidendum est reo ante ianue clausio-
nẽ festinandum est peregrino ante vite termi-
num subueniendum est infirmo. quia post mor
tem non est culparum damnabilium remissio.
Et dicit notanter auffert in p̃ti et non aufferz
in futuro. et hoc propter moriendi cõtinuita-
tem. Quia ex illa hora ex qua homo nascitur
statim incipit mori. Juxta illud. ij. Regum. x-
iiij. Omnes morimur et quasi aqua in terram
dilabimur que non reuertetur. Jdcirco Señ.
in hoc fallimur quia mortez non inspicimus p̃
sentem enim diem cum morte diuidimus. nec
ipsa habet partem deteriorem. quia totũ tem
pus vite nostre qd transit ipsa rapit. nostr̃ nõ
est nisi p̃ns. Nullus raptor violentior ipsa. q̃c
quid enim tpis maioribus nostris venerit sta
tim rapit. hec beatus Hiero. quotidie inquit.
morimur. quotidie enim aliqua pars vite nr̃e
dep̃mitur. et tunc quoq̃ cuz nos crescim⁹ vita
decrescit. Sed qui cogitat se semp moriturum
quid mirũ si de vita futura bene disponit. Ter
tio imitari ip̃m dẽmus i impotẽti e recognitiõe
qz ibi erit homo impotens ad bonũ opus. qz
tunc non erit tempus bñ operandi. qz ãmodo
dic̃ sp̃us vt requescant a laboribus suis. Apoc.
xiij. Nec poterit ibi ab alijs bona opera men
dicare. Quia ỹr Math. xxv. Cum ille v̊gines
q̃nq̃ fatue que videtur hr̃e figurã damnatorũ
peterẽt a sapiẽtibus dicentes. Date nobis de

oleo vestro quia lampades nostre extinguunt responsum est eis ne forte non sufficiat nobis et vobis. ite potius ad vendentes et emite. Jō in presenti debet q̄libet operari bonum ꝑm cō silium Apostoli ad Gall. vj. Dum tempus habemus opemur bonum. Et nolentes operari remittit Salomon ad formicā Prouerbio. vj. Vade ad formicam o piger et disce sapientiaz Consistit autem sapiētia eius in quatuor. Primo in granorum congregatione. Nam in estate grana tritici congregat. Juxta illud metriste. Congregat in messe qd̄ hz formica necesse. Jta homo in vita presenti que messi ⁊ estati cōparatur debet colligere triticum bonorū operum et merita futurorum p̄miorum. Quia dic̄ Sene. Si que per laborez recte feceritis labor cito recipiet beneficium eternum. Si que ꝑ voluptatem praue feratis voluptas cito transit. Factum autem eternaliter manebit. quasi di. q̄re potius recta et bona debetis operari. Secundo sapientia eius consistit in congregatorum perforatione. iuxta illud dictum Phisol. Granum quodq; legit prudens formica biptit Et hoc ido facit ne ex aspersione pluuie pullulent et anihilentur aut putrescunt. Sic homo debet hic in presenti vita gratie bona opa sua gladio verbi dei perforare. de quo ad Hebreos iiij. Viuus est enim sermo dei et efficax ⁊ penetrabilior omni gladio ancipiti. Et hoc dēt homo ideo facere ne pluuie temptationum diaboli anihilent bona sua et faciant germinare peccata. quā quidam germinationem peccatoruz impedit ista perforatio. ps̄. In corde meo abscondi eloquia tua vt non peccem tibi. Tertō sapientia formice consistit in perforatoruz decorticatione vt ea scilicet grana purius comedat. Sic homo debet cortices mundane delectationis ab operibus remouere vt pura eius opera inueniātur. et christus eorum puritate pascatur. Quia dicitur Cant. ij. Qui pascitur inter lilia. Jdeo dicit dominus Hiere. xv. Si separaueris purum ab impuro quasi os meuz eris. Quarto consistit eius prudentia et sapiētia in decorticati desiccatione. quia si g̃na sua fuerint humectata ad solem ea ponit et desiccat. Jta moraliter si aliqua opera nostra sint humectata aquis peccatorum desiccāda sunt ad verum solem christum. quia humorem vicōrum ipse extrahit. et grana bonorum sana reddit. quia dicit Jsa. xliij. Ego sum qui deleo iniquitates tuas propter me. et peccatorum tuorum non recordabor. Quarto debemus imitari hunc villicum in discreta ꝓuisione. Quia dixit. Scio q̄d faciam vt cum amotus fuero a villicatione recipiant me in domos suas. q. d. volo misericordiā facere pauꝑibus vt post mortē recipiant me in domos suas. vbi dicit glo. regnum celoꝝ est domus miseroꝝ. iux̄ illd̄ Ma. vj. Beati pauꝑes spū q̄m ipsoꝝ est regnū celorum. Jn hāc domum nullus pōt ingredi nisi ꝑ opa misericordie vel corꝑale vel spūale. Jn cuius figura Salomō in ingressu tēpli fecit duo ostiola de lignis oliuarum. iij. Reg̃. vj. Oleuz aūt significat misericordiā per quā nisi homo ꝑtransierit. ad templuz veri Salomonis Jesu xp̄i nō poterit ꝑuenire. ꝑm illud dictū Pe. raueñ. Sibi apud deum pietatis ianuam claudit q̄ viscera misericordie ꝓximo mendicanti non aperit.

De eadem dominica Sermo.

Facite vobis amicos de māmona iniq̄tatis vt cum defeceritis recipiant vos in eterna tabnacula. Jta scribit̄ Lu. vbi. s̄. Phs in probleumatibus dicit. Cū alicui homini manus vel brachiū detrūcata fuerit frigus in latere illo ꝑpetuo sustinebit. Cuius rōnem Constantinꝰ ponit in li. de naturis morboꝝ. Nā effluente ꝑ ꝯtritionē mūdo sanguine effluit ⁊ coexpirat calidū eiusdē lateris vniuersuz. vel alia ratio. Cruor fundamentū est atq; thesaurꝰ nature ꝑiterq; caloris. cum g̊ cruore vl̄ sanguine orbatꝰ fuerit ip̄e calor ꝓtinus euanescit. et hec ratio est Galieni. Moralit̄ ꝑ manū intellige qd̄libet opꝰ bonū vel p̄ncipalit̄ opꝰ misericordie qd̄ exercet̄ in elemosinaꝝ largitōe. quā quidē manū si q̄s sibi abstulerit vicz non dādo elemosinas egenis. frigus ī se finalit̄ eterne penalitat̄ ⁊ miserie sustinebit. Sic̄ testat̄ b. Aug. in li. lxxxiij. q̄stionū. Jlli aūt ī quo caritas extincta fuerit erga ꝓximū ꝑpetue ꝓfecto penalitatis īminebit suppliciū et tormentū. Et hoc figuratum est de illo q̄ in nuptijs inuētus fuit ñ hñs vestem nuptialē. ad quem dñs ait. Amice quō huc intrasti non hñs vestē nuptialē. at ille obmutuit. Et dixit dñs. Ligatis manibꝰ et pedibus ꝓijcite eum in tenebras exteriores. ibi erit fletus et stridor dentium. s. ratione frigoris Math. xxij. Quid est vestis nuptialis nisi caritas apud proximum qua sue miserie subuenitur quam si quis non habuerit in eternū frigus mittet̄. vbi ab aquis niuium frigidis trāseunt ad calorez nimium. Job. xxiiij. Jō dñs in v̄bis prelibatis hortatur nos ad caritatis oñsionē. ꝓximis ꝑ elemosinaꝝ largitiōez. cū dic̄

Dominica nona post trinita.

facite vobis amicos. et tria facit breuiter. primo vt amicos nob faciam⁹ ibi. facite vobis. secundo de quo eos facere debemus ibi. de mãmona iniquitatis. tertio ad quod eorum indigemus ibi. vt cuz defeceritis. Primo ergo hortatur vt amicos nobis faciamus. cum dicit. fa
B cite vobis amicos. Ubi nota in electione amici tria sunt attendenda. Primo vt ille qui eligitur sit prudens et discretus quia amicitie stultorum solent esse obnoxie. quia qui cum stultis versatur similis eis efficitur. Secundo vt ille sit bonus. quia amicitia bonorum cum malis est periculosa. quia ipsi ex malorum familiaritate in vita et conscientia corrumpuntur et in fama obfuscantur. Quod probat Christ super Math. per duo exempla. Primum si vinũ admiscetur aceto vinum non corrumpit acetum. sed acetum vinuz. Acetum significat malos q̃ deum in suis malis operibus exacerbant. ps̃. attestante qui ait. Exacerbat dominum peccator. Sed per vinum significãtur boni qui deuz letificant per bonam conscientiam ꝛ proximũ per bonam famã Judi. ix. nunq̃ possuz deserere vinum meũ. quando ergo boni miscẽtur cuz malis licet mali interdum ex hoc meliorentur. quia cum sancto sanctus eris. ps̃. Tamen boni sepius in fama corrumpuntur. Juxta illud Apostoli. j. Chorinth. xv. Corrumpũt bonos mores colloquia prava. Secundum exempluz est. q̃ si admisceatur farina luto. farina nõ coinquinat lutum. sed lutum farinam. Moraliter boni sunt farina qui mola scilicet timoris ꝛ amoris se conterunt et ad candorem cor suum deducunt. et ideo suauem panem faciunt. Sed lutum scz sunt mali in conspectu dei sordidi ꝛ fetidi. pedibus demonum conculcati. et in cloatam inferni proiiciendi. cum ergo bonis commiscentur quãuis mali quandoq; dealbentur. tamen sepe in conscientia boni coinquinantur Juxta illud. j. Chorinth. vj Modicum fermentum totam massam corrumpit. Tertium exemplum addit Gregorius. quia si auruz argento misceatur. argentum ad auri claritatem exurgit. aurum autez expallescit. Auruz moraliter sunt viri sancti in fama fulgidi et in vita precõsi. argentum aũt sunt mali qui bonos denigrãt Quando ergo boni miscentur cum malis quãuis mali videantur lucere. tamen boni videtur palescere. Quia dicit Tullius de amicitia. hoc sentio amicitiam nisi in bonis esse non posse. quomodo erit amicus qui sibi est inimicus. hec ille. Sepe tamen contingit q̃ boni cõmiscentur cum malis. et tamen nec boni malos conuertunt. nec mali bonos corrumpũt. Quod p tria exempla potest videri. vinum enim est cuz fece. et fex non auffert vini dulcedinem. nec vinum feci acedinem. Sic rose morantur cũ spinis. nec spine aufferunt rosis quin redolẽt. nec rose spinis quin pungant. Sic aurum quando occultatur in luto. lutum non auffert auro suum colorem nec aurum luto fetorem. Sic sepe mali morantur cum bonis nec mali possunt auferre bonis sanctitatem. nec boni malis iniquitatem. Tertio in electione amici videndum est ne sit superbus. Quia null⁹ conuenit cum amicitia. quia superbus nescit esse socius. vult cũ esse dominus. Prouerbi. xj. Ubi fuerit superbus ibi contumelia. Ideo dicit Ambrosius li. iij. de officijs. Amicitiam superbia nescit. Et dicit notanter. facite vobis amicos. Ubi nota q̃ Robertus Hol. super li. Sapientie. lec. cx. x. dicit. q̃ inter omnia presenti vite necessaria maxime foret vtile discernere inter amicos et inimicos. Quia frequenter amicos credimus illos qui sunt realiter inimici. et illos inimicos aliqualiter estimamus qui nobis realiter sunt amici. Et subdit. Sunt enim duo genera hominum qui apparent amici et sunt hostes et inimici. Et duo genera hominum qui videntur inamici. ꝛ sunt amici. Et idem. Quidam realiter et quidam apparenꝫ quadruplices habent inimicos videlicet blandos adulatores. falsos cõsulatores detrahentes et persecutores corripientes. Primi sunt examinandi per conscientiam. Secundi sunt repudiandi per prudentiã Tertij sunt tollerandi per patientiam. Quarti sunt acceptandi per beniuolentiam. Primi ergo qui videntur amici et sunt inimici a quibus nos custodire debemus sunt blandi adulatores. qui enim ita suauiter roderet vt guttur amputaret vel genam penetraret. vel vt oculum tuum erueret merito foret inimicus dicendus Sed adulator. ideo tibi blanditur vt te decipiat vt oculum discretionis tibi eruat. Ideo dicit Seneca in Epistola. Adulatio que similis est amicitie venit ad me pro amico blãdus inimicus. quasi diceret. vt me laudãdo decipiat. Sad tamen quasi omnes adulatores libenter audiunt. Sicut probat idem Sene. in epistola. xcv. Non sumus contenti modica laudatione imo si quis nos sapientissimos sanctissimos modestissimos predicat totum accepta-
mus tanquã nobis debitum et tamen nob cõstat q̃ illi solent mentiri cõmuniter q̃ nos laudant in laudibus nris credim⁹ eis et iõ nos nõ corrigimus. ideo mutari nolumus qz nos aptius esse credimus. Sed dicit dñs per Jsa. iij. Populus meus qui te beatum dixerunt.

Sermo lxiiij

ſpſi te decipiunt. Ecce q̄ falſi amici ſunt illi. ideo examinandi per conſcientiam. Conſideremus em̄ defectus noſtros de quibus conſcij ſumus. tunc non decipiemur. et hoc eſt q̄ docet nos Sene. in epiſtola prealegata inducēs exemplum de Alexandro magno qui in obſidione cuiuſdam vrbis dum circūiret muros ſagitta percuſſus eſt. Et cum vulnus vehementer doleret ait. omnes iurant me eſſe filium Jouis. Sed vulgus hoc me eſſe hominem clamat Idem et nos faciamus dicit Señ. Dicam⁹ vos dicitis me prudentem eſſe ego video q̄ multa inutilia concupiſcam. nec hoc quod intelligo quod animalis mōſtrat ſacietas quis cibo q̄s potioni debeat eſſe mod⁹. Secundi inimici ſūt falſi conſiliatores qui nobis aliud ſuggerūt q̄ expedit animabus noſtris. Ideo dicit Ambroſius in li. de offi.. Nec habeas conſilium cum his qui laqueos innocētibus preparant. vnde et per Salomonē dicitur Eccleſiaſtici. xj. Nō omnem hominem inducas in domum tuam. Glo. ad contrahendam tecum familiaritatem et amicitiam. Sed ſolū in fidelitate probatum multe enim inſidie ſunt doloſi. Nam ſm Glo. frequenter querunt decipere ſub p̄textu amicitie. Et ſubdit Ambroſius. cum viro pio aſſiduus eſto. quecunq; ſeruare noueris mandata q̄ eſt in anima tua ſm animam ſuam. et ſi offenderis cōdolebit tibi. Tertij inimici ſunt detrahentes et perſecutores. et iſtos vulgariter hoſtes inimicos qui conditiones et perſonas noſtras ledunt et tamen ipſis verbis frequenter nobis p̄ficiunt. Sicut probat Boeti⁹ li. iiij. de conſo. pſa. vj. Et beatus Grego. ſup Ezechie. Peruerſor inquit derogatio vite noſtre approbatio eſt. quia tum oñditur aliquid iuſticie noſ habere ſi illis qui deo non placent incipimus diſplicere. Non em̄ eſt derogatio ſed cōmēdatio lucis quā odiunt et fugiunt veſpertiliones Sci viri ſunt lux mundi per lucidam famam et ſinceram conſcientiam. de quibus dic̄ Apoſtolus. j. Thor. v. Vos filij lucis eſtis et filij dei. Peccatores autem ſunt veſpertiliones amantes ſemper opera tenebrarum. Item non derogatio ſed cōmendatio odoris ſi cum ſerpentes pungūt. viri boni ſunt bonus odor x̄pi per bonam conuerſationez ſuam. Juxta illud ij. Thor. ij. Alijs quidem ſumus odor mortis in mortem alijs odor vite in vitam. Peccatores autem ſunt ſerpentes pleni veneno peccati Tertio nō ē derogatio ſed cōmendatio coloris Si ceci de illa mentiantur et iudicent falſum peccatores ſunt ceci. Soph. p̄mo. Ambulauerunt vt ceci. quia domino peccauer̄t. et Sapi. ij. Excecauit eos malicia eorum. Ideo male iudicant de ſanctis viris et eorum temeraria iudicia contemnenda ſunt. Quarti inimici quos habemus apparenter. ſed tamen realiter ſunt amici corrigentes et correctores qui nos de noſtris exceſſibus et erroribus arguunt. puniunt. z emendant. Veritas enim errantibus eſt odioſa quādiu in erroribus ſuis perſeuerant. Talis enim fuit Paulus contra Gallatas. Quibus dixit ad Gall. iiij. Inimicus fact⁹ ſum vobis verum dicens vobis. Et Teren. in andria. dicit. Veritas odiū parit. Et Auguſtin⁹ in omel. que legitur in feſto beati Johannis ō collatione. videtur dicere veritatem aliquos offendere et aliquos audire. Sed tanta eſt virtus veritatis q̄ nullus eam vere audire poteſt cum nullo modo in ſe habeat rationem mali. Nam cum quereret Eſdras ſcriba. ij. Eſdre. iij. et allegatur a Cypriano di. viij. c. Conſuedo. que virtus eſt maior. reſpondit quidaz mulieris alius regis alius vini alius vero veritatis. et hanc vltimam reſponſionem Eſdras approbat dicens. Veritas valet et inualeſcit in eternum. ergo non poteſt odiri. Ad hoc reſpōdet doctor Egidius in prologo li. ſententia x̄. q̄ veritas nullo mō oditur in ſe. ſed in ſuis effectibus inquātum malorum prodit vel corripit et ſic correctores videntur inimici cum tamen ſunt amici. Iſti autem inimici apparenter ſunt accipiendi per benivolentiā. Juxta illud Ma. v. Diligite inimicos veſtros et benefacite his qui vos oderunt. i. malos mores veſtros. His habitis videre quis poteſt quos amicos quilibet debeat facere ſi non blandos adulatores. non falſos conſulatores ꝛc̄. Sed pauperes et non quoslibet pauperes debet ſibi quis facere amicos. Sed eos qui p̄ſt eum in eterna tabernacula recipe. Naz ſi ipſi debent nos in regno celorum recipere oportet eos eſſe tales q̄ et illuc valeāt peruenire vt ſunt diſcreti boni z humiles quales ſunt pauperes ſpiritu. verum q̄z non ſemper tales pauperes occurrunt z neceſſitas extrema alicuius pauperis interdum aliud requirit. Idcirco non ſemper ad p̄ditionez paupis reſpiciendū eſt. ſed potius ad neceſſitatem indigentis. Ideo dicit Hiero. in quadam epiſtola. Siue ille ſacerdos ſiue cognatus vel affinis nihil in illis conſideres niſi paupertatem diſcretionis. oibus indigentibus ſupplici ter tribuamus non q̄rentes cui ſed q̄re. Quiſquis em̄ in quacunq; neceſſitate morituro p̄ſt ſuccurrere ſi non fecerit occidit. hoc eſt abſq; dubio verum etiam ſi ſit peccator. Sed di. a. pauperes quos etiam debemus facere amicos

debent esse tales qui possunt nobis in beatam vitam introducere. et illi sunt sancti. sicut declarat sanctus Augustinus. de verbis domini ome. qua dicit. Qui sunt qui habent eterna tabernacula nisi sancti dei. et qui sunt qui ab ipsis recipiendi sunt nisi qui eorum indigentie sb ueniunt. et quid eis opus est hilariter submini strant. hec ille. Et quia multi pauperes hic accipientes elemosinam propter eorum demerita nunquam veniunt ad regnum celorum. ꝛ plerumq; etiam diuites eis dantes prius morun tur ꝙ accipientes. et quomodo poterunt ipsi pauperes recipere alios ad eterna tabernacula que nec ipsimet habent. Ad hoc dicunt doctores et principaliter Chrisostomus. ꝙ non ipsi pauperes habent recipere elemosinarios suos ad eterna tabernacula. Sed occasione eorum pro bonis operib⁹ in eis exercitatis isti recipientur. Et ait Chrisostomus. Attendite inquit ꝙ non dixit dominus vt suscipiant in suis mansionibus. non enim ipsi sunt qui suscipiunt. vnde cum dixisset. Facite vobis amicos. inde addidit. de mãmona iniquitatis. ostendẽs non simpliciter eorum amicitia patrocinabit̃ nisi opera bona hos comittentur. Et ꝑm hoc id quod dicit. recipiant vos. non refertur ad pauperes. sed ad sanctos angelos et electos dei qui ex huiusmodi operibus bonis fiunt amici largientium elemosinas pauperibus. Et huic etiam summe concordat Ambrosius dicens. Facite vobis amicos de mãmona iniquitatis. vt largiendo pauperibns vt angelorum ceterorumq; sanctorum amicitiam comparemus. et non solum gratiam angelorum dando elemosinam pauperibus acquirimus. Sed veri amici. de quo Prouerbi. xij. Qui diligit cordis mundiciam propter gratiam labiorũ habebit amicum regem. Et iste quidem amic⁹ recipit nos in eterna tabernacula. Quantuz ad secũduz ponit de quo amicos facere debeam⁹ E vt cum dicit. de mãmona iniquitatis. Ubi nota ꝙ de mãmona iniquitatis. id est inequalitatis. multiplici ratione. Primo diuitie dicũtur inequalitatis. Quia inequaliter acquiruntur. Uno modo iusto titulo. et tunc de eis potest fieri elemosina. Et ista elemosina multos habet fructus. Primus est peccatorum extinctio. iuxta illud Ecclesiastici. iij. Ignem ardentem extinguit aqua. elemosina resistit peccatis. Sup quo dicit Glosa. Sicut aqua extinguit ignem. ita elemosina peccatum. Et Augustinus in sermone. Multa inquit sunt genera elemosinarũ quas cum facimus adiuuamur vt dimittãtur debita nostra. Sed ea nihil est maius ꝙ ꝙ ex corde dimittimus. quod in nobis quisq; peccat. Ideo dixit Daniel ad Nabuchodonosor regem. c. iiij. Peccata tua elemosinis redime. Secundus fructus est vie ad gratiam preparatio. Sicut de Cornelio. Actuum. x. Cui elemosine sue quas quotidie faciebat ad penitentiam et gratiam viam preparabant. Ideo dictum est sibi ab angelo. Orationes tue et elemosiue tue ascenderunt in memoriam in cõspectu dei. Et ratio illius fructus potest esse quia misericors est pauperi deus et misericors est illi gratiam dando sibi. Ideo dicit Ambrosius li. de offi. Nihil ita cõmendat christianam animam quẽadmodum misericordia. imo non solum acquirit homini gratiam. Sed etiaz in homine custodit eam. Juxta illud Ecclesiastici. xxiij. Elemosina viri quasi sacculus cum eo. et gratiam hominis quasi pupillam conseruabit Tertio est bonorum temporalium augmentatio. Prouerbio. iij. Honora dominum de tua substantia. et de primicijs frugum tuarum da pauperibus. ꝛ implebũtur horrea tua. Et Lu. vj. Date inquit dñs et dabitur vobis. Quartus fructus est intercessorum multitudo. quia F dicit Hieronimus ad Nepocianum. Qui opera pietatis libenter exercet habet multos intercessores. et impossibile est multorum precef non exaudiri. dicit dominus. hic facite vobis amicos de mãmona iniquitatis. dato enim ꝙ pauperes mali essent et peccatores. adhuc elemosina eis data erit ad deum. Juxta illud Ecclesiastici. xxix. Conclude elemosinam in sinu pauperis et ipsa orabit pro te vt eruaris ab oi malo. Quintus fructus est paradisi reseratio. quia elemosina est ostiaria paradisi claudens ostium auaris. Quia dicit Apostolus. j. Chorinth⁹. vj. Auari regnum dei non possidebunt. et aperit munificis. Math⁹. v. Beati misericordes quoniam ipsi misericordiam consequẽtur De illis fructibus et alijs elemosine loquitur Chrisost. sup Math⁹. li. ix. Elemosina amica dei consistit ꝛ semper ei propinqua est pro qbuscũ q; voluerit de facile munus gratie impetrabit vincula peccatorum ipsa dissoluit. fugat tenebras. extinguit ignem huic cum multa fiducia celi aperiuntur. et veluti regina intrante nullus sanitorum. nullus custodum qui assistunt audent dicere que tu es. vel vnde venis. Sed omnes eam egregie suscipiunt. virgo est habens alas circumscriptas per omnia. venustateq; succincta. velum habens candidum. atq; mansuetum. pennata est et lenis semper ante solium regale consistit. hec Chrisost. Secũdo diuitie acquiruntur titulo iniusto. et B

Sermo lxiiij

hoc fit multis modis. Primo de rapina et de istis non est elemosina danda. sed restitutio est facienda. extra de rapto. Super eo. Et de hoc supra. xj. h. Sed de non restituentibus legitur. q̄ quidam miles cuidam vidue vaccam vnam rapuit. Que cum fleret et instanter fleret et peteret vt sibi eam restitueret. Respondit ille. et si ego illam non reciperem alius sequens me reciperet et vaccam retinuit ꝛ recessit. post obitum vero eius punitus est a diuersis demonibus quorum vnus inter alios puniuit eum incessanter. Cui damnatus. cur me inquit tam assidue persequeris atq; punis? Respondit. Si ego hoc non facerem et hoc alter faceret. hec sunt verba que protulisti dum vaccam a paupere vidua rapuisti. Secundo per vsuram et qui sic diuitias acquirunt non possunt elemosinas facere. Extra de vsu. Quia in omnibus. Tertio per iniquam extorsionem. sicut faciunt domini tyranni qui impij sunt in suos subditos et sine iusta causa extorquent bona ipsorum inde non faciunt nec facere possunt elemosinam. Sed tenētur fm Raymundū. ad restitutionez. Deinde vide supra sermone. lvj. S. Quarto per simoniam. vt si quis clericus venderet sacra. ꝛc. de simonia vide supra sermone. lxj. S. Quinto per furtum quod fit pro quacunq; re parua. xiiij. q. vj. ca. vltimo vbi dicitur per hiere. Furtum non solum in maioribus sed etiam in minoribus iudicatur. Nō em̄ quod furto oblatum est sed mens furentis attenditur. ideo tam in maiori q̄ in minori tenet quis restituere. Ex illo patet q̄ si decez ex vna auca comedissent tenetur quilibet ad restitutionem illius partis que ipsum contingebat si vult indulgentiam consequi peccatorum. Similiter de his qui gramina de pratis aliorum metent. vel qui cum pecoribus suis damna p̄ximis in segetibus inferunt. vel qui fructus arborum aut agrorum aut rapas aut castaneas et sic de alijs. subtrabunt. qō tamen necessarium estimauerunt. et omnes tales non sunt absoluendi. nisi damna resartient. et lesis satisfacient competenter. Quia dicitur. xxiij. q. vlti. Inferens damna proximo non est absoluend? nisi damnum fm arbitrium lesa restitutio. Refert enim Cesarius in dialogo q̄ rustico cuidā morituro diabolus assistens palum ignitum ori eius immittere minabatur. ille culpam non ignorans quocunq; se vertebat diabolum p̄sentem habebat. palum siquidem vicino cuidā subtraxerat de agro suo vt proprium augmentaret. Cogente autem eum illa necessitate amicos suos misit ablatum restituere promisit. et veniam postulauit. Quibus ille respondit. nō ignosco sinite eum torqueri. Iterum terretur a diabolo vt prius mittit sibi nuncios veniam postulando vt eam consequeretur. Tertio cuz lacrimis venientibus et dicentibus q̄ miser non potest viuere nec mori ei liceret. Respondit. Jam bene vindicatus sum. Modo remittam ab illa hora omnis terror diaboli recessit. O si ille pro vno palo ablato tantum territus fuit a diabolo et punitus. Quid tunc de illis fiet qui totis destructis sepib? proximorum de ortis aufferunt poma. pira. fructusq; eorum Et certe audeo dicere confidenter. q̄ omnes fructus illi quos furtiue aut cum violentia auferunt ab alienis aut vicinis. igniti tradentur eis a demonibus in inferno. sicut laico predicto obtulerunt palum ignitum. quia per que quis peccat. per hec et torquetur. Prouerbi. xj. Et sicut illi per fructus ablatos peccauerunt. iustum est vt per eos punientur. Sexto acquiruntur diuitie in iusto titulo quando inuenta non restituuntur. de omnibus illis reb? vt raptis. furtis. et sic de alijs. non est elemosina facienda. attamen si huiusmodi res pauperibus ablate integre restituantur eisdem. ꝛ humiliter petatur remissio iniuriarum emendam condignam nihilominus offerendo. Qō cum ratio sit non dubito quin illi pauperes letāter fiunt amici restituentis. et meretur restituens non quidem ex restitutione rei non sue Sed ex humilitate et beniuolentia penitentis. et iste est vnus modus quo mediante debemus nobis facere amicos de mām̄ona iniquitatis. Alius modus est cum ignoratur cui sit restituendum. tunc de consilio ecclesie puto episcopo maioribus vel etiam cōfessoris. de minoribus rebus talia ablata sunt pauperibus eroganda. vt. xij. q. ij. Concesso. Extra de rapto. c. p̄mo. Si autem est certum et persona cui debet fieri restitutio scitur tunc confessor non potest dare dilationem nec potest remittere in toto vel in parte. sed debet debitor petere a spoliato dilationem. et si ille remittit in toto vel in parte liberatur ille in foro cōscientie. vt extra de solu. c. Odardus. Tertius modus cum aliquis contra prohibitionem ecclesie vl̄ de actu illicito lucratur aliquid. vt puto laborando diebus festiuis. vel de meretricio. vel de similibus de quibus non tenetur ad restitutionem. de talibus facienda sunt medicamēta vnde facta sunt vulnera. quod fit dando de eis elemosinam pauperibus. Quia dicit Augustinus. xiiij. questione q̄nta. Non sane. q̄ meretrix potest facere elemosinam. sed non super altare.

Deutro.xxiij. Non offers mercedem prostibuli his tribus modis de mammona iniquitatis.id est de bonis inique acquisitis.pauperes possunt acquiri amici.iuxta preceptum dicentis.Facite vobis amicos de mãmona ꝛc̃. Secundo diuitie dicunt iniquitatis.id est inequalitatis.quia inequaliter possidentur. Nam vnus possidet cum honore alter cum dedecore vnus cum bona alter cum lesa conscientia.vn⁹ vt pauperum adiutor alter vt eorum depressor vnus cum timore dei possidet. alius cum iactantia et tumore. Tertio dicuntur iniquitatis quia inequaliter acquiruntur vel expenduntur.alij enim expendunt cum meretricibus Sicut ille Lu.xv.Alij cũ lusoribus bistriõib⁹ cõmessationibus ebrietatibus. et sic de alijs. de quibus dicit Jsidorus.li.iij.de summo bo. ca lxiij.Grauiter in deum delinquunt qui diuitias sibi a deo concessas.non in rebus salutaribus.sed in rebus prauis delinquuntur et vtuntur vt inde magis augeant delicta vnde ea redimere debuerunt.

Dominica decima post trinitatis.Sermo primus.

VIdens iesus ciuitatem fleuit super illam dicẽs si cognouisses et tu.glo.fleres.Luce.xix.Constantinus in libro de naturis liquidorum dicit q qui multum pollet humiditate cerebri magis citius alijs lacrimatur.Sed hec lacrima interdum accidentaliter in aliquibus hominibus impeditur licet cerebrum humidum habeant.ꝛ hoc probat Fontin⁹ in descriptione vniuersi de interficiendis.Cum inquit. Quis ad mortem compellendus ducitur lacrimam emittere minime potest? Et ratio est. Nam timore quidem valido totum humidum capitis ad cordis transmittitur regionem. quo transmisso tales non possunt flere.Moraliter per illos qui pollent cerebri humiditate possunt homines deuoti et compassiui merito intelligi qꝛ tales magis videntur in lacrimis tam pro peccatis proprijs q̃ etiam alienis humidare.quorum vn⁹ fuit Hiere.ix.Quis dabit capiti meo aquam et oculis meis fontem lacrimarum et plorabo die ac nocte interfectos populi mei? Alius fuit Job.c.xxx.Flebam inquit super eo quondam qui afflictus erat.illo etiam mõ Dauid in humiditate deuotionis abundauit cum mortem filij sui Absolonis deplanxit.ij.Reg̃. xviij.dicens.Fili mi Absolon quis det mihi vt moriar pro te? Plangebat enim vt dicit Glo. mortem eius spiritualez quia mortuus erat in peccato mortali actualiter persequendo patrem.Et ponitur hoc sex vicibus Absolon filii propter sex conditiones penaruz que sunt in gehenna.videlicet pena sensus.pena damni stridor dentium et fletus. Et exteriores tenebre.et duratio sine fine.Sed per illos qui ducuntur ad mortem. intelliguntur peccatores mortales qui quotidie ducuntur ad mortem eternam.quemadmodũ bos ad victimam.ꝛ tales minime flent pro peccatis suis.sed letãtur cum malefecerint et exultent in rebus pessimis Prouerbiorum.ij.Et licet de fletu talium inẽdum legitur vt de fletu Esau.ad Hebreos.xij. Non inquit inuenit penitentie locum quãuis cum lacrimis inquisisset eam non tamen fleuit pro peccato. quia dicit Glo. q lacrime Esau non procedebant ex dolore culpe cõmisse.sed solum propter damnum tempore.eo q primo genita vendidisset.Gene.xxvij.Ita ad propositum christus qui abundauit in humiditate cõpassionis fleuit vberrime super inhabitatores hierusalem ciuitatis.Et econuerso ipsi inhabitatores minime flebant.quia ad mortem ppetuam ducebãtur et non solum perpetuam.sed etiam tempaneam qua occidendi erant a romanis.Ideo dicit euangelium. videns Jesus ciuitatem fleuit super illam.in quo duo tanguntur.p̃mo dominice passionis lacrimã ibi.videns Jesus ciuitatẽ.secundo iudaice destructionis perditionem ibi.et quidez.Circa p̃mum notãdum.xp̃s saluator noster nunq̃ legitur hic in terris risisse.sed multis vicib⁹ inuenit fleuisse Et p̃mo in suo generatione.et hoc ꝓpter triavt dicit Hol.super illud Sap̃.vij.Et p̃mamvocem similem oibus plorans emisit.lec.lxxxix. Primo vt se verum hominẽ oñderet. vt qꝛ verus deus et homo sciuit hereses surgere q̃ euz non vez corpus sed fantasticum dicerent assumpsisse. quoz heresim volens damnare ad instar veri hominis dignatus est flere. Et contra hunc errorem dicit magister li.iij.sententẽ. di.ij.c.iij.Uerissime et absqz omni ambiguitate dicitur q exquo hominem assumpsit et totũ assumpsit simul q vniuit animam et carnẽ nec caro prius fuit concepta et postmodum assumpta et in assumptione concepta. Et beatus Efrem in quodam sermone de transfiguratione.probat christum verum deum et verum hominem dicẽs.Si non erat deus.Gabriel quez dum vocet.et si non erat homo.Maria quem in ventre gestabat.Si nõ erat deus. magi quẽ adorabant. Si non erat homo. Johannes quem baptizabat. Si non erat deus.

Sermo lxv

peccata quis relaxabat. Si non erat hō in deserto quis ieiunabat aut esuriebat. Si nō erat deus mare et venti cui obediebant. Si nō erat homo in naui quis dormiebat. Si non erat deus mortuos quis suscitabat. Si non erat homo cibos quis faciebat. Si non erat deus regnum celorum quis latroni donabat. Si non erat homo in cruce quis pendebat et flebat. Secūdo ideo in sua natiuitate flebat vt lacrimas magis autenticas redderet. et p̄ncipaliter penitentibus cum ipse qui nihil malefecit flere voluit. Ideo dicit super Cant. Lacrime penitentie vinū sunt angelor̄ et in ipsis est odor vite. sapor gratie. gustus indulgentie. et suauitas innocētie. Tertio vt in se credituros in suum amorez accēderet. quia iste lacrime fuerunt signuz sue cōpassionis quā habuit super miseriam generis humani. Moraliter h̄ docemur exquo omnis x̄pi actio nostra ē instructio vt dicit Aug⁹. sup Iohem. quia x̄pus defleuit nostram miseriā in sua natiuitate. q̄ etiam nos eam defleam⁹. q̄z homo natus de muliere bre ui viuens tempe repletur multis miserijs Job xiiij. Et que sunt ille miserie ostēdit Innocē. ō vi. hu. condi. Hic inquit sollicitudo molestat. victus exterret. tremor cōcutit. dolor affligit conturbat tristicia et seruus diues et dñs coniugatus et continens. Deinde bonus et malus omnes nāq̄ mūdanis cruciatibus affligūtur. Secundo fleuit dñs in Lazari suscitatiōe Joh xj. vbi dr. Et lacrimatus est Jesus. et h̄ fletus fuit amoris. q̄z Lazar̄ dilexit qui mortu⁹ fuit In hoc fletu x̄pi docemur vt mortē anime defleamus. quia dicit Jnno. vbi. s. c. xxv. Sciat se culpabiliter durum et dure culpabilē q̄ corporalem amici sui mortē deplorat. et spūalem anime sue mortē non deflet. Et nota q̄ aīa nostra recte Lazaro mortuo compatur. Primo quia Lazarus languit. Joh. xj. Erat quidā lāguens Lazarus a betania. et anima nr̄a nunq̄ moritur quin langueat per tepiditatē. ppter defectum em̄ feruoris caritatis. Sic fit pigricia et accidiosa ad bñfaciendum. Jō dr Apoc. iij. Quia tepidus es. i. ocioſus incipiaz te euomere ex ore meo. i. a me te ejcere sicut quoddā abominabile. Secundo quia sicut Lazarus post languorez mortuus fuit. ita anima post lāguorem tepiditatis incidit in mortem iniquitatis. Juxta illud Jaco. j. Concupiscentia cum conceperit. id est inuoluerit parit peccatum. id est inducit ad consensum perfectum. peccatū aūt cum consumatum fuerit scilicet in opere. generat mortem scilicet spiritualem anime. Tertio sicut Lazarus mortuus fuit et sepultus. sic anima sepelitur cum se nimium terrenis cupiditatibus implicat. Quarto sicut Lazaro fuit lapis suppositus. ita anime mortue in peccatis supponit diabolus lapidem obstinationis dicens. vt dicit Augustinus in libro de cōflic. viciorum et virtutum. xiiij. Que et quanta O peccator cōmisisti q̄ grauia crimina q̄ innumerosa delicta et pene in melius nec dum vitam mutasti nec dum conuersationem vtiliter correxisti. ecce enim vt cernis mala semp consuetudine alligatus teneris conaris exurgere sed peccatorum oneribus pregrauatus relaberis. quid ergo agendum est qm̄ de preteritis certa damnatio imminet. et de presentib⁹ emē datio nulla succurrit nisi vt admittantur rerū temporalium voluntates dum consequi neque unt futuri seculi oblationes. Ecce qualiter diabolus supponit anime mortue in peccatis lapidem obstinationis et desperationis. et sic fetet quadriduanus. quia peccauit cogitatione consensu opere et consuetudine. Idcirco debz ad consuetudinez Jesu qui interpretatur saluator ipse peccator facere. qui vult animam suam saluam facere a peccatis suis. Sz q̄d fecit Jesus dicit q̄ fremuit tristatus fuit. fleuit. clamauit. et gratias egit. vt patet Joh. xj. Primo ergo debet peccator fremere propter peccati vilitatez vt dicit Hieremie. ij. Quā vilis facta es nimis iterans vias tuas. Ita fremuit Hugo in libro soli. de arra anime contra vilitatem culpe. Tā vilis et tam turpis facta es q̄ sponsi huius amplexibus digna non es amplius. meretrix facta es. et pre nimijs fornicationibus tuis laxata sunt vbera tua. gene tue macide languentes et stupentes oculi tui labia palloze obducta. exiccata cutis. virtus infecta. et ipsis quoq̄ amatoribus tuis odiosa. Secundo debet se conturbare propter pene acerbitatem. quia acerbas penas anima sustinebit que se hic pro peccato turbare voluit. De his penis loquit Bernardus in sermone in spirituali negociatione. O gehennalis regio gehenna fugienda. et horrenda terra miserie et tenebrarum locus letifer terra obliuionis. vbi est ignis ardens. frigus vrgens. vermis immortalis. fetor intollerabilis. mallei percutientes. tenebre palpabiles. confusio peccatorum. innodatio vinculorum. horribiles facies demonum. Tertio debet flere propter damni multiplicitatē. multiplex enim damnum infert peccatum anime. propter quod merito deberet flere. Quia dicit Petrus Dāmianus. Lacrimarum quippe nitor animam ab omni labe purgat et purificat. et ad ferendum virtutum gramina misericorditer aruū fecundat. Sed sunt nōnulli q̄ faciunt deflere damna temporis non peccati.

de quibus dicitur de pe.di.j.§.iterum opponi tur.in fine.Sciat se culpabiliter durum qui de flet damna temporis vel mortem amici et dolo rem peccati non ostendit in lacrimis.Nō itaq; est vt quis se excuset fontem habere lacrimaꝝ qui ostendit nūquā lacrimis dolorez amore tē poralium.Quarto debemus clamare ppt̄ au ditorum pietatez.Quia dicit pſ̄.Clamabit ad me et ego exaudiam eum.Et iſte clamor debet p̄mo et p̄ncipaliter coram cōfessore fieri vt hō culpabilem se reddat et peccata fortis mortua p̄ducat.ne diabolus coram summo iudice cla mando eum accuset.Ideo dicit Origenes sup Leuit̄.Pronuncians p̄ctm̄ peccati remissionē meretur.p̄uentus em̄ diabolus et accusator vl tra nos accusare non poterit.Et si ipsi nr̄i ac satores sumus nobis,pficit ad salutem.Si vo expectamus vt a diabolo accusemur.accusa tio illa accedit nobis ad penam habebit nos so cios gehenne quos conuicit socios criminum habuisse.hec Orige.Quinto gratias deo debz agere,ppter gratie remissibilitatē.Nam culpa remittitur cum hō pure confitetur.Et hec re missio p̄ncipaliter,p̄cedit a deo,ppter quā sibi gratias reddere debemus.quia dicit bea.Augu.contra Julianū.et habetur de conse.di.iij.c.Nemo tollit peccata nisi solus deus qui ē agnus tollens peccata mūdi.Tollit aūt dimit tendo que facta sunt.et adiuuat ne fiant.iuxta illud Apostoli.Gratias agite hec est em̄ volū tas dei in xp̄o Jesu in omnibus vobis.p̄ima Thessa.v.Tertio fleuit dominus super ciuita tem hierusalem vt in euangelio hodierno.Et hic fuit fletus compassionis.Quia futuraz iu deorum miseriam deflebat.in quo docemur vt miseris cōpatiamur.vt patet de elephantibus sermone.xij.E.Est em̄ notandum q̄ compati M debem⁹ q̄ntuplicibus.Et p̄mo captiuis eos liberando.Exēplum illius dedit nobis p̄imo Abraham.de quo Gene.xiiij.Qui cum audis set captum Loth fratrem suū numerauit expe ditos vernaculos trecentos.xviij.et persecu tos est inimicos et irruit super eos nocte et p cussit et reduxit Loth.et substantiam ei⁹.Se cundo exēplum dedit nobis Thobias qui om nia que habere poterat captiuis impartiebat. Thob.j.Secundo compati debemus tribula tis eos consolando.quia legitur Gen̄.xxxvij. q̄ Ruben compatiebatur Joseph qui miss⁹ fu it a fratribus in cisternā ad quam cum venisset et eum non inuenisset cōpatiendo dixit.puer ñ comparet et quo ego ibo.et scidit vestimenta sua.Tertio compati debemus p̄ctōribus vt re surgant adiuuando.et sic legitur.j.Regū.xv. q̄ Samuel compassus est Saul cum mandatū domini p̄terisset.vbi dicitur.contristatus ē sa muel cum audisset v̄bum dñi dicens.Penitet me q̄ cōstitui Saul regem.quia dereliquit me et v̄ba mea opere non impleuit.Quarto cōpa ti debemus infirmis eis ministrando exemplo samaritani qui vulneratū et semiuiuū relictum assumpsit in iumentū suum et duxit eum in do mum suam et curam eius gerit.Lu.x.Quinto compati debemus paupibus eis necessaria e rogando.et est cōpassio in tribus.vt dicit Hu go de claustro anime.li.ij.Vera inquit com passio fit corde ore et ope.Corde quando quis sup miseriā paupis compūgitur.Ore vt cū q̄s eum benigne cōsoletur.Opere q̄n pauperi mi seretur et tribuit et cōmodat nec retributionē sperat.sz solo pietatis affectu trahit̄ ad mun⁹ Quarto fleuit x̄ps post cenam in monte oliue ti quādo orando ad patrem sanguinē sudauit. Lu.xxiij.vt dubium q̄n etiam largas lacrimas emisit.et hic fuit fletus naturalis timoris.in isto fletu nos docet vt nunc terrorē et horrorē inferni timendi defleamus.iuxta illud Jaco .iij.Miseri estote.i.statum miserie assumite re currendo nūc ad deum.Et lugete.risus vester in luctum cōuertetur.et gaudiū in merorē.Sz ibi hoc fiat certo in inferno.ō quo dicit Ansel. Ibi miserie et tenebre.ibi nullus ordo.omnis qui in eo est odit se et omnes alios.Ibi flet⁹ et stridor dentium.ibi transitus a frigore modo ad calorem nimiū aut maximū advtrunq; itol lerabile.Ibi omnes comburētur et vermibus consumentur.nec tamē consumētur.quia ver mis eoꝝ non morietur.nec ignis eoꝝ extingue tur.Quinto x̄ps fleuit in cruce quādo animaz suam sanctissimā patri comendauit.de quo ad Hebre.v.Cum clamore valido et lacrimis ora uit et exauditus est,p̄ sua reuerētia.et hic fuit fletus decoris.in quo fletu x̄pi docemur vt di lationem celestis gaudij defleamus.sicut fecit Dauid qui ait.pſ̄.cxix.Heu mihi quia incola tus meus,plongatus est.Quare autem debe mus flere et suspirare,p̄ celesti patria.Ratio ē quia expectat nos tota trinitas cum angelis t oibus sanctis.Sicut confirmat bea.Bern̄.in li.meditationū.c.vij.Curramus non passibus curtis.sed affectibus et desiderijs supnis.q̄ non solum angeli.sed et angeloꝝ dominus et creator nos expectat.Expectat nos deus p̄ tanq̄ filios vt nos heredes instituat sup oīa bona sua.Expectat nos dei fili⁹ tanq̄ fratres et coheredes vt fructum sue natiuitatis et p̄ci um sui sanguinis deo patri p̄o nobis offerat. Expectat nos spūssanctus qui est bonitas et benignitas in quo ab eterno p̄destinati sumus nec dubium quando p̄destinationem suam ab

eterno adimplere velit. ergo omnis curia nos expectat et desiderat. hec ille. Sed heu multi sunt homines in hoc mundo qui raro vel nūq̄ pro celesti gloria desiderant vel suspirant. sed hic gaudia sua habere desiderant. et vellent si possent hic in vanis leticijs semper viuere et deo regnum suum vbi sunt gaudia inexplicabilia sine fine semper dimittere. Sed non sic impij nou sic erit. Sed quando minime putatis tunc mors vos inde recipiet. Ideo dicit Bernardus in medita. Dic mihi vbi sunt amatores mundi qui ante pauca tempora nobiscum erant. ex eis nihil remansit nisi cineres et vermes. Attende diligenter quid sunt quid fuerunt. homines fuerunt sicut et tu. comederunt. biberunt. et riserunt. duxerunt in bonis dies suos et in puncto ad inferna descenderūt Illic corpus eorum vermibus. illic anima eorum ignibus cruciantur. Et subdit post pauca. Quid profuit illis inanis gloria. breuis leticia. mundi potentia. carnis voluptas. false diuitie. magna familia. magna concupiscentia. vbi risus. vbi iocus. vbi iactantia. vbi arrogantia de tanta leticia tristicia post tantam voluptatem. tanta miseria. de illa exultatione ceciderunt in magnam miseriam. in grandem ruinam. in magna tormenta. hec Bernardus. Ideo si modo cognoscerent illa ipsi mundani non gauderēt. sed potius flerent. Sic dicit hic dominus. Si cognouisses et tu scilicet fleres. Quantum ad secundum tangit iudaice destructionis perditionem. cum dicit. Et quidam in hac die tua que ad pacem tibi. Ubi nota dies iudeorum et malorum christianorū est triplex mundialis prosperitatis. corporalis voluptatis. et culpabilis vanitatis. de quibus dicit dominus Hieremie. xvij. Dies hominis non desiderau. Dies hominis est in quo homo non dei voluntatem nec suam necessitatem. Sed peruersam exequitur vanitatem ac periculosam prosperitatem. vt diebus dominicis et festiuis qui heu iam non sunt festa dei. sed peruersorū hominum. Requiescunt enim ab opere corporali et licito. et laborant criminali illicito. sicut in gula auaritia luxuria et corea. et ceteris ludis secularibus. diabolo fideliter seruiunt. Idcirco diabolus vellet q̄ talia festa semper essent. propter quod dicitur Trenorum. Uiderunt eam hostes et deriserunt sabbata eius. Sic fecerunt iudei in die mala sue mundialis prosperitatis. de qua dominus dicit. Et quidē in hac die tua que ad pacem tibi. Quia tunc iudei habuerunt pacem temporalem que sepius causat vanitatem propter que multa mala eis euenerunt. Sic̄ predixit eis christus. Uenient dies in te et circumdabūt te inimici tui scilicet Thitus et Uespasianus vallo. Quia dicit historia. q̄ Thitus et Uespasianus romani principes hierusalem obsiderunt. et circa eam fecerunt tres aggeres. super aggeres fecerunt vallum. id est chatenaturam. de vallis id est de pilis. Capientes autez eam destruxerūt et impletum est illud verbum Isaie. xxix. Circumdabo quasi speram in circūitu tuo et iaciam contra te aggerem. et munimenta ponam in obsidionez tuam. Et infra. Et erit quasi puluis tenuis multitudo vallantium te. Et nota non solum ciuitatem destruxerunt scilicet muros turres et loca munitoria. Sed etiam populum occiderunt. Nam dicit Egesippus vicinus illorum temporum. li. v. q̄ decies centum milia interfecti sunt a principio obsidionis vsq̄ ad finem. et in captiuitatē nonagintaseptē milia. et triginta iudeos vno nummismate venditerunt. Josephus etiam dicit de iudaico bello qui fuit tempore obsidionis hierusalem vt ductus a romanis romamq̄ in nocte. et in die q̄n genti in fuga comprehensi tamdiu crucifigebā tur quousq̄ deficerent corporibus cruces et cruciatibus loca. Scribitur etiam in cronicis q̄ aliqui auari aurum et gemmas glutiebant que insidiatores omnia scrutabātur. Quidam enim assirius duorum milium hominum viscera scrutatus vt thesaurum inueniret. Sed quereret aliquis vnde tot mala venerunt? Ad hoc dicitur q̄ Thitus et Uespasianus venientes in terram sanctam latitabant vsq̄ in diem pasce quousq̄ omnes nobiles et diuites terre venissent in hierusalem causa orandi. et tunc subito in eos irruerunt et vallauerunt hierusalem et eos occiderunt aliquos vendiderunt vt impleretur illud Isaie. xxviij. In fine venderis in inimicis tuis et seruos et ancillas uon erit qui emat. Refert etiam Josephus. q̄ Maria q̄daz locuples femina cum alijs transiordanem venit hierusalem vt ibi merorem euaderet spoliatis diuitijs vnum tantum paruulum habebat. que dixit. quid vis vt faciam tibi paruule cui te morsura tradam sperabam. Si adoleuisses me pasceres matrem aut defunctam sepelires. Sed quid faciam misera viuendi mihi et tibi nullum patet refugium vbi te reseruabo aut vbi te condam sepulcro ne sis preda canibus aut feris. O suauia viscera prius q̄ penitus vos consumat famis reddite matri quod ex ea recepistis. Quod enim non habet patientiam amoris necessitas persuadet doloris. auerso autem vultu gladiū immersit in puerū et partem comedit in sequentibus alijs ex odore carnis eam interficere volentibus. dedit eis

residuam partem. Sed Petrus mandu. in sco lastica historia dicit. q̄ fideles qui erant in hierusalem seu in iudea aduenientibus romanis monitione angeli in quandam ciuitatem transiordanem se transtulerunt sicq̄ euaserũt Multi etiam iudei tempore persecutionis in spelun cis et in siluis latuerunt. Qui recedentibus romanis redierunt et loca sancta venerari ceperunt. et ciuitatem reedificare volunt. Sed audientes romani miserunt heliam et Adrianus qui ciuitatem funditus euertit ita vt lapis super lapidem non remansit vt verificaretur illud christi quod dixit. Et non relinquent in te lapidem super lapidem. Juxta tamen locum illum quandam ciuitatũculam eis edificauit. et suo nomine heliam vocauit. et hoc nomẽ postea diu obseruabat. Sed diceret quis exquo iu
p dei propter passionem christi tantum persecuti sunt q̄ quasi omnes sunt deleti. quare nũc eos ecclesia sustinet. Respondetur q̄ propter quinq̄ causas quarum quatuor tanguntur in his metris. Lex. patres. extrema. fides. mẽoratio christi. Quatuor ex causis iudeis parcitur hec sunt. Prima causa. quia sunt fidei nostre confirmatio. quia habent se iuxta libros veteris testamenti ex quibus testimonium proferimus de natiuitate christi et eius passione. De primo Jsaie. vij. Ecce virgo concipiet et pariet filium. De secundo Hieremie. xj. Quasi agnus mansuetus qui portatur ad victimam. Et Jsaie. liij Vere languores nostros ipe portauit et nos reputauimus eum quasi leprosus et percussum a deo et humiliatum. ipse autem vulneratus est propter iniquitates nostras et attritus est propter scelera nostra. et hec est causa. cum dicitur Lex. Secunda est propter
2 bonorem patriarcharum et prophetarum ex quibus populus ille processit. et hec tangitur ibi. Patres. Tertia causa est vt sit nobis memoriale dominice passionis. quotiens enim iudeos videmus totiens passionis christi memores erimus. Jdeo dicit pſ. Ne occides eos ne quando obliuiscuntur populi mei. Et tangitur ibi cum dicitur. Memoratio christi. Quarta.
4 quia oēs iudei in fine mundi conuertentur ad christum. Juxta illud pſ. Conuertentur ad vesperam. et sic fiet vnum ouile et vnus pastor. Johannis. x. Jdeo dixit dominus Hieremie. xxxj. In diebus illis saluabitur iuda. et hec tangitur ibi. Extrema fides. Quinta propter reuerentiam christi et apostolorum qui ex illorũ patribus scõm carnem processerunt.

De eadem dominica.
Sermo secundus.

Videns ihesus ciuitatem fleuit super illam ꝛc. vt supra scribitur. Cõmentator de somno et vigilia dicit. naturaliter enim citius obdormimus in caloze q̄ in frigoze existentes. Cuius ratio est. quia caloz dilatat. frigus autem constringit. Sicq̄ caloz dilatat duas venas q̄ procedunt de corde ad caput. vt sic per istas venas fumi de cibo stomachi liberius ad caput ascendant a frigoze repercutiuntur et ingrossantur. illi fumi sicq̄ ingrossati redeunt iterato deorsum et obstruunt vias et meatus per quos habẽt dirigi spiritus et caloz ad organa sensuum exteriorum spirituum. in organo fit impotentia sentiendi et causa somni. Moraliter per calorem in presenti potest intelligi prosperitas aut mundana felicitas. sed per frigus aduersitas. Sic̃ ergo in caloze homines citius obdormiunt qui in frigoze excitantur. Sic in prosperitate et mundana felicitate homies obdormiunt in peccatis. qui euigilant econuerso tempore aduersitatis. et diuine correctionis. Sicut de hoc dicit deuotus Amandus in hora. Sapien. li. p̄mo. capi. xiij. O q̄ innumeri somno peccatorum profundissimo obdormirent et morte spirituali perirẽt quos infelix obsorbuerat iniq̄tas qui aduenient gratia diuine correctionis velud de somno graui ac mortis imperio suscitati vel excitati vitam. in melius cõmutauerunt et opera tenebrarum abijcientes arma lucis sunt induti. et hoc figuratum est de Manasse rege hierusalem qui adeo in peccatis dormiuit tempore mundane felicitatis vt multa mala perpararet. Nam idola adorauit. plateas hierusalem sanguine prophetarum purpurauit. iiij. Regum. xxj. Sed cum esset in vinculis regis babilonie a summo peccati euigilauit et penituit cum dixit. Peccaui super numerum arene maris et non sum dignꝰ altitudinem celi videre. vt patet. ij. Paralipp̄. xxxiij. Sed iudei obstinati in prosperitate quidam in peccatis obdormierunt. Sed in aduersitate vigilare noluerunt. Nam in his quadraginta annis antequã romani venerunt multa mira et aduersa visa sunt. Nam vt dicit Josephus. q̄ stella prefulgida gladio per omnia similis visa est per totum annum ardere flãmis super ciuitatem. Jn quodam etiam festo penthecostem cum sacerdotes templum ad misteria ingressi sunt. strepitus et voces audierunt

dicentiū. Transeamus ab his sedibus. nec tñ
bis prodigijs penituerunt et dominus hoc p̄=
uidens et mala que eis superuenirent sciēs fle
uit super eos sicut dicunt verba euangelij alle
gata. Uidens Jesus ciuitatem. ꝛc. tria tangū=
tur in hoc euangelio quantum ad sensum mo=
ralem. primo diuina pietas ibi. videns Jesus
ciuitatem. secundo humana cecitas ibi. si cog
nouisses. tertio diabolica crudelitas ibi. quia
venient in. Circa p̄mum notandum. Holk. sup
R li. Sapien. lec. lxxxviij. dicit. Christus qua=
ter fleuisse legitur videlicet in infantia. in resu=
scitatione Lazari. super ciuitatem hierusalem
et in cruce. de quibus latius dictum est supra.
sermone precedenti. In infantia fleuit vt se ve=
rum hominem ostenderet. quia omnes pueri
cum nascuntur flent et incipiunt primam vocē
a fletu. Sicut dicit Innocentius de vi. huma.
conditōnis. c. vj. Exclamant e vel a quotquot
nascuntur ab eua. Si sunt masculi clamant a.
et conquerūtur de primo patre Adaz. Si sunt
femine clamant e et conquerūtur de p̄ma ma=
tre Eua. Quia propter peccatum Eue cum pe
na et dolore sunt in mundo victuri. Secundo
fleuit super Lazarum vt exhiberet ei officium
humilitatis et daret signum intime caritatis.
vt compateretur qui reuocabatur ad statū mū
dane calamitatis. Tertio fleuit super ciuitatē.
vt doctrinam quā docebat p̄ peccatoribus ex
orare confirmaret. et vt se fontem pietatis de=
monstraret. Sed nota q̄ dominus nō fleuit su=
per lapides sed super peccatores. Ideo mora
liter per ciuitatem designatur quilibet pctōr.
quia sicut dicitur quasi ciuium vnitas. et in qua
cunq̄ ciuitate est hominum discordia. habita=
tio eorum non potest dici ciuitas. Sic et quili=
bet peccator dicitur ciuitas cuius ciues prin=
cipaliter sunt quinq̄ potentie. que sunt concor
des in mala. quas enumerat Albertus in quin
to libro sue summe. que sunt potentie anime vi
delicet sensus cōmunis. imaginatio formatiua
aut fantasia estimatiua et memorativa. Nā sen
sus cōmunis indiget presentia. super qua ima
ginatur ꝛc. quousq̄ peccatum in consensu per
petratur. Sed porte huius ciuitatis sunt quin
q̄ sensus per quas inquā portas immittit pec=
cator omne peccatum malum a quo tandez oc
ciditur. vt congrue dicere possunt ipsi peccato
res illud Hiere. ix. Intrauit mors p̄ fenestras
nostras. Rex vero ciuitatis est falsitas q̄ iaz
apud oīes peccatores regnat falsitas. ex quo
veritas corruit in plateis et equitas non pōt
ingredi Isa. lix. Nam si quis caute perspexerit
apud mercatores falsa pōdera. apud taberna
tores falsas mensuras inuenire poterit. Cū ta
men dicit Sapiens. Abominatio est apud deū
pondus et pōd⁹ ꝛ statera dolosa non est bona
Prouerbi. xxxij. Sed lex illi⁹ ciuitatis est cupi
ditas. quia inter peccatores a maiore vsq̄ ad
minorez omnes auaritie studet. Hieremie vj.
Et propterea deo non adherent. quia dic̄ Gre
go. xlvij. di. c. Bonorum. Bonorum inquit au
tori inherere aliter non valemus nisi cupidita
tem a nobis que omnium malorum radix ē ab
scindamus. Sed felicitas huius ciuitatis ē tē=
poralis vita quia mallent peccatores nihil ali
ud nisi vt possent hic diutius viuere ꝛ volupta
tes suas explere, ꝓpterea et diuitias cōgregāt
vt se longius in presenti vita conseruent Sicut
ille qui dixit. Lu. xij. Anima habes multa bo=
na reposita in annos plurimos. requiesce. co=
mede. et epulare. Sed ista falsitas eorum cito
est transitoria. q̄ patet in illo diuite prelibato.
cui dictum est eadem nocte. Stulte hac nocte
rapiunt animaz tuam a te. que autē pasti cui⁹
erunt. Ideo fleuit xp̄s ſm humanitatem vide=
licet peccatorem et non fleuit protunc super ci
uitatem. Sed etiam quarto fleuit in cruce. vi=
dens quia passio sua benedicta in multis pec=
catoribus esset deperdita. Sed dicit Holk. vbi
supra. q̄ ideo in cruce fleuit q̄ acerbitatem mor
tis sue exprimeret. vt nos sibi ad compatien=
dum excitaret. et vt patrem ad miserandū hu=
mano generi prouocaret. et hoc ad p̄mū. Quā
tum ad secundum tangitur in p̄nti euangelio
humana cecitas cum dicit christus. Si cogno S
uisses et tu scilicet fleres. Nam dominus intīm
in lacrimas prorupit q̄ integra, pferre non po
tuit verba. Ubi nota q̄ si peccator cognosce=
ret hec que sequūtur peccatum merito fleret.
Et primo propter peccati difformitatem. dif=
format enim peccatum hominis imaginem in
bestiam transformando. quia dicit Aug⁹. xiiij.
li. de trinitate. c. xiij. Homo ad imaginez trini
tatis factus. Quanto plus se auertit a deo per
peccatum tanto magis imago eius difformat.
Unde Hol. super li. Sapientie. lec. cxlj. sup c.
xj. Ubi ponit q̄ deus omnipotens immisit ho
minibus insensatis et idolatris multitudinem
vrsorum aut audaces leones aut noui generis
re plenas et ignotas bestias aut vaporem ig=
neum spirantes aut odorem fumi proferentes.
aut horrendas ab oculis scintillas emittentes
per istas crudeles bestias septem notantur ge
nera peccatoꝝ capitalium que quasi crudeles
bestie nos inuadunt et difformāt. per vrsuz in=
tellige gulam. tum q̄ vrsus est animal vorax i
melle quo spēaliter delectatur. tum q̄ fetum p̄
ducit informem et turpem. q̄ tradunt naturales
q̄ vrsus massam carnis p̄it sine lineamentis ꝛ

partibus organicis inordinate distinctis. Sic gulosi et voracitati dediti in delectabilibus et dulcibus spēaliter delectātur et quicquid operis faciunt est carneum et ad carnis cōmodū ordinatur. Nā a talibus nihil parit̄ nisi carnalitas. Contra quod Apl's ad Ro. xiij. Non in comesationibus et ebrietatibus nō in cubilib⁹ et in pudicitijs. q. d. nolite talia opera exercere q̄bus efficiamini brutis sil'es. sed induemini dñm Jesum xp̄m. Item dicit carnis curam ne feceritis in desiderijs. Per leonē intelligit̄ sup bia. qꝛ ceteris animalibus diligit dñari. vnde Ambro. in exame. de opere sexti diei. Leo inq̄t sua ferocitate sup̄bus aliaruꝫ ferarū. quia rex cōsortia dedignatur. Sed neqꝫ ei vlla fera sociare se audeat cuꝫ eis vocis cantus sit terror naturaliter. vt eo rugiēte ceteri formidāt. hec est regula sup̄bi hoīs. qꝛ alij sibi verētur accedere et ipse dedignatur se alijs sociare. propt̄ quod contra signanter d̄r Ecc̄i. iiij. Noli esse sicut leo in domo tua scilicet crudelis euertens domesticos tuos et opp̄mens subditos tibi. Per bestiā ira plenam que d̄r Abene signatur ira. Que quidē abene s̄m Aris. ij. de animalib⁹ c. ij. Est animal habens fel in aure. de hoc q̄re s̄. sermōe. liij. S. Ideo cuilibet tali dici potest illud. Actuū. iiij. In felle amaritudinis et obligatione iniquitatis video te esse. et de illis verificatur illud Deutro. xxxij. Fel draconuꝫ vinum eorum. Et iterum. Uua eoꝝ vua fellis. q. d. totum est amaꝝ eis quod audiunt vel quod ab eis ꝓuenit. Per bestiam ignitam scilicꝫ asinum designatur accidia. homo em̄ pigricie datus non potest de facili cognosci. qꝛ vult vnuꝫ non aliud. iuxta illud Prouerbi. xiij. Uult piger et non vult. q. d. s̄m glo. ordinariam. vult regnare cum dño et non vult pati pro eo. vel vult obtinere bonum honestuꝫ vtile. Sed non vult laborando hoc requisituꝫ suscipe. Jō dic̄ de pigro venerabilis Boe. li. iiij. de conso. ꝓsa iij. Segnis ac stupidus. i. stolidus et ineptus torpet. asinum viuit. Et stat li asinum aduerbi aliter. ⁊ est sensus. viuit asinuꝫ vel viuit ad modum asini. Et est ꝓprietas asini ꝙ in anteriori p̄te aduersus scapulas portat crucem. et in p̄te illa est debilis et nihil potest portare. Sꝫ in parte posteriori satis est fortis. Ideo ibi cōmuniter ponit̄ onus suum Isto mō inueniunt̄ multi nimis accidiosi et asinini quo ad ea que sunt crucis penitentie vl' religionis. Sed ad opera carnis et lasciuie secl'aris satis sunt fortes. Et de talibus verificatur ꝙ de diabolo d̄r Job. xlj. Eius fortitudo est in lumbis eius. et virtus eius in vmbilico vētris eius. Et de tali pigro datur regula Ecc̄i. xxxiij. Cibaria et virga et onus asino. panis et disciplina et opus seruo. Per bestiam autem spirātem vaporem igneū denotatur luxuria. et hec denotatur et figuratur per duos dracones qui in duobus mōtib⁹ armenie latitantes viam regiā intermediaꝫ tāta pestilentia infecerūt ꝙ nullus per eam trāsire potuit quin subito moreretur. Sicut narrat Aris. li. suo de ꝓprietatibus elementoꝝ ꝙ Socrates erarium quadam altissima fabrica in locum multū distante a montibus et per speculū factuꝫ de calibe dep̄hēdit. in quo speculo vidit manifeste illos duos dracones. vnum de vno monte. et alium de alio vaporem emittere quo aer infectus homines inter montes et per viā regiam transeuntes occidit. Et illud accidit tēpore Philippi patris Alexandri magni. sicut ibidem narrat̄. Isti duo dracones in montib⁹ habitantes et igneum vaporem spirantes duos status in ecclesia designāt. videlicet dominos seculares et p̄latos ecclesiasticos. Isti hic inde fumum fetentē et publica voluptate ⁊ carnis lasciuia sic diffundūt et simplices in via inferiori ambulantes per fetorem exēpli eorum corrumpunt. laici adulteria publica sine cōfusione cōmittunt Clerici concubinas sustentāt notorie. et per istum vaporem emissum hic in populus totus inficitur et allicitur ad peccatum. Et de hoc intelligitur Johel'. ij. Dabo. i. permittā dari ꝓdigia. i. opera monstruosa peccati. in celo. i. iu statu clericali sanguinem scilicet homicidij ignem cōcupiscētie et vaporē luxurie. et ista in ecclesia p̄mitiua fuissent ꝓdigia Sed nobis modo non apparent monstra propter ꝯsuetudinem. qꝛ ita frequenter videm⁹ talia perpetrare ꝙ nec miremur videndo p̄latuꝫ scilicet lasciuū et coniugatum adulterum. Sic nec Balaam expauit ad vocem asini quamuis monstruosum esset. qꝛ in exercendo magicā artem ad videnduꝫ monstra fuit assuetus. Sicut magister dicit in histo. super ca. Numeri. xxij. Per bestiā autez vaporē fumi ꝓferentem q̄ natura est liuidus designatur inuidia. Est em̄ ꝓp̄um inuidi occultas detractiones damnatiōes et diffamationes. quasi quendam liuidū fumū emittere. vt claritatem fame bonoꝝ denigrarent. hi similes sunt vulpibus qui naturalit̄ fetent sicut bestie inhoneste. Et per oppositu sicut naturales dicunt. Taxus bestia honesta. cum ergo taxus parit sibi caueam cuius labores considerat vulpis volens taxum expellere. fetidum fumū suum coraꝫ ingressu cauee relinquit. rediens taxus et fetorem fumi vulpis abominans domū suam cōtemnit et vulpi dimittit. et sic vulpis acquirit sibi hospicium nō laboriose sꝫ potius cautulose. Isto mō nōnūq̄

faciunt inuidi de viris bonis considerantes eos habere status vel officia dignitatum fm q̄ in terra sua req̄runt. inuident eis statum ꝛ quo modo possint eos talibus officijs spoliare recogitant. et vbi non recurrit vna via inquirũt aliam. Sciunt enim virtuosos tenaces esse de fama sua et p̄o conseruatione fame magnũ statum dimittere. quem cum infamia aliorum obsequijs occupare optant. emittunt ergo fetentem fumum sue detractionis et susurrationis contra eos. et quos non valuerunt virtute repellere cum iniuriosa inuidia sibi cedere cogũt de illo fumo inuidie quo viri nobilissimi per inuidos obfuscantur. Exponi potest illud Apoc. ix. Ascendit fumus putei sicut fumus fornacis ardentis magni et obscuratus est sol et aer. Per bestiaz vero scintillas ab oculis emittentem designatur concupiscentia oculorũ. Ignis enim crescit i infinitũ ex appositione combustibilium. Sicut dicitur. ij. de anima. ꝛ P̄o uerbio. xxx. Ignis nunquam dicit sufficit. Et Aris. p̄mo politicoꝝ dicit. q̄ concupiscẽtia crescit vsq; in infinitum. cupidi scintillas ab oculis emittunt. et quicquid viderint quantuz satis habeant cõcupiscunt. Scintille ignee sunt concupiscentie affectiones et desideria plura acquirendi. Hec concupiscentia figuratur per catum qui habet oculos igneos et scintillãtes Cater grece idem est q̄ prouidet latine. ꝛ inde dicitur catos. eo q̄ videt de nocte sicut de die Nam ita venatur prudenter predam suaz in tenebris sicut in luce. Isto mõ moraliẽ prudẽtes huius seculi venantur de luce venantur de tenebris de curia clericali de curia laicali a dextris et a sinistris. iuste et iniuste. De tali quolibet verificatur illud Job. xxviij. Omne p̄ciosum videt oculus eius. Et Eccleſiastici. x. Non saciaẽ oculus visu nec auris auditu. Et Eccs. Laborare non cessat et non satiaṅ oculi eius diuitijs. Ecce quantam diffoꝛmitatem iferunt peccata mortalia vt gulosos similes vrsis. superbos leonibus. iracundos abene animali seuo. et accidiosos asino. luxuriosos draconibus. inuidos vulpibus. et auaros catis faciant. quare merito vitanda extant. Sed qz ista homo non cognoscit cum in anima sua excecatus a malicia sua existat. Ideo diffoꝛmitatem peccati feditatem vtiq; fleret. de qua quidẽ feditate dicit dominus Baruch. iij. Quid est israel q̄ in terra inimicoꝛum es et coinquinata in terra aliena. Et Hieremie. ij. Maculata es coꝛam me iniquitate. istam feditatez cognoscebat Dauid cum dixit. Iniquitatem meam ego cognosco. Ideo flebat vt ablueret se dicẽs. Lauabo per singulas noctes lectum meum. i. singula peccata. lectum meum. id est singulas cõ sciẽtias meas. Tertio si cognoscꝛet iudicij equitatem vtiq; fleret. hoc iudicium cognouit dauid qui ait p̄s. cxviij. Cognoui quia equitas iudicia tua. Sed que est illa equitas. Hec inq̄t est que bona bonis et mala malis retribuit. Juxta illud Anastasij in simbolo. Qui bona egerunt ibunt in vitam eternam. qui vero mala in ignem eternum. Cognosce ergo miser homo iudicia misericoꝛdie dei salubꝛiṫ in mõo. ne post ea cognoscas inutiliter in inferno. Quia dicit Bernardus. Cognoscetur dominus iudicia faciens qui nunc ignoꝛatur misericoꝛdiam querens. O si peccatoꝛ iudicium equum cognosceret hic vtiq; fleret ne in eternum occasionẽ flẽdi haberet. dicitur enim Apoca. xviij. Flebunt et plangent super illam scilicet culpam reges terre quia cum illa foꝛnicati sunt et in delicijs vixerunt cum videant fumum incendij eius lõge stantes p̄opter timoꝛez dicentes. Ue ve ciuitas illa magna Babilon et ciuitas illa foꝛtis. qm̃ vna hoꝛa venit iudicium tuum. Babilon interp̄tatur confusio et significat peccatorem qui est ciuitas confusionis. quia confunditur coꝛam deo et angelis eius et coꝛam omnibus sanctis et coꝛaz omnibus saluandis ꝛ tũc erit sibi ve p̄o peccatis coꝛdis. ve p̄ peccatoꝛis. ꝛ ve p̄ peccato operis. Et si hoc hic peccato cognoscꝛes sine dubio fleres. Quarto si cognoscꝛet moꝛtis calamitatem merito fleret. quia dicit Bernardus li. meditationuz. q̄ cum magno motu magnisq; doloꝛibus separatur anima. veniunt ergo angeli assumere illam vt eam perducant ante tribunal xp̄i metuendi et tunc illa memoꝛans opera sua mala et pessima que die noctuq; fecerat vel gessit contremiscit. et querit illa fugere. inducias q; petere dicens. date mihi vel vnius hoꝛe spacium. Tũc quasi loquentia simul ei sua opera dicent. Tu nos egisti. tua nos opera sumus non te deseriמus. Sed tecum erimus tecumq; pergem⁹ ad iudicium. Et dicit notanter Bernardus. q̄ angeli veniunt ad eam assumere non declarãs an sint boni vel mali. Ideo dicenduz q̄ si hõ moꝛtuus sit bonus tunc boni angeli lucis aduenient ad eius obitum perducentes animam eius ad iudicem xp̄m. Si vero est malus tunc mali angeli scilicet tenebꝛarum veniunt ꝛ perducũt animam eius ante iudicem districtissimum. de quo Bernardus loquitur vbi supꝛa. Demones terribili et hoꝛribili aspectu eam terrebunt et ingenti furoꝛe eam persequentur et comp̄hẽdent eam terribiliter volentes eam retinere et possidere nisi sit qui eripiat. Tunc anima inueniens oculos os clausum alioq; coꝛpoꝛis sen

sus per quos egredi solebat et delectari in his exteriozibus reuertetur ad eum. et videns se solam et nudam ingenti hozroze concussam deficiet in se et sub se cadet. Et quia amoze mundi et carnis voluptate dei amozem dereliquerat Ideo derelinquat a deo misera in hoza tante infelicitatis atq; de omnibus tradetur in inferno crucienda. hec Bernardus. Et hoc quo ad sensum spiritualem ostendit dominus in p̃senti euangelio. et ponit p̃cipaliter tria. que facient demones anime misere in morte. Primum est ipsius circundatio. Nam circundant tam malos q̃ bonos in morte. q autez bonos circundent patet de christo qui est caput oñium electozum ad quem venit diabolus. vt ipse testatur Johannis. xij. Uenit p̃nceps huius mundi et in me non habet quicquã. venit etiaz ad sanctum Martinum qui vt venit ait ad ips Quid hic astas cruenta bestia nihil in me funeste reperies. venerunt etiam ad beatum Eusebium. vt scribit Cirillus in epistola ad Augu. q ante anime beate exitum beatus Eusebius tam terribiles actus cepit peragere q circumstantes monachi perterriti velut amentes in terra iacebant. Nam quandoq; transuersis oculis manibus simul iunctis facie terribili voceq; dira quasi se mouens clamabat. non faciam nonq; faciam mentiris mentiris. post hoc in terram rediens faciem firmabat in terram quantum poterat clamans. adiuuate me fratres ne peream. Quod monachi videntes lacrimantes et trementes eum interrogauerunt Quid habes pater? Ad quos. non videtis demonum agmina qui me debellare cupiunt. et illi. quid te facturum volebant cum dicebas. non faciam. et ille. conantur nãq; vt diuini nominis blasphemus inueniar. ideo hoc me non facturum acclamabam. At illi. quare facie pater abscondebas in terram? et ille. ne eozum aspectum cernerem qui tam turpis terribilis et hozribilis est q omnes pene que in mũdo sunt respectu eius nihil sunt. Jõo dicit hic domin? Uenient dies in te. id est contra te et circundabunt te inimici tui scilicet demones. et illi sunt dies mortis in quibus venient immittere suggestiones diabolicas vt homo nomen dei maledicat vel vt de dei misericozdia desperet. aut de fide que est fundamentum bonozum operũ dubitet Ideo necesse fozet vt moziens aliquos homines deuotos et fideles presentes haberz ℣ vt cozam ipso quilibet simbolum diceret. Secundum est mozientis coangustia. Juxta illud euangelium. et coangustabunt te vndiq;. ideo dicere potest tunc homo. vt scribit Isidoz? in li. sino. Anima mea in angustijs est. spirit? meus estuat. coz meum fluctuat. angustia anime possidet me et affligit me. Circundatus suz enim malis. circumuentus erumnis. circũclusus aduersis. obsitus miserijs. opertus infelicitate. oppressus angustijs. vbicunq; fugero mala mea insequuntur. vbicunq; me conuertero malozum vmbra comitatur. velud vmbra cozpozis. sic mala mea fugere non possum. Ecce quantum tunc homo peccatoz coangustaẽ. qui nunc pzo peccatis suis non lacrimatur vt dicere etiaz posset illud qõ dixit Susanna Danielis. xiij. Angustie sunt mihi vndiq; et quid eligam ignozo. Notanter dicit. angustie sunt mihi vndiq;. habet eñ tunc peccatoz angustias a cozpozis doloze. ab vxozis et filiozuz dimissione. diuitiarum amissione. mozris hozroze. et penarum expertione. et p̃cipaliter a peccatozum recozdatione. quia demones omnia peccata sibi ad memoziam reuocant. vt ipsum in desperationem trahant aut inducant. Et hoc pzobat Cirillus ad Augus. in epistola de quodam viro qui fuit a morte per beatũ Eusebium meritis beati Hieronimi suscitatus. ad quem venit predictus Cirillus eum de varijs interrogans inter cetera. Queso quid erga te pridie exeunte anima peractum est breuiter in notesce. ad quod ille veniente inquit hoza mortis mee. tanta in loco quo migraturus iacebã nephandozum spirituum affuit multitudo vt pre multitudine omnino dinumerari non possent. quozum species talis erat q ea nihil penosius vel hozribilius poterit excogitari. potius enim quilibet hominum flammis ardentibus arsurus se exponeret q̃ eozum fozmarum ictu visione potiri qui ad me venientes omnia quecunq; perpetraui contra deum ad meã memoziam reuocabant suadentes mihi vt amplius diuinam misericozdiam quaz tam grauiter offenderam modo aspnarẽ. Et scias nisi quia diuina misericozdia me adiuuisset eis resistere non valuissem. Et infra in eodem dixit sibi de egressione anime a cozpoze q subito ania cozpus relinquens tam graues et acerbe fuerunt angustie q certe intellectu non caperet mens humana. nisi vt ego experientia didicisset. Si enim omnis humanozum intelligentia quasllibet anime angustias et dolozes estimaret in anime dissolutione a cozpoze comparatiue pzo nihilo computaret. hec ille. Ideo bene dicit h coangustabunt vndiq;. Super quo dicit Gregozius. Maligni spiritus animam vndiq; coangustant quando ei non solum operis. veruz etiam locutionis et cogitationis iniquitates replicant. vt qui pzius se per multa dilatauit siue delectauit in scelere. ad extremum de om-

nibus angustietur in tribulatione. Tertium est ad terram prostratio. tunc enim prosternitur homo peccator ad duplicem terram. Primo quo ad corpus prosternitur in terram illam elementarem. Quia dicitur de corporibus hominum. Ecclesiastici. iij. De terra facta sunt et in terram pariter revertentur. Sed anime statim prosternentur in terram. de qua Job. x. Terra miserie et tenebrarum vbi vmbre mortis et nullus ordo. sed sempiternus horror inhabitat. Si ergo peccatores cognoscerent q̃ pene ibi dantur animabus infelicibus cõtinue essent in fletibus. Sicut de hoc refert Cirillus vbi supra. de illo resuscitato ô quo supra dictũ est. qui quasi coactus in oportunitatibus ipsi Cirillo interroganti sic respondit. Si que pridie expertus sum non ignorares. sed scires tibi inesse semper fletus causa. Cunq; Cirillus q̃reret ab eo vt diceret sibi que apud inferos vidisset paulisper tacens ait. Quales credis penas et tormenta non solum damnatis. sed etiam in purgatorio existentibus preparari. Cui Cirillus. vt enim puto nostris quibus affligimur penis equari non possunt. Ad quod ille. Si omnes que in mundo excogitari possunt. pene tormenta et afflictiones. minori que hic habetur pene comparetur. omnes que hic videntur pene et tormenta solatia essent. Mallet enim quilibet viuentium si illas nosceret experientia penas vsq; ad finez mundi his simul sine remedio cruciari. penasq; quas omẽs homines ab Adam hucusq; sigillatim pertulerũt aduri q̃ vno die in inferno aut purgatorio minori que hic habetur pena torqueri. Et iõ causam si interrogas. fletus timor penarum est q̃ peccatoribus iuste dantur. Scio ego me peccasse et ipsum iudicem iustum fore non dubito. qua de re ne mireris si deplango. cum potius si non plangerem vehementer admirari deberes. hec ille. Et si hec homo cognosceret vtiq; pro peccatis suis fleret. quia ad terram scilicz miserie et tenebrarum prosternent scilicet demones te et filios tuos. i. opera tua que in te sunt. eo q̃ non cognoueris tempus visitatiõis tue.

De eadem dominica.
Sermo tertius.

INgressus in templum cepit eijcere vendẽtes et ementes dicens illis. Scriptum est Isa. lvj. Domus mea domus orationis vocabitur. Lu. vbi supra. Isidorus libro ethimologiaꝝ. et Ambrosius in exameron dicunt A Irundo est auis pennosa mire agilitatis et velocissime volat⁹ et certa custodit tempora aduentus sui et recessus. nam eius aduentus indicium est veris. et testimoniũ instantis serenitatis estiualis. hec pugnat contra passeres nidum et domũculam suam ingredientes r mor sibus et vnguibus fugat eos de nido et de domo sua. Spiritualiter per irundinem intellige christum. per pennas vero virtutes morales. Juxta illud pš. Pennas columbe deargentate. quasi diceret. babete in virtutibus vestris mansuetudinẽ simplicitatis et prudentie claritatem. Sicut ergo irundo est plena pẽnis. Sic christus est plenus virtutibus ethicis. quia in ipso sunt omnes thesauri sapientie et scientie absconditi. Ad Collo. ij. In ipso est caritas. qz Johannis. xv. maiorem caritatem nemo habz vt animam suam ponat quis pro amicis suis. In ipso est misericordia. Luce. vj. Estote misericordes sicut pater vester misericors est. In ipso est humilitas et mititas. Mathei. xj. Discite a me quia mitis sum et humilis corde. et sic de singulis virtutibus. Ipse etiam velocissimi cursus fuit ad nos redimenduz. pš. xviij. Exultauit vt gigas ad currendam viam. voluit tamen in suo aduentu certum tempus expectare videlicet tempus gratie. quod significatur tempus veris. Et dicitur ab Apostolo. tẽpus plenitudinis. vbi inquit. Venit plenitudo temporis in quo deus misit filium suum. quod exponit magister libro tertio. di. j. Tempus inquit plenitudinis dicitur tempus gratie. quod ab aduentu scilicet in carnem saluatoris exordium assumpsit. Item christus continue pugnauit cum passeribus que sunt aues garrule et instabiles callide et libidiose. et significãt pharisseos superbos ceterosq; iudeos qui fuerunt garruli contra christum eius doctrine contradicentes. Item fuerunt instabiles in verbis. Quia qui prius christo testimonium dabant r in verbis gratie eius mirabantur. Luce. iiij. Postea eum potatorem vini dicebant. Item fuerunt calidi in auaritia. quod patet ex illo q̃ propter auaritiam vendebant et emebant in templo. Ideo eiecit eos christus de domo sua dicens. Domus mea domus orationis. rr. vt dicunt preassumpta verba. In quibus principaliter duo tanguntur. primo inuincibilis potestas christi et zelus correctionis ibi. ingressus in templum. secundo inextinguibilis ad tẽpum feruoris et virtus dilectionis ibi. domus mea domus ora. Primo ergo tãgitur inuinci B bilis potestas christi et zelus correctionis. cũ

dicit. ingressus in templum cepit eijcere ementes et vendentes. Circa quod nota dicit Aris. j. ethi. Sermones inquirendi sunt ꝺm materiã de qua sunt. Sed quia hec est materia de vẽditoribus et emptoribus. ideo dicendum est de ipsis. Et primo de venditoribus. ꝛ hi sunt multiplices. Primi sunt qui semper mentiendo in venditione solent decipere. et hi sunt peiores ꝙ fures. Juxta illud Eccli. xx. Potior est fur id est minus malus. ꝺm glo. ꝙ assiduitas viri mendacis. Talis enim frequenter dicit mẽdacium perniciosum quod est aliquando grauius ꝙ furtum. vt quando per mendacium alterius denigratur fama. quãto melius est nomen bonum ꝙ res possessa que tollitur per furtum. vt dicit Nicolaus de lyra. Sed queritur de talibus qui nec emere nec vendere nouerunt nisi cum mendacijs aut iuramentis aut periurijs Respondit Raymundus. Quotiens causa decipiendi periurant vel mentiũtur scienter. peccant mortaliter et tenẽtur ad restitutionez Si autem aliquis ignoranter dicit falsum credens dicere verum. vel si scienter non intendit ꝓximo nocere sed se indemnez seruare. nec ꝓpter hoc rem amplius debito superuendit. tale mẽdacium potest dici veniale. Sed cum iurat vel periurat est peccatum mortale. Quia vt dicit Thomas. ij. ij. q. xcviij. Periurium ex suo genere peccatum mortale est. Ideo tales sic iurantes eijcientur de templo celesti. Secundi sunt qui in ponderibus stateris et mensuris per fraudem consueuerunt delinquere. Et hoc fit tripliciter. Uno modo cum quis habet diuersa pondera ꝛ diuersas mensuras et vendit ad minorem alienigenis et ignotis. et ad maiorem amicis et notis. Contra quem dicit Numeri. xxv. Non habebis in sacculo tuo diuersa pondera maius aut minus. nõ erit in domo tua modius maior aut minor. pondus habeb iustum. et modius equalis et verus erit tibi vt multo viuas tempore super terram ꝙ dominꝰ deus tuus dedit tibi. quasi diceret a sensu contrario. Si non habebis iustum pondus et modium breuiabitur tibi vita tua. Et hoc damnum est vnum tempale. Aliud damnuz tempale est ꝙ tales nõ ditabũtur. Juxta illõ Michꝫ. vj. ꝙ dicit dominus. Nunquid iustificabo stateram impiam aut saccelli pondera dolosa. q̃si diceret. non. Et sequitur pena. Tu seminab et non metes et calcabis oliuam et non vngeris oleo. Tertium damnum est spũale ꝛ est ira dei. de hoc Michee. vj. Adhuc ignis est in medio impij et thesaurus iniquitatis et mensura minor. plena ira. vbi dicit glo. Quantum mensure subtrabitur tantum ire et offensionis diuine acquiritur. Et cum scribitur Sap̃. xj. per que quis peccat per hoc et torquetur. Et quia tales peccant in statera iustuz est vt in statera Michaelis puniantur vt mala eorũ in ea sint magni ponderis. bona vero nullius. Secũdo cum quis habet iustam mensuram et iustũ põdus et male inde põderat vel mensurat. sicut faciunt caupones qui mensuram implent spuma. vel qui digitum libere supponunt. vel pannicide qui cum pollice vlnam retrahunt. et sic de alijs. Tertio cum quis ꝓcurat vt res quam ad pondus debet vendere ponderosior fit vt q̃ lanam madefaciunt videlicet in cellario madido ponẽdo vel in pluuia stare permittẽdo. aut qui piper vel alias species ad cellarium portãt. et de vno latere in aliud vt ponderosior fiat voluũt. vel qui vinuz quod vẽdere debet cũ aqua limphat. omnes tales de regno et de tẽplo dei eijciuntur. Quia dicitur Prouerb̃. xj. Statera dolosa abominatio est apud deum. vbi innuitur magnitudo huius fraudis. Tertij sunt qui propter dilationem temporis consueta solent sua carius vendere. verbi gratia. Si quis vellet equum vendere ꝓ octo florenis pro prompta pecunia et venderet alter petens dilationem solutionis ad quartale anni vel ad mediũ annum et huic daret propter dilationẽ pro nouem vel decem florenis. Tales venden tes carius ad terminũ tenentur restituere q̃d vltra acceperint eo ꝙ vsuraz cõmiserũt. Sed diceret aliquis. Non possum vendere merces meas cum dilatione vel sine. Respondetur ꝙ cum dilatione potest quis vendere. Sed propter dilationem non debet precium augmentare. quia qui vendunt res suas longe carius ꝓpter dilationem ꝙ eis incontinenti soluerent vsuram cũmittunt. vt extra de vsura. Consulu it. hi similiter a templo dei vsq̃ in profundum inferni eijcientur. Quia cum ps̃. quereret. Domine quis habitabit in tabernaculo? Respondit qui pecuniam suam non dedit ad vsuram. Quarti sunt qui solent vnum ostendere et aliud postea vendere. vt sunt illi qui de vno vase in quo est vinum bonum aut ceruisia bona dãt ad gustandum. et cum emptio facta est vas minus bonum deputant emptori ad deportãduz vel qui occultant malum sub bono. et superiusponunt illud quod bonum est in aspectu hominum. Sed in medio aut in fundo id quod deterius est et dicunt ꝙ totum sit bonum. et hoc etiam eijcit dominus de templo suo celesti. quia de talibus dicit Isa. v. Ue qui dicitis malũ bonum et bonum malum. Quinti sunt qui vitiosum et defectuosum pro bono vendunt. vbi nota. Sanctus Thomas. ij. ij. q. lxxvij. dicit. D

Sermo lxvij

Circa rem que venditur triplex defectus considerari debet. Unus quidem ꝑm speciem rei. vtputa si vendatur auricalcum pro auro. aut vinum mixtum aqua quasi purum. Alius defectus est ꝑm quãtitatem vt ponderis vel mensure. vt si quis scienter vtatur deficiente põdere vel mensura. Tertius defectus est ex parte qualitatis. puta si animal infirmum vendatur pro sano. In his ergo tribus casibus si q̃s vẽditor scienter vendiderit fraudem cõmittit et illicita est venditio. et venditor ad restitutionem tenetur Si vero eo ignorante aliquis predictorum defectuuz in revendita fuerit. venditor quidem non peccauit. tamen cum ad noticiam peruenerit. tenetur recompensare damnum exteri. Sed circa hoc queritur vtrum vẽditor teneatur dicere vicium rei vendite. Rñdet sanctus Thomas vbi supra. Si vicium est occultum. puta cum vendit domum ruinosam pro firma. vel cibum corruptum pro bono et non detegat venditor erit dolosa et illicita vẽditio. et tenetur ad damni recompensationem Si vero vicium est manifestuz. puta equus est monoculus vel rei vsus cum etsi non competat vni potest tamen competere alteri et vẽditor propter huiusmodi vicium subtrahat de p cio quãtum oportet non tenetur ad manifestã dum vicium rei. quia forte propter huiusmodi emptor vellet plus de precio subtrahere q̃ esset subtrahendum. ideo venditor potest licite vicium reticere. Sexti sunt qui loca tenebrosa eligunt et lucem solis dieiq̃ obtenebrãt vt res alie q̃ sint appareant vt faciunt pannicide. et in hoc se filios tenebrarum ostendunt. et sicut hic tenebras dilexerunt. ita et ibi in tenebras exteriores ꝓjcientur. Juxta illud Math. xxij Mittite eos in tenebras exteriores ꝛc. De tali dicit christus. Joh. iij. Omnis qui male agit odit lucem et non venit ad lucem vt non arguentur opera eius. Tales qui hec agunt añ oculos iudicis cuncta cernẽtis arguenẽ. vt dicit Boetius. libro quinto. prosa vltima in fine Septimi sunt qui res aliquas vendunt q̃ non sunt vtiles nisi ad peccata vt venena siue tasse res falsos. tales indubitanter peccant faciendo et vendendo. xxj. q. j. c. j. Et omnia mala sequentia istis venditoribus imputabũtur. quia qui occasionem damni dat damnum dedisse videtur. Extra de iniurijs. Si culpam. Concordat Thomas et Hostiensis. Octaui sunt q̃ in diebus festiuis merces suas exponunt et vendunt. Et dicit doctor Uuilhelmus. Si aliquis hoc facit ex consuetudine seu lucrandi cupiditate et maxime se subtrahendo a diuinis peccat mortaliter. maxime si huiusmodi mercata prohibita sunt ab illis loci prelatis. Si antẽ faciat hoc non ex consuetudine sed de sua necessitate et ante audiuit diuina officia. nõ peccat mortaliter. Secundo de emptoribus dicẽdum. ꝛ sunt etiam multiplices. Primi sunt qui E vilius solent emere q̃ res valeant vt contigit in necessitate vt cum quis coactus et necessitate vrgente oportet eum cum damno suo bona sua vendere. Talis sic emens et multo minus pro eisdem rebus q̃ valiture sunt dans tenet recompensare damnuz proximo. verbi gratia Si quis perpetuos redditus et certos emerit vnum florenum pro decem nisi damnum recõpensauerit damnationem non euadit. Similiter dicit sanctus Thomas. ij. ij. q. lxxvij. Cuz venditor credit rem suam minus precioſam eẽ q̃ sit vtpote vendit aurum pro minori precio. quia credit esse auricalcum. aut animal firmũ quod putat esse infirmuz. Nam si emptor hoc cognoscit iniuste emit et ad restitutionem tenetur. Secundi sunt qui prompta pecunia emũt et incontinenti alijs vendunt. et propter dilationem dant carius q̃ valet et nullum laborez vel impensam in re habuerunt. Sed immediate eodem tempore et loco propter dilationem temporis multo carius vendunt. verbi gratia. Sicut qui emunt auenam in bono foro. et propter dilationem carius vendunt. Similiter q̃ emunt vinum et blada cum adhuc crescunt super futurum autumnum nimis in bono foro vt postea carius vendant nulla alia necessitate aut vtilitate pensata. Sed propter solam auaritiam aut vt inducant caristiam ita vt homines cogantur ab eo emere et ipse possit ad libitum vendere. Et talis quicunq̃ est grauiter peccat. vt dicit Raymũdus. Uuilh. Inno. et Hostiensis. Et addit Uuilh. et Raymundus. q̃ tales non sunt cogendi ad restitutionez certe pſone sed pauperibus. Item q̃ emunt lanaz vel pannum vel huiõi pro prompta pecunia ꝛ imediate carius ppter dilationem vendũt. Et tales q̃libz plus lucrãtur q̃ ille qui talia duxit quinquaginta vel. lx. miliaria in magnis laboribus vel expẽsis. Sz circa hoc q̃ritur. an mercatores possint licite de re empta lucruz accipere? Rñdet Uuilh. Cum laborent ꝓ oibus ꝛ quasi cõmune negociũ in mercibus gerant pñt moderatũ lucrum recipe. secus de immodera to. vt extra de empti. et vendi. ca. j. Hoc tamẽ intelligendum est si ipse venditor rem meliora uerit. vt est quia preciuz rei mutatum est scdm diuersitatem loci vel temporis vel propter periculum cui se exposuit transferendo rem de loco ad locum potest carius vendere dũ tñ moderate hoc faciat vt dictum est. Tertij sunt

qui emunt furtum vel rapinam. et tales qui sci
unt vel probabiliter credunt rem esse furtam
vel raptam. et tamen emunt primo tenentur rē
reddere. etiam si alius moriatur vel sibi violen
ter aufferatur. Et si ante decem annos emisset
et eadem die mortuum fuisset aut ablata res il
la quecunq; sit si veraciter penitere velit. Se-
cundo tenetur restituere omnes fructus inde
perceptos et qui medio tempore percipi inde
potuisset. Tertio estimanda est res fm opti-
mum eius statum puta si res venditionis fuis-
set melior q̄ postea tūc non potest nec sufficit
q̄ simpliciter restituatur. Quarto non potest
agere contra venditorem de precio soluto. q̄
obstat sibi sua turpitudo. Quantum ad secun
dum tangitur inextinguibilis ad templum fer
f uor et virtus dilectionis ibi. domus mea do-
mus orationis est. Ubi nota hoc verbum po-
test exponi tripliciter. Primo in sensu allego-
rico et litterali videlicet de domo materiali deo
dedicata et diuino cultui consecrata. de qua
exponitur illud .ij. Paralipomenō. vij. Elegit
inquit dñs domum istam vt sit nomē meum ibi
vsq; in sempiternum. Et Gene. xxviij. in figura
dom⁹ dicitur vere non est hic aliud nisi domus
dei et porta celi. Hec domus est domus oratio
nis. quare ibidem orare debemus propt̄ tria.
Primo. quia hic habet deus oculos apertos
deuotionem orationum contemplantur et de-
siderium cordium singulorum. Secundo quia
habet ibi aures erectas quibus diligenter au-
scultat deuotionem et intentionem orantis vt
exaudiat. Tertio quia habet ibi cor suum. Nā
diligenter attendit que ibi fiunt. Et hoc figu-
ratum est .iij. Regum. ix. Cum Salomon pe-
tisset vt orantes exaudirentur in templo. respō
dit ei dominus. Exaudiui orationem tuam et
sanctificaui domum hanc. erunt oculi mei et
cor meum ibi cunctis diebus. Et .ij. Paralip.
vij. additur. Oculi erunt aperti et aures mee
attente ad orationes eius. qui orauerit in lo-
co isto. Secundo exponitur hoc verbum in sen
su tropologico et morali prout domus dei ac-
cipitur pro anima rationali et fideli. Ubi nota
q̄ in omni re creata quatuor cause concurrūt
videlicet efficiens et materialis formalis et fi
nalis. Deus autem habet se fm omnia genera
causarum ad rationalem animam. ideo conue
nienter anima sua dicitur esse propter inhabi-
tationem. Juxta illud Ezechielis. xviij. Om-
nes anime mee sunt sicut anima patris sic et a
nima filij. Et primo anima rationalis dicitur
domus dei fm rationez cause efficientis. quia
licet deus multa operetur mediantibus causis
secundis. animam tamen rationalem ipse ime
diate per se producit. Juxta illud ps̄. Edifica
uit dominus syon et videbitur in gloria sua. ip
se enim per se edificauit hanc nobilem domum
animā videlicet rationalem que domus dr̄ syō
ppter speculationem t hec videbitur in gloria
scz in glorificatione sanctorum. de qua ps̄. glo
hec est omnibus sanctis eius. Secūdo anima
dicitur domus dei fm rationem cause materi-
ali non q̄ anima a deo sit tanq̄ a materiali p̄n
cipio. Sed qm̄ deus in ea supplet deficientiam
materie ex qua res alie sunt, producte. Non eñ i
omni natura creata inuenitur aliquid dignum
ex quo anima rationalis, produci possit quasi a
preiacente materia quare eam oportuit creari
ex nihio qō est formali⁹ deo. qō multuz attesta
tur nobilitatem anime. quātum ad causaz ma
terialem. quia deus per suaz potentiā infinitā
supplet deficientiā omniū entium creādo aiaz
de nouo et ex nihilo pticipando ei actū puruz
suiipius quo ipsa anima subsistit ineſſe. de quo
Dioni. de diui. no. c. iiij. dic̄ Anime ratōnales
ppter bonitatem dei sunt bone habentes vitā
substantialem. i. per se subsistere possunt. et q̄
esse eoz et preesse est inconsumptibile. i. imor-
tale. Tertio anima rationalis est dom⁹ dei fm
rationem cause formalis. Est enim formata ad
imaginem et similitudinē diuine trinitatis nec
potuit beata trinitas magis nobilitare animā
rationalem q̄ q̄ ei suiipsius formam impressit
Ad hoc vtiq; vt quia similitudo est causa dile-
ctionis in ipsum conuertere. cum sibi in rebus
creatis. vt ait Aug⁹. Nihil simile inueniriz. Sz
d. a. nonne maior similitudo est in angelo q̄ in H
anima humana. Ad hoc dicendum. q̄ natura
diuina pōt ꝓsiderari quadrupliciter. p̄mo i se.
secundo vt habet psonas distinctas ꝓprieta-
te originis. tertio vt est exēplar vniuersi. q̄rto
put compatur ad totuz vniuersum. Primo est
in angelo exp̄ssior similitudo imaginis. s. quātum
ad hoc q̄ eius natura est simplicior t ꝑfectior.
Sed alijs tribus modis hō magis est ad similitu
dinem imaginis. Nā inter oēs creaturas sola
natā hūana hēt psonas distinctas rōe originis
vñ ipa habet p̄ncipiuz cñ oib⁹ creaturis ppt̄ q̄
dr̄ hō ois creatura. Mat̄ vlti. Et .iij. de aīa
dr̄. q̄ hō ē oīa. s. pticipatione. t ipa etiam aīa ē
tota in toto corpe et tota in q̄libet eius pte. Et
bñ g̃ dictū ē q̄ q̄tū ad similitudinē imagis aīa ē
pfectissima creaturaz et nihil in creaturis sibi
sile repit̄. Et qm̄ hz hoc a sua forma ei natalit̄
indita. vñ de ea dr̄ Canti. iiij. Pulcra es et de
cora hanc formositatē suam aia si bene aduer
teret nunquam peccaret. Quia vt dicit Dio-
genes. Nihil infelicius q̄ nobilitatis et digni
tatis oblīuisci. Et ideo adiunge nobilitatis

sue considerationem qua sponsus hortatur animã. Canticoꝝ. ij. Si ignoras te o pulcerrima scilicet q̃ nobiliter ad imaginez meam creata es egredere ab hac ignorantia. et abi post vestigia greguz et considera omnes creaturas mortales que tantum gerunt similitudinem vestigij. Et cum per considerationem inueneris te super omnes esse in similitudinem imaginis mee. nobiliter formatam tunc pasce hedos tuos. id est lasciuos et illicitos motus cohibe et compesce. Quia licet ꝑm mentem in qua ẽ imago sis formata et sursum erecta ꝑm sensualitatem. tamem habes pronitatem ad malum. Et ideo ad considerandum formositatem imaginis et cohibe hedos et pasce eos iuxta tabernacula pastorum per diligentem custodiam. Unde Bernardus. Si nobilitatem tuam attẽdis anima peccatum abominaberis. Et Augustinus de contempla. domini. O inquit anima insignita dei imagine decorata similitudine capax beatitudinis. quid tibi cum carne nũquid vilius sterquiliniuz inuenisti. quasi diceret. nõ Quarto anima rationalis dicitur domus ꝑm rationem cause finalis. ad hanc enim finem deus edificauit hanc domũ vt eam met inhabitz Unde ps̃. Elegit dominus sion elegit eam ĩhabitationem sibi. Quia ergo deus in eternitate presciuit sibi hunc finem habitandi in domo anime que presciẽtia falli non potest. ideo oportet eum inhabitare in anima fideli. Quare dixit Zachee in domo tua oportet me manere. Luce. xix. Sed diceres. quid cogit deum manere in domo anime. quia dicit oportet. Dicẽdum ꝙ triplex est coactio vel necessitas. Una diuine preordinationis. quia deus ordinauit cursum nature quez instituit. Similiter embrione disposito cogitur deus infundere animam rationalem. et hoc modo cogitur deus manere in anima fideli disposita. quia ipse hoc ab eterno ordinauit. Alia est coactio promissionis vel obligationis. hoc modo etiam deus cogitur cum sit veritas infallibilis. Promisit enim se habitaturũ in anima iusti. Zacharie. ij. Lauda et letare filia sion quia ecce venio et habitabo in medio tui. Tertia ratio est dilectionis. ⁊ hec est fortissima. Canticorum vltimo. Fortis enim est vt mors dilectio tua. Ad Roma. viij. Quis inquit apostolus sepabit nos a caritate christi. ⁊c̃. hac etiam cogitur deus manere in anima propter amorem quem habet ad aĩam Ideo ipse petit sibi ingressum dari. Canticoꝝ ij. Aperi mihi soror mea sposa. ⁊c̃. Et Prouerbio. viij. Delicie mee esse cum filijs hominum. Et quia christꝰ in anima rationali et fideli est merito ipsa domus orationis est in qua ipsum adorare oportet. Ido ait Apostolus. j. Choꝝ ix. Orabo spiritu orabo et mente. Et Joh. iiij Ueri adoratores adorabunt patrem in spũ et veritate. Tertio exponitur hoc verbuz anagoico sensu vt per domum dei intelligatur domꝰ celestis mansionis. Et dicitur illa mansio celestis conuenienter domus dei ꝓpter maximã familiaritatem sanctorum cum deo. Nam scd̃m Isi. ix. ethimo. Domus dicitur habitatio vnius familie. Et quoniam in beatitudine celesti omnes sancti et angeli se habent sicut familia ad dominum domus. Domestici etiam maxime familiares existunt domino domus. ido nõ immerito propter intimam familiaritatem ꝓpheta Dauid in spiritu prenoscens ait. Beati qui habitant in domo tua domine. et bene dic̃ beati. Nam in hac domo sunt tria cõmoda inestimabilia. propter que in eadem habitantes dicuntur beati. Est enim ibi quies imperturbabilis. aspectus delectabilis. et opulentia ĩhausibilis. vbicunqꝫ sunt hec tria in domo ibi proculdubio potest esse gaudium et leticia. Primo ergo in hac domo est quies imperturbabilis. Juxta illud Isa. xxxij. Sedebit populꝰ meus in pulcritudine pacis in tabernaculis fiducie et in requie opulenta. vnde sancti in illa celesti domo habebunt quietem imperturbabilẽ vnumquodqꝫ tunc habet quietem quando attingit finem suum vltimũ. Sancti aũt qui in illa domo sunt attigerũt finẽ suum vltimũ. ideo hẽbũt ibi requiẽ imꝑturbabilẽ. qꝛ ꝑm ps̃. Posuit fines tuos pacẽ. dic̃ de celesti hierusalẽ. et dicit notãter fines pl̃aliter. qꝛ duplex est finis btõꝝ. vnꝰ extrĩsecus q̃ est btĩtudo creata que nos in domo illa btĩficat formalit̃. Alius est intrinsecus q̃ est btĩtudo increata q̃ nos btĩficat effectiue. s. ipse deus. Prima btĩtudo est tanq̃ finis quo q̃escit̃. Alia v̄o. s. increata est tanq̃ ĩ quo q̃escitur. Quia g̊ in illa est tãta q̃es q̃ a nemine turbari p̃t cũ sit ibi pax summa. Festinemus g̊ ingredi in illam req̃em ꝑm ꝯsilium apl̃i ad Hebre. iiij. De hac quiete et pace dicit Prosper de vita ꝯtempla. Futura vita beate sempiterna et sempiterne beata. vbi certa securitas et secura tranquillitas. tranquilla iocunditas felix eternitas vbi est amor perfectus. timor nullus. dies eternus. alacriter motus. et vnus omniuz spũs. Secundo in illa domo celesti est aspectus delectabilis. Quid enim delectabilius q̃ aspicere in illam faciem gaudiosam in quam desiderant angeli prospicere. j. Petri. j. Sed si. d. cur inquit cernere desiderant cuius faciem nunquam cernere cessant. Respondet̃ ꝙ contẽplatio diuine p̃ntie ita angl̃os ⁊ sctõs beatificat vt eius sp̃ visa gloria satient̃. et eius

dulcedinem quasi nouam insaciabiliter esuriant. Unde Augustinus. xij. de ciuitate dei. vbi inqt tota virtus erit videre q amas et summa felicitas amare qđ vides et ibi beata vita i suo fonte bibitur vbi veritatis visio clarissime aperitur. Tertio in illa domo celesti est opulentia inexhausibilis. Unde ps. Gloria et diuitie in domo eius. Et alibi. Inebriabuntur abvberta te domus tue. Nec illa vbertas diuitiarum diminuetur ex numerositate inhabitantium. Un Augustinus super ps. xlix. Hereditas christi qui coheredes sumus. non diminuitur copia possessorum nec fit angustior numerositate coheredum. Sed tanta est multis quãta paucis. tanta singulis quãta omnibus. Idem de ciui. dei. li. xxij. Ibi quidem amabitur nec erit nec desiderabitur quod non aderit omne quod ibi erit bonum. et summus deus summũ bonuz erit. et quod est omnino beatissimum ita semper fore certum erit. Ideo concludit beatus Bernhardus. Festinemus inquit ad locum tutiorez vbi habitemus sine metu quãtum ad primum vbi epulemur sine fastidio quãtum ad secundũ vbi habitemus sine defectu. quantũ ad tertiuz

Dominica vndecima post trinitatis. Sermo primus.

Vo homines

Ascenderunt in templuz vt orarẽt Lu. xviij. Albertus in li. rerum dicit q in thessalia sunt duo flumina vnius vtus et proprietas est vt ex eo oues bibentes fiunt nigre. alterius autem proprietas est vt ex illo bibentes fiunt albe. Que vero ex vtraqz bibũt fiunt varie. Moraliter fm Hieronimuz. Thessalia interpretatur captiuitas et significat ecclesiam militãtem que in comparatione ecclesie triumphantis captiua est. Quia Apostolus loquens de ecclesia triumphanti dicit ad Gal. iiij. Illa autem que sursum est hierusalem libera est que est mater nostra. In ista quidem ecclesia militãte que significatur per thessaliam sunt duo flumina. per primum significatur superbia. de quo intelligitur illud ps. Posuit flumina in desertum. quasi diceret. deus superbiam deseruit vel superbos et elatos legisdoctores. Per secundum intelligitur humilitas. de qua intelligitur illud ps. In flumine pertransibunt pede ibi letabuntur in ipso. quasi diceret in humilitate transeunt ab affectione sua et p̃ hanc vitam letabuntur in celesti patria. Quid autem sunt oues nisi homines que sunt fm ps Populus dei et oues pascue eius. Illi g̃ homines qui bibunt ex flumine superbie nigri fiunt in peccatis. Juxta illud Eccli. xiij. Qui tetigerit picem inquinabitur ab ea. glo. eo q est magne adherentie. Et qui cõmunicauerit superbo induet superbiam. Nam vt dicit glo. homines sunt proni ad appetitum indebituz propric excellentie in quo consistit superbia. ppter quod de facili adheret homini. Illi vero qui bibunt ex flumine humilitatis erunt albi in puritate. t hec dicta manifesta sunt de pharisco et publicano. Pharisceus est qui de flumine superbie t iactantie bibit. Sed publicanus bibens de flumine humilitatis meruit accipere stolam puritatis vt iustificatus in domum suam descenderet. vt dicit presens euangeliuz. in quo tria p̃ncipaliter ponit. p̃mo cõmunem amborum actionem ibi. duo homines ascenderunt. secundo diuersam ipsorum conditionem ibi. phariseus autem. tertio finalem cõclusionem ibi. dico vobis. Quantum ad p̃mum ponit cõmunem amborũ actionẽ. cum dicit. duo hoĩes ascenderũt in templũ. Ubi nota ad lr̃am verum est q duo hoĩes quoz vnus phariseus alter extitit publicanus in templo octo gradibus qz iacebat in monte ascendebant. Et quo ad hũc sensum plana est littera thematis allegata. Sed vt p̃sens thema propositum nobis cedat in doctrine exemplum. Tunc moraliter restat exponenduz vnde isti duo homines sunt corpus et anima. scilicet homo exterior et interior. Quia dicit Aris. p̃mo politicoz. q animal scilicet homo cõstat ex corpore t anima. anima est regẽs. corpus vero rectũ. Quia fm ip̃m. Quandocunqz ex pluribus rebus cõstituitur vnum. inter illa vnum erit regens. aliud vero rectum. Quilibz enim istoz hominũ habet pedes suos. corpus videlicet corporales. anima vero spũales. q̃ sunt affectus et desideria q̃bus ascendere p̃ncipaliter necesse est ad deũ exorandũ. qz dicit Ag⁹. i epistola ad deũ. Qui et vbiqz p̃s vbiqz totus est non corpis pedibus licet iret. sed moribus Et Bern. super ca. fmone. lxxxv. dicit. q̃ non peduz passibus sed desideriis acceditur ad deum. Circa quod vlterius est notandũ. q̃cunqz vult ad templũ ascendere ad deũ debet hr̃e pedum dispositionẽ et graduũ rotationẽ. Pedes g̃ aime q̃bus itur ad templũ dei per tria disponuntur. Primo q̃dem per locutionem. qz affectus et desideria dñt esse munda. Nam sic nullus intraret in templũ dñi diebus dominicis t festiuis sordidis pedibus corporalibus. Sic nullus debet intrare ad templum maculatis desideriis et affectibus. Et quia pedes anime q̃n doqz tangunt terram mediante sensualitate.

vnde puluis terrenus eis adheret. Ideo indigent frequenti lotione. Quia dicit dominus. Joh. xiij. Qui lotus est non indiget nisi vt pedes lauet. quasi diceret. Qui sine peccato mortali est non indiget capitis lotione. Cuius ratio est. quia caput mentis quod est supior pars rationis in hominibus sanctis et deuotis imediate coniungitur deo. vt dicit Augustinus in libro de spiritu et anima. Ideo lotione non indiget. Nec tales indigent lotione manuuz. qz opera eorum que significātur per manus sunt munda. Sed solum indigent lotione peduz. qz impossibile est hominem aliquando non peccare venialiter et non habere aliquam inordinationem in sensualitate propter continuam conuersationem in terris vnde contrahitur aliqs puluis vel macula in affectu. Juxta illud Origenis. Ego impossibile puto non coinquinari extrema anime et intima eius. quomodo ergo quis apud homines perfectus reputatur. Jō dicit sponsa Canti. ij. Laui pedes meos. id est cogitationes meas quibus aliquando terram tangere solebam. quomodo ergo iterum coin-
M quinabo eos. Sed diceres. quibus lauant pedes anime vt mundētur. Respondetur p duplicem aquam. Prima est aqua materialis videlicet per aque benedicte aspersionem. Quia dicit Alexander tertius. de consecra. di. iij. c. Aquam sale aspersam populis benedicimus vt ea cuncti aspersi sanctificentur et purificentur ꝙ et omnibus sacerdotibus faciendum eē mādamus. quia sterilitatem auffert rerum humanarum. et coinquinatos scilicet venialium peccatorum tantū purgat. Dicunt tamen Petrus et Albertus ꝙ remissio venialium que fit per aspersionem aque benedicte non fit per moduz sacramenti. sed per modum meriti. Ideo in introitu templi ponitur aqua benedicta vt eū ingredientes se aspergant et immūdiciam venialium abstergant. Et hoc habet ortum ex veteri testamento. Exod. xxxviij. vbi legitur ꝙ habebant lauatoria in ingressu tabernaculi in quibus erat aqua vt ingredientes se de immundicijs purgarent. Secundo lauantur per aquaz spiritualem videlicet per cordis contritionem Nam in contritione est aqua lacrimaruz. que multum valet non solum ad lotionem venialiū Sed etiam mortalium peccatorum. Quia dicit Chris. de pe. di. j. c. Mensuram. §. lacrime Lacrime inqt lauant delictū qd pudor est cōfiteri. Sed hoc sm glo. non est intelligendū sine ꝯfessione. Sed sic. Si peccatū adeo graue est. vt cū pudore ꝯfiteatur. non est iō desperandū qz lacrime lauant tale delictū cū pudore confessum. Sed huic aque lacrimaꝝ que ex cōtritione ꝓcedit addi debet cinis scilicet mēorie ꝓprie mortis vel mortis xp̄i. et per hunc moduz absolutio fit efficax in quo est bonum homini se lauare antequā orationem suam in templum ascendens deo fundat. Secundo disponuntur pedes anime scilicet hominis interioris per N
velocem motionem vt homo cito et velox sit ī motione ad templa dei visitanda. Quia dicit Dionisius li. xv. de cele. hierarch. ꝙ pedes in scriptura significant virtutem et penetrantem actionem et velocem semper tendentem ad diuina. Tales veloces pedes gloriat se habere Dauid in ps̄. xvij. Qui perfecit pedes meos tanquā ceruorum et super excelsa statuēs me. Quod exponens Greg⁹. xxvj. mora. dic̄. Ceruus cum montium iuga ascendit queqz aspera obiecta saltu transgreditur donec ad supiora eleuetur non solum currit sed et saltat. ita et electorum mentes omnia que sibi obuiare conspiciunt contemplationis saltu transcendunt donec ad superna veniant. hec Greg⁹. Ita ad presens nihil asperū aut aduersuz debet hominem impedire in ascensu ad templum dei ī quo se cum deo contemplatur. presertim dieb⁹ dominicis et festiuis. Sed debet esse velox et agil ad instar cerui ad eundum quod est cōtra multos qui eundo ad templa dei miscent sermōes longos cum eis obuiantibus in plateis. vt sic interdum tardent partem misse vel sermonis. et certe ad diuina deberet homo ita velox esse ne etiam quenq̄ videretur salutare iuxta verbum domini. Per viam neminem salutaueritis Lu. x. Et. iiij. Regum. iiij. Si occurrit tibi homo ne salutes eum. quasi diceret. ne per talem salutationez impediaris in bono opere quod cepisti. quia dicit Hilarius. Salutare viatorez cum mora ex curiositate non est bonum ne impediatur ab itinere suo vel fructu predicatiōis Item hoc est etiam contra has mulieres q̄ cū vxore Pilati que ait. Hodie multa passa sum ꝑ visum scilicet in somnis. Math. xxvij. Dormiunt vsqz in clarum diem. deinde surgentes añ quā se ornauerīt et de domo ad templum receperīt iam sermo finitus est et pars magna misse est peracta et tales non perpendunt illd Sapi. xvj. Oportet p̄uenire solem scilicet insurgēdo scz ad benedictionem et ad ortū solis te ad orare nec attēdunt illud Job. viij. Si diluculo cōsurrexeris ad deū et omnipotentē dep̄catus fueris statim vigilabit ad te et placatum reddet habitaculum tuum. Tertio disponuntur pedes anime ad ascendenduz in templum per O
rectificationem videlicet vt affectus et desideria hominū non sint ad preterita mala vel ad extranea negocia domus retorta. Nam

de sanctis euangelistis et alijs euangelice ve
ritatis sectatoribus dicitur Ezech. j. Pedes e
orum pedes recti. Super quo dicit Grego. Hi
pedes rectos non habent qui ad mala mundi
que reliquerunt inflectuntur, de quibus scrip=
tum est. Canis reuersus ad vomitum et sub lo
ta inuolutabro luti. hec Grego Uel isti etiã nõ
habent pedes rectos quoꝝ affectus aut desi=
deria cum sint in templis sunt circa terrena ne
gocia. Contra quos dicit Augusti. in sermone
quodam. Sicut orantis affectus. sic et erit ex=
audientis effectus. plerumqꝫ orantes aliunde
cogitamus quasi obliti añ quid stamus. et idẽ
super ps̃. Plerũqꝫ inquit corpus in orationẽ
pternis collum eruas peccata confiteris. vi=
deo vbi iacet corpus. quero vbi volitet aĩmus
cogitationibus tanq̃ estu maris arripitur et tẽ
pestate i aliud atq; aliud tollitur. Quod autez
homo in oratione debet affectare aut desidera
re. ostendit idem Augusti. approbate orando
deo. Dirigar inquit sequitur effectus si feruen
tior precedat affectus. At per hoc q̃ ait Apo=
stolus Sine intermissione orate. Qui dic̃. Ali
ud est q̃ beatam vitam que nulla nisi eterna ẽ
ab eo qui eam solus dare potest sine intermissi
one desiderare. Secundo qui vult in templum
dei ascendere debet et oportet diligere notare

℗ Ubi nota templum Salomonis edificatum
1 erat in monte moria. vt habetur. ij. Paralip.
iij. Cepit Salomon edificare domum domini
in hierusalem in monte moria qui demostratus
fuit Dauid patri eius. Et in hanc domum vel
templum ascendere habebant homines p viij.
gradus. Et hoc quidẽ templum fuit figura no
strorum temploꝝ in que ascendere debent ho
mines non per gradus corporales. Sed mo=
rales. Primus ergo gradus est temporalium
i obliuio. cum ergo in domum dei ad orandum
ascẽdere necesse est curas temporales vt a mẽ
te tua studeas reijcere. vnde Aug⁹. super illõ
ps̃. Clamaui in toto corde meo. Quando inqt
aliud non cogitatur in toto corde clamatur.
Nihil certe est delectabilius odori domini q̃
oratio pura directa a corde fideli. Et iterũ ibi
dem. Ecce iniuriam deo facis quotidie quod si
iudicem interpellas et subito cum ad eum loq̃
ris illum dimittas cum alio fabulari incipias.
et subdit declarando per que homo facit deo i=
uriam vt inquit emittam dicere noxias aut p=
uersas et deo inimicas ipsas superfluas cogi=
tationes iniuria est eius cui loqui ceperas. o=
7 ratio tua locutio est ad deum. quando legis de
us tibi loquitur quando oras deo loqueris. q̃
si diceret. Ideo tu obliuisci debes alia exterio
ra et presertim cogitationes noxias abijcere.
Quia etiam dicit Isid. libro de summo bono
li. iij. Mens mea celestis est. et tunc orando be
ne deum contemplatur quando nullis terre=
nis curis vel erroribus impeditur. Tunc ergo
veraciter oramus quando aliunde non cogita
2 mus. Sed secundus gradus quem post obliui
onem debes ascendere est tuipsius cognitio.
cum enim homo tuam vilitatem attendis cum
publicano. de quo dicit euangelium. Super a=
lios te non extollis. Ideo hortatur bea. Bern
hardus quemlibet ad sui considerationem. cũ
dicit in li. meditationũ. Attende homo qd fui=
sti ante ortum. quid ab ortu vsq; ad occasum
atq; quid eris post hanc vitam. profecto fuisti
quod non eras postea de vili terra factus. et in
vilissimo panno inuolutus. menstruali panno
in vtero materno fuisti nutritus. tunica tua fu
it pellis secundina et indutus et ornatus veni
sti ad nos et immemor es q̃ sit origo tua vilis
Nihil enim aliud est homo q̃ sperma fetidum.
saccus stercorum. et cibus vermium. hec bern
2 hardus. Hec de se non cognouit phariseus qui
ait. Non sum sicut ceteri hominum tẽ. Hec e=
tiam de se non cognoscunt qui pompose et su=
perbe ornati ad templum dei vadunt. De quo
libet tali miratur beatus Bernardus vbi su=
pra. Unde superbit homo cuius conceptio cul
pa. nasci pena. labor vita. necesse mori. Et de
clarat per aliqua metra que hominem retar=
dant a cognitione sua dicens. Forma. fauor
populi. feruor. iuuenilis opesq;. Surripuere ti
3 bi noscere quid sis homo. Tertius gradus
quem post cognitionem tuipsius necesse est a=
scendere. est cordis humiliatio. Exquo eñ ho
mo quilibet debet ascendere in templum vt o=
ret necesse est vt se prius humiliet quatinus de
us orationem suam misericorditer exaudiat.
Quia dicit Sapiens Eccl. xxxv. Oratio hu=
miliantis se nubes penetrabit et donec appro
pinquabit non consolabitur scilicet orans. et
non discedat ab oratione donec aspiciat altissi
mus scilicet oculo misericordie. Quartus gra
℞ dus quem post humiliationẽ debet homo ascẽ
dere est cordis contritio cum proposito confi=
tendi redit ad deum peccator. Refert enim se=
xtus Julius li. iij. c. j. de marco Lathone taiez
belli cautelam. cum esset in hispania et vide=
tt ret se quoddam opidum sic posse occupare si
illud ex inopinato inuaderet simulauit se qua=
driduo fugere. et subito in hostes conuersus
biduo per vias difficiles montes et nemo=
ra reliquit. et hostes suos nihil tale metuen
tes oppressit. Moraliter quasi per quatu=
or dies elongamus nos a deo peccando. co=
gitatione. locutione. opere. et omissione.

sicut cõmuniter ꝓfitemur. reputant ꝙ se demones securos ꝙ opidum celeste nobis interclauserint quod tamen desideramus acquirere. Quid ergo restat facere certe nihil aliud nisi fuga prædictorum quatuor dierum biduo recompensare et ad deum redire. quãuis ante q̃ tuor dies videlicet per cogitationem locutionem opus et omissionez recessimus. possumus tamen si volumus in duobus diebus redire videlicet per contritionem et confessionem. Nã satisfactionem condignam necessario non exigit. Sed per multiplices indulgentias et pietates opera redimere possumus si volumus. vt dicit Holkot super li. sapientie. lec. lj. Quintus gradus quẽ oportet ascendere post cordis cõtritionem est elemosinarum largitio. Nam nõ ex noua. sed ex antiqua consuetudine paupes añ templa sedere aut poni consueuerant vt intrantes diuites peccata sua dando eis elemosinam redimant. Sicut habetur Actuum. iij. de Petro et Johanne cum ascenderunt ad horam orationis nonam. quidam qui erat claudus ex vtero matris sue baiulabatur. quia ẽm glo. etiam erat contractus quẽ ponebant quotidie ad portam templi que dicitur speciosa vt peteret elemosinam ab introeuntibus in templum. Is cum vidisset Petrum et Johannẽ incipientes introire in templũ rogabat eos vt elemosinam darent. Intuens eum Petrus cum Johanne ad eum videlicet Petr⁹ dixit. Respice in nos. quasi diceret. considera nos pauperes nihil tibi dare valentes et ille intendens in eos sperãs se aliquid accepturum ab eis. Petrus autem quia nihil habuit eum tamen meliori elemosina consolari voluit. Ideo ait. Argentum et aurum non habeo. quod autem habeo hoc tibi do. In nomine Jesu christi nazareni surge et ambula. quod est contra multos diuites satis habentes qui tamen cum intrant ecclesias in nullo consolantur pauperes et quo modo deus preces eorũ exaudit cum nec pauper claudus consolationez accipiat. certe nullo modo. Quia dicit Sapiens Prouerbiorum
6 xxj. Qui obturat aures suas ad clamorẽ pauperis. et ipse clamabit scilicet in oratione et nõ
T exaudietur. Sextus gradus quem debes ascẽdere post elemosinarum largitionem est sensuum exteriorum clausio iuxta domini vocem. Tu autem cum oraueris intra in cubiculũ tuum et clauso ostio ora patrem tuum in abscondito. et pater qui videt te in abscondito reddet tibi. vt dicit Thomas in glozia continua. per cubiculum cordis secretius mentis archanum intelligitur. per ostium autem carnales sensus per quos cordis interiora improbe se ingerũt et intrat mors per fenestras nostras. q̃bus est resistendum vt oratio spiritualis ad deum dirigatur. hec glo. In quo vult dominus et etiam glo. ꝙ oculos suos ne videant illicita debz diligenter custodire qui vult a deo in oratiõe sua exaudiri. Quod est contra multos tam viros ꝙ mulieres qui visus suos hincinde dispgunt et nunc illum iam illam impudice cernunt. et non credo ꝙ mentes pudicas habent cum oculos impudicos non cohibeant. Quia dicit beatus Augustinus in de fide christiana. et allegatur. xxxij. q. v. ca. Nec solo. Non dicatis vos habere animos pudicos si habetis oculos ipudicos. quia impudicus oculus impudici cordis est nuncius. Septimus gradus est ^
murmuris postpositio. et hoc murmur fit per verba inutilia atq̃ risus. contra que dicit Augustinus in regula. In oratorio nemo aliud agat nisi ad quod factum est scilicet orationem. U
Quia isti duo homines ascenderunt in tẽplum vt orarent et non vt murmurarent vel vane riderent. vt dicit beatus Hieronimus in epistola ad Nebze. omel. xiij. Risu ecclesia impletur et quod miserabile est in omni tempore orationis non quiescũt multi a risu stat sacerdos dei cunctorum orationuz offerens et tremens et turides nihil timens. in aulam quidam intraturus regiã et habitu et oculis et incessu et cunctis alijs te ornas et componis. huc autem ingressurus vbi est vera aula regia et celestis rides. Audi tamen quia angeli vbiq̃ presentes sunt et maxime in domo dei astant regi et omnia corporeis illis virtutibus plena sunt. Et tu quidez scio quia non vides. hec Hieronim⁹
Octauus gradus et vltimus est deuota mis- X
sarum auditio. qz dicitur. non minuit bursam eloys nec missa dictam. Refert enim autor aperij capitulo. lxvij. ꝙ sacerdos quidam de dacia nomine Johannes. de villa que dicit sclaueas cum conuitaneis suis terram sanctam pegre aduit transito ergo mare in vigilia pasce venerunt hierusalem et summo mane recedere voluerunt. Quibus sacerdos dixit. Sanctissimus dies pasce est et locus resurrectionis dominice. audiatis prius missam. et eucharistiam sumite et postea recedemus. abeuntibus omnibus et recedentibus sacerdos manfit in vrbe. et dicta missa. factoq̃ prandio solus incepit insequi precedentes. quez vt attigit quidam in equo sedens. Quid est ait ꝙ solus properãs peregrinaris et ille factũ narrãs. hac inqt cã solus a socijs suz relict⁹ Tũc ille. ascende inqt retro me et videbim⁹ si poteris

assequi precedentes. Agit gratias presbiter et ascendit. et post horam sic residens obdormiuit. Circa vesperam vero cum euigilaret et circumspiceret vbi esset. dixit illi ductor suus. potes ne cognoscere locum illum. et ille pre timore maximo vix respondere valens. videtur mihi inquit domine q̄ ecclesia hec que ante nos est ecclesia mea est et domus hec proxima qua mansi. Cui ductor. recte tibi videtur christum glorifica cuius sacramenta veneratus es. et quorum causa in longinquas terras sollitudinem non horruisti. hoc dicens subito disparuit. Sacerdos aūt intrans ecclesiaz oībus magnalia dei enarrauit. Ecce q̄ bonum est audire missam cum deuotione specialiter dieb⁹ dominicis que est dies letissime christi resurrectionis.

De eadem dominica.
Sermo secundus.

Pharisseus stans hec apud se orabat de⁹ gratias ago tibi quia nō sum sicut ceteri hominum raptores iniusti adulteri velud etiam hic publican⁹ ieiuno bis in sabbato decimas do omniū que possideo. Luce. vbi supra. Philologus. vj. li. animalium dicit. In cunctis mortuis corporibus pectus altius subito eleuatur. Cuius ratio est. quia in morte totus sanguis ad cordis transfluit regionem in auxilium ipsi vite quia cor est primum viuens et vltimum moriens. multa autez sanguis confluxio intumescere facit carnem siue pectus vt asserit constantinus. Moraliter hoc intelligendo dicitur q̄ omnis peccator mortalis mortuus est in anima cum deus deserit eum qui est vita. Quia dicit Augustinus in libro de vera. Innocen. Due vite sunt vna corporis. alia anime. Sicut ergo anima est vita corporis. Sic vita anime deus. et quomodo si anima deserit corpous moritur. sic anima moritur si deserat eaz deus. Sic̄ igitur in mortuis corporibus pectus altius eleuatur. Sic et cor in multis mortuis spiritualiter per superbiam et iactantiam extollitur vt de se magna dicunt alios contemnendo et nō solum contemnunt homines. sed et deum. De contemptu hominum legitur Judi. ix. q̄ Sal ex superbia despexit Abimelech quando dixit. quis est Abimelech et que est Sychem vt seruiamus ei? nunquid non est ipse filius Hieroboal vtinam inquit daret aliquis populum istum sub manu mea vt auferam de medio abi melech. Idem etiam patet de Goliad qui contempsit Dauid qui contra ipsum iniuit certamen singulare. j. Regum. xvij. Sed contemptu dei. legitur. ij. Machabe. xv. de Nicanore. qui cum pugnaret contra iudeos. dixerunt ei Deus potens est in celo qui iussit sabbatuz diem celebrare. respondit iactans et ego potens sum in terra qui iubeo summi arma. Et ratio est quare tales sic in iactantia et in superbia itumescunt. quia multus sanguis peccatorum fluxit in cor ipsorum propter quod per superbiam eleuantur. Quia dicit Hieronimus in li. de illus. viris. Quanto quis morti scilicet spirituali vicinior. tanto vana mundi huius altitudine intumescit. et hoc ad presens patet de phariseo qui in multis fuit innoxius z se tamē vltra alios extulit cum dicit. Non sum sicut ceteri hominuz. vt dicunt verba euangelij prelibata. In quibus duo facit. primo mala de se remouendo ibi. Non sum sicut ceteri hominū. secundo bona sua predicando ibi. Jeiuno bis in sabbato. Circa hoc notandum. plura tangit euangelista vicia de isto phariseo. Primū est ipsius elatio. et hoc tangit ibi. Stans. Et hoc scōm Theophilum. Elatum eius animum notat. debuisset enim genuflexisse aut alia signa deuotionis inclinando se ostendisse. Juxta illud Jsaie. xl. Vultu in terram demisso adorabunt dominum. Et beatus Augustinus in libro de cura pro mortuis facienda dicit. Orantes autem quāuis intentio cordis eorum z voluntas inuisibilis notatur sic visibiliter tamen de membris corporis sui faciunt q̄ supplicantibus congruit vt cuz genua figunt. manus extendunt. solo se prosternunt. non vt indicijs animus pandatur humanus. Sed quia se hinc magis excitat ad orandum et gerendum z humilius et feruentius. hec Augustinus. Est tamen notandum. q̄ genuflexio in ecclesia non semper est necessaria. sed precipue cum nomē Jesu christi vel virginis Marie nominaf. aut corpus christi eleuatur. Juxta illud Apostoli ad Philippēses secundo. In nomine Jesu omne genu flectatur celestium terrestrium et infernorum. Et extra de emunitate ecclesia. li. vj. capitulo Docet. dicit Grego. decim⁹. in concilio lugdunensi precipue cum agantur missaruz sacra misteria glorioſum illud nomen quando cunq; recolitur flectāt ianua cordis sui. quod vel capitis inclinatione testantur. Et dicit notanter. genua cordis et non corporis. q; sufficit inclinatio capitis reuerentialis cum deuo-

tione cordis. Et dicitur signanter superius q̄ non est necessaria in oratione genuflexio. quia dicit Augustinus ad simpli. libro secundo. Da uid sedens ante dominum orauit. Helias quo q̄ sedens orauit quando pluuiam orando impetrauit. Quibus exemplis ām onemur nō eē scriptum quomodo corpus constituatur ad orandum dum animus presens domino pergit intentionem suam. Et subdit. Nam et stantes oramus sicut publicanus. et flexis genibus. sicut in actibus apostolorum legimus. et sedentes sicut Dauid et Helias. nisi autem et iacentes oraremus non esset scriptum in pš. Lauabo per singulas noctes lectum meum. hec ille Ex hoc dicto Augustini in fine autoritatis posito soluitur querentium questio an orandū sit in lecto. Inde Cassianus libro secundo. de institutione monachorum dicit Finito psalmo nō statim ad curuationem genuum currunt apud egiptum probatissimi monachorum. Sicut faciunt nonnulli. de refectione potius lassi corporis cogitantes q̄ orationis comoda requirentes. Sed in supplicatione stantes maiorez partem temporis expendunt post humi puncto breuissimo procedentes velut tantum diuinam clementiam exorantes summa felicitate consurgunt. humi namq̄ diutius procumbentes non solum cogitationibus sed etiam somno impugnari aiunt. Ex quibus autoritabus et exemplis potest patere q̄ siue stando siue sedendo aut genua flectēdo oremus non peccamus dum humilitatem mentis seruemus. Sed iste phariseus qui ad orationem stetit humilitatem mentis non tenuit. ergo vicios⁹ fuit. Secundum peccatum ipsius ordinis est puersio. Nam ordinem in oratione peruertit. Nam primo gratias egit q̄ tamen iustus in fine facere consueuit. Nam ſm sapientem. Justus in principio est accusator sui. Prouerbiorum. xviij Quia primo accusat se coram deo mala fecisse. Sed iste se excusat. Non inquit sum sicut ceteri hominum raptores adulteri. ꝛc. Cum tamen fuit raptor spiritualis. quia gloriam q̄ solius dei est sibi rapuit. de qua dominus Isaie. xlviij. Gloriam meam alteri non dabo. Iniustus erat. quia humilitatem non habebat sine qua nullus potest esse iustus ꝛ virtuosus. quia dicit Cassianus libro collationū. Nullo modo poterit in anima nostra virtutum structura cōsurgere nisi prius iactatum fuerit vere humilitatis fundamentum. sine qua nec purgatio peccatorum nec emendatio morum nec consummatio virtutum poterit apprehendi. Item alter erat quia contempto deo qui sponsus est anime cum mundo amicitiam fecerat cuius fauorem querebat. et de talibus dicit Apostol⁹ Jaco. c. iiij. Adulteri nescitis quia amicus huius mundi inimicus dei constituitur. Item iustus in medio debet petere q̄ deus sui misereatur dicens cum Dauid pš. l. Miserere mei deus scōm magnam misericordiam tuam. aut cum publicano. Deus propitius esto mihi peccatori. Sed vltimo cum sperat sibi a deo peccata dimissa debet gratias ei referre. Et circa hanc gratiarum actionem tria sunt notanda. vt dicit Holkot super li. Sapientie. lec. cxcv. Primo quare deo gratiarūactio est agenda. Secundo de quibus materia est sumēda. Tertio qualiter gratiarūactio est explenda. Primo ergo gratias agere est multum cōmendabilis actus. quia est bonorum operatio. perceptorum augmentatio. diuinitatis protestatio. Primo ergo deo regratiari est bonorum operatio que ad nihil aliud vacat nisi ad deū laudandum et decollatis beneficijs ei regratiandum. Et ideo illud artificium bene est addiscēdum quo nos ad perpetuum oportet viuere. Transituri ad curiam regis addiscant domi conditiones curie tempestiue. Eo modo nos cōuenit in presenti gratiarumactiones addiscere vt sciamus qualiter in patria debeamus nos habere. de qua Isaie. lj. Gaudium et leticia inueniatur in ea gratiarumactio et vox laudis. Secundo gratiarūactio deuota est bonorum a deo perceptorum augmentatio. Sic enim deū maxime prouocamus ad dandum maiora si d receptis gratias referimus. Agricula enim nimirum illam terram colit diligentius et seminat que vberius fructum reddit. et quāto ager est fecundior. tanto meliori semine seminatur. Moraliter homo est sicut ager dei. Juxta illd̄ j. Chorinth̄. iij. Dei agricultura estis. ipse vero est sicut agricula. Joh̄. xv. Pater me⁹ agricola est. Quanto ergo persona maiorem fructum per gratiarūactionem rependit. tanto ei libentius dona sua tribuit. Sicut figuratū est Gene. xliij. vbi legitur q̄ filij Jacob iussu patris descenderunt in egiptum vt emerent frumenta tempore famis portantes secum precium frumenti. Ideo Joseph precepit dispensatori domus dicens. Imple saccos eorum quanto possunt capere et pone singulorū pecuniam in sacci summitate. Spiritualiter per Joseph qui interpretatur augmentatio. siue augmentū intellige christum qui auget donum vltra precatum. Juxta illud Ambrosij. Uberior est gratia q̄ precatio. Semper enim dominus plus tribuit q̄ precatur. Ad hunc ergo si accedunt filij Jacob videlicet supplantatores vicioꝝ portantes secum precium frumenti. id est gratiaꝝ

actionem plus reportant q̃ petebant. Et ideo optimus modus amplius impetrandi est gratias agere de perceptis. Et per oppositu3 qui non agit gratias de perceptis meretur puniri et priuari iam habitis apostolo teste. ad Ro. j. De philosophis. qui cum cognouissent dominum. non sicut dominum glorificauerunt. nec gratias egerunt Sed euanuerunt in cogitationibus suis et obscuratum est insipiẽs cor cozum. Tertio gratiarumactio est quedam diuine maiestatis protestatio. In hoc enim q̃ deo de suis beneficijs regratiamur ipsum dominũ nostrum capitaneu3 ptestamur. In cuius figura adeps in spiritualibus deo soli offerri debuit Leuiti. iij. Omnis adeps domini erit iure perpetuo. vnde et christus volens de septẽ panibus facere festu3 quod non fuit opus humanum sed diuinum. gratias egit fregit ⁊ dixit discipulis suis vt apponerent turbis. Mar. viij Quarto gratiarũactio est nostre necessitatis demonstratio. Qui enim regratiatur suam indigentiã demonstrat seu protestatur. Et hec ẽ ratio moral quare decime institute sunt et deo specialiter dedicate. Est enim decem limes et perfectio numerozum et iõ dũ nobis nouẽ retinemus et deo decimu3 damus nobismetipis imperfectionem inesse fatemur. et perfectionẽ attribuimus soli deo. Eodem modo dum deo de receptis gratias agimus ptestamur q̃ nihil de nostro munere possidem⁹. Secundo materiam gratiarumactionis sumere debemus de diuinis beneficijs que sunt potissime de opere creationis. redemptionis. expectationis iustificationis. conseruationis. et premiatiõis. De opere creationis dicit Bernardus. Consi dera deum in beneficio creationis qui creauit te sine cõmodo suo. pſ. Bonozum meozũ nõ deges. Sine merito tuo quia nihil ante promeruit qui penitus non fuit. Cogita qualem te fecit fm corpus egregiam creaturam. Scõm animam magis egregiam vtpute imaginem insignem. rationis participem. beatitudinis sempiterne capacem. De opere redemptionis dicit in alio sermone. O bone Jesu q̃d tibi ⁊ mozti nos debuimus. et sic tu soluis. nos peccauimus et tu luis opus sine exemplo. gratia sine merito. caritas sine modo. Item de beneficio expectationis quo nos peccãtes expectat ad penitentiam gratiarumactionis magna materia sumi debet quotiens meruit peccatoz vt ei tempus penitẽtie non aufferatur. Constat enim q̃ quotiens mortaliter peccat totiens indign⁹ est vita. quia statim fit ingratus autozi vite. Ideo dicit Gregozius. q̃ peccatoz considerare habet quotiens in statu damnationis exiũ in periculo mortis fuit vel ab infinita intrinseca veniente. Est enim maius beneficium si q̃s adductus suspendio et fune iam applicato ad collum vel si mutilãdus membrũ extendit mutilatozi. si tunc talis ab aliquo liberetur. maximum beneficium esse scitur. quo tunc diuertisset peccatoz si tunc quando peccat liberat⁹ nõ fuisset nisi ad infernum. huius ergo liberatiõis beneficium sempiternum vendicat sibi amozẽ humanum. Cassiodozus ponit exemplum de elephante. Elephanti inquit ingeniũ hominis comparari potest. cuz enim arbozi incise se appodiauerit et arboz fracta ceciderit per se surgere nequit Sic et homo non solus surgit cui⁹ et arte iacuit. Belua suis gressib⁹ restituta memoz est beneficij. In magnum quippe beneficium recipit cõmune sibi beneficium recipisse cõgruit ad ipsius arbitrium gressus mouet. ipsi⁹ voluntate cibos capit. inuicem manus promuscidam tendit et a magistro pro futura gratia tantum accipit quia se ipsius cura viuere posse intelligit. Si bestia rationem non habẽs tantas gratias agit qui se nihil lapsum ad gressum reducit. longe agis homo gratias referre tenetur. illi qui pluries lapsus in inferni vorazginem pluries liberauit. Item de beneficio cõseruationis tam messe nature q̃ ineffe gratie gtes referende sunt. de quo Augustinus de sancta virginitate. Quare inquit peccata sic habẽda sunt tanquam dimittantur a quibus de⁹ custodit ne cõmittantur. et a quo quisq̃ ab inuito pudicus permanet ab isto regitur et quisq̃ ab impudico factus est ab illo corrigitur. Et quis quis in finem pudicus est ab isto deseritur occulto quidem iudicio sed non iniquo. Et iõo signanter dicitur. quoniam non ledebantur gratias agebant. Nam sancti viri non solum de sibi dimissis gratias agebant. Sed et de his a quibus per suum adiutozium sunt preseruati. Vltima materia gratiarumactionis est premiationis. in quo deus talia preponit electis que auris non audiuit. oculus non vidit. nec in cor hominis ascendit in presenti. Tertio qualiter gratiarumactio est complenda. debet enim habere quatuoz conditiones si debito modo fieri debeat. videlicet magnanimitate. assiduitate. pluralitate. et hilaritate. Primo ergo debet habere magnanimitatẽ ratio est. quia hõ plus accepit a deo q̃ aliqua alia creatura. et iõo decet magis magnifice gratias agere. Nam natura lucis est talis. q̃ vbi plures radij ad aliquem locum diriguntur ibi maioz est reflectio et maioz splendozis multiplicatio. vnde iuxta terram maioz est calor q̃ in medio instituto aeris propter maiozem et densiozem radiozum

solarium multiplicationem. Sic moraliter esse debet quo nam homo plures densorum beneficiorum radio recipit eo q̄ per gratiarumactōnes plures radios in deum reflectere cōuenit Secundo debet habere assiduitatē. Juxta illō j. Thessalo. ij. Gratias agite deo sine intermissione. Glo. omnib⁹ horis ad hoc aptis. Et hec ratio est quare omnes horas canonicas p deo gratias terminamus. insignum q̄ omnia opera nostra in eius gratiarumactione debent finiri. Tertio debet habere pluralitatem vt pro omnibus non solum p placentibus et prosperis Sed etiam pro aduersis. Juxta illud ad Eph̄. v. Gratias agentes deo semper pro omnibus. Aris. ij. Politicoꝝ. prope finem dicit. q̄ Plato inē leges ordinauit q̄ ciues se exercitarent p vsum et studium vt fierēt ambidextri. i. vtra q̄ manus fieret ipsis vtilis ad bellādum. Isto modo moraliter nos exercere debemus vt ambidextri fiamus vt patet. non solum tempore prosperitatis sed etiam aduersitatis contra fortunam pugnare. et deo semper regratiari sciamus. dicit tamen Auicēna. q̄ mulier vtraſ q̄ dextras habens non sicut vir quandoq̄ vtraq̄ vtitur. Ita moraliter effeminati vtranq̄ fortunam equanimiter sustinere non possunt. Sed tantum prosperitate vti sciunt. Per oppositum vero viri sancti omni fortuna bñ vtuntur ad honorem dei et ad victoriam mundi. talis fuit apostolus Paulus qui dicebat. j. Chorinthō. p̄mo. Deo gratias ago qui semper triūphat in nobis in christo Jesu. Quarto debz habere hilaritatē siue iocunditatez vt non fiat ex tristicia aut necessitate. Refert Soli. de mira. mundi. q̄ in allesa regione est fons semper q̄etus. ad cantum vero vel ad cytharam siue ad tibiam statim ad sonitum melodie intumescit. et ad aluenm suum excedit. Fons omnis bonitatis deus est. hic ad letam gratiarumactionē statim exuberat. et beneficiorum suorum aquis inundat et per oppositum subtrahit beneficia ab illo qui sibi gratiarumactiones letifice non ℌ reꝑhēdit. Tertium malum ipsius phariſei aut peccatum est ipsius socij sui contemptio. cum dixit. velut hic publicanus. vbi dicit glo. interlinearis Ex vicino publicano maioris est ipsi⁹ tumoris occasio. Superbia enim ex bonis et malis proximi sui semper facit malum suum si habet iuxta se miserum magis inflatur. si felicē liuore torquetur. Ex aduerso vero humilitas vbiq̄ lucratur. Si habet iuxta se miserum cōpatitur. si felicem magis humiliatur. Duo ergo considerare debemus vt humiliemur nec alios cōtemnam⁹. Primum est consideratio p priorum defectuum quibus sibi acet homo. Nā dicit in vitaspatrum quidam senex. quando cogitatio superbie vel vane glorie te impugnat perscrutare teipsum. Si omnia mandata dei seruasti. Si inimicos tuos diligis. Si gaudes in gloria inimici tui. Si contristaris in deiectione eiusdē. Si cognoscis te seruum inutilem. Si cognoscis te hominem peccatorem. Sic faciebat abbas Moyses qui fuit in seculo magnus peccator et postea magnus in penitentia. Cuz enim temptabatur de electione recurrebat ad seipsum peccata sua recogitando vnde facta est vox demonum ad eum vicisti nos cuz te exaltamus tu te humilias. Secundum est consideratio aliorum profectuum. Quid enim nobis restat superbiendi occasio de bonis propriis cum sint multi plures profecti in alienis. Si ergo q̄ sint opera tua bona parua in comparatione aliorum hominum consideras. nullo modo de tuis superbis. Ideo dicit Gregorius. sicut incentiuum superbie est respectus deteriorum. ita ad cautelam humilitatis est consideratio meliorum. Quartum vicium illius phariſei est virtutum iactitatio. cum dixit. Jeiuno bis in sabbato. vbi cōmendauit se a duobus. Primo de ieiuno dicens. Jeiuno bis in sabbato. id est in septimana. Ubi nota. ieiunium est duplex. corporale et spirituale. Corporale ieiunium est abstinentia a cibo et potu temporaliter statutis. Et hoc Petrus Rauaneñ. ieiunium cōmendat in sermone de ieiunio. Fratres. scimus ieiunium esse arcem dei. castrum christi. spiritussancti muruz. vexillum fidei. castitatis signum. sanctitatis tropheum. hoc Adam in paradiso seruauit. quem gula extraxit. hoc Noe in archa custodiuit quem in mundo ebrietas dimersit. per hoc Loth incendium Sodomorum euasit qui per ebrietatem incēdio postmodum incestus adustus fuit. Spirituale ieiunium scōm Augustinum super Johannem. Et ponitur de consecratione distinctione quinta. capitulo Jeiunium. vbi dicit. Jeiunium magnū et generale est abstinere ab iniquitatibus z ab illicitis voluptatibus seculi. quod perfectum est ieiunium et sine illo non valet corporale ieiunium. Quia dicit Gregorius in omelia. Ductus est Jesus. Incassuz caro atteritur si a prauis voluptatibus animus non refrenatur. Et Jsidorus de summo bono. libro secundo. capitulo vltimo. Jeunia inquit cum bonis operibus acceptibilia sunt. Qui autem a cibis abstinent et prava agunt demones imitantur. quibus esce non sunt et nequicia semper adest. tale fuit ieiunium istius phariſei. qui licet corporaliter ieiunauit non tamen a vicijs abstinuit. Ideo ieiunium suum deo non placuit. sed iacti

tauit se de datione decimarum cum dixit. Decimas do ꝛc̄. Et ad illas dandas tenentur reges et prīcipes. ꝛc̄. vt supra sermone. xlv. de remuneratione dantium decimas et peccata non dantium dictum est parte prima. vide de hoc locum in registro huius prime partis.

De eadem dominica.
Sermo tertius.

PUblicanus stās a longe nolebat oculos ad celum leuare. Sed percutiēs pectus suum dicens. deus propitius esto mihi peccatori. Luce vbi supra. Auicēna in libro suo de quatuor diluuijs dicit. In vallibus et solitudinibus profundis diluuium aque accidit vt frequenter. Cuius ratio est. nā obcōcauitatem sui valles et oppositatem suam solitudines de nubibus violenter ad se trahunt aquas in ipsas. vt dicit cōmentator. Moraliter per valles quo ad presens intellige humiles propter tria. vt habetur in libro similitudinum. Primo propter aquositatem. cum enim sit vallis depressa inter medium duorum montium collocata. ideo est aquarum receptiua. Sic humilis anima declinans aut deprimens se voluntarie inter duos montes quorū vnus est extolli de spiritualibus. alius de corporalibus. quasi media transit. et aquas gratiarum recipit. Juxta illud pſ̄. Inter medium montium pertransibunt aque scilicet gratiarū Quod etiam testatur Cassiodorus super pſ̄. In vallibus quippe humilium animarum. fontes manant et transeunt gratiarum. Secundo fructuositatem. nam propter humoris copiaz in herbis floribus et frondibus fecundantur ꝛ ornantur. Sic in humilibus abundant herbe virtutum. fructus operum. frondes salutiferorum verborum. et flores affectionum. Juxta illud pſ̄. Valles abundabunt frumento. id ē humiles vite merito. Tertio propter quietem. nā sicut edificia in vallibus constituta et arbores minus ventorum impulsionibus agitantur q̄ que in montibus collocantur Sic humiles magis sunt quieti a ventis persecutionū q̄ homines superbi. Sicut ergo dictum est q̄ in vallibus diluuium aque accidit vt frequenter. Sic in humilibus diluuium celestis gratie accidit et maioris. quia dicit Augustinus. Sicut aqua fluit ad valles. sic aqua spiritussancti fluit ad humiles. Sed quid talis aqua circa eos facit certe sordes peccatorum purgat et impios iustificat. Sicut patet in verbis allegatis de publicano qui se coram deo humiliauit. ideo iustificatus in domum suam descendit. et hec sunt verba caritati vestre proposita in quibus humilitas illius publicani a quatuor laudatur. primo ex timore offensionis ibi. A longe stans secundo pondere contritionis ibi. nolebat oculos. tertio dolore cōmissionis ibi. sed percutiens pectus suum. quarto feruore orationis. ibi. Deus propitius esto mihi pec. Circa illa est notandum. dicit Theophilus in breuilo- K quio diuersarum artium. in ascendendo altos montes totum necesse est dorsum ꝛ corpus aliqualiter inclinari. erectus enim quisquis non ascendit in altum montem. Moraliter per altum montem intellige humilitatem. Quia dicit Anselmus in libro similitudinum. Humilitas est mons magnus in cuius sublimitate lux est. Nam modica et honestarum personarū. id est sanctarum virtutum pulcerrima turba. Sz per dorsum intelligitur mens hominis. Juxta illud pſ̄. Diuertit ab oneribus dorsum eius. q̄ si diceret. a peccatis eleuauit mentem eī. Qui cunq; enim cum illo publicano in montem humilitatis magnum ascendere voluit necesse habet mentem inclinare ab alta superbie. et gradus quibus ascenditur attingere. quia nullus erectus in superbia potest ad montem humilitatis veraciter ascendere. Ponuntur ergo in verbis thematis allegati aliqui gradus. Primus gradus quo ascenditur in montem humilitatis est timor offensionis. q̄ videlicet deum peccatis suis offendit. Et iste timor est quasi radix humilitatis et quasi pes montis. Juxta illud Ecclesiastici. iiij. Timor domini expellit peccatum. Quia ergo omnis peccator stultus est. conuincitur ex eo q̄ se a bono incōmutabili auertit et ad peccati turpitudinem se conuertit. Qui ergo ad sapientiam peruenire desiderat oportet q̄ a timore dei incipiat. Cogitans ergo peccator que pro peccatis suis pena et que pro bonis meritis debetur gratia sempiterna. Incipit eum timere qui potest corpus et animam perdere in gehennam. Mathei. x. et hoc quātum ad timorem seruilem. vel etiam incipit timere ne a diuino bono separetur quātum ad filialem timorem. Exquo quidem timore nascitur humilitas. et sic timor dicitur radix humilitatis. Et iste est primus gradus per quem et iste publicanus ad humilitatem ascendit quia timuit dominum quem peccatis suis offendit. et penam quam pro peccatis suis meruit. Quia dicit Apostolus ad Romo. xiij. Cū malefeceris time. Et hunc timorez ostendit in

populo q̄ stetit et tangitur ibi .publican⁹ stās diu enim de peccato in peccatum progressus fuerat.Sed nunc dei timore correptus factus est stans non vltra progredi volens ad peccatum. Ideo de ipso exponitur illud Jone p̄mo. Stetit mare a feruore suo.Per mare intelligitur mens prava peccatoris. Juxta illud p̄s. Qui conturbas profundum maris .id est cor peccatoris in recordatione peccatorum . Et ista mens feruet in concupiscentia humana. iuxta illud Job.xliij. Feruescere faciet quasi ollā profundum maris.loquitur ſm Glosam.de diabolo qui mentes pravas per illicitas concupiscentias feruere facit. Istud mare in hoc publicano tunc stetit quando timore dei correptus.feruor peccandi in eo quieuit.Sic etiā steterunt filij israel quando destiterunt a nepharia conuersatione alienigenarum. De quibus Neo.ix.dicitur . Steterunt coram domino et confitebantur peccata sua.Circa hoc nota.q̄ iniusti hoc exemplo huius publicani debēt stare quo ad tria.Primo quo ad penitendum. qz dicit eis dominus Luce.xiij. Nisi penitentiam egeritis omnes simul peribitis . Secundo ad redimendum scilicet peccata.Danielis quarto Peccata tua elemosinis redime. Tertio a recidiuo cauendum.j.Chorinth̄.x.Qui stat videat ne cadat.Sed iusti vt dicit Volkot super illud Sapien.quinto.Tunc stabunt iusti.lecē. lvij.debent stare ad quatuor actus.Primo ad videndum.Nam ille qui stat potest videre remotius q̄ ille qui sedet. Hieremie.vj.State super vias videte et interrogate de semitis antiquis que sit via bona et ambulate in ea.Secūdo ad docendum.Nam preco clamaturus edictum regis ascendit in altum vt eminenti⁹ audiatur.Ideo Neo.viij.legitur. Stetit Esdras super gradum ligneum quem fecerat sibi ad loquendum.Et Actuum quinto.dicitur de apostolis.Stantes loquimini in templo omnia v̄ba vite huius.Tertio ad testificandū Marci xiij.Stabitis ante presides et reges propt̄ me Quarto ad pugnandum.Ephese.vj.Accipite armaturam dei vt possitis resistere in die malo et in omnibus perfecte stare. Secūdus gradus quo ascendit quis in montem humilitatis est valor cognitionis.Nam cum quis defectus suos cognoscit valere sibi hoc ad humilitatem poterit.Quia dicit Bernardus.Humilitas est virtus qua homo verissime sui cognitione sibi metipsi vilescet.Nam qui seipsum cognouit nimis vilem et indignum appropinquare deo estimat.vt dicit Theophilus.Ecce valorē cognitionis.Quanto enim quis se viliorē cognoscit.tanto se deo appropinquare indignum reputabit.et sic citius gratiam exauditionis reportabit.Et patet hoc in multis exemplis sacre scripture. Nam Luce.vij.de ista felicissima peccatrice legitur.q̄ stabat a longe quia retro secus pedes domini.recognouit enim turpitudinem sue vilitatis.ac per hoc indignaz se esti mans domino apparere ad faciem . Sed quia retro stare permansit . dominus eam respexit.quia conuersus Jesus ad mulierem dixit . fides tua saluaz te fecit vade in pace.Aliud exemplum.Luce.xv.de filio prodigo.qui cum esset a longe vidit eū pater et misericordia mot⁹ est super eum.Aliud legitur Luce. xvij. de decem viris leprosis qui de longe steterunt et misericordiam saluatoris consecuti fuerunt . Sicut adhuc contingit.hi qui stant a longe ab altaribus in ecclesijs retro in angulis citius misericordiam q̄ prope stantes consequuntur qz publicanus qui a longe stetit iustificatus i domum suam descendit. Phariseus autem qui temerarie propius accessit in peccatis suis mansit. Item timendum est de illis qui interduz cū enormibus peccatis ad sacrosancta audent temerarie accedere et stantes circa altaria cū celebrantur diuina faciem sacerdotis non verentur respicere.volentesq̄ gesta omnia dominice consecrationis considerare. quod tamen prohibetur.de vita z honestate clericor̄.li.iij capitulo. Ut laici. Supple statuimus vt laici secus altare quando sacra misteria celebrātur stare vel sedere inter clericos non presumant . Sed pars illa que candelis ab altari diuiditur tantum psallentibus clericis pateat . vt dicit Glosa.Secus altare laici stare non debent . sz tantum clerici vt liberius intendant diuinis officijs.de consecratione di.ij.Sacerdotes. Etiam mulieres incensum circa altaria ferre non debent dum aguntur diuina misteria.xxiij.di. Sacratas.Sed hoc intellige per se non debēt accedere et incensum luminum ibi ponere.possunt tamen per ministros hoc facere Sed licet hoc dicatur laicis publice de ambone q̄ altaria tempore missarum non deberent accedere. tamen de hoc nihil videntur curare quare deberent publice confundi.et ab altaribus repelli.Exemplo beati Ambrosij qui imperatorem in choro stantem i loco clericorum publice repulit dicens.Purpura te non facit sacerdotez sed principem demonstrat.Tertius grad⁹ humilitatis est pudor contritionis. Ubi nota duplex est pudor .videlicet bonus et malus.Pudor bonus deo placet quia impedit malum qz dicit Bernardus in sermone super can . Quā-

Stare a longe quomodo.

tum deo displicet impudentia peccantis. tantum placet ei pudentia penitentis. Et iste pudor est tertius gradus per quem montem humilitatis ascendimus. Ad hunc gradum publicanus iste peruenit. quia de ipso dicitur hic q̃ nolebat oculos ad celum leuare. Recognouit enim se offendisse deum celi ita vt diceret cum filio prodigo peccaui pater in celum et coram te. Et quia in celo est deus dicente pſ̃. Dominus in celo parauit sedem suam. Ideo non audebat oculos leuare in celum pre pudore peccatorum. et ex illo multum placuit deo. Quia dicit Ambrosius. libro de officijs. In ipsa nostra oratione multum verecundia placet. multum conciliat apud deum. hec prætulit publicanum et commendauit. quia nec oculos suos ad celum leuare audebat pre confusione scelerum suorum. ita vt diceret intra se. j. Esdre. ix. Domine deus confundor et erubesco leuare faciem meam ad te. quoniam iniquitates mee multiplicate sunt super caput meum. et delicta mea creuerunt vsq; ad celum. Sed pudor malus deo displicet. quia impedit bonum scilicet confiteri. orare. gratias agere. cõmuniones facere. predicationes audire. et similia. et hunc pudorem efficit diabolus. legitur enim cum a diabolo quereretur q̃d faceret apud hominẽ quẽ possiderat. Respondit verecundiaz auffero in perpetratione scelerum. Quartus gradus est dolor cõmissionis scilicet de peccatis. naz ſm Anselmum in li. similitudinum. Sed sunt nonnulli qui se peccatores cognoscunt. sed nullum inde dolorem habent nec hoc valet ad salutez necesse est enim vt dolorem habeat quisq; pro peccatis perpetratis si veniam desiderat. Et ponit similitudinem aliquam qui peccaret in dominum suum et non doleret ridiculum esset si veniam peteret de hoc. et deinde se non dolere fateretur. Sed circa hoc queritur vtr̃ dolor in penitente potest esse nimius. Ad hanc questionem respondet Holkot lecti. lviij. q̃ in penitente est considerare triplicem dolorem. Unus est essentialis penitentie. et est in voluntate ipsa videlicet displicentia de peccato pro quanto peccatum est offensa dei. et ista displicentia est voluntatis essentialiter contritio. Et quia iste dolor directe causatur in deũ ex caritate. que ſm legem datam intendi potest. ideo iste dolor non potest esse nimius. Alius est dolor non essentialis penitentie. et est in sensualitate. et est passio appetitus sensitiui. et iste dolor causatur vno modo ex redundantia doloris vel displicentie in voluntate per modum quo vires inferiores obtempãt in suis actibus viribus in superioribus. ſm q̃ dicit Aristote. iij. de anima. q̃ intellectus rapit aliquãdo appetitum sensitiuum sicut spera speram. Tertio potest accipi dolor in penitẽte pro afflictione corporali. et de istis duobus modis p̃mis. impossibile est q̃ dolor penitẽtis nimi⁹ sit ſm doctores multos. Sed de isto tertio dolore qui causatur ex afflictione corporali constat q̃ potest esse nimius. quia non licet inferre alicui sibiipsi ex intentione causa mortis. Quia dicit Apostolus ad Roma. xij. Obsecro vos p̃ misericordiam dei vt exhibeatis corpora vestra hostiam viuentem. sanctam placentem deo sit rationabile obsequium vestrum. Sed de secũdo dolore potest esse dubium. Exquo causatur directe et naturaliter ex displicentia voluntatis. et ipsa displicentia non potest esse nimia q̃ non apparet esse talis q̃ potest esse nimius. iõ videtur dicendum. q̃ si penitens ex vehementissimo amore ad deum. tantum doleret de suo peccato. quia causaretur dolor in appetitu sensitiuo tante intensionis q̃ corrumpet armoniam corporis necessariam vitam. et sic induceret ad mortez non esset iste dolor excessiuus in genere mortis nec superflu⁹. Sed virtuosus t opus vere penitentie. hoc tamen presupposito q̃ voluntas sic penitentis non feratur directe in istam passionem causandam. Sed tantuz p̃pter displicentiã de peccato inquantum offendit deum. et sic legimus quosdaz cõmendatos de perfectione contritionis. hec Holkot. Ad hunc gradum peruenit publicanus quia in eo q̃ pectus suum percussit se dolere ostendit. In hoc enim q̃ pectus percutitur dolor cordis intus ostenditur. Sicut figuratum est. ij. Reguz vltimo. Dauid percussit cor suum postquã numeratus est populus et dixit ad dominũ. peccaui valde. in hoc facto precor domine vt trãsferas iniquitatem serui tui qui stulte egi nimis percussit ergo publicanus pectus suum q̃ dolens et indignatus contra seipsuz. Quia dicit Glo. pectus suum percutit et penas de se exigit et deus parcet. Tunsio enim pectoris vtilis est penitenti. quia valet ad remissionem venialium. ſm Augustinum in li. de penitentia. Sunt autem octo quibus venialia dimittunt. vt confessio pectoris tunsio. aque benedicte aspersio. crucis signatio. dominica oratio. sac̃ cõmunio. et iniuriarum remissio. Uersus. Cõfiteor. tũdo. aspgo. pter. oro signor. edo. dono. per que venialia pono. Q̃d autem hic dicitur confessio. intelligi debet de confessione generali quã faciunt religiosi in penitentia. et cõpletio. et quam faciunt homines diebus domi

nicis et festiuis post finem sermonis. De cõfessione autem sacramentali non dubiuz est quin per eam et mortalibus dimittantur. Item q dicitur crucis signatio. maxime intelligitur de benedictione episcopi. Item q dicitur oratio intelligit̃ p̃cipue de oraõne dominica q̃ fit in ecclesia dedicate. Item q dicitur de sacra cõmunione extenditur vniuersaliter ad omnia sacramenta noue legis in quibus confertur gratia. vt est eucharistia. extrema vnctio. ꝛc̃. Quintus et vltimus gradus quo ascendere possumus montem humilitatis est feruor orationis per quem et iste publicanus in montem humilitatis ascendit cum dicit. Deus propitius esto mihi peccatori. In hac breui oratione primo recognoscit dei potẽtiam cum dicit. deus. quasi diceret. Nemo potest peccata dimittere nisi tu deus. Quia dicit Augustinus contra Julianum et habetur de consecra. di. iiij. capi. Nemo tollit peccata nisi solus christus qui est agnus tollens peccata mundi. Et te solum deum inclinabo. te solum timeo. quia pater deus misit te. solum propiciatorem pro peccatis nr̃is. Johannis. iiij. Sed diceret aliquis. exquo christus in dominica oratione que ponitur Mat. vj. docuit nos orare. Pater noster qui es in celis sanctifi. ꝛc̃. quare iste publicanus ex institutione diuina non dixit. pater propitius esto mihi peccatori. sed deus dixit. Ad hoc dicunt doctores q in omni dicto vel facto suo ipsius publicani pretenditur ~~humilitas. etiam~~ vnde totum euangelium concluditur in humilitate. q̃re non nomen patris q dilectionis effectum importat hic expressit. Etiam publicanus reputauit se indignum vocari filium. sicut filius prodigus. qui dixit. Non sum dignus vocari filius tuus Luce. xv. Jdeo non dixit pater sed deus. quasi se totum in nihilum redigeret coram deo. Secundo eius exposcit misericordiam cũ dicit. propicius esto sc̃z Glosam. recognouit enim se iuste pati omnia mala pro peccatis suis soli misericordie dei se submisit. Et hoc importat hoc nomen propitius. q idem est q misericors et benignus. et dicitur a prope et citius. quasi diceret. propitius esto. id est prope citius esto propter misericordiam vt dimittat peccata. Sed diceres quare iste publicanus in templo propitiationez dei postulauit. Ad hoc dicitur q sciuit Salomonem dixisse. iij. Reguz viij. Si quis agnouerit plagam cordis sui et expãderit manus in domo hac. tu exaudies in celo et propiciaberis. Et. ij. Paralip. vij. Si conuersus fuerit populus meus super quo inuocatum est nomen meum deprecatusq; me fuerit et exquesierit faciem meam. propitius ero peccatis eorum. ideo ait propius esto. Tertio ostendit suam indigentiam cum ait. mihi peccatori. quasi diceret Ego me omnium peccatorum solum pessimum recognosco plus. idcirco alijs misericordia indigeo tua. ergo mihi peccatori subueni as. primo peccata condonando vt Marie magdalene cui remisisti peccata multa quoniam dilexit multum. Sed circa hoc dubitatur. quomodo iste publican⁹ petit sibi peccata condonari. cum tamen non videtur confiteri. cum tamen dicat Gregorius. xxij. moza. hec sunt humilitatis signa iniquitatem suã quẽ q̃ cognoscere et cognita nota confessionis apire. Ad quod dicitur q iste publicanus in eo q se peccatorem cognouit. et dixit omnia peccata ꝺo generaliter cõfessus fuit quod sufficiebat pro isto tempore. quia adhuc non erat generalis confessio instituta. que si necessaria fuisset. ipse fm dispositionem aĩmi dispositus fuisset. q sacerdotem adijsset. Jdeo bene potuit dicere cum p̃s. Delictum meum cognitum tibi feci et iniusticiam meam non abscondi. et hoc quo ad confessionem. et sequitur. dixi confitebor̃i delicet homini fm preparationem animi et tu remisisti impietatem peccati mei. Et est notandum q confessio est duplex. vna mentalis que fit deo. et hoc iure naturali. Et hec confessio mentalis sufficiebat ante christi incarnationez quia christus nondum erat homo. adhuc talis confessio sufficeret vbi articulus mortis cõfessionem sacramentalem non admitteret. Alia ẽ sacramentalis. et hanc quia deus factus ẽ homo vult vt fiat homini vicario christi in hoc q ministris sacramentorum dedit potestatem ligandi atq; soluendi. et sic confessionem instituit tacite cum dixit. Quorum remiseritis peccata remittuntur eis. Joh. xx. Sed apostoli eam promulgauerunt expresse. Quia dicit apostol⁹ Jaco. cap̃. v. Confitemini alterutrum peccata vestra. Sed diceres. exquo in contritione remittuntur peccata. Juxta illud Ezechielis. xviij. Quacunq; die ingemuerit peccator saluus erit Ad quid ergo ozis necessaria est confessio Ad quod dicunt doctores. Quãuis per contritionem peccata dimittuntur tamen vocalis cõfessio est iam in tempore gratie necessaria vl̃ in re quando habetur opportunitas vel in proposito quando cum articulus necessitatis excludit et non cõtemptus religionis. Jta tamen necessitas confitendi post contritionẽ non est. propter necessitatẽ remedij. cum peccatũ iam sit dimissum. sed ꝓpter obligationẽ precepti. Cõfessio eñ et satisfactio non solum necessitant in iu

dicio dei. sed etiaz in iudicio ecclesie ꝓpt̃ obligationem ꝓcepti. Secundo dicit publicanus iste subueniens mihi peccatori penã purgatorij in ꝓsentem cõmutando. sicut latroni cui dixisti. Hodie mecum eris in paradiso. Luce. xxiij. Tertio tanquã ouem perditaz ad ouile regni reportando vt Lazarus per misteriuz angelorum est ad gloziam deportatus. Ecce ꝙ salutifera oratio per quã cõsecuta est peccatorum omnium remissionem. rogemus ergo dominum vt det nobis exemplo huius publicani hic in terris humiliari vt mereamur in celestibus exaltari.

Dominica duodecima post trinitatis. Sermo primus.

Adducũt ei surdum et mutũ et deꝓcabantur vt ei manũ imponeret. Ita scribitur Mar. vij. Dicit Cõstantinus in li. de natura morborum dum aliquis in languore positus nomẽ amici sui quez diligit audierit ꝓtinuo ab infirmitate conualescit. Et ponit rationẽ dũ quis in languore positus nomen sui ꝑ dilecti audierit positi in regione longinqua tristiciam iam aliqualem cõcipit et merorem tñ exhortatione et ꝓsolatione sibi astantiũ et circa se sedentium in spez magnam ponitur vt videlicet eũ rediturum est visurus. illa aũt spes valida atq; cõsolatio sanitatez vt frequẽter infirmo restituit et valorem. Ad qd̃ ꝓbandum legitur Gen. xlv. Jacob credidit filium suum mortuum quia ei dictum erat ꝙ fera pessima deuorasset eum. Quapropter lugens multo tempe cõsolationez recipere noluit. Sz dixit. descendam lugens filium meuz cũ merore ad inferos. Tandẽ cum ei nũciaretur ꝙ filius suus viueret. ille ꝑ gaudio q̃si reuixit dicẽs Sufficit mihi si adhuc vivit vadam et videbo anteq̃ moriar. Ecce ꝙ audito noie amici ꝓ dilecti infirmus conualescit. Spũaliter xp̃us Jesus dñs noster est amicus noster carissimus qd̃ patet quo ad ꝓsens ꝓncipaliter in duob⁹ Ex cara videlicet redemptione et oĩm cõmunione. De ꝓmo dicit be. Johannes Apoca. j. Dilexit nos et lauit nos a peccatis nostris in sanguine suo. ideo ipse dicit Joh. xv. Maiorẽ dilectionem nemo habet vt animã suaz q̃s ponat ꝑ amicis suis. q. d. sicut ego feci ꝑ oĩbus amicis meis. De secũdo qz ꝑm Aris. viij. etĥ. Amicorum aũt omnia cõmunia. quare et omnia nobis cõmunicabit et subiecit. Juxta illd̃ ps̃. Omnia subiecisti sub pedibus eius oues z boues vniuersas insuper et pecora campi volucres celi et pisces maris. Et non solum ista nobis vt verus amicus cõmunicauit. Sed corpus suum in cibum et sanguinẽ suum in potum nobis dedit. vt in clemen. de reli. et ve. sancto. Si dñm. Istum ꝑ oĩbus amicum debes tibi o homo eligere. sicut cõsulit Aug⁹. inquit. Elige tibi amicũ illum ꝓ amicis tuis videlicet xp̃z qui cum oĩa subtracta fuerint tibi solus fidem seruabit in die sepulture tue cum amici tui recedẽt a te. ille te non dereliquet. sed tenebit te a rugientibus leonibus ꝓpatis ad escaz z ꝑducit ad ignotam regionẽ ad plateas celestis hierusalem vbi collocabit cum angelis añ faciem sue maiestatis. vbi est cumulus felicitatis supeminens gloria supabundãs leticia. et oĩa bona. hec ille. Ecce qualis fidelis est amic⁹ dominus nr̃ Jesus xp̃s. Sicut ꝙ aliquis in lãguore positus audierit nomẽ amici cõualescit Sic factum est de isto surdo et muto qui cum audisset nomen et vocẽ dicentis. Effeta ꝙ est apire. illico sanatus est. de quo dicũt verba euãgelij in quo tria ꝓncipaliter per ordinem tangũtur ꝓmo adducentium fidelis deꝓcatio ibi. et deꝓcantur vt ei. secũdo xp̃i benigna exaudítio ibi. et apꝑhendens eum de turba. tertio feruẽs miraculi ꝑdicatio ibi. quãto aũt eis ꝓcipiebat z ꝓ sensu morali dimisso lr̃ali est sciendum ꝙ B moraliter per istuz surdũ et mutũ peccatoz cõgrue significatur. Nam sic̃ dicũt medici ꝙ surditas corpalis ex quatuor ꝓsueuit puenire sic et surditas spũalis. ꝓmo ergo puenit surditas corpalis ex soni z vtutis auditiue disꝓpoꝛtione. Sicut de tonitru patet. vno modo ꝙ ꝑm Aris. omnia ꝓterit. cerebrum mouet. et animũ terret. Alio mõ de aqua currẽte. Sicut refert Basilius in exame. et Ambro. ꝙ de padisi alto cacumine cadẽtes aque maximũ faciũt lacũ et in suo casu tm̃ faciunt strepitũ ꝙ omnes ico le iuxta ꝑdictum lacum reddũtur surdi immoderato sonitu sensum auditus in paruulis corrumpente. Moraliter per tonitruũ intelligit q̃libet ꝑdicatoz. iuxta illud ps̃. A voce tonitrui tui formidabunt. q. d. Audito sermone ꝑdicationis tue penitendo timebũt. Illi inquam ꝓdicatores si nimis alte in predicatõne sua tonant surdos suos auditores faciunt. Naz xp̃s ꝓm⁹ in nouo testamento predicator satis alte tonuit cum Joh. vj. dixit. Nisi mãducaueritis carnem filij hois et biberitis eius sanguinez non habebitis vitam in vobis. Et seqtur ꝙ ex

hoc multi eius discipulorum retro abierũt. et iã non ambulabãt cum eo dicentes. durus ẽ sermo h̃ qs potest eum audire. Ecce quõ surdi facti sunt ex illo alto tonitru p̃dicationis ꝑm q̃ ipsi abierunt. signũ est q̃ xp̃m non intellexerũt Si eñ eum intellexissent fortassis apud ip̃z audientes suam p̃dicationem ꝓmansissent. Nam hugo p̃dictum verbũ sic exponit. Nisi manducaueritis carnẽ filij hois ꝛc̃. i. nisi vniti fueritis ꝑ caritatẽ filio dei qui ꝑm carnem est filius hois non hẽbitis vitam in vobis. quia mẽbra sepata a corpe non pñt viuere. Sic etiam hãc autoritatez exponunt expresse doctores super li. sententiarum. di. ix. Sed discipuli Jesu intellexerunt eum carnaliter. q. d. Quis potest comedere crudas carnes humanas. Sz illis abeũtibus dixit ad illos qui remãserant Verba que ego locutus sum vobis spũs et vita sunt. id est spũalia. q. d. dicta mea oportet vos spũaliter intelligere. q̃ eñ carnaliter intelligit nil ꝓficit. sic adhuc fit cũ populo q̃ p̃dicatorẽ non intelligit surdus ab eius p̃dicatione recedit. Et iõ ór. vij. q. j. c. Oportz estqꝫ Canon b. Petri. oportz inqt q̃ docet et instruit aias rudes esse talez vt ꝑ ingenio discentiũ semetipz possit aptare z vbi ordinez ꝑ audiẽtis capacitate dirigere. hec ille. Uel alio mõ per tonitruũ intelligit cõmotio p̃dicatoris vl nimia correctio. de q̃ ór i ps̃ Vox tonitrui tui in rota. i. vox cõminationis z correctionis tue in sacra scriptura. Jsta q̃dez cõminatio et correctio qñ nimia z excessiua erga populũ existit ipm nõnunq̃ surdũ facit. ita q̃ p̃dicationẽ suam nõ audit. Et est talis iuxta illud metriste moralis. Tres sunt stulticie q̃bꝰ insipiẽs ꝓhibetur. i. oñditur. q̃ tm̃ loquitur q̃ nulla fides adhibetur. Qui tantum terret q̃ nil terrendo veretur. Qui tantuz tribuit q̃ mẽdicare videtur. Jdeo dicit Aplus ad Hall. vj. Fratres etsi preoccupatus scilicet per aliquã passionem resurgentem fuerit homo in aliquo delicto. vos qui spũales estis. i. perfectiores scientia et vita huiuismodi instruite in spũ lenitatis ꝓsiderans teipsum. i. ꝑpriam fragilitatẽ ne et tu tempteris. Et hec fuit causa potissima cur dñs Petrum cadere ꝑmisit. vt. s. peccatoribꝰ misericors existeret. de quo dicit Greg⁹. dis. l. c. Consideradum. illud factum est magne pietatis dispensatiõe vt is qui futurꝰ erat pastor ecclesie in sua culpa disceret qualiter alijs misereri deberet. Sed per aquaz intellige sciam vel sapientiã. Eccĩ xv. Aqua salutaris sapientie potauit illum. hec quidem si fluit de altis montibus. id est de superbis doctoribus surditatem facit in auditoribus quia doctrina inanis ꝓficit. Sicut ꝓbat Beda in histo. Anglorum de quodam episcopo litterato et subtili valde q̃ cum missus fuisset vel esset de scocia ad conuersionẽ anglicorum subtilitate vtens nil ꝑfecit quia auditus non fuit Et post hoc venit alter minoris litterature et vtens exemplis humilibus. et sic totã angliaz conuertit. Alio mõ per aquã intelligit voluptas carnis. de qua ꝑt congrue exponi illud Joh. iiij. Omnis qui biberit ex hac aqua sitiet iterum. q. d. Quãto plus voluptas exercetur tãto magis desiderat Jsta reuera aqua carnalis voluptatis si cadat a mõ D tibus et prelatis et predicatoribus similit̃ reddit surditatem auditoris. Quia dicit bea. Hieronimus et scribit hoc Eusebius in morte gli si Hieronimi ad Dãmasum ep̃m. Uir luxuriosus quomodo predicabit castitatem. z si predicabit que audiẽtibus veniet vtilitas. q. d. nulla. Quod põt dicere audiens quare ore predicas que opere denegas. bene loqueris ore et male vius opere. semetipsum damnat. plus tamen tacens valet talis predicatio quã loquẽs Secundo prouenit surditas corporalis ex auris cõcauitate. ex vẽtositatis inclusione. Quãdo enim homo multum vtitur de cepis que habent in se multum ventositatis. tales ventositates ad caput ascendentes obstruunt aurium concauitates. quibus obstructis accidunt surditates. Moraliter per ventũ intelligitur superbia vel inanis gloria. quia sicut ventus aerem concitat turbat et obscurat. Sic superbia aut inanis gloria intelligentias hominum obscurat. corda ad malum incitat. et parere conturbat. et hoc causat diabolus. Jux illud Zech. j. Uentus turbinis veniebat ab aquilone. q. d. Superbia perturbationis venit a diabolo. hec superbia aut vana gloria in multis hoibus causat surditatem quia tanquã vẽtus tumultuosus aures corda obturat ne vocem diuinitatis ꝓcipiant. et hoc precipue patet in superbis tyrannis quorum vnus fuit Pharao. Et figura aliorum de quo legitur Exodi. v. Cui cum diceret Moyses ex pte dei vt populũ israel dimitterz vt sibi sacrificaret dixit sibi Pharao ventus superbie inflatus. Quis est dominus vt audiam vocem eius. q. d. nullo modo audiã eũ. Nescio enim dominum et israel non dimittam. attamẽ qñ multipliciter fuit plagatus. x. plagis. vt patet ca. vj. vij. viij. Tunc dixit Moysi. peccaui coram domino. roga dominum vt indulgeat. Moraliter Moyses interpretatur vrgens liniens vel attractans. et significat quemlibet prelatum aut predicatorem qui debent vrgere increpatione et linire obsecratione et

attractare ad bonum ipsos subditos sana predicatione. Juxta illud .ij. Thimoth. iiij. Predica verbum insta opportune .i. instanter facias hec argue obsecra increpa in omni patientia & doctrina. quasi diceret. Insta importune scilicet illis qui desiderant audire etiam illis q̄ nō recipiunt gratiose & aliquando est ibi profect⁹ magnus. Sicut dicit Augustinus de seipso audiente predicationem beati Ambrosij ex curiositate morum et non vtilitate. Cunq; inq̄t attenderem q̄ pulcre diceret me inuito q̄ verus dicebat. et sic ad fidem conuersus multus profecit in ecclesia dei. Sed Pharao interptatur

E nudauit virum vel disponit eum et significat quemlibet mundi tyrannum qui nudat pauperes suos subiectos et dissipat bona eorum. Illis quidem tyrannis nihil prodest predicatio doctorum aut prelatorum. quia surdi sunt ex ventositate vane glorie et superbie. Sic se dicunt deum non nosse. sed a deo interdum p̄cussi & iudicio diuino plagati tunc clamant ad deum pro medela. Juxta illud p̄s. Cum occiderz eos querebant eum. Sed nōnunquā querentes misericordiam non merētur propter facta sua crudelia exaudiri. Quia dicit Jacobus in ca. c.ij. Judicium sine misericordia illi qui non facit misericordiam. Figura illius habetur ō antiocho rege superbo. de quo .ij. Machab. ix. q̄ adeo vento superbie intumuit q̄ sibi videbatur q̄ fluctibus maris imperabat et montium altitudines in statera appenderet. Sic ex hoc vento superbie adeo surdus factus extitit. q̄ nec deum nec homines audire voluit. Sz templum in hierusalē ciuitatez sepulcrumq; domini accelerauit spoliare. Cum ergo sic accelerare durus dolor viscerum apprehendit eum et de curru cadens grauiter corpus suum collisit. vnde sic humiliatus in gestatorio portabatur et de corpore impi⁹ vermes scaturiebant & odores illius et fetores exercitum grauabant et nēo tollerare poterat. In hac ergo percussione positus ex graui superbi ad agnitionez sui peruenit et cum ipse fetorem suum ferre nō poterat penituit et dixit. Istum est subditum esse deo et mortalem non paria deo sentire. et dicitur ibi q̄ orabat scelestus et non fuit exaudit⁹ Sic contingit illis tyrannis qui nunc ex vento superbie surdi effecti nolunt salutares predicatorum exhortationes audire. Sed quid tales faciant vt auditum recuperent. dic q̄ hoc facere debent moraliter q̄ faciunt surdi realiter. Nam extraditione medicorum recipiunt formicarum ouа et contundunt ea simul colunt̄q; et mittunt in aures vnam guttam. et sic curāt surditatem ex ventositate venientem Formice sunt animalia parua et inter animalia sue quātitatis sapientiora. nam non solum cura est eis de presenti. Sed prouident sibi in futura tempora de frumentis. vt dicit Phisologus et significant homines sanctos et prouidos prudentes qui attendunt dictum Boetij de consolat. li.ij. prosa.j. Nec enim q̄ ante oculos situm ē sufficit intueri. verum etiam rerum exitus prudentia id est homo prudens metitur. id est mēsurat. Istorum quidē ouа sunt opera bona que faciunt pro mercede eterna. et ista prudentum opera debent isti tyranni inspicere et ea i mortariolo cordis conterere. sicq; auribus mentis infundere perpendētes sagaciter illud Anastasij in simbolo. Qui bona egerunt ibunt in vitā eternam. qui vero mala in ignem eternum. tūc spūalem auditum recuperarent aut predicationibus interessent et mala non perpetrarent. Alio modo per ventum curiositas designatur Nam sicut ventositas obstruit aures corporales. Sic curiositas aures spūales quia homines qui solum curiosis intendunt verbum dei quod simpliciter proponitur audire non p̄nt. sed semper noua et mirabilia audire cupiunt. de quibus preponit apostolus .ij. Thimo. iiij. Erit tempus cum sanam doctrinā non sustinebunt. sed ad sua desideria coaceruabūt sibi magistros pruriētes auribus id est loquētes tantummō sibi placita et a veritate quidē .i. a doctoribus veritatis aures auertent. vt vicz reputantes coz doctrinā nimis duram. ad fabulas aūt cōuertentur .i. doctrinā humanitus cōfictam et veritate carentez. Jō dicit Aug⁹. de vera religione. Miseri homines q̄bus cognita vilescunt nouitatibus gaudent. libentius discunt q̄ noscāt. quāuis cognita sit finis discendi. Et Rich⁹. de sanc. vic. O quanti veritatem querunt nō in veritate. sed in vanitate & quod miserrimum est in verbis vite lucerna mortis negociantur. hoc fit ex iudicio dei. Quia sic curiositati intendunt q̄ verbum dei non ad salutem percipiunt. Quia dicit Bernard⁹ Dogma spūs non curiositatem acuit sed caritatem attendit. Tertio accidit surditas corporalis au- F
rium. ex alicuius rei immisse opilatione quia
dicitur de serpente q̄ cum incantator voluerit
eam incantari vnam aurem terre et aliam cauda consueuit opilare vt sic surdus efficiatur.
De quo facto narrat p̄s. Sicut aspidis surde
obturantis aures suas que non exaudit vocem incantantis. Moraliter per caudam
qua quidam opilant aures suas intelligitur
spes longe vite que adeo opilat aures

Sermo lxxj

multorum hominum q̄ non audiunt vocem p̄dicantium. Predicatores egregij et doctores sunt Ambrosius. Augustinus. Chrysostomus Qui sic de brevitate vite dixerunt. Festinemus inquit nostra colligere merita. breuiter enim aduenire noscitur quo quis aut perpetue letatur aut eternaliter cruciat. Augustin⁹ vo sic inquit in quodam ser. O homo q̄d latescis quid dormis breuis vita. mors incerta. preuenient te et illudent. Sed Chrysostomus super Matth̄. Tantam inquit inesse huic vite brevitatem cognoscimus vt q̄s in tota vita hac vix ad mortem se possit disponere tam celeriter ad volantem. Sed has voces horum doctorum et multorum aliorum homines non audiunt quia cauda lōge vite aures suas obstruūt atq̄ claudunt. et hoc diabolus procurat vt se ad mortē non disponāt et improuise in peccatis suis ab hoc seculo rapiantur. eteternaliter damnētur Refert Apiarius in li. apum. capi. lxxxv. q̄ diabolus quendam de longa vita curauit dicens In Vuesphalie partibus quidam extitit nobilis qui quadam nocte per quandam transiens siluam terribiliter audiuit ibidem mulierē dulciter canentem. Nobilis autem inquit ad suos Est ne aliquis volens mecum properare et videre mulierem canentez. cum enim omnes dissimularent et eum phiberent. solus ille iuit ad videndum. qui cum venit ad locum inuenit diabolum in specie nigre monialis extensis manibus sub arbore cantantem quam quid ibi ageret inquisiuit: deum inquit meum hic honoro. nobilis autem quēdam sanctorum estimās ab ea quid futurū esset requisiuit. illa eum de longitudine vite securauit dicens euz vltra partes marinas transiturum et ibidem in seruitio dei moriturum Quid plura credidit miser verbis deceptorijs estimans que dixit esse vera. Tempore autem non longe succedente in febrem acutissimam est illapsus. qui cum a phisicis vt confiteretur rogaretur. quia ei periculū imminere viderunt. rēnuit ille nullo modo se estimans moriturum. Tandem frater suus carnalis qui magne erat indolis clericus litterat⁹ aduocatur. Qui sicut et illi vt confiteretur supplicauit quod ille nullo modo annuens. Tu sicut alij stulti mihi instas scio optie adhuc nullo modo me moriturum. Sed adhuc in terra sancta scio me crucem accepturū. Ecce q̄ frudus ille effectus est claudens aures suas cauda promissionis longe vite q̄ neq̄ phisicos neq̄ fratrem carnalem de salute anime sue voluit audire. Sed frater diabolicas perpendēs insidias dixit ei vere frater diabolus tuo insidiatur calcaneo qui suo mendatio te decepit. q̄ ille audiens concito presbiterū mandat aduocari posscit veniam. crimina confitetur corp⁹ christiq̄ accipiens statim expirauit. Sicq̄ euz ab insidijs diaboli liberauit qui si eum audire voluisset laqueos eius minime euasisset. et sic patet q̄ per caudam significatur promissio lōge vite. Sed per terram qua serpens obturat aures suas ne audiat incantantis voces auaricia significatur que multorum hominum aures obstruit ne quisquā illorum de celestib⁹ audire possit. Quod probat Gregorius. Peccatum auaritie mentem quam infecerit ita grauem reddit vt ad appetenda celestia attolli nō possit. Ideo vt tales possint audire precepta domini dicitur eis Hieremie. xxij. Terra terra terra audi verbum domini de auribus anime tue remoue terraz cupiditatis vt verba dei percipe possis. Et dicitur notanter ter terra. quia auarus habet terram in ore. quia libentius loquitur de auro q̄ de deo. Quia dicit Johannis tertio. Qui de terra est de terra loquitur. habet terram in oculis. quia libentius videt aurum q̄ celum. Item habet terram in auribus. quia libentius audit nominare aurum q̄ euangelium. Quare dicitur Ecclesiastes. j. Non saciatur oculus visu. nec auris auditu repletur. Quarto accidit surditas corporalis ex humorib⁹ impedientibus virtutem auditiuā influxione. per quod moraliter significatur q̄ surditas spiritualis que prouenit quantum ad populum ex fluxu carnalis voluptatis. quia luxuriosi surdi fiunt ad verbum dei audiendū. Juxta illud Ecclesiastici. xxj. Uerbum sapientis quicunq̄ audierit sciens laudabit audiuit luxuriosus et displicuit ei et proiecit post dorsum suum. et hoc patuit de Herode et Herodiade. Marci sexto. Quia Herodes noluit audire verbum solennissimi predicatoris Johannis baptiste. qui dicit. Non licet tibi habere coniugem fratris tui. Et dicitur Ibidem q̄ Herodias propter hoc verbum insidiebatur ei et volebat eum occidere nec poterat. at tamen postea disposuit vt puella peteret eius caput. Ideo necesse fozet vt omnes tales surdi a sacerdotibus se ad dominum differri promitterent vt eis manum suam deniq̄ digitos suos in aures mitteret. Dicit enim Holkot super li. Sapientie. lec. xcvij. q̄ manus domini habet quinq̄ digitos. Primus est pollex. et est potestas puniendi. dicitur enim pollex fm Jsidoz ij. ethimo. capitulo primo. eo q̄ inter ceteros digitos polleat virtute et potestate. huius autem pollicis tāta est potestas q̄ cū venerit tpa

Manus dñi habet digitos

puniendi nullus poteſt eum euadere. Juxta illud Job. x. Nemo eſt qui de manu tua poſſit eruere. Et Paulus ad Hebre. x. Horrenduz eſt inquit incidere in manus dei viuẽtis. Jdeo petebat Job. ca. xiij. Manum tuam longe fac a me et fortitudo tua non me terreat. O vtinam iſte digitus videlicet poteſtas puniendi poneretur in aures carnalium predicatorum aut ꝑ latorum vel mundi tirannorum ſuperborum a uarorũ aut luxurioſoꝝ qui nolunt audire voces ſanctoruz doctorum. fortaſſis ſurditas auferetur. quia iam predictos valde puniet ipſe chriſtus cum acceperit iudicandi tempus. Juxta illud pſ. Cum accepero tempus ego iuſticias meas iudicabo. Secundus digitus eſt index eo q̃ ex illo iudicamus. et eſt proprietas diſcernendi. iſto digito omnia demonſtrantur et iudicantur nuda et aperta tam bona q̃ mala in die iudicij. De hoc habetur. ij. Machabeorum. vj. Manum omnipotentis dei neqꝫ viuus neqꝫ defunctus auffugiam. Et apoſtol⁹ ij. Chorinth. v. Omnes nos manifeſtare oportet ante tribunal chriſti vt referat vnuſquiſqꝫ prout geſſit. Et reuera ſi iſte digitus dei mitteretur aut poneretur in aures malorum ſpiritualium ſurdorum aperirentur. Tertius digituſ eſt ceteris longior et eſt medius. et iſte digitus in manu dei eſt benignitas differendi per quez expectat nos vt ad penitentiam redeamus et ſaluemur. De hoc Eccleſ. xlviij. Salus noſtra in manu tua eſt domine. Et in pſ. Fiat manus tua et ſaluet me. et ſicut iſte digitus extent⁹ ſuper plano nec pollex nec iudex poſſunt illũ planum contingere. Jta q̃ diu benignitas differẽdi extenditur nihil nobis poteſtas poteſt nocere puniendi. nec aſperitas diſcernendi. iſtum etiam digitum immittit deus in aures ſurdorũ cum benigniter differt punire peccata eorum. Quartus digitus dicitur medicus. Eſt eñ manus dei poteſtas miſerandi. in iſto digito ſcilicet in manu iſta ſolet ãnulus portari. et iſte digitus conſueuit ãnulo corari. quia pietas dei inter omnia eius opera debet corari. qꝫ ipſa miſeris ſapit dulcius. et hec pietas miſerendi a vulnere chriſti emanauit. per quos omnis virtus ſpirituſqꝫ in nobis perfecte conſumauit. Job. v. Increpationem domini ne reprobes. quia ipſe vulnerat et medetur. percutit z manus eius ſanauit. Jdeo petebant iſti in euangelio vt imponeret huic ſurdo manus vt ſanaretur. Quintus digitus eſt breuiſſimus et vocatur aũricularis. hic digitus in manu dei eſt facilitas exaudiendi preces noſtras. ò quo pſ. Aperis tu manum tuaz et imples omne animal benedictione. Hos quinqꝫ digitos quotidie immittit deus in aures peccatorum vt a ſurditate ſanentur hic a peccatis et tandez ſaluentur in celis. Sicqꝫ potes ſermonem concludere ne prolixitate videaris populuz onerare

De eadem dominica.
Sermo ſecundus.

Dducunt ei

ſurdum et mutum. ꝛc. Mar. vij. Experientia ſcimus q̃ tempe nubiloſo ſi nubes alteri nubi obuiauerit aut ad ipſam venerit mox pluuia imminebit. et hoc ꝙ firmat cõmentator de impreſſiõe aeris. Nubes inquit dum ad nubem acceſſerit imber cõtinuo preſto erit. Cuius rationem ponit Simplicius. quia nubes nubi aduenies comprimit et coartat. vel quia nubes a ſe inuicẽ quendam mutuo ſumunt humorem. quo humore ſumpto pluuia continue comitatur. Spiritualiter p nubem vno modo intelligitur diuina cõſolatio qz ſicut nubes tempe caliditatis nimis hominem ambulanti pſtat ſolaciũ. Sic et diuina ꝙſolatiõ hoibus in eſtu tribulationis mundane fert pſidium. Jõ figuratur per columnã nubis que filios iſrael a caloze ſolis p diem ptexit dum de egipto exierũt. de qua dicit pſ. ciiij. Expandit nubem in ptectionem eoꝝ et ignem vt luceret eis per noctem. Quia ỏr. Exo. xiij. Dominus aũt pcedebat ad oſtendendam viam per diem in columna nubis. vbi per nubem intelligit diuina conſolatio. Alio modo per nubẽ vita hominis deſignatur iuxta illud Sap. ij. Trãſeat vita mea ſicut veſtigiũ nubis. Sed per pluuiã innuitur inẽna gratia. iuxta illud pſ. Pluuiaz voluntariam ſegregabis deus hereditate tua quaſi diceret. Deus gratiam hominibus infudit. mõ ad ꝓpoſitum. Sicut dictũ eſt nubes accedens ad nubẽ ỏ in terris cauſat imbrez. Sic diuina ꝙſolatio accedẽs ad hominem infundit gr̃az ſanitatis et iuuamẽ. aut ſi hõ ad deũ accedit gr̃az ei⁹ deguſtabit. iuxt illõ Aug. in li. ſoli. Accedite ad deũ hoies mox patz iocũditas ſuauitatis inẽne. et hoc pz clari⁹ de ſurdo et muto cui cũ xp̃s ſua ꝙſolatõe diuia appropinquit exiẽs ỏ finib⁹ tyri mox gr̃az pluuiã ſenſit. Cũ ip̃m audire loquiqꝫ fecit. vt dicit euangelium p̃ſens. in quo p̃cipaliter duo notãtur. p̃mo cuiuſdam hominis infirmitas ibi. adducũt ei. ſecũdo curatiſ xp̃i ordo z q̃litaſ ibi. app̃hẽdit eũ

Jo 6.

Vtinã ponat q̃ in aures malo⁹ ſpũs Cana

2 Digitus

3 Digitus

4 Digitus

5 Digitus

Sermo lxxii

K Pro quo sciendum moraliter per hunc surdū et mutum intellige peccatorem. De surditate peccatoris vide sermone precedenti. Sed peccator dicitur mutus in tribus p̄cipaliter. primo in confessionis dilatione. differt enim confessionem suam propter quatuor causas. Prima est timor recidiuationis. In hoc enim q̄ timet peccator in peccata recidiuare solet cōfessionem suam prolongare. Sed stultus est h̄ timor. Si enim deus dedit tibi gratiam cōfitendi dabit et gratiam standi atq; peccatis resistēdi. Ideo dicit Gregorius in moali. Inuanum nobis deus bona tribueret si non esse quod dedit custodiret. Cum autem incassum bona sua non tribuat. patet. quia oīe quod dederit dū modo cooperaris quātum ad te ptinet custodiet. Est tamen circa hoc notandum. q̄ timor ille recidiuationis nullus est si tria aduerteris. Primus est hostis debilitas. nulli enim hostis ille antiqu⁹ diabolus nocere valebit qui ei voluntarie nō obedit. Juxta illud Gregorij. Debilis est hostis vincere non potest nisi volentē Non enim potuit intrare porcos. Math. viij. Nisi petita licentia et obtenta. domine inq̄unt Si eijcis nos hic mitte nos in porcos: nec vnā ouiculam beati Job. potuit aufferre nisi p̄missus. Job. j. Ideo dicitur Jaco. iiij. Resistite diabolo et fugiet a vobis. Et beatus Bernardus dicit. Diabolus excitare temptationes nititur Sed in te est si volueris dare vel negare cōsensum. Exquo patet q̄ illi qui se excusant dicentes. diabolus me fecit peccare male dicunt. q̄ nisi homo velit ei consentire non potest eū diabolus in peccatis implicare Quia dicit beatus Augustinus super p̄s. Diabolus plerunq; nocere vult sed non potest. quia potestas eius sub potestate dei est. nec etiam potest ipse quē quā in bonis operibus nisi occulte et malicio se impedire. non autem manifeste. Quia dicit Nicolaus de lira super Nee. vj. q̄ demones signantur per istos qui Neemiam et socios eius non potuerunt impedire manifeste ab ope muri quia vna manu pugnabant et alia murabāt ꝓpter quod cōuerterunt se ad malicias occultas vt si impedirent eos sub specie pacis vt dicitur Nee. vj. Sic videntes demōes se sanctos homines impedire non posse per apertas tēptationes. ab opere muri vertūt se ad malicias occultas et sub specie boni querunt hoc impedire. Exemplum de hoc in libro colla. patrum abbatis Moysi colla. prima de sancto Johanne abbate quem diabolus sub specie boni ad immoderatū induxit ieiunium intantum q̄ p hoc fuit a meliorib⁹ impeditus. Ideo debemus contra eos pugnare t cum hoc merita cumulare. Quia dicit Rabanus super libro machabeoꝝ. In edificatione hierusalem patres nostri vna manu pugnabant altera murabant Per quod intelligitur q̄ in edificatione celestis hierusalem vna manu pugnare debemus contra vicia t altera murare celestia scilicz merita congregando. Secundum q̄ recidiuationis timorem nullum facit est sanctorum communitas. peccator enim in peccatis existens solus est et ve soli si ceciderit in ampliora peccata non habet subleuantem. Eccleſiastes iiij. Sz post confessionem sanctorum societati coniungitur et cōmunitati. et hoc nihil aliud est q̄ spiritualium bonoꝝ per sanctos acquisitorum congregatio. de quibus vnusquisq; in ecclesia numero et merito existens intantuz participat inquantum se capacem facit mediante adiutorio diuine gratie. vt si impartiatur meritū christi adiutorium et meritum sanctoꝝ in celo t in terra. Ecce quantum tua confessio valet vt te tantis bonis associet. Ideo dicit Leo papa in sermone. plenissime obtinet remissio peccatorum vbi totius ecclesie est vna oratio. quare debet quilibet homo non tardare vt communitati bonorum societur. quia cōmunitas ecclesie omnes hostes spirituales debilitat. Sicut figuratum ē Judicū. xv. q̄ principes filiorum israhel vno agmine precedentes debilitabant omnes hostes quos poterant inuenire. Quid sunt viri israel nisi veri christiani in vnitate fidei associati aut communitas sanctorum in ecclesia militāte existentium que sub hostib⁹ terribilis est vt castrorum acies ordinata. Canticorum sexto. Est tamen notandum q̄ ad hoc q̄ homo capax sit bonorum que fiunt in cōmunitati sanctorum tria requiruntur. videlicet fides. obedientia. et caritas. vt volens esse ꝑticeps fideliter credat. humiliter obediat. et vacitez diligat. Qui enim rumpit fidem fit hereticus. Qui rumpit obediētiam fit scismaticus. q̄ rumpit caritatem fit excōmunicatus saltez excōmunicatione minori. et a cōmunione sanctorum separatur. Qui autem p̄dicta tria debite seruat habet triplicem funiculum q̄ difficulter rumpitur. Eccs. iiij. Triplex funicul⁹ difficulē rūpitur et conseruatur tali funiculo in ecclesia vt sit particeps omnium bonorum que fiunt in ea. Nam sicut in ecclesia credentium est cor vnum et anima vna. Actuum. iiij. Ita omnia bona spiritualia sunt eis communia quamuis vn⁹ participet de illis plus q̄ alter. scōm q̄ ipse ꝑm predicta tria se plus disponit ad capacitatem applicādo vires suas cum maiore feruore desiderio et labore vt habeat fidem charitate

formatam.et obedientiam tam humilitate ꝙ caritate armatam.Tertium quod timorem recidiuationis nullum facit est diuini auxilij securitas. securus enim debet esse confitens ꝙ a deo nunquã derelinquatur. Quod considerans Dauid ait pſ̃.Dominus adiutor et protector est omnium sperantium in se. Et in alio psalmo.Dominus defensor vite mee a quo trepidabo. Ideo hortatur quemlibet confessum beatus Augustinus.Proijce inquit te in deum quia non est ita crudelis vt sibi te subtrahat ⁊ ne cadere permittat.Secunda causa ꝙ peccator est mutus differendo confessionem suam est nimia presumptio diuine miserationis.Quando enim homo de misericordia dei nimium presumit.confiteri peccata dimittit. Cõtra quod dicit Sapiens.Ecclesiastici quinto. Ne dixeris peccaui et quid accidit mihi triste. quasi diceret. Ita bene vel melius est mihi sicut nõ peccanti.⁊ hoc frequenter accidit quo ad bona tẽporalia.Et addit.Altissimus enim patiens est reddditor.Nam scõm Glosam aliquando expectat per totam vitam.et tunc infert inferni penam grauissimam.Et iterum dicit ibidem.Nõ adijcias peccatum scilicet per recidiuum super peccatum.et ne dicas miseratio dei magna est Glosa. de dei misericordia nimium sperando peccatorum meorum miserebitur. Misericordia enim et ira ab ipso cito approximant et in peccatores prospicit ira illius. Ideo dicit Anselmus in libro similitudinum.Tempore temptationis ante culpe perpetrationem nunquã debet dei misericordia cogitari. sed iusticia et iudicium eius ira et indignatio illius hec dñt pensari et ante oculos mentis perduci et reduci.Quoniam quando quis temptatur non debet dici misericordia dei magna est. sed dicere horrendum est incidere in manus dei viuẽtis. Quando appetitus luxurie quemlibet pulsat. non cogitat tunc quacunq; hora homo peccator ingemuerit omnia peccata eius oblitioni traduntur.sed potius cogitando tractat.maledictus est omnis ille qui in spe peccat. Et illud Jsaie primo. Ue genti peccatrici populo graui iniquitati semi nequã filijs sceleratis.Si autem commissio peccati facta est tunc deinde misericordia dei perpẽsius cogitanda est ne desperatio venie ſnperueniat.hec ille.Et quãuis de dei misericordia tunc est cogitandum nõ tamen de hac est nimium presumendum propter tria.Primum est iusticie dei inflexibilitas.naz M eius iusticia post hanc vitam erit inflexibilis cuius misericordia nunc est placabilis.Nã ſm Sapientem Prouerbiorũ.vj.Zelus et furor viri non parcet in die vindicte nec acquiescet cuiusquã precibus nec recipiet pro redẽptione dona plurima. Ideo dicit Sapiens Ecclesiastici.v.Ne tardes conuerti ad dominum scilicet per penitentiam veram. et ne differas de die in diem.subito enim veniet et in tempore vindicte disperdet te.Et beatus Gregorius qui inq̃t.mõ loq̃tur pater misericordiarꝝ ⁊ deus totius consolationis.legitur etiam.deꝰ vltionum.dominus iustus.iudex terribilis super filios hominum.Secundum est cõminationis asperitas.de qua in psalmo.vij. Nisi conuersi fueritis gladium suum vibrabit ⁊c̃.Et Luce.xiij.Nisi penitentiam egeritis omnes simul pibitis.Et beatus Augustinus super illud pſ̃. Arguam te et statuam cõtra faciem tuã Quid inquit faciem arguendo non te vides.Sed faciam vt te videas.Quia si videris peccatũ tuum displicebis tibi et placaberis mihi cum iudicaberis tibi cum ardebis.Tertium est diutina expectationis securitas. Unde Jsaie.xj. N Diu silui et patiens fui et nunc quasi parturiens loquar.quasi diceret.ſm Augustinum.Securitatem meam distuli patientiam meam prolongaui.penitentiam tuam diu expectaui. Sz quia mihi obedire noluisti accipe quod meruisti.Et beatus Gregorius inquit.Necesse est vt cum expectare nos diutius conspicimus.ipsa pietatis tempa quasi damnationis timeamus augmenta.Tertia causa quare peccator ẽ mutus non confitendo est rubor cõfusionis.quia multos tardat confusio et mutos facit ne confiteantur quãuis ante propositum habeãt confitendi tamen peccatorum enormitatem inspicientes statim obmutescunt. De quibus Jsaie xxxvij.Uenerũt filij vsq; ad partum et nõ peperrerunt. Ideo dicit Augustinus. Confiteri erubescis et peccare presumis erubescis coram homine et non erubescis coram deo et omnibus sanctorum agmine.Et quedam glo. perpessum est in his erubescere que honorem conferunt eternorum.et his audere que viam accelerant perditorum. Et notandum ꝙ iste rubor confusionis nihil est si tria considerentur. Primum est conscientie inquietatio. Peccatum enim ꝙ homo pre confusione non vult confiteri conscientiam non sinit esse quietam. Sed semper in merore conturbatam.attestante Sene.Bona conscientia in multitudine libera.Mala autem in multitudine et solitudine anxia est.et ergo melius est semel erubescere ꝙ semper panere cum nihil honestius possit esse ꝙ bona conscientia.De conscientia etiam bona sic loquitur Bernardus.Quid ditius in rebus qd dulcius.quid in omnibus securius et quietius

bona conscientia. damna rerum non metuit. v̄
borum contumelias et corporis cruciat⁹ sper
nit īmo ipsa mortua magis erigitur q̄ deijciat̄
O Secundum est peccatorum contemplatio. Nā
q̄ deus et omnia agmina celestium sunt contē
platores tuarum sordium multum debent pec
catores hortare ad confitendum. Quia dicit
Augustinus super ps̄. Si confessus fueris la-
tes non confessus damnaberis. Sed hic oritur
vna dubitatio exquo dicit Augustinus. Si cō-
fessus fueris lates. vtrum peccata confessa et
per penitentiam deleta in iudicio generali late
bunt aut erunt reuelanda? Ad hanc dubitatio
nem beatus Bernardus. Anselmus de simili-
tudine. c. vj. Et textus apostoli cum Glo. san-
ctus Thomas. et alij theologi dicunt. q̄ om-
nia tam bona q̄ mala nota erunt omnibus. qz
dicit Glo. super illud. j. Chorinth̄. iiij. Mani-
festabit consilia cordium q̄ gesta et cogitata.
bona et mala nota erunt omnibus tunc. Et be
atus Bernarbus tractans illud verbum dicēs
Cunctaq; cunctorum cunctis archana pate-
bunt. Et ratio est quia ostensio malorum in bo
nis est ad manifestationē misericordie p̄us im
pense. ostensio vero bonorum est ad manifesta
tionem iusticie. Econuerso in malis erit osten-
sio malorum ad manifestationem diuine iusti-
cie tunc punientis. ostensio vero bonorum ad
manifestationez diuine iusticie parcentis ⁊ ma
nentis. Hec tamen ostensio nec cedet in infami
am vel verecundiam. Sed ad gratiarūactionē
in bonis et ad dei gloriam saluandis et liberā
dis. Sed diceres videtur q̄ peccata erunt tūc
tecta. Juxta illud ps̄. xxxj. Beati quorum re-
misse sunt iniquitates et quorum tecta sunt pec
cata. Item. j. Petri. iiij. Caritas operit multi-
tudinem peccatorum. Ad ps̄. dicitur scd̄m ip̄z
peccata dicuntur tecta quo ad erubescentiam
non quo ad conscientiam. Quantum ad puni-
tionem non quātum ad agnitionem. Ad aliud
dicitur. q̄ peccata operiūtur et non reuelabū
tur quo ad penam et ad diuine iusticie et miseri
cordie euidentiam. Istud persuadet quidā do-
ctor sic. Si rex remisisset tibi cētum libras ꝓ o
bulo vno. nonne si gratus esses narrares bene
ficium regis omnibus amicis et diceres regra
tiamini regi pro me in tanto sibi tenebar ⁊ pro
tanto mihi dimisit. Eodem modo pro peccato
mortali merebaris penam eternam et remisit
tibi pro pena temporali. que nullam proporti
onem habet ad penam eternam. multo magis
deberes idem beneficium valde manifestare.
Ex alio ꝓbatur sic. Exquo cuilibet beato in de
liberatione tua a pctō magna materia gaudij
a bonis subtraheret̄. Si ignoraret gratiam si-
bi factā. nec oportet de erubescentia pertime-
scere. quia si deus pōt ignem facere a ꝓximio-
ri combustibili sine combustione potest facere
noticiam peccatoꝝ tuorum etiā alijs et q̄ idē
sciunt sine erubescentia quia causalitates reꝝ
suspendit quando vult. vt dicit Hol. sup li. Sa
pi. lec. vij. Tertium est peccatoꝝ exprobratio
nam deus et angeli eius ⁊ om̄es demones pec
cata exprobrabunt. Quia dicit Ezech̄. xij. Ec
ce congregabo omnes amatores tuos quibus
cōmixta es et omnes quos dilexisti scilicet dia
bolos et peccata tua cum vniuersis quos ode
ras scilicz angelos et virtutes et nudabo igno
miniam tuam corā illis et dabo te in manu ho
rum. et denudabunt te vestimentis tuis et lapi
dabunt te. Super quo dicit Bern̄. Quid tunc
confusionis ac quid miserie quidue doloris qn̄
dispersis folijs vniuersa nudabitur turpitu-
do et peccatorum sanies aperietur qn̄ vermis
conscientie cōsumet īmortalem. nec tamen erit
locus dissolutionis nec consolationis. Quar- P
ta causa est omniuz pessima quare peccator cē
setur mutus in confessione est malum despera-
tionis. quia interduz heu accidit q̄ homo post
multa peccata in desperationē diabolo procu
rante cadit iuxta illud Prouerbi. xviij. Impi⁹
cū in ꝓfundum peccatorum venerit contēnit.
scilicet ꝯfiteri. sed tn̄ non faceret. si tria consi-
deraret videlicet longaz expectationē. crebrā
vocationem. et benignam receptionē. Primo
quidem si longam dei expectationem cōsidera
ret nullatenus homo desperaret. quia dicit ps̄
iij. Preterea expectat vos deus vt nostri mise
riatur quia deus iudicij dn̄s est. Et Sapiē. xj.
Misereris omnium quia omnia potes et dissi-
mulas peccata hominum propter penitentiaz
Et Ezech̄. xxxiij. Nolo inquit dominus mor-
tem peccatoris. Sed magis vt conuertatur et
viuat. Quare dicit Ber. Magna est misericor
dia dei in nobis qui nostram conuersionē dul-
citer expectat. nos prolongamus multo tem-
pore iniquitatem nostram et ipse vero prolon-
gat pietatem suam. Secundo perpende ei⁹ cre
brā vocationē et post terga malignā desp̄atio
nē. Audi q̄ vocat te. Can. v. Reuertere reuer-
tere suna. re. reuer. vt intu. te. q. d. s̄m Bay. O
aīa captiua quā diabol⁹ delicijs mdi tenet re-
uertere p cordis ꝯtritionē. reuertere p oris cō
fessionē. reuertere p opis satisfactionē. p bone
vite ꝯtinuatōnē. vt intueamur te. i. vt sic possu
mus videre ī te imaginē dei et sil̄itudinē quem
feruēti d̄siderio optam⁹. Et iteꝝ Hiere. iij. dic̄
dn̄s. Fornicata es cū amatorib⁹ tuis reuerte-
re ad me et ego suscipiam te. Ideo o peccator

si ad tempus propter multitudinem peccatoꝝ tuorum desperasti. reuertere ad dominum per veram omnium peccatorum tuorum confessionem. Quia dicit Johannes chrisostomus ō reparatione lapsi. Amplius letatur deus de anima desperata ꝛ aliquando conuersa q̄ ea que nunquā extitit perdita. Sicut de perdito filio qui mortuus fuerat et reuixit. perierat et inuētus est. de cuius regressu fit gaudium magnuz patri non aliter nisi coram deo et angelis copiosius est gaudium de eo qui a periculo liberatur q̄ de eo qui nunquā nouit periculuz. Et subdit. Quantuz enim tristat perdita. tāto magis letificat si fuerit inuenta. Sicut dominꝰ in euangelio ait. Pastor ille exultauit qui perditam ouem humeris suis gaudens reportauit. Et subdit iterum. Nullus enim desperare dēt veniam etiam si circa finem conuertatur vite ad penitentiam. vnumquēq enim deus de suo fine non de preterita vita iudicat. In vita hominis finis querenda est quia deus non respicit quales antea viximus. sed quales circa finem vite fuerimus. hec ille. Tertio vide peccator christi benignam receptionem. nec sic labaris in desperationem. Nam de filio prodigo Luce. xv. patet. Qui redeunti occurrens pater benigne eum recepit. et in amplexus eius ruit et osculum ei dedit. stolam primam et omnia p dita ei reddidit et conuiuium solenne fecit. ḡre hoc. Quia dicit Bernandus. Consueuit pius dominus magis honorare penitentes q̄ innocentes q̄ manentes. quia deuotior est feruidus penitens q̄ tepidus innocens. Secundo peccator dicitur mutus incorrectionis dimissione et sic principaliter sunt muti presidentes ꝛ prelati qui deberent peccata suorum subditorum corripere. Sed propter amorem et feruorum dissimulant peccata ipsorum. De quibus Gregorius in pastorali. c. xv. et ponitur di. xliij. c. Sit rector. Sepe iquit rectores improuidi humanam amittere gratiam formidantes loqui libere recta pertimescunt et iuxta veritatis vocem nequaq̄ in gregis custodire pastoruz studio. Sed mercenariorum vite deseruiunt. quia veniente lupo fugiunt duz se sub silentio abscōdunt. Hinc namq eos dominus per Isa. increpat dicens. c. lvij. Canes muti non valētes latrare. hec ille. Et nota si subditi ratione taciturnitatis prelatorum peccauerint deo rationem districtius reddent. Quia dicit Ezechie. iij. Si dicente me ad impium morte morieris ꝛ non anunciaueris ei neq locutus fueris vt auertatur a via sua mala et impia et viuat. et ipse in iniquitate sua moriatur. sanguinem eiꝰ de manu tua requiram. hec vide supra sermone. x. de Heli qui punitus est eo q̄ filios suos non correxit. de hac materia vide plura supra. xx. ix. K. L. et. lij. M. Tertio peccator ōr mutus iniusticie expressione. multi enim iudices propter cupiditatem sepe fiunt muti et verum iudicium obticent quales fuerunt illi de quibus p̄mi Regum octauo dicitur. Ambulauerunt filij israel post auariciam et ceperunt munera et peruerterunt iudicium. Tales enim iudices si propter pecuniam recte etiam iudicant nihilominus peccant. Sicut dicit Gregorius. xj. q. iij. Qui recte iudicat et premium retributionis expectat in deum fraudem perpetrat. quia iusticiam quam gratis impartiri debuit acceptione pecunie vendidit. Et dicitur. Ex̄ de rescriptis. Statutum. libro sexto. Si litigantes fuerunt notabiliter pauperes etiam expensas non exigat. Sed hic oritur vna questio vtrum iudex qui scit accusatum ad penam aliquaz scilicet capitis vel aliam coram se īmunem penitus a culpa que sibi imponitur an debet tacere. et scōm dicta accusantium eū condemnare Ad hoc dicendum q̄ iudex ex officio debet testes volentes periurare niti. repellere a testimonio etiam si accusatus taceat. vel quia sunt ignoti vel infames vel grauis opinionis. scōa questione tertia. c. Querendum. Si vero non perpendit quid velint dicere nec est ei obiectio quam apponat tunc testis debet esse persona communis potest iuramentum eorum recipere. et tunc si in narratione facti inuenerit eos deuiare a vero similiter examinet et inuestiget vel perpendentem inuestigationem possent inuenire causam repellendi eos. sicut fecit Daniel. xiij. de duobus senibus Susannaz falsc accusantibus. Si vero nullo modo potest repellere. Et probant scōm formam iuris et sufficiunt. hic dicunt fere omnes doctores catholici. q̄ determinare debet scōm allegata. et probata. quia scōm conscientiam quam habet vt iudex debet iudicare. Quia dicit Ambrosius. Judex non debet iudicare scōm suam p̄uatam conscientiam quam apportauit de domo. sed scōm iura allegata et probata coram ipso duz sedeat pro tribunali. vt probatur. ij. q. vij. ca. Judicet. Et. xxx. q. v. c. Nullum iudicantem. Dicit tamen Alanus et Hugo q̄ consulenduz est verius tali q̄ deleget alteri si fieri potest q̄ sententiam remittat ad superiorem vt siue ille inferat siue precipiat isti alleuietur ex hoc conscientia sua.

Sermo.lxxiii.

De eadem dominica. Sermo tercius.

ET deprecabantur eũ vt illi manus imponeret. Et app̄hendẽs eũ de turba seorsũ misit digitos ĩ auri
A culaz eius Mar. vbi. s̄. Pli. in histo. natu. sic dicit. Imber maiores stillas immittit mari ꝛ alijs aq̄s q̄ terre. Cuius est signũ. Nam magis compluit̄ qui trãsit nauigio q̄ qui gradit̄ circa terrã. Qd̄ autẽ imber maiores guttas immittit mari ratio est. qꝛ omne simile attrahit suuz sile ꝛc̄. Aqua copiosius attrahit aquaz sicut ignis ignẽ. terra terrã. aer quoq̄ aerẽ vt refert Calcidius ĩ Thymeo. Spũaliter ꝑ imbrez intelligit̄ xp̄s deiq̄ Marie filiꝰ vnigenitꝰ de quo canit̄. descẽdit ĩ vterꝝ virginis sicut imber sup̄ gramen. Quia sicut imber descendit sup̄ flores sine eorꝝ lesione. sic Christus descendit in vterꝝ virginis sine virginali corruptione. Et hoc est etiam qd̄ canitur. Ut vitrum nõ leditur sole penetrante. sic illesa creditur post partũ ꝛ ante. Sed ꝑ mare vel ꝑ aquã intelligit̄ omnis peccator. Quia sicut mare est in se amarꝝ. sic pctõr habet in se amaraz consciam remordentẽ. iuxta illud Isa. lvnj. Impij cor quasi mare feruẽs qd̄ quiescere nõ põt. Quia talis pctõris amara ꝯscia nunq̄ q̄escit. sed semp̄ cõturbat̄ dño volẽte ꝛ ps̄. attestãte. Qui iuquit in recordatõne peccatorꝝ cor pctõris. Modo ad ꝓpositũ sicut imber sp̄ maiores stillas immittit mari. sic filius dei semper meiores stillas gratiarꝝ immisit peccatoribus ꝛ adhuc eis quottidie immittit. quia tales adhuc nauigant mare vite humane. Ideo de talibus potest exponi illud ps̄. Gratiã ꝛ gloriã dabit dñs. scz gratiã ĩ p̄ñti vt possint venire ad penitentiã. ꝛ gloriã in fururo. Quãobrem debent sacerdotes ꝓ illis deum exorare. vt dignet̄ eos a peccatis surditatis ꝛ similiter mutitatis liberare. sicut fecerunt illi qui pro illo homine defectuoso sunt xp̄m deprecati. de quibus dicit verbũ allegatũ. In quo quidã v̄bo ꝛ euãgelio vsq̄ ad finem tria euangelista tangit. Primo sacerdotũ sedulã exoratõem. ibi. Et deprecabant̄ eũ Scd̄o pctõrꝝ Ihu benignã curatõz. ibi. Et ap p̄hendẽs. Tercio ppl̄orꝝ deuotã laudatõz. ibi.
B Bñ oĩa fecit. Circa primũ notandũ. Bern. super Cant. sic dicit. Discurrit angelꝰ mediꝰ int̄ dilectũ ꝛ dilectam vota afferens ꝛ referẽs dona excitat illam ꝛ placat illum. Sed moraliter ꝑ angelum intellige quemlibet presbyterũ propter aliquas ꝓprietates aut actus angelorũ. q̄ continentur in his metris. Pascit et hortatur. ducit. vehit. excitat. arcet. Orat. congaudz. punit laudat sine sumptu. Primus ergo actus angeli est pascere. Quod ꝓbatur. j. Reg. xix. vbi angelus detulit panem ꝛ aquam ad Helyã dormientẽ ꝛ famelicũ ꝛ ait. Surge ꝛ comede. grandis restat tibi via. Isto modo moraliter ꝓpriuz officium sacerdotũ ẽ pascere verbo ꝛ exemplo populũ suum ꝛ ipsum sic ducere ad christũ. ꝛ p̄cipue debẽt hoc facere curati quibus de iure cõpetit ꝓponere eis verbũ dei. vt extra in clemẽ. de sepult. c. dudum. §. veruz. Quis ergo populus de iure ꝛ ex precepto debet audire. vt de cõse. dis. j. vbi dicit̄. Sacerdote in ecclesia verbũ dei faciente qui egressus fuerit. Glo. quasi contemnẽs audire excõmunicet̄ Ubi ꝑ sacerdotez intelligit̄ curatus q̄ semp̄ securius sunt audiendi q̄ alij. qꝛ ius curatorꝝ in predicando est preceptiuũ eo q̄ tenent̄ predicare. ꝛ populus eos tenetur audire. Propter qd̄ Joh. xxj. dixit dominus Petro tãq̄ suo vero vicario ter. Pasce Bis em̄ dixit Pasce agnos meos. ꝛ semel dixit Pasce oues meas. ad innuendũ differentiã inter doctrinam necessariam iuuenibus ꝛ senibꝰ. Simplex em̄ admonitio senibus sufficit. Iuuenibus vero opus est verbis ꝛ verberibus vt debite doceant̄. Et hunc actũ sacerdotum tangit euangelista cũ dicit. Adducũt ei surdũ ꝛ mutũ Quia ꝑ suas doctrinas salutares debent adducere ad christũ peccatores. Secũdus actus angeli est exhortari. cuius ꝓbatõez legimꝰ Mat. ij. Angelus domini apparuit in somnis Joseph dicens. Surge ꝛ accipe puerꝝ ꝛ matrẽ eius. et fuge in egyptum. Hunc actum imitatur sacerdos sana consilia priuatim conferendo. Ex quo em̄ sacerdotes super alios hoĩes sunt morum honestate ꝛ vite dignitate. ideo interdum sanis pollent consilijs. ꝛ ab eis potius requirẽda sunt sana consilia q̄ ab alijs. Quia dicit beatus Ambro. libro de offi. c. j. Aduertenduz est q̄ in acquirendis consilijs plurimuz valet vite probitas. virtutum prerogatiua. beniuolentie vsus. facilitatis gratia. Quis em̄ in sceno fontẽ requirit. Quis de turbida aqua potum potatur. Itaq̄ vbi luxuria ẽ vbi intemperantia. vbi viciorum confusio. Quis enim inquit inde aliquid sibi hauriendũ putat vel existimet. Quis vtilem indicet aliene cause quem videt inutilez sue vite. Quomodo potero eum cõsilio iudicare superiorem quem video moribus inferiorem supra me. an eum idoneum putabo vt mihi det consilium qui sibi non dedit. An eum mihi vacare credam qui sibi non vacat. cuius animuz voluptates accusant. libido deuincit. auaricia subiugat. cupiditas perturbat. Idem Ambrosius dicit. Talis debet esse qui consiliuz dat vt seipsum formã alijs ac exemplũ bonorum exhibeat in doctrine integritate. vt sit eius sermo

salubris atq; irreprehensibilis consilium vtile. vita honesta t scientia decora. Tercius actꝰ angeli est ducere quod patet exemplo Thob.v.ò Raphaele qui ait. Ego inquit angelus ducam t reducam eum sanuz ad te. Sic sacerdotes debent ducere per bonam t aptam conuersatõez Quia sicut victoria exercitꝰ est gloria boni ducis. ita sanitas populi attribuitur merito bone conuersationi sacerdotis. Jdeo dicit Chrysos. de sacerdotali dignitate li.nj. Bñ agente pplo vnusquisq; pro merito suo remunerat. Sacerdos autem p bonis pprijs aureã t p acquisitione aliox aureolã. Et ibidẽ Chrysost. omel.nj. dicit. Sacerdos in populo est sicut radix in herba. Quemadmodũ cum videris arborem palẽtibus folijs marcidã. intellige quia aliquã culpam habet circa radicem. ita cum videris populũ indisciplinatum t irreligiosum sine dubio cognosce quia sacerdotium eius non est sanum Sed vnde venit ista insanitas in sacerdotibus Responde q̃ a dyabolo. Quia dicit Pli. in historia natu. t Jsiõ.li.xxj.ethi. c.mj Salamandra est serpens quidam in cuius veneno maxima vis est. Hec si trũco vel radici irrepserit arboris omnia poma intoxicat t omnes ramos. Moraliter isto modo dyabolꝰ qui ad instar salomandre semper in igne viuit. quia vbicunq; venit penam habet sibi annexam. sicut angelꝰ bonus suam leticiam. Jste quidem serpens infernalis radices ecclesie scz sacerdotes sic intoxicat t inficit his diebus. quia omnes rami ab ecclesia eoruz peccatorum venenum assumunt. Si eñ sacerdotes essent boni fortassis t layci. Quia dicit apostolus ad Ro.ij. Si radix sancta t rami. Per oppositum si radix est infecta t rami erunt nociui. Et iste actus aut operatio etiaz innuitur cum dicitur. Adducunt ei surdũ t mutum. Et illa adductio fit verius p eruditionem q̃ p violentam tractionem. Quia ẽm Senecã. Curiosus animus hominis facilius ducitur scz salubri eruditione q̃ trahitur. Quartꝰ actus angelicus est vehere id est transportare. vehũt eñ t deferunt boni angeli animas morientium in celum. Sic sacerdotes angeli de terrenis desideriis ad amorem celestium transferunt penitentes. quia eis confitendo peccatis moriũtur pristinis. iuxta illud.j.Petri.ij. Peccatis mortui iusticie viuamus. Quintus actus angelicus est excitare Act.ij. Angelus domini astitit t lumen refulsit in tabernaculo carceris. percussoq; latere Petri excitauit eum dicẽs. Surge velociter Sic debet sacerdos excitare pctõres vt surgant a peccatis. et si noluerit dz apponere duras correctões. vt sic saltẽ seipz saluet. quia vt dicit Jsido.li.nj.de sũ.bo.c.nj. Sacerdotes pplox iniquitate damnant. si eos aut ignorantes nõ erudiant. aut peccãtes nõ arguãt dicente dño ad pphetam. Speculatorẽ dedi domui Jsrahel. si nõ fueris locutus vt custodiant se a via sua mala. t si ille iniquitate moriat sanguinem eius de manu tua requirã. t hoc principaliter intelligit de curatis. Sextus actus angelicus est arcere demonũ potestatẽ. sicut Raphael de asmodeo qui suffocauerat septez viros zare Thob.v. Sic sacerdotes debent arcere omnes malos p censuras ecclesiasticas. Quod tamen principaliter ptinet ad prelatos. s. eõs t eorum officiales. Etiam debent arcere demões per adiurationes sacras ne noceant bonis viris. Septimus actus angeli est orare. sicut patet Act.xvj. vbi visio p noctẽ Paulo ostensa ẽ. vir macedo quidam. i. similitudo viri habentis habitum t effigiem macedonũ erat stans t deprecans eum dicens. Transiens antẽ in Macedoniam adiuua nos scz annunciando nobis viam salutis. Ubi dicit glo. q̃ vir fuit angelus Macedonum. prouocabat Paulum vt ad terraz sibi custodiendam cõmissam transiret. vt per verbum dei homines saluaret. t a dyabolo liberaret. Jta t sacerdotes debent orare p populo salutem eorum suis precibus obtinendo. Jdo dixit Alexander papa.j.q.j.c. Ipsi sacerdotes p populo interpellant t peccata populi comedãt quia ea suis orationibus delent t consumunt. quia quãto digniores fuerit tanto facilius i necessitatibus p quibus clamãt exaudiunt. Quã obrem debent dicere Joel.ij. Parce domine parce populo tuo. t ne des hereditatem tuã in pdi tõem. Et iste actus tãgitur cum dr. Et deprecabantur videlicet sacerdotes xpm vt imponeret ei. s. peccatori manum. vicz misericordie. Et reuera dñs exaudiuit oratõem ipsox. Quia legit Numeri.xvj. Cũ filij Jsrahel murmurassent cõtra Moysen t Aaron eo q̃ solus Aarõ t filij eius t nulli de tbu alia sacerdotio fungerent. propter quod ignis a dño exiuit et deuorauit eos. eo q̃ pierunt eis. xmj. milia hominuz. Cum iacerent in terra dixit Moyses ad Aaron. Tolle thuribulũ t hausto igne de altari mitte incensum desuper pergens cito ad populum roges pro eis Quod cum fecisset stans inter mortuos t viuẽtes pro populo deprecatus est t plaga cessauit Sed posset aliquis querere an sacerdotes debent orare pro reprobatis. Ad quod dicẽdũ q̃ reprobatõ est ꝑconscientia iniquitatis quorundã t preparatõ damnatiõis eox. vel reprobatio dei q̃ ab eterno nõ eligendo quosdaz reprobauit. Et p illis nullo mõ debẽt sacerdotes orare vt effectũ predestinatõis consequant vt dicunt docto. q̃uis eñ sacerdos p oiboꝰ viatoribꝰ debz

orare si nullam reuelatiõem de aliquo reprobato vel finaliter in peccato mortali decessuro accipit. Si tamen reuelatõnem accepit de aliquo reprobato vel in peccato mortali perseueraturo pro eo orare non licet. quia de tali populo reprobato dicit dominus ad quemlibz sacerdotẽ Hiere. j. Noli orare p populo hoc. nec assumes laudem pro eis. quia nõ exaudiaz te. Sed contra hoc possz aliqs insistere primo sic. Quilibet tenet diligere primũ suũ sicut seipm. ḡ tenet primũ diligere ad id ad quod seipm diligit vicz vt virtuose operetur in pñti ⁊ in bono perseueret. ⁊ virtutis premium consequat in futuro Quia dicit. b. Aug. j. de doctrina xpiana. q ad hoc quilibet debet seipm diligere vt sic opet q̃tenus deus diligat toto corde tota anima tota mente. vt in beatitudine pfecte diligatur ⁊ eternaliter. Secundo sic. p omnibus exñtibus in ḡtia est orandũ. Tercio sic. Si nõ esset orandus pro reprobato vt consequeret effectum predestinatõis cũ potest reprobatus esse in gra. seq̃ret q aliquis dignus esset vita eterna pro quo nõ esset orandũ vt deus daret ei vitam eternã. Ad primũ dicunt doctores q quilibet debet p primũ suum diligere ad id ad quod seipsum. nisi sciat deum oppositũ velle. Sed quia deus non vult reprobato dare perseuerantiaz in charitate in via. nec beatitudinẽ in patria. nullus debz quẽ scit reprobatuz a deo ad hoc diligere vt beatitudinem consequat. Hoc ostendit Alan⁹ sup epistolã ad Roma. c. ix. sic inquiẽs. Nõ debeo orare pro reprobato cum scio deũ velle contrarium. Debeo em̃ diligere eo modo quo illi qui sunt in patria ⁊ angelus qui eum custodit. s. reprehendendo ⁊ retrahendo ipsuz a malo. p posse meo. et orando pro eo ne grauius peccet. Et ideo dicit glo. magistri ibidem q non est valde dolendum de reprobis. Quia licet sit de eis cõdolendum. non tamen vt effectum predestinationis consequantur. quia nullus sciens esse aliquem reprobum debet ei adoptare vitam eternaz. Et ideo dicit Rabanus sup Matth. fm q allegat eum Alanus ibidem. q Judas miser ẽ. sed nõ miserabilis. debeo tamẽ dolere sup hoc q est reprobus. sed non dolere optando cõtrarium. Sic dolore cõpassiõis xps fleuit sup illã scz birlimã. ppter futuras calamitates ei⁹. ⁊ tamen nolebat contrariũ. Sic iudex suspendẽdo furem compatitur ei. non tamen vult eũ liberare. Hec Alanus. Ad secundum est dicendum pro omnibus exñtibus in gratia est orandũ vt finaliter habeant vitam eternaz nisi quis sciat deum velle contrarium. Modo certũ est q deus nullo mõ reprobato vult dare vitã eternaz. Ideo p nullo reprobato quantumcũq habeat gratiã est orandũ vt effectũ pdestinatõis ꝓsequatur. Ad terciũ dr q aliqs possit esse dign⁹ vita eterna dupl̃r. Uno mõ fm pñtem iustitiã. ⁊ isto mõ aliquis ẽ dignus vita eterna. cui deus non vult dare vitã eternã licet sit dignus. ptũc nec est iustũ illi dare vitam eternã ⁊ diguũ. Si quis aũt instaret dicto. b. Aug. in sermone predestinatõe contra Pelagiũ vbi dicit. q predestinatõez nõ solũ in apostolis sicut Pelagiani ponunt ponimus. sed in omnibus deo seruientibus. Sz certũ est q qlibet existens in gra digne seruiat deo ⁊ consequat effectũ pdestinatõnis. Ad illud dictũ Aug. dr q ipse intelligit q finaliter deo seruientes effectũ pdestinatõis cõsequent. nõ autem qui soli sunt digni fm pñtez iustitiã. hoc ostendit Alanus vbi supra dicens. Dominus scit aliquos esse reprobos. ergo nec vult nec voluit nec volet eis dare vitam eternaz. Et ita digni sunt aliqui q deus non vult. nihilomin⁹ tamen respondet vnicuiq pro meritis suis finalibus. quia licet nõ velit dare vitam eternaz reprobis habentibus gratiaz. tamen vult eis dare vitam si pseuerabũt finaliter in gratia. Et dicit idem doctor q quidam nullum dicũt esse dignum vita eterna nisi in fine. Quod probant p similitudinem laborantis in vinea qui non ẽ dignus denario nisi finito labore ⁊ die. Eadez ratione cum solis perseuerantibus promittit vita nullus ante finem dign⁹ est ea. Sed illud simile est valde remotum. Nam laboranti in vinea prescribitur tempus certum. sed nõ pro vita eterna. immo pro quocunq instanti decedat gratiam habens dignus est vita eterna. Laborans vero i vinea si moritur die media nec ipse nec heres eius dignus est denario. hec ille. Hec igitur hic inserta de reprobatione videat quilibet prudens predicator an sint populo vulgari preponenda. Sic ergo habito isto q sacerdotes angelis assimilantur. ideo debet ad similitudinem angeli quilibet esse medius inter dilectũ videlicet christũ. ⁊ dilectã. i. quãlibet animã sibi cõmissam. ⁊ offerre christo vota ⁊ orationes sibi cõmissoz̃. ⁊ referre dona remissionis peccatorum. ⁊ debet excitare et placare. Nam subditos suos negligẽtes debet excitare a somno negligentie. et placare deum fideli precamine. Quia dicitur hic. Et deprecabantur eum vt illi manum imponeret. ⁊ tantũ de primo. Quantum ad secundũ tãgit euãgelista peccatoz̃ curatõem benignã cũ dicit. Et apphendẽs eu⁹ de turba seorsũ. Circa qõ nota prudens medic⁹ q tpe pestilẽtie curã gerit hoim p oñibus hortat vt vitẽt morboz̃ cõsortiũ. quia valde periculosum est pestilentiali morbo infectis. siue viuis aut etiam mortuis cõuersari. Sic etiã prudẽs

Domica.xii.post trini.

medicus ꝛ corpoꝝ ꝛ animaꝝ Jhesus christus in hoc ꝙ sepauit hunc infirmū a turba seorsum docuit malam societatem infectam morbo peccatoꝝ fugiendā. Quia dicit. b. hiero. vt scribit b. Eusebius de morte ipsius. Nihil certe tantū nocet homi ꝙ mala societas. ꝛ sepe homo talis efficitur quali societate potiť. Impossibile puto hominē in bonis opibus pmanere qui malorum assidua potitur societate. De mala societate vide supra sermōe. xij. B. ꝛ sermo. xmj. B. ꝛ sermone. xxvnj. S. T. Secundo in hoc ꝙ misit digitos i aures eius docuit nos aures nostras obstruere primo a vituperatiōe ꝓmoꝝ. quia dixit Dauid in pš. Factus sum taꝫ vas perditum. quoniam audiui vituperationem multoꝝ in circūitu. Secundo a vanitate garrulorū qui iam vbiq; sunt in mundo vt dicit Claudianus i maiori volumine. Nunc quoq; p terras mentiri garrula fama. Nullaq; mentio fit de his que vera fuerunt. Et Juuenalis lib. vnj. dicit. Garrulus ipse nocet sibi cum ꝓdesse videť. A talibus debet auditū auertere omnis homo. Quia dicit pš. Qui requirūt mihi mala locuti sūt vanitates. ꝛ dolos tota die meditabanť. Tercō a cantilenis saltatricū. iuxta illud Eccī. ix. Cum saltatrice ne sis assiduus. ne audias illaz ne forte pereas in efficacia illius. Quarto a vbis mēdacij. Quia dicitur Prouerb. xxvnj. Princeps qui libenter audit verba mendacij omnes ministros habet impios. Tercio in hoc ꝙ expuit ꝛ tetigit linguam eius docuit nos vt diuinā sapientiam in predicatione libenter audiamus. Dicunt eñ medici ꝛ ꝑcipue Constātinus. Saliua est humor flegmaticus ex naturalib⁹ venis linguе generatus. ꝛ precipue a capite descēdit. sapore discernit ꝛ linguam humectare consueuit Moraliter p saliuam intellige diuinā sapientiā Quia dicit Grego. omeľ. x. sup Ezech. Sputū est diuina sapientia que soluit ignorantiam humanā. Cum ergo ea sapiētia que ipsemet est lingua nostra tangiē tunc mox ad predicandū formanť verba Hec quidē sapia ꝓcedit a capite. s. a deo qui est caput ecclesie. Jō dicit diuina sapia Eccī. xxmj. Ego ex ore altissimi prodiui. Et Jacī. j. Si quis indiget sapia postulet a deo qui dat oñibus effluenter. Hec quidem sapia ad instar saliue discernit inter saporeš. qz oñia mādata amara ꝛ spūalia dulcia demōstrat. Et sic faciet effugere illud dictum ꝓphete Isa. v. Ue qui ponitis amaꝝ dulce ꝛ dulce amaꝝ. Quarto in hoc ꝙ celum aspexit. docuit nos ꝙ libēter in celum respiciamus. Quia homo libēter respicit tria. Primo respicit fidelē amicū. quia dicitur Eccī. vj. Amico fideli nulla ꝓpatō ꝛ nō est digna ponderatio auri ꝛ argenti contra bonitatem illius. Et ibidem dr. Amicus fideľ medicamentum vite. Quis ergo fidelior xpō. Nā ipse amicus adeo fidelis ꝙ in nulla nos necessitate deserit vt dicit Aug. De quo sapiens Eccī xvij. Omni tempe diligit qui amicus est. Et dicit notāter omni tpe. Quia in vita a pctis nos custodit. ac in morte a demonibus nos eripit. ꝛ post mortē ad gloriā ꝓducit. vt quilibet salvatus dicere possit cum pš. Tenuisti manū dexterā meā. ꝛ in voluntate tua eduxisti me. ꝛ cū gloria suscepisti me. Ecce iste amicus est in celo. iō ad ipsum quilibet respicit merito. Secundo respicit thesauꝝ suum Math. vj. Ubi est thesaurus tuus ibi ꝛ cor tuum. Jbi ḡ habem⁹ thesaurū nostrum qui conficiē ex auro dilectōis dei. ꝛ argento amoris ꝓximi. ꝛ lapidibus ꝑciosis bonorum operꝝ. Tercio libēter respicit auxilium suum. ꝛ illud auxiliuz est a celo. iuxta illud pš. Leuaui oculos meos in montes vnde veiet auxiliū mihi. Jdeo ibi respicere debem⁹. Quia. ij. Paraľ. ij. cū ignorамus q̄d agere debeam⁹ tūc solū habem⁹ residui vt oculos nostros dirigamus ad celū. Quito i hoc ꝙ ingemuit ostēdit tria. Primo nature vtilitatē. vñ Beda. ꝙ quasi hō ingemuit sed q̄si deus curauit. Scō pecca ti grauitatē. qz tā graue est peccatū ꝙ cū gemitu dei est curatū. Tercio gemēdi nccitatē. vnde Beda. Jngemuit nō vt opus ipsi esset cū gemitu aliquid petere a patre. qz omnibus petētib⁹ dat cum patre. sed ꝙ nobis gemendi daret exēplum cum ꝓ nostris vel nostroꝝ ꝓximoꝝ reatibus supne ciuitatis presidia inuocemus. Sexto in hoc ꝙ dixit effeta quod est aperire docuit nos ꝙ peccata nostra in confessione nō debemus palliare. sed omnes circumstantias per eа manifestare vt a spūali possim⁹ liberari surditate. Et vere btūs hō erit ille cui oia vicula lingue soluunť vt pctā sua ꝛ circūstātias debite exprimat vt dicať de ipo. Solutū ē vinculū lingue ei⁹ ꝛ loquebať recte. Ubi sciendū q̄druplex ē vicium lingue. quoꝝ qōlibet nisi soluat hō nequaq; recte ꝓfiteť. Primū ē pudor ꝓpalādi qz cuilibz volenti ꝓfiteri obijcit se pudor quo hō ꝓfundit alteri homi reuelare illud qō solū notū est deo ꝛ angelis. demonib⁹ ꝛ sanctis. ꝛ hoc vinclo dyabolus ligat plimoꝝ linguas ne cōfiteanť Uñ quidā sanct⁹ vidit dyabolū inter penitētes incedere. ꝛ facientē eos erubescere in ecclesia dū se ad ꝓfessionē pararēt. Qui adiurat⁹ a sctō ꝛ inꝛogatus quid inter penitētes faceret. rñdit. reddo quod abstuli. Cū ille inꝛogaret q̄d hoc eēt rñdit. Uerecūdiā eis abstuli qñ peccauerūt. et mō eā restituo ne possint cōfiteri. Sicut eñ lupus ouē p guttur accipit nō p pedem. ꝛ vulpis gallinaz. ita dyabolus guttur peccatoris ligat

Sermo.lxxiii.

et cõstringit ne clamare i cõfessiõe possint. Jõ dicit Aug. sup ps̃. O hõ quid times cõfiteri vt qõ p cõfessionẽ scio q̃si illud qõ nescio. Cur eru bescis ꝓfiteri peccata tua sum sicut tu hõ hũa nus nihil alienũ a me. confiteri homo homini. homo peccatoꝛ homi pctõꝛi. et elige quid vis. Si confessus fueris lates. inconfessus damnaberis. Ad hoc deus exigit confessionẽ vt liberꝛ humilẽ. ad hoc damnat non confitentẽ vt puniat superbum. Secundum impedimentũ aũt vi-
culũ quod ligat linguã homis est timoꝛ recidiuandi. facit eñ dyabolus hoc vinculũ homi volẽti cõfiteri Quõ inquit tu p penis p cetero a pctis abstinere. poteris tu imꝑpetuuꝫ viuere cõtinenter. ad quid tibi ꝓderit hodie confiteri ꝛ post cras labi in simile. Hoc vinculo volũtarie ligaꝫ homo nõ cõsideraꝫ q ideo deus instituit sacramentũ pnie vt quotiens recidiuemus totiens resurgamus. Quia septies in die cadit iustus ꝛ resurget. s. emendando se p penitentiã Impij autem coꝛruent in malũ. s. se nõ emẽdando ꝓuerb̃. xxiiij. Contra timoꝛez recidiuandi vide supꝛa tria remedia. videlicet hostis debilitatẽ. sanctoꝝ cõmunitatẽ auxilij securitatẽ lxxij. K. L. Terciũ vinculũ est ardoꝛ delectandi. recolit eñ homo miser delectatõem prebabitã in peccato. ꝛ videꝫ sibi q sine ea non põt ducere vitã. ꝛ manẽte tali affectiõe impossibile est vtiliter penitere. Quia hosti. in li. de cõpunctõne coꝛdis dicit. Sicut est impossibile q ignis i aqua inflãmeꝫ. ita impossibile est cognitoꝝ coꝛdis ingerere delicijs. Econtraria eñ sibiipsis sunt ꝛ pemptoꝛia. Illa eñ mater fleꝫ. hec mater risus. Illa coꝛ ꝓstrigit. hec dissoluit. Quartum est foꝛtissimũ vinculũ aut impedimentũ penitentie et toꝛpoꝛ prestolandi qui oꝛiꝫ ex duplici presumptõne. scz prolixe vite ꝛ finalis venie ꝛ hoc vinculum quasi omnes ligat. Confidunt eñ de futuro. permittunt imposterũ. procrastinant in longinquum. ꝛ dicunt cum coꝛuo. cras cras. donec moꝛte subitanea periclitantur. ꝛ hoc ad secundũ. Quantũ ad terciũ tãgit populorum deuotã laudatõem cũ dr̃. Bñ omnia fecit. Ubi nota ex hoc ꝟbo euãgelij pñt cõfutari multi diuersa querẽtes quare hoc vl̃ hoc factũ est cum tamen potius exclamare debeꝛẽt cũ apostolo ad Ro. xj. O altitudo diuitiaꝝ, sapie ꝛ scientie dei ꝛc̃. Et primo sunt quidã curio-
si querẽtes. quare deus i principio fecit vnũ. solũ hominẽ. cũ tũ multos angelos simul creaũerat. Ad hanc questionẽ potest dici q bñ ꝛ congrue hoc factũ est. De hoc dicit Aug. i li. Cur q̃ ꝛ quõ deus homo. Cũ de solo homie loquimur quoddã mirabile nobis occurrit. qz cũ deus omnes angelos piter fecerit vnũ solũ hominẽ quare facere voluerit de quo solo oñs alij. p crearenẽ. ex quib⁹ illa celestis diminutõ reformareꝫ. Et rñdet. verũ tamen hec fuit diuini cõsilij maxima pietas vt in vno solo fragili homine tota posteritas aut saluaretur aut damnaretur. quia si omnes qui nasciturí erant simul i lucem veniſſent miseri aut fragiles homies multo deterius aut multipliciuſ cecidiſſent q̃ angeli qui tam sublimes ꝛ perfecti erant. ꝛ infra. Cõgruum inquit consilium fuit vt solus homo cõderetur. qui si ꝓ sua fragilitate aut alicui⁹ sua si one ad malum tenderet creatoꝛ ei manum minime poꝛrigeret. ꝛ licet iusticia exigente penaꝫ ꝓ culpa pateretur ei tamen aditus misericoꝛ die non negaretur. Secundo querunt aliqui temerarij quare deus fecit homines aliquos cũ sciret eos reꝓbandos Quibus rñderi potest q omnia bene fecit q eos plasmauit. Quia sicut paterfamilias habens bonũ vinuꝫ ex certa scia transfundit in vas illud quod facit qõ mutabiẽ in acetum. ꝛ ad hoc trãsfundit vt ibi coꝛrumpaꝫ sciens q valebit ei ad condienda salsamenta. Sic deus licet sciat aliquos esse malos homines futuros. vult tamen viuere eos ad bona exercenda et ad bonoꝝ merita ꝓmouenda. vt ꝓtz i martiribus ꝛ eoꝝ ꝓsecutoꝛib⁹. Jtẽ sicut aliquis nutrit canes. feras ꝛ aues q̃s scit futuras esse rapaces. ꝛ ad hoc nutrit vt rapiãt. terreant ꝛ occidant. ꝛ sicut rex tenet lictoꝛes ꝛ alios vt mutilent vel suspendant vel aliter puniant. Et sicut bestie nõ ꝓpter se sed ꝓpter hominem create sunt. Jta mali hoies nõ ꝓpter se sed ꝓpter bonos creati sũt ꝛ viuũt. ꝛ mala que inferũt bonis, p sunt vel ad emendãda vel demẽda peccata vel ad exercendã iusticiã vel ad huius vite miseriã demonstrandã. vt dicit quedaz glo. sup. c. firmiter. de sum. tri. ꝛ fi. ca. Tercio querunt aliqui quare deus elegit aliquos ad g̃tiã suã ꝛ gloꝛiã plus q̃ alios. Rñdeꝫ q hoc faciendo nulli facit iniuriã ꝛ voluntate sua liberalissima ꝛ optime facit vtiq;. i. eligit istos ꝛ postponit eligere alios. Et qui taliter q̃rit pinde est ac si querat. quare deus nõ dedit tantũ splendoꝛẽ lune q̃ntũ soli. vel quare oñs stelle nõ sunt eiusdem claritatis. vel quare nõ sunt omnes reges vel quare nõ sunt oñs lapides p̃cioſi vel smaragdi vel carbunculi. hec glo. vbi supꝛa. Quarto querũt q̃dã. quare deus ista bona tẽpalia ita ineq̃liter distribuit. ꝛ vno dat tantũ q. x. vl̃. xx aut etiã centũ possent ꝓtẽtari ꝛ alios sinit mendicare. Ad hoc dr̃ q deus paupib⁹ nõ dedit tẽpalia in signũ maioꝛis dilectõis, pmittendo eis eterna Math̃. v. Beati paupes spũ. q̃m ipsoꝝ est regnũ celorũ. Sed alijs dat diuitias vt bis mediantibus pauperibus benefaciãt ꝛ peccata

sua redimant. ideo cuilibet tali dicit Aug. Redime te hō cum viuis. redime teipm cū potes. redime te dum precium in manu tenes. redime te ne dum te mors amara preueniat. z preciū simul z vitam disperdas. Quinto querunt aliq. quare deus tanta tempalia tribuit qui sibi non seruiunt nec eum amant. Ad quod dr q hoc facit primo vt ppter talia būficia ad ipm quertātur. cū em nolunt timere penā gebenne vt a peccatis cessarent. tunc ipse ex sua bonitate bn facit. vt sic eos alliciat ad bonum iuxta illud ps. Dedit eis regiones gentium. et labores populorum possederunt. Quare. Ut iustificationes custodiant. z legem eis requirant. Scdo vt exemplum nobis bnfaciendi inimicis nris ostendat. Quia sm Aug. sup Joh. Dis xpi actio est nostra instructō. Et si xps benefacit inimici suis. sic z nos iuxta illd Math. v. Diligite inimicos vestros. z benefacite his qui vos oderunt Tercio vt nullus cristo seruiat p tpalibus q cernit etiam malis elargiri. Sexto querūt alij. quare deus paupibus interdū dat multos pueros. z diuitibus sepe nullos. Ad hoc dr quo ad paupes facit hoc deus i signū dilectōis. z qui dat iumentis escā ipsoz. et iā pascit pueros eorū. Uel in signū benefactōis dicente ps. Labores manuum tuaz qui manducabis btūs es z bene tibi erit. Et infra. Filij tui sicut nouelle oliuarum in circūitu mense tue. Sed q diuitibus interdum dat nullos vt regibus vel principib' rē. hoc ideo facit ne a subditis amplius extorqueant habita multitudine puerorū. Septimo querunt alij quare interdū deus ō medio tollit iuuenes. sinit viuere senes et debiles. Ad hoc dr q tales iuuenes si sūt boni rapit eos p mortem ne mali fiant. iuxta illud Sapie. mj. Rapt' est ne malicia immutaret intellectū eius. Si autez sunt mali rapiunt ne peiores fiant. Quia dicit Ambro. sup Lucā. Meli' cēt pctōribus male agentib' mori q q in peccatis diu versarī ne pena ipsoz augmentet. Quia sm Aug. tanto em quisq tollerabiliorē habebit damnatōez quāto minorē hic habuit iniquitatē. iō dicit. bene oia fecit. z hoc quo ad terciū.

Dnica. xiij. post trini. Sermo primus.

Ex propter transgressionē posita ē. Ita scribit in epla hodierna que scribit ad Gall. nj. Dicit Ambro. i hexame. q apes regē electo obediunt vt quasi suis legibus obtempent. Nam ita sunt dispōite in agmine suo vt nulla est ociosa Nam quedaz certant quasi bello campestri cō tra alias apes. Alie inuigilant super victū. alie futuros explorant imbres z speculantur ꝯcursus. Alie ceras de floribus sugunt. Alie cellulas nunc rotundas nunc quadratas mira connexione z equalitate componunt. z tamē inter diuersa opera nulla raptu victuz querit. sed p prio volatu z labore inter herbas z flores que sibi sunt conuenientia recolligit. Sed z apes q non obtemperant regi. ppria condemnatōne stimulant vt aculei sui vulnere moriūtur. Moraliter p apes intelliguntur homines qui ad si militudinem apum elegerunt z adhuc eligūt sibi reges. Nā legit. j. Reg. vnj. q pplus Isrl' petiuit Samuelez vt cōstitueret eis regē. At ille dixit eis ius regis di. Hoc erit ius regis q imperaturus est vobis. Filios vros tollet et ponet in curribus suis. facietq equites et pcursores quadrigaz suarum. z constituet sibi tribunos z centuriōes z decuriōes z aratores agrorum suozum. z messores segetum. et fabros arborum curruumq suozum. multaq alia posuit ibidem. Et sequitur q noluit populus audire vocem Samuelis. sed dixerunt. nequaq. Erit em rex super nos. z erimus nos sicut omnes gentes. z iudicabit nos rex noster. egredietur enīz ante nos z pugnabit bella nostra pro nob. Et audiuit Samuel omnia verba populi. z locut' est ea in auribus domini. Dixit autem dom's ad Samuelem. Audi vocem eozum z constitue super eos regez. Sicq electus fuit in regē saul scz ab omni populo. Sic adhuc electō reguz debet esse vnanimis et concors ab omni populo. Electo ergo rege debent populi sibi obedire. et legibus suis obtpare. z debent diligēter videre illi qui regunt populū q nullus sit ociosus. qa multam maliciam docuit ociositas. vt dr Eccli xxxnj. sed sic statuet vt ad similitudinē apū alii qui pugnēt in bellis contra inimicos vt rempublicam pturbantes vt sunt milites z militares Quia dicit Aug. xxnj. q. j. Apud militiam enīz hac intentione debet exerceri vt mali cohibeātur z boni subleuent. Itez videat rex vt alij invigilent sup victum querenduz suis scz manib' vt rustici z alij in ciuitatibus mechanici. Quia dicit ps. Labores manuū tuaz qui manducabis beatus es z bn tibi erit Itē q alij explorāt pluuias. i. salubres doctrinas. vt predicatores sacerdotes z scholariū rectores. qz non in solo pane viuit hō. sed in oī vbo qd pcedit ab ore dei Math. mj. Itē videat rex q aliqui sint muratores z carpentarij qui faciūt domos ecclīasticas. qz dicit Arist'l. mj. poll'. Ciuitas nō ꝑstabit ex vna parte sed plurib'. quaz vna ps sint agricole. scda ps artifices manuales. tercia hi qui negociantur circa forū. quarta mercenarij

Sermo.lxxiiii.

quinta pugnatores armigeri quos necessariũ ẽ in ciuitatibus existere q̃ possunt resistere inimicis. Et si viderit rex aut rector q̃ aliqui sint legis transgressores puniat eos. ꝺa. ꝑpter tales forte sunt prelature & rectores. vt pulcre declarat Pe. raueñ. i suo epistolari li. vnj. epistola. j. Ad extollenda inquit iustor̃ pconia & ad reprimendas insolentias transgressor̃. pspiciẽs e celo iusticia erexit in populis regnantiuz solia. & diuersor̃ principũ potestates. Caruisset nãq; libenter humana conditio iugo dominij. nec libertatez a se quam eis natura donauerat homines abdicassent nisi q̃ impunita licentia scelerum in euidentẽ pniciem hũani generis redundabat. & sic necessitate quadã oportuit naturã subesse iusticie. & seruare iudicij libertatẽ. Sed nec extrinsecus exq̃ri decuit aliam creaturaz. sed homo p̃latus est homi vt gratiorẽ p̃laturã efficeret idemptitas speciei. & subdit. potissime tñ diuina scia. pfecit ad populor̃ impiũ dũ oñsi sibi figura nummismatis in redditione cẽsus & solutionibus tributor̃ pre ceteris regibus cesaree forme p̃signauit fastigiũ cui subiecit omnimodas. nec ad hoc solum vt eis imperãdo p̃esset. sed vt ipsius potius iusticie copiam ministrando prodesset. ne p impunitatem criminuz conualescat insolentia transgressorum. Ex his verbis Petri rauenneñ. soluunt tres conditiones. Prima quare necesse fuit regimen regis inter homines introduci cũ homo naturaliter desideret libertate gaudere. Responsio est ne impunita licentia scelerum iusticiam extirparet. & oportuit libertatẽ subesse iusticie. Secunda q̃re nulla species alia creature assumpta est i regimen homis. qz videlicet homo est aial rationale habens in se imaginẽ trinitatis. & iõ nulle creature subijci debuit corpali q̃ imagie tali careret. nec angelus ei p̃latus est. sed hõ homi vt gratiorẽ efficeret p̃latoz idẽptitas speciei. Tercia quis inter reges regẽdi tenet fastigiũ respõsio q̃ impator ex sententia saluatoris Mathei xxij. Reddite que sunt cesaris cesari. & que sũt dei deo. Regna eñ quatuor impialia p̃terierũt ſm cronicas & ꝓphetiã Danielis. vicz grecorũ psarum. assyrior̃ & romanor̃. Impium eñ romanor̃ quod p Constãtinũ ad grecos fuit trãslatum aut diuolutũ transtulit romana ecclesia ad teutunicos in persona Karoli magni pipini tempore Steffani secundi. vt extra de electi. et electi potes. venerabilem. Et iste imperator romanor̃ est rex regum cui omnes subsunt nationes & populi. qui videlicet ab eo tempalia accipiunt. Sacerdotio tamen & summo põtifici debet subesse. vt de maiori. & obedi. Solus eñ põtifex antecellit in spũalibus que tanto sunt corporalibus digniora quanto anima ꝓferẽ corpi Bene g̃ summus pontifex p̃cellere impatorẽ declarãt auctoritate duplici Una ẽ q̃ dixit dñs p Hiere. q̃ fuit sacerdos. Ecce constitui te sup gẽtes & regna Hiere. j. Alia ẽ Geñ. j. vbi dr̃ q̃ deus fecit duo lumiaria magna. i. duas ptates instituit. que sunt pontificalis dignitas & regalis potestas. Sed ista que p̃est diebus. i. spũalibus maior ẽ. Que vo nocti. i. tempalibus & carnalibus minor ẽ. Et hi duo vicz papa & impator habent condere leges ad puniendũ trãsgressores de quo dicũt verba apostoli allegata. Lex ꝓpt trãsgressionẽ posita ẽ. Pro quo est notandũ. reqrũt eñ leges q̃ debito mõ fiant q̃tuor vicz stilitatẽ mature deliberatõnis. vtilitatem secure cohabitationis. auctoritatem mensure obligationis. equalitatem mensure distributõis vt dicit Holcot sup li. Sap̃. lect. cxcvnj. Primo ergo leges vt debito mõ statuant̃ requirunt subtilitatem mature deliberatõnis. nõ eñ subito & ex rupto possunt leges vtiliter statui. In cuius signũ Moyses cum deo quadraginta dieb⁹ fuit q̃n legem scriptam accepit. p quod tps Moyses fecit conuiuiũ. ad designandũ q̃ legislatores sobrietati non festis & conuiuijs vacare debent. p tempore quo leges condunt. Sunt eniz leges que ordinant ad bonũ anime principaliter actibus medicantiũ vt dicit Aristot. vj. politicor̃. Cum ergo leges medicinales homibus nõ dent̃ sine pmeditatõe & sollicitudie matura. Constat q̃ nec leges morales sine maturitate dari possunt debita nec debent. Ideo scribit Justinianus in prologo institutor̃. q̃ cũ sũma diligentia & summis vigilijs p prudẽtissimorum virorum solertiam leges fecit & in illud volumen compegit. Est enim lex posita principalis pars politie. & maxime necessariuz est ꝓmunitati humane q̃ aliqui fiant boni legis positiui siue legislatores. vt dicit Aristoteles. x. ethicorũ. Prebebat autem Aristot. trib⁹ vltimis capitulis istius libri tres conclusiones. Prima ẽ q̃ ad faciendũ homies virtuosos nõ sufficit solus sermo psuasiuus. Scõa ẽ q̃ ad hoc necia ẽ bona cõsuetudo. Tercia q̃ bona cõsuetudo sine legibus haberi nõ põt. Prima cõclusio pz qz iuuenũ aliqui liberales sunt qui apti nati sũt fugere turpes delectationes ex sola verecundia. degeneres sunt & inobedientes. qui qualescunq; delectationes psequunt̃ nisi p penam cõtrariam castigent̃. Insanabiles sunt qui nec penis nec persuasionibus a prauis delectationib⁹ retrabũtur. Bonis ergo iuuenibus sufficit sermo psuasiuus. quia statim alliciuntur ad virtutem considerata turpitudine viciosa delectationis. & honestate vtut. Sed inobediẽtib⁹ & rebellib⁹

Domica xiii. post trini.

non sufficit sed requiruntur pene ⁊ punitiones
p insanabilibus quos non corrigibiles dicim⁹
requirit exterminatõ siue mors. Dicit eñ Ga-
lienus. sicut refert Uincen in specu. c. c. Omne
auxilium medicine totius corpis reptum est vi
delicet qñ medicamento curari nõ põt ferro cu
rer. Si aũt nõ ferro tunc igne. Qñ autez nullo
istoꝝ trium separi poterit incurabile estimer.
Mozaliter medicamentũ ẽ occulta correctõ et
charitatiua. ferrũ exclamatõ. ignis excõicatõ.
Et qui istoꝝ triũ est incurabilis insanabilis iu
dicar. cui debetur mors vel exterminatio scõm
Aristi. x. ethi. Oportet bonos vocare ad virtu
tes p premia. malos autem p penas insanabi-
les totaliter exterminare. De hoc etiã dicit Ma
thei. xviij. Si peccauerit i te frater tuus vade ⁊
corrige eũ inter te ⁊ ipm solũ. s. occulte ⁊ chari-
tatiue. si audierit te lucratus es cũ. Si aũt non
audierit te adhibe vnũ tecum vel duos. s. quã-
tum ad exclamatõem aut aptam correctõez vt
in ore duoꝝ vel triũ testiũ stet omne vbũ. Qñ
si nec eos audierit dic eccle. Si aũt eccam non
audierit sit tibi quasi ethnicus. s. q̃tũ ad cõica
tõem. patet ꝯ q̃ nõ sufficit ad humanã virtutẽ
solus sermo psuasiu⁹. Scõa vo pclusio vicz q̃
ad hoc est nccia bona cõsuetudo sequit ex pdi-
ctis. Illud eñ nccium ẽ ad vtutem p qñ ⁊ sine
quo nõ exterminar passio inclinãs ad viciũ. sed
hmõi ẽ bona ꝯsuetudo. Quia sicut dictũ est so
la doctria nõ sufficit. Triplex eñ fuit antiquo
rũ sntia de eo qñ est homines fieri virtuosos. Di
xerũt eñ aliq̃ q̃ homines fierẽt boni p naturã
puto ex naturalibus cõplexionibus cũ impssio
ne corpoꝝ celestiũ. Alij dixerũt q̃ homies fie
rent boni p exercitiũ. Tercij dixerunt q̃ homi
nes fierent boni p doctrinã. Et ista dicta aliq̃-
liter oia sunt vera. Nã q̃dam mor a natiuitate
sunt dispositi ad fortitudinẽ vel ad tpantiã. Et
hec dispositõ naturalẽ vtus impfecta. Sz dici
tur. vj. ethi. dũ ad pfectõez req̃rit doctrina q̃ ẽ
pfectõ rõnis. Sed qñ vtutes morales sũt i ap
petitu nõ sufficit cũ naturali dispositõne docti-
na. sed vlterius req̃rit cõsuetudo p quã ipse in
clinet ad bonũ. bz eñ cõsuetudo quãdã bonaz
violentiã inclinãtẽ ad bonũ. Ex quo patz q̃ ad
bonitatẽ moꝝ req̃rit bona cõsuetudo. Tercia
cõclusio vicz q̃ ad bonã cõsuetudinez requirit
bona lex seu requirunt bone leges. Sic ꝯ osten
ditur q̃ bona cõsuetudo iam ẽ necessaria ad bo
nos mores. qz bona cõsuetudo inducit quandã
necessitatẽ ad bonũ. sed hec nccitas sine legib⁹
ordinantis nõ habet. Habet eñ lex quãdã vim
coactiuã inquantũ p similitudinẽ vel saltẽ p ali
quã psonã que multitudis vices gerit instituit
⁊ ideo necessarium est habere bonos legislato
res. tuz ppter iuuenes q̃ sine difficultate a pas
sionibus nõ retrahunt. tum ppter viros in pfe
cta etate vt p bonas leges bene in eis consue-
tudines obseruent. Et ideo requirunt leges q̃
tũ ad sui institutõem subtilitatẽ mature delibe-
ratõis. Secundo requirunt leges vtilitatẽ se
cure cohabitatõis. hec est legũ causa finalis vt
hoics possint cõcorditer ad inuicẽ cohabitare
Unde Aristo. mj. polit. q̃ ciuitas est cõmuni-
catõ bonaꝝ actionũ. ppter bñ agere ex generi
bus ⁊ domib⁹ gratia vite pfecte sufficit. Et. vnj
ethicoꝝ. c. j. dicit. q̃ amicicia maxime videtur
cõtinere ciuitates ⁊ legispositores magis stu-
dent circa eam q̃ circa iusticiã Concordia enim
glorie ad amicicia videtur esse. Hanc aũt maxi
me appetunt. ⁊ contentõem inimicũ existentez
maxime expellunt. hec Aristo. Jõ Jsiõ. ij. ethi.
ca. mj. in descriptione populi cadat concordia.
dicit eñ. Populus est humane multitudinis iu
ris consensus ⁊ concordi cõioni sociatus. ⁊ cõ
cordat cũ dicto. b. Aug. de verbo domi. sermo-
ne. xvj. vbi cõmendans vnitatẽ dicit sic. Unuz
cogitate fratres mei ⁊ videte in ipsa multitudi-
ne si delectat nisi vnum ⁊ propicio deo q̃ multi
estis quis vos ferret nisi vnũ sperarer. Unde o
multis quies illa dat vnum. ⁊ populus iste tol
le vnum ⁊ turba est. Et tamen Aug⁹. ij. de ciui-
tate dei. ca. xxxmj. docet quid sit populus sm
sententiã scipionis. Et dicit q̃ respublica ẽ res
populi. Populũ autem dicit scipio nõ omnẽ ce
tum multitudinis. sed cetũ iuris consensu ⁊ vti
litatis consone sociatũ. Ex qua diffinitione li-
quet q̃ nulla multitudo sine concordia popu-
lus dici potest. Respublica sine populo eq̃ non
potest esse sicut nec respublica sine concordia.
Jdeo dicit Aug. recitans verba scipionis de ci
uitate dei. c. xxj. Quod est armonia in cantu ea
est concordia in ciuitate. Sicut eñ ex distinctis
sonis in fidelibus concors concentus efficitur
ita ex summis ⁊ infimis ⁊ medis interiectis or
dinibus bec vnanimitas ⁊ dilectio mutua finis
quem legispositiuus intẽdit. iuxta illud ad Ro
manos. xnj. Legis plenitudo est dilectio. Ter-
cio requirunt leges auctoritatẽ mansure obli-
gationis. Jta sic non nisi cum summo studio ⁊
consilio instituuntur. Jta nec sine causis maxi
mis abrogentur nec infringantur nec a statuen
tibus nec a subditis. Quia dicitur extra de cõ-
stitu. cum omnes. Quod quisq̃ iuris in alteruz
statuerit ipse debet vti eo. Et sapient dictat au
ctoritas patere legem quam ipse tuleris. id est
statueris. Jdeo refert Ualerius in policrate li
bro. vj. q̃ Calempus vrbis romane insignis se
nator saluberrimis legibus romanos munierat
Inter quas erat ius ab eo institutum q̃ depre-

Sermo.lxxiiii.

hensus crimine adulterij vtroq; oculo priuare tur. At vero cum eius filius esset in tali crimine deprehensus. cum ciuitas in honorem patris necessitatem pene adolescentulo relaxaret pater diu repugnauit. Ad vltimum tamen precibus superatus. Sed ne lex pateretur lesionē sibi primum. deinde filij eruto oculo vsum videndi vterq; retinuit. vt debitum supplicij non dimitteret. ꝛ modo legi redderet equitatē ꝛ ad mirabili compamento legi satisfecit. ꝛ sic se inter misericordem ꝛ iustum legislatorem est partitus. Idem refert Ualerius etiam de Tarundo thirio qui legem statuit propter obsidiosas contentiones ciuium. vt si quis senatorum consilium intraret cum gladio aut ferro. continue interficeretur. Et interiecto tempore longiquo itinere domum veniens gladio cinctus subito in dicta contōe sicut erat cinct⁹ gladio processit. Et cum esset admonitus de solutione legꝭ ab eo qui proxime stabat. Ille primo se precinctuz gladio considerans. Ego inquit satisfaciam legi. Et gladio protinus extracto incubuit super eo. licet licuisset dissimulare culpam vel errorē defendere. obligationem tamen maluit reportare ne aliqua fraus legi fieret ab eo edite ꝛ statute. Sed his temporibus vt dicit Ualerius libro septimo. leges aranearum tales comparā tur. vt aiebat Salomon philosophus. Nam vt illa tela infirmiora animalia retinere dicebat. valentiora vero dicebat transuolare. His itaq; legibus humiles et pauperes constringi. diuites vero et potentes nolle alligari. Reprobat etiam Arsstoteles leges Ipodomi. q̄ fuit vn⁹ d autiquiꝭ legislatoribus. nj. politicorum i multis. Et specialiter in hoc q̄ statuit legem talem quantum ad legislatores. quod quicunq; inueniret aliquod nouum expediens ciuitati. bonorem aliquē reportaret. Et quia lex videtur habere bonam apparentiam. ideo occasione isti⁹ legis disputat istam questionem. Utruz expediat ciuitati frequenter mutare primas leges pro melioribus legibus uouiter adinuentis. Et apparet q̄ sic. quia sic est in alijs artibus. vt puta medicinali et musica. q̄ quedam approbata ab antiquis doctoribus sunt mutata. tum quia multe de talibus legibus sunt valde barbarice et irrationabiles. sicut q̄ ciues poterāt vxores suas vendere pro ferro. Tum quia homies antiqui fuerunt quasi brutales insensati. Tum qa leges sunt scripte vniuersaliter. Act⁹ vero hominum particulares sunt. ꝛ verum nec possunt regi per vnam legem. Ad istam vero questionē vult Aristoteles dicere. q̄ nullo modo expedi at ciuitati vt faciliter mutet vel abroget leges antiquas pro legibus nouis. etiam si aliq̄d modicum vtilitatis ciuitati peruenit per leges nouas. Et ideo dicit q̄ illa lex Ipodomij nihil fuit. Quod patet. quia si inuenienti nouam legez ꝛ vtilitatem ciuitati aliquis honor daretur. ex hoc quidem iuuenes ingenioſi insisterent multotiens circa inuentiones nouarum legum spē cōmunis in abrogatione veterum legum. et sic de facili inducerent mutationem totius politie Ideo dicit Aristoteles q̄ leges antique debent esse maioris reuerentie ꝛ stabilitatis. Unde faciliter condere leges nouas ꝛ faciliter immutare antiquas est multipliciter ꝛ mirabiliter ciuitati nociuum. quia hoc nihil aliud est nisi adassuescere leges dissoluendum ꝛ ad paruipendendum obligationem legis. Ideo melius est sustinere quosdam modicos errores ꝛ leues q̄ soluere leges antiquas. quia qui frequenter leges mutant plus nocent q̄ proficiant. quia assuefaciant ciues ad non obseruandum statuta principum ꝛ precepta. Unde tenet Aristoteles. qd̄ qui faciliter legem mutant legis virtutem debilitant. Nec est similiter scdm̄ eum de artibus et legibus. Nam virtus ꝛ efficacia artium ꝛ scientiarum fundatur super rationem. ꝛ ex naturali ratione habent vim suam. Leges autē positiue in multis nō habent obligatōem nisi ex consuetudine ꝛ obseruatōnis vetustate. ꝛ ideo mutare consuetudinē ē debilitare legē. vt. ff. de legibus ꝛ constitutiōibus i longa consuetudine. l. non omniū. Nec em̄ ad omnia que maioriꝫ⁹ cōstituta sunt ratio reddi potest. vt. c. sequēti. Et ideo rōes eoꝝ que cōstituunt inq̄ri nō oportz. alioq̄n multa que certa sunt subuertent. Si vo essent alique leges antique q̄ manifeste continerent pniciem ciuitatis d̄ maturo consilio abrogari debent. Ideo etiā dr̄ dist. x. Constitutiōes contra canones ꝛ decreta presulum romanoꝝ nullius sunt momenti. Quarto requirunt legesꝭ equalitatem mensure ꝛ distributōis. vt. ſ. leges sint omnibus cōmunes qui sunt eiusdem conditionis. ꝛ quod vni est licitum omnibus liceat. ꝛ quod vni est interdictū omnib⁹ sit illicitū. Hoc tñ intelligi nō debet sic q̄ oīs lex equaliter oēs ciues cōplectat cū et alie leges debeant militibus. alie artificibus. alie agricolis. alie domis alie seruis. sed omnibus eiusdē cōditōis ꝛ stat⁹ debet ipsa lex data esse cōmunis. Jō qui volūt aliā rempublicā seu cōmunitatē quācunq; constituere ex psonis non equalibus nccio destruunt ordinē ꝛ pulchritudinē reipublice que stat ī diuersoꝝ graduū queniēti proportōe. Uñ dicit Aug. de ci. dei. li. xxix. Pax omniū rerꝝ est trāquillitas ordinis. Ordo vero est parium disparium q̄ rerꝝ sua cuilibet loca ēbuēs disposito. Et p ꝑs vbi nō est omnimoda paritas ibi nullus

est ordo. Et Aristo. vij. pol. dicit. q lex ē quidā ordo t bona legislatio ē bona ordinatō. Et. nj. pol. dicit. qđ iustū est t equale fm virtutē equale recipit t inequale. Est em vnitas ciuitatis sicut vnitas aialis que i bona ꝓportione ꝓsistit.

De eadem dñica. Sermo secundus.

BEati oculi qui vident que vos videtis. Dico em vobis q multi reges t ꝓphete voluerūt videre q vos videtis t nō viderūt. t audire que vos auditis t nō audierūt Luce. x. Arist. i ꝓbleumatibus sic dicit. Pueri i iuuentute respectu sui corpis maiores habent oculos q i senectute. t cā illius ē. qz hñt humidū cerebz. qz plus abūdant i humiditate cerebri in iuuentute q i senectute. Et ꝓpter eandē hūiditatē pueri sūt somnolētiores t grauiores i capitib⁹ eoz q senes t ꝓmptiores ad lachrymandū in fletu. Sūt etiā acutiores in visu. qz oculi eorum sunt magis dispositi ex pte orgāi q i senio. si ei senex hret oculos vt iuuenis videret vt iuuenis. Mozalr p pueros itelligūt fideles boies de qb⁹ pſ. Laudate pueri dñm. Et ꝑncipaliter illi q fuerūt in veteri testamēto t in ꝑncipio ecclesie ꝑmitiue. q tēpa intelligunt p iuuentutē. Sicut ḡ pueri in iuuentute habent maiores oculos t vident acutius. sic ipsi fideles tanq pueri dei magnos habuerunt oculos nō corpis sed mentis t acute viderunt ipsum deū añ multa tpa. Illoz pueroz i antiquo testamēto fuit Moyses qui vidit christū ventuz. vt habet Deutro. xviij. Prophetā iquit de gente tua. i. de iudeis et de fratribus tuis suscitabit dñs deus tuus. ipsum sicut me audietis. Jsta auctas principaliter intelligitur de christo Actū. vij. qui fuit ꝓpheta magn⁹ ad quē ꝓphetie antiquoz ꝓphetaz fuerunt ordinate licet hanc iudei t hebrei intelligant principaliter de Josue qui successit imediate Moysi. Alius ꝓpheta fuit Aggeus. qui etiaz p oculos mētis sue videns christum ait ca. ij. Veniet desideratus cunctis gentibus. Tercius puer in antiquo testamento fuit Jsa. qui acute vidit qui ait ca. vij. Ecce virgo ꝯcipiet t pariet filiū. Quartus fuit Zacharias. qui videns christū in spiritu incarnandū ait ca. ix. Ecce rex tuus venit tibi mansuetus. Et ponit ꝓterttū ꝓ futuro ꝓpter certitudinē ꝓphetie. Ecce qualiter isti pueri in iuuentute antiqui testamenti alios oculos mētis habuerūt. t deū acute ventuz viderunt. Et nō solū illi. sed etiam hi in iuuentute primitiue ecclesie acute viderūt sicut apli qui oculis corpoalibus viderūt xpi humanitatē sed oculi mētalibus viderūt eius diuinitatē. quoz ꝑncipal fuit Petr⁹ q ait Math. xvj. Tu es xp̄s filius dei viui. Sup quo dicit Leo papa i ome. Petr⁹ apostolus p reuelatōes summi pris corporea superās t hūana trāscendēs vidit oculis mētis filium dei viui. t cōfessus ē gloriā diuinitatis t deitatis. Jdeo dñs i pñti euāgelio btificat ipoz oculos q vidēt ea q ipi viderūt cū dicit. Bti oculi. In quo ꝑncipaliter tria describunt. Primo visio dei q ꝓmendat. ibi. Bti oculi q vidēt. Scdo dilectō q necia sit declarat ibi. diliges ꝓximū. Tercio qs sit ꝓxim⁹ manifestat. ibi. suscipiens eū. Quantū ad primū visio dei ꝓmēdat cū dicit Beati oculi q vident q ꝛc. Pro quo nota q visio christi est qdruplex. corporalis et penuriosa. delectabilis t gloriosa. terribilis t formidolosa. mentalis t gratiosa. Prima fuit corporalis t penuriosa. t hec fuit in incarnatione. quia in pauptate sue humanitatis visus est. t cū hominibus conuersatus est a natiuitate sua. sicut angelus dixit pastoribus Luce. ij. Jnuenietis infantē pannis inuolutū. vbi ostendit primo eius puritas t innocētia cōtra luxuriā i illo q iste q est sapia increata infans factus est. Scdo eius pauptas t indigentia cōtra auariciā. eo q pānnis vilibus inuolutus ē. Tercio eius humilitas t obediētia cōtra supbiam in eo q i presepio ē locatus. qz p hoc xp̄s voluit exturpare hec tria pcta notata quoz. beu mūdus plenus ē. j. Jo. ij. Oñe qđ est i mūdo aut est cōcupiscētia oculoz. vt in antiquis t auaris. Aut cōcupiscētia carnis vt in iuuenibus t luxuriosis. Aut superbia vite. in omnibus. Et hec penuria durauit i christo vsqz ad mortē. iuxta illud Luce. ix. Vulpes foueas habent t volucres celi nidos. filius aūt homis non habet vbi caput suum reclinet. Jsta visione viderūt eū apostoli. t sunt beati sicut testat Joh. j. can. c. j. Vidimus oculis nostris cū ipso conuersando. t pspeximus. id ē pfectius inspeximus. t manus nostre cōtrectauerunt de verbo vite. Et post pauca. Vidim⁹ inquit. s. nos apostoli ceteris clarius testamur t annūciamus vobis. Circa hoc oritur vna dubitatō. Exquo christus visus est in sua benedicta incarnatōne an scribe vel pharisei vel etiaz demones viderunt. id est cognouerunt eum esse deum. Videtur q sic. Nam principes et maiores sciebant eum esse illuz qui fuerat promissus in lege. vt dicit btūs Augustinus libro questionum noui t veteris testamenti. Sed scdm prophetas debuit esse deus Jsaie. ix. qui dicit sic. Deus fortis pater futuri seculi. Ergo cognouerunt eum esse deum. Preterea sicut amare ita odire presupponit cognitionem sed audiebant q fuit deus. ergo sciuerunt eum esse deum. Qđ

Sermo.lxxv.

aũt audiebant ipm vt deũ pz Joh.xv.vbi dixit xps. Ipsi aũt viderunt me t oderunt me t patrẽ meũ. Ad oppositũ dicit aplus.j.Thoz.ij. Si cognouissent eũ nũq dñm glozie crucifixissent. Quod exponit ꝟm glo.tam de oĩb⁹ suggerentibus moztem q̃ de iudeis. Similit xps dicit Luce.xxnj. Pater ignosce illis.quia nesciunt quid faciunt. Et Actl.nj.dixit Petrus iudeis. Deus patz nostroz glozificauit filium suum quẽ vos tradidistis. Et nũc scio qz p ignorantiã fecistis sicut t principes vestri Ad dubitatõem dicit Hol.sup li.Sap.lect.xxvj.q̃ neqz demones neqz principes neqz simplices cognouerunt eum esse deum. In hoc tamen ẽ dña.qa principes t maiozes instructi in lege sciebãt eũ esse messiam.sed nõ sciuerunt eum esse deuz. minozes vero t simplices nec sciuerunt euz esse.p missuz in lege nec filiũ dei. Sed contra hoc posset aliquis dicere qui legisset vel qui audisset scripturas q̃ tam iudei q̃ demones ipsum deuz cognouissent. Quia dixerunt demones Mat.vnj. Quid nobis t tibi fili dei Jhesu cur venisti ante tps torquere nos. Et Aug⁹. sup illud Mat. xxj. hic ẽ heres venite occidam⁹ eũ dicit. Hoc in illis impletũ est qui vident christũ et cognoscunt filiũ dei.nihilominus crucifixerũt eũ. Similiter Beda sup illud Luce.xxnj. Pr ignosce illis. Nõdum inquit q̃ nõ p eis ozat qui cũ vere filium dei intellexerũt t crucifigere q̃ cõfiteri maluerunt Ad hoc dicit sanct⁹ Tho.q̃ sic debet intelligi. Cognouerunt eñ eũ esse filiuz dei nõ p naturã.sed p quandam excellentiam gratie singularis q̃tum ad iudeos. Ad scõm de de monibus dr q̃ dixerunt illud ex suspitione. nõ ex certa cognitiõe.sicut opponit glo.j.Thoz. ij. Si cognouissent tc. Ad primũ principale dicit q̃ licet scirẽt eum pfecte p signa que fecit eẽ pmissum in lege.nõ tamẽ oĩes pphetates sciuerunt q̃ fuit messias. Secunda visio erit terribilis t formidolosa.t illa erit i extremo iudicio oĩb⁹ manifesta.qz dr Sap.v. Videtes turbabunt timoze horribili. Quia dicit Greg.xxv moz.c.v. Oclos quos culpa claudit i pnti maloz iudeoz ne videant christũ venisse in sua incarnatõe.sicut predixit Hiere.xix Homo est et quis scit eum.q.di.valde pauci.t nõ solũ claudit oculos culpa pfidozum iudeozum sed etiaz malozum christianoz ne videant veritatẽ. sed statim in morte pena soluit oculos.t sic videntes se tales de glozia mũdi transferendos stati ad penam purgatozij vel inferni turbabũtur et terrent. nec mirum.quia horrendũ est incidere in manus dei viuentis ad Hebr.x. Est tamẽ circa hoc notandũ.dicit magister sentẽ.li.mj.dis. xlvnj.c.j.q̃ xps in forma serui iudicabit.i.i essentia carnis quã de virgine assumpsit oĩbus i iudicio apparebit vt videant mali in quẽ pupugerunt.vt Actl.j.Zach.xij. Diuinitatẽ aũt eius non videbunt mali. Et allegat ibi mgr dictum Isa.xxvj. Tollatur impius ne videat gloriam.i.clarã essentiã diuinitatis.et subdit. Humanitatẽ videbũt vt timeant.diuinitatẽ vo nõ nec gaudeant. Diuinitas eñ sine gaudio videri nõ pot. Dicit tñ Thomas de argẽtina q̃ posset alicui ostendere diuinitatẽ simplr.t tñ nõ fruer eã. Sed q̃rit mgr ibidẽ. Cũ inqt i forma humana ꝓstat eũ apparuisse q̃rit an forma illa gtiosa appareat sicut vere ẽ.an i forma q̃lis i passione extitit. Et rñdet. Quidã putãt a malt talẽ videri qualẽ crucifixerũt.i.ifirmũ.qz dicit scriptura.vt videãt i quẽ pupugerũt. Sed apte dicit Aug. Forma serui glozificata a bois t a malis tunc videri sic inquiẽs. Cũ in forma sui glorificata iudicantẽ viderint boni t mali tolletur impius vt nõ videat claritatẽ dei.qz deus ẽ quẽ soli mũdo corde videbũt.quod erit eis vita eterna. Forma g̃ humana in christo glozificata videbit a cunctis.t apparebit terribilis impijs. t mitis iustis. Erit eñ terroz malis t lumẽ iustis.hec mgr. Ad idez dicit.s.Tho.q.ij. Sicut gla amici ẽ delectabil.ita glozia eiꝰ qui odio habet maxime ẽ cõtristatiua. Jdeo visio xpi i gla erit inimicis i suppliciũ. Tercia visio delectabilis t gliosa.t illa erit visio tñmõ bonoruz t electoz i pria vbi dina eẽntia videbit ab oĩbus tota sz nõ totalit.t ab vno lipidi⁹ q̃ ab alio. et defectus ille erit ex pte videntiũ non ex pte obiecti visibilqz ẽ deus. Nã qdã glo.sup illd Mathei.v. Bti mũdo corde dicit. Quãto ocul⁹ est cordis puritate nitidioz tanto deuz in veritate videbit vicinioz. De hac visione dicit.b.bern. li.soli.c.mj. Videbim⁹ glozie decorẽ.sanctoruz splendorẽ.t regie ptatis honorẽ. Cognoscem⁹ pris potentiã.filij sapiaz.spũssti benignissimã clementiã. De hoc etiã dicit Aug. O vita vitabilis.dulcis t amabilis.t semp memorabilis. vbi summa securitas et iocunda felicitas. felix eternitas t beatoz sine fine visio t laudatõ dei De hac visiõe dicit ps. Credo videre bona domini in terra viuentiũ. Sup quo dicit Hubert⁹ i tractatu de.vij.donis spũs scti. Dicit inqt de ista terra q̃ bona est ppter visionem iocũde sanctitatis.melioz ppter visionẽ christi humanitatis.optima ppter visionẽ toti⁹ trinitatis. Et declarat hoc in figura Nume. vbi detulerũt de tra pmissiõis vuas.ficus t malogranata. In vua ex qua expzimit vinũ significatur gaudium quod habebũt sancti de visiõe verbi incarnati. Ipsi homies videbunt deũ.tamen angeli nõ videbũt deum angelum super quos videbunt suã

naturam exaltataz.de quo gaudio Abacuc.nj Ego aũt in dño gaudebo.z exultabo i deo Jhe su meo.Quia vt me saluaret carnẽ meaz assum psit.z sup chozos angelozꝝ exaltauit eam.Se cundo in ficu que a fecunditate dr̃.z omnib⁹ est dulcioz.Dulcedo illa quam sancti totius trini tatis visione videbũt designar̃.de qua ps̃.Quã magna multitudo dulcedinis tue domine.quã abscondisti timentibus te.Abscõdisti inquit vt frequentius quereretur.quesita inueniretur.in uenta dulciter amaretur amata eternaliter pos sideretur.Et iterum alibi.Parasti in dulcedie tua pauperi deus.Non dicit q̃ parat.qz illud non potest verbis exprimi.Unde aplꝰ.j.Cho rinthꝫ.ij.Oculus nõ vidit nec auris audiuit.qz in equitate est z dici nõ potest.nec i coz homis ascẽdit.qz incomphensibilis est.Tercio in ma lograna tis triumphãtis vnitas z diuersitas p̃ miozꝝ designar̃.Malogranata dicunt eo q̃ in tus grana habẽt redolẽtia.Et sicut in malogra nato omnia grana latent sub vno cortice.et ta men queqꝫ grana p se habent distinctas cellas Sic in vita eterna omnes sancti habent vnam gloriã sed ꝑm merita distictã.Quia i domo pa tris mei ait christus Joh.xnj.mansiones mul te sunt.Igitur ꝑm merita eozum erunt eozũ p̃ mia.Est tamen notandũ q̃ in hac terra vbi ẽ visio iocunda,ppter visionẽ iocunde societatis ꝛc.vt.s.electe anime nõ potant̃ vino puro sed lacte mixto.De hoc Bern.Anime carne exu te tam pane dolozis non cibantur.sed vinuz a mozis post cibum plenius haurire permittun tur.nõ tamen purum sed cum lacte mixtum.vt quelibet illarum dicere possit illud Cantic̃.v. Bibi vinum meum cum lacte meo.Uino em̃ di uini amozis miscent etiam dulcedinem lact̃.id est naturalis affectionis quare resumere corp⁹ suũ glorificatũ desiderant.z subdit Bern.Estu at autem anima tunc vino sancte charitatis po tita.sed plena nondũ ad ebrietatẽ celatã.quo niam tempat interim ardorẽ diuine charitatis permixtio humani lactis id ẽ naturalis affect⁹ Item Bern.dicit.Ebrietas corpalis deniqꝫ so let euertere mentes atqꝫ oñino immẽores red dere sui sed nõ ex toto est oblita sui que adhuc de proprio corpore cogitat resuscitando,ppter quod desiderium anime pfecte beata esse nõ po test.sicut post resumptõem corporis sui cũ con sumabitur.Cui cõcordat Aug.li.mj.sup Gen. circa finem.vbi dicit sic.Anime ineſt quidã na turalis appetitus corpus ammistrandi quo ap petitu recordatur quodammodo ne tota inten tione pgat in illum summũ celum q̃ diu nõ ꝺb est corpus cuius administratione appetitus il le acquiescit.non obstante tamen illo desiderio anima in patria est beata.licet non consumata z tamen nullu dolorẽ sentit ex illo naturali ap petitu.Sed querit mgr̃ li.mj.di.xlix.c.vltimo. vtꝫ beatitudo sanctoꝝ maior sit futura p⁹ iudi cium q̃ interim.Et respõdet.Sine omni scru pulo credendũ est eos habituros maiorem glo riam post iudiciũ q̃ ante.quia z maius erit eo rum gaudium.Et testat̃ Aug.z amplior z ma ior erit eorum cognitio.Et Hiero.consonat su per Ozee.vj.Peracto inquit iudicio ampliorẽ gloriam sue claritatis deus ministrabit electis Quarta visio est mentalis z gratiosa.Et fit i p̃ senti p fidem rectam.quam gratia dei scõm san ctum Thomã causat.De hac visione dicit do minus Johis.xx.Beati qui non viderũt.Glo sa.corporalẽ meam presentiaz.z crediderũt.i. me p fidem cognouerunt.Ergo fides est recta radix beatitudinis sicut Aug.super Joh.dicit Sicut in radice prorsus apparet pulchritudo nulla.et tamen quicquid est in arbore pulchri tudinis z decor̃ ex illa procedit.Sic quicquid meriti quicquid beatitudinis anima suscipit ex fidei fundamento procedit.Quia fides vt dicit Aug.de fide ad Petꝫ circa principiũ est omni um bonorum fundamentum.fides est humane salutis initium sine qua nullus potest ad nume rum filiorũ ingredi.sine ipsa in hoc seculo nec iustificatõnis gratiã consequi.nec in futuro vi tã eternã habebit.Hanc christi visionem per fi dem etiam multi reges et,pphete veteris testa menti habuerũt.de quibus dicit Aug.sup Jo. Ante aduentũ xp̃i precesserunt iusti sic in eum credentes futuꝫ quo nos in euz credimus qui venit.tempora variata sunt non fides.Et Hie ro.contra Faustũ.Eadez inquit crediderũt.ea dem sperauerũt omnes iusti illoꝝ tempoꝝ que nos credimus z spamus.Itẽ dicit.Null⁹ anti quoꝝ p̃ter fidẽ xp̃i potuit saluari.Jõ scti pres veteris testamenti viderũt christũ visione mẽ tali p fidem.z non corporali p humanã presen tiã.licet hoc summe desiderabant vt dicit chri stus q̃ multi reges z,pphete voluerunt videre que vos videtis.scz meam p̃tiaz.et audire.s. verba vite eterne que audit̃.Nõne Dauid rex z,pphetꝫ voluit videre christũ qñ ait.Ostende nobis faciem tuam z salui erimus.Nõne Salo mõ voluit videre ipm cũ dixit Cantl.vnj.Quis mihi det te fratrẽ meũ scz ratione humanitatis assumpte sugentem vbera matris mee scz virgi nis Marie que non soluz dicit̃ mater christi.sz etiam totius ecclesie vt dicit glo.Unde Isa.vo lebat videre ipm christũ qui ait.c.lxnj.Utinaz dirumpes celos z descẽderes.Quãtũ ad scõz dilectõ q̃ nccia sit declarat̃ ibi.Et ecce quidaz legispitus surrexit temptans eum.id ẽ volens

Sermo.lxxv.

eum temptare dicēs. Quid faciēdo vitā eternā possidebo. Cui ait Jhs. In lege q̄d scriptum ē quomodo legis. quasi diceret. Quō doces discipulos tuos cū adhuc nescis quomō pueniatur ad vitam eternā. At ille scz legispitus respōdit Diliges dñm deum tuum ex toto corde tuo. ex tota anima tua. ex totis viribus tuis. z ex oīmēte tua. z pximū tuū sicut teipm. Et dñs. Recte rndisti inq̄t. fac hoc z viues. Circa hoc moraliter est sciendū vita eterna designat p terraz repmissionis que fluxit lacte z melle. q̄ in vita eterna ē lac xpi hūanitatis mūdissime. z mel diuinitatis dulcissime. Sed pñs mūd⁹ designat p deserta p que filij Jsrl in terrā pmissiōis puenerūt z trāsierūt. Et dicit Holcot lect. .cxxxv. q̄ trāsitus filioz Jsrahel p deserta vsus terrā pmissionis transitū nostr̄ designat p mundū versus patriā celestē. Si g̃ interrogas cū isto legispito q̄d facere debeas vt vitā eternā possideas vide quid fecerūt filij Jsrl trāseuntes p deserta in terrā pmissionis. q̄ inuenies q̄ vicz quatuor. ambulabant vt viatores. pugnabant vt pugnatores. honorabāt deū vt cultores. diligebāt ipsum vt amatores. Primo ergo ambulabāt vt viatores. z hoc tangit Sap̄. xj. Iter fecerunt p deserta que nō inhabitant. z in locis desertis vi xerunt fecerunt sibi casas. Ubi notandū q̄ filij Jsrahel ab egypto versus terram pmissionis p multa deserta transierunt. Nam inter egyptuz z mare rubrum habuerunt quatuor mansiones in deserto. z transito mari rubro habuerunt deserta syn. sur z cades. vt patet Numeri. xxxnj. Cum ergo venissent in cades versus terminos Amorreoz misit Moyses. xij. exploratores vt considerarent terram pmissionis. et redeuntes pplm nūcarēt ex fertilitate terre. vt dr Numeri. xnj. Isti nūcij reuersi post quadragita dies q̄bus terrā pmissionis explorauerunt dissenserunt inter se. Nam eis dixerūt terram esse pessimā z piculosam ad acquirendum. z ibi habitarent gigātes quibus filij Jsrahel compati quasi locuste videbant. Asseruerunt etiam q̄ terra illa deuoraret habitatores suos. i. tantū laborē exigit q̄ hoies p excessum laboris z modicitatem fructus consumunt. Soli vo duo ō. xij. videlicet Josue z Caleph cōmendauerūt terram fm veritatem quam viderant. Populus ergo maiorem partē secutus cepit murmurare contra dominū. z cogitauerūt sibi ordinare duces z voluerunt reuerti in egyptum. Quāobrez dominꝰ offensus a populo iussit eos redire ad solitudinē de qua venerant. vt illi decem iuxta numerꝝ. xl. dierum quibus terram promissiōis cōsiderauerant quadraginta annis i deserto viuerent. z tandem ibidē morerent cuz populo qui eis assenserant qui numerati erant a. xx. annis z supra. Et sic factū est q̄ illi qui exierūt ō egypto viri fortes z robusti mortui fuerūt in deserto z filij eorum. xl. annis elapsis in terram promissionis intrauerunt. excepti Josue filio Nun et Caleph filio Jephone. Sic moraliter nos homines in hoc mundo velut in deserto sumus viatores z peregrini. Et potest quilibet dicere ad mundum illud ps. Aduena sum ego apud te z pegrinus sicut omnes patres mei. Ideo non debemus stare sed continue de virtute in virtutem ambulare. iuxta illud Johis. xij. Ambulate dum lucem habetis ne tenebre scz peccatorꝝ vos comprehendant. Et sicut filij Jsrahel fecerunt sibi casas. non castra. nō pallacia. sed parua tuguria de fragili materia. Et est casa scōm Isidorꝝ. xl. ethimol. ca. ij. Agreste tabernaculum palis atq̄ virgultis arundinibusq̄ contextum quibus homines tueri solent a vi caloris Sic nos hic non debemus edificare altas domos altaq̄ pallacia ad diu manendum. Quia non habemus nic manentem ciuitatez sed futuram inquirimus ad Hebre. xnj. In quo redarguitur curiositas illorum. qui nimis in excessiuis edificijs delectātur. qui plus circa lapides non viuentes sollicitantur q̄ circa lapides viuos. scz pauperes. ac si ineternum forent mansuri. Sed vt communiter qui sic excessiue edificia fabricant breuiter ea inhabitant. z morientes alijs dimittunt. vt cogitantes de verbis salvatoris Marci. xnj. cui cum quidam discipul⁹ dixisset. Magister aspice quales lapides z quales structure. rndit. Videtis has oēs magnas edificatōes. Amen dico vobis. nō relinquetur vel remanebit lapis sup lapidem qui non descendet. Ideo dicit beatus Hiero. ad Demetriadem virginem. Alij edificant ecclesias z vestiunt parietes marmoribus. cruspis columnarū moles aduehunt eorumq̄ deaurāt capita. Sz tibi ad propositum est scz christum vestire. pauperes visitare languentes. pascere esurientes. suscipere hos qui tecto indigent. et maxime in domesticis fidei virginum alere. mōasteria seruorum dei z pauperum spiritu curaz agere qui diebus z noctibus seruiant domino. qui in terra positi imitantur angelorum conuersationē. nec aliud loquentur nisi quod ad laudem dei pertinet. hec Hieronymus. Sed valde notabile ē. q̄ illi qui terram promissionis detrahebant et murmurabant contra dominuz q̄ mortui sunt omnes in deserto nec ad banc terraz manantē lacte z melle intrauerūt. Sic z illi homines qui detrahunt celesti patrie z murmurāt cōtra dominū ipsā non intrabunt nec possidebūt. Quia dicit Cyprianus li. de mōastica vita. murmure

tñ hois meritũ ꝑditur.et vita validius infestat̃
Et Hieronymus in epistola ad Nepotianũ.Ex
pers eris consolationis diuine si consolatõem
recipis a murmure. Ideo hortatur Rich. de sã
cto victore Dum quis in vita gradit̃ dei añ oia
necesse est vt murmur ⁊ impatia animi excluda
R tur. Secundo filij Israhel transeuntes i terrã
ꝓmissionis pugnabant vt bellatores. Nam le-
gitur Exodi.xvij. Amalechite venerunt in de-
sertum Saphadin ad pugnandum contra Is-
rahel. Moyses vero mandauit contra hostes
exire Josue cum paucis armatis. Ipse vero as-
cendit in montem assumens secum Aaron ⁊ vr
⁊ portans secum virgam dei. Cum Moyses de
um orans manus eleuaret vincebat Israhel. si
autem paululum remisisset vincebat Amalech
Quo comperto Aaron ⁊ Ur supposuerũt ei la
pidem. ⁊ ipsi manus eius ex vtraq; parte sustẽ
tabant. Et factum est ꝙ Moyses non remitte-
ret manus vsq; ad solis occasuz. Fugauitq; Jo
sue Amalech in ore gladij. Hec etiam historia
tangitur Sapie.xj. Steterunt contra hostes ⁊
de inimicis se vindicauerunt. Moraliter Ame
lech interpretatur gens bruta. et significantur
per hanc brutalem gentem tria que nos quot-
tidie impugnant. videlicet dyabolus. mundus
⁊ caro. vt dixi superius sermone.xxj. Ideo di-
cit Josue qui interpretatur saluatõ significans
hominem christianũ exire a corpore mentis. et
pugnare viriliter contra predictos hostes. Sz
Moyses qui gerit figuraz sacerdotis debz ora
re ꝓ populo ne impugnando succumbat. quia
dicitur.j.q.j.c. Ipsi sacerdotes interpellant ꝓ
populo. ⁊ quanto digniores fuerint. tanto faci
lius in necessitatibus pro quibus clamant ex-
S audiuntur. Tercio v̄o filij Israhel transeun-
tes in terram promissiõis honorabant deum vt
cultores. Quia dicitur Sapie.xj. Sicierũt ⁊ in
uocauerũt te. ⁊ data est eis aqua de petra. Hec
historia latius patet Exodi.xvij. ⁊ Numeri.xx
Cum enim venerunt in Raphadyn defecit eis
aqua penit⁹. ⁊ ceperunt murmurare cõtra mo-
ysen. Moyses vero de mandato domini percus
sit semel petram Oreb. et egresse sunt aque lar-
gissime. Et vocauit moyses nomen loci tempta
tio Numeri.xx. Cum em̃ quadragesimo anno
redijsset in cades post mortem sororis Moysi
Marie indiguit populus aqua. ⁊ murmuraue-
runt contra Moysen ⁊ Aaron. qui ambo deuz
orauerunt pro remedio. Deus autez Moysi di
xit. ꝙ congregata multitudine percuteret pe-
tram coram eis ⁊ illa daret aquas. Moyses ve
ro aliquantulum hesitando percussit petram se
mel. ⁊ nihil emanabat propter diffidentiã. Per
cussit secundo ⁊ egresse sunt aque largissime ita
vt biberet populus ⁊ iumenta. Et quia Moy-
ses ⁊ Aaron dictis domini non crediderunt ꝑ-
fecte. dixit eis dominus ꝙ populum in terram
promissionis non ducerẽt ⁊ ideo ambo sũt mor
tui. Aaron in monte Hur quarto anno egressi-
onis. Moyses vero in monte lobo. quo consi-
derauerat prius terram promissionis. vnde vi-
dit eam sed nõ eam intrauit. Sicut ergo filij Is
rahel se habueruut vt cultores a deo cum indi
gerent potum suppliciter postulando. sic boni
christiani qui videre volunt diuinam essentiam
apud quam est fons vite. et in cuius lumine vi-
debimus lumen debent esse cultores dei se a pec
catis purgando. Dicunt enim medici et sic est.
ꝙ homo corporali purgatione accepta efficaci
us fit naturalr san⁹. Sic q̃cunq; est ꝑ confessio
nem purgatus vitam istam fastidit ⁊ eternã de-
siderat ⁊ sitit. sicut Dauid qui ait in psal. Siti-
uit anima mea ad deum fontem viuum. quando
veniam ⁊ apparebo ante faciem domini. Et ali
bi. Sitiuit in te anima mea q̃ multipliciter tibi
caro mea. Ista sitis extingui non potest donec
christus dixerit nobis Canticoꝝ.v. Comedi-
te amici mei ⁊ inebriamini charissimi. Et cũ im
pleat̃ in nobis illud ps̃. Inebriabũtur ab vber
tate domus tue. et torrente voluptatis tue po-
tabis eos. Quarto filij Israhel volẽtes intra T
re terram ꝓmissionis diligebant deũ vt amato-
res. ⁊ hoc nõ intelligit̃ de omnibus. qz de aliq̃-
bus dr̃. Dilexerũt eum i ore suo. Quia vt dicit
glo. In exterioribus v̄bis ꝑtẽdebãt signa diui-
ne dilectõis ⁊ ligua sua mẽtiti sunt ei. Quia nõ
sic habebãt in mente ꝓut ꝑtendebant in ore. Et
hoc est quod sequit̃. Cor aũt ipsoꝝ nõ erat re-
ctũ cũ eo. Glo. ꝑ veram dilectiõem. Sic ⁊ nos
christiani si volumus possidere vitã eternã. ne-
cesse est nos esse amatores dei. Diliges g̊ domi
nũ deum tuum. ⁊ primo dñm ꝓpter potẽtiaz q̃
appropriat̃ patri vt eius potẽtia se a pctis reti
neat. qz sũma potẽtia habet pctã puniẽdi. vt pz
Exo.xx. ⁊ extra de renũ. nisi cũ pridẽ. ꝑ Inno.
nj. Ego sum dñs deus tuus fortis zelotes visi-
tans iniquitates patꝝ in filios in terciã ⁊ q̃rtã
generatõz. ⁊ hoc intelligit̃ de pena tꝑali. qz iu-
sti puniunt̃ filij ꝓ iniq̃tate patꝝ. ⁊ etiã intelligi
tur de pena eterna si filij fuerint imitatores pr̃-
ni sceleris. ⁊ tũc dicit illis. Ite maledicti i ignẽ
eternũ Math.xxv. Scdo diliges dñm deũ tu-
um ꝓpter sapiaz q̃ appropriat̃ filio q̃ ad bonũ
te exerceat. qz summã sapiam hz agnoscendi q̃
intentõe fiat ad Hebr.mj. Omnia nuda ⁊ apta
sunt oculis eius. Tercio deũ tuũ diliges ꝓpter
bonitatẽ q̃ assimilat̃ spũi sancto vt eius bonitas
blandimento huius seculi contemnere te faciat
qz summã bonitatẽ habet bonũ remũerãdo qd

Sermo.lxxv.

fit bona intentõe Exo.xv. Ego ero merces tua magna nimis. Quarto diliges dñm deum tuum ex toto corde tuo. Quod exponit Chrysost. dicens. Diligite dominũ ex toto corde. & nullius rei dilectõ magis facit inclinatiuũ cor tuum q̃ dei. vt nõ delecteris in omni specie mũdi amplius q̃ in deo. nõ in honoribus & diuitijs. non in auro & argento. nõ in possessionibus. nõ i vestium ornamentis. nõ in vxore. filijs. parẽtibus & amicis. Si aũt in aliquo istoꝝ sit obligatus et occupatus amor cordis tui. iam nõ ex toto cor de tuo diligis deũ. Secundo de dilectiõe proximi quẽ debes diligere sicut teipm. Ad hoc aũt debet q̃libet seipm diligere vt sic opet q̃tenꝰ deus diligat toto corde. tota mẽte. tota aĩa. & sic proximus ẽ diligẽdus. Et similẽ sniaz ponit Aug. li. vnj. de trini. c. xxix. di. q̃ q̃libz debet seipm diligere. vel qz iustus est aut vt iustus sit q̃libet dz diligere proximũ suũ sicut apl's dilexit proꝝos suos sicut seipm. qz cupiebat fore sicut seipsuz. j. Chor. vij. Qd etiã dilexerat proꝝos hoc mõ pz ad Phil. j. Testis ẽ mihi deus quõ. i. quo affectu cupiã vos oms eẽ i viscerib⁹ Jhu xpi. i. intio amore xpi. Vel cupio vos eẽ pticipes gaudij. qd nõ dñs certitudinaliter promisit. ad quod nos perducat pr̃ & filius & spũs sanctus.

De eadem domica. Sermo tercius.

Beati oculi qui vidẽt ꝛc. Lu. x. Dicũt naturales q̃ oculi hũani naturaliter delectãt i trib⁹. In fontium limpiditate. floꝝ viriditate & speculoꝝ claritate. qz dicit metrif. Fõs speculũ gramẽ dãt oculꝰ alleuiamẽ Sz hoc intellige de oculꝰ sanis. qz oculi infirmi nõ delectant inspicere specula ne q̃ lucẽ. Quia dicit. b. Aug. Oculis egr̃ odiosa ẽ lux q̃ sanis est amabilis Spũaliter p hec tria xps designat. & p̃mo p fontẽ. qz ipe ẽ fõs a quo emanat oĩe genus gratiaꝝ. Nã i fonte iugiter manẽte triplex ẽ pprietas. ppetuitas speciosa. suauitas saporosa & cõitas copiosa. Quicqd ei bonitatis vel copie inuenit in riuulo totũ emanat de fõte. Jta etiã q̃cquid delectabilitatis vel bonitatꝭ est in terra totũ emanat de fõte xpo q̃ ẽ fons sapie verbũ dei i excelsis Eccli. j. Item i fonte emanante est suauitas saporosa. Dulcior eñ aqua est in fonte q̃ in riuulo. ita dulcior est delectatõ in christo q̃ in creatura aliqua. Dulcedo eñ fontis est fm conditõem terre de qua manat vt dicit Aristo. in li. de sensu & sensato. qz aqua currens p terrã amarã & sulphureã sic emanãs est amara naturaliter. Sed aqua emanãs de terra pura & fabulosa fit dulcis & clara

Inquantũ igit xps est fons sapie emanat de terra pura & fabulosa. i. humili virgine Maria bñ dicta. ideo in eo nihil amaritudis inuenit. sz tñ sepe ab ingratis dimittit fm q̃ ꝓquerit Hiere. ij. Me dereliquerũt fontẽ aque viue. Jtẽ i fõte emanãte inuenit cõitas copiosa. qz ẽ omnibus cõis. paupibus. diuitibus & iumentis. Jsto mõ cõis est christus iustis & peccatoribus Ben. ij. Fons descendebat de terra irrigans superficiem terre vniuersam. Scõo xps significat̃ p floꝛẽ B & signãter p floꝛẽ campi Can. ij. Ego inq̃t flos campi. Dr̃ eñ flos campi ꝓpter tria Primo qz flos ortus vt nascat̃ terra apit̃. flos cãpi sine terre aptione nascit̃. Sic & xps natus ẽ de v̄ginea terra sine eius apertione. i. virginitat̃ violatione. Scõo dr̃ flos campi & nõ orti. quia flos orti est clausus. flos vero campi est apertus. Sic & christus nulli claudit̃ sed possunt oms ad ipz accedere & miscõiam obtinere. iuxta illud Eccli xxmj. Transite ad me oms qui concupiscit̃ me & a generatõibus meis ꝛc. Tercio dr̃ flos cãpi qz in partibus vltra marinis dicit̃ nasci quidã flos qui dicit̃ flos campi. qui habet stipitẽ aspe rum & quinq̃ folia rubea. & significat christum qui ptulit asperitatem crucis. et habuit quinq̃ vulnera passionis christi. Tercõ significatuz p speculum. quia dicitur candor lucis eterne & speculum sine macula vt dicit glo. punctis puritatez. Et dicit Rober. hol. lect̃. cj. sup li. Sap̃. Jstud speculũ videlicet christus fuit planũ plane docendo speculum concauũ humiliter moriendo. speculum conuexũ potenter resurgendo. Ad ꝓpositum ergo sint oculi corporales in his tribus. videlicet fontis limpiditate. floris viriditate & speculi claritate delectant̃. Sic etiam in christo qui est fons ortorum. flos camporum & speculum clarum merito hominuz oculi corporales delectant̃. et quo ad hoc dixit ipse ad discipulos verbũ euãgelij allegatũ. Bti oculi qui vident. s. meaz pñtiam corporalẽ. Jn quo principaliter duo tangit. Primo necessarioꝝ p uisionem. ibi. Beati oculi qui vident. Secundo charitatũ operatõem. ibi. Diliges proximũ. Circa L p̃mũ est notandũ. Qd libet aĩal irrõnale pui det ea que sunt sibi necessaria sicut & notum est Et si facit hoc irrationale multo plꝰ debet facere hõ q̃ est aĩal ratõnale. igr̃ beati oculi q̃ vidẽt primo quid fugiendũ. vicz tenebrositatẽ peccatoꝝ. qz quilibet homo bonus & prudẽs fugit libẽter tenebras de luce scz p̃uidẽdo. Quia vt dicit Holcot sup li. Sap̃. lec. cxcmj. Tenebre sũt causa erroris & deceptionis. causa horroris et stupefactõnis. causa languoris & desolatõnis. cã torporis & dormitõis. Sic moraliter ẽ ꝺ pctis. Primo eñ sunt cã erroris & deceptõis tenebre

corporales. Qui eñ ambulant in nocte in tenebris faciliter deuiant cespitant ꝛ cadunt. Quia dicit dñs Johis.xij. Qui ambulat in tenebris nescit quo vadat. Et generaliter nullus artifex potest aliquid de sua arte in tenebris operari sine errois periculo. Tenebre etiaz decipiũt occasionaliter. quia omnis qui male agit odit lucem. eo ꝙ per tenebras potest malefactor se protegere. ꝛ alios improuisos circumuenire. immo ipsam verecundiam quod est naturale quoddã virtutis propugnaculum aufferunt ꝛ expellunt Et ideo generaliter omnia vicia exercent et fiunt de nocte crebrius ꝙ in die. De nocte Loth incestum cum filiabus cõmisit Gen.xix. De nocte iudei christum ceperunt Luce.xxij. Hec est hora vestra tenebrarum. In tenebris Troya capta fuit prodentibus antenore ꝛ enea. sicut Dares frigius scribit in his. troyana versus finem Et sicut tenebre corporales sunt occasiones errois et deceptionis. ita consuetudo iacendi in crimine aut peccatis auffert bonum lumen discretionis. ꝛ inducit eum in omne genus peccati. Ideo de peccatoribus ps̃. ait. Nescierunt neq; intellexerunt. in tenebris. Quare etiam dicit Aug. Tenebre metuende sunt morum nõ oculorum. Sed si oculorum non exteriorum sed interiorum. vnde discernitur non album et nigrum. sed iustum ꝛ iniustum. Et signanter dicit apostolus. j. Thessal. v. Omnes vos filij lucis estis ꝛ filij dei. ꝛ noui testamenti non sum⁹ noctis neq; tenebrarum. Fingunt poete sicut tãgit Claudianus in morali. libro. j. ꝙ omnes pisces infernales qui dicuñ apud eos etiã vicia ꝛ supplicia nati fuerunt de nocte in Achironte Est autem achiron fluuius infernalis. ꝛ sic nominatur ab a. quod est sine. ꝛ cheron gaudium quasi sine gaudio. Uel ab a quod est sine. ꝛ chere salutatio quasi sine salutatione. Eodem modo moraliter omnia vicia omnesq; pisces infernales generati sunt per noctem. id est dyabolum. Et Euam primam matrem. que merito acheronta dici potest. id est sine gaudio vel sine salutatione. Que non solũ non salutata. sed maledicta fuit a deo Gen.nj. Multiplicabo erumnas tuas. ꝛ in dolore paries filios tuos. In cuius signum vocata est Eua. cuius nominis elementa contrario ordine disponuntur ad istius salutationis vocabulum qõ est aue. subcui⁹ maledictionis suspendio totum mansit genus humanum donec illa veniret que nomen Eue mutauit in aue. ꝛ veteris tenebras testamenti vertit in lucem. Et dicit notãter ꝙ tenebre sũt causa errois ꝛ deceptionis. Ubi nota ꝙ licet homines decipiantur cõmuniter circa omnia peccata. tamen presertim circa quatuor. primo in presumptione proprie pfectionis. neq; enim de facili bene iudicat de gratijs propijs. sed gratias nostras nimis magnificamus. ꝛ culpas nostras attenuam⁹. Et ideo vix est aliquis q̃ bene iudicet de seipso. Unde Therencius in quadaz comedia. Ita fere comparata est omniũ hominum natura vt aliena melius iudicet ꝙ sint. et sic decipitur. Contra quos dicit Colloss. ij. Uidete ne quis vos decipiat per inanem gloziam. Secundo in acceptione nimie cõmendationis De hoc dicit Seneca epistola. xcv. Illud precipue impedit ꝙ nobis cito placeamus si inuenimus qui nos bonos dicãt. qui nos sanctos. nõ sumus modica laudatione contenti. quicquid in nos adulatio sine pudore congessit tãquã debitum prouidos optimos nos esse et sapientissimos. quia assentientibus credimus cum sciamus illos sepe multum mẽtiri. hec ille. Et quia illa deceptio fit potissime p amicos vel viros vt parentes signanter dicitur Treno. ꝑmo. Uocaui amicos meos. ꝛ ipsi me deceperũt. Nã legit ꝙ vrsus excecatur si candens peluis oculis suis obijciatur. Et cõsimiliter si gratie homis scz vere vel fallaciter sibi attribute mẽtis oculis obijciatur adulato⁹ adulatõe statim excecat ꝛ decipit. Cõtra quod Isa. nj. Ppłe me⁹ qui te beatũ dicũt ipsi te decipiunt. et viam gressuũ tuo⁹ dissipãt. Propter hoc fuit snia vt narrat Ualerius libro. j. c. mj. ex dictis philozum. Homines ex inimicis magis ꝙ ex amicis sibi proficiunt. Quia inimici dũ eis horrores vel timores improperant exinde corrigunt. Amici vero eis suos nõ ostendunt horrores sed tollerãt ꝛ occultant. Tercio decipiunt in delectatione feminee affectionis aut dilectionis. Licet autẽ inuicẽ amare ꝛ amari iuuenibus sit delectabile sicut dicit Aug. libro. ij. confes. ca. j. Quid erat quod me delectabat nisi amare ꝛ amari. Sz ꝙ uis hec caliginosa delectatõ vel dilectõ carnalis voluptatis multum delectet. potissime tamen decipit familiaritas feminea. In cui⁹ figura philistei Dalidã mediatricem fecerunt vt deciperent Samsonem dicentes. Decipe eum. et disce abeo vbi habeat tantam fortitudinẽ Judicũ. xvj. Ideo dixit Daniel seni Danielis. xiij Species decepit te. Et metrista. Adam Samsonem Dauid regem Salomonem. Femina decepit quis modo tutus erit. Quarto decipiunt homines in sil̃atõe colũbine cõpositõis. et hec est hypocrita⁹ ꝛ assueto⁹ ad falsaz seculi affabilitatẽ pretendentiũ exterius sanctitatẽ. ꝛ habentiũ intrinsecus luxuriã. rapacitatẽ. puerb. xj. Sil̃ator ore decipit amicũ suũ. Secundo tenebre corporales sunt causa horrois ꝛ stupefactõis. iux̃ illõ Isa. xxxj. tenebre stupefecerũt

Sermo.lxxvi.

Et Gen.xv. Horror magnus & tenebrosus invasit Abraham. Eodē modo peccata reddunt hominē stupidū & timidū vt dictet cōscia propria se a deo puniendū. Et sicut in tenebr⁹ magis potentes sunt demones. malefici & latrōes ita sup pctōres plus pñt demōes q̄ sup iustos sicut patet in legenda Jacobi maioris. vbi demones nō habuerūt potestatē sup Philetū iā conuersum. Nā cum dixit ap̄lus. Ecce Philetus añ vos stat. Dixerūt demōes illi nec formicam posse se contingere que in domo sua erat. Sed Hermogenē magum ligauerunt. & iracundē ad apostolū duxerūt. Jā etiā christiana veritate crescente p orbem. p maiori parte illusiones demonū cessauerunt. Tercio tenebre sūt causa languoris & desolatiōis. Omnis quidem infirmitas plus nocte q̄ de die affligit infirmū et magis patiunt languidi in tenebris q̄ in luce. quia tenebre & nox sunt frigide & humide. p humiditatem infirmitas augmentatur. ergo &c. Ideo dixit Thob.c.v. Quale mihi gaudium cum in tenebris sedeo. & lumen celi non video. Dixerunt eñ antiqui quidam. q̄ mediante quadam luce celesti anima intellectiua corpori copulat. Et ite q̄. q̄ oīs spiritus operat quadam. Et Aristot⁹. in de aia. q̄ intellectus agēs est habitus velut lumen. Et Aug. dicit i diuersis locis q̄ veritas nō videt nisi in quadā luce sui generis que omnia lucis nobilitatē ostēdūt Et ideo sicut in luce ē natura homis salus & solaciū. ita in tenebris est dissolutō & oīs lāguoris augmentū. Sicut aūt gratia lux est. ita absentia gratie tenebre que hominē in lāguorē de spationis inducunt. de quo Eccs.v. Cunct⁹ diebus vite sue comedit in tenebris & in curⁱ multis & in erumnis atq̄ tristicia. Quarto tenebre corporales sunt causa torporis & dormitionis Et hoc modo absentia gratie reddit potentias sensitiuas ligatas vt nihil boni ad premium vite eterne possit homo interim operari. Sed. j. Regū. ij. dicitur. Impij in tenebris conticescēt quia non in fortitudine sua roborabitur vir. id est nō sufficiunt bonis vires naturales ad promerendum vitam eternam sine lumine gr̄e coagente. Ideo beati oculi qui vident quid fugiendum. s. tanq̄ necessario. vicz tenebrositatē peccatoq̄. Scō beati sunt oculi qui vident quid faciendū. vicz pluralitatē virtuosoq̄ operū. q̄ postq̄ Dauid vicz ps. xxxnj. dixisset vbi docuit peccatū fugiendū. statim subiunxit. & fac bonum. vbi docet opus. s. bonum faciendū. Quia dicitur. xxij. q. v. c. de forma. Non sufficit mala non agere vel ab eis abstinere nisi quis faciat quod iustus est. Nam homo bonus assimilatur arbori bone. Illa autem iudicat bona arbor in qua est fructuum pluralitas & eorum suauitas. & hec tanguntⁱ Math. vij. Bona arbor bonos fructus facit. In eo q̄ fructus dicit tangit fructuum pluralitas. Sed q̄ dicit bonos innuitur eorum suauitas. Quedam autem arbores sunt ex quibus nullus fructus nascitur. et hoc accidit ꝓpter defectum humoris. Et tales sunt homines ociosi. qui exquo deficiunt in humore de uotiōis nihil boni & virtuosi operantur. Et q̄a terram occupant mandantur succidi et in ignē mitti & comburi Luce. xnj. Sunt autem principaliter due cause quare arbores alique modicum fructum faciunt. Prima est quādo sunt nimis procere. Tunc eñ humor ascendens de radice per arboris altitudinem ad latitudinem se diffundit ad ramos transiens paulatim euanescit. Sic moraliter persone in altis dignitatib⁹ constitute aliquando sunt adeo infructuosi. vt nullus pauperum aliquando fructum sanctarum elemosynarⁿ & operⁿ pietatis possit ab eis capere. quia ea qne deberent dare pauperibus in frenis aureis sui equi sub dentibus mandant & alijs vanitatibus inaniter expendunt. Contra quos dicit beatus Bern. ad ep̄m Zenoñ. Clamant nudi. clamant famelici. dicite pontifices in freno quid faciat aurum. nunquid auruz a freno repellit frigus siue esuriem. Et subdit loquendo in persona pauperum. Nobis inquit fame & frigore laborantibus quid conferūt tot mutuatoria vel extensa in particis. vel plicata & in manicis. nostrum est quod effundatis. nobis crudeliter subtrahitur quod inaniter expēdit⁹. Et vos eñ fratres vestri plasmatio dei redempti sanguine christi videte ergo quale sit oculos vestros pascere. de superna portione nostr⁹ detrahitur necessitatibus qui cquid vestris accidit vanitatibus. hec Bern. Et hoc non solum intelligitur de episcopis sed certe etiam de alijs in dignitatibus secularibus constitutis. q̄ superflue cum equis suis ꝓsumunt de quo multi pauperes pasci possunt. Secunda causa quare arbores modicum fructum afferunt est quādo arbor non putatur. quia tunc humor q̄ tunc deberz cōuerti in fructū cōuertit⁹ i ramusculos infructuosos. Sic etiam est de homine qui a se non resecat superflua. vt ebrietates & cōmessationes freq̄ntes crescit infructuosus erga pauperes. Nam quomō potest pauperibus subuenire & eis elemosynā tribuere cū sedule videt q̄ sua supflue consumuntur bona que essent etiaz pauperibus imptienda. iuxta illud moral. pauperis in specie &c. sunt damnabiles tam clericis q̄ laicis. probatur dis. xlmj. c. nō liceat. Si

cõmessationes laicis sunt damnabiles. quanto magis sacerdotibus imputantur ad gehennã. Si autem tales superfluitates homo a se resecaret ꝛ a se putauerit. fructum bonorum operum facere poterit. quia omnis qui fert fructuꝫ purgabit eum vt fructum plus afferat. Quare sunt oculi beati nunc in spe ꝛ in futuro in requie qui vident quid faciendum. videlicet pluralitatem
K operum virtuosorum. Tercio beati oculi qui vident quid diligendum. videlicet vtilitatẽ spiritualium bonorum. Cũ em̃ tria sunt bona. scz gratie. nature ꝛ fortune. Bona fortune sunt minima. bona nature media. Sz bona gratie maxima. vt dicit Aug. Et cum sic est. tamen mundani diligunt plus bona fortune ꝙ gratie sicut ille diues Luce. xij. qui dixit anime sue. Anima habes multa bona reposita in annos plurimos comede ꝛ epulare. Sed dicit ei de⁹. Stulte hac nocte demones repetent animã tuaꝫ a te. que ꝑ parasti cuius erunt. Et sic est oĩs qui thezaurizat ꝛ non est diues in deo. id est in spiritualibus. Iste enim licet diues fuit in bonis nature. tamen stultus fuit diligens ea tanquã maxima cum tamen spiritualia maxime diligere debuisset. quia bonus homo de thezauro suo bono ꝓfert bona Math. xij. Causa autem quare homines diligunt plus bona tempozalia ꝙ spũalia. scz virtutes. que mĩme iudicant est illa. Cũ em̃ oculus videt recte per medium diuersarum dyaphanitatum cõmuniter valde male iudicat de re. sicut apparet de baculo. cuius vnam partẽ videt oculus per medium aereum. ꝛ aliaꝫ ꝑ medium aqueum. ꝛ ideo iudicat ꝙ baculus sit curuus. Etiã cũ oculus videns est in medio rariori. ꝛ res visa ĩ densiozi. tũc res visa apparet maioꝛ ꝙ in veritate sit. Patet de denario viso sub aqua. Quando autem oculus videns est in medio densiozi. ꝛ res visa in rariozi. tunc res visa apparet minoꝛ ꝙ est. sicut stelle que sunt maxime parue nobis appazent. non solum ꝓpter distantiam sed etiam ꝓpter subtilius medium ĩ quo situantur. ꝛ ꝑ quod videmus quod est multo subtilius ꝙ sit aer in quo situatur oculus noster. Uidenꝫ em̃ mediantibus speris celestibus que sunt maiozis dyaphanitatis ꝛ transpencie ꝙ aer sit. Isto modo mozaliter exterioza bona que sunt cozpozalia ꝛ delectatões ab eis accepte sunt cozpozales puta qz sunt in rebus grossiozibus ꝙ sit oculus mentis qui est intellectus purus ꝛ immaterialis sicut dr̃ in de aĩa. ideo videntur nobis grossioza ꝛ maioza ꝙ sint. Bona vo gratie cum sint spũalia ꝛ consolatões ab eis accepte sunt spũales. ideo videꝫ brevioza ꝛ minoza ꝙ sint. vt dicit Holcot lec. nj. Quãobrem beati oculi qui vident quid diligendũ. videlicz vtilitatẽ spũalium bonoꝝ. Quarto ergo beati oculi qui vident quid timendũ. vicz horribilitatem infernalium tormẽtoꝝ. Nã qui mali fuerint ambitiosi ad honores deijcienꝫ in infernuz cũ confusione. Et hoc ꝑbat Gzego. xxnj. mozal. ca. ij. exponens illud Job. xl. Et fidelibus cũctis ꝑcipitabanꝫ dicens eterno iudice terribiliter apparente astantib⁹ angeloꝝ choris assistẽte cũcto misterio celestiũ potestatũ atqz electis omnibus ad hoc spectaculũ adductis dyabolus crudelis ꝛ fortis in mediũ captiuus duceꝫ. ꝛ cũ suo exercitu. i. cũ reꝓbis eterne gehẽne incendijs mancipabit cũ diceꝫ. Ite a me maledicti in ignẽ eternũ. Secũdo qz fuerunt contumeliosi ꝓterritores. ideo affligenꝫ cũ despectione Quia dicit Sap̃. mj. ꝙ erunt in contumelia inter moztuos imppetuũ. Ibi em̃ oĩe verbũ imporzat circumstantiã aggrauantẽ penã eoꝝ. qz nõ erunt contũditi. q. d. sapiens. Punienꝫ non solũ ꝑ malo ope. ĩmo etiã ꝑ sermone. Nã ꝙlibz reꝓbus efficieꝫ ab bis contumeliosis maledictõnibus ꝛ imꝓperijs. Item punienꝫ nõ ĩ loco viuentiũ vbi põt esse spes auxilij. sed in loco moztis. Itẽ nõ punienꝫ ad hozã nec interpellatim sed imppetuum. De hoc Gzego. vj. mozal. exponens illud Job. xx. Luet que fecit aĩa nec tamen. quia si consumereꝫ vita moriẽti pena etiam ipsius finiretur. Sed vt sine fine cruciẽtur viuere sine fine in pena compellunꝫ. vt cuius vita bic moztua fuit in culpa. illic mozs eius viuat in pena. luet ergo que fecit anima ꝛ nõ consumeꝫ. quia cruciatur ꝛ nõ extinguiꝫ. moziẽꝫ et viuit. deficit ꝛ subsistit. finiꝫ semp ꝛ sine fine ẽ. hec solo auditu sunt valde terribilia. ꝙnto magis passione. Tercio qz reꝓbi fuerũt argu- M
mentosi cauillatores repellenꝫ sine responsione. Et hoc tangit sapiens Sap̃. mj. Disrumpet illos inflatos sine voce. s. cuiuscunqz excusationis. ꝛ est illud valde notabile ꝑ iniustis legistis ꝛ falsis aduocatis de quibus frequẽter visum ẽ ꝙ in morte tam in voce ꝙ in lingua puniantur Quia dicit Suil. ꝙ cuidã aduocato moriẽti visa ẽ ligua celeri⁹ aura moueri. q. d. lingua mea facilis ꝛ velox fuit ad peccandũ sicut hyrundo de facili vẽto. Alijs etiã exilijt lingua extra os Alij etiã ĩ iuuẽtute morte amiserũt vocẽ. liguã ꝛ sensũ sicut exptũ ẽ. Cui⁹rõ hec ẽ. qz nõ est iustũ ꝙ aliq̃s vendit aliq̃d alteri ꝛ ibidẽ retineat sibiipsi. Isti aũt oĩs male ꝛ iniuste viuẽdo linguã ẽm vocẽ ꝛ facundiã vendunt false allegando cõtra conscĩam iudicando maliciose abijciendo cautelose suggerendo. ꝛ ideo iustuz est vt qñ indigẽt voce ea ꝓmuenꝫ. qz de ipis dr̃ Isa. v.

Sermo.lxxvii.

vẽditi estis in q̃tatibus vr̃is. De istis etiã loq̃tur Solinus i q̃dã epl̃a. Uidi in q̃t morbũ incurabilẽ ad quẽ curandũ nõ inueniẽdũ medicos sed nunq̃ inueni adeo cãm desperataz quin ad eam tuendã inuenirẽt aduocat⁹. Quarto rep̃bi qz fuerũt facinorosi supportatores solũ desti tuenẽ sine autenticatõe. vt ergo hoc intelligatur. qui quidã consiliatores dñoz z balini qui quadã auctozitate funguñ sicut insatiarij. castellarij. cancellarij atq; alij officiales multi q̃ loquunẽ sp in p̃sona p̃incipũ aut baronuz ꝛc. Et ideo siue sit iustũ siue iniustuz auctozitatem banc sup fundamentũ totius fingunt esse p̃incipis. Et ideo quos volunt suppozt̃at. et quos volũt suppz̃mũt z condemnãt. z sp hñt ꝓ se regiã vel aliã potestatẽ. Sed in die iudicij destituenẽ ista potestate z autenticatõne. qz q̃libet habet respõdere ꝓ seipso. Jdeo dr̃ de ill' Sap̃. mj Cõmouebit illos a fundamentis. Sed p oppositũ dr̃ p p̃s. de viro iusto. nõ ꝓmouebiẽ ineternũ q̃ habitat i hierusalẽ. qz fundamentũ eius in montibus sanctis. i. de doctrina sanctoruz ꝛc. Quito rep̃bi qz fuerunt pnicioſi p̃secutozes. ideo punienẽ sine cõsolatõne. Et hoc tangitur Sap̃. mj. Usq; ad sup̃mũ desolabunẽ ꝓ tãto. qz punienẽ citra condignũ. tñ nihil remittẽ impunitũ. Unde Gzego. nj. dyal'. Sicut inquit i hoc mundo multi sub vno sole consistũt. nec tamen eiusdem solis ardorẽ equaliter sentiunt. ꝺa alius plus estuat alius min⁹. Jta hic nõ ẽ vn⁹ modus incẽdij i vno igne. qz qõ hic diuersitas coz poz̃ hoc illic agit diuersitas pctõz vt z ignez dissimilẽ habent. z cũ eisdẽ singulos dissimiliter discruciat vel excruciat. Sexto quia rep̃bi fuerunt voluptuosi letatozes. z ideo contereñ sine ꝓdonatõe. Et hoc tangiẽ Sap̃. mj. Et egerunt gemẽtes. Est eñ antiqua narratõ de iuuẽcula infrantia que cuz p annuz vixisset lubzice cum suo amasio. Et cũ tandem impgnata fuisset z derelicta cepit gemere z flere z ineonsolabiliter tristari. a qua cum quidam quesiuisſz q̃d tamen ipsa plozaret respondit. gaudiũ anni p̃teriti. Jsto modo mozaliter satis iustuz est vt illi qui sine penitentia in p̃senti se voluptatibus carnis tradunt gemant in futuro. iuxta illd Luce. v. Ue vobis qui nunc ridetis. s. in voluptatibus carnis. quia flebitis scz i futuro. Et si causa ab eis queratur respõsio bona quia gemãt z plozent gaudium anni p̃teriti. De hoc Num. nj. Mirabuntur gemẽtes vt columbe. Columbe sunt aues valde lubzice z naturaliter habent gemitum p̃o cantu. in signum q⁹ homies qui se libidini mancipant gemant. iux̃ illud Sapie. vj. Duplex illos acceperat tedium. gemit⁹ cum memozia p̃teritozum. Septimo quia rep̃bi fuerunt obliuioſi contẽptozes. ideo merito suppz̃mentur sine recozdatiõe. Et hoc tãgitur Sapie. mj. Memozia eozum peribit. Et per oppositum dicit p̃s. Jn memozia eterna erit iustus. Mos erat antiquit⁹ apud romanos q⁹ nomina seniozum z iudicum in tabulis ereis scribebantur. z ideo vocabantur patres cõscripti Quando autem contingebat q⁹ aliquis delebatur fuit p̃o maximo scelere z confusione perpetua. Jsto modo quidam scribuntur s̃m p̃sentem iusticiam in ecclesia militante quidam sunt imperatozes. quidam reges. quidam episcopi. quidam religioſi z solẽnes clerici. quidaz rectores z curati quibus maxima fiet reuerẽtia. si in die iudicij in li. vite nõ inuenienẽ z fiant de numero illorũ de quibus dr̃ in p̃s. Perijt memoria eozum cuz sonitu. Et itez̃. Deleañ de libzo viuentiũ. z cũ iustis nõ scribañ. Et p contrarium de sanctis Apocal'. nj. Qui vicerit sic vestietur vestibus albis. z nõ delebo nomen eius de libzo vite. s. eterne.

Dñica. xmj. post trini. Sermo p̃imus.

Cum ingrederetur quoddam castellum occurrerũt ei decẽ viri leprosi Luce. xvij. Dicit Ambzo. in hexameron. Falco est auis q̃ inter p̃rede aues multum piũ habet affectũ. Eodem inquit affectu aut officio sedulitatis quo ꝓpzios fetus pascit pari subministratione pullos ab aquila abiectos suscipit atq; nutrit. Spiritualiter p falconez in hoc loco intelligitur chr̃istus dñs qui circa hoies valde piũ affectũ hz. pietatẽ suam ostẽdit p̃ncipaliter i tribus. Jn pcẽdo. i recipiendo z nutriẽdo. De p̃mo dicit Gzeg. xxix. moral'. Misericoz̃s de⁹ diu pctã hoim tollerat. z cũ iam vicinũ finẽ respicit plerũq; mentes peccãtium immutat. De scõdo dr̃ Math̃. xv. Hic peccatozes recipit z manducat cum illis. De tercio Marci. vnj. ostẽdit pietatẽ cũ dixit. Misereoz̃ sup turbã. quia iam triduo sustinẽt me nec habẽt quod mãducẽt. z si dimisero eos ieiunos deficiẽt i via. Jstã pietatẽ oñdit nõ solũ ad filios intraneos sed etiã extraneos z abiectos scz decẽ lepzosos qui abiecti erãt ab oĩbus eos benigne colligendo z sanãdo. vt dicit p̃s euãge. Jn verbis allegatis duo tãgũt. Primo x̃pi in mũdũ ꝓgressus. ibi. dũ ingrederet. Scõo pctõrum ad ip̃m accessus. ibi. occurrerunt ei. Circa quod notandũ quãdo aliquis impator vel rex p̃cedit in ciuitatem suam. in qua p̃ius non

Domica.xiiii.post trini.

erat psonaliter occurrunt ei oēs homines defectus habentes.z ille si amat populū suuz studet defectus ipsoz successiue releuare.Sic christus ihesus imperator celorum rex regum z dominus dominantiū veniens in hunc mundū velut in suam ciuitatem in qua prius per carnis assumptōez non fuit defectus multoz hominū vt pius rex releuauit. Naz mortuos suscitauit cecos illuminauit.claudis gressum repauit.leprosos mundauit.vt patet de istis leprosis qui eo ingrediente in castelluz occurrerunt z misericordiā petierūt dicentes. Jhesu pceptor miserere nobis.Quibus statim misert⁹ eos mūdādo et ad sacerdotes mittēdo. Jte inqt ostēdite
B vos sacerdotibus.Sed moraliter p hos.x.lepsos significanť.x.genera hoim q̄ spūali lepra sunt infecti.Primi sūt superbi.qz sicut leprosi tument in facie.sic superbi inflanť tumore superbie se vltra alios volētes eleuare.sicut Ozias rex qui pontificalem dignitatem sibi vsurpare volens accepit thuribulum z voluit offerre i templo.percussit eum dominus lepra in frōte. qui confusus sedit domi vsqz ad mortem.ij.Paralipp̄.xxvj. Hac lepra sunt maculati omnes heretici qui ex superbia vel pertinacia non tenent ō articulis fidei quod sancta tenet ecclesia.Sz diceres.Quid sciant ppter heretici. Respōdet Petrus ad rōem.heretici duo concurrūt.vnū est in ratione sicut erroz.z hoc dupl'r.vel i vniuersali vel i pticulari. In vniuersali tunc errať circa fidē qñ nō crediť fides vera esse quā tenz eccla catholica.z hoc tūc ē qñ ptinaciť nō credit aut discrediť aut ei⁹ ctrariū crediť qđ eccla credit.ptinacia igit facit hereticū nō simpl'r erroz. In pticulari si vni ex articulis nō acquiescitur.vel si ab eo ptinaciter dissentitur erroz pro culdubio iudicať z hereticus dicit qui pertinaciter deuiat.Alterum est in voluntate quod est heresis complementū.vt qz dictuz est ptinaciter a via deuiat veritatis aut a fide.Et talis ppie dr hereticus vt vult Petrus.Cui ꝯcordat sanctus Tho.sup.mj.sen.dist.xmj.addens. q si quis errans in his ad que quis explicite credenda nō tenetur nō esse hereticus.vt si q̄s Jacob potaret patrem Abrahe z hmōi. z cum cognoscit hec esse contra veritatē fidei z scripture credit ei.Similiter circa ea de quib⁹ introducte sunt opiniones donec p eccl'am sit determinatū.vt idē Tho.ponit pma pte.q.xxxij.Ex iā dictis sequit q qui ptinaciter discredūt vnū articulum fidei. talis nō est patus sequi doctrinā ecclesie.nec talis innitit prime veritati infallibili p̄m q manifestať in sacris scripturis.z ideo nō habet habitū formatum sed informē.nec ppie credit aliquē articulū fidei. Et rōz ponit sanct⁹ Tho.scda scōe.q.v.ar.nj.di.Sicut petīm mortale cōtrariať charitati ita discredere vnū articulū ctrariať fidei. Sed charitas nō remanet i hoie post vnū petīm mortale. igit nec fides remanet p̄m habitū postq̄ hō discredit vnū articulū fidei.ex hoc sequit vlteri⁹ q null⁹ hereticus hēat fidē catholicā alicui⁹ articuli fidei qz fidei nō pōt subesse falsuz. Et qlibet hereticus reputat illud verz i quo errat circa fidem.z g̃ ille erroz destruit eius fidē sicut petīm mortale charitatē. q aūt fidei catholice nō pōt subesse falsū ꝓbat Bonauētl.sup.nj.sen.dis.xxmj.di. Illius solius ē fides in via cuius erit visio i pria.sed visioni in patria nō potest subesse falsuz. igit nec fidei in via. Nullū g̃ falsuz crediť ppie sicut nec scit falsum ppie.sed aliqs bñ opinať falsum.z hec ē lepra p̄ma.Scdi leprosi sunt auari. z bñ L
auari companť leprosis.Quia sicut leprosi frequenter sitiūt.ita auari incessanter diuitias cupiunt.sicut patuit de iudeis quando fallati fuerunt in Hierusalē a Tyto z vespasiano.qz auari erant pmisit deus in ipsis tantā famē et sitim q nō habētes ad comedendū z bibendū.z diligentes adhuc diuitias ne pderent eas deglutiebant auz z gēmas pciosas.ppter quod inciebātur eoz corpa vt auz excipeť atqz gēme. Ecce sitis leprosi auari.Sicr patet hoc in Jesi seruo Helizei.q̄ sitiēs diuitias vt emeret possessiones accepit p sanatōe Naamā auz z argentū z vestes.z ex hoc lepra incurrit ipe⁹ Naamā vt pz.mj.Reg.v.vbi lucidi⁹ hec historia ꝯtinet q Naamā mūdat⁹a lepra obtulit Helizeo mūera di.Obsecro vt accipias a seruo tuo. At ille dixit.Vivit dñs meus añ cui⁹ ꝯspectū sto qz nō accipiā.Cūqz viz ei faceret neq̄q̄ acq̄euit. Idē legit de ipo.mj.Reg.vnj.q ipe helise⁹ venit damascū z Benedab rex syrie egrotabat.nunciauitqz ei di.Uenit vir dei huc Ait rex ad Azabel Tolle tecū mūera z vade i occursū viri.z ꝯsule dñm p eū di.Si euadere potero de hac infirmitate.Iuit g̃ Azabel i occursum ei⁹ hñs munera secū et oia bona damasci.xl.camelorz. Sed nō est credendū vt dicit hiero.eū aliqđ accepisse.Per hoc vult ostēdere q sacerdotes p ministratōe sacramētorz nullo mō debēt pecuniā affectare.z nō solū sacerdotes incurrūt viciū sy D
moniace prauitatis si pecuniā p ammistratōe sacrorz recipiūt.verz si psumūt q̄ntācūqz aliā rē recipe vel dyabolica suggestōe postulare cū nomie pecunie q̄libz res alia intelligať vt dicit.b. Aug.z ponit.j.q.j.c.notū. Notū inqt q̄cq̄d homines sunt i terra oia que domi sunt pecunia vocatur.seruus.vas.ager.arboz. pecus. quicq̄d

Sermo.lxxvii.

horum est pecunia dr̃. Ideo aũt pecunia vocata ẽ. vt dicit Aug. quia antiqui quod habebãt in pecoribus habebant. Sed dicũt aliqui si malũ est vẽdere eccl'astica sacramẽta cũ sinistra ꝓncipia ad felices ꝓuenĩãt exitus vt Jacob ꝑ sup plãtatõem ꝓuenit ad bñdictõem. ⁊ seges q̃ lẽpsa manu serit̃ mũda tñ metit̃. ⁊ ex illicito cõcubitu pulchra soboles nascitur Sic ⁊ pecunia felicẽ exitũ habet cuꝫ paupibus erogat̃. Ad hoc dicit Hiero. j. q. j. duces. q̃ nihil hoꝫ symonia co patrocinat̃. qz vt dicit. b. Greg. et ponit̃ vbi ś. c. nõ est. Qui hac intentõe male accipit ⁊ bñ dispẽsat grauat̃ potius ꝙ iuuat. Et idẽ Grego. xmj. q. v. Elemosina oculis redẽptoris nr̃i illa nõ placet que ex illicitis ⁊ iniquitate congerit̃. sed que de rebus cõcessis ⁊ bñ acquisitis expendit̃. Et. b. Aug. i li. de mẽdacio. ⁊ ponit̃. xxij. q. vij. faciat. Faciat inquit hõ etiã ꝑ tempali vita vel salute hoim quid potest. Cũ aũt ad hoc vẽtum fuerit nec saluti tali nõ nisi peccando cõsulendo possit iam se existimet nõ habere quid faciat. i. sibi non licere ſm glo. Patet g̃ ex dictis doctoruꝫ predictoꝫ ꝙ pecunia symoniace aut peccato acquisita nõ potest pauperibus ministrari. Jõ debet qlibet sacerdos sũme cauere simoniacã heresim ne incurrat lepram spũalem. De hoc dicit Greg. nazan. j. q. j. Qui studz domo dei precio mercari in sacro ordine nulla ratione decetero dz ꝑmanere. Nam Jesi qui gratiã sanitatis Naaman syro vendidit eandẽ gratiam sanitatis Helyseo vindicante leprosus factus amisit. Judas omniũ redemptorem vẽdidit moꝫ laqueo suspensus eandem gratiã redẽptionis nõ obtinuit. ⁊ merito. quia non potuit retinere quod vendidit. Symon etiam magꝰ cũ eandem gratiam spiritussancti emere vellet dã nationis sue sniam a beato Petro audiuit Pecunia tua sit tecũ in pditõem. hec ille. Sz heu E iam omnia sunt venalia sacr̃a. ꝑ cõmunẽ ꝓsuetudinem conant̃ hec aliq̃ excusare. Cõtra quos dr̃ extra de symo. c. nõ satis. ꝙ nec suo obtentu cuiuscunq; consuetudinis reatũ suũ quis teneatur. qz diuturnitas tpis nõ diminuit pctã sed auget. Et. c. imediate sequẽte dr̃ Cũ in ecclesie corpe horrendũ inquit nimis ẽ ꝙ in q̃busdã ecclesijs locũ venalitat̃ ꝓhibeat̃ hr̃e. ita ꝙ ꝑ episcopis vel abbatibus seu ꝑ q̃buscũq; ꝓsonis ecclesiasticis ponẽdis in sede siue introducendis ꝑbyteris in ecclesiã nec nõ ⁊ sepulturis ⁊ exequijs mortuoꝫ ⁊ bñdictõnis nubentiũ seu alijs sacramẽtis aliquid requirat̃. putant autẽ plures ex hoc licere quia lege mortis de longa inualuisse cõsuetudine arbitrant̃. nõ attendentes ꝙ grauiora tanto diutius sunt crimina quanto diutius infelicẽ auariciã detinent alligataz. Ne ergo ꝑ sacramẽto decetero aliquid exigatur dr̃ strictius inhibemus. Si quis aũt cõtra venire ꝑsumpserit portõem cũ Jesi se nouerit hituꝫ. scz lepram spũalẽ ⁊ postea gehennã. Jõ talis horrende ⁊ detestabiles cõsuetudines sunt penitus abolende. qz cõsuetudo nunq̃ valet contra ius scriptũ. Quia dicit Aug. li. ij. de vnico baptismi ⁊ ponit̃ di. vnj. Veritatẽ manifeste cedat cõsuetudo. nemo ꝓsuetudinẽ rõni ⁊ vitati ꝓponat qz cõsuetudinẽ rõ et veritas sp excedit. Et Greg. ibidẽ. c. Si ꝓsuetudinẽ fortassis apponis aduertendo ꝙ dñs dixit. Ego sum via ⁊ veritas ⁊ nõ dixit. Ego sum consuetudo ⁊ veritas. Et certe inquit vt beati Cypriani vtamur snia. Quelibz consuetudo q̃uis vetusta. q̃uis vulgata veritati omnino est postponenda. ⁊ vsus qui veritati est contrarius abolendus. Tercij lepsi sunt F luxurioſi. ⁊ certe luxurioſi leproſis compantur Quia sicut lepra fetet corpalis in leproſis. ita fetet luxuria i libidinoſis. qz est q̃ſi sterc⁹ iuxt̃ illud ps̃. Dispierũt in endor. facti sunt vt stercus terre. Endor interpt̃at fons generatõis. ⁊ ẽ ps illa q̃ operi carnali ⁊ generatõi deseruit. Jsti luxurioſi significant̃ ꝑ lepsũ quẽ Matth. vnj. ca. describẽs nõ noiat sed ait. Ecce leproſus veniens adorabat eum dicẽs. Dñe si vis potes me mũdare. ad innuendũ ꝙ lepra i nobis etiã nullatenus noiet̃. iuxta illud apli ad Eph̃. v. Fornicatõ ⁊ ois imũdicia nõ noiet̃ i vobis sicut decet sctos dei. Et ꝙ dicit ois imũdicia tãgit omne pctm̃ ptinẽs ad luxuriã ⁊ ꝓncipaliter peccatũ zodomiticũ. qđ ꝓcipue nõ dz noiari cũ tñ variomõ ꝓpetret̃. qz dr̃ pctm̃ mutũ. qđ nõ debz reuelari ne homies illud facerent sed vitarẽt. Est ei adeo graue pctm̃ vt dicit Aug. ꝙ deus ꝓpter illud pctm̃ vix desit incarnari. Jõ i nocte christi oñes zodomite interfecti sunt ⁊ damnati vt dicũt doctores sup illo verbo ps̃. In matutio interficiebã oẽs peccatores terre. Et de his alijs dicit ps̃. Perdes oñes qui fornicant̃ abs te. Qui g̃ leproſus ẽ fornicatõe vl' adultrio vl' alio pctõ carnis facit qđ ille lepsus fecit. Cadat añ pedes dñi sepius et dicat. Dñe si vis potes me mundare. q. di. Ego non possum esse sine te cõtinens siue mundus Sapie. vnj. Tu ergo solus potes si vis ⁊c. Sed forte sepius mundatus es sed dyabolus iteꝫ ateꝫ iteꝫ fedauit te lepra luxurie. hoc ille leproſus nõ fecit. sed semel sanatus in anima ⁊ corpe ammodo non promeruit lepram. Quarti leproſi sunt irati. ⁊ recte iracundi leproſis compantur. quia sicut lepsus ẽ ac G cẽsus intrinsecus ex feruenti caloꝛe sanguis et ab eẽ ex caloꝛe solis. qui defacili sibi penetrãs

Domica .xiiii. post trini.

cutem. Sic iracundus intus sanguine malo accensus aduritur. Quia fm phm ira est accessio sanguinis circa cor. Sz ab extra calore aduersitatis vel contrarietatis vel cuiuscūqz ita adustus est vt non sit i eo verus color neqz cor sanguis sed modo pallet inuidia. modo nimis rubet furore. z ita obfuscatur in eo intellect⁹ cordis vt nesciat an sit iustus vel iniustus semper se contra illuz reputans iustum cui irascit. hoc inuenit in illo sermone leprosi qui xp̄m inuitabat. vbi z Maria magdalena nobilis penitens lauit lachrimis pedes Jhesu Luce. vij. qui in se indignatus contra christum quare eā admisisset. z contra mulierē quare immunda venisset dicens in corde. Hic si esset ꝓpheta sciret ꝓfecto que z qualis esset mulier que tangit euz. qz peccatrix est. Ex indignatione em̄ obfuscat⁹ z adustus fuit vt non cognosceret christum q̄ peccata dimittebat. nec mulierē que tunc ex penitentia mundabat. Ideo xp̄s reꝓhendebat di. Symon intraui in domū tuā. aquaz pedibus meis non dedisti. oleo caput meum non vnxisti. ac si diceret cuilibet irato. Si vis vt venia in domū cordis tui. da mihi osculum id est signum dilectionis habeas cum ꝓximo tuo. dimitte iram. sis eius amicus. Quia meus esse non potes nisi sis z suus. Oleo caput meum vnge. id est misericordia mentem ꝓximi tui que est caput interioris hominis vnge z impingua. Aquaz pedibus meis id est lachrymas z compassionē miseris quibus irasceris dimitte vt tibi dimittat. Si ergo dimittis culpam ꝓximo mundaberis a lepra. Si autem dicis. Ego dimitto sibi sz nolo secum loqui. tunc non vere dimittis sibi sed mentiris. Quia si sibi non loqueris tunc leprosus in lingua existis. z estimas q lepra sis mūdatus z immunis quod tamen non est. Quia sicut porcus cognoscitur esse leprosus tot⁹ quādo habet lepram in lingua. Sic tu cognosceris iratus cum ꝓximo hactenus non sis locut⁹. Quia de hoc conqueritur beatus Aug. in communibus questionibus. sermone. xvnj. Nimis dolendū est q cū apostoli nec horribilibus nec tormentis poterant a charitate dei separari. z nos interdū ociosis fabul' z sepe ob paruissimū conuiciū immo quādoqz ꝓpter signū ita deliquim⁹ charitatem vt nō solum multis diebus sed etiā mensibus loqui nec amiciciam habeamus nec attendimus. quia dum nos inuicem habemus odio muros ciuitatis sancte hierlm sic contra nos claudimus vt nullus nobis remaneat aditus p quem intrare possum⁹. Quiti leprosi sunt
h inuidi. z bñ inuidi ꝓpanē leprosis. Quia sicut in leprosis apparet cutis eē alba q̄ tñ naturalit pōt esse nigra. ita inuidus videt esse innocēs z alb⁹ circa ꝓximū. sed i corde z alias varie colorat⁹ Et quo ad hoc compat columbe cui⁹ nouissima mordebūt ꝓuerb. xxxnj. Est em̄ coluber serpēs valde venenosus. z quot hz colores tot hēt interi⁹ dolores. z ē mordax nimis. latet em̄ i sepibus z iuxta viā insidiās viatoribus. Spiritualiter p hunc serpentē subaudi venenosum hominē inuidū q̄ tot in se patit dolores quot ꝓximos ꝓcipit felicitates. De hoc loquit ꝓsper li. ii. de vicijs z moribus. Tāto inqt inuidus hēt pene tortores quātos ei⁹ cui inuidet audit laudatōes. mordet em̄ coluber oīs quos pōt. sic inuidus morsibus detractionū suaz bonos viros lacerat quos videt. Et tanta est rabies inuidie ei⁹ vt sepe sup seipm redundet. iuxta illd Hiero. O inuidia primū mordax tui. o sathane callidit as semp sancta psequens. Iste ergo serpens persequitur viatores z insidiatur transeuntibus quia peregrinantibus versus celū sua detractione mordati inuidus prebet impedimētum. Figura Gen. xlix. vbi legitur q cū Jacob filijs suis futura prediceret. ait ipsi Dan. Fiat Dan sicut coluber in via. z cerastes in semitis. mordens vngulas equi vt cadat equus z assessor eius. Moraliter Dan non legitimus inter filios Jsrahel partē nō habuisse in terra ꝓmissionis p quez bene possumus notare inuidiam que inter sanctos dei locum nō obtinet. Cū em̄ Jobes tribus Jsrahel signasset Apoca. vij. tribū Dan nō nominauit. Mordet ergo hic coluber. s. inuidus vt ceraste qui ē serpēs minutissimus latens sub harena vel pulvere viatorib⁹ vite presentis vngulas scz operationes quibus gradiuntur ad celum vt retro cadat q taz corpus q̄ spiritū interficiat. Uel q̄nti leprosi sunt hypocrite ꝓpter diuersitatē colorez. qz sicut leprosus ē discolor. sic hypocrita ostēdit exterius se bonū interius aūt nequā est. Jdeo Mat. xxnj. compat eos dñs sepulchris dealbatis q̄ exterius apparēt precioſa intus aūt plena sunt ossibus mortuorum. Sexti leprosi sunt gulosi. qz J
sicut leprosus impinguat sed cauēdū est sibi a tali impinguatōne. ita gulosi frequenter impinguant corpus suum. sed de anima sua nihil curāt. Cōtra quod dicit Bern. li. medi. c. nj. Cur carnem tuā impinguas quam post paucos dies vermes deuorant qui sunt in sepulchro Animā vero tuam nō ornas bonis virtutibus que deo z sanctis eius est presentanda in celis. quasi di. Potius deberes animā deo presentandaz exornare q̄ corpus a vermibus deuorādū impinguare. Ideo deberet gulosus sibi aliquid iciunio detrahere. z corp⁹ suū abstinētia macerare. Quia

Sermo.lxxvii.

princeps expers pluries pditiõem inimicorũ nõ debet eis confidere ineternũ. immo si videt eos erigi statim deberet eos supprimere ꝛ tota liter pſternere ī pugnatõib⁹ hoſtilib⁹ q̃ ptra ip ſum amplius nõ inſurgãt. Moraliter iudicium rõis dz eſſe princeps q̃ ī regno aie eſt. totaliter dz i ea rẽgre et regere. Sz habet piculoſũ pditorẽ vicz corpus ppriũ qõ ſecuz portat qõ non põt fugere. ſicut pbat. b. Aug. li. ſol. c. vl. Corpus cũ quo habito eſt q̃ſi leo ſubuerſor ī domo mea. me vndiq; peſtifero morſu dilanians. Et Bern. li. medi. c. xij. loquens de carne dicit. Fugere illã nõ poſſum nec fugare. circumferre illã alligata mihi eſt pdere ꝛ pimere nõ licz ſuſtẽtare cogor. Cum hanc impinguo hoſtẽ meuz aduerſum me nutrio ꝛ irrito. hec ille. Ideo ne ani mã pdat ad mortem debet ratio velut rex hunc pditorem compримere p abſtinentiam moderatam. ſicut figuratum eſt Joſue. vnj. vbi legitur q̃ obtenta Sabaon p Joſue quinq; reges aggregatis exercitibus ſuis. ſ. amorreorũ venerunt deuaſtare eos. Sed Joſue contra eos venit debellando eos pſecutus eſt. Et facta oratione ad dominũ ſtetit ſol q̃ diu proſtrauit magnam hoſtium quantitatem. Deinde grãdo celeſtis miſſa omnes occidit qui euaſerunt gladium Joſue. Spiritualiter p Joſue rationis iudicium. p quinq; amorreorũ reges quinq; corporales ſenſus deſignanꝫ. hi videntes Sabaon. id eſt carnem rationi ſubiectam quam ꝛ ſuã reputant congregatis prauorum deſideriorũ exercitibus molliunꝫ ipſam exterminare. i. extra terminos ſuos. ſ. extra obedientiã ſpũs pijcere Sz Joſue cõgregato exercitu dñi. ſ. ieiunio. abſtinentia. tempantia ⁊c. cũ his cõgrediꝫ carnalia deſideria corpis nõ eclipſaꝫ diuina gra quo uſq; pugna penitẽtie ꝛ abſtinẽtie conterat maximã prauorũ deſideriorũ partẽ. Septimi lep ſi ſunt accidioſi. ꝛ recte ſignificanꝫ p leproſos. qz ſicut leproſus grauis eſt ꝛ ponderoſus ꝛ tediоſus aut piger ad laborẽ. ſic accidioſus peccator ad bene opandum. quod ſignificat Naaman ille ſyrus ꝛ leproſus qui tediũ habuit ſepties lauandi in iordane. Sed poſtq̃ ſerui eius dicebant. Domine ſi grandẽ rem pcepiſſet ppheta vtiq; facere debuiſſes ex quo animatus lauit ſe ſepties in iordane ꝛ mundatus eſt. mj. Regũ v. ca. Sic ꝛ ſi tu pigriteris bene facere ꝛ tediuz habes audi ſeruos dei dicentes. Et ſi grandem rem tibi deus precepiſſet certe facere debueras quanto magis debes mãdata dei que ſunt leuia Math. xj. Jugum eñ meum ſuaue eſt ꝛ onus meum leue. Octaui leproſi ſunt hypocrite. de quibus parum dictum eſt ſupra. et bene ſignanꝫ p leproſos. Quia ſicut lepra apparet lucida. ꝛ tamen ſua luce viſuz abſcõdit quia inficit ꝛ diſplicet intuenti. ſic hypocriſis apparet quidẽ ſancta corã hominibus ſed tamen diuine maieſtatis offendit oculos. qz peſſimus eſt ſm illud Senece. Tunc eſt peſſimus cum ſe ſimulat bonũ. Jõ hypocrite debent facere ſicut Moyſes iuſſu domi Exo. mj. Cum dñs mitteret eum ad Pharaonem p liberatione populi hebreoruz p ſigno vt ei crederetur dixit. Mitte manũ tuam in ſinum. Et cum hoc feciſſet ꝛ manũ extraxiſſz apparuit leproſa. Cui dixit iterum dñs. Rettahe manũ. Qui retrahens eam in ſinũ iterũ extendens eam ꝛ apparuit ſana. Sic quãdo dominus dixit hypocrite vt mitteret manũ. id eſt op⁹ ſuum in ſinum ſuũ. id eſt in abſconditũ vt claudatur ab inani gloria et abſcondaꝫ ab hypocriſi. vt quicquid facit ne ab hominibus videaꝫ. Si ei opus ſuum tanq̃ manũ coram hominibus ppter vanam gloriam extenderit apparebit lepra infectum eſt totum negocium vt nullam aliã mercedem accipiat Quia Math. vj. dicitur. Recepерunt mercedem ſuam. Sed dominus vidẽs hoc iterum ait ei. Retrahe iam manũ leproſam in ſinũ id eſt abſconde opus bonũ vera luce coram hominibuſ ꝛ nõ leproſa tunc nõ ppter gloriam ppriã. ſed gloriam ꝛ edificatõez alioz ex tende manũ. ꝛ tũc apparebit ſana. ꝛ nulli⁹ oculum inficiet. Noni leproſi ſunt ingrati. et conuenienter ingrati leproſis compantur. Quia ſicut in leproſis eſt ruboꝛ fallax. quia non eſt de ſanguine puro. Ita ꝛ ingrati ſi videntur charitate rubeſcere. Nam interdũ gratias dicũt deo vel cantant. quia tamen ab opere malo non ceſſant. ideo gratias non agunt et ruboꝛ nõ eſt ibi vere charitatis. Ideo ingratus nunq̃ bene ſanatur. ſed ſem per manet leproſus. Et hec lepra ſignata eſt in illis decem leproſis de quib⁹ euangelium dicit. Nonne decem mundati ſunt. ꝛ nouem vbi ſunt. nõ eſt inuentus q̃ rediret ꝛ daret gloriã deo. id eſt gratias ageret. Ecce lepra ingratitudinis Si quis quereret vnde fuerit illa cã ingratitudis. Reſpõde ꝓmo q̃ ipſi ſacerdotes q̃ dixerũt ipſis q̃ ex eis ꝛ ex lege ipſoz mũdati eſſent. ideo nõ eſſet neceſſe vt chriſto gratias agerent. Secũdo ipſimet in cauſa fuerũt qz nõ debebant ſacerdotibus credere. ſed magis ſibimetipſis. Quia dicit Catho. pl⁹ aliis ꝺ te q̃ tu tibi credere noli. Quia mundati erant dũ adhuc irent in via. Seducti ergo erant quia ſeductibiles fuerant. ideo nõ poſſunt excuſari de ingratitudine. Quia beatus Aug. quãdo ſeductus fuit a dyabolo non. ſ. dyabolum ſed ſeipm accuſabat li. ij. confeſ. Calcabat me inuiſibilis

inimicus z seducebat.quia seducibilis.i. aptus ad seducendū eram.Sic z tu quicūqz es homo nō dicas cum Adā Heñ.nj.Mulier decepit me nec cum muliere serpens decepit me.Sed dic z tu iniquitates tuas non alienas vt iustificeris Noli esse seductibilis tūc non seduceris.sz stude cum samaritano sic gratias agere vt mundatus non recidiues ad peccatum.sicut illi noue lepzosi ad lepzositatem.Decimi lepzosi sunt veri penitentes.quia videtur aliquando homo esse lepzosus cum non sit.Sic verus penitens videtur sibi aliquando ex bona conscia q̄ peccator sit cuz tamē nō est.Quia dicit Hzeg.Piarū mentiū est ibi culpā timere vbi culpa nō est. Et hoc significat iste samaritanus qui mundatus i via adhuc.s.ad sacerdotes iuit qui habebāt discernere an esset mūdatus vel nō. Jta debz ipse homo licet mundatus sit a lepza peccati ingemiscere z ḡtes deo reddere seqz ad pedes Jhesu cū samaritano ꝓsternere vt tandē ab eo audiat.Surge.s.pfecte a peccatis z vade. quia fides tua te saluum fecit.

De eadem dñica.Sermo secundus.

VNus autez ex illis vt vidit qz mundatus esset regressus ē cū magna voce magnificās deū Lu. xvij.

M Lū phiteoca ꝓpzie eyn zynsman. tenēs agz alicui⁹ dñi semp teneꝫ sibi de agro reddere censum statutū tempe suo.si nō potest expelli z agrū suū alio locari. Idem est de domo cōducta nō soluit censuz.vt exta de locato z cōdicto ponit.Mozaliter anima nostra est ager quē tenemus a deo in feudū.Quia Heñ.nj.z inspirauit i faciē eius spiraculū vite.z factus ē hō in animā viuentē.Ultra possessiōz aie recipim⁹ etiaz a dño semina verbi dei z docꝛne ei⁹. q̄ si i agro aie seminata rigarenꝫ z cultarenꝫ bonis operibus nascerenꝫ fructus virtutū p̄ciosi z chari q̄ bus obtinereꝫ glozia eterna. Et si aliq̄n anima nr̄a fit arida p pctm̄ sicut ꝓquerit̄ dauid in ps̄. Anima nostra sicut terra sine aqua tibi tūc dominus donando aquā gratiaz eā itez rigat vt virtutū germinet semina. Jdeo ō his omnibus vult dñs habere cēsum.s.gratiaz actiōes z sui nomis magnificatiōem. Figura illius hr̄ Heñ. xlij.Tempe famis Joseph terras z possessiōes oñes regni egypti obligauit.pzouidens omnibus de cibo ne mozerenꝫ.veruntamē predictas possessiones relinquebat illis in feuduz tali pacto. vt accepto semine regi redderent quintam partem nascentium.Spiritualiter ante tempus christi fuit fames in terra tā verbi dei q̄ panis angeloz.s.sui sacramenti z miraculoz.Jō dixit Amos.vnj.Mittā famē in terrā. nō famem panis sed verbi dei.Sed veniens verus Joseph scz chzistus refecit nos verbo suo salutifero venerabiliqz suo sacramento nec nō miraculoz̄. ita vt anima nostra multiplicem fructum attulit. Sed hoc sibi solum retinuit vt q̄ntam partem.s.gratiaz actōem a nobis recipiat.et hoc animaduertens iste samaritanus cum recepisset gratiam sanitatis voluit ei reddere gratiarum actōem.vt dicunt verba allegata. Unus autez ex illis.scz.x.mundatis. Jn his vbis p̄ncipaliter duo tāgit Lu.Primo respectū mūdatiōis. ibi.vt vidit qz mū.Scōo debitū magnificatōis ibi.regressus ē cū ma.Pzo quo notandū debitoz cognoscēs debitatōz circa debiti solutiōem sollicit⁹ z ꝓmptioz efficituz ad sua mercemonia itez largienda.Quia dicit Cassian⁹ li.mj.Spē de futuris recipit qui transacta beneficia recognoscit.Spiritualiter oñs nos sumus debitores dei sicut doctoz dicit rōne delicti.rōe beneficij.rōne depositi. Primo rōne delicti.Oñes em̄ cōtra deū delinquimus sicut canit̄.Peccaui mus tibi z mandatis tuis non obediuimus.Et potest dici cum ps̄.l.Tibi soli peccaui domine z malū cozam te feci.Et ideo omnes ei ꝓ offensa obligamur ad emendā.Exemplū hui⁹.j.Regz.vj.de philisteis qui archam domini iniuste detinuerūt.z ideo diuersimode fuerunt afflicti. Que debetis reddite ꝓ peccatis z tunc curabimini.Illud debitum est penitentia quam multi male soluunt et quidam nunq̄.Male soluūt q̄ suam penitentiam in senectutē deferunt. Nunq̄ soluunt qui sine penitentia z charitate decedunt.Cōtra quos dicit in p̄ti euāge.Jte.s.immediate.nec ad finē spectate.z vos sacerdotibus ostēdite.s.faciendo cozā eis vestrā pniam Quia rōne huius debiti quod ē pnia ꝓ peccati z ipsa peccata debita nū cupanꝫ Mat.vj.Et dimitte nobis debita nr̄a.Scōo sumus debitozes deo rōne depositi. Hec em̄ oia bona q̄ videtur nobis collata deposita sunt magi q̄ data.z reddituri sumus de omnibus ratōem Lu.vj.Mittite eum in carcerem donec reddat vniuersum debitum.Tercio debitozes deo sumus rōne beneficij.Recepimus em̄ a deo bona gratie.nature z fortune.Et illoz debitū est duplex.Primū est ipsius seruitus.Si em̄ dñs tempalis dat vasallo sedule seruitū eodē modo tenemur famulatū deo Luce.xvij.Lū em̄ oia feceritis dicite. serui inutiles sumus.Scōm debitū est gratiaz actio.qui em̄ ab aliquo aliquid tempale accipit ad gr̄az actōez se ꝓstringit.Quia dicit Hzeg.

Sermo.lxxix.

Cū crescunt dona crescūt ꝛ donoꝝ rões. Pro pter quod iste samaritanus ꝑpendens dona q̄ sibi dominus contulit in lepre curatione ꝛ pec catorum dimissione noluit esse ingratus. sed ad christum est regressus. et ipsum magnificauit.

O Sed nobis pro doctrina est sciendum. Chri stus pro nobis multa fecit pro quibus ei quili bet merito gratus existat. Nam victoriam con tra dyabolum obtinuit. a fauce eius eripuit ꝛ a peccatis nos sua morte liberauit. ꝛ sic de alijs que cōmemorat. b. Aug. in libro medi. dicens. Domine dilexisti me plus q̄ ꝛe. quia mori volu isti propter me. de exilio reduxisti me. nomine tuo signasti me. ō seruitio retraxisti me. sangui ne tuo redemisti me. vt memoriale tuuꝫ semper esset apud me. ꝛ nunquā recederet a corde meo quia propter me descendere de cruce noluisti. Et hec verba potest quilibet dicere ꝛ semp gra tias agere deo. Figura illius habetur. j. Regū xxj. q̄ filie hierusalem venerunt obuiam Da uid redeunti a prelio philistinoꝝ cantantes in tympanis ꝛ choris dixerunt. Saul ꝑcussit mil le. ꝛ Dauid decem milia. Moraliter filie hieru salem sunt liberate anime de manibus philisti norum infernalium ꝑ victoriam passionis chri sti cognoscentes in hoc beneficium deberent il li ire obuiam cantu ꝛ sono. id est fide ꝛ ope gra tiarum actiones reddentes ꝛ deum cum isto sa maritano magnificantes. ꝑ decem milibus per cussorum. id est pro liberatione ab iniurijs. ma lis ꝛ prostratione dyaboli. Sic. b. Aug. benefi cium dei cognouit ꝛ ipsum magnificauit in lib. Solilo. Ecce inquit domino gratias ago ne sim gratus tibi liberator meus quoniā liberasti me

P Sed notandum est q̄ sunt quadruplices ho mines non deum sed semetipsos magnificātes i hac vita. vt iactatores pomposi. simulatores dolosi. perquisitores pecuniosi. et peccatores monstruosi. vt dicit Holcot sup li. Sap̄. lectio ne. xvij. Primi qui se magnificant sunt iactato res pomposi. ꝛ hi sunt qui sibi attribuunt gra tias quas non habent nimis extollunt. hi sunt qui sibi commendatores conducunt vt de eis talia diuulgent qualia in ore proprio credibilia forte nō essent. hi sunt qui spreto testimonio cō scientie proprie viuunt inaniter confidentes ō sua extollentia laudis aliene. Jactantia autem non est vicium laudis humane. sicut dicit Au gustinus. xiij. de ciuitate dei. ca. vnj. sed est vi cium anime peruerse amantis humanaꝫ laudē spreto testimonio conscientie. Tales sunt non nulli armigeri qui strennua facta de seipsis cō fingunt. et attribuunt sibiipsis que ab alijs ge sta fuerant. Tales etiam sunt nonnulli pseudo apostoli qui scꝫ sibi arrogant ꝛ attribuūt labo res eorum. scꝫ questiones. tractatus. compila tiones studiorum quos vix intelligunt. in quib⁹ nihil habent ꝑ prium nisi q̄ peius recitant talia q̄ fuerunt ab autoribus compilata. Talis fuit ille Fidētinus quem deridet Marcialis Epyḡ ma. libro. j. dicēs. q̄ ipse Fidētin⁹ libros quos ipse Marcialis edidit dum recentes erant sur ripuit. ꝛ discipulis suis legit. ꝛ cum eos perfe cte non intellexit reprehendens eum super hoc Marcialis scripsit ei dicens. Quē recitas me us est o Fidentie libellus. Sed male cum reci tas incipit esse tuus. Dicunt enim naturales. Inter illud quod maioratur per rarefactionez ꝛ illud quod minoratur per augmentatōem dif ferentia est. Quia illud quod raro acquirit ma iorē quantitatem ꝛ occupat maiorem locum q̄ prius. ꝛ tamē nō plus est de substantia in raro q̄ prius fuit i denso. sicut patet. mj. phicoꝝ. c. de vacuo. Sed illud quod realiter augmentat crescit tā i suba q̄ in q̄ntitate. vnde ꝛ maiorē lo cū ꝛ etiam habet plus de substātia q̄ prius vt pa tet. ij. de aīa. et. j. de generatōe. Isto mō mora liter de istis ampullosis scholaribus q̄ ꝑ schō las cōmendatōes laicoꝝ nō nomē clericoꝝ si bi querūt. vñ acquirūt statū et locū maiorē per mēdosas iactātias licet indigne. De ꝓfectione cm̄ scie non plus habent q̄ ante vel prius. Ali ud aūt est de addiscentibus soli deo. ꝛ de his q̄ iactātie vicium ꝓhorrescūt. hi em̄ sicut crescūt in honore ꝛ status sublimatione. ita etiam cre scunt in valore et scientie augmentatione. Ta les enim iactatores magnificāt semetipsos. hi sunt qui magis amant vocari q̄ esse. Appetūt fastigium ꝛ recipiunt fundamentum. de quibus Math. xxnj. Dilatant philateria sua ꝛ magni ficant fimbrias. De istis etiaꝫ qui magnificant nomen suum dicit Gregoriꝰ. xxj. moral. ca. xv. Omnes qui in cogitatione terrena huic mun do conformant ꝑ omne quod agunt i hoc mō relinquere sui nomis memoriā volunt ꝛ conan tur. Alij bellorum titulis. alij edificiorum mē bris. Alij disertis doctrinarum secularium li bris instanter laborant. sibiq̄ nomen memorie edificant. hec ille. Sed q̄ fatue faciunt ostēdit paulo post dicens. Quantumlibet tamen q̄sq̄ ꝑ faciēda gloria sui nomis laborat memoriam suā q̄si cinerē ponit. q̄ hanc citi⁹ mortalitat⁹ vē tus rapit. hec Greg. Contra tales qui querunt fame gloriā ꝛ celebritatē nomis arguit Boe. ō cōsolati. libro. ij. psa. vij. declarans fame vani tatem ꝑ quinq̄ rationes. Primo ex terreni spa cij puitate. Terra em̄ nō habet nisi rōz vni⁹ pū cti respectu celi. sicut Ptolomeꝰ ꝛ Alfraganus

de differentijs astroꝝ differẽtia tercia. Sed de supficie terre tm̃ quarta pars est habitabil' nec illa tota. Tum propter partes propinquas eq̃ noxiali ex vna parte vbi est nimius calor. Tuꝝ propter partes propinquas polo arctico ex p te boreali. Quid ergo magnũ ẽ dato etiã q̃ homo p totum mundũ qui nõ est pars puncti posset nomen suuꝝ diuulgare. Quia dicit Job.xxj Gaudium hypocrite ad instar pũcti. Secundo sic probat. Impossibile est nomen suum diuulgare p totum mundum. ꝛ hoc ppter difficultatem itineris ꝛ defectum cõmunicatõnis et conuictus. quia nõ omnes homines sibi idem corporalia cõmunicant. Tercõ dato q̃ possent ad gloriam incedere vbiq̃. qz quod vna gens approbat alia deridet ꝛ damnat. Quarto quia homines moriuntur ꝛ memoria hominis peribit. vnde quis habet memoriam fidelis Fabricij vl̃ Cathonis. Jacent nomina eorum in paucis litteris. nec tamẽ nos qui legimus lr̃as p litteras habemus noticiã psonarum. Quinto sic. ille q̃ intendit sic viuere in noie suo in memoriaꝝ hominũ facit sibi duas mortes. vnam corporis. ꝛ aliam sui nominis. qz necessario a memorijs hominũ cadat. Ad illud ponit idem Boetiꝰ duas ratõnes li.ij.psa sexta. Prima illud quod falsa opiniõe conferr̃ nõ debet esse de iure magni põderius apud hominez. Sed plures nomen falsi vulgi opinionis obtinuerunt. Secũdo id quod falso iudicio deꝛ nõ pseuerat diu. non debet esse magni ponderis apud animũ virtuosi sed fauor popularis nunq̃ prouenit m̃ verum iudicium vel si proueniat m̃ verum iudicium nõ diu durat. quia populus nunq̃ pseuerabit diu in vno sed quod isti placet alteri displicet. igituꝝ fauor populi nõ debet hominẽ multũ mouere. Patet ergo vanitas eoꝝ qui nomen suũ pompose magnificant ad ostentatõem. De talibꝰ legit Geñ. xj. de filijs Noe post diluuiũ qui dixerunt. Celebremus nomen nostrũ atq̃ diuidamur in vniuersas terras. ꝛ ceperunt edificare turrim cuius cacumen attingeret celum. Et quid accidit Certe volebant sibi facere nomen honoris. et fecerunt sibi nomen confusionis. Et idcirco vocatum est nomen eius babel. i. confusio. De talibus habeꝛ etiã exemplũ.j.Macha.xxj.q̃ Joseph ꝛ Zacharias principes iudeoꝝ dixerunt. Faciamus ꝛ ipsi nobis nomẽ. ꝛ eamus pugnare contra gentes. Et sequit. Ceciderunt in die illa ad duo milia viroꝝ. Ideo de illis orat ps̃. Disperdat dominus vniuersa labia dolosa. et linguam magniloquam. Qui dixerunt linguaz nostram magnificabimus labia nostra ꝛc̃. ꝛ item rum non apponat magnificare se homo super terram. Secundo magnificant se simulatoreſ & dolosi. cuiusmodi sunt adulatores. Jsti directe magnificant alios. et ex consequẽti magnificãt seipsos. Nã per hoc q̃ alijs adulantes eos magnificant ab eis econtrario magnificari sperãt Jactatores ꝛ adulatores semper sunt boni amici. Est enim adulatio quasi speculum superbie. Senes quorum oculi incipiunt caligari habẽt quoddam instrumentuz quod tenent inter oculum ꝛ litteram quam volunt legere. ꝛ statim littera que in se est valde gracilis apparet grossa ppter densitatem lapidis transparentis qui est in illo instrumento. p cuius mediũ transit littera ad oculũ. Jsto mõ cõtingit aliq̃ q̃ homo p uus est ꝛ humilis in oculis pprijs satis parum reputans de seipso. Sed si accedit vnus adulatoꝛ ꝛ attribuit ei gratias et virtutes mirabiles quarũ forsitan nullam habet. vel si forte aliquã illam extendit ꝛ mendaciter ampliabit se nobilem virum. Seneca dicit epistola.ij. Incredibile est quin magnos viros dulcedo oratõis abducat. De bis simulatoribus dolosis loquitur Alanus de planctu nature. Adulatores a volũtate vultum. ab animo verbum. a mente linguã ab intellectu loquelam amplo defensiõis interuallo dissibulant. Plerunq̃ forinseca dealbatione laudis arrident quos interna mentis subsanatione plerosq̃ etiam extezius plausibus applaudendo collaudant. quos interius contradictoria derisione defraudant. foris quidẽ vultu applaudunt virgineo. intus vero scorpionis pungunt aculeo. Foris adulationis mellicas compluunt imbres. intus autem detractionis euomunt tempestates. hec ille. Cõtra istos magnificatores dicit sapiens Ecclesiastici. x. Gloria diuitum honoratorum et pauperum timor dei est. Noli despicere hominem iustum pauperem. ꝛ noli magnificare virum diuitem peccatorem. Tercio vero se vicioſe magnificant p & quisitores pecuniosi qui videlicet dilatant horrea. pecora. armenta ꝛ familiam multiplicant. ꝛ super vacuas habitationes edificãt. Sic magnificatus fuit Nabal in mõte Carmeli. de quo primi Regum. xxv. Homo ille magnus nimis durus. pessimus ꝛ malicioſus erat. Talis etiaz fuit aliquando Salomon qui dicebat. Magnificaui opera mea. Edificaui mihi domos. plantaui vineas. feci ortos ꝛ pomeria. et conseui ea cũctis generibus arboꝝ Eccl'astes.ij. De ista magnificatione excusauit se Dauid in ps̃. cxj. Neq̃ inquit ambulaui in magnis neq̃ i mirabilibus ꝛc̃. Quarto se malicioſe magnificãt monstruosi peccatores. Naturaliter em̃ qñ i aliquo indiuiduo multe spẽs concurrũt monstꝝ dicit

Sermo. lxxix.

in natura. vt si vnum individuum esset ex parte porcus ⁊ ex parte bos. monstrum merito dicere. Et quanto species ille magis distarent ſm perfectionem nature. tanto magis eorum vnio mirabilis appareret. Unde turpius monstrum esset compositum ex homine ⁊ boue q̄ compositum ex asino ⁊ boue. Recte moraliter peccatores dicuntur multipliciter monstruosi. vl̄ ex cessiua magnitudine vnius peccati. vel ab aggr̄natione magnorum ⁊ grauium peccatorum ſm speciem distinctorum. immo quasi contrariorum Sunt em̄ quedam vicia que q̄uis nō sunt ꝓtraria, ꝓprie. verūtamen agunt vt cōmunit̄ ad diminutōem alterius. sicut supbia ⁊ luxuria non sunt eiusdē generis. tñ naturaliter luxuria habet ex sua feditate corrumpe supbiam. Uñ pso ne multū date lubricitati inueniunt̄ quasi socia les ⁊ nō multū supbe. Similiter supbia corrūpit luxuriam ex sui nobilitate. Sunt em̄ nōnulli ex indignatiōe superbie feditatem luxurie detestantes. Si ergo aliquis inueniat̄ qui ex vna parte est lubricissimus. ⁊ ex alia parte superbissimus. talis debet monstrum reputari. vt puto qui est homo per naturam. demon p superbiam ⁊ thaurus per luxuriam. Narrat̄. vj. Ene. Virgilij. de minothauro filio Pasiphaes vxoris minois quem ipsa concepit de thauro in bello marito morante. Iste Minothaurus fuit semibos ⁊ semiuir. vnde propter uerecundiam sui generis excogitauit Dedal⁹ labirintū in quo minothaurus vitam finiuit. vt patuit parte prima. AA. Y. Talia etiam mōstra modernis temporibus acciderunt. Eodem modo etiam moraliter peccator occiditur ⁊ vita eterna priuatur. ⁊ in labirinto ꝑpetuo cōseruabitur. De quo ps̄. xlvnj. Laborabit in eternum. et viuet adhuc in finem. De tali turpiter magnificato dicit dominus per Isa. x. Uisitabo super fructum magnifici cordis regis assur. Assur interpretatur arguens siue conuincens. ⁊ talis arguitur ⁊ conuincitur a seipso hiere. ij. Arguet te malicia tua ⁊ auersio tua increpabit te. Hi sunt. mj. genera hoim seipos magnificātes nec deo gr̄as agentes. nec ipsum magnificantes quos nō debem⁹ imitari charissimi. sed hūc alienigenā aduertamus ⁊ cum ipso christū magnificemus. iuxta illud Luce. j. Magnificat anima mea dominum vt cum eo mereamur audire. Fides tua te saluum fecit. veni in pace videlicet hic in gratia ⁊ in futuro in gloria eterna. Ad quam nos ꝑducat Ihesus christus ⁊c̄.

De eadem dominica.
Sermo tercius.

QUm iret Ihesus i hierl̄m transiebat ꝑ mediam samariā ⁊ galileā Lu. vbi. s̄. Dicūt naturales q̄ A inter alias arbores terre oliua dicit̄ esse fecundior. ⁊ semp retinet humorē. et semp in ipsa folia vel fructus inueniuntur. Et licet fructus oliue sit gustui amarus tamen reductus ad oleum est vtilis ⁊ suauis. conditur ex eo cibus. vngit̄ caput. ⁊ nutritur ex eo lumen. Spiritualiter ꝑ oliuam subaudi diuinam gratiaz siue misericordiam ꝑ quam celum repletum est saluandis. qz nō ex operibus iusticie que fecimus nos sz ſm misericordiam suam saluos nos fecit ad Titum iij. Nam et ipsa misericordia de se dicit in psal. Ego quasi oliua fructificaui in domo dei. Nullus vnquam celum intrasset nisi misēdia ipsum induxisset. vñ sicut oliua hyemali ⁊ estiuali tempore suum prebet vigorem. sic peccatorib⁹ diuina misēdia ⁊ iustis suum exhibet vigorē. ō quo ps̄. homines. i. iustos ⁊ iumenta saluabis domine. quēadmodū multiplicasti misēdiam tuā deus. vbi ꝑ iumēta intelligunt̄ pctōres Et sic fructus oliue ē amarus gustui. sic misēdia exigit i pctōrib⁹ amaritudinē pnie ⁊ ꝓfessiōis. ō hoc dicit canō de pe. di. j. §. serpēs di. Mltiplex mia dei ita lapsibus hoim subuenit vt nō solū ꝑ baptismi gr̄am sed etiā ꝑ pnie medicinā spes vite repareī eterne. vt q̄ regeneratōis dona violassent, ꝓpio se iudicio damnantes ad remissionez criminuz pueniret. Et post pauca. Mediator inquit dei ⁊ hoim Ihs christus hāc p̄posit̄ ecclie tradidit potestatē vt confitētib⁹ pnie satisfactōem darēt ⁊ eadē salubri satisfactōe purgatos ad cōionē sacrorum pia recōciliatōis misericordia admitterēt sed licet dictū ē misēdia exigit in pctōribus amaritudinē pnie nihilomin⁹ tñ tal amaritudo vertit̄ i dulcorē. qz ex ipa conditōis virtus. Nisi em̄ misēdia acceptarz opa nr̄a ⁊ suo sapore aut pinguedine grata deo redderet q̄cquid redderet facere possemus esset in sipidū. vngit̄ ex eo caput nostr̄. i. x̄ps q̄ est caput eccl̄e vt miteſcat. vt cum iratus fuerit misericordie recordabit̄. Et hāc misēdiaz ostēdit in his. x. lex sis quos ꝑ suā miaz a lepra mūdauit ⁊ ad sacerdotes misit di. Ite ostēdite vos sacerdotibus accipiēdo pniaz vt sic sua mia etiā penitētiā exigeret. Et de hoc dicit euangeliū hodie rnū. In quo quidē euāgelista tria ponit. Infirmitatis narratōem. ibi. x. viri leprosi ste. Sanitatis petitōnem. ibi. miserere nr̄i Ihu. Bñficij recognitiōem. ibi. vnus autem ex illis. Circa B quod sciendum dicit Macrobius q̄ sol est medius inter planetas affectus eorum cōcilians

ꝛ etiã ꝓtraria elemẽta.qz ad ꝑficiendam celestẽ armoniã hoc facit sol in suo circulo quod facit chorda in musico instrumento. Spũaliter ꝑ solez intellige xp̃m ꝓpter hoc ꝙ sol ẽ fons lumis ꝛ cã calozis ꝛ vite cozpalis i istis inferiozibus iux̃ illud.ij.phi coz. Hõ generat hoiem et sol. ita xp̃s est cã lumis.i.noticie spũalis ꝛ cã caloris.i.dilectõis.ꝛ cã vite.i.gr̃e i oñub⁹ creatur| vnde sicut sol radios vndiqz ꝓoijcit supza pulchza ꝛ supza fetida.ita christus radios bonitatis sue extendit non solum ad bonos sed etiam ad malos eos ad penitentiam alliciendo.temporalia largiendo ꝛ penam debitã differendo. iuxta illud Math.v. Solem suũ facit oziri sup bonos ꝛ malos. Et hoc patet de hodiernis lep sis quos radio sue bonitatis clementer aspexit eosqz ad penitentiã allexit cũ dixit. Jte ostendi te vos sacerdotibus. Qñ autem ita est ꝙ sol.p-ijcit radios suos sup niuem aut glaciem ꝛ nõ liquescit.signũ est ꝙ aliquis planeta frigidus impedit radios solis ꝛ eius effectũ. Jta moraliter quando christus ꝓijcit radios sue clemẽtie super coz peccatozis congelatũ sic ꝙ faciat eũ cogitare de beneficijs christi ꝛ sue incarnatõnis. nostre redemptõnis ꝛ peccatoz remissiõis Si tunc nõ liquescit coz illud ꝑ deuotõem.signuz ẽ ꝙ frigidus planeta vicz dyabolus ꝑ maliciã infrigidauit hiere.vj.sicut frigidaz facit cisterna aquã suã.sic frigidam facit malicia animã suam Sic etiam ad lr̃am sol iusticie christus extẽdit radios miscõie sup illos decẽ lepzosos.Sed non uẽ ex eis nõ sunt liquefacti in gratiarũactiõe ꝛ xp̃i magnificatõe. quemadmodũ dicimus vicz samaritanus liq̃factus fuit.et signũ fuit ꝙ aliq planete frigidi impediuerunt illud. Jsti planete fuerunt legis sacerdotes qui hos nouem impediuerunt ne ad christum rediret ꝛ gratias ei agerent dicentes.ꝙ mundatõnem suam ex lege habuissent.ꝓpter quod dixit dñs. Nõne decẽ mũdati sunt.q.d.vtiqz.ꝛ nouẽ vbi sunt.non est inuẽtus q̃ rediret ꝛc. Ecce ꝙ xp̃s soli compatur.mõ sicut sol ẽ medius inter planetas effectus eoz cõciliãs. Sic ad lr̃az xp̃s fuit medius inter samaritanos ꝛ iudeos i quibus est discordia vt eos ad fidei catholice ꝑduceret vnitatẽ ꝛ eos cõciliaret. Et vult euãgelista ꝙ cum Jh̃s in hir̃m transibat ꝑ mediã samariã ꝛ galileã.in hoc habuit se sicut lapis angularis qui duos parietes simul combinat ꝛ cõnectit.ꝓ zopter quod ipse ẽ pax nostra q̃ vtraqz facit vnũ Eph̃.ij.tunc ponit infirmitatis narratõem dicens. Et cũ ingrederet castellũ occurrerunt ei decem viri lepzosi. Ecce infirmitas fuit lepza.

¶ Sed moraliter est notandũ. ꝑ lepzã intelligit peccatũ mortale ꝓpter duo. Primo ꝓpter pcti generatõz.qz sicut lepza generat lepzã. ꝛ oñis hõ abhozret lepzã quod inter alia est maxia pena lepzosis. eo ꝙ omnis sanus illos nimis abhozret.ꝓpter quod.s.lepzosus vellet oñs esse tales.Modo sicut lepza generat aliã. sic vnuz peccatũ generat aliud.quod ꝓbatur. Sicut superbia que vult oñes alios p̃cellere dolet si ei aliquis equaꝛ.ꝛ sic ex ea generaꝛ inuidia. Jnuidia vo qz defacili iraſciꝛ ei cui inuidet iaz ex ea ira generatur. Jra vero cum se non potest vindicare tristatur.quare nasciꝛ ex ea accidia. Accidia vero querens consolatõem temporalẽ generat auriciam. Auaricia vo qz temporalibus abundat põt magis exercere gulã. Gula vo ꝓpter ventris repletõem defacili spumat in libidinem.ꝛ sic luxuria generaꝛ.Scdo pctm̃ mortale significaꝛ ꝑ lepzam ꝓpter verbi dei reiectionẽ.qz sicut ꝑ infusionem aque sup cutez lepro si statim reijcitur ꝛ labitur aqua. Habet em̃ qõ ammodo cozruptam pinguedinẽ inter cutem ꝛ carnez.quia superficies cutis totaliter redditur vnctuosa.ita ꝙ aqua super cutẽ fusa statim inde reijcitur ꝛ labitur. ꝛ cuti nequaquã adheret Sic in proposito contingit anime peccato mortali subdite.Cum enim super illaz infundiꝛ predicationis aqua. tota inde labitur. nihil remanet ibi.quia cozruptus affectus animam occupat vt nulluz locũ inueniat ibi sermo dei.Quia dicitur Sapie.j. In maliuolam animam.id est in animam cui placet peccatum non introibit sapiẽtia.s.verbi dei.nec habitabit in cozde subdito peccatis.id est in homine subdito carnalibus vicijs que causant ebetudinẽ mentis. Naz vita talium est brutalis.j.ethicoz. Naz animalis homo nõ ꝑcipit ea que spiritus sunt.j.Chorinth̃.ij.Si ergo volumus ꝙ sapia dei regnet i nobis nõ regnet in nobis peccatũ. Sicqz patz ꝙ ꝑ lepzam peccatũ designaꝛ. Sed notandũ ꝙ quatuoz sunt lepze principales. Prima prouenit ex cozruptione sanguis.et dr̃ elephãtina ab elephante magno animali quod crura habz inflexibilia. Secunda vero prouenit ex cozruptione flegmatis. ꝛ vocatur tyria.a tyro serpẽte venenoso ꝛ valde nociuo.ꝛ est valde nociua Tercia prouenit ex cozruptione melancolie.et dicitur vulpina ab animali illo melancolico et astutissimo. Quarta dicit̃ puenire ex cozruptione colere ꝛ vocatur leonia ab illo animali fozti ssimo.ꝛ ista postq̃ cozp⁹ occupauerit.vix aut nunquã sanatur Sic moraliter quatuoz sũt pec cata principalia animã lepzosam efficiẽtia. Prima est superbia.et significatur ꝑ primã lepzam que dicitur elephantina.quia sup bia,puenit ex

Sermo.lxxix.

sanguine corrupto videlicet qñ quis gloziaꝫ in sui sanguinis nobilitate inaniter supbiens. cuz tamen oñs pariter putredo ꝛ vermes sumus. ideo non est supbiendum de sanguinis nobilitate. vt sufficienter de hoc posui in opusculo de sã ctis. de sancta videlicet Heduige. sermone scdo Quia etiam canit de sancta Elyzabeth. Generosi sanguinis paruipendit titulũ. Compaꝫ eti am superbia elephanti crura bñti inflexibilia ꝛ recte significat supbiã dyaboli. qz a celo exclusus ẽ ppter illã inflexibili pseuerãs obstinatõe. Uñ Hugo li. j. de aĩa. Supbia inquit in celo nata est velut ĩmemor p quã viã inde cecidit. illuc postea redire omnino nõ potuit. Scdm peccatũ est inuidia. ꝛ significaꝫ p lepzã que dr tyria. Quia sicut illa incipit corrodere ad mẽbza exteriora. pcedens. sic inuidia est primũ sui autoris corrosiua. nam primo cruciat dominũ suuz corde ꝛ mente. quia banc punitiõem iustus deus iuste intulit inuidioso. vt prius in seipso permaneat cruciatus. Unde Seneca in libro d moribus. Utinam inuidi oculos in omnibus ciuitatibus haberent vt de omnibus facultatibus torquerentur. Nam quanta felicium sunt gaudia tanti sunt gemitus inuidorum. Et bec est tyrij similitudo ꝛ inuidi. nam serpens ille malicioſus ꝛ quot habet macꝫas exteriꝰ tot habz dolores interiuſ. Quia inuidus quot videt bona exteriora. tot interiꝰ patitur tormẽta. Tercium peccatu mvocatur auaricia. et assimilatur tercie lepze que vocatur vulpia. que ex corruptione melancolie causatur. in qua terra prz cetezis dominaꝫ. quia sicut vulpes multiplices habẽt dolositates ꝛ fraudes. ita auarus astutia ꝛ fraudibus plenus est. Nam vulpis raro a canibus capi potest. Tanta est enim eius sagacitas. vt cum capta videatur ꝛ a canibus prz euenta reuoluit se per arbusta et dirupta canes decipiens. Ita venatores fodiunt foueas. et tunc cum vulpes putat secura incedere subito in foueam cadit ꝛ capitur. Mozaliter canes in sacra scriptura aliquando predicatores significant. vt Luce. xvj. Canes veniebant ꝛ lingebãt vlcera eius. id est predicatores sanabant vlcerositatem peccatorum gentilis populi. Quia sicut lingua canis est medicinalis. ꝛ latratꝰ eius fures expellit. Sic predicator lingendo vulnera peccatorum p predicationem sanat illa. ꝛ fugat fures ꝛ latrones. quia minando penas gehenne peccatoribus pellit ab eis demones ꝛ eorum temptationes. Igitur canes isti insequuntur vulpem cupidum ꝛ auarum vt reducant eũ ad penitentiam ꝛ capere euz non valent. Quia cum videtur aliquando penitere tactus aliqua li infirmitate statim de eorum faucibus fugit recepta sanitate aut recuperata. Sed venatores demones hoc videntes obseruant vt cadat i foueam aut sepulchrum cum credit se securiorem esse ipse auarus. ꝛ sic occidit. nec potest ab hac vlla astutia liberari. nec prosunt illi diuitie ꝗquam. Sic contigit illi diuiti de quo Luce. xvj. Mortuus est diues. et sepultus est in inferno. Quartum peccatum est ira. ꝛ significatur p ꝗz tam lepzam que dicitur leonina. quia sicut illa prouenit ex corruptione colere. que si non excedit non obest. Sic ira ex corruptõe tunc procedit quãdo relicta correctione fraterna non ad correctõem vicioz. sed ad correctõez psonaz anhelat. Cõtra qd dr di. lxxxvj. c. odio. Odio habeanꝫ peccata nõ hoies. corripianꝫ timidi. tollerenꝫ infirmi. ꝛ quid seuerius. castigari necesse est nõ seuientis plectaꝫ animo. sed medẽtis. Hec sunt ꝗtuor pctã significata p ꝗtuor lepzas ĩã dictas que oia curanꝫ pnia. Figura huiꝰ habeꝫ in Leuitl. vbi lepzosus mũdatꝰ radebat caput. supercilia ꝛ barbam. Deinde lotis vestibꝰ eius introducebatur in castra vt offerret sacrificium. Sic peccator si vult sanari debet radere caput. i. supbiã deponere que significaꝫ p caput. vel dz deponere bec pctã mortalia p pfessionẽ oris. cordis ꝛ opis. ꝛ debet lauare lacrimis conscias suã. Ultimo debet offerre sacrificiuz satisfactiõis. ꝛ si hoc pctõr agit sanitatem integrã cõsequit. Quia dicit Aug. li. d pnia. Pnia languores sanat. lepzosos curat. mortuos suscitat. sanitatem auget. gratiaz cõseruat. ꝛ hoc ad primũ. Quantũ ad scdm ponit euangelista sanitatis petitiõem. ibi. Qui steterunt a longe et leuauerunt vocem dicentes. Jhesu ꝓceptor miserere nostri. Pro quo notandũ ꝙlibz bonꝰ citharista ꝓparat ꝛ moderat citharã suã prius ꝙ citharizet coram magno dño. ꝛ tũc intrat ad pulsandum. Turpem enim melodiaz faceret ꝛ deformẽ nisi prius cithara esset moderata Moraliter p citharam significatur deuotum cor iuxta illud. Confitemini dño in cithara. id ẽ in recto ꝛ bono corde. De isto quidem ꝓcedit dulcis melodia dum est bene ꝓparatũ ꝛ moderatũ vt dicat dñs Cant. ij. Sonat vox tua in auribꝰ meis. Uox enim tua dulcis ꝛ facies tua decora. Sed interdum contingit q disturpaꝫ p peccatum. ita vt malum sonum faciat oratiõis coram dño. Idcirco ꝙlibet hõ q̃ significaꝫ hic p citharistã dz ꝓpare cor suũ ꝛ mũdare q̃ vult coram dño celoz suauiter orãdo citharizare sed tũc cor suũ p posse ꝓpat cũ a peccatis mortalibus cessat. ꝛ hoc innuitur in pñti euãgelio cum dr de his. x. lepzosis qui steterũt. p qd mozaliꝛ

ſignificat ꝙ ille q̄ vult ſalutē aīe ſue impetrare oꝛōnibus dꝫ a pctis ceſſare. Quia ſcim⁹ ꝙ dē pctōꝛes inq̄tū pctōꝛes nō exaudit Johis.ix.

6 Eſt ꝯ primū qđ requirit ad ſalutē impetratiōꝫ a pctis ceſſatō. ꝛ tangit ibi. ſteterūt. Nā pctōꝛ debet ſtare. i. a peccatis ceſſare. Jđo dñs dixit palitico. Noli peccare Jo.v. Et.c.ix. dixit adultere. Uade ꝛ iā noli peccare. ſ. vt poſſiꝫ te ſaluare. Perſona eñ conſueta bona ſocietate ꝛ fi deli duꝫ trāſit p loca piculoſa nunq̄ debꝫ ſe elōgare a ſocijs. latent eñ interdū latrunculi i ne moꝛibus qui nequaq̄ inuadere audent multos ſimul. Sed ſi ſolum a ſocietate diſtantē reperiunt illum capiunt. expoliāt ꝛ aliquādo occidūt Moꝛaliter bona ſocietas eſt fideliū congregatio a quibus nō debet homo ſeparī p recidiuuꝫ peccati. qꝛ demones latēt i itinere mūdi. Quia ſm Gꝛego. in omel. Quaſi latrūculi iter noſtꝝ obſident. ꝛ ſi videant quempiā a ſocietate chriſti ꝛ ſuoꝝ fidelium p peccatū ſepatum ſpoliāt ipſum omnibus bonis ſpūalibus. Et hoc figuratū eſt Gen.xxxmj. ꝙ Jacob cū Lya ꝛ ei⁹ familia fugiebat de meſopotamia fugiens a conſoꝛtio Laban qui volebat eius familiā captiuā detinere. Cunq̄ Jacob tranſiret in Sychen vbē ſychomoꝝ que eſt in terra Chanaan Dyna filia Lye relictis parentibus ꝛ fratribus ſola deſcendit vt videret mulieres regiōis vt ſibi emeret iocalia moꝛe puellarum. ꝛ capta a Sychen rege violata eſt ab eo ꝛ paſſa ſtupꝛum. omni tē poꝛe confuſa fuit. Spiritualiter Jacob interp̄tatur ſupplantatoꝛ ꝛ ſignificat chriſtū qui i humanitate omnia vicia ſupplātauit. Quia peccatū nō fecit Iſa. liij. Sed Lya interp̄tatur laboꝛioſa. ꝛ ſignificat eccleſiam chriſti fideliuꝫ que ſemper eſt i laboꝛe bono pꝛo vita eterna acquirenda. Per Dynam autem intellige aīam quaꝫ verus Jacob chriſtus ducit de meſopotamia q̄ interpꝛetatur eleuatō cuiuſdā vocatꝛonis. ꝛ ſignificat mundū. vicꝫ vt mundū ſpnat ꝛ ei⁹ peccata. ꝛ vt ſequaꝫ ipſum in terrā natiuitatis. id ē ad celū. Si autem illa reliquerit xp̄m ꝛ congregatōem fideliū ꝛ vadit videre iocalia. i. delectationes peccatoꝝ. rapit a Sychen qui eſt ebꝛius. ꝛ ſignificat dyabolū q̄ eſt violatoꝛ. qꝛ pudiciciā quam chriſtū ſequēdo acquiſierat dyabolus cōculcat ꝛ remāet abiecta ꝛ expoliata gratijs ꝛ vulnerata peccatis. Et hoc tangit dictuꝫ Aug. in li. Solil. qui loquit de demonibus. Ipi dñe obſeruauerunt me. ꝛ videtes me ſine te deſpexerunt. diuiſerunt ſibi veſtimenta mea quibus oꝛnaueras me. fecibus peccatoꝛum polluerunt templum ſanctum tuum. poſuerūt me deſolatum. Quapꝛopter debet quilibet homo ſtare nec in peccata recidiuare. Quia qui ſemper recidiuat ꝛ nunq̄ a peccatis ceſſat blaſphemiam in ſpiritum ſanctū cōmittit. quam neq̄ hic neq̄ in futuro ſeculo dominus remittendam aſſeruit. vt dicit Aug. de peni. diſ. j. §. poteſt. Secundum quod requiritur ad ſalutiſ impetratō 2 nem eſt peccati vilitatis conſideratio. quia ſteterunt a longe quaſi verecundantes de immundicia. Sic peccatoꝛ debet conſiderare ſuoꝝ peccatoꝝ vilitatem que immunda ſunt ſup omnē immundiciā coꝛpoꝛalem. Nam immundicia coꝛpoꝛalis tñ fetet eos qui pꝛope ſunt. Immūdicia autem ſpiritualis peccatoꝝ non tñ fetet ad angelos dei qui ſunt circa nos. ſed etiam vſq̄ ad altiſſimū dei conſpectū. Jđeo dicit Hugo i libꝛo de bono conſcie. Tollerabilioꝛ eſt canis putridus fetens hominibus ꝙ anima peccatoris deo. Jđeo ꝓpter erubeſcētiam debet homo alonge ſtare. quia ſm Aug. de peni. diſtic. j. §. quem penitet. Erubeſcentia eſt magna pena. q̄ erubeſcit peccato dignus eſt venia. Tercium ē humilis deuotio. quia eleuauerunt vocem in altum videlicet p deuotionem. Sic pecatoꝛ clamare debet ad deum cum deuotione. quia deuotio eſt clamoꝛ magnus in auribus dei. ita ꝙ ad celum pꝛotenditur. Unde Exodi. xmj. dictum eſt Moyſi. Quid clamas ad me. qui nō clamauit oꝛe. ſed coꝛdis deuotōe. Et hoc exponit Auguſt. Clamat inquit qui mundi vanitates ſpernit. Clamat ad pꝛimum qui ſua dat ꝛ diſpergit pauperibus pꝛo chriſto. ꝛ iuſticia eius manet i ſeculum ſeculi. Clamat ad chriſtuꝫ qui dicit nō tñ lingua ſed vita. Mihi mundus crucifixus ē et ego mundo. Quartū eſt vocalis oꝛatio. quia vocem leuauerunt videlicet p aptam oꝛatiōem Sic peccatoꝛ lepꝛoſus debet ad deum clamaꝛe vt mundus fiat dicēdo cum pſ. l. Coꝛ munduꝫ crea in me deus ꝛc̄. qꝛ pura oꝛatō ē peccatoꝝ purgatō. vt dicit canon. j. q. j. dicit. Quintū eſt diuine miſcōie implōꝛatō. qꝛ dixerūt. Jhu p̄ce ptoꝛ miſerere nr̄i. Et iſta oꝛatō fuit ſpūaliſ ꝛ nō tēpalis. vt vicꝫ peccatoꝛ potius ſpūalia ꝙ tē poꝛalia petat. ꝛ ſi petat tpalia ut cū moderamine fiat vt dicit Aug. qñ a deo petitis tempoꝛalia cum modo petite ꝛ cum timoꝛe illi quem petitis cōmittite. vt ſi ſcit pꝛodeſſe det. ꝛ ſi ſcit obeſſe nō det. Sextum eſt oꝛis ꝓfeſſio. quia dixit dñs. Jte oſtendite vos ſacerdotibuſ. Sup quo dicit Auguſt. de peni. diſt. j. §. Quem penitet. Omnino peniteat ꝛ doloꝛem lachꝛymis oſtendat. repꝛeſentet vitam ſuam p ſacerdotem. pꝛeueniat iudicium dei p confeſſionē. pꝛecepit dominus mūdandis vt oñderēt ſe ſacerdotib⁹ doctēs coꝛpali p̄ſentia cōfitenda peccata. hec ille.

Sermo.lxxx.

Ubi nota q̄ sine confessiõe nõ potest homo ad consortium sanctoꝝ peruenire. quia indecens est ⁊ vituperosum vbi omnia sunt mũda illic cũ sordibus appropinquare. nam talis vt fedatoꝛ mundicie cum ruboꝛe est a consortio aliorũ excludendus. Spiritualiter in curia celestis regis oms sunt mũdi. Nullus em̃ cuꝫ sordibus ibi appropinquare audet seu morari. Fedaret em̃ loca puríssima ⁊ mansiones amenas quas sancti in pulchritudine inhabitant. de quibus Numeri. xxmj. Quã pulchra tabernacula tua Jacob Inde est q̄ statim excluditur ⁊ expellitur cum ruboꝛe. Dicit enim dñs per Jsa. Recede a me non appropinques mihi. quia immundus es. Ideo primo debemus mundari ab omni sorde. si cupimus in atriuꝫ glorie introire. Figura Leuit. v. Numeri. ix. vbi precepit dñs purificationem immundoꝝ fieri in hunc moduꝫ. Qui em̃ tangebat rem immundam aut mortiferam quid. vt iumenta vel hominẽ aut feram occisaꝫ immundus erat. Ideo indigebat purificatione et fiebat isto modo. quia offerebatur sacerdoti agnus sine macula. duo pulli turturum aut columbarum ⁊ similа puríssima de qua panis fiebat. de quo solus sacerdos pro illo die tm̃ edebat. reseruari autem in crastinum non potuit sine putredine. Moraliter autem tria sunt i hoc mundo immunda quibus hõ sordescit ⁊ maculat in anima. s. cõcupiscentia carnis ⁊ oculoꝝ ⁊ superbia vite. De cõcupiscẽtia carnis dicit Jno. de vi. hu. cõdi. li. ij. c. xxj. O extrema libidinis turpitudo que nõ solum mentem effeminat sed coꝛpus eneruat. non solum maculat animã sed fedat psonam. Concupiscentia vo oculoꝝ est res mortifera. quia auaricia suum possessoꝛẽ occidit. iuxta illud Augi. in quodam sermone. Auarus inquit anteq̄ fouetur seipsum pdit. et anteq̄ quicq̄ capit capitur. Superbia vo vite dicitur fera pessima que occidit dyabolum. et si quis hũc tetigerit qui hac fera occisus est. s. dyabolum immũdus erit. Qui vo imũdos se nouerint studeãt se p cõfessionẽ mũdare. Sz nota q̄ nõ sordidat aia nisi p tactũ. i. consensũ rei ꝛ imũdaꝛ. qz dicit Aug. i quodam libello. Cogitatõ aũt ⁊ tẽptatõ q̄ntucũq̄ turpis mentẽ nõ polluit si rõ nõ cõsentit. In purificatiõe aũt hui⁹ immũdicie debet offerri agn⁹ sine macula. s. xp̃s q̄ est agnus tollẽs pctã mũdi Joh. j. Et est oblatus i cruce Jsa. lnj. ad purgãdũ immũdiciã ipoꝝ pctoꝝ. deinde duo offerri par turturuꝫ. p qõ significat par oculoꝝ gemẽtiũ. Quia dicit Sre go. sup Ezech. omel. vnj. Holocaustũ est bonũ opus quod lachrymе pfundũt. Holocaustũ pingue est qñ hoc quod bene agit corde humili p lachrymas irrigat. Sed queri vltio simila purissima ⁊ rectissima de qua fiũt panes ad esuꝫ sacerdotis tm̃. qz ipse solus duo actus cõfessionis meditari. ⁊ p illo die tm̃. i. p horа seu tpe quo pctoꝛ cõfitet pctã sua. Tũc em̃ cõfessoꝛ illa medit vt cognoscat quod ⁊ quale impẽdat pctõri vtile remediũ. Sed vltra tps illud penit⁹ nõ reseruet. qz si hmõi panes in crastinũ vellet reseruare sentiret illos in archa anime sue peccati putredinem generasse.

Domica. xv. post trini. Sermo primus.

Nemo potest duobus domis seruire. aut em̃ vnũ odio hẽbit ⁊ aliũ diliget. aut vnũ sustinebit ⁊ alterũ ꝓtemnet Math. vj. Cũ em̃ hõ cũ suo inimico pactũ seu conuentõez neq̄t inuenire nisi mediãte gladio vel totaliter se seruũ sui hosti tradere potius se morti debet exponere se defendẽdo q̄ sic viliter se seruũ tradere inimico. de hoc dicit Tulli⁹ de qõibus cũ inqt. Tps ⁊ nccitas postulat. decertandũ ẽ manu ⁊ virib⁹. mors seruituti turpitudini est anteponẽda. Nã occidi pulchrius est q̄ ignominiose viuẽdo fuire. Moraliter dyabol⁹ ẽ inimic⁹ nr̃ crudelissim⁹. de quo ps̃. dicit. dixit inimic⁹ pseq̄r ⁊ q̄phẽdã. diuidã spolia ⁊ iplebit aia mea. de hoc dicit Aug. li. sol. c. xv Nihil aliud desiderat nisi vt me pdat inimic⁹ et occidat. Insup illos qui sibi seruiũt pessime tractat. Nunq̄ aũt sibi seruientibus requiẽ pstat. iuxta illud Hiere. xvj. Seruietis dijs q̄ non dabũt vobis requiẽ. Jõ dicit greg. i ome. Iniustũ ẽ seruire dyabolo q̄ nullo placat obseq̄o. Ergo fideles potius se debẽt morti exponere q̄ talez seruitutẽ subire. qz fortiter dimicãtes ipm poterint supare faciliter diuina gra coadiuti. Figura Nume. xxj. vbi legit. Filij Jsrl venientes de egypto. ⁊ euntes in terraꝫ pmissionis oportuit eos necessario trãsire fines Seon regis amorreoꝝ. ad quem filij Jsrabel missis legatis et datis pmissionibus nihil tangi de ptinentib⁹ ad ipsum. Sed nec tm̃ aque guttam gustare de cisternis suis. sed solum viam regiam gradientes nec declinarent ad dexteram nec ad sinistram. non potuerunt obtinere. nec Seon illis obtemperauit vt sic permitteret eos transire. imo parato exercitu rex predictus amorreoꝝ obuiaꝫ ascendit filijs Jsrabel. ipsosq̄ cupiens spoliare ⁊ occidere. Et videntes filij Jsrabel ascẽderunt ⁊ viriliter dimicantes victoriam obtinuerunt. ⁊ fugato rege atq̄ illius gẽte ciuitates eorum combusserunt. Spiritualiter rex Edom q̄

nterpreta t̄ elat⁹ significat dyabolū. Nam ⁊ ip̄e
dr̄ rex sup̄ borum. ⁊ regnare dinoscitur sup̄ m
nes filios superbie Job.xlj. Filij autez Jsrahel
christi fideles sunt qui de egypto. id est de tene-
bris peccatorum exierunt. ⁊ p̄sentis vite illece
bras in quibus regnare dyabol⁹ dr̄ necesse ha-
bent transire. Sed attende q̄ premittim⁹ lega-
tos cum p̄missionibus ⁊ iuramentis nihil de su
is tangendi. qz in baptismate operibus eius to
taliter abrenūciamus. vel ille qui p̄ paruulo re
spōdet abrenūcio fideliter gradiendo guttā cul
pe nequaq̄ tangere. Sed nō est dyabolus hoc
pacto contētus. imo nō sustinet vt vlteri⁹ tran
seam⁹. sed vult spolia cape ⁊ nos punire. Quid
ergo faciendū est nisi ascendere in asan. nec ip̄z
aliter vincem⁹. Asan interp̄tat̄ mandati imple-
tio. ⁊ denotat p̄fectam charitatem. nam p̄ illud
omne preceptum adimpletur. Quia quicq̄d la
tet aut patet in diuinis sermonibus obseruat q̄
comitantem tenet in moribus. Ad illaz g̊ eius
exercituz fugabimus ⁊ ipsius refugimus domi
nium. quia deo seruire ⁊ dyabolo nō possumus
vt dicunt verba euangelij. Nemo pōt ⁊c̄. Jn q̄-
bus tangunt̄ diuerse seruitutis executō impos-
sibilis. Nociue sollicitudinis p̄hibitio rationa
lis. Christiane informatōis eruditō p̄babilis.
B Nemo potest duobus dñis seruire. Circa qd̄
notandū Chrys̄. dicit duos dominos eos q̄ cō
traria suis seruis iniungunt nō vtiq̄z duo erunt
sed vnus si vnum vellent. Sed quia diuersa vo
lunt. ideo duo sunt quib⁹ nemo potest simul di-
gne seruire. ⁊ sunt illi multiplices. Primi q̄ sūt
cōtrarij sunt deus saluans ⁊ dyabolus cōdem
nans. his simul nemo pōt seruire. Jdcirco deo
est dūtaxat seruienduz. iuxta illud Math̄.mj.
Dñm deū tuū adorab̄. ⁊ illi soli seruies. ⁊ ps̄.ij
Seruite dño vicz ⁊ nō dyabolo in timore. ⁊ ex-
ultate ei cum tremore. Et ad hoc seruitium dei
debent nos multa manuducere. Primū nature
inclinatio. ad quod em̄ aliquid creatur ad hoc
natura inclinatur. nam ignis creatus est vt sur
sum eleuetur. ideo hunc actū statim exercet cū
accendit̄. Moraliter hō creatus est ad deo ser
uiendū. vt. s̄. patuit. xvnj. N. Et hoc idez dicit
mgr̄ li. de. vij. itineribus trinitatis. itinere. v. c.
ij. q̄ ratiōalis creatura ad hoc creata ē vt ope
ratōes exerceat p̄prias. ⁊ p̄ hoc gr̄a mediante
suū finez eternū ⁊ vltimū ad quē creata est pro
sequat̄. Propter hunc em̄ vltimū finem creat⁹
est homo. ⁊ si opus suū ad quod factus est non
operet̄. id ē si deo nō seruiat nō solū a vita eter
na aut a suo fine excludetur. sed a sua naturali
p̄fectione priuatur. i. eternaliter damnat̄. Na-
tural̄ em̄ industria nos cogit vt deo seruiamus
Naz sicut omnes creature ante nos create sūt
vt nobis seruiant. ita nos a deo vt sibi seruiam⁹
sumus p̄ducti in esse. Jdeo dicit dñs Jsa. xlmj
Seruus meus es tu Jsrahel. s. iure creationis
Et Judith ait. xvj. Tibi seruiat omnis creatu-
ra. Secundū est misericors liberatio. Dicit em̄
ph̄us. ij. polit. duplex est seruus. a natiuitate
⁊ captiuitate. A natiuitate nāq̄z quidā statiz vt
nascunt̄ serui efficiunt̄. vt qui de ancilla nascun
tur. ⁊ isti nō possunt cape hereditatē patris ni-
si fiant liberi ad Gall̄. mj. Non inquit apostol⁹
filius erit heres ancille cum filio libere. A ca-
ptiuitate quidam fiunt serui qui in bello capiū-
tur. Moraliter g̊ intelligendo nos habuimus L
duplicē seruitutē. Prima fuit pcti originalis q̄
nascunt̄ serui dyaboli. ⁊ ab illa seruitute xp̄us
dñs noster liberauit nos in baptismo qui habz
efficaciam ab eius passione. de quo dr̄ Lccī. xj.
Facile est ī oculis dei subito honestare paupe-
rem videlicet hominē de seruo nato ad iram fa
cere seruum suuz. Alia est seruitus a captiuita
te qua dyabolus nos cepit cum post baptismū
ad maiorem etatez p̄uenimus. Quia dicit mgr̄
li. mj. dist. mj. Gratiam operantē ⁊ cooperantē
cunctis paruulis in baptismo dari in munere ī
habitu nō in vsu. vt cum ad maiorē venerīt eta
tem ex munere sortiant̄ vsum. s. actualem nisi p̄
liberum arbitriū vsum muneris extinguūt pec
cando. Et ita ex culpa eorum est ⁊ non ex defe-
ctu gratie q̄ mali fiunt. quia ex dei munere va-
lentes habere vsum bonum per liberuz arbitri
um rennuerunt. ⁊ vsum prauum elegerunt. hec
magister. Et quia homines prauum vsum vide
licet peccando elegerūt. ideo seruituti se demo
nis subdiderunt. iuxta illud Joh̄. vnj. Qui fa-
cit peccatū seruus est peccati. Et. b. Petrus in
ij. cano. c. ij. idē testat̄. A quo quis quidem su-
peratus est huius est ⁊ seruus. Sed qz homies
sup̄ati sunt a concupiscētia oculoꝝ ⁊ viciorum
s̄m glo. ergo ⁊c̄. Ab hac seruitute christus nos
misericorditer liberauit per passionem suam et
mortem. De hoc Aug⁹. in libro de baptismo. et
allegat magister. nj. libro. dist. xix. ca. j. vbi lo-
quens de christo. De obedientia inquit ⁊ iusti-
cia mortem gustauit per quā nos redemit a ser
uitute dyaboli. Jncidebamus em̄ in principez
huius seculi qui seduxit Adam ⁊ fecit seruuz su
um. cepitq̄z nos quasi vernacl̄os possidere. Sz
venit redemptor ⁊ victus est deceptor. Et infra
Venit inquit ille. id est christus. alligauit fortē
id est dyabolū vinculo passionis sue. intrauit ī
domū eius. id est in corda eorum vbi habitauit
⁊ vasa eius scz nos eripuit. que ille impleuerat
amaritudine sua. id est peccatis. Deus autem

Sermo.lxxx.

nr̃ vasa eius eripiens ꝛ sua faciens fudit amaritudinẽ pctõrum.ꝛ impleuit dulcedine.ſ.gratie p̃ mortẽ suam a peccatis redimẽs ꝛ adoptõnẽ filioꝝ largiens.hec Aug.Et ꝓpter hãc misericordẽ liberatiõez meritoꝛ ei seruiam.de hoc etiã quere.S.sermone.lmj.S.Tercium quod nos debet manuducere ad seruitiũ dei est vicissitudinis recõpensatio. Nam legit̃ de animalibus certis q̃ sibi seruientibus fecerũt recõpensam.sicut ꝓbat Pli.in natu.histo.de panthera q̃ sibi seruienti olim extitit grata. Nã q̃dã transiens p̃ desertum vidit catulos suos in foueam collapsos eduxit eos. sed in hoc fecit sibi seruitiũ.quem panthera blandiẽs de solitudine eduxit ꝛ recompensam fecit.Sic refert Petrus damiani ꝛ Uincen.in specu.histo.li.xxvj. q̃ instituores Uenetijs cum applicuissent viderunt leonem nõ procul a littore trahi a draconе violenter in speluncam.Qui repente huic spectaculo conuenerant audacter draconẽ inuadunt ꝛ occiderunt.ꝛ leonem liberauerunt.Qui nõ ingratus extitit.sed p̃ aliquot dies eis seruiuit q̃busillic mortati sunt.ꝛ quottidie pellem vnam animalis a se capti eis eduxit.Ad ꝓsens christus igit̃ nobis p̃ longum tempus seruiuit.videlicet xxxnj.annis ꝛ dimidio sicut dicit̃ Marci.x.Filius homis venit nõ vt ei ministret̃ sed vt ministraret.Et Luce.xxij.inquit.In medio vestruz suz sicut q̃ ministrat.Cã aũt hui⁹ seruitij a christo nobis exhibiti fuit ꝓpter pctã.De hoc Isa.xlnj.Seruire me fecisti in peccatis tuis. ꝓbusisti mihi laborẽ iniquitatibus tuis.Quãobrem non simus ingratiores animalibus irrationalibus.sed xp̃o q̃ humliauit seipsum formaz seruiaccipiens ad Phil.ij.humiliter reseruire debemus.vt dicat quilibet cũ Thob.ix. Si meip̃m tradam tibi nõ ero condignus p̃uidentie tue.
Quartũ est ꝓpetua conregnatõ.Secuꝝ eñ est vt dicit hol. sup li.Sap̃.lec.xxxmj.seruire illi dño qui imꝑpetuum regnabit.Seruientib⁹ eñ domis mortalibus sunt in magno ꝑiculo quãdo dñi eoꝝ moriunt̃ nõ solũ seruitium eoꝝ perdunt.imo qz frequenter cõtingit q̃ illos quos pater familiares habuit. filius magis habebit odiosos.sicut histozie tradunt multe ꝛ docent. Sed sic nõ est de deo.cui ꝑm Grego.seruire regnare est.Et qz ipse est immortalis iuxta illud Sap̃.nj.Regnabit dñs illoꝝ imꝑpetuũ. Jõ qui seruiunt sibi imꝑpetuum regnabunt Sap̃.vj. Diligite iusticiam vt imꝑpetuum regnetis.
Et Apocal.v.Redemisti nos in sanguine tuo. ꝛ fecisti nos deo nr̃o regnũ.Quintuz est eterna remuneratõ.Multũ eñ remunerat dñs seruos suos Heñ.xv.Ego sũ merces tua magna nimis
Et Sap̃.x.Reddet deus mercedẽ iustis laboꝝ suoꝝ. Que autem sit illa merces et remuneratio ostendit dñs Isa.lxvj.Serui mei comedẽt. ꝛ vos esurietis.Serui mei bibent vos sitietis. Serui mei letabuntur.vos confundemini. Ecce serui mei exultabunt ꝓe exultatione cordis ꝛ vos clamabitis ꝓe dolore cordis ꝛ ꝓe tristicia vlulabitis.Sed diceres qualiter sit deo seruiendum.Respõde q̃ seruiendũ sit ei letãter. iuxta illud p̃s. Jubilate deo omnis terra seruite dño in leticia.Et hoc intelligit̃ tam de illis q̃ sunt in triumphanti ecclesia qui seruiũt dño in leticia q̃ de his qui sunt in statu merendi in militanti ecclesia Quia de his q̃ sunt ex̃ statũ merẽdi vicz in purgatorio nõ intelligit̃.ꝛ hoc patz i exemplo.Cũ duo mgri vnus doctor theologie repatriare deberẽt.in silua quadã errare ceperunt ꝛ ad viam directam venire non valuerunt Et cũ nox appropinquasset dixit doctor. Magister oremus sanctum Brãdanũ vt nos ad hospitium ꝓducat.Quod cum fecissent viderũt cenobium constructum.tunc obliti merozis accelerare ceperunt.Cum autem ad illud venissent viderunt abbatem ante cenobium eos expectãtez.Qui lete eos suscepit.benigneq̃ eos tractauit.ꝛ post dormitum conduxit.Consueuit autẽ doctor surgere.ꝛ deo seruiendi horas suas legere.Qui audiens lamentabilem cantuz vadit videre cantantes.ꝛ vidit in choro monachos distinctos dupliciter ꝛ diuisos mestos et lamentantes nihil aliud cantantes nisi vt quid dereliquisti me.Et cum vnus chorus eadez verba finiuit.alter lamentabili voce incepit videlicz ſb octauo tono.Doctor igitur magistrum excitauit.et ei lamentationem eorum monstrauit. Et illi maxie ex tali auditu sunt tristati. Mane autem facto doctor petijt abbatem vt sineret euz sermonem facere fratribus.qui admisit.Et ille conuocatis fratribus cepit dicere.Seruite domino in leticia.ꝛ longũ sermonẽ fecit de consolatõe.ꝛ quãto plus cõsolaret̃ eos tãto magis tristabant̃ ꝛ recesserũt vnus post aliũ nolentes audire sermonẽ. Finito ꝑmone et magistris benetractatis valedixerũt abbati.qui p̃ spacium nemoris eos conduxit.Tandẽ doctor abbatẽ inꝛogauit quare ita lamẽtabiliter cantarẽt ꝛ nunq̃ ꝓsolatõem acciperent.dixit abbas.Domine doctor scitote hic fuisse cenobium ꝛ iam diu desolatum.sed ꝓpter merita Brandiani ostensum est vobis hodie ꝛ heri sanctozum suffragiũ ꝛ nos sumus i penis acerbissimis nesciẽtes q̃ndo exibimus. Hinc est q̃ fratres nõ possunt cõsolatõem accipere nec audire sicut statim videbitur experiẽtia.Qui cũ valedixissent abbati.

ꝛ trāseuntes modicum spaciū ita ꝙ abbas vix
posſit veire ad clauſtꝝ audierūt clamorē poſt
ſe.ꝛ reſpiciētes viderūt omnia edificia clauſtri
cadere ꝛ ī cinerē redigi ꝛ fumū horribilē aſcen
dere aſpexerūt. Jdeo vos q̄ adhuc eſtis ī ſtatu
merēdi ſeruite dño ī leticia mētali. Scō ſerui
endū eſt deo diſcrete ꝛ prudēter. Jn quocunꝙ
eñ hō deo ſeruit ſiue ī ieiunio ſine ī vigilijs aut
abſtinētijs ꝛc. ſp debet in lumine diſcretōnis ꝛ
prudētie procedere. Quia dicit aplꝰ Ro. xij. Rō
nabile ſit obſequiū veſtꝝ. Sūt aūt nōnulli q̄ in
diſcrete deo ſeruiunt. ꝛ his frequēter accidit ꝙ
ipſi innocentē crucifigūt q̄ latronē crucifigere
debuerūt. vicꝫ nouū crucifigētes q̄ crucifigere
veterē hominē debuerunt. Hō vetꝰ intelligit ex
pctis cōpoſitus velut ex mēbris. Nouus ergo
tūc crucifigit qñ ꝓpter nimiā abſtinentiā virtu
tes opari nō pūt ꝛ hoc ē magna ſtulticia. Alia
ſtulticia huiꝰ indiſcreti ſeruitij ꝙ ipi arma aſſu
mūt nimis pōderoſa q̄ pōderoſitate eos deici
unt. ꝛ que debuerunt eos ab hoſte ꝓtegere poti
ꝰ eos cadere faciūt ſub hoſtibꝰ nō attēdentes
q̄d fecit Dauid. j. Reg. xvij. qui arma Saul ni
mis ponderoſa depoſuit. quibus depoſitis vicit
Goliā. Sic aliqui vincerēt dyabolū cū media
critate ieiunij. vigiliarꝫ et aliorꝫ ſeruitiorꝫ dei.
qui tamen in iuuentute p iram vel impatientiā
deuincunt. Tercia ſtulticia ꝙ cum ipſi habeant
dominū ditiſſimū ꝛ liberaliſſimū. credunt tamē
placere ei ſi ſeruiētes ipſi adeo ſe fame affligāt
ꝙ impotentes ad ſeruiendū ei fiant. cuꝫ tamen
ſciant hoc nō placere hominibus pauperibus atq̄
auaris. etiam de iumentis ſuis. Nullus eñ vult
vt iumentū ſuum ieiunet ꝙ ei ſeruire non poſſꝫ
Quarta ſtulticia ꝙ cum ipſi multū velit deo ſer
uire ita tamen volunt ſeruire ei ꝙ nō poſſunt ei
diu ſeruire. de quo ſapiens. Quid ſtultius ꝙ ꝙ
libenter facias curare vt diu facere non poſſis
Jdeo deo diſcrete ꝛ prudenr eſt ſeruiendū. Ter
3 cio ſeruiendū eſt deo pſeueranter. ſicut figura
tū ē Gen. xxix. de Jacob qui ait ad Labā. Ser
uiui tibi ꝓ Rachel ſeptē annis. ꝛ ſequit ꝙ vide
bant ei dies pauci pre amoris magnitudie. Ra
chel interptatur viſio. ꝛ ſignificat illā beatā vi
ſionē qua videbimus regem in decore ſuo Jſa.
xxxvj. Pro hac debet quilibet ſupplātator vici
orū ſeruire deo toto tpe vite ſue qō ī. vij. annis
includit. Jdeo dicit Aug. Nulla vnq̄ ſeruū dei
nō dico dies ſed nec hora inueniat ſine exercitij
labore. Sed ad hoc faciēdū quatuor ſunt neceſ
ſaria. videlicet bona opatio. interna deuotō. ſā
cta cogitatō ꝛ recta intentō. His quatuor exer
citijs hō deuotus totā vitam ſuā cōtinuat. hec
E Aug. Sed ſunt quidā adeo inexpti ꝛ incōſue
ti bello ꝙ ſi audiant vociferātes hoſtes ꝛ ſuper
ſe venientes impetuoſe. ꝛ de ſeipſis videant ali
quos vulnerari ſtatim fugam arripiunt. ꝙ ſi ali
as audacter remanerent ꝛ in acie certarent ho
ſtes triumphabiliter ſuparent. Similiter mo
raliter aliqui in ſeruitio dei ſunt adeo formido
loſi ſiue timidi vt ſi temptationibus aut tribu
lationibus videant inimicos demones ſup ſe ir
ruentes ſtatim terga vertunt neſcientes ampli
us reſumptis viribus cōtra dyabolū dimicare
Nos aūt nō ſic. nā ſi aliquādo pcutiet dyabolꝰ
peccati impetu vt in nobis feriat charitatē. nō
debemus terga vertere deſperātes. Nā ſepe hō
poſtq̄ peccat vere penitēs de pctō pfectius fu
gat dyabolū q̄ ante pctm̄. Figura. ij. Regl. xj.
Cū Joab obſediſſet filios Ammō impetū fece
runt ſup exercitū Joab ꝛ occiderunt Uriam ꝛ
quoſdam alios. Et milit Dauid ad Joab. Non
inquit deficias. quia varius eſt euētus belli. for
titer dimicare. Jlle vero finaliter pſeuerās ob
tinuit victoriā ꝛ deuaſtauit ciuitatem hoſtium.
ꝛ idola deſtruxit. Spiritualiter p Joab qui dux
exercitus erat Dauid ſubaudi deo ſeruientez ꝛ
penitentē qui eſt dux virtutū ꝛ bonorꝫ operati
onū. hunc ergo ammonite videntes. id ē demo
nes pcutiunt Uriā qui interptatur lumen verū
p quem notat charitas que multum lucet ī con
ſpectu dei. ſicq̄ hō in ſeruitio dei ſi charitatem
nō habet ꝛ ſecuꝫ pcutiunt cetere vtutes vt nul
la remaneat ſana charitate pcuſſa. qꝫ dicit pro
ſper de vita cōtemplatiua. Charitas ē vita vir
tutū ꝛ ē morꝫ vicioꝝ. q. dī. Si charitas manet
viua cetere virtutes non occidunt. Jdeo ille in
quo ē charitas occiſa ꝓfortatus a vero Dauid
xp̄o qui docet manus ad prelioꝫ armis reſum
ptis pnie dꝫ dyabolū ꝛ peccata eius ſupare. et
idola ꝛ ciuitatez deſtruere. qꝫ deuicto dyabolo
omnis eius munitō ꝛ prava eius ſuggeſtio eua
neſcit. iō nō debemus in ſeruitio dei deficere. qꝫ
dicit Aug. cōtra hereſes circa p̄ncipiū. Dona
uit certandi victoriā qui certādi dedit audaciā
Nō ergo nos ſuper hoſtium turba. nō bellanti
um forma. Golyam magnū ꝛ robuſtū. armis ter
ribilem ingenti turba munitū Dauid ſolꝰ puus
interemit. vno lapidis ictu vicit atq̄ ꝓſtrauit.
totaq̄ philiſtinorum caſtra turbauit atq̄ fuga
uit. q. d. Sicut Golyam virtute dei Dauid pro
ſtrauit q̄ figura fuit dyaboli. ſic ꝛ nos ipm poſ
ſumus ſupare. et ab eius dominio nos ſepare.
Et nota ſi dyabolꝰ tanq̄ dñs poſſidet hoiem ꝛ H
videt ꝙ hō ab eiꝰ dominio vult elōgari ſtatim
ardētius videt ipm impugnare ꝛ extmiare. qō
pbat ī ſili. Tyrānꝰ q̄ poſſidet iniuſte aliquā ciui
tatē ſp illā timet pdere. ideo cū aliquē ſcit fieri

tractatū a ciuibus ſtati illos quos ſuſpicaꝫ poſ ſe ſibi tollere ciuitatē exterminat ꝛ diſpdit. Moraliter dyabolꝰ ē tyrānus q̄ ſua tyrannide poſſi det aīam pctōris q̄ tū de iure ē templū xp̄i ſalua tor. iuxta illud Ezech. xvnj. Oēs aīe mee ſunt tō qñ videt ſctās inſpiratōnes ꝛ v̄ba dei libēter in aīa audiri mox conaꝫ extermīare p̄ncipalio res aīe ciues quos ſuſpicaꝫ aīam ſibi poſſe ſurripe ꝛ xp̄o cuiꝰ erat reddere. Et hi ciues ſūt memoria. intelligētia. ꝛ ſic de alijs. Nā mēoriā excludit a xp̄i paſſione ꝛ eā exultare facit p huiuſ mūdi caduca. Intelligentiā. phibet cōtemplari ſupna. ꝛ eā inducit ad meditari ſupba. voluntatē eleuat ab amore diuino ꝛ ip̄am ſuadet amare pecuniā. Et ſic his extermiat ciuibꝰ dyabolus aīaꝫ detinet captiuā. Figura Exo. v. Cū Moyſes p̄mo pp̄lm de egypti exitu induxiſſet Pharao ſtatim pp̄lm p egyptū diſpſit ꝛ ad lutum ꝛ ad palcas colligēdas coegit. Per pharaonē intelligit dyabolꝰ. qz interp̄tat nudauit virū. qđ recte ꝓuenit dyabolo q̄ hoiez p̄mū gl̄ia ꝛ ſtola imortalitat nudauit ſicut ip̄e ꝓq̄rebaꝫ Job. xix Spoliauit me gl̄a mea. ꝛ abſtulit coronā de capite meo. Sz p Moyſen ſubaudi p̄dicatorē populū xp̄ianū inducentē ab exitu pctī qđ intelligit p egyptuz. Dyabolꝰ v̄o hoc ſentiēs diſp̄git illū p varioꝫ memoriā ꝛ p̄paꝫ ꝓtēplatōez p diuitiarūq̄ amorē p buiꝰ mūdi tenebras. vt ſic maneat i pctis. Jō dicit Greg. x. mor. antiquꝰ hoſt ex p̄p̄o certamie dū ſe ſuccūbere ꝑſiderat ad alia tēptationū bella reſtauraꝫ. Intueꝫ būni gener vniuſcuiuſq̄ mores cui vicio ſūt p̄pinq̄ores. ꝛ illa ponit añ faciē ad q̄ citiꝰ nouit inclinari mentē. Idcirco cū tali dño imo crudeli tyrāno nō dz fuire hō. ſz ſe excutere ab eiꝰ dominij iugo fuireq̄ dño ihū xp̄o vt tādē poſſit cuz eo viuere i regno eōno. ad qđ nos p̄ducat ꝛc.

De eadem dñica. Sermo ſecundus.

Emo p̄ot duobus dñis ſeruire Mat. vbi. ſ. Expien

tia docuit atq̄ docet q̄ gētes diuerſoꝝ morū bitare ſil nō p̄ñt. qz qđ. ſ. vni placz alteri diſplicet. Jō cū xp̄s q̄ erat iudeꝰ petiſſet aquā a ſamaritana dixit illi Joh. mj. Quō tu cū ſis iudeus bibere poſſes a me. qz ſum mulier ſamaritana. nō em̄ cōicanꝫ iudei ſamaritanis. Moraliꝫ aīa fidelis q̄ data ē xp̄i ſeruitio ſil cū dyabolo bitare nō p̄ot ei. qz ſunt inꝫ ſe diuerſoꝝ moꝝ ꝛ contrarioꝝ. Nā aīa ex informatōe xp̄i diligit charitatē. ſectaꝫ būlitatē ꝛ oñdit mititatē. iuxta illud Mat. xj. Diſcite a me o vos aīe vicz mititatē ꝛ humilitatē. qz mitis ſuz ꝛ humil corde. Sz dyabolꝰ ecōuerſo diligit inuidiā ꝛ ſectaꝫ ſupbiā ſicut teſtaꝫ Bonauē. i ſcpto ſup. ij. ſenten. q. j. Mēs dyaboli q̄ ē p̄ncipaliꝛ duobꝰ vicijs obſeſſa. ſ. ſupbia ꝛ inuidia videſ hoiez i ſtatu in quo poſſat cadere ſub dyabolica ptāte ꝛ i quo poterat aſcēdere ad ſupnā felicitatē a q̄ ipſe ceciderat ex ſupbia motus ē ex inuidia ad ip̄m tēptandū. Ex ſupbia nāq̄ vt eū ſibi ſubijceret. Ex inuidia vo vt a ſupna felicitate impediret. Supbia em̄ fuit ſicut mouens p̄imū. Inuidia ſicut mouēs p̄imū. Eſto em̄ q̄ nō poſſet dñari ſup hoiem. adhuc ſtuduiſſet ipſum a paradiſi gaudijs impedire. Ex quo dicto patet q̄ dyabolus diligit inuidiā ꝛ ſectaꝫ ſupbiam. Jdeo aīa fideꝫ nū q̄ ē i pace cū dyabolo habitādo ꝛ ei ſeruiendo Sed ſeruiens xp̄o bñ erit in pace. iuxꝫ illud p̄s. In pace in idipſum dormiā et requieſcā. Debet ergo dyabolū totaliter deſerere. ꝛ ſe inquantuz p̄ot ab eo eiuſq̄ ſeruitio elongare ſi vult xp̄o in pace ſeruire. qz nemo p̄ot duobus dñis ſeruire vicz xp̄o ꝛ dyabolo vt dicunt v̄ba p̄aſſūpta. In p̄ñti euāge. p̄ncipaliꝫ duo facit. Primo impoſſibilitat ſeruitutē ꝓtrarioꝝ dñoꝝ. ibi. nemo p̄ot du. Scdo diſſuadet ſollicitudinē nimiā ꝛ eno ibi. Jō ne ſol. Circa p̄mū notandū Uin. in ſpe. hiſto. li. ij. c. lvij. dicit. In duobꝰ filijs Ade cha yn ꝛ abel ortū habuerūt due ciuitates ſm aug. Una ſctoꝝ q̄ pegrinaꝫ i terris ꝛ bitatōez expectat i celis. hec eſt Hierl'm celeſtis. Altera reꝓboꝝ q̄ habitatōez ſuā habet hic. ſpem v̄o futuroꝝ nō habens. Hec eſt babylon ſp̄ualis. hec ille. Et ſicut ſunt due ciuitates. ita ſunt ꝛ duo dmini atq̄ reges. Sanctoꝝ dñs ꝛ electoꝝ eſt deus. Dñs v̄o reꝓboꝝ eſt dyabolus q̄ eſt rex ſuper oēs filios ſupbie Job. xlj. Illis dñis nemo p̄ot ſimul ſeruire. qz ſunt contrarij. Naz deus p̄cipit humilitatē. dyabolus v̄o elatōz. quare ſeruiendū eſt deo. p cuiꝰ humilitatē puenitur ad regnū. Quod ſm Aurelīū in li. fontis vite ē plenū claritatis lucis. ſapiētie ꝛ glozie ꝛ boneſtatis. dulcedinis ꝛ melodie ꝛ letīcie ꝓhennis. et omnis boni ineffabilis quod nec dici nec cogitari poteſt. Econtra v̄o dyabolo nō eſt ſeruiendū. qz ſeruiētes ſibi male remūerat eo q̄ omnibus bonis eos p̄uat. Qđ ꝓbaꝫ i ſimili. Nam crudelis dñs ꝛ tyrannus victa et capta ciuitate vi ipſam deſtruit munitionibus ne amplꝰ reſiſtere valeat. ꝛ ſic ꝓſtratā dimittit vt nō ad rē ſiſtendū ſed ad patiendū ſit apta. Moraliꝫ dyabolus eſt ille crudeliſſimus dñs ꝛ hoſtis imo ꝛ tyrānus. Sed ciuitas eſt anima cuiuſlibz homis. contra quā ſi dyabolus poteſt hr̄e victoriam capiendo ipſam p peccatū homo fit ſeruus eius. Quo facto dyabolus tanq̄ dñs ad animā intrat. et omnes virtutes exterminat. Et hoc

Domica.xv.post trini.

figuratū est.mj.Regū.xxv.vbi legit̄ q̄ Nabu-
K chodonosor rex babylonis ⁊ exercit⁹ ei⁹ vi obtēta hie
rusalē expoliauit templū ⁊ illa que abstulit hec
fuisse dicunt candelabr̄ lumis. altare aureum
mensa ꝓpositionis. corona faciei templi vasa
incensi.vasa aque sacrificij.vestes sacerdotales
et postmodum omni spurcicia repleuit templū
Moraliter dyabolus vincens animā.i.subijci
ens sibi ipsam intrat.⁊ primo extinguit cande-
labrum.id est excecat iudicium ratōis.Secun
do rumpit altare aureum ꝑ quod vera charitas
denotat̄.Tercio mensam ꝓpositōnis euertit ꝑ
quā verbū dei figurat̄.qz verbū dei spūalis ci-
bus est anime Matth.mj.Non in solo pane vi-
uit homo.Quarto remouet coronā faciei tem-
pli.qz delet aufferendo verecundiam peccandi
atq; rubozem vt anima velut effrons meretrix
fiat.Quinto destruit vasa incensi.ꝑ que notāt
deuote orationes.Sexto vero vasa aque sacri-
ficij.qz peruertit oculos ne ibi inueniat lachry
mar̄ contritio ꝑ quam fit nostrum sacrificium
acceptum deo.Ultimo lacerat vestem sacerdo-
talem.s.innocentie pallium quod christus no-
bis acquisiuit.⁊ quod accepimus in baptismo
His igitur expoliatis miser homo qui prius fu
it templū dei efficitur bzutor̄.s.demonū stabu-
lum ⁊ receptaculum gentium babylonis. id est
omniū viciozum.De hoc Aug.li.Solil.Ipi in
quit videntes me sine te despexerunt me.diuise
runt sibi vestimenta mea quibus honozasti me
fecerunt sibi viam ꝑ me. sub pedibus suis con-
culcauerunt me.fecibus polluerūt templū san-
ctum.posuerunt me desolatum tota die merore
confectum.Ibam post eos cecus ⁊ nudus.⁊ il
laqueatus funibus peccator̄ me trahebāt post
se in circūitu de vicio in vicium.de luto in lutū.
⁊ ibam absq; fortitudine ante faciem subsequē-
tis.seruus eram.seruitutem amabam.et vinct⁹
eram ⁊ vincula non horrebam. amar̄ dulce et
dulce amarū credebam.miser hoc non cogno
scebam.quia eram sine te.Secundo figuratum
est Hiere.vltī.et.mj.Regū.xxv. postq̄ Nabu-
chodonosor cepit Hierusalem ⁊ illam igne ac-
cendit.⁊ capto Sedechia rege interfecit oēs
principes Juda et omnes filios regis in oculis
regis occidit.Regem vero excecauit.detulitq;
in Babylonem ⁊ tenuit in carcere vsq; in diem
mortis sue.Moraliter Nabuchodonosor inter
pretatur in angustia.⁊ significat dyabolū qui i
angustia eterne pene sedet.⁊ potest finaliter di
cere Danielis.xnj. Angustie mihi sunt vndiq;
Iste ergo postq̄ pugnando vicerit Hierusalē.
id est animā hominis.occidit omnes principes
iudeorum.Judei interpretant confessio.cuius
principes tres sunt.cordis contritō.oris con-
fessio.⁊ opis satisfactio. Hos em̄ principes de
bellata anima ⁊ capta ea dyabolus conatur oc
cidere. quoniam si illi principes vincerent cito
animā de manu dyaboli sua ꝑbitate liberarent.
Occidit vlterius omnes filios regis. quia om
nes anime fructus ⁊ virtuosa opa extinguunt̄
Excecatur rex.s.lumie rationis.et sic peccator
tristis de rege factus est seruus. excecatus du-
citur ad babylonem.id est ad inferni confusio-
nē et ignominiam vinculis peccator̄.vbi scōm
Aurelīū vbi supza est locus plenus tenebrarū
miserie ⁊ discordie.turpitudinis et amaritudi-
nis.doloris.sitis ⁊ famis inextinguibilis.tristi
cie.vindicte ꝑhennis ⁊ omnis ineffabilis mali
quod nec cogitari nec dici potest. Ecce q̄li do-
mino seruis o peccator qui te hic remunerat ta
libus malis ⁊ tandē tradit penis eternis. qua-
re deo potius seruias in cuius regno nihil alī-
ud inuenitur nisi quod placet. fouet ⁊ delectat.
Dimitte dyabolum in cui⁹ regno nihil aliud in-
uenitur ⁊ sentitur nisi quod displicet offendit ⁊
cruciat.famulare christo in cuius regno omne
bonum inhabitat ⁊ nullus malus.⁊ odit dyabo
lum in cuius regno omne malum abundat. Hi
sunt duo dñi videlicet deus ⁊ dyabolus quibus
nemo seruire pōt simul.Sēdi dñi sunt spiritus
corpus vt aīa et caro.his etiā nemo pōt simul
seruire.qz spūs vult puritatē.corpus vo volu-
ptatē.Et sepe corpus assumit dominiū supp̄mē
do spm̄.cū tū debeat fieri oppositū. Qđ ꝓbat i
similitudine.Hereditario em̄ iure sp regnū de-
bet̄ filio legittimo.qz succedit in omnib⁹ bonis
parentis.vt in auten.quibus modis natu.effī.
legit.§.qm̄ coll.vj.⁊ extra q̄ filij sunt legittimi
ca.conquestus.⁊.c.tanta. Jdeo ne sit turgium
post mortem patris consuevit pater morti ap-
ꝓpinquans filium regem instituere.Sed tanta
est aliquor̄ ꝓteruitas q̄ quantumcūq; illis re-
gnū non spectet vel suꝑpetat.ꝑ ꝑas ⁊ nephas
illud satagunt vsurpare.Moraliter regnuz et
impium debetur spiritui ⁊ non corpori.qz spūs
est filius dei ad imaginē dei creatus.sicut dicit
Bern.i li.de contē.mūdi.Aia insignita dei ima
gine decorata similitudine.despōsata fide dota
ta spū.redēpta sanguine.deputata cū angelis.
capax bitudinis.⁊ heres bonitatis.Sz corp⁹
ē filius terre Ben.nj.Terra es ⁊ i terrā reuer-
teris.Hui⁹ em̄ tāta est ꝓteruitas.ambitō ⁊ p̄sū
ptio q̄ ꝑtra oīa iura vult sibi spm̄ subijcere ⁊ su
per illuz regnare vt sic hō sibi famulet̄. Figura
nj.Regl.ij.vbi legit̄ q̄ rex dauid ordinasset q̄
Salomō filius suus succedere deberet i regno
surrexit filius Agith adonias sumptis quinq̄-
ginta viris secum dicēs.Ego regnabo.Quod
audiēs Bersabee mater Salomonis prenenta

Sermo.lxxxi.

ꝛ docta ꝑ filio Nathan ꝓphete ꝓcãsta ẽ Dauid regi ꝙ Adonias frat̃ Salomõis vellet sibi regnũ vsurpare ꝓtra regi decretũ. Tũc rex dõ fecit vngi Salomonẽ i regẽ. ꝛ poni sup mulã suã ꝛ sic duci p terraz clamãte ppl̃o. viuat rex Salomõ. Spũaliter p dauid intellige xp̃m. p salomonẽ filiũ suũ humanũ spm̃ q̃ ẽ fili⁹ bersabee q̃ interp̃tat̃ pute⁹ satietat̃. qz spũs ẽ capax satietatis beatitudinis eterne. Juxta illud ps̃. xvj. satiaboꝛ cũ appuerit gl̃a tua. p adoniã q̃ interp̃tat̃ dñatoꝛ sublimis significat̃ coꝛp⁹ qđ sp desiderat dñatõz salomõis. q̃re ꝙgregat̃. i. viris .i. v. sensib⁹ cũ appetitib⁹ impugnãtib⁹. x. ꝓcepta decalogi clamat. Ego regnabo. qz cum bis coꝛp⁹ soꝛdidũ vult impiũ suzripe ꝓtra spm̃ cui regnuz de iure incũbit. Qđ audiẽs Bersabee p quã hic itelligit̃ ðina ꝓtẽplatõ ducit Salomonẽ. i. spm̃ ad vez Dauid xp̃m de coꝛpe ꝙquerẽdo q̃ vngit illũ ẏtutib⁹ ꝛ gratijs q̃bus coꝛp⁹ sum subijcit ꝛ ascẽdit sup mulã regis. i. crucẽ xp̃i p memoꝛiã passiõis. ꝛ tũc clamãt oẽs vires homis. viuat spũs sensitiu⁹ appetitibus depositis

M Sz notabile ẽ ꝙ sequit̃. nj. Regl. ij. ꝙ post q̃ adonias coact⁹ ẽ regnũ frĩ suo salomõi dimittere pr̃e suo iubẽte. molit⁹ ẽ accipe abisag sunamitẽ pr̃is suj mistrã cũ qua ipse pr̃ Dauid doꝛmiebat ipaz tñ neq̃ cognoscẽs. Sz Salomõ misso Banaia fecit interficere adoniã. Sic spũaliter post q̃ coꝛp⁹ dimisit spũi regnũ et dñiuz adhuc vult hr̃e carnalitatẽ ꝛ voluptatẽ q̃ p Abisag designat̃ tũc spũs mittere dz banaiã qui interꝓtat̃ rñsio eius. ꝛ significat punitõez aut castigatõem debitã q̃ respõdeꝛ coꝛpi stulto iuxta stulticiã suaz ne sibi sapiens videat̃. occidit̃ ergo p moꝛtificatõem mẽbꝛoꝝ. Quo facto Salomon .i. spũs regnat i pace foꝛtit̃ dimicãs cõtra coꝛpus. Unde Greg. Justoꝝ foꝛtitudo ẽ carnẽ vicere. suis ppꝛijs voluptatib⁹ ꝓtraire. delectatões vite pñtis extinguere. bui⁹ mũdi aspa. p eternis pmijs amare. pspitatis blãdimẽta ꝓtẽnere. aduersitatis motuz i coꝛde supare. hec Greg. Ad idẽ dicit Bern. i li. de ꝓtẽ. mũdi. Noli attẽdere q̃d caro velit fieri sed q̃d spũs poscit. q. d. carnẽ debes odire ꝛ spm̃ diligere. Sz di. hic aliq̃s vt subdit bern. dur⁹ ẽ hic sermo. nõ possũ odio hr̃e carnẽ. ac si diceres. volo seruire sibi. ꝛ volũtatẽ ei⁹ seq̃. Audi inq̃t Bern. Si carnẽ seq̃ris i carne punieris. delectaris i carne toꝛq̃beris i carne. Sz di. aliq̃s. exquo coꝛpus tã sepi⁹ vult dñari spũi. q̃re tunc alligatũ ẽ sibi. Ad hoc rñdet Hol. sup li. Sap̃. lec. cxxij. ꝙ coꝛp⁹ post peccatũ aie aut spũi i triplex officium alligat̃. Pri mo enim aia hz sibi coꝛpus ꝓiunctũ sicut instrm i adiutoꝛiũ ad seruiẽdũ. Un̄ dicit Arist̃. j. pol̃. ꝙ hõ ꝓstat ex aia ꝛ coꝛpe quoꝝ hoc p̃ncipãr ẽ aia. hoc aũt subiectũ puta coꝛpus. In hoie autẽ bñ dispositio coꝛpus ẽ seru⁹ ꝛ aia p̃ncipãs et dñans. In hoie pestilentico coꝛp⁹ dñat̃. aia famulat̃. Est aũt fm eundẽ ibi duplex p̃incipat⁹ videlicet dispoticus vel seruilis ꝛ politicus seu regalis. Aia enim p̃incipat̃ coꝛpi p̃incipatu dispotico. ꝛ talis p̃incipatus q̃n subiectũ nõ habet nõ hz potentiã resistẽdi p̃incipalit̃. sed intellectus p̃ncipat̃ appetitui politico p̃incipatu ꝛ regali qui appetit⁹ hz aliq̃n potẽtiam resistendi rõi. Pz ꝙ fm eũ ꝙ coꝛpus ẽ seruilis .qđtõis et aia libere. Et qz seruus delicate nutrit⁹ pteruit i dominũ iuxta illud Prouer. xxx. Qui delicate nutrit seruũ suuz. i. coꝛpus qđ rõni debuerat subiugari tanq̃ dño suo. postea sentiet eũ contumacẽ. i. lasciuũ et dñabilẽ vt exponit Pascasius. Jdeo statim a puericia debet iste seru⁹ domari et in seruitutẽ redigi. Et hoc satis aduertit apostolus cũ ait. Castigo coꝛpus meũ ꝛ i seruitutẽ redigo. j. Choꝛ. ij. Seruit⁹ autẽ si sit occulta impedit matrimoniũ contractũ cũ libera vnde si seruus dicat se ingenuũ ꝛ contrahit cuz libera. ꝛ ipsa postea ꝓpendit se deceptã põt agere ad diuoꝛtiũ faciendũ ꝛ obtinebit. xxix. q. ij. Si quis ingenuus. extra de condi. ser. ꝓposuit ꝛ. c. ad nostrã. Moꝛaliter seruus iste vicz coꝛpus nr̃m fingit se esse libez ꝛ nobile. ꝛ iactat totũ mundũ esse suũ ꝛ ꝓpter se oꝛdinatũ. Et ideo frequẽter pificari ꝑsumit rõni q̃ est dña sua. ꝛ ingerit se ad matrimoniũ p quandã equalitatẽ cũ rõne cõtrahendo. Sed certe aut ratõ aut spũs dz aduertere ꝛ ipm repellere tanq̃ nõ maritũ suũ. Et nota ꝙ coꝛpus nostz est seru⁹. ideo debemus nõ seruo seruire. sed ad modum serui tractare. Quis autez modus sit seruũ tractare docet sapiens Eccl̃i. xxxnj. Panis et disciplina ꝛ opus seruo. Patet ex illo ꝙ sibi tria ꝙueniũt scz educatõ panis. Castigatõ discipline. Occupatioq̃ opis. Educatio sibi debeꝛ ne succũbat ꝛ castigatõ ne supbiat. Unde Greg. sup Ezech̃. pte. ij. omel̃. vij. Si plus coꝛpori q̃ debem⁹ attribuimus hostẽ nutrimus. et si necessitati eius que debemus nõ reddimus ciuẽ necamus. Exquo ꝙ coꝛpus naturaliter subiectũ ẽ spũi vt seruus q̃ vtilitas est huic seruo seruire. De hoc seneca epl̃a. xlix. Fateoꝛ insitã nobis nostri coꝛporis charitatẽ. Fateoꝛ hmõi nobis gerere tutelã. Nõ enim indulgendũ est illi nõ seruiendum Multis enim seruiet qui coꝛpi seruiet. Scõo coꝛpus datũ est anime sicut indumentũ ad se tegẽ dũ Job. x. Pelle ꝛ carne vestisti me. ossibus et neruis compegisti me Et Seneca epl̃a. ix. Coꝛpus vt quãdã vestẽ aie circũdedit. de indumẽti

Domica.xv.post trini.

aũt ꝛ rebus quas dñi distribuunt famulis suis duo videmus. vt dicit Holcot. Unũ est qđ dñs dat annuatim duplicẽ libratã. vnã ꝓ hyeme. aliam ꝓ estate. sic solẽt ordinare q illã quã seruit ꝓ hyeme sit de panno grossiori. Que vo seruit ꝓ estate de subtiliori. Moraliter tẽpus nostrũ totũ diuiditur in duas partes. s. i hyemẽ ꝛ estatem. Hyems est vita ꝓsens. estas est vita futura. Dñs autem noster est nobis daturus duplicem libratam. vnam accepimus ꝓ tempore huius vite. ꝛ ideo est de rudi panno. videlicet corpus nostꝝ si aduertimus ẽ de rudi ꝛ turpi materia factũ. Quod ꝓbat Bern. in li. de cõtemp. mũdi alloquẽs aiam dicit. Nihil inquit aliud ẽ caro cũ qua habitas cũ qua tibi tãta societas nisi spuma caro facta fragili vestitu decora. Sz constat q est cadauer miserum ꝛ putridum ꝛ vermiũ cibus. Et tamen satis sufficit ꝓ hyeme huius vite. iuxta illud Hebr. ix. Corpus aũt apta sti mihi. id est aptum dedisti conueniens ipi in quo viuo. Sed libratа quam habebimus i esta te vite future in resurrectõe ẽ de panno subtili. Erit eñ tunc corpus subtile contra grossiciez. claꝝ cõtra opacitatẽ. agibile ꝓtra grauitatem ꝛ impassibile contra mortalitatẽ. iuxta illud. j. Chor. xv. Seminatur corpus ignobile. ꝛ resurget corpus spũale. Dat ergo dñs duplicem libratam ꝑm diuersorum tempoꝝ congruentiã.

D Secundo videmus in istis famulis in curijs. q boni armigeri robas duplices percepturi nõ parcunt in hyeme a laboribus. lacerant robas nunc in pluuijs nunc in niuibus ꝛ in ignibus cũ domino vbi placuerit. Jõ est dñtia. quia sciũt se nouas robas in pascha percepturos. Consimili modo christiani boni moraliter loquendo nõ parcunt opibus penitẽtie. corpibus suis ieiunant. vigilant ꝛ varijs penitẽtijs corpus macerant. Quare hoc? certe qz nouas robas expectant in resurrectione quãdo vestiunt spũs corporibus gloriosis. iuxta illud Phil. nj. Saluatorẽ expectamꝰ dñm nr̃m Jhm xp̃m q̃ ꝓformabit corpus humilitatis nostre configuratũ corpori claritatis sue. Tercio corpus datũ est anime sicut tormentũ ad puniendum. ꝛ hoc est ꝑm corpus nature lapse. Exquo eñ rõ mentis humane subtraxit deo obediẽtiã quã debebat subtracta ẽ aie illa obediẽtia quã sibi corpꝰ exhibebat. ꝛ ceperũt passiões. mortes ꝛ corruptões affligere aiam i corpe habitantẽ intantũ q clare cõpellebat apls ad Ro. vij. Infelix ego quis me liberabit de corpe mortis huiꝰ. Et Seneca epla. cj. Corpus inquit hoc animi põdꝰ ẽ ꝛ pena. Et infra. Maior sum ꝛ ad maiora gemitus q̃ mancipiũ sim corpis mei. Equidez nõ aliter aspicio q̃ vinculũ aliquod libertati circũdatũ. Tercij dñi quibus nemo põt seruire sunt deus P ꝛ mundus qui sunt quodãmodo opposita. Qđ eñ vni gratũ est alteri ẽ odiosũ. ꝛ qđ vni placz alteri displicet. Nã deo placz pax. mũdo turbatio ꝛ pssura Job. xvj. In me pacẽ habebitis. in mũdo aũt pssurã. Jõ debes o hõ odire amorez mũdi ꝛ amare xp̃m. qz dicit Aug. sup Jo. Si in corde tuo habitat amor mũdi nõ est quo intrat amor dei. Vas plenũ est effunde quod habes, ꝛ recipies quod nõ habes. effunde amorez seculi vt implearis amore dei. Sed di. in mũdo viuo mundũ odire nõ possũ aut spnere. Audi Bern. in lib. de contem. mundi dicentẽ. Dic mihi vbi sunt amatores qui ante pauca tempa nobiscum erant. nihil ex eis remansit nisi cineres ꝛ vmes Attende diligenter quid fuerũt. boies fuerunt. sicut ꝛ tu comederunt. biberunt. riserunt. ꝛ duxerunt in bonis dies suos. ꝛ in puncto ad infera descenderunt. Hic caro eorum vermibus. et illic anima eorũ vermibus deputanꝫ. donec reuersi infelici collegio colligati sempiternis iuoluantur incendijs qui socij fuerũt in vicijs. hec Bern. Ideo seruitium mundi debet quilibet relinquere ꝛ contemnere vt deo studeat diligenter seruire. Sed di. quomodo pñt seruitores Q dei a mundi seruitoribus cognosci. Ad hoc rñdeo q ꝓ aduersitatẽ ꝛ tribulatõem ꝛ tẽptatõem cognoscunꝫ serui dei a seruis mũdi. iuxta illud Eccli. ij. Fili accedẽs ad seruitutẽ dei sta i timore ꝛ iusticia. ꝛ ꝑpara animã tuã ad temptatiõez Nã quos mundus ponit ad dexterã ꝓsperitatis hos hic christus ponit ad sinistrã aduersitatis sicut figuratũ est Gen. xlvnj. Cũ Jacob bñdiceret filijs Joseph manasses ꝛ effraym stabat manasses ad dexterã quia erat maior. Effraym autem ad sinistram sup caput Manasses manibꝰ cancellatis. Quod cum vidisset Joseph graui- ter accepit ꝛ dixit. Non ita cõuenit pater. quia Manasses maior est ꝛ primogenitus. rñdit Jacob. Mior maior erit. Moralit ꝓ Jacob q̃ intꝑtat supplãtatorꝝ xps intelligit q̃ bñdicit tã bonis q̃ malis mũdo dditis. Nã bonis bñdicit bñdictõe spũali dãdo eis vtutes. Sz malis bñdicit bñdictione tempali dãdo eis diuitias. Jõ Joseph qui interꝑtat augmentũ significat mũdũ q̃ sp recipit auxiliũ in malis ponit Manasses in dextera ꝓsperitatis. Nã manasses interꝑtat obliuio ꝛ significat malos diuites q̃ dei obliuiscuntur in pñti vita ꝛ sunt semp ad dexteraz ꝓsperitatis. Quia ꝑm ps. inimici eius terrã lingent. id est possident bona temporalia. Et effraym ponit ad sinistrã aduersitatis. Effraym intꝑtat crescẽs. ꝛ significat bonos ꝛ humiles q̃ sp

Sermo.lxxxii.

erescũt in bonis vtutibus.qz ibũt de vtute in vtutẽ donec videbit deꝰ deoꝝ in syõ ps.lxxxmj.et hi sunt sp ad sinistrã aduersitatẽ ꝛ psecutõis.iuxta illud.ij.Thi.nj.Oms q̃ volũt pie viuere in xp̃o psecutõꝫ patiunt.s.a malis hoibus.Mali aũt homies ꝛ seductores,pficiẽt.qz ẽm glo.frequẽter tales mũdani,pspitate florẽt:sed nõ sic in futuro.qz tunc verus Jacob xp̃us dexterã sue pietatis ꝛ bñdictõis eterne ponet sup caput iustoꝝ q̃ hic psecutões ptulerũt ꝛ ibi magni erũt Sed mali diuites q̃ erãt hic ad dexterã,pspitatis ibi deij cient ad sinistrã tribulatõis ꝛ penalitatis.Quia dicit Hiero.in epla.Difficile imo impossibile ẽ vt pñtibus ꝛ futuris q̃s fruat bonis vt de delicijs ad delicias trãseat ꝛ in vtroq̃ sclo primꝰ sit ꝛ in terra ꝛ in celo appareat glorioſus.

De eadẽ dñica.Sermo tercius.

℣. Deo dico vobis ne solliciti sitis aie vre q̃d manducetis aut corpi vestro q̃d induami ꝛc. Mat. vj.Scõm naturales et p̃cipue ẽm Fontinũ in descriptõe vniuersi.Cãdela ardẽs si vsus terrã nimiũ inclinat,ptinus suffocat.rõ. q̃a nimia pinguedo ꝛ humiditas extiguit.ꝛ hoc vult thophilus in breuiloquio diuersaꝝ artium. Modica inquit pinguedine candela accensa limpidissime lucet.Cum aũt ex toto oleo vel sepe immergit,ptinus suffocat.Moraliter candela ardens est homo accẽsus in amore dei.q̃ si nimium inclinat ad illa inferioza p nimiã sollicitudinẽ auaricie extinguit p dilectõem ꝛ pinguedinem terrenoꝝ q̃ nulli paupi lucet p cõpassiõ ꝛ elemosinaꝝ largitõem.sed occidit eos p elemosine subtractõem.et tandẽ occidit p diuinã correptõem.ꝛ sic extinguit hic in charitate ꝛ in fine in aia ꝛ corpe ẽna seueritate.Figura Heñ. mj.legit q̃ cayn occidit fratrẽ suũ quẽ lamech postea occidit inter folia arboꝝ sagitta sua putãs esse ferã.Moraliter chayn interp̃tat possessio. ꝛ significat mõi auaꝝ q̃ hz possessiões multas Sed qz nõ dat paupibus esurientibus eos occidit.qz dicit Ambro.li.de offi.ꝛ hr̃.xlvj.dis. pasce.Pasce inquit fame morientẽ.quisq̃s eñ pascendo hoiem seruare poteris.si nõ paueris occidisti.Et sicut occidit hic sollicitus auarꝰ fratrem suũ videlicet paupem. ideo occidit a Lamech inter folia. Folia vmbrã solũ faciunt.ꝛ in autumno deponuntur ꝛ cadunt.Quia diuitie p nimiam sollicitudinem acquisite statim tempore mortis ab auaro excludũtur. Quia dicit ps Dines cum interierit nõ sumit omnia sed panniculum vilẽ.Et tunc pcutitur sagitta Lamech q̃ interpretat̃ pcutiens et significat christũ qui dicit Deutro.xxxij.Percutiam et ego sanabo. hic pcutiet sagitta vltionis ꝛ ĩmisericordie ipm auarum.eo q̃ pauperi misericordiã nõ fecit.qz iudiciũ sine misericordia fiet illi qui misericordiã nõ fecit Jacobi.ij.c.Et a fine excludet̃ a luce eterna.iuxta illud Rich.de sanc.vic. Mens quippe humana terrenis cupiditatibus dedita luci est felicitatis eterne et gratie aliena. Jdeo dominus in p̃senti verbo,pposito,phibet nimiam sollicitudinem cupiditatis dicens. Jdeõ dico vobis ꝛc. In quo duo facit.Primo sollicitudinẽ nimiã dissuadendo.Scõo exẽpla huiꝰ dissuasionis iudicando.Circa q̃ notandũ.solliS citudo est triplex.prima est,puidentie spiritualis cõmendabilis.Et constat principaliter in tribus.Primo in sanctoꝝ famulatõe videlicet vt homo sollicitus sit deo ꝛ sanctis suis seruiẽdo de qua dicit aplus Roma.xij.Sollicitudine nõ pigri spiritu feruentes domino seruientes.sed hanc sollicitudinem non habent aliqua genera hominum. Primuz genus sunt iuuenes voluptuosi qui suam iuuentutẽ vt frequenter offerunt dyabolo et mũdo seruiendo. qz dicit Damascenus li.vnj. vbi vnũ adolescentiũ virtutibus videris effulsisse ibi mille reperies perisse. sed senectutem tm̃ offerunt deo dicentes vulgariter.Man sol sic der iugent nieten. Sed nõ sic o iuuenis.sed memento creatoris tui videlicet qui te fecit ex nihilo ad suam imaginem.ppter quod totus obligatus es ad eius seruitutem in diebus iuuentutis tue.Quia tunc potes ei ẽm glo. promptius ꝛ melius seruire anteq̃ veniat tempus afflictionis tue scz senectutis Eccĩ.xij Quia ẽm Horacium in arte.multa senez circũueniunt incommoda.Scõum genus sunt diuites pecuniosi qui non deo sed pecunie seruiunt de quibus Ozee.vnj.Argentum suum ꝛ auruz suum fecerunt sibi idola vt interirẽt.hoc ẽ idolum mammon quod adorant auari.vnde ꝛ auaricia appellatur idolorum seruitus Epheꝫ.v. vbi dicit glo.Illum auarum signat cuius deus nummus est.talis nũmos adorat ꝛ colit vt deũ diligit eñ nummũ vt sic plus q̃ se.sicut christianus debet diligere deũ verũ.hoc patet.qz aiam suã ponit,p pecunia acq̃renda Jo.xv.Maiorẽ hac dilectõem nemo habet q̃ vt aiam suã ponat q̃s,p amicis suis.ppter q̃d dr̃ Eccĩ.x. Nihil iniqus q̃ amare pecuniã.hic eñ aiam venalẽ hz.ꝛ de pecunia ꝓtinue meditat̃ et ꝓtemplat̃ Heñ.xlij.ꝓtemplati sunt pecuniã i ore sacci ꝛ a pecunia sua nũq̃ sepat̃ spõte.q̃a Math̃.vj. vbi thesaurꝰ tuus ẽ ibi et coꝝ tuũ. Sed in fine ab ea

sepent inuiti t descẽdũt ad inferna decepti .iux illud Amos.ij. Deceperunt eos idola sua p q abierũt pres eor Tercius gen qd deo sollicite nõ seruit sunt vani t specios. qz heu dyabol et mõs cõiter pulcriores sumunt i suo seruitio q de. ppter pulcritudinẽ eñ qdã nolunt seruire deo. t nesciũt hi q pulcritudo eor ẽ bonũ defectiuũ. bonũ infectiuũ t bonũ deceptiuũ vt dicit Hol. sup li. Sap. lec. xcij. pmo eñ ẽ bonũ defectiuũ. nã ptinue fugit. ptinue pdit et diminuit. teste Boe. li. nj. de pso. psa vnj. Forme nitor vt rapidus vt velox t vernalium flor nũeralitate fugatõe. Et Ouidi de arte amandi. Forma bonũ fragile quãtũq accedit ad annos fit minor Et spacio capit ipa suo. nec viole sp nec flores lilia sp. Sed viget auulsa flore relicta rosa. Et li. nj. dicit. Quã cito me misex laxanẽ corpora ruge. Et perit i nitido q fuit ore color. Ideo dicit sapiẽs. Ne laudes hoiem i specie sua. Scdo ẽ bonũ infectiuũ. raro eñ piũgunt immũdicia et pulchritudo. Dicit eñ autor lib. de varietate criminũ li. ij. q pulchritudo iuuenẽ pdonẽ efficit castitatis. Ideo dr Ecci .xxv. Ne respicias mulieris speciẽ. t nõ pcupiscas eã i spẽ. Tercõ est bonũ deceptiuũ. Erigit eñ hoiem in superbiã aliquoties. t sic p formã carnis pdit hõ grãm mẽtis. In cui figura legit Mat. xmj. q Herodes i puluio suo celebrãs diẽ natal sue iussit occidere. Jo. baptistã Herodes interptat glians i pellib. t significat de spẽ corpis gliantes q tota ẽ i pellib seu i superficie. igit hõ glians in pelis sue pulcritudie celebrat suũ diẽ natalẽ dum inaniter gloriat de bono tam vano qd nõ opando sed nascẽdo recepit. Et iste statix occidit Joh̃. i. grãm p inanẽ glaz decepti Dañ. xnj. Species decepit te. Ideo si hõ est pulcer eo feruentius debet deo seruire q voluerit eũ tali pulcritudine fulciri. Quartũ genus qd nõ habet sollicitudinẽ deo seruiendi sunt erubescentes formidolosi. Multi eñ ppter erubescentiã t formidinẽ hominũ nolunt deo seruire. nec eũ cõfiteri. t tales male se habẽt ad dñm deũ inq tuz patez t inquantũ sponsus aie. Inquantũ est dñs male se habet dũ erubescit dñm cõfiteri. nõ autez erubescit cõfiteri dyabolũ seruitiũ ei manifeste faciendo. Nulla eñ ẽ certior dñi cõfessio q seruitij reddit. Si aũt deũ habet t dñm nõ habet eũ vt primũ dñm vel maiorez sed scdm. Solum eñ illũ cẽsum vult ei reddere i quo mũdus prebet assensũ. nõ aduertens q deus rex ẽ. t regaliter t libere vult dñari. Erubescentes adeo negauerũt xpm q etiã leui signo nolũt videri ei discipuli. Erubescens signa dyaboli libere portat. vexillũ vo xpi nõ vult portare nisi occulte. nõ attendẽs illud qd dicit dñs Hiere. mj. Leua te signũ in syon t confortami. Et ca. vj. Leuate vexillum. Inquantũ pater est male se habẽt erubescentes dum eum negant. De hoc Math̃. x. Qui negauerit me coram hominbus negabo t ego eũ coraz patre meo. Ita accidit fatuo erubescẽti sicut accidit cuidam scholari parisius. q cũ indut esset pciosis vestibus t a socijs suis multũ honorarek. cũ visitasset eum pater in humili habitu timens ne socij sui eum contemnerẽt si scirent eum habere talem patrẽ. rogauit patrẽ suũ vt hoc nullo modo indicaret assimulãs ipm esse de seruientibus patris sui fecit eum comedere cũ garsone domus. Quod pater patiẽter sustinuit. Sed cum finito prãdio scholaris duxisset eũ i cameram secrete quesiuit ab eo quid attulisset. ostẽdit ei pater denarios quos sibi attulerat dicẽs. Tu negasti me fili. t ego te negabo nunq decetero comedes et bibes de aliquo qd mittã tibi. Inquantũ vo est sponsus male se habent erubescentes cum de tanto sponso erubescunt. De cui nobilitate dicit sapiẽs Prouer. vlt. Nobilis i portis vir eius. O hõ nõ ẽ ignobilis sponsus vt eius nobilitatẽ debeas erubescere. Nõ est ita deformis q eius difformitatez debeas erubescere qz speciosus forma pre filijs hoim ps. xlmj. t candor lucis eterne t speculũ sine macula Sap̃. vij. Non est adulter o anima sponsus tuus vt de eo debeas erubescere. Jpm non erubuit beata Agnes que dixit. Ipsi sum desponsata cui angeli seruiunt. O anima sponsus iste te te singulari pugna acquisiuit. Jpe est quẽ nõ mors ab amore tuo potuit separe Cãt. vnj. Fortis est vt mors dilectio tua. Male etiã se habet erubescens ad bona opa dum ea contemnit t facere erubescit. Valde iniquũ est bona opa inbonorare a quibus hõ tantũ bonũ expectat. De hoc bonore loquit Ecci. xmj. Oñe opus electũ iustificabit t qui opat i illud honorabit in illo. Quando gloria hui mũdi deficiet tũc gloria dabit p bonis opibus. De pñtis gloria defectu dicit ps. Oñ cũ interierit nõ sumit oia. neq descẽdit cũ eo gloria dom ei. Jõ nullus dz eũ erubescere sz ei diligẽter fuire. Scdo sollicitudo puidẽtie spũal psistit i meritor cõgregatõe. vicz vt qlibet merita multa pgreget i pñti vita a qbus pmiek i futuro. de qb puerb. vj. Vade ad formicã o piger t cõsidera semitas ei. disce sapiam q cum nõ hẽt ducẽ t pceptorẽ scz eã cogentẽ. nec pncipẽ vicz mandantẽ de diligẽtia t pulsione sui parat in estate cibũ t congregat in messe qd comedat. q. d. Sic homo debet congregare cibũ bonor meritor. Ideo dicit Sap̃. xmj. Ante mortez operare iusticiã. qñ

Sermo.lxxxii.

nō est apud inferos cibum inuenire. Tercio cō sistit in subditoꝝ regimine. Debet em̄ prelatus esse sollicitus circa subditos vt corrigat ipsoꝝ excessus. De hac sollicitudine dicit apostol⁹ ad Ro.xij. Qui p̄est sollicitudine sp precesse debet. Prelat⁹ em̄ q̄ nō corrigit sollicitudie excessus si bi cōmissoꝝ compat̄ idolo vt dicit Hol.lec.clx ij. Idolū em̄ recipit honores. ꝛ nihil valet. po nit̄ i loco solēni ꝛ celebri ꝛ nihil vtutis hz. por tat gladiū vel hastā ꝛ nunq̄ pcutit nec castigat Eodē modo p̄latus negligēs recipit hoies. po nit̄ i loco solēni. ꝛ habet auctem corrigēdi defect⁹ subditoꝝ ꝛ nihil facit. imo vidē⁹ q̄ passeres ꝛ alie aues vadāt sup caput idoli. ꝛ nō obstante versatili gladio suo. Ita nōnunq̄ dissoluti ꝛ lasciui sedent ꝛ requiescunt sup caput talis pre lati. sicut familiares seruientes et p̄siliarij ꝛ ab eo suppoꝛtant̄ a quo debent argui ꝛ puniri. vn de ipsi euꝝ fecibus suis fedant. quia culpis suis damnabilem euꝝ p̄bant. Tali prelato dicit Za char̄. x. O pastoꝛ ꝛ idolum delinquens gregē. Secūdo sollicitudo est necessitatis temporalis tollerabilis. de qua Ecc̄. nj. In sudoꝛe vult⁹ tui vescer̄ pane tuo. De hac sollicitudie dicit Egi dius romanus in de regi. p̄in. p. nj. li. ij. c. xij. Decet inquit quemlibet volentē ꝼm vitam po liticam pꝛouidere indigentie domestice habere curam de acquisitione pecunie ꝼm q̄ exigit sta tus su⁹. Et ponit exemplū. Uidimus em̄ Fride ricum imperatoꝛem qui tante sapientie secula ris p̄dicabatur quasi non fuisset ei similis ha buisse multas possessiones non obstante q̄ ter re fertilissime in qua victualia modici p̄recij ex istebant. nihilominus tamē semp exp̄ p̄ijs ali menta carniū volebat assumere. ꝛ hoc tam i be stijs q̄ in volucribus. Et subdit. Qui em̄ singu la alimenta pecunia emit magis viuit vt adue na q̄ vt ciuis. Quare decet p̄incipes et reges habere homines industriosos tam super cultu ra agroꝝ ꝛ vinearum q̄ super armentis bo um ꝛ super multitudine ouium ꝛ aliozuꝝ anima lium deseruientium ad indigentiam vite non so lum quadrupedum sed etiam volucꝝ. sicut ali cubi eodē habere multitudinem columbaꝝ vel aliarum auium ex quibus alimenta domestica sumuntur. Sic etiam vt ait p̄bus insistendū est circa apū culturam si partes ille apte essent ad talem cultum. Ex apibus enim in partibus cō uenientibus tollitur multus fructus cū paruis expensis. Et notandum q̄ p̄bus circa finē p̄i mi politicoꝝ distinguit diuersos modos q̄bus nūmismata acquiruntur. vt dicit idem Egidius vbi supra. Et hoc contingit quinq̄ modis aut vijs. Una via dicitur possessionaria. quādo q̄s possessionibus abundans ex fructibus eorum pecuniam acquirit. Secunda via vtilis ad pe cuniam acquirendam dicitur esse mercantia cū quis per mare aut terram defert mercationes aliquas spe lucri. et hec via concessa est laicis. vt. xcvj. dist. peruenit. Sed hac via clerici pro pecunia acquirenda sollicitari nō debēt. Quia dicit apostolus. ij. Thimo. ij. Nemo militans deo implicat se secularibus negocijs. Et Hiero nymus. xcvnj. dist. Negociatoꝛem clericum et ex inope diuitem ꝛ ex ignobili glorioſum. quasi quandam pestem fuge. extra ne cleri. vel mo nachi. per totum. Sed quia laici interdum ni mium sollicitantur circa mercationes percur rentes mare ꝛ terras. ꝛ negligunt p̄ciam salu tem. Idco arguit eos Ambꝛo. in tractatu ō̄ he lya in ieiunio. c. nj. Sollicita vita. inquieta con uersatio ꝛ quodammodo semp in turbinis ven tis ipsis mobilioꝛ quibus voluitur huc atq̄ il luc iactatur. Sepe vtiq̄ accusatis crebꝛa nau fragia quis vos nauigare compellit? vt terras faciatis incultas. ꝛ ad latrociniū plurimos ex citetis. Mare non ad nauigandum deus fecit. sed pꝛopter elementi pulchꝛitudinem. lacus pe lagi fudit equoꝛa terre vt freto includeret ter ras ne longius tu vagus ꝛ exul errares. sed tē pestate iactatur mare tumēs. ergo non vsurpa re debetis. elementum innocens nihil delinq̄t. temeritas humana sibi est ipsi discrimini. Deni q̄ dixit dominus. Dominamini piscibus ma ris. non enim dixit nauigate in fluctibus. Ter cia via dicitur mercenaria vel cōductiua. vt cū quis spe mercedis vel p̄recio cōductus aliqua operatur. Et quia talis debet esse sollicitus in suo seruitio. Dicit em̄ Egidius i. nj. p̄te. li. ij. c. xvj. q̄ ministri in duobus deficere cōsueuerūt Nam male exequuntur opus iniunctum. Quia sunt decipientes ꝛ defraudātes iura ciuilia aut regalia. ꝛ sunt infideles dominis suis. De vno refert Apiarius capitulo. xxv. Erant inquit in flandria duo viri diuites. qui contra se grauiter erant inimici. ꝛ opoꝛtunitatem querebāt q̄liter vnus alterum caperet ꝛ necaret. Erat au tem vnus nequissimus qui vnius seruus fuerat ꝛ nūc alteri seruiebat. Ad hūc ergo cui olim ser uiebat veniens conquestus est de dño cuius ad p̄esens seruus erat. sibiq̄ foze pfacile vt eius manibus illum tradat. Qui gauisus pactus est ei pecuniaꝝ. ꝛ exinde habita opoꝛtunitate dūm tradidit in manus inimici. Quo occiso venit pꝛoditoꝛ ille ad amicos partis aduerse. ꝛ simi li dolo ad tradendū illis obtulit occisoꝛē. Ere debat enim scelus p̄ditōnis latuisse. Comp̄ hēsus ē ḡ ꝛ tradit⁹ iudici ꝛ suspēsus. Amicoꝝ

vo precibus de patibulo deponi permissus est i terra sepultus.cum de nocte sepultus fuit ignoti canes sepulchrum t sepultum multis videntibus extraxerunt.t membratim inter se miserabiliter discerpserunt.Et subdit Egidi⁹ q alii qui male exequuntur opus iniunctum. sed hoc nō ex malicia voluntatis.quia ipsi de se bonuz volunt. sed hoc contingit ex ebetudine intellectus.Sunt em̄ ebetes t minus intelligētes.propter quod ipsi licet nō decipiant nec defraudēt. decipiunt tamē t defraudant. Cōditio ergo ministrantiū esse debet q sint fideles t prudētes. fideles em̄ q̄tum ad rectitudinē volūtatis ne defraudēt.prudētes q̄tuz ad industriā intellect⁹ ne p insipientiā defraudent. Fidelitatem cognoscere possumus p diuturnitatem tempis. Jpm em̄ cor homis videre nō possumus. sed tamē si p diuturna tempa in diuersis officiis cōmissis fideliter se gesserit est fidelis iudicand⁹.Prudētia vo cognosci habet si aliquis sit memor. prouidus.cautus.circumspectus.prudens ē reputandus.Scribit em̄ Valeri⁹ li.vj.c.vnj.Et Seneca li.nj.c.xxxmj.de fidelitate Papionis qui cum vidisset aliquos missos ad occisionem sui domini.ipse veste mutata dominū suuz clamde stine alienauit t remisit.t p eo mortem sustinuit.Narrat Trogus pompeius.li.mj.q Anaxilanus post ei⁹ mortē reliquit filios paruulos. t eorundem tutelam cuidaz seruo magne fidei cōmisit. t in quo fuit tanta sollicitudo tantusq amor memor sui domini.q potius postea pueris seruire t mori voluit q̄ eos deserere.Refert etiam Valerius libro.vij.q rex Argeas moriens reliquit filium paruulū t pusillum.Postea cum macedones bellum cum inimicis intrarēt paruulum regem in cunabilis ante aciem locabant.sicq paruuli regis innocentia t angustia fidelitatem subditorum ad fortiter pugnanduz monebat.t sic attēta victoria macedones qui prius succubuerunt dixerunt macedonibus regem defuisse.non autem virtutem eius. Ex bis bistoriis patet fidelitas t prudentia seruoz p-
Z dictoz.Quarta via pecuniā acquirendi dicit experimentalis.qz facile est pbm ditari. qđ probat pbus duobus experimentis. Unde Thales milesius vnus de.vij. sapientibus q primo pbari ceperūt. Jpse cum esset interrogatus cur philosopharetur t ad quid valeret pbia cuz semp in egestate degeret.ipse vero nō denarioz cupidus.sed vt ostenderet q defacili esset pbos ditari si circa talia curam gerant. videns p astronomiam nascituram esse magnā copiam oliuarum ab omnibus incolis regiōis illius emit totuum oleum in anno futuro.Mutuata ergo pecunia t data arrabone p futuro oleo .t qz tunc nullus poterat vendere nisi ipse. qa ei erat magna copia olei multaz pecuniā est lucratus.Secundū particulare gestū qđ recitat pbs đ quo dā ferrisiclario qui emit totū ferrū.t qz ipse solus ferrū vēdebat lucrabat pecuniā vt volebat Et dicit Egidius vbi.s.c.xij.Volentē pecuniā acq̄rere oportet hec t silia particularia gesta p q̄ aliq̄ sunt pecuniaz lucrati in memoria bre.vt si occurreret oportunitas p silia gesta duz tñ illa essent licita pecuniā lucrarē. Quinta via dicit artifica qñ quis p artē suaz aliqua exercet p q̄ pecunia lucrat. Nam licet finis artis militaris sit victoria.t medicialis sit sanitas.singule tamen artes quasi ad pecuniaz ordinant cum ex opere t artificio pecuniam intendit.hec Egidius.De sollicitudines temporalis necessitati sūt tollerabiles si saltem sunt licite t sine primi nocumento. Tercia est sollicitudo superfluitatis vituperabilis que prouenit ex inordinato amore terrenorum.de qua Chrys. dicit. Sollicitudo est filia desperationis.De hac dicit sapiens Expectatio sollicitorū peribit Prouer.x. Hāc prohibet apl⁹.nihil sollliciti sitis Eph̄ .mj.q. d.Sed sollicitudinē vestrā i deo ponite. Et qa apl⁹ Petrus ponit ratōem quare sollicitudinē nostrā debemus in deū ponere cui inquit cura est de nobis.Et licet ipsi sit cura de omnibus cū sit pater oim.qz pusillum t magnū ipse fecit Sap̄.vj.specialiter tamē curā habet de suis fidelibus.qz singulariter est pater xp̄ianorū. vt xj.q.nj.ad mensam. Qđ cōsiderās pphet⁹ ait Dñs sollicitus ē mei ps.xj.Sup quo vbo pulchre loquit Aug.d.Hēt tui curā q̄ te fecit q̄ habuit tui curā cū iā hoc es qđ voluit vt eēs. Jaz em̄ fideles.iā ambulas i via iusticie. curā tuaz nō hēbit q̄ fecit solē suū oriri sup bonos et malos t pluit sup iustos t iniustos.hec ille. Jstaz terciā sollicitudinē superfluitatis vitupabil⁹ dñs dissuadet di.Dico vobis ne solliciti sitis.Et dicit Aug.Animā in hoc loco p aiali vita positaz nouimus.Et ꝑm Hiero.t Tho.i glo.pti.quod hic dr̄ intelligit de carnali cibo t vestimēto,p q̄ bus nō ē nimiū sollicitādū. qz si de⁹ dedit nob maiora sicut aiam t corpus dabit nobis t minora videlicet escā t vestimentū.Quia tūc iducit exēpla.t pmū ē de volatilib⁹qđ ponit cū dicit.Respicite volatilia celi que nō tc̄.quasi di. Si pascit domin⁹ aues irrationales multo magis vero vos qui estis rationales qui filij estis dei.quibus promittitur eternitas. Et est ratio talis.Magis em̄ curanduz est de his que sunt maioris precij q̄ de his que minoris.Sed deus curat de volatilibus,puidendo eis sine eoz

sollicitudine. quia nō serunt neq; metunt. neq; congregant in horrea ergo multo plus curat ō hominibus. Moraliter hoc exponit Nicolaus de lyra in glosa morali q̄ p volatilia significantur viri contemplatiui qui se negocijs secularibus non implicant ꝛ dominus p eis sollicitat. necessaria eis ministrando. De hoc exemplū in vitaspatrum li.mj.c.lxxx. Frontonius q̄dam seruus verus dei sollicitudinem cupiens dixit fratribus suis quorum erant.lxx. Quid nobis cum mundo damnabili. pgamus ad heremū nihil nobiscum ferentes vt acquiramus celestem gloriam. Dicit em̄ dñs. Nolite cogitare q̄d mā ducetis aut quid bibatis ꝛc̄. et dñs adiuuabit seruos suos. Cūq; ibi longo tempe morar̄tur dyabolus aduersarius christianoꝝ eos tēptare cepit vt de heremo egrederent̄. ꝛ sic illi instigati dixerunt. Nūquid illi in vrbibus habitantes vident deum ꝛ videbunt an q̄ in heremo habitant soli deum vidēt. Quis em̄ potest cibo angelorum viuere ecce morimur fame. Audiēs autem Frontonius eorum murmur dixit. Quousq; irritatis deum. Illud scitote. quoniā nō necabit dominus fame animā iustam. recordamini quid ante dixit. Nolite cogitare quid māducetis ꝛc̄. Nouit dominus cibum dare timentibus se. Angelus igitur missus a deo venit ad quendam diuitem nocte dicens. Tu epularis in diuitijs splendide. et serui mei in heremo indigent pane. Surge igitur diluculo. ꝛ mitte seruis meis escas ex omnibus que dedi tibi. procuratorem enī posui te gregis mei. Surgēs ergo mane conuocauit amicos exponens eis visionem querens ab eis locum vbi habitarent serui dei Et nemo potuit indicare. Igitur altera nocte duriori comminatiōe ꝛ plagis corrigitur. Mane surgens cum fletu ostendens plagas ꝛ querens locum. Tandem vnus amicorum dedit sibi consilium dicens. Sunt tibi septuaginta cameli illos onera cibarijs. et mitte eos nemine ducente. ꝛ si ex deo est imperium. animalia tua salua reuertentur. Et placuit consilium vt monuit. Animalia autem venerunt vbi habitabāt sancti cibos eis ferentes. ꝛ octaua die ad domum redierūt. Idem diues quolibet anno nato tempore eis misit necessaria. Et alijs etiam diuitibus dominus imperauit vt eis necessaria mitterent. Secundū exemplum ponit dñs. Cōsiderate inquit lilia agri quō crescunt. s. tā speciosa. non laborant. videlicet vt sibi vestimēta suant quod pertinet ad viros. neq; nent. quod ptinet ad mulieres vt dicit glosa interlinea. Et dico vobis. s. ego qui mentiri non possum quia nec Salomon qui pre omnibus regibus floruit in omni gloria sua que fuit triplex. s. diuitiarū. sciarum ꝛ potentiaꝝ coopertus ē sicut vnū ex istis. s. lilijs. Quia Salomon habuit vestes alienas. lilium autem proprias. Illud ab arte. illud a natura que p̄cellit artē opere suo. Moraliter autē ſm Nicolaū de lyra p lilia vere castos intellige quos debemus considerare vt similiter castitatem amemus quomō crescūt non solum labore suo sed etiam dono dei Sap̄. xvnj Et cognoui quia non possum esse continens nisi deus det. Hec lilia spiritualia vescit de⁹ foliis sex candidis. Primum est sobrietas sed hoc solum lacerat in quibusdam excessus ciborum et potuum. Quia ꝛ Loth inebriatus incestum cuz filiabus perpetrauit Gen̄. xix. Idem ponit Augus. ꝓtra Faustum. ꝛ ponitur. xij. q. j. Inebriauerunt inquit Loth filie eius. ꝛ se nesciente miscuerunt. Secundū solium est laboriositas. q̄a decet castos homines vt sint in labore licito. iuxta illud Hiero. ad Rusti. monachū. de conse. di. v. Facito aliquid opis vt semp dyabolus inueniat te occupatū. Sed hoc soliū lacerāt otiosi. q; hec fuit iniquitas sodome saturitas panis ꝛ ocium Ezech̄. xvj. Tercium solium est vestis asperitas que ornat castitatem quam econtra lacerat vestis pulchra atq; mollis. Quia dicit metrista. Uestis pulchra. cibus largus. ocium quoq; somnus. Demergunt animā. luxuriamq; vocant. Quod patet Numeri. xxv. de filijs Israhel qui fornicati sunt cum mulieribus moabitaꝝ bene vestitis. Quartū soliū ē custodia sensuū p̄cipue illoꝝ qui nobis remote ostendunt. vt visus vel auditus. quia curiositas videndi lacerat castitatē. vt patet in Dyna filia Jacob q̄ egressa vt videret mlieres illius regiōis corrupta ē a Sychē filio emor Gen̄. xxxmj. Silr dō p centū passus vidēs Bersabee adulteriū ꝓmisit cum ea. ij. Reg. xj. Quintū est modestia sermonis que multum ornat boiez castū. Sz turpitudo sermonis ꝛ garrulitas lacerant. s. castitatē. sicut de illa garrula muliere Prouer. vij. q̄ occurrit iuueni habitu meretricio quā sequebat̄ ille q̄si bos ad victimā ductus. Jō dicit Sene. A turpibus vbis abstineto. quia licentia eorū impudentiā nutrit. Et. b. Hiero. sic inquit. Sermo virginis sit prudens. modestus. rarus. nec tam eloquentia preciosus q̄ pudore. Sextū est fuga occasionū peccandi. Nam nimia domesticitas lacerat castitatem ꝛ opportunitas peccādi est via ad luxuriā. vt p̄z i Thamar corrupta ab Ammō fratre suo. quia sola cum solo fuit in thalamo. ij. Regū. xnj. Habent etiam lilia aliqua grana aurea. grana igitur aurea i lilio hoc mystico videlicet hominis casti sunt tres modi.

diligẽdi deũ quos diſti guit bern.d. Diſce amare dulciter. amare foꝛtiꝛ amare ꝓudẽter. Amare dulciter ne illecti. ꝓudẽter ne decepti. foꝛtiꝛ ne oppſſi ab amoꝛe dñi auertamur. Ecce ꝙliter ſpũalia lilia a deo tã decẽteꝫ ſũt exoꝛnata ꝙ nec Salomõ q̃ fuit incaſt⁹ ⁊ amatoꝛ mulieꝝ. nj. Regũ. xj. ẽ ita cooptuſ ſicut vn⁹ ex iſtis homib⁹ caſtis. Terciũ exemplũ ẽ. ſi eñ fenuꝫ agri qõ hodie ẽ ⁊ cras i clibanũ mittiꝫ de⁹ ſic veſtit. quãto vos magis modice fidei vicꝫ veſtiet et i nccẽiſs ꝓuidebit q̃ eſtis rõnales ⁊ imoꝛtales. q. di. ℔m Chryſ. ſup Mat. Si floꝛib⁹ terrenis ſuccurrit deus q̃ nati ſunt vt tm̃mõ videanꝫ ⁊ ꝓeant. quõ hoĩeſ negliget quos ſic creauit vt nõ ꝓ tpe ſint ſeu videanꝫ. ſz vt ꝓpetuo maneãt. Nolite g̃ ſolliciti eẽ dicẽtes. q̃d mãducabimus aut q̃d bibemus aut quo opiemur. hec oĩa gẽtes inq̃rũt. ſ. nimia ſollicitudie. q. di. ſed xp̃iani nõ debẽt illa ita q̃rere. Qõ eñ gẽtes pl⁹ curẽt de veſtib⁹ q̃ v̊tutibus ꝓbat Jnno. de vili. bu. ꝙdi. pte. ij. c. xx

Z ix. Cũ q̃dã ꝓb̃s i habitu ꝓtẽptibili aulã ꝓincipis adijſſet. ⁊ diu pulſans ad hoſtiũ nõ fuiſſz introꝫiſſus. Sed quotiens temptaſſet totiẽs euz cõtigiſſet repelli mutauit habitũ ⁊ aſſumpſit oꝛnamentũ. Tunc ad primaz vocẽ aditus patuit venienti. Qui ꝓcedens ad ꝓincipẽ pallium qõ geſtabat cepit venerabiliter oſculari. Sup quo ꝓnceps admirans inquit quid hoc deſignaret. ꝓbus reſpõdit. Honoꝛante honoꝛo. qz quod iuſtus nõ potuit veſtis obtinuit. Et ſubdit Jnno. cõtra hoc exclamãdo. O vanitas vanitatũ honoꝛis. plus deferẽ veſtibus q̃ virtutibus. plus venuſtati q̃ honeſtati. Artificialis ſpẽs ſubducẽ ⁊ facies obducẽ naturalis tanq̃ hoĩs. Artificiũ artẽ ſupat creatoꝛ. Moꝛaliter aũt p fenũ ℔m Nico. de ly. intelligunẽ vani gl'oſi ad tẽpus floꝛẽtes. ⁊ poſt ignẽ gehenne inſtituẽtes q̃ bus dñs hic tãta bona tribuit vt tãdẽ mittanẽ i ignẽ ⁊ in clibanũ eterne combuſtõis. vbi ꝓburunẽ ⁊ nõ cõſumunẽ. Quod ꝓbat Aug. i li. de ciui. multiplici exemplo. Primo quoꝛũdã v̊miuz di. Unũ gen⁹ v̊miũ i feruoꝛe caliduꝫ aq̃rũ ſcaturire repiẽ. quoꝝ feruoꝛẽ nẽo impune trectaret. Illi aũt ſunt nõ ſolũ ſine vlla moꝛtl lesione. ſz etiã ex̃ has nõ pñt viuere. Scõo ponit exemplũ pauonũ. q̃ cũ moꝛtue fuerit nõ putreſcunt. ꝙ ſemel hec auis ſi cocta erat allata ⁊ de pectore vſq̃ ad annũ ſeruari poſſit. ⁊ nullã leſionẽ incurrit niſi ꝙ aliq̃tulũ coꝛpulẽtie ſicciozis fit Tercõ exẽplo ſalamãdri. Salamãder inquit i igne viuit. õ cui⁹ etiã pellib⁹ coꝛrigie ꝑcioſe fiũt que vetuſtate ꝓſumpte ſi i ignẽ mittenẽ de veteribus noue fiũt. Etiã ẽ aliud i hoc ꝓbandũ exemplũ ꝙ q̃dam ſunt altiſſimi mõtes ſicilie q̃ tanta tpis vetuſtate vſq̃ nũc eſtuãt flammis. ⁊ tamẽ integri ꝓſeuerant.

Dñica. xvj. poſt trinitatis. Sermo primus.

Ecce defũctus

A lefferebaꝫ ſi. vni. ma. ſue Luc. vij. Rex apũ ſp circũdaꝫ multitudie apũ tanq̃ rex a familia. ⁊ cũ moꝛiẽ ipſe rex apes velut familia ẽſtes efficiunẽ. ⁊ circa moꝛtuũ coꝛpus luctuz nõ minuũt imo niſi ſubtrahanẽ fame ⁊ doloꝛe moꝛiunẽ. Moꝛaliter ſpũs vel aĩa hoĩs ẽ velut rex ⁊ hz triplicẽ familiã. vicz ſapiẽtes ad ꝓſolandũ milites ad pugnãdũ. artifices ad miſtrãdũ. Intellectuales g̃ ſenſus ſunt tanq̃ ſpũs vel aie cõſiliarij dicẽtes ei. Time deũ ⁊ mãdata ei⁹ obſerua. Et iſti etiã ꝓtrahũt ipm̃ ſpm̃ vel aĩam ad diuina. Rõnales aũt ſenſus q̃ diſcernũt et oculo diſcretõis aſpnanẽ mala ⁊ eligũt bona ſunt milites q̃ hoſtes ꝓcupiaꝝ impugnãt ꝓ arma iuſticie. Aiales v̊o ſenſus ſiue ſenſuales qui appetunt viſibilia ſunt tanq̃ artifices ⁊ ruſtici q̃ coꝛpoꝛalibus rudimentis inſiſtũt ⁊ neceſſaria coꝛpoꝛi miniſtrant. vt dicit Humbertus in tractatu d. vij. donis ſpiritusſancti i ꝓlogo. c. nj. Mõ ſicut rex apum habet familiã ſuaz in alueari. ſic ⁊ ſpũs vel anima habet familiã in coꝛpe fragili. Sed contingit interdũ ꝙ ſpiritus qui eſt rex moꝛiẽ ꝓ peccatũ. qz moꝛs ſpũalis anime venit i quolibet peccato moꝛtali. vt de peni. diſt. mj. ca. dicens. Et Sap̃. xvj. dicitur. Homo ꝓ maliciã occidit aĩam ſuã. Et Seneca epla. lxxxij. ꝙ venenũ malicie peius eſt q̃ ſerpentis. quod q̃uis moꝛtiferꝝ ſit alteri. eſt tamen vita ſerpenti. ſed venenũ malicie ꝓncipaliter nocet habenti q. d. qz occidit ipz ſpũaliter. Et exquo ſpũs moriẽ ꝓ peccatũ. ideo debet ad ſimilitudinẽ apum triſtare. nec debet minuere luctum niſi ſubtrahaẽ ſpũs a moꝛte ꝓ penitentiã ne efferaẽ i moꝛte etiaz coꝛpis ⁊ de habitatõne damneẽ. Quia dicit Aug. ſermone. vnj. de aduentu ad iudiciũ ꝙ in moꝛte conſiſtãt angeli tartarei a deo tranſmiſſi. tunc ſi imparata fuerit anima conturbabitur. ⁊ de ſtrato fugam peteꝛe non poterit. Sz tunc oculis miſeris ⁊ vultu ploꝛabili rogãs. de ꝓecans ⁊ oꝛans dicet. Miſerere mei o ꝓiatoꝛ humani generis. ⁊ vos miſereamini angeli. nõ me nudam ⁊ ſine fructu ad iudicem deꝓoꝛtetis non me peccatoꝛem ſcilicet ſpiritum a coꝛpoꝛe ſegregetis. rogo permittite ad modicum tempus me penitere. ſuſpirare. lamentari. elemoſynas facere. deꝓecoꝛ deꝓecemi rogo inꝛcedite male vitã expandi. Hec audiẽtes angeli dicunt

Sermo.lxxxiii.

O aia misera oībus diebus tuis in pctō vixisti ⁊ mō vis penitere. sol tuus occubuit. finis tuus aduenit. deus iussit egredi de corpe separe ⁊ cruciare i eterno igne ſm opera tua. nō est dece tero spes salutis sed eterna damnatō. Et subdit Aug. Illa scientes ante illam horam curram⁹ ad penitentiā. suscipit eī nos q̄ suscepit latronem. theolonarium. adulterā mulierē. hec ille. De hoc ad sensum mystic̄ū dicunt verba prelibata de spū peccatis mortalibus mortuo. Ecce defunct⁹ efferebatur. s. i morte a corpe. In quo euāgelista duo tāgit i sensu morali. Primo aie mortē detestabilē. ibi. Ecce defunctus. Secundo eius egressionem mirabilez. ibi. efferebatur Circa quod notandū mors est quadruplex. et ſm hoc quadruplices moriunt mortui aut defūcti. scz mors mentalis extinctiōis. Mors carnalis resolutōis. Mors claustral' cōuersatōis
B Mors infernalis amaricatōis. Prima ḡ mors est mentalis extinctiōis. vicz q̄n mens vel aia extinguit p peccatū mortale. Unde Holcot super li. Sap̄. lec. xj. dicit. Peccatū vicz mortale satis q̄nient̄er vocat mors ꝓpter tres rōnes. vicz ꝓpter ꝓsilem defectū. ꝓsimilē effectū ⁊ consimilē aspectū. De primo ḡ moriente corpe talis est ꝓcessus in deficiendo. Primo distēpatur ⁊ distrahit. scdo infirmat. tercio morit. quarto effertur extra domū. quinto sepelit. sexto a vermibus cōsumit. Isto mō spūaliter distempatur ⁊ distrahitur p temptatiōem ⁊ cogitatōnem de peccato. Scdo infirmatur p comitantē delectatōem. tercio moritur p cōsensum. quarto aspor tatur ⁊ elongat ab hominibus p culpe abominatōem ⁊ diffamatōem apud homines. quinto sepelitur p malam consuetudinē. Sicut eī terra vel lapis onerat suppositus ⁊ opprimit corpus ne resurgat. sic illa mala consuetudo ē quasi quedam moles grauissima opprimens et necessitans ad peccandū. Quia dicit Aug. li. vnj confes. ca. v. Lex peccati est viciosa cōsuetudo q̄ trahitur et tenetur intus animus eo merito quo in eam volens illabitur. Et in eodē ca. cito post principiū loquens de seipso p statu peccati ante baptismū suum. Suspirabaz inquit ligatus non ferro alieno sed mea ferrea voluntate. velle meum tenebat meus inimicus. ⁊ inde mihi cathenam fecerat. ⁊ cōstrinxerat me. Ex voluntate quippe peruersa facta est libido. ⁊ dum seruitur libidini facta est consuetudo. ⁊ dū consuetudini non resistitur facta est necessitas. Et de hac etiam morte peccati pulchre loquit Isidorus libro de summo bono. Cogitatio inquit prava delectatōem parit. ⁊ delectatō consensionem. ⁊ consensio actionem. actio consuetudinē consuetudo necessitatem. Sicq̄ his vinculis implicatus quadam cathena viciorum tenetur ita vt ab ea nequaq̄ vltra euelli valeat nisi diuina gratia manum iacentis apprehendat. Et subdit Nequissimū est peccare. sed peius est consuetudinem peccandi facere. ab illo facile. ab hoc resurgitur cum labore. hec ille. Et hec consuetudo peccandi ſm Aug. de sermone domi in monte libro. j. c. xnj. sepulture Lazari compatur. et sic videmus charissimi q̄ istis magnis ⁊ nobilibus fiunt sepulture honestissime de marmore ⁊ alijs honestis lapidibus ⁊ lignis cum picturis et figuris qui simul onerant et ornant. Ita istī magnis ⁊ potentibus mortuis per peccatum faciunt adulatores sepulchra dealbata ⁊ depicta palliantes ⁊ diminuentes ⁊ excusantes ⁊ commendantes peccata potentium. Quia scdm ps laudatur impius in desideriis anime sue. ⁊ iniquus benedicitur. Et isti quidem videntur eos onerare et ornare. et sic ornant et opprimunt miseros ne resurgant p penitentiam de peccatis. Un̄ Grego. mj. mor. j. c. xix. notat q̄ christ⁹ tres mortuos suscitauit. videlicet puellā in domo. iuuenem in porta. Lazarum in sepulchro. Quartum vero discipulo narrante mouit. sz tamen non suscitauit. quia valde difficile est vt is quem post vsum male consuetudinis adulantium lingue excipiunt a mētis sue morte reuocetur. de quo etiam bene dicitur. Sinite mortuos etiam sepelire mortuos suos. Moraliter eī suos mortuos sepeliūt cū pctōres pctōrib⁹ fauoribus seruiūt. Sexto corpus mortuum a vermibus cōsumit. vt patuit infra. Sic mens priuata vitagr̄e a verme conscie ⁊ desperatōnis corrodit ⁊ mordet. Sic igit̄ q̄nient̄er pctm̄ mors dī ꝓpter cōsilem defectū vel ꝓcessum deficiēdi. Sic eī peccatū intrat in animā sicut mors in corp⁹ Ro. v. Peccatū intrauit i mūdū ⁊ p peccatū mors. Scdo pctm̄ dī mors ꝓpter ꝓsilez C effectū. mors igit̄ facit corp⁹ rigidū. frigidum ⁊ putēdū. horridū territū atq̄ pōderosū. Isto mō facit pctm̄ aiam rigidā p̄ p̄ supbiā ⁊ inobedientiā ad deū. iuxta illud Prouer. xvnj. Cū obsectōibus loquit paup. ⁊ diues effabit rigide. Glosa Supbus efficit aiam rigidā. Scdo facit pctm̄ aiam frigidā p inuidiā. q̄ in omni inuido ignis charitatis extinctus est. ō quo igne Luc. xij. dicit dñs. Ignē veni mittere i terrā ⁊ volo vt ardeat. Sup quo dicit Chrys. Qui nō habet ignē istū de quo dicit dñs. ignē veni mittere i hyemē ⁊ si fuerit in media estate. Jō dicit Hiere. vj. Sicut frigidā facit cisterna aquā suam. sic frigidam facit malicia scz inuidie aiam suam. Tercio peccatū facit animā fetidā p luxuriaz quasi latrina i qua porci infernales delectantur ⁊ volutantur. Unde dēmones non petierunt mitti

in colũbas q̃ hñt simplicitatẽ.nec i oues q̃ hñt innocentiã.nec i turtures q̃ amãt castitatẽ sz in porcos q̃ diligũt imundiciã Mat.vnj.Dñe inquiũt si eijcis nos hic mitte nos i porcos.sic demones nõ habitãt i cordibus simpliciũ nec innocentiũ nec puritatẽ diligentiũ sed luxuriosorũ de quoꝝ cadauerib⁹ ascendit fetor Isa.lxnj. Quarto facit eã horridam p iracũdiam.de quo Geñ.xv.Horror magn⁹ & tenebrosus inuasit abrahã.Quinto facit eã putridã p gule immoderantiã p quã sensus & ratio sepeliunt.& hõ i asinũ ꝓmutat Hiere.xxij.Sepultura asini sepelietur putrefact⁹ & piect⁹.Sexto facit eã terreã per auariciã.cui nihil sapit nisi terreũ vt dicat tali aie sic talpe dixit natura.& serpẽti dñs Geñ.nj. Terrã comedes oñib⁹ diebus vite tue.Septimo facit eã põderosam p accidiã.qz nihil boni opat.iuxta illud Prouer.xnj.Vult piger et nõ vult.Glo.vult obtinere bonũ honestũ vel vtile sed nõ vult laborẽ ad hoc req̃sitũ suscipe.Sed glo.ordinaria dicit.vult piger regnare cũ dño & nõ vult pati p eo.delectãt premia cũ pollicẽt terrent certamina cuz iubent.& sic peccator fit piger & põderosus p accidiã. Tercio pctm̃ dr̃ D mors ꝓpter ꝓsimilẽ aspectũ.Quãtũcunqz eñ homo fuerit pulcer.amabilis & delicat⁹ statim post mortẽ ẽ horribilis.turpis & abominabil'.& a cõione hoim sepandus.Sic aia añ peccatuz pulcerrima & formosa esse videt Cant'.mj.pulchra es amica mea et macula nõ est i te.Sed p peccatũ spoliat gratuitis & vulnerat naturalibus.& fetida & abominabilis fit coram deo.vt dicat ei deus illud Ezech'.xvj.Abominabilẽ feci sti decorẽ tuũ.et tunc sepat aia misera a cõione fideliũ & amicicia dei & angelorꝝ bonorꝝ. Jõ dr̃ Prouerb'.xmj. Miseros facit pplos peccatũ. Fatuissimus operarius est ille qui difficilib⁹ laboribus se fatigat.et nihil mercedis vel stipendij in fine reportat.Quantis laboribus.piculis & difficilibus se exponũt homines p peccato.isti p voluptatibus.isti p vanitatibus.& q̃d est stipendiũ? certe mortis stipendiũ & infernale suspendiũ.Quia dr̃ Ro.vj.Stipẽdia peccati mors.Qua ꝓpter dicit Salomõ Sap̃.j.Noli zelare mortẽ.i.diligere pctm̃ mortale que est causa mortis. Ex iã dictis clare patet q̃ peccator intelligit p hũc mortuũ. Viso q̃s sit ille defunct⁹ videdũ ẽ vlteri⁹ q̃ sunt hui⁹ defuncti portatores.que porta p quaz afferat? & a q̃ vidua deplorat? et qualit a xp̃o suscitet. Primo ergo E sunt quatuor portatores q̃ portant hominẽ in peccatis.s.longe vite.ꝓpositõ.aliene culpe intuitio.ppie culpe impunitio.& diuine miscõie largitio.Primus portator ẽ longe vite ꝓpositio.In eo eñ q̃ ipse hõ longã vitã ꝓponit sibi. ideo in peccatis tanq̃ mortuus psistit.Si añ cõsideraret vite breuitatẽ excuteret a se iniquitatẽ.Considera peccator q̃ vita nostra transitorijs cito rebus compatur.Dicit eñ Sap̃.ij. Umbre transitus est tempus nostrũ. Compat etiã rori antelucano Sap̃.xj.Talis eñ ros generat ante ortum solis.et orto sole statim exicat. Sic est de homine qui adhuc in suo ortu p mortem succidit.sicut cõquerit Ezechias Isa. xxxvnj.Precisa est velut a texẽte vita mea.dũ adhuc ordirer succidit me.De hoc vide exemplum Luce.xij.de diuite qui horrea dilatauit. & longã vitã sibi proposuit.& eadem nocte mortuus & damnatus est.De hoc quere si placz exemplũ supius.lxxj. f/Secundus portator est 2 aliene culpe intuitio. In hoc eñ q̃ peccatores intuent culpas alioꝝ dicentes.Ille et ille faciunt hoc peccatũ.ideo remanẽt in peccato. Sz si hoc intueris nec a peccato cessaueris forte te ipsum decipis. quia vno peccato eodẽ mõ peccantes vnus posset consequi gratiam & saluari alter dimitti & damnari.Quia dicit Matth'.xxmj.Tunc erũt duo i agro duo i mola.& duo i lecto.& vnus assumetur et alter relinquetur.Ubi ẽm Remigiuz his verbis tres ordines ecclesie demonstrantur.Per duos in agro ordo predicatorum quibus ꝓmissus est ordo ecclesie.Per duos in mola ordo coniugatorum.qui dum p diuersas curas nunc ad illa flectunt quasi molam in circũitu trahunt.Per duos in lecto ordo continentiũ quoꝝ requies nomine lecti designatur.In his añ ordinibus sunt boni & mali iusti & iniusti. Ideo ex eis quidam relinquẽtur sz in peccatis suis & quidam assumentur vide licet ad penitentiam & ad regnũ celorũ.Ideo si videris alios benefacientes.alios vero peccãtes.sequere benefacientes.Quia & asinus si viderit socios suos ante se cadentes banc viam non graditur.sed p aliam incedere consueuit. Tercius portator est culpe proprie impunitõ f 3 In hoc enim q̃ culpe nostre manent impunite. ideo eo audacius consueuimus peccare.iuxta illud Eccl'.vnj.Quia non cito contra malos p fertur sententia absq̃ timore filij hominuz perpetrant mala. Si enim deus ita puniret sodomitas sicut in veteri lege puniuit per aquas diluuij vniuersum mundum.vt dicitur Geñ.vij. Et quinqz ciuitates Geñ.xix.per ignez non essent tam proni ad hoc peccatũ & ad alia peccata inhumana.sed animaduertere debent q̃ nullum peccatũ manet impunitũ.si hic nõ.punietr̃ grauissime in futuro. Nam quanto remoti⁹ bircus exit tanto fortius trudit. Ideo dicit Aug. i sermonibus cõibus sermo.xlnj.Impunitũ nõ põt eẽ pctm̃.nõ decet.nõ oportet.non est iustũ

Sermo.lxxxiii.

Et quia nō potest esse impunitus puniatur a te ne puniatur ab illo. Idem dicit in libro ad matrem. Firmissime crede q peccatum impunitū nō relinquatur. Et Job.xxmj. Deus malus ab ire impunitum seu inultum non patitur. Quartus portator est diuie misericordie largitō. In eo em̄ q misericors deus facile miscōiam suaz peccatoribus elargit eo diutius i peccatis pseuerant. quia facilitas venie incentiuū prebz delinquendi vt dicit Ambro. libro de offi. Et ponitur.xxmj.q.mj. Et iniusta in fine vident aliqui q defacili christus dimisit septem peccata mortalia Marie magdalene Luce.vij. Et Petro trine negatōnis peccatum Math̄.xxvj. Et latroni deprecanti ait. Hodie mecū eris i paradiso Luce.xxnj. Idcirco de eadē miscōia z venia sperant continue peccantes. Sed quis scit si veniā penitendi consequent. Quia dicit Hiero. in epistola. Beati vix inter ducēta milia hominū quoz vita semp fuit mala vn⁹ meretur indulgentiā. Nec tamē ppter hoc aliqs debet desperare. Quia dicit Chrys. de repatōne lapsi. z allegat a magistro libro.mj.sen.dis.xmj. Talis mihi crede. talis est erga homīes pietas dei nunq̄ spnit pniam si ei sincere z simplr offerat etiam si ad summū quis perueniat malorum. z inde tamen velit reuerti ad virtutis viam. suscipit z libenter amplectitur. z facit omnia quatenus ad priorem reuocet statū. Secūdo p portam efferē. Ubi nota porta dicit glo. visus ē vel auditus aut aliquis de quinq̄ sensib⁹. Si ergo videris mulierē ad concupiscendū eam tā mortuus effertur p portam visus. Qui vo aurē detractionibus z linguam litigijs accomodat extrahitur z effertur p portam auditus. Si autē consimilia fabulantur. p portam oris mortuus effertur. Ideo ad portam visus pactō mutua ē ponendo inter ipsum videlicet z cor vt cor non dirigat oculuz ad aliqua illicita. nec oculus renunci et cordi aliqua vana. sicut fecit Job.xxxj. Pepigi inquit fedus cum oculis meis. id ē firmiter in corde meo statui sicut firmū pactum. q vitarem omnē aspectum impudicum ne cogitarem quidem de virgine. i. p aspectum inciderem in delectatōem vel consensum alicuius virginis. Et subdit. Si eniz ambulaui in vanitate. Glo. prebens me aspectibus iuuenculariz. et festinauit pes meus in dolo. videlicet querens eas ad decipiendum. Si id est non secutus est oculus meus cor meum. Ideo dicit Ambrosi⁹ Auertamus oculos ab inanibus ne quod oculꝰ videat. cōcupiscat cor. vt teipsum inspicias necesse est vt ab omnib⁹ oculos auertas. Qui em̄ custodit oculos ab immundicia cordis securior erit. Ad portam auditus facienda est sepes spinea p quaz intelligit reprehensio diuina. Et hoc dicitur Eccī.xxvnj. Sepi aures tuas. Glosa. detractiones nō audiendo. quod innuit cuz subdit spinis scz increpatōem pungentiū. z noli audire linguam nequā. z seras. s. adhibe auribus tuis. videlicet ne intrēt verba mala. Quia dicit quidam doctor. Nulla dr̄ntia est inter mala loquentē z ea delectabiliter audientē vteroz em̄ dupliciter peccat. Ille qui male audit et in his delectatōem percipit. z iste qui male loquitur z in his similiter delectatur. Si ergo audierimus doleamus. z sic sine peccato erimus. z dicentē conticescere faciamus. Quia dicit Hiero. ad Rusticuz monachū. Sicut sagitta si mittat̄ ptra materiā durā nonnūq̄ i sagittātē reuertitur z vulnerat vulnerantē. Ita detractor duz tristem viderit animū vel faciem audientis illico conticescit. pallet vultus. hrent labia. z saliua siccat̄. Si vero libenter z letanter audierit fomitem detrahendi ebuis. Ad portas vo oris ponenda est habena ferrea vt ab assessore tuo lingua regatur. Difficile enim est erigere linguā Nam Jacobi.nj. dicitur. Lingua modicū membrum est z magna z mala exaltat. Et cito post. Lingua nostra ignis est vniuersitas iniquitatis lingua constituitur in membris que maculat totum corpus. inflammat rotam natiuitatis nostre. id est cursum vite nostre qui rote similat̄ inflāmatur a gehēna. i. a dyabolo. Et infra. Linguam nullus homo domare potest. Quod verbū tractans Aug. de natura et gr̄a. Nō inquit ait aplꝰ linguā nullus domare pōt sed nullus hoīm. cū domat̄ dei mia. dei adiutorio dei gr̄a fieri fatemur. vñ nō est expressio impossibilitatis sz magne difficultatis. In cuiꝰ figura natura sic ordiauit circa liguā q q̄ duplici muro claudit. vicz osseo z carneo. ad oñendū q duplex examinatō fieri dz antēq̄ lingua suū opꝰ exerez p̄mo em̄ dz cōsiderare an sit licitum. scdo an sit expediēs. z iste sunt due vie p quas debet transire. de quibus in ps̄. Dixi custodiā vias meas vt non delinquam i lingua mea. Posui ori meo custodiam. z hostium circumstantie labijs meis. Unde abbas Pafuncius sicut narratur ex historia tripartita cum esset sine litteris accessit ad quendam vt addisceret. Et cum venisset ad istum versum. Dixi custodiam vias meas vt non delinquā z̄c. dixit se satis didicisse si istam lectōem possit scire. qz tunc esset beatus. iuxta illud Eccī.xxv. Btūs vir q̄ habitat cum mulier̄ sensata. z qui in lingua sua non est lapsus. licet em̄ iustus corripiat aliquādo. habet tñ mel et lac sub lingua. Sed lingua peuersa est que

aut peruersa laudat aut recta reprehēdit vt dicit Grego.vij.moraliū ca.xxij. Ideo dicit sapiens Eccī.xxxvnj. Ori tuo facito hostia.ꝛ verbis tuis facito staterā.ꝛ frenos ori tuo rectos. Tercio mortuus a vidua defletur.dicit glo. Hec est sancta ecclesia que ex sponsi sui absentia viduata. deflet filios mortuos spiritualiter. iuxta illud Matth.ij. Rachel plorans filios suos noluit conso.rē. Et in persona ecclesie plāgit Hiere.mortuos in peccatis c.ix.di. Quis dabit capiti meo aquā.ꝛ oculis meis fontē lachrymaꝝ ꝛ plorabo die ac nocte interfectos populi mei.

¶ Quarto videndū est qualiter pcōr mortuꝰ suscitet. Ad hāc suscitatōem requirunt quatuor. scz inductiua.effectiua.ostēsiua.ꝓsecutiua q̄ fuerunt in suscitatiōe huiꝰ defuncti que etiā ad suscitatōem cuiuslibet pcōris req̄runt. Quantū ad primū inductiua sunt duo.s.cōpassio vidue ꝛ pūtia turbe. Primū induxit dñm ad multum miserandū.qz dr̄ Quā cum vidisset miscdia motus sup illā.s.viduā. Hec vidua aia nostra est q̄ p pctm̄ mortale est a xpo sponso suo diuortiata vt sit iam solitaria.iuxta illud Tre.nj. Sedebit solitarius.i.sine christo ꝛ tacebit.videlicet a laude eius. Ipius filius est animus nr̄ q̄ multiplicibus peccatis est mortuꝰ. Et merito mortuo assimilat. hic si suscitari debeat. necesse est vt compassio christi ꝛ misericordia eius cōcurrant qz si herba i hyeme resuscitari debeat nccē est solē veris tpe ꝓcurrere. Sic i silī ē de hoie q̄ nullo mō a morte peccati reuiuiscit nisi verꝰ sol iusticie sua gr̄a ꝛ miscdia ad ipm̄ se ꝓuertat. Jō dicit Dauid ps̄. lxxxmj. Deꝰ tu ꝓuersus.scz ad nos p passiōz.gr̄az ꝛ mām tuā.viuificab nos. scz q̄ prius fuimus mortui i pctis. Scdm inductiuū fuit pūtia turbe. qz multitudo erat cū vidua. ppter quā christus inductꝰ fuit.ꝛ fecit corā eis miraculū vt illi crederent. ꝛ istius miraculi testes essent. Sed spūaliter hec turba ē electoꝝ. ō qua Joh. Apoc. vij. Post hec vidi turbam magnā quam nemo dinumerare poterat. Hec semp est pūs diuino aspectui inducēs christum vt resuscitet peccatorē. licet em̄ ꝓncipaliter ad suscitatōez pctōris faciat dei miscdia.tñ scdario etiā ad hoc valēt sctōrum suffragia. iō dicit Job ad quēlibet pctōrē. Voca si ē ꝛ ad aliquē sctōrum cōuertere vt ozet ꝓ te Quantū ad scdm effectiua fuerūt duo. videlicet tactio locuti ꝛ iussio precepti. Quia accessit et tetigit loculum quando coz duxꝝ ad penitentiam emollit. vēl interdū tribulationibus inducit. sicut patz

K de Nabuchodonosoz Dañ.mj.et.xxnj.q.mj. ca. Nabuchodonosoz penitētiā meruit fructuosam. Nōne post innumeras impietates flagellatus penituit.ꝛ regnuz quod pdiderat rursus accepit. hec Aug. Sed notabile est q̄ dño locutū tangente adhuc mortuus non surrexit. quia multi a dño ad penitentiam emolliti vel tribulationibus inducti adhuc nō penitēt sicut Pharao de quo dicit Aug. vbi. s. Pharao aūt i ipis flagellis durior ē effectus. Scdm effectiuū huius resuscitati est preceptio. Nā oīs eius iussio est ꝑceptum cuz dicitur. Adolescens tibi dico surge. Sed ista iussio spiritualiter est diuina inspiratio. de qua Ephe.v. Surge qui dormis. ꝛ exurge a mortuis.ꝛ illuminabit te Cristus. Quantū ad tercium ostensiua sunt duo. videlicet sessio ꝛ locutio. De primo dicit. resedit q̄ fuerat mortuus. Nō dicit euāgelista q̄ steterit vl iacuerit. sed resedit. In stando em̄ totum corpus laborat. sed in iacendo totum quiescit. In sedendo em̄ partim laborat et partim quiescit. Illi stāt qui circa sollicitudines temporales nimis laborant. Illi iacēt qui in bonis operibus torpent. Nulli eorum sunt veraciter resuscitati Sed illi qui sedent ꝓ tempore deo p deuotā oratōem aut contemplatōem ꝛ ꝓximo p diligentē opatōem laborēt. vnde bñ opus est vt Maria pie ꝛ sublimiter sentiat de deo. Martha minor dicitur ꝛ benigne cogitat de proximo Lazarus misere et lachrymabiliter sentiat de seipso. De secundo dicitur. et cepit loqui. Peccator em̄ q̄ prius consueuit loqui verba mūdi vel pcti incipit loqui verba dei ostendit se fore suscitatū. q̄a dicit Bern. Preciosa lingua que nō nisi de diuinis rebus nouit diserere verba. Quantum ad quartū consecutiua sunt duo. laudatō dei. fides ꝛ recognitō. De primo dicit. Accepit autē omnes timor. et magnificabant deum. Sic peccator, ppter bñficium suscitatōis spūalis debz laudare xp̄m. Quia dicit Chrys. sup Matth. Ad laudandū se me omni tempe incitat qui m̄ omni tempe bñficia p̄stat. Sed certe sunt multi homines qui ingrati sunt de tantis bñficijs sibi impensis. nec deū laudant. Ideo dicit i psona xp̄i .b. Aug. Si fueris iniquus non me laudas. Si vita cum lingua consentit tūc me laudas. Et addit. Melius est tacere ꝛ benefacere q̄ me laudare ꝛ peccata cōmittere. De secundo dixerūt ꝓpheta magnꝰ surrexit in nobis. Sic ꝛ tu si habueris dei cognitōem certum est quia resuscitatus es. Quia vbi sincera dei cognitio ꝛ vera fides ibi nulla inferior delectatio seu adhesio. Jō dicit beatus Aug. Qui deum omnium largitorem bonorum cognouerit que sibi delectatio i inferioribus erit. Si arbor semp ꝓferēda ē suo fructui quid miruz si dei intuitu vilipendit̄ brevis delectatio huius mundi.

Sermo.lxxxiiii.

De eadem dominica Sermo.

ECce defunctus efferebat filius vnic⁹ matris sue. Prudens agricola agrum ꝓprium ociosum existere nō permittit dum tempus est germis. Quando enī inde eleuat frumentum interdum seminat rapas vel aliud quod nascit ꝑ illo tpe. Jō sollicitus est cū mature sunt segetes ipsas metere. iuxta illud Johelis. nj. Mitte falcez quia mature sunt segetes. Spūaliter ꝑ agricolā itel ligit deus pater teste christo Joh. xv. Ego sum vitis vera. et pr̄ meus agricola est. Ager ē pñs ecclesia catholica. Sz fruges q̄libet nostruz in hoc agro debet fructificari. Videmus etiā q̄ semina i agro etiaz si siqua sunt indigesta t acerba sicut cū maturis metunt. Sic loquēdo ad ꝓpositum deus i pñti vita tempus merēdi nobis concedit. vt dicit Hiero. xnj. q. ij. c. In pñti seculo ad maturam messem deuenientes reportamur in horreo domi. s. in vitā eternam t nō tradamur cū paleis ad comburendū. Et nisi tēpe accepto ꝓducat ager ecclie fruges debitas. si nō fructiferos nō ꝑmittit nos amplius diuino in agro ecclesie seu campo mundi psistere. sed falce mortis nos de campo vite pñtis abscidet siue dulces perduxerimus fructus seu acerbos Et hoc figuratum est Apocal. xmj. vbi Johannes vidit cuidam angelo p̄cepi vt meteret. q̄ mature essent messes. Uenit inquit hora vt metantur. Et misit falcem suam in terram t messuit. Et sequitur immediate q̄ alius exiuit q̄ habuit falcem acutam. Et angel⁹ qui habebat potestatem sup ignem t aquam dixit illi qui habebat falcem acutam. Mitte falcem. t vindemia botros vinee. Que fecit t vindemiauit. t misit in lacum ire dei. Spiritualiter ꝑ falcem intellige mortē humanaz. Ratio est. q̄uis spice dum sunt in agro vna alia maior atq; longior est vel sit. tamen versus radicem ꝑ falcē decisionē omnes inueniunt equales. Sic facit mors humana. Nam in agro ecclesie atq; p̄sentis vite vn⁹ est maior atq; excelsior alio nobilitate t diuitiarum magnitudine. tamē morte illos metente si quis aspiciat omnes equales recipiet. Ideo dicit Prosper in sententijs. Respice sepulchra quis seruus. quis dominꝰ. quis diues. qs pauper. discerne si potes vinctū a rege. a debili fortem. t pulchrum a deformi. quasi di. non potes discernere. quia omnes sunt equales. Sed ꝑ p̄mam falcem metentē messem subaudi mortē iustorum qui de campo aduersitatis vite p̄sentis vbi estibus multarum afflictionū ꝓbati arētes venerunt ad perfectam maturitatem metūtur. ne amplius grandines t tempestates eos conterant. t nec cadat sup eos sol neq; vllus estus Per alium vero angelum falcem acutam tenētem cui angelus potestatem habēs super ignē dicit vt videmiaret botros subaudi necē damnatorum que pessima est ꝑm psal. Dyabolus enī qui habet potestatem ignis infernalis vel supplicij domino permittente iubet eos vindemiare de vinea p̄sentis vite. quando videlicz cōpleta est malicia eorum. igitur ꝓijciunt in p̄elium. vulgariter p̄esse. inferni vbi cōculcabunt .i. ꝑmanent eternaliter. Et iaz amplius meritoz fructus ꝓducere neq̄unt. q̄ hic facere noluerūt Ideo dicit Aug. j. ꝓfes. Illa est pena pcti iustissima vt amittat vnusquisq; illud quod vti bene nouerit. cuz tamen sine omni facultate posset si vellet. t quid sciens non facit t amittit scire q̄ rectum est. t qui rectum facere cuz posset nolu it amittit posse cum velit. quasi dicer. Damnati iam vellent facere opera meritoria sed nō possunt. quia cum poterant facere noluerunt. Sz de istis damnatis non fuit iste mortuus. q̄a alias non fuisset suscitatus. sed fuit de istis in purgatorio existentibus vel in lymbo. ideo euz dominus suscitauit a morte vt dicit euangelium. i quo p̄incipaliter tria tangit. Primo defūcti de latiōem. ibi. defunctus efferebat. Secundo fletus inhibitiōem. ibi. Noli flere. Tercio mortui suscitationem. ibi. Adolescens tibi dico surge. Circa prosecutionem diuisionis mortis in primo sermone facte hic dicam de alijs trib⁹ mortibus. videlicet. carnalis resolutionis. claustralis conuersationis t infernalis cruciationis. Mors ergo carnalis resolutionis est ineuitabilis. quia omnes morimur t quasi aqua i terraz dilabimur. ij. Regū. xmj. Et licet homies in M terdum hic diu viuunt. tamen ad mortis terminū necesse est vt ueniāt. quod ꝓbatur in simili quia nulla est via adeo longa que aliquādo nō cōsumatur ꝑ itinerantium assiduitatē t ad terminū ueniāt ad quē. Moraliter pñs vita ē via quedam inter termios inclusa. vicz inter natiuitatē t mortē. Int̄ viatores oms sum⁹ t ōptet deuenire ad terminū t ad portā mortis q̄ dr̄ eē finis vite pñtis t initiū sequētis. Jō aiaduertere debemus aliqua q̄ contingūt homi morienti vicz dimissionē charoz amicoz amissionē bonoz terrenoz. ꝓditionem dieꝫ gratiosoz. ꝑnatōez mundanorum gaudioz. cōsecutōz mortalium peccatorum. occursionem seuoz demonioz. t ingressionem confiniū ignotoruz. Primo eñ aiaduertere oportet dimissionē carorū amicoz. Solus eñ moriens hic recedit. null⁹ eñ amicoz q̄bus hic magnā amicicīā ostendisti. t quos mentaliter dilexisti tecum vadit nisi

forte ad sepulchrum. & tunc statim ipsorum obliuiscũtur. Et dicit Hol. sup li. Sap. lect. clxxxiij. q tales amici sunt arguendi ꝺ obliuiõe charorum familiarium suorum & maxime cum fuerint diuites. Magna eñ ingratitudo est tunc amicũ deserere cum nostra amicicia primo incipit indigere. Amici nostri q̃ diu viuũt possunt se iuuare i his que spectant ad meritum aut ad demeritum. Sed cum mortui fuerint penit⁹ sunt impotentes ad merendũ. & tunc nõ habent ali quod refugium nisi amicos si quos in vita p⁹ se reliquerint. vt dicat quilibet illud Job. xix. Miseremini mei miseremini mei saltẽ vos amici mei. quia manus domini tetigit me. Et hi vt addit Holcot conqueruntur de quatuor generibus hominũ. Et sunt isti. Successores progenitorum hereditates. executores defraudantes defunctorum voluntates. professores non pensantes fundatorum pietates. et mendicatores non reciprocantes benefactoribus suis grates. Primi ergo sunt heredes ingrati qui succedũt parentibus in certis bonis et redditibus. que illi sumptibus vel strennue quesierunt. isti obtinent sine labore. & tamen vix semel in anno dici faciunt vnam missam. de quo Sapie. Si genuerit quis centũ liberos &c. obliuioni datur nomen eius Eccli. vj. Secundũ genus ꝺ quo mortui cõqueruntur sunt executores falsi & defraudantes eorũ vltimas voluntates. Cõtra quos dicitur. xnj. q. ij. Ultima voluntas defuncti omnibus modis obseruetur. hec autez a iure notentur. processum liberum debet esse quod itez nõ redit ad arbitrium. Hi ergo fraudatores vltimarum voluntatũ sacrilegi sunt. fures & pauperum necatores. xnj. q. ij. clerici. et ca. precedenti. Et qui pauperiores sũt quoniam mortui qui se iuuare i nullo possunt quorum obliuiscãtur cuz testata non soluuntur. vt quilibet dicat cum psal. Obliuioni datus sum tanquã mortuus a corde. Sed felices pij executores qui dicere possunt mortuo illud pr̃. Nec obliti sum⁹ te. & inique non egimus in testamẽto tuo. Tercium genus de quibus mortui conquerunt nõ professores nõ pensantes fundatorũ pietates. Hi sunt religiones possessionate varijs redditibus & omnibus bonis ditate. non solum ad necessitatem. sed ad voluptatis superfluitatẽ. qui vix nomina norunt suorum fundatorum. Quorum quilibet de eis dicere potest illꝺ Hiere. xnj Saturati sunt & leuauerunt cor suum. et obliti sunt mei per negligentiam. Quartum gen⁹ hominum de quibus ꝙqueruntur mortui sunt mẽdicatores nõ reciprocantes benefactoribus suis grates. qui temporalia recipiunt. & spiritualia nõ retribuunt nõ debent. qui benefactorib⁹ adulantes donec reciperent. & cum receperint deuotionibus & orationibus nõ ꝙpensant. Cõtra quos Ecci. xxxvij. Non obliuiscaris amico tuo. & nõ sis immemor illius in operibus tuis. Sed quia homines & amici carnales i morte dimittũt. ideo facere debent sibi cum christũ & sanctos eius qui morientibus assistunt & vsq̃ ad gaudia perducunt. sicut legitur q quidã deuotus homo in hora sui obitus aspicientibus circumstantibus cepit exhilarescere. et pulcer candidusq̃ apparere & in leta verba prorumpere. Et querentibus illis cum loqueret. respondit. Nõ videtis sanctos patriarchas. Itez illo loquente. & eis interrogantibus. Nõne inq̃t videtis sãctos ꝓphetas Tercio dixit. Ecce venĩũt sancti apli. Quarto dixit. Ecce veniũt sãcti angeli. Et vltimo. Ecce inq̃t venit Jhs. Et inẽ hec v̋ba migrauit ad dñm. Jõ dicit Grego. Interdũ ꝓtingit iustis vt i morte sua sctõz p̃ce dentiũ visiones aspiciant. ne ipsam mortis suę suiam pertimescant penalem. Sed dum mentiuiuz supernorum societas ostendit. a carnis sue copula. siue doloꝛ & fortitudinis fatigatione absoluunt. Secũdo animaducrtere debz homo amissionẽ terrenoz bonoz. Oia eñ bona sua temporalia in morte amittit. & i hoc q sua nõ ostendit. cum secum ferre nõ possit vt dicit Ambro Jdeo dicit apostolus. j. Thi. vj. Nihil intulimus in hunc mundũ. haud dubiũ quia uihil aufferre possumus. Et psal. Reliquit alienis diuitias suas. Diuitie sunt velut infideles inimici. qui amatores suos in extrema necessitate deserunt. Unde quidam cum a diuitijs in morte implorasset auxilium. nec posset aliquam responsionem ab eis habere ait. O fallaces diuitie toto corde vos amaui & honorauj. & nunc in tanta necessitate positus nihil consilij vel auxilij a vobis habere possum. Parate estis me deserere. nec vultis me sequi. Ego dimittam vos Et his dictis statim distribuit pauperibus vniuersa. Tercio in morte ꝑpendere debet perditionem dierum gratiosorum. hic sunt dies gratie dies salutis. in quibus potest homo peccata sua penitere & bona operari. Jdeo dicit dñs Joh. ix. Operami dum dies est veniet enim nox cuz nemo operari potest. O si peccatores inde egredientes per mortem haberent a deo vel vnam horam gratiose concessam. vt adhuc agerent de peccatis penitentiaz. qz ibi habere pñt. qz dicũt in inferno damnati vt recitat Amandus i ho. sa. li. j. c. x. Utinã & de tpe illo toto inutiliter expẽso supereſſet nobis vna horula tãte pene in remedium concessa. Sed sententiati heu diuina iusticia precluſa est nobis salutis via. negata misericordia. spes omnis est ablata. Jõ

hortat sapiēs quēlibet hoiem Eccī.xmj. Añ obitū tuū operare iusticiā q.d. Quia post mortē facere nō potes. Quarto animaduertere debemus priuatōem humanoꝝ gaudioꝝ in morte. eñ ꝑuat hō oñibus gaudijs mūdi. ꝛ fortassis a gaudijs transit ad tormēta. Quia dr Job.xxj Tenēt tympanū ꝛ cytharā. Glo. nō solum bzeui sed longo. ꝛ gaudent ad sonitū organi. ꝛ ducunt in bonis dies suos. id est totum cursuꝝ vite sue. ꝛ in puncto ad inferna descendunt. id ē ad sepulturam. ita q̄ inter prosperitatem et sepulturam maturam non interuenit aliqua aduersitas. vt dicit glo. Lyre. Sed melⁱ essz ipis homibus vt cum essent adhuc sani interdū gaudia mundi abijcerent. ꝛ tristiciam pro peccatis assumerent que in morte hominis in gaudium conuerteretur Johānis. xvj. Tristicia vestra verteī in gaudium. Quito habet aiaduertere ꝓsecutōem mortaliū peccatoꝝ. Dicit Ja.li.xij ꝛ auctor ꝓpri.li.xmj. Symea qñ duos habz fetus. quē plus amat in brachio suo portat. quez vo minus diligit humeris gestat quādo sibi instat necessitas fugiendi. ꝛ cum artatur ab insequēnti de brachijs projcere compellīt. ꝛ alio q̄ humeris pressa ad fugam tardior reddīt. ꝛ ido a venatore facilius preuenitur. Moraliter autem diues habet duos fetus. videlicet diuitias ꝛ peccata. que se vt semp consequunt iuxta illd Eccī.xvj. Si diues fueris. id est diuitiaꝝ cupidus immoderate. nō eris immunis a peccato. Primū ergo fetum. id est diuitias diligit ꝛ brachijs suis manibusq̄ portat eas semper vniendo. Sed secundū fetum scz peccati portat i humeris ea raro inspiciendo. vt ea projcere cōfitendo. Instante ergo necessitate mortis cogitur projcere diuitias ꝛ hic dimittere eas. sz sola pctā miseꝝ cōsequūt. qz opa illoꝝ sequūtur illos Apoc.xmj. Tūc vt ait Bern.li.ȝ contē. mūdi. Loquētia peccata simul ꝛ opera respondebūt ꝛ dicent. Tu nos feciſti. opera tua sumꝰ nō te deserimus sed semp tecum erimus. tecuz ꝓgemus ad iudicium. vicia quoq̄ animā multis ꝛ multiplicibus crimibus accusabunt. multaq̄ falsa testimōia aduersus eā inueniūt. quorū vnū ad damnatōem eius possit sufficere hec ille. Idcirco quilibet studere debet hic pctā sua veraciter deponere. et christo cum honestate vtutum i morte occurrere. Si eñ cū firma fide charitate formata veneris patriarchas obuios habebis. Si cū vera sapiētia ꝓphetas. Si cum volūtaria paupertate apostolos. Si cū patientia martyres. Si cū humilitate confessores. Si cū castitate Marīa ꝛ omnes virgines. Si cum charitate inimicoꝝ christū obuiū habebis q̄ dicet tibi. Intra in gaudium domini tui Math. xxv. Sexto animaduertere debeſ occursionē seuoꝝ demōioꝝ. de hoc dicit Bern. vbi s. loq̄ns de aīa. Demones iquit horribili vultu atq̄ terribili aspectu eam terrebunt. ingenti eam furore persequentur. ꝛ comprehendent eam terribiliter volētes retinere ꝛ possidere nisi sit qui eripiat. Et. b. Grego. vj. moraliū dicit. Antiquus hostis ad capiendas animas peccatoꝝ tempe mortis crudelitatis effrenaī violentia. ꝛ quos viuentes blandicijs decepit seuiens moriendo rapit. Septimo aiaduertere debes ingressionē finiū ignotoꝝ. de quo habeī figura Nūe. xmj. Filij Jsrahel i deserto nolētes in introitu terre ꝓmissionis sequi viā Moysi. pierunt in deserto ignito per varia supplicia. Sic moraliter nolētes hic sequi viam penitentie pueniunt ad passum ignotum mortis horrende ꝓ solitudinē pgenteſ vbi neminē cognoscūt. plenā feris pessimis ꝛ latronibus. Jdeo dicit Bernī. li. medi. O anima mea quis erit pauor cū dimissis oñibus quoꝝ tibi pñtia taz iocūda fuit sola ingrederis ignotam prsus regionē. vbi occurrēt tibi caterratim teterrima mōstra. quis tuebitur te a leonibus ꝑparatis ad escā. quis consolabīt ꝛ quis deducet. Igīt legitur q̄ quidam vnicus filⁱ regis iacens in agone dixit. O quid est mundus iā cognosco me morituꝝ. habeo i isto mundo magnas diuitias ꝛ multa castra ꝛ multas ciuitates. ꝛ iam multos possum hospitare homies Sed ecce morior ꝛ nescio vbi hac nocte manebo. sicq̄ astantes ad fletum prouocabat. Jdeo mors illa corporalis resolutionis semp est meditanda. Quia dicit Hiero. Memento mortis tue ꝛ non peccabis. Qui se quottidie recordatur esse morituz contemnit presentia ꝛ ad futura festinat. Jsti mortui olim sepeliebantur foris ciuitatem eo q̄ sepulture non erant in ciuitatibus propter fetorem cadauerum mortuorum. Jdeo dicit. Ecce defunctus efferebatur. Secunda mors est claustralis conuersatōnis ꝑ Dicit eñ Robertus hol. q̄ sancta religio figuratiue dicitur mors. a qua vulgariter regulares dicunt mortui. ꝛ seculares viuentes. Malus tamē secularis est vere mortuus. et bonus regularis vere viuens. Nam malo seculari dicīt Apocal. nj. Nomē habes q̄ viues sed mortuus es. Sed sanctis dicitur. ij. Chor. vj. Vos q̄si viuētes. Sed ecce viuimⁿ. mortui autē peccato. viuētes aūt deo. iuxta illud Rom. vj. Estimate vos mortuos quidem esse peccato. viuētes autem deo in Jhesu xp̄o domio nr̄o. Quare aūt religiosi dicunt mortui possunt aliq̄ congruitates induci. Primo eñ moriturus condit testamentū i quo legat animā deo ꝛ corpus tumulo. facultateſ alijs. Et super hoc executores

sibi constituit isto modo religiosus profitendo dat animam suam deo. corpus assignat monumento scilicet claustro. in quo clauditur sicut mortu⁹ in sepulchro. facultates habitas et habendas resignat mundo. Executores huius testamenti constituūt prelatos suos quib⁹ quottidie tam corpus suum q̄ animaz tradunt. Secundo moriturus incipit amittere colorem suum naturalem. Postea vsum sensuum exteriorum. sicut visus. auditus ꝛ huiusmodi. Tādez vltimo motum suum ꝓpriuz. ita q̄ si moueri debeat oportet q̄ hoc fiat per alios ꝛ nō p semet ipsum. pannus ei attribuitur breuis. ꝛ in terra mensura. ꝛ sic finaliter cum mortuus fuerit absconditur. Isto modo moraliter ingrediens religionem primo amittit omnē colorem. hoc est omnē amorem carnalem vel mundialez amicorum vel parentum qui possit a mundi contemptu ꝛ sancta contemplatione recordari. Secūdo amittit vsum sensuum exteriorum per honestatem ꝛ religiosam conuersationem custodiaz visus. tactus. auditus. Tercio perdit quasi loquelam p silentium locis ꝛ temporibus conuenienter seruatum. Silentium nāq; iuuat ad mētis recollectōem ꝛ gratiam consequendaz. In cuius figura Zacharias mutus genuit Johannem. id est luce gratiam. Quarto perdit motuz proprium. videlicet voluntatem. quia nus q̄ se mouet vel vadit nisi p obedientiam ꝛ licentiam prelatorum. Quinto tribuitur sibi pannus modicus. quia habitus vilis ad necessitatem. non ad superfluitatem. Et sexto tandem absconditur in sepulchro. id est in claustro suo. ne p secli tumultus a sanctis ꝑturbetur occupationibus. Isti mortuis dicitur Ephes. nj. Mortui enim estis. ꝛ vita vestra abscondita est cum christo. Isti mortui etiam efferuntur quatuor portatoribus licet sint vnici. id est vnius anime custodes matris sue videlicet religionis. Prim⁹ portator est dignitas episcopalis ad quā mlti aspirant ꝛ religionem postergāt. ꝛ hi sunt in periculosissimo statu. vt patuit supra sermōe. xxxvnj. Secundus est voluptas carnalis. Tercius cupiditas mundialis. Quartus sollicitas parrochialis. nam multi vt possent parrochias seculares regere videntur religiões dimittere ꝛ relinquere. Tercia mors est infernalis cruciationis. ꝛ hec contrarie attestanda. de qua ps̄. Sicut oues in inferno posite sunt mors depascz eos. Quis pecus est stolidissimuz animal seu pecus. Inter alias conditōnes hoc habet q̄ si sit in domo accensa nullo modo exit ab igne sz magis ingerit se igni. Sic dānati in inferno ita stolidi effecti sunt et per maliciam obstinati. q̄ de inferno qui est tanquā domus accēsa nunq̄ exibunt. ꝛ est mors secūda de qua psal. Mors peccatorum pessima huic contrariatur illa vita ō qua Ambrosius loquens dicit. Ibi est vita sine morte. festum sine feria. dies sine nocte. gaudium sine meroze. tranquillitas sine laboze. fortitudo sine debilitate. rectitudo sine peruersitate. pulchritudo sine difformitate. veritas sine falsitate. charitas sine inuidia. felicitas sine miseria. Hanc nobis concedat pater ꝛ filius ꝛ spiritus sanctus Amen.

De eadem dominica Sermo.

Vlí flere Luce

vbi supra. Periculosa res est itinerantibus vias inaquosas pergere. Nam labore itineris interioribus membris calefactis sitit homo. priuetur post refrigerio beneficij priuatus est. ꝛ est in periculo non paruo. vnde cū quis talem patitur sitim inuento fonte ad illuz magna alacritate declinat. et reuocillatus tot⁹ incedit hilaris vias suas. Moralit oēs sumus viatores tendentes ad terminum vite nostre. scilicet ad mortem per quam speramus venire ad vitam feliciorem. Sed in hac via presentis vite magno estu. id est magnis temptationibus dyaboli succenduntur interiora membra anime per consensum. Et nisi hoc incendium aqua viua lachrymarum extinguamus. languet anima. Sed refocillata dulcedine lachrymarum. hilariter per viam timoris dei quousq; peruenit ad regna consolationis eterne que lugentibus promissa est Mathei. v. Beati qui lugent. quoniam ipsi consolabuntur. Figura Exodi. ꝛ vj. vbi legitur. q̄ sitientem populū Israhel moyses percussa petra in Oreb omnes potauit aqua largissima. ꝛ postea debellato Amalech. peruenit ad montem synai. vbi deus facie ad faciez ei locutus est. Spiritualiter per Moysen q̄ interpretatur assumptus. de aquis baptismi fideles christianum qui ex aquis baptismi a deo assumitur in filium adoptiuum. Tendit igitur iste cum populo anime sue ad terram promissionis scz eternam gloriam nobis promissam ꝛ a christo acquisitam. Et iste populus est intelligētia memoria ꝛ voluntas. Venit q̄ in Oreb qui interp̄tat siccitas. qz trāseuntes vitā p̄item necesse est incendiū callidi hostis temptatōibus estuari. Tūc q̄ petra. s. virga percussa effluit aqua cuz timor dei cor nostrū contingit ꝛ effluunt lachrymę quibus populus huius cōfortat⁹ strēnue supat Amalech q̄ interp̄tat pplꝰ lingēs sūguinē significās demones qui sp lingūt sanguinē peccatorz sicq; hilaris ꝛ gaudens quenit ad mōtē

Sermo.lxxxv.

Synai.et interpretatur celsitudo.per quem significatur celsitas glorie celestis vbi dominus loquitur anime lachrymanti benigne. ꝛ se illi ꝓbet in premiuꝫ. Ideo dicit Bern. O humilis lachryma tua est virtus.tua est potētia.tua ē potestas.tuum est regnū.tu ante tribunal iudicis intrare non vereris.quicq̄d petieris impetrabis.si vacua intrabis vacua non redibis.accusantibus inimicis silentium imponis.non est q̄ te accedere prohibeat.magis dyabolum cruciat ꝙ gehenna.quid plus? vincis inuincibilem ꝛ ligas omnipotentem.hec Bern. Hunc fletuꝫ non prohibet dominus cum dicit cuilibet anime ad sensum moralem. Noli flere. Quia ille ē valde necessari⁹. sed prohibet fletum immoderatum qui fit super morte defunctorum amicorum. Pro diuisione huius sermonis dicam de duplici morte.scz spirituali animarum. et corporali amicoꝝ. Primo de morte spirituali animorum seu animarū notandū. ꝙ ipsa est deflēda nimis. ꝛ a sordidis vicijs mediantibus lachrymis aut fletibus purganda. Quia eam dyabolus maculauit. Dyabolus ergo se habet erga animā sicut carnales homines erga feminā Carnalis vo hō cum viderit mulierē abiectā ꝛ sordide vestitā nō cōsurgit i illius ꝓcupiscētiā. Si aūt viderit eā pulchrā ꝛ vestibus bñ decoratā appetit illā. sicut ꝺ Bersabee vxore Urie. q̄ erat pulchra. q̄ vidit eā Dauid lauantē se concupiuit ipsam ꝛ adulteriū cōmisit. ij. Regū. xj. Similiter de Judith ꝛ Holoferne carnali. Quia Judith erat eleganti aspectu. et introducta añ Holofernis conspectū. placuit ei speciē eius cōcupiscēdo Judith. xij. Moraliter cū aīa humana coopta est sordidis vestibus vicioꝝ ꝛ distorta facta ꝓ peccatum nō multū temptaꝝ a dyabolo ꝛ mōo. quia temptare hos nō curat quos pleno iure possidet. Sed dū videt animā ornatā virtutibus vt sit decora velut regina. de qua in pſ. xlmj. Astitit regina a dextris tuis in vestitu deaurato. vicz charitate. circūdata varietate. ſ. virtutū. tūc comburiꝝ cōcupie caloze et ardore ꝛ inducens carnē ꝛ mundū in subsidiuꝫ sue prauitatis. oīni studio illā ad sue volūtatis cōsensuꝫ inducere conaꝝ. Figura de hoc habeꝝ Dañ. xnj. de Susanna. q̄ ingressa pomeriū viri sui vncta est oleo tantū ꝙ a duob⁹ iudicib⁹ ē cōcupita ꝛ molestata vt sniam mortis subijsset. si nō Daniel prophetico spiritu illustratus eā liberasset. ꝛ tamen nihil molesti duo senes cōmiserant Susanne ꝛc. Spūaliter Susanna interꝑtaꝝ gaudiū gratie. ꝛ denotat animā ꝓ penitentiā deo coniunctā. de hoc eīn magnū gaudiū coram deo ꝛ angelis eius Math. xv. Hec igiꝝ intrat pomeriū viri sui qñ intrat viridariuꝫ sacre scripture vicz audiendo verbū xp̄i qui ē spōsus aīe toto cordis affectu. ꝛ tunc inungiꝝ oleo misericordie ꝛ aquis deuotōis quibus aīa tota fit decora ita vt autor mali dyabolus cruciaꝝ inuidia. ꝛ assumpto secū mundo nititur omni studio inducere eam ꝓ peccatū. Producit nāq̄ duo falsa testimonia. Mundus nāq̄ sugerit suas exercere delicias delectatōnibus ꝓfrui ꝓponens vite pñtis decorem. Sed dyabolus suggerit diuturnitatē tempis vite ꝛ posse fieri penitentiā senectutis tpe. ꝛ sic suis diris conatiōibus velut lapidibus obruere festinat animā. Sed illa lachrymis impetrat subsidium Danielis q̄ interpretatur iudicium dei qō amici timent. ꝓ qō cognoscuntur testes predicti fallaces ꝛ anima ab interitu peccati liberatur ꝛ mundaꝝ lachrymis ꝛ christo spōso suo reddiꝝ incolumis ꝛ iocunda Sed alique anime ad instar Bersabee consentiunt in adulterium spirituale cum dyabolo q̄n do consentiunt peccatis. Et talibus similiꝝ necesse est vt ꝓ fletū emundenꝝ ꝛ ad deuz reuertātur. Quia dicit Cryſ. sup Matheū. Nēo a deo aliquādo flēs absceſſit qui nō quod postulat accepit. nullus ab eo beneficia dolenter optauit qui nō impetrauit. consolatur flentes curat dolentes ꝛ penitentes confortat. hec ille. Et nota ꝙ peccatrix anima in peccatis mortua nequaq̄ sine lachrymis potest esse virtuosa. Ex defectu aque terra sterilis est a fructibus producit spinas tm̄ que nō egēt humido. Et sic interduꝫ fructuose arbores efficiuntur steriles. ꝛ fructꝰ eoꝝ efficiunꝝ inutiles. agrestes ꝛ sine dulcedine. Sic moraliter ꝛ sine aqua lacrymaꝝ anima nostra infructuosa est ꝛ punitiones peccatoruꝫ ꝛ malarum cogitationum germinat ꝛ producit Et si flores interdum bone cogitatiōis producit. non tamen proueninnt ad debite maturitatis effectum. quia ad premiuꝫ eterne patrie nō attingunt. sed ad interitum retributionis terne eterne. Cuius figura hꝫ. j. Reg. j. ꝙ Helchana habebat duas vxores. quarum vna sterilis scilicet Anna. ꝛ altera fecunda scilicet Fenēna Festo vero sacrificij Helchana Fenenne dedit partez optimā. Anne vero sterili dedit partem vnam tristis. Quod videns illa accessit ad templum vbi nimium lachrymata. et ibidem causā sui doloris narrans sacerdoti Heli accepit sobolis promissionem. que postmodum concepit de viro suo ꝛ peperit Samuelem prophetā domini. vnde ipsa gaudens fecit canticum. Exultauit cor meum in domino ꝛc. Spiritualiꝝ Helchana interꝑtaꝝ dei possessio ꝛ significat xp̄m i quo ꝙsistit possessio btitudis nostre. nā in ipso ē diuinitas ꝛ humanitas q̄s tot⁹ hō i pria possidebit. Habz eīn duplicē vxorē vicz aīaz iustam

BIBLIOTEKA UNIWERSYTECKA Poznań

ꝛ animā peccatoris que est sterilis. Ambas eñ in baptismo despōsauit. ambas creādo sua ima gine decorauit. Sed vna earum fecunda. hec ē anima iusta. que quottidie producit merita deo grata. ideo ipsa optimam partem pre omnibus recepit. quia eterne beatitudinis premia. et nihilominus in presenti recepit diuinam gratiā. Sterili vo ꝛ impenitenti peccatrici anime lachry mis contritōnis carenti tristis dat miserā por tōem. videlicet bona tempalia. Sed interdum ad seipsam rediens ꝛ pensiderans sue miserie sta tum meroꝛe cordis intrinsecus sautiata lachry mas multas coraꝫ sacerdote siue confessore ef fundit narrans sue angustie causam. id est cul pam. meretur concipere ꝛ parere Samuelē. p phetā domi. Samuel interptaꝫ exaudito dei qꝫ anima sterilis caligine peccatoꝝ obnubilata. post lachrymarum effusionez lucida efficitur ꝛ fecunda. Quia dicit Cryſ. super Mat. Sicut post vehementes pluuias aer purus efficitur. ita ꝛ post lachrymarum pluuias serenitas men tis sequitur atqꝫ tranqllitas. propter quod fle tum aut lachrymam quaꝫ facit anima post pec catuꝫ xps nō videtur inhibere vt ipsa possit re surgere. ꝛ priorem ornatum acquirere ꝛ habe

T re. Sed de secunda morte corporali amicorū est notandū circa modū flendi amicos decedē tes multipliciter se habēt homines bis diebus Lugent quidam amicos defunctos fallaciter ꝛ simulatiue ꝛ cum fictione. quidam pertinaciter excessiue ꝛ sine consolatiōe. Quidam sagaciter charitatiue ꝛ ex sua deuotione. vt dicit Robertus holcot super li. sap. lect. clxnj. Primo lugent ꝛ flent interdum filij mortem parentuꝫ in quoꝝ bonis succedūt. vxores maritos a quorū societate libēter recedūt. legata intestatores qui eis bona sua legando concedunt. Hi oēs nigris vestiuntur extrinsecus. ꝛ facies suas ex terminant. ꝛ tamen in mente satis gaudent. Si cut forte luxit Judas mortem vxoris sue Señ. xxxvnj. vbi legitur qꝫ post mortem consolatio ne accepta ascendebat ad tonsores ouiū suaꝝ ꝛ diuertit ad Thamar quam putauit meretri cē. Sic planxit patrem suam Sellia de q̄ Mar cialis epigramaton li. j. Amissa non flet cum so la est gellia patrem. Si quis adest vise prosili unt lachryme. Et subdit. Illi dolent certe q̄ si ne teste dolent. Illi figuranť p mulierem thecu ites cui dixit Joab. ij. Regū. xmj. Lugere te si mula ꝛ induere te veste lugubri. et ne vngaꝛ oleo vt sis mulier quasi plurimo tempore lugēs mortuum filium. Secundo modo lugēt immo derate qui sic mortem plangunt amicoruꝫ quasi perbenniter ꝛ totaliter perierūt ꝛ interierūt quorum fatuitas ex multis declarať. Prima ac cipitur ex consideratōe diuine volūtatis cui nul lo modo debemus esse contrarij. vnde Seneca ad Lucillū. Placeat homi quicquid deo placz Ob hoc ipsum qꝫ deo placet. diuina eñ volun tas pma ꝛ summa causa est oīm q̄ fiūt. cui alia cā nō est querēda ſm mgr̄m sen. li. j. dis. lxv. igi tur si amicum quantumcunqꝫ charꝫ mortuum habeas considera primo hanc rōem vult deus. Unde Aug. de vera religione. c. xcij. Qui perfe cte deū diligit non affligitur morte cuiusq̄ q to to animo deū diligit nouit. nec sibi pire qō deo nō perit. Deus autem est deus viuoꝝ ꝛ nō mor tuoꝝ. Secundo considera quod iustū est ꝛ lici tum vnicuiqꝫ reddere quod suū est. Unde Hie ro. in epistola ad Marciū vel cirasiū. Nihil ab stulit tuum qui dignatus est recipe. pprū credi tū suum decuit creditorez. ꝛ nihil aliud decz q̄ creditori gratias agere mutuatim. exēplo Job qui filijs orbatus ꝛ tota substantia priuatus di xit. Dominus dedit dominus apstulit sicut do mino placuit ita factum est. sit nomen domi be nedictū. Tercio cōsidera qꝫ necessitas moriēdi est lex cōis oīnibus. Si factū eēt aliquid circa amicū tuū mortuū qō fuit nccio euentuꝝ iuste querī posses ꝛ flere. Jam vo nihil factū est ni si qō cōi vel quod toti generi hūano ē statutuꝫ ad Hebr. x. Statutū est oībus semel mori. Am bro. vo lib. ij. de morte fratris sui Satiri dicit. Quid absurdius q̄ qꝫ idē qō sanctis oīnibus ē pscriptū quasi speciale deplores. De hac cōi le ge dr̄ metrice. Pauperis ꝛ regis cōis ē lex mo riendi. Dat causam flendi si bene scripta legis Fustato pomo nullus transit sine morte. Heu misere secte clauditur omnis hō. Quarto cum flere amicū pponis considera qꝫ p morte sit li ber de suo dubio. certus btūs de misero. Quia Job. xmj. Hō natus de muliere breui viuēs tē pore repleť multis miserijs. Unde Aug. de mi seratōne infirmoꝝ li. j. Quis nūerare potest p sentis vite molestias. esurire. sitire. algere. cale re. lassari. ꝛ innumerabilia que ex ipsa consuetu dine domestica sunt. Deniqꝫ audacter pronun cio quia principium vite hominis initium dolo ris est. Fuerunt philosophi hoc non ignorātes qui in ortu puerorum lugebant. in morte autez gaudebant. hoc scientes qꝫ homo ad laborem nascitur. ad requiem autem moritur. Consimi liter aūt fecit saluator qui mortem Lazari non plorauit qñ discipulis dixit. Lazarus mortuꝰ ē ꝛ gaudeo ppter vos. In suscitatōe aūt qñ eum ad vitā reuocauit plorauit. qꝛ eum ad huius vi te miserias reuocauit. et paulo post dicit idem Aug. O mors desiderabilis. o mors omniū ma lorum pñtium finis. O mors laboris clausula quietis principium quis cogitare potest tuarū

Sermo.lxxxv.

vtilitatum beatitudinem. Nam male mori christianorum nō est dum mori cum christo viuere est. hec Aug. Ideo mors liberat. Unde Isido. li.nj. de sum.bo. Illi deplorandi sunt in morte quos miseros infernus ex hac vita recipit. nō quos celestis aula beatificandos includit. Quī to considerando mortem anime plangis quod deus est omniū noscēs. Ipse em̄ nouit quid vni cuiq; potius expedit quādo moritur & quando viuere nobis cōtingit & conuenit. Sexto consi dera q; luctus tuus immoderatus eū nō iuuat neq; eum ad vitam poteris reuocare. nec p talem luctū a purgatorio liberare. & hoc est qđ allegauit Dauid. ij. Reg. xij. qz filius suus cha rissim⁹ languebat flebat & nō capiebat cibū. Cū autem mortuus esset. surrexit. lauit & comedit. & consolationem accepit et ait. Nunquid potero eum reuocare amplius. Ego vadam ad eum ille vero non reuertetur ad me. Et dicitur notā ter supius quando moderatus fletus mortuū nō iuuat. De hoc refert Apiarius libro apum ca. vnj. de anima sua dicens. Anima mea filiū habuit primogenitum indole insignem in deco re precipuum. quo mortuo incōsolabiliter do luit nec forte sine presagio futuri mali. Nā post illum alium habuit. qui & si insignis militia fu it. dilapidator tamen paterne hereditatis pro digalissimus fuit Matre ergo inconsolabiliter lachrymante apparuerunt ei iuuenes vt visum est ei ingenti gaudio gradientes. Cunq; meror filij inter illos non esse videret & fleret. ecce p⁹ alios filium lento gradu subsequentem cognouit. Cui mater cum graui clamore dixit. Et qđ est fili mi q; solus & non cum alijs graderis re tardatus. Cui ille in toga laterali magnū aque pondus ostendens. Ecce inquit mater. lachry me quas pro me inaniter fudisti quorum pon dere ab aliorum prosecutione retardor. Ad de um ergo lachrymas cōmutabis. & in presentia sacri corporis christi cum elemosynis paupe⁹ pro me cor pium & deuotum effundas. & tunc li beraboz ab incommodo quo nunc premor. Et dicit ibidem autor q; dispensatione diuina vel ad consolationem matris se dixisse mortuū iu uenem se inanibus lachrymis a comitatu soda lium retardatum. quia meritis quidem viuenti um defunctorum anime iuuari possunt. sed nul lis prorsus demeritis impediri. Septimo con sidera q; luctus irrationalis tibi nocet & tibi nō prodest. iuxta illud Eccī. xxxvnj. Repelle a te tristiciam. & memento nouissimorum. & noli ob liuisci. neq; em̄ ei est conuersio. & huic nihil pro deris. & teipsum pessundabis. dum em̄ a tali tri sticia absorbetur animus nō habet liberum ad orandum pro illo quem deflet. Octauo consi dera q; aliquando amici nos impediunt in vir tute a via salutis. Nam cor nostrum ad mundū alliciunt. & ad gerendum sollicitudinē circa sta tum eorum. & ad minus ad obediendum deo in consilijs suis. Unde Augus. super Gen̄. Sepe offenditur deus ne offendatur amicus. Et ido dispensatione diuina plerunq; cōtingit vt ami ci quos carnaliter dilexim⁹ subtrahātur qua tenus affectiones nostre in deum liberius & in tegrius extendantur. De hoc legitur in Vitas patrum libro quarto ca. septimo de quibusdaz bonis coniugatis. viro videlicet & muliere qui erant valde hospitales anteq; dominus eis pu erum largiri dignaretur. Sed puero habito iā parentes manum retrahebant ab alienis & pu ero omnia reseruabant. Ideo angelus ibidem nocte quadam cum heremita hospitatus puer rum suffocauit. Et cum heremita quereret qua re hoc fecisset. respondit. Cum em̄ domus illa semp fuisset dei in omnibus pauperibus recipi endis. iussit dñs puerum occidere. cuius aīa in celum euolauit vt de⁹ gaudeat sua pacifica pos sessione qui dicit. Qui vos recipit me recipit. Nono considera spem resurrectiōis future. qa quem hic mortuum vides alias rediuiuum vi debis. Unde apostolus. j. ad Thessal. mj. No lumus vos ignorare ō dormientibus. Glo. id ē defunctis qui dormiūt somnū mortis a qua ex citabuntur tempore resurrectionis quā infide les negant. vt non contristemini sicut et ceteri qui spem non habent. Et Ambrosius libro. nj. ō morte fratris sui. Cessent inquit lachryme. qz debet aliquid inter fideles & perfidos esse fleāt suos qui eos imperpetuum estimant interire q̄ spem resurrectionis non habēt. Nolis vo quibus mori non nature. sed huius vite finis est. quia ipsa natura in nobis reparatur. mort casus abstergitur. Decimo considera q; si viuens fuerit tibi gratus gratior erit iā saluatus. Sic enim amici nostri in torrente voluptatis diui ne inebriabuntur. nec tamen nostri nullatenus obliuiscantur. vt dicit August. li. ix. confes. ca. nj. His ergo decem considerationibus de mor tuis excessu dolorem mitigare debemus cuz a micos nostros moriendo subtrahi videmus. si cut suadet Cyprianus libro suo ō immortalita te anime. Non sunt inquit lugendi fratres no stri accersione dominica a seculo liberati. cum scimus eos non amitti sed premitti. & occasio nem non dandam gentilibus vt nos merito re prehendant. Quia quos apud deum viuere di cimus vt extinctos ac perditos lugemus. Ni hil enim prodest verbis proferre & factis destru ere veritatem. Igitur contra istos excessiue lu gentes nec istas decem considerationes atten-

dentes signanter dicitur Eccl.xxij.Modicum plora sup mortuum.quonia requieuit.videlicz a laboribus z miseris huius mundi.iuxta illo Apocal.xmj. Ammodo ia dicit spus vt requiescant a laboribus suis.Et dominus dicit hic. ℣ Noli flere.s.immoderate z excessiue tuos defunctos.Tercio sunt qui lugent mortez amicoru sagaciter z charitatiue ex pia deuotione.Nihil enim tristari in recessu amici ingratitudinis signum est.nimis vero tristari desperationem arguit.Sunt autem tres cause quare cum ratione z dolore possumus morientibus bonis viris flere.Primo quia pauci boni viri sunt in ecclesia militati. Et sic beatus Aug.vt legit q quotiens de morte alicuius boni sacerdotis audiuit.fleuit.non q sibi de statu suo timuit.sed qa paucos tales in ecclesia reliquit. Ita etiam legitur de sancto Ambrosio.vt cum alicuius sancti sacerdotis vel episcopi obitus sibi nunciaretur sic amarissime flebat.vt sic vix consolari valeret.Cum autem interrogaretur cur viros sanctos sic fleret.aiebat.Ne putes me flere qa recessit.Sz quia me preces sit.z quia difficile inuenitur qui tali officio dignus habeatur. Secundo quia aliqua forsitan purgenda deferunt que in presenti non copleuerunt.Tercio ex consideratione miserie naturalis.quia oportz nos propter peccatum primi parentis putrefieri et incinerari.Et sic sanct⁹ Thobias mortuos sepeliebat z lugebat eos Thobie.ij. Et.xnj.q.ij dicit Chrysost. Pietatis affectu humilitatisq intuitu mortuos lugere non prohibemur.sicut nonnullos sanctoru aliorum obsequijs pias lachrymas impendisse legimus. Ideo Eccs septimo.Melius est ire ad domu luct⁹ q ad domum conuiuij. In illa em admonetur finis omnium morientium.

De eadem dnica Sermo.

Dolescens tibi dico surge Luce vbi supra. Dicunt A naturales z beatus Gregorius sup Job. Hec vna aquile,pprietas est. Quando pulli eius recenter nati ad capiendu grossiorem cibuz sunt invalidi.tunc ipsa sanguinem z liquorem humidum prede in os suum attrahit.z attractum sibi cibum in ore pullorum fouet.z ita reficit eos cibo leuiori quousq convalescant ad sumendu cibum fortiorem.Et dicit Aristot. quando iaz aliqualiter sunt adulti compellit eos exire.denido ad cibum querendu Moraliter p aquilaz intellige quemlibet fidelem videlicet patrem et matrem qui ad similitudine aquile debent solli citari circa filios suos vt post cibum corporalem etiam spirituali cibo videlicet virtutib⁹ debite nutriant. Et inter alias virtutes docz egidius romanus in o regi.princi.pte.ij.li.ij.ca.v.q ab infantia in fide instruant vt ea assuescat Et hoc ideo fm eu debet fieri. qa fides e supra ratoem vt ea que sunt fidei ratione comprehendi non possunt.Utile ergo est vt etate pponantur ea que sunt fidei.in qua ro dictoz no credit.sed simpliciter dictis acquiescit.Hmoi aut est etas infantie.Infantes em cum eis a patre vel a matre,pponunt monitões no querunt ronem dictoz.q; vsum ronis no habent.sed simpliciter dictis acquiescunt. Et subdit post pauca.q talibus pueris no debet pponi subtiliter articuli fidei.sed quedam grossa pponant eis i summa dicendo.Unus est deus omnipotes pater z filius z spus sanctus.Et q dei fili⁹ assumpsit carnem in Maria virgine.et q ppter peccata nostra fuit passus.mortuus z sepultus. et q descendit ad inferos z eduxit ibi captiuas animas existentes.z tercia die resurrexit a mortuis. q ascendit in celum. sedet ad dexteram patris.z sic de alijs articulis fidei.hec ille.Deniq q post q venerint ad annos discretionis debent cibare eos solidioribus videlicet alijs virtutibus.Quia dicit Aristot. vij.pollit. Pessimu est non instruere filios ad virtutes et obseruantiam legum vtilium.Et dicit Holcot sup li. Sap.lectõe.lnj.q qm respublica z comunitate quacunq summa materia debet esse de inuentute vt in bonis moribus instruant Et si nolut acquiescere q etiaz ad hoc verberibus inducatur.quod docet sapiens sub methaphora Eccli nj.Equus indomitus euadat durus.z filius remissus vadit ad pceps.Et infra.Ne des illi potestatem in iuuentute.z ne despicias cogitatus illius curua ceruicem eius in iuuentute.z tunde latera eius dum infans est.Et vult dicere q sicut indomitus equus in iuuentute dure vadit.z ita labitur in precipicium in via torta sicut in via recta.Ita iuuenis dimissus volutati sue nu qua suam reportabit alios in quacunq societate.sed leuiter ruet in vicia sicut equus indomitus in precipicia.Equus antiquus non admittit sellam.nec calcar.nec frenuz nisi ad talia sit assuefactus in iuuentute.Ita nec adolescẽs admittit aliquam obedientiam.nisi fuerit assuefactus in iuuentute. Jdo dicit Aristoteles.j.ethicoru ca.xmj. Juuenibus fm se opera virtuosa non sunt delectabilia. Jdeo oportet vt vtantur legibus coactiuis.Et ideo vt ibidez concludit necessariu est fieri quasdam leges p iuuenibus quibus compellant ad mores q cuz pleni sunt passionibus voluptatum no possunt delectari i

Sermo.lxxxvi.

virtutibus nisi ꝑm bonas leges informent. vbi autem tales leges ꝓ eis nō habentur debent dur verbis a vicijs compesci ad virtutes ꝛ ad mores. ꝛ dicat ad quez spectat correctio. Adolescens tibi dico surge. scz a via tua mala. ꝛ assuesce virtutibus. In quo verbo tria tangūtur Primo humane lubricitas condicōis. ibi. adolescens. Secundo diuine vtilitas ꝓdicationis. ibi. tibi dico. Tercio interne vtilitas correctionis. ibi. Surge. Primo ergo tangit humane
B lubricitas cōdicionis cū dicit adolescens. ꝙa omnis adolescens ad lubrica est inclinatus. iuxta illud Gen. viij. Sensus ꝛ cogitatio generis humani in malum prona sunt ab adolescentia sua. Et super illud Eccs. xij. Adolescētia ꝛ voluptas vana sunt. Dicit Ambrosius libro de interpellatione Job ca. vij. In principio adolescentia magis ad vicia lubrica esse cōsueuit. Habet enim puericia innocentiaz. senectus prudētiam. Adolescentia sola inualida est viribus infirma. consilio vicio calens. fastidiosa monitoribus. illecebrosa delicijs. Quibus autem adolescentes vicijs magis sint proni ponit Aristoteles. ij. rethorice dicens. ꝙ concupiscitiui sint ꝛ faciliter concupitus prosequētes. Et sicut reuera vebementer quidam concupiscunt. ita faciliter a concupiscentijs desistunt. Sunt etiam acute voluptatis ꝛ nō magne. Sunt animosi ꝛ acute ire faciliter iram suam ꝓsequunt. Amāt enim honorem ꝛ nō sustinent despici. Faciliter autem ab ira desistunt. Amant etiam victorias quia iuuentus excellentiam concupiscit. minus autem his amat pecunias. quia experti quantum ad indigentiam hominū. Sunt etiam magne spei ꝛ presumptuosi. Et illius ponit Arist.
C vbi supra tres rōnes. Prima ratio aut conditio est obiectū spei. Obiectū aūt spei est bonuz arduuz ꝛ impossibile. Quia em̄ iuuenes multū putant se habere de futuro ꝛ parum de preterito. Memoria autem est preterita Spes autem futura. Ideo multū habent de spe ꝛ passibili et parum de re ꝛ de actu. vnde sicut materia ꝑma dicitur esse in potentia ad formas. ꝛ quāto magis actuaī tanto magis perdit de passibilitate. Ita puer dum est iuuenis est in potētia ad omnem statu z. Potest esse sacerdos. potest eē epūs ꝛ esse potest papa. Sed cum creuerit ad modicum vix sufficit portare aquam benedictaz per ecclesiam ꝛ pare mensam dñorum. Secūda causa ꝓpter iuuenes sunt ꝑsumptuosi ē calidit as nature. hñt em̄ calorīs ꝛ spirituū abūdātiā ꝛ cor in eis ampliatur. Ex amplificationē autem cordis homo tendit ad ardua. iuxta illud ps. Viam mandatorum tuorum cucurri cum dilatasti cor meum. Tercia causa est expientia. Illi em̄ qui nondum passi sunt difficultates ꝛ resistentias in factis suis audaces sunt ad temptandum omnia. Illi ergo qui iaz frequenter sustinuerūt repulsam laborauerunt frustra in conatibus nō defacili temptant ea que non sunt experti. Hec quidem est causa quare iuuenes non debent fieri duces bellorum. sicut dicitur scdo topicorum. Nemo em̄ iuuenes eligit in duces eo ꝙ nō consueuerunt esse prudentes. Quantum ad secundum tangitur vtilitas diuine predicationis. cū dicitur. Tibi dico surge. Inter eniz omnes etates magis vtilis est predicatio adolescentibus quia quicquid illa etas capit ꝛ in quo imbuitur persistit. iuxta illud metriste. Quod noua testa capit inueterata sapit. Ideo predicandum est D
eis vt insistant moralitati ꝛ assuescant sobrietati. ne torpeant ociositatem. ꝛ fugiant a mala societate. Primo ergo predicandum est eis vt insistant moralitati ꝛ non vicijs. quia si insistunt vicijs in iuuentnte incurabiles sunt in senectute. Ipocras enim ponit talem amphorismum. in secunda particula. Epilentie quibus ante iuuentutem nascuntur mutationem habent. duz enim vigintiquinq; fuerint annorum. plurimū commoriuntur. Isto modo est de peccatis ꝛ de moribus. quia licet in iuuentute eueniant. iuxta illud ps. Sepe expugnauerunt me a iuuentute mea. Sed si in senetute vt plurimū cuz homine moriuntur. Ideo est iuuentus in moribus informanda. Istud enim fecerunt senes antiqui gentiles tripliciter videlicet scripturis librorum. picturis gestorum ꝛ figuris signorum. Primo quidem scripturis librorum. Exploraverunt enim gentiles antiqui, vbi meliores fuerunt magistri ꝛ illis filios tam litteris ꝙ moribus imbuendos dederunt. Narrat Agellius in libro architarum ꝙ eo tempore quo Alexāder natus est pater eius Philippus rex macedonum valde letatus est. Et amicabilem epistolam scripsit Aristoteli sic. Philippus Macedo Aristoteli salutem. Filium meum mihi genitum de quo gaudeo ꝛ dijs grates refero nō solum ꝙ natus est. sed pro eo ꝙ nasci contigit tēporibus vite tue. Spero enim ꝙ per te eruditus excellentia regia erit dignus Ita legitur ꝙ Trayanuz Plutarcum. Varronem. Senecam magistros habuerunt. Et ne a talibus magistris aliquid dissolutionis vel lubrice leuitatis addiscerent. summe cauebant. vt dicit Boetius in prologo musice secundo. Docuerunt eos picturis gestorum. Dicit em̄ Egidius i de E
regimine principum. parte. ij. libro. ij. capitlo sexto. ꝙ iuuenes prohibendi sunt ne turpia cō templent. Nam recte sicut nō decet eos turpia loqui. sic nec turpia videre. Et rationem ponit

phus.vij.ethicoꝝ dicens. Omnia prima amamus magis ꝓpter quod licet ipsis extranea videre.qz que prima inspiciunt cuz maiori ammiratione conspiciunt ꝛ ergo magis ea memorie retinẽt.ꝛ magis circa ea sunt attenti menti cõmendnado.vnde ꝛ phus docet vt nõ solum ꝓhibeantur iuuenes ad videndum turpia in re. sed etiam in picturis vel in imagibus.vt si mulieres essent picte vel sculpte turpiter. et nude non essent iuuenibus ostendende. Nã illa etas vt dictum est de se prouocatur ad lasciuiam.iõ non oportet ipsam per visionem turpium ad vlteriorem prouocare. Ideo narrat expositor q̃dam super Juuenalem libro.vj. q nobiles romani sic disposuerunt actus suos ꝓ singulos dies q summo mane omnes simul adibant actus triumphales in quibus antecessores sui pingebantur cum armis ꝛ cautelis quibus deuicerãt hostes suos.vt sic iuuenes adolescentes visis illis accederent ad virtutes per imaginatiõem gestorum. Deinde templum Appollinis petebant.quod tunc erat domus sapientie. postea iudices ad forum.senatores ad capitolium descendebant. Judices vt causas tractarẽt. Senatores vt de cõmuni vtilitate reipublice deliberarent.ꝛ sic tempus vsq; ad horam nonã expenderunt. Et ne adolescẽtes a bonis occupationibus impedirentur per totum tempus ante horam nonam ordinatum erat q meretrices nullo modo egrederentur ante nonam.ne adolescentes aut iuuenes a suis informationibus ꝛ viri a consilijs reipublice ꝓ dilectiones libidinosas aliquantulum traherentur. Et hec est ratio ſm Huguicionẽ quare meretrices apud romanos nonarie dicebant.qz ad horã nonam licuit eis egredi a suis domibus. nõ ante. Hec
f etiam posui supra sermone.l.Y.Tercio docebant adolescentes ꝛ iuuenes bonos mores figuris signoꝝ. Narrat Macrobius li.j. saturnaliũ. q apud romanos pueri nobiliũ quadaz vtebant veste que dicitur pretexta.ꝛ inde pueri nobiliũ vocabant ꝓtextati. Et habebãt corã pectore suo bullam quandaz aureã habentẽ figurã corporis humani. Bulla aũt fuit semirotunde figure quasi medietas spere ad similitudinẽ bullarũ que fiũt i aq̃. pretexta aũt erat de purpura que ẽ rubei coloris.vt pudore sue nobilitatis a vicijs se subtraherẽt.et cordis imaginem ante pectus portabant vt seinuicez intuentes se homines cogitarent.hec Macrobius Sic igitur iuuentus in moribus est informãda iuxta illud Eccĩ.xij. Memento creatoris tui i diebus iuuentutis tue. Secundo predicanduz
z est adolescentibus ꝛ iuuenibus vt assuescãt sobrietati. et presertim debent esse moderati a vino ꝛ sobrij. Quia dicit Egidi⁹ vbi.ſ. Turbato b cerebro ex nimia sumptõe vini amisso vsu rõis defacili,prumpit i verba inordinata.ex quibus consurgunt dissensiones et lites.qz ira consurgit ex inflammatione sanguinis. propter quod vinum sui caliditate inflammat sanguinez. reddit hominẽ animosum ꝛ irascibilem. quo facto facilius prouocatur ad dissensiones ꝛ ad lites. Juuenes ergo quia sunt amatores contumeliarum.vt vult phus.ij.rethorice.a nimia sumptione vini sunt prohibendi. Ideo dicit apostolus j.Thimo.ij. Juuenes similiter hortare vt sint sobrij. Unde narrat Aug.de quadam bona matrona libro.ix.confes.c.vnj.que curã filiarum quorundam nobiliũ habebat. Eratq; in eis coercendis cuius opus esset tanta seuitate vehemens atq; in docendis sobria Nam eas preter illas horas quibus ad mensam parentum moderatissime alebanꝫ. Si exardescerent siti aquã bibere sinebat.precauens consuetudinẽ prauã et malam.addens verbum saluum. Modo aquam bibatis.qz in potestate vinuz non habetis.cũ ad maritos veniatis facte dñe apotecarum ꝛ cellarioꝝ aqua sorbebit[.sed mos potã
3 di pmanebit Tercio predicandũ ẽ eis ne torh peant vicio ociositatis. Nã scribit Plĩ. in spena.Beda et Ambro.in Hexa. q accipiter pullos suos cum fuerint apti ad volandũ extra nidum,pisit ꝛ verberat eos alis.cauens ne de tenera etate pinguescant ꝛ marcescant ocio ꝛ soluantur delicijs. Sic moraliter conuenit amico circa iuuenes ordinari vt extra nidũ,ꝓprie voluntatis eijciantur. de erroribus astringantur ꝛ castigentur ad capiendum predam suam statim assuescant. Sed cleri debẽt esse preda eorũ hoc ẽ intelligentia scripturaꝝ.ideo compellendi sunt ad libros.Sed si milites. preda eorum est strennuitas ꝛ victoria pugnarum.ideo exerceantur in bellis.Si mercatores preda eorum est lucrum.ꝛ ideo exerceantur in nundinis. sic omnino q nullus existat ociosus.vt quilibz dicere possit cum psal. Pauper sum ego et in laboribus a iuuentute mea.Et sic debent in virtuosis semp proficere.sicut dicitur in libro de natura rerum.Pullus asini tanto turpior quanto senior.Et de capris dicit Aristoteles.ij.animalium. q fetus qui primo nascitur est fortior et melior.Et fetus qui postea generantur sunt peiores. Tales etiam mores inueniunt inter iuuenes.q in principio sunt deuoti virtuosi ꝛ boni.Sed quanto magis adolescunt tanto magis vicijs se immiscent.ꝛ fiunt turpiores. vt dicit j
Robertus Holcot lectione.cxj. Quarto pdi-
4 candum est iuuenib⁹ vt fugiãt a mala societate Sicut enim pueri inficiunt a lepra corporali ita

Sermo.lxxxvi.

facillime inficiuntur familiaritatibus vicioſis. ⁊ precipue cum mulieribus quarum blandicie etiam fortes emolliunt ⁊ enervant. Prouerbio rū. vij. dicit Salomon. De feneſtra domus mee proſpexi iuuenem qui tranſiuit per plateas iuxta angulum. Et ecce mulier in habitu meretricio occurrit ei ⁊ dixit. Veni fruamur cubitis amplexibus. Et ſecutus eſt eam ſicut boſ qui ducitur ad victimaz. Ideo dicit Egidius vbi ſupra ca. xij. q parentes debent inſtruere filios vt ſe prohibeant a ſocietate malorum. quia iuuenilis etas maxime eſt prona ad malum et inſecutionem paſſionum. Nam defacili quis inducitur ad aliquod ad quod eſt pronus. ergo a ſocietate mala que eos ad praua inducit debent abſtinere. Quantum ad tercium tangitur interne agilitas correctionis cuz dicit. Surge. Ubi nota. In adoleſcentibus ſanguis recens eſt. propter quod fortiter agunt quicquid agunt. Et ſi deum diligunt fortiter diligunt. iuxta illud Cāticorum. j. Adoleſcentule dilexerunt te. Et addit eccleſia nimis. Sunt enim feruentiſſimi. et ideo ardor charitatis eis ſuadetur vt ad magna magnanimiter ſurgant. Unde ſurgere debent principaliter ad tria. videlicet ad obediētiā promptitudinem. conſcientie rectitudinem ⁊ continentie ſollicitudinem. Primo ergo ſurgere debent ad obedientie pmptitudinē. qa iuuenis ſine obedientia abuſio eſt ſm Aug. Jō dicit Ariſt. mj. ethicoz. Amicicia inter ſenes ⁊ iuuenes vtriſq eſt neceſſaria. Senibus vt eis quidem a iuuenibus ſeruiatur. et iuuenibus vt impeccabiles fiant. ⁊ vt a ſenibus a peccati occaſione preſeruentur. Timore enim ſenioruz et reuerentia ſolent ſe iuuenes a ſuis moleſtijs refrenare Job. xxix. Uidebāt iuuenes me ⁊ abſcondebantur. De iſta quidem obedientia iuuenum ad ſenes dicit Ualerius libro. ij. q apud antiquos ſenectuti iuuenes ita generaliter circumſpectum honorem reddebant tanquā ſenioꝛes communes patres eſſent omnium iuniorum. Sic enim iuuenes facere conſueuerunt. ſi hec conſuetudo aboleta eſt. Quia Iſaie. nj. Tumultuabitur puer contra ſenem. et ignobilis contra nobilem. Secundo debēt ſurgere ad conſcientie rectitudinem. videlicet diſcant ſua peccata eorum circumſtātijs diligenter diſcuſſis euidenter ⁊ integraliter exprimere. Quia ſi fuerit cōſcientia larga in iuuētute ampliabitur ſine menſura in ſenectute. Ideo dicit ſapiens Eccī. vj. Fili mi a iuuentute accipe doctrinam ⁊ vſq ad canos inuenies ſapientiam. et que in iuuentute non congregaſti quomodo inuenies ea in ſenectute. quaſi diceret. nullo mō. Et ideo dolorem homis merito plangentis preſumptō nē ſue iuuentutis ociositate ⁊ inſolētia deſcribit Salomon Prouerb. ij. Cur deteſtatus ſum diſciplinā ⁊ increpationibus nō acquieuit coꝛ meum nec audiui vocem docentiuz me. ⁊ magiſtris non inclinaui aurem meam. Et merito poteſt plangere talis. Quia metrice dicitur. Dā na fleo rerum plus fleo damna dierū. Res poterit rebus ſuccurrere nulla diebus. Jdeo refert Amandus in hoꝛa. Sap. lib. ij. ca. ij. ō quodam iuuene morituro qui defleuit perditionez dierum ſuoruz dicens. O mi deus quare neglexi quare tardaui. quamobrem diſſimulaui. cur tot gratioſos dies longiſſimos in vaniſſimis locutionibus expendi ⁊ quare non tota vita mea didici mori. Et ſubdit alios adoleſcētes exhoꝛtando dies ne ſuos inaniter tranſeant ⁊ expendant dicens. Eya vos omnes qui adeſtis. qui meam miſeriam videtis. qui floꝛe iuuētutis ad huc gaudetis. ⁊ qui adhuc tempus aptum habetis me reſpicite. meas quoq miſerias conſiderate. et in meo periculo damnum veſtrum declinate. Quia ſcōm Cathonem felix eſt quez aliena pericula cautum faciunt. Et ideo floꝛem iuuentutis veſtre cum deo expendite. cuſtodiētes fortitudinem ⁊ rationem ad deum. tempus ſacrificationibus occupate ne ſimilia facientes ſimilia patiemini. Et ſubdit exclamando. Heu inquit grata iuuentus. qualiter te perdidi. O deus eterno tibi conqueroꝛ miſeriam quaz patioꝛ. Uerba increpationis laſciuiens iuuentus odiuit. docentibus enim acquieſcere nolui. pie monentibus aurem inclinare neglexi. Deteſtatus ſum diſciplinam. ⁊ increpationibus nō acquieuit coꝛ meum. Ach mi deus in foueam profundam cecidi. laqueos mortis incurri. melius enim mihi erat ſi natus non fuiſſem. vel in vtero matris periſſem q vt tempus mihi ad penitentiam conceſſum tam inutiliter expendi. ipſo inſuper ſum abuſus. Tercio iuuenes debēt ſurgere ad continentie ſollicitudinem propter carnis fue impugnationes. pſal. Sepe expugnauerunt me a iuuentute mea. videlicet voluntates carnales. Ita ſurrexit ad ſollicitudinem continentie Joſeph adoleſcens Gene. xxxix. q fratres eius decem vendiderunt eum Jſmahelitis mercatoribus. ⁊ hi duxerunt eum in Egyptuz ⁊ vendiderunt eum Phutifari eunucho principi militie regis Pharaonis. Iſte eñ videns ioſeph ingenioſum ⁊ gratioſum in agendis cōſtituit eum diſpenſatoꝛem totius domus ſue. vxoꝛ vero Phutifaris ⁊ domina Joſeph infatuata de ipſius pulchritudine ſollicitauit eū ō pcubitu. qui ſe excuſauit. tū qz pditio fuiſſet cōtra dñm ſuū. tū qz pctm fuiſſet in deū ſuum. Igituz cum quadam die Joſeph thalamū domine ſue

intrasset. ipsa apprehenso eius pallio suo. Dor mi mecum. Qui nequaquam acquiescens operi nephario fugit relicto pallio apud eam. Hec videns se contemptam conquesta est viro suo. accusans Joseph de ausu impudico. ꝛ ꝙ eaz violenter voluit oppressisse. In cuius argumentum ostendit ei pallium derelictum. Phutifar nimis credulus verbis vxoris misit eum in carcerē. Ecce ꝙ surrexit ad sollicitudinē continentie. ꝛ potius voluit carcerem sustinere ꝙ mulieri nequā consentire.

Dñica. xvij. post trinitatis. Sermo p̄mus.

CUm intraret Jhesus in domū cuiusdā phariseoruz sabbato manducare panē. ꝛ ipsi obseruabāt eū Luce. xmj. Sol naturalis dirigit radios suos indifferenter sup fetida vt cadauera ꝛ etiaz super pulchra vt aurum et argentum nec tamen ex fetidis maculatur. nec ex pulchris pulchrior efficitur. licet splendens in auruz radios dispargat clariores. iuxta illud. j. Machab. vj. Refulsit sol in clipeos aureos ꝛ resplenduerūt montes ab eis. Spiritualiter per solem intellige christum propter duo. videlicet ratione sue incarnationis. ꝛ rōne sanguis effusionis. Primo quidem rōne felicissime incarnatōis. Sicut eñ sol sine lesione oculorum respici non solet. sed si nube tegatur que non est nimis grossa delectabiliter iam videtur. Juxta illud Eccī. xlj. Dulce lumen ꝛ delectabile est videre oculis solem. ita dei filius in sue nature puritate. videlicz deitate ab oculis mortalibus non potuit videri. Quia Johānis. j. deum nemo vidit vnq̄. Et magister libro. ij. dist. viij. ca. ij. Deus in specie sue essentie nunq̄ mortalibus apparuit. scz visibilis. Ideo volens se hominibus visibilē exhibere nubem humanitatis nostre de virgie sumpta se inuoluit cooperante spiritu sctō Et sic p ꝓphetam fuerat dictum Ezech. xxxj. Solē nube tegam. Secūdo ratione sanguis effusionis q̄ndo ei ita est ꝙ sol rubet de mane in ortu suo signum est tempestatis sequentis. Et quādo rubet in occasu signum est serenitatis. iuxta illud Math. xvj. Facto vespere dicitis. serenū erit. rubicundum est enī celum. Et mane facto. Hodie tempestas erit. rutilat enī ꝛ triste est celum Sic circa christum accidit. Nam post ortū sue natiuitatis statim ruboz apparuit quando die octaua circumcisus fuit. ꝛ sanguinem roseū effudit Luce. ij. Et istum rubozem tempestas valida sequebatur p diem vite sue. nunc in verbis contumeliosis. nūc in inimicicijs ꝛc. Et hoc p dixit ps̄. In circūitu eius tempestas valida. In occasu etiam istius solis apparuit rubedo magna quando totum corp⁹ effluxit sanguine flagellatum. clauatum. lanceatum et spinis coronatum. Sed iste ruboz fuit signum future serenitatis i resurrectōe ꝛ trāquillitat' ꝓpetue. iuxt illud Thob. nj. Post tempestatē tranquillā facis. ꝛ post lachrymatōem ꝛ fletū exultatiōz infundis. Ecce habes ꝙ christus soli cōpat. Iste q̄dem sol spiritualis licet ex sua pietate radios sue conuersatōnis direxit ad peccatores vt eo lucraretur. nō tamen p istos maculam contraxit. nec conuersatōnem habēs cū bonis videlicet discipulis melioz est effect⁹. Sic ꝛ in ꝓsenti euā. legit ꝙ mādducauit cū pcōrib⁹ ꝛ phariseis i quo tria p̄ncipaliť tāgit euāgelista. s. Sobriaz xp̄i manducatōem. ibi. mādducare panē. Piam hydropici sanatōem. ibi. ipe apphēdit ꝛ sana. Impiā phariseoz obseruatōem. ibi. ꝛ ipsi obseruabāt. Primo ḡ tangit xp̄i sobriā mādducatōem cum dicit. Cum intraret Jhesus i domū ꝛc. Ubi nota. clibanarius volens furnuz purgare scobam ponit prius in lutum. deinde ponit ipsam ad madefactionem in furnum ne incendio concremetur. Sic facit moraliter dyabolus. ponit enī humanū corpus in lutū crapule aut gule vt facilius ponat illud in fornacē libidinis. vt sic incendat. nō incendit que in statu abstinentie ꝛ sobrietatis viuūt sed abhorret Figura enī hr̄ Señ. xix. ꝙ Loth existens i Zodomis perpendit sodomitarum incendia et fugit. Sed vino crapulatus ꝛ inebriatus in monte cum proprijs filiabus commisit incestuz. nā vt ibidem habetur maior filia dixit ad minorē. Pater noster senex est. quasi diceret. Cito deficiet ei virtus generandi. et nullus virorum remansit in terra qui possit ingredi ad nos. Credebant enim vt dicit Nicolaus de lyra. ꝙ sicut per diluuium omnes perierunt. ita ꝛ incendio. Ideo habuerunt piam intentionem. videlicet cōseruationem generis humani. licet malo medio vellent ad hanc venire scilicet per incestuz cum patre quod ē detestabile. Veni inquit maior. Inebriemus eum vino. Glosa quod nobiscum portamus. Et dicunt aliqui ꝙ filie Loth in isto vino miscuerunt aliquid siue aliqua que habuerunt virtutem inebriandi ꝛ prouocandi ad coitum ignorante patre. Et sic dormierunt cum eo. Spiritualiter autem sic fit ꝙ homo inter crebras demonum temptationes non potest incendijs libidinis maculari. si saltem sobrietatis clipeo se defendat. ꝛ tamen inebriatus vel alias depastus bene in luxuriam cadit. Sicut patet de quodam heremita de quo scribitur in Vitaspatrum quē dyabol⁹ grauiť impuḡuit.

Sermo.lxxxvii.

vt heremum dimitteret ꝛ ad seculum rediret. ꝛ diu eū temptās vicere nō potuit. Tandē victꝰ ad seculū redijt. Cui dixit dyabolus. Hodie p mitte mihi facere qđ volo ꝛ dabo tibi oīa que optas bona mūdi. Qui pmisit. Et dyabolꝰ. ho die inquit mortaliter peccare te oportet. Qui dixit se nequaq̄ hoc posse facere. qz diebus vi te mce nunq̄ mortaliter peccaui. Cui dyabolꝰ. Si nō vis facere quod volo iam peccasti mor taliter qz voti fractor es. Quod ille audiens di xit. Quid vis vt faciam. Ille ait. aut luxuriare aut inebriare. aut homicidium ꝑpetrare. Here mita cogitauit quid faceret quod minus pecca tū esset. elegit inebriari. Postq̄ autē ebrius fa ctus fuit desiderauit luxuriam cū hospita. Qđ ꝛ factum est. Veniens igitur maritus volens ne phariū impedire. heremita in eum prevaluit ꝛ occidit. ꝛ sic omnia tria pctā ꝑpetrauit. Jō do minus nos sua sobria refectōne i pñti euāgelio ad sobrietatem exhortatur. quia intrauit in do mū manducare panē. vbi non fit mētio de alijs cibis aut potibus. Ad sobrietatem hortat apo stolus ad Thimo. ij. Sobrie iuste ꝛ pie viuam⁹ i hoc seculo. Sobrie ad nosmetipsos. Juste ad proximos. pie ad deū ꝛ sanctos. De hac sobri etate loquitur Hiero. ad Eustachium virginē. O filia si apostolus castigauit corpus suum ꝛ i seruitutem redegit. quomodo tu iuuencula ad huc in feruore iuuentutis posita dapibus et vi no plena de castitate eris secura. quasi diceret. Deberes enim esse semper sobria. Item hāc eti am cōmendat Origenes in omelia. xxxvij. So brietas omniū virtutum mater est. Ubi vlteri us est notandū. duo distinguunt officia sobrie tatis. Unū est cauere excessuz in appetitu. Se neca. Bibe inquit citra ebrietatem. Et saluator Luce. xxj. Attendite inquit ne grauentur cor pora in ebrietate aut crapula. Crapula quādo q̄ sumitur pro excessu in cibo vel in potu. Un de Eccī. xxxvij. Propter crapulam multi perie runt. Qui autem abstinens est adijciet vitam. Et in ps̄. Tanquā potens crapulatus a vino. Similiter nomē ebrietatis qñq̄ sumit ꝑ excessu in potu solū. vt Ro. xnj. Nō in cōmessationi bus ꝛ ebrietatibus. Quandoq̄ sumit ꝑ excessu i cibo ꝛ potu. Et notādū q̄ sobrietas nō ponit modum vel mensuram solū circa quātitatez ci bi ꝛ potus. sed ponit modum q̄tū ad oēs cir cumstantias. Qui em̄ sobrius est sumit cibum ꝛ potū quantū debet. ꝛ quādo et quomō debet. D Et ponūt doctores quinq̄ officia sobrietatis Primū est ne statim prandendi terminū preue niamus. Qui em̄ tempus ꝑuenit nō expectan do donec salsa. i. fames ꝑpata sit. Jō insipidū cibū comedit. Unde Eccs. x. Beata terra cuiꝰ rex nobilis. ꝛ cuius principes comedūt tpe suo Per oppositū dicit ibidem. Ue terre huic cuius rex puer est. Slo. moribus ꝛ sensu. ꝛ cuius p̄n cipes mane comedūt. i. inordinate. quia in hoc contingit gula qñ homo debitā horā prandēn di preuenit. ꝛ qui diebus domicis ꝛ festiuis co medunt ꝛ bibunt antequā predicatōnem ꝛ mis sam audierunt. sicut patet in Uitaspatrum lib. ij. c. nj. Quidam frater impugnabatur a demo nibus vt statim hora diei prima tantam famez ei faceret. vt penitꝰ nō sustinere posset. dicebat tamen in corde suo. qz oportet me vel vsq̄ ad terciam expectare. ꝛ tunc cibuz sumere. Cunq̄ fuisset hora tercia idem dicebat cogitationibus suis. Etiā oportet me sustinere vsq̄ ad sextam. Cunq̄ venisset hora sexta ponebat panem et a quam. ꝛ sic ad nonam expectauit. quia venien te fm consuetudinem omnes horas compleue rat. ꝛ ponebat vt comederet. Hoc ꝑ plures di es sustinuit. et quadam die cum sic sustinuisset ad horam nonam. de sportella in qua panis ia cebat exire fumum mangnum egredi per fene stram celle videbat. Itaq̄ ex illa die nō esurijt sed cor eius roboratum in abstinentia fuit. vti nam etiam nostri voratores sic expectarent. et sic gulam domarent. ne postea in inferno famē sustinerent vt dixi supra. xlmj. L Secundum ē ne cibos lautiores queramus. quia chriſtꝰ mā ducauit panem. nec de lautis cibis curauit. ꝗa dicit Sapiens. Initium vite hominis panis et aqua Eccī. xxxix. Ubi ꝑ panem ꝛ aquā intelli git glo. cibum ꝛ potū moderatū. Nam frequen ter i scꝑtura panis nois ꝛ aq̄ intelligit ois cibꝰ generaliter ꝛ potus. Uñ. mj. Regū. vj. dr. Ap pone eis panē. Et sequit. Et apposita ē eis ma gna ciborz ꝑpatio. Et sic hic dr de xp̄o q̄ intra uit ad phariseuz māducare panē. i. cibaria sibi apposita ꝛ tamē moderate. Et iō dicit Seneca Uictus sit tibi ex facili re nec ad voluptatē. sz ad cibū a ttende. Palatum tuum fames excitz nō sapores. Tercio debet perpendi cibos stu E 3 diositatem cauere. Studiose cibos ꝑparare est hostis nri gladiū acuere. Cibus em̄ delicatus est gladius quo caro nititur cōtra spiritū ꝛ sic homo qui delicate comedit gladiuz i manu sui sui ponit vel tribuit cū quo ipm occidit. ꝛ certe magna abusio est vt dns tantā libertatez seruo tribuat vt ipm verberet ꝛ occidat. Moralr au tē spūs nr dns est. iuxta illud Aris. nj. ethicoz. Nos inqt sumus dūi videlicet fm spm nostra rū opationū a principio vsq̄ ad finem. Sz cor pus nrm ē seruus. deberet em̄ seruire deo ꝛ obe dire spūi. Quia dicit Aug. li. soli. Exhortor nāq̄ ꝑ corpore cūcta creasti, corpus, ppter animā. aiam, ppter te. Iste igitur seruꝰ si studiose ꝛ de-

Quinq̄ officia Sobrietatis

licite nutrit videlicet corpus dñi.s.spiritū.psequit.Quia dr Prouerb.nj.de corpe.Qui delicate.i.in delicijs nutrit seruū suū.i.corpus fm Pascasium.postea sentiet eu3 contumacē.id ē rebellē t indomabilē.Ideo domanduz est corpus moderate p abstinentiam ne spiritū verberet et occidat.Figura Señ.xvij.legit q Jsmabel filius Agar male verberauit Jsaac filiū Zare sponse Abrahe.Quod ipsa Zara moleste ferens.t accepta potestate a viro suo afflixit Jsmabel t matrē eius pane t aqua.t vtrūq repellens tandem a sede.Propter qō Agar humiliata nimis simul cum filio suo domui restituta ē Moraliter p Zarā q interptat oriētalis significat aia que cū opus bonū ad cōsumatōz deducit ipm Jsaac q interpretat gaudiū genuit.quia gaudiū est deo t angelis eius sup vno peccatore pniam agente Luce.xv.Sed p Agar q interpretat solēnitas vigilie notatur corpus vel humana caro q de festo sequentis gaudij nihil curat.dummodo tm posset hic solennizare vigiliam.Filius autem appetit9 est carnalis.Et hic appetitus inuadit filiuz libere.i.sanctū anime ppositum.nec sunt aliquando in pace.Sz carnalis appetitus nitit sanctum anime pposituz tradere spūali morti.Sed hoc aia sponsa christi nullatenus debet ferre cū potestatē sup carnē t eius appetitū habeat iuxta illud Señ.mj.Subter te erit appetitus ei9.s.carnis dicit dñs ad aiam.q.d.Tu potes deuicere peccatū.quia null9 peccat nisi volēs Affligat em eam pane t aqua.moderate reficiat.et interdū p ieiunium castiget.vt depositis vicijs subdat anime cum omni suo appetitu.Quia dicit Ambro.lib.j.de offi.Jeiunij est mors culpe.exiliū delictoz.remedium salutis.radix gratie t fundamentum castitatis.Quartū ē nimiū appetitū cibi t potus refrenare.Quia dicit Aug.Fieri pōt q sine aliquo vicio cupiditatis vel voracissima preciosissimo sapiens vtatur cibo.Insipiens autē fetidissime gule flamma in vilissimū cibum accēditur.Et sacrus quisq more domini maluerit pisces vesci q lenticulam more Esau.Nō propterea continentiores sunt nobis plerecq bestie quia viliorib9 escis aluntur.Quintum est mē suram refectionis non excedere.Quia dicitur Ezechielis.mj.Cibus tuus quo vesceris erit tibi in pondere.Circa hoc queritur vtrum omnis excessus in cibo vel potu destruat virtutem sobrietatis?Ad hoc dicit Guilhelm9 q duplex est modus siue mensura pertinens ad sobrietatem.Unus attenditur in cōmensuratione nature.vnde mensurate sumit cibum t potuz qui sumit quod necessarium est.t iste excessus potest esse venialis t mortalis.Unde nō omnis excessus destruit virtutem sobrietatis.Alius modus attenditur in compatione boni temporalis ad eternū.vnde fm hnnc modum seruat quis i sumendo cibum t potuz quādo temporale bonū nō prefert vel equat eterno bono.Immoderate vero habet se sumendo cibum et potum cum temporale bonum prefert vel equat eterno.Et talis excessus mortale peccatum est.t destruit virtutem sobrietatis.Et hoc quo ad primum.

Secundo in verbis preallegatis tangit impiaz phariseoz obseruatōem.i.inuidiam vel detractōnem cum dicit.Et ipsi obseruabant eum.id est inuidi insidiabantur ei t detrahebant factis suis.Dicunt naturales.Ursus cadēs de arbore quaz vt carperet poma ascendit.iratus omnes quos poterit ramos arboris satagit vngulis dentibusq laniare.Moraliter per vrsum intellige iudaicam peruersitatem t prauitatē.iuxta illud Trenoz.nj.Ursus insidians fact9 ē mihi.Sed per arborem subaudi fidem robustā Juxta illud Mathei.vnj.vbi granum synapis creuit in arborem magnam.Quia fides katholica creuit que prius abiecta videbatur Ab hac arbore fidei solida cecidit iudaica gēs.qz christo eis fidem predicante credere ei noluerunt.Idcirco moti inuidia videntes christum exercere opa pietatis.videlicet in resuscitatōe mortuorum.illuminatione cecorum.expulsione demoniorum.mundatione leprosorum.t sanatione hydropicorum.ipsum velut ramum viridez lacerare detractionibus satagebant.Ideo ipsorum inuidia significatur Danielis.vij.per bestiam que exibat de mari.et habebat tres ordines dentium in ore.et lacerabat carnes.Quia inuidia eorum processit ab amaritudine dyaboli.Quia inuidia est secundū peccatum dyaboli.a qua statim nata est inuidia que fm August.de verbis domini ē filia superbie.Sed ista mater nescit esse sterilis.vbi em fuerit continue parit.Soffoca matrem t non erit filia.Jstam filiam bestialem scilicet inuidiam dyabolus phariseis tempore christi desponsauit.que qdem habuit tres ordines dentium.quia eum adulatorie inuitabant vt ei insidiarent.vt hic.ipsi obseruabant eum.Secundo eum detractorie diffamabat.vt scilicet famam eius coraz vulgo denigrarent.Tercio vero eum nugatorie accusabant.vt ipsum ad mortem condemnarent.Sic moraliter his tribus ordinibus dentium similiter adhuc multi inter christianos (vt taceam de phariseis) vtuntur.Primo quidem dulci adulatione.Sed dicunt medici.quia omne dulce est opilatiuum.t ratio est.quia stomach9 nimis delectatur in dulci.ideo nimis diu in se retinet.et non vult singulis membr̄ participare

ideo obest corpori. Item optimum est oppositum eius amarum .quod purgat stomachum. Hinc est ꝙ omnis medicina vt in plurimuz est amara. Moraliter dulce est audienti de se audire bona dici. est sibi velut in ore ipsorum adulatorum. sed tamen viscera eius replentur languore. Quia dicit Grego. in omelia secūda super Ezech. Nihil est quod tam facile corrumpit mentes hominū vt adulatio. Plus enim nocet lingua adulatoruz ꝙ̄ gladius persecutorū Quia dicit Beda sup Lucam. Ipsa peccati nutrix est adulatio sicut oleum in lampadibus flāmis ardentibus fomentum solet ministrare Jō fugienda est adulatio. ⁊ potius recipiēda ē correctio. que licet auribus sit amara. repellit tamen opilationem peccati. Quare scriptum fuit Leuit. v. vt in sacrificium sal ponerent ⁊ nō mel. Spiritualiter deo sacrificium facimus q̄ndo ob eius amorem aliquid boni agimus. In his ergo nec ipsi gloriemur. nec hominuz laudes recipere debemus. sed potius argui a peccatis ⁊ increpari pro nostris multis delictis. sicut beatus Aug⁹. lib. v. de trini. Magis inquit optabo a quolibet reprehēdi ꝙ̄ adulatorie laudari. Nullus enim reprehensor est formidand⁹ amator veritatis. Laudator vero errat ⁊ confirmat errorem. Et Petrus raueñ. in quadam epistola. Sal correctionis in om̄i sacrificio reprobatur. Est autez adulator similis falso medico vel pessimo qui pessime facit pro egro. videns vulnus in sanie plenum .claudit illud ante plenam purgationem. licet hoc videat aliq̄ndo placere egroto. Est enim dulcius aliquando subire mortis periculum . ꝙ̄ sustinere amarum remediū. Sic moraliter adulator est pessimus vt dixi medicus Uidet enī aliquando mūdi diuites tumescere vulnere superbie. Et remedium de quo loquitur propheta dicens. Increpasti superbos. vult obmittere Claudit enī vulnus aliquando per adulationis emplastrum. ⁊ sic viscera repleta elationis putredine ab eterne mortis interitum festinant. Quia dicit Isa. nj. Popule meus qui te beatum dicunt. ipsi te decipiunt. Figura tercio Regum. xxv. Achab rex Hierusalem noluit credere Michee ꝓphete domini. Sed adherens prophetis falsis ingressus est prelium contra regem Syrie. ꝑcussus est inter stomachum ⁊ pulmonem. et mortuus est vespere. ⁊ canes lingebant sanguinem eius. Spiritualiter per Achab regem notatur quilibet homo qui regnum suum regere debet. Per Micheam notatur ver⁹ corrector vere viuere cupiens debet appetere corrigi. debetq; ipsius īcrepatōes patienť sufferre di. cū ps̄. Corripiet me iustus ī misericordia ⁊ increpabit me

Sed ꝑ falsos prophetas intellige adulatores ī plentes aures hominuz laudibus falsis. vt sic decepti regi celi se apponant. Sed percussa sagitta diuine sententie corruunt . in hora mortis tunc canes infernales multa auiditate sanguinem ipsorum bibent. ⁊ sic cognosci poterint qualiter decepti sint blandicijs laudatorum. Dicit em̄ Seneca epistola. xl. ꝺ Alexādro. Alexander em̄ cū in obsidione cuiusdā ciuitatis esset sagitta quadam vulneratus. cū igiť resparso sanguine sicci vulner dolor cresceret ⁊ crus obstupuisset. assistenti ait. Omnes monstrāt me esse filium Jouis. Sed vulnus hoc me esse hominē claret. Ecce quomodo percussus adulatorum medicinam q̄ cognoscebat qui ante vulnus nullatenus aduertebat. Secūdo quidam vtuntur mordaci detractione. Aliqui em̄ canes adeo sunt vt semꝑ turpibus vescanť. resumentes vomitū ⁊ omnē immundiciā comedūt ante blandiūt. Sic moraliter canes isti īmūdi significāt detractores. quoꝝ lingua ad turpia sꝑ ꝓximoꝝ inueniť festina. Blādiunť in facie. ⁊ retro mordēt detractōe. ⁊ sꝑ replicāt mala q̄ pādunt. Nā legiť. mj. Regū. ix. ꝙ canes comederūt Jesabel. Jesabel interpretať sterquilinium Nam impudici detractores stercoribus. id est humanis peccatis ⁊ immūdicijs delectanť velut qui reguli dicunť latrinaꝝ purgatores. naz illa stercora portanť in spatulis. Isti v̄o tm̄ in lingua. Hi em̄ canes neminē illesum permittūt. Nō enim subterfugiat qui eorum morsus est. Unde Ualerius libro nj. Modesta felicitas est que malignātes dentes vitare possit. Naz christus vitare nō potuit qui oīm sanctissimus fuit. Nā pharisei velut immūdi canes sibi detrahebāt. nā ꝓpterea ipsum pascebant vt sibi detrahere possent. Et similes sunt auibus immūdis que cadaueribus vescunť. vt sunt vultures. corui que a sacrificio fuerūt ꝓhibite. vt pz Leuit. nj. Sic tales pharisei detractores ⁊ alij eis similes carnes ꝓximoꝝ comedētes ⁊ lacerātes merito dicunť immūdi. qꝛ oīm hoīm maliciā portant in lingua. Nā si ī vno hoīe cognouerīt mł tas virtutes nullā haꝝ capiunt. sed obseruant si quid vicij vel turpitudinis sit in illo quo vesci possunt. et si quid apprehenderint .illud dentibus lacerant. In illo q̄dem delectantur. ⁊ in illo requies eoꝝ. vel ꝓferunt vel ampliant ⁊ per illud alia bona acta extinguere conanť. Nōne tales fuerunt iudei qui multas virtutes in christo viderūt. ⁊ tamē nullam earum sed semꝑ maliciose obseruabant an possent aliquid rep̄hensibile dep̄hendi. sed nō potuerunt. quia peccatum nō fecit. nec inuentus est dolus in ore eius Isa. lnj. Noli esse in conuiuijs peccatoꝝ. neq;

comedes cum eis qui carnes ad vescendū con ferunt. Que verba exponens Greg. xix. moraliū. Carnes inquit ad vescendum conferre est i collationibus vicissim vicia primorum enerua re. hi immundi munda spernūt t immunda am plexantur. figurati in coruo Señ. vij. qui missus de arcba inuento cadauere requicuit in illo comedens t fruens eo. nec est amplius reuersus ad archam. Columba vero etiam emissa reuer sa est ad eam. Spiritualiter p hanc vitam simplices volant t detractores hinc inde. Sed detractor inuento putredine alicuius culpe resi det illi. Illa vescitur t illa pascitur. t ad cōsortium sanctor venire contemnit t obliuiscitur. Sed homo simplex fugit illa Sed inuentis seu visis virentibus bonis operibus virorem inde boni exempli assumens conatur ad archam diuine gratie bonorum opex alijs concitus volare. Tercio vtuntur aliqui mendaci accusatione. sicut interdum inuidi t mendaces accusant bonos t innocentes. Et querit circa hoc. vtrū false accusatus vel mendaciter possit accusanti iniuriam remittere? Respondet sanct⁹ Thomas scda secunde. q. xlvnj. False accusans spū aliter facit iniuriam accusato. Et si accusatus innocens fuerit potest iniuriam suam remittere maxime si ille non calūniose accusat sed ex animi leuitate. Si autem accusator ab accusatōne desistat ppter aliquam collusionem cuz aduersario tunc facit iniuriam reipublice. Et hoc nō potest ei accusatus remittere. Sz hoc pertinet ad principem qui reipūblice gerit potestatem.

Sermo secundus De eadē dñica.

Ecce quidaz hydropicus erat ante illuz Lu. vbi supra Inter oīnia que homini infirmo sunt necessaria vnū est precipuū. in medicū confidentia. qz talis confidentia dat medicine operā. qz diffidentia dissipat medicinam. Ad quod ꝓbandum scribit Seneca libro declarationū. q⁹ fuit Rome quidam habens filium. t post primā vxorem duxit aliam. que multum exosum habuit hunc filium. Quod aduertens pater misit eum ad studiū. qui bene ꝓficiens i magnū creuit medicum. Medicus ergo factus incidit pater i lā guorem. Igitur filius eius vocatus t ab eo integre curatus. postea nouerca in eandem incidit infirmitatem. Accersitus filius ad eā et curare nō valebat. Accusatus ergo coraz senatoribus q⁹ nouercam curare nollet. respondit filius q⁹ ideo eam iuuare nō posset. quia in eo confidentiam nō haberet. Spiritualiter autē christus est magnus medicus qui ſm Aug. de celo venit. eo q⁹ in terris magnus egrotus videlicz genus humanū iacuit. Iste medicus sanat solo verbo. ſm illud Numeri. xxj. Tuus domine sermo qui sanauit omnia. Et Sapie. xvj. Etem̄ neq herba neq malagma sanauit eos. sed tuus sermo domine. Et debet legi malagma matis. t cie declinationis. Et dicit a malato quod ē malum laxare. t comprimere herbas coctas cum oleo vel cū butiro vel aliquo gumi. vel aliquas species cōmiscere cum emplastro. Et cum nullo tali sanauit christus medicus celox. sed solo verbo imperando sicut patet de leproso Mat. vnj. qui venit ad christū. cui ait imperādo. Volo. mundare. vbi mundare est imperatiuus verbi passiui. quasi diceret. volo. sis mūdus. Quare autem istos t alios infirmos ita leniter sanauit quia in eum confidebant. Sic t iste hydropicus qui ad christū p sanitate accedebat patz quia in ipsum confidebat. Quia dicit glo. Ante Jhesum stetit hydropicus. quia virtutē medendi cognoscebat in eo. Ideo coram ipso stabat eius expectans misericordiā. Quē pius dominus videns eius cognouit affectū. quez propter metum iudeox exprimere nō audebat in die sabbati. ideo eum sanauit. de hoc dicūt verba euangelij. de quibus pñs erit sermo Jn quibus duo tangit euangelista. Primo infirmi pñtatōem. ibi. Ecce hō hydropicus. Scdo ipsius curatōez. ibi. Ipse apphendit eū t̄c. Primo tāgit infirmi pñtatōez. Ipse eiñ hydropic⁹ se christo pñtauit t miscdiaz ei⁹ expectauit. t hoc ibi. Ecce quidam hō hydropicus erat ante illū. scz christū. Ubi nota moraliter p hūc hydropicū significantur tria genera hominū. videlicz tumentiū superbox. fetentiū luxuriosox t cupientium auarox. Primū ergo genus est tumētium supboz. t recte hi significanť p hydropicos. Quia dicit Constātinus q⁹ hydrops est error digestiue epatis tumorē mēbrox generās. duz eiñ digestiua debilitať in epate superfluitates generanť i corpe que vigore expulsiue exterius transmisse membrox inflatōem generant Sic superbia est error tumorē t inflatōez cordis generans. sicut patet in primo angelo q̄ errās a prima veritate que est deus in superbia est inflatus. qui dixit Isa. xmj. Ascendā in celū t ponā sedem meā ad aquilonē. t ero similis altissimo. Et ipse sic errans in tumore superbie deiect⁹ est de celo. t qua via illic reuertať ignorat. quia dicit Hugo de clauſtro aie. Superbia inquit nata est i celo. sed velut immemor qua via inde recesserit. nec postea illic redire poterit. Sic mlti homines errantes hoc tumore superbie q̄ via ad celū transire debeant penit⁹ ignorant. Sed

Sermo.lxxxviii.

fortassis in profundum desperantes cadunt. Et sunt ꝑcipue duo genera hominũ. videlicz pauperes eleuati. et diuites indurati. Primi ergo sunt pauperes eleuati. Uidemus em̃ ad experientiam ꝙ cineres eleuati a terra a vento descẽdunt ad locum inferiorem et profundiorem ꝙ ꝑior locus vnde eleuati sunt foret. quia cadentes super aquam funditus cadunt. Sic moraliter cinis eleuatus siue pulis a vento conturbat aerem ꝛ oculos ledit. Et recte denotat pauperes inflatos ꝛ eleuatos quos ventus fortune eleuat ad aliquam dignitatem seu honoris statum. Quo facto statim tument in superbiaz sicut declarat sanctus Bernhar. supermissus ẽ Uidens inquit plerosqz de ignobilibus nobiles de pauperibus diuites factos subito intumescere pristine obliuisci humilitatis genus quos suum erubescere ꝛ infirmos dedignare parentes

¶ Sed vere quantum superius eleuantur per tumorem tanto magis ꝓiciuntur in profundz diuina iustitia exigente. Quod detestaꝫ Gregorius. vij. moraliũ. Omnis ſupbia eo tempore ĩmo iacet quo in alto se erigit. Jdeo dicit paup Henricus li. nj. Ue tibi mortale genus ꝙ semper ad alta niteris vt lapsu profundiori cadas Et ponit multa exempla. Primuz est de Pompeio quem fortuna multum exaltauerat cui alij senatores propter triumphos sepius decelsis capulis obuiam exibant. Postremo vo fata id est mortem a ꝑprio famulo Cesare sic dicto tulit. de hoc sic dicit. Aspice cui totiens capitalia celsa triumphos. Obtulerant famuluz fata tulisse tuum. Secundum exemplum ponit de Erasio. quem fortuna in principio in altum extulerat. sed in fine pessime deiecerat. Nam cum ipe Erasius fuerat missus a romanis cum exercitu magno ad expugnandum Babyloniam ipe veniens eam possederat potenter ꝛ superbe. Lernentes autem babylonici ciues ꝙ ipsius potestatem euadere nõ possent. accesserunt ipsuz petentes ne ciuitatem destrueret. sed ipsam pacifice intraret. ꝛ aurum ꝛ argentum caperet in signum triumphi. Qui cum ciuitatem intrasset in ea fuit firmiter conclusus. Ciues vero comprehenso Erasio aurum ꝛ argentum feruens in os eius fuderunt dicentes. Bibe quia auruz ꝑ triumpho desiderasti. ꝛ sic mortuus est ex potatione auri. Et hoc tangit pauper Henricus in illo metro. Aspice quem Babylon cupido potauit in auro. Terciam exemplum ponit de Julio quem fortuna exaltauerat. ꝛ tandem a proꝑijs seruitoribus mortuus ceciderat. De hoc ponit hoc metrũ. Facta quã tulerat cesar acerba suis. Secundi sunt diuites indurati quoz. si superbia tangitur nõ curant. quod probatur in simili de balena qui est piscis grandis. ꝙ cũ in parte pingui feritur non sentit vulnus. Sed vulneratus in macra parte. mox vulnus sentit ꝛ dolet. Hoc etiam dicitur de aliquib⁹ pinguissimis porcis. Sic moraliter superbus qui i magnitudine cupit omnes alios superare. ꝛ qui in putredine elationis iacet vt porcus correctionem dei ateqz increpationem sacre scripture nõ timet in parte pingui. hoc est in prosperitate et diuitijs positus. Nam pinguedo prospera non sinit ipsum iaculum minantis scripture pertipere ꝛ nequaquã vltionem putat esse maloruz. Sed cum in aduersa de ꝓsperis cadit sentit vulnus ꝛ cognoscit. ꝛ tunc medelam querit. Figuratum est Exo. v. de Pharaone cui cum Moyses diceret ex parte dei vt populum Jsrabel dimitteret vt domino deo suo ad sacrificandum i deserto iret. respondit. Quis est deus vester vt audiam illum. deum vestrum nescio ꝛ populũ non dimittam. Ecce ꝙ in prosperitate tumuit et deum audire noluit. Sed plagatus multipliciter dixit Moysi. Peccaui coraz domino deo vestro. verũtamẽ rogate vt mihi indulgeat. Et per hunc etiam moraliter intelliguntur superbi mundi. tyranni qui in prosperitate positi affligunt populum dei. Illis nihil prodest predicatio vt non molestent pauperes. sed eorum supbia ascendit semper. nec pauper possunt suspirare nec respirare ꝛ sub iugo eorum. sed interdũ percussi in parte macra videlicet aduersitatis quando plagantur a deo tunc sentiũt vulnera. tunc clamant et vociferant. tunc quezunt a deo medelam. Quia dicit psal. Cum occideret eos querebant eum. Sed interdum querunt miseri cordiã ꝛ nõ merent inuenire. qz iudiciũ sine misericordia fiet qui misericordiam nõ fecit Jac. ij. Sic factũ est Antiocho. ij Machab. ix. Secõm gen⁹ ꝑ quod significaꝫ ꝑ hydropicũ est fetentiũ luxuriosoz. ꝛ recte signanꝫ ipsi luxuriosi ꝑ hydropicos. qz sicut hydrops ꝑm glo. est morb⁹ aquosus ꝛ vesice vicio natus cuz fetido anhelitu. qz anhelitus taliũ est fetidus. ꝛ hoc causat intrisecus morbus. Sic etiã luxuria est morb⁹ aie fetidus coram deo et angelis eius ꝛ hominib⁹. De primo scz ꝙ luxuriosus fetet coraz deo testatur hugo libro de bono conscientie. Uolerabilius est canis putridus fetens hominibus ꝙ anima pctõris deo. Hoc ꝓsiderãs Sene. dicit. Si sciẽ deos ignoturos adhuc tũ peccare dedignarer ꝑpter pctĩ vilitatẽ Ecce qđ peccatũ vilificat tã coraz deo ꝙ hominibus sicut pctm̃ luxurie? certe nullũ. qa dicit glo. sup illud Corl. vj. Oẽ pctm̃ qđ facit hõ ex corpus ẽ. q aũt fornicaꝫ i corpus suuz peccat. Cetera inqt pcta tm̃ animã maculant. fornicatõ vo non tm̃ animã. sed ꝛ corpus

ꝙ tamiat. Ibi em̃ nō solū est immūdicia spūalis sed ꝛ corpalis. De scdo vo ꝙ luxuriosus fetet coram angelis patet in vitaspatrum. ꝙ angel⁹ trāsiens cū quodam heremita. Et cum obuiarēt cadaueri, heremita sed nō angelus obturauit nares suos. Et deinde obuiū quendam adolescentem luxuriosum habuerunt. obturauit se angelus sed nō heremita. quia multū fetet ꝛ displicet luxuria in oculis angelorꝫ. Quia si filia alicuius regis tue custodie tradita vt eam custodires non parum tibi displiceret si illa i tua custodia fornicaretur. Cum autem traditus es ad custodiendum angelo. iuxta illō ps̄. xc. Angelis suis mandauit de te ꝛc̄. Quanto ergo putas displicet ei cum tu sub eius custodia fornicaris. Ideo dicit Bern. In quouis angulo reuerentiam exhibe tuo angelo. et ne audeas illo p̄sente cōmittere quod me presente nō auderes quasi diceret. Exquo nolles coram aliqua p̄sona honesta fornicari. minus corā angelo q̄ semper videt faciez dei Math. xvnj. De tercio vo vicz ꝙ fetet luxuria corā homibus dicit Guilh. ꝙ fetor ē i peccato isto. qz a viris spūalib⁹ interdū sentit. Et ponit exēplū ꝙ quidā scholar⁹ pñtiā scorti i domo sua cognoscebat. Et quidā archidyaconus sentiebat ꝙ seruus suus fornicatus fuerat. Quarto pōt addi ꝙ hoc pctm̃ etiaz fetet demonib⁹. qz legit ꝙ dyabolus p quendā demoniacū cōfessus est ꝙ peccatū illud ei multū feteret. Et cū interrogaret cur illud cū tanta diligentia promoueret respondit. ꝓpter lucrū. sicut cloacarius fetorem cloace ratione lucri intrat licet fetorez abhorreat. Ideo dicit q̄dam glosa. Quid fetidius luxurioso qui deum molestat. angelum fugat demones letificat. seipsum ferit. et eterna luce priuatur. Sed dicet Q⁹ res vnde precedit fetor luxurie? Respōdetur ꝙ pricipaliter a fetore crapule ꝛ gule. Quia dicit Johes in Apocal. xxij. ca. Qui in sordibus est sordescet adhuc. quasi diceret. Qui in sordibus est crapule pronus erit in sordibus luxurie Sed tamen homo non percipit fetorez. Quod patet in simili. Quia postq̄ vestimentū multuz fetidum est noua superueniens sordes non percipit. que tamen in candida veste statim appareret. Hoc videmus in atrio mūdo in quo vix potest festuca cadere quin perpendatur. Sed cuz est immundū grande lutum nō percipitur. Sic moraliter homo deditus crapule semp est i sordibus. quia crapulosi vt frequenter habent oza ꝛ anhelitum fetidum et fetentia. vt dicatur illō ps̄. Sepulchrum patens est guttur eorꝫ. Ideo cum sordidior efficitur cadens in lutum libidinis nō percipit. Vadit em̃ de sorde ad sordem velut sus que descendit ad sordidum stabulum ipsorum demonū. Figura Mathei. vnj. ꝙ quidam habens legionem spirituum immundorum habitauit in sepulchris. vnde vero virtute diuina expulsi sunt demones. ꝛ spiritus illi ingressi sunt gregem porcorum domi permissione. ꝛ immerserunt eos in mari. Spiritualiter per spiritus illos immundos qui hominem hunc tenebant in sepulchris. subaudi gule et crapule vicia que viuentem hominem tenent in sepulcro. Adeo em̃ spiritus grauatur i nimietate cibi et potus vt sit quasi sepultus. Quia dicitur in ozea. Memphis sepeliet eos. Memphis interpretatur ex oze nimietas cibi ꝛ potus ex otis vicio occasionem habens hominem sepelit. Unde hiero. Qui luxuriatur viuens mortuus est. Qui inebriatur viuens mortuus est ꝛ sepultus Ideo crapula ꝛ gula mortuum condunt hominem vt semper est in fetore. semper putrescit et fedatur. Ducunt em̃ huiusmodi vicia ad libidinem que ꝓpter immūdicie anime ꝛ corpis quā inducit porcine feditati compatur. Sz inde videlicet de libidine descendūt pmissione diuina i mari. i. in infernū stabulo igneo ꝛ immūdo cū demonibus deputandi quibus se p immundiciā copulauerūt celauerunt. Ideo dicit Bern. Luxuria est pestis q̄ cū gehenna familiarē habz similitudinē. In gehenna em̃ sunt tria. odor fetidus. vermis conscie. vrens flāma. Sic purens luxuria fetet p infamiam. vrit p conscīam. perurit p concupiscentiā. ꝛ subdit. Luxuria est pestis oīi monstro damnosior que corpus eneruat. animā cōmaculat. famam perdit. proximū offendit. deum amittit. Tercium genus hominū quod significatur p hunc hydropicū est cupientium auarorꝫ. quia hydropicus quāto magis bibit tanto magis sitit. Sic cupiens auar⁹ quanto plus bibit de terrenis diuitijs tāto pl⁹ sitit. Ideo dicit Egidius romanus de regi. prīcipū parte. nj. li. ij. ca. vnj. ꝙ nunq̄ cōmuniter homines satientur possessionibus ꝛ diuitijs. et nunq̄ potest quis tot habere quin plura vellet Et allegat ibi p̄bum. j. politicorꝫ qui assignat duplicem causam quare concupiscentia diuitiarum est infinita. Prima sumitur ex inordinatione voluntatis. quia homines studentes circa viuere ꝛ non circa bene viuere. Quicūq̄ autez ꝓpt̄ ipm̄ bñ viuere diuitias volunt fruitōes corpales nō ifinitas q̄rūt. bñ ei viuere ꝛ vtuose viuere. hoies g̃ q̄ ñ curāt vtuose viuere sz totū eorum studium est vt viuant fm̃ corporales voluptates. ꝛ cum diuitie maxime videantur vt per eas quilibet possit quod appetit. Ideo vt melius possent homines explere quod volunt diuitijs et possessionibus non satiantur. Secunda causa sumitur ex falsa estimatione finis. Nā vt

distinguit phs.j.pollitico. Aliter appetitur finis.t aliter ea que sunt ad finē. Nam finis petitur in infinitum. Ea vero que sunt ad finē ꝑm modum t mensuram ipsius finis. vt si finis medici esset sanare nunq; posset medicus tantam sanitatem inducere. quin si esset possibile vellet eaz maiorem efficere. Medicus ergo sanitatem quasi appetit inducere infinitam. Sz potionē oportet dare ꝑm modum t mensuram sanitatis. Contra ergo homines habent falsam estimatōem de fine. vt putant ipsum finem esse i diuitijs ponendū. ideo appetunt eas in infinitum. Sed alia rō potest esse moralis. vicz quia homines nō habent charitatem ad eterna. qa videmus q; musce nunq; ponūt se super scutellam dum cibus est calidus ibi. sed cum tepescit t refrigescit residentes in ipsa totum quod est ibi fedant. sic dum coz humanū retinet charitatis calorem sp comedit ab eo musca cupiditatis Ratio est. quia opposita se non compatiunt simul. charitas et cupiditas sunt sibi opposita. Quia ꝑm Aug. in quodam sermone. radix omnium bonorum est charitas. Et radix omnium malorum ē cupiditas. t ambe simul esse nō possunt nisi vna radicitus euellatur. alia plantari nō poterit. Frustra ergo conatur ramos ꝑscindere nisi radicez studeat extirpare. Sed heu qz superabundauit iniquitas t refriguit charitas multorum Math. xxmj. Ideo musce cupiditatis t auaricie creuerunt q; quasi totuz mundū insatiabiliter repleuerunt. Figura Exodi. vnj. vbi legimus q; quarta Pharaonis plaga fuit muscarum multitudo quarum tāta erat infestatio vt vix possent homines quicquaz purum siue mundum comedere. sic omnia fedauerunt. Spiritualiter per has muscas sic infestantes. subaudi cupiditatis t auaricie actus qui adeo sunt fedi t enormes q; omnes mores humanos ¶ prophanauerunt. Et notandū est q; sunt multa genera hominū. Primi sunt mercatores q. ꝑpter auariciaz in mercando multa vicia cōmittunt. Primū est vendere quantū pñt charius t emere quantuz pñt leuius. Dicit tñ Guil. Cum mercatores laborēt ꝑ oīibus. t q̄si negocium cōe gerāt pñt moderatū lucz recipe. sec⁹ de immoderato. vt extra de emp. t vē. c.j. Secundū peccatuz quod in eis abundat est mendacia in quibus nō est parua culpa. Ideo dicit Crisost. lxxxvnj. dist. c. eijciens. Mercator sine mendacio t piurio esse nō pōt. Ideo terciū pctm̄ qō i eis abundat sunt piuria in quibus similiter nō est pua culpa. cū sit contra illud Exo.ij. Nō assumes nomē dei tui inuanū. Et dicit Ray. quotiēs sciēter vel cā decipiendi primū piurat vel mētit peccat mortaliter t tenet ad restitutōem inquantū decipit primū illi eidē decepto faciendam si scit quis sit ille vel heredi eius. vel si nescit psonam tunc det pauperi ꝑm auctoritatem ecclesie. Si vero ignoranter dicit falsum vel scienter intendens sibi pdesse t primo nō obesse. forte est veniale. hec Ray. Quartū peccatū est quod abundāt in furtis que precipue fiunt circa stateras. pondera t mensuras. t hoc tripliciter Primo cū quis diuersa habet pōdera vel mēsuras. t emit ad maiorē t vendit ad minorē de quibus supra. lxvij. B. Secundo cū quis habens iustā mensurā t pondus iustū t male mēsurat vel ponderat. sicut faciunt tabernatores qui mensuram implent spuma. Tercio cū quis procurat vt res que debet vendi pōderosior sit vt faciunt qui lanam vel crocum madefaciunt Quod prohibet dominus Leuit. xix. Ego dominus deus vester. nolite facere quod iniquū ē in iudicio t in regula. in pondere t in mensura statera iusta t equa sint pondera. iustus modi⁹ t equus sextarius. Ego dominus deus vester. Et bis dicit dominus deus vester vt tales timeant fraudes facere. scientes se habere dominū. quem nullū latere potest secretū. Quintū ē vēdere charius ꝓpter dilatōem ad terminū quod est species vsure palliate. de quo Sap. lxvij. c. Sextum est aliud ostendere aliud vēdere. siue aliud vendere. aliud exhibere. Septimū est celare defectum. vt si aliquid malū habet in se res quam vendit nō reuelat emēti. De hoc facto vide s. lxvij. D. Octauū est loca tenebrosa eligere vt res venalis appareat alterius modi q; sit in veritate. sicut accidit his qui tenebras faciūt in locis in quibus vendere debent pannos. in quo ostendunt se esse filios tenebrarum. de quibus Math. xxij. Proijcite eos in tenebras exteriores. quia per hoc q; querunt tenebras melefacere velle se ostendunt Job is. nj. Omnis q̄ male agit odit lucem vt nō arguātur opera ei⁹ Secundi sunt exactores. vt reges. principes t barones t ceteri qui exaccinant subditos suos iniuste. de quibus pphetauit Isa. j. Principes tui infideles. socij furum oīes diligunt munera. quia tenent t fouent in curijs suis qui ꝑ muneribus iustificant impium t condemnāt iustū Omnes inquit prophetа diligunt munera. t nō solum a diuitibus. sed etiam a pauperib⁹ christianis. t non dumtaxat a christianis. sed etiaz a perfidis iudeis domini nostri Jhesu christi t crucis eius inimicis nō curantes si cum vsura a christi mēbris per iudeos fuit extorta. vt etiam a iudeis dona habere valeant eis tantas liberalitates tribuunt vt ab eis etiam fideles affligantur. vel eis etiam interdum in ciuitatib⁹ publica officia assignant i q̄bus grauiter chri-

Domica .xvii. post trini.

stianos affligunt ꝛ puniant. ꝛ vltra debitum extorqueant. quod tamen est prohibituꝫ. extra ꝺ iudeis ꝛ saracenis. Cum sit nimis. vbi habetur in summa. q̄ iudei super christianos non ponã tur in publicis officijs. Et domini qui contra fecerint grauius puniantur. ꝛ iudeis sic positis tam diu christianorum cõmunio subtrahatur. donec totum quicquid occasiõe huiusmodi acquisierint in vsum pauperum sit conuersuꝫ. Sꝫ quia tales domini qui hoc faciũt nolũt hic puniri. ideo in futuro a demonibus punient. Sic est punitus quidam comes masticonen. Hic cũ in ꝓprio pallacio resideret constipatus multis militibus repente homo ignotus intrans hostium pallacij. videntibus cunctis ad ipsum vsq̄ peruenit. dicẽs se velle ei loqui. imperans ei vt surgeret. Qui non valens resistere surrexit. et vsq̄ ad hostium perrexit. vbi equum paratum inuenit. Quem visum statim ascendit. Cui⁹ habenas ille accepit qui ꝓpter eum venit velocissimo cursu per aera cunctis videntibus eum ferre cepit. Ille autem miserabiliter clamauit. Succurrite ciues succurrite. Sicq̄ tandẽ subtractis visibus oĩm hominũ factus est ꝓpter suam exactionem ꝛ oppressionem pauperũ demonũ socius. Tercij sunt iudices ꝛ assessores q̄ ꝓpter auariciam faciunt iniqua ꝛ iniusta. iustificantes eos qui plus donant. ꝺ quibus Isa. v. Ue vobis qui iustificatis impium ꝓ munere. ꝛ iusticiam iusti auffertis ab eo. Et non solũ ve illis qui ꝓ munere iudicant. sed etiam illis qui munera dant vt alios opprimant. quia per hoc excecant oculos iudicum ꝛ potentum ne causam agnoscant iustam. Juxta illud Eccli xx. Xenia ꝛ dona excecãt oculos iudicũ. Quarti sunt mali aduocati ꝛ procuratores qui ꝓpter pecuniam auariciãq̄ suam falsе contra cõstitutionem allegant ꝛ veritatem supprimunt. Deberent enim esse sicut dicit Robertus Holcot lectione. lv. vt stelle fixe mote tñ motu firmamenti. id est veritatis. quia labium veritatis fixum imperpetuum ꝓuerb. xxj. Sed certe ꝓ maiori parte inueniunt erratici. quia mouentur duplici motu videlicet contra veritatez ꝓpter munera. ꝛ quandoq̄ cum veritate ducti conscientia. Et ideo de eis dr̃ Job. v. Stelle non sunt munde in conspectu. Ideo lingue eorum assimilantur statere que quasi ad minimuꝫ pondus facit motum. ꝛ se inclinat ad grauiorẽ partem. Ita isti quocunq̄ sit de veritate ad illã partem magis inclinantur que fit in dando pecuniam magis ponderosa. De quibus dicitur in psal. Mendaces filij hominũ in stateris. Et merito infertur eis calamitas Job. Calamitas quam patiar in statera. Comparantur etiaꝫ tales cherubin qui tenet gladium flammeum atq̄ versatilem ad impediendum hominis reditum in paradisum Gen. nj. Reuera isti habent flammeum gladium. quia lingua eorum gladius acutus. ꝛ est valde versatilis qui defacili verti potest contra veritatem ꝛ ꝓ veritate. Cherubin interpretatur plenitudo scientie. ꝛ isti dicuntur sapientissimi apud vulguꝫ. Sed quid deseruiunt. reuera vt cõmuniter ad custodienduꝫ lignuꝫ vite ne aliquis accedat ad vite lignũ. i. ad christum. Isti eñ sunt qui falsa procurãt dinortia. ecclesias veris expoliant prelatis. ꝛ symoniacos copulant. innocentes excõicant verbis reconciliant. christum ꝛ ecclesiam psequẽtes. Ideo legitur in tragedia quadã Senece q̄ quidam vidit in spiritu Neronem apud inferos balneantem. Ministri vero vndiq̄ aurum bullientes circa eum infundebant. cum vnã cohortem aduocatorꝫ vidisset accedentem prope clamabat dicẽs. Uenite huc o venale hominũ genus. et aduocati amici accedite. vt in hoc vase balneamini mecum. Adhuc supereſt locus quẽ vobis reseruaui. Quinti ꝛ vltimi sunt vsuratores. Jam heu nullus diuitum gratis vult pecuniam mutuare ꝓpter deum pauperi ꝛ indigẽti. sicut precepit christus Luce. vj. Mutuũ dãtes nihil inde sperantes. Sed concedit ad tempus vltra sortem aliquid accipiendo. vel astutia cogitat vt aliquid sub nomine census capiat vltra sortem ac si ad vsuram mutuasset. cui⁹ pena eterna erit dãnatio. Quod insinuat Ezec. xxij. Usuram ꝛ superabundantiam accepisti. ꝛ auare proximos tuos calumniaris. Ecce cõplosi manus super auariciam quam fecisti. vbi dicit glo. Complosa manu nõ palma aperte percutiet dominus vsurarium. quia ipse man⁹ cõplosas habuit ꝛ non apertas ad egenos. Idcir co hoc triplex gen⁹ hydropicorꝫ. videlicꝫ tumentiũ supborum. fetentiũ luxuriosorꝫ. ꝛ cupientiũ auarorum indigent domica apprehensione sanatione ac dimissione. Primo indigẽt domnica apprehensione. ꝛ hec fit in cordis contritiõe. Uidemus eñ ad experientiam q̄ radij solares apprehendunt vapores. ꝛ ex materia amara generant interdũ nubes videlicet de vaporibus eleuatis ex mari ꝛ in nubibus condensatis virtute celesti. Nubes tamen ille in pluuiam redacte dulcissime sunt ꝛ terram fecundant Spiritualiter radij solis sunt diuine inspirationes. de quibus ps̃. Miseratões ei⁹ sup oia opa eius. Sꝫ p mare intelligit cor pctõris Isa. lvnj Cor impij quasi mare feruens quod q̄escere nõ potest. Est igit cor pctõr amarissimũ pcti amaritudine. Sed de hoc corde radiorũ solis. i. dine miseratõis apprehendunt ꝛ eleuãt vapores

Sermo.lxxxviii.

id est considerationes q̄ vicz hō considerat q̄ peccatū tria damna facit sibi nisi diuina miseratō obstaret. vicz q̄ concludit i iudicio. excludit a regno ꝛ cōcludit in inferno. Primo igitur cōcludit i iudicio. sed ecōtra diuia miseratō soluit argumentū ne hō i iudicio ꝓcludaꝫ. Argumentū qō facit iusticia ꝓtra pctōrē ē demōstratiuū. sicut furtū inuentū insinuat furem. et ideo statim iusticia sentētiat. sed miscōia sniaz suspēdit ꝛ iudiciū sicut princeps supior. iuxta illud Jacobi. j. Miscōia supaltat iudiciū. Scōo peccatū excludit a regno. sicut lepra excludit hominē a sanoꝝ consortio. Sed illud impedimētum tollit diuina miscōia. ne homo a regno excludaꝫ ianuā reserādo ꝛ frangēdo Xp̄s ei dicit Job. x. Ego sum hostiū. Istud hostiū fregit dīna miscōia cū backo crucis tāto impetu q̄ vna pars porte descendit ad inferna. ꝛ reliqua vsq̄ in sepulchrum. ꝛ sic hostiū est aptum vt quilibz qui saltē voluerit possit intrare in regnū Apocaľ. mj. Vidi ꝛ ecce hostium aptum. Tercō peccatum includit in inferno. sicut debitum nō solutum detinet in carcere hominē. Justicia dicit Amen dico tibi nō exibis donec reddas nouissimū quadrantem seu minutū Math. v. ꝛ Luce. xij. Econtra misericordia frangit ligamentum ne homo in inferno includatur sed redimēdo eum sicut orabat pś. Redime me domine ꝛ miserere mei. Et Apocaľ. j. Redemisti nos deus. Et. j. Chorinth. vj. Empti estis precio magno. Item dicit iusticia pś. Conuertant peccatores in infernū omnes gentes qui obliuiscuntur deum. Sed misericordia dicit. A porta inferi erue domine animas eoꝝ. Has igit̄ considerationes apphendūt ꝛ eleuāt radij solares. videlicz diuine miscōie sine quo hō nihil pōt facere ꝛ ille q̄dem considerationes causant nubes cōtritōis. doloris ꝛ timoris. ꝛ he redacte in pluuiam lachrymaꝝ dulcissimā lauant lutū culpe sicut pluuia lauat feditatem platee et fecundāt aquam animi. ꝛ ꝓducunt fructum opatiōis sancte. sicut patet de Maria magdalēa que fuit superba. luxuriosa ꝛ auara ꝛc̄. Quia septem habuit peccata mortalia designata p septē demonia Mar. vltj. Sed radij ōine misericordie eleuauerunt in ea vapores considerationis. ſ. peccatoꝝ. Nam ſm Grego. in omelia. Considerauit em̄ quid fecit. scz peccata contra deū. ꝛ noluit moderari quid faceret. ꝛ sic ille considerationes causabant contritiones ꝛ dolores q̄ redacte sunt in pluuias lachrymarum quibus pedes dominicos irrigaret Luce. vij. Et sic peccator hydropicus qui habet tumorem supbie. fetorem luxurie. ꝛ cupiditatem auaricie indigz p̄mo dominica apprehensione. id est contritiōe. Secundo indiget sanatōne. ꝛ hec fit necesse p confessionē. qz sola cōritō nō sufficit ad peccatoris curatōem nisi confessio subsequaꝫ. Qō figuratū est. j. Mach. v. vbi legit̄ q̄ Judas machabeus venit congregato exercitu obuiā Thimotheo duci filioꝝ Amon iuxta torrentem. Quez videns Thimotheus multū timuit conuocatj discipulis suis ait illis. Si Judas vadens torrentem inuadit nos nō poterimus aduersus eū Sed si timuerit ad nos transire ibimus nos ad ipsum et vincemus eum. Tunc Judas ordinato notario qui omnia nomina sciebat fecit omnes suos proprio nomine ꝛ cognomine vocari Quo facto Thimotheus pterritus nimis fugatus est ꝛ eius exercitus similiter. Et Judas cōbusta terra inimicorum ascendit in montem sanum ꝛ incolumē omnē exercitum suum ducēs. ꝛ ibi obtulit ꝛ sacrificauit holocausta. Spiritu aliter Judas interpretatur confessio. ꝛ figificat penitentē animā que primo contra dyabolum vsq̄ ad contritōez ꝛ lachrymaꝝ effusionē accedit fortiter pugtura. sz si vult obtinere victoriā oportet eam progredi. Nō em̄ sufficit p peccatis tm̄ lachrymas facere ꝛ fundere ꝛ conteri. sed ꝛ necesse est peccata etiā confiteri. hoc em̄ optime cognoscit dyabol⁹. ideo cōgregato exercitu suaꝝ temptationū ad resistendū dicit. Si penitens vltra nō egrediatur sed ruboꝛe pterritus nō confiteaꝫ peccata sua vincimus eū ꝛ nō poterit cōtra nos sed captiu⁹ noster erit. Si vo audacter transeat torrentē lachrymaꝝ ꝛ peccata sua p confessionē maifestare nō time at supabit nos ꝛ vincet. Tunc igit̄ locandus ē notarius. i. memoria que omnia peccata habet in scriptis quantū ad nomen ꝛ quātū ad cognomē. i. quantū ad peccati substantiā. ꝛ q̄tum ad omnē eius circūstantiā ꝛ ad verā ꝓfessionē req̄sitā. ꝛ sic omnia peccata legittime cōfitendo cōterit dyabolū. ꝛ dissipaꝫ omnis eius habitatio quam p culpam habebat in anima. Et tunc ipa anima hac obtenta victoria sine aliqua lesione ascendit in montē syon ad eternā beatitudinez speculando. ꝛ sic secundo peccatoꝝ indiget confessione que notaꝫ in sanatione Quia ſm Aug. libro de penitentia. cōfessio languoꝛes sanat. leprosos curat. mortuos suscitat. sanitatē auget gratiamq̄ conseruat. Tercio indiget dimissione. Quia christus hunc hydropicū sanatuz dimisit. ꝛ hoc fit p satisfactōnem. quia nō sufficit peccatori q̄ contritōem habeat ꝛ peccata corā sacerdote dicat nisi etiam satisfaciat. Quod ꝓbat beatus Grego. in pastorali p tria exempla Primū qui litteras vel aliquod falsū instrumētum scripsit nō sufficit q̄ vlterius nō scribat. sz quod male scripsit deleat. Peccata nostra oia

scripta sunt.iuxta illud Hiere.xxj. Peccatum meū scriptū est stilo ferreo. Nō sufficit ergo vt peccata quis dimittat nisi quod male fecit doleat.sed p satisfactionem restituendo si q̄d male abstulit.Quia dicit.b.Aug⁹.xxj.q.vj.§. si res. Nō dimittit peccatū nisi restituat ablatuz Secundū exemplū si aliquis alicui blasphemias dixerit non sufficit q̄ vlterius nō dicat nisi de his que dixit peniteat.Peccatoz deum blasphemat inteꝛ gentes non sufficit q̄ a talib⁹ blasphemijs desistat nisi de his culpabilē se reddat ꝛ satisfaciat. Tercium exemplum q̄ debitoz nō absoluitur a debitis que contraxit pro eo q̄ alia nō mutuat nisi ea que ꝓtraxit psoluat.Quā do peccamus debitozes dei sumus.sicut pꝫ Luce.vij.Duo debitozes erant cuidā feneratozi id est deo. De his autem debitis absoluti non sumus pro eo q̄ alia non cōmittimus nisi de his que cōmisimus satisfaciamus. Est autem satisfactio ſm Aug.de peni.dist.nj.in ca. satisfactō est causas peccatozum excidere ꝛ eozum suggestionibus aditū nō indulgere.Et p causas peccatozum intelliguntur radices vicioꝝ vel peccandi occasiones vel opoꝛtunitates. vt de pe. di.ij.Quia radix.

De eadem dñica Sermo.

Rice ascende

superi⁹.ꝛ erit tibi gloria ꝛc.vbi supra

A Dicit Aristot.nj.metheoꝝ.Si animal pcutitur a fulmine moꝛitur.ꝛ multi homines pcussi a fulmine nō moꝛiunt.quia homo est animal rationabilius.ideo foꝛte natura in hoc sibi pꝛebuit honoꝛem.Spūaliter p fulmen intellige iudicium extremū.quia sicut dicit ibidem Arist. vbi supra.Fulmen aliqñ liquefacit gladiū i vagina ipsam nō ledendo. Sic extremū districtū iudiciū liquefaciet animā peccatoꝛis eam puniendo coꝛpe manente illeso. Nam ſm Cryſost. tollerabilius est penam inferni sustinere q̄ verba irati iudicis quib⁹ dicturus ē i finali iudicio Math.xxv. Ite maledicti in ignem eternū.Et b.Bern.sup ps. Qui habitat dicit.Quid tā cauendum quid tam plenū anxietate ꝛ vehementissime sollicitudinis excogitari potest q̄ iudicandum astare illi terrifico ꝛ deifero tribunali. ꝛ incertā et adhuc subitamqꝫ a districto iudice expectare sententiam vbi iudex teste non indiget.ꝛ vbi veritas discutit intentiones. Et in q̄ dam epistola ibidem ad Robertū monachum. Ueniet inquit qui male iudicata iudicabit. Illicita iurata confutabit qui facit iudicium ꝛ iniuriam patientibus. Ueniet inquā veniet dies iudicij vbi plus valebunt pura coꝛda q̄ astuta verba ꝛ conscia bona q̄ marsupia plena. quoniam iudex nō falletur verbis nec flectetur donis. Idcirco istud fulmen diuini iudicij occidit eterna moꝛte omne animal.id est omnem hominem bestialem qui magis sequitur carnez q̄ spiritum aut rationem.Sed parcit homibus iust⁹ iuxta illud ps. In memoria eterna erunt iusti. ab auditione mala nō timebunt. Nam auditio hec erit mala qua dicetur animalibus homini bus. Inimice descende inferius. Ab hac nō habent timere homines iusti quibus dicetur. Uenite benedicti patris mei. Et vnicuiqꝫ dicet v̄bum allegatum.Amice ascende superius.His autem verbis vocabit dñs vnumquemqꝫ electū ad gloriam. In quibus tria tanguntur.Primo fidelitas se amantiū.ibi.Amice.Secūdo pꝛioꝛitas se honoꝛantiū ibi.ascende.Tercio sublimitas se exaltantiū.ibi.supius.Circa quod notandū.In nuptijs regalibus sunt ascensus ꝛ gradus dignitatis. Naz altissime ascendit rex.ꝛ regina altius.sui duces post ipsuz. deinde alti domini ꝛ barones.ꝛ post illos sedent milites ꝛ militares atqꝫ ciues.ꝛ in quolibet gradu ac ascensu conuiuia sua habent.Sic spiritualiter in nuptijs celestis regis christi domini nostri sunt gradus scalares p quos ascenditur. Naz qui vult ad hos venire necesse habz semp ascendere.qz dicit Bern.in epistola.ꝛ similiter Aug.in libꝛo de verbis domini.Semper ambula. semp perfice.noli in via deficere.noli retro ire.noli deuiare.remanet qui non pꝛoficit.recedit qui ad ea reuoluitur.vnde iam recesserat deuiat aut apostotat.Qui autem sunt isti gradus enūerat bū bertus in pꝛologo.libꝛo de septem donis.c.vj. Primus gradus ascendendi est timoꝛis amoroſi in omnibus agibilibus continuatō.Secūdus pietatis se ad deum ꝛ primū sancta liquefactio.Tercius scie omniū beneficioꝝ dei gratа pꝛecognitō. Quartus foꝛtitudinis oim operationum bonarum executio.Quintus consilij a deo oim eligendoꝝ tuta electio Sextus intellectus omniū veritatū necessariaꝝ limpida contemplatō. Septimus sapie celestiū deliciaꝝ p gustatō. Primus ergo gradus quo ascenditur ad celestes nuptias est timoꝛis amoroſi in omnibus agilibus continuatō.Dicit eiñ Gꝛeg. super Ezech.omelia.xix. Nam qui a terra ad celestia tendimus eiusdem gradus ascendēdo miramus.ab infimo incipiendo ſ.dono timoꝛis. ascendendo vsqꝫ ad donū sapie sapide. Hōem huius ascensionis reddit Gꝛeg.xxij.moral.dicēs. Nemo ad infima deserēs repēte fit summ⁹ qz ad obtinēdū pfectōnis meritū dū quottidie mēs i altum ducitur ad hoc pcul dubio velut

ascensionis cuiusdam gradus ꝓuenitur.hec ille.Quare ascensiones i corde nostro dispone re debemus in hac valle lachrymarū vt ad do nū sapientie ꝓtingamus.Est ergo notandū ꝙ timor oritˢ ex amore sicut dicit Aug.xmj.de ci ui.dei.Est amor fugiens quicquid ei aduersat. Et cum hoc concordat glo.sup Job.x.Timor est fuga ne perdat homo quod amat.igitur ti mor oritur ex amore.Nam ꝙ diu homo amorē ordinatum habuit in paradiso.tam diu sine ti more inordinato fuit in seipso.Et ꝙ cito amo rem inordinatum admisit tam cito inordinata affuit pena peccati quando se abscondit dicēs Domine audiui vocem tuam et timui Gen.nj. Quare timuit quia inordinatum amorez admi sit.z transgressor fuit.Quāto ergo homo a sal so z inordinato amore recedit z ad veram cha ritatem accedit tanto omnem inordinatū amo rem euadit.In hoc quidem ascensu habēt ami ci dei conuiuium suum.Quia dicit Grego.lib. j.moraliū.ꝙ timor filialis in die suo facit con uiuium in mente humana z ꝓponit dulcia.iu xta illud ps̄.Quā magna multitudo dulcedi tue domine quā abscondisti timētibus te.Que est autem illa dulcedo nisi dulcis sapor quem timor causat in anima.De hoc Bern.sermone xxnj.sup Cant.Timor dñi bene dicitur initiū sapientie.quia tunc ꝓuidens anime sapit cuz eam ad timendū afficit.nō cum ad sciendum instruit.quia timor sapor est.Porro sapor sapiē tem facit.scientia scientem.Sapientia enī a sa pore dr̄.Igitur timor initium sapientie sapore sapidum intimo secreto mentis multum immit tit.z ita multipliciter reficit totam mētis fami liam.Sed z totum regnum anime iustificat.pa rificat z letificat.que tria ꝑficiunt conuiuiū ti moris domini.de quo apostolus Roma.xmj. Regnū dei nō est esca panis sed iusticia.pax et gaudiū in spū sancto.Ecce tria que nccia sunt in conuiuio spūali timoris.Primū igit̄ est iusti cia conuiuantes in omnibus rectificans.z hec iusticia ex timore dñi nascit̄.Quia dicit sapiēs Eccī.j.Qui sine timore est nō potest iustificari Quomō aūt erit iocūda societas vbi deest iusti cie equalitas.Dicit enī Aug.li.mj.de ci.dei.c. mj.Remota iusticia quid sunt regna nisi latro cinia.Et sicut dr̄.mj.ethic.Sicut iusticia cōti net oēm virtutē.ita iniusticia cōtinet oēm mali cia siue iniquitatē.vbi aūt abundat iniq̄tas quō ibi vera amicicia z societas erit.ergo nec regni nec conuiuij vera tranquillitas siue tranquilla iocunditas manebit.ergo iusticia q̄a timor do mini ex quo oriatur iusticia expellit iniusticiaz immo talibus conuiuijs potest dici Matth.v. Beati qui esuriunt z sitiunt iusticiam quoniaz ipsi saturabuntur.Secundū est pax conuiuan tes in omnibus concordans z quietans.et na scitur ex iusticia vt dicit Cesarius z Aug.super ps̄.xlvnj.Due sunt inquit amice.iusticia z pax ipse se osculantur.z ꝙ iusticiam amicam pacis nō amaueris.nec ipsa pax te amabit.nec ad te veniet.Nisi ergo pax assit non erunt exuuie sz assidua lis Vera autē pax ē vbi nihil repugnat zc̄.Terciū est gaudium conuiuātes letificās z ex iusticia z pace generatur.Unde Bern.Ju sticiam quam deo exhibes z pacem quam ꝓxi mo debes noli contemnere.Sic enī precedē tibus erit gaudium in spiritu sancto.nō q̄dem gaudium carnale.non gaudium seculare.non gaudium cuius extrema occupat luctus.sz in quam magis tristicia vertitur.z hoc gaudium nemo tollit a te donec intres in gaudium domi ni tui.hec Bern.Istud gaudiosum conuiuium in timore dñi paulatim inchoatur.proficiendo continuatur.z in beatitudine eterna con sumatur.De primo Eccī.j.Timor domini glo ria z gloriatō.leticia z corona exultationis.de secundo Eccī.j.Timor domī delectabit cor.et dabit leticiā z gaudium in longitudine diez̄ id est ineternū.De tercio Eccī.j.Timor domini bene erit in extremis.Secundus gradus quo ascenditur ad celestes nuptias est pietas se ad deū z ꝓximū sancta liquefactō.Et recte seq̄ tur pietas timorē in ascendēdo.sicut dicit Anse.libro similitudinū circa finē.Huic deniq̄ do no timoris spiritus sanctus superimponit pie tatem cuz menti sic timenti suiipsius aspirat cō passionem.pieq̄ recolere facit.ꝙ misera erit si a deo separata in inferno cuz dyabolo ꝑta fu erit.Ideo rationabiliter de dono timoris ascē ditur ad donū pietatis.quod et precipit domi nus cum dicit.Amice ascende superius.videli cet de timore ad pietatem que a deo datur z ad inimicos extenditur Matth.vj.Diligite inimi cos vestros zc̄.In isto quidem ascensu habent amici dei etiā conuiuiū.quia fm Greg.j.mora liū.Pietas conuiuiū facit mentiq̄ exhibet quā do cordis viscera misericordie operibus replz opus autem donum est cibus anime.Quia di cit Grego.xxij.moral.ca.vij.z.xij.Comedere anime est bonis operibus satiari.ꝑparādo igit̄ conuiuiū aie z omnibus viribus eius pietas ex pellit primo a conuiuio suo impietatem z oēm familiam eius.quia omnia fercula mentis infi cit z insipida facit.Nam vt ait Aug.in sermōe Etiam iusticia que est virtus generalis et dul ce ferculum mentis pie sine pietate crudelitas est.In crudelitate autem nulla dulcedo est sed

amaritudo impietatis nimia regnat. Quare ci
baria a se nullo igne charitatis decoquit. sz cru
da t insipida reliquit. Ideo dicit Seneca libro
de moribus. Respue crudelitatem et matrem
eius. Irag cum omni familia sua. Nec enim hu
mane rationi maxima inimica est. Pietas au-
tem amica est. Secundo inuitat omnes vires
mentis tanquã incolas regni et etiam exterio-
res laborantes Mathei. xj. Uenite ad me om-
nes qui onerati estis t ego reficiam vos. Ter-
cio eos multitudine reficit dum eis diuersa fer
cula apponit. Tercius gradus quo ascenditur
F est scientie omnium beneficiorum dei grata p̃-
cognitio. t recte sequitur pietatem in ascenden
do. Quia dicit Gregorius primo moraliũ. Nul
la scientia est si vtilitatem pietatis non habet.
Et Ansel. libro similitudinũ circa finem. Spi-
ritus inquit sanctus donum sciẽtie superimpo-
nit pietati cuz mens sic tenet sibi t compatitur
vt quomodo valeat modo saluari scrutatur. ei
qz spiritus sanctus huius rei cognitionem lar
giatur. Est autem scientia duplex. Una secula-
ris que scõm Bern. super Cantica inebriat nõ
charitate sed curiositate implet, sed nõ nutrit
sed inflat. sed non edificat. ingurgitat sed non
confortat. Est alia que fm beatum Aug⁹. libro
xmj. de trinitate ca. v. non est rerum vanarum
nec curiosarum. sed de his quib⁹ fides saluber-
rima. que ad veram beatitudinem ducit. gigni-
tur t nutritur. defensatur t roborat. Et hoc
est donum spiritus sancti ad quod ascẽdere iu-
bet christus cum dicit. Amice ascende superi-
us de pietate ad scientiam. In hoc ascensu inue
niat quilibet amicus dei conuiuium. quia scien-
tia menti humane preparat conuiuiũ i die suo.
Dicit enim Aug. libro de verbis domi. Sicut v̊-
tus est cibus anime t illa sterilitas t illa fames
causat quodãmodo ieiuniũ spirituale i anima.
quod donũ scie expellit ab aia. iuxta illud Gre
go. j. moral. Scia in die suo ieiuniũ facit. qa in
G ventre mentis ignorãtie ieiuniũ supat. Est ta
men notandũ Gregorius sup Job. xxij. moral. in-
nuit triplicẽ mensam sacre scripture in quibus
anime studiose mediante dono scie diuersimo-
de t dulciter reficiunt. Prima est mensa histo-
rie in qua simplices cibant ferculis grossiorib⁹
fidem roborantibus dũ legunt in sacra scriptu
ra q aqua in vinũ mutat. lazarus suscitat. ce-
cus illuminat. leprosus mũdat t hmõi. Secũ-
da mensa est allegorie in qua cibant doctores
ferculis subtiliorib⁹ dum eis panis verus de
celo pmittit t dat. vita eterna speratur. ianua
celestis regni aperitur. mensa eterne refectionis
p̃paratur. corpus christi vere manducatur. in
quo nobis diuinitas p̃patur t ppinatur. Unde
Hugolin. j. c. sup angelicam hierarchiã. Carnẽ
inquit nobis Jhesus medullum prepositi vt p
cibum carnis ad gustum intraret diuinitatis.
Tercia mensa est anagogica i qua perfectiores
cibantur ferculis dulciorib⁹. Quia dicit Hu
go vbi supra. Anagogia est ascensio seu eleuatõ
mentis in contemplatõem supnorum. Jõ ascẽ-
dendo transcendit narratiõem mense historie.
Sed contemplando transit vltra velamina mẽ
se allegorie. Plana autem ascensio t pura con-
templatio in mente miram t dulcẽ generat dul
cedinem t delectatõem t refectõz. vt dicit Gre
go. li. j. sup Ezech. parte. nj. omel. ij. Contem-
platõ amabilis valde dulcis est que sup seipaz
animam rapit. celestia aperit. terrena autẽ de-
bere contemni ostendit spiritualia oculis men
tis patefacit. corporalia abscondit vt talis cõ-
templatrix anima dicat illud Cantico. Ego
dormio t cor meum vigilat. Quartus gradus
quo ascenditur superius est donũ fortitudinis
quod spiritus sanctus supponit dono scientie.
Cuius ratio est. quia dum mens pauida timẽs
sibiqz dono pietatis compatiens t tã quid age
re debeat dono scientie sciens oportet q sit for
tis ad operandum que didicit. t quibus se sal-
uari posse confidit. vt dicit Humbertus libro
de septem donis de dono fortitudinis. ca. j. In
illo ascensu quo de scientia ad fortitudinem in-
uenit amicus dei conuiuiũ. Quia fm Grego. j.
moral. Fortitudo in die sua conuiuiuz facit. qa
dum aduersa non metuit tripudianti cibos mẽ
ti confidentie opponit. Dicit enim Tullius libro
j. rethor. Fortitudinis vt est virtus moralis q̃
tuor sunt species. videlicet confidentia. magni
ficentia. patientia et pseuerantia. Confidentia
sine fiducia conuiuantes de conuiuio vsqz ad fi
nem spe assecurat t dulciter reficit. Quia secu-
ra mens quasi iuge conuiuium Prouerb. xv.
Hec expellit a conuiuantibus omnem diffiden
tiam iuxta illud ps. Qui confidunt in domio si
cut mons syon nõ cõmouebitur ineternũ. Ma
gnificentia vero vt decet preciosa in quiuio am
ministrat. Quia dicit Tullius vbi. s. Magni-
ficentia est magna qz rex splendida ammistra- J
tio. Patientia autem cõuiuantes cõfortat t q̃
etat. qz fm Cassiodoz sup ps. Patia vincit ad
uersa nõ colluctãdo sed sufferendo. nõ murmu-
rando sed gratias agendo. Hec inquã virtus ex
pellit a conuiuio vicia opposita vt impatientiã
discordiam. rixam. seditiones ẽ. que ment cõ-
uiuium molestant t perturbant t hec patientia
perfectius animam reficit. quia pfectum opus
habet Luce. xxij. In patia vestra possidebitis

animas vestras. Sup quo Grego. Quid ē inq̄t aīas possidere nisi pfecte in om̄ib⁹ viuere cunctisq; mētis morsibus q̄si ex arte virtute dñari qd̄ vtiq; aīam valde cōsolat̄ ⁊ reficit. Sed pseuerantia cōuiuantes ad stabilē mansiōz trahit ⁊ inuitat. Quia ꝟm Tulliū pseuerantia est refectio dulcissima. Nam Aug. exponēs illud Mathei. xxmj. Qui perseuerauerit in finē ⁊c̄. Cum pueneris inquit ad tres panes perseuerando. hoc est ad cibum ⁊ intelligentiam trinitatis. habes em̄ viuos. Nō em̄ panis ille finiet̄. sed omnem indigentiam tuam finiet. Quintus gradus quo supius ascendit amicus dei est donū consilij. Quia dicit Ansel. li. silitudinū supedificat. qꝛ cum mens iam fortis est ad operandū necesse est quid cōsulere debeat. Quia dicit Greg. j. moral̄. Qui sine cōsilio viuūt se precipitatōi et fortune tendunt. vitam suam negligunt dū trāsitoria inconsulte appetunt. dum eterna nō intelligunt vel intellecta contemnunt. dum exilium ⁊ miseriam suam non cognoscunt. quia ceci ideo nec cosilium habere sciunt. Et ideo tales merito in insipientia sua peribunt. In hoc ascēsu inueniat amicus dei conuiuium suum. ⁊ hoc nusquā conuenientius celebratur sicut in secreto mentis vbi consilia in silētio tractantur. Et hoc figuratur in libro Numeri ca. ij. vbi Moyses in rebus dubijs consulendum dominū relictis turbis crebro reuertebatur ⁊ intrauit tabernaculum vbi dominū ꝯsuluit ⁊ consiliuz accepit quod populo postea dixit Quā figurā exponēs Greg. xxxij. moraliū di. Ad tabernaculum redire ⁊ intrare est postpositis exterioribꝰ tumultibus secretum mētis intrare. Ibi em̄ dominus consulitur ⁊ quod foris agendū est publice intus silenter auditur. ⁊ tunc vocem dei q̄si per occultam inspirationez audierat dubiuz in meditatione mentis se a carnalibus mentibus abstrahunt. Scias nanq; ꝙ donum consilij reficit supra modum. scz consiliarios sacris contemplationibus. dum eos in tabernaculo. id est secreto mentis facit diuina consilia audire. Et hi sunt memoria. intelligentia et voluntas. Nam memoria ab omnibus purgata ingrediatur secretum mentis. ⁊ dicat cum psal. Audiam quid loquatur in me dominus deus. Postea ingrediatur intelligentia vt veritatem iudiciorum discutiat. ⁊ inter consilia a quo spiritu procedant discernat. Quia scd̄m Bernhardū dñi spirituū diuersa sunt genera hominuz. ideo necessaria est nobis eorum discretō. Nam spiritus carnis suggerit mollia. spiritus mundi vana. spiritus malignꝰ amara vt iras. rixas ⁊ huiusmodi. Si autem spiritus suggestio sit d̄ corpore castigando. de corde humiliādo. de seruanda virtute ⁊ habenda charitate sine dubio spiritus sanctus suggerit hec. Deinde ingrediatur voluntas vt discussa amplexetur si ē suggestio a spiritu sancto. ⁊ clamat cuz sponsa Cāticoruz. v. Anima mea liquefacta est vt dilectꝰ locutus ē quesiui ⁊ nō inue. ⁊c̄. Quod exponit Origenes dicens. Diuine consolationis vt audio felicissimus effectus est liquefactō. liquefit em̄ anima deuotione. mollescit vt dilectus meus suauiter cubat. Secundo reficit conuiuantes medios. scz vigores anime naturales ⁊ sensus anime rationales ⁊ milites siue v̄tutes morales sacris virtutibus. dum facit eos diuina consilia in secreto vere intelligere. Tercio reficit conuiuantes inferiores. vt sensus animales ⁊ corporales tam interiores vt imagines q̄ exteriores. vt visum. auditum. gustum. tactum ⁊c̄. que sunt tanquā artifices vt rustici necessaria corpori administrantes vt dicitur in libro de spiritu ⁊ anima. Sed nunc eos reficit dum eos diuina consilia adimplere facit. Sextꝰ gradus quo ascenditur superius est intellectus qui pertinet ad vitam contemplatiuam In isto ascensu inuenit quilibet conuiuium suuz. Quia vt dicit Gregorius libro. j. moralium. Intellectus in die sua conuiuium parat. quia in eo qd̄ audita penetrat reficiendo penetrat cor. tenebras eius illustrat. ergo in penetratione ipsorum auditorum inuenta veritate mens reficitur. Cum ergo scd̄m Gregoriū intellectus penetrat diuina velamina veritatis diuine tam ī scripturis q̄ doctrinis. tam figuris q̄ sacramētis vsq; ad intimam ⁊ nudam veritatem intelligendam ⁊ degustandam quadam intellectuali experientia pertingat. quod perfectissimorum est vt dicit Bern. super Cantica. Ideo dulcissime mentem reficit. Septimus gradus est sapientia. Quia dicit Aug. libro. ij. de doctrna christiana q̄ a timore vsq; ad sapientiam quc est septima in donis et vltima per gradus ascendit̄ ⁊ peruenitur. ⁊ sic sapientia non deberet ꝓ gradu reputari. sed quasi pro termino ad quem esset ascendendum. Quia vt dicit Augustinꝰ ibidem q̄ sapientia est summa ⁊ vltima. ⁊ ea habita animus potatus tranquillusq; perfruitur et delectatur in ea. ergo est vltima in qua est consumatio. Cum ergo amicus dei ad sapientiam ascenderit conuiuia inuenire poterit. Dicit ergo Bern. libro deligendo deum. Sapientia triplex conuiuium donat. Cibat enim in hac vita laborantes. potat post hanc vitam quiescētes ⁊ eterna vita regnantes. Ad quam nos perdubat Jhesus christus dei filius ⁊c̄.

Dñica.xviij.post trinitatis.Sermo primus.

Gratias ago

deo meo sp̄ p vobis i gratia dei q̄ data est vobis in xp̄o ihesu.qz diuites in oīs facti estis in omni verbo et in omni scia.j. Cor. A j.Cōsuetudo hec fuit apud romanos q̄ victoribus triumphantibus et romā redeuntib⁹ triplex honor impendebat̄ Primus honor fuit q̄ victori populus cum iubilo ꝛ leticia obuiauit. Secundus q̄ omnes captiui sequebant̄ curruz eius.Tercius q̄ victor indutus tunica iouis debat in curru quem trahebant quatuor eq̄ albi.ꝛ ducebat̄ vsq̄ ad capitoliū. Aliā consuetudinē narrat Jsidorus.xvnj.ethi.ij.ca. allegās tranquillum q̄ triumphans cum vrbem ingrediebatur tripertito iudicio honorabat̄.Nā primo de triumpho duci cōcedendo iudicabat exercitus.scdo senatus.tercio ppl's. Erat aūt romanoz mos q̄ triūphans q̄driga veherē.coloze ruffo plinirē.purpura ꝛ polimita lōga indueret̄.palma aurea ꝛ laurea cozonaret̄.ꝛ hec oīa ostenderūt q̄ suis victorib⁹ grati fuerūt. Spūaliter xp̄s fuit ppugnator nr̄.ad saluāduz nos ipse victoriā maximā obtinuit ꝓtra inimicos nostros.ꝛ nos liberauit de durissima seruitute.iō ire debem⁹ ei obuiā cū cātico gr̄arūactionis laudātes eū decacozdo mādatoz ei⁹ opere et sermone.Et ipsum debem⁹ ponere laureatū i curru.qz positū i nr̄a memoria debem⁹ ꝓtēplari eū cozonatū spinea cozona.cōfixū clauis.pforatū lancea.potatum aceto.pensum in patibulo.Et hoc faciēdū iugiter exēplo.b.Aug.in li.Soli.dicētis.Dñe dilexisti me pl⁹ q̄ te.quia mozi voluisti ppter me tā charo p̄cio redemisti me.de supcilio vocasti me.noie tuo signasti me de seruitio retraxisti me sanguine tuo vt memoria tua semp esset apud me ꝛ nunq̄ recederet a corde meo.qz ppter me de cruce noluisti descendere. Figura.j.Regl.xvj.Filie hirlm venerunt obuiā dauid redeunti a prelio philistinoz cantantes in tympanis ꝛ chozis dicebāt.Saul percussit mille.ꝛ dauid.x.milia.Mozalit̄ filie hierusalē sūt liberate aīe a demōib⁹ philistinoz infernaliū p victoriā passionis xp̄i.Cognoscētes igit̄ hoc bñficiū deberēt illi ire obuiā cū cātu ꝛ sono.i.fide ꝛ ope gr̄arūactōes reddētes p.x. milib⁹ p̄cussoz.i.p liberatōe ab innumer̄ mal̄. ꝛ pstratōe dyaboli.qz melius nō bñt qō ei reddant p tātis bñficijs q̄ gr̄arūactōes. Quia dicit gl'osus|doctor Aug.i epla ad marcellinum. Quid meli⁹ aīo geram⁹ ꝛ oze p̄mam⁹ ꝛ calamo exp̄mam⁹ q̄ deo gr̄as agere.hoc em̄ dici breui

B Gra

us nec audiri leui⁹ nec itelligi grati⁹ nec agi fructuosius pōt.Qual' aūt debeat eē hmōi gr̄arūractio docet Bern.i quodā ser.di.Nō tm̄ verbo nec ligua sed ope ꝛ virtute exhibeamus nosmetipsos gratos.nō em̄ gr̄az dictionem.sz gr̄arumactōem exigit a nobis dñs deus nr̄.Et qui vult vere gratus esse nō solū debet gr̄arūactiones referre deo de sibi collatis bñficijs.verum etiā alijs qui in verbo allegato agit gratias p beneficijs alijs collatis cuz dicit.Gratias ago deo meo semp.i.omnibus horis ad ozandū deputatis p vobis in gratia dei ꝛc̄.In qua quidē epla congratulat̄ primis ppter tria beneficia eis collata.s.Sufficientiā bonoz collatozum. Affluentiā meritoz pfectozuz. Perseuerantiā bonozum agendozuz.Primo igit̄ gratulatur p sufficiētiā bonoz collatoz cū dicit.qz diuites facti estis i oīes. Ꝓ quo notanduz.diuitie quo ad p̄s sūt duplices. ꝑme sūt tpales.scde spūales.Prime q̄dē nō sunt adaugēde nimiū. exquo habem⁹ iter ire breue.Fatuū ē em̄ laborē magnū bre ꝛ pulsionē p victu bñtib⁹ iter breue.Moraliter nos habem⁹ iter breuissimū vite vicz p̄tis qō paucis dieb⁹ ꝓsumat̄.iuxta illud Job.xmj. Breues dies hois sunt.nō ē g̃ pulsio magna facienda de tpalibus reb⁹ p tā breui vite cursu.ꝛ precipue cum ille nō ad pfectū sed ad detrimentū tendāt.Nā ille q̄ congregabat mlta bona i annos plurimos fatu⁹ iudicabat̄ dicēte dño.Stulte hac nocte recipient.scz demōes animā tuam.ꝛ que congregasti cuius erūt Luce.xij.Ideo illas res tempozales moderate ferre debemus nobiscū vt sic ad terminū veniam⁹ Legitur Exo.xvij.q̄ filij Jsrabel exeuntes de egypto nō ceperunt manna p desertum ambulātes nisi quādo consumpta fuit farina quaz secum tulerant de egypto.Sed illa ꝓsumpta venerunt in helym.xxx.die.ꝛ ibi fixerunt tabernacula sue mansionis vt dicit magister.ꝛ ceperunt edere manna.Qui sunt filii Jsrabel exeūtes de egypto nisi fideles xp̄iani p pfessionē exeūtes de tenebris pctoz. Hi igit̄ volētes ad ērā pmissionis.i.ad celuz p hu⁹ vite desertū ire nō debent de farina egypti.id est.de diuitijs p̄sentis vite magnā gerere sollicitudinē eo q̄ via breuis sit. Quid absurdius dici potest q̄ quominus restat via eo plus viatici querere. ꝛ via deficiente viaticum augere. quasi diceret. Nō debent fideles curare de cozruptibi substantia quoniaz in breui expectant eternam beatitudinem a christo in ipso figentes nostri cordis mansiones manna celestis cōsolatōis accipiem⁹.ꝛ hoc post.xxx.dies.Nā triginta terdene sūt ta ad seruādū si relinquam⁹ opa mortua.ociosos

Sermo.xc.

sermones ꝛ prauas cogitatões erimus disposi
ti ad eterna aut superna que non patiunꝫ secuꝫ
caduca. iuxta illud Bern. sermone. lxxvij. Pre
occupatum quippe secularibus desiderijs ani=
mũ declinatio sancta declinat. nec misceri pote
rint vana veris. eterna caducis. spiritualia cor
ruptibilibus. summa ímis vt pariter sapias. et
que sursum sunt ꝛ que super terraꝫ. hec ille. Vi
deamus tamen ad experientiam q̃ interdum fi
unt in aliquo funiculo nodi adeo fortes ꝛ du=
ri q̃ potius frangitur q̃ solui possunt. Sic spi=
ritualiter adeo nodaꝫ animꝰ ꝛ affectꝰ cordis hu
mani cum diuitijs q̃ potius anima sepaꝫ a cor
pore p ipsam mortẽ q̃ affectus cordis ab amo
re diuitiarum posset dissolui. Et ratio est. quia
cor tribus funiculis ligatur ab illis. naꝫ cor in
nodant in acquisitione. ꝑprio fune cupiditatis
Stringunt retinendo laqueo tenacitatis. ꝛ vr
gent in possidendo sapore malignitaſ. ꝛ ille fu=
niculus nõ facile potest rumpi. iuxta illõ Eccl
x. Funiculus triplex difficile rumpitur. Sic er
go ligatum hominem ducunt insolubiliter i in=
teritum. Sicut figuratũ est Judicũ. xvj. de Sã
sone qui seductus a Dalida ligatus est a phili=
steis. ꝛ excecatus ductus est ab eis captiuus.
Tunc em̃ spiritualiter Samson seducit a Dali
da quãdo homo seducit a pecunia. Jacẽs em̃ i
eius gremio p nimium affectum ligaꝫ a demoni
bus ꝛ excecatus intentiõis lumine aut intelle=
ctus qui est lumen quod deus anime infudit. nj
ethicoꝝ. Captiuaꝫ peccato in quo miserabili=
ter moritur sine medio ꝛ damnatur. sicut patꝫ
de quodam vsurario. Nam legitur q̃ due soro=
res simul habitabãt. ꝛ mortua matre hereditа
tem diuiserunt. altera statĩ affectu pecunie por
tionem suam dedit ad vsuram ꝛ faciens firmaꝫ
cistam in eam multam pecuniam cõgregauit. ꝛ
nõ compatiebatur sorori nec alicui egeno. Cõ=
tigit vsurariam infirmari ad mortem. que voca
uit suam sororem vt ei ministraret. Quod et il=
la fecit sperans se aliquid accepturam. Jlla vi
dens se euadere non posse. sorore emissa ad ci=
stam accessit tollens ex ea duas crumenas ple=
nas denarijs. et cinxit eas ad nudam carnem.
sub vestibus tegebatur. Ecce q̃ fortiter ligata
fuit ista ꝑdicto ꝓplici funiculo. q̃ nullo mõ nec i
morte potuit solui. Sorore igitur reuersa ait.
Rogo te vt cum mortua fuero a nullo permit=
tas me nudari. Sed in eisdem vestibus in qbꝰ
nũc iacco me ponere sinas ad sepulcrũ. moritꝫ
illa ꝛ vt rogauerat sepelit. Quo facto dictũ ẽ
dño ville de morte vsurarie q̃ aduocãs aduoca
tũ suũ misit vt pecuniã vsurariã asptaret At il
le veniens accepit claues. et cistã aperiẽs ni=
hil inuenit. Qui cum exigeret pecuniam a so=
rore ꝛ torqueret eam. cepit illa de petitione so
rozis cogitare. ꝛ de pondere mortui corporis
habere suspitionem. recitat hoc aduocatꝰ. Jl=
le vero rogauit sacerdotem vt liceret ei aperi=
re sepulchrum vsurarie ꝛ concessit. Et aperto
sepulchro viderunt ambo. sacerdos videlicet
ꝛ aduocatus corpus nudatum. ꝛ maximo cin=
ctum serpente. mittens in os proiecit denari=
os mulieris extractos. Quo viso territi valde
clamauerunt. Reisce terram velociter. Dyabo
lus enim vas suuum punit ꝛ illudit. Jdeo dicit
venerabilis Seneca in quadam epistola. Fo=
rtissima pestis est cupiditas. quasi diceret. For=
titer inheret homini etiam vsq; ad mortez. que
solet egenos facere quos capit. dum fraudem
querendi non inuenit. Nam alterius cupiditaſ
ex alterius sine nascitur. Jdeo fortior est q̃ cu=
piditatem vincit q̃ qui subijcit hostem. hec ille
Propter quod non est credendum q̃ apostо=
lus congratulabatur ꝛ referebaꝫ gratiarum ac=
tiones q̃ Chorinthi diuites facti fuissent diui
tijs temporalibus. Quia dicit Gregorius i mo
ralibus. Carnales inquit homines cum de re=
rum abundantia ꝛ diuitiarum affluentia extol=
luntur hora qua nesciunt subito rapiuntur. Et
dum pedes affixe credunt repentino interi=
tu ad ima descendunt. Secunde diuitie sunt D
spirituales vt sunt virtutes. de quibꝰ dicit Gre=
go. in omelia. Sole diuitie vere sunt que virtu=
tibus diuites faciunt. Et subdit. Si ergo fra=
tres charissimi diuites esse cupitis veras diui=
tias amate. Una igitur inter virtutes est sapiẽ
tia. de qua Jsa. lxj. Diuitie salutis sapientia et
scientia. De sapientia dicit Salomon Sapien
tie. vij. Infinitus em̃ thesaurus est hominibus
quo qui vsi sunt participes facti sunt amicicie
dei. quasi diceret sapiẽs. Hec est causa q̃re the=
saurus iste videlicet sapiẽtie nõ est absconden=
da sed liberaliter cõmunicãda. qz est thesaurꝰ
infinitus. id ẽ nunq̃ deficiens sed semp ꝓficiẽs
quia quanto magis cõmunicaꝫ tanto magꝭ cre
scit ꝛ augmentatur. Nam legit in vitis phoꝝ
q̃ Solon interrogatus est a diuite vtrum the=
sauros haberet qui pauper esse videbatur. Re
spondit. Tu ꝛ ego thesauros habemus sed in
ter meũ ꝛ tuũ habere est differentia. qz de meo
nullus me inuito potest attingere. Et si alijs di
stribuero ꝛ iminutõz nõ patit. q. d. sz augeꝫ. tu
us aũtem quottidie discrimie amissionis pati=
tur inuito. Et si alteri modicum tribueris mi=
norꝫ De hoc etiam pulchre alloquit Alanꝰ
n anticlaudiano li. j. vbi narrat quomõ frene
sis ꝛ sapia vel prudentia vir vtuosũ suis ditat

muneribus dicens. Assistēs frenesis donat do
na omnia philosophie. Nō illas largitur opes
que sepe potentum. Excecant animos ꝛ maie-
statis honores. Inclinant. minuunt quia legis
iura retardant. Sed potius donat thesauros
mentis ꝛ oīs diuitias animi. quas si simul ac-
cipit vltra non eget. immo simul ditatus super
abundat. quoniam rectus amor possessio nobi
lis. vsus vtilis. vtilior largitio. fructus abun-
dans. Hec est gr̄a poli thesauros celi inundās
Omnia que doctos ditat que prodiga largos
Amat possessores ꝛ dedignatur auaros. Clau-
sa petit. diffusa reddit nisi publica fiat Labitur
ꝛ multas vires conquerit eundo. Non istas ex
poscit opes rubigo nec ignis Deuorat. nec fur
minuit. subiectio mergit. Naufragium tollit p̄
do depauperat hosti. In istis versib⁹ dicit dif-
ferētiā thesauri diuitiaꝝ ꝛ sciaꝝ. Quia thesau
rus diuitiaꝝ excedit discretōem. ꝛ declinat ad
immundiciā vicioꝝ. ꝛ retardat iusticiā legiꝫ ꝛ
statutoꝝ. Thesaurus autem diuitie mētis q̄ est
thesaurus scie et sapientie est talis. q̄ ei⁹ amor
est rectus dū appetit. possessio nobilis dum ha
bet. vsus nobilis in bene viuēdo. vtilior i docē
do. fructus abundans in premio p̄cipiēdo. Et
de istis diuitijs spiritualibus congratulabatur
apostolus chorinthēis gratias deo agendo cū
dicit. Diuites facti estis. scz in verbo doctrine
et predicationis. habentes modum quomodo
minores. mediocres ꝛ perfecti siue incipientes
proficientes ꝛ contemplatiui sunt verbo predi
cationis informandi. Et tūc apostolus dirigit
verbum suum ad pfectiones qui alios habēt v̄
bo doctrine informare cum dicit. In omni scia
id ē intelligentia scripturaꝝ ad salutem perti-
nentiū. Et dicit notāter in omni scia. Quia op
tet p̄dicatorē euāgelice veritatis esse talez vt p
ingenio discentium semetipsum posset aptare.
ꝛ verbi ordinem pro audientis capacitate diri
gere. vt pbatur. vnj. q. j. ca. oportz. Qui em̄ eā
dem doctrinam omnibus predicant sunt quasi
imperiti medici volentes vno collirio oīm ocu-
los curare. vt dicit Hiero. ꝛ ponitur. xix. dis.
Necesse g̃ q̄ apostolus intelligit verbū suuz de
diuitijs spūalibus. s. sapia ꝛ scientia que sunt li
beraliter a doctoribus ꝛ a p̄dicatoribus ꝓmu-
nicāda. ꝛ hoc ꝓpter duo. Primo ꝓpter euidēs
augmentū ꝛ excrescentiā. Dū em̄ sapie thesau-
rus alijs cōicaꝫ euidēter augmētaꝫ. De ista lo
quit Aug. li. j. de doc. xp̄i. c. v. inuitās homines
ad docendū liberaliter ea que sibi a deo conces
sa sunt. quia si docere curarēt plura scirēt. Nō
est inquit metuendū ne dare desinat cetera cuz
ea que data sunt cepimus impendere. Et addu
cit Aug. duas pulcherrimas figuras de duob⁹
festis que fecit xp̄s paupibus qui eum sequebā
tur vt ab eo docerent. Primū festū fecit quinq̄
milibus hominū de quinq̄ panibus ꝛ duob⁹ pi
scibus. Et illis saturatis supabundauerūt. xij.
cophini fragmentoꝝ Math. xiiij. Secundū fe
stum fecit q̄tuor milibus hoīm de septem pani-
bus ꝛ piscibus paucis. Quibus saturatis su-
perabundauerunt sporte septem plene fragmē
tis Istis miraculosis historijs alludens Aug.
ibidem dicit. Illi quinq̄ ꝛ illi septē panes ante
q̄ inciperent dari hominibus esurientibus. q̄ vt
fieri ceperant cophinos ꝛ sportas satiatis tot
milibus hominū impleuerunt. Sicut ille panis
dum frangeret accreuit. sic quādo doctor libe
raliter incipit dando quid de dono dei accepit.
multiplicatur ꝛ augetur in docēte. Secūdo est
liberaliter cōicandus ꝓpter sequens emolimē
tum ꝛ sufficiens. Maximū em̄ emolimentū est
q̄ homo fiat particeps amicicie dei. Hoc autē
facit bonus vsus sapientie. Quia de sapia dici-
tur Sap̄. vij. Amicos dei ꝛ pphetas ipsa cōsti-
tuit. Et ibidem dr̄ parum supra. Quo. s. thesau
ro sapientie qui vsi sunt. videlicet faciēdo quo
ad seipsos. ꝛ docendo quo ad alios. participes
facti sunt amicicie dei. Et dicit Rober. hol. sup
li. Sap̄. lect̄. xcvj. q̄ tria sunt genera hoīm q̄ f
thezauro scie siue sapie nō vtunt ad meritum.
Quia sunt sapie oppressores. subuersores ꝛ ab
usores. Primi em̄ sunt sap[illegible] oppssores. Op-
primunt em̄ sapientiam quam a deo acceperūt
ꝛ ad proximoꝝ edificatōem nō exponūt. Et hi
similes sunt illi seruo maligno ꝛ pigro qui acce
ptum talentum fodit in terram ꝛ abscondit pe-
cuniam domi sui Math. xxv. Et cum socij sui
ꝛ conserui sui venerunt cum suis lucris ad do-
minū duplicatis. Ipse accessit cuz talento ꝛ ait
Domine scio quia durus es. ꝛ metis vbi non se
minasti. ꝛ congregas vbi non sparsisti. timens
abij. abscondi talentum tuuz in terra. ꝛ ait. Ec
ce habes quod tuum est. De isto loquens Cry-
sost. omelia. xix. operis imperfecti dicit q̄ hec ex
cusatō falsa. Dicit inquit seruus nequā. vbi nō
seminat metit. Quis em̄ hoīm est vel gentiliuz
vel iudeoꝝ quē nō spiritualiter sensibus ador
nauit. cui non dedit scientiaz boni ꝛ mali. ꝛ cui
non dedit posse fugere malum. ꝛ apprehendere
bonum si velit. Sicut inquit nullus est homo
cui sit minus aliquod membrum corporis ad
vsum corporalem. sic non est cui sit minus ali-
quis sensus vel potētia ad intelligentiam boni
ꝛ mali ad omne opus bonum faciendum quod
cunq̄ voluerit. hec Cryſ. Et vult exp̄sse dicere
q̄ deus nulli homi deficit cōcedendo sibi sciam

Sermo.xci.

neceſſariam ad ſalutem ſi nō abutatur gratia ſi bi a deo conceſſa.ꝛ non opponat obicem p pec catum.Sunt ergo quidam qui ſub terra abſcō dunt talentum. quia ſcz noticiam ſcripture ſa cre ꝛ eccleſiaſtice diſcipline ſub ſollicitudie ter renarum occupationum recondunt.vel ſub de licijs ꝛ pigritia carnis ſue decoquūt.De tali di citur Eccī.vj. Si vixerit homo multis annis. ꝛ non vtatur ſubſtantie ſue.De hoc dicit. Ego pronuncio q̄ melior illo ſit abortiuꝰ.Quia Ec cleſiaſtici.ij.dicit.Sapientia abſcondita ꝛ the ſaurus inuiſus que vtilitas in vtriſq;.quaſi di ceret nulla.Et hoc eſt verū ſed non quantū ad ꝓpriam.Theſaurus em̄ inuiſus nō ſibi ſz alijs valet.ſcz ſapientia abſconſa valet habenti q̄n tum ad actus vite contemplatiue.licet non va leat alijs per opera vite noſtre actiue. vt dicit Nicolaus de lyra.Secundo ſunt quidam ſapiē tes.ꝛ tamen ſapientie ſubuerſores. quia quic quid verbis edificant moribus expugnant. Et dato q̄ interdum edificent,primos.tamē i nul lo promouent ſeipſos.Cum em̄ dicit Ariſ. vnj de animalibus. q̄ apes cum fecerint magnā co piam mellis in fauis ſuis fugunt de melle illo ꝛ ſe recreant de eodem. Et ſi non facerent mel il lud corrumperetur. et de fauis fierent aranee. Sic moraliter perſona eccleſiaſtica habet ma gnam copiam mellis id eſt ſcientiā ſacre ſcp̄tu re que melli comparatur pſal.cxvnj. Quā dul cia faucibus meis eloquia tua domine ſup mel ori meo.neceſſe habet alere ſeipſū de melle ſuo Quod ſi non fecerit mel ſuum corrumpet.quia ſcientia in diſplicentiam ꝛ penam conuerteret. ꝛ de fauis fierent aranee. id eſt de habitibus ſci entialibus venenoſe curioſitates ꝛ vane.vt di cere poſſit quiſq; talis cum pſal.Tabeſcere fe ciſti ſicut araneam animā meam.Et in alio pſ. Anni eius ſicut aranee meditabantur vel ope rabantur ſm glo.que dicit. Meditabantur an ni.id eſt operabantur. quia ſine fructu ꝛ vtili tate boni operis tranſierunt.Et ideo primo et principaliter debet litteratus vti ſapientia ſua aut ſcientia ad deuotōnem ꝛ recreatōem ꝓpri am.ꝛ poſtea ad alienam.Et hoc eſt quod ſignā ter dicit Eccī.ij. Hanc ratus ſum partem meā ſi vterer labore. Dicit em̄ Ariſtoteles.j.de ge neratione prope finem q̄ es et ſtānum nō bene miſcentur ad inuicem.Sed ſicut littere coniū guntur.ꝛ in ore balbutientis vna littera ſonat ꝛ alia euaneſcit.ꝛ es māet. Moraliter es quod eſt metallum ſonorum deſignat predicationis eloquentiam. et es quod apparet argentum et non eſt ſignificat converſationis falſam appa rentiam. Et iſta duo minis male cōmiſcent in perſona quacunq;.ꝛ ideo cum ad examen dei p uentum fuerit nihil apparebit niſi ſonus doc ne ſine vtilitate.ſed cuz argento bene miſcetur es.quia vite claritas ꝛ verbi ſonoroſitas dele ctabilem efficiunt mixturam. In cuius figura legitur Exodi.xxv.q̄ dominus impleuit beſtel ſpiritu ſapientie ꝛ omni doctrina ad faciendu opus in auro et argento ꝛ ere in omnibus que requirebantur ad ſanctuaria templi.Hoc ē mo ralitatis q̄ perſona eccleſiaſtica ſemper debet eſſe inſtructa q̄ operari ſciat in auro deuote cō templationis.argento honeſte converſationis ꝛ ere ſonoroſe predicationis. Tercio ſunt qui dam ſapientes ꝛ ſapientie abuſores. et hi ſunt homines bene inſtructi.quia ſcientiaz applicāt ad nocendum.colorant falſa.excuſant menda cia.impugnant vera.Et de vnoquoq; tali dici tur Eccī.xx.Qui multi vtitur verbis ledit ani mam ſuam . Omnes iſti male vtuntur diuitijs ſapientie.Conſimiliter ꝛ hi qui mendacium ꝓ bant ꝛ falſas auctoritates allegant ad ꝓpriam oſtentationem et omnem predicationem diffa mant.Talis ſi querit cum apoſtolo.ij. Chor. .j. Nunquid leuitate vſus ſum. aut que cogito ſcom carnem cogito vt ſit apud me.Et dico cō fidenter q̄ talis vtitur leuitate.carnalitate vel falſitate. Non ſic fecerunt ſancti patres q̄ nos precesſerunt.Sed habentes theſauros ſapien tie ꝛ ſcientie ſancte vixerunt.recte docuerunt. ꝛ vera defenſauerunt.ꝛ ido participes facti ſūt amicicie dei.

De eadem dñica.Sermo ſecundus.

Accesſerunt ad ihm phariſei ꝛ interrogauit eū vnꝰ ex il lis legiſpitus temptās eū.mgr̄ qd̄ ē mādatum magnū i lege Mat.xxij.Expientia quottidia na hacten oſtēdit q̄ lupi accedūt ad oues non bona intentōe ſed mala.Malā intētōem ſuā in hoc oſtēdūt qz ſi poſſent totū gregē ouiū dila niāt ꝛ occidūt.qz ſm Ariſt.li.aialiū tota natu ra lupoꝝ toti nature ouiū inſidiatur.Et idē dicit ſe legiſſe in libro quodam. q̄ corzula fa cta de inteſtinis lupi adiuncta corde cythare fa cte de inteſtis ouis eam deſtruit et corrumpit. Sicut pluma aquile adiuncta plumis colum be eas decoriat ꝛ corrodit.ſi diu in vno loco di mittuntur.Spiritualiter quidē per lupos ſub audi ſcribas et phariſeos qui ſemper appare bant in veſtimentis ouiū.id eſt blandis verbis ſed intrinſecus erant lupi rapaces Math.vij. Sed per oues intellige xp̄m ꝛ diſcipl̄os.qz xp̄ſ tanq̄ ouis ad occiſionem ductus eſt et non a periens os ſuum Iſa.lnj. Iſti igit̄ rapaces lupi

scz phariſei nunq̃ acceſſerunt ad chriſtũ bona intentione.ſed ſemp mala. vt vel ſaltem dilacerarent famã eius verbis detractionis.vel vt q̃rerent occaſionem occiſionis.Naz vt habetur Math̃.xv. acceſſerũt ad eũ ab hĩrl̃imis ſcribe z phariſei dicẽtes. Quare diſcipuli tui trãſgrediunt traditões senioz.nõ em̃ lauãt manꝰ ſuas cũ panẽ mãducãt.Ecce q̃lis cã ad eũ fuit accedendi vbi inuenerũt occaſionẽ eũ de pcto transgreſſiõis arguẽdi qui ait.Quis ex vobis arguet me de pcto Joh̃.vnj.q.di.nullus. Et iterum Mat.xv.dr̃ q accesserũt phariſei z ſaducei tẽptãtes eũ vt ſignũ de celo oſtenderet eis. Quare aũt mala ſp intentione acceſſerunt ad ip̃m cã fuit ꝓtrarietas.qz ſicut lupi ſp ſunt ꝓtrarij ouibus.ſic z phariſei xp̃o z diſcipul̃ eiꝰ.iõ dixerũt Sap̃.ij. Circũueniamus iuſtũ.qm̃ inutil̃ eſt nobis.z ꝓtrarius eſt opibus noſtris.z im̃ppat nobis peccata legis.z diffamat in ꝙbis peccata diſcipline noſtre.pmittit ſe ſciam dei habere.filium dei ſe nominat. factus eſt nobis in ꝓtradictõez cogitationũ noſtraꝝ.grauis ẽ nobis ad videndũ.quoniã diſſimilis eſt alijs vita illius. Quare in p̃ñti euãgelio dr̃. Acceſſerũt ad ip̃m vt temptarent euz.qz acceſſerunt cũ multitudine temptatiue z doloſe vt ex hoc eum terrerẽt ſicut dicit Cryſoſt. Conuenerunt in vnũ phariſei vt multitudine vincerent quẽ rõe ſupare nõ poterãt. Jn quo euãgeliſta duo tãgit. Prio acceſſionẽ ppl̃oſam.ibi.acceſſerũt ad ih̃m Scdo queſtõem fraudulozaz.ibi. Interzogauit. Quã tũ ad primũ tãgit acceſſionẽ ppl̃oſã. nã cũ multitudine ppl̃i acceſſerũt ad ip̃m.vt ſicut dictũ ẽ ip̃m terrerẽt.Sed chriſtꝰ terreri nõ potuit.qz iuxta verbũ ſapientis.Sanitas ẽ labiũ veritatis.firmũ eſt impetuũ Prouerb̃.xij.Et eſdre b iiij.Veritas oĩa vincit.Sed,p inſtructiõe nr̃a moraliter eſt ſciendũ in li.de ſpũ et anima parũ poſt principiũ dicit q anima nobiliſ eſt creatura.Nãq dei ciuitas de qua ẽm ps̃.Glozioſa dicta ſunt .quia ad imaginem z ad ſimilitudinez dei facta.Sz qz nulla ciuitas abſq ppl̃o ẽ ideo diſponit i ea conditoz nr̃ ppl̃m triplicẽ.vicz ſapiẽtes ad ꝓſulendũ.milites ad pugnandũ.artifices ad miſtrandũ.Ciues huiꝰ ciuitatis ſunt naturales z ingeniti aie vigozes quaꝝ diſtincti ſũt gradus.Alij em̃ gradus ſunt ſupiozes.alij medij.z alij inferiozes.Supiozes quidez ſunt ſensus intellectuales.Medij ratiõales. infimi ſũt animales cuz ſua familia.De hoc populo vide etiam ſupza.lxxxnj.A.Debet igitur anima nobilis creatura cũ iſto populo accedere ad Jh̃m duobus pedibus charitatis.vicz dei z proximi Quia ſicut q̃s vno pede nõ poteſt incedere.ſic nec vna charitate põt quiſq̃ ad deũ accedere.qz dilectio dei nõ põt eſſe ſine dilectõe,proximi. nec eõuerſo.ſicut teſtat̃.b.Aug.li.vnj.de trini.c.xxxj.Cũ duo ſint p̃cepta charitatis.dei vicz et proximi,p vtroq̃ vnũ nõ ĩmerito ponit̃.qz nec deus ſine,prio nec,prim̃ ſine deo gl̃ificari põt.iõ dicit apl̃s ad Ro.xnj. Nemi quicq̃ debeat̃ niſi vt inuicẽ diligatis. Qui em̃ diligit ,primũ legẽ adimpleuit.q.d. Neceſſario preſupponit̃ q di ligatis deũ.z ſic in dilectiõe dei preſupponitur dilectio,proximi. Exemplũ ponit Aug.Quis em̃ iniquus eſt qui dicat.Diligo imperatozem ſed odio legem eius. Jmperatozis lex eſt.Mandatum nouũ do vobis vt diligatis inuicem Joh̃. xnj.Si ergo dicas te deũ diligere mandata eius obſerua.et fratrem tuum dilige. Si autem fratrem tuum odis quomodo deum diligis cuius mandata ꝓtemnis.Ecce hi duo ſpirituales ani me pedes videlicet charitas dei z proximi quibus ad Jheſum accedere potes.Sed diligẽter eſt notandũ q p duo media anima cũ ſua familia aut populo ad Jh̃m debet accedere. primo p aſſiduam peccatoꝝ explozatõez.Quia dicit Ariſt̃.in,pbleumatibus.Naute cũ accedũt ad littus diligenter explozant ,pfundum. qz ſcõm ipſum nauiſ profundius aque immergit̃ dum ẽ i littoze q̃ in fũdo i medioq̃ aquaꝝ.Sed q̃d ſpiritualiter per nautas niſi animas humanas que in nauibus cozpoꝝ ferunt aut ducunt ſe p mare huius mundi periculoſum.Per littus autem intellige chriſtum.qui eſt littus eterne beatitudinis ad quem omnes nitunt̃ puenire Cũ igitur ad hoc littus accedũt anime humane diligenter debent fundũ peccatoꝝ explozare.de quo profundo dicit ſapiens Prouer.xvnj. Jmpius cum in profundum peccatoruz venerit cõtemnit.Glo.omnẽ cozrectõem.pene cõminationem.deum vel ſeipſum.quia pro quolibet dat ſe.vt auarus pro obulo. luxurioſus pro momẽtanea delectatione.Secundo p timorẽ z circũſpectõem.Quia dicit Plinius in hiſto natura. Accedentibus nauibus ad littus maiz maioz timoz z circũſpectio erigitur ipſis nautis. Cuiꝰ ratio eſt.qz nauis vt frequẽter,ppter ,pfunditatem aquarum circa littus in fundũ impingens frangit̃.z ſic naufragiũ comitetur Etiam dicit phus i,pbleumatibus.Accedẽs ad littus aliq̃ nauis confeſtim velociuſq̃ vehitur ad littoza. q̃ de littoze ad aquam.quia littus eſt naturaliter aque z eozum que in aqua ſunt attractiuuz. z ſic fractio nauis interdum comitit̃. Sic moraliter accedentibus nobis ad chriſtũ portum ſalutis ppetue ſemp maioz requirit̃ timoz z pſpectio anime noſtre ne offendat oculos maieſtatis diuine. Jdeo dicit ſapiẽs Eccl̃i.ij. Fili accedẽs ad ſeruitutẽ dei. Glo.p conceptũ meliozis

Sermo.xci.

ꝓpoſiti.ſta in iuſticia.ſcz erga ꝓximũ.z in timore.ſcz erga deum.Et Iſidorus de ſum. bono dicit. Quanto eniz aditus mentis deo vicinior fuerit.tanto maior timor de cauendo ſcelere imminebit.Et iſte timor poteſt dici initialis quo quis timet non ſolum penam.ſed etiam a deo ſeparatõem.ideo ſemper bonus ẽ. Et habet duos oculos ſcz dextrum z ſiniſtrum. Dextro reſpicit ſurſum timens a deo ſeparari.Siniſtro deorſuz timens incurrere penas.Et iſte ſũt due ale que date ſunt mulieri ſcilicet anime ad volandum in deſertum penitentie Apocal.xij. Quia ꝓdicti duo timores.videlicet timor inferni z ſeparatio dei multas faciunt animas ad chriſtum et ad penitentiam conuolare. Uel iſte timor poteſt dici filialis ꝑ quem anima redditur abilis z benemobilis ad inſpirationes ſpiritus ſancti.quare per talem timorem ſe ſpiritui ſancto omnino ſubijcit z in nullo repugnat ꝓ ut eſt poſſibile in via. Dicit Hugo libro.ij. de ſacra.parte.xij.c.v.De hoc timore dicit Hilbertus poꝛritan⁹.q timor ille filialis niſi amor eſſe conatur qui iam neſcit officium timoris z pene timor eſſe deſijt.Sed quia diceret aliquis.q̃ eſt vtilitas acceſſionis ad chriſtum? Reſponde tur quia degustat anima aerem ſuauitatis ſue. Quia dicit Ariſtoteles libro de ꝓbleumatibus Accedens quis ad parietem in tenebris cũ ad parietem attigerit acre contiguo parietez mox ꝓeſentit.Cuius ratio eſt.nam inquietior quod ammodo eſt circa montes.circa littora z circa parietes.vt recitat cõmentator. Spiritualiter per parietem ſubaudi chriſti humanitatez. ſub qua occultata fuit eius diuinitas.iuxta illõ Latinoz.ij.En ipſe ſcz deus ſtat poſt parietez noſtrum.id eſt humanitatem de carne noſtra aſſũptaz ſcz virginis Marie glorioſe.Ad hunc parietem ſcz chriſtũ cuz ꝑ penitentiam accedim⁹ anime pedibus aerem quottidie ſue natiuitatiſ atq; dulcedinis infinite ꝓeſentimus.Quod teſtatur Alanus in dulcedie anime.Mox em̃ dũ quis ad chriſtum ſua mente acceſſerit infinitaz eius dulcedinem eternaliter degustabit.Et hoc patet ꝓcipue de beato Aug.qui poſt cõuerſionis acceſſum ad chriſtum ſtatim ſentijt dulcedinem eius.ſicut teſtat in li.Soli.Mox in ipſo puncto acceſſus de quo miraz inestimabilemq; ſenſi ſapozem refrigerij gaudijq; ſempiterni.et boc ad ꝓmũ.Quantum ad ſecundũ tãgit euã geliſta queſtõem fraudulosam cum dicit.Et interrogauit eum vnus ex eis legis doctor tem ptans eum.Magiſter quod eſt mandatũ maximũ in lege.Nam dicit Cryſoſt.q dicebant doloſe cogitantes.vnus loquatur ꝓ omnibus vt omnes loquamur ꝑ vnũ.vt ſi vnus vincit omnes viciſſe videamur.Si autem fuerit vict⁹.ſolus videat eſſe cõfuſus.Sed circa hoc notãdũ q̃ſtõz quã fecit in fraudẽ nos vertere debemus in vtilitatẽ.Et ꝓimo ſi queramus xp̃m. Mgr̃ quod ẽ mandatũ magnũ i lege? Rñdere habet q̃ hoc eſt mandatũ magnũ vt vnũ deũ confitea mur z credamus.iuxta illud Deutro.mj.Dñs ipſe ẽ de⁹.z nõ eſt alius ꝓter ipm.Sz ꝓtra hoc ſunt tria genera hoim qui nõ cõfitent̃ ſz negãt ſe noſſe deũ.vt dicit Vol.lect.clnj.Primi ſunt auari z tenaces.Chriſtus em̃ appaꝛet in forma pauperis oſtendens indigentiam z petẽs charitatem.z ipſi pauperem contemnũt.non poterunt ſe excuſare.Domine apparuiſti i aliena effigie nõ potuimus tuã noticiam habere.Sciũt em̃ q̃ chriſtus in ꝓeſenti tali roba veſtit̃. Iſti ſunt de quibus dixit xp̃s.Nõ poteſtis deo ſeruire z mãmone Mathei.vj.De iſta negatõe pulchre ſe excuſat Job.xxxj.Si id eſt non negaui quod volebant pauperib⁹.et oculos vidue expectare feci.Sed attende ſicut iſti negant chriſtum modo.z chriſtus eos negabit in iudicõ futuro Math..xxv.Neſcio vos.Secundo negãt chriſtum p̃ſumptuoſi z audaces. Tales ſũt qui ꝓpꝛia foꝛtitudine vel rebus innitentes non recõmendant ſe deo. nec diuinum implorant auxilium.ſicut chriſtus eos docuit Math.vj.Et ne nos inducas in temptatõem. Tales ſe ingerunt piculis temptationũ.male ſocietati ſe immiſcent.ſuſpecta conſortia non refugiũt.Et iõ cito cadunt. Horum figuram geſſit Petrus qui ꝓpꝛie infirmitatis ignarus dixit chriſto. Et ſi oporꝛuerit me mori tecũ non te negabo Mathei.xxvj Iſte vero ſe eadem nocte ingerẽs male ſocietati curialium z mulierum chriſtum ter negauit. Tales ſunt multi iactantes ſe de caſtitate z continentia. et alios qui cadunt contemnentes.z ipſimet ex modica temptatõne vexati facillime capiuntur. Idcirco ſancti viri ſe quottidie recommendant deo.ſcientes qꝛ diuina bonitas eſt z nõ ſua.ſi contra temptatõnes reſiſtant.Et ideo ſignãter dicit Job.Si oſculatus ſũ manũ meã que eſt iniquitas maxia z negatio ꝓtra deũ altiſſimũ.patet.c.xxxj.vbi dicit glo.Oſculari manũ eſt bonũ vel nature vl̃ gr̃e a deo ꝓceſſuz meritis hũanis tribuere.vñ q̃ bona opa faciunt z illa deo nõ attribuũt.ſz v̊ tuti naturali et prudẽtie ꝓpꝛie.hi deũ q̃ ẽ bonitas a quo oñe bonũ derivat̃ negãt. Tercio ſe negãt noſſe deum malicioſi z fallaces. cuiuſmodi ſũt falſi teſtes.falſi iudices.falſi aduocati.qui ſciẽter veritatẽ negant qui eſt chriſtus Jobis.xvj Falſi em̃ teſtes a iudicibus onerant̃ q̃ ꝺ maꝛia de qua fit inquiſitio veritatem dicant. fidem ꝓeſtant z voluntarie a veritate non recedant.

sed interdum recedant a cognita vitate. Et tales non solum christum negant. immo vendunt vt dicit glo. Math. xxvj. Exinde querebāt opportunitatē quomō eū traderēt. Multi eñ hodie sunt qui factū Jude exequunt & idē faciūt. Nā cū, p munere falsum dicunt deum qui veritas ē vendunt. Hoc figurā gesserūt iudei quib⁹ Petrus dicit. Deus glorificauit filiū suum Jhesū christū quē vos quidem tradidistis & negastis ante faciem Pilato iudicante illo dimitti. Tales sunt falsi iudices qui scienter veritatem subuertūt & iudicant pro muneribus id quod sciūt falsum vel pro timore nimis a iusticia recedūt. sicut fecit Pilatus qui audito isto verbo a iudeis. Si hunc dimittis nō es amicus cesaris. timuit. & a dictamine, ppie ꝓscientie recessit. Secundo si queramus. Quod est mandatū magnū rūdere habet xp̄s ꝙ hoc ē. ne nomen dei inuanuz piuremus. qz piurus est detestādus, ppter tria. Primo est, pditiosus p infidelitatē quo ad deū. Dicit eñ Robertus hol. lec. clxvij. ꝙ pditio foret magna si ille qui haberet custodiaz sigilli regis signaret lr̄am pactionis quā rex maxime detestaret. & si hoc faceret de sigillo pape esset excommunicatus ipso facto. & brachio seculari tradendus. Nomen dei est cōmissum nobis quasi quoddam sigillū ad testificandū veritatem & ad confirmandū fidez Deutro. vj. Dominū timebis & illi soli seruies. & p nomen eius nō iurabis. Et ideo dicit apostolus ad Hebr. vj. ꝙ omnis cōtrouersie finis ad cōfirmatōem est incautū. Falsitas aūt est illud quod de⁹ summe odit tanquā sit cōtrariū que est veritas. Et ideo qui nomē dei sumit ad confirmandū falsitatē dei, pditor est. Hoc idē patet secōo sic. quia qui castrū dñi vel regis sue fidelitati cōmissum traderet hostibus regis proditor regis eēt Castrum est nomen dei ad quod refugimus i omni necessitate & quod inuocamus. iuxta illud Prouerb. xvnj. Turris fortissima nomē dñi ad ipaz currit iustus et saluabit. Istud castrū traditur hosti qñ demonibus & malis homibus et falsis cōmittit ad, pbatiōem falsitatis. Hoc idē patet tercio sic. qz qui dñm suū diffamat maliciose et voluerit in crimen, pditor est suus. sic qui deuz inducit tanꝙ falsitatis testem & inuoluere nitit eū in crimen et aufferre sibi nomen bonū quo vocat. & est summa veritas. ergo, pditor suus ē vnde quantuz in eo est plus contemnit xp̄m ꝙ M crucifixores eius. Nā ipsi nō intulerūt christo nisi malum pene. & iste nitit eum inuoluere i malo culpe. Dyabolus adiuratus in nomie dei dicere veritatē nō mentit. & cōmuniter. nec addit suis mendacijs iuramentū cum ipse licz sit mendax & pater eius Joh. vnj. Ideo nō est mirū si deus eius velocē vltōez, pmittit Malach. nj. Ero testis velox maleficis. adulteris & periuris. Secundo piurus est pniciosus p falsitatem quo ad, primū. Decipit eñ iudicē. & spoliat suo iure bone fidei possessorem. et ideo restituere tenet. Ideo legit Josue. ix. de dono gabaonitaz qui simulantes se longe venisse obtinuerūt a filijs Jsrahel vite, pmissionē. Hanc autē pmissionē eis postea seruauerūt nō obstāte eorum dolo. Reseruent inquit Josue & viuant ne contra nos ira concitet si piurauerim⁹. Tercio piurus est pniciosus p iniquitatē quo ad seip̄m Ille eñ qui scienter piurat manuz libro supponit qua tangit euangeliū. et iam dyabolo commendat se nisi dicat verum. vnde illa manus efficitur dyaboli postea. et mālu dyabolica signat cibat & operat. vnde p istam manū tenet eū dyabolus donec peniteat Jn missali vo quo iurat quatuor scripta sunt Cōsecratio corporis christi & sanguinis eius. suffragia sanctorum. beatitudo bonoz. & damnatio reproboz. Est ergo sensus iuramenti sui. Nisi verum sit quod iuro alias me nō iuuat missarū celebratio. nec sanctoz deprecatio. veniet sup me reprobatio aut maledictō reproboz que ponit Mathei. xxv. Jte maledicti in ignem eternū qui paratus est dyabolo & angelis eius. Sup genua flectendo abrenunciat omnibus bonis gressib⁹ quos pedibus fecit. Propter quod dicitur Eccl. xxnj. Vir multū iurans replebit iniquitate. & nō recedit de domo eius plaga. Tercio si queram⁹ N quod est mandatū magnū i lege. respōdere habet christus. Hoc est mandatū magnuz in lege vt die dominicū celebriter obseruemus. iuxta illud Exo. xx. Memento vt die sabbati sanctifices. id ē sanctū & sacratū habeas p̄m magistrz i histoziis. Huic sabbato successit & succedit dies domica in noua lege. nō quidem ex vi precepti. sed institutione ecclesie & consuetudine populi christiāi. Et hoc, ppter duo. Primo, ppter beneficiū creationis & alias dignitates. quarū sunt multe. Prima quia in die domica creauit deus celū & terraz & angelos Gen. j. Secunda die domica stetit arcba Noe post diluuiuz sup montes armenie Gen. viij. Tercia quia die illa eripuit dominus populū Jsrahel de egypto in manu potēti & brachio excelso Exo. xij. Quarto quia eadem die pluebat dominus manna de celo in escam filiozum Jsrahel existentibus in deserto. Quinta quia eadem die christus natus est de virgine Maria Luce. ij. Sexta qa eadez die baptisatus est in iozdane a Johāne Mat. iij. Septima xp̄s illa die conuertit aq̄s in vinū Joh. ij. Octaua hac die satiauit dñs. v. milia hoīm de quinqz panibus & duob⁹ piscib⁹ Jo. vj.

Nona qꝛ in ipsa domica honoratus fuit dominus palmis Mat.xxj. Scdo dñica dies successit sabbato ꝓpter gaudiũ dñice resurrectõis vt dicit Innocentius de conse.di.nj. Sabbato id circo honorifice celebrãda est a nobis dies domica. Sed contingit celebritatẽ domice ⁊ aliarũ festiuitatum transgredi. primo manualiť laborando. Contra quod dicit Grego. i registro In die dominico a labore terreno est cessandũ atq; omnino orationibus insistendũ. vt si quid negligentie ꝑ sex dies agitur ꝑ diem resurrectionis dominice expietur. hec ille. Et quicũq; diem dominicũ labore violat mortaliter peccat. nisi i quatuor casibus. Primo igiť ꝓpter laboris modicitatẽ qui quietem mentis nõ impedit Secundo ꝓpter laboris necessitatẽ. vt in messibus quando timetur incursus hostium aut inundantia pluuiaꝝ ⁊ sic de alijs. Tercio ꝓpter publicam vtilitatem. puto cum quis laborat ꝓponte vel via vl' ecclesijs. ita tamẽ ꝙ labor iste nõ fiat vsq; ad vltimã fatigatõem. ⁊ ꝓpter hoc diuinum officiuꝫ dimittať. Quarto ꝓpter pauperum vel cordis pietatem. quia licet arare agrum pauperum vel seminare ⁊c. Secundo cõtingit celebritatem transgredi iudicialiter iudicando. Ideo dicitur extra de ferijs ca. conquestus. Iste sunt ferie in quibus a strepitu iudicij est cessandum. Natale domini cum suis pascha penthecostes cum eorum octauis. septem diebus ascensionis cum tribus diebus precedentib⁹. om̃es dies dominici ⁊ festa precipua que colunť. Dicit em̃ Guil. in glosa. ꝙ illis diebus potest pro pace tractari vel pro pace firmanda iuramentum prestari vel agitatione miserabilium personarum. Ita de alijs mandatis aut preceptis. Quare posset predicator si expedire videret.

De eadem dñica. Sermo tercius.

Diliges dominũ deum tuũ ex toto corde tuo ⁊ i tota mente tua ⁊ in tota anima tua. hoc est maximũ ⁊ primũ mandatũ. Secundũ autez est simile huic. Diliges proximũ tuum sicut teipsum. Math.xxij. Hyemali tempore in domib⁹ nobiliũ ignis nunq̃ extinguitur ⁊ hoc pro tãto vt venientes hospites madefacti aqua vel niuib⁹ calefiant. Moraliter tempus hyemale est presens vita in qua sunt homines in frigore iniquitatis vel hyemis. hoc ẽ abundãtia iniq̃tatis. de qua Mat.xxmj. ait dñs. Orate ne fuga vr̃a fiat in hyeme. id est quãdo abundãtia iniq̃tat' fuerit. hoc igitur existente in peccatoꝝ corde debet tunc in domibus nobiliũ. id est in cordibus fideliũ hoim et deuotoꝝ semꝑ esse ignis charitatiu⁹. videlicet dei et ꝓximoꝝ. Quia ibi hitat pater ⁊ filius ⁊ spiritus sanctus. ſm illud Joh. xmj. Ad eũ veniemus ⁊ mansionẽ apud eũ faciemus. Et sic semꝑ spũalis ꝑsona habeť suꝑ nutritione ignis spũalis materialis in domib⁹ magnoꝝ. ita similiter in domo aĩe debet aliqua v̄tus esse ignẽ charitatis cõseruãs. Et hoc figuratũ est Leuit.xj. vbi p̃cepit dñs filijs Israhel Ignis in altari meo semꝑ ardebit quez nutriet sacerdos subijciẽs ligna. Spũaliter altare domi est cor hominũ deuotoꝝ in quo debet offerri deuotõnis holocaustuz. ⁊ in hoc debet ignis charitatis semꝑ ardere ꝑ feruorẽ dilectõis quẽ nutriet sacerdos. id est spũssanct⁹ qui dr̃ sacerdos. i. sacra dans. quia dat sacra dona subijciens ligna. id est diuina beneficia ⁊ sanctoꝝ exẽpla ad dei dilectõem ⁊ ꝓximi inflãmatõem que subijcit spũs sanctus in altari cordis nostri nobis hoc ad memoriã reducẽdo ſm illud Johis xmj. Spũssanctus docebit vos omnia. ⁊ suggeret vobis omnia quecũq; dixero vobis. Sic exponit Nic. de lyra in glo. morali. Uel sacerdos qui dr̃ sacra dãs est memoria q̃ debet ligna crucis semꝑ colligere. Nam his lignis optime cõseruatur charitas christi in corde. Aug. doctor gloriosus hec ligna colligebat sepe memorans tã passionis opus q̃ alia bona nobis cohibita vt ignẽ istum iugiter mitteret in corde suo cum dicebat li. soli. c. xvnj. O ignis qui semꝑ ardes ⁊ nunq̃ extingueris. o amor qui semper ferues ⁊ nunquã tepescis. accende me inquã totum a te vt te totus diligaz solus te. Non te amat qui tecum aliquid amat. Diligam te domine quoniam tu prior dilexisti me. et ostende mihi verum vt explicem signa dilectionis tue maxime erga me ꝑ innumera beneficia tua quibus a principio educasti me. post beneficium nanq; creationis que in principio de nihilo ad imaginẽ tuaz creasti honorificans ⁊ exaltãs me inter eas creaturas quas fecisti. ⁊ nobilitans lumĩe tui vultus quod signasti super luminare cordis mei. ⁊ ab insensibilibus pariter et sensibilibus brutis me secreuisti. ⁊ paulominus ab angelis minuisti. parum hoc fuit ante conspectum bonitatis tue quando quottidianis et singularibus magnisq; donarijs beneficiorum tuorum me sine intermissione nutrires. ⁊ quasi filium tuuz paruulum tenellum vberibus tue consolationis lactasti ⁊ confortasti vt ego totus tibi seruirem. Omnia quecunq; fecisti in meum seruitium tradidisti. hec ille. Si hec omnia deuotus homo simul colligeret deum ex toto corde diligeret. iuxta illud verbũ allegatũ. Diliges dñm deũ tuũ.

Domica .xviii. post trini.

In quo pncipaliter tria facit. Primo pmendat nobis dilectõem. ibi. diliges. Scõo ponit dilectionis ratõem. ibi. dñm deũ tuũ. Tercio ostendit eiusdez qualitatẽ ibi. z ex toto. Refert philosologus de fenice aue vnica. que cũ sentit defectũ suuz querit aromatica z ex eis facit sibi nidũ que ex feruore solis in estate flante fauonio siue austro qui est ventus calidus accendit. qbus accensis fenix ingreditur z ibidez in ligna ardẽtia incineratur z renouabitur. Moraliter fenix hic gerit figuram cuiuslibet hominis qui in vita gratie in presenti que significat p estatẽ debet querere ligna aromatica que sunt beneficia a christo nobis exhibita. vt creatõis. redẽptionis z possessiõis. de quib⁹ Moyses deutro. xxxij. Nunquid nõ ipse est pater tuus qui possedit. fecit z creauit te. q.d vtiqz. Et de his debet sibi facere nidũ in corde suo in eis iugit im morando z frequenter memorando. z tunc veniente calido vento austro p quem designatur vera dilectõ dei accẽdat illa beneficia vt homo magnã dilectõem habeat ad deũ rõne creatõis redemptõis z possessionis. Et pmo qdem debz esse magna dilectõ ad deũ rõne creatõis. qz creauit hoiez bonũ. pulchz z diuitẽ. Primo q̃ creauit ipm bonũ qz virtuosum. z virtutes faciũt hominẽ bonũ. Sunt eñ qdam qui dicũt q hõ pmus vicz Adã ante lapsum nõ habuisset virtutes. z pbant sic vt pbat mgr̃ li. ij. sen. dist. xxix. c. ij. Justiciam inquit nõ habuit. quia preceptũ dei contempsit. nec prudentiã. qz sibi nõ preuidit. nec temperantiã. quia aliena appetijt neqz fortitudinẽ. quia praue suggestioni cessit. Quibus rñdet mgr̃ ibidẽ z dicit Adã qdẽ tunc nõ habuisse has virtutes qñ peccauit sed ante. z tũc ad amisisse. z adducit testimonia sanctorum. Ait eñ Aug. i quadã omel. Adã de pdita charitate malus inuentus est. q.d. fact⁹ ẽ malus qui prius factus fuit bonus. Et Ambro. super ps̃. xl. dicit. q hõ añ pctũ btissim⁹. Glosa. a priuatione omnis mali aurã carpebat etheream. id est subtilem aerẽ paradisi. Et dicit notãter Aug. vbi. s. Adam depdita charitate mal⁹ inuentus ẽ. Quia dicit Grego. Sicut de⁹ vnum simplex z pfectissimũ bonũ omnia bona continẽs in se. Sic charitas est virtus omnes virtutes in se continẽs. Et hoc declarat sic. Cũ charitas se extendit ad diligendum deum charitas est. id est chara vnio. cũ vnio ad primũ dilatatur est dilectõ. id ẽ duozum ligatõ. Cum autez prime miserie compatit misericordia ẽ. Cũ autem bonis congaudet vocat congratulatõ. Cũ aũt aduersa ppter deũ eqnimiter tollerat patiẽtia vocat. Cum autem benefacit odientibus retribuens bona pro malis benignitas est. Cum nõ extollitur humilitas est. Cum obtempat superioris mandato obedientia est. Cuz execratur turpia castitas est. Cum refrenat supabundantiam sobrietas est. Cũ autem discernit bonũ et malum prudentia est. Cum in duris nõ tristat fortitudo ẽ. hec ille. Et sic patet q charitas habet omnes virtutes in se. qui eam habet bonus est. Qui vero eam perdit malus est z efficitur. eo q omnibus virtutibus priuat. z sic factũ fuit de Adã. nam bonus fuit creatus. Quia Heñ. j. vidit deus cuncta que fecerat. z erant valde bona. Et dicit ibidem in glo. q summũ bonum non decuit aliud facere nisi bonum. ideo merito deum diligere debuisset. Secundo quare eũ diligere debem⁹ vt dominũ. quia nos pulcros creauit. qz ad imaginem suam. sicut dicit magister li. ij. dist. xvj. c. vj. Factus est ergo ad imaginẽ z similitudinem suã fm mentẽ qua irrationabilia antecellit scz qnantuz ad naturalia. Et subdit hoc declarando. Ad imaginem inqt fm memoriam. intelligentiam z dilectõem. Ad similitudinem fm innocentiam. s. qua declinatuz a malo ad iusticiam. s. qua operatur bonũ. que in mente rationabili sunt naturaliter. Uel imago consideratur in cognitione veritatis. Similitudo in amore virtutis. Uel imago in omnib⁹ alijs scz naturalibus z gratuitis. Similitudo i essentia qua immortalis z indiuisibilis. Et allegat ibidez Augus. in libro de quantitate. ca. nj. in principio. Anima inquit similis facta est deo quia immortalẽ et rationabilẽ fecit eam de⁹. Et subdit magister. Factus est ergo homo fm animã ad imaginẽ. nõ patris. s. tñ. z filij tñ. z spiritus sancti tñ. sed totius trinitatis. Quia per memoriam similis est patri. per intelligentiam filio. p dilectionem spiritui sancto. Et sunt verba. b. Aug. In qbus patet q in primo hoie creato fuit omnis pulchritudo creatoris. Fuit z i eo pulchritudo creature. qa omnes creaturas excedit in decore. z hoc quo ad corp⁹. Ideo dicit Ezech. xxvnj Tu signaculũ similitudis plenus sapientia quo ad animã. z perfectus decore quo ad corpus. Ideo merito dominũ talem qui nos ita pulchros fecit quo ad animã z quo ad corpus diligere debemus. iuxta illud. Diliges dominũ. Tercio diuites nos fecit. qa omnia nobis subiecit. oues z boues vniuersas rẽ. Et constituet nos dominos domus sue. Ideo dicit Hugo in Soliloquio de arra anime. Anima mea respice mundum. z considera si quid i eo sit quod tibi non seruiat. Dilige illum a quo tantum dilecta es. dilige illum in donis suis q̃ tibi ab ipso data sunt. Hec ille. Ecce homo ex bis tribus q bon⁹. pulcer et diues factus es. efficaciozem rationem dominum tuum habes.

Sermo.xcii.

Secundo debet esse dilectō maior quo ad deuz rōne redemptōis. Et hoc in tribus. Quia nostrā naturā assumpsit multos in ea defectus sustinuit. z tandē mortē subijt. De ꝑmo dicit magister li.nj.dis.ij.c.j.qz in homīe tota hnmana natura.i.caro z aia vicio.i.fomite vel peccato ade corrupta erat totā assumpsit.id est animaz z carnē.hec magister. Hoc quidē ꝓcessit ex magna dilectōe vt summus oim factus ē infimus ergo nihil potest homo melius sibi reimpendere nisi veram charitatē. De secūdo videlicet sustinuit in carne assumpta multos defectus.s.infirmitatem.fatigatōem.esuriez.sitim. frigiditatem.caliditatem ꝛc. Nam dicit magister.li.nj. dist.xv.ca.j. Suscepit ergo christus sicut verā naturam homis.ita vt verus defectus homis. sed non omnes. Et subdit declarando magis. Assumpsit inquit defectus pene sed non culpe. nec tamen omnes defectus pene sed oīes hos qui homini expediebant. et sue dignitati non derogabant. Ideo dicit .b. Ambrosius. Infirmitas tua domine sanitas mea est fatigatō tua refocillatio mea.labor tuus requies mea. Esuries tua satietas mea. sitis tua ebrietas mea. De tercio dicit magister libro.nj.dist.xix.c.ij. Factus est igitur mortalis vt moriendo dyabolū vinceret.nisi eī homo esset qui dyabolū euīceret nō iuste sed violenter ei homo tollere qui videretur se sponte illi subiecit. Et ꝙ christus ꝓ nobis mortem subijt ex magna dilectione processit. Ideo dicit Grego. in cantu paschali. O inestimabilis dilectō charitatis vt seruū redimeres filium tradidisti scz in mortem. Tercio debet esse dilectio maxima ratione possessionis in eo ꝙ dicit tuum. Quia dicit Aug. In patria totus tuus erit. manducabis cum ne esuries. Bibes eum ne sitias. Illuminaberis ab eo ne ammodo cecus fias. fulcieris ab eo ne deficias. possidebit te totum vt tuus totus erit. Jō diliges deum tuum. Quantū ad tercium ponit dilectionis modū z qualitatē cū dicit. Ex toto corde Ubi nota diligere deum ex toto corde est eū diligere dulciter. ꝓ cuius dilectione alia ois dulcedo peruersa est euacuanda. Unde Bern. Diligere deum ex toto corde est diligere eū dulciter vt homo ex ꝓpria cōcupiscētia z dilectione sit abstractus. Secūdo diligere deū ex tota anima est diligere eum sapienter vt ꝓ talē dilectionē omnis mūdialis z dyabolica prudentia euacuetur. Unde Bern. Diligere deum ex tota anima est diligere eum sapienter. vt ꝓ talē dilectōnē homo contra astutias demonū redeat. Tercio diliges dominū deū tuum ex tota mēte tua id est fortiter. vt mēs tua nullaten⁹ ab eo auertatur. Sed magister li.nj.di.xxvij.c.mj. sic exponit cum dicit. Dilectōnis dei modus insinuatur cuz dr̄. Ex toto corde.i.ex toto intellectu Ex tota anima.i.ex voluntate. Ex tota mente. id est ex memoria. vt omnes cogitatōes z oēm vitā z omnē intellectū in illum conferas a quo habes quod confers. q.di. nullā partē vite nostre relinquit que vitare debeat. Sed quc̄q̄ venerit in animū illuc rapiatur quo dilectōis impetus currit. hec magister Istud mandatuz est maximū. ꝓpter tria. Uno mō. ꝓpter dignitatez videlicet obiecti dei qui est maximū z infinituz Nam si amor tendit in rem fedam est fedus. si in rem dignam est dignus. Si i rem dignissimā est dignissimus vt dicit Aug. Si terram diligis terra es. Si celum amas celuz es ꝑm illud pō. Ego dixi dijs estis. Secundo est maximū ꝓpter diuinam voluntatem. quia nullū mandatū a filio dei est tam sepius replicatum sicut hoc mādatum. Unde Aug. Repetit sepius ex toto corde. ex tota anima. ex tota mente. vt ꝓ crebrā repetitionem tanq̄ malleorum ꝓcussionibus hoc mandatum fortius z profundius nobis incuteret. sicut clauus non vna percussione indiget si duram rem debet penetrare. Sic deus volens ꝓ hoc mandatum cordis nostri duricies penetrare multis ictibus hoc impressit. Tercio est maximū ꝓpter vtilitatem. qz cetere virtures cum ipsa valent. z sine ipsa nihil valent. Quia dicit apostolus. j. Chor̄. xnj. Si linguis hoim loq̄r z angelorz. charitatem aūt nō habeā fact⁹ sum sicut es sonans z cymbalū tinniens. z cetera q̄ ponit ibidē. Ad idem dicit Grego. in omel. Nihil viriditatis habet ramus boni opis si nō ꝑmānserit i radice charitat̄. Scdo dr̄ primū vno mō i affectu. nā affectus hois nō debet eē fixus nec radicatus in istis inferioribus ꝓ amorē sed debet esse fix⁹ i charitate ōina. iuxta illō Eph̄. nj. In charitate radicati et fundati vt possitis comprehendere cum omnibus sanctis q̄ sit latitudo. lōgitudo summitas z ꝓfundū. Alio mō dr̄ primū in merito. Quia ad hoc ꝙ aliqō op⁹ sit meritoriū oportet ꝙ opans ipm nō sit inimicus dei ꝓ culpā. sed amicus ꝓ gratiā. alⁱs opus suū de genere bonorz nō esset sibi meritoriū. qō tamen nō esset meritoriū si nō esset in charitate factum. Tercio dr̄ primū in premio. qz premiū homis est principaliter vt coniūgat deo. iux̄ illud Coll̄. nj. Sup oīa aūt charitatē hītes q̄ ē vinculū pacis. Sed circa hoc dubitat vtz di lectō q̄ deū diligim⁹ hēat modū. Ꝟndet pariter. i scpto sup. nj. sen. q.j. Mod⁹ i aliquo pōt intelligi dupl̄r. Uno mō ex limitatōe eēntie. et sic ois creatura hz modū. Alio mō. ꝓpter appositōez debitā circūstātiarz. z sic ois virt⁹ hz modū. qz agat ꝑm ꝙ rō dictat. z instictus diuin⁹ quantū

Domica.xviii.post trini.

ad virtutes theologicas.puta q̄ homo diligat deum quantum potest ꝛ qualiter deus vult diligi.s.sup omnia.ꝛ illo modo potest intelligi modus qui solet poni inter superfluum et diminutū in actibus puta q̄ diligat deus tali modo q̄ non posset nec debeat plus diligi.nec est minus in aliquo gradu dato dilectionis.Et idem doctor distinguit de dilectione. quia quidā ē actus dilectōnis interior elicitus immediate a charitate.ꝛ iste nō habet modū.qz i oibus actib⁹ appetitus finis ē sine termino.Ali⁹ act⁹ dilectōis impatiu⁹.sicut maceratō carnis ꝓpter amorez dei ꝛ hmōi.Et iste act⁹ exterior dz hr̄e modum vt nō fiat vltra possibilitatē ita q̄ nō reddat se ineptum ad seruitium dei.ꝛ talis bñ actus pōt minus vel parum fieri.sicut medicus non potest sanare.sed posset nimis de medicinis dare. quare in medicinis debet haberi modus.quia i eis potest medicus excedere.sed nō in sanitate quam principaliter intendit.vez deum diligere est omnino sine modo.hec parisien.Sed Richardus.vnj.principali.q.ij.dicit q̄ in via ō lege cōi nō possumus deū diligere actu perfecto scz cui nihil deest.Quia sicut solus deus diligit nec etiam actu diligendi deuz compato a volūtate ad diligētez.quia sic debetur sibi adequatio virtutis diligentis.ꝛ sic solum diligit in patria.Sed ꝓ statu vie nō pōt tantū diligi quātū debito congruitatis.sicut est desiderare martyrium ꝓ dei amore ꝛ plura alia.Et ideo qui extensa dilectione hoc desiderium habent deuz perfecte diligunt quantuz patit status vie.Unde Johis.xv.Maiorē dilectōem hac nemo habet q̄ vt animā suam ponat quis ꝓ amicis suis.Debetur etiam sibi aliquid debito necessitatis.hoc est q̄ feratur sup omnia.et ꝓpter se et sic pfecte diligit q̄cunq; diligit euz ex charitate hec Ric.Scdm est ꝓceptum simile huic.Diliges proximū tuum sicut teipsum.Et dicit simile tripliciter.Primo qa de re simili.i. homine qui ad imaginem dei factus est.vt patet supra. Secundo quia de actu simili.quia de dilectiōe. Ideo dicit Crysos.sup Math.Qui hoiez sctē ꝛ honeste amat.simile ē sicut qui deuz amat.qz dicit Origenes.Homo est imago dei.ꝛ sic vere i imagine sua honorat vel contemnit.sic deus in homine contemnit vel diligitur.Tercio ē simile.quia vnū sine altero haberi nō potest.iuxta illud Orig.Non potest deuz odisse qui hominē amat.nec deum amare qui hominez odit. sicut ait apostolus.j.Joh.mj.Qui dicit se deū diligere ꝛ fratrem suum odit mendax est.Diliges ergo ꝓximū sicut teipsum.ꝛ hoc q̄ntuplicit ter.Primo naturaliter nō ꝓpter sperāda bñficia sed ꝓpter nature ꝓticipatōnem.qz oīe animal diligit sibi simile Eccī.xnj.Dr̄ eñ de pen̄. dist.ij.c.charitas.Proximos diligamus sicut nos.sed nō ꝓpter aliquas ꝓpietates nr̄as.nec ꝓpter beneficia speranda vel accepta.nō ꝓpter affinitates vel consanguinitates.sed ꝓpterz hoc tm̄ q̄ sint participes nature nostre diligamus.Secūdo diligas ꝓximū tuum sapienter. Amans eñ discretus est ꝛ sapiens qui psonas amat ꝛ vicia persequitur.Quia ꝑm apl̄m Roma.xnj.Dilectō proximi nō operat malū.Unde Aug.xxnj.q.mj.Duo ista nomina cum dicimus homo peccatoz.Peccatoz est corripe.homo est misereri.nec omnino liberabis hominem nisi persecutus fueris peccatorem.Tercō diliges virtualiter.vt videlicet eum ad vtutes instruas.ꝛ inducas eum ad colendū deū Quia dicit Aug.de trinita.Homines qui iusti q̄a aut iusti fiant amari debent.Idem ad Macedoniū xxnj.q.mj.c.vltimo dicit.Debet homo diligere ꝓximū.seipsum.ꝛ quē ꝓter beneficētie consolatione vel doctrine informatione aut discipline cohertione adducat ad colendum deum. Quarto diliges efficaciter.vt videlicet de perditione eius doleas ꝛ eum ad correctionem inducas.Quia.j.Johānis.iij.Non diligam⁹ verbo nec lingua tm̄.sed opere et veritate.Et Augst.xxnj.q.mj.nō pōt.dicit. In hoc iubemur diligere ꝓximos ꝛ misereri eorum vt de eorū perditione doleamus.ꝛ eorum salutem desideremus.ꝛ ꝓ eorum correctione continue laboremus.Quinto diliges ordinaliter.iuxta illud Canticorz.j. Ordinauit in me.s.deus charitatem.Super quo dicit Bern. Ordinauit deus i tribus diligendis charitatē vt sciamus quid p̄ us quid posterius.quid minus quid magis.q̄d ꝓpter se aut ꝓpter aliud diligat.Sunt eñ tem poralia diligenda ꝓpter corp⁹.Corpus ꝓpter animā.Alia vo diligat ꝓpter deū ad cuius imaginē facta ē.deus autē diligat ꝓprius.quia ꝓr nos dilexit.Sed mūdani hoies pl⁹ diligūt corpus q̄ deū.qz carni plus obediūt q̄ deo quorū deus venter est ad Phil.nj.Et q̄dam plus diligūt corpus q̄ aiam.qui miseraz animā laqueo auaricie iugulant.ꝛ corpus voluptatibus satiant.Qui eñ volūt diuites fieri incidūt i laqueos dyaboli ꝛ desideria multa ꝛ nociua que mergunt animā in interitū ꝛ in perditōem.j.Thymo.vj.Ideo dr̄ Eccī.ix.Nihil nequius q̄ amare diuitias.Quia talis amor mergit aiam in p fundū inferni.Quidā etiā plus amāt pecuniaz q̄ ꝓximū suū quibus nō est satis q̄ miserā animā suam p vsuram et iniusta bona in infernum demergunt.sed etiam proxios suos.i. heredes ꝛ ꝓpinquos qui talibus bonis scienter vtūtur ꝛ se trahunt ad eternam damnatōz. de quibus

Sermo.xcii.

Aug.li.j. de questõibus no. t ve. testamenti .q. xmj. Repromisit deus reddere peccata peccatũ in filios vsq; in terciã vel in quartã generatiõz his qui oderunt eum. hoc est qui de vsuris parentũ scienter viuũt t nolũt restituere vt tenenť. Tales vsurarij t eorũ filij in inferno sibi inuicẽ maledicunt. iuxta illd Eccĩ. xmj. De patre impio conquerunť filij. quoniã ꝓpter illum sunt in opprobrio. Quidã etiam plus diligunt pecuniã ꝑ seipsos. quia nec pro salute nec pro honestate vite expendunt. sed auare cõgregãt t conseruãt. t de vnoquoq; tali dicit Bern. Facis te pecunie nõ dominũ sed seruũ. custodez t possessorem. Circa hoc dubitať vtrum homo magꝭ debet diligere se ꝑ ꝓximũ. Respõdet Richar. q.j. ꝙ homo magis debet diligere se ꝑ ꝓximũ. Amicicia eñ charitatiſ fundať sup beatitudinẽ. ideo mane diligiť deus vt est eius ꝑncipiũ. hõ aũt diligit se vt beatitudinis capax. ꝓximũ aũt inquantum est vel esse potest soci⁹ ꝓticipatõnis istius boni. Fortior autem est ratõ diligendi ipsa participatõ ꝑ associatio in ipa ꝓticipatione. ideo ꝑm rectũ iudiciũ ratõis quilibet homo habet se magꝭ diligere ꝑ ꝓximũ. Secundo dubitatur vtrum homo magis debz extraneum meliorem diligere ꝑ sibi coniunctum minus bonũ. Rñdet Richꝫ. q. vj. ꝙ magis diligere põt dupliciť intelligi. aut sibi optãdo magis bonuz aut ex affectu maiori. Primo mõ sp dz diligi magis exñeus melior. qz hoc requirit iustícia dei vt maiori merito respõdeat maꝭ ꝑmiũ. tã diu cũ sumus i statu vie velle debet homo ꝙ magis coniũctus, pueniat ad maius premiũ. Sed scdo mõ cũ i dilectõe ex charitate debeat hñi aspectus ad ꝓpinquitatẽ ad deũ ꝓ maiorẽ bonitatẽ t ad diligentẽ ita tñ ꝙ multo magis ꝑcedat hõ excessum in vno gradu ꝓpinqtatis ad deũ ꝑ in vno ꝓpinquitatis gradu ad diligentẽ. t sic tãta põt esse bonitas extranei t parua bonitas t ꝓpinquitas coniuncti. vtpute qñ attinet ñ i tercio vel i quarto gradu. qz ex maiori affectu debeo diligere extraneũ magꝭ bonũ Sed si est de ꝓpinquo cõiũctus t excessus bonitatiſ extranei ẽ paruꝰ plꝰ debeo diligere ñ bonũ ꝓiunctũ. qz cũ habeo esse a parẽtibꝰ meis credo ꝙ plꝰ debeo diligere t ex maiori affectu patrẽ meũ ꝑ quẽ ꝑ ꝓximũ quantũcunq; excedat i bonitate nõ priuilegiata. qđ dico ꝓpter bũanitatis xꝑi bonitatẽ t beate v̄ginis quos ex maiori affectu debeo diligere ꝑ prez et matrẽ ꝓpẽ eoz bonitatẽ nobis puenit maius bonũ ꝑ parẽtes. hec Richꝫ. Tercio dubitať vtz homo magis debet diligere patrẽ suũ ꝑ filiũ. Rñdet Bonauẽ. mj. q. ꝙ ꝑm ordinẽ charitatis parentes sunt ꝓponẽdi filijs ceteris paribꝰ. qz amor gratuitus facit memorẽ esse ꝓceptoz bñficioz ad quod sacra scriptura ꝑecipiendo t monendo inducit. Et quia plura beneficia ꝑcipimus a parentibus ꝑ a filijs. ideo ꝑm ius diuinũ plus eis tenemur t magis saluteˇ eoz diligere t procurare debemus. Ueruntamẽ dilectiõe naturali plus affectus inclinať ad filios ꝑ ad parentes. qz natura appetit cõuersari in suo simili. t magis diligit id in quo appetit ꝑncipalius cõseruari. Dilectõ autem gratuita magis respicit beneficiorum collatõem t supernoz ciuiũ completionẽ. ad quam indifferẽter parentes t filij compantur. hec ille. Idez tenet Richar. q. vij. di. Luz filius plura beneficia recipit a patre ꝑ a filio t plus dilectõnem a suo patre ꝑ a suo filio magis ceteris paribus debet diligere patrẽ ꝑ suum filiuz. Quarto dubitatur an magis debet diligere patrẽ carnalẽ ꝑ spiritualẽ. Respõdet Richꝫ. q. ix. ꝙ sic eo ꝙ spiritualis pater non est ita vere causa beneficij sui sicut ꝑ carnalis sed ad bñficiũ solũ mysterij alicui⁹. ꝑ aũt carnalis dat eẽ nature sicut cã efficiẽs nec spũalis ꝑ ẽ ita neccius filio ad hoc vt hẽat esse gr̃e. ꝙa si nõ posset haberi pater spũalis dat deus homi esse gratie, ꝓpter bonũ motũ liberi arbitrij. sed sine carnali patre nõ dat homi esse nature ꝑ ꝑ posset dare si vellet sicut dedit ꝓmis parẽtibꝰ t hũane nature xꝑi. Quito vtz vir teneť magꝭ diligere patrẽ vel matrẽ ꝑ vxorẽ. Rñdet Ric. q. nj. ꝙ sic, ꝓpter duas rões. Prio rõe fortioris cõiunctionis. Fortior eñ cõiunctõ fundať sup ꝓpinquissimũ nature gradũ ꝑ fundať sup mutuum cõsensum ꝙ verba vel sigña exꝑssum qualis est inter virum t vxorẽ. Secũdo rõne maioris boni a diligente recipit. Recipit ei vir a parentibus esse. nutriri t disciplinari quod est magis bonum ꝑ carnale remediũ ꝓtra estũ ꝓcupiscẽtie t solaciũ societatis t adiutoriũ ad ꝓcreationem, plus que vir recipit ab vxore ẽ. Sexto dubitať an omnes teneñ diligere inimicos ꝙntumcunq; ad affectũ. Rñdet Bonauentꝫ. q. mj. ꝙ inimicus considerať dupliciter. vel ꝑm statũ i quo penitet t veniã petit. t sic omnes tenẽtur diligere inimicos, ꝓpter illã conditiõz quã dñs ponit in orõne dñica. Dimitte nobis debita nostra ẽ. Si eñ hõ seruat iraz frustra a deo petit medelã Eccĩ. xxvij. Sed si considerať ꝙ si est i statu t actu ledendi t inimicicias exercendi sic quidã dixerunt ꝑ affectu diligere inimicos nõ ẽ necessitatis sed pfectiõis. nec dñs hoc ꝑcipit sed magis hoc cõsulit. sed hoc videť insufficienter dictũ eo ꝙ charitas se extẽdit ad oñe qđ ẽ possibile ad btitudinẽ puenire. iõ nõ hz aliquis charitatẽ nisi diligat oñs q̃ sunt in statu vie siue amici siue ĩmici. vñ ps. cxvnj Latũ mãdatũ

tuum nimis. Quia mandatum charitat ad omnes se extendit Et sic longitudo mandati est q̄ extendat se ad omnē differentiā temporis. sic latitudo ad omnē psonaz viatoris. vnde sicut aliquis nō habet charitatem si preponeret in vna die sola peccare z nō in alijs benefacere. qa deficit sibi latitudo istius mādati. Sic ergo dicēdum est q̄ quilibet teneť diligere inimicū affectu elicito quo optatur sibi vita eterna et summū bonum. Sed optare cuz affectu impato bona tempalia z psperitatem transitoziam nō tenemur cum sufficit non odisse vt videlz nō gaudeamus de malis eozum. Quia Prouer. xxmj. Cū ceciderit inimicus tuus ne gaudeas. Uerū tamen sic diligere est pfectionis z superogationis. hec Bonauentura. Septimo dubitať vtrū maioz sit diligere amicos q̄ inimicos. Respōdet Thomasi⁹ in scripto arti. ij. q̄ cum deus sit causa dilectionis primi iste due dilectiones .s. amici z inimici possunt dupliciter ad inuicē cōpari. Uno mō ex parte primi q̄ diligiť tūc cum amicus sit melioz z magis coniunctus actus dilectionis transiens sup eum est melioz. et eius oppositum est deterius. s. odire amicum q̄ inimicum. z ex hac parte dilectio amici preeminet dilectioni inimici. Secundo modo compantur ex parte eius quod est ratio diligendi. z sic dilectio inimici preeminet ppter duo. Quia dilectionis inimici solus deus est cā z rō. Sed dilectionis pōt esse alia causa z ratio. supposito q̄ vť q̄ ppter deū diligatur. Fortioz ostendiť esse dilectō que animū hominis ad remotioza diffundit ad dilectōnem inimico q̄. sicut virtus ignis tanto ostenditur esse perfectioz quāto ad remotioza diffundit suum calorem. Tunc sicut videmus q̄ idem ignis in propinquioza fortiꝰ agit q̄ in remotioza. ita etiam feruentiꝰ diligit charitas coniunctos q̄ remotos. z q̄ntum ad hoc dilectio amicoꝝ scōm se considerata est feruentioz z melioz q̄ dilectio inimicoꝝ. hec Tomasius. ad hoc dicit sanctus Tho. q. nj. Meritum consistit ex hoc q̄ voluntas ad finem efficitur. z ideo si comparemus actum talium dilectionum ad finem dilectō inimici magis ē meritoria. eo q̄ fm hoc exigit maiozem conatū et feruozem circa finē q̄ dilectio amici sit magis intensa circa obiectum.

Dñica. xix. post trini. Sermo primus.

Ascendens ihesus in nauiculā transfretauit et venit in A ciuitatez suam Math. ix. In omni terminata via est triplex progressus. videlicet a termio a quo exit vt a domo vl ciuitate. deinde venit ad mediuz. z vltimo ad accessus terminū. Sic moraliter talis est in penitentia progressus. Diuina eiñ mediāte misericordia primo hō egreditur de peccato. z nisi dei misericordia mediaret exire de peccato homo nequaq̄ posset. Quia dicit dñs p. pphetam Ozee. xnj. Perditio tua ex te. id ē ex demerito tuo o Jsrahel. tm̄ ex me auxilium tuum. Secundo p medium penitentie. p greditur de virtute in virtutem. Et tercio cōsumato penitentie agone puenitur ad eterne beatitudinis premiū. Figura Exo. p totum legitur q̄ filij Jsrahel ducatu Moysi educti de egypto p viam rubri maris. z progressi sunt de loco ad locum per desertum ignis et nubis protectiōe tres dies. z ingressi sunt terram promissiōis Jo sue eos ducente Spiritualiter filij Jsrahel exeuntes de egypto sunt fideles recedētes a peccato. Nam egyptus interpretatur tenebre. quia peccatores inuoluti sunt tenebris. Sed diuina luce illuminati cognoscunt periculum z fugiūt Unde Grego. in moral. Dei nos gratia diuinitus illuminat. cuncta mentis pericula manifestat. Jdeo bene diciť q̄ ductu Moysi inde sūt educti. Nam Moyses famulus dei eductus a domino retulit populo mandatum dei. Sic quilibet predicator dicit populo mandata dei z pericula peccatoꝝ. vt sic educat de tenebris viciozum. z progreditur in medium virtutum. vt sic ductu tandem veri Josue christi ihesu intrabit in terram promissionis eterne. ideo exeam⁹ de tenebris viciozum z ascendamus in nauem penitentie vt possimus venire in ciuitatem nostram videlicet eternam patriaz. Ad quod hortať Bern. in sermone quodam. Fugite inquit ō medio Babylōis. z saluate animas vestras. vt possitis de preterito agere penitentiā. z in psenti obtinere gratiam z in futuro gloziam fiducialiter prestolari. Et hoc ad sensum mysticum dicunt verba preassumpta exemplo christi ascendere debemus i nauē pnie. z nauigare in ciuitatē celestis pr̄ie. Jn ꝟbis allegatis tria iubemur Primo nauem subintrare. ibi. Ascendit. Secūdo mare transfretare. ibi. Transfretauit. Tercio ad patriam festinare. ibi. Et venit in ciuitatem. De primo z secūdo est sciendū. p sensu moB rali per mare quod est transfretādū significať pñs mundus vt dictū est supza ser. xnj. S. Per nauem in qua mare istud est nauigandū significať consideratio mundi. Nauis illa composita est ex quinq̄ lignis. q̄ quinq̄ cōsiderare debemus si mare huius mundi sine labe transire affectamus. Primū est mundi vanitas. Quia Eccls. j. Jn mundo est vanitas vanitatū z omnia vanitas. Jō dicit Salomō Sap. v. Trāsierūt

Sermo.xciii.

hec omnia velut vmbra. vnde presens vita cõparatur vmbre ppter tria. ppter luminis indigentiam. quia vmbra est lumen diminutũ. Isto modo in isto mũdo aut vita licet sit aliquale lumen cognitionis naturalis ꝛ etiam fidei de deo Ista tamen nisi est vmbra respectu illius cognitionis. ꝛ scientie quam in patria habituri. ista tamen vmbra fidei ꝛ noticia scripturarum tante est virtutis ꝙ purgat mentẽ ab infirmitatib⁹ id est a vicijs ꝛ a peccatis. In cuius figura legimus Act̃l. v. ꝙ vmbra Petri qui interpretatur cognoscens sanauit infirmos virtute etiaꝫ vmbre. Xp̃m spũaliter concipimus sicut fecit etiã btã virgo Maria carnaliter Luce. j. Spũs sanctus supueniet in te ꝛ virtus altissimi obumbrabit tibi. Secundo vita p̃sens compar vmbre. propter frigoris assistentiã. Est em̃ locus magi frigidus in vmbra q̃ extra. Isto modo est in presenti seculo ꝛ vita frigiditas peccati ꝛ defectus ignis aut caloris charitat̃l. Et sicut vmbre sũt longiores versus vesperam q̃ i meridie. ita delicti ꝛ peccati vmbra semper longatur. et defectus charitatis cordium humanorum versus finem mundi augebitur. Quia supabundabit iniquitas ꝛ refrigescet charitas multorum Mat. xxmj. Et Hiere. vj. dicitur. Ue vobis quia declinabit dies. ꝛ longiores facte sunt vmbre vespere. Tercio vmbra est apparentia corpor̃l ꝛ non existentia. et ideo in vita presenti aut mundo ẽ apparentia sollicitudinis in diuitijs. dignitatibus ꝛ honoribus ꝛ non existentia. promittunt satietatem ꝛ afferunt egestatem. Promittũt beatitudinem ꝛ afferunt sollicitudines. ꝛ ideo mẽtiuntur iste vmbre vt nos fallant Eccl̃i. xmj. Quasi qui apprehendit vmbraꝫ ꝛ prosequitur ventum. sic est qui tendit ad diuersa mendacia Et sicut videmus quando homo habet solem p̃ oculis ꝛ ante faciem suam. proijcit tunc vmbrã suam a tergo. Quando autem habet solẽ a tergo tunc habet vmbram suam ante se ꝛ corã oculis suis ita ꝙ vmbra ꝛ sol non patiunt̃ se ex vna parte. Isto modo est moraliter de dilectionibus huius mundi aut vite que sunt quasi vmbra et de sole iusticie qui est christus. Nam ille qui habet solem coram oculis suis presentem illuminantem p̃ fidem et inflãmantem p̃ amorem. talis indubitanter proijcit vmbram a tergo. quia respuit ꝛ contẽnit ꝛ paruipendit illecebras huius vite. Sed certe homines mundani qui christum tradiderunt obliuioni ꝛ christum proiecerunt retrorsum habent vmbras istas in conspectu. ꝛ quanto christus magis distat ꝛ elõgatur ab eis. tanto eis vmbra vanitatis mũdane maior apparet cum nihil sit. Causatur autem qua re luna eclipsatur i veritate est. quia intrat vmbram terre. ideo nunq̃ eclipsatur sed apparẽter tm̃. Sic homines qui seruientes mundo immergunt se vanitati mundane necessario priuãtur lumine gratie frequenter p̃ peccatum mortale Job. nj. Obscurent eum tenebre ꝛ vmbra mort̃l. Ideo hortatur Ambro. Auertamus inquit oculos nostros a vanitatibus ne qñ oculꝰ videat animꝰ cupiscat. Scõm ẽ mũdi labilitas. de qua Sap̃. ij. Exiguũ ẽ ꝛ cũ tedio tẽpus vite nr̃e. In quo verbo vt dicit Rober. hol. super li. Sap̃. lec. xmj. Describitur vita humana a tribus. vicz a breuitate sue duratõis cũ dicit. Exiguũ. A penalitate grauis afflictõis. ibi. cum tedio. A labilitate ꝓtinue mutatõis. ibi. tps vite nr̃e. Primuz habeꝫ Sap̃. ix. Hõ infirmꝰ exigui tpis. scõm Job. ix. q̃ dicit. Tedet aiaz meã vite mee. Tercium Eccl̃i. xvnj. De mane vsqz ad vesperã immutabiliꝫ tps. Quo ad primũ ptz infirmitas hoim mundanoz̃ presilientiũ longitudine nõ obstante breuitate. Quo ad scõm patz fatuitas diligentiũ amaritudinẽ nõ obstante penalitate. Quo ad terciũ etiã patet fatuitas differentiũ moz̃ rectitudinẽ nõ obstante tempis instabilitate. Et vere summa stultitia est i iuuẽtute tempus presens expendere i peccatis. ꝛ õ tempore futuro quod nõ est nostz̃ sperare vel spem habere. Ideo signãter dr̃ Eccl̃i. vij. Ne impie agas multũ. ꝛ noli esse stultus ne morjaris in tempore nõ tuo. Sed hortat̃ apl̃s ad Gal̃. vj. Dũ tempus habemus opemur bonũ ad omnes senes. debiles ꝛ impotentes nõ habẽt tempus cũ nõ sunt sui cõpotes. mortui transierunt tps suũ. Et ideo nec senectus nec morbus nec mors expectanda sunt ad bñ viuendũ. sed statim est incipiendũ cũ tẽpus nr̃m sit. Quia dicit poeta. Uita breuis casusqz leuis nec spes redeundi. Quãta ferẽs hinc tanta feras sit cura pandi. Plura feras vt plura feras ne nõ seruisse peniteat. Dũ nihil valeat iã penituisse. Sed quod plangendũ ẽ multi inueniunt̃ ꝛ cõiter oñes de quoz̃ quolibet verificat̃ illud Job. xxxmj. Dedit dñs tps penitẽdi. ꝛ ipse abutit̃ eo in superbiã. Et hoc cõquerit̃ ps̃. Tempus faciẽdi dñe. dissipauerunt legẽ tuam. Ideo tales labunt̃ cũ mundo labili. iuxta illud Gregorij. Mundꝰ q̃ amandũ fugit ꝛ labimur cum ipsum sequimur. Sed quia labentem retinere nõ possumus cuz ipso submergimur quẽ tenemus. Terciũ ẽ mũdi vilitas. Quia omne quod ẽ i mũdo aut ẽ p̃cupiscentia oculoz̃ aut carnis aut supbia vite. j. Joh̃. ij. Ideo dicit Bern. Mũdus cur diligit̃ i quo ẽ malicie plurimũ. sapie modicũ. vbi oñia viciosa. omnia lubrica. vita operta tenebris et obsessa laqueis. vbi piclitantur anime ꝛ corpora affliguntur. vbi nihil nisi vanitas ꝛ afflictio

Domica.xix.post trini.

D spūs. Quartū est mundi mutabilitas. quia de
mundo dicit ps. Mutabis eos ⁊ mutabuntur
Sūt em̄ ꝑm naturales quatuor mutatōis spēs
vicz ad substantiā. qualitatē ⁊ quantitatē ⁊ vbi
Ad substantiā dr̄ de genere et corde. ad q̄litatē
dr̄ alternatō. ad quantitatē augmētū ⁊ diminu
tio seu detrimentū. Ad vbi dr̄ seorsum ⁊ deorsū
antrorsum ⁊ retrorsum. dextrorsum ⁊ sinistror
sum. Moraliter loquendo has mutatōes cōti
net mundus iste. Prima mutatō ē ad substātiā
qꝛ de natiuitate ad mortē q̄ dr̄ de genere ⁊ cor-
E de. s. nasci ⁊ mori. Quia Job. xmj. Homo nat⁹
de muliere breui viuens tempore. Glosa tanq̄
de re fragili dicitur breui viuens tempore. quia
aliq̄ animalia vt aues naturali cursu viuūt di-
utius. Secūda est alternatō. qꝛ alternat̄ homo
mille modis in pñti mundo aut vita. qꝛ hic re-
pletur multis miserijs. vt dicit Job vbi supra.
videlicet nūc calore. interdū frigore. fame. siti
⁊ infirmitatibus. Propter qd̄ dicit Bern. i me
di. ꝙ vita pñs est laboriosa ⁊ lachrymosa. vita
corruptibilis ⁊ amaritudine plena. hanc homi
nes tumidant. dolores exterminā̄t. ardores ex
iccant. aera morbidant. esce inflāt. ieiunia ma-
cerant. ioca soluunt. tristicie consumunt. solli-
citudo coartat. securitas ebetat. senectus icur
uat. infirmitas frangit. et mors deprimit. Hec
Bern. Tercia immutatō est ad quantitatez. et
hec respicit diuitias mundi que augmentantur
⁊ diminuuntur sepe ꝑm resolutiones fortune. d̄
hoc quidam ph̄us. Si inq̄t volumus dicere ve
ritatem non ꝓpria sed mutuata vocare possu-
mus que habemus. quia om̄es cuz in rota for-
tune volubili volitemus de diuitijs sepe i pau-
pertatem mergimur improuise. Quarta muta-
tio est vbi videlicet sursum ⁊ deorsum. Hec mu-
tatio respicit ad mundi potestates. Uidem⁹ em̄
ꝙ qui primatum tenebant in mundo subito de-
ijciuntur i miseriam. Et qui in dextera florebāt
per potentiam cadunt per tristiciaz ad sinistrā
Ideo dicit Chrysost. super Math. v. Semper
grandis potestas maiori timori subiecta ē. Et
in paupere Henrico libro. nj. dicit ph̄ia. Pro-
mouet iustos fortuna volubilis. vt quos scan-
dere facit precipites ad ima vocet. Nam graui
or ruit turris tumefacta id est alta ruina. Et g̃
uius pulsat alta cypressus humuz. Et ponit ibi
exemplum de Alexandro dicens. Nonne ferox
macedo protectus ab hoste tyrāno. Corde ve-
nenatus inter amica perit. De hac venenatiōe
habetur plenius in historia Alexandri quasi in
fine vbi legitur ꝙ erat ex principibus eius qui
dā nomine Antipater habēs duos filios Cas-
sandorum et Jolum. quorum Jolus pincerna
erat regis. Hic Antipater absente Alexandro
multra contra eum moliebatur. Cum autē mo-
raretur Alexander Babylonie. misit Antipa-
ter ad maleficum quendā. egitqꝫ cum eo vt da-
ret sibi venenosam potationem siue potionem.
vt non esset vas quod illum sustineret. Fecitqꝫ
cantarellam ferream. ⁊ misit potionem in eam
dansqꝫ filio suo Cassandro direxit eum in serui
tio Alexandri. precipiens vt loqueretur fratri
suo Jolo quatenus potionem illam daret Ale-
xandro. Accidit autem illo tempore vt percu-
teret Alexander Jolum in caput non habentē
caput. Unde dolore commotus iuuenis acce-
pit potionem grato animo. Cum autem sedissz
Alexander in conuiuio cum principibus ac mi
litibus suis. cepit iocundari ac iocūdus esse vl
tra modum. In medio autem conuiuio cuz am
pliusqꝫ letaretur. multaqꝫ ad conuiuas loque-
retur. subito potum sibi dare iubet. Jolus au-
tē ifector tāti mali ei porrexit venenū. Qui cū
bibisset subito exclamauit voce magna q̄si ali-
quis misisset in iecur eius lanceam. Paululum
autem continens se ⁊ sufferens se surrexit a cō
uiuio. rogans principes ac milites sedere ⁊ co
medere ⁊ bibendo letari. Illi vero turbati vna
nimiter surrexerunt a mensa steteruntqꝫ forin-
secus vt viderent euentum rei. Alexander au-
tem volens vomere quesiuit pennam vt mitte-
ret in guttur ad vomitum prouocanduz. Jolus
vero supradictus pincerna Alexandri inueni-
ens pennam liniuit eam veneno et porrexit ei.
Quam cuz ille in guttur mitteret. magis ac ma
gis vrgebat eum venenum. Et sic tandem mor
tuus est anno vite ei⁹ tricesimotercio. regni ve
ro duodecimo. Ecce qui nuper florebat per po
tentiam qualiter cecidit per miseriaz. Ideo di
cit Petrus blesensis. Fallax quidem est mun-
dus iste quem sequitur finis dubi⁹. exitus hor
ribilis. iudex terribilis. ⁊ pena miserabil̄. Qui
tum est mundi feditas. Propter quod dicit Isa
ias. lij. Recedite recedite pollutum mundū no
lite tangere. Et bis dicit recedite. quia eū cor-
de ⁊ corpore fugere debemus. Juxta illud pri-
ma Petri quinto. Fugientes inquit eam que in
mundo est corruptionem. Quare autem mun-
dus sit fugiendus ostendit Augustinus dicēs.
Si delectat te mundus semper eris immūdus.
ergo habitet in te qui mundet. ⁊ eris mundus.
Si autem non delectat te mundus non eris im
mundus. ⁊ si es mundus. non permanebis in
mundo ad minus mortaliter. Ne audies illud
Johannis In peccatis nati estis. ⁊ in peccatis
moriemini. Ecce habes quinqꝫ considerationes
ex quibus velut ex quinqꝫ asseribus nauis ista
componitur. Et sicut nouit dilectio vestra. ꝙ
quelibet nauis habet anchorā ⁊ funes ꝑ quos

F teneatur. Per anchoram moraliter significat spes mundanorum de qua Salomon Sapie. v. Spes impij quasi lanugo que a vento tollitur. ⁊ tanquã spuma gracilis que a procella dispergitur ⁊ disperditur. ⁊ tãꝯ fumus qui a vẽto diffusus est. ⁊ tanꝯ memoria hospitis vnius diei pretereuntis. Est enim primo spes impiorum. id est prosperitas in qua sperant similis lanugini que a vento tollitur. Est autem lanugo illud quod stat super caput quarundam herbarum flore desiccato. et habet similitudinem aliquo modo ad lanam. ideo vocatur lanugo. Et hec quando est sicca statim ad ventuz modicũ tollitur. et relinquit extremitatem herbe quasi caput rasum. Secundo spes impiorum mũdanorum est tanꝯ spuma gracilis que a procellis dispergitur. Et spuma ſm Britonem dicitur a spuo is. quia spuitur ⁊ extra proijcitur. Est autem sordes vndarum ⁊ generatur ex collisione aquarum ad inuicez. ⁊ superficie aque facile dispergitur a procella. Tercio similis est fumo q̃ statim a vento dissoluitur. Fumus enĩ quanto amplius ascendit tanto magis deficit. ⁊ quanto magis diffundit ⁊ dilatat tanto citius dissipatur. Sic est de spe mundanoꝝ. quia ſm ps̃. deficient quemadmodum fumꝰ deficiet. Quarto spes impiorũ. id est ꝓsperitas in qua sperãt est tanꝯ memoria hospitis vnius diei pretereuntis. Hospes enĩ qui tãtũ vno die manet i domo ⁊ statim recedit cito tradit obliuioni apud illos qui eum receperunt. sic est de prosperitate mundanorum. Sed funes moraliter sũt tres

5 Primus est dilectio diuitiarum. ⁊ hec causat i mentibus mundanorum sterilitatem. dissolubilitatem ⁊ grauitatem. Primo igitur ad moduz harene causat sterilitatez p quam impediũtur ne libere fructũ faciant elemosinarum. iuxta illud Eccs̃. v. Qui amat diuitias fructum nõ capit ex eis. Quare quia sterilis manet teste Hiere. xxij. Scribe virum istum sterilẽ qui suis diuitijs nõ prosperabitur. Secundo deornatus amor diuitiarꝝ causat in homine dissolubilitatẽ Sicut lapides in harena sunt inter se diuisi si nõ coagulati per coherentiam Ita inter amatores pecunie ⁊ diuitiarum semper est diuisio. discordia ⁊ litigium. vt patet principaliter inter pastores Abrahã ⁊ Loth Heñ. xiij. Tercio causãt in eis grauitatem que est appetitus tendẽdi deorsum. subtrahit enĩ mentẽ a celestibus et facit eã inherere caducis. Quia ⁊ hoc ꝓ̃phit Bern. Heu inquit ꝯ paucos inuenimus qui a diuitiarũ laqueis liberari exultent. ꝯ multos qui dolent qz his modicũ irritentur. ⁊ adhuc quantũ possunt inuoluere se nituntꝰ. Secundus funis ẽ delectatõ peccatorꝝ. sed est funis nõ manẽs. qz transeunte delectatiõe peccatũ solũ manet. Dicitur enĩ de symea ꝙ fugiens venatorem quando habet fetus illum quem magis diligit apprehendit inter brachia ⁊ fugit ⁊ alium dimittit. ille vo dimissus insilit in matrez sedens in collo eius. ⁊ velit nolit venatore fortiter prosequente symea fatigatur. fatigata vero fetum magis dilectum ⁊ charissimũ proijcit. Alius vero de quo non curauit velit nolit insistit donec tã mater ꝯ proles capiatur. Et isto modo peccatum ⁊ delectationẽ tãꝯ duos filios habz qlibz peccator. delectatõem diligit. pctm̃ odit. Mors ẽ venator p quã ꝓtinue insequit pctõr sicut testatur moralis. Naz quocũqz ingrederis sequitur mors corpis vmbrã. g̃ homo sperãs se cũ delectatõe euadere illã inter brachia. i. inter intellectũ ⁊ affectũ ⁊ portat. Sed inceptibiliter peccatũ a ẽgo se collocat. ⁊ matrẽ nõ dimittit donec mors vel dyabolꝰ eũ capiat. ⁊ vtrũqz astrigat. De hoc pulchre loquit Bern. i li. de contẽptu mundi de anima peccatoris. Dũ inq̃t libenter ac iocũdissime viuit in ista vita. deniqz se victuz arbitratur ac multa in longa tempora disponit agenda subito rapit in mortẽ ⁊ improuise auferẽ a corpore. veruntamẽ cum magno metu magnisqz doloribus sepatur. Ueniunt enim angeli assumere illam vt ꝓducant illam añ tribunal iudicis metuendi. Et tunc illa memoras opera sua mala que gessit. die ac nocte tremescit ⁊ querit illa fugere inducias petere. ⁊ dicens. Date mihi vnius hore spacium. Tunc vero loquentia simul opera respondebunt ⁊ dicẽt Tu nos fecisti. opera tua sumus. non te deseramus sed semper tecum etiam pgemus ad iudiciũ. Ecce ꝙ peccatũ tanꝯ filius quẽ odit pctor in morte fugiente eo in ipsum insilit. Et subdit Bern. de psecutõne demonũ. Demones inquit horribili vultu atqz terribili aspectu eam terrebunt ingenti eam furore psequentur ⁊ comprehendent eã terribiliter volentes retinere ⁊ possidere nisi sit qui eripiat. Tunc anima inuenies oculos clausos et os alioscz corporis sensus per quos egredi solebat et delectari in his exterioribus reuertetur ad se et videns se solam ⁊ nudam ingenti horrore concussam desperatione deficiet in se ⁊ cadat sub se. quia amore mundi ⁊ carnis voluptate dei amorem reliquerat delinquitur a deo misera in hora tãte necessitatis atqz demonibus tradetur in inferno crucianda aut terrenda. hec Bern. Tercius ẽ ambitio horum. Dicit enĩ Arist. vj. ethi. ꝙ omnes appetunt honorẽ. et sic interdum plus appetunt mali honorem ꝯ boni. quod tamen est incõueniẽs. qz sola virt⁹ facit hoiez dignũ honore. Nullus enĩ prauus exñs ẽ dign⁹ honore.

Domica.xix.post trini.

quia virtutis premiū est honor.ꝛ attribuit bonis ꝓm Aristo.mj.ethic.c.mj. In cuius figura narrat Aug. li.v.de ciui.dei.ca.xnj. ꝙ romani antiquitus virtutē ꝛ honorem sicut deos coluerunt.quibus duas edes siue duo templa statuerunt.sic ad seinuicem ordinata ꝛ coniuncta ꝙ nullus posset intrare in templum honoris nisi prius templum virtutis intraret.in huiꝰ signuz ꝙ apud eos nullus reportaret honorem nisi illum antea per virtutez meruisset. Et ideo dicit Aristoteles.mj.eth.c.v. Scōm veritatem solus bonus honorandus est. Et ibidem dicit ꝙ virtuti pfecte non est condignꝰ honor. Et apostolus ad Roma.ij. Honor ꝛ pax operanti bonum. Et q̄uis honor debeatur virtuti sicut premium quoddam sufficiens.nihilominus tamen honor derogat virtuti dum mentē honorati nititur in superbiam eleuare. Et ideo ad istam pestem rationabiliter euitandā legitur in gestī romanoꝝ ꝙ triumphatori triplici honore exhibito vt dictum est supra.xc.A. ne tantis honoribus sublimatus obliuisceretur sui.triplicē molestiam sustinere debuit illa die. Una erat ꝙ ponebatur vna cum eo in curru quedam persona seruilis conditionis aut vilis.vt daretur cuilibet intelligi quantumcunq; vilis conditōis esset venendi ad talem honorez si probitate aut virtute se dignificare valeret. Secunda molestia erat ꝙ ille seruus eum per vices sedentem in currū calophizabat dicens. Gnoto solitos. id est nosce ipsum. et noli de honore tibi exhibito superbire. Tercia molestia erat ꝙ illa die licebat dicere cuilibet impune opprobria in victorem. Unde Julio cesare reuertenti post mltas victorias fuerunt grauissime cōtumelie dicte nulla penitus vltione sequente. quasi dicerent Eccī.xj. In vestitu ne glorieris vnquā. et in die honoris tui non extollaris. Est enim notandum. q̄uis honor mundi non est appetendus. Quia dicit Crysost. Qui desiderat primatum in mundo inuenit confusionem in celo. Et metrista dicit. Plurimū solent hominū peruertere mores. Altius euertūt femina. sensus ꝛ honores. Est tamen honor prelatis ꝛ principibus exhibendus. Dicit enī Aristoteles.v. ethicoꝝ ca.vij. ꝙ quilibet tenetur ei dare mercedē qui pro se laborat. Sed prelatus vel priceps laborat pro tota multitudine. ergo danda ē ei merces a tota multitudine. Hec autem merces est honor ꝛ gloria.iuxta illud.j.Petri.ij. Regem honorificate. Et concordat apostolus.j.Thymo.v. Qui bene presunt presbyteri duplici honore digni sunt. maxime qui laborant in verbo et doctrina. Et dicit glo. duplici honore. vt videlicet eis obediatur ꝛ exteriora ministrentur. Et iste dicitur honor subiectionis ꝛ obedientie Et nō solum honor exhibendus est prelatis et principibus. sed etiam oīnibus hominibus. iuxt illud.j.Petri.ij. Omnes honorate fraternitatē ꝛc. Et Ro.xij. Honore inuicē preuenientes. His igitur habitis ꝛ visis quilibet nauē huiꝰ cō sideratōis pōt ascēdere aut intrare. Primo cō siderando mundi vanitatē. qualiter oīs vanitas tanꝝ vmbra euanescit. Scō eius labilitatē qualiter cito deficit ꝛ hō tempus penitētie predit. Tercio eius vilitatē cōsiderare debet. ꝙ in mundo nihil aliud nisi pctm̄ existit. Quarto in mundo mutabilitatē. ꝛ quinto eius feditatē ꝛc. ꝛ sic mare furibundū hoc poterit transfretare. ꝛ ad celestem patriā puenire aut nauigare. Ad quod pducat ꝛc.

De eadem dñica. Sermo secundus.

Ascendens ihesus in nauiculā trāsfretauit ꝛ venit i ei uitatē suā. ꝛ ecce offerebant ei paīticū iacentē in lecto Matth.vbi.s. Ut scribunt naturales ignis est elementū leuissimū. ideo locus ē ei supius. hz eīm naturaliter ascēdere. Est tm̄ eiꝰ actiuitas tāta ꝙ dū materia apta ei intrat seu appinquat statim descendat vt in ipm̄ agat formā suam introducendo. Hoc patet de vaporibꝰ eleuatis vsq; ad speram ignis virtute solari quos ignis descendens inflāmat. Spiritualiē p ignez intellige christum ihesuz dñm nostrꝝ ppter certas ignis proprietates. Quia ignis est luciduꝰ calidus.leuis et subtilis. Sic christus est luciduꝰ per claram doctrinam.calidus p infirmorum curatōem.leuis p terrenoꝝ despectōez. ꝛ subtilis p duroꝝ penetratiōem. De primo habeē Joh.j. Erat lux vera que illuminat omnez hominē venientem in hunc mundū. Et ipsemet dicit Johis.viij. Qui sequitur me nō ambulabit in tenebris.sed habebit lumē vite. Ego sum lux mūdi. De scō Luce.mj.legiē. ꝙ oīs qui habebant infirmos varijs lāguoribꝰ ducebant illos ad Jhm.at ille singulis manꝰ imponēs curabat eos. De tercio patet ꝙ ipe adeo terrena despexit ꝛ paup fuit. ꝙ vbi caput suū recliaret nō habuit. Luce.ix.dixit q̄dā ad ipm. Sequar te quocunq; ieris. Ait illi Jhesus. Uolucres celi nidos ꝛ vulpes foueas hūt. filius aūt homis nō habet vbi caput suū reclinet. De q̄rto pz ꝙ exist de sepulcro i die resurrectōis clauso manente illo Johānis.xx. ianuis clausis ad discipulos dicēs. Pax vobis. Jstius quidem ignis spūalis dñi nostri locꝰ naturalis ab eterno fuit ꝛ est in celis.iuxt illud ps̄. Dūs i celo pauit sedē

Sermo.xciiii.

suam. Et licet sic est tñ veniente tpe plenitudis cũ erat materia apta ei appropinquãs. vicz corpus btissime vginis Marie q̃ ei approp̃quit p fidẽ t mirã deuotõz statim descendit in ipsaz agẽdo vicz carnẽ purissimã hũanitatis ò ipa sumẽdo quod quo ad sensum spualem innuit i vbis euãgelij. Ascendẽs Jhs in nauiculã. i. i vginẽ Mariã que facta est tanq̃ nauis instituz de longe portans panẽ suum Prouerb. xxx. qa panem vez angeloz de longe. id est de summo celo portauit sua humilitate. In verbis ppositis duo principaliter describunt Primo christi in nauem ascensio. ibi. Ascendit Jhs. Secundo palitici cuiusdã oblatõ ibi. t ecce offerebãt. Circa qõ notandũ historialit. Cũ xps eẽt i terra gentiliũ que dr Geraza. clamauerunt demones in obsessis. Quid nobis t tibi Jhu fili dei. cur venisti ante tempus torquere nos. Jhs aut eẽ expulit eos t pmissione eius intauerũt i porcos. qui mortui sunt in aquis. Quo facto tota ciuitas exiuit obuiam christo. Et viso eo rogabant vt transirẽt a finib⁹ eoz. timentes ne plura tempoalia dãna sustinerẽt. de hoc Mathei vnj. Quibus adhuc multi similes sunt, qui propter nimiũ amorem tempoaliũ a se deũ repellunt. t de spiritualibus bonis nõ curant. Quapropter christus ab eis recessit ascendens i naiculam volens redire in galileam. t de hoc incipit euangelista euangeliũ. Ascendẽs inquiẽs Jhesus in nauiculam transfretauit. videlicet de terra gerazenoz in galileam. et venit in ciuitatem suam Capharnaũ. Quia dicit Crisosto. in omelia. Ciuitatẽ autem suam hic Capharnaũ dicit. Alia eñ eum suscepit scz Bethleem. Alia eum nutriuit. scz Nazareth. Alia aũt eum cõtinue habuit inhabitatorẽ. s. Capharnaũ. in qua habitauit tanq̃ ciuis. Ubi dicit glo. interlinea. Xps i hoc mũdo voluit esse ciuis vt p hoc nob daret intelligere q̃ ipse venit i mundũ homies visitare diuersis viribus dispersos. vt eos i vnius fidei vnitatem t charitatez adunaret. iuxta illud Jobis. xj. Jhesus moriturus erat pro gẽte. t non tñ pro gente. sed vt filios dei qui erãt dispersi congregaret in vnũ. Postq̃ igit christus venit in ciuitatẽ suam. ecce offerebãt ei paliticũ iacentẽ in lecto. Sz mar. c. ij. t Lu. ca. v. clarius scribũt hoc miraculũ. q̃ Mar. dicit q̃ a quatuor portabãt. Et Lu. Et ecce viri portãtes i lecto hominẽ qui erat paliticus t quere bãt eum inferre t ponere ante eũ. Et nõ inuenientes qua parte illũ inferrent pre turba. ascenderunt supra tectum t nudauerunt illud. t p tegulas submiserunt illum cum lecto i medio ante Jhesum. Quoz fidem vt vidit Jhs ait palitico. Cõfide fili remittunt tibi peccata tua. t sic sanauit euz. Spualiter aũt hoc exponẽdo ẽ scidũ q̃ xps in p̃ma mũdi t celi creatõe facto celo. imo veri⁹ creato repleuit ipm angel vt dicit Beda. t mgr li. ij. dis. ij. c. vj. Sz modica interposita mozula post creatõem aeris aliqui facti sunt mali. vt dicit Aug. sup Geñ. li. ij. Nã superbierunt contra deũ consentientes lucifero qui ait Isa. xiiij. Ascendam in celũ. i. ad equalitatẽ dei sup astra celi. id est ceteros angelos exaltabo so⁹ium meũ. t similis ero altissimo. scz p eq̃litatem potentie. vt exponit magister li. ij. dis. vj. Quapropter xps eos eiecit de celo Quia dicit mgr ibidẽ. c. ij. q̃ tante superbie merito de celo videlicet empirreo i quo Lucifer cuz suis fuerat eiectus est in istum caliginosum aerem cũ omnibus sue prauitatis consortibus. hec magister. Et nũc inter alios peccatores magis possident homines porcinos. i. luxuriosos. q̃ Job xl. dr de dyabolo. q̃ habitat i locis humẽtibus. i. luxuriosis. Eiectis igit de celo demonib⁹. scõm illud ps. Deiecisti eos dũ alleuarent. nõ statim sed quinq̃ milibus t ducentis minus vno trãsactis ascendit Jhesus in nauiculã. p hanc intelligе charitatem quam tũc habuit ad genus humanũ. Et recte p nauiculam charitas designatur. quia sicut i parte anteriori est t posteriori nauicula arta. sed in medio lata et ampla. Sic ante christum t post christũ pauci inuenti sunt qui veram charitatem habuerunt. Sed xps veniẽs assumere carnẽ qui est mediatoz dei t hominũ pfectã ad hoies habuit charitatẽ. de qua dixit Joh. xv. Maiorẽ charitatẽ nemo habet q̃ vt animã suaz ponat quis p amicis suis. In hanc nauiculaz christus ascendens nauigauit de celo super mare huius mũdi. Quia dicit Augus. i libro de spũ t anima. Per charitatẽ nãq̃ venit christus ad homies t factus est homo. t transfretauit in ciuitatẽ. i. in munduz qui ẽ. qui q̃ erat suus rõne creationis. ppter qõ Joh. j. habeẽ. In ppria venit t sui eum non receperũt Et ecce offerebant ei paliticũ p quem signãtur peccatores. Quia peccatũ assignat paralisi ppter plura. Primo quantũ ad substantiaz. L Quia paralisis ẽm Auicennã q̃nq̃ ẽ i toto corpore p̃ter caput. Quãdoq̃ ẽ in vno latere tm. quãdoq̃ in membro tm. Sic inter pctores illi sunt in toto paralitici. qui totum tempus vite sue male expendunt exempto capite. id est tempore innocentie. s. etate puerili post baptismũ Sed q̃ plures in vno latere sunt paralitici qui licet aliquam partem vite expendunt in peccatis. tamen postea conuertuntur et bene viuunt i residuo vt Maria magdalena que adolescentioris vite tempora lubricis suppositit decursibus soluto pudicicie freno. vt dicit Augustin⁹ K

Domica. xix. post trini.

Sed tamē reſiduū tempus in dei ſeruitio expē dit ſiue peregit. Sunt eñ duo tempora vite q̄ ſi duo latera in homine. Nam dextrum eſt tem pus iuuentutis. Siniſtꝝ autē eſt tempus ſene ctutis. In his autem qui male viuunt in iuuen tute paralitica dextrum latus. Sed ſiniſtrum qui male viuunt in ſenectute. Sed q̄uis ſm me dicos i corpore periculoſius eſt perdere dextꝝ q̄ ſiniſtrum. In tempore autem eſt econtrario quia peius eſt male viuere in ſenectute q̄ in iu uentute. ideo peius incurabilius eſt in ſene q̄ i iuuene. Sed de talibus loquitur Ambroſius ad Ualentinianū. Erubeſcat ſenectus que ſe emē dare non poteſt. nō eñ canicies cōmendanda annorum ſed morum. Et addit Holcot lectiōe xlvnj. Sunt eñ quidam ſenes ita male habitu ati in voluptatibus q̄ dolent vt videtur q̄ non ſunt vt ſolebant ad voluptatem potentes. dele ctantur audiri ꝛ fabulari de turpibus. delectan tur imaginari de mulieribus. Et ſunt nō veſcen tes carnes. delectantur in brodio Sic illi q̄ pri uantur operatione fruuntur peruerſa imagina tione. Et ideo culpa ſenis tanto eſt damnabili or quanto ſit morti ꝓpinquior. Quia dicit Hu go de ſancto victore libro. v. de clauſtro anime Inter abuſiones huius ſeculi ſola eſt maior ſe nis obſtinatio qui morti ꝓpinquus morti nō abhorret aduentum que quaſi ad hoſtiuꝫ hui⁹ poſita foris ſpectat. neq̄ tamen vite preſentis attendit egreſſum. neq̄ futurum conſiderat. au dit mortis nuncios ꝛ nō vult credere. Tres au tem ſunt nuncij mortis. Caſus. infirmitas. ſene ctus. Caſus nunciat mortem latentez. Infirmi tas apparentem. ſenectus preſentē. In vno ve ro membro paralitici ſunt qui aliquando pec cant. ꝛ tamen cito redeunt. Exempli gratia. ſi cut apoſtoli peccauerunt a chriſto recedendo. quia omnes relicto eo fugierunt Mathei. xxvj Sed cito tamen ad fidem redierunt. Sic ꝛ pec cauit Petrus principaliter chriſtum ter negan do. ſed cito redijt lachrymando. quia foris ex ijt ꝛ fleuit amare Math. xxvj. Secundo pecca tum aſſimilatur paraliſi ꝓpter affectū. quia pa raliſis aliquādo tollit ſenſum cum facit mēbꝝ ſtupidum et inſenſibile. Aliquando vero tollit motum. Aliquando vtrunq̄. Sic peccatꝫ ali quando tollit ſenſum. i. vſum ratōnis. ſicut i lu xuriōſis in quib⁹ ratio abſorbet voluptate car nis. Sicut patet de duobus ſenibus Daniel. nj qui exarſerunt in ꝓcupiſcentiā Suſanne. auer terunt ſenſum ſuum ꝛ declinauerunt oculos ſu os vt non viderent celum. neq̄ recordarentur iudiciorum iuſtorum. Aliquando tollit motum videlicet boni operis. vt in accidioſis. de qui bus Exodi. xv. Fiant immobiles quaſi lapis. Aliquando tollit vtrunq̄ ſicut in hereticis qui neq̄ recte ſentiunt neq̄ bene operantur. Et di cit autor ꝓprietatū libro. xix. q̄ paliſis cauſa tur tripliciter. Quandoq̄ ex frigiditate cōſtri gente. Quādoq̄ ex humore opilante. Aliquan do ex calore cōſumente ꝛ neruos ſenſibiles cor rigente. His cauſis negatur tranſitus ſpiritus vitalis ad inſtrumenta ſenſus ꝛ motus. Si ve ro nerui ex toto fuerint opilati vl̄ inuſi efficitur membrum immobile ꝛ inſenſibile. Et ſubdit au ctor ille q̄ paraliſis illa habetur ſpecialiter ex ſuperfluitate ciborum ꝛ maxime potuum ex q̄ bus fit numia humorum generatio et diſſolutio quibus nerui opilātur. Sic moraliter auari ſūt in anima paralitici ex frigiditate. eo q̄ non ha bent ignem charitatis dei ꝛ ꝓximi. de quo Luce. xj. Ignem veni mittere in terram. ꝛ volo vt ardeat. Et tali frigiditate conſtricti perdūt ſen ſum motumq̄. ꝛ non ſentiunt pauperum tribu lationem. nec ad illos mouentur per compaſſi onem. vt patet de diuite illo auaro qui epulaba tur quottidie ſplendide nec compatiebatur mi ſero Lazaro. nec aliqua compaſſione moueba tur ad ipſum Luce. xvj. Ideo de talibus auari dicit Amos ſexto. Bibentes vinum in fiał opti mo vngento delibuti nihil compatiebantur ſu per contritione Joſeph. id eſt pauperis. Luxu rioſi autem paraliſim patiuntur ex nimio hu more videlicet cibi ꝛ potus. De cibo dicit Eze chi. xvj. Hec fuit iniquitas Sodome ſaturitas panis. De potu dicit apoſtolus ad Eph̄. v. No lite inebriari vino in quo ē luxuria. Et Hiero⁹. Uenter mero eſtuans defacili ſpumat in libidi nem. Iſti luxurioſi perdunt ſenſum ſpirituale. quia animalis homo nō cogitat que dei ſunt. j. ad Thi. xj. Superbi vero patiuntur paraliſim quia ex calore conſumente quia calor ſuperbie ꝛ elationis conſumit omnē humiditatē humili atōis ꝛ deuotōis. vt nec minis terreri nec ꝓmiſ ſionibus allici poſſint vt ad humilitatē moueā tur vt impleat in eis illō pſ. Supbia eoꝝ q̄ te oderūt aſcendit ſemp. Iſti igitur paralitici pec catores iacent in lecto. Hic lectus ſignificat p lectū Og regis baſan q̄ erat ferreus. habuit. ix cubitos longitudis. Moraliter vt exponit Ly ra. Og interpretat aggregans. ꝛ ſignificat quē libet peccatorem qui congregat iniquitatem ſi bi pſ. xl. Quia peccatū quod p penitentiaꝫ nō diluit mox ſuo pondere ad aliud trahit vt dicit Grego. xxx. moral. Lectus ei⁹ ſunt allicētia ad petm̄ ꝛ detinētia in ipſo ſicut i lecto iacꝫ pſtra tus. Habet autē. ix. cubitos lōgitudis ꝛ. mj. la titudis. Exemplū de peccato carnis tē. pōt in telligi. Primus cubitus lōgitudinis eſt i eſcis. ſecundus in poculis. tercius i ſpectacul. q̄rto i

Sermo.xciiii.

cantilenis dissolutis.quint⁹ i suauitate aromatũ.sextus i multitudine donoꝝ gratiꝫ datoꝝ vt pulchritudis ꝛc.septimus i mollicie lectorum octau⁹ i applausu sociorꝝ.et nonus i turpi visu mulierꝝ.Sed latitudis prim⁹ cubit⁹ ẽ delectatõ scos cõsensus.tercius opatõ.quart⁹ ꝙ suetudo ꝛ hec inter oia est mala. Sicut palitic⁹ de lecto difficulter surgit.sic pctõr consuetus.pctã difficulter dimittit.Quia dicit pbus.vij.ethi.ꝛ.ij. rethorice.Difficile est resistere cõsuetudini.qz assimilaꝫ nature.quia alterat naturã.ꝓpter qđ hoies cum ꝓ excessibus corrigunt sepius excusant se dicentes.Consuetudo est ita vt ita viuere.vel hoc vel hoc facere . ideo seruemus longam consuetudinẽ. Idcirco dicit Salomõ Sapie.xmj.Inualescẽte mala consuetudine error vt lex custoditur.Sz dicitur.xxxmj.q.j.c.scisma ꝙ cõsuetudo pessima ꝛ peruersa ex diuturnitate non leuat crimen sed auget. Sed tamen notandum ꝙ tales paralitici peccatores licet iaceant in lecto ꝛ sint multum obnoxij.non tamen debent desperare.sed a quatuor portatoribus debent ad christum portari. Primus ẽ cõ
n sideratio culpe. vt homo recogitz ꝙ graviter deum offendit in peccatis vbi possit dicere cuz ps.Quoniã iniquitatẽ meam ego cognosco.et peccatũ meũ contra me est semp.Et itez.Cũ in iniquitatibus cõceptus sum.ꝛ i pctis concepit me mr̃ mea.Idco de seipso dicit Bern. i solilo.c.ij.Scdm exteriorem hominẽ de parentibus illis venio qui me fecerunt ante damnatuz ꝙ natum.Peccatores peccatorẽ i peccato suo genuerunt.ꝛ de peccato nutrierunt miseri miserum.in hanc lucis miseriam induxerũt.nihil ex eis habeo nisi miseriam et peccatum.corruptibile hoc corp⁹ quod gesto.Secund⁹ portator est brevitas vite vt homo consideret ꝙ breuis est vite ei⁹.iuxta illud Job.xmj.Breues dies hominis sunt.numerus mensiuz eius apud te est.De hoc Bern.in li.solilo.c.nj.De terra inquit es ꝛ de terra viuis ꝛ in terram reuerteris quando veniet vltima dies que subito venit.et forte hodie erit.Certum est ꝙ morieris.sed incertum est vbi.quando ꝛ quomodo.mors vbiqꝫ te expectat.sapiẽs es si tu eã expectas.Tercius est timor pene qui peruersoꝝ multoꝝ corda concutit vt vitã ꝙuersionis accipiant Mat. x.Nolite timere eos qui occidũt corpus.sz potius timete eum qui potest corpus ꝛ animã mittere in gehennã. Debet ergo homo cõsiderare penas inferni ꝛ precipue temporꝝ eternitatẽ vt timeat.et per timorẽ a malo recedat.Quia ꝫm Bern.libro Soli.ca.nj. Ibi erit dolor intollerabilis.fetor incompabilis.timor horribilis. mors corporis ꝛ anime sine spe venie et miseri-
cordie.sic tamẽ morienꝫ vt semp viuãt.ꝛ viuẽt vt semp morianꝫ. Quartus est spes venie vt ꝑ us considerata culpa homo veniam speret.iuxta illud ps̃.Spera in eo ꝛ ipse faciet.vicz tecũ misericdiam. Quia xp̃s dicit hic exhortando ad spem.Confide fili.q.d. habe spem firmã de salute.remittunt̃ tibi peccata.ergo non despera. Quia Job.xmj.lignum habet spem si precisuz fuerit rursum viresci ꝛ rami eius pullulant .q.d.ad peccata lapsus nõ despet.qz cõtritus in pnia viresce ꝛ pullulare põt i gr̃a. Jõ Bern. miraꝫ dei misericdiam cũ dicit.O q̃nta circa nos diuina dignatõ misericdie qui i sctissimis si districte vellet agere erga nos bñ inueiret vt eos dãnaret peccantes conseruat.fugientes reuocat. dispersos congregat.penitentes liberat. mortuos viuificat.amentes increpat.torpẽtes excitat.lapsos erigit ignorantes instruit.deuios reducit.redeuntes suscipit. Quisquis ergo diuinam clementiam considerat de misericordia nullat enus desperare põt. Idcirco cõfide peccator remittunt̃ tibi peccata tua.Et notãter dicit dñs benigne ꝛ mite verbũ.Cõfide fili remittunt̃ tibi peccata.Quia dicit mgr̃ li.ꝓpri. xix. ꝙ in palisi ꝑmo ꝛ ꝑncipaliter mollificatiuis ꝛ relaxatiuis tã interius ꝙ exterius est insistendum desiccatis ꝛ constrictiuis nõ curandũ Si eñ primo desiccatiua apponerent̃ liquinioribus partibus consumptis reliquũ magis ispissaretur.ꝛ sic compactiuus effectiuũ dissolutionis inobedientius redderetur.Congruis ergo medicinis interius purgentur.ꝛ vngentis conuenientibus exterius mollificẽtur. videliczan xugijs ꝛ oleis.Et dicunt medici ꝙ oleum serpentinum inter vngenta paralisi conuenientia tenet principatũ. Sed moralit̃ ꝑ hec significaꝫ ꝙ ꝑmo ꝛ ꝑncipaliter i cura pctí qđ assilaꝫ palisi vt s̃.patuit vtẽdũ ẽ mollificatiuis vbis vt viczpeccatoꝝ ꝙsolaꝫ vt misericdia dei sibi ꝑpõaꝫ.q̃ significaꝫ ꝑ oleũ ne desperet.ꝛ sic ad pctã reuertaꝫ.Et dr̃ Deutro.xxxnj.cuilibz sacerdoti ꝛ cõfessori. Nõ trades seruũ dño suo qui ad te confugerit.Quod exponit lyra.Per seruũ intelligitur peccator.Quia q̃ facit pctm̃ seru⁹ ẽ peti. Joh.vnj.Qui cuz ꝑ penitentiam ꝛ spem venie confugerit ad sacerdotem vel confessorem debet ita charitatiue eum tractare ꝙ non det ei occasionem recidiuandi ad dominũ.i. ad peccatum. Idco vtendũ est ꝑcipue cũ peccatorib⁹ verbis mollificatiuis.Et primus ei desiccans vt viczsi nõ necesse fuerit etiam ꝑ aspera verba correctionis desiccet ꝛ restringat in ipsis vba cõmissionis.Quia Luce.x.dicitur de samaritano ꝙ infudit vulnerato q̃ significat petõrẽ oleum ꝛ vinum.Moraliter vero ꝑ nauiculam ꝑ

significatur penitētia in quā debet quilibz peccator ascendere vt possit in ciuitatē suā.scz celestē hierusalem transfretare. Ista nauis penitentie debet ex quatuor asseribus fabricari misticis aut tabulis. Primus asser p̄cogitatōnis sollicitudo.scōs cōfessionis plenitudo.tercius p̄ p̄uctōis amaritudo. t quartus satisfactōis fortitudo. Primus g̃ debet esse p̄cogitatōnis sollicitudo. Quis eñ p̄positus vel villicus q̄ bona alicuius dñi expēdisset p mensem presumeret computatōem facere sine premeditatione sollicita. Peccator eñ multa bona recipit dispendenda. Bona gratie.bona nature.bona fortune.et omnia ista male consumpsit p̄ maiori parte. quomō ergo ex improuiso audeat ad computū se ingerere. Qō tamē multi faciunt qui presumūt i dimidia hora confessionē facere.p qua vix sufficeret septimana.nō interrogant.nō examināt. ideo seipsos raro vel nunq̄ possunt penitere.p pter quod dicit dñs Hiere.vnj. Null⁹ est q̄ agat pniam sup peccato suo dicēs qō fecit. Cui⁹ oppositū fecit ps̄. Dixi.i.pri⁹ deliberaui apud me consiteboz aduersum me iniusticiā meā domio Multi eñ cōsitent peccata sua.s.aduersus deum. Cū eñ inueniunt in peccatis dicūt.de⁹ voluit.alij dicunt. Fatum mihi fecit.stelle mihi fecerūt.t ita p circūitum nituntur venire ad accusandū deū fatū t stellas. Stellas eñ ipse fecit t ordinauit.t ita p eas volunt ostendere q̄ deus ordinauit vel fecit vt peccarent. Sed vere penitens dicit. Ego peccaui.nō fatum.nō dyabolus me coegit.sed ego persuadenti cōsensi. hec glo.sup illud ps̄. Ego dixi confiteboz aduersū me.verbi gratia.penitentes vere p̄cogitāt et deliberant quomodo possunt seipsos accusare Sed falsē penitentes deliberant quomodo possunt deum accusare t seipsos excusare. Secun

Q dus asser huius nauis mystice est compunctionis amaritudo quam habuit Job .x. Loquar in amaritudine anime mee.dicam deo noli me condemnare. Mulier eñ bene cōcipit filium sine doloze.sed nunq̄ fuit mulier sine doloze pariēs nisi vna virgo Maria miraculose. Anima que peccat concipit fetum a dyabolo t sine doloze sui. Quia in delectatione peccatū concipitur. Parit autem quādo confitet t prodit i lucem peccatū sacerdoti.t nō potest esse sine doloze t contritōe penitētie. Quia Joh .xvj. Mulier cū parit tristiciā habz Sed sicut mulier dū parit dolet amarissime.sed cū pepit gaudet t se sentit alleuiatā. Ita p̄sona grauida pctō añ cōfessionē t tempe cōfessionis tristis est t amara. sed confessione finita videt q̄si letificata liberata. vñ omnis hō post cōfessionē sentit se alleuiatū a pōdere peccati p̄existente. Jdeo dicit Judith.vnj. Quia patiens est dñs.peniteamus et eius indulgentiā fusis lachrymis postulemus Et sicut nulla mulier quantūcūq̄ nobilis t delicata sit potest euadere quin indigeat aliq̄ obstitrice. t quin ostendat se alicui obstitrici siue velit siue nolit. Ita nulla p̄sona ē adeo ingrauidata peccato quin alio homine indigeat p confessione.iuxta illud Jacobi.v. Confitemi alter utrum peccata vestra. Et qui istū dolorem vel amaritudinē nūc recusant multo maiorē expient laborē qñ p suo peccato corā toto mūdo ostendent penitentiā sed nō fructuosam Sap̄. v. Dicent intra se penitentiā agentes t pre angustia spiritus gementes. Hi sunt quos aliquā do habuimus in derisum. Tercius asser illius nauis est penitentialis confessionis plenitudo R vt nō sit compilata.non abbreuiata. colorata. nec excusata.nec diminuta. sed plana t plena. debet esse sufficiens et totalis. Nam ſm medicos sudor vniuersalis in infirmo est signum sanitatis.sed quando vnum membz sudat t aliud siccum manet signum est infirmitatis t non conualescentie. Eodem modo cōfessio si est plena significat sanitatē.si diminuta signū est infirmitatis. Sicut aliq̄ p̄fitent de gula t nō de luxuria.rapia t ira. Unicuiq̄ tali dicit dñs Apoc̄.nj. Non inuenio opera tua plena id est perfecta sed defectiua coram deo meo. In mente ergo habe qualiter acceperis.s.doctrinā t audieris t serua t pniam age. Uincen.in speculo histo.narrat de quodā pisce marino qui centipes dr̄ a multitudine pedū. Iste pisces duz hamū piscatoris senserit suis visceribus inherere.timore mortis viscera sua quadaz industria naturali effundit t hamū euoluit.t iterū viscera resumit.t sic mortem euadit. Hamus dyaboli est peccatū inter delectatōem t escam subtiliter inuolutum. Homo p̄pter delectatōnem hamo capitur t p peccatuz complectitur.iuxta illud Eccī.ix. Sicut pisces capiūt hamo t aues capiunt laqueo. sic appēdunt pctōres tēpe malo. Ham⁹ iste viscera torquet qñ pctm̄ conscīam mordet. g̃ summū remediū ē tūc hamum cū visceribꝰ.i. circūstantijs p p̄fessiōz effūdere corā deo iuxta doctrinā ps̄ Effundite corā illo corda vestra.t postea ipsum cor lotū et ablutū resumam⁹ p sacramentū pnie t sic recupabim⁹ salutē.qz dicit ap̄ls ad Ro.xij.q̄ oīs confessio sit ad salutez. Et.ij. Chorinth̄.vij. Que eñ ſm tristiciam ſm deū est. Tristicia penitentiaz in salutem stabilem operatur. Quartus asser ad perficiendū nauē penitentie ē satisfactōnis fortitudo.vt homo nō fingat se debilem vel infirmñ ad satisfaciendū satisfactōem p peccati suis sicut narrat Ambrosi⁹ in Hexa.de opere sexte

dici. qđ elephas est tante fortitudinis q̄ sufficit turrim ligneam cum armatis portare. Tante audacie q̄ nullo clipeorum retardatur. nec aliqua militum constipatione terretur. mirabiliter tamen timet murem. Sic moraliter est de multis qui ad operandum pro lucro vel gloria temporali inueniuntur fortissimi. ieiunant. trāseunt mala. fatigantur ꝛ sustentātur. Sed ad faciendam vnam penitentiam modicam pro peccatis suis timēt. iuxta illud pſ. Trepidauerūt timore vbi non erat timor. Illis omnibus suadet euangelista Luce. nj. Facite inquit dignos fructus penitentie. Exemplo Marie magdalene de qua dicit Greg. in omel. xxxnj. Quot habuit in se oblectamēta tot ō se inuenit holocausta. Conuertit numerum virtutum ad numerū criminū vt totum seruiret deo in penitentia q̄cquid ex se contempserat deum in culpa. Sicq̄ ī hac naue transfretauit in ciuitatem suam. que non eget sole nec luna vt luceant in ea. Sz claritas dei illuminat eam Apocal. xxj. In hoc q̄ dedit nobis exemplū vt nauē penitentie ex his quatuor fabricatū asseribus ascendamus. in ciuitatem celestem transfretamus.

De eadem dñica. Sermo tercius.

CONfide fili mi remittuntur tibi peccata tua Math. vbi supra. Dicunt naturales ꝛ videmus interdū p experientiam q̄ solez ꝛ suū radiū tria a nobis subtrahunt. vicz terra. nubes ꝛ luna. De p̄mo videmus q̄ cū terra interponit inter aspectū nr̄m ꝛ solē sicut cōtingit de nocte tūc nō videmus solē nec eius radios. sed manemus oīno in tenebris infra vmbrā terre. De scdo dicit dñs Ezech. xxxj. Solem nube tegā. De tercio dicit auctor spere material. Cū lūa fuerit ī cauda vel capite draconis vel ppe vel infra metas ī cōiunctione cū sole. tūc corpus lunare interponit inter aspectū nostr̄ ꝛ corpus solare. vnde obumbrabit solis claritatē. et ita sol patitur eclypsim. nō quia deficiat a lumine. sed quia deficit nobis ppter interpositōem lune inter aspectum nostr̄ ꝛ corpus solare. Spūaliter per solem intellige christū. quia sicut sol radio intermisso in domū quantūcunq̄ prius videatur pura ostendit eā habere pulueres qui tamē nō videntur nisi in radio. vt patet ī athamis. ita christus declarat domū cōscientie ī quocūq̄ homine quātumcūq̄ videat honesta habere copiam magnā venialiū saltē peccatorū. Quia quanto magis aliquis gr̄e diuine radium recipit. tanto magis frequentius se de erroribus ppriis reprehendit. Sed istum ver̄ solez iustitie tria ab aliquibus subtrahunt. Primū est terra mūdialis cupiditatis. qz aliquor̄ sollicitudo ꝛ affectō ad terrā dirigit ꝛ occidit eis sol in meridie Danielis. vij. Secundū est nubes temporalis vanitatis. Quia aliqui ppter dignitates ꝛ honores ꝛ huiusmodi. que sunt quasi nubes ignite que ponūtur inter oculos superborū ꝛ ambitiosorum ꝛ christum verum solem ipsum videre non possunt. sed in morte eum satis clare videbūt. non ad gaudium sed ad timorem et iudicium. iuxta illud. ij. Machab. j. Spiritus affuit quo sol refulsit qui prius erat sub nube. Terciuz est luna carnalis voluptatis. Naz aliqui ita estuāt igne carnalis voluptatis q̄ nō possūt videre solem iocunditatis. iuxta illud pſ. Supercecidit ignis ꝛ non viderunt solem. Et hoc ad presens patuit de superbis iudeorum phariseis qui fuerunt cupidi. ambitiosi ꝛ voluptuosi nō poterant videre verum solem christum nec radium suor̄ clariorum miraculorum ꝛ beneficiorum. Nā cum hic diceret ad paraliticum. Confide fili remittuntur tibi peccata tua. quidam de superbis dixerunt intra se. Ecce blasphemat. Et imposuerunt christo vero soli blasphemiaz. sicq̄ obscuratus in cordibus eorum in q̄bus mala de ipso cogitabant. nec tamen defecit a lumine intelligentie quo ad alios qui cura indigebant Quia dixit ad istum paraliticum. Surge tolle lectum tuum ꝛ ambula in domū tuam vt narrat euangelium. in quo vsq̄ ad finem principaliter tria tanguntr̄. Primo christi sana consolatio ibi. cō fide fili. Scdo reprehensis scribis facta interrogatio. ibi. Ut quid cogitatis mala. Tercio populi subsecuta laudatio. ibi. Uidentes. Quantuz ad primū tangitur medici christi sana consolatio cū dicit. Cōfide fili. Pro quo notandū. cō fidentia vt dicit Hol. sup li. Sap. lec. xxxv. tribus generib⁹ hoim est necessaria. vicz dimicātibus. nauigātibus ꝛ egrotantibus. Ne em̄ tres conditōnes nobis conueniunt si vitam ꝛ statū nostrum pensemus. Sumus em̄ dimicantes cōtra tres hostes. videlicet carnē. mundū ꝛ dyabolū cōtinue plia pliātes. qz tales tres hostes pugnāt ꝓtra nos duplici manu. vt. ē. xxj. B. si placet pōt ꝛ hic allegari. ppter qđ dixit dauid ī pſ. Multi bellantes aduersuz me. Et. j. Machab. mj. Non concupiscatis spolia. quia bellum contra vos est. Et quia pugnās in bello sumit secum scutum. sic ꝛ nos sumere debemus fidem que est scutum nostr̄ Ephes. vj. In omnibus sumentes scutum fidei in quo possitis omnia tela neq̄ssimi ignea extinguere. In hoc scuto fidei depictam debemus habere virginez beatam cuz filio. Quia legitur ī hist̄oriis britani

de artuno regē q̄ in interiori parte scuti imagi nem virginis beate habuit. quam in bello fatigat⁹ aspexit ipse ꝛ vires recuperauit. Isto modo si nos in bellis vite presentis triūphare velimus infra scutum fidei nostre imaginem virginis deportemus. Hanc respiciam⁹ in eaq̄ cōfidamus. quia ab ea virtutes ꝛ vires recipiem⁹ Ad quod hortatur Ambrosius de sancta virginitate sic inquiens. Tanquā imago depicta vita Marie ex qua velut ex speculo refulget spes castitatis ꝛ forma virtutis. hinc sumatis exempla viuendi vbi tanquā i exemplari magisteria sunt impressse probabit⁹ quid corrigere quid effugere quid tenere debeatis ostendit. Narrat Macrobius de naturis lapiduz ca. xxxv. q̄ vna gemma que vocatur anthites habens infra se naturaliter more pugnantis aliam gemmā. Istā gēmā natura suggerēte auis q̄dā cog̃scit. et eam in suo nido quando pullos suos habuerit collocat inter pullos. ꝛ q̄ diu in nido suo fuerit nihil diffortuniꝫ accidere pullis possit Spiritualiter gemma ista significat Mariam. que lapidem angularem christum in se operāte spiritu sancto concepit ꝛ portauit. Pater vero celestis nos tanquā pullos suos in nido militantis ecclesie modo fouet. Sz ne per inimicos nostros aliquod nobis nocumentum extrinsecus inferatur gemmā istam Mariam in medio nostrum posuit. q̄ si eam deuote deferentes dilexerimus ab hostibus nos defendet. ꝛ ideo nos in armis nostrarum virtutum nō confidamus sz in istius virginis benedicte merit⁹ in qua ē omnis spes vite ꝛ virtutis Eccī. xxmj. De qua exponi potest illud Eccī. mj. Eos qui diligunt illam diligit deus. ꝛ qui audit illam iudicat gentes. ꝛ qui intuebitur eam permanebit confidēs Secundo indigemus confidentia. quia sumus nauigantes in piculo maris huius mūdi. Nam te enim si viderint imminere periculū aut naufragium adhuc confidentiam de salute sua habent cum possint intingere lignum aliquod vel tabulam. aut si viderint maris stellam. De primo dicit sapientie. xmj. Exiguo ligno credunt
U id est confidunt homines i animas suas. id est vitam suam temporalez. ꝛ transeuntes mare p ratem. id est p nauem liberati sunt. Spiritualiter christus dicitur exiguum id est modicum lignum. Modicum quidem propter humilitatē. Lignum ꝓpter fructus fertilitatem. De ei⁹ modicitate dicit apostolus ad Hebr. ij. Eum autē qui modico q̄ angeli minoratus est. videlicet Jhesum christum qui minoratus est plus q̄ angeli in passione ꝑm glo. videmus per passionez mortis gloria ꝛ honore coronatum. Sed de huius ligni fertilitate dicit ps̄. Erit tanq̄ lignum quod plantatum est secus decursus aquarum. quod fructum suum dabit i tempore suo. Istud lignum cui confidere debemus animas nostras fuit plantatum in terra benedicta i incarnatōe id est in virgine gloriosa Maria. de qua psal. Benedixisti domine terram tuam. Illa terra ē bona que bene culta est. ꝛ reddit fructum tricesimū. sexagesimum siue centesimū. Sed ista est mlto melior ꝛ benedicta que sine labore vl̄ cultura producit optimum fructum ꝛ infinite bonitatis. Talis fuit beata virgo Maria que sine nature subsidio genuit christum. ideo bene dicitur. Benedixisti domine terram tuā. Et sicut lignum plantatum in terra solidat terrā ex omni parte per radices suas ꝛ constringit ne defluat. Ita christus plantat⁹ in virgine Maria matre sua eam solidauit. virtutibus et gratijs sic constrinxit q̄ nunquā dissolui potuit per peccatum. Illud lignum christus videlicet primo germinauit in miraculorum operatione. Quā do em̄ lignum incipit germinare virtus que latuit iuxta lignum se ostendit. Eodē modo v̄tus que est in christo latuarat vsq̄ ad tempus sue predicationis. tūc se ostēdit euidēter in miraculoꝝ operatōe. Quia dicit Luce. mj. Virtus de illo exibat ꝛ sanabat omnes. Ideo dixit dñs Ezechī. mj. Multiplicabo germē ꝛ fructū. Secundo istud lignū fronduit in bona operatōne orādo. ieiunādo. itinerando. Quia Jobis. mj. Jhesus fatigatus ex itinere sedebat supra fontem. Tercio floruit p fame diuulgatōnem Canticorū. j. Vinea mea floruit. Odor floris vinee dicitur serpentes fugare. ideo bona fama christi fecit iudeos scandalizari. Quarto folia produxit p doctrine salubris predicatōez. Verba em̄ sunt sicut folia. Nam folia sunt sonora. ꝛ habent figuram ligue Apocal. vltī. Folia ligni ad
sanitatem gentium. Quinto produxit fructuz in peccatoꝝ absolutione aut remissione sic hic Confide fili remittunt tibi peccata tua. Et infra Filius hois potestatē habet dimittēdi pctā i terra. Sexto istud lignū fuit putatū in passione vt fructū plus afferat Cantī. ij. Tps putationis aduenit. Septimo isto ligno fuit appodiamentū appositū. iuxta illud Actī. x. Quem occiderunt suspēdentes i ligno. q̄ xps pctā nra portauit i corpe suo sup lignū crucis Octauo illud lignū azuit i morte. Ideo dr̄ Eccī. vj. Relinquar vo lignū aridū in heremo. Et in psal. Aruit tanq̄ testa virt⁹ mea. Nono illud lignuz refloruit i resurrectōne. qz de ipso predixit Job xmj. Lignū habet spem si prescisum fuerit rursum viresc̄it. et rami eius pullulant. Ideo ipsemet dixit in psalmo. Refloruit caro mea. Decimo vsq̄ ad celū creuit vicz in sua ascensione.

Sermo.xcv.

iuxta illud psal. Elevata est magnificentia tua super celos. Et Ezechi. Elevata est altitudo super omnia religionis. Undecimo & vltimo iterum sanctificauit in spiritus sancti missione. iuxta illud Apocalipsis. xxij. Ex vtraq; parte fluminis lignum vite. idest christus. quia fm diuinitatē est vbiq; afferens fructus. xij. p menses singulos. id est eternaliter reddens fructū suū & folia. id est verba ligni ad sanitatem gentiuz. Ecce peccator homo tale est christus cui secure potes cōfidere animā tuā. quia lignū vite ē his qui apprehendunt eam videlicet veram sapiaz christum. Beatus videlicet est vel erit hic i spe & ibi in re Prouerb. nj. De secūdo videlicet de stella maris sic est. quia si viderint eā naute sciunt dirigere iter suū. Sed quando sic est q; nec solem nec lunam aut stellas videre possunt. de salute desperant. iuxta illud Acti. xvij. quod dicit Lucas. Neq; sole neq; sideribus apparentibus. iam oblata est spes omnis salutis nostre. Moraliter si vitam nostraz dirigere velim⁹ ad portum salutis eterne stellam maris. id ē Mariam post christum attendamus continue oculo confidentie & spei nostre. Unde Bern. super missus est omel. ij. ppe finem dicit. Maria ē p clara eximiaq; stella super hoc mareq; magnū & spaciosum necessario subleuata. micans meritis. illustrans exemplis. q̄sq; te intelligis in huius seculi profluuio magis inter procellas & tē pestates fluctuare q̄ per terram ambulare. ne auertas oculos a fulgoribus sideris si non vis obrui procellis. Si insurgunt venti temptationum. si incurris scopulos tribulationum respice stellam. inuoca Mariam. Si iactaris superbie vndis. si ambitionis. si detractionis. Si iracundia. si auaricia. aut carnis illecebra nauicula concusserit mentis. respice stellam. inuoca Mariam. hec Bern. Porrigamus ergo ei preces nostras cum fiducia. dicentes illud Isa. xlvij. Audi hoc delicata que ambulas confidenter. Et licet virgo Maria hec dicat continue nō tamen continue pericula maris euadimus. Nā christus quarta vigilia noctis laborantibus discipulis venit & dixit Marci. vj. Confidite ego sum nolite timere. & ascendit ad illos in nauem & cessauit ventus. Tercio confidētia nobis necessaria est quando sumus egrotantes. Multū eñ confert laboranti aliqua infirmitate cōfidere & sperare in medico suo & diligere medicuz & sperare salutem suam. Qđ autem spes & confidentia de salute futura sit infirmo necessaria patet per hec metra. Speret q̄ metuit moriturosq; vivere vidi. Spe duce victuros spe morientē mori. Qđ vero amor confidentia & spes multum conferant egroto patet per quandam narrationem quam ponit Seneca li. mj. narrationū siue declarationū declaratiōe quita. vbi ponitur talis casus. Quidam filium suum abdicauit. id est abdicatus studuit medicine. Contigit p̄em grauiter infirmari redit filius iam factus medicus & curauit patrem. Et facta cura reconciliatur patri. Accidit postea q; vxor patris & nouerca filij infirmitate consimili laborauit q̄ laborauit ante pater suus. Jubet filius a p̄e curare nouercam filius se excusat. abdicat secundo. Pater ḡ accusauit filiū ꝺ eo q; noluit quod sciuit & posset curare nouercam. Qđ autez sciuit & potuit hoc probatur. quia patrez curauerat de morbo consimili. Filius respondit q; nescit an eam possit curare vel non. licet infirmitate consimili laboraret. Nam alterius spei cōfidentieq; & amoris est pater ad filiū q̄ nouerca. Confidētia eñ & spes patris de filio fuit fortassis magna causa cure. Uñ subdit magister. Magis prodest egrisq; ab eo curari a quo volunt. Moraliter exquo sumus ex peccatis infirmi. quia nullus potest dicere. Mundū ē cor meum. purus sum a peccato Prouerb. ij. Jō summe necessaria est nobis confidentia & spes tam de habenda sanitate q̄ de medici christi bonitate. quia quantumcunq; sit infirmitas illa spiritualis magna defacili curabimur si confidimus & speramus. In cuius figura hic christus paraltico hic signanter dixit. Cōfide fili remittuntur tibi pctā tua. s. p me tanq; p vez deū. quia solus deus habet potestatez in terra dimittere pctā. & hic dr in euāgelio. Et Aug. in li. contra Julianū confirmat. Nemo inquit tollit peccatū nisi solus deus. Et. b. Ambro. Ille eñ sol⁹ dimittit peccata qui solus p peccatis mortuus ē & nō solum tollit peccatuz sed etiā sol⁹ dimittit debitum eterne mortis. vt deducit beat⁹ Aug⁹. super isto verbo psal. xxxj. Quorum tecta sunt peccata. id est abolita & cooperta. Ex quib⁹ verbis doctoz concluditur q; minister ecclesie cuiuscunq; sit status vel dignitatis vel conditionis, ppue loquēdo nec peccata remittit nec penam. Sed di. quid ergo faciunt ministri ecclesie q̄bus cōmisit deus potestatē absoluendi a peccatis Joh. xx. Quoz remiseritis pctā remittūtur eis. & quoz retinueritis retenta erunt. Ad hoc dicunt doctores q; licet sacerdotes absolnant a peccatis. tamen multo aliter q̄ deus. nā sacerdotes sic absoluunt q; solū indicant & testē dunt in facie ecclesie homines absolutos. & eis a deo peccata remissa. Concordat magister sen ten. libro. mj. dist. xvnj. ca. vj. Et talē potestatē christus contulit discipulis & eorū successoribꝰ vicz papis & episcopis. & cōmuniter omnibꝰ sacerdotibus absoluēdi a peccatis. Et iō q̄ vere

iudicant hominꝫ solutos a peccatis oñs sanctis in gl̃a eozum absolutõem approbant ꝛ confirmant. Unde Aug. in li. de pe. Exponẽs illud Math̃. xvj. Quodcunq; solueris sup terrã ꝛc̃. Dicit hoc est ego deus ꝛ omnis celestis militie ordines ꝛ omnes sancti in gloria mea laudant vobiscum ꝛ confirmant quod ligatis ꝛ soluitis Ideo refert Cesarius in dyalogo q̃ quedã mulier concepit a pprio filio ꝛ peperit filiuz. Que contrita super hoc peccato ꝛ confessa remissa ẽ ad papam. Que cum veniſſet ad Innocentium tercũ sine omni pudore cum paruulo confitebatur publice peccata magna cum contritiõe dicẽs. Peccaui cum pprio filio de quo concepi hunc filium. Uolens eam papa pbare ait. Re uertere cras in tali habitu i quo intrasti ad filium tuũ quãdo peccasti cum eo. At illa venit in camisia iterum clamans p venia. Papa considerans cordis eiꝰ amaritudinẽ dixit. Uade remissa sunt tibi peccata tua. Audiens autez hoc vnus cardinalium contra papam murmurauit q̃ tam grande peccatum tam faciliter dimitteret. Tunc ait papa. Si male egi. possideat me dyabolus ꝛ torqueat Si autem bene possideat te ꝛ torqueat. Statim dyabolus possidebat cardinalem. ꝛ grauiter vexabat quousq; papa pro eius liberatione orauit. Ecce q̃ deus et omnis eius curia remissionem eius approbauit. Ideo confide o peccator remittunt tibi peccata tua.

Z Propter eñ defectum confidẽtie Chayn ꝛ Judas incurabiles extiterũt ꝛ de misericordia dei desperauerũt. De chayn habeꝫ Señ. mj. vbi ait Maior est iniquitas mea q̃ vt veniam merear. De Juda dicitur Math̃. xxvij. quia abijt ꝛ laqueo se suspẽdit. Et allegaꝫ de peni. dist. nj. Inter. ꝛ. c. in salicibus. Ideo dicit Aug. xxnj. q. v c. Si non habet. Judas plus peccauit desperãdo q̃ christum tradendo. Ideo debet cõfidere peccator ꝛ nullo mõ desperare. Quia desperatio valde displicet deo. qz maximũ peccatũ. ꝗa dicit Jsiõ. de sum. bo. Desperatõ est peior oñi peccato. Et Aug. sup Joh̃. Solũ desperatõnis crimen est quod mederi nõ potest Propter qõ dicit Bern. O res cõfusa. o res mẽstruosa peccatoꝝ desperantiũ de dei misericordia cum oia peccata originalia venialia ꝛ mortalia ab origine mũdi cõmissa diuine miscõie cõpata sint q̃si vna gutta aque contra pelagus maris totiꝰ. hec ille. Confide ergo o peccator confide i deo ꝛ spera corrigẽdo peccata. quia ſm Bern. nulla est culpa que nõ habeat veniam. Sed di. ꝗs videꝫ q̃ aliqua sunt peccata que nõ remittũtur Quia dicit dñs Math̃. xij. ꝛ Mar. ij. et Luce xij. Qui peccauerit in spm̃ sanctũ. nõ remittet ei hic neq; in futuro. Que q̃ sunt illa pcta dicit mgr̃ sen. li. ij. disti. xlnj. c. j. Quidã dicunt illud peccatum esse desperationis vel obstinationis. Obstinatõ est indurate in malicia mentis pertinacia per quam fit anima impenitens. Desperatio est qua quis penitus diffidit õ dei bonitate estimans suam maliciam diuie bonitatis magnitudinem excedere. Sicut Chayn qui dixit. Maior est iniquitas mea ꝛc̃. Utrunq; dicitur i spiritũ sanctum. Quia spiritus est amor patris ꝛ filij ꝛ benignitas quia se inuicẽ in nos diligũt que est tanta cuius non ẽ finis. Sed querit magiſter ca. ij. eiusdem distinctionis. vtrum oñis obstinatõ mentis in malicia obdurate omniſ q̃ obduratõ sit peccatum in spiritum sanctum Et respondet ponẽdo duas vias. Quidaz inq̃t dicunt omnẽ desperatõem ꝛ obstinatiõem peccatũ esse in spm̃ sanctuz. q̃ si aliquãdo hoc peccatũ remittit̃. qz multi etiã obstinatiſſimi ꝛ desperatiſſimi conuertunt̃ vt ait Aug. sup illud ps̃. lxvij. Cõuertã in pfundũ maris. i. eos qui erãt desperatiſſimi. Et ibi. Mittit cristallũ sicut frusta panis. id est obstinatos facit aliquz doctores. Scõm istos peccatum illud dr̃ irremissibile. nõ quia aliquando nõ remittit̃. sed quia vix aut raro ꝛ difficulter dimittatur. Non eñ soluitur crystallus niſi vehementis spiritus impetu. Alij vero tradunt nõ quamlibet obstinatõz vel desperatõem appellari peccatũ in spm̃ sanctũ. sed illam tm̃ quã comitat̃ in pnia. Et scõm istos peccatũ dr̃ irremissibile eo q̃ nunq̃ dimittat̃. Quia ſm Aug. hoc solũ peccatũ scz in penitentia veniã mereri nõ põt. Sed tamen idem Aug. de verbis dñi de impnia q̃ ẽ blaſphemia i spm̃ sanctuz sic ait. Ita impnia vel cor impenitens q̃ diu quisq; i hac vita viuit aut carne nõ potest iudicari De nullo eñ desperandũ q̃ diu patientia adducit ad penitentiam. Paganus ẽ hodie. Judeus infidelis est hodie. hereticus est hodie. scismaticus est hodie. Quid si cras amplectatur catholicã pacem ꝛ sequat catholicaz veritatẽ anteq̃ finiant vitam iſtam agant verã pniam ꝛ inueniant verã vitam in futuro. Nolite ergo ante tempus iudicare q̃ q̃. hec Augꝰ. Quia vbi supra. c. nj. non potest sciri de aliquo vtruz peccauerit ad mortẽ vel ad spm̃ sctm̃ niſi cũ ab hac vita discesserat. vel niſi alicui p spm̃ sanctũ mirabiliter reuelatũ fuerit.

Dñica. xx. post trini. Sermo primus.

NOlite inebria ri vino in quo est luxuria ad Ephe. v. A

Scõm naturales ordines est piscis habitans in mari. ꝛ est adeo magnus q̃ vix pñt eũ portare

ꝛꝛz equi. ideo piscatores quando capiunt eũ dant ei bibere vinum quod multum diligit. de quo tantum bibit ꝙ inebriatur. ꝛ sic faciliter a paucis deportatur. Spiritualiter per mare mũdus presens intelligitur. de quo Job. nj. Qui ꝑ ditur super fluctus maris ambulat qui seuitias mundi superat atq; calcat. In hoc natant homines tanꝙ pisces. sed ab eo extrabuntur per euangelicas predicationes iuxta illud Math. xuj. Simile est regnũ celoꝝ sagene. i. doctrine euangelice. misse in mare. i. in mundũ. ꝛ ex oĩ genere piscium congreganti. i. tam bonoꝝ ꝙ malorum. paupeꝝ ꝛ diuituꝝ hominũ. inꝺ quos sunt quidam magni in virtutibus ꝙ a demonibus capi nõ possunt. nec ad vicia deportari. Id circo infernales piscatores videlicet demones procurant interduꝝ vt tales inebrienꝺ. ꝛ sic capiaꝺ in peccatis. sicut factũ est de Loth Sen. xix. qui procurante dyabolo inebriatus ẽ ꝛ incestum cum filiabus perpetrauit. Jõ dicit Hiero. Loth quem Zodoma nõ vicit vina vicerũt quia venter mero estuans defacili spumat in libidinem. Nã dyabolus vtiꝺ hac cautela ad capiendum homines qua vsi sunt contra affricos carthaginenses. Refert eñ Julius frontinꝰ de duce quodam carthaginensi qui habuit belluꝝ contra affricos qui carthaginensibus rebellabant. Fuerunt autez affrici nimis auiꝺi de vino quod intelligens dux vsus est tali cautela. Accepit eñ multa dolia ꝛ miscuit vinum cum succo mandragore que ẽ herba somnifera ſm Aristotelem in de somno ꝛ vigilia. Facit eñ homines ita dormire ꝙ fiunt insensibiles. Dolia igitur sic infecta misit in tentoriis relinquens. Affrici autem gaudentes tentoria inuadunt. ꝛ venientes victualia de vino in abundantia comederunt ꝛ biberunt de vino infecto. Et statiꝝ omnes sic oppressi sunt vt nullo mõ se iuuare possent. Hoc explorans dux rediit. et eos cepit et trucidauit. Spiritualiter carthago interpretatur suscitatõ. ꝛ significat demonẽ q̃ suscitat aduersus nos varia prelia. Inde carthaginenses alij demones qui pugnant contra affricos id ẽ christianos qui rebellant eis. Sed dyaboli interdum capiunt eos ꝑ vinum in quo mixta ẽ luxuria ꝙ in peccatis dormiant ne violentiã eoꝝ sentiant. vt sic quilibet captus posset dicere. ꝑ Prouer. xxnj. Vulnerauerunt me ꝛ non doluitraxerunt me ꝛ non sensi. De hac captione loq̃tur sanctus Effrem. Pleriq; per vinum a demonibus capti sunt. nec est aliud ebrietas q̃ infestissimus demon. Fuge vinum quasi venenuꝝ ne ebrietas superet te ꝛ expolieris cunctis virtutibus nudum te efficiat. Propt̃ quod ꝛ apostolus hortatur nos in verbis allegatis. Nolite inquit inebriari vino. In quibus principaliter duo facit. Primo inhibet ebrietatẽ. ibi. nolite inebriari. Secũdo ostẽdit vini causalitatẽ. ibi. vino in quo est luxuria. Primo inhibz ebrietatẽ cũ dicit. Nolite inebriari. Ubi nota. ebrietas est merito vitãda. qz est mater omniũ viciorũ. Hec est eñ vt dicit Rober. hol. sup li. Sapie. lectione. cxxj. denudatrix secretorum. infamatrix sensatorum. alligatrix robustoruz ꝛ imperatrix flagitiorum. Primo eñ ebrietas est secretorum denudatrix Prouerb. xxxj. Nullum secretum est vbi regnat ebrietas Quod probat Seneca ad Lucillũ. lxxxvj. Quemadmodum dolia musto plena rumpuntur. ꝛ omne quod in imo iacet in summã partem vi calozis eructat. Sic vino estuante quod in imo iacet abditũ effertur ꝛ proditur in medium. Et hec ẽ vna causa quare specialiter vinum regibus phibeꝺ quorum est censere consilia. Nihil eñ est tam periculosum reipublice sicut ebrietas in rege. Ad tali nanq; principe aut rege punitiones indebite precipites irrogantur. Consultatiões accepte iniuriam aliorum incaute reuelant. Ordinationes conceſſe ꝛ vtiles reipublice retrahunt. Jõ dicitur notanter Prouerb. xxxj. Noli vinũ dare regibus. scz immoderate bibenduz. quia nullum secretuz vbi ebrietas regnat. Et subdit. ne forte bibant ꝛ obliuiscantur iudiciorum. videlicet in lege omni scriptorum. ꝛ dimittãt causam filiorum pauperis. scz minus fouẽdo parte diuitum. Qõ autem reges ebrij indebite punitiones irrogent. narrat Ualerius libzo sexto ca. ij. ꝙ mulier quedam innocens damnata fuerat a Philippo rege temulẽto que propzie innocentie conscia clamans prouocatõe inquit ad Philippum. si sobzium ipsum viderez. Qui cum sobzius esset libenter causam inspexit. ꝛ liberam mulierem a pena dimisit. Legitur etiam de rege Alexandro quem induxit ebrietas ad necandum militem suum quendam minus iuste Qui regis vociferans violentiaz dixit. Appello ab Alexandro. Cui Alexander. Ad quẽ appellas cum appellatõ debet fieri a minozi iudice ad maiorẽ. ꝛ cũ non sit rex maior. Cui miles Appello ab Alexandro ebzio vsq; ad Alexandrũ sobzium qui est maior. Quo facto miles custodi carceris cõmissus est ꝛ in crastinuz reseruatus. Mane facto Alexander sobzius effectꝰ militez sanum abire permisit. Qõ autem ebrietas consultatõnes aliorum acceptas in iniuriã alioꝝ reuelet statutũ est vt nullus ebzius in cõsulẽ eligatur. Quia dicit Seneca in epla. Ebrietas nihil aliud est nisi voluntaria insania. Et Linconiensis dicto cẽtesimo. xlvij. Ebrietas ẽ insania. qz fornicatõ. vinũ ꝛ ebrietas aufferũt

Domica.xx.post trini.

cor Ozee.mj. Et quia ebrij sunt insani ⁊ fatui. ideo p indiscretaz locutõem effundunt q̃q̃d i secreto audierunt. iuxta illud Eccl̃i.xx. Sapiẽs in verbis amabilẽ se facit. Glo. quia cauet dicere odiosa ⁊ nociua. Gratia autem fatuorum effũdetur. videlicet p indiscretam locutõem p quã odiosi redduntur. quãuis aliquas gratias. videlicet consiliũ dandi habeant gratis a deo datas. in signum etiam ebrietas est denudatꝛ secretorũ. Legitur Genẽ.ix. q̃ Noe primo vineaz plantauit. ⁊ bibens vinum inebriatus est. et cũ postea dormirz circa posteriora iacuit denudatus. ⁊ a pprio filio derisus est. Sed dicit. b. ambro. in sermone de ieiunijs. ⁊ ponitur di.xxxnj Sexta die vinum nõ pepercit auctori suo. Naz Noe qui primo plantauit vineaz ignorans vim vini inebriatus fuit. Sed vbi malum ebrietatis agnouit iumentum suum ad remedium temperauit. ⁊ sic illius ebrietas nobis suadet ebrietatem. Secundo ebrietas est defamatrix sensatorum. Unde Aug. in lib. ad sacras virgines. In ebrijs inquit nulla ratõ. nullũ grande vite cõsilium. nõ gestorum aut lectionũ mẽbra. nec vlla artium aut industrie, prudentia. ⁊ ideo null⁹ de sua scientia confidat sed in ebrietate succumbat. Unde Isa.xxvnj. Sacerdos ⁊ pphcta nescierũt. prze ebrietate absorpti sunt a vino. erraverunt in ebrietate. Et ideo in antiqua lege sacerdotibus, phibitum est ne vinum biberẽt q̃n ingressuri erant tabernaculum ad ministrandũ Leuitl.x. ⁊ nõ solum in antiqua lege. ymo i noua, phibetur clericis ebrietas. vt dist.xxxv.c. Ante omnia clericis vetetur ebrietas que oim viciorum fomes aut nutrix est. Sed que sit pena clerici ebrietati deseruientis. Rñdet Ray. q̃ pena est. q̃ si est epus pbyter aut dyacon⁹ ⁊ ammonit⁹ nõ desistat deponat. Et hec pena ponit.xxxv. dist. eps. vbi dr. Eps aut pbr aut dyacon⁹ alee aut ebrietati deseruiẽs aut desinat aut certe deponat. Si vo ẽ subdyacon⁹. aut femina aut laycus cõione prieꝛ vel verberet. vt dr. v. dis. epo. ⁊ c. ante oia. et extra de vi. ⁊ hone. cle. a crapula. ibi dr. Clerici a crapula ⁊ ebrietate oẽs diligẽter abstineãt. nec ad bibẽdũ vinũ qslibet inciteꝛ. cũ ebrietas mẽtis inducat exiliũ ⁊ libidis, puocet incentiuũ. Et subdit decretalis. vnde illũ abusum penitus decreuim⁹ abolendũ quo ad potus equales se obligant potatores. ⁊ ille iudicio illoꝝ plus laudatur qui calices secundiores. id ẽ pleniores exhaurit. Et inde ponit penã. Si quis autem se sup his culpabilez exhibuerit nisi a superiore cõmonitus satisfecerit ab officio ⁊ bñficio suspendat. Tercõ ebrietas est alligatrix robustoꝝ. Facit enim de homie bestiam. robusto infirmũ. de prudente insanum

Exemplum de Holoferne fortissimo. quẽ inani sopitum ebrietate Judith vidua, pprio gladio interemit Judith.xnj. Quarto ebrietas est imperatrix flagitioꝝ. Exempluz de Loth qui inebriatus a filiabus suis cum ambabus incestuz ppetrauit Genẽ.xix. Alexãder etiã vt legit̃ i bisto. sua inter epulas cũ esset ebrius amicuz sibi charissimũ transfodit. Legit̃ etiã i quodã libello qui dr annulus pte.ij.c.xij. d quodã bubulo ⁊ ebrio qui iuxta ciuitatẽ quandã morabat. ⁊ i omni vespe ciuitatẽ ebrius ptransiuit. nocte q̃dam cum domũ ire vellet in cimiterio quoddã cerebellum pede impegit. ⁊ pmotus ait. Quid hic iaces miserum cerebellũ. veni ad domũ meam ⁊ ego tibi de cena prouidebo. Ecce q̃ ebrietas fuit in ipso imperatrix flagitij Respõdit cerebellum. Progredere et ego sequar te. Audiens ⁊ ille turbatur. ⁊ ex timore ebrius ille sobrius factus est. domũ pgit totus tremẽs. ⁊ fedẽs iubet hostium obfirmari. Dum igit̃ ad mensam sederet dixit familie vt nullũ intromitteret cõditionis cuiuscunq̃ Et ecce subito adest ad hostium quidam pulsans terribiliter, p hospite q̃rens. ⁊ inuitatũ se ab eo cõmemorans. Dũ igitur cuncti ex terroze tacerent. ⁊ vnus hospitez adesse negaret. dixit. Dicite hospiti qui veraciter adest. q̃ faciat aperiri. alioquin per vim vt possim introibo. Audiens ille. statiz mandauit hostium aperiri. misericordie se diuine recõmẽdans. Et viderũt q̃ aderant figuram mortui miserabilis hominis cum ossibus. carnibus consumptis. terribilis ad videndum. qui totus inter hospitẽ ⁊ hospitã collocauit nihil comedẽs aut loquẽs. Post hoc surgens hospiti valedicens dixit. De cena tua inuitatus non indigui. sed si stulta ⁊ ebriosa voce nõ illusisses mihi. te adeo terribiliter nõ visitassem. ideo valeas. ad cenam meam die octauo velis nolis oportz te venire in loco vbi visitasti. hoc dicto disparuit Ad hanc vocem hospes cum omnibus amicis suis turbatus. consilium a sapientibus requirens non inuenit nisi vt dispositа domo sua cõtritus. confessus. ac sacra cõmunione monitus in loco ⁊ tempore condicto diuinum iudicium expectat. Quod cum fecisset hora condicta cũ omnibus suis ad cimiterium veniens. subito p ventum validum raptus sine omni lesione ad locum amenissimum ductus corporaliter castꝝ pulcherrimum sed desertum vidit. Quod cum ingressus esset mensam omni genere ciborum ornatissimam inuenit. Post hoc mortuus ille aduenit vt prius eum salutans gratiose ad predictam mensam eum sedere fecit. In angulo quidem sordidissimam ipse habens mensam cũ sordidiori mensali ac panem nigerrimuz ⁊ lumen

Sermo.xcvi.

miserabile. Ad hanc mensam mortuus i humili veste tristi sedebat. qō inuitat⁹ ille vidēs pre amaritudine ꝛ dolore et timore comedere non valebat. Deinde mortuus dicebat. Quare non queris a me. At ille. Nō audeo pre tristicia. ꝙa quod mihi futurum sit penitus ignoro. Sed tamen quis sis. ꝛ quid mecū fieri debeat scire cupio. Tunc mortuus. Nō inquit timeas. nō em̄ peribis. sed pro correptione tua dei dispositione omnia hec contigerunt. Si me ꝑm conditionem mortuorum non visitasses nihil tibi horū aduenisset. Sed de statu meo sic fuit. In ciuitate vbi habitas quondam iudex eram in diuino officio negligens. et semper in crapula. ſ. vixi. Sed quia iustus fui. ideo misericordiam consecutus sum Et hec est pena mea quam vidisti. ꝓ turba desertum possideo. pro crapula mensam pauperez intueor. Modo reuertere i domū tuam. ꝛ peccata tua pijs lachrymis ꝛ opibus dele. Quo dicto venit ventus qui eum ad locum de quo assumptus fuerat reuexit. ibiq; adhuc filiam suam lachrymantez ꝛ alios amicos quos ibi reliquerat inuenit. Qui videntes reductum miserabiliter ꝛ mirabiliter deformatum territi defugerunt. Creuerunt em̄ vngues ei in manibus et pedibus in modum aquilarum. et cutis ei⁹ nigra ꝛ horrida ex motu reddebatur ita vt a suis minime noscereture. Tandem ab eo reuocati veniunt. et ab eo rem per ordinem audientes dominū collaudabant. Ipse autem in virū perfectum postea mutat⁹ fuit. Refert etiā Robertus holcot lectione. cxxj. q; rusticus quidā inebriatus redijt domū. ꝛ de quolibet quod videbat apparebant sibi duo. Considerans ergo duos filios suos putauit esse quatuor. Imposuit vxori ꝙ haberet quatuor filios. ipsaq; negante iussit ꝙ se purgaret. ꝛ precepit vomerez afferri ꝛ poni in igne. Et dixit vxori sue ꝙ omino non crederet nisi portaret ferrum ignitum. Et illa vt prudens femina dixit ꝙ libenter hoc faceret si tamen primo ferrum ignitum sibi traderet. Ille autem ferrum ignitum accepit se pessime ledit ꝛ ad sobrietatem deuenit. Ideo de talibus ebrijs dicitur Job. xij. Palpabunt quasi in tenebris ꝛ non in luce. ꝛ errare fecit eos quasi ebrios. Et hoc ad primuz. Quantum ad secundum tangit vini causalitatem cum dicit. vino in quo est luxuria. Vbi notandum immoderatus vsus vini causat ꝛ causauit ab initio multa mala. Primo em̄ immoderatus vsus causauit detrimentum libertatis. Nam prima radix seruitutis et ignobilitatis fuit p vinum. Sicut em̄ patuit vbi supra ꝙ Noe primo plantauit vineam Gen̄. ix. Ante em̄ diluuium vinum nō fuit. nec homines vinum habebant vel bibebant Bibens ergo vinum inebriatus est. ꝛ dormiēs iacuit in tabernaculis posterioribus denudat⁹ accessit filius suus Cham. ꝛ patris verenda denudata conspiciens patrem derisit. Nunciatuz est hoc postea patri. Pater seruitute filiū damnauit. Et hec fuit prima origo seruitutis. sicut dicit beatus Aug. x. de ci. dei ca. xv. In hoc etiam satis innuuntur quatuor mala que ebrietas causat in homine. Primū nāq; ꝙ priuat hominem vsu rationis ꝛ sensus. ꝛ facit hominem deteriorem bestia. Nam homo nullo alio differt a bestijs nisi p intellectum ꝛ ratōem. ꝛ quicunq; priuat se sensu ꝛ ratiōe deterior est bestia. ꝙa dicit phus. x. ethicoꝝ. ꝙ homo malus est decies millesies deter bestia Et hoc significat noe dormitio. Secundū malum ꝙ expoliat hominem diuitijs. ſ. quia frequenter magni potatores fiunt pauperes. quia qui amat vinum ꝛ pinguia non ditabitur. ꝛ hoc significat Noe denudatio. Tercium malum ꝙ reddit hominem derisibilem. nō solum inimicis sed etiam amicis. Et hoc significat ꝙ Cham derisit eum. Quartum ꝙ expoliat prolem. ꝛ facit eam miserabilē Nam potatores frequenter prolem suam mendicitati ꝛ seruituti exponūt. ꝛ significat ꝙ noe maledixit Cham. ꝛ eum seruituti addixit. Circa hoc oritur vna dubitatō vtruz dominatō super alium fuisset si Adam in innocentia perstitisset. Respōdet parisiensis in scripto ꝙ ꝑplex est dominatō aut ptās. Una vtēdi ꝛ alia ad nutum. ꝛ talē dñatōz aut ptātem habuisset homo sup̄ bruta. ꝛ nō sup̄ homies. Scōa ē dominatō aut ptās impandi. ꝛ illā habuisset homo in illo statu sup̄ vxorē ꝛ sup̄ filios. Tercia est coercēdi. ꝛ huic cōcordat seruitus. Et talis nō fuisset in statu innocētie. Est em̄ libertas a fuitute homini naturalis. Secundo vinū immoderate sūptum est attramentum honestatis. Confundit em̄ ꝛ denigrat vel deturpat homis. tam corporis q̄ anime nobilitatem. Unde Jnno. de vi. huma. condi. lib. ij. ca. xix. Quid turpius ebrioso cui fetor in ore. tremor in corpore. qui promit stulta. pandit occulta. cui mens alleuiatur. facies trāsmutat. Et Sene. epla. xij. Nō ē em̄ inquit amplī⁹ i sua ptāte ebrietate deuict⁹. Jgituz fingit a q̄busdā ebrietatis imaginē sic fuisse depictā. Jmago puerilis cornu hōs i manu. ꝛ in capite coronā ō vitro. Puer erat i signū ꝙ nullū celat secretū. sed clamādo ꝛ clāgēdo reuelat Coronā vitreā in signū ꝙ reputat se gl'osū ꝛ diuitē qui est ebrius cū nihil habeat. Tercō vinū est cōplemētū voluptatis. verecūdia em̄ mltos cohibet a pctis. ꝛ ideo vbi illa p vinuz auffert

Domica .xx. post trini.

voluptas que i corde latuit sine pudore se detegit. iuxta illud dictū Sene. vbi. s. Plures pudore peccādi q̄ bona volūtate, phibiti sunt. Jac vbi possidēt aīm nimia vis vini q̄cq̄d mali latebat emergit. Et tō dicit Jnno. c. ij. Turpis mr̄ scz ebrietas filiā generat turpitudē. s. luxuriam. Justū est em̄ vt q̄ in sordibus ē sordescat adhuc Et itez idē. Uenter inq̄t satur libēter venerez amplexat̄. Et sapiēs Prouer. xx. z ponit. xxxv di. Luxuriosa res ē vinū z tumultuosa ebrietas, ppter qđ vinū, phibitū fuit virginibus z mulieribus. De pmo dicit Hiero. i epi. xcv. Si expto credit̄ hoc primū moneo vt spōsa xp̄i vinū fugiat, p veneno. q2 antiquitus vinū vocabat̄ venenū. De scđo dicit Valer. lib. ij. c. j. q̄ vsus vini romanis. s. fuit ignotus. Qua, ppter inq̄t apl's Nolite inebriari vino in quo luxuria ē. s. effectine. Quarto vinū est experimentū fatuitatis. q2 si hō est dispositus ad qđcunq̄ maluz i ebrietate pōt capi ab eo experimentū. Quia dr̄ Eccī. xxxj Uinū corda supbozum arguit. i. ostēdit z pdit.

F Pro cōclusiōe sermōis mouet̄ ista qō. vtz vsus vini sit homi licit⁹. Ad hāc questiōz sub distinctōe dr̄. q̄ p se loquēdo vsus vini ē homi valde licit⁹. Qū em̄ tempate sumit̄ iux̄ etatē corpis z tpis q̄litatē pfortat stomachū. calorē corroborat naturalē. iuuat digestōem. pseruat a corruptōe. cibū decoq̄t. z pducit ipm in eisdē mēbris donec cōuertat̄ i sanguinē subtilē. Tūc ascēdit ad ceruicē cū calore tpato. z reddit caput securum ab infortuitis casibus. Insup cor letificat colorē rubificat. linguā reddit expeditaz. liberat a curis. z hominē facit audacē z excitat ad omnē appetitū. z multa alia bona facit vt dicit Arist. in secretis secretoz li. ij. Pōt tn̄ ptingere p accidens q̄ alicui homini sit illicitū. vel ex conditōe bibentis vel alioz q̄ forte de suo actu scandalisat̄. Ex conditōe reddit̄ alicuius vini vsus illicitus. quia forte a vino facile ledit̄. z p dit caput z linguaz vel pedes. vel quia ex voto ad vini abstinentiā se astrinxit. Et notanter dr̄ supius q̄ vsus vini est illicitus iuxta etatē corporis. scz senilis. q2 iuuenibus z pueris nō cōpetit vsus vini. sicut pbat Egidius romanus ō regi. prīci. li. ij. ptis. ij⁹ c. xij. Quia turbato cerebro ex nimia sumptione vini z amisso vsu rationis defacili prozumpit̄ i verba inordinata ex quibus consurgunt dissensiones z lites. Juuenes ergo qui sunt amatores ptumeliaz vt vult pbus. ij. rethoz. a nimia sumptiōe vini sunt p hibendi. Dat tamen Arist. vnam medicinā cōtra ebrietatē li. ij. secreti secretoz. Oportet inquit illū qui inebriatur vino vltra moduz sumpto vt abluat se in aqua calida, et sedeat super fluēta currentiū aquaz. z hēat salices atqz mētū. z vngat suū caput cū sandaleō cōfecto. z fumigetur cū incēsibus frigidis z odoriferis. Sz cōtra solutōem questōis posset aliquis instare z dicere q̄ vsus vini nō esset licitus. z pmo auctoritate Eccī. nj. Cogitaui a vino abstrahere carnē meā vt transferā animā ad sapientiā. Sz sine sapia nō potest hō saluari. Quia Sap̄. vij. Neminē diligit deus nisi qui cū sapia inhabitat Igitur necessariū est homi q̄ aīa sua abstrahatur a vino. Scđo p illud Ro. xmj. Bonuz ē nō māducare carnē nec bibere vinū. sz cessare a bono ē vicios'um z illicitū. Tercio qz dicit Hiero. q̄ vinū cū carnibus post diluuiū ē dedicatum. xp̄s aūt venit in fine seculoz. z extremitatē retraxit ad principiū. ergo tempe legis christi est illicitus vsus vini. Ad primū est dicendū q̄ licet hoc sit pfectōis z consilij. nō tamen ē vsus vini ideo illicitus. Uel aliter dr̄ q̄ sapientia est duplex. Una a deo infundit̄. alia p doctrinaz z studiū acquirit̄. et certe respectu prime disponit abstinētia a vino. respectu scde nō. Ad scđz dicendū q̄ auctas apl'i est, p romanis quersis ad fidē q̄ nec carnibus nec vino vtanē in scandalū xp̄ianoz de nouo cōuersoz. iō subditur. Jn quo frater tuus offēdit̄ vel scandalizat̄. Ad tercium dr̄ q̄ christus a vino retraxit tanq̄ ab impedimēto pfectionis si excessiue sumatur. Si autem tempate nō retraxit ab eo. Quia apl'us qui doctrinam suam z euangeliū nō habuit ab homine. sed p reuelatōem Jhesu christi ad Gal latb̄. j. suasit vsum vini ipsi Thimotheo. j. Thimo. v. Noli adhuc bibere aquā. sed modico vino vtere, ppter stomachuz. Et spūs sanct⁹ p sapientē dicit. Exultatō animē z corporis vinuz moderate potatum Eccī. xxxj. Et dicit notanter moderate potatū. Quia ẽm Aristo. vbi. s. vinū qñ sumitur abunder in magna quātitate obscurat intellectum. impedit sensuz. turbat cerebz. debilitat virtutē naturalē z animalem generat oblionē. ledit omnes quicz sensus q̄bus regitur z disponitur tota operatio corporalis. fugat appetitum. debilitat cathenas corporis z iuncturas. generat tremorez membrorum z lippitudinem oculoruz. accendit colerā destruit epar. quia reddit eius sanguinem grossiorem. z corporis sanguinem denigrat. z exin de proueniunt timor z horror. tremor somnia. locutio. fantastice visiones. z corruptio calor. debilitatio genitalium. destructio sensus. abhominatio stomachi. distemperat complexionem generat corporis grossitudinē. z quod deteri⁹ est lepzā inducit. z tunc est de genere venenoz Et hoc ad secundū.

Sermo.xcvii.

De eadem dñica. Sermo secundus.

Simile ē regnū celorum homini regi qui fecit nuptias filio suo Matħ.xxij. Quando guerra vel discordia est inter aliquos potentes dominos qui ambo habent adherentiam potentuz. tunc melius nō potest vna pars retrahere aliquā de parte aduersa sui vt sit sibi fauorabilis ꝙ p matrimonium dando filium suum filie sue vel sibi met dando filiam. Quapropter legitur.nj.Regū.nj.ꝙ Salomon confirmatus i reguo suo affinitate coniunctus est Pharaoni qui erat potens ꝛ regno eius ꝓpinquus accipiendo filiaz eius ad regni sui firmitatem. et ne guerra esset inter eos. Spiritualiter duo domini potentes sunt deus ꝛ dyabolus. ꝺ quibus Matħ.vj. Nemo pōt duob⁹ dñis seruire ꝛc̄. Sed dicit Holc. sup li. Sap̄. lec. cxlix ꝙ i toto mūdo res nō est q̄ possit rationabiliter dñs nūcupari ꝓter soluz deū. Et ponit tres impotētias i omni dño terreno. Primo ꝙ dñs terren⁹ nō pōt tantū reddere seruo sicut seruus sibi. et p ꝓns magis indiget seruo. sed deus est dñs realiter. qz ꝓprie seruo i nullo indiget. nec p ei⁹ seruitium aliq̄d sibi accessit. imo etiā ecōtra seruo suo potius seruit quē sp custodit. iuxta illud ps̄. Cōserua me domine qm̄ spaui i te. dixi dño deus me⁹ es tu. qm̄ bonoꝝ meoꝝ nō indiges Secūda impotentia qz nullus dñs terrenus pōt seruū suū facere liberꝝ. cui⁹ ratio est. qz ipsemet solus nō est liber Seruit em̄ malis affectionibus. cupiditatibus ire. inuidie ꝛ impatie ꝛ sic de alijs. Jō dicit Seneca epl'a. xlvij. Seruus es. ostēde quis nō sit alius libidini. alius auaricie. alius ambitioni. oīs timor seruiunt. sicut docet idē Sene. i puerbijs suis. Dñi vt cōiter magis timēt ꝙ subditi. Reuera est q̄ a multis timet multos timet regibus peius est multū ꝙ seruientibus. manifestū est. quia isti singulos vniuersos timent. et sic patet ꝙ domi mundi nō sunt liberi. Sed p oppositū deus sol⁹ liber est. ꝛ seruos suos liberos facit Apocal'. v. Redemisti nos deus i sanguine tuo ex omni tribu ꝛ lingua ꝛ populo. ꝛ fecisti nos deo nostro regnū. id est regni eius pticipes. Tercia impotentia quā cōmuniter domi sustinēt. ꝙ nō possunt hominē cōpellere ad eis seruiendū velint nolint. quia eis nūꝙ bene seruiet quis inuitus Sed deo nō solum homo imo omnis creatura velit nolit sibi seruit in celo ꝛ i terra ꝛ in inferno. Quia in nomine Jhesu omne genu flectatur. celestium. terrestriū ꝛ infernoꝝ ꝛ omnis lingua cōfiteat ꝛc̄. Et ps̄. Ordinatōne tua p̄seuerant dies quoniā omnia seruiūt tibi. Jdeo deus dī solus dñs oim. Sed dyabol⁹ dī dñs ꝛ princeps seculi vsurpatiue. qz vsurpauit sibi domineū mundanoruz. ꝓpter qō dī rex sup omnes filios superbie Job. xlj. Inter illos duos dominos ante incarnatōnem christi fuit guerra. ꝛ illa incepit in celo Apocal'. xij. Factū est p̄eliū magnū in celo. ꝛ adhuc durat. qz ſm ps̄. Superbia eoꝝ qui te oderunt ascendit semp Adherebāt em̄ mundani plus parti dyaboli ꝙ pti dei. Quia oīs creatura sub vicio. ꝺ pe. di. ij. c. charitas. Jdcirco deus volens hoiez auertere ne esset a parte dyaboli contra deū. contraxit matrimoniū cū hoie dādo filiū hūane nature. de q̄bus nuptijs p̄ns euāgelij verbū loquit'. Sile ē regnū ce. Jn quo q̄dē euā. ponit. v. Primo nuptiaꝝ factōz amorosā ibi. fecit nu. Scdo iudeoꝝ inuitatōz studiosā ibi. misit ser. Tercō tpoꝝ obstinatōz damnosā. ibi. illi negle. Quarto dei vindicatōz penosam. ibi. Rex cū audisset Quito gentiū vocatōz gr̄osam. ibi. ite ad exit⁹ Quantū ad primū ponit nuptiaꝝ factōz amorosam cū dicit. Simile est regnuz celoꝝ homi regi q̄ fecit nuptias filio suo. Ubi nota spiritualiter p hunc regē deus pater intelligit'. quia ē rex regū ꝛ dñs dominantiū Apocal'. xix. Hic fecit filio suo christo domio quadruplices nuptias. videlicet diuine incarnatōis. humane redēptōis. interne vnionis ꝛ eterne glorificatōnis. Primo dico ꝙ deus p̄ fecit filio suo vnigenito nuptias diuine incarnatōis. Pro quo notādū regis terreni filius qui vult sibi aliquā spōsam copulari p̄ius solet egredi. ꝛ hanc quā vult sibi sponsam assumere contemplari. qua intuita si placet oculis suis. deinde missis nuncijs consueuit eam p̄ocari. eaq̄ p̄ocata reuerenter iubet eam adducere ꝛ in thalamo decenter ornato se cum ea solet vnire. Sic christus summi regis filius volens sibi sponsam sumere humanā naturā primo egressus est videre eā. de q̄ egressione scribit Hugo de san. vic. in trac. de ethiopissa di. Fili⁹ virginis supcelestē hierusalē egressus est vt contemplaret patris regna sui inferiora. Qui circūspectis oīmbus regressus ad patrē ait. Pater oīa regna terraꝝ circūiui. q̄ in oīmbus aganē cōspexi. clamorē sodomoꝝ qui ad te ascēdit vexꝝ esse repi ꝛ vltōe digna puniri Sed iā tempus ē vt i futuro mihi ꝓspicia vxorē ducere. filios ꝓcreē. familiā p me regā. sponsam que mihi placet i domo regis babylonici vidi. quam rex ille captiuā tenet. ꝛ ne que sit valeat agnosci. vilibus atq̄ sordidis vestibus eam induit. Ad hoc pater. Absit inquit a te vt rem istam facias coeterne ꝛ consubalis mi fili vnice. Ethiopissa de qua dicis non est condigna generi tuo. ac tue immensitati. Ad quem filius.

Domica .xx. post trini.

Fixū inquit cor habeo t vxorē vellē ducere. et nullaz nisi hanc contingere. Si ita ē inqt pater tu coeterne t consubalis et oīpotens mi fili i manu tua habes eandē de captiuitate liberare t, put vis tibi sponsam assume. Deinde visa illa. t quia placuit oculis eius missis nuncijs, p catus est eam. Quia dicit Hugo vbi supza. Statim innumera multitudo angelorum t celestiuz agminū his nuptijs summi regis ministrari cupiens astitit. Idcirco scribit Orosius sup Cantica. in principio. q filius regis Hierusalez desponsauit sibi filiam Babylonie regis. id ē humanā naturam p inteznuncios. Quibus illa respondit. Quis est ille dñs vester. At illi. Dñs noster est rex regū t dñs dñantiū. rex glozie et princeps pacis. Et illa. Est ne pulcher. At illi. Pulchritudinē eius sol t luna miranť. Ipse est speciosus forma p filijs hominū t totus desiderabilis. in quem angeli desiderant, pspicere. At illa. Est potens. Cui nūcij. Potestas ei⁹ a mari vsqz ad mare. At illa. Est diues. Cui illi. Glozia t diuitie in domo eius. Et illa. Honozatur muneribus. Cui illi. Reges tharsis t insule munera offerunt. Et illa. Que est seruitus eius. At illi. Oēs gentes seruiunt ei. Et illa Que est laus eius. Et illi. Omnes gentes magnificabunt eū Et Dauid dicit. Laudēt eum celi et terra. His auditis ait humana natura. Ipse dñs vester veniat p se. t osculetur me osculo oz sui. hec Orosius. Et licet iste mentionem facit ō nūcijs pluribus. inter hos tamē se angelus pro obsequio domini offerentibus vnus solus Gabriel erat electus. vt dicit Hugo. vbi supza. qui eius fieret paranymphus. Qui ait filio summi regis. En fortitudo ego sum quem tu tibi queris de medio Babylonie recipere. tu si imperas. volo. paratus sum. nō te augendum est inquit filius regis eterni. Uiolentia nulla inferenda est babylonico regi. consilijs occultis t sapientia q̄ mihi iuncta est de captiuitate babylonica est eripienda. Ad Mariam virginē de stirpe Dauid misterium consilij mei a te Gabriel est occulte deferendum. apud eam in thalamo eius cōnubia nuptiarum nuncianda sunt et celebzanda. Ad Mariam angelus descendens quod sibi iniunctum fuerat fideliter peragit. vt ō hoc habetur Luce primo. Ad has nuptias vocare misit celestis pater nuncios aut seruos suos sanctos apostolos. qui nunciauerunt iudeis filij dei incarnationem. Sed ipsi credere hactenus noluerunt. nec per fidem venire voluerunt. sed alium messyam adhuc expectant. Quod videntes apostoli ad exitus viarum. id est ad gentes iuerunt t eas ad nuptias has inuitauerunt. quoscunqz inuenerunt introduxerunt t nuptias impleuerunt. Quia maior pars ex gentibus christi incarnationem crediderunt. Secundo deus pater fecit nuptias filio suo nostre redemptionis. Quia vt dicit Gregorius in cantu paschali. Nihil nobis nasci profuit nisi redimi, p fuisset. Et has nuptias fecit quando sibi sponsam sine ruga ecclesiam militantem desponsauit. de qua Sapientie. vij. Quesiui mihi sponsam assumere. et factus sum amator forme illius. He q̄dez nuptie facte sunt in passione christi in cruce pendentis quando latus suuz apertum fuit lancea militis. Naz sicut de latere ade dormientis formata est Eua. ita de latere christi dormientis in cruce formata est eccla t christo coniuncta. de quo apostolus Ephes. v. Sacramentū hoc magnū dico in christo. i. ecclesia He nuptie sūt inchoate in passione domini quā do de latere christi dormientis formata ē ecclesia. Quia dicit Aug. Iste miles velut clauiger cum sua lancea velut claue quodammodo aperuit hostium in corpore christi vt de christo sacramenta ecclesie t nostre salutis sine quib⁹ ad vitam eternam que est vera vita nemo intrare potest emanarent. Sed iste nuptie ratificate fuerunt in resurrectione quando soluit eius vinculum Zacharie. ix Consumate vero sunt quā do introduxit humanam naturam in eternum pallacium. Circa has nuptias latius est notādum q̄ sunt ꝓmendabiles propter quatuor. videlicet sponsi magnitudinem. sponse pulchritudinem. conuiuij plenitudinez t vocatoruz multitudinem Primo nostre redemptionis nuptie sunt cōmendabiles propter sponsi magnitudinem. Consistit autem magnitudo ista in multis videlicet in nobilitate. diuitijs. sapientia. speciositate. fortitudine. puritate. honorabilitate et bonitate. Hec omnia sponsus christus habet superabundanter. Est enim nobilissimus. ditissimus. sapientissimus. speciosissimus. fortissim⁹. purissimus. bonorabilissimus t optimus. vt tāgit apostolus ad Hebreos. j. Locutus est nobis in filio suo. Ecce nobilitas. quem constituit heredem vniuersorum. ecce diuitie. Per quē fecit t secula. ecce sapientia. Qui cum sit splendor glozie t figura substātie eius. ecce speciositas. portans oia verbo ꝓtutis sue. ecce fortitudo. purgatō z pctō z faciēs. ecce puritas. sedet ad dexterā pris i celestib⁹. ecce honorabilitas t tāto melior angel effectus q̄nto p illis nomē hereditauit. ecce bonitas. Jō ꝓgrue dicit ō ipo ps. Magn⁹ dñs t l audabilis nimis t magnitudinis eius nō ē finis. Secundo iste nuptie sūt cōmendabiles, ppter sponse pulchritudinez. s. in principio t nō modo. Naz spon sa christi sancta ecclesia quando primitus x po cōiūcta erat

fol hac rpi

K

Sdo gmendabiles ꝓpter pulchritudinez

pulchra in omnibus suis membris & ornamentis. vt de ipsa diceret sponsus Cant. mj. Tota pulchra es amica mea. & macula nō est in te. Quia in membris suis fecit eam pulchraz. vt testatur beatus Aug⁹. Et te inquit pulcherrimus ille & speciosus forma pre filijs hominū veniebat ad sedam vt eam pulchram faceret. Sed heu que prius erat valde pulchra tam perit eius pulcritudo. sicut dudum predixerat Hieremias Tre noz. j. Egressa est a filia syon. id est ab ecclesia omnis pulchritudo. Quod potest de singul mē bris declarari et ostendi. videlicet in capite. in
L oculis. in ore & sic de alijs. Primo igit de capite huius sponse christi sancte videlicet ecclesie catholice que est fideliū christi multitudo fide & charitate vnita. dist. xcnj. c. legim⁹. Eius qui dē caput i principio fuit. b. apl's Petr⁹ q dictus est cephas. i. caput apl'oz. vt pz. ij. q. vij. c. hoc Et tunc ecclesia q̄tum ad caput fuit pulchra & cōmuniter suis sequacibus. vt patuit i. b. Clemēte. cleto. & sic ō alijs. vt tūc dicere de spōso eccla illud Cañ. vj. Caput eius auz optimū. & quid p auz nisi charitas qz oīa ex charitate tūc fiebāt. In signū istius dixit dns Jhs petro qui debebat esse caput sponse sue ecclesie. Symon iohannis diligis me plus bis. & hoc tercō iterādo Joh. vltī. Deinde aūt hec sponsa sacta ecclesia christi ppter demerita populi facta est in capite suo languida & prava. de quo in cano ne. vj. q. j. Ex merito plebis nonnunq̄ episcopi deprauantur quatenus prochuius cadant q̄ se quuntur. capite em languescente corpis mēbra inueniunt lāguida. Postea vō facta ē mōstruosa hns tria capita. vicz Johannē. xxnj. Grego. xij. & Benedictū. xnj. Et illoz quilibet habuit sub se partem ecclesie. ita vt ecclesia que debet esse vna christi colūba Cañ. vj. Una est columba mea. Fuit em in tres partes scissa. Sed Johannes ppter crimina enormia depositus fuit & vinculis mancipatus Benedictus autem diu vexabat ecclesiam. Gregorius autem libere cessit ppter sancte ecclesie vnionē & hoc fuit anno dñi. M. cccc. xv. Sz nūc vicz anno dñi M. cccc. xlvii. fortassis acephala ē scta spōsa ecclesia Sic & potest dici de capitibus secularib⁹ sancte ecclesie sponse xpi. in quibus oīibus ē ipa de-
M turpata. Secūdo q̄dē patet de oculis eccle q̄ sunt prelati inferiores pape. & hi olim in principio fuerunt ceteri apostoli. vt Johes. andreas & sic de alijs. Silr. lxxij. discipuli xpi. in quibus sponsa ecclesia fuit pulchra. vt exponeret de illa illud Cant. v. Oculi tui sicut columbe super riuos aquaz que lacte sunt lote. & resident super fluenta plenissima Quia cōtinue habebant respectū ne accipiter infernalis quē q̄ capet de suis cōuersis. & sedebant super fluenta doctnarum. p ignar⁹ instruēdis. Sed moderni nostri p lati neq̄ scia neq̄ doctrina subditos illustrant. sed student vt marsubia subditozum euacuent. Nō ergo ego dico. sed sanctus Bern. sup Cantic⁹. sermone. ij. Quem inquit dabis mihi ō numero ꝓpositozum qui non plus inuigilet subditozum euacuandis marsubijs q̄ vicijs extirpādis. Quia ꝑm apostolū. Phil'. ij. Omnes q̄runt q̄ sua sunt nō que Jhesu xpi. Jōo potest dicere tā sancta spōsa xpi ecclesia illud ps̄. Defecerūt oculi mei dum spero in deum meū. Defecerunt inquam nō dumtaxat in doctrina sed etiā i morali vita que est quasi subditozū lucerna. iuxta illud Math⁹. vj. qō dicit dns ad spōsam suā ecclesiā. lucerna corpis tui ocul⁹ tu⁹. vbi ꝑm glo. p lucernā rectoz eccl'ie intelligit q̄ bn ocul⁹ dr. qz plebi subiecte q̄ p corpus salutaria videri debet. Si g̃ ecclesie rectoz morigerat⁹ & bon⁹ fuerit. vt cōiter subditi boni erunt. Si aūt errauerit quāto magis subiectus sibi pplus deuiabit. vt dicit Remigi⁹. Et hoc vult cū dicit. Si oculus tuus fuerit simplex totū corpus tuum lucidū erit. Si autem oculus tuus fuerit nequā totū corpus tuū tenebrosum erit. Quia plat⁹ duz peccat nō tm se sed etiam subditos peccantes obtenebrat & occidit. Quod figuratū est. j. Regū vltī. i Saul vbi legit. Dū philistei pugnauerunt cōtra populū Jsrahel versum ē sup Saul totum plium. igit sagittis plurib⁹ vulnerat⁹ irruit sup gladiū suū. Quod vidēs armiger suus qui erat circa illum fecit similiter. & mortui sunt ambo. Spūaliter saul q̄ interptat abutēs signi ficat malū platū qui male abutit officio pastorali. pficiens honoribus & deficiēs morib⁹. fertur sup eum totum pondus prelij. qz sanguinē populi peccātis requirit dns de manibus suis vt pz Ezech⁹. nj. Item vulneratur a dyabolo ē bus arcubus. videlicet Carnalis concupiscentie. Fraternalis inuidētie. Mūdialis conscie. Prim⁹ arcus dyaboli ē carnalis ꝓcupie. quē N arcus dyabolj
dyabol⁹ ptra platos tetēdit. de qua mala sagitta mulier vana & inquieta impatiēs ad capiēdū animas. p cedit qua capiebatur & vulnerabatur vecors ille iuuenis Prouerb⁹. vij. qui sequebat eam tanq̄ bos ductus ad victimā. & sic ignorat q̄ ad vincula stultus trahat donec sagitta trās figat corpus suum. Jsta enim sagitta est penna ta per ornatum curiosum. ferratum per animū malicioſum. inflammata per amorem libidinosum. vnde legitur in fabulis q̄ Cupido fili⁹ veneris vocabatur qui cum sagitta & facula pingebat. quia amor carnalis vulnerat & inflāmat

Cum hac sagitta vulneratus fuit Dauid i aspectu Bersabee cum vidisset eam se lauantem.ij. Regũ.xj. Ita sagitta absconditur in pharetra q̃ diu mulier abscondit se in camera. Arc⁹ tenditur quando cum puersa intentione armatus componitur. Sed sagitta emittitur quãdo ipsa in publicum progreditur. ⁊ ideo sicut periculosum est homĩbus nõ armatis inter sagittas volantes procedere ita valde piculosum est prelatis saltem iuuenibus non habituatis virtutib⁹ nec scripturaꝝ vsibus aut solidis moribus inter mulierum frequentias conuersari. Quapropter vnicuiq; tali consulit.b. Hiero. ad Rusticũ monachũ. Et habet̃ de conse.di.v.c. nunq̃. Ama inq̃t sciaꝫ scp̃turaꝝ ⁊ vicia carnis ñ amabis. Secundus arcus dyaboli est fraternal̃ inuidentie. de qua procedit sagitta pestifere detractionis. que iam cõmuniter emittitur in mensis ⁊ conuentibus prelatoꝝ. iuxta illud ps̃. Parauerunt sagittas suas in pharetra id est in mala machinatõe. vt sagittent in obscuro rectos corde. Contra quod dicitur dist.xlmj.c.conuiuia. q̃ vita absentium in mensis clericoꝝ non debꝫ morderi p detractionem iuxta illud. Si quis amat dictis absentum rodere vitam. Hanc mẽsam indignam nouerit esse sibi. Hec inquaꝫ detractõ est sagitta dolosa que simul tres occidit sicut dicit Bern. detrahentem. audientem ⁊ absentem. de qua Hiere.ix. Sagitta vulnerãs lingua eorum dolum locuta est. ⁊ signũ est q̃ alij ĩ conuiuijs talium detractorum. Quia sicut bonus sagittarius nõ emittit sagittas electas cõtra lapides vbi repercutiuntur ⁊ frangunt̃. ita nec dyabolus verba detractionis eijcit ad aures sanctorum ⁊ bonorum virorum qui in verbis talium nõ delectant̃. Unde Hiero. in epistola ad Rusticũ monachuꝫ. Sicut inquit sagitta si mittatur contra duram materiã nõ nunq̃ in mittentem reuertitur ⁊ vulnerat vulnerantem Ita detractor si tristem viderit faciem audientis. imo non audientis sed obturãtis aures suas ne audiat sanguinem illico conticescit. pallet vultus. herent labia. saliuaq; siccatur. Tercius arcus dyaboli est arcus mundialis conscientie de qua procedit sagitta maliciose conspirationis ⁊ malarum adinuentionũ contra subditos innocentes Prouerb̃.xxv. Sagitta acuta homo qui loquit̃ contra ꝓximũ falsum testimoniũ. Isti figurant̃ p illos sagittarios q̃ vtraq; manu fundis saxa iacebant ⁊ sagittas similiter. sicut dicitur.j. Paralip̃.xij. Ita isti prelati eque bene formant actiones iniuste sicut iuste. ita libenter contra innocentem sicut persequentem. Propter quod conqueritur quilibet iustus Tre.nj. Tetẽdit arcũ suũ posuit me q̃ꝫ ꝯsignũ ad sagittam. His arcubus vulnerat dyabolus corda prelatoꝝ. Quibus vulneratis sponte ad similitudinẽ Saul irruunt sup gladium quãdo sponte exercent peccatũ. Et hoc etiaꝫ facit armiger cum subditus sui prelati exemplũ sumit audaciam peccandi. Et tunc vt dicit Grego. nj moraliũ. Prelatus tot mortibus dignus ẽ quot male viuendi exempla ad subditos transmittit Tercio patet de genis huius sponse que sunt martyres. qui olim multum redolebant. et rubri per charitatem fuerunt. vt tunc diceret̃ de sponsa ecclesia Canticoꝝ.v. Gene illius. id est sancti martyres sicut aureole aromatuꝫ cõsite pigmentarijs. Quia sicut martyres qui in corpore ecclesie christi sponse rubent qno duri⁹ tenebãtur eo maiorem coram deo suauitatẽ emiserunt. Sed modo iste gene pallent. quia pauci vel saltem nulli sunt qui mortem pro domino pati vellent. Quia dicit Gregori⁹ in omel̃. Nulli nostrum hoc tempore dicit deus. pro me morere. sed illicita vita tm̃ desideria occide. Quid ergo in pace carnis desideria nolumus subigere quando in bello pro domino ipsam carnem daremus. quasi diceret. nullo mõ. Quarto patet de auribus. Aures autem huius spõse christi sancte ecclesie sunt cõfessores vel causaꝝ auditores. He aures olim aperte erant omnibus tam diuitibus q̃ pauperibus. qꝛ audiebant cõfessiones indifferenter oĩm. ⁊ cũ cõfitentib⁹ flebant. sic̃ fecit.b. cõfessor Amb̃. qui tãte cõpassionis erat. vt cũ sibi aliquis lapsum suũ cõfiteret̃ attente audiebat. ⁊ sic amarissime flebat. q̃ similiter eum flere compellebat. vt dicit legenda. Sed iste aures hodie sunt surde. Nam sunt nonnulli qui nolunt audire confessiones nisi accipiant munera. Et ob hoc confitentibus faciunt pactiones. quod tamẽ fieri nõ debet. Quia dicit Johes de deo in tractatu suo. Firmissime tene ⁊ nullaten⁹ dubites q̃ sacerdos nihil põt petere. nec debet ab eo qui sibi cõfitet̃ ꝓ penitẽtia imponenda nec cõfessione audienda aut absolutiõe danda. Quia de talibus spiritualibus cessare debet omnis pactio ⁊ conuentio. Si tamen gratis vellet dare penitens põt confessor recipere sine culpa. vt probat Bonifacius.j.q.ij.q̃ pio. Et apostolus.ij. Chorinth̃.j. Unusquisq; det vt destinat in corde suo. Hilarem em̃datorem diligit deus Nec debet confessor ea intentione audire confessiones ⁊ imponere penitentiam vt aliquid recipiat a penitẽte. quia tũc tremendum iudicem grauiter se astringit. extra de symonia. tua.j.q.j. Sunt nonnulli. Et.j.q.nj. non solum. Nec debet respicere si bursam

Sermo.xcvii.

soluat vt sibi pecuniam impẽdat.nec aliquo pe nitenti sibi indulgeat pro pecunia sibi data.eti am si intendat pauperibus erogare.ꝺa qui ma le accipit vt bene dispenset grauatur potius ꝙ iuuatur.vt dicit Gregorius.j.q.j. Non est pu tanda Et Alexãder.j.q.nj.ex multis. Et Aug. xmj.q.j.neqꝫ eñ. Quinto autem patet de naso Nasus autem huius sponse sũme ecclesie sunt sapientes bonorum ac malorũ discretores. Et hi olim erant in ecclesia sicut dixit xps Math. xxnj. Ecce ego mitto ad vos sapientes et scri bas.ꝛ tunc benedicebatur sponse ecclesie christi Cantic.vij. Nasus tuus sicut turris lybani. quia tunc discretio sapientũ in sublimitate san ctitatis consistebat.Sed nunc talis discretio ẽ circa terrena.Quia filij huius seculi prudenti ores sunt filijs lucis in generatione sua Luce xvj. Nec inter sanctum ꝛ pphanum habent di P stantiã Ezech.xxij. Sexto patet hoc de ore. Os autem huius spõse sunt aduocati. Et hi oĩ rubicundi erant ex charitate.videlicet patrocinĩũ prestãtes.ꝛ causas quãto cito poterant ter minãtes. Nũc autem ex cupiditate causas pro longant.ideo figurati sunt per ranas. vt Exo di.vnj.que morant in aquis immũdis.s.in pa ludibus et fossatis.et sua coaxatione homines inquietant.Sic illi vt dicit Nicolaus de lyra in morali glosa sua loquacitate prolongãt causas mundũ qui significatur p egyptum inquietant multipliciter ꝛ pturbant. ꝛ exemplo sue immũ dicie multos fedant.Sed ꝙ p Moysen ducez ꝛ Aaron pontificẽ abigant. notan ꝙ principes ꝛ prelati in suis curijs debent restringere aduo catoꝝ loquacitatez.ꝛ debent illos querere qui sunt sapientes. sicut Pharao Gen.xlj. Septi mo patet in dentibus.Dentes eñ sponse eccle sie christi sunt doctores.vt dicit Hol.lec.cj.ꝺa sicut officium dentium est cibos frangere.diui dere.conterere ꝛ masticare. Ita officiũ doctoꝝ est sacram scripturã frangere ꝛ diuidere ꝝ ꝙ subditoꝝ necessitas exigit et requirit. Dentes illi videlicet doctores qualiter fuerunt i primitiua ecclesia ostendit Cant. vj. vbi dicit spon sus xps sue sponse ecclesie.Dẽtes tui sicut gre ges ouium que ascenderunt de lauacro.Dẽtes isti qui peccata rodunt ꝛ scripturam atterunt sunt fortiores doctores.vt Hiero.Aug.Amb. Grego.Bern.ꝛc.ad regendã ecclesiã apti. qui firmitate fidei prevaluerũt ꝓtra hereticos ꝛ ec clesie sancte vastatores.Et dicunt isti dentes si cut greges ouiũ,ppter innocentiam,ppter vo luntariam pauptatem.p quam ab eis omnia su perflua ꝛ quecũqꝫ nociua abstulerunt.Quia ꝺ Aug.doctore glorioso canit.Testamẽtũ nullũ fecit.qz pauper vnde faceret nõ habuit. Fulge bat in venerando duplex decus Grego⁹.Sena toria dignitas ꝝm gen⁹ seculi.Uolũtaria pau pertas iuxta preceptum domi.ꝛ sic de alijs do ctoribus sanctis qui ascenderũt de lauacro.ꝺa baptismali vel penitentiali regeneratõe profe cerunt continue de virtute in virtutem ascendẽ do.Ideo Gen.xlix.dicit.Dentes eius.s. eccle xpi spõse lacte cãdidiores.ꝛ hoc ppter vite pu ritatẽ ꝛ sapie venustatẽ. Sed nũc dentes eccle sez doctores stuporez attraxerũt.qz qũ hõ co medit fructus acerbos ꝛ imaturos.tũc nõ pnt statim masticare dentes alios cibos sine lesiõe Sic ad presens puta doctores moderni occu pant.s.suũ ingeniũ nimis circa scias seculares ꝛ circa prudentiã disponẽdi ista mũdana ꝓtra hunt stupore ꝛ fiunt inepti ad discernenduz ci bos doctrine sacre fidei ad vsum subditoruz. Et de talibus dr Amos.mj.Dedi vobis stupo rem dentiũ in cunctis vrbibus vris ꝛ indigenti um panũ in omnibns locis vestris.Quia rarus inuenit doctor modernis tpib⁹ qui se circa in geniũ sacraꝝ scripturaꝝ. vicz omnia manduca ꝛ ignaris diuinãdo i pdicatoribus.s.occu paret.sed in curijs epoꝝ et alioꝝ dñoꝝ consi stũt.ꝛ cumulãdis pecunijs insistũt. ĩõ stupores ꝓtrahũt. Istũ tñ stupore aufferre hñt subtiliter ꝛ faciliter p sal. qz qñ dentes stupidos cuz sale fricamus stupore ab eis aufferamus.Sic in si mili.si isti cum sale.id est sciẽtia sacre scripture se occuparẽt stuporem a se remouerent.ideo di cit eis apostolus ad Coll.mj.Sermo vester sit eum sale.i.cum sapientia spũali conditus vt sci atis quomõ oporteat vos vnicuiqꝫ rñdere. ꝺa ꝝm glo.aliter debẽt loqui sapiẽtibus.aliter in sipientibus.Dicit eñ phus i pbleumatl.pticu la.j.pbleuma.xxxj.ꝙ habentes razos ꝛ distan tes dentes non sunt ita longeui sicut illi qui ha bent dentes coniunctos ꝛ fortes.Sic illi i eccle sia.i.in christianitate qui habẽt raros dẽtes.i. paucos doctores instructos in sacra scriptura non ita lõgeui.id est pseuerantes in vita gratie sicut illi vbi abundant doctores. Octauo patz hoc de collo.Et collam ecclesie electissime xpi sponse sunt.clerici aut sacerdotes.ꝛ hi olim e rant alti in contemplatõe ꝛ decorati i castitate vt tũc diceret ecclesia Cañ.vij.Collũ tuũ sicut tur ris eburnea.Dicebat eñ turris ppter ꝓtẽplatõ nis eminẽtiã.ꝛ eburnea,ppter castitatis refulgenti am.Sed quales nũc sunt nõ est necesse hic ite rare.quia de hoc satis supius.mj Test expresse sum.Decimo liquet hoc de pectore Pectꝰ aũt Q. huius sponse que est sine ruga sunt nobiles et potentes.qz sicut pectus quodãmõ ẽ fortius i corpe.sic nobiles ꝛ potẽtes mũdi vel dñi sunt fortissimi i fidelitũ cõgregatiõe.Hi igitur sicut

membra ecclesie existunt.ita oli ecclesiã defensarunt.quorum vnus notabilis valde fuit Cõradus dux ferocie.quem laudat phia libro.nj. vt recitat pauper Henricus dicens. Unicus ille leo fidei imo murus et hostilis.Unicus ille timor dux ferus ꝛ nostre Conradus causa salutis.q.d. Jste Conradus fuit ferocie dux.vnic⁹ leo fidei ꝛ causa salutis nostre. id est domici sepulchri defensor ꝛ paganoꝝ timor quia eos in bello in cuius acie ipse erat,pstrauit.ꝛ sic ecclesiam defensauit. Jdẽ patet de nobili duce Hẽrico cognominato cũ barba.qui,p ecclesia defensanda contra paganos vitã posuit temporalẽ. Sed nũc seculares dñi potentes ꝛ domiatores bona ecclesie destruunt ꝛ consumunt.iusticiam supprimũt.veritatem odiunt.falsitatẽ diligũt. pacem ecclesie destruũt.discordiã nutriunt.viduam ꝛ pupillos nõ defendunt.nephãda mala in prouncijs ꝛ ciuitatibus suis fieri pmittunt Jtem impletũ est quod predixit Jsa.xix.Conuersum est iudicium retrorsum.ꝛ iusticia longe stetit.qꝛ corruit in platea veritas ꝛ equitas nõ potuit ingredi.ꝛ facta est veritas in obliuionẽ Undecimo igitur patet de vberibus.Ubera eĩ sunt consiliarij de quibus olim dicebaꝫ Cant. vij.Ubera tua sicut botri vinee.quia ò ipsis emanat vinum boni ꝛ dulcis consilij in vtilitatẽ totius cõmunitatis ꝛ ecclesie.Nũc autẽ consiliũ dant in nocumentũ ecclesie ꝛ toti⁹ cõitatis. vt iã dicat tota trinitas de ecclesia Cant. vltꝰ. Soror mea puula est ꝛ vbera nõ habet.i.consiliarios.Quia iã generaliter consiliarij tã dñorum q̃ ciuitatũ sunt contra ecclesiã dando cõsilia vt ab ecclesia ecclesiasticisqꝫ psonis exactiones capiaṅ cũ tamẽ debent esse immunes ab omni exactione seculari.xxix.q.vltꝰ.Conuenior.ꝛ.§.quãuis.C.de sacrificijs eccle.ad instructiones.l.placet. Et tales consiliarij mali quiam pro lacte saniem fundunt. si cõmoniti non cessauerint dare consilia contra libertates ecclesie cum suis fautoribus excõmunicationi se nouerint subiacere.vt patet de emp.eccles'. et cum non minus.ex concilio lateran. Duodecimo patet hoc in brachijs. Brachia enim sponse christi ecclesie sunt milites ꝛ militares qui oli artifices ꝛ agricolas protexerũt.Et merito q̃dem artifices. quia illos debent protegere qui vestes et alia corporis necessaria operaṅ.Similiter autem agricolas. quia cum agricole laborent et agrum colant eos milites protegere ꝛ custodire dignantur vt sibiipi ꝛ militi ꝛ equo pabula colligant ꝛ ministrent. Et quando hoc milites fecerunt dictum fuit illud ps̃.Brachiũ sanctum eius scꝫ ecclesie. Sed nunc neqꝫ artifices nec mercator nec agricola tutus est quin ab eis spolientur. vt exponatur de vnoquoqꝫ tali milite illud Ezechielis.xix. Factus ẽ leo ꝛ didicit rapere predam.ꝛ homines deuorare. Tredecimo patet in cruribus. Sunt autẽ crura sponse christi ecclesie ciues ꝛ mercatores,ò quibus olim illud dicebatur Canticoꝝ.v.Crura eius columne marmoree.quia scõm naturales marmor est lapis compactus pulcer ꝛ vtilis. Jta ciues primitiue ecclesie erant compacti per temperantiam.pulchri per prudentiam ꝛ vtiles per iusticiam.Secus autem de ciuibus est modernis.vt patet cuilibet apud eos morãti.Quia sunt intemperantes.iniusti. vt de quibusdam dici potest illud ps̃.lj.Tota die iniusticiam cogitauit lingua tua. Decimoquarto patet hoc in manibus.Manus autem huius spõse sunt artifices.Et has ista spõsa christi ecclesia olim large extendit ad pauperes. quia i primitiua ecclesia faciebãt collectas elemosinaꝝ. vt impleretur tunc illud Prouer .xxxj. Manꝰ suas extendit ad pauperes.quia i primitiua ecclesia fiebant collectões elemosinaꝝ,p pauperibus christianis. de quibus apostolus scribit chorintheis hortando eos ad illud cũ dicit .j. Chor. vlt. De collectis que fiũt in sanctos .i. ppter fideles pauperes hierusalem habitãtes sicut ordinaui in ecclesijs gallatie.scꝫ regionis grecie.ita ꝛ vos.s.facite collectaꝫ elemosine,p fidelibus.Sed iam tales manus aruerũt.quod pꝫ Math.xij.Ecce homo habens manũ aridã Per hunc significatur quilibet auarus artifex cuius manus ad opa pietatis ꝛ largitatis sunt inualide. Sed vt sanenṫ p xp̃m cuilibet tali dr̃ Extende manũ tuam.ꝛ restituta est sanitati.q̃a cum ex dei dono ad charitatis opera extendit tunc sanatur. Quintodecimo ꝛ vltimo ptꝫ hoc in pedibus. Pedes autem ecclesie sunt agricole ꝛ rustici.Et hi olim fuerũt boni ꝛ recti.vt bene exponeretur de ipsis illud Ezech.j. Pedes eius pedes recti.Quia rustici habẽt securiorez vitam.qꝛ minus peccant,ppter ꝯinuũ laborẽ. Quia nõ ita ad cognitiones pessimas conuertuntur vt faciunt alij diuites delicati. Quia dicit metrista. Diuitijs vti res est diuersa saluti. Paucos certe bonos quos beat eris on⁹.xxxvij.dist. Ecclesie principes. Sed hoc olim dictum fuit de rusticis.nũc autem sine oĩ timore dei plebanos suos contemnũt. sabbata non custodiunt.decimas nõ soluũt damna sibipsis magis faciunt. vt patet supra. mj. Z. Seinuicem odiũt .frumenta tempe netessitatꝭ absconduntAlios quos pñt supprimũt.ꝛ seipos solũ diligũt.Et hoc ꝓdixit aplus.ij.Thi.nj. In nouissimis diebus instabũt tpa periculosa. erunt homines seipsos amãtes.cupidi. elati. supbi.

Sermo. xcvii.

blasphemi parentibus videlicet spiritualib⁹ nō obedientes scelerati sine affectōne z sine pace. Ecce qualiter sponsa christi ecclesia fuit pulcri
R ficata. nunc autem deturpata. Tercio iste nuptie fuerunt cōmendabiles, ppter cōuiuij plenitudinē. In hoc cōuiuio est panis viuus christ⁹ qui dicit Joh. vj. Ego sum panis viu⁹ qui de celo descendi. si qs māducauerit ex hoc pane viuet ineternū. In hoc conuiuio obtulit xp̄s corpus z sanguinē suū. hoc ideo vt dicit Hugo super primū angelice hierarchie. vt .s. p cibū carnis sue inuitet ad gustū diuinitatis vt hō manducet panē angelor̄ oīne delectamentū i se habentē. z omnis saporis suauitatē Sap̄. xvj. ido maxime reficit. Quia dicit vertalleñ. sup Lañ. Nihil est quod ita gratā mentibus prestet refectōez sicut panis supsubstā tialis. i. eucharistie Ad has etiā nuptias obtulit Ruth panē intinctū in aceto domice passiōis Ruth. ij. Et bi panes habent virtutem omnia patienter sustinendi aduersa. Quia dicit Aug. in li. de cōflictu vicior̄ z virtutuz. Si passio redemptoris nr̄i ad memoriā reducat nihil taz duz quod nō equo aio tolleret. Parua eñ oīa reputamus si sue passioni comparemus que patimur Ad illas nuptias venerande nostre redemptionis. vt plenum fieret conuiuū obtulit Melchisedech panem z vinum Geñ. xiv. Moyses diuersa obtulit ferculor̄ genera. videlicet mel de petra. oleum de saxo durissimo. butiruz de armento z lac de ouibus cum adipe agnorum z arietum filiorum Basan. z hircos cum medulla tritici. z sāguinem vue bibere meracissimū Deutro. xxxj. Abel obtulit agnum. Abrahām obtulit arietē Geñ. xxij. Josue vaccam Moyses volatilia pēnata. et rex euangelicus altilia occisa Mathei xxij. Apostoli obtulerunt pisces de mari Johānis vltimo. Pisces de fluuio Thobie sexto. Et pisces de stagno Leuitici. xj. vbi dicitur. Omne qđ habet pennulas aūt squamas tam in mari q̄ in fluminibus et stagnis comedetis. Ubi dicit Gregorius in glosa. Pisces qui habent pennulas solent saltare super aquas. z significant animas que eleuantur vltra illa fluxibilia z trāsitoria per contemplationem. et illi sunt comedendi. id est ecclesie incorporandi. qz sunt mundi. Sed Hugo dicit. Pisces de mari sunt seculares. qui adhuc sunt in hoc mari magno. Pisces vo de flumine sunt doctores qui fluunt sciencia ad alios. Sed pisces de stagno sunt claustrales quieti qui oīs in flumine baptismi mūdati sunt. z ideo comedendi. z in corpus ecclesie traijciendi. De isto conuiuio nuptiarum nostre redemptionis loquitur Hugo de sancto victore. O qualis refectio vbi dapifer est Christus. Pincerna vero spiritus sanctus. Christ⁹ eniz ministrat in cibo. iuxta illud psal. Mittit cristallum suam sicut buccellas. Spiritus sanctus ministrat in potu. Unde Dauid ibidem dicit. Flauit spiritus eius z fluent aque scz viue. quia vinificant. Quarto iste nuptie sunt com- S
mendabiles propter inuitatorum multitudinē Nam paratis illis nuptijs nostre redemptiōis in coniunctione christi z ecclesie misit deus pater apostolos suos vt ad eas vocarent inuitatos. z dixit eis. Dicite inuitatis. Ecce prandium meum paraui. i. doctrinam iusticie et mensam triplicē scripturar̄ ex oīnibus ppbetis ordinaui. vt s. lxxix. H. Thauri mei. i. pres antiq̄ testamēti. z altilia mea. i. patres noui testamēti. occisa sunt. z oīa parata sunt venite ad nuptias. Ecce inuitatoriū dei z apostolor̄ simil literq̄ aliorum bonor̄ predicatorū. Circa qđ nota quadruplex inuitatoriū inuenitur i sacra scriptura. Primū est voluptuosorum. Et ponitur Sap̄. ij. Uenite fruamur bonis que sunt. et vtamur creatura in creatura celeriter. vino pcioso z vngento nos impleamus. z non pretereat nos flos campi. Coronem⁹ nos rosis antequā marcescant. Nullum pratuz sit quod nō pertranseat luxuria nostra. Nemo expers sit luxurie nostre. Ubiq̄ relinquamus signa letitie. quoniam hec est pars nostra. Istud inuitatoriū auditur in ecclesia id est in congregatōe dy aboli z malor̄. Ibi prochdolor a multis auditur bis diebus. Quādo eñ hō intrat ecclesiaz cathedralē vel catholicam vt audiat matutias de aliquo sancto statim p inuitatoriū potest discernere in quanta reuerentia ille sanctus habeat ibidē. qz i ferialibus dieb⁹ sufficit tm̄ vnus z quāto festū celebrat solēnius tanto plures p inuitatorio deputantur. Moraliter in vita presenti multi dij coluntur. iuxta illud. j. Corinth. viij. Siquidem z dij multi z dñi multi videlicet mundus. caro. deus z demon. Uideas ergo qs eorum plures habeat in curia sua ad cantandum inuitatorium. Et certe videbis q deus habet paucissimos. Si enim loquamur de mundo nonne senes z iuuenes et pueri a cunabulis suis extracti statim inuitantur z animātur ad colendum mundum. Iste vt fiat mercator. Ille vt fiat miles. alius vt fiat diues. alius rector. et sic de alijs. qui omnes vna voce dicunt. Uenite fraumur bonis que sunt. Et primo quidez in hoc inuitatorio inuitāt se peccatores ad gulositatem cum dicunt. Uino precioso nos impleamus. In quo duplicem excessuz exprimūt in suo appetitu. Appetunt enim in vino charitatem aut preciositatem aut mēsure nimiā q̄ntitatē. Primū tāgūt cū dicunt. vino nō q̄licunq̄

sed ꝓcioso id est chare empto. Secundū ibi impleamus. Nō em̄ sufficit intemperatis gulosis vinum pꝛecioſum nec absolute bibere sed vino se implere cuz tamen natura humana modicis sit contenta. vt dicit Boetius libꝛo. ij. de conso. pſa. ij. Paucis minimisq; natura contenta est q̄ bus satictatem si superfluis vrgere voluer̄ aut iniocundum erit quod effuderis aut noxium. Secundo inuitant se ad iocunditatem cum dicunt. Cozonemus nos rosis. Reꝓbi em̄ cozonantur in pꝛesenti rosis vanitatis z lasciuie. sz in futuro cozonabuntur cozonis vmbꝛe. Nam vnicuiq; ipsozum dicitur Isa. xxvj. Cozonans cozonabit te tribulatione. Et tunc lugebunt et plangent. De quo modo rident dicentes illud Trenozum. mj. Defecit gaudiuz cozdis nostri versus est in luctum chozus noster. cecidit corona capitis nostri. ve nobis quia peccauimus Et notanter dicunt q̄ volunt cozonari rosis ad signandum q̄ omnis vanitas mundi bꝛeuis est z transitoꝛia. Rosa enim habet iocūditatē odoris. decozis speciositatem z vigozis bꝛeuitatē. z inter spias cꝛescit. Sic vanitas z lasciuia huius mundi non est sine conscientie punctura. Licet em̄ gaudentes in odoꝛe rosarum nō dicamus intemperatos sicut dicit Aristot̄. vj. ethi coꝛ. c. xvj. Tamen delicatus oꝛnatus satis indicat mentis lasciuiaz. iuxt illud Eccl. xix. Amictus cozporis. risus dentium z ingressus hominis enunciat de illo. Ideo legitur de sancto Ludouico. q̄ serta de rosis seu alios capillos pꝛohibuit pplo suo feriis festis pꝛopter cozonā spineam impꝛessam tali die capiti saluatoꝛis nostri. Tercio inuitant se ad voluptatem cum dicunt. Nullum pꝛatum sit zē. Hanc autem voluptatem integrare nituntur ex tribus causis siue circumstantijs. videlicet ex locali amenitate z sociali cōmunitate et ex dissoluta iocunditate. Quantum ad primū dicunt. Nullum pꝛatū id est nullus locus delectabilis sit in quo nō luxuriemur vt amenitas loci conferat delectatōnem. Quantū ad secundū. quia nullius rei sine socio iocūda est possessio. ideo dicūt. Nemo nostrū expers sit luxurie nostre. q. d. luxuria nꝛa cōis sit omnibus. sic q̄ sit libertas z licētia generalis peccādi z alios ad peccatū trahēdi Est em̄ luxuria sicut moꝛbus contagiosus vt lepꝛa vel scabies. Nam sicut homo cū multū tractat cū lepꝛoso defacili inficitur. ideo solent lepꝛosi expelli defacili. sic est de libidinosis. Si em̄ fuerit vnus talis in vna societate vel familia. ipse decem alios attrahit ad peccandum. Quantuz ad terciū dicunt. Ubiq; relinquamus signa letitie. videlicet in cantu. in tripudijs. festis z lu

T sibus. Scōm inuitatoꝛiū malicioſoꝛum. scribitur Hiere. xvnj. Uenite cogitemus ꝓtra Hieremiā cogitatōes. nō em̄ peribit lex a sacerdote. neq; consilium a sapiente. neq; sermo a pꝛopheta. Et notate quales homines ponunt malicioſi pꝛo parte sua. videlicet sapientes. sacerdotes z ꝓphetas. Mozaliter dicit Holcot sup li. Sap̄. lectione. xix. Sacerdotes sunt magni pꝛelati. Sapientes sunt iusticiarij. pphete sunt religioſi. z nunq; videbitis in republica magnā maliciam factam nisi ab hominibus istis simul vel ab aliquo istoꝛum pꝛocedat. Unde isti tres pfecte cantant inuitatoꝛium puerſoꝛum z malicioſoꝛum. Et isti sciunt conspiratōnem facere contra optimū bonoꝛem dicendo Hiere. xvnj. Uenite ꝓcutiamus eum lingua et nō attēdam⁹ ad vniuersos sermones eius. Percutere boiez lingua est pꝛeclūdere sibi viā respōdendi vt nihil possit dicere de seipso. Uel percutere homine lingua est vel potest esse falsum conspirare. falsum testificari contra hominē. Est em̄ notādum q̄ isti malicioſi triplex habent inuitatoꝛium sibi ꝓpꝛium quo seinuicem ad maliciam annūciant z instigant. Pꝛimo em̄ se recolligūt ad conspirandum subtiliter dicentes. Uenite cogitemus cōtra Hieremiā cogitatōes. Secūdo se recolligunt ad accusandū ciuiliter cum dicunt Percutiamus euz lingua. Tercio se recolligūt ad occidendū hostiliter cum dicunt. Uenite occidamus eum. z nō erit hereditas. Et hec ē cōclusio malicie vltima. Tercium inuitatoꝛiū est ambitioſoꝛum. z habetur Hen̄. xj. Uenite faciamus nobis ciuitatē. z turrim cuius cacumen pꝛtingit ad celum. z celebꝛemus nomen nostrum Est em̄ notanduz q̄ omnes ambitioſi exponūt se magis laboꝛibus pꝛo honoꝛibus consequendis intantū q̄ si talem partem laboꝛis facerēt ꝓpter deuz maximi meriti foꝛent. Unde isti ad edificandum. fodiendum z cōstruendum se applicant z exponunt. Quātā estimat̄ vexatoz sustinent q̄ curꝫs pape. regis z epoz se mācipāt dant munera. dissimulāt z adulant z mētiūtur z se nequiter humiliant. De hoc dicit Innocē. de vi. humā. condi. libꝛo. nj. ca. xxvj. Ambitiosus semp̄ est pauidus. sp̄ attentus. ne dicat q̄d vel faciat quod i oculis valeat displicere humilitatē simulat. honestatē mentit̄. affabilitatē exhibet. benignitatē ostendit. cunctos honoꝛat. vniuersis inclinat et frequentat curias. visitat optimates. assurgit quidem z amplexatur. applaudit z adulatur. Et ponit exemplum ibidez capi. xxvnj. de Absolone. qui venientibus ad se extendit manum. z appꝛehendens osculabatur. Ideo de talibus curialibus qui castra regum sequuntūr dixit quidam. Sūt q̄ dicuntur miseri qui castra sequunt. Quartū inuitatoꝛiū

Sermo. xcvii.

est predicatoꝝ. & ponit in ps. xcmj. Uenite exultemus dño iubilemus deo salutari nostro. et itez. Uenite adoremus & pcidamus añ deũ. Et Matth. xxij. i hodierno euange. Uenite ad nuptias qz parata sunt oia. Illud inuitatoziũ val de ferialiter cantaꝝ his diebus. Quia tantus ẽ strepitus i choro mũdi q illud inuitatoziuz nõ audiꝝ i choro xpi. qz hic inuitati ad nuptias aliqui venire noluerũt. aliqui neglexerunt. alij in villam abierunt. Reliqui ad negociatiõem iuerunt. & ceteri nuncios occiderũt. De quibus dicit. Et nolebant venire Tales sunt qui raro vl nunq̃ ad predicatõem veniunt. & contra se aliquid audiunt. vel predicatozes eis contrariũ p̃ cipiunt murmurant. Sed istud murmur est cõtra deum. sicut Moyses & Aaron filijs Israhel dixerunt Exodi. xvj. Non est murmur contra nos sed contra deum. Ideo hoc peccatum filios Israhel transeuntes per desertum excluſit a terra promissionis. vt solum duo intrarent de bis qui ex egypto exierunt. videlicet Josue et Calepb. licet promissa eis esset multotiẽs. Numeri. xmj. dicitur. Omnes qui murmurastis contra me non intrabitis in terram sup quam leuaui manum meam. & inhabitare vos facere in ea Et sicut illi ꝓpter murmur suum sunt exclusi a terra ꝓmissionis. sic & nũc murmurãtes cõtra p̃dicatozes nõ itrabũt i regnũ celoꝝ. cuius figura erat terra ꝓmissionis. Jõ dicit Grego. Regnũ celozum nullus qui murmurat accipit. Secũdi venire neglexerũt de q̃bus dr. Illi autez neglexerunt. Et sunt hi qui tarde ad predicatiõẽ & ad missaz veniunt. & sic negligunt dei pcepta & ecclesie statuta atq; sue anime salutem Et nota q tria sunt que solent esse occasio huius negligentie. Primũ est minoz timoz domini. Nam qui timet dominũ cui seruit multuz cauet ne incurrat aliquam negligentiam in seruitio suo. Ita est de seruitio summi domini Eccli vij. Qui timet dominuz nihil negligit. Secundum est minoz cura anime. si eñ homes tantum curarent de salute anime sue sicut curant de salute corporis sui nihil negligerent eoruz que p̃tinent ad salutem anime. Sed audiant hi quid sapiens dicat Prouerbioꝝ. xix. Qui custodit preceptum domini custodit animam suã. Qui autem negligit viam suam mortificabitur. et Talium est occupatio circa transitoria. Unde Grego. nj. moral. Sunt nõ nulli vani qui vitaz suam negligunt dum transitoria appetunt. eterna vel non intelligunt vel intellecta cõtemnũt. Sed hic oritur questio vtrum omnis negligentia sit peccatum mortale. & sicut legitur Iere. xlviij. Maledictus qui facit opus dñi negligẽter. vbi maledictõ refertur p negligentia respectu circũstantie debite. Ad lr̃am autem loquit ꝓpheta de Nabuchodo. quem fecit instrumentũ suum ad flagellandũ populuz Israhel. Istũ aũt opus fuit dei sic ordinantis & cõmittentis Sed istud attribuit Nabuchodonosoꝝ potẽtie sue faciẽs ex odio ꝓsonaꝝ illud quod facere debuit ex obedientia dei tñ. & ideo peccauit mortaliter. ꝓpter qd dr. Maledictꝰ hõ q facit opꝰ dei fraudulenter vel fm aliam litteram negligẽter. Si etiam negligerem elemosynã dare tẽpore extreme necessitatis. primo indigenti tũc negligerem actum cadentem sub precepto de necessitate salutis. Similiter si dazẽ elemosinã et nõ ex charitate vel nõ in charitate. pecco obmittendo circumstantiã que debet esse i oi actu virtuoso de necessitate salutis. iuxta illũ. j. chorinth. vltj. Omnia opa vestra in charitate fiãt aliter põt cõtingere negligẽtia circa actũ vl circumstantiam actus. que tamen circumstantie vel qui actus nõ est de necessitate salutis. sicut si negligerẽ salutatõem btẽ virginis trãseundo coram imagine sua. vel cum audio lectionez cogitando de impertinentibus ex remissione voluntatis. & tunc est peccatuz mortale. Quia dicit Eccli. vij. De negligentia purga te. De paucis dicit glo. quãuis oblatõ parua sit multoꝝ delictoꝝ purgat negligentias. sed p pauca nõ purgabitur peccatum mortale. ergo negligentia nõ est peccatum mortale. Ad quod dr q illa auctas intelligitur de negligentia veniali vl mortali. si de mortali verum est q purgaꝝ i pñti p pauca respectu illoꝝ q̃bus i futuro eternaliter punient. Tercio in villam abierunt. vnus i villam suam. Tales sunt qui superbiunt & sup alios dominari volunt vel appetũt. & i hoc q appetunt dñatõem indecentem. Quia dicit Aug. Locus supioz sine quo populus regi nõ põt. et si teneaꝝ indecenter tamen appetiꝝ. Est aũt notandũ q institutõ domi aut institutio regis vel principis quadruplici via solet esse legittima. videlicet diuina prouisione. Ecclesie collatione. generis successione & vnanimi electiõe. Exemplum patet de Saul. j. Regũ. x. & de Dauid j. Regũ. xvj. Exemplũ scdi. qz Moyses pfecit Josue Deutro. xxxj. & Samuel vnxit dõ i regẽ j. Regũ. xvj. in figuram q prelatus christi. & vicarius ecclesie cõfert principatũ & regiã potestatem ad vtilitatẽ ecclesie. & aia & ius & auctoritas examinãdi. electõem ad psonam. regez & postmodum ad imperiũ ad papam spectat. vt extra de electione. venerabili. Exemplum tercij de Salomone filio Dauid & multis alijs qui electionem populi vel senatus dignitatẽ regiã

Instituõ q̃druplex via ꝑ q̃s legittima sine electio

adepti sunt de quadam principis electione mirabili narrat Solinus de mirabilibus mūdi dicens. Apud traciam in regis electiōe nō nobilitas prevalet. sed suffragia vniuersoꝝ. populꝰ eñ eligit principem moribus inueteratū. ꝛ clementia ꝛ annis grauez. Sed hoc in eo cōmuniter vt ei nulli sint liberi. Nam qui pater fuerit. etiam si vita polleat non admittitur ad regendum. Et si forte dum regnat genuerit exuitur a potestate Ideoꝝ maxime custoditur ne hereditarium fiat regnum. Deinde si rex ꝓuaricat. maximā equitatem nolunt ei licere totum. sed quadraginta rectores accipit ne in causis capitum solus iudicet. Et si displiceat iudicatum ad populum prouocatur. atqꝝ ista data iudicibus. lxx. fertur sententia cui necessario acquiescit. Ulterius nota de domini executione dicit sapiens ꝓuerb̄. xx. Rex qui sedet i solio dissipat omne malum intuitu suo. vbi quatuor cōditiones ponuntur necessario req̄site ad hoc ꝙ regia potestas aut alꝫ quodlibet dominiū executionem debitam sortiatur. ¶Primū est trāquillitas in presidendo. ibi. Rex qui sedet. ¶Secundum est equalitas in discernendo. ibi. In solio iudicij. ¶Tercium perspicacitas in inquirendo. cum dicit. in intuitu. ¶Quartum potestas in puniendo. ibi. dissipat omne malum. scz culpe qō debet dissipare. alꝫ si non facit videtur approbare. Quia dicit Innocentius dist. lxxxnj. ca. Error cui non resistitur approbatur. ꝛ veritas cum minime defensatur opprimitur. Negligere quippe est cum possis perturbare peruersos nihil aliud est ꝙ fouere. nec caret scrupulo societatis occulte qui manifesto facinori desinit obuiare. hec ille. Et notanduz ꝙuis dominatio his quatuor modis predictis possit esse licita tamē tria sunt que retrabunt ab ea. ¶Primū est tēporalis breuitas ꝑm illud Eccī. x. Oñis potestas breuis vita. Quia dicit Nicolaus de lyra ꝙ potentes inordinate viuunt cōmuniter suas conpiscentias sequentes. j. ethicoꝝ. Et quia multi machinantur in mortem eorum. aliqui ex ambitione vt habeant statum eorum. Alicꝙ ex odio eo ꝙ ab eis se reputant grauatos. Sicut contigit Alexādro imperatori. qui solum duodecim annis regnauit. ꝛ a quodam pincerna suo intoxicatus fuit. vt patet. lxxxxnj. E. ¶Secundum est periculi quantitas. Quia quanto maior potentia tanto maior miseria et molestia. Narrat eñ Ualerius maximus ꝙ cū quidā rex coronari deberet accepit coronam in manu sua dicēs. O nobilis corona ꝙ multa habeſ incommoda ꝛ pericula. Nā si quis aspiceret te a terra nō leuaret. ¶Tercium est casus immanitas. qz quanto status altior tanto casus profundior. iuxta illud pſ̄. Uidi impium exaltatum ꝛ eleuatum sicut cedros lybani. ꝛ transiui. et ecce non erat. Quarti ad negociatōem transiezunt. ꝛ hoc tāgitur cum dicitur. Alius ad negociatōnem suam. Tales sunt qui auare pro talibus laborant et ꝓpter temporalia ꝑdunt eterna. Unde Grego. in moza. Auari qui eterna intueri negligūt ꝛ appetitu temporalium rerum negociatōe succumbunt tanto ab eterno cadunt altius quanto bona tēporalia que sola bona esse credunt. Circa hoc tamen est notandum ꝙ negociatō ē duplex. alia licita. alia illicita. Illicita sunt que de sui natura fieri sine peccato nō possunt. vt vsura. symonia. furta. adulteria. fornicatio. ꝛ sunt omnibus prohibita. dist. lxxxvnj. ca. fornicari Fornicari homini non semꝑ licet. id est nunq̄. Negociari aliquando licet aliquando nō licet. Anteq̄ eñ ecclesiasticus sit quis licet negociari facto iam non licet ꝑ Augus. xmj. q. mj. nec hoc. Quedam vero non sunt licita ex sui natura. vt tutela. cura. ꝛ omne exercitium artiū mechanicarum. vt textozie. sutozie ꝛ consimilium que sunt necessaria humano vsui. ¶Dicit tamen Raymundus ꝙ possunt fieri illicita multipliciter. ¶Primo ex causa vt qñ fierent ꝓpter auaricia. s. ꝓpter impbaz cupiditatē diuitiaꝝ nō ad necessitatē sed alium finem malū. Et ꝑm hoc ꝓhibita sunt omnibus. xlvij. dist. oñes ꝛ c. sicut hi. ¶Secundo ex parte vt si fiant in diebus dñicis seu festis in quibus ab hmōi operibus ē cessandū. de conse. dist. nj Rogationes. v. q. mj. c. j. ꝛ nj. Sed di. nunquid peccat moztaliter qui vadit ad mercata que fiūt die dñica vel alijs festis precipuis. Respondet Guil. Si aliquis facit hoc ꝑ sua necessitate aliquādo nō ꝓsuetudinarie nō credo ꝙ moztaliter peccat. Si autem hoc ducat i ꝓsuetudinē aut hoc facit ex improba cupiditate lucrandi sicut faciūt mercatores qui ꝓpter frequentanda mercata raro vel nunquā ecclesias suas intrāt. credo ꝙ peccēt moztaliter. quia inhibitū est extra de fer̄. omnes dies. Itez ex tēpore sicut pñt fieri iudicia illicita que fierent de nocte aut non clara die. ex̄ō officia. delega. consuluit. Tercio ex persona. qz clericis ꝛ religiosis talia ꝓhibita sunt. ij. ad Thi. ij. Nemo militās deo implicat se secularibus negocijs. Quarto ex loco. quia in loco inhonesto ꝛ suspecto nō debet quis negociari aut conuersari. lxxxj. dist. in omnibus. xxvij. q. j. si q̄s sacro. Item quandoqz sunt illicita ex loco ꝓpter loci excellentiā. puto quādo i ecclia hmōi fierent que nō ē locus negociatōis sz oztōis. qz et dñs inde vendentes ꝛ emētes eiecit Math̄.

Sermo.xcvii.

xxj. Joh.ij. Et.xvj.q.ij. & hoc diximus. Quinti nuncios occiderunt. de quibus dicit. Reliq̄ vo tenuerunt seruos eius & ptumelijs affectos occiderunt. Tales sunt qui predicatores vitatis psequunt & odiunt. de quibus Amos q̄nto. Odio habuerūt corripientez in porta. & pfecte loquentē abominati sunt. Jdeo q̄tū ad q̄rtum ponit vindicatōnem dei penosam cū dicit. Rex aūt cum audisset iratus est. & missis exercitib⁹ suis perdit homicidas illos. Ubi nota q̄ ira dei nihil aliud est nisi iusta vindicta. Dicit enim Aug. libro de trinitate. Jra dei nō est anime p turbatio sed iudicium quo irrogat peccati correctō. Et fm ipsum ira dei habet quatuor conditōnes. ppter q̄s debet merito formidari. Prima conditō q̄ nō declinatur virium potestate. Ab ira homis potest aliquis se fortassis abscōdere vel subterfugere siue resistere. Sed ira dei nec loco metitur. nec finitur tempore. nec virtute transcenditur Nau. j. Ante faciez indignationis eius quis sustinebit. & quis resistit in ira furoris ei⁹. ps. Quis nouit potestatem ire tue & pre timore tuo iram tuam dinumerare. Probat Boetius libro. j. ō conso. metro. mj. q̄ sapiens non habet timere iram tyranni quantumcunq̄ seuiat contra eum. Nam in potestate sapientis est facere iram ipsi⁹ inermem. Quia sapiens nihil timet perdere quod tyrann⁹ potest aufferre. nec aliq̄d sperat se ab eo recipe quod tyrannus potest ei conferre. & hoc reddit iram suam inermem totaliter & impotentez. & priuat eum penitus armis suis. Dicit enim sic. Quid tantū miseri seuos tyrannos amant sine virib⁹ furentes. Nec spezes aliq̄d nec extumescēs ex armaueris potentis iram. Ac quisquis trepid⁹ pauet vel optat quod non sit stabilis suiq̄ iuris abijciet clipeum locoq̄ motus. nectit qua vale at trabi catbenam. quasi diceret. Quicunq̄ immoderate honores & diuitias huius mundi optat. & pusillanimit̄ aduersitates fortune timet. talis de suis passionibus aduersitatis & prospe ritatis facit catbenam qua hac vel illac p amorem vel iram alterius possit trahi. Modo si loquamur de deo non possum eum facere sic impotentem. nec appetendo quod potest conferre. nec pertimescendo quod potest inferre. Nā beatitudinem quam potest conferre naturalit̄ cupimus. & miseriam quam potest inferre naturaliter abhorremus. Omnes em̄ homies beati eē volunt. ideoq̄ vnū ardentissimū amorem appetunt. sicut dicit Aug. xij. de trini. c. xv. dicens. q̄ nullo mō possumus velle miseri esse. ergo nō restat aliud nisi diuinā voluntatem explere. ex quo naturaliter appetimus quod sine ipso babere nequimus. Secunda conditō ire dei est. q̄ nō debilitat̄ tempis tarditate. sicut patet de ira dura erga iudeos qui nuncios suos occiderunt que licet tarde fuisset ostensa. videlicet anno. xl ij. tamen non fuit debilitata. quia Titum & Uespesianum qui intelliguntur hic fm Hiero. p exercitus perdidit illos homicida s scz iudeos. & ciuitatem preuaricatricem accenderunt. Jdeo dicit Ualerius libro. j. c. ij. Lēto gradu ad vindictam diuina procedit ira. tarditatemq̄ supplicij grauitate compensat. Et postea vt habet Eccl. xv. Jngenti incredibiliq̄ exardescet ira. Fertur de quadam ciuitate que bellis plurimis lacessita misit ad quendam principem pro succursu habendo. vt animus eius citius inclinaretur exponunt sibi fortitudinem ciuitatis i turribus fossatis. Quibus ille remisit. Est ne inq̄t ciuitas vestra superius coopta ita q̄ ira dei super illam descendere nesciat. q̄ si ita est libēter veniam ad vos & defendaz. Sin autem propter peccata vestra contra iram dei pugnare nō audeo. Refert Robertus holcot lectione. cclj. q̄ in quadam patria in anglia que Notforchia vocatur dicitur contigisse. q̄ blada quodam anno in estate pulcherrime creuerunt. Et ecce ap propinquante tempore messis venit genus muscе in maxima multitudine que totam illaz bladam pulcherrimam cōsumpsit q̄ vix inter q̄nq̄ miliaria vnum quartarium inueniretur. Homines vero illius patrie quasdaz de muscis ceperunt & diligenter inspiciebant quales erant. quia nunquā tales viderant. inuenerunt eas depictas i alis suis habere. In vna ala scripta erat Jra. In alia dei. vt manifestuz esset propter demerita populi vindictam diuinam fuisse. Juxta illud Hieremie. xij. Seminauerunt triticuz & messuerunt spinas. hereditatem acceperunt. & non eis proderit. Confundemini a fructibus vestris propter iram furoris domini. Sic etiaz si temporibus nostris flagellamur in penuria fructuum sciamus hoc ex ira dei procedere. eo q̄ obliuiscamur pauperum. Dicit enim Hieronymus super Malachiam. Et habetur. xvj. q. j. ca. reuertemini. Si quando fames ex penuria fructuum. & rerum omnium egestas opprimit munduz. sciamus hoc ex ira dei descendere qui se in pauperibus si non accipiunt elemosynam fraudari loquitur. Tercia conditio q̄ in plures excitatur vnius prauitate. Propter vnius enim persone maliciam deus aliquādo flagellat vnā totam multitudinem. Exempluz Gen. xx. q̄ tota domus Abymelech sterilis fuit ppter demerita Abymelech. Sic etiā ppter peccatū Pharaōis tota egipt⁹ punita ē morte p̄mogenitoꝝ

Domica .xx. post trini.

Ero. xij. Nō erat domus i quo nō iaceret mor tuus. Quia dr̄ Sap̄. xvnj. Dur⁹ bellator i me diā exterminij terrā. i. i medio egypti que tunc fuit terra exterminij. psilijt gladius acut⁹. id ē angelus habens gladiū acutū. insimulatū. i. ve rū t nō victū. impiū tuū portās. t stans omnia morte replcuit. i. omnes domos repleuit mor te. t vsq; ad celū attingebat stās i terra. Et iste angelus vt dicunt doctores fuit angelus bon⁹ Dicit eñ glo. sup illud ps̄. Immissiones p angelos malos. q; mali angeli aliquando punīūt bonos corporaliter. sicut patet Job. j. et. ij. ca pitulis. Sed malos punīūt mali angeli spiritu aliter t corpaliter. Boni eñ angeli punīūt ma los hoīes trū corpaliter aut i corpalibus penis t nō spūalibus. Uel potuit dicere q; angel⁹ bo nus vtebat̄ demonibus eos cogendo extermi nare egyptios. t sic dicit Aug. sup illō ps̄. Mi sit in eos iram indignatōis sue. immissiōes per angelos malos. Possumus inquit sine dubita tione malis angelis attribuere mortes primo genitorum t obturationes egyptiorū. t sic ista exterminatio fuit per angelum bonum t malū. Sic t totus populus Jsrahel pro pctō Achaz punitus est. vt supra patuit. lvj. Q. Quarta cō ditio ire dei q; non mitigat̄ nisi humilitate. Na tura enim leonis est non irasci nisi ledat̄. Pro stratis enim hominibus parcere consueuit. iu xta illud. Parcere prostratis scit nobilis ira le onis. Eodem modo christus non irascitur nisi lesus. Unde Jsa. lxmj. Ne irascaris domine sa tis. t ne vltra memineris iniquitatis nr̄e. Quā tumq; offensus humilitate placat̄. Unde. ij. Pa ralip. xnj. dicit dominus. Humiliati sunt nō di sperdam eos. Et vere si iudei in Hierusalem su per morte christi humiliati fuissent. ipse contra eos placatus fuisset. Tercio celestis pater t rex fecit t adhuc quottidie fac̄ filio suo christo nu ptias interne vnionis. videlicet cū christus cū ℣ anima spūaliter vnitur. Ubi notandū q; spon si terreni si abundantes sunt solent p spōsis p̄n cipaliter tria facere. videlicet clenodia portare donaria dare t cōuiuia parare. Primo ergo so lent pro amore sponsaruz clenodia portare. vi delicet serta de floribꝰ. cirotecas coloratas. cal ceos excisos. latos et ornatos cingulos. et ve stes curiales. Sic christus dominus noster pro amore animarum nostrarum que sunt spōse sue desponsate sibi i fide Ozee. nj. hec clenodia por tauit. Primum clenodium est corona que accipitur in serto quem ipse impositum a synagoga accepit. et pro dilectione nostra portauit. De hac corona aut serto dicit euangelista Johan nis. xix. Milites plectentes coronam de spinis impposuerunt capiti eius. Ecce o anima christi sponsa non portauit pro honore tuo coronam de floribus redolentibus. sed de spinis pungen tibus. non de rosis recreantibus sed de punctu ris vulnerantibus. non in solaciū sed in oppro brium. non in gloriam sed in contumeliaz. sicut canitur in histo. ecclesie. O coronā coronati do mini ludibrium. Sed quare voluit christus pro pter sponsam suam tale sertum nō sibi in glori am sed in cōtumeliā deferre. Rñdeō ppter tria. videlicet vt sponse sue coronā glorie procuraret vt eam a potestate demonū liberaret. vt eam a crimine expurgaret. De his tribus canit eccle sia in hymno. Quantū ad primū coronat regē oim corona contumelie cui⁹ nobis corona fert opprobriū glorie. Ad secundū sic canit. De spi naz aculeis christi corona plectit̄ qua ministri tartareis mundi potestas tollitur. De tercō. co rona christi capitis sacro perfusa sanguine pe nis solutis debitis reos purgat a crimine. Se cundum clenodiuz quod christus portauit pro amore sponse huius sunt vulnera manuum que significantur per cirotecas coloratas. quia si cut cirotbece colorātur ex flaueo. rubeo. nigro Sic manus christi erant flauee ex plagarum il latione. Rubee ex sanguinis aspersione. Et ni gre ex cruoris coagulatione. Quando eñ cru or effusus coagulatur membrum de quo effusus est denigratur. Sed quare christus voluit san guinem de manibus effundere t eos ita colora re. Ad hoc dicitur q; corpus homis quod ē in sanum consueuit minuere manū. Sed qz in to to corpore generis humāi nō fuit aliq; pars to ta pfecte sana. iō vtraq; man⁹ christi fuit minu ta vt corpus humanū sanaret̄. Jō dicit Aug. ef fusus ē sanguis medici. t factus est medicamen tū frenetici. Terciū clenodiuz qō portauit xp̄s p amore spōse sue sunt pedū foramina. t signifi canť p calceos excisos. Quia sicut spōsus cal ceos suos sinit pforare aliquo instrumēto sic t xp̄s foramina pedū accepit. ppter dilectōz no strā. sicut de hoc dr̄ ps̄. xxj. Foderūt manus me as t pedes meos ꝛc̄. Quartū ē liuor flagello rū. t significat̄ p cinguluz. qz cingulū sic cingit corp⁹. sic liuor in corpe christi erat vndiq; cir cumfusus. Deboc dr̄ Ecc̄i. xvnj. Flagelli plaga liuorem facit. Sed hunc liuorem portauit vt p ipsum sanaremur Jsa. lnj. Cuius liuore sanati sumus. Quintum clenodium fuit tunica purpu rea qua indutus fuerat christus a pilato Quia dr̄ Joh. xix. Exiuit ergo Jhs portans spineaz coronaz t purpureū vestimentū. Hec purpura est vestis curialis. sed fuit sibi induta in derisū iuxta illud quod canitur. Rex regum induitur

purpura regali cultu.sed despicitur nō honora tur tali.Ecce o fidelis aīa hec sunt elenodia q̄ pro amore tuo sponsus tnus christus voluerat portare vt ꝛ te ad suum amorem posset inclina re. Secundo consuevit sponsus sponse aliqua donaria donare.videlicz arram preciosam aut alia ornamenta. Quia refert Ambro⁹.q̄ beata Agnes a stolis esset reuersa a filio prefecti fuit adamata.Sed quia eam in sponsaz habere vo luit.quare offerre plurima dona cepit ꝛ ampli ora promisit.Sed beata virgo hec velut sterco ra recusauit. Ita etiam legitur in legenda san cte Dorothee.q̄ Fabricius qui adamauit eaz spopondit ei res absq̄ computi rōne ꝛ thesau ros plurimos. si in suum coniugium consenti ret.Sed ista virgo speciosa quasi lutum despe xit.Sic ꝛ christus zelator et sponsus animarū multa eis dona dedit ꝛ ampliora promisit si ip sum in sponsuz habere velint.De his donis di cit Hugo de sanc.vic. Discerne inquit o anima que a christo accepisti bona.Alia nāq̄ cōmuni ter.alia specialr.alia singulariter tibi data sūt Respice mundū istum. omnis natura ad hunc finez suū cursuz dirigit.vt obsequijs tuis ꝛ vti litatibus deseruiat.multum certe diligēdus est qui tantū dare potuit ꝛ voluit.Cogita quantū diligat te qui tantum dignatus est facere,ppter te. Est tamen notandum q̄ christus inter alia dona dedit anime quedam specialia.Quia ꝛ se cularis dat sponse arram ꝛ interdum vestē ru beam aut alterius colozis.cingulum pulchruz aut calceos rubeos.Sic christ⁹ dedit spōse sue primo arram.Quia dicit Hugo de sancto victo re.Nulla est anima que christi sponsi arram nō accepit.Sed est arra quedā cōmunis. quedaz specialis.Arra cōis est q̄ viuimus q̄ sapimus q̄ discernimus.q̄ intelligim⁹.Arra specialis ē q̄ baptizati sumus.q̄ remissionē peccatoz cō secuti sumus.q̄ charismata virtutū accepim⁹. Et quod quisq̄ habet hoc est cuiq̄ arra. Arra est diuiti diuitie sue quibus fouetur ne euz mo lestia paupertatis frangat.Arra est paupi pau pertas sua qua castigatur ne abundans desinat Arra est forti fortitudo sua qua roborat̄.vt ad bonū opus conualescat.Arra e st debili debili tas sua qua stringitur ne malum perficiat.Ar ra est sapienti sua sapientia qua illuminat̄ ꝛ p ficiat.Arra est simplici simplicitas sua qua hu miliatur ne superbiat. Ideo in omnibus grati as agere debemus vt duz vbiq̄ eius misericordiam cōspicimus semp ī eius amore,pficiam⁹. hec il le.Propter arrā iō quā q̄q aīa a spōso xpo ac cepit multū eū diligere debuit. Ideo dicit Hu go in solil.ō arra anime sue.Si adhuc scire nō potes qualis sit ille qui te diligit. consi dera sal tem arram quam dedit fortassis in ipso munere quod penes te est agnoscere potes.quo effectu illum diligere.quo studio ꝛ diligentia te illi de beas conseruare. In figuris est arra eius nobi le donum.quia nec magnuz decuit vt parua da ret. Et infra dicit.Si quid dedit tibi o aīa mea tuus sponsus.Tu nosti quid accepisti. ꝛ neces se habes adhuc melius nosse que incipis de his que accepisti presumere gratias non proferre. Nam ꝛ ipse idcirco tibi dedit vt tu semper ī me moria habeas. et nunquā ab eius amore tepe scas. Et tunc ponit ea que accepit. Precogita inquit anima mea q̄ aliquando non fueris ꝛ vt esse inciperes hoc eius dono acceperis. Nunc autem amplius dedit non solum esse. sed ꝛ pul chrum esse ꝛ formosum esse.Adhuc aliquid am plius dedit.ꝛ magna vt te ad similitudinez tra xit volnit ad se traberep similitudinē. quia ad se traxit per dilectionem. Magno debito obli gata es anima mea.multum accepisti et nihil a te habui. ꝛ pro his omnibus non habes quod retribuas nisi tm̄ vt diligas.Quod ergo p di lectionem datum est nec melius nec decentius q̄ p dilectionem repari potest.hec Hugo.Se cundo dedit christus anime sponse sue vestē ru beam charitatis.ꝛ hec est vestis nuptialis quā si quis habuerit ad celestes nuptias introibit. Unde Gregorius. Charitas est vestis nuptia lis.quia ea indutus christus fuit quādo ex cha ritate incarnari voluit.Et subdit.Quilibet er go vestrum qui in ecclesia positus est ꝛ deo cre didit iam ad nuptias intrauit. Sed cum nupti ali veste nō erit si charitatis gratiam nō custo dit.Sic ille cui hic dictum ē.Amice quomodo huc intrasti nō habēs vestē nuptialem.Tercio dedit ei cingulum pulchrum castitatis.que qui dem multū ornat quālibet aīam xpi sponsā. Jō dicit aplus ad Ephes.vj.State succincti lūbos vestros.Glo.cingulo castitatis in veritate ꝛ nō simulatozie tm̄ vt dicit Grego.in omel.xij.Lū bos eīm precingimus cum carnis luxuriam p continentiam coartamus.Quarto dedit ei ru beos calceos gemine dilectionis.Naz sup illo verbo apli ad Eph̄.vj.dicit mgr̄ ī glo.q̄ p cal ceos intelligit̄ duplex charitas.s.dilectōis dei ꝛ proximi.ꝛ p pedes affectōes.Quia sicut pedes corporales p coopimentum calciamentoz custo diunt̄ ne offendantur.sic p geminā charitatem dilectionis pedes affectionis muniunt̄ ne ter ram tangāt aut spinis viciozum lacerent̄.ꝛ ratō. qz p hanc duplicem charitatē ita hostis noster prsternit̄ q̄ nō,p suis fraudibus pōt contra nos prevalere.hec desiderat apostol⁹ Ro.vj.Deus

pacis conteret sathanam sub pedibus nostris
velociter. Tercio solet spōsus sponse sue quādo
eam accipit conuiuia parare. sicut ptz de Tho-
bia qui fecit conuiuiū in nuptijs Zare spōse sue
occidens duas pingues vaccas ⁊ quatuor ari-
etes. ⁊ iussit parari epulas vicinis suis et ami-
cis Thobie. vnj. Et similiter Assuerus quando
sibi Hester desponsauit conuiuium permagnifi
cum preparauit Hester. ij. Sic spiritualiter As
suerus qui interp̄tat̄ beatitudo significās chri
stū parat nuptias spirituales quando cum He
ster q̄ interpretat̄ abscondita significās animā
spūali matrimonio coniūgit̄ p conuiuiū psolen
ne in quo ipse est dapifer. ⁊ spūs sanctus picer-
na. sicut testat̄ Hugo de san. victore admirās il
lud spūale conuiuiuz dicens. O qualis refectō
vbi dapifer est xp̄s. pincerna v̄o spūs sanctus.
Christus em̄ mīstrat in cibo. ⁊ spūs sanctus in
potu. Unde Bern. in li. de diligēdo deo paꝝ vl
tra medium dicit. ꝙ sapientia que est xp̄us tri-
plex celebrat conuiuiū ⁊ ex vna complet chari
tate. gradatim tamen cibat in hac vita laboran
tes. portat post hanc quiescentes in eterna vi-
ta regnātes. Unde sapientia prima vocat ad ci
bū suum Prouerb. ix. Uenite comedite panem
meū. Sup quo dicit Humbertus. Et q̄s est iste
panis ad quē sapia inuitat nisi spūs sanct⁹ quē
de celo preparauit Sap̄. xvj. Quem spiritus sā
ctus in vtero virginis p̄parauit seu formauit.
vt dicit Ambro. Quez spūs charitatis in igne
charitatis pinsit. quē spūs largitatis in sacra-
mēto charitatis nobis cōicauit. quēqz quottidi
anū postulamus Luce. xj. quē omni delectamē
to ⁊ saporis suauitate condunt. quē nobis man
ducandū cuz angelis in eterna beatitudine cō
seruat Luce. xmj. Beatus qui manducabit pa-
nem in regno dei. vbi dicit Aug. in glo. Quis ē
panis regni dei qui dicit. Ego sum panis viuus
qui de celo descendi. non cibus corporis sz cor
dis. non figuratiuus sed verus. non mortuus
sed viuus. non transiens sed permanens nō de
ficiens hic sed eternaliter reficiens et dulciter
faciens. Hunc panem docet comedere Honori
us sup Cantic̄. Et fructus eius dulcis gutturi
meo. vbi dicit Da mihi dn̄e fructū dulcē fructū
vite aīe mee. altus ē attolle desideriū. bn̄dictus
est sanctifica obsequiū. Imputribilis est purifi
ca affectū. Suauis ē letifica animū. Et glo. ibi
dem dicit. Saturata sum celesti dulcedine cor-
pore suo. Igitur cum iste cibus ⁊ fructus bene
dictus habeat in se delectamentū omnis suaui-
tatis Sap̄. xvj. ideo nō solum est dulcis guttu-
ri meo. sed etiaz omnibus sensibus interiorib⁹
spūalibus dulcis est ⁊ eos ꝯfortat. Est em̄ dul-
cis visui p contemplatōnem limpidā Ecc̄i. xvj
Dulce lumen ⁊ delectabile est oculis videre lu-
lem. de quo ꝓpheta. Solem nube tegā. id ē cor
pore suo. Dulcis est auditui p inspiratōem celi
cam. Dulcis est olefactui p suauitatem odorife
ram. Quia in odore vngentorum eius curri-
mus post eum Cant̄. j. Dulcis est gustui p ma-
sticatōem sapidam. j. Petri. ij. Si tamen gusta
tis quoniā suauis est dn̄s. Dulcis ē tactui p re
tentōem amabilissimā. Quia dicit amatrix eius
Cant̄. nj. Tenui eū nec dimittā. Hunc cibū ad
mīstrat xp̄s. Scdo spūs sanct⁹ inuitat animā
ad potandū dicens. Bibite vinuz quod miscui
vobis. Dicit em̄ Honorius. Nō ē plena refectō
nec om̄imoda refectionis delectatō nisi cū cibo
potus iungat̄. ideo sponsa ⁊ amica in amore iā
excitata Cant̄. ij. postq̄ dixit a dilectōe dulci
te refectam fructibus. statim subiūxit se in cel-
lam vinariam introductā ab eodē dicens. In-
troduxit me rex in cellam vinariā. vbi Honori-
us dicit. Sponsa hec nequaq̄ gratias egissz de
introductione in cellam vinariam nisi ipse i cel
la vinaria multiplex vinum habuisset. Diuersi
tas enim poculi boni melioris ⁊ optimi diuer-
sitatem dilectionuz generat. Hec cella vinaria
vt dicit v̄tilleñ. est verbū eternū. sapientia pa-
tris continēs omnes theorias. id est reuelatio
nes que plenissime continēt vinum spūalis gau
dij. ⁊ vbertim fundunt in amantes. In hac nan
qz cella vinaria inuenitur omne genus vini mē
tes sanctas reficiens ⁊ letificans scd̄m varios
gradus amoris. Unde ostendit glo. super illud
Canticoꝝ. ij. Introduxit me rex in cellam vi-
nariam. In hac cella inuenitur vinum precipu
um. vinum perspicuū siue purum. ⁊ vinum igni
tum. et vinum conditum. Uinum precipuum
appositu magnificentia regia Hester primo.
Uinū quoqz vt regia ptāte dignū erat abundās
⁊ precipuū ponebatur Uinū perspicuū siue me
rum distributum manu sapientissima et omniū
ignituz. ps̄. Concaluit cor meum intra me ⁊c̄.
Uinum quoqz conditum seu aromaticū Cant̄.
vnj. Dabo tibi poculum ex vino condito. Sed
quid hec diuersa vina significent querit Hum-
bertus ⁊ rn̄det. nisi quasdā charitat̄ aīas ama
trices potantes ⁊ reficientes. nō tamen adhuc
inebriantes. Quarto deus pater fecit nuptias
filio suo eterne glorificationis. Et he precipue
tunc erunt quando omnes electos suos domi-
nus ad mensaz eterne felicitat̄ collocabit. Ubi
notandum de his nuptijs dicit dominus Luc̄.
xxij. Ego dispono vob̄ sicut disposuit mihi pa-
ter meus celestis ⁊c̄. In quibus verbis patz ꝙ
rex hui⁹ regal̄ cōuiuij xp̄s est dei filius. in cuius

Sermo.xcvii.

femore scriptum est rex regum ⁊ dominꝰ dominantiũ Apocal.xix. Visio illius regis facit betum. Ideo dicit Hiero. in quadaz epistola. Solum plenũ ⁊ verum gaudiuz est quod nõ de creatura sed de creatore concipitur. Quod cũ possederis nemo tollet a te. Cui cõpata omnis alia unde iocunditas merox. omnis suauitas dolox est. omne dulce amarum. omne decorum fedũ. omne postremo quodcunqz aliud delectazi possit molestum est. Et Chrysos. de reparatõne lapsi exclamat dicens. O si quottidie oportz nos tormenta pferre. ⁊ si etiam gehẽnam paruo tẽpore tollerare pro eo vt christum videre possumus in gloria venientem et socioꝝ eius numero sociari nõne erat dignũ pati omne qđ triste est modo vt tanti boni tãteqz glorie participes baberemur. Secundo patz qꝙ ad bas nuptias nõ solũ inuitantur homines sed ⁊ angeli ỏ quo Chrysos. vbi supra. Intuere tecum non solum ex hominibus sed etiam ex thronis. dominatõnibus. principatibus. potestatibus connotatũ est. De hac societate dicit Cyprianus in epla. Cur inquit nõ ꝓparamus ⁊ currimus vt patriã nostrã videre ⁊ parẽtes nostros salutare possimus. Magnus eñ numerus caroꝝ ibi nos expectat. ⁊ parentũ ⁊ fratꝝ ⁊ filioꝝ ⁊ alioꝝ copiosa turba nos desiderat iam de sua incolumitate secura adbuc de nr̃a salute sollicita. Ad boꝝ conspectum ⁊ amplexum venire quanta ⁊ illis ⁊ nobis erit letitia. Tercio conuiuio barũ nuptiarum septem sunt videnda. Primo de ipsius conuiuij gloria ⁊ eternitate. Nam necesse ẽ ipm eternum esse. quia celebratur in regno celorum eterno cuius regni non erit finis Lu.j. De eꝰ eternitate dicit Augꝰ. O vita vitalis dulcis ⁊ amabilis ⁊ semper memorabilis. vbi summa securitas. secura tranquillitas. tranquilla iocunditas. iocunda felicitas. felix eternitas felix beatitudo. et beata vita sine fine. Et Ambro. lib. ꝑsalogum libro. xlnj. In illo scz conuiuio celesti est longa ⁊ salubris vita. Ibi enim est sana eternitas. Quia iusti imperpetuum viuent. ⁊ apud dominũ est merces eorum. scz vita eterna. Secundo de istius conuiuij excellentia ⁊ dignitate dicit Bern. Merces sanctorum ⁊ gaudia in illo regno ⁊ gaudio eterno taz magna sunt qꝙ nõ possunt numerari. tam copiosa sunt qꝙ non possunt estimari. immo tam excellentissima sunt q̃ preparauit deus in illo regno vel conuiuio diligentibus se. Quia ipse dominus conuiuij dicit. qꝙ oculus non vidit talia nec auris audiuit nec in coz hominis ascendit. Tercio de eius abundantia ⁊ vbertate. ỏ quo Bern. sermone. xlnj. super Cant. In illo regno ⁊ conuiuio meridiano erit cador lucis estiualis. amenitas vernalis. abundantia autumnalis. requies hyemalis. immo deus bonum infinitum querit se oñibus incolis illius regni ⁊ conuiuij istius mense quantum quilibet capax est. Unde ipse impleuit sensus interiores maximis deleciationibus Erit enim deus speculuz visui. cytbara auditui mel gustui. balsamum olefactui. flos delectabilis tactui. vbi dicit Aug. Laudes ⁊ carmia nõ deerunt. Premia non deficient. Ibi nibil quod amabitur deerit. nibil desideratur quod non adsit. Ibi deus sine fine videbitur. sine fastidio amabitnr. sine fatigatione laudabitur. Quarto de huius cõuiuij lege ⁊ charitate ⁊ societate dicit Anselmus libro prosolo. ca. xlmj. Existẽtes in illo regno ⁊ conuiuio diligunt deum plus ꝙ seipsos. quia illi illum ⁊ seinuicem per illum. et ille se ⁊ illos seipsum. quia oñibus erit vna voluntas. quia nulla erit eis nisi dei voluntas ido erit omnibus plena concord.a. ⁊ ideo sicut illi nolunt aliud ꝙ quod ille. ita ⁊ illꝰ vult quicqd illi volunt. ⁊ filij dei ⁊ dij vocabuntur. ⁊ constituet deus eos super omnia bona sua. Ibi quicquld desideramus ⁊ quicquid amamus. hec ille Quinto de huius conuiuij gaudiosa iocunditate dicit Anselmus vbi supra. Gaudium illud q̃ le aut quantum est bonum certe quantum vtiqz vnus diligit alium tanto de eo gaudebit. In illa perfecta charitate innumerabilium beatorum angelorum ⁊ hominũ vbi nullus diligit alium ꝙ seipsos. nõ aliter gaudebit quisqz pro singulis ꝙ pro seipso. Sexto de ipsius cõuiuij mẽsa ⁊ satietate dicit dominus Luce. xxij. Ego dispono vobis sicut disposuit mihi ꝛc̃. Dicit Beda in glo. Mensa proposita omnibus sanctis ad fruendum est gloria celestis vite qua qui esuriunt ⁊ sitiunt iusticiam saturabuntur fruendo desiderato gaudio veri boni. Uerum autem bonum solum est in quo ratio omnis boni quod ẽ solus deus. qui essentialiter bonus est. ⁊ in illo solo pfecta societas est ac beata. De hac mensa ⁊ satietate loquitur Hugo super. vij angelice bierarchie dicens. Una est refectio et vnum alimentum. in mensa dei non est nisi vnũ quod apponitur. Sed noli contẽnere. satietas multa ibi. Satiabor inquit ps̃. cuz apparuerit gloria tua. Unum est eñ bonum quod preparauit deus. sed in illo bono omne bonum est. vnã eñ refectionem. vnum cibum. vnum ferculũ. vnuz panem habentem omne delectamentũ suauitatis ꝓparauit nobis deus. Igit̃ vnũ est necessarium quod vere reficit. quod ibidem sic probat. Multa in hoc mundo sunt. et oia illa coz hois satiare nõ possunt vt expientia docet. vnũ autẽ

est bonum. ⁊ hoc solũ cũ ꝑcipitur satietas inue
nit̃. Septimo de huius conuiuij sobria ebrieta-
te dicit Bern. Rediuiuis corporibus resumptꝰ
in vita immortali inebriamur mira plenitudine
exuberantes post resurrectionem tanquã turri
um. Et merito inebriantur qui ad nuptias agni
introduci merentur. edentes ⁊ bibentes super
mensam illius ĩ regno sapientie. Ad quod nos
perducat Jhesus inuitans.

Dñica.xxj.post trini. Sermo primus.

A Erat quidã re
gulus cuius filius infirmabat̃ caphar
naũ Joh.mj. Naturaliter delectant orti rega
les. Sed ecõtra ꝑturbant carceres. q̃obrez in
equalem ducunt vitam humines in ortis rega-
libus ⁊ sedentes in carceribus. Nã primi letã-
tur. scdi tristanẽ. Figura primi pz de orto mira
bili regis Assueri. in quo vt dicit schola. histo.
erat vitis cuius stipes erant argentei. palmites
v̊o aurei. botri v̊o ex gemmis ⁊ auro insertis.
In hoc orto celebrauit rex conuiuium cum su-
is subditis ⁊ septẽ diebus cum magna leticia.
vt habetur Hester.j. Figura scdi habetur Gen.
xl. de carcere in quem positi erant pistor ⁊ pin-
cerna regis Pharaonis. Quia dicitur ibidem.
q̃ peccantes missi erant in carcerẽ vt dicit glo.
q̃ accusati sunt de infidelitate ĩ officijs suis. qd̃
frequenter accidit in curijs regum. in hoc car-
cere sunt turbati. quia pistor fuit suspensus. li-
cet pincerna officio suo fuerit restitutus. Mo-
raliter autem per ortum regalem intellige ꝑa-
radisum terrestrẽ qui est locus in partibus ori
entis. Et dr̃ ꝑadisus grece. ⁊ ortus latĩe. eden
hebraice quod apud nos delicie interpretatur
Est em̃ ortus deliciarum ꝟm Jsid̃.li.xvij. quod
ex omni genere ligni pomiferarum arboruz est
consitus vel constitutus. habens in se lignũ vi
te. Non est ibi frigus. non est⁹. sed perpetua ae
ris temperies. Ex illius medio fons prorum-
pens totum nemus irrigat. Sed ꝑ carcerẽ sub-
audi mundũ pñtem. Quia gloriosa v̊go Kathe
rina dixit ad Purphiriũ. Audi purphiri. Mũ
dus ille velut carcer est. Cõpedes hui⁹ carcerꝰ
corpa sunt cuiuslibet homĩs. Est em̃ corpus ho
mis q̃si ipsius cõpes tenẽs aĩam alligatam. In
isto carcere mũdi a quo cupiũt sãcti liberari. si
cut Dauid qui ait. Educ de custodia. i. de carce-
re aĩam meã. Et Paul⁹ ad Phil̃.j. Cupio dissol
ui ⁊ esse cũ xp̃o. Et iterꝝ ad Ro.vij. Infelix in-
q̃t ego q̃s me ⁊c̃. ⁊ moriebar desiderio bono et
rõnabili. Anime que sunt solute a cõpedib⁹ cor
poris eo sunt chariores quo ad amandũ sũt ex
peditiores. Et Auicẽna li.vj. aĩaliũ dicit q̃ ani
ma sepata clarius videt et intelligit q̃ coniun-
cta corpori corruptibili. Ad ꝓpositum autem
dicitur q̃ sicut homines inequalẽ vitam ducũt
in ortis regalibus ⁊ sedentes in carceribus. sic
inequalem vitam habuissent illic in paradiso et
nunc in mundo. quia ĩ paradiso habuerunt pos
se non mori. vt declarat magister lib.ij. dist.xix
Sed nũc ex peccato primoꝝ parentũ inest no-
bis in isto mundo necessitas moriendi. vt patu
it supra. Propter quod ps̃. Quis est homo qui
viuit ⁊ nõ videbit mortem. q.d. nullus. Et sapi
ens illa mulier thecuites ait.ij. Reg.xmj. Om
nes morimur. ⁊ sicut aqua in terraz dilabimur
Et apostolus ad Hebrꝰ.ix. Statutum est omni
bus semel mori. Et hoc patuit hic in filio regu
li. de quo dicit euangeliũ. q̃ infirmabatur ⁊ in-
cipiebat mori. In quo euangelio tria principa-
liter tangit. Primo reguli sedulitatẽ. ibi. Erat
quidã regulus. Scdo filij infirmitatẽ. ibi. cui⁹
filius infirmabat̃. Tercio xp̃i pietatẽ. ibi. Va-
de filius tuus viuit. Quantũ ad primũ ponit re
guli sedulitatez que ostendit̃ in hoc q̃ abijt ad B
xp̃m. ⁊ rogauit pro filij sui sanitate. Pro quo
notanduz regulus dicit̃ aliquis vno modo qui
preest paruo regno ⁊ hoc modo ille nõ dr̃ regu
lus. quia tunc tempis nullus erat rex in iudea
Nam imperatores cum subiugassent sibi iudeã
diuidebant regnum in quatuor thetrarchas vt
per hoc superbia iudeorum domaretur vt Luce
nj. Tempore em̃ natiuitatis xp̃i habuerunt re-
gem alienigenam scz Herodem Ascolonitaz. d̃
quo Math.ij. Audiens Herodes rex turbatus
est. Sed tempore passiõis christi nullum habu-
erunt ipsis attestantibus qui dixerunt. Regez
non habemus nisi cesarem Joh.xix. Et tali mõ
dr̃ quis regulus ꝟm Chrysost. qui de stirpe re-
gia natus est. nec hoc modo dicitur regulus q̃
nec d̃ stirpe regia natus fuit. Tercio dicitur q̃s
regulus qui ex officio alicuius regis vel impe-
ratoris regit aut gubernat aliquam terraz. Et
sic iste dicitur regulus qui erat officialis impe
ratoris ad regendum ⁊ custodiendum galileaz
deputatus manens in Capharnaum. que erat
metropolis eius in qua filius ei⁹ infirmabatur
infirmitate febrili. Cum autem audisset qꝛ Jhe
sus venit in Galileam a iudea. abijt ad eum in
Chana vbi aquam mutauit in vinuz. ⁊ rogauit
eum vt descenderet. Quia capharnaum erat in
valle sita respectu chana galilee. ⁊ sanaret fili-
um eius. Incipiebat enim mori. licet enim aliq̃
liter crederet q̃ posset eum sanare. tamẽ nõ cre
debat q̃ posset hoc facere nisi in pñtia corpal

Sermo.xcviii.

sed christ⁹ ex magna pietate sine presentia cor poꝛ ali sanare filium ⁊ ipsum in fide plenius vo luit confirmare. vt ⁊ ceteri ibidem in eum cre dere nt. Dicit em̃ Aug. ibi. Quando aquã in vi num conuertit crediderunt in eũ discipuli ei⁹. tamen licet domus esset plena turbis conuiuã tium. ⁊ ideo hanc ciuitatem repetijt. vt scz qui in pꝛioꝛa non crediderunt saltem modo crede rent. Mozaliter autem ꝑ hunc regulum signifi catur quilibet officialis ad aliquid regendum. siue pꝛouinciam aut ciuitatem constitutus vel perpetue vel ad tempus. Et omnis talis consi derare debet ꝙ ad sufficientiam regimis sui q̃n qꝫ requiruntur. videlicet ozdinatio statutoꝛuꝫ. obtemperatio subiectoꝛum. diuulgatio trium phoꝛum. reconciliatõ transgressoꝛum et expu gnatõ inimicoꝛum. Pꝛimũ igitur est ozdinatio statutoꝛum. ⁊ hec ozdinatio pertinet ad sapien tem Eccĩ. xix. In omni sapientia dispositio legis. Ideo Aristotl. j. politicoꝛ inquirit q̃ sunt dispositi ad pꝛincipandum. et qui sunt apti ad famulandum. Jsta em̃ non solum sunt necessa ria ex lege positiua sed etiã ex lege nature. vn de naturaliter a natiuitate sunt aliq̃ apti ad seꝛuiendum. Et ideo declarat ꝙ tam pꝛincipatus ꝙ seruitus est aliqualiter a natura. Quia qui dam sunt ꝑ quib⁹ expedit cõmunitati ꝙ ab eis homines diꝛigantur. Natura em̃ dictat superi oꝛa ⁊ melioꝛa debere regere minus bona. Hinc est ꝙ homo regit bestiam. anima coꝛpus. ⁊ ma sculus regit feminam a natura. Illi ergo homi nes qui sic se habent ad alios sicut homo ad be stiam. vel sicut coꝛp⁹ ad animã vel sicut masculus ad feminã. apti sunt ⁊ idonei ad regendum Jsta autem extollentia super alios vl̃ supꝛa ce teros nõ habetur nisi ꝑ vnum ꝓpꝛium hominis quod est pfectionis. que pfectio est sapientia ⁊ ideo determinat pb̃us. ꝙ foꝛtes ingenio ⁊ rati one q̃uis sint debiles coꝛpe sũt tñ idonei ad re gendum. ⁊ foꝛtes coꝛpoꝛe ⁊ debiles ratiõe apti sunt ad seruiendum. ita ꝙ naturaliter pꝛo republica totius humane cõmunitatis est ꝙ sapien tes regant. et minus discreti subseruiant. sicut anima que ratione claret disponit coꝛpus ⁊ re git. ⁊ coꝛpus ei subseruit. Et ideo Seneca li. ō beneficijs dicit. Homini cui nõ est vis vnguiuꝫ ⁊ dentium duas res dedit illi natura quibus de dit eum terribilẽ ⁊ validũ. videlicet rõem ⁊ so cietatem. Per ratõem em̃ animalibus ꝑ societatẽ gentibus dominat. Quia nec benigna soci etas absq̃ rõne possit haberi. hec ille. Uñ Sa lomon inter innumera gratiosa que dotl nomi ne cum sponsa sua accepit vnum erat idempti tas regiminis ad alios gubernanduꝫ ⁊ regen dum. ⁊ hoc fit pꝛimo ⁊ pꝛincipaliter iusta statu ta ⁊ leges ozdinando. Jdeo dicit Sap̃. vnj. Di sponã populos. Sic etiam dicit de alijs bonis pꝛelatis Sap̃. xvnj. Justicie legem in concoꝛdi am dispoſuerunt. Qualiter autem rectoꝛes cu iuscunq̃ reipublice circa leges statuendas ad cõmodũ subditoꝛum in quatuoꝛ infoꝛmant̃ pa tuit supꝛa sermone. lxxmj. Et hic incidentali- ter querunt̃ alique questiões. Pꝛimo vtꝝ meli us sit regnũ vnius ꝙ multoꝝ. Ad hoc dr̃ ꝙ re gnũ vnius optimũ est quadruplici rõe. Pꝛimo ꝑ hoc ex vnitate ⁊ pace q̃ debet finaliter inten di sicut sanitas a medico sed hanc efficit vnus ergo regimen aut pꝛincipatus vnius optimũ ẽ Exemplũ patet de Octauiano imperatoꝛe. sub quo natus est xp̃s ⁊ descriptus vniuersus oꝛbis qui nõ solum pꝛouincias ⁊ ciuitates. verũetiaꝫ singulas psonas describere fecit. Quia pacifi ce solus regnauit ꝑ mundũ vniuersum. Secun do patet idem ex pte virtutis regentis. nã quã to virtus magis vnita. tanto foꝛtius agit. Exẽ plũ patet. qꝛ quod pñt oñes pꝛincipes alemo nie potest solus imperatoꝛ. ⁊ adhuc ampli⁹. qꝛ potest leges cõdere quod nullus p̃nceps põt i terra ꝓpꝛia ꝛm leges sine licentia ꝓpꝛia impa toꝛis specialiter. sed debent leges et statuta oꝛ dinare. qꝛ in tempalibus generalẽ legẽ põt fa cere impatoꝛ C. de legibus. l. ij. ⁊ l. fi. nõ tamẽ in spũalibus seu ecclesiasticis. Sed tamẽ si im patoꝛ mandat aut pmittit potest pꝛefectus vel senatus legẽ generalẽ facere. Jtẽ omnis ciuitas siue populus põt sibi legẽ facere. vt Jnsti. de iu re. natu. gen. ⁊ ciui. §. ij. Tercõ sumitur hoc ex his que videmus a natura in qua totũ regnum reducit̃ ad vnũ pꝛincipans. Sicut em̃ aia dñatur coꝛpi. sic pꝛimũ mobile dñatur inferioꝛibus Apes em̃ naturaliter subsunt vni regi. silr̃ i oĩ bus naturalibus oĩa reducunt̃ ad vnũ sicut pꝛ ꝑ pb̃m. xij. methaphi. qui diuersitatem motuũ reducit ad vnũ pꝛimũ motũ et diuersitatẽ mo toꝝ ad pꝛimũ motoꝛẽ di. Entia nolũt male di sponi. nõ est bonũ pluralitas pꝛincipũ vnus er go pꝛinceps. Quarto sumit̃ ab expim̃to Expi mur em̃ magis vnita regi. melius ergo expedit ꝙ vnus regat ⁊ dñetur. ⁊ quo ad hoc dicit euã gelista. Erat q̃dã regulus. i. rectoꝛ officialis ⁊ nõ plures. Sꝫ ꝓtra hoc possit aliq̃s dicere qui audisset vel legisset pb̃m. nj. polĩ. ꝙ melius essꝫ regimie pluriũ ꝙ vnius. quod pꝛobat ibidẽ tri bus rationibus. Pꝛima sumit̃ ex pte regentiũ. nam sicut pluꝛes ex pte melius iudicant ꝙ vn⁹ ita videtur ꝙ omne regimen pfectum pꝛocedat ex iudicio ratõnis. ⁊ cum iudicium plurium sit melius ꝙ vnius. Secũdo pꝫ ex pte intentiõis

recte regentium.z recte regens videt intẽdere bonũ cõmune z nõ ppriũ.Sed p regimẽ plurium,puidet pluribus q̃ p principatũ vnius.ergo regimẽ plurium est melius q̃ vnius.Tercõ ptz idem ex parte habilitatis pncipat⁹.Decet eñ principẽ z rectorẽ esse regulã mox vt p passiones nõ corrumpat.vnus ḡ faciliter corrumpit q̃ plures.ergo melius est regimen pluriuz q̃ vnius.Sed ad hoc p se respõdet Aristot.ad idem.q̃ princeps z rector plures debet sibi associare prudentes aut sapiẽtes.vt pncipat⁹ debite z ornate disponatur.Sicut eñ corpus integratur ex diuersis membris.sic principatus bene disponit ex multis cõsiliarijs.non obstãte q̃ ad vnum principem ordinetur.Nam si pnceps vel alius rector dominari recte desiderat non est ipsum possibile peruerti nisi totum consilium peruertatur.ergo non obstante pncipatus vnitate ad bene regendum plures consiliarij requiruntur.Exemplum patet Exodi.xviij de Moyse.qui cum sederet ad iudicandũ populum de mane vsq; ad vesperam.Uidens hoc Jetro socer eius dixit.Stulto labore consumeris vltra vires tuas in negocio.Sed audi vba mea z erit dominus tecum.Esto populo in his que sunt ad deum.z cerimonias z viam mozũ ostendas eis.Ad decisionem vero causaruz elige viros potentes timentes dominũ.amantes veritatem.z detestantes auariciam.Secunda questio vtrum melius sit regimen aut principatus p successorem aut electionem.Solutõnem istius vide supra.xxix.K.Ad hoc facit etiam figura.nj.Regũ.ij.de Dauid.qui ad petitõem Bersabee filium suum Salomonem adhuc viuens supra thronum regni sui poni fecit.Quo sedente super thronũ patris rex Dauid adorauit deum in lectulo suo qui dederat ei sedentem in solio suo in oculis suis.Et ex parte regis patz q̃ melius sit regimen per successorem.Patet etiam ex parte populi qui debet gubernari.Nam consuetudo est quasi altera natura.Populus eñ qui consueuit portare iugum patris facilius portat iugum filiorum q̃ extraneorum.Jugum eñ volũtarium est minus onerosum.ergo pncipatus per successorem est melior vt dicit Lãtfridus in de regi.pnci.li.v.ca.nj.Tercia questio querit eñ quid ptineat ad regẽtẽ ꝓmunitatem vel ad verũ politicũ.Rñdet Aristot.v.politi.q̃.x.sunt que videnť ptinere ad verũ politicũ.Primũ est q̃ in regno suo rex nõ permittat transgressiones modicas.Sed heu iam permittunt in regnis suis z ciuitatib⁹ trãsgressiones maximas.vt ludos.z vicia forte adulteriorum z sic de alijs.Secundum est bñ vti his qui sunt in regno nulli iniuriando.Naz vt innuit phus.nj.politi.Bene vti ciuibus nõ solum preseruat politicã.sed etiam pseruat pncipatũ.Et licet omnẽ iniuriã que fit i regno rex nõ debet sustinere.iniuriã tamẽ dei que fit blasphemãdo debet acrius vindicare exẽplo beati Ludouici regis Francie qui quendam ciuem parisius qui blasphemauit in penã sui peti z aliozũ terrozẽ ferro candenti in labijs suis cõcremari precepit.Et cum aliqui principes z nobiles ipius indignati ex hoc sanctũ Ludouicũ propter hoc factũ arguerent.rñdit eis dicẽs.Uellẽ ego talẽ indecentiã in labijs meis q̃ diu vixero sustinere dum hoc vicium de regno meo tollereť. vt ammodo dñs meus Jhesus christus a nullo hominũ p talez blasphemiã offenderetur.Tercium quod requiritť ad pfectõez pollitie ẽ timorẽ incutere his qui sunt in pollitia.vt videlicet nullus sit ociosus.nam tales nocent sibi et cõmunitati.Nam Aristot.vij.politiť.tales assimilat ferro.quod dum est in exercitio claritatẽ habet.dum vo quiescit consumitť p rubiginem. Quartum est q̃ caueanť seditiones nobilium. ponendo eis statuta quibus non facile contradicatur.Exemplum patet de regibus Francie. qui ex statutis sancti Ludouici habent z seruãt duella z guerras inter nobiles..Sed quicunq; habet contrarium z ponit hoc in iudicio ibidẽ fm iusticiam causa litigantium terminať.Quãtum requiritť q̃ subditi respiciant ad eos quos maiestas principis honorat.Nihil eñ tantum conseruat pncipatuz sicut bonos z dignos p ficere.Exemplum.j.Regũ.xvij.de Dauid.qui cum esset gener regis Saul preliabatur pli⁹ domini z quocũq; se vertebat semp ꝓsperabatur. vt ab omnibus maxime a puellis cantantibus Saul percussit mille.z Dauid decem milia.super regem Saul laudaretur.Sextum quod requiritur est q̃ princeps caueat ne aliquem indignum nimium exaltet.quia talis neminez curat nec quenq̃ pre oculis habet.Sicut patz o quodam in regno francie exaltato.qui ad hoc venerat.q̃ nec fratrem regis nec filios in oculis suis aliquid reputaret.Nam ad tantam dignitatem venerat q̃ rex eidem in officio dom⁹ regie imaginem pulchram ad presentationem ipsius locaret.Et postea iusto dei iudicio propter mala que preter bonum commune fecerat per primogenituz regis qui paterno regno successit in patibulo Parisius est suspẽsus.Septimum est q̃ princeps vel dominus debet habere dilectionem ad bonum regni.et hoc maxime fit per bonos consiliarios.Quia ibi salus vbi multa consilia.Prouerb.xxmj.Octauum ẽ q̃

Sermo.xcviii.

princeps habeat ciuilem potentiam. Naz vt dicitur in magnis moralibus. Justicia vrbanitates conseruat. Sed iusticia in regno conseruari non potest sine potentia ciuium. Nonũ q̃ p̃n ceps sit virtuosus. Nam vt dicitur .v. pollitico rũ. Maioz virtus requiritur in custode ciuitatis z regni q̃ in duce exercitus. Nã in duce potissime requiritur experientia. Sed custos ciuitatis z regni oportet q̃ sit virtuosus. Decimũ quod spectat ad pollitiam est q̃ princeps non ignozet qualis illa sit pollitia cui dominatur vt habeat memoziam preteritozum z prouidentiam futurozum. Exemplum de Joseph Señ. xlj. qui propter confidentiam z discretionem consilij super regnum Pharaonis princeps in egypto constitutus est in hunc modum. Tulit rex Pharao annulum de manu sua. et dedit in manu eius. Torquem etiam eius collo circumposuit. fecit eum secundum in regno suo. Cunqz ascendisset in currum Joseph. clamauit preco vt omnes coram eo genu flecterent sicut cozaz rege. z clamoz ſm hebreos fuit abreth. quod sonat pater tenerrimus. Abba enim pater. retb delicatus vel tenerrim⁹ interpretatur. quasi diceret. Si etate tener. sapientia tamen est pa-
B ter. Secundum quod requiritur ad sufficientiam regis est obtemperatio subiectoz. Quia reges vel principes vl̃ alij dñi nõ ꝓpria potentia stabiliuntur sed beniuolentia subditozum. Jõ dixit Salomon. Populum disponam. et nationes erunt mihi subiecte scz per voluntariam et amicabilem obedientiã. Ubi nota tria bona cõsequunt̃ obedientes regi. Primũ est virtutes. Quia .mj. polliticoz dicit pbus q̃ intentõ boni regis est inducere ad virtutes populũ. ideo ẽ obediẽdũ ei. Exemplũ .nj. Reg. nj. de Salomone. cui cum dñs sapiam z scientiã ad regendum populũ contulisset ppl̃us eidem toto tempe p̃n cipatus sui humiliter obediuit. z hoc patuit de testimonio suo Sap̃. vnj. Nationes mihi erant subiecte. Secundũ est salus regni et ciuitatis. qz vt dicit̃ .nj. rethoriz. In legibus est salus ciuitatis Unde .v. poll̃. dicit Aristot̃. q̃ obseruare leges z obedire principi siue regi non est seruitus sed libertas. Cũ em̃ seruitus naturaliter cõueniat bzutis quanto magis quis accedit ad vitam bestialem tanto magis est seruus. Nam videmus q̃ oñis bestia compellitur ad obediendum. Homo qui est rationale animal voluntarie ꝓpter bonum principatus debet obedire. Nã Aristot̃. .mj. pollit̃. compat regẽ z regnum sicut animã z corpus que ip̃m cõseruat z regit. q̃re sicut pessimũ ẽ corpi derelinquere aiam. ita malũ ẽ subiecto dereliquere p̃ncipẽ. q̃re ex obe diẽtia oriz̃ salus regni. ex inobediẽtia vo cõfusio. Exemplũ pz Nume. xvj. de Choze. dathan z Abyron. qui cũ vidissent fratrueles suos honozatos. alterum sacerdotio. alterũ ducatu populi. Choze inuidit. z murmurans cõtra Moysen z Aaron complices secũ habẽs ducentos quinquaginta demptis maiozibus quos etiam dignos sacerdotio pferebat. z adiunxit sibi dathan z Abyron potiozes rubenitarum quibus principatuz populi debere dicebat. quia fuerũt de Ruben primogenito. Et isti stabant contra Moysen magis ei resistendo q̃ ſm legẽ domi obediendo. Quod videns Moyses ozauit dominũ ne in solito moze piret. z sic palam fieret q̃ dominus miserat eũ. Quo ozante z flẽte tremuit terra z expauit populus. grandiqz strepitu per tabernacula illozum excitato scissa ẽ terra sub pedibus eozum. z aperiens os suum deuozauit eos cum omni substantia eozum. et descenderunt viui in infernum. et reducta est terra quasi nibil bozum factum videreẽ. Et sic apparet q̃ supiozibus est obediendũ. Terciũ est pax z concozdia z abundãtia cũ tranquillitate Nam .j. rethoz̃. videẽ velle Aristo. q̃ sic se habeant legislatozes ad animas sicut medicus ad cozpa. Sicut enim medicus intẽdit sedare passiones cozpozum. sic princeps passiões animarũ. Unde ibidem dicitur q̃ nõ nocet tñ pecca re contra precepta medici quantum assuescere nõ obedire principi. Est em̃ anima magl̃ q̃ cozpus. z pax ciuium z eozum qui sunt ī regno potioz q̃ equalitas humozum. Exemplum patet de lombardis qui imperio male obediunt. ido psecutõem theutunicozum patiuntur incessanter. ergo ad sufficientiã regiminis requiriẽ obtpatio subditoz. Terciũ ẽ diuulgatõ triũphorũ. Triumphus em̃ singulariter magnificat p̃n cipem. z terribilem reddit regibus z hostibus qui circumstant. Nam Josue. vj. dicit̃. q̃ habitatozes Hiericho ad rumozes triũphoz quos filij Jsrahel de duobus regibus amozreoz habuerũt. solo timoze coz z audaciam pdiderunt Jdeo dicit Salomon Sap̃. vnj. Timebant me audientes reges horrendi. Quartum est recõ
b ciliatio transgressozum. vt princeps vel prelatus benignitate resplendeat trãsgressozibus p loco z tpe ignoscendo. Exemplũ de dauid q̃ semei q̃ eum maledicebat dicens eum virum sanguinis leniter indulsit. Nam cum Absolõ mozt uus esset. z dauid iozdanem trãsiret. occurrit ei Semei iacens prostratus in terra dicens. Ne reputes mihi domine mi rex iniquitatem. neqz memineris iniuriarum serui tui. Agnosco em̃ peccatũ meũ z iõ primus veni in occursum

regis.z Dauid indulsit sibi dicens. Nõ moz-
ris.iurauitqz ei Dauid.iij.Regũ.xix. Jõ cõtra
crudeles dños z regeſ scribit Hiero.sup epłaz
Thi.opponẽs illud.Opoztet episcopũ irrepz
hensibilem esse.nõ iracundũ dicẽs.Nihil ẽ fedi
us preceptoze furioso.qui cum debeat esse man
suetus et humilis ad omnes. exaduerso toruo
vultu trementibus malis. rugata fronte. facie
inter ruboꝛem et pallozem variata perstrepit.
z errantes non tantum ad bonum retrahit quã
tuz ad mala sua seuitia precipitat. Jdeo Dauid
quasi summam sue bonitatis allegans cozã do
mino ait. Memento domine Dauid.et omnis
mansuetudinis eius.Et dicitur notanter,p lo-
co z tempoze ignoscendo.Quia nõ debet semp
rex vel dominus ignoscere delinquentibꝫ. Naz
legitur.nj.Regũ.ij.de Joab qui p inuidiã Ab-
ner occidit z Amasan.effudit sanguinem belli i
pace.id est tempoze pacis. z eozum cum qbus
debebat habere pacem. post interuallum vero
tempozis cum exaltatus fuisset Salomon sup
thzonum sui patris Dauid Joab timens potẽ-
tiam Salomonis fugit in tabernaculum domi
ni.z appzehendit coznu altaris.z misit rex Ba
naniam vt aduocaret.Et ait Joab. Non egre-
diar sed moziar hic.Sed cum nunciasset Bana
nias regi.dixit ei rex. Fac ei vt dixi.Et interfe-
cit eum Bananias ad coznu altaris.z sepultus
est in domo sua i deserto.Dicit enim Aristoteles
vij.politicoꝝ.ꝙ decet reges z potẽtes vt ma-
gis timeantur.z vt virilius obseruent iustitiaz
magis puniri z seuerius suggerere contra ami
cos si excedunt. Exemplum patet de Traiano
imperatoze romano.qui licet esset paganus ta
men quia filius suus contra iustitiam fecerat.
vt relinqueret exemplum posteris principibus
propzium filium interemit.Quintum est expu-
gnatio inimicozum. quia principes diliguntur
a subditis si sint fortes z magnanimi exponen-
tes se pro cõmuni bono contra inimicos. Jõ
dicitur.ij.rethoricoꝝ.ꝙ diligimus benefico
in salutẽ.id est hos qui possunt benefacere nos
saluando z liberando.Exemplum i libzo.j.Re
gũ.xvij.de Dauid.qui manu fortis interpreta
tur.qui egrediendo z regrediendo populũ Is-
zabelitꝛcum de manu hostiuz defendit potenter
Quinqz hec prelibata sunt que spectant ad suf
ficientiam regiminis.Propter quod quilibz re
ctoz populi potest dici regulus ad christũ com
parando qui est rex regum z dominus dominã
tium Apocal.xix. Jste quidem regulus habet
J filium qui significat quemlibet subditum. Naz
filius fm Britonem dicitur a philos grece qõ
est amoz latine.in signũ ꝙ quilibet rex vel pn-
ceps aut dominus terrestris debet amare quẽ-
libet suum subditum tam minimũ ꝙ maximum
diuitem et egenum.ignobilem et ingenuum.ci-
uem z rusticum Et hũc amozem erga subditos
ostendit quilibet cum eos protegit.cum substã
tie eozum parcit.cum bonos exaltat.et malos
penis damnat exemplo Tyti z Uespesiani.De
Tyto refert Suetonius.ꝙ adepto imperio cõ
uiuia instituit magis iocunda ꝙ prius fecerat.
nulli ciuium aliquid accepit.sed potius solitas
collectiones sustinens neminem ante se in libe-
ralitate habuit. Jta z Samuel propheta qui re
xit diutius populum Jsrahel ardenter ait pri-
mo Regũ.xij.Loquimini cozam domino ỏ me
vtrum bouem cuiuscunqz tulerim.z si quem op
pressi.z contemnam illud hodie. Slo.volẽs in
de retinere.Et dixerunt.Non es calumniatus
nos zc.Ecce quomodo illi dilexerunt subditos
suos. Sz heu nunc nostri reguli omnibus mo-
dis querunt occasiones vt possint licite z illici-
te oppzimere subditos. et bona eozum vsurpa-
re.Quia oppzimere est cõtra ordinem iuris ali
quem debilitare.vel in rebus vel in pson̄a. Qỏ
prohibuit dominus Leuitici. xix. Non facias
calumniam proximo tuo. nec vi oppzimas il-
lum.De hoc vide supza sermone.xxxvnj. O.
De Uespesiano scribit Hugo Floziacensis ab-
bas ꝙ assumpto imperio statim erga malos se
rigidum ostendit cum pertinaces et contuma-
ces exterminauit.iuxta doctrinam Aristoł.v.
ethicorũ. Opoztet bonos,puocare ad virtu-
tes p p̃mia.malos aũt p penas insanabiles to
taliter exterminare.z p hoc ostendit dilectiõez
erga eos ne forte maioza mala perpetrent z pe
nas suas augmentarent. Jdeo dicit Sapiens.
Qui diligit filium assiduet illi flagella z verbe
ra vt letetur in nouissimo suo . vt Ecclesiastici
xxx.Et licet mundi principes et rectozes pos-
sunt punire spũales infirmos videlicet pecca-
tozes.z eos per penas exterminare.si tamẽ vi
derint eos corrigibiles z sanabiles. debent pro
eis christum exozare exemplo Moysi ducis fi
liozum Jsrahel de quo legitur Exodi.xxxij.Cũ
populus suus peccasset faciendo vitulum z ip-
sum adozando dixit dominus ad ipsuz. Dimit
te me vt irascatur furoz meꝰ contra eos.Et fm
glo. loquitur modo humano cum filius offen-
dit patrẽ.et pater tenet gladiũ ꝙsi ad iugulan-
dum ipm dicit alicui existẽti iuxta se. Ne retine
as me a pcussione. Per hoc videt magis ꝓtra
rium velle scz ꝙ velit retineri.Et ex hoc Moy
ses accepit fiduciã ozãdi,p pplo retinendo dei
vindictã dicens.Cur dñe iratscatur furoz tuus
ꝓtra populũ tuũ ne queso.ſ.hoc facias.Dicũt

Sermo. xcix.

em egyptij. Lalide eduxit eos vt occideret in deſto. Quieſcat queſo ira tua ꝛc. Sic ꝛ alij domini terraꝝ debent orare ꝓ populo ſuo vt deus digneť ipm ſanare ſpualiter in animabus a peccatis vt hic cum eis poſſint viuere in gratia et i futuro in eterna gloria. ad quā nos ꝓducat ꝛc.

De eadem dñica. Sermo ſecundus.

QRat quidā regulus cuius filius infirmabatur capharnaū Joh. vbi. S. Uidemus ad expientiā ꝙ fur anteꝫ capiať furtum quod fecit minime confitebť. nec etiā poſt captōem conſueuit confiteri niſi tormentebť. Quo facto nō ſolum maluꝫ ꝓpriū ſed etiā ſuoꝝ ſocioꝝ confitebť. ideo ō deposito. c. grauius mandauit Alexan. nj. iudicibus de quodā fure qui furatus fuit pecuniaꝫ vt eum ponerent ſub tormentis cū dicit ibidē. Judicibus dedimus in mandatis vt illum iuiquꝫ ſub queſtionibus. i. ſub tormentis ad ratōnem ponant. ꝛ ſi oportuerit vinculis alligatū vt dictam pecuniaꝫ reddere compellať. Moraliter oīs peccator eſt ſicut fur. ſubtrahit em deo rem p̄ciosam videlicet aiaꝫ. quā ad ſuā creauit imaginem ꝛ appropriauit eam ſibi. i. vēdidit eā dyabolo ere pctōrū. Quia dicit Amb. de btā vita Dyabolus adeo debilis ē. nā neminē poſſidere poſſit niſi ſe ei prius ere pctōrum vēdiderit. xv q. j. nō eſt. vbi dicit Archidyacon⁹ i glo. Nō eſt venditor. dyabolus emptor. aīa merces q̄ vendiť pctōr ꝓ precio. ꝛ ideo eius loco ſuccedit peccatuꝫ in vēditione. Et nō ſolum furať peccator animā. ſed etiam expoliat eam omnibus bonis id eſt virtutibus. ſed anteꝫ capiať ꝓ infirmitatem ꝛ incarcereť illud furtū minime cōfiteť. ſed cum capitur ꝛ ꝓ egritudines incarcerať vt ammodo nō poſſit currere ad peccatū tūc manifeſtat ꝛ fateť peccatū. Quia dicit ps. Cū occideret eos querebant eū. Et hoc quo ad ſenſū moralē patꝫ hic in regulo q̄ ꝓpter infirmitatē filij Quia hō videns infirmitatē filij ſui. i. ſpūs ad dñm currit. ꝛ peccatū cōfiteť Jō dicit euange. Erat q̄dā regul⁹ cu. ſi. q̄ ſūt ẏba hodierni euā. In quo tria p̄ncipaliť tāguntť. Primo regli dep̄catō ꝓ filij ſanitate. ibi. dñe deſcēde. Scōo xp̄i imp̄catō ꝓ ipſi⁹ incredulitate ibi. niſi vi. Tercō filij ſanatō ex xp̄i pietate. ibi vade fili⁹. Primo q̄ tangiť reguli dep̄catō ꝓ filij ſanitate cū dicit Erat quidā regulus ꝛc. Et rogabat eum vt deſcenderet ꝛ ſanaret filiuꝫ eius. Moraliter hoc euangeliū exponendo ꝓ regem intelligiť quilibet virtuoſus. nā reſpectu vtutis dr̄ homo rex Quia ſm Aug. de ſpū ꝛ aīa. virtus eſt habitus mentis bene inſtitute ad modū regni quod ē bene inſtitutū. ſed recte in eo conſolať ſi recte in eo obediť. Iſto mō dicit Holcot lect. lxvj. mēs bene inſtituta eſt cum bene conſulit ꝛ voluntaſ bene p̄cipit. ꝛ ſenſus bene obedit. Sine iſto regimine mens p̄cipitanter regiť. ꝛ aſſimilatur regno Roboā. nj. Regū. xij. qui relicto cōſilio ſenum iuuenū conſilio acquieuit. vbi enim virtus non eſt illud quod debuit ſeruire imperat ꝛ quod dominari debuit miniſtrat. ꝛ ideo regnuꝫ ſub eo diuiſum eſt. Si autem ratio imperat que imperare debet eo ꝙ ſemp dep̄cať id eſt recliat ad optima. j. ethicoꝝ tūc homo cōgrue dr̄ rex extirpans omne malū. iuxta illud Prouer. xx. Rex qui ſedet in ſolio iudicij diſſipat omne malum. quaſi dicē. Homo qui ſedet in ſolio ſtellato virtutibus diſcretionis imperio ſue rationiſ diſſipat omnes motus illicitos. Jdeo dicit Seneca. Magnū imperiū regit qui ſibiipſi domināť. Si autē dñatur ſenſualitas mouetur ad vicia. iuxta illud Prouerb. xxx. Per tria mouebť terra. quoꝝ vnū eſt p ſeruū cū regnare incepit q. d. q̄n hō vt regulus regnauerit ꝓ ſenſualitatē mouebť caro ad vicia. ꝛ tunc merito dici merebť regulus. Quia dr̄ in canone. ij. q. j. c. ſcelus Rex veraciter dici nō poteſt qui non ſalubri regimine appetitum refrenat. ſed crebra enerua-
tione illicitis eius motibus cedit. Iſtius reguli filius eſt humanus ſpiritus. de quo videda ſūt duo. videlicet vbi infirmatur ꝛ in quibus membris. Primū ergo vbi infirmaťr reſpōdet euāgeliſta. Erat quidā regulus. i. hō regnās ꝓ ſenſualitatē. cuius filius. i. ſpūs. infirmabať capharnaū. Capharnaū interptať dupliciter. vno mō ager pinguedinis. ꝓ quam deſignatur ẽbundātia temporalis. Alio modo interpretaťr villa cōſolatōis. Et ꝓ hanc ſignificať voluptas carnalis. que duo faciunt ſepius ſpm̄ grauiter infirmari in peccatis ſicut patet de zodomitis Ezechielis. xvj. Hec fuit iniquitas ſororis tue ſcilz Zodome. ſaturitas panis ꝛ abundantia. Jdeo de abundantia temporali loquitur Bern. Beatus inquit qui poſt illa. ſ. temporalia nō abijt. que poſſeſſa onerant. amata inquināt. inq̄nata cruciant. ꝛ poſtremo velut infideles amici ſuos amatores in extrema neceſſitate deſerūt. ſz de voluptate carnali loqť Bern. Periclitať inq̄t caſtitas in delicijs. humilitas iudicijs et veritas in multiloquio. Naz difficile eſt illi ſeruare caſtitatem qui viuit in corporali voluptate. Uel in hoc ꝙ capharnaum interpretatur vil la conſolatōis ſignificatur delectatō mūdi prava ꝛ beſtialis q̄ facit ſpiritū homis in peccatis

infirmari. Propter quod dicit turpissima et exprobrabilis vt dicit Arist. nj. ethic. c. xv. Quia homines tali delectatione nō vtuntur ꝑm q̄ homines sed ꝑm q̄ animalia sunt. sicut narrat ibidem Aristo. de quodam qui appetijt guttur habere ita longum vt ei cibus diu saperet sicut esset guttur gruis. et hec delectatō est circa gustū Sed delectationes tactus quas iuuenes et iuuencule habent sunt consedentes et manibus se mutuo constringentes. vel tangentes fortassis loca minus decentia. faciunt infirmari spiritū. et maxime inducunt bestialitatem. et faciunt hominem brutalem. quia non sunt homines scōm q̄ homo. sed prouenit illis ex corruptiōe complexionis vel mala assuefactione viuendi. Jōo dr̄ Prouerb. mj. Ne delecteris in semitis impiorum. nec tibi placeat malox via. Et dicit Aristotl. ij. ethicox. c. vij. q̄ a delectationibus illicitis maxime cauere debemus. et debemus nos ad illos habere sicut senes plebis troyanox se habuerunt ad Helenam. Senes em̄ plebis iudicauerunt eam abijciendam. Et est alia delectatio naturalis. et ad hoc dicit Holcot lect̄. cxv. q̄ nulla res homis sic declarat qualis est sicut delectatō homis. Unde omnis homo talis denominari debet quale est in quo delectat̄. Et iō virtuosus dr̄ qui delectatur et gaudet in opibus virtuosis suis. Justus qui in operibus iustis. Voluptuosus qui gaudet in opibus voluptat̄ et sic de singulis virtutibus et vicijs. Et talis vt dicit Aristo. x. ethic. est mox regulatiua mox declaratiua et mozum augmētatiua. Primo igitur est mozum regulatiua per modum finis. Jdeo dicit Augustinus. super illud ps̄. Scrutans corda et renes deus. Finis cure et cogitationis est delectatio ad quem quis nititur peruenire. vnde qui delectatur peruenire in possessionem pecunie dat se mercatiōibus vel alicui operationi p quaz pecunia acquiritur. et qui delectatur in militia dat se operibus strennuitat̄. et vnusquisq̄ ordinat se finaliter in illud in quo magis delectatur. Considerandum tamen est. an ista delectatio sit bona vel mala Si bona bene equidem. Si mala in cōtrariuz oportet nos attrahere. Dicit Aristo. Sicut volens lignum tortuosum ad rectitudinem dirigere ip̄m in contrariū vltra rectitudinē recurūat. et sic tandez reducit ad mediū. hec est cā. quare ps̄. prudēs sibi deū. p fine posuit cū dicit. Jocūdū sit ei eloquiū meū. ego vo delectaboz in domino. Scōo delectatō est mox declaratiua. qz talis ē vnusquisq̄ quale est in quo delectat̄. Nā oīnis gest⁹ exterioz in ludis vel miserijs argumentuz prebet de compositione mētis. vñ Seneca epistola. lxxxviij. Omniū rerum si obseruenk iudicia sunt argumenta mox. Tercio delectatō est murum augmentatiua. Unde Aristo. x. eth̄. dicit. q̄ certius homies iudicent et inquirant illa in q̄bus delectantur q̄ alia. vnde delectationes. ꝑ prie confirmant suas operatōnes. et ideo si diuersi homies ad eandē artem ponenk. ille magis. pficiet qui ceteris paribus amplius delectatur. Et ex hoc sumit̄ illud q̄ delectatō perficit operatōem. Secundū quod videndū de spū humano qui significat ꝑ filium reguli in quibus membris infirmat̄. Ubi dicendū q̄ spiritus ad instar corpozis multiplicem incurrit infirmitatem. Primo in capite p corruptōem intentionū. Quia fere in omnibus opibus nostris a p̄n cipio vsq̄ ad finem corrupta est intētio. Est autem intentio quadruplex. Prima est puersa. et ꝓcedit ex amoze carnali. et hec fedat faciem spiritus. Quia sicut caput lāguidū indisponit faciem corpozis. sic intentio puersa faciez maculat mentis. Si amans turpia appetit. intentio turpis est et fedans faciem anime et spiritus. Secunda intentio est ficta. et fit fauoze hominū vt intentio hypocrytax. quozum intentō est in actione opex bonozum vt videantur ab homibus hac infirmitate capitis videlicet ficte intentōnis labozant clerici et religiosi. Quia dicit Crysos. sup Math. omel. nj. Tolle hoc malum scz hypocrysim a clero. vt nō velit hominibus apparere. et sine laboze omnia vicia resecank. Et est notandum q̄ omnis in sacro ordine clericus siue religiosus qui fictam intentōem habet in suis operibus compatur idolo. vt dicit Holc. lectione. clxij. Sicut enim idolum effigiez habet extrinsecus homis viuentis sed caret corde intrinsecus et omnibus partibus spūalib⁹. ita tales videnk viuere vita spūali. et tamen mortui sunt interius p peccatuz in corde. ideo quo ad clericos cōquerēdo dicit dn̄s Hiere. xxxj. Posuerūt idola in domo mea in q̄ inuocatū est nomē meū vt polluerēt. Sz ꝓta tales q̄ in religiōe fingūt hit⁹ sctitatē. et putāt sibi hūc habitū suffice re dicit metrista. Ampla corona nimis magna vestis roba. Nō faciunt monachuz sed mens a crimine mūda. Tercia intentō est mercēnaria. que fit necessario. Quarta autem dicitur recta et hec sola intendit deum. et fortassis in paucis inuenik. Jdeo dicit Jsa. j. Omne caput languidū. et omne coz merens a planta pedis vsq̄ ad vertícem. id est extremitatē operis nō est in eo sanitas. Secūdo spūs incurrit infirmitatē oculox in cogitatiōe. quia oculi in scriptura significant cogitatiōes vt in Job. Qui oculos suos declinauerit ipse saluabit̄. c. xxij. quasi diceret.

Sermo. xcix.

Qui humiliter cogitauerit de deo ipse salutē cō sequitur. Sed isti oculi cogitationum interdū patiuntur caliginem. Caligo enim peccatū in uidie qua quis non potest bonū vel profectum proximorum iuxta illud. j. Regū. nj. Caligauerunt oculi eius ꝛ non poterant videre lucernā antequā extingueretur. Lucerna ē prosperitas quam illi non possunt videre nisi extinguatur. Non autem sic fuit Job qui ait ca. xxnj. Nec faciem meam operuit caligo. quasi diceret. mentis affectū non excecabit peccatum scz inuidie Sed lippitudo que est fluxus malox humorū significat peccatū inuidie quo quis cogitat ō
O immundis. Et hec cogitatō est origo peccandi vt dicit hiero. ad Demetriadem. Et ido ꝑm eundem tutissimum ꝛ perfectissimū est vt assuescat animus peruigili custodia discernere cogitationes suas. et ad primum animi motum vel probare vel reprobare quod cogitat. vt malas ꝛ immundas cogitationes statim extīguat. Nā vt dicit Johannes cassianus in collationibus patrum. Mentem non pulsari cogitationibus impossibile est. Suscipere vero eas vel respuere omni studenti per grām dei possibile ē. Quēadmodum ortus earum non omnino pendet a nobis. ita reprobatio vel electio non consistit i nobis. Talis tamen cogitatō est qñq; sine pctō scz cū quis cogitat de fornicatōne ꝛ speculatur de ea non tamen carnaliter. sed qz speculatō nō placet nō est peccatū. Si vo cogitationes sunt de materia illicita peccata q̄dem sunt sed venialia si tamē citra cōsensum ꝛ volūtatē. Tripliciter tñ ꝑ malā cogitatōem peccat q̄s mortaliter. Primo qñ aliq̄s homo talē cogitatōz insurgentē nō reprimit cū potest. licet nō exp̄sse consentiat in delectatiōem. ꝛ ille est infimus ꝛ primus gradus peccati mortalis qđ appellat peccatū mortale ex delectatōe morosa. Scdo si ex presse consensit in delectatōem cogitatōis et in opus. tūc est secundus gradus. Tercio qñ consensus ꝓcedit vlterius. ꝛ ꝓponit opus cōsumare. tūc voluntas ꝑ facto reputatur. etiam si facultas desit perficiendi opus. et ille est tercius gradus peccati mortalis. de quo loquit. b. hiero. ad Demetriadem. In illa inquit cogitatōne peccatum est que suggestioni consensum dedit. que malum suum blande fouet. que infectuz gessit irrumpere homini. Cogitatō etiam si ex aliquo impedito casu nō ipleat voluntatem. nihilominus actione crimis condemnat a domino iuxta illud Math. v. Qui viderit mulierem ad concupiscendū eam iam mechatus est eā i corde suo. hec hiero. Et dr̄ de pe. di. j. c. cogitatio Cogitatōis penā nemo patiat. intellige lege civili. tamē lege diuina cogitatōes male puniuntur. Ideo dicit Gregl. v. moral. Magno studio superflue cogitationes amputande sunt. Nam si incaute admittēde sunt ad maxima mala hominem inducunt. Quia ex delectatione cogitationis nascitur peccati affectō. ex affectōe consensus. ex consensu operatō. ex operatiōe consuetudo. ex cōsuetudine desperatio. ex desperatione defensio. ex defensione gloriatō. cū gloriant cum male fecerint. ex glorificatione eterna damnatō. hec Grego. Tercio ꝑ̄s ad similitudinem filij reguli patitur infirmitatem aurium vno mō i hoc q̄ verbum dei nō audit. De hoc ꝓ
Isa. vj. Excreca cor populi huius. ꝛ aures eius aggraua. ꝛ oculos eius claude. ne forte videāt oculis suis. ꝛ auribus suis audiant ꝛ conuertāt. Alio mō i hoc q̄ q̄s audit malum exterius ꝛ consentit. Unde glo. sup illud. Facientē ꝛ cōsentientem par pena constringit. ij. q. j. Notum dicit glo. q̄ tribus modis dicitur quis i malū actum aut criminosū consentire. Primo si ad hoc cooperatur. Secundo si non corrigit quis malū quod officio tenetur corrigere. Et ꝑm illa duo hec regula iuris habet locū. Facientem ꝛ consentientē par pena constringit. Tercō dr̄ quis consentire in malū cum peccantem defendit. vel quando sua auctoritate q̄s malum operat. ꝛ talis magis est puniendus vt dicit Isi̊. Et ponitur. xj. q. nj. Qui ꝓsentit. Et assignatur ratō. xxmj. q. nj. Qui aliox defendit errorē amplius est damnabilis illis qui errant. Quia nō solum errat ille. sed etiam alijs offendicula preparat erroris. Quarto spiritus velut filius reguli patitur infirmitatem narium in discretiōe que valde necessaria est in omni opere virtuoso. qz nullum opus bonum valet sine discretōne. vt dicit Nicolaus de lyra sup Leuitic. xj. Et patet hoc primo in predicatione. Nam bonum opus est predicatō. quia opus xp̄i ꝛ angelicum Si tamē fit sine discretōne. vt videlicet si predicator predicat non predicanda. vel retineat dicenda spiritus infirmatur. Propter quod dicit Grego in pastorali ca. xv. Et allegat a Gratiano in decretis dist. xlnj. Sit rector discretus in silentio. cautus in verbo. ne vt tacenda proferat. aut proferenda reticescat. Nam sicut incauta locutio in errorem detrahit. ita quidem indiscretum silentium eos qui eruditi poterant i errore delinquit. Secundo vero patet hoc i correctione. Nam corrigere delinquentes bonum op⁹ est. quia est elemosyna spūalis. vt dicit Augusti. in Enchirid. Et allegatur distin. xlv. ca. et qui. Nō solū inquit qui dimittit atq; orat vt dimittatur ei. verūmetiā i eo q̄ corripit ꝛ aliq̄

emendatozi a pena plectit elemosynaz facit.qa miserticozdiam prestat.hec Aug.Si tamen cor rigens nimis excedit.z non ex charitate sed ex furoze cozrigere consueuit spiritū infirmuz di-noscitur habere.Jdeo dicit Grego.xlv.dist.li-cet primo.Erga cozrigendos inquit plus valet beniuolentia q̄ seueritas.plus charitas q̄ po-testas cum nemo nostz sine reprehensione aut sine peccato viuat.Tercio patet hoc in cozpo-ris castigatione.nam castigare cozpus bonum opus est.si tamen fit sine discretõe spūs infir-mat.Propter quod dicit aplus ad Ro.xij.ob secro vos p miscdiam dei.vt exhibeatis cozpa vestra hostiam viuentem sanctam deo placentē rationabile sit obsequiū vestrum.id est cum di scretione.ne quid nimis sit si cum temperantia cozpora vestra castigatis vt non ex defectu co-gantur dissolui sed vicijs mozi.hec magister in glo.Et potest dici de alijs bonis operibus que si non cum discretione fiant spiritus infirmat.

Quinto spiritus infirmatur in gutture siue in oze in locutione.quando videlicet proxio suo detrahit.Quia detractio est summa iniquitas. vij.q.j.in summa.Jdeo dicit psal.Quozum os maledictione z amaritudine plenum est.Et ite rum.Sepulchzum patens est guttur eozū zc. Quia sicut de sepulchzis nihil aliud exit nisi fe toz.sic nec tales os aperiunt ad loquendum ni si detractiones.blasphemias z huiusmodi.Se

Q xto spiritus infirmatur in memozia.Est enim quadruplex memozia peccatozum.damnozuz beneficiozum z exemplozū.Prime due memo-rie faciunt spiritum infirmari.alie due nō.Pri ma ergo memozia est peccatozum videlicet cū quis peccata sua preterita mirat z de ipis glozi atur.et sic valde spiritus talis hominis cozam deo infirmatur.Quia dicit Aug.in li.de saluta ribus documentis.Nec vllum quodlibet scel9 cozam deo tam abominabile est q̄ peccata pre terita vnicuiq; reminiscendo gaudere z exinde exultare.z in eis semper iacere.Et ideo illa me mozia est condemnanda.Secunda memozia ē damnozum z iniuriaruz nobis illataz.Et hec est penitus relinquenda.iuxta illud Eccī.xix. Non queres vltionem.nec memoz esto iniurie ciuium tuozum.scz ad vindicandum liuoze vin dicte.Potest tamen habere memoziam ad vin dicandum amoze iustīcie vt dicit lyra.Dicit ei Basilius in Hexameron.q̄ camelus habet mi-rabiliter bonam memoziam de verberibus.Si eī aliquis percussit eum dissimulat percussio-nem vsq; ad tempus.z indubitanter cum opoz tunitatem acceperit.expetit vltionez.Jta sunt nonnulli qui iniurias dissimulant.nō remittūt abscondunt non obliuiscunt.q̄uis vt dicit Se neca.Memozia beneficiozum debet esse tenax iniuriarum labilis z facilis.Et ī prouerbijs su is dicit.Jniurie remediū est obliuio.Et talis q̄ iniurias obliuiscī dicere potest deo confidētez illud Thobie.nj.Nunc domine memoz esto v̄bi mei.neq; vindictam sumas de peccatis meis. Tercia memozia est beneficiozum diuinozum. z hec quottidie possidēda Jsa.xlnj.Egoipe sū dicit dominus qui deleo iniqtates tuas.z pec-catozum tuozum non recozdaboz.reduc me in memoziam.id est bona que tibi feci.fm glo.cre ando.redimendo.z beatitudinem preparando Sed istam memoziam tria impediunt.videli-cet Prosperitas temporalis.Curiositas mun dialis.Voluptas carnalis.Primo ergo ꝑsperitas temporalis facit ingratos obliuisci ami-cozum qui eos in angustijs adiuuerunt.Unde Gen.xl.legimus q̄ ꝑpositus pincernaz Pha raonis qui prius incarceratus cum Joseph.et ipsum de sua liberatõne prophetice informauit succedentibus prosperis oblitus est interpre-tis sui.Jsto modo est de multis qui cum tribu-lationibus affligunt vel infirmitatibus habent deum in memozia.sed quando sunt in sanitate. tranquillitate z prosperitate tradunt deum ob liuioni.iuxta illud Deutro.xxxij.Deum qui te genuit dereliquisti.z oblitus es domini creato ris tui.Narrat Aug.ad Uincentiū ca.nj.q̄ se-mel in ethiopia cōtigit tanta pestilētia quo ad memoziā hominū.q̄ homines obliuiscerentur nomina patrum suoz.nomina filioz suozuz z etiam nomia ꝓpria.z oziebatur ista pestilentia fm aliquos ex fetoze z putrefactõe quozūdam cadaueꝛ interfectoz in bello.Moraliter tāta est in his diebus in pte memoratiua pestilentia q̄ nec recozdant nomina patris dei omniū.nec grati sunt amicis vel animabus defunctoz su-ozum.iuxta illud Eccī.ix.Obliuioni tradita ē memozia eozum.Secundo istam memoziā im-pedit curiositas mundi et sollicitudo nimia cir ca mundū.Sicut enim dicitur cōmuniter plu-ribus intentus minoz est ad singula sensus.Et iō ī ps.Obliti sunt benefactoz z mirabiliū ei9 que ostēdit eis.Tercio istaz memoziā impedit voluptas carnis.Unde Boe.nj.de conso.me-tro.ij.vocat cozpus fm imaginatiōem platoni cozum molam obliuiosaz.Fuit eī opinio Pla tonis sicut dicit Arist.j.poster.q̄ aīa habz no ticiā omniū a principio sibi concreatā z speciēs oīm rerum inditas sibi a deo.Sed tamē statim cū infundit cozpi terreno tradit obliuiōi noti-ciā sibi datā.nec pōt eis vti donec p sensus exer citat.z ideo posuit plato q̄ addiscere nō ē nisi

recordari. Moraliter anima immersa voluptatibus ⁊ delicijs carnis perdit memoriaz dei sui Contra quos dicitur in psal. Adhereat lingua mea faucibus meis si non meminero tui. Et sicut spiritus i ventre memorie infirmat. Quarta memoria est exemplorum. ⁊ est proximis exhibenda. videlicet per odorem bone fame ⁊ conuersationis honeste. Opera enim strennuitatis ⁊ victorie solent haberi in memoria. ⁊ ideo vincentes mundum per paupertatem. carnez. per castigationem. sensum. ꝓprium. per humilitatē memoria dignos faciunt seipsos iuxta illud Eccli. xlv. Dilectus deo ⁊ hominibus cuius memoria in benedictione est. Narrat magister in hist orijs ꝙ Moyses duxit in vxorem filiam regis ethiopie. Et cum in patriam suam redire voluisset impedire nitebatur eum vxor. et Moyses tanquā vir astrorum sculpsit in gemmis duas imagines huius efficacie vt altera memoriam. altera oblionem conferret. Cunq; paribus ⁊ similibus annulis eas inseruisset oblionis annulum vxori tradidit. et memorie secum annulum tulit. vt sicut pari amore. sic paribus annulis insignirētur. Cepit ergo mulier oblisci viri sui. ⁊ sic Moyses libere regressus est in patriam suam. Moraliter animus humanus magne celestis cum carne terrena que per ethiopissaz designatur coniugium ꝓtrahit quando infundi tur corpori. Sed animus aut spūs rationalis naturaliter desiderat beatitudinem ⁊ vult in celum reuerti. Sed ista vxor eum impedit. ⁊ ideo vtendum est cautela Moysi vt duos annulos in gemmis faciamus. ⁊ annulum oblionis carni tradamus. Annulus oblionis est cogitatō mortis. quia oblioni hominē reddit ⁊ tradit iuxta illud ps̄. Obliioni datus sum tanq̄ mortuus a corde. Sed annulus memorie est recognitio vite eterne. vbi in memoria eterna erit iustus. sic libere in celestem patriam reuertamur

℟ Octauo spiritus humanus patitur infirmitatem in dorso. videlicet in voluntate que significatur p dorsum. ⁊ hec facit spiritū hominis vel animā bonam vel mal am Bern. attestante qui ait. Anime licet in infirmitate vel ignorātia sepe cadant in bonam voluntatem quam habent resurgunt. hec est que bonam facit animā. Si vero fuerit voluntas viciosa facit viciosaz. Ecce infirmitas spiritus. Nono patitur infirmitatem in manibus videlicet in operatione. Est autem infirmitas manuum duplex. vt leprositas ⁊ ariditas. Infirmitas lepre est infirmitas mali exempli. Quia sicut lepra inficit. ita malū exemplum. Ideo dicit apostolus. ij. Chorinth. vj Nemini dantes vllam offensionem. id est exemplum malū vel scandalū verbo vel facto. Et .j. Thor. mj. Sine offensa estote. Et. b. Grego. ix q. nj. dicit. Tot mortibus digni sunt quot i alios p ditōis exempla transmittūt. Et ideo dicit Tullius moralis. Nulli tu fueris p̄bens exempla malorꝫ. Ne condemneris ꝙ peccatis aliorū. Infirmitas autē ariditatis manuum ē auaricia. Quia sup illud Math. xij. Ecce hō hās aridā manū. dicit glo. moral lyre. ꝙ p hominē habentē manū aridā intelligit auar⁹. cui⁹ man⁹ ad opa pietatis ⁊ largitatis est inualida. et sic spūs homis est infirmus in manibus cū maluz exemplū tribuit ⁊ opa largitatis non custodit. Decimo et vltimo spūs hominis infirmus est i pedibus affectionū. Affectus em̄ anime aut spirit⁹ sunt duo. amor ⁊ timor. Et isti sunt duo pedes anime qui male infirmant̄ cum cōuertūtur ad timorē male humiliantem. vel ad amorē male accendentē. ⁊ sic inepti erimus ad regnū celeste. Quod figuratum est. ij. Regū. ix. de Myphiboseth qui erat contractus ⁊ claudus vtroq; pede ineptusq; ad regnuz. Myphiboseth interpretatur os confusionis. ⁊ significat spiritū peccantem. qui si claudicat ⁊ infirmatur in pede amoris vel timoris ineptus est ad regnū decoris. de quo Sapie. v. Accipient regnū decoris de manu domi. Idcirco exemplo reguli debet quilibet hō cuius spirit⁹ sic vt dictū ē infirmatur ire ad christū ⁊ euz rogare vt sanet spm̄ vel aiam eius. et sic ex magna sua pietate dicet ei. Vade spūs tuus viuit hic in gr̄a ⁊ i futuro i eterna gloria. ad quā nos p̄ducat ꝛc̄.

De eadem dñica. Sermo tercius.

Hora septima reliquit eum febris. vbi supra. Dicunt medici ꝙ chrysis sexta die cōtingens regulariter est malum. Septima autez die contingens est bonū creticitat̄. Quare Galienus li. suo de creticis diebus dicit. Nā septimā diem assimilat regi. ⁊ sextam diem assimilat tyranno. Moraliter humanū genus laborabat diuersis infirmitatibus tam corpalibus ꝙ spū alib⁹. Infirmitates spūales fiunt i aia p peccata. Sic infirmus fuit Dauid qui ait ps̄. vj. Miserere mei domine quoniā infirm⁹ sum sana me dñe. Iste infirmitates nō relinquūt hoīem in p senti. ꝓpter qđ dicit. hō ꝓtinue labora i c peribus penitētie. iuxta illud Lu. xnj. Sex dies sūt i q̄bus oportet opari. scz in opibus penitentie ⁊ laboze corpali. Sed quidā de his infirmitatibus cretica ꝓponūt sexte diei. i. in vita p̄nti q̄ intelligitur p sextam diem. ⁊ sunt illi qui ocio ⁊ q̄ti se dant totaliter i presenti nolētes se dare

operibus penitentie.sed ista chrysis est regula riter.Nam qui hic opera penitentie recusat.in futuro opera pene eterne persoluet.iuxta illud Leuitici.xxiij.Omnis anima que non afflicta fuerit hac die peribit de populo suo.Et per oppositum qui hic tribulantur in operibus penitentie,p peccatis suis vexãtur quasi per sex dies z septima die vite sue requiescunt Exo.xxxvij.Dies sabbati septimus.id est requies sãcta a domino Et certe tunc est perfecta chrysis.qz tunc cessabit pfecte omnis infirmitas tedij z tẽptationum.carnis.mundi z dyaboli.Et tũc vere dici potest de quolibet illud verbum thematis.Hora septima reliquit eum febris.z qui sic creticant sani fiũt.Est ergo moraliter sexta dies in creticando quasi tyrannus ꝑm Halienũ. quia illi qui delicijs z quieti se dant in hac vita carni se subijciunt. cuius comitem vocat beat⁹ Aug.tyrannum.Sed septimus dies ẽ quasi verus rex sub quo spiritus libertati donatur.In cui⁹ figura dicitur Danielis.xiij.q rex venit die septima ad Danielẽ.z eripuit eum ỏ lacu leonũ.Et similiter hic dicitur q die septima reliquit.Quia in futura vita que significatur per diẽ septimã cessabit omnis infirmitas corporalis z spũalis.In quo quidẽ verbo euangelista quo ad sensum moralẽ principaliter duo tãgit Primo tangit cessationem vite peccabilis.ibi. Hora septima.Secundo mutatõem pene damnabilis.ibi.febris.Circa que notandũ septem sunt peccata in septẽ febribus designata que septima hora cessabunt.et sniam damnabilis pene mutabũt.Primũ pctm̃ est superbia.z significat̃ p febrem que quartana nominat̃.cui⁹ signa sunt ꝑm medicos.quia de quarto in quartuz diem affligunt vel circitez quatuor horas.z recte significat superbiam que affligit ita vt ita dicaz spiritum hominis i quatuor horis diei. Prima hora est quando aliquis credit se habere bona a seipso que habet.quod est verum signũ superbie vt dicit Beda in omel.qua laborant illi qui dicebant ps.xj.Labia nostra a nobis sunt quis noster dñs est.Sex autem sunt que facit superbus q̃si crederet bona sua habere a seipo et nõ a deo.Primo cuz de bonis suis gl'at̃ z erigit̃.de quo Job.x.Uir vanus in supbiam erigit̃.z q̃si pullus onagri liberum natum se putat.Cõtra quem loquit̃ aplus.j.Chor.iij.Quid hẽs qd nõ accepisti.Si accepisti quid gloriaris q̃si nõ accepis.Secũdo cũ de bonis suis se iactat.qd nõ facit Job qui ait.c.xxxj.Si.i.nõ osculatus sum manũ meam.In manu ꝑm glo.intelligitur opatio.In osculo quod est cõtactus oris intelligit̃ laudatõ.Ore em̃ spũaliter tãgit̃ res q̃ laudat̃.Uñ osculũ manus est laudatõ ꝓpie opationis.Tercio cũ de bonis suis gratias nõ agit. hõ em̃ ingratus dr̃ nõ cognoscere bñficiũ accepti eo q faciat ac si nõ cognosceret dum ꝓ eo gratias nõ agit.de quo dicit Bern.Ingratitudo est ventus vrens siccans sibi fontem pietatis.rozẽ miscdie.fluenta gratie. Quia ꝑm Grego.nõ est dignus dandis qui non agit grates ỏ datis.Quarto cum habentem bona simillia cõtemnit.Quinto cũ sibi z nõ deo viuit. Nã verissima recognitõ dñi est redditio census vel seruitij.z cum supbus deo seruire rennuit ipse bona sua ab eo nõ cognoscit.Sexto cum de bonis suis pauperibus non tribuit.Unde Aug⁹.Dicit tibi Christus.Da mihi ex eo quod dedi tibi. de meo quero z non mihi donas.Secũda dies vl hora qua patitur superbus ad instar febricitãtis est cum credit bona sua habere a deo,p meritis suis.et in hoc fatuum se ostendit. Primo quia ipse nihil dat deo nisi prius hoc dederit illi.Ideo Isa.xxvj.dicitur. Omnia opa nr̃a opatus ẽ in nobis dñs.z bñ nõ inquit sunt talia merita vt ꝓpterea vita eterna debeatur ex iure vt deus iniuriam eius faceret nisi eã donaret.naz vt taceam q merita nostra dei sunt dona.z ita homo magis ꝓpter ea debitor est deo q̃ deus homini.Et quod sunt omnia hec merita ad tantam gloriam.quasi diceret nulla.Scdo qa bona nostra ex se sunt quasi moneta absq argẽto vbi gr̃a.valor ẽ i opibus dei.z sine eo sunt opa nostra falsa moneta.Tercio qz que in oculis nostris videnť merita frequẽter in oculis dei sunt demerita.Quia Job.iij.Ecce q̃ seruiunt ei nõ sunt stabiles.z in angelis suis reperit prauitatem.quanto magis qui inhabitãt domos luteas.Et Isa.lxiij.Facti sum⁹ vt immũdi omnes nos.quasi pannus mẽstruate vniuerse iusticie. Et.b.Grego.Sepe inqt iusticia nr̃a ad examẽ iustice diuine deducta iniustícia est.z sordet in conspectu iudicis quod fulget i estimatõe operantis.Tercio quia dies vel hora q̃ quis credit se habere bonũ quod nõ habz.Cõtra quod dr̃ Isa.v.Ue q̃ sapientes estis in oculis vestris z coram vobismetipis prudẽtes.Et prouer.xxvj Uidisti hoiem sibi sapientẽ videri.magis spem habebit insipiens.qz impedit eum a gratia dei quam nõ petit cum credit eam habere.z qz nõ petit iam nõ accipit.vñ Sene.vñ mutari volum⁹ qz nos optios credim⁹.Quarta dies vel hora ẽ cũ q̃s i opinione sua ꝑfert se alijs.cõtra qd dr̃ ꝓuer.xij Ne innitaris ꝓprie prudẽtie tue nec sis sapiẽs apud teipm.vbi dicit hiero.z habeť extra de cõstitu.Ne innitaris.Prudẽtie sue innitit̃ qui ea que sibi agenda z dicenda videť patrum decretis preponit.Sed sapiens est apud se qui in illis que ex magisterio potuit recte

cognoscere se pre ceteris quasi doctorem extol
lit qd̄ tñ null⁹ facere debet. qr dicit Bern̄. Noli
te compare maioribus noli mīorib⁹ vel vni vel
nemini nō dico preponas sed nec compare pre
Usumas. Scd̄m peccatum est auaritia ⁊ denotat̄
ī febri que dicit̄ ethica. Et dicit̄ ab ethis quod
est ꝯsumptio. qr in ethica est calor innaturalis
cōtinentie humiditatem radicalem consumēs.
Etiā pro tractatu temporis intm̄ extenuat̄ pa-
ciens vt solum maneat cutis. ⁊ recte significat
auariciā que per nimiū studiuz ⁊ vigilias circa
tpalia consumit humidum gratie ⁊ virtualis vi
te. Ideo legit̄ ꝙ beatus Bern̄. vidit vnū homi-
nem stantē super vnū puteum scintillas de pu-
teo exeuntes deuorantē ⁊ macilentam faciē ha
bentē ex toto corde trementē ⁊ tandem cū ob-
stupuisset que vidit quesiuit ab eo quare sic sta-
ret super puteum? Respondit. propter honorē
quesiuit quare corpus haberet sic tremēs. Re-
spondit propter timorē. Moraliter iste homo
significat quemlibet auarū. q̄ frequent̄ stat su-
per puteū hnius mundi ⁊ deuorat scintillas cū
nō cessat cumulare diuitias. ⁊ habet etiā ad lit-
terā faciem macilentā propter curā assiduam ⁊
erumnam. qr Eccl̄s. ij. dicitur de auaro diuite.
Cūcti dies eius laboribus ⁊ erūnis pleni sunt
⁊ propterea extenuat̄ in toto corpore suo ⁊ ha
bet corpus tremēs. qr auar⁹ tremit ⁊ trepidat
vbi trepidandum nō est. iuxta illud ps̄. Deum
non inuocauerunt illic trepidauerunt vbi non
erat timor. ideo dicit Seneca. Auar⁹ vidit regē
⁊ estimat predonem. vidit pauperē ⁊ estimat fu
rem. ⁊ sic tremit auarus ad sil̄itudinē febricitā-
tis ad quem tremorē refert̄ illud Job. xv. So-
nitus terroris semper ī aurib⁹ ei⁹. ⁊ cum sit pax
semper insidias suspicatur. ⁊ illud ps̄. Posuisti
firmamentum eius formidinē. ⁊ Isa. xxiiij. For
mido ⁊ fouea ⁊ laque⁹ super te qui habitator es
terre. habitator terre est auar⁹ qui est quasi tal
pa ⁊ estuat ex febre cū irascitur ex diuitiarū sua
X rū amissione. aliud quere s̄ in d. Tertium pecca
tum est luxuria. ⁊ innuit̄ in febre que dicitur pu
trida propter putredinē humoꝝ. qr causantur
ex superfluis ⁊ malis humorib⁹ cum ergo ma-
teria grossa ⁊ vitiosa in corpore mouet̄ a calo-
re necesse est vt resoluatur in vaporē qui vapor
nō potest exalari propter grossitiē materie sibi
resistentis. ⁊ sic corrumpit̄ ⁊ putrescit ⁊ rete si-
gnificat luxuriā que spiritualiter ⁊ interdū cor
poraliter facit putrescere. iuxta illud Johel̄. j.
Computruerūt iumenta in stercore suo. Qd̄ ex
ponit Grego⁹. Iumenta in stercore putrescere
ē corporales hoīes in peccato luxurie vitā fi-
nire. Sicut iste p̄nceps in tribu Symeon qui in
trauit ad scortū vidēte phinees ⁊ alijs filijs is-
rael. ⁊ Moyse tunc phinees arrepto gladio in-
lupanari cum scorto transfodit. Numeri. xxv.
Et sic in luxurie putredine vitam vtriqꝫ finiunt
Quartū peccatum est ira ⁊ significat̄ in febre q̄
dicitur effimera ⁊ est illa in qua spirit⁹ ⁊ vapo-
res sunt accensi ⁊ raro vltra diē vel noctem du
rat nisi in putredā febrem mutuet̄. Causa autē
febriū effimere sunt cause priuatiue calefacien-
tes essentialiter vel accidentaliter. ⁊ habet no-
men suū a quodam pisce qui dicit̄ effimer⁹ qui
eodem die quo nascitur morit̄. ⁊ significat iraz
in qua accendūt̄ spiritus hoīs. Quia s̄m p h̄m
ira est accensio hoīs circa cor ⁊ raro vel nunq̄
debet durare vltra diē vel noctem. sed statī de-
bet suffocari. Nā dicit Aug⁹. Sicut acetū cor-
rūpit vas si diuti⁹ ibi fuerit. sic ira corrūpit cor
si in alium diē durauerit. Dicūt enim doctores
ꝙ ira mala duas habet spēs. quedam enī est su
bita ⁊ sine deliberatione rōnis que venialis est
Alia v̄o cū deliberatione ⁊ sensu rationis que
mortalis est. ⁊ has duas species tangit Dauid
ps̄. iiij. Irascimini ⁊ nolite peccare. q. d. Si su-
bito ira surgat in nobis nā assentiat rō. Ira v̄o
que cū deliberatiōe fit si inueterascat odiū dici
tur. Est enī ira odium inueteratū. qd̄ apl̄s pro-
hibet Ephe. iiij. Sol nō occidat super iracūdiā
vestrā. i. nō diu duret sicut febris effimera. ⁊ si-
cut causa effimere aliqua est essentialis alia ac-
cidentalis. Sic ira in aliquibus hominibus est
essentialis. s. a natura. qr a natura sunt inclina-
ti ad irā. In alijs autē causatur accidentaliter
⁊ qualitercūqꝫ tñ causet̄ mala corpori operat̄.
que enumerat Isidor⁹ de sum. bono. Ira occi-
dit mentem serui, proximū offendit. omnēqꝫ sa-
lutem corporis abijcit ⁊ retēdit. Cui cōcordat
Tulli⁹ de tusculanis questionib⁹ li. iiij. Ira ve
ritatē tegit iusticiā peruertit atqꝫ omnē virtutē
abijcit animāqꝫ offendit. ideo eadez hora ⁊ die
quib⁹ nascitur econtra mori debet. iuxta illud
Ecc̄i. xix. Aufer irā a corde tuo. vbi dicit glosa
Auferenda est ira a corde. qr est q̄si quedam tē
pestas mentē quadā grauedine destruēs. sic di
cit Grego⁹. Sicut tēpestas timet̄ ita ira timen-
da est cordi. Quintū peccatum est gula ⁊ figu-
ratur in febre que dicit̄ quotidiana. ⁊ generat̄
ex flecmate putrefacto ⁊ recte significat gulaz
que facit corp⁹ putrescere. qd̄ testatur Chryso.
de cōse. di. v. nihil. Excessus inquit cibo ꝝ con-
sumit ⁊ putrefacere facit. corpus humanum ⁊
mactat egritudinē diuturna ⁊ tūc cū morte cru
deli consumit. Sextū peccatum est inuidia ⁊ si-
gnificat̄ in febre que dicit̄ erratica et hoc nō fit
certis ⁊ determinatis horis sed incertis. ⁊ con
grue denotat inuidiam que nō fit certis horis.
sed tūc solum qñ videt inuidus prosperitatem

tũc solum qñ videt inuidus prosperitatem hominis quam sine inuidia videre nõ potest. quia dicit̃.j.Regum.iij. ꝙ Heli non poterat videre lucernam anteqũ extingueretur. qꝛ inuidus nõ potest videre bonũ proximi quo lucet corã deo ⁊ hominibus per bonam famã. sed quando diabolo procurãte extinguit̃ per infamiã tunc acute videt. Contra quod dicit Berñ. Si quis bonus est non inuidet melioribus et qui sibi videt̃ agere melius bonũ non spernat alteri⁹ bonum. Septimũ peccatũ est accidia. ⁊ significatur in febre que dicitur tertiana que tangit pacientez tertia die. ⁊ huius sunt tres species .s. cõtinua ĩterpellata ⁊ carison. ⁊ recte significat accidiã que deberet habere tres ꝑtes penitentie. s. ꝯtritionẽ confessionem ⁊ satisfactionem. sed has negligit diabolo procurante. Nã quidam frat̃ vt legitur adiurauit demonẽ vt ab obsesso exiret ⁊ nomẽ suum diceret. Et ille. Tres inquit sum⁹ in hoc nomine. ego v̄o vocor claudens cor ⁊ officium meũ est cor peccatoris indurare ne contritionẽ habeat pro peccatis. Ali⁹ vocat̃ claudens os cuius officiũ est impedire ne confiteat̃ licet cõteritur. Tertius dicitur claudens marsupium cui⁹ officium est ne elimosynis peccata redimãtur. ⁊ peccator satisfaciat ⁊ sic fere oẽs lucramur. His septẽ febribus fere egrotat tot⁹ mũdus aliqui in quartana suꝑbie. aliqui in ethica auaricie. tertij in putrida luxurie. q̃rti in effimera ire. q̃nti in quotidiana gule quã quotidie frequentãt vt potatores ⁊ crapulosi. sexti in erratica inuidie. septimi in tertiana accidie quare necesse est vt hora septima sanent̃ ab his febribus ⁊ relinquantur. ⁊ hec hora septima ẽ donũ spiritussancti qđ est timor qui expellit peccatũ. Ecc̃i.j.qđ est mors aĩe. Ezech̃.xviij. Anima q̃ peccauerit ipsa morietur. ideo dicit Johes cassianus de institutiõe monachoꝝ.li.iiij. Principiũ nostre salutis nr̃eqꝫ sapiẽtie s̃m scripturas timor domini ẽ. Timor enĩ dñi nascitur ex compunctõe salutari. de compũctione enim cordis procedit abrenũciatio.i.contemptus omniũ facultatũ de nuditate humilitas ꝓcreatur de humilitate mortificatio voluptatuz generatur de voluptatis mortificatiõe extirpantur atqꝫ marcescũt vitia vniuersa de vitioꝝ expulsiõe virtutes fructificãt atqꝫ succrescunt de virtutũ pullulatione puritas cordis acq̃ritur. Per puritatẽ apostolice charitatis perfectio possidetur hec fuit sentẽtia beati Anthonij. Vel moraliter per septẽ horas intelliguntur septẽ dona spiritussancti que enumerat Jsa.xj. Prima hora est donũ sapientie quod viriliter luxuriã despicit ⁊ totũ hominẽ libertati castitatis restituit. Scđa hora ẽ intellectus qui gulã violẽter reprimit ⁊ celestib⁹ delitijs mentẽ spũaliter reficit. Tertia hora significatur in dono cõsilij quod auariciã potenter extinguit thesauros celestes sapiẽter cõquirit. Quarta hora est in dono fortitudinis que accidiã violanter opprimit. ⁊ vigorẽ mẽtis ad operandũ vehementer impellit. Quintũ donũ ĩnuitur per donũ sciẽtie que irã totaliter sedat ⁊ totũ hominẽ intra se prudenter pacificat ⁊ quietat. Sexta hora figuratur in dono pietatis que inuidiã con cultat ⁊ proximũ ad se dulciter inuitat. Septima hora ẽ in dono timoris que ab homine superbiã expellit ⁊ deũ humilit̃ introducit. ⁊ sic spirit⁹ febricitans videlz peccator ab infirmitate cõualescit. vel alio mõ peccator saluatur hora septima. prima hora ẽ cum peccatoꝝ suoꝝ attendit multiplicitatẽ. Sicut Manasses qui ait .ij. Paral̃.xxxiij. Pctã mea super numerũ arene maris. Scđa hora qñ attẽdit ad emẽdãdũ tẽporis breuitatẽ. de qua Job xiiij. Breues dies hoĩs sunt. Tertia qñ attẽdit iudicis equitatẽ. de qua ps̃. Justus es dñe ⁊ rectum iudiciũ tuum. Quarta quando habet de peccatis cõtritionẽ. ps̃.l. Cor contritum ⁊ humiliatum deus nõ despicies. Quinta qñ habet confessiõis integritatẽ. Jacobi.v. Confitemini alterutrũ peccata vestra. Sexta qñ habet satisfactionis sedulitatẽ Matth̃.iij. Facite dignos fructus penitẽtie. Septima qñ habet dei ⁊ proximi perfectã charitatẽ. ⁊ in hac hora sanatur peccator ab omnib⁹ febribus spiritualib⁹ prelibatis. qꝛ charitas opit delicta vniuersa. Prouer.x.⁊.j.q.j.c. multe sunt.

Dominica.xxij.post trini.sermo.

Simile est regnum celoꝝ homini regi qui voluit rationẽ ponere cum seruis. Matth̃.xviij. Fugiens gladiũ inimicoꝝ semper debet oculũ habere ad viã per quã graditur ⁊ non ad terminũ a quo recessit. Naz volens se prospicere aut oportet eũ stare aut si procedat oportet eũ cadere. ⁊ in vtroqꝫ gradu persequẽtes appropinquant ad ipsum ⁊ sic est in periculo. Moraliter autẽ inimici nr̃i sunt demones. qꝛ dñs dixit ad Euã. Gen̄.iij. Jnimicitias ponam inter te ⁊ serpentẽ. s. infernalem. Jlloꝝ inimicoꝝ est gladi⁹ peccatũ scindens ex vtraqꝫ parte. quia scindit corpus ⁊ animã. Hoꝝ quidẽ gladiũ fugiunt penitentes ideo semꝑ ante oculos debent habere viã penitẽtie ⁊ terminũ ad quẽ tendũt ⁊ appropinquant. s. vitã eternã. qꝛ cogitantes ⁊ oculis cordibus contẽplantes eterne vite dulcedinez audaciores efficiuntur. ad mũdi fugã nõ debẽt

Sermo ci

penitentes aliqñ retrospicere p recidiuationez in peccato ⁊ per recordationē delectatiōis pre terire quos diabolus sequens eos citc capet p consensum ⁊ rēmanerent captiui. Figura Geñ. .xix. vbi legitur q cū dominus vellet zodomā ⁊ gomorrā propter illoz iniquitatē subuertere angelus pepcit Loth ⁊ vxori ⁊ familie ipsius vt exirent inde ⁊ saluarenť in monte. ⁊ oēs sic fecerūt excepta vxore Loth que dū fugere voluit se retrospexit ⁊ versa ē in statuā salis. Spiritualiter dñs vult punire pessimorum peccata sic vt exigit sue rectitudo iusticie. q dicit Augustin⁹ in sermonibus cōibus sermōe .xliij. Impunitū nō potest esse peccatū nō decet nō oportet nō est iustum. et q non potest esse impunitū puniať a te ne puniatur ab illo. s. deo. Hec Augustin⁹. Precepit igitur cupientib⁹ saluari vt a preteritis recedant ⁊ per viā penitētie ⁊ saluentur in mōte dñi videz in celo ⁊ vult ne retrospiciāt per peccati recidiuationē. sed recto tramite penitētie perficere inceptū iter. Sic enī pueniant ad mōtē eterni gaudij in quo fm ps̄. Beneplacitū est deo habitare cū sanctis suis. Sed si miser peccator ad instar vxoris Loth retrospiciat per ingratitudinē ⁊ recidiuet in peccatū vertitur in salem ⁊ efficiť terra sterilis in qua nihil videtur nasci. amplius pertinēs ad virtutez sed apt⁹ erit ad eternum ignem. ⁊ hoc patet de seruo qui debebat decē milia talenta. sed q petiuit gratiā a dño obtinuit. Miser autē per ingratitudinem retrospexit cū conseruū suum tenens suffocauit. quapropter penis eternis tradit⁹ fuit. vt dicit presens euangeliū in quo tria principaliter tangit euāgelista. Primo vniuersalis rōnis exigētiā ibi, Simile ē regnū celoz. Scō impossibilis solutiōis indulgentiā ibi. misertus est dñs. Tertio penalis vlcionis finalez sententiam ibi. iratus dñs. Primo g tangit vniuersalis rationis exigentiā cū dicit. Simile est regnū celoz homini regi qui voluit rationē ponere cū seruis suis. Circa qd notandū. hō iste ⁊ rex vt ait Hiero⁹. christus est qui dicit homo h ⁊ rex cui regnū celoz assimilatur. quis melius intelligitur q redemptor nr̄. de quo Prophet⁹. homo est ⁊ qs cognoscit eū. ⁊ ps̄. De⁹ iudicium tuū regi da ⁊ iusticiā tuam filio regis. i. christo qui fm deitatē filius est regis eterni. s. patris. ⁊ fm humanitatē est fili⁹ Dauid regis. vt habetur Matth̄. j. quia descēdit de ipso Dauid fm carnē. Roma. j. Iste homo ver⁹ ⁊ rex eternus vult rōnē ponere cum seruis suis. ⁊ hi sunt oēs homines qui serui ei⁹ sunt rōne creatiōis. q dicit ps̄. Scitote qm̄ dominus ipse est de⁹ ipse fecit nos ⁊ nō ipsi nos. vel sunt serui ei⁹ iure licet multi sunt ei⁹ facta ⁊ executiōe. Sūt enī tria genera seruoz fm iura. Aliqui enī sunt originarij qui sunt in seruitute nati. Quādo enī homo qui est maior viginti annis se patitur venūdari. vt in veritate participet in precio talis licet añ liber fuit fit seru⁹ ⁊ filij nati ab eo in seruitute nascuntur. Sic omnes homines sunt serui dei. q in prima creatione de⁹ omnes simplices creaturas ante nos creauit vt seruirent nobis. sed post illas creauit homines vt seruirent sibi. nō q creator de⁹ ⁊ summe bonus eius seruitio indigeret. q fm ps̄. bonoz nostrorum non eget. sed seruiret ei ideo vt frueret eo cui seruire regnare est. In hoc enim proficit seruiens nō ille cui fuitur. vt dicit magister li. ij. di. i. ca. ij. Alij sunt serui empticij qui ab hostib⁹ suis empti sūt q dicit ius ciuile instituta de iu. pso. §. Serui quos imperatores statuerūt quando vnus hostem suum caperet q si illius proprius esset vel vendere posset ne ipsum necaret. Quare ergo dicit Aug⁹. li. xix. de ciuitate dei. ca. xv. Origo vocabuli seruoz in latina lingua inde creditur dicta q hi qui iure belli possunt occidi a victoribus conseruabanť serui fiebant a seruādo appellati. Sic ⁊ nos sum⁹ serui dei. quia tenebamur captiui a diabolo. sed ab illo nos christus eruit magno pcio. videz precioso sanguine suo de quo aplus. j. Loz. vj. Empti estis pcio magno. Tertij sunt serui cōductiui qui non coacti sed voluntarie seruiunt ob spēz lucri. Sic ⁊ nos serui sumus dei qui debemus ei seruire nō coacte sed voluntarie. sicut ille qui ait. Voluntarie sacrificabo tibi. q coacta seruitia deo non placēt. Jacob. ij. ⁊. xxiij. q. vj. iam vō. Sed q ipse nos conduxit ex denario diurno pro vita eterna. Matth̄. xx. ideo seruire debem⁹ illi in sanctitate. i. pura ꝓscientia. Luce. j. Cum igiť illis seruis ponet homo iste et rex christ⁹ arduā rationem. q omnes manifestare oportet ante tribunal christi vt vnusquisq referat vel accipiet propria corporis. prout gessit siue bonū siue malum. ij. Loz. v. Et Athanasius in simbalo oēs homines resurgere habent cū corporibus suis ⁊ reddituri sunt de factis. ppriis rationē. Primo igitur cū ponet rex iste rationē cum seruis suis predictis oportet vnumquēq reddere rationem de verbis ociosis. iuxta illud Matth̄. .xij. De omni verbo ocioso quod locuti fuerint homines reddent rationez in nouissimo die. de quo .lxiij. y. vbi supra dictū est. Est autem multiplex verbū de quo ratio reddenda est. Primū est verbum adulationis quod est valde periculosuz. q implicat hominē multis peccatis. Est enī adulator ad modum nutricis qui filios diaboli obdormire facit in peccatis. sicut ⁊ nutrix casum paruuli ad eius consolationē interp̄tať.

ff 2

Sic ꝛ adulatoꝛ peccatū eius cui adulatur ꝙ in veritate casus est asserit esse opus magnificum ꝛ hoc ostendit sapiens Prouer.xvj. Iniquus lactat amicum suū ꝛ ducit eum per viam non bonam.ꝛ hec est via peccatoꝝ que est via nō bona sed mala. de qua Prouer.xiiii. Est via que videtur hominiᵇ spectatoꝛibus bona ꝛ iusta ꝛ nouissima eius ducunt ad moꝛtem.s.culpe ꝛ gehenne.ideo adulatoꝛ nō solum pꝛo se sed et pꝛo bis quos adulatione sua in pctis nutriuit red-
2 D det rationem.Scōm verbum maledictionis vt qui,pferūt maledictiones sibiipsis pueris suis seu alijs cōtra illud apostoli Roma.xij.Benedicite ꝛ nolite maledicere. Sed qualem rationem tales reddent qui vocem domini terribilē audiēt. Jte maledicti in ignem eternū Matth. .xxv.qꝛ maledictum quod maledicti pꝛoferunt in die.s.nouissimo super capita eoꝝ descendēt. iuxta illud Sapientis. Qui in altum mittit lapidem sup caput eius cadit.ꝛ Señ.xxvij. Qui maledixerit tibi sit ille maledictus. Quare pꝛecipue debēt cauere parentes ne maledicāt pueris suis.qꝛ illoꝝ maledictiones magis nociue solēt esse.Eccī.iij. Benedictio patris firmat domos filioꝝ.maledictio autem matris eraᵇ dicat fundamenta. Jdeo dicit Ualerius episcopus in sermone. Nihil seuius nihil periculosiᵘ amaris asperisqꝫ maledictionibus quoꝝ vulnera tāto difficiliᵘ curanꝫ q̄nto faciliᵘ infligūꝫ.
3 E Tertium est verbum detractionis quod valde odit deus.iuxta illud Sapientis.Detractoꝛes deo odibiles.Detractoꝛes nāqꝫ comparantur pꝛimo mulieri pꝛegnanti que cum doloꝛe conatur ad emissionem partus. Et de detractoꝛe dicitur Eccī.xix.A facie verbi ꝓturit fatuus tāꝙ gemitᵘ partus infantis. Uidetur enī detractoꝛi,qꝛ rumpetur nisi iverbum malum auditū malum de pꝛoximo emitteret.cōtra quem dicit sapiens Eccī.xix. Audisti verbū aduersus pꝛoximū tuū cōmoꝛetur in te fides tua quoniā nō disrumperis.Scōo comparātur ciconie que venenatis animalibus pascitur.qꝛ detractoꝛes alienū peccatum qō quasi venenum est deferunt in oꝛe.de quibus pś.Quoꝝ os maledictione ꝛ amaritudine plenū est.Tertio comparātur turificationibus.qꝛ in cetu diaboli detractoꝛ turibulum defert in quo per suum odoꝛem hominibus ingerit alienoꝝ peccatoꝝ fetoꝛē. Quarto sunt aduocati diaboli.qꝛ ipsi conanꝫ ad hoc vt qō dei est cedat in partem diaboli.qd enī aliud est dicere.iste est foꝛnicatoꝛ vel vsurarius ꝙ dicere.iste ē diaboli aduocatus. ideo districtā
4 F rationem ponit iste homo reꝛ cū eis. Quartuꝫ est verbum mendositatis qō est velud arcᵘ diaboli oculos interfoꝛes filioꝝ dei sagittans.qꝛ de mendacibus dicitur.Jere.xix. Extendeꝛūt linguam suā quasi arcū mendacij ꝛ non veritatis.Et ibidem.Sagitta vulnerans labia.hi ergo mendaces male in reddenda ratione stabūt eo ꝙ cum diabolo patre suo in infernum intrabunt.qꝛ diabolus pꝛimū mendacium inuenit. deinde filios mēdacij genuit sicut testaꝫ Augᵘ. Quo inquit deus pater genuit quasi filium veracem.ꝛ qꝛ mendax est filius diaboli.qꝛ diabolus lapsus genuit quasi filium mendacem.ideo ꝛ vbi diabolus ibi ꝛ ipse erit.s. in inferno Quin
7 tum verbū est blasphemationis quando videlꝫ aliqua in ꝓtumeliā dei ꝛ beate virginis sanctoꝝq eius pꝛoferunꝫ vt maxime lusoꝛes ꝛ impacientes faciūt dicendo. Si deus iustus esset hec vel hoc circa me fieri non permitteret.ꝛ sic volunt attribuere ei iniusticiā qui iustus est.Jm illud pś.clxviij. Justus es domine ꝛ rectū iudicium tuū. Tales timere debent illud Pꝛouer. xx.qui maledicit patri. ideo qꝛ est pater noster Matth.vj.ꝛ matri virgini que est mater totiᵘ ecclesie Canti.viij.Extingueꝛ lumen eiᵘ in medijs tenebꝛis.i.in peccatis suis moꝛieꝛ. Tales enī blasphematoꝛes sunt similes crucifixoꝛibᵘ christi.qꝛ dicit Augᵘ. Non minus peccant qui dominū blasphemant regnantez in celis ꝙ qui crucifixerūt ambulantem in terris.ꝛ qꝛ taberna in qua ludus permittitur vel domus in qua blasphemus fouetur vt quidā doctoꝛ dicit ē taberna diaboli.ve illis qui in domibus suis fieri permittunt.licet etiam ipsi bene agant.qꝛ dicit Augᵘ.Bene agere ꝛ malis consentire signū erꝛoꝛis est. Cui consonat Cassiodoꝛᵘ. Cū possis obuiare peruersis ꝛ desinis aduersarius sensus
6 erꝛoꝛis es.Sextū verbum est derisionis vt qui 5
facta vel verba alioꝝ deꝛident ꝛ se solū bonos putant.vel etiā aliqui licet mali sint tñ benefacientes deꝛidere nō cessant ꝛ hi peioꝛes sunt ꝙ fuit heroᵈes. Jlle enim occidit pueros iam natos pꝛopter christum.Matth.ij. Jrrisoꝛes vo occidunt matres pꝛopꝛie ecclesie adhuc in vtero existentes. Non enim expectant quousqꝫ ecclesia peperit eos in sacramento penitētie imo ꝙ cito apparent in eis aliqua signa sanctitatis vel bone voluntatis.ipsi suffocant eos verecundiam eis faciendo.Scōo sunt peioꝛes ꝙ draco de quo legitur in Apocaľ.xij. ꝙ stetit ante mulierem que erat paritura vt cum peperisset filiū eius deuoꝛaret. Deꝛisoꝛes autem partum matris sue ecclesie nō expectāt vt dictum est. Tertio sunt vt buffones sed magis venenati sūt qñ buffones illi enī vt dicit Pli.in spe.naturali nō possunt sustinere odoꝛem vinee floꝛentis.sic deꝛisoꝛes non possunt sustinere odoꝛē bone operationis ꝛ salutis.qui odoꝛ valde placꝫ deo sic

zelus animarum. sed ipsi odiunt zelum z salutē animarum. idcirco maius damnū infert deo qñ aufert vnam animā quā si auferret ei mille corpora. z certe cum ipsis christus grauem rationem sedebit z supplitijs eternis deputabit que parata sunt eis. ſm illud Prouer. xix. Parata sunt derisoribus supplitia. Non debent tamen boni homines derisiones malorum hominum curare sed equanimiter portare nec ppter has a bonis inchoatis cessare. Exēplo christi quez legimus a quadruplicibus hominibus derisuz nec tamen ab operibus bonis cessauit. Primo a diuitibus auaris. Scdo a principibus preclaris. Tertio a militibus amaris. Quarto a simplicibus ignaris. De primis legitur Luce. xvj. vbi christus dixit. Nemo potest deo seruire et mamone. Quod cū audissent pharisei qui erāt auari deridebant eum. de scdis Matth. xxvij. Principes sacerdotum illudentes cum scribis dicebant. Alios saluos fecit seipsuz non potest saluum facere. de tertijs legitur Luce. xxiij. Illudentes autem ei milites accedentes z acetuz offerentes illi dicebant. Si tu es rex iudeorum saluum te fac. de quartis habetur Luce. viij. qñ suscitabat filium archisynagoge dicentes. Nō est mortua puella sed dormit deridebant eū scientes qz mortua erat. Cum ergo christus totp nobis derisiones malorz pro nobis sustinuerit felix est qui pro eo vices reponendo derisiones molorz equaliter sustinebit vbi enim sanctꝰ homo vt dicit Hol. super li. sapien. lectione. xxix. a mundi dilectoribꝰ inuitꝰ condēnat viā christi nec discipulorum eius imitatur. Qui enim mūdum reliquit z honorem mūdanis requirit iste videtur deo seruire. sed mercedez non recipit a deo. Gaudeant ergo mūdi contēptatores quotiens vite sue inueuient derisores. qz ex hoc recipiunt argumentum qꝫ viam dei imitantur. si a mundi dilectoribus tanꝫ fatui contēnantur. vnde Seneca li. de moribus. Nondum inquit felix es si te turba nō irrisit. Si beatus esse vis cogita hoc primum labijs contēpni. Nam apostolus dicit de se z suis sequacibus. j. Cor. iiij Spectaculū facti sumꝰ mundo nos stulti propt xpm vos autē prudēres in christo. Et loqr̄ ironice ſm glosam. q. d. Nos reputamur stulti qz christum predicamꝰ z putatis vos esse prudentes quia tacetis qđ nō est verum ꝛc. Septimū est verbum elationis vt qui alios confundunt z seipsos extollunt vel qui se de malis factis iactant vt multi sunt qui cum ad aliquem honorē peruenerunt omnes vituperant z seipsos soluz dignos estimant de quibus dicit pſ. Delictum oris eorum sermonum labiorum ipsorum z cōprehendentur in superbia sua. hi sunt similes flori tribulorum qui quanto magis ascēdit tanta fragilior erit. Et ideo dicit Grego⁹. Superbus vbi ad sublimia se extollit ibi ad ima cadit plumbi enim natura est vt quāto altius iacitur tanto plus profundatur. Dicit enim Hiero⁹. Nihil enim abhorreo sicut illum q̄ superbo vultu somnia refert omnibus se prefert iam scientia iam rerum copia iam ingenua parentela iā morum venustate aut corporis abilitate. Octauum verbum de quo ratio est reddenda est fornicationis quod inhibet sapiens Ecclīastici. v. Sit manus tua super os tuum ne capiaris verbo īmundo. s. luxurioso. nulli dubium quin mille milia virginum z multerum propter lubrica sua verba sunt decepte. quia ex abundātia cordis os loquitur. vnde Plato cominatur qꝫ aliqua sit scurra si loquitur scurrilia verba. qz dicit Augꝰ. Qui delectantur in verbo non longe sunt a peccato. Scdo oportet vnumquēq; reddere rationem de malis cōmissis. de quibꝰ Job

Cōmissa mea domine pauesco z ante te erubesco dum veneris iudicare noli me condēnare. Pro his autem malis factis condemnabuntur oēs infideles pagani iudei heretici z his similes de quibus iam sententia lata est per iudicem christum Joh. iij. Qui non credit iam iudicatus est. Similiter pro malis suis damnabuntur omnes homicide z desperati cuz Cayn qui occidit fratrem suum z unde desperauit qui dixit. Maior est iniquitas mea qꝫ vt veniam merear. Gen. iiij. Omnes violenti pauperum oppressores damnabuntur cuz Nemroth qui erat robustus venator. i. oppressor hominun coram domino. Gen. x. Item omnes adulteri cum Lamech qui primo bigamina introduxit Gen. v. z omnes fornicatores z incantatores aut incātatrices cum Jesabel. iiij. Regum. ix. quia dicit apostolus ad Heb. xiij. Fornicatores z adulteros iudicabit. i. condemnabit dominus. Item omnes rebelles cum chore datan z abyron qui rebelliter murmurabant cōtra Aaron z Moysen z terra eos absorbuit Nūeri. xvj. Item oēs īmisericordes damnabuntur cum diuite qui micas pauperi Lazaro deneganit Luce. xvj. quia iudicium sine misericordia fiet ei qui misericordiam non fecit. Jacobi. ij. Item omnes contra naturam peccantes damnabuntur cum sodomitis. Gen. xix. de quibus dicitur omnes sodomite erant pessimi z peccantes coram domino nimis. Gen. xiij. z. c. xviij. dicit dñs. clamor sodomorum z gomorreorum multiplicatus est nimis descendā z videbo. Super quo dicit Gregorius. monitas z tante inaudite turpitudinis quasi āmirationem z dubitationem parit in audiente. vnde domiⁿ quasi āmirans z dubitās

super tanto scelere introducit loquens descendam ꝛ videbo. Incredibile enī mihi videtur homines tm̄ flagitium perpetrasse. vnde laborantes hoc vitio sunt hostes dei ꝛ generis humani facto ꝛ si non verbo dicunt. Tu masculum ꝛ feminam creasti vt multiplicaretur genus humanum. nos autē operam damus vt minuat. Sed grauiter fuit hoc vitium vindicatuz. Nā prima vindicta huius peccati diluuiuz. Inter causas enim diluuij ponit Methodius q mulieres in vesaniam verse supergresse viris abutebantur ꝛ q exarserunt homines in alterutrum coeuntes. Scōa vindicta fuit subuersio quinq ciuitatum. videlicz zodome gomorre adima zeboīs ꝛ zegor. In qua vindicta attendendum est q dominus non solum nocentes sed innocentes parvulos vnius diei puniuit. In hoc prouisum est pueris ne diuti⁹ viuentes sequerentur exempla patrum ꝛ grauius damnarētur ꝛ nō solum homines imo ꝛ terrā destruxit ꝛ in mare mortuū in quo nihil viuit nec auis nec piscis conuertit vnde Berñ. Gehenne flāma morā non sustinēs sodomoz prevenit tollere nationē ꝛ ipsam conscium tante confusionis terrā cōsumpsit ignis sulphureus ꝛ spiritus procellarum in locū horribilem solum omne redactum. Et Esa. xix. dicitur. Dominus pluit zodomā et gomorrā ignē ꝛ sulphur de celo ꝛ subuertit ciuitates has oēz q circa regionem ꝛ vniuersos habitatores vrbium ac cuncta terre virentia. Respiciens etiā retro vxor Loth vsa est in statuā salis ad ostendendum quantū displiceat deo memoria huius peccati. O si dñs adeo grauiꝫ puniuit hoc peccatum nūqd ab eo nūc manebit impunitū? certe non. q non est abbreuiata manus domini. s. puniens hoc peccatum. O qualem rationem coram deo districtissimo iudice reddent. qui etiam coram ipso obmutescent. q zodoma mutabitur in signum q hoc pessimū vitiū reddet homines mutos in die iudicij si non generaliꝫ aut specialiter. Penitemini ergo cito tales ꝛ desistāt ꝛ penitentiam condignam pro huiusmodi in effabili peccato sustineāt ꝛ suscipiant ne vlciones diuinam super se sentiant ꝛ penam eternā euadant. Item omnes auari ꝓdēnabuntur cum iuda qui propter modicam pecuniam dominum tradidit ꝛ se suspendendo crepuit medi⁹. Mathei. xxvij. ꝛ Actuū. j. Item ementes ꝛ vendētes in locis consecratis cum iudeis quos christus expulit de templo Joh. ij. ꝛ Matth. xxj. ℟ Item iniusti ꝛ dolosi mercatores cum Jesi. iiij. Regum. v. Item omnes symoniaci cū Symone mago Actuum. viij. Tertio cum ponet dñs rationem cum seruis suis oportet vnumquēq rationem reddere de bonis obmissis. videlz q opera pietatis nō exercuit q missam debito tē pore non audiuit q predicationē contēpsit aut cetera bona opera nō fecit. ideo dicit Anselm⁹ Exiget a te vsq ad punctum oculi omne tēpus viuendi impensum qualiter fuerat expensum. Nam legitur Matth. xxv. de seruis quib⁹ dominus tradidit bona sua. s. nature vt fortitudinem ꝛ sanitatem. ꝛ bona gratie vt sapientiam ꝛ intellectum ꝛ fortitudinē vt diuitias dicēs. Negociamini dū venio. q. d. compare debetis bonis operibus celeste regnum quousq venio. s. rationem ponere ꝛ videbo quanta quisq bona sit lucratus. Super quo dicit Berñ. super speciali negociatione. Negociare igitur donec veniat dominus deus vt ei dicere possis. Domine quinq talenta tradidisti mihi. ecce alia quinq superlucratus sum et audire merearis intra in gaudium domini tui spōse ecclesie ꝛ redemptoris omnium seculoz. Nec Berñ. q seruum qui talentum. i. bonum gratie fortune ꝛ nature domini sui in terrā absconderat abutendo ꝛ nihil lucratus fuerat condēnauit dicens. Seruū inutilem mittite cuz in tenebras exteriores. Moraliter autem inteligitur anima cuiuslibet quā seruus inutilis in terra abscondit cum terrena amauerit. cōtra qđ dicit Aug⁹. de spū ꝛ aia. O anima mea quomodo te deijcis terram amas ꝛ melioz es. Altitudinem celi miraris ꝛ altioz es Pulcritudinē solis ꝓtēplaris ꝛ pulcrioz es solo creatore tuo inferioz es. Cui⁹ ꝑciositatē considerans celestis negociator de⁹ vēdidit omnia que habuit ꝛ eam emit. dedit enim carnē ad lucrandum vt ipsa sanaretur. sanguinez ad effundendum vt ipsa lauaret. vitam ad occidendum vt ipsa viuificaretur. animam suam ad infernū ducendum vt de inferis redimeret. Nec Aug⁹. Si enim homo animā suam sollicite non custodierit sed in terrā cupiditatis posuerit. reddet de ipsa domino rationem. ideo dicit Berñ. Ue mihi si talentum mihi traditum negligenter seruauero ꝑcioso sanguine agni incōtaminati appreciato. Quarto rationez oportet reddere de potentijs ꝛ subditoz custodijs. Quilibet enim prelatus siue secularis siue spiritualis tenetur custodiam eruditionem ꝛ correctionem suoruz subditorum ꝛ ꝗtūcūq in ipso est custodiat eos a peccatis erudiat in bonis ꝛ corripiat pro erratis. ꝛ si non fecerit reddet districtam rationē iuxta illud Deu. vltimo. quod scribitur de subditis. Obedite iquit prepositis vestris ꝛ subiacete eis. ipsi enim peruigilāt quasi rationē reddituri pro animabus vestris. Et nō solū dicit hic de spiritualibus imo habēs auctoritatem secularem prohibendi malum ꝛ impediendi. et non prohibet inquantū potest nec impedit con

Sermo ci

sentiendo peccatis penam meretur cū sciente. iuxta illud ad Romanos .j. Digni sunt morte .s. culpe ⁊ gehenne non solū qui faciunt sed etiā qui consentiunt facientibus. ⁊. ij. q. j. notum sit dicitur in fine. Facientes ⁊ consentientes pari pena puniuntur. Qualiter autē dicitur quis cōsentire. vide supra. xcix. p. hic ꝯclude sermonē. Quantum ad secundū ponit euangelista impossibilis solutionis indulgentiā cum dicit. Cū cepisset rationem ponere cū seruis suis oblat⁹ est eis vnus qui debebat decēmilia talenta. Pro quo notandum. vera iusticia exigit vt ꝙtuz homo accipit a suo creditore tantū reddat. habet enim tam creditor ꝙ debitor librum suū vbi cōtinetur quantum ille debet recipere ⁊ quantum ille debet dare. ideo debitor cum ad solutionez pernenitur debet precise videre debiti solutionem vel quantitatem et tantū soluere quantum debet. Alioquin posset contingere ꝙ pro modico retēto totum debitum satisfaceret. Creditor igitur nō frangit cirographum nisi prius acceperit totum debitum. Mozaliter cum peccam⁹ contra huiusmodi debitum est super vires nostras. Nam homo per se potest peccare sed nō potest per se resurgere a peccato. vt dicit Gregorius ⁊ Aug⁹. ⁊ hoc etiam innuit ps̄. de homine cum dicit. Est spirit⁹ vadens. s. libere in peccatū ⁊ non rediēs per se de peccato ⁊ sic adeo obligamur vt quicquid sumus ⁊ possum⁹ totum perdimus. quod testatur Beda in sermone. Cū mortaliē peccas oīa bona que fecisti in os diaboli iactas et eius seruus efficeris ⁊ ad penas te obligas sempiternas. Hec ille. Uerūtamē si tu reddis tibi debebit̄ cirographus. qz si peccata que cōmisisti diabolo instigante cōfiteris remittet tibi culpam. sed summe cauendum est vt nihil retineas ex illis. Scripsit enim diuina iusticia que cōmisisti quotiens quomodo quando ⁊ qualiter. ideo hoc totum oportet te reddere. alioquin retento modico totum a te debituz exigetur vt ergo totum deleatur. Denuda cor tuuz sacerdoti ⁊ per singula peccata discurrēs omnia peccata legittime confitere ⁊ sic deo sacrificabis iusticie sacrificiū. Figura Leui. j. Cū fiebat sacrificium ex vitulo vitulus decoriabatur ⁊ lotus aqua diuidebatur membratim ⁊ sic diuisus ponebatur super altare ⁊ sacerdos manum tenebat super caput vituli ⁊ succenso igne sancto succendebatur ⁊ fiebat sacrificium acceptum. Spiritualiter hec seruāda sunt in actu penitētie cū volumus placitum sacrificium deo offerre. debet enim cor nostrum decoriari. i. denudari ab omni opertura ⁊ omnez excusationē excludere ⁊ lotum cor aqua lacrimarum debet membratim diuidi. vt sic distincte narrent̄ conditiones ⁊ cordis intentiones ⁊ delectationes habite in peccatis. ⁊ hoc est vitulū in sacrificiū membratim diuidere. Tūc vo sacerdos manū tenens super caput peccatoris illum absoluit a priozis debiti obligatione ⁊ cirographum cassat culparum accenditur ignis sanct⁹ charitatis. per quod deo carus ⁊ accept⁹ efficitur qui pri⁹ fuerat odiosus. sicut patet in parabola presentis euangelij de illo qui debebat decem milia talēta ⁊ nō haberet vnde redderet. iussit eū dominus venundari ⁊c. Ille autem humilians se promisit satisfactionem ⁊ dominus misertus dimisit sibi omne debituz. Ubi tria nota ex pte sui debitoris oblationem eiusdem humiliationem satisfactionis promissionem. primū ibi. oblatus est. scōm ibi. procidens autē. tertium ibi pacientiam habe in me. Circa quod sciendū ꝺ per illum qui debebat decem milia talenta trās gressor decem preceptorum ad que quilibet homo est obligatus ⁊ sine quibus homo nō potest saluari designatur. Per primū igitur talentuz primum preceptum non habeas deos alienos significatur in hoc obligati erāt tria genera hominum. primi qui in cantationibus crediderūt vt sortilegi qui infortunijs et infirmitatib⁹ suis aut alijs necessarijs deum verum derelinquūt. a creaturisqz adiutoziū q̄runt. ⁊ tales duplex dānum ex hoc habent. primum ꝙ nullum commodum inde reportāt. sicut legit̄ Numeri. xxij de Balach rege qui in arto positus recurrebat ad consilium Balaam arioli ⁊ nullum cōmodū inde reportabat. ideo dicit Aug⁹. xxvj. q. vlti. .c. Admoneant sacerdotes fideles populos vt nouerint magicas artes incantationes quibus libet infirmitatibus homini nihil posse remedij conferre. Non animalibus languentibus claudicantibu⁹ue vel etiā morībundus quid mederi. Sed hec esse laqueos antiqui hostis quibus ille perfidus genus humanum decipere nititur Et subdit ponens penam. Si quis inqt hoc exercuerit clericus degradetur ⁊ laicus excōmunicetur. Secundo deum a se fugant. vt patet. j. Regum. xxviij. de saul qui in necessitate posit⁹ petijt phitonissam vt suscitaret sibi samuelem prophetam qui dixit ei. Dominus recessit a te ⁊ abstulit regnum tuum tu ⁊ filij tui cras mecū eritis. qō ei cōtigit qz die scōa occisus fuit. Sic cōtingit oībus q̄ spreto adiutorio dei in necessitatibus querunt adiutoziū a vetulis antiquis q̄s appellant veridicas cum tamen sint mendaces sicut eorum pater diabolus mendax est. Job. viij. a talibus deus recedit ⁊ morte moziuntur eterna. Sed circa hoc queritur vtz vere apparuerit Samuel qz scriptura sacra loquitur tāq̄ de persona ipsi⁹ nominans ipsum propzio noīe

ꝛ ideo videtur pretendere falsitatē nisi ipse fuis
set. Item Eccī.xlvj.dicit. Post hoc mortuꝰ est
Samuel ꝛ notū fecit regi ꝛ ostendit illi vite sue
finem. In contrariū est quedam glo. super Isa.
ꝛxix. dicens. Phitonissa nō suscitauit Samue
lem sed euocauit demonem. Ad quod dicit Ni
co. de lira q̄ Phitonissa non suscitauit Samue
lem. sed illum deꝰ apparere fecit. sed ipsa voca
uit demonē qui tñ prohibitus fuit. ꝛ sic ista glo
sa nō est huic modo dicendi contraria. q̄ autē
dixit Samuel. Cras tu ꝛ filij tui ꝛc. intelligitur
in statu defunctoꝝ nec prius sonat auctoritas
qz si sonaret statum sanctoꝝ eadem rōne addu
ceret ad propositū. qz Jonathas ibidem inter
fectus fuit qui erat valde bonus ꝛ vir perfectꝰ
N ergo Dauid propter qō tenendū est q̄ receptꝰ
sit in parte sanctoꝝ. Hebrei etiam dicunt Saul
esse saluatū. qz audita dñi sententia sibi per Sa
muelem annūciata de omnibus peccatis peni
tuit. ꝛ licz primo sit desolatꝰ tñ diuinam senten
tiam de morte sua ꝛ filioꝝ suoꝝ ac regni tran
slationem acceptauit vt diuina volūtas imple
retur. qō videt ex hoc q̄ modico cibo sumpto
pro sustentatione per totā noctem festinauit vt
veniret ad prelium. ibidem ꝑm iudiciū diuinum
moriturus. vt patet. j. Regū. xxviij. nec Jona
tha p̄mogenitū nec alios duos filios ibidē exi
stentes suasit de bello recedere volens diuinaz
sententiā nō solum in se sed in filijs recipere in
penā suorum peccatoꝝ. ꝛ sic verū esset quo ad
Saul verbū Samuelis tu ꝛ filij tui ꝛc. ſ. in sta
tu sanctoꝝ. Adducunt ergo hebrei ad suū pro
positū. illud. j. Regum. ix. Saul erat electus ꝛ
bonus. ꝛ ideo lz postea multipliciter peccauit.
ꝛ grauiter videtur tñ diuine pietati congruū q̄
ꝓpter precedentē bonitatē dñs dederit ei in fi
ne locū penitentie ad euadendā penā eternā nō
tñ ad recuperandā regiā dignitatem nec aucto
ritates in p̄mo li. Regū. hinc inde allegate de
abiectione Saul a deo videnť aliud sonare nisi
de regia dignitate q̄ ad Dauid erat transferen
da ex determinatiōe diuina. Sed doctores cō
concorditer dicunt ipsum esse dānatū eo q̄ ar
ripiens gladiū se interfecit qō nulli lz. j. Regū
xxxj. Sed ad illud dicūt doctores hebrei ꝛ ali
q̄ etiā doctores christiani q̄ interficere seipsuz
intuitu ꝓprie persone vt q̄ morte acerbiorē vel
turpiorē euadat semp ē illicitū. vt dicit Augꝰ.
li. j. de ciui. dei. Sed interficere seipsum intuitu
dñi vel diuini honoris in re. videlz vituperiū ex
erceat in proprio corpore redundans in dei vi
tuperiū. sicut timebat Saul de seipso q̄ erat p̄n
cipalis in populo fierēt ludibria in contēptum
dei israel vt dicunt isti. hoc nō est illicitum boe
mō Basias se interfecit. ij. Machab. xiiij. nec
tñ inde vituperat sed magis laudat. hoc modo
se Sāson interfecit Judi. xvj. hoc modo posset
Saul saluari. Sed. d. de Saul dr. j. Parat. x.
Mortuꝰ ē Saul ꝓpt iniq̄tates suas. g̃ videt q̄
sit dānatꝰ. Respōdet lira q̄ ꝓpter iniq̄tates pe
nā mortis inflicta ē ei ꝛ filijs suis. vel mortuus
est ꝓpter ꝛc. i. in penā iniq̄tatū suarū preceden
tiū. Sed q̄ ꝓpter hoc dānatꝰ sit auctoritas nō
sonat. sicut fur suspendit ꝓpter furta sua. si tñ
in fine peniteat veracit ꝛ morte sustineat pacie
ter efficit dignꝰ vita eterna. q̄ autē Saul Phi
tonissam ꝙsulerat nec sperauit in dño. Dicēdū
q̄ lz tunc nō sperauerit qñ ipsam. ꝙsuluit tñ de
omnibus istis ꝛ alijs malis finaliter penituit ꝛ
tunc sperauit in dño de vita eterna lz nō de tē
porali vita. Scōi q̄ obligāt in hoc talēto sunt q̄
munera nimis dilexerūt vt auari q̄ sūt q̄si ido
latre eo q̄ auaricia ē idoloꝝ fuitꝰ. Bal. iij. qō
exponit Jnno. de vilitate buma. ꝙdi. li. ij. c. xv.
Recte inq̄t diffinit apls auaricia ē idoloꝝ fuis
tus. Sicut enī idolatra seruit simulacro, sic aua
rus thesauro. Nā ille cultum idolatrie diligenť
amplificat ꝛ ille cumulū pecunie augmentat il
le cum oī diligētia colit simulacrū iste cū oī cu
ra custodit thesaurū. Nec Jnno. iō tales idola
tre cū dñs exiget ab eis rōnē dānabunť. qz aua
ri regnū dei no possidebunt. j. Coꝝ. vj. Tertij
sunt qui corpꝰ nimiū colūt vt gulosi quoꝝ deꝰ
venť est. ad Phil. iij. vñ Augꝰ. Qō plus diligis
q̄ deum q̄diu diligis tādiu est tibi deꝰ. Sic gu
losi plꝰ diligūt ventrē q̄ deū. qz ex festis dei fa
ciūt festa ventris. qz in festis nō seruiūt deo sed
ventri dum in tabernis bibūt ꝛ ludūt ꝛ a mane
vsq̄ ad sero inebriantur. ꝛ tales nisi peniteāt in
redditione rōnis deficiēt ꝛ dānabunť. qz dicit
dñs de ipso Isa. v. Ue q̄ potētes estis ad biben
dū vinū ꝛ viri fortes ad sectandū ebrietatē. Se
z cundū p̄ceptū significat ꝑ talentū scōm ꝛ est il
lud. Nō assumas nomē dei tui iuanū. in hoc ob
liganť tria genera hoim. Primi q̄ in iuramēto
sine cā assuescūt ꝛ tales a deo plagantur. Eccī.
xxiij. vbi dicit. Multū iurās implebit iniq̄tate
ꝛ nō discedat a domo eiꝰ plaga. ꝓpter qō dicit
idē Eccī. xxiij. Jurationi nō assuescat cor tuum
Scōi sunt piurantes periuriū incurrūt. Cōtra
qō dicit dñs Eccī. xix. Nō periurabis in noie
meo. Tertij sunt q̄ in blasphemiā, prumpunt vt
malefici lusores faciūt. qui nō ꝙspanť in ludis
taxillorꝝ q̄ culpā diabolicā extorquēt in diuinā
inocētiā ꝛ deo maledicūt. benedicite marie vir
gini ꝛ sctis dei. sed pena maledicentis aut blas
phemantis deū vel sanctos ꝛ marie beatā vgi
nē qō debet septē diebꝰ dñicis pforibꝰ eccleſie
i manifesto esse dū missa dicit. ita q̄ vltima die
nec palliū nec calciamenta. sed corrigiam circa

Sermo cj

collum habeat ⁊ ꝙ septē precedentib⁹ ferijs sextis in pane ⁊ aqua ieiunet nec ingrediat in ecclesiam. Et in quolibet predictoꝝ dierum tres reficiat pauperes ⁊ si nō potest tres saltē duos vel vnū ⁊ si non potest in penā aliam cōmutet. Et si predicta rēnuerit debet ei interdici ingressus ecclesie et in obitu debet carere ecclesiastica sepultura. Insuper talis debet condemnari pecuniaria pena. vt extra de maledi. statuim⁹. Item obligantur in hoc precepto qui sibiipsis maledicunt. Sicut de quodam clerico qui quatuoꝝ annos infirmitate laborans dixit. De⁹ tu accepisti mihi sanitatem ⁊ ego accipiā tibi animam. diabole veni accipe animam meam. Tertium preceptum significetur per tertium talentum ⁊ est. Memento vt diem sabbatum sanctifices. in hoc abligantur tria genera hominum. Primi qui opus seruile in eo faciunt vt operatores qō prohibet dñs Exo. xx. Nō facies op⁹ seruile in eo tu ⁊ vxor tua ⁊ filij tui ⁊ aduena. sed quia dies sabbati translata est in diem dominicam. ideo dicit sanct⁹ Appolloni⁹ de conse. di. iij. Jeiunia nulla operatio in illa die sancta operetur nisi tm̄ ymnis. pś. ⁊ canticis dies transigatur. Dicit tamen Uuil. Si iacent segetes in agris aut fenum in pratis si imineat tempestas aut pluuia que cozrūpunt possunt ea dominica remouere. Sed quare nunc dies dominica cessando a labore honoratur. Respondit Leo papa di. lxxv. c. ꝙ die dominica in hac die mundus sumpsit exordium. in hac die p resurrectionē ⁊ mors interitum ⁊ vita accepit principium. Secundi obligantur hoc mandato qui diem festum in peccatis mortalibus exigunt et in ebrietatibus ⁊ comesationibus illicitis choreis ⁊ sic de alijs. ideo dicit de conse. di. iij. Irreligiosa consuetudo qua vulgus per sanctoꝝ solemnitates agere consueuit populi qui dicūt officia diuina vesperas ⁊ completoꝝium attendere salutationibus turpibus inuigilāt hoc vt ab omnibus prouintijs depeliatur sacerdotuꝝ .i. episcopoꝝum cure cōmittitur et nō ista vitia iam dicta debent infestiuitatibus dimitti. Sed etiam vitia carnis. qz dicit Grego⁹. in dialogo ꝙ quedam legittima a viro suo cognita cum se processioni coniungeret a diabolo arripitur et multum vexabatur. Tertij sunt qui choreas iūgunt aut faciunt vt iam dictum est. Quartum preceptum significatur per quartum talentum videlz. honora patrem ⁊ matrem. in hoc obligantur primo illi qui non exhibent parentibus obedientiam. cōtra illud apostoli. j. Cor. iij. Filij obedite parentibus per omnia. Sed tūc queritur vtꝝ filij tenentur obedire parentibus per omnia. Respondit sanctus Thomas in quotlibeto. q. ix. ꝙ tm̄ ad illa extēdit se debitū obedientie ad q̄ se extēdit ius plationis. qz obedientia nō nisi aliquo plato debet large loquēdo de plato. Pr̄ autē hz ptātē prelationis sup filios in duob⁹. Primo q̄tū ad domesticā quersationez qz pr̄familias ē in domo sicut rex in regno. Et sicut subditi regis tenent obedire regi in his q̄ spectāt ad gubernatiōez regni. ita filij ⁊ alij domestici tenent pr̄familias obedire in his q̄ pti nēt ad disponēda domos. Scōo pr̄ hz i⁹ plationis sup filiū in his q̄ ptinēt ad morū disciplinā. sicut dicit Arl. viij. ethi. ⁊ iō istis duob⁹ mōis tenet filj⁹ obedire pr̄i. Cōtra autē inobediētes dr̄ Deut. xxj. Si genuerit qs filiū ꝓtumacē vel supbū vel pteruū q̄ non audit pr̄is vel mr̄is imperiū lapidib⁹ eū obruet ppls ciuitatis. Scōo obligant in hoc p̄cepto. Qui nō faciūt parentibus reuerētiā ad quē hortatur sapiens. xxviij. In tuo corde honora patrem ⁊ matrē tuaz nec gemit⁹ patris ⁊ mr̄is tue obliuiscaris. Tertio q̄ subtrahūt parentib⁹ alimoniā. qz peccāt filij q̄ in necēitate parētes nō alūt. Nā sup illud. honora patrē ⁊ matrē dicit glosa. Hic p̄cipit vt filij honorent parentes officio pietatis. videlicz eis in necessitatib⁹ eoꝝ subueniēdo. Sicut fecit quidā de quo legit in li. de honest. cle. q̄ habuit parentes inueteratos ⁊ multū gloriabat apud hoīes ꝙ haberet thesauꝝ magnū. accusatur q̄ apud dñm suū venit dñs volens eum capere ⁊ pecuniam auferre. Respondit ille. veni ostendam tibi thesaurū meū ⁊ duxit eum ad vnam cameram vbi iacebat pater antiquus ⁊ honestus et in alia mater. Dñe inquit ille thesaur⁹ me⁹ est ille autem multum cōmendatus recessit. Quin tum preceptum respondet quinto talento ⁊ est. Nō occidas. in quo obligant tria genera hoīm Primi sunt oditores .i. Joh. iij. Dis qui odit fratrē suū homicida est. peccata enī hoīm odire possum⁹ non tamen personā eius. iuxta illud lxxxix. dis. c. odio habēda sunt pctā nō hoīes. qz ām Grego. Odiū consumit oīa que inuenit bene gesta in hoīe. Scōi sunt detractores quorum lingue ām pś. gladius acutus. nam p detractionem tanꝝ per gladium occiditur anima quod grauius est ꝙ homicidium corporale. quia solum vnius corpus occiditur. Hic autē sicut plures perimunt. vna detractoris alia eius cui detrahit. Tertio ipsoꝝ audiētiū dum consentiunt vel si nō possunt resistunt. iō homicidiū tale periculosissimū est. vñ Alexander. vj. q. j. c. sūma dicit. Sūma iniquitas fratres est detrahere. vñ scriptū est dis qui detrahit homicida est ⁊ dis homicida nō hz partem in regno dei. Tertij sunt opere occisores. ⁊ sunt triplices quidam occidunt tm̄ corpus ⁊ isti nō sunt

timendi presertim quando propter iusticiã occidunt.qz Matth̃.x.dicit christ⁹. Nolite timere eos qui occidũt corpus. Quidã occidũt animam tm̃ qui aliquem ad peccandum trahunt. Sicut diabol⁹ qui primos parentes induxit ad peccandum.quare dicitur de Job.viij. Ille homicida erat ab inicio. Alij aũt occidunt vtrũqz vt q̃ pueros occidũt nõ baptizatos ꝛ q̃ seipsos ex desperatione occidunt.p quibus non ẽ orandum nec sunt cum fidelibus sepeliendi .xxxiij. .q.v.placuit.vbi dicit̃. Placuit vt qui sibiipsis voluntarie aut per ferrũ aut venenum precipitium aut suspendium vel quolibet modo sibi inferunt mortem nulla prorsus in oblatione commemoratio fiet neqz cum psalmis. Eorz cadauera deducantur ad sepulcra. Sextũ preceptũ innuitur in sexto talento quod debebat ille ꝛ ẽ. Nõ mechaberis.s.corde ore ꝛ opere. de corde dicitur Matth̃.v. Qui viderit mulierem ad cõcupiscendum eam iam mechatus est eam in corde suo.quia ꝛm glosam.concupiscentia est mater adulterij sicut ira homicidij. De scdo Eph̃. .v. Fornicatio est omnis immunditia non nominetur in vobis. De tertio ibidem. omnis fornicator ꝛ omnis immundus non habet partẽ in regno dei. Septimum preceptum correspondẽs septimo talento videlz. Non furaberis. in hoc obligantur tria genera hominum. primi rerum inuentores. de quibus dicit Hiero⁹. super leui. ꝛ ponit̃.xiiij.q.v.c. Multi sine peccato putant esse si alienum quid inuenerunt ꝛ teneant dicãt deus mihi dedit cui habeo reddere. Discant et hoc peccatum esse simile rapine si quis inuenta non reddat tale peccatum non dimittit̃ nisi oblatum restituatur vt dicit Aug⁹. Secundi sunt fraudatores qui in mercimonijs fraudem faciunt.quod inhibet apostolus.j.Thessa.iiij. Nemo in negocio circũueniat proximum suum. qz vindex est dominus omnibus his. sed qz negocia raro sine fraude fiunt.ideo dicitur de peni. di.v. Qualitas vtilius est dispendia q̃ periculosis negociationib⁹ astringi. qz difficile est inter vendentis ꝛ ementis cõmercium non interuenire peccatuz. Tertij sunt vsurarij qui bona aliorum auferunt vel etiam raptores qui p violentiam bona pauperum tollunt tales nisi restituant christi regnum nũq̃ possidebunt ps̃. Domine quis habitabit in tabernaculo tuo ꝛc̃. respondit.qui pecuniam suam nõ dedit ad vsurã

Octauum p̃ceptum significatur per octauũ talentum.s. Non loquerís falsum testimonium. in hoc obligantur tria genera hominum. Primi q̃ ex timore falsum testimonium proferunt. Prouer.x. Testem fallacem odit anima dei ꝛ nõ solum ille peccat sed etiam veritatẽ qui dũ oportet non manifestat. vnde Aug⁹. xj.q.iij.c. quisquis dicit. Quisquis metu potestatis veritatez occultat glosa quando dicere debet. iram dei super se prouocat.qz magis timet hominẽ quã deum. Et infra. Uterqz inquit reus est ꝛ qui veritatem occultat ꝛ qui mendaciũ dicit. Secundi sunt qui propter munera dicũt falsa testimonia. de quibus Isa.v. Ue qui iustificatis impiũ pro muneribus ꝛ iusticiam iusti aufertis ab eo. tales vendunt deum sicut iudas. sicut testatur Beda super Marcũ.xj.q.iij.c. abijt. Qui pro muneribus cõtra quemlibet falsum testimoniũ dicunt profecto veritatem qui de⁹ est pro pecunia vendunt. Tertij sunt qui ex amore vel odio falsum testimonium producunt. Exo.xix. Testis iniquus non erit impunitus ꝛ qui loquitur mendaciuz non effugiet manus domini. Nonũ

U

preceptum correspondens nono talento ẽ. Nõ concupiscas rem proximi tui. in hoc obligant̃ tria genera hominum. Primi qui rem proximi per auariciam ꝛ iniusticiam appetunt. licet enĩ quis nõ furetur nec actualiter rapiat fortassis propter suspendium. Si tamen auare rem proximi appetat mortaliter peccat. qz auaro nihil est scelestius. Eccĩ.ix. si rem proximi per vanã gloriam luxuriam aut crapulam cupiunt ꝛ consumunt. qz ꝛm Sene.iij. Semper plus fast⁹ q̃ necessitas consumit. videlicz de illo diuite. Lu. xvj. Quarti sunt qui rem proximi tẽpore necessitatis auare retinent. qz ꝛm Augustinũ non solum auarus est qui rapit aliena. sed qui cupide seruat sua. ꝛ Ambrosius dis.xxvij.c. sicut bi dicit. Non minoris criminis est habẽti tollere cũ possis ꝛ abundanti indigenti negare. Decimuz

X

preceptum correspondet decimo talento ꝛ est. Non concupiscas vxorem proximi tui. in hoc obligãtur tria genera hominum. Primi qui videndo vxorem proximi concupiscũt. sicut Dauid.ij.Regum.xj. vidit mulierem ex aduerso lauantem se concupiuit eam. vnde Grego⁹. Non licet intueri quod non licet concupisci. Secundi qui se propter hoc ornant vt ab alijs concupiscentur. de quibus Eccĩ.xviij. Post concupiscẽtias tuas nõ eas. Tertij qui post concupiscentias veniũt ad actum. sicut.ij.Regũ.xiij. Amõ concupiuit Thamar ꝛ per hãc concupiscẽtiã peruenit ad actum. Qui enim ista decem precepta non custodit in decem milibus talentis deo obligatus manebit. sed quia per se non potest reddere videtur venundari. id est seruus spirituz imundorum fieri ꝛ vxor eius.i. concupiscentia ꝛ filij eius.i. mala opera. ꝛ omnia que habet .i. temporalia bona ꝛ reddi. idcirco debet se peccator humiliare ad similitudinem serui illi⁹ et paciẽtiam dñi rogare ꝛ satisfactionẽ ꝓmittere

vt dominus dignetur debitum relaxare et premia eterna condonare.

Dominica .xxiij. post trini. sermo.

THEutes pharisei consilium inierunt vt caperẽt A iesum in sermone. Matth. xxij. Scõm naturales sunt aliqua animalia que se sciunt sic in vocibus suis transformare ne ab hominibus esse animalia irrationabilia cognoscantur. sicut ponit Isidor⁹ li. xij. de hyena que est crudelis bestia lupo in voracitate ⁊ pugna silima q̃ circũit domos per noctem et humanam vocem fingit vt putetur esse homo ⁊ sic homines decipit voce sua. Idem dicit Aristotules li. animalium de lupo q⁹ aliq̃n voces hũanas emittit vt non lupus sed homo esse videatur. Moralit̃ his animalibus similes sunt omnes adulatores ⁊ sillatores qui verba humana ⁊ benigna assimulant vt homines decipiant. sicut dicit sapiens Prouer. x. Simulator ore decipit amicum suũ. i. illum qui sicut amico adulatur. iusti autem liberabuntur scientia. s. per quam discernunt inter sanctitatem ⁊ loquelam veram vel falsam. ⁊ hoc ad litteram patet de nuntijs phariseorum ⁊ iustissimo christo. Nam isti nuncij simulatorie ⁊ adulatorie venerunt ad christum fingẽtes vocem humanam ⁊ benignam cum dicebãt. Magister scim⁹ quia verax es ⁊ viam dei in veritate doces. vbi ſm Chryso. magistrum eũ vocãt vt quasi honoratus ⁊ laudat⁹ misteriũ sui cordis simplicit̃ eis aperiat. ⁊ hoc fuit signũ ypocrisis ⁊ adulationis. q⁹ ſm Chryso. proprium est ypocritarum et inuidorum eis quos volunt decipere dulcia vba dare et eos laudare quos volunt perdere. Sed christus qui ſm p̃s. est iustus ⁊ iusticias dilexit liberatus fuit a tali deceptione diuina scientia quando nequicią eorum cognouit. ⁊ hoc figuratum fuit. iij. Regũ. xiiij. vbi legitur. Jeroboam misit vxorẽ suã ad Abiam prophetam filio suo egrotante dicẽs. Muta habitũ vt non cognoscaris ⁊ vade in silo ad prophetam Abyam ipse indicabit tibi quid vẽturum sit puero. Sed propheta diuinitus inspiratus vxorem Jeroboam cognouit q̃uis oculi eius caligassent. ⁊ ait ingredere vxor Jeroboã quare te aliam simulas vade et dic Jeroboam hec dicit dominus. Delebo de domo eius vsq̃ ad mingentem ad parietem. Quod vno modo intelligitur canis. Alio modo infirmus ⁊ debilis qui iuxta lectum non potest mingere nisi appediet se ad parietem vt sit sensus. Si percutiatur canis qui propter vilitatem nõ deberet tãgi. vel debilis percutiatur multo magis illi de domo Jeroboã exterminabuntur qui sunt fortes ⁊ maxime reputationis. Spiritualiter Jeroboam interpretatur diuisio populi ⁊ significat phariseos qui diuidebant populum a christo. vel q⁹ diuise erant a christo hi miserunt nũcios suos qui per vxorem intelliguntur propt̃ obedientiam ad christum qui significat̃ p Abiã propheram. q⁹ ipse est propheta magn⁹ qui surrexit in nobis. Luce. vij. vel per vxorem Jeroboam vt dicit lira intelligitur collegium phariseoꝝ ⁊ scribarum sillatorie ad xp̃m veniẽtiũ vt eum caperent in sermone. Sed sicut Abias cognouit simulatiõez illius dicẽs. quare te simulas aliam. Sic christus simulationes phariseorum cognouit dicẽs. Quid me tẽptatis ypocrite. vt dicit p̃sens euangelium in quo quattuor tangit. Primo iudeoꝝ iniquam consiliationez ibi. Abeuntes pharisei. Scõo nunciorum decepto[illegible] adulationem ibi. ⁊ mittunt ei. Tertio ipsorum falsam interrogationem ibi. dic nobis quod. Quarto diuinam cognitionem ibi. cognita nequitia. Quantum ad primũ tangit iudeorum iniquam consiliationem cum dicit. Abeuntes pharisei consilium inierunt vt caperent iesum in sermõe vbi nota animalia venenosa semper fugiunt solem ⁊ ad latibula conuertuntur. iuxta illud p̃s. Ortus est sol ⁊ congregati sunt ⁊ in cubilibus suis collocabuntur. Per venenosa enim animalia pharisei designantur. per solem autẽ xp̃s. Vbi inquã pharisei lucẽte xp̃o per lucidã doctrinã ⁊ pponẽte pabolã de nuptijs qua suprapposita dominica .xx. in qua eos cõuicerat q⁹ se cludendi essent a regno dei ⁊ pisciendi propter ipsoꝝ merita mala in profundũ inferni ab eo fugierunt. ⁊ q⁹ in eo vlciscerẽt cogitauerũt. idcirco dicit euãgelista. Abierũt pharisei ſm Chryso. a xp̃o ad herodianos ⁊ consilium fecerũt vt ex collocutione cõmuni melius possent perpender q̃liter eum deciperẽt. ⁊ q⁹ non poterant eũ capere in opere. q⁹ p̃s. dicit. Fidelis dñs in oĩbus vijs suis ⁊ sanct⁹ in omnib⁹ operib⁹ suis. quare inierũt consiliũ q̃liter eum caperẽt in sermone. de hoc p̃silio prophetauit Jacob Gen̄. xlix. Symeon ⁊ leui vasa bellantia in cõsiliũ eorum nõ veniet anima mea. De Symeon pharisei et de leui sacerdotes processerunt qui erant vasa bellantia cõtra christum in quoꝝ p̃silio noluit esse Jacob q̃ vt inique agerent cõsiliati sunt dicit p̃s. De quoꝝ cõsilio dicit sapiens. Consilia prauoꝝ fraudulenta. Prouer. xij. In hoc consilio diabolus fuit supremus quia ex eo processit vt contra iesum consilium congregarent. q⁹ dic̃ Chryso⁹. Qui iusticiã tenet nulli⁹ p̃cinio indiget nisi dei. Qui vero iniusticiam diabolo L

adiutoziũ neceſſariuz habet.z qz manifeſtũ ẽ q̄ conſilium erat iniuſtum.ideo neceſſario habue
C rũt inter ſe caput diabolicũ. Sic ad inſtar pha riſeozum primo mali conſiliarij cum adiuto rio diaboli dant conſilia contra eccleſie z eccle ſiaſticarum perſonarum libertates qui ſi moni ti nõ deſiſtant excõmunicationi ſe nouerint ſub iacere.vt dictum eſt ſupza.xcvij.q. Dicit enim Honozius de ſententia excõmu.nouerit. Excõ municamus omnes qui de cetero obſeruare fe cerint ſtatuta edita z ꝓſuetudines introductas niſi ea de capitularibus ſuis infra duos mẽſes poſt huiuſmodi publicationem fecerint amoue ri. Item excõmunicamus ſtatutarios z ſcripto res ſtatutozum ipſozum necnõ potentes conſu les rectozes z conſiliarios locozum vbi decete ro huiuſmodi ſtatuta z cõſuetudines edite fue rint ſeruare necnon eos qui ꝑm ea preſumpſe rint iudicare vel impublicam fozmã ſcripſerint iudicata. Hec Honozius. Scõo quidam auxi lio diaboli dant conſilia cõtra veritatis predi catozes z eis detrahunt z perſequuntur. q̄ au tem hoc fit ſuaſu diaboli.vj.q.j.c.ſunt plurimi .§. verum.manifeſtum eſt inquit diabolum qui ſicut leo rapiens circũit querẽs quem deuozet cozdibus plebium ſuadere vt doctozibus atq̄ paſtozibus detractiones irrogent z plebes lan gueſcentes non tenentib⁹ frena eozum laſciui ant atq̄ in ima ruant vt ſaltẽ ſic perielitari poſ ſint. Hec Grego⁹. Sed talia ꝓſilia fiãt ei in ma lum z per hec chriſtum. ſicut teſtatur Alexan der papa z ponitur.iij.q.j.c.nulli.dicens. Do minum crucifigunt qui eum in ſacerdotib⁹ ſuis perſecuntur.qz crux a cruciatu dicit. Magnũ enim cruciatũ ſuſtinet qui vim patitur. Sed nõ eſt mirum q̄ predicatozes veritatis perſequũ tur ex conſilio malignozum.qz z perſecutum le gimus dominum ipſozum.qz ait Johannes.xv Non eſt ſeruus maioz dño ſi me perſecuti ſunt z vos perſequentur. ſi ſermonem meum ſerua uerint z veſtrum ſeruabunt. Tertio alij adiuto rio diaboli faciunt conſilia contra cõe bonum
D opprimentes pauperes z tales.ſ. alijs volunt nocere nocent ſibiipſis. Figura heſter.iij. de amon qui falſum conſilium dedit contra Mar docheum vt ſuſpẽderet in patibulo. ſed ad pa tibulum quod parauit ipſemet ſuſpenſus fuit. Heſter.vij. Narrat etiam Ouidius li.j. de arte amandi q̄ contigit ſemel in egypto tanta ſicci tas q̄ p nouẽ annos non fuerunt ibi imbzes. fuit autem Buſtris quidam potens z tyrann⁹ magnus in terra illa ad quem acceſſit quidã no mine Traſi⁹ z dixit ſibi. Si effunderet ſangui nem alicuius hoſpitis ad eum venientis z ſacri ficaret eum ioui q̄ ſtatim haberent iouem pla catũ z pluuiã in abũdantia ſicut expediret pzo terra daret.ecce quale cõſilium dedit de occa ſione hominum ideo nocuit ſibiipſi. Nam ſtati ei Buſtridis reſpõdit. Tu inquit es hoſpes tu fies iouis hoſtia. Primꝰ tu dabis hoſpes aquã z continuo eum occidit z ioui ſacrificauit. Ali ud exemplum ſcribit ibidem ſupza de tyranno quodam dicto Phalaris regis ſilicie.cui dedit conſilium quidam nomine Perillus q̄ faceret bouem concauũ pzo tozmẽtis hominum z ipſe met obtulit ſe.p magiſtro dicens. Domine ego facio tibi vnum bouem concauũ de ere z qñ vo lueris aliquez interficere pones eum in illũ bo uem per vnam feneſtram quã facã in latere bo uis vt tunc appones ignem z de ipſo clamante pze doloze fiet mugitus magnus z mirabilis p inſtrumentum eneum. Tyrann⁹ hoc audito cõ ſilio ſibi regratiabatur. Perfecto igitur inſtru mento Phalaris acceſſit ac primũ omniũ iuſſit Perillum artificẽ z conſiliarium in bouem mit ti z cruciari pena quam ipſemet pzo alijs cogi tauit.ideo de iſtis duobus dicit Ouidius. Sic iuſtus vterq̄ fuit vt enim ſex eque ozulla quam neſcis artificem arte punire ſua. Cui conſonat illud Eccĩ.vij. Qui fodit proximo ſuo foueam incidit in eã z qui ſtatuit lapidem,primo offen ditur in eo.z qui laqueũ alijs ponit peribit in il lo. Facienti nequiſſimũ conſilium ſup ipſum de uolueẽ. qz z ſi tales mali conſiliarij hic penam ſuã non recipiãt tñ patibulũ eterne mozris ſibi parant in quo niſi penituerint eternaliter penã luent. Pzo doctrinali morali eſt ſciendum vlte E ri⁹ Ariſto.j.ethi.dicit. Sermones inquirendi ſunt ꝑm materiã de q̄ ſunt. ſed qz hic ſermo eſt de conſilio. qz phariſei conſilium inierunt q̄re aliquod de conſiliarijs qui debent inire conſi liũ eſt dicẽdũ vñ quicũq̄ debent eligi in ꝓſilia rios vt eant in conſiliũ debẽt eſſe phariſei.i. di uiſi ab alijs hominib⁹ que patẽt in his metris. Fama vita ſapiẽs ſenex vitatis amatoz. Sitq̄ pius iuſtus ſuadibilis non iracundus. Primo igitur conſul qui debet inire conſilium debet eẽ bone fame.ad quem requiruntur tria odoz ho neſtatis.vt videlz fama illa ſit boneſta. Secun do q̄ ſit vera videlicet q̄ nomen concozdet cũ re. iuxta illud pſ. Sicut nomen tuum ſic laus tua in fines terre. Tertio q̄ nomen ſuũ habeat feruozem pietatis. Nam ſi fama eius conſperſa ſit crudelitate et in miſericozdia neceſſario eſt odioſa. Sed ſi fama pietatis de aliquo diuulge tur fiet dilígibilis vniuerſis.iuxta illud Canti.j. oleũ effuſũ nomẽ tuũ.iõ adoleſcentule.i.pſone pficientes dilexerũt te nimis. Sũt tñ nõnulli q̄ habent famam ſine re. z hi ſimiles ſunt pomis illis que naſcuntur iuxta mare mortuum. que

Sermo cij

vsq; ad maturitatē sūt coloris honesti. sed si ea matura inciderīs nihil inuenies nisi cineres ꝛ fa uillas vtdicit magister in histo. Ita quidam fa mam magnā habent vel nomen magnū in fama ꝛ statu. Sed si intrinsecus operanē turpibus et vilibus sunt impleti ꝛ tales carent tenore veri tatis in fama sua ꝛ verificatur de eis qđ scripse rat quidam de abbatia que dicit vallis dei. Cū clericus quidam fuisset ibidem exiliter hospita tus summo mane recedens scripsit hos versus in porta vallis. Dicta dei dom⁹ est mire specei Magnū nomen ei gratia nulla rei. ꝛ tales non essent ad consulatum eligendi. q; quodāmodo sunt infames apud deū. Sed diceres. quare in fames nō sunt in consules eligendi? Ad hoc re spondeť q; consulatus est quedaz dignitas qua infames sunt indigni. q; porte dignitatis infa mibus patere nō debent. vt di. lj. qui in aliquo. ꝛ extra de re. iu. in famibus. li. vj. Est autem in famis aliquis duobus modis videlz de facto ꝛ de iure. Infamis de facto ē cuius apud bonos ꝛ graues grauata est opinio super crimine ali quo vt adulterio vsura ꝛ qualicunq; iniusticia. Infamis de iure est quē ius ponit infamem esse vt qui conuictus est de furto vel qui pugnat in arena p lucro ꝛ huiusmodi plura. ꝛ omnes ta les a dignitate consulatus repellentur. q; non possunt esse iudices neq; testes nisi in casibus. extra de testi. testimoniū. Scdo ꝓsul eligendus debet esse bone vite. q; legitur Exo. xviij. q; Je tro dixit Moysi vt pro iudicibus populi eligeret viros timentes deū. ꝛ Actuū. vj. dixerunt apostoli. Non ē bonum nos relinquere verbū dei ꝛ ministrare mense. Considerate ergo fra tres ex vobis viros boni testimonij. i. bone vi te ꝛ fame plenos spiritusancto ꝛ sapiētia quos constituamus super hoc op⁹. s. ad ministratio nem tempozalium. ꝛ sequiť. q; placuit sermo oī multitudini. Et eligerunt Stephanū plenum fi de. i. fidelitate. in qua electione dederunt exem plū. vt bone vite viri ꝛ fideles ad quascūq; di-
Gnitates pre alijs eligantur. Tertio debēt esse sapientes. Sapientis est regere ꝛ nō regi vt in quit Aristo. ꝛ q; in senibus est sapientia. q; di cit Job. xij. In antiquis est sapiētia ꝛ longo tē pore prudentia. ideo Quarto consules debent esse senes. ꝛ quo ad has ꝓprietates refert Vol. super li. sa. lectione. cxciij. q; athenienses de pingebant sapientiā in pretorijs sicut reginam sedentē in cathedra cui subassellarij subordinā tur due reuerēde senes hinc ꝛ inde quo vno ge nu flexo fugebant pbie mamillas. Ipsa vo sup vtrunq; confouendo extēdit brachia vel man⁹ Sic autē in pretorio depingebatur ad denotā dum q; sine sapiētia veritas iudicij exerceri nō potest. Et q; iudices q̄tū cūq; senes vel experti semper indigent nouo sapientie monumēto. iu xta illud. j. Petri. ij. rōnales sine dolo lac con cupiscite de quo crescatis in salutē. ꝛ dicuntur notanter consules esse senes sapientes. q; taliū consilium est bonum. iuxta illud Eccī. xxv. pre ciosuz caniciei iudiciū ꝛ presbzis cogscere con silium q̄ preciosa veterato sapientia ꝛ glorioso consiliuz ꝛ intellectus. Possunt etiā tñ iuuenes intelligentes senib⁹ coassumi sicut assumpt⁹ fuit Daniel iuuenis cui dixerunt senes babylonie Dañ. xiij. Tu sede nobiscum tibi enī dedit de⁹ intellectum. Quinto consules debent esse ama tores veritatis vt cōsilium eoz fiat ꝑm veritatē ꝛ ius scriptum vel saltē ꝑm veram et rectam veritatis rationē que si deficerent tunc possunt sequi cōsuetudinē loci vel terre. q; dicit Aug⁹. b
de baptismo paruloz. ꝛ habeť di. xvj. Qui cō tempta veritate presumit consuetudinem sequi vel circa fratres inuidus est aut infidelis ꝛ in credulus ē ꝛ malignus quib⁹ veritas reuelať. aut circa deum ingratus est cuius inspiratione instituitur. Nam dominus in euāgelio. Ego in quit sum veritas ꝛ nō dixit ego sum cōsuetudo q; consuetudinem ratio ꝛ veritas semper exclu dit vt di. xj. dicitur Usus auctoritati cedit prau um vsum rō ꝛ lex vincat. sed lex vbi deficit cō suetudo pro lege seruanda ē cum non sacris ca nonibus nec sacris legibus consuetudo obuia re mōstrať in concussa seruanda ē. q; dicitur. j. q. vij. Signis q; eque ponitur transgressoz cō suetudinis ꝛ legis. Sexto consul debet esse pi⁹ .i. mansuetus ꝛ benignus. q; dicit pś. Beatus vir qui nō abijt in consilio impioz. Nam impij sunt merito deponēdi ꝛ mites assumendi. iuxta illud Eccī. x. Sedes ducū superboz um destru xit ꝛ pro eis sedere fecit mites. Septimo debet esse iustus vt iusticiam consulat. iuxta illud pś. Juste iudicate filij hominum. q; iustus domin⁹ ꝛ iusticias dilexit. hoc pro tanto additur ne sit nimis misericoz s pcendo malis. Deutro. xxiij Non miseretur in iudicio pauperis. s. a iusticia declinando. sed compaciendo debet sibi misere ri. q; ꝑm Grego. vera iusticia compassionē ha bet. sed falsa dedignationē. Octauo consul de bet esse suadibilis vulgariter rotfolgil. i. nō sui J
capitis si alter melius sentiat debet sequi. quia dicit Jacobus in ca. iij. c. qui deoz sum est sapi entia primum quidem pudica est. i. faciens rece dere ab omni turpitudine deinde pacifica mo desta suadibilis bonis consentiens. ꝛ hoc est cō tra presumptuosos qui suuz consilium preferūt alijs ac si omnes codices legum comedissent ꝛ qđ ipsi nō inuenerunt aut dictauerunt estimāt nihil valere. ꝛ dūmodo sua ꝓsilia dicūt melioza

non esse. ꝛ hoc est signum ꝓsumptuosi de quo loquitur Bern̄. ꝓsumptuosus ꝓi⁹ in cōuentibus residet vt consilijs ꝓi⁹ respondeat non vocatus accedit. i. non iussus se intromittit vel ingerit reordinat ordinata reficit facta quicquid ipse nō fecerit aut ordinauerit nec recte factum nec pulcre estimat ordinatū iudicat iudicātes ꝛ si cū temp⁹ aduenerit ꝓe omnibus non ꝓmoueatur iniustū iudicat ꝛ se despectum. Nono qz consul nō debet esse iracūdus. qz dicit Seneca q duo sunt maxime cōtraria consilio festinatio ꝛ ira. ꝛ ideo iracundi ꝛ impetuosi nūq dabunt sapiens cōsiliū indigenti. qz ꝑm Cathonē impedit ira animū ne possit cernere verum. ꝓpter quod dicit Jacob⁹ .j.c. Jra viri iusticiā dei nō operatur. Decimo debet esse nō timens videlz homines. qz pilat⁹ eo q cesarē timuit a iusticia declinauit. Quare dicit Sapiēs Prouer. xxix. Qui timet hominē. s. timore mūdano cito corruet Glosa a rectitudine iusticie. Undecimo nō debet ꝓdere secreta consilij. sed debet dicere Isa. xxiiij. Secretū meū mihi. Nā consiliū dicit a con qđ est simul ꝛ sileo. vñ q aliqui plures simul silēt. hoc enī fuit q a deo rōanos apud alios exaltauit vbi quicquid in aurib⁹ consiliātiū dicebat a deo secretū erat ac si ductū non fuisset Unde Valer⁹ maximus li. ij. de factis mirabilibus. c. de institutis antiquis cōmendans romanos ꝓsiliarios ait. q fidum ꝛ altū erat secretum cōsistoziū reipublice silenticq salubritate munitū. cui⁹ limen intrātes abiecta priuata dilectione. ita dilectionē publicam induebant vt nō dicam vnum sed neminem audiuisse credēs quod multoz auribus fuit cōmissum. Hec ille. Jō dixit Aristo. ꝓsiliarios duos debere habere. videlz q nec essent plani. i. manifesti ꝛ ꝓpalatores consiliorz nec placētes. i. adulatores. Et recitat. iij. ethi. q qđā poeta noie Alexāder videns Priamū in cōsilijs esse secretariū ꝛ veracem cōmendans eū iste est qui consulit respectus aliorz. ꝛ hoc est cōtra illos cōsules qui secreta cōsilij solēt vxoꝛib⁹ suis reuelare qui nullo modo possūt ea obticere aut retinere. Sicut probat Egidi⁹ romanus in de. re. pn. parte prima. li. ij. c. vlti. Mulieres inqt secreta retinere nō possunt. qz vt plurimū sunt molles ꝛ ductiles. statim enī cum eis aliqua persona applaudit ꝛ in faciē earum arridet amicā eam estimāt ꝛ omnia secreta cordis reuelāt. patet etiam ex hoc vt idē dicit q sunt nimis appetatie laudis ꝛ glorie. Inde ē vt cōiter q mulieres alijs mulieribus quas credunt esse amicas secreta viro rū reuelant. Credunt enī ex hoc esse in quadam excellentia ꝛ laudari apud eos si sciunt referre secreta virorz. Hec Egidi⁹. Refert enī Valer⁹ q nobilis Pipinus noie cum adhuc etate puerili tenenē cū patre suo die quodaz missō ad curiam secreta pertractātē. quib⁹ a curia reuertētibus cepit mr̄ pueri ab eo pcūctari qđ patres egissent in senatu. Et respōdisset puer. Illud dicere nō lz. Illa eū verberib⁹ perurgeret. ille ficte mēdose dixit actū esse in senatu vt deliberarent sapientes qđ esset melius ꝓ ciuitate q vi delz vn⁹ vir plures deberet cōiuges acceptare Quod secretū cū illa a filio senatorz didicerat nō obticuit sed statim mulieribus alijs intimauit. que omnes die sequenti confluūt ad senatū rogantes vt vna mulier pot⁹ duobus viris q̄ vnus vir duabus mulieribus cōiūgeē. Cūq se natores que nā esset illa mulierū noua cōgregatio inq̄sissent ꝛ mirarenē. Puer cām ex his que matri coactus dixerat iudicauit ꝓpter qđ ꝓuide ab eis ordinatuz fuit ne pueri excepto illo ammodo cū patrib⁹ in consiliū intrarēt propē periculum reuelationis secretorum. ideo dicit Tull⁹ moralis. Quicquid agas secreto tue nō pande marite vnde tibi nasci possunt discrimia vite. Dicit enī Gantfredus li. vj. de regi. prin. q in vuestfalia est consuetudo q si adiurat⁹ iudicij reuelat aliquid ibi dictū meretur suspēdiū Duodecimo consul non debet personam acceptare. qz dicitur Prouer. xviij. Personam accipere in iudicio nō est bonū vt declines a veritate iusticie. Sic non fuit acceptor personarū ille consul roman⁹ iudex ꝛ iustus de quo scribit Valerius q habebat quendā amicuz noie Rutiliū ꝛ ille ei sepius rogationē iniustam porrigebat. cūq ille sepius resisteret tandem Rutilius cuz indignatione. Quid mihi opus est amicitia tua si quid rogo nō facis. At ille. Quid mihi tua si ꝓpter te aliquid contra iusticiam fact⁹ sum ihoneste. Maluit enī amicitia sui amici carere q̄ contra conscientiam suā iniuste iudicare vel etiā personam acceptare. Tredecimo ꝛ vltimo consul non debet munera acceptare vel captare. quia munera excecant oculos hominum cōsulum ꝛ iudicum. iuxta illud Eccī. xx. exenia et dona excecant oculos iudicum. ꝛ quasi mutus in ore auertit correctiones eorum. Est enī mutus vt dicit glosa quedam species rane que ꝓiecta in os canis eum tacentem facit et nō posse latrare. Sic qui exenium dat ꝑ subuersione iusticie facit iudicem tacere et a punitione malorum cessare. ꝛ etiam facit iniustum iustum. et econuerso iustum solet condemnare. Contra quod dicit Salomō Prouerbiorum. xvij. Qui iustificat impium ꝛ qui condemnat iustū vterq abhominabilis est apud deuz. Et Isaie quinto Ue qui iustificatis impium ꝓ muneribus et iusticiam iusti aufertis ab eo. Hec dicta sunt

Sermo cij

ſuper illo vbo phariſei cõſiliũ inierunt. Sed eſt alia mozalitas ſuper illo qđ ſequit̃. vt caperẽt ieſum in ſermone. Nã illi qđ voluerunt in malo facere contra nos debem⁹ ad vtilitem noſtram

M quertere. Si ergo volumus capere ieſum debemus nos habere vt piſcãtes. Nã chriſtus ieſus eſt piſcis qui tota vita ſua natauit in aquis tribulatiõis. ſicut teſtat̃ pſ̃. lxviij. Veni in altitudinẽ maris ⁊ tempeſtas dimerſit me. ⁊ demũ captus a iudeis in lignoq; crucis aſſat⁹ in igne charitatis. iuxta illud pſ̃. xvj. Igne me examinaſti ⁊ nõ eſt inuenta in me iniq̃tas. Iſte piſcis chriſt⁹ nõ capit̃ in laſciuijs voluptatis. qz Job xxviij. Nõ inuenit̃ in terra ſuauiter viuẽtiũ. Et Canti. iij. iſta ſpõſa nõ poterat eũ capere in lectulo voluptatis. ideo dixit in lectulo meo per noctẽ queſiui quem diligit aĩa mea queſiui ⁊ nõ inueni illũ. Nec capit̃ in diuitijs vanitatum. qz Oſee. v. dicit̃. In gregib⁹ ſuis ⁊ in armẽtis vadent ad querendũ dñm ⁊ nõ inuenient. Nec enĩ capit̃ in conſortijs carnalis conſanguinitatis. qz Lu. ij. dicitur. Reqrebãt eũ inter notos ⁊ cognatos ⁊ nõ inueniẽtes. ſed certe captus in triſtitijs aduerſitatis. qz hoc eſt mare in quo fuit vita chriſti. iuxta illud pſ̃. In mari vie tue ⁊ ſemite tue in aq̃s multis. i. aduerſitatib⁹ ⁊ tribulationib⁹. Capere igit̃ ſi vis dñm noſtrũ ieſum chriſtũ intra mare tribulatiõis. qz ibi eſt pſ̃. xc Cũ ipſo ſum in tribulatiõe eripiã eũ ⁊ glorificabo eum ⁊c. Sic in mari amaritudinis animi ſui cepit Ezechias chriſtũ. Nã legit̃. iiij. Regũ. ij. q ipſe egrotauit vſq; ad mortẽ ad quẽ miſit dom̃⁹ Iſaiã q̃ dixit. Diſpone domui tue mozieris nõ viues. Qđ audiẽs Ezechias cõuertit ſe ad parietẽ aĩo amaro. qđ patet ex hoc q fleuit fletu magno ⁊ in hoc cordis ſui amaritudinem enarrauit bona opera ſua nõ per iactantiã ſed magis ad gr̃arũ actionẽ vt ſic grat⁹ de precedẽtibus vlteriozẽ gratiã impetraret. vt dicit lira. Memento qũo ambulauerim coram te in veritate ⁊ corde pfecto ⁊ qđ placitũ eſt coram te feceri. ⁊ ſic attraxit ſibi dñm ieſum chriſtũ ⁊ cepit eũ. qz antẽq; egrederet̃ Iſaias mediã partẽ atrij factus ẽ ꝓmo dñi ad eũ dicẽs. Reuertere dic Ezechie duci ꝑpli mei. Nec dicit dñs. Audiui oronẽ tuã ⁊ vidi lacrimas tuas ecce ſanaui te ⁊ addam dieb⁹ tuis. xv. annos. Sic maria magdalena q̃ chriſtũ in delitijs et vanitatib⁹ perdidit ipſum in amaritudine tribulatiõis cepit. Nã cũ amare ad pedes ipſi⁹ fleret vt etiã lacrimis lauaret dixit ſibi ieſus. Fides tua ſaluam te fecit vade in pace. q. d. Tu cepiſti me. Sic clauiger celi Petr⁹ cũ eſſet poſt trinã negationẽ in amaritudine cordis ſui et fleret chriſtũ amare ieſuz cepit q̃ñ xp̃s eum oculis miſericordie ſue reſpexit ⁊ ei peccata indulſit Matth̃. xvj. Sed ẽ notandũ q in piſcatiõe q̃ttuor ſunt neceſſaria. vt piſcatores capiãt piſces. Primũ eſt ipſoz ſagacitas. Nã ſagaces piſcatores vtentes aliq̃bus induſtrijs plus de piſcib⁹ capiunt q̃ illi nõ vtẽtes. Dicit enĩ Petrus de creſcẽ. rura. comodo li. x. ca. xliij. q calce viua capiunt̃ piſces ſi ipſa ponat̃ in ſacco etiã in aqua maxia ſtante in paruo loco recuſſa. hic ſacc⁹ in aqua a duob⁹ ꝑ totam foueam agitetur. ex hoc q̃ſi omnes piſces ceci veniunt in ſuperficie aque ⁊ ſic facile manu capiunt̃. Mozaliter dilectio vere amicitie aſſimilat̃ calci rõne igneitatis. Nã ſm Iſido. propterea calx viua dicit̃. qz q̃uis ſit actu frigida occultũ tñ in ſe continet ignẽ. Si enĩ aqua perfuſa fuerit ſtatĩ igneſcit ⁊ quoddã mirabile accidit vt dicit Aug⁹. de ciui. dei. q calx ex aqua in cẽdit̃. ex quo oĩs extinguit̃ materia ignis ⁊ oleo extinguit̃ quo nutrit̃ ignis. Sili⁊ ⁊ ve amicitie. ſi aliq̃n ad act⁹ exteriozes videãt̃ frigide q nõ opant̃ nec oñdant̃ exteriozi ſigno ſiue ꝑ ipedimentũ alicui⁹ operationis ſiue cũ ſit opozt̃nũ tñ ignẽ viui amozis ſemp ſeruant in intimis cordis. qz dicit ſapiẽs Prouer. xvij. omni tpe. ſ. aduerſitatis ſicut ⁊ proſperitatis diligit qui ver⁹ amicus ẽ. qz ſuperueniente aqua alicui⁹ tribulationis vel neceſſitatis. tũc ille ignis. i. interior amoz erũpit ⁊ exterius in opere ſe oſtẽdit. ideo Salomon ibidẽ ſubdit q frat̃ in angſtijs compbat̃. vnde vere dilectiõis ignis in aqua tribulationũ ⁊ angſtiarũ magis accenditur quo ad deũ ⁊ ad homines. Quo ad deũ dicit gloſa ordinaria ſuper vbo ꝑdicto omi tpe diligit ⁊c. Qui deum vere amat omni tẽpoze cuſtodit ei⁹ amozem nec in angſtia eius paſſionis deſerit. quem in tranquillitate pacis cõfeſſus eſt. Sed quo ad homines dicit Valerius maxim⁹. q ſincere fidei amici ꝑcipue i aduerſitate vel aduerſitatib⁹ cognoſcunt̃. ſed in oleo cõſolationis et proſperitatis calx dilectionis quaſi extinguit̃ qz proſperitas mũdi extinguit ⁊ tollit dilectionẽ dei. ſicut boi in pſperitate poſito non eſt neceſſariũ magna dilectiõis ſigna oſtẽdere ne forte eſtimet̃ q ꝓpter illi⁹ vtilitatẽ ⁊ ei⁹ pſperitatẽ diligat. ideo pb̃s dicit in ethi. q ad amicũ in aduerſitate poſitũ eundẽ eſt ſepe ⁊ cito. ſed ad amicũ poſitũ in pſpitate raro ⁊ tarde. Ex quo patet q ꝑ calcẽ viuã dilectio deſignatur q̃ ſemper ignem amozis in ſe tenet ꝑ quẽ xp̃s facile capit̃. Nã de maria Magdalena vã amatrice legit̃ q chriſtuz dilexit in proſperitate ⁊ aduerſitate ſcz paſſionis. Propter quod cum poſt reſurrectionez eius ſtaret ad monumentuz plena dilectione meruit capere chriſtũ. qui apparens ei dixit. Mulier quez queris. q̃ſi diceret. Si queris me

N

ecce propter dilectionē tuam assum ⁊ amor tu⁹ cepit me. Joh̄.xx. Jdeo dicit Bern̄. in flo. li. O bone ihesu q̄ benignus q̄ suauis es q̄ dulcis q̄ amandus q̄ amplexādus q̄ totus amirabilis q̄ vere dñe ihesu christe desiderabilis. beat⁹ homo qui te amat ⁊ amplectit̄ ⁊ expectat. Scōm q̄ in piscatione necessariū est aure tranq̄llitas. qz in tempestate nō est bonū piscare. Nā piscatori iminet periculum ⁊ pisces petūt fundum. Moraliter cor peccatoris est q̄si mare tempestuosum. sicut testat̄ Jsa. xxvij. Cor impij quasi mare feruidum qō quiescere non pōt ⁊ q̄diu tale cor est tempestuosum ⁊ insanit post mundi peccatū tam diu nō capit christū ihesum. qz ipse est sapiētia sūmi patris que nō introibit in maliuolam aiam. i. in animā cui placet peccatum. Nec habitabit i corde subdito peccatis. i. in homine subdito carnalibus vitijs. Sap̄. j. Cū autem sedatur talis tempestas peccati ⁊ mens hominis pctōris cuz deo pacificat̄. tunc christus capitur ⁊ piscatur. qz ꝑm ps̄. In pace factus ē locus eius ⁊ habitatio eius in syon. Syon int̄pretatur specula. ⁊ est specula loc⁹ altus et eleuatus a quo pōt homo defacili circumspicere a se procul sicut in turribus castrorum patet. Mons autē syon est animus viri aut hois iusti altus p̄ contemptum mundanor̄ ⁊ terrenor̄ ⁊ aptus ad longe speculandū que sunt a remotis videlz per considerationē celestium ⁊ futuror̄. In isto monte est quies. qz sicut in cacumine altissimor̄ montiū nō sunt turbatōes vētor̄ nec inundationes pluuiarū semp̄ ibi est q̄es ⁊ securitas. sic in mente hois iusti de qua dicit Seneca. Mens sapientis sicut celum sup̄ speram lune vbi nō fiunt peregrine impressiones. et talis mens bene capit in se christū. Tertiū est instrumentor̄ multiplicitas. Qui enim vult capere nūc pisces piscat retib⁹ nunc hamis interdūq̄ sportulis ⁊ sic de alijs. Jta ⁊ tu si vis capere christum necesse est te piscare. Nūc rethe fidei aliq̄n hamo spei interdū sportulis charitatis. Sicut quedam mulier deuota fecit. de qua legit̄ in li. de dono timoris. que cū aliq̄n caruissēt consueta visitatiōe spirituali ⁊ diuina timēs ne nimis tardaret vel veniens nimis cito recederet allocuta est virtutes theologicales supradictas dicēs. Fides mea ad dñm. vade et adiura eū per omnes articulos. s. incarnationē natiuitatē baptismū passionem sepulturā resurrexionem ⁊c̄. que de eo creduntur vt veniat. Spes mea expecta eū ⁊ para ei hospitiū. charitas mea cū venerit tene eū ne recedat. Cūq̄ sic seipsam ⁊ virtutes excitaret venit ei mira cōsolatio nō cito abiens nec recedens. Quartū est mutandi loci necessitas. Si enī piscatores nō capiūt in vno loco querunt alium. Nā cum Petr⁹ ⁊ socij eius p̄ totā noctem piscando laborassent ⁊ nihil cepissent iussit christus vt ducerēt in altū sicq̄ ceperunt piscium multitudinē cupiosam. Lu. v. Sic et tu cum nō potes capere christum in domo tua vade ad ecclesiā ⁊ duc mentē tuam in altū contēplationis cōtemplando videlz gaudia celi et penas eternas inferni. sic vtiq̄ cape potes christum. Et si ibi non capis audi verbum dei vt sic ipsum capere possis in sermone. Scōo qui vult christuz capere debet se ad similitudinem aucipitis habere. Scriptura enī sacra christum auem Job. xxviij. noiat. Semitam ignorauit auis. qz iudaic⁹ populus christū ad celos ascendisse nō credit. modo auceps qui vult capere aues dulciter fistula canit. vt dicit Catho. Fistula dulce canit volucrē duz decipit auceps. Sic qui vult christum celestē auem capere debet dulciter canere ꝑm exhortationē prophete. Jsa. xxij. Sūme cithară circū ciuitatē dulciter cāta frequenta canticū. vbi dicit glosa. Bene canit in citharа penitens qñ cordas peccati oēs et singulas bene ⁊ ordinate tangit in ꝓfessione. vel bene canit qui oēs creaturas inuitat ad laudē diuinā. sicut ps̄. qui ait. Laudate dñm oēs gentes laudate eum oēs populi. Et sil'iter tres pueri. Daniel'. iij. Bñdicite omnia opera dñi dño. ⁊ hi dominū ihesum caperēt. quia cum essent in camino ignis visus est quart⁹ quasi filius hominis cum eis in medio flāmarū ⁊ eos omnino non tetigit ignis. Tertio debet se habere ad instar venantis. Uenator enī qui vult capere ferā velociter currit. Christus enī fera est habitās in deserto ⁊ in celo. si vis eum capere sis velox in cursu satisfactionis. sicut ps̄. qui ait. Uiā mandatorum tuor̄ cucurri. Et Zache⁹ qui festinans descendit de arbore ⁊ satisfactionē promisit cum dixit Ecce dimidiū bonor̄ meor̄ domine do paupe ribus. ⁊ si quid aliquē defraudaui reddo q̄druplum propter qō christū cepit qñ in domū suaz secum iuit ⁊ ibidem mansit dicens. Hodie oportet me manere in domo tua. Luce. xix. Quarto debet se habere ad similitudinē luctantis. christ⁹ enī miles est quez oportet capere lucta orationis. qz figura legit̄ Gen̄. xxxij. q̄ Jacob luctabatur cū angelo tenens eū. vbi dicunt aliqui q̄ hec lucta fuit spūalis. qz Jacob per efficaciam sue orationis tenebat euz ne se ab eo elongaret sed eum in via ab Esau defenderet. ꝑm hoc dicit Hiero⁹. super Jsa. xlix. Cum angelo Jacob oratione nō manibus luctabatur. Et fuit etiam lucta illa corporalis. qz postea cū vidit angelum volentē recedere propter suā diffidentiam accepit eū manibus ad tenendū. cui dixit angelus. Dimitte me aurora est. Et Jacob. Non dimittā

Sermo cíí

te nisi benedixeris mihi ⁊ bñdixit ei. et hec fuit figura q̄ lucta deuote orationis capitur angelus magni consilij christ⁹ nec dimittitur nisi hominem benedixerit. ⁊ hoc ad primum super illo verbo. vt caperent iesum in sermone. Quantū ad secundum ponit nuncioz̄ deceptoziā adulationem. de quibus subditur. Et mittunt ei scz pharisei discipulos suos cum herodianis. i. militibus herodis qui ad diem festum venerat et milites gentiles secum adduxerat qui dixerūt. Magister scimus quia verax es ⁊ viā dei in veritate doces. vbi nota nuncij isti christo absente cum pharisei detrahebant dicētes eum potatozem vini ⁊ amicum publicanozum ⁊c. Sed in presentia eum derisozie laudabant ideo similes fuerunt cuidam vermi qui dicitur sanguisuga qui ſm Isidozum est mollis ⁊ flexuosus os habens triangulum ⁊ in oze fistulam habet cuz qua sanguinem sugit. venenosis sepe insidet vt eozum sugat sanguinem siue humozem in aqua calida ⁊ in tempoze calido faciliter se applicat ad sugendū. Sic ⁊ isti vel quilibet adulatozes sunt quasi vermes abominabiles detestibiles ⁊ despecti. Et primo sunt quasi molles. quia molia ⁊ blandia verba proferunt cozam illis quibus adulantur. propter quod adulatio ipsoruz per doctozes oleo comparatur quo diabolus vngit suos qui in extremis labozant. hoc oleo vngit etiā diabolus homines quos flectere nō potest vt ad malum molliat. de quo ps̄. Oleum peccatozis non impinguet caput meum. Sup quo dicit Aug⁹. Oleum est falsa laus adulatoris que mentes hoīm a rigoze veritatis emollit. Secundo sunt flexuosi. quia semper flectuntur ad partem illaz vbi credunt placere. Sicut fecit quidam histrio cuiusdam regis. hic si videbat regem infirmari ⁊ se infirmū simulabat rege tristi existente ⁊ ipse tristis erat eo vero leto cum eo letabatur. ⁊ quo ad hoc similantur adulatozes gamalioni quod ē animal ſm philosogum in aere viuens quod colozem habet variū ⁊ in momento mutabilem. ita vt cui rei se coniungit illius colozis fiat. qz si quis loquitur de coloze albo dicūt adulatozes q̄ est albus sicut nix. si de coloze nigro statim subiungūt quod ē niger. sicut carbo ⁊ sic de alijs. Ecce flexuositas tertio habet os triangulum. i. genera triuz verboruz. diuiditur enim os eoz̄ in adulationem mendacium ⁊ detractionē. quia in presentia habent os adulantis. in absentia vo mēdacis ⁊ detrahentis. Sed tunc cum adulatoz sub specie oscula ad modum iude tradit hominē hostibus. i. sub specie amicitie hominem interficit Et recte significatur per Joab. ij. Reguz. ii. de quo legitur q̄ dixit ad Amasam. Salue mi frater ⁊ tenuit manu dextra mentum Amase ⁊ percussit eum in latere ⁊ mortuus est. ideo dicit sapiens. Iniquus lactat amicum suum ⁊ ducit eū per viam non bonam. Prouerbioz̄. xj. Nā ad litteram Amasa fuit amicus Joab. qz erat eius germanus. erāt enim de duabus sororibus. vt patet. ij. Regum. xviij. Sed ad malā viā ipsum perduxit. scz ad mortem que est omnium rerum terribilissima. iij. Ethi. ideo interdum melioz ē homini detractio vel mendaciuz adulatoris q̄ eius adulatio. Quarto habuit fistulam in oze suo. i. fallacem dulcedinem verboruz cum qua ipsi sugunt ⁊ attrahunt ad se beneficta temporalia. Qō enim vident residuum hoc attrahūt ad suum vsum. et ponit̄ de ipsis illud Johelis .j. Residuum eruce comedit locusta vbi per locustā intelligitur adulatoz. quia sicut estate canit ⁊ yeme silet. sic adulatoz eos laudat qui habent estatem prosperitatis. A laude eozum vo silet qui habent yemē aduersitatis. vnde Eccī. xiij. Diues locutus est ⁊ omnes tacuerūt ⁊ verbum eius vsq̄ ad nubes producūt. Pauper locutus est ⁊ dicunt. quis est hic. Quinto ipsi insident rebus ⁊ cadaueribus venenosis vbi per cadauera venenosa intelliguntur mali domini ⁊ prelati qui semper tales volūt secum habere. vt sic ex verbis eozum letificētur. quia de ipsis Osee. vj. In malitia sua letificauerit hominem quia cum domini male agunt conscientia ipsoruz vtiq̄ conturbatur. qz dicit Augustin⁹. Vo luisti domine ⁊ ita est vt omnis inordinat⁹ animus sit sibipsi pena. Sed adulatozes auferūt talem turbationem ⁊ remozsum conscientie cū adulando dicunt eos bene fecisse ⁊ laudent eos in sua malicia ⁊ sic letificant eos. sed de talib⁹ dicit prophetа Isa. v. Ue qui dicitis malo bonus est. Et in eodem. Ue qui iustificatis impiū pro munerib⁹. ⁊ Prouerbioz̄. xxiiij. qui dicūt impio iustus est maledicent eis populi ⁊ detestabuntur eos. hoc ad litteram fit de adulatoribus dominoruz. Nam impie facientibus dominis erga subditos pauperes eius occasionē exactionis inuenio. dicūt adulatozes. Juste fecit dominus iste bene meruit cum tamen in modico vel in nullo digno tali exactione excessit. Quare talibus maledicent populi abominabiles erant cozam deo. iuxta illud Prouerbioz̄. xvij. Qui iustificat impium scz dominum ⁊ condemnat iustum scz subditum. vterq̄ abominabilis est apud deum. Sexto adulatozes tempoze calido ⁊ in aqua calida videlz prosperitatis adherent diuitibus vt honorem. i. dona lucra et comoda ab eis sugant. Unde Hugo de sancto Victoze. Adulatoz ē in obsequio hostis. i. in animo corruptus in omni verbo turpis in

omni facto ⁊ ad prospera let⁹ ⁊ fragilis ad aduersa.⁊ tales fuerũt isti nũcij q̃ ironice christũ laudabant dicentes. Mgr̃ scimus q⁊ verax es ⁊ viaz dei in veritate doces.⁊ hoc adulatorie ⁊ fraudulenter dixerunt.tñ in veritate ipse erat ⁊ veritatem docuerat.vnde Augustin⁹ super catholicam Johannis. Cathedram inquit habet ℣ in celis qui corda docet in terris. Et idem predicatores verba formant sermones componũt sententiam proferunt sed mentes illustrare nõ possunt.⁊ ideo Gregorius in omel. Nisi de⁹ intus sit qui doceat inuanum lingua doctoris laborat. Quapropter christus ẽ verus magister quem tamen ex malicia pharisei magistrum appellant. Glosa autem explicat lucidi⁹ maliciam ipsorum tripliciter inquit aliquem veritatez nõ dicere. Primo ex parte docentis qui nõ nouit veritatem vt sunt multi ignari sacerdotes ⁊ pastores q̃ quod docent non didicerunt ⁊ illi non possunt excusari.q⁊ dicitur dis. xxxviij. Ignorantia si in laicis videtur intolerabilis in scientia.q̃to magis in his qui p̃sunt nec excusatiõe digna nec venia. Et beatus Augustin⁹ in libro questionum ⁊ ponitur .xxxvij. dis. Non omnis ignorans imunis est a pena. ille ignorans põt excusari qui quod disceret nõ inuenit. Illis autem ignosci non poterit qui habentes a quo discerent operam nõ dederunt.ideo eadem dis.c. vt itaq; dicitur. Imperitia sacerdotibus debet esse aduersa qñ cum per ignorãtiã cecati alijs ducatum prestare ceperint ambo in foueam cadunt. vt dicitur in p̃s. Obscurentur oculi eor̃ ne videant. Cum enim obscurentur illi qui preeunt ad ferenda onera peccatorum vel ad corrigenda vitia subditorum facile sequẽtes inclinantur ad peccata. Et dis. xxxviij .c. ignorãtia dicit canon. Inorantia cleror̃ errorum mater est maxime in sacerdotibus dei euitanda ẽ qui docendi officiũ in populo dei susceperũt. Sed econtra dicunt pharisei ad christuz. Magister scimus q⁊ verax es ⁊c.q.d. Tu es plenus sciẽtia diuine veritatis. Secundo ex parte dei timore postposito quidam veritatem quã de deo nouerũt non pure enũciant. de hoc. iij. q. v. c. Accusatores dicit Calixt⁹ papa amor carnalis ⁊ timor atq; auaricia plerũq; sensus bebetãt humanos ⁊ peruertunt opiniones vt questum pietatis putent ⁊ pecuniam quasi mercedem prudentie. Sed contra hoc dicũt pharisei christo ⁊ viam dei in veritatẽ doces. Tertio aliqui veritatem nõ solent docere ex parte proximi quẽ amant ⁊ timent vt sunt nõnulli predicatores in aperta predicatione ⁊ timidi confessores principum potentum diuitum vsurariorum ⁊ eorũz errorum in occulta confessione qui nõ libere in corrigendo peccata pronunciant veritatẽ. Vñ de Chrysos⁹. xj. q. c. nolite timere. Non solum ille proditor est veritatis qui transgredicns veritatem palam mendacium loquitur. Sed etiã ille qui non libere veritatem pronunciat quam libere pronunciare oportet. Et cõtra hoc phariseí. Et nõ est tibi cura de aliquo.q.d. Nullum times sed libere predicas ⁊ dicis veritatem.nõ enim respicis personas hominũ. vbi dicit Gregorius. Personam hominum accipere ẽ hominem non.quia homo est. Sed propter aliquod circa ipsum honorare. quod intelligitur de honore in iudicio vbi iudex hominem propter potentiam vel diuitias non debet honorare. Vbi nota.acceptio personarũ est iniusticia qua persona prefertur persone propter causam indebitam.⁊ cõmittitur tripliciter. Primo in bonor̃ exhibitione de qua Jacobi.ij. Fratres mei nolite in personarum acceptione fidẽ habere. Si autem personas accipitis peccatuz operamini redarguti a lege quasi trãsgressores. Sup quo dicit Augustinus. Absit domine vt in tabernaculo tuo pre pauperib⁹ accipiantur persone diuitum.aut pre ignobilib⁹ nobiles qñ poti⁹ infirma mundi eligis vt fortia queq; confundas. Sic christus non respexit personas hominum. q⁊ dicitur Actuum.x Roma .iij. Non est acceptor personarum deus. Secundo cõmittitur in iudicij executione. Nec sic christ⁹ acceptor personarũ erit in iudicio finali.q⁊ Salomon Sap. vj. Non enim subtrahet dominus personam cuiusquã qui est dominator omnium. nec verebit magnitudinẽ cuiuscũq; qñ pusillum ⁊ magnũ fecit.ipse ⁊ equaliter est ipsi cura de omnibus. Nam iudices terre interdum parcunt propter beniuolentiam interdum propter impotentiaz interdum propter negligentiã. Sed non christ⁹ Primo enim vt dicit Holk.lectiõe.lxxviij. Nõ parcet subtrahet personã cuiusquã deus. Cautela est frequenter apud iudices q̃ persona rea subtrahitur certo tempore ita q̃ nõ oportet q̃ iudex pro illo die faciat aliquid cõtra eum. sed ista cautela in iudicio christi nihil valebit.quia nullus ꝓtunc poterit se absentare .ij. Cor̃ .v. Omnes nos inquit manifestare oportet añ tribunal christi vt recipiat vnusquisq; ꝓut gessit. Secundo nulli parcit propter impotentiã. propter hoc dicit. Non verebit personã cuiuscũq; .q.d. Non dimittet propter potentiã aut timorẽ potẽtie regũ aut principũ nulliusq; creature ⁊ hoc ꝓbat sic. Null⁹ artifex terret de eo q̃ fecit põt eni destrnere quando vult.q⁊ omnis artifex potentior est artificio.sed deus fecit pusillum ⁊ magnum vt in p̃s. Quoniã ipse fecit nos ⁊ non ipsi nos. Tertio nulli parcit deus ꝓpter

negligentiam. ⁊ quo ad hoc dicit ꝙ ē ei cura de omnibns. ⁊ per consequens non pl⁹ negligit punire vnum q̄ alium. Sap̄. xij. Nō est alius de⁹ q̄ tu cui est cura de omnibus vt ostendas qm̄ non iniuste iudicas iudicium. Sed econtra est in iudicio hui⁹ mundi vbi parcitur diuitib⁹ sed non pauperibus. ⁊ sic est acceptio personarum de hoc loquitur pulcre Jnno. de vili. hu. conditionis. Pauperum causam cū mora negligitis diuitum causa cum instantia promouetis. Jn illis rigorem ostenditis cum istis ex mansuetudine dispensatis. illos cum difficultate respicitis ipsos cum fauore tractatis illos negligēter auditis istos subtiliter auscultat. clamat pauper ⁊ nullus exaudit. loquitur diues ⁊ oēs applaudant. clamat impaciēs ⁊ nullus eum vociferat ⁊ non est qui iudicet. Si forte pauperū causam suscipitis illos remisse fouetis. Cū autem diuitum causam assumetis illos pertinaciter adiuuatis paupes despicitis diuites honorat istis reuerenter consurgitis istos despicabiliter cōculcatis. Et infra. Ue inq̄t vobis ⁊ contra vos dicit propheta Jeremias. Magnificati sunt et ditati ⁊ iudiciū pauperis non iudicauerunt. sed in lege deut̄. precipitur nulla erit distātia personaruz. ita paruū audietis sicut magnum nec accipietis cuiusquam personam. Hec ille. Tertio fit acceptio personarum in dignitatis promotione quam prohibet domin⁹. j. Regū. xvj. loquēs de Heliab qui erat alte stature quā Samuel propter hoc vngere nolebat eum in regē super populum israel. Non inquit aspicias vultum eius neq̄ altitudinem stature eius qm̄ abieci eum. Sed circa hoc dubitatur vtrum acceptio personarum sit peccatum. Ad hoc dicitur ꝙ sic. propter istam rationem quaz ponit Hol. vbi supra. Omne quod opponit̄ iusticie vel veritati vitium est ⁊ peccatum. sed acceptio personarum opponitur iusticie ergo ⁊c̄. Est enim notandum ꝙ ad iusticiam pertinet ꝙ bona diuersa diuersis distribuantur personis ꝟm valorem ⁊ dignitatem personarum. Quādo ergo aliq̄s considerat in persona aliquam conditionē que facit eum indignum illo eo ꝙ est sibi consanguineus tunc est acceptio persone. Si autem considerat aliquam conditionē in persona que quidem persona facit eum indignum beneficio cōferendo tunc non est acceptio persone. Scd̄m hoc glosa Eph̄. vj. super illud non est acceptio personarum apud deū dicit ꝙ iustus iudex causas attendat non personas. Omnis enim conditio que non facit hominem indignum illo negocio ad quod prefertur refertur super istum modum loquendi ad personam. sicut si attēdendo in isto diuitias vel consanguinitatem ⁊ propter istas conditiones promoueam eū ad magisterium vel ad prelationem acceptio persone est. quia causa me mouet non cōditio que facit eum dignum honore collato. Sed si attendendo in isto consanguinitatem ⁊ propterea lego sibi decem marcas vel instituo eum heredem et dimitto extraneum nō est acceptio persone sed cause. quia ista. s. causa facit eum dignum ⁊ proportionatum huic. s. beneficio quod est cōsequi. s. in patrimonium. Sed contra hoc possit aliquis dicere alicui conferre beneficium ecclesiasticum propter consanguinitatem est acceptio persone. sed hoc non est peccatuz sed charitas ordinata. qz dicit apostolus ad Gal̄. vj. Operemur bonum ad omnes maxime autē ad domesticos fidei. Et. j. Coꝝ. v. Si quis suorum curā non habet infidelis est ⁊ infideli deterior. Sed domestici sunt illi qui attinent consanguinitati. Ad hoc dicendum est. qz aut consangūinei prelati sunt minus digni. simpliciter etiam per respectum ad beneficium conferendū. Similiter pro respectu ad bonū cōmune aut sunt eque digni vt alij in primo causa promouere eos ⁊ dimittere digniores est acceptio personaruz ⁊ in omni dispensatione spiritualium quoꝝ non est dominus sed tm̄ dispensator. j. Coꝝ. iiij. Sic nos estimat homo vt ministros christi ⁊ dispensatores misterioꝝ dei. Jn secundo casu licz preferre prelato cōsanguineos suos ⁊ saltē in hoc possunt esse acceptiones ⁊ potest de eis magis cōfidere ꝙ negocia ecclesie cum eo vnanimiter tractabunt. Dicit enī fanct⁹ Thomas in quotlibeto. Si cōsanguineus sit eque dignus potest episcopus eum preferre nisi ex hoc scandalum oriatur vel aliqui exinde malum exemplum capiant vt quando probabilit̄ timetur. ꝙ aliqui prelati ex hoc exemplo inducantur ad donādū beneficia suis cōsanguineis etiā minus dignis alias in hoc casu lz satisfacere naturali amori qui contrarius charitati non est. Si v̄o consanguineus sit minus idoneus non debet eum preferre postposito meliori duplici ratione. qz infideliter agit dispensator qui negociū domini gerens non meliorat cum possit. Secūdo. qz hoc videt̄ ad acceptionem pertinere. Conditio aut consanguinitatis non est conditio pertinēs ad curam ecclesie que non obtinentur iure sanguinis sed diuino munere. Si autem esset conditio faciens ad negocium circa dispensationes patrimonialium bonoꝝ. Si episcopus prouideat suo consanguineo min⁹ idoneo non est acceptio personarum. Quantum ad tertium subiūgit falsam ipsorum interrogationem cū dicit. Dic ergo nobis quid tibi videtur. lz cēsum dare an nō Pro quo nota censiti habent originem suam a

romanis. Cum enim totū mundū sibi subiugas sent omnis ager ipsorum fuit propter quod po nebant vnum capitaneum quem principem vo cauerunt quasi primitias capientē. qz de omni agro subiugatorum recepit census de quib⁹ te nebant milites ꝛ vasallos in expensis. in auc. vt neqz miles ·ℨ· cum domo dei. Col. viij. Pa ce autem iam facta videbatur ei nimis fatigabi le q milites tenere deberet in expēsis. propter quod agros militibus et vasallis cōcessit vt de illis seruirent. ꝛ hoc stipendium nominatur vt in auc. vbi supra. Et non solum sed vt sibi solita rij in expensis prouiderent. Milites autē ꝛ va salli agrum rusticis locauerunt ꝛ conduxerūt pro pactis. Quod nos censum vocamus. C. de agro ꝛ censi. l. ij. qz quilibet in locatiōe vel tra ditione rei sue potest ponere legem quam vult. extra de condi. appo. verū. xviij. q. ij. clēterius ꝛ hoc non est dolus. qz scienti ꝛ volenti non in fertur dolus. C. de transac. l. ij. Et talia pacta debent custodiri. extra de pactis. Antigonus. Quicquid igitur subdit⁹ de huiusmodi subtra heret furtuz esset. qz census qui ab antiquo fuit iposit⁹ sine dolo ꝛ fraude integraliter debet da ri ꝛ nō dans peccat mortaliter de hoc vide plu ra parte prima sermonum dominicalium. v. a. ideo dixit christus. Date que sunt cesaris cesa ri. Circa hoc dubitatur vtz domini tempora les possunt licite imponere tallias ꝛ exactiōes de nouo. ꝛ si tenenť eis christiani obedire ꝛ vi detur q non per glo. super illud Matth. xvij. Ergo liberi sunt filij regni in omni regno tunc multo magis liberi sūt filij illius regni sub quo sunt omnia regna terrena. Sed opposituz illis dicit apostolus Ro. xiij. omnis anima potesta tib⁹ sublimioribus subdita sit. Pro dubitatio ne dicit Ricardus in scripto tertio p̄ncipali. q. .j. qz ex corruptione que in nobis est per pecca tum pronisumus ad probandum ordinē iusti cie tam in temporalibus q̄ in spiritualib⁹. ideo oportuit esse aliquos qui potestatē in spiritua libus habeāt ꝛ aliquem principalem ꝛ aliquos sub eo qui habent potestatem in temporalib⁹. vt sic ordo iusticie seruetur tam in temporalib⁹ q̄ in spiritualibus. Habēti autē potestatem iu sticie tenentur christiani obedire tā in spiritua libus q̄ in temporalib⁹ in his ad que se extēdit potestas illius. Non autem in alijs de necessita te nisi forte in casu vbi forte propter scandaluz necessariū esset obedire. Sed ad videndum vtz imponunt tallias de nouo que non v̄gunt nisi in vtilitatez dominoz tempoalium dicenduz est de subditis. qz vel sunt liberi vel serui. si ser ui tenentur in omnibus qz sunt possio domino rum. vt dicit. j. polli. Unde si fugiat dominū dū modo restitui debet. extra de seruis nō ordinā dis. Si autem sunt liberi aut dominus eoz do minatur eis pollicite tunc distingue aut ex par te dominoz. qz aut est rex vel princeps vel do minus inferior. Si inferior non potest impone re ꝛ si imponit non credo q teneantur sibi obe dire. maxime cum sine cōsensu regum vel prin cipum ꝛ hoc probatur per simile. Prohibetur enim episcopis abbatibus ꝛ prelatis ꝛ alijs ne nouos census iponant ecclesijs nec veteres au geant. extra de cen. ꝛ exac. prohibemus. ꝛ ca. Innouamus hoc habetur expresse. Nec quis q̄ alicui nouas pedagioz exactiones sine auctoritate ꝛ cōsensu principum statuere aliquo modo presumat. Si autē quis contra fecerit moni tus non desisteret donec satisfaciat cōmunione careat christiana. Si autē dominus est rex aut princeps tunc potest hoc facere ꝓ vtilitate boni cōis tamen pensata subditoz facultate ꝛ ne gocij qualitate ꝛ quantitate. Si autē ille tallie in nullo sunt ad vtilitatem boni cōmunis tunc nec rex nec princeps potest de nouo imponere tales tallias liberis. qz possiones dominozum ꝛ si eas imponūt subditi non tenenter obedire. qz sue exeūt limites potestatis. Hec Richard⁹. Ad rationem in oppositum p̄m eundē silios re gni vocat christianos illos qui oīa temporalia propter christum reliquerunt. ꝛ vez est q̄ ta les nō debēt tributa dare sed alij. qz dicit. xxiij. q. viij. c. Scōm Canonicam Census pro agro ecclesiastico neqz domib⁹ agris vel ortis iuxta ecclesiam positis est psoluendus neqz de man se aliquo aliquod seruicium faciunt nisi eccles iasticum. Est tñ notandum p̄m Ray. ꝛ Hostien. quibus concordat sanctus Thomas in epis to la quadam ad comitissam lotoringe ꝛ brabātie Sunt aliqui casus in quibus domini vltra tri buta vel sensum consuetū a subditis possunt exi gere. Primus pro defensione terre sue. ad hoc tenentur omnes non solum de rebus sed etiam corporali labore vt sic seipsos soluent. xxij. q. j fortitudo. extra de emu. ꝛ prouenit. Secundo si dominus vult ire in exercitium indictū ab ec clesia vel p̄ncipe cōtra hereticos vel paganos nec sufficit potest a subditus auxiliū petere sed moderatum. Tertio si in bello ex parte sua fuit iuste captus ab hostibus ꝛ nō sufficit se redime re absqz graui damno. Quart⁹ si vult ire ad p̄n cipem q̄ obtinendo priuilegio specialis protec tionis pro se ꝛ subditis suis. Quintus quando marit at filiam suam acq̄rit sibi affines aut ami cos aut quando facit filium militem aut acci pit feudum suum vel nouum feudū acquirit. vel quando sine culpa depauperatus est vel obligat⁹ est dum tñ semper moderate ꝛ nō ad grauamē

exigant. x. q. iij. vnio circa mediū extra de cen. cum apostolus ℣ prohibemus. Quando vō dominus sine iusta cā extorquet a subditis tenetur ad restituotionē. Nam si velit ludere vel vltra vires ad vanitatē expendere ꝛ tunc a subditis extorquere non tenēt ei obedire. Sed dic quid de illis dominis qui extorquēt a subditis volentib⁹ recedere ab eis decē vel viginti marcas vel accipiunt de bonis ipsorum mobilibus quantum volunt quod vulgariter vocāt abezcogk. dicunt doctores q⁹ tales dñi peccāt ꝛ tenentur ad restitutionem nisi certū esset q⁹ in p̄n cipio in concessione terre fuisset expresse impositum tale onus dum tamen vltra modum non aggūāt recedētes possit tolerari vt dicit Uuil. Quantum ad quartum ponit christi diuinā cognitionem cum concludit cognita autem iesus nequitia eorum ait. Quid me tēptatis hypocri
U te ostendite mihi nūmisma census ⁊c. Moraliter nūmisma census est denarius dat⁹ vel dandus pro censu qui valebat decē denarios vsuales ꝛ habebat imaginem cesaris ꝛ bene significat animam cuiuslibet hominis figuratam per decimā dragmam perditam diligenter quesitā ꝛ tandem inuentam. Lu. xv. Et hec quidez anima ad similitudinem denarij reqrit aliqua ad hoc vt sit bona. Primum vt habeat regis imaginem. Iste rex deus est omnipotens cuius imago ℈m Augustinū ē anima munda ꝛ imaculata quo ad memoriam rationem ꝛ voluntatez vt bona memnerit nouerit vel velit bona est. vnde dicit Isidorus. mens quādo dei memor ad ipsum contemplatione ascendit vt eum intelligat ꝛ diligat imago dei dicenda est. Cui cōcor dat Ansel. In hoc inquit imago dei sumus duz quod bonum ei videtur apud nos sit bonum. ꝛ quod malum ei videtur apud nos sit malū. Circa hoc sciendum. in nobis duplex est virtus. s. intellectus ꝛ sensus. Intellectus est quoddam diuinum in nobis per quod ascendimus ad superiora ꝛ deo similes sumus. Unde ℈m hāc virtutem cognoscitiuam dicimur ad imaginez dei facti. Sed sensus qui est secūda virtus cognoscitiua inq̄tum non obedit rationi est quid bzutale vel bestiale cui⁹ sensus si prosequimur appetitum. ꝛ ℈m eius iudicium viuimus in consulta ratione infra naturam humanā detrudimur ꝛ bestijs similes efficimur ꝛ imago dei deturpatur. Propter quod venerabilis Boe. li. iiij. de ꝓso. phi prosa. iij. dicit. q⁹ auari lupis feracib⁹ ꝛ inquieti canibus. insidiatores vulpib⁹ iracundi leonibus pauidi ceruis pigri asinis incōstantes auibus ꝛ libidinosi suib⁹ simulant cum dicit. A nuncio quos feruet alienarum opum violētus. Ereptor lupo similē dierexeris fozax atqz inquietus linguam litigijs exercet canī compa
ratur insidiator occultus subripuisse fraudib⁹ gaudet vulpib⁹ exequatur. ire intemperās fremit leonis animum gestare creditur. Pauidus ac fugax nō metuenda formidet ceruis similis habeatur. segnis ac stupidus torpet asinus viuit. i. viuit asinine vel assumit sibi nomē asini viuendo leuis atqz inconstans studia permutat. nihil ab auib⁹ differt fedis ꝛ imūdisqz libidinibus imergitur sordide suis. i. imunde scrophe voluptate detinetur. Et concludit Boeti⁹. ita fit vt probitate deserta homo esse deserit cuz in diuinam conditionem transire non possit vertitur in beluam Hec Boetius. Et quilibet talis potest dicere cum Augustino. Impressisti mihi domine imaginem tuam super omnia amabilez quamdolens impressi nimis odibilem. Respice ergo aia mea et luge nec sine rugitu cordis tui toleres horrorem interiorem vult⁹ tui. Et merito lugere debent tales deformati. nam cū venerint ante christuz interrogabit cuius est hec imago. ꝛ si vellent dicere domine tua est. respō debit ille mentimini ego dedi vobis animaz rationalem vos autem apportatis bestialē. ꝛ tūc dicet angelis suis. Reddite cesari que sunt cesaris. vbi per cesarem intelligit demonem qui et princeps mundi dicitur. Joh. iiij. ideo dicit venerabilis Boetius in tractatu de summo bono Ue vobis hominibus. q. d. cum diabolo habebitis eternum ve qui de numero bestiarum cōputati estis. diuinū qō in vobis ē videlz intellectum non cognoscentes. per quod ad superiora ascenditis. ꝛ ℈m q⁹ deo similes estis. Scōm q⁹ habeat suprascriptionem. que superscriptio sunt decem precepta que consistunt in duobns videlicz in amore dei ꝛ proximi. Matth. xxij. Qui enim idola non curat falsa non iurat sabbata non violat. Sed qui proximum diligit parentes honorat ꝛ non occidit non furatur uon mechatur non iniuste testatur nō alterius vxorem aut res desiderat. sed omnia que sunt proximo contraria vitat. iuxta illud Matth. vij. Omnia quecunqz vultis vt faciant vobis homines eadem ꝛ vos facite illis. Hec est superscriptio quam impressit rex celestis anime cuiuslibet hominis quam si coraz ipso habuerit ꝛ ipse interrogauerit. Cuius est hec superscriptio. dicunt angeli hec est superscriptio dei. Et tūc dicit q̄ sūt dei deo reddite. Sz hec notās diabol⁹ scribit in anima hominum suprascriptionem infidelitatis vt in omnibus paganis iudeis ꝛ hereticis ꝛ incantatorib⁹ aut incātatricibus qui omnes directo gressu vadunt ad damnationez qz qui nō credit iam iudicatus est. Joh. iij. vel imprimit alijs superscriptionē blasphematōis

assidue iurationis sabbati fractiõis proximi occisionis furti adulterij ꝛ sic de alijs. Et si hanc superscriptionem per penitentiã nõ deleuerint sed cũ ipsa ante deũ venerint dicet. Cui⁹ est hec superscriptio? Respõdent angeli cesaris. i. diaboli ꝛ tũc diabolus erit reppetẽs qõ suũ est. Et certe de⁹ ẽm suã iusticiã nõ negabit. imo dicet. Reddite q̃ sunt cesaris cesari. ꝛ tũc ẽm Grego. viij. moral. Horrẽdis modis fiet mors miseris sine morte finis sine fine defect⁹ sine defectu. ꝛ qz mors semper viuit ꝛ defect⁹ deficere nescit. Tertiũ quod habeat ponderositatẽ aut grauitatẽ. Et sicut duplex est aia. videlz bona ꝛ mala. sic ꝛ duplex ẽ grauitas. s. virtutum ꝛ vitioꝝ. Que enĩ bona aia habet grauitatẽ vtutũ ꝛ pcipue humilitatis. qz habens transire p artã portã ꝛ bassam nisi iclinat⁹ fuerit et se breuiorẽ hostio exibuerit transire nõ poterit imo si trã sire erecte temptabit leso capite retro cadit. hec est via que ducit ad patriã ꝛ ostiũ quo celũ intrat magne artitatis intñ q̃ xp̃s compat eã forami ni acus. Quare p illa non põt ptransire elatus nisi per humilitatis grauitatẽ fuerit inclinatus Matth. xviij. nisi conuersi fueritis ꝛ efficiami ni sicut puuli nõ intrabitis in regnũ celoꝝ. Figura Gen. xlij. dixit Joseph fratrib⁹ suis añq̃ agnoscereť ab eis. Nisi adduxeritis fratrẽ vestrũ minimũ nõ videbitis faciẽ meã. Frater vo ille vocabať Bẽiamin quo adducto ad Joseph p fratres ei⁹ inuitauit eos Joseph ꝛ Beniamin duplicẽ portionẽ donauit. Spũaliter p Joseph subaudi deũ patrem qui filiũ suũ ꝓpter nos humiliatũ statuit i medio nr̃o. Et hic ẽ Beniamin ꝛ interptať filius dextre. hic q̃ per humilitatez factus ẽ obediens vsq̃ ad mortẽ mortẽ a utem crucis. propter qõ deus p̃r illũ exaltauit et dedit illi duplicẽ portionẽ videlz distributionem gr̃e in presenti ꝛ glorie in futuro. Jstum q̃ parulũ fratrẽ nr̃m ducam⁹ nobiscum. s. sequendo vestigia eius. s. humilitatis. qõ si nõ fecerimus dei p̃ris faciẽ non videbimus. qz iniustuz est vt putredo ꝛ vmis nõ humuliet vbi rex angeloꝝ humiliari dinoscit. Alia est grauitas vitioꝝ de quib⁹ p̃s. Qm̃ iniq̃tates mee sup gresse sunt caput meũ. ꝛ sicut on⁹ graue grauate sunt sup me ista grauitas deprimit vsq̃ ad infernũ. sicut de hoc dixi ẽmõe. xlviij. b. qz dr̃. iiij. ꝛ. vj. phi. Si esset aliquod graue qõ in instanti descẽderet subito diceret q̃ illud fozet infinite velocitatis. qz sine ꝓportione velocit⁹ descenderet quocũq̃ graui qõ inter mouetur. Sic peccatoz est adeo grauis qõ moziens velocit descẽdit ad mediuz terre. vñ Job. xxj. Ducũt in bonis dies suos ꝛ in pũcto ad inferna descendũt. qz qõ ẽ pũct⁹ in magnitudine hoc ẽ nũc in tpe. igit̃ pctm̃ ẽ on⁹ graue imo infinite grauitatis. Jgit̃ legit̃ Zach. v. q̃ vidit Zacharias mulierẽ quandã sedentẽ in amphoza habentem in oze suo massam plũbi ꝛ dictũ est prophete. Hec ẽ iniq̃tas in signũ q̃ ois iniq̃tas opilabit os suũ ꝛ q̃ grauis. iuxt̃ illud Eccl. xxij. Sup plumbũ quasi gradit̃. ideo propter grauitatẽ peccati populus ad eternuz descendet si se hic nõ corrigit penitẽdo. iõ Jsa. j. cominať peccatoríb⁹. Ue inq̃t gẽti peccatrici populo graui iniq̃tati. Est tñ notandũ q̃ q̃n tũcũq̃ hõ sit grauis ꝛ ponderosus p peccata ꝛ eõtinue descendet cadendo p peccata. nũ q̃ tñ est de ipso finaliter desperandũ. rõ huius est. si graue aliqõ cadat ab alto quantũcũq̃ a sũmo ceciderit si possit ante casum a terra repelli a linea casus nõ cadat tã grauius q̃ si cecidisset a loco a quo linea casus est expulsus. vñ si hõ cadat a tecto dom⁹ ꝛ dũ esset in cadendo ali⁹ stãs supra terrã eũ repelleret manu a recta linea sui casus ipse ad terrã cadens nõ plus ledereť qñ si a loco depulsionis a linea casus tñmodo cecidisset. Jtaq̃ totũ nocumẽtũ casus qui precessit per illã depulsionẽ ipediť. Moraliter homo cadit cõtinue qñ est in peccato ẽm lineaz rectã vsus cẽtrũ terre. qõ est infernus. Sed si boies stantes ꝛ nõ cadẽtes videlz sancti viri in ecclesia qui cũ per p̃dicationes vel or̃ones vel p penitentie sacramentũ a linea sui casus depellant tũc nõ cadit vt nisi ois hõ cõiter per mortem. Sed aia de casu nõ ledit̃ nec aliquam penã sentit p casu. Si peccatuz in hac vita remittať. vt dicit Holk. lectiõe. xxiiij. Quarto q̃ hz inflexibilitatem. qz molles ꝛ instabiles a dño reprobantur. ideo cõsulit sapiens esto firmus in via dei tui. qz ad hoc a dño tuo cõfortaris. Et dñs inq̃t. Estote fortes in bello ꝛ pugnate cũ antiquo serpẽte ꝛ accipietis regnũ eternũ. Jn quo autẽ hec fortitudo consistit ostendit beat⁹ Gregorius. Justoꝝ inq̃t fortitudo est carnẽ vincere propr̃ijs voluptatibus cõtraire vite presentis ỏlectationẽ extinguere aspa quecq̃ p eternis gaudijs tollerare blandimenta, psperitatis contẽnere ꝛ aduersitatis metũ per oĩa superare. Et dicit notãter dñs. Estote fortes in bello vbi nota fortitudo non solum est in stando sed etiã in fuga. qz apud bellicios⁹ q̃uis fuga cõiter videať inhonesta tñ aliquando inueniť laudabilis. vñ si esset aliq̃s qui sciret simul fugere ꝛ pugnare notabiliter bene faceret factum suũ. Sicut enĩ legitur de tartaris cõtra chr̃istianos pugnãtibus qui simul eq̃s insidentes fugiũt et tñ insequentes a tergo sagittãt. Jn hac enĩ vita belluz habemus q̃ multos hostes qui tñ nõ per vnũ modum pugnandi nec vno genere vincere possunt. Nã diabolus vincendus ẽ p resistẽtiã

ꝛ cõtra pugnãs debet esse stabilis. qz dicit Petrus in. j. ca. v. c. Diabolus aduersarius vester tãꝙ leo rugiens circũit querens quẽ deuozet. cui resistite fortes in fide. s. formata charitate. Sed caro ꝛ mundus vincunt ꝑ bone fuge prudentiã ita ꝙ vni tñi habemꝰ resistere ꝛ duos habemus fugere. De resistẽtia qua diabolo debemus resistere metrice dicit. Hostis nõ ledit nisi contẽptatus obedit. Est leo si cedit sistat quasi musca recedit. De fuga vo qua a carne fugit dicitur siliter metrice. Lede venus cedit iusta improba magis ledit. Si fugis veneris prelia tutus eris. De mũdo vo constat ꝙ ꝑ fugaz vinci debet. Exẽplo christi proponentibꝰ sibi mundi vanitatem cũ eum volebant facere regẽ fugit in montẽ. Joh. vj. Figura ad hoc. ij. Regũ. vbi legitur ꝙ ille bonꝰ miles filios tres Sarine Joab Abizai ꝛ Azel euasit per fugã tertiũ. s. Azel euadere nõ potuit sed resistens occidit. ꝙ etiaz carnalis voluptas est fugiẽda. vide supra. xiij. b. ꝛ. xxj. g. Quintũ est ꝙ habeat puritatẽ ꝛ hec puritas cõsistit in sapientia ꝛ castitate. Primo enim debet esse aurꝰ per diuinã sapientiã aut spiritalem. ꝛ dicitur notanter spiritalem aut diuinã sapientiam. quia sunt ꝛ alie due sapientie. scilz mũdialis ꝛ bestialis que sunt quasi denarij cupiei. primã videlz mundialem habent cupidi et ambitiosi. de q̃. j. Lo. iij. Si qs inter vos vult esse sapiens fiat stultus ꝛ sit sapiens. s. sapiẽtia que desursum est. Sapiẽtia huius mũdi enim stulticia est apud deũ. Scdam videlz bestialem habent lubrici ꝛ voluptuosi. de quo Ro. viij. Sapientia carnis iniuria est deo legi enim dei nõ est subiecta. hanc sequunt voluotuosi qui totã suã sollicitudinẽ ad carnis delitias ꝓcurandas apponũt. Tertia autẽ est spiritalis ꝛ facit animã hoĩs aureã ꝛ deo acceptã. Col. j. Impleamini cognitiõe voluntatis dei in oi sapientia ꝛ intellectu spiritali. Et Jaco. iij. que desursum est sapiẽtia. Primo quidem pudica. deinde pacifica Per primã excludit sapientiam bestialem. Per scdam mundialez q̃ nũꝙ pacificatur. sed semp in tribulatiõe ꝛ in bello est. de hoc loquit Gregoriꝰ. x. moral. exponens illud Job. xv. Deridetur iusti simplicitas. Justo enim inquit sapiẽtia est nihil per ostentationem fingere sensu verbo ope ꝛ sũt vera diligere falsa deuitare bona gratis exhibere mala libentius tolerare ꝙ facere. nullã iniurie vlcionem querere. ꝓ veritate contumeliam lucrũ putare. hec iusto simplicitas deridet ꝛ a mũdi sapientibꝰ fatuitas deputat. Quid enim in mũdo stultius ꝙ amissa non q̃rere possessa rapientibꝰ relaxare. nullam ꝓ acceptis iniurijs impaciẽtiã reddere. imo ad nutũ alijs pacientiã prebere. q. d. nihil. Hanc sapientiam spiritalem habent solum illi solidi ꝛ virtuosi in quibꝰ ipsa sapientia est doctrix ꝓ sapientiã doctrix ꝓ prudentiã defensatrix ꝓ potentiam mediatrix ꝓ amicitiã moderatrix ꝓ iusticiam. Primo igit est doctrix per sapientiam. quod patet Sap. ix. vbi dicitur de sapiẽtia. Scit enim illa oĩa videz necessaria ad salutẽ ꝛ intelliget. Secũdo est ductrix per prudentiã. Est enim prudentia recta ratio agibiliuz vnde ad prudentiã pertinet bene consiliari circa totã vitam hoĩs ꝛ bene eligere. qz sine prudentia nullus põt habere virtutem mozalem. sicut docet Aristo. vj. ethi. Et ꝙtũ ad hoc dicit Salomõ vbi s. Deducet me in opibꝰ meis sobrie. i. mẽsurate ꝑm mensurã recte rationis. dicitur etiã sobrius quasi secũ habens bziam. i. mensurã. Tertio sapientia est defensatrix per potentiã. ꝛ hoc tangit Salomon. Et custodiet me mq̃t in sua potentia. Sapien. ix. s. ab oi aduersitate. s. ne vitiose succumbã. ideo dicit ps. Dñs custodit te ab oi malo. s. per sapientientiã. Quarto est mẽdatrix per amicitiã. ꝛ quo ad hoc dicit Salomon vbi supra. ꝛ erunt accepta opera mea. Istud proprie christus facit homini qui ẽ sapiẽtia dei patris. Nã per merituz christi omnia opa nostra fiunt deo accepta. ad Titũ. ij. Dedit semetipsuz pro nobis vt nos redimeret ab omni iniq̃tate ꝛ mũ daret sibi populũ suũ acceptabilem sectatorez bonoꝝ opeꝝ. Quinto sapiẽtia ẽ moderatrix ꝓ iusticiã. facit enim hominẽ iuste regere subiectos ꝛ ꝙtum ad hoc dicit Salomon vbi supra. ꝛ disponam populũ tuũ iuste ꝛ ero dignꝰ sediũ patris mei. Secundo puritas anime cõsistit in castitate est enim argentũ albũ ꝛ significat albedinem castitatis aut puritatis quã homo accipit post baptismũ aut post penitentiam quã debet tenere nec vltra se imundicie tradere. Stultus enim iudicaretur qui vestibus albis indutis in lutum se ꝓsterneret spontaneus ꝛ talis est luxuriosus. ꝓpter quod dicit ps. Nolite fieri sicut equus ꝛ mulus quibꝰ nõ est intellectus. Et qui dã sapiens dicit. Si hõ libidinis feditatem intelligeret potius ad modũ rane ad finẽ vite sue si possibile foret in fimo lateret ꝙ se illa fedaret Si igitur talis denarius fueris sũmo regi acceptus eris. Et dicit finaliter. Date deo que dei sunt. Qõ nos vt audire mercamur cõcedat nobis pater ꝛ filius ꝛ spiritussanctus.

Dominica. xxiiij. post trini. sermo.

Dquente ie
su ad turbas ecce ꝓnceps vnꝰ accessit ꝛ adorauit eũ dicẽs. Dñe filia mea mõ

defuncta est.sed veni ꝛ impone manū super eaz
A ꝛ viuet.ita scribit Matth.ix.ꝛ Mar.v.ꝛ Lu.
viij. Vas liquore plenū si motū fuerit supefun
dit liquorē vt videmus. Et sicut est de vase ple
no sic est de pio dño. Nam pius dñs vt rex vel
ꝓnceps plenus misericordia pietate ꝛ clemētia
se omni petēti faciliter imptitur ꝛ exaudit ꝛ suā
pietatē largiēdo ostendit. Sicut legit in gestis
romano.q̄ Tit⁹ impator ita pius fuit q̄ oi pe
tenti se aut dona aut ꝓmissa vouit.ita q̄ etiam
die in qua munera ꝓmo non dedit aut aliquā
pietatem ostēdit ꝓdidisse se dixit ac si vellet di
cere. Dies ista mihi cōcessa fuit vt pietatem in
ea exercerē sed nō feci ergo eā perdidi. Et ergo
misericordia dicit ꝓncipibus innata ob quaz
causam dicuntur gratiosi ꝛ eos valde decorat.
Seneca teste q̄ ait de clementia Neronis. Et si
tales sunt dñi terreni multo plus ꝓnceps ꝛ rex
celestis dñs noster q̄ plen⁹ est misericordia.iuxt̄
illud ps̄. Misericordia dñi plena ē terra. Ergo
petitōes nr̄as ad deū dirigere debem⁹ cōfiden
ter nec puipēdere oꝝones nr̄as quas ipse dñs
estimat maximas. Ad hoc hortat Bern̄.in ser
mone. Nemo vr̄m puipendat orationes suas q̄s
ipse quē adoram⁹ nō paruipēdit. Ipse enī pi⁹
q̄ ex ore ꝓgredit eaz scribere iubet ꝛ dare vult
illud q̄ petimus q̄ nobis viderit meli⁹ expe
diare. Ex qua pietate ꝛ plenitudine misericor
die petentē ꝓncipem ꝓ filia exaudiuit ꝛ mulie
rem se sequentē a fluxu sanguinis liberauit vel
sanauit.vt dicit euangelium in quo euangelista
tria ꝓncipaliter tangit. Primo principis ꝓ fi
lia deuotā petitionem. Secūdo mulieris emor
roisse piā curationē. Tertio filie mortue pote
statiuā restitutionem. Quantū ad primū tāgit
ꝓncipis pro filia deuotā petitionem cum dicit.
B Ecce ꝓnceps vnus accessit ꝛ adorauit eū. Circa
q̄ notandū q̄ exemplo illi⁹ principis ire de
bemus ad christū. ꝓmo enī quasi ad splendorē
ipse enī est splendor glorie ꝛ figura substātie ei⁹
.i.pr̄is.ad Heb .j. Et splēduit in claritate vite
fame ꝛ doctrine.quare necesse ē vt ad ipsuz ac
cedamus ꝛ in predictis fulgeamus. Et primo
splendere debem⁹ claritate vite quo ad nosmet
ipsos in cōscientia intrinsecus vt cōtineam⁹ lu
cem more solis ꝛ non more lune. Sol enim sic
fulget q̄ habet lucem incorruptā per totū. Lu
na vo non sic ideo semper apparet maculosa ꝛ
quedā macula in ea est q̄ habet q̄si vmbrā ho
minis portātis fasciculum spinarū vt dicūt ve
tule. Isto modo hoies quidā in eccl̄ia dei splen
dent more solis.q̄ fulgēt in ꝓscētijs suis absq̄
maculis mortaliū peccatorū.vt de quolibet ex
poni possit illud Eccī .v. Quasi sol refulgēs sic
iste refulsit in tēplo dei. Et Matth .xiij. Fulge
bunt iusti sicut sol in regno p̄r̄is sui. vbi per re
gnum intelligit Uno mō p̄sens ecclesia in qua
deuoti hoies fulgēt in bona vita sicut sol. Ma
li vo splendent sicut luna. q̄ lz aliq̄ sint clare
fame sunt tñ vmbrose cōscientie vbi interior hō
portat fasciculū spinarū.videlz pūgētiū pecca
torū.ꝛ tales splendere nō possunt nisi peccata
abstergant.iuxt̄ illud Baruth.vj. Nisi aliq̄s ex
terserit rubiginē nō fulgebit. Scōo necesse ē vt
splendeam⁹ in claritate fame quo ad extraneos C
q̄ dicit Aug⁹.xj.q.iij.c.nō sunt audiendi. No
bis necessaria est vita nr̄a alijs fama nr̄a.q̄ vi
demus q̄ diu candela splendet ꝛ ardet est dele
ctabile negociū ꝛ vtile. Sed si extinguit locum
circūstantem facit tenebrosum ꝛ fetet. sicut di
cit Aristo.li.v.aialiū. Iste fetor est ita nociuus
mulieri pugnāti.q̄ si sit vehemēs facit eā abor
tire ꝛ occidit fetū. isto mō est ꝓncipaliter ꝛ pre
oibus de quolibet viro eccl̄iastico cōi qui can
dela lucēs ꝛ ardens in ecclesia constituit.ꝛ ille
quidē q̄ diu est bone fame delectabilis est ꝛ vti
lis dando bonū exemplū alijs. Qñ autē extin
guit vento tēptatiōis et cōmittit aliq̄ notoriū
peccatū ꝛ publicuz statim relinquit circa se lo
cum tenebrosum ꝛ fetet p infamiam ꝛ iste fetor
nocet psonis existentib⁹ in ꝓposito sancte vi
uendi. Sanctū enī ꝓpositum ē cōceptus vel
fetus mentis.ꝛ iste fetus frequenē in bona ꝑso
na spū sancto conceptus p fetorē peccati scan
dalosi suffocat ꝛ loc⁹ vicinus efficitur tenebro
sus.q̄ stat⁹ ecclesiasticus p tales contēptibilis
ꝛ derisibilis iudicat ꝛ iō magnū contēptū faci
unt in ecclesia dei.q̄ populares trabunt in ex
emplū mala q̄ vident fieri a pastorib⁹.vt patet
extra de vo.ꝛ vo.redēp.magne.vbi dicit. Pre
lati debēt agere id q̄ expediat.q̄ enī a prelatis
agit facile trahitur a subditis in exēplū. iō
dicit Grego⁹ in pastorali.ca.iij. Nemo ampli⁹
eccl̄ie dei nocet q̄ q̄ puerse agēs nomē vel ordi
nē sanctitatis hz. delinquentem enī nunq̄ ha
bent redarguere.null⁹ p̄sumit.in exemplū cul
pe vehementis extendit q̄n̄,p reuerētia ordinis
pctōr hortat. Hec Greg⁹. Sed q̄n̄ eccl̄ia hz ho
mines splendentes ꝛ luminosos a laicis hono
rabiliter honorant.iuxt̄ illud Thob.xiij. q̄ dr̄
de q̄libet persona luminosa luce splendida ful
gebis ꝛ omnes fines terre adorabunt te.i. ho
norabunt .ideo debēt accedere ad christum vt
illuminētur vt sic honore digni reddantur. Ac
cedite inquit ps̄.ad euz ꝛ illuminamini ꝛ facies
vestre nō confundent. Scōo accedere debem⁹ D
necessario ad xp̄m quasi ad doctorem vt disca
mus. Unde discere debem⁹ triplici de cā .s. ne
ignorem⁹ aut ne negligamus aut vt repudie
mus. de hoc di.xxxvij.c.legimus vbi sic dr̄. Le-

gimus aliq̃ ne negligam⁹ legim⁹ ne ig̃rem⁹. legimus nō vt teneam⁹ sz vt repudiem⁹ glo. libros hebreoz. Rōem aūt q̃re discere debeam⁹ pōit ꝓpha Dañ. xij. Qui docti fuerūt fulgebunt q̃si splendor firmamēti z q̃ ad iusticiā erudiūt multos q̃si stelle in ꝓpetuas eternitates. ideo legit̃ Joh. iij. de Nicodemo p̄ncipe iudeoz q̃ accessit ad iesuz nocte vt ab eo disceret fidei secreta Et discipuli accesserunt ad iesum. At ille aperuit os suū et docebat eos octo beatitudines. Matth. v. Sed iā p̄ncipes z nobiles mūdi minime accedunt ad christum vt audirent veritatē z docerent̃. qz putant se sapientes esse cū tñ stulti facti sunt. de quib⁹ Jere. iiij. Sapientes sunt vt faciāt mala. bona aut̃ facere nesciunt. ideo cominaī eis dñs Isa. v. Ue vobis q̃ sapientes estis in oculis vr̄is z coram vobismetipsis prudentes. Et nō solū nobiles raro accedūt ad ad xp̄m. Sed nec etiā nobiles z scabini z aduocati ceteriq̃ ciuitatum officiales z diuites nisi vbi predicatores adulant̃. iux̄ illud Isa. iij. Loquere nobis cōplacentia z audiemus te. Sunt etiā aliqui q̃ cū semel audierint predicationem estimāt se multa didicisse. z sic nolunt accedere ad christū cū tñ in modico tpe non pōt q̃s multū addiscere. xlviij. di. c. j. qz nemo repente fit summus de pe. di. iij. c. si sermo. Quare hō debet semp addiscere dū hic viuit. qz dicit iuriscōsultus. Si vnū pedem tenerē in sepulcro addiscere vellē. ff. de fide cōmissa liberta. l. j. xxiiij. q. iij. si haberes. Sūt z alij qui nūq̃ accedunt ad christū vt illuminarent̃ z docerentur. z hi sīles sunt venenosis aialib⁹. de quib⁹ Plī. in spe. na. Cūcta quidē aialia venenosa antra petūt atq̃ obscura latibula ex natura. Cuius rō est. Nam egressa terre exalatione venenū suū hauriūt venenosa aialia vniuersum ſm Cōstantinū. ideo diligūt caliginē z obscurum. Sic oēs venenosi peccato z scelere in dānationē quidē anime sue semp petunt mētis caliginē sue q̃ patz ex hoc. qz nūq̃ ꝓperāt ad sermōes vbi illuminent̃ ceci mentis. iō dicit Ricar. de sctō victore. Quāto etenī q̃s maiori preoccupaī scelere tāto magis delectaī mentalis caliginis cecitate. z qz h̄ diligūt mētis caliginē in futuro habebūt infernalem. qz Matth. xxij. dicit̃. Proijcite eos in tenebras exteriores rē. Tertio accedere debemus necessario cū isto p̄ncipe Yaero ad christum tāq̃ ad medicantē vt cōualeam⁹ exēplo illius mulieris que ſm Ambro. in li. de sapiētissimo Salomone Marthe q̃ fuit sozor marie q̃ fluxū sanguinis paciebaī. xii. annis z per amissionē sanguinis debilitatā z infirmatam se sentiens confidenter accessit ad christū tāq̃ ad celestem medicū qui salutem animarū non lucrū pecuniarum quesiuit ipsa nanq̃ vt dicitur. Lu. viij. Omnē substantiā erogauerat in medicos sed a nullo curari potuit. qz hec curatio fuit sūmo medico reseruata. Ideo ad christum veniens nō in domo neq̃ in ciuitate sed in itinere. qz ipsa quasi imunda ſm legem ab hominibus fuit separata. qz dicitur Leui. xv. Mulier que patitur fluxum sanguinis multis diebus imunda erit. Sed nunc mulieres talem infirmitatez habentes non sunt ab ingressu ecclesie nec ab omni consortio separande. qz dicit Augustin⁹ E dis. v. c. ad ei⁹. qz per hoc q̃ in vita patī iiustū est vt ecclesie priuetur ingressu z tunc ponit humilis mulieris accessum. quia accessit retro et tetigit fimbriam vestimēti eius. In hoc ſm Remigium eius humilitas est laudanda. quia nō ad faciem sed retro accessit. indignam se iudicauit tāgere dominicos pedes. In hoc culpantur illi viri vel etiā mulieres ille qui vel que cuz grauibus peccatis ad altare vbi christus presens est corporaliter in sacramento post consecrationem accedere presumūt vt in faciem etiā sacerdotis respiciant quod tamen inhibitū est. vt extra de vita z honestate clericoz vt laici. z premittit glosa. Statuimus secus quando misteria celebrantur stare vel sedere minime presumant. quapropter peccatores retro sacerdotem vel longe ab eo stare debent propter verecundiam. Cōsiderare enī debet homo an sit in peccato mortali an nō. Si in mortali scit se eē tunc est in indigniori statu q̃ canis vel porcus vel bufo cum sit debitor duplicis mortis temporalis. videliz z eterne. illi vō vnicam mortez debent. Si vō nescit esse in mortali in statu salutis. sed scit se esse quandoq̃ fuisse debitorem mortis eterne z nescit vtz peccatum sit sibi dimissum. quia dicit Salomon Eccles. ix. Sunt iusti atq̃ sapientes. scilz inter homines z opera eorum in manu dei sunt. z tamen nescit homo an amore vel odio dignus sit. sed omnia in futuro seruantur merita. z si scirēt se esse in statu gratie. viderent tamen in se negligentiā perficiendi z impossibitatem standi facilitatem cadendi z difficultatem resurgendi z debilitatem minima vitia vincendi. Ideo dicit Gregorius humiliare debet nos mort| necessitas vite breuitas standi impossibilitas lapsus assiduitas z surgendi difficultas miseriarum multiplicitas superborum angelorum irrecuperabilitas ipsiusq̃ humilitat| nobilitas. Hec ille. Deinde ponit euangelista mulieris huius fidelem cogitatū. dicebat enī intra se. i. in corde suo cogitauit Si tetigero tñ vestimēta eius salua. i. sana ero Et cōuersus iesus vidit eam z dixit. Cō fide filia fides tua saluam te fecit. et salua facta est

mulier in illa hora. Ecce ista mulier in illa infirmitate quesiuit verũ medicum christum nec accessit ad quẽ℈ incantatorem aut incantatricez
F vel ariolum. Contra qđ multe mulieres infideles vel etiam multi viri infideliores faciunt qui in cantatoribus diuinatorib⁹ sortilegijs ꝛ alijs huiusmodi erroribus ꝛ maleficijs multiplicib⁹ credunt vel qui falsa remedia cõtra infirmitates hominũ vel etiã animalium caracterib⁹ tribuunt vel assumũt vel qui nequiciosis consilijs diaboli male se vindicando sanis egritudinem imittunt. de his dicit Aug⁹. xxvj. q. vij. Nõ obseruetis. Qui talibus credunt vel ad eoz domũ euntes aut suis domibus introducunt ꝛ interrogãt sciant se christianã religionẽ ꝛ baptismũ ꝓuaricasse ꝛ paganũ ꝛ apostotã retro abeuntem dei inimicũ ꝛ irã dei grauiter incurrere nisi ecclesiastica penitentia emendatus deo reconcilietur. Et idem Aug⁹. li. de ciuitate dei dicit ꝛ ponitur. xxvj. q. v. nec mirũ ante finez. Si autem quilibet apponat ꝛ dicat. qũo eueniunt tenendi illi qui diuine predicãt futura aut quomodo possunt prebere egris medelaz aut sanis itromittere egritudinez. si aliquid ꝓprie vtutis ꝛ potestatis nõ habent. hoc a nobis recipiant responsum. ℈ ideo quisq; non debet eis credere ℈ aliquando eueniunt que predicãt aut sanare videntur languidos aut sanare egros vel ledere sanos. qz hoc ꝓmissiõe dei est vt ipsi qui hoc audiunt vel vident ꝓbentur ꝛ appareãt quales sint fide ꝛ deuotione erga deuz. sicut in deutro. legitur. Moyses ex verbo dñi precepit se populo dei ita dicẽs. Si surrexerit in medio tui ꝓpheta aut qui se somniũ vidisse dicit aut predixerit signũ aut portẽtũ aut euenerint que locutus est dixeritq;. Eam⁹ ꝛ sequamur deos alienos quos ignoramus ꝛ seruiamus illis nõ audies verba prophete illius aut somniatoris qz temptat vos dñs de⁹ vester an diligatis eũ.
B Sed hic incidentaliter posset aliquis dicere ℈ licitum sit per somnia diuinare. qz dicit Sap̃. xviij. visiones que illos turbauerunt hos ꝑmonebant. ergo ille visiones fuerunt significatiue futuroꝝ. Et in scriptura sacra legimus multos diuinasse. Gen. xxxij. de Joseph legitur. Vidi somniũ ℈ sol ꝛ luna ꝛ stelle vndeci adozauerũt me qđ postea sortiebatur effectũ cum vndecim fratres sui eum adozauerunt in egypto. Et Judicũ. vij. de somnio madianite quo cõfortatus fuit Gedeon. Pro quo notandũ vt trahitur ex dictis Aug. li. xxij. sup Gen. ꝛ Aristo. de som. ꝛ vigi. Et etiã Albertus in li. suo de som. Somnia sumunt originem multipliciter. aliqñ a corpore humano. aliqñ ab aia. aliqñ a corporibus celestibus. aliqñ a spiritibus bonis. aliqñ a spiritibus malis. Ex pte quidem corporis in hoie originãt somnia cõiter. Qñ enĩ in corpore superabũdat hũiditas vtpute humor flegmatic⁹ accedẽs ad organũ fantasie. fantasia formatsibi idolũ sile illi hũori ꝛ apparet hoi ℈ sit aqua vl ℈ gustat potũ. Similiter quãdo humor dulcis vel flegmaticus descendit a capite apparet homini ℈ gustet dulcia. Cõsimiliter colera nimis superabundante in corpore somniat homo frequenter de incendijs ꝛ cõflagratione domoꝝ ꝛ huiusmodi. Et sic narrat Albert⁹ cuidã somniasse picem ardentẽ infusam fuisse in ventrem suũ. ꝛ cã fuit. qz in eo abũdauit colera nigra vñ exurgens emisit colerã nigram ex magna quãtitate. Talia ergo somnia manifeste significatiua futurarũ infirmitatum vt frequenter. Et sic dicit cõmẽtator de som. ꝛ vigi. ℈ nullus homo est qui videt somnium quod nõ anunciauerit ei aliquod futuꝝ. ꝛ de talibus somnijs bene informantur medici ad iudicandũ de conditione infirmi. Aliquando vo somnia originanꝫ ex pte anime vnde homines solliciti ꝛ cogitatiões circa negocia frequenẽ habẽtes somniant de istis ꝛ eisdem. iuxta illud Eccl. v. Multas curas sequũtur somnia. ꝛ hec est causa quare homines frequenẽ somniãt de amicis suis ꝛ notis ꝛ plura preuident de eis ℈ de extraneis. Amici enĩ ꝓcul existentes maxime solliciti sunt ad inuicẽ. vt dicit Aristo. in de som. ꝛ vigi. Hec etiam est causa quare dediti vilitatibus in vigilia vilia somnia in dormiendo habẽt. Similiter etiã tantus potest esse habitus honestatis in vigilãdo ℈ persona nõ assentiat feditatib⁹ ꝛ voluptatibus carnalibus in dormiẽdo. sicut docet Augustin⁹. x. cõfes. ca. xxxj. vigilando talem habitũ honestatis põt acq̃rere ℈ vtute illius habitus dissipabũt fantasie male q̃ se semp ingerũt dormiẽti. Aliqñ somnia causanꝫ in hoie vtute corpoꝝ supcelestiũ. Nã corpora celestia influendo vtutẽ corporib⁹ nris alterãt corpora nra in somno ꝛ tũc quenit inde fantasia formare sibi spẽs ꝛ idola ꝓformia qualitatib⁹ causatis in corpore a celo. ꝛ sic apparẽt aie aliq̃ effect⁹ futuri sicut debilitas vel sterilitas corporum vel sterilitas terre ꝛ hmõi. sic fuit de somnio Pharaonis ꝛ de septẽ bob⁹ ꝛ de septẽ spicis Gen. xl Aliqñ originanꝫ in nobis somnia a spiritib⁹ bonis. sic ꝑz Matth. ij. de angelo q̃ apparuit in somnis Joseph ꝛ in angelo q̃ apparuit magis ꝛ in alijs locis scripture possum⁹ consile dicere. Tale videt fuisse somniũ Simonidis poete. de quo narrat Valeri⁹ li. j. ca. v. Simonides cum ad litt⁹ maris applicuisset inhumanatũ corpus repisset ꝛ illud sepulture tradidisset ꝛ admõit⁹ ab eo per somniũ ne ꝓximo die inde nauigaret

ꝛ sic in terra remãsit ꝛ q̃ inde nauigauerũt fluctibus ꝛ procellis in eius aspectu obꝛuti sunt. ipse letatus est ꝙ vitam suam in somno qõ non credere voluisset obseruauit hoc somniũ ab aliquo bono spũ in recõpẽsationẽ pietaꝫ simoniadis factũ credit. Aliqñ in nobis oꝛiginãr sõnio a spiritib⁹ malis. sicut patet de vxoꝛe pilati que occisa die parasceues dormitauit ꝛ multa passa fuit p visum de christo demone imittente fantasias ꝛ apparitiones vt p eam redemptionez nostrã impediret vñ mandauit viro suo pilato dicẽs. Nihil tibi de iusto illo. multa enĩ passa sũ hodie p visum propter eũ. Matth̃. xxvij. Et a tali spũ videtur somniũ illud fuisse causatũ. qõ narrat Ualerius vbi s̃ de Cassio. pnensi. huic dormiẽti quidaꝫ cattus procere magnitudinis ꝛ nigri coloꝛis apparuit ꝛ squalida barba ꝛ capillo remisso interrogatus per eũ q̃s esset? Respondit catto. Demon. Perterrit⁹ cassio familiam excitauit ꝛ quesiuit si q̃s talis camerã suã fuisset ingressus. Responderũt ꝙ nõ. Rursus ergo obdoꝛmiuit cui rursus eadem spẽs apparuit ꝛ cassius sibi lumen iussit afferre ꝛ pueros sibi assistere p̃cepit. ꝛ ecce infra modicũ temp⁹ de mandato cesaris punitus ẽ capite. patet ergo ꝙ somnia significatiua sunt euẽtuñ futuroꝝ.

Dicit tñ pb̃s. Iz somnia sint significatiua futuro
b rũ. aliqñ tñ nõ est nccẽ euẽtũ somnioꝝ accidere qz possunt pfectoꝛes eis ea impedire. Sicut nubes sunt cã pluuie q̃n abundãt ꝛ sigñt futurã pluuiã ꝛ tñ ab aliquo superioꝛi dispergẽdo eas contingit impediri pluuiam. Cõsimiliter in voluntarijs opationibus q̃uis aliq̃s habeat consilium ad aliquod faciẽdũ ꝛ futurũ ꝓpositu ad idem. nõ est necesse necesse tñ ꝙ sic faciat. Põt enĩ foꝛtius consiliũ superuenire ꝛ totũ mutare ꝓpositum. ꝛ ideo interp̃tatoꝛ somnioꝝ non debet dicere determinate. sic ꝛ sic eueniet sic somniũ significat. Sed debet addicere conditionẽ nisi foꝛtioꝛ causa superueniens impediat. ꝛ sic sl̃iter debent astrologi diuinare. vnde dicit Albertus vbi supꝛa. ꝙ astrologi dicẽtes determinate ꝙ talis effect⁹ eueniet faciũt scientiã astrologicã vilescere foꝛtioꝛi cã impediente cuz tñ in se nõ sit defectus. sed in astrologia determinate ꝛ absolute sententiã proferre periculosum ẽ. Et sanctus Augustinus. xxvj. q. ij. c. Sozs dicit astrologia apud catholicos in dissuetudinẽ abiit. qz dũ pꝛopꝛia curiositate his nimis erãt intenti minus vacabãt his ꝓ salute animarum erant accomodata. Siliter de somnijs dicit sapiens Eccl̃i. xxxiij. Uana spes est mendaciũ insensato viro ꝛ somnia extolliũt imꝓudentes et iteꝝ multos errare fecerũt ꝛ exciderunt sperãtes in illis. Et metrista dicit. Sõnia ne cures nã fallunt somnia plures. Ex his tñ patz ꝙ per somnia lz diuinare. Sed. d. tñ Leui. iij. Pꝛohibetur obseruatio somnioꝝ ergo est illicita. Respondetur ꝙ inhibetur ne superstitiose hoc fiat ꝛ nimis cõiter. non qz aliqñ nõ liceat vt declaratum est. hoc tñ de somnijs hic inseruí potius litteratis ad legendũ q̃ laicis ad pꝛedicanduz qui discere non possunt vñ somnia generentur ꝛ oꝛiantur ꝛc̃. Pꝛo doctrina mozali est notãdũ Ista mulier significat quamlibet animã peccatricem que patit fluxũ sanguinis. i. peccatoꝛũ. de quib⁹ petijt liberari. Dauid p̃s. l. Libera me de sanguinibus deus de⁹ salutis mee. Hec mulier si vult mundari opoꝛtet pꝛimo egredi secretũ coꝛdis. qz peccatum nõ sanat in secreto coꝛdis. sed opoꝛtet in publicũ venire per cõfessionem oꝛis. qz dicit sapiens Pꝛouer. xxiiij. Qui abscondit scelera sua non diriget glo. in viã salutis. qui autẽ confessus fuerit videlz veraciter ꝛ integre ꝛ reliquerit ea absq̃ recidiuo misericoꝛdiam consequet. s. a deo. Et Aug⁹. in expositione p̃s. peccatoꝝ moꝛibus dũ tegitur inardescit. si confessionibus aperitur euapoꝛat. Et iteꝝ illi quoꝝ peccata hũane noticie latẽt nec ab ipsis confessa nec ab alijs publicata ipsi ea confiteri vel emendare noluerint deũ quem habent testem ipsuz habituri sunt ꝛ vltoꝛẽ. Et subdit. Quid pꝛodest hominibus humanũ intrare iudicium cum si in malo suo permanserint ituri sunt in eternũ deo retribuente supplicijũ. Idem Aug⁹. super p̃s. dicit. In confessione venia est in peccatis dãnatio vulnus medicũ querit medicus confessionem exigit. Si iust⁹ es aperi cõscientiã domino. aperi simplicitatem peccatoꝛis tui ꝛ puritatem coꝛdis ꝛ anime sinceritatẽ. Si peccatoꝛ es cõfitere peccatũ nõ tegas conscientiã delictoꝝ. qz non potest deum latere vita tua. Secundo ꝙ hec mulier accessit retro si- k
gnificat in hoc ꝙ anima peccatrix debet multum ponderose confiteri qz pudoꝛ vel erubescẽtia est magna pars confessionis ꝛ maxime placet deo in penitentibus. qz dicit Berñ. Quãtũ displicet impudentia peccatoꝛis tantuz placet deo erubescentia penitentis. De illo vo qui nõ habet erubescentiam in confessione potest intelligi illud Jere. iij. Frons meretricis facta ẽ tibi noluisti erubescere. Ideo Berñ. dicit. Meli⁹ est nunc erubescere coꝛã paucis ꝙ in futuro coꝛã omnibus. Tertio mulier hec tetigit fimbriã vestimenti eius ꝛ sanata. Quid per vestimẽtũ christi nisi humanitas ei⁹ vel caro tegens ipsi⁹ deitatem. de qua Apocal̃. xix. habebat in vestimento eius scriptum rex regum ꝛ dominus dominantiuz. quia christus quasi homo omnia regens ꝛ in omnibus dominabitur potestatiue.

sicut ipse dixit Matth.xviij. Data ē mihi oīs potestas in celo ⁊ in terra. Sed vestimenti huius fimbria.s.humanitatis est passio quam solū in humanitate ⁊ non in deitate suscepit.iuxta illud quod ponitur in glosa de sūma trini .c. firmiter. Sup hoc verbo impassibilis videlicz ꝑm deitatē. Nihil Isaac patit aries fit victima christo nec deitas patitur cum moriatur hō. Tangere ergo fimbriam est credere ⁊ cogitare passionem ex qua sequitur omnis curatio peccati. qz dicit Hugo de sacra. Pie recordanduz est q passionis christi frequens meditatio tā corporalem q̄ spiritualem releuat languorem. Spiritualis languor ē peccatum.iuxta illud Boe. iiij.de conso. Sicut languor est morbus corporis ita vitiositas est morbus anime.⁊ hūc morbum ⁊ languorem curat christi passio. Et hoc ē qđ dicit Johs Apoc.vlti. Vidit ex vtraq; parte fluminis lignum vite afferens fructus.xij.et folia eius ad sanitatem gentiū.ideo dicit Chrysostim⁹. Tota nostra salus in passione domini nostri est posita. Quod considerans auctor de stimulo amoris parte prima .c.j. Ecce inquit aperta est ianua vite.⁊ per lanceam longini gladius versatilis est motus. Ecce lignum vite taz in ramis q̄ in stipite perforatum est in quib⁹ foraminibus nisi pedem affectus posueris nō potes capere fructus eius. Ecce apertus est thesaurus diuine sapientie ⁊ sanitatis eterne. Intra ergo per vulnerum apertionem ⁊ inuenies veram salutem. O q̄ beata lācea ⁊ beati bi claui qui ⁊ que facere apertionem meruerunt. ⁊ si fuissem loco illius in latere christi amplius non exissem.sed dixissem. Hec requies mea in seculum seculi hic habitabo quoniam elegi eā. Hec ille. Item alia doctrina moralis sciendum de filis archisinagogi de qua dicit dominus. Puella non est mortua sed dormit. Per hanc filiam significat anima peccatoris que dormit in peccatis vbi ꝑm Roper.super li.sapientie lectione xxxj. Peccatum cōparatur somno propter q̄tuor rationes. videlz propter somnij causationem propter ei⁹ interpretationem propter sensuū ligationem ⁊ propter iudicium deceptionē Primo ergo dormitio siue somnus dicitur figuratiue peccatum propter somnij causationem. Causatur enim ꝑm Aristo.in de som.⁊ vigi. A vaporatione ascendente ad cerebrum de nutrimento qui quidem vapor per calorem ascendit Sed cuz ad cerebrum peruenerit propter cerebri frigiditatem infigatur ibidem ⁊ cum materia illa fuerit grauis congelatiōis nititur descēdere.descendendo autē per venas obdurat venas spirituū per quos sensus exercēt act⁹ suos ⁊ sic causatur in potentia sciendi ⁊ retractio calozis ad interi⁹ ⁊ hoc est somn⁹.priuatio videlz actus sentiēdi p euaporationē sic eleuatum de nutrimento ⁊ post infrigidatū. Sicut declarat Aristotl.vbi s̄ per septem signa.vbi ostendit q cōiter hois triplex dispositio corporalis facit hominē somnolentū naturaliter videlicz si habet caput grande. Tā aialia habentia capita pua ⁊ parū de cerebro sicut aues parum dormiunt Siliter aialia habentia cerebrum siccū sicut canes videlz melancolici parū dormiūt ꝑm Aristo.Sed hō qui hz caput grāde ⁊ collum breue ⁊ venas graciles ē naturaliter somnolent⁹. qz si vene sunt graciles euaporatio gracilis ⁊ subtilis faciliter ascēdit cerebrū ⁊ eadē vaporatio infrigidata in capite ⁊ īgrossata difficulē descēdit,ppter gracilitatē venarum et per ꝙsequens diu retinetur vapor ille grossus in capite q̄ diu tenetur ibi obturat meat⁹ sensuū ⁊ tādiu manēt sensus ligati qđ alias dormire simpliciē nō fit. Scdo si hz caput grande multū habebit de cerebro ⁊ multū fit de frigiditate i loco illo. Tertio si collū sit breue citi⁹ eueniunt euaporatōes de stomacho ad cerebrū.isto mō est moraliter. Si persona hz caput grande collū breue venas graciles erit cōiter p delitias ⁊ pigritiā somnolenta. Caput magnū est magna dignitas sicut ē rex comes vel miles vel in ecclesia papa epūs decan⁹ vel prepositus. Collū breue est pua charitas.charitas eni q̄si colluz christi in corpore mistico qđ est ecclesia ꝙnectēs. christū qui ē caput corpori suo qđ est eccl̄ia. Uena est vas sanguinis. Sanguis eni designat cōpassionē ad proximum. Et reuera quicūq; habet magnam seculi dignitatem ⁊ ad deum paruam charitatem ⁊ erga proximum modicam pietatē. talis est nenessarius somnolent⁹. Isa.xvij. Omnes reges gentium dormiūt in gloria sua vir in domo sua Jn cuius signum tres reges siue magi respōso accepto in somnis ne redirent ad herodem per aliam viam reuersi sunt in regionem suā. Matthei.ij. Pauperibus pastoribus angelus apparuit vigilantib⁹. sed reges inuenit oppressos per somnū. Et ita est hodie q pauperes inueniunt plerunq; vigilantes ad ea que salutis sue sunt. Sed diuites in peccatis dormiunt ⁊ post hanc vitam nihil meritorium in manibus suis inuenerunt.iuxta illud ps̄. Dormierunt somnum suum sculz in peccatis ⁊ nihil inuenerunt omnes diri diuitiarum in manibus suis. quia qui dormit in peccatis nihil operari poterit meritorij operis. Secundo peccatum comparatur somno per somnij interpretationē. Dicit enim vulgo q̄uis semp nō sit vex q recta interptatio somnij est exponere somnū p contrarium. sicut dicūt illi qui actiue de significatione somniorum

contendunt. ꝛ certe iſto modo eſt ſpiritualiter. Nam ſomniantes de honoribus dignitatib⁹ diuitijs ꝛ delitijs in preſenti. in futuro ponent in penis doloribus ꝛ in miſerijs. Per oppoſitum afflicti in tribulationib⁹ ꝛ in tedijs propter deū in preſenti in futuro gaudio replebuntur. iuxta illud pſ. Tranſiuim⁹ per ignem ꝛ aquā ꝛ eduxiſti nos in refrigerium. hoc ē de quo ſaluator diſcipulos ſuos premonuit quando erat ab eis de ſeculo receſſurus. Amen amen dico vobis quia plorabitis et flebitis vos mundus autem gaudebit. ſed triſticia veſtra vertetur in gaudium. Johis. xvj. Gaudium enim mundanorum in triſticiam vertetur. Job. xxj. Ducūt inquit in bonis dies ſuos ꝛ in puncto ad inferna deſcendunt. De iſtis ſomnijs Eccl. xliij. Vana ſpes ꝛ mendacium inſenſato viro ꝛ ſomnia extollunt imprudentes. Fingit enim Ouidius. ij. metha. q alcones miro modo ſeu feruore virū ſuum tertem dilexit. pro quo cum mare tranſire tētaſſet ꝛ naufragium paſſus fuiſſet alcones vxor ſua caſum ſuum neſciēs omnibus dijs inferebat thura ꝛ precipue Junoni. Juno non ferens vlterius lacrimas alconis vocauit iridez fidelisſimam nunciam ꝛ cōmiſit ei q iret ad palacium ſomnij regis ꝛ excitaret ſomnium preci piendo ex parte Junonis q aliquē de filijs ſuis hoc ē de ſomnijs. quia ſomnia dicunt filij ſomni. mitteret ſtatim ad alconem qui ei oſtēderet effigiem tertis viri ſui iā in mari ſubmerſi. Juit ergo iris famula ad curiam ſomni regis ꝛ iuſſa Junonis compleuit. Habet enim ſomnus tres filios potentiſſimos quos nunq̄ niſi ad nobiles reges ꝛ duces mittit. Primus vocatur morpheus. ſecundus itacos. tertius fantaſis. Morpheus habet ſuum officium q nō effigiet in capite niſi humanam effigiem cuz geſtis ꝛ loquelis ꝛ cum ceteris pertinentibus ad humanam naturam. Itacos cauſat effigies bꝛutorum ꝛ volantium cum omnibus ſuis pertinentijs et geſtis ad bꝛuta pertinentibus. Sed de humanis ſimulacris vel de inanimatis nullatenus ſe intromittit. Fantaſis cauſat precipue figuras inanimatorum. vt lapidum montiū ꝛ domorum. Rex ergo ducens ſecum primogenitū ſuum iuit ad alconem quo cū peruenisſet filios ſuos morpheos poſuit ſe in capite alconis in effigie tertis naufragi ꝛ mortui ꝛ ſic eam de morte mariti certificauit ꝛ voluntatem Junonis expleuit. Vult aūt Ouidi⁹ p hos tres filios ſomni intelligi triplex gen⁹ ſolicitudinis quā mittit diabolus in corda hominum dormientium per negligentiam vite ſue. Prima ſollicitudo ē circa honores ꝛ dignitates. ſecūda circa voluptates. tertia circa diuitias. Primus ergo filius mittitur ad ſuperbos qui eis effigiet de nobilitate humana ꝛ dignitatibus ꝛ honoribus ꝛ pompa ſecuti in veſtitu ꝛ geſtu famulatu ꝛ equitatu. Secundus filius mittitur ad libidinoſos ꝛ non repꝛeſentat niſi ea que ad bꝛuta pertinēt de quo dicit Ariſtotiles. iij. ethi. ca. j. q illa delectatio maxime exprobabilis eſt qua delectamur non ſm q ſumus homines ſed ſm q ſum⁹ animalia. Talibus enim gaudere ꝛ maxime diligere beſtiale eſt. ille fili⁹ cauſat in homine ſollicitudinem ꝛ curam carnis in deſideriis cibis ꝛ potibus veneris ꝛ quieti. iſti non habent curas ad honores vel diuitias niſi ſecūdarie ſed tantū ad voluptatē. Tertius filius ſomni mittitur ad cupidos. iſte facit omne cogitatum ad inanimata maxime circa aurum ꝛ argentū terras ꝛ alia. qꝛ ſi circa oues ꝛ boues ſollicitant hoc eſt ſecundarie inq̄tum per talia pecunia ē acquirenda. ꝛ ꝓi homines per regem ſomnū. i. peccatum reguntur. Ro. v. Regnauit mors ab Adam vſq; ad Moyſen. ꝛ iſte ſomnus diuitiarum voluptatum ꝛ honorum vertetur finaliter in paupertatem vilitatem ꝛ miſeriam. ideo dicitur Prouerbioꝝ. ij. Noli diligere ſomnuz ne te egeſtas oppꝛimat. Tertio peccatum comparatur ſomno propter ſenſuum ligationez. Dormiens enim ſenſus ſuos ita habz ligatos vt de operationibus ſuis nihil exerceat. ſed eſt quaſi mortuus. Eodem modo dormiens per conſuetudinem male vite in peccato mortali nihil poteſt interim plus operari meritorium vite eterne. Dicit enim Ariſtotiles in de ſom. et vigi. q dormientes in dormiendo facientes opera vigilie non poſſunt memorari operum illorum. ſ. ſomniorum bene recordantur. eodem modo facientes de genere bonoꝝ extra charitatē non recordātur ſe fuiſſe pro eiſdem eternaliter premiatos. ꝛ ſic iudicabunt illa non ſunt opera bona. ſed potius ſicut bonoꝝ operum ſomnia preteriſſe. Job. xx. Velud ſomnum auolans nō inueuietur. trāſibit velud viſio nocturna. Quarto peccatum comparatur ſomno propter iudicij deceptionē. Somnians iudicat ſe quādoq; eſſe in magnis feſtis collocatum inꝛ reges ꝛ cū euigilat inueniet ſe fortaſſis in carcere compeditum dormiens terribilia non timet. qꝛ ſi quiſtet ad caput dormiētis cum gladio euaginato nihil timet ſed de fantaſijs propꝛij capitis que ſibi nocere non poſſunt timet. Eodem mō dormientes in peccatis falſum babent iudiciū. Nā tribulatiōes ſeculi que ſunt fantaſtice nimis timent. Penas vero eternas nō formidāt. quoꝝ qlibet dicere poteſt illō Job. vij. Terrebis me p ſomnia ꝛ p viſiones horrore concutiez. Eccl xl. Somnia noctis imutant animum eiꝰ. Ecce

patet q̄ peccatum ſimilatur ſomno ⁊ peccans ſomniat ſiue dormit. Talis ſi debet ſuſcitari p̄mo indiget oratione in fide. videlz illuminatorum. ſ. bonoꝝ quod notatur in hoc q̄ chriſtus rogatus a iaro qui interpretatur illuminatus ſecutus eſt eum ad illam ſuſcitādam. qz peccator in mortali peccato dormiens nō poteſt per ſe gratiam promereri. quare vt dictum eſt. indiget oratione viri iuſti in fideꝝ illuminati. ideo dicitur Job. v. Voca ſi eſt ⁊ ad aliquem ſanctorum conuertere vt oret pro te. q̄ autē peccator non poteſt per ſe gratiam pmereri cauſa eſt triplex. Prima qz talis eſt priuatus omni gratia. recte ſicut miles derelinquens dominū ſuum ⁊ ſeruiens aduerſario eius. nō tm̄ meretur bonis ſpoliari ſed etiam capite plecti. Sic ⁊ homo cuius vita debet eſſe militia ſuper terrā. Job. vij. Cum dereliquit dominum ſuum ieſum chriſtuz ⁊ adheret diabolo per peccatum non eſt dign⁹ bonis terre quanto min⁹ gratie. iuxta illud Auguſtini. Homo in mortali exiſtens non ſolū priuatur omni bono gratie. ſed etiam eſt indignus quo veſcitur pane. Secunda cauſa eſt qz cū talis ordinetur ad penam non poteſt promereri gratiam. qz dicitur Roma. ij. Ira ⁊ indignatio tribulatio ⁊ anguſtia in omnem animam hominis operantis malum. Tertia cauſa eſt. qz non habet rationem merendi radicem. videlz charitatis. Non meretur enim quis niſi cum dilectione ſeruiat. Sed dum ſeruit diabolo contrarius eſt deo. qz dicit Bern̄. Anima peccās perdit ſignum chriſti ⁊ accipit ſignuz diaboli. ideo neceſſe eſt vt habeat orationem ſanctorum ſiue iuſtorum vt poſſit gratiam promereri. Secūdo indiget dei preuentione quod tangitur cum dicit p̄nceps. Domine filia mea defuncta eſt. ſed veni ⁊ impone illi manuz ⁊ viuet. q. d. Veni per gratiam preuenientem operantē ⁊ gratis datā ⁊ impone illi manum per gratiam p̄comitantē cooperantem ⁊ gratuitam. ⁊ viuet per gratiam conſequentem perficientem ⁊ cōſumantē. ⁊ ſic triplex eſt gratia. vt tāgit magiſter ſententiarū li. ij. di. xxvj. Prima eſt gratia preueniens operans gratis data. hanc deus ſolus operatur in nobis. Per omnia ſine nobis vt creatio gubernatio redēptio vocatio corporis ſanitas vires anime induſtria ingenij ⁊ conſilium que dicitur preueniens. qz in dono ſuo nos deus preuenit diſponens noſtram voluntatē vt fiat bona vel velit bonum vt dicit magiſter vbi ſupra ca. j. in fine. Uolūtas hominis gratia preuenitur atq; preparatur vt fiat bona non vt fiat voluntas. qz ante gratiam voluntas erat. ſed nō erat bona ⁊ recta voluntas. Dicitur etiam operās. qz ſolus deus in nobis operatur. iuxta illud Phi. ij. Deus operatur in nobis velle. i. voluntatem bonā. Dicit etiam gratis data. qz adhuc nulla nr̄a merita p̄ceſſerūt. ad Tit um. iij. Apparuit benignitas ⁊ būanitas ſaluatoris dei nr̄i. nō ex operibus iuſticie q̄ fecim⁹ nos ſed ſm̄ ſuā miaz ſaluos nos fecit. Scōa gr̄a ē p̄comitās cooperans ⁊ gratuita hāc de⁹ operat in nobis nō ſine nobis ſed nobiſcuz vt ſancta deuotio dulcis meditatio affectuoſa oro ⁊ p̄ſilia. ⁊ dicit concomitans qz adiuuat nr̄am pietatē pie ⁊ recte viuere. qz dicit Greg⁹. Nihil valet humana induſtria ſine dei adiuante gr̄a. Dicit etiā coopans eo q̄ talis gr̄a p̄opt̄ adiuncta nr̄a opa gratos nos reddat deo. vñ Greg⁹. xvj. moral. Supna dei pietas purgat in nobis ſine nobis vt obſequente nr̄o libero arbitrio bonum qd̄ petimus agat nobiſcū. qd̄ tm̄ per cōpēſam gr̄az in extremo iudicio. ita nos remūerat velud ſolū nobis p̄ceſſiſſet. Tertia gr̄a dicit ſbſequēs ⁊ p̄ſumās hanc itez de⁹ operatur in nobis. que gr̄a iō ſic dicta eſt. qz p̄dictas gr̄as ſubſequit̄ p̄ficit ⁊ cōſumat q̄ cōſiſtit in totius vite ⁊ operū vtuoſorū felici conſumatiōe ⁊ eterna glorificatione. ⁊ de hac dicit Ro. vj. Ex̄a dei vita eterna. merito dicit. qz excedit oia nr̄a merita. nulla enī merita poſſunt ei ad dignū rñdere. Ro. viij. Non ſunt cōdigne paſſiōes huius tp̄is ad futurā gloriā q̄ reuelabit̄ in nobis. iō q̄q̄d vltra merituz nr̄m nobis tribuit gr̄a notatur. Tertio indiget tibicinū electiōe. qz dicit h̄. Cū veniſſet ieſus in domū p̄incipis ⁊ vidiſſet tibicines ⁊ turbā tumultuantē. Tibicines carmē lugubre canebāt vt alios ſuo carmine ad fletum p̄uocarēt. Sed turba poſt mortez puelle alterutrū loq̄bant. qz archiſynagog⁹ erat hō nobil̄ q̄re venerāt multi ad domū eius p̄opter mortē puelle vt ſibi compaſſionem oſtenderent. Sed illis dicebat ieſus. Recedite. q̄ſi diceret. dimittatis lugere. ⁊ Lu. viij. dicit. Nolite flere non eſt mortua puella. i. in morſura ſed dormit. q̄ſi diceret. Facilit̄ poſſum eam ſuſcitare a morte vt de ſomno. Moraliter autem per tibicines ſm̄ Rabanum ſignificantur adulatores qui fouēt animā in peccatis Nam dicit Uuil. in ſūma vitioꝝ tractatu de vitio. lingue. Allegāt homines in peccatis delectat enī hominem ea facere in quibus non ſolū meruit̄ reprehēſor ſed auditor laudator. Et ſuper illud Luce. vj. Ue cum benedixerint vobis omnes homines. Dicit gloſa. Pars magna pene eſt peccatori ſua ſcelera modo nō argui. ſed inſuper benegeſta laudari. Et ſuper illud pſalmiſta. Deus in adiutoriū meum intēde. dicit Auguſtinus. Plus nominet ſigna adulatoris q̄ manus perſecutoris. Et Eccles. vij. Melior eſt a ſapiente corripi q̄ ſtultorum adulatōe de-

cipi. scz qui nutriūt eum in malo. ita adulatores adinstar tibicinum debent eijci vt anima a peccatis resurgat. quia decipiunt eam. Isa. iij. Populo meus qui te beatum dicunt ipsi decipiunt te. Et. c. ix. Erant qui beatificant populum istum seducentes. Sed per turbam tumultuantem significat seculi cura que etiam est eijcienda si debet suscitari anima. de quo dicit Gregorius. xviij. moral. Foris autem turba eijcit vt puella suscitetur. quia nisi prius a secretioribꝰ cordis expellatur secularium multitudo curarum anima que intrinsecus iacet mortua nō resurget. Spiritualiter autez per tibicines significantur demones. quia sicut illi admissi erant vt ad flerum dulci cantu prouocarent assistentes. quia hec est natura artis illius vel alteriꝰ musice vt letos faciat letiores z tristes tristiores. propter quod dicit sapiens. Musica in luctu melodie non est cōueniens. Eccī. xxij. quia sunt indispositi ad gaudiū. Sic z demones dulciter canunt dum ad peccatum trahunt. scz lugubriter quādo in peccato detinere volūt. Nā aliquando pretendunt mūdi vanitatē aliquando etatis congruitatem. aliquando peccantiuz multitudinem. de primo Eccles. iij. nihil melius esse deprehendi q̄ letari hominem in opere suo De secundo Sapien. ij. Uenite fruamur bonis z vtamur creatura tāq̄ in iuuentute celeriter. De tertio. ij. Regum. xix. Nō sum melior q̄ patres mei. quasi diceret. Si patres mei peccauerunt quare nō z ego. De quarto illud. ps̄. Misericordia eius super omnia opera eius. q̄si di. Quare non vis peccare cum deus videt adeo misericors esse. Ecce dulcis cantus tibicinū infernalium q̄ multos retinent z delectāt peccatorum. Si autem demones non possunt sic homines delectare in peccatis vel retinere quando ipsi nituntur penitere. tunc ostendūt eis difficultatem continendi dicentes. Matthei Qui baptisatur a mortuo et iterum tangit eum quid proderit lotio eiꝰ vel ostendunt acerbitatem puniendi que cogit aliena restituere cōsueta relinquere z etiam licita abstinere. Qui debent attēdere illud dictum Bern̄. Mutatis nō aufugetis penitentiam si eam spernitis malum enim non potest esse impunitum. Sed que ē hec cōmutatio. fugere laborem humanum z cū diabolis eligere supplicium sempiternum. Hec ille Uel ostendunt desperationem ex consideratione peccatorum multorum. Dicunt enim vt recitat Augustinus in li. de conflic. vi. z vir. c. xiiij. R Que z q̄nta o peccator cōmisisti q̄ grauia crimina q̄ iniuriosa delicta z pene in meliꝰ nec dū vitam mutasti nec dum conuersationez vtiliter correxisti. Ecce enim vt cernis mala semper cō suetudine obligatus teneris conaris exurgere .s. peccatorum oneribus pregrauatus relaberis. Quid ergo agendū ē q̄n de preteritis certa damnatio iminet. z de presentibus emendatio nulla succurrit nisi admittantur rerum temporalium voluptates dum consequi nequeunt futuri seculi oblectatiōes. Sicut ductꝰ fuit Cayn qui desperās ait Gen̄. iiij. Maior est iniquitas mea q̄ vt veniam merear. Nos igit magis credere debemus Augustino qui dicit. Maior est dei misericordia q̄ nostra miseria. vel ostendūt future glorie diffidentiam dicentes Isa. xxj. Comedamus z bibamus cras enim moriemur. scz corpore z anima. z sic defidūt de futura gloria qui ad eam putant pertingere se non posse cum dicūt. Sap̄. ij. Quoniam ex nihilo creati sumꝰ z post erimus quasi non fuimus. Sed ista ratio ipsorum nihil valet. qz antecedens. s. ex nihilo nati sumus est falsum. Nam productio corporis ex aliquo est. s. ex semine viri z mulieris. et anima corrumpi non potest eo q̄ est imortalis vt patuit supra sermone. xv. c. Etiam si corrumperetur in nihilū corrumperet. sed ipsa nō corrumpitur in illa ex quibus componit. Corpus vō corrumpitur in illa ex quibus componitur. z ideo hec ꝓpositio est falsa. Productio hominis est ex nihilo. qz corpus a parentibus ꝓpagatur. anima autem a deo creatur z infunditur Sm Augustinum. ideo in corruptione hominis soluitur z anima separata viuit. z hoc est quod dicit Augustinꝰ. Nūq̄ pro nobis diuinitus tanta agerentur si cum vita corporis etiā vita anime consumaretur. Ergo oportet q̄ isti diabolici tibicines eijciantur que videntur salutē anime impedire. Quarto indiget suscitatione que facta est coram Petro Jacobo z Johanne z patre z matre puelle. In hoc moraliter significat q̄ anima que debet a peccatis suscitari primo debet habere proprie infirmitatis cognitionez z hec cognitio in Petro qui interpretat agnoscens significatur q̄ multū necessaria est in anima peccatrice. qz dicit Augustinus. Laudabilior est animus qui infirmitates ꝓprias cognoscit q̄ qui ea non perspecta vias siderum comprehendit. Secundo debet habere gratie infusionem que in Johāne qui interpretatur in quo est gratia denotatur. per quam enim gratiā cognoscit peccator deum. quia dicit Richardus. Quanto quis proficit in cognitione sui tanto proficit in cognitione dei. Tertio necesse est vt habeat peccatorum supplātationem quē notatur in Jacobo qui supplantatio interpretatur. Cum enī hō ex cognitiōe sui aliq̄li z dei incipit proficere tanto acrius diabolꝰ solet contra eū suis suggestionibꝰ insistere. Exēplū de captiuo

cui cum probatur non esse voluntas fugiendi minime custoditur. sed hac visa diligentius iritetur. Ideo dicit Gregorius in moral. Diabolus eo contra bonas mentes grauius seuit quo gratiosius eas vallatas diuine protectiõis munere conspicit. ideo tunc necesse est vt homo eiꝰ suggestiones ⁊ peccata subplantet. Quarto necesse est vt habeat discipline correctionem que intelligitur in patre quam quidem tenetur sibi ipsi. iuxta illud Cathonis. Cum quid peccaueris castiga teipsum. subinde. Vulnera dum sanas dolor est medicina dolozis. Quinto debet habere elimosynarum largitiones que in matre designatur que natura est pia illis. ergo virtutibus suscitatur anima peccatoris. Sexto ⁊ vltimo indiget spirituali cibatione. quia dicitur Marci. v. ⁊ Luce. viij. Jussit ei dare manducare. quia dominus suscitata anima a peccatis cibat eaz multiplici cibo. Primus est spiritualis .s. verbi dei. de quo Rabanꝰ dicit. Si q̃s pabulo verbi dei non reficitur iste in anima nõ viuit Nam sicut corpus sine terreno cibo. ita anima non potest viuere sine dei verbo. Secundus cibus est penitentialis et est panis penitentium qui confici debet ex farina sancte spei. Scõm enim pſ. Sperantem autem in domino misericordia circũdabit. Unde Augustinꝰ in libro de pe. ⁊ ponitur de pe. dis. iij. circa p̃ncipium. Tã diu gaudeat ⁊ sperat homo de gratia q̃diu sustentatur de penitentia. Sed ad hanc farinã debet apponi fermentum amare contritionis cogitando de peccatis cõmissis. Sicut Ezechias Recogitabo tibi omnes annos meos in amaritudine mee. Isa. xxxviij. Tertius cibus quo cibat deus animam post suscitationem est sacramentalis. de quo christus Joh. vj. Caro mea vere est cibus ⁊ sanguis meus vere est potus. qui manducat ⁊c. De hoc cibo dicitur in clemẽtinis de reli. ⁊ vene. sanctorum. si dominũ. Hic cibus plene reficit vere nutrit sumeq̃ impinguat non corpus sed cor. non carnem sed aniniam. non ventrem sed mentem. Quartus cibꝰ est eternalis quem manducant boies cum angelis vt dicit Ber. in meditationibꝰ. Angeloz inquit ⁊ hominũ vnum erit gaudium vnũ colloquiũ vnum cõuiuiũ. Hoc autẽ conuiuiũ habent homines cum angelis in iocunda visione deifice trinitatis ⁊ amabili visione deifice visionis ⁊ in eterna fruitione deifice delectatiõis. vnde pſ. Satiabor cuz apparuit gloria tua. Ad quã gloriam nos letanter perducat sancta trinitas deus vnus qui incepit ⁊ perfecit hoc opus Cui laus ⁊ gloria. benedictio ⁊ gratiarũ actio. p infinita seculoz secula Amen. Anno domini lxxvj. in illa sylba bar sb octauis ephie et bar.

Ex Libris
Matthiæ Grychowski
Plebani Kosiczyn
1706
Bibl. Gcdn. Kosiczyn.
nr

BIBLIOTEKA UNIWERSYTECKA Poznań

Tabula

Bene est animal crudele fel in aure habēs et significat iracundū hominē. 53 G.
Abbaciā qui vult intrare debet abbati supplicare studiose ⁊ examinari. 42 O.
Ablatum cū nō restituitur peccatum nō dimittitur. 25 X.
Ablutio scelerū est eucharistia dupliciter. 33 X
Absolon fecit conuiuiū quasi regis ⁊ inuitauit amō fratrē suū ⁊ occidit eum. 38 O Q.
Absoluunt sacerdotes aliter q̄ deꝰ. 95 Y.
Abstinentia nimia corporis punita fuit in quodam nouitio. 12 O.
Abstinentia debet esse discreta 12 P.
Abstinere debent aliqñ fideles a cōione. 33 Y.
Abstinnetiā domat motū lasciuie carnis. 51 G
Accedere debet homo ad christū per peccatorum explorationē ⁊ circūspectionē tioris 91 J.
Accedens ad christum pregustat eiꝰ dulcedinem 91 K.
Accedere debemꝰ ad christum tanq̄ ad splendorem doctorem ⁊ medicantē. 103 B.
Accidiosi ambulant viā valde tediosam. 3 M.
Accidia significat̄ per frigus qđ debemꝰ fugere. 4 D.
Accidia occultat se sub tribus specieb⁹. 25 S.
Accidiā superare debemus ꝑ donum fortitudinis. 25 T.
Accidiosi sunt tardi ad opera bona. 38 Q.
Accidiosi sil̄es sunt asinis. 66 S.
Accidiosi assil̄ant̄ leprosis ⁊ sunt pigri. 77 K
Accidie tres spēs debent habere tres penitentie partes quas diabolus impedit. 100 Y.
Accipere personam quid sit ⁊ cōmittitur tripliciter. 102 R.
Acceptio personarū an sit peccatū ⁊ qñ. 102 R
Accipiter renouat pennas flante austro. 51 H.
Accusatores nr̄i sunt tres. 63 T.
Accusatus an tenetur remittere iniuriā. 87 K
Actiua vita est miscenda cū vita contemplatiua. 3 O.
Actiua vita ducit ad visionem dei. 15 F.
Actiua vita quid requirit. 52 T.
Achillem intinxit mr̄ in aquis stigis vsq̄ ad talos. 4 T.
Adam formatus est a deo nō posse mori. 10 O
Adam propter peccatū eiectus est de paradiso. 13 B.
Adam ex peccato vno incurrit multa peccata 12 B.
Adā vendit nos diabolo ere pctōꝝ. 39 A ⁊ B
Adam de statu bono transferēdus erat ad meliorem statū si innocentia perstetisset. 42 N.
Adam nō est seductus sed mulier qualiter intelligitur. 43 T.
Adā in statu innocētie nō lesisset frigꝰ. 44 J.
Adam auertēs se a deo charitatē ꝑdidit. 21 A ⁊ 92 R.
Admethus rex infirmus significat spiritum infirmū. 28 R.
Adolescentes sunt proni ad vitia ⁊ pctā. 86 B
Adolescentes sunt presumptuosi huiꝰ tres sūt cause. 86 C.
Adolescētes debent esse morosi sobrij nō ociosi. 86 D G H.
Adolescentes nō debēt videre turpia in picturis. 86 E.
Adolescentes debēt surgere ad tria. 86 K.
Adolescentes debēt fugere malam societatem 86 J.
Adonias filius Dauid sumpsit sibi regnū pr̄e nolente ⁊ significat corpꝰ nostrum. 81 L M.
Aduersa sunt toleranda propter q̄ttuor bona que faciunt. 9 M.
Aduersitas est hic in p̄senti tpe. 8 B.
Aduersitas perducit securius ad portum salutis q̄ prosperitas. 8 C.
Aduersitatis amaritudinē dulciꝰ facit vinū iocunditatis. 8 D.
Aduersa quare patiunt̄ boni ⁊ nō mali. 9 M.
Aduersa ⁊ terribilia sunt ad ꝯfidētiā spei. 10 N
Aduersitas excitauit ⁊ excitat multos a peccato 66 Q.
Aduersitatis sinistraꝫ tenent boni ⁊ iusti 81 Q vel J.
Adulationis oleū quidā prelati amāt. 4 Q.
Adulatio vitanda est que mentes trahit a rigore veritatis. 53 F.
Adulator sunt falsi ꝓphete et similes scorpioni. 59 J.
Adulator bladit̄ vt decipiat. 64 C.
Adulatio est q̄si speculū superbie 78 R.
Adulatio ad modum dulcium corrumpit mentes. 87 G.
Adulator sil̄atur medico qui sanat vulnus putredine interiꝰ relicta. 87 H.
Adulator assil̄atur nutrici. 101 G.
Adulatores sil̄ant se alios q̄ sūt interiꝰ. 102 A.
Adulatores sil̄antur sanguisuge. 102 P.
Adulatores delectant̄ in peccatis. 103 P.
Adulteriū cōmittitur tripliciter ⁊ an plus peccat vir vel mulier. 37 E.
Aduocatus nr̄ ē spūssanctꝰ apud patrē. 46 A
Aduocati mali puniēt̄ a bestijs ifernalibꝰ. 8 X
Aduocati mali p̄uantur in morte lingua ⁊ voce. 78 M.
Aduocati propter auariciā false allegant ⁊ veritatē supprimunt. 88 U.
Aduocati similantur ranis que sua crocitate

inquietant.97 P.
Affabilitas virtus mediat inter placiditatē et adulationē.5 Q.
Agilitatē habent corpora electorū.8 Y.
Ale significant crudelitatē rapacium ⁊ cogitationes ypocritarū.51 H.
Alaude dulciter canūt ⁊ significāt sanctas mulieres resurrectionē christi nunciātes.2 Y.
Alexander ebrius occidere voluit quendā militem q̄ appellauit ad Alexandrū sobriū.96 B.
Alexandro mortuo cōuenerunt phi ad eius sepulcrū.13 J.
Alexander dedit pauperi petēti ciuitatē.14 J
Alexāder significat christū,ppē largitatē.18 J
Alexander effudit aquā nolēs bibere lz sitiuit.55 A.
Alexander veneno periit.93 E.
Altipiadis fuit mulier pulcerrima ⁊ Aristoteli adducta.4 Y.
Amara ⁊ stiptica faciūt potū postea dulciorez qui sumit propter duas cās.8 D.
Amaritudinē huius mūdi sciūt iusti siue sancti dupliciter dulcorare.13 K.
Ambitiosi exponunt se multis laborib⁹.97 T
Ambulāt quidā in somnis ⁊ ascēdūt alta.21 F.
Amicabilitas ē media inē blāditiē ⁊ lites.5 N.
Amicitia ē media inter placiditatē ⁊ adulationem.5 Q.
Amicitia an ad malos sit seruanda vel cito soluenda.28 L.
Amicitias tres distinguit Aristotiles.37 S.
Amicitia vera assilat calciuine.102 N.
Amic⁹ eligendus dz esse prudens humilis ⁊ bonus.64 B.
Amici apparēt duo genera hominū ⁊ sunt hostes ⁊ ecōuerso.64 L.
Amicos nobis facere debem⁹ ipsos pauperes 64 E.
Amici sui dilecti nomē qui audiens aliqñ ab infirmitate cōualescit.71 A.
Amicus nr̄ est christus,ppter duo.71 A.
Amici nr̄i interdū impediūt nos in via salutis. ⁊ ideo permittit eos de⁹ mori.82 K.
Amor diuin⁹ assilat igni,ppter tres cās.25 A.
Amor dei ⁊ proximi disponit ad susceptionem spiritussancti.26 E.
Amor idē est qđ pond⁹ ferēs hoiez sursū.26 O
Amor hoim hz quattuor defectus.27 F.
Amor facit amantē talez q̄lis est amor.26 S.
Amare ⁊ amari est iuuenū.76 F.
Amor diuitiarū causat steritatē ⁊ dissolubilitatē ⁊ grauitatē in hoie.93 S.
Anatolea rex silicie bibit de vasis luteis ⁊ quare.8 K.
Angeli offerūt or̄ones nr̄as deo.19 D.
Angeli apponūt electi fercula gaudior̄.36 O
Angeli nr̄i letant de operibus bonis ⁊ tristantur de malis..43 A.
Angeli sunt q̄druplices.43 B.
Angelus quid est.43 D.
Angeli gaudent p penitētia peccator̄.43 D.
Angelis assilant sacerdotes,ppē q̄ttuor.43 F
Angelis siles sunt virgines.43 S.
Angelis fuit de⁹ misericors in creatiōe ⁊ cōfirmatione.55 B.
Angelis assilant sacerdotes,ppter.vij.ꝓditiones.73 B.
Angeli optāt salutē quib⁹ presunt.73 E.
Angelos peccantes de⁹ de celo eiecit.94 K.
Angelus bonus ⁊ mali angeli egyptios punierūt.97 X.
Anime impior̄ statī post mortē descendunt ad infernū.38 S ⁊ 15.L.
Anima est redēpta precio magno.10 H.
Aia debet regere corpus ⁊ nō econuerso. 7 N
Aia ē ouis vnica ⁊ triplici pane pascēda. 10 H
Animā mortalem quidā dixerūt.15 B.
Animā esse imortalem probatur a phis.15 L.
Aia beata reuertit ad locū vñ ipsa exiuit.15 D
Animā mortuo corpore quidā dixerunt p̄sentari in potestatē sūmi demonis.15 J.
Anima est agilis ⁊ pulcra.51.K.
Aia est sicut triangulus.15 T.
Aia nō est de substantia dei vel essentia sed est a deo p creationem.20 X.
Aia fidelis intelligitur per hester.28 J.
Aia quattuor facit corpori.28 L.
Aia christi fuit Lucida ⁊ amara.33 S.
Aia est q̄si denari⁹ ⁊ ꝓbat añ solutionē. videlz mortē.39 J.
Aia compatur naui.48 L ⁊ K.
Aia defuncta compatur Lazaro.65 K.
Aia est sba creata cē. ⁊ q̄liter est pulcrificanda.47 B.
Aia dicitur regens corp⁹ vo rectum.68 L.
Aie pedes disponūt p tria vt eant ad tēplū dei 68 L.
Aie hñt desideriū ad resumēdū corpa.72 N.
Aiarū btitudo maior erit post iudiciū.72 N.
Aia tenetur dono gratiar̄ actionē.78 M.
Aie debet dōineū. qz creata ē ad imaginē dei=
Aia velud rex triplicē hz familiā.83 A. =81 L
Aia mortur ex peccato mortali.83 A.
Aie nō parate assistūt demones eaz de corpore egredi iubētes ibidem.
Aia pulcra p peccatū spoliata gratuitis fit abominabilis.83 D.
Aia mortua i pctis hz q̄ttuor portatores.83 E
Aia sine lacrimis est infructuosa.85 S.
Animā nitit diabolus decipere assumens sibi

mundum.85 R.
Aia refocillata dulcedine lacrimaruꝫ hilariter vadit per viã timoris dei.85 Q.
Aia dicitur domus dei,ppter q̃ttuor.67 F.
Aias non sordidas sed virtute ornatas tẽptat diabolus.85 R.
Aia ad sil̃itudinem ẓare debet affligere agar.i. carnem.87 E.
Aia est nobilis ciuitas habens triplicem familiam.91 H.
Aia ad sil̃itudinẽ ꝛ imaginem dei facta ẽ.92 S
Aie dedit deꝰ duplicem arrã ꝛ vestem rubeam cingulum ꝛ calceos.97 V.
Anima infirmaꝫ in abũdãtia tpali ꝛ voluptate carnali.99 L.
Anima significatur p talentum.101 K.
Aia q̃ dicẽda est imago dei.102 V.
Anima ad instar denarij debet habere quinq; vt sit bona.102 V.
Anima suscitata a peccatis indiget sex.103 B.
Anselmꝰ correxit quendã abbatem q̃ nimis seuerus fuit in nouitios.28 F.
Apparuit spũssanctus in specie nubis colũbe ignis.25 K.
Appellare non possunt boues in iudicio finali. 15 V.
Apostema auris qualiter curatur.16 E.
Appropinquat vnaq; res,ppter tria.41 A.
Aqua salsa securiꝰ defert naues q̃ dulcis.8 L
Aqua maris dupliciter dulcoratur.13 K.
Aquã solam cũ sacerdos post consecrationẽ inuenerit in calice q̃d faciet.57 S.
Aqua in ampulla est bñdicenda sed nõ vinum. 57 H.
Aqua apponenda est vino in calice.57 H.
Aqua bñdicta delet peccata venialia.68 M.
Aq̃la inꝰ oẽs aues est liberaliorꝫ ꝛ significat dominos mundi.52 A.
Aq̃la eiscit pullos degeneres ꝛ significat christum.42 N.
Aquila cibat pullos teneros molliori sanguine.86 A.
Arborem q̃ vult facere vt dulces fructus afferat quibus indigeat.15 A.
Arbor significat boiez peccatorẽ.15 A ꝛ 23 S
Arbor ad suã fructificationem triplici fomento indiget.60 P.
Arbori sil̃is est hõ propter quattuor.60 Q.
Arbores tpe floris precise v̄mescunt ꝛ significant boies.62 I.
Arbores significant boies ꝛ q̃re alique fructũ modicum faciunt.76 H.
Arche sil̃atur bona conuersatio ꝛ q̃liter archa fuit disposita.12 R S.
Archa significat tria.32 T.
Archa diluuij significat ecclĩaꝫ ex̃ quam nullꝰ saluatur omnino.38 Z.
Arcui compatur iudiciũ finale,ppt̃ tria.15 Y.
Arcus tres hꝫ diabolus de quibus tres emittit sagittas.97 N.
Arguet spiritussanctus duplicitur.15 O.
Arguentur iusti a spũsancto.55 S.
Arrã duplicẽ dedit deꝰ aie sponse sue.97 Y.
Artibus magicis insudantes deridentur q̃druꝑpliciter.15 M.
Ars magica vtꝫ sit hoibus interdicta rõnabiliter.15 N.
Artes liberales ad discendũ quidam sunt assidui.18. K.
Artes liberales debent studere nobilium filij.
Artibus magicis quidã intrãt ouile =20 M
eccl̃ie ꝛ malũ habent exitũ.29 B.
Artibus magicis q̃ insudãt a demonibus finaliter deridenꝫ.29 B.
Artẽ meliorẽ ꝛ subtiliorẽ docet pater filiũ suũ
Articuli de hũanitate x̃pi sunt septẽ =46 K.
quos instruere debẽt parentes filios.20 O.
Ascendit christus vt nos,puocaret post se ascẽdere.26 O.
Ascensiões donoꝫ spũssancti.89 B L.
Aspitas correctiõis nõ inducit ad salutẽ.11 Y
Asperitas corporalis valet cõtra inclinationẽ cõcupiscentie carnalis.14 E.
Assuerus fecit cõuiuiũ centũ ꝛ octuaginta diebus ꝛ qũo intelligitur.2 L.
Astrologi nõ debent dicere determinate talis effectus euenit sed sub conditiõe.103 H.
Auari eligunt viã spinosam.3 F.
Auari sunt insaciabiles.3 F ꝛ 88 R.
Auaricia peior ẽ q̃ ydolatria.5 H.
Auaricia significatur p febres ouiũ.11 Z.
Auaricie signa ꝛ.vij.eius cure.11 Z.
Auaricia est plena afflictione.11 Z.
Auari sunt tristes h ꝛ in futuro balneabunꝫ in inferno.13 P.
Auaricia inducit obliuionẽ dei suiipsius ꝛ proximi.21 H.
Auarus auget possessiones exercẽdo negociationes.25 V.
Auariciã exercent tria genera hominũ.25 X.
Auari plus diligũt aurũ q̃ dei verbũ.36 X.
Auaricie fructus sunt pleni saporib⁹ amaritudinis.60 V.
Auaricia facit tria pericula ipsi auaro.36 X.
Auaricia crescit in infinitũ. ꝛ significanꝫ auari p cibum insipidũ.60 V.
Auari appetũt diuitias.77 L.
Auari non possunt capi p p̃dicatores,capiunꝫ autẽ per demones.79 E.
Auari spoliantur diuitijs in morte ꝛ priuantur

vita eterna.82 R.
Auari seruiũt pecunie ꝛ finaliꝫ decipiũꝫ.82 S
Auaricia ligat animũ hois ita vt ligat⁹ moriatur.90.L.
Auaricia significatur p febrem ethicã que consumit corpus.100 U.
Auari sil'antur idolatris.101 N.
Auditus verbi q̃lis debeat esse ostẽdit ex ipsis auribus.16 B.
Auditus v̄bi dei disponit ad susceptionem spiritussancti.26 B.
Auditus verbi dei prodest pl⁹ q̄ lectio.41 L.
Audire v̄bũ dei debẽt tã boni q̄ mali.49 J K
Audiendi nõ sunt detractores.83 S.
Audire veritatẽ nobiles contẽnunt.103 D.
Audire nõ debemus garrulantes.73 H.
Aue hoc v̄bũ sig̃t trinitatem personarũ.30 P
Aues cũ viã peruolauerint significant securitatem viarũ.3 A.
Aues significãt multitudinem sanctoꝝ vel demonũ.3 A.
Aues quedã pascuntur carnibus quedã seminibus.6 A.
Auicula mire pulcritudinis cõsolabatur quandã matronã multis annis.13 A.
Aui transuolãti cõparat felicitas tpalis.8 A.
Auiũ multitudinẽ subito vidit p̄surgere quidã=
Auis dulciter cãtãs eduxit religio =3 A.
sum de claustro.13 Z.
Aureã accipiunt oẽs predestinati.32 S.
Aureola quid sit ꝛ quare tria genera hominuꝫ obtinent.32 S.
Aures corpozee ostẽdunt qualis debet esse auditus verbi dei.16 L.
Auris patiꝫ multas infirmitates.16 E.
Aures sunt sepiende sepe spinea.83 S.
Aurũ custodiũt formice in india.20 T.

Balaríj volẽ

tes mg̃rari,pbanꝫ tripliciter.39 H
Baptismus q̃d sit.que forma.qñ institutus . ꝛ que causa institutiõis.57 B L.
Baptismus an põt cõferri a malis.57 H.
Baptizare nolens sacerdos nisi,p pecunia q̃d faciendum sit.57 D.
Baptizari an põt puer in vtero mr̃is.57 E.
Baptismo liberati sum⁹ a seruitute peccati originalis.80 L.
Beatitudinẽ omnes desiderãt.36 A.
Beati an deũ equaliter videbũt.36 L.
Bẽtitudo an p̄sistat in sola visione.55 H.
Bẽtitudo sctõ ꝓ maiꝝ erit post iudiciũ.72 N.
Benedictio nubentiũ debet fieri gratis ꝛ nihil ab ea debet exigi.53 J.
Bñdicẽda ẽ aq̃ in ampulla sed nõ vinũ . qz sig̃t pplm qui indiget bñdictione.57 H.
Bñfacere nullus debet aliũ prohibere alias sibi imputeꝫ.22 H.
Bñficia quidã clerici multa habẽt dicentes q̄ pñt ea habere rõe nobilitatis vel sapiẽtie.4 T
Beneficia plura dãnant.4 T.
Beneficia nõ debent obliuiſci.9 B.
Beneficia dei scire debemus.42 Q.
Beneficioꝝ memoria semper ẽ habẽda.99 Q.
Bñficioꝝ memoriã tria impediũt.99 Q.
Bñficia ecclesiastica cõferre possunt ecclĩastici cõsanguineis ꝛ q̃.102 B.
Benignitate debent temperare rectores rigorẽ.5 B L.
Benignitas hois acq̄rit amicitiã.20 X.
Bestia habens tres ordines dentiũ in ore quã vidit daniel significat detractorem.16 P.
Bestie.vij.sunt.vij.peccata mortalia.65 S.
Bestijs sil'antur peccatores.102 U.
Bernardus dicit se velle ascendere in celum et studere.20 K.
Bibuli et potatores negligunt predicationes ꝛ dãnant se.41 L.
Bibuli ꝛ crapulosi in inferno famẽ paciuntur=
Bissus significat iusticiã.34 H. =44 L.
Blãditores sunt fugiendi.qz decipiũt.4 E.
Blasphemãtes puniũꝫ exẽplo cuiusdam magistri.41 S.
Blasphemiã sanct⁹ Ludouicus acrius vindicauit in quodã suo ciue.98 E.
Blasphemãt quidã deũ ꝛ beatã v̄ginẽ ꝛ in peccatis suis moriuntur.101 F.
Blasphemantiũ pena que sit.101 O.
Bona nature quidam plus diligũt q̄ gratie et quare.76 K.
Bona opare debemus in statu merẽdi. qz in futuro nõ possum⁹.84 L. sil'iter 93 L.
Boni debent audire verbũ dei ꝛ sunt in triplici differẽtia.49 H.
Boni cũ bonis lucent in sanctitate vt carbunculi.44 P.
Boni hoies significanꝫ p delphines.29 M.
Boni corrumpunꝫ a malis. sicut,pbatur in exemplis.64 B.
Bonis oibus spolianꝫ mortui.84 N.
Bonitas ouiũ christi spiritualium cognoscitur in tribus.11 R.
Bonitas spũssancti apparet in q̃ttuor.28 K L
Bonitas spũssancti est in celo in purgatorio in inferno in mundo.31 S.
Bonũ triplex tradidit dñs cuilibet hoi.63 S.
Brachiũ videlz xp̃s minut⁹ est vt sanaretur totũ corpus humanũ.9 T.
Brachia eccl'ie sunt milites ꝛ militares. 97 Q
Breuitas tpis ẽ mẽsurãda vl̃ mẽsurãda.12 E D

Breuitate tpis debemus seruare obedientiam preceptoꝝ in beniuolentiã ꝓximoꝝ. 12 E.
Breuitas vite comparat̃ puncto .13 M.
Itẽ comparatur rori añlucano ⁊ vmbre.83 E.
Bruno senior resignauit ecclesiã auunculo suo nõ curanti recipere quare post mortẽ punitus est.26 E.
Bubonibus sil̃antur quidã prelati.4 P.
Calci viue similatur dilectio vere amicitie 102 M.
Camelus habet multos vẽtres et docet q̃liter sit sumendũ verbũ dei.14 E.
Canis rabidus mordẽs aĩalia facit ea rabida =
Canis generat cecos tatulos.35 A. =23 T.
Cani sil̃antur predicatores ꝓpter q̃nq̃. 10 B
Cancer adustus est presens mundus.4 F.
Cantat bñ penitens ⁊ deũ laudans.102 Q.
Cãtoꝝ suauitas magnificat cenã celestẽ.36 N
Cantus dãnatoꝝ est ve ve ⁊ maledicere. 38 X
Cãdela ardẽs nimiũ inclinata extiguit̃. 82 R
Chaos quid sit.34 C.
Capriolus assiduitate cursus significat carnez sapidam.12 Q.
Caput significat vitia mortalia vel suggestiones diabolicas.11 X.
Caput ecclesie fuit Petrus ⁊ papa.97 L.
Caput spũs vel aĩe est intentio.99 N.
Captiuis cõpati debemus.65 M.
Caracter quid sit.57 M.
Carce rati sunt liberandi.7 F.
Carcer est mundus a quo petunt sancti frequẽter liberari.9 B.
Caritas causat vitã gr̃e ⁊ vincit mundũ. 7 K.
Caritas xp̃i in passione ei⁹ fuit q̃druplex. 9 K
Caritas qualis debeat esse ⁊ ꝙ est scientie anteponenda.9 K.
Caritas ẽ radix bonoꝝ ⁊ caret tĩore .26 M.
Caritas leuat nos sursum.26 O. =⁊ N.
Caritas sil̃atur vento sub solano.26 Q.
Caritatẽ oñdit circa nos xp̃s magnã.30 R.
Caritas est vestis operiens turpitudinem peccatoꝝ.32 M.
Caritas est bonoꝝ omniũ principium ⁊ cetera de caritate.34 G.
Caritas debet semper ardere in cordibus fidelium.92 P.
Caritas includit in se oẽs v̓tutes.92 Q.
Caritas est vestis rubea aĩe.97 U.
Carnalem dilectionez proijcit diabolus in via iuueuũ.15 R.
Carnalis delectatio fit ex ocio.8 Z.
Carnalis delectatio facit vt quibusdaz spũalia nõ sapiant.10 G.
Carnalis cõcupiscentia in nobis insurgit velimus nolimus.12 A.
Carnalis cõcupiscẽtia relinq̃t vermẽ mordentis conscientie.12 K.
Carnes aproꝝ in lumine lune cõtrahũt putredinem.10 M.
Carnes nõ edebantur ab initio.24 C.
Carnes ad vescendũ fert qui absenti detrahit 38 P.
Caruẽ quidã inpinguãt ⁊ hostẽ nutriũt.77 J
Carnis nimia mortificatio nõ est oĩno rõnabilis.5 F.
Carnis motus significatur ꝑ pellem ⁊ est refrenãdus.11 T.
Carnis desideria qui vult refrenare debet tria remedia habere.12 M.
Carnis motus inordinatus surgit ex peccato primoꝝ parentũ.51 G.
Caro cõcupiscit aduersus spm̃ qui h̃ est in domo sua.12 L.
Caro domanda est sicut equ⁹ indomit⁹.12 A.
Caro nõ ẽ bñ pascẽda sz int̃dũ castigãda.14 E
Caro ẽ aduersitatib⁹ exponẽda vt spũs saluet̃=
Caro est mortificanda.28 R. =14 F.
Caro vult dñari spũi cũ tñ sit seruilis conditionis.81 N. =87 E.
Caro nõ ẽ delicate nutriẽda ne occidat aĩam.=
Caro assumit sibi dñium spm̃ supp̃mẽdo.81 L.
Caro appetit voluptatem.81 M.
Caro doluit de ꝑuersiõe cuiusdã xp̃iani. 43 C
Cartaginensis quidã dux infecit vinũ in doleis cũ succo mandrãgorarũ.12 C.
Castigandũ ẽ corpus cũ discretione.99 P.
Castitas sil̃atur vento q̃ dicit̃ vulturn⁹.26 S.
Castitas sil̃atur lilio.82 Z.
Castitat̃ cingulũ accipit aĩa a spõso xp̃o.97 Y
Casus quid sit ⁊ ꝙ nihil sit a casu.10 T.
Celebrantes raro sacerdotes nõ sunt sine culpa.33 Y.
Celebrandũ an sit quotidie vel cõicandũ. 33 Z
Celebritas sanctoꝝ frangit̃ nisi in q̃ttuor casi=
Celestia nõ sapiũt q̃busdã ꝓpter =bus.91 O
delitias carnis.10 G.
Celestis patria hz eternã refectionem.27 A.
Celle vinarie sil̃atur vita cõtemplatiua ꝓpter quinq̃.15 G.
Celũ empireũ dicitur igneũ a splendore.2 S.
Celũ firmamenti scd̃a die est factũ.2 T.
Celũ ministrat nobis lucem.10 R.
Celũ profert stellas tristes pestilentiam significantes.43 A.
Cerastes dolose occultat se in arena et significat dolosum vel hereticũ.59 H.
Cena dicit̃ sacr̃m corporis xp̃i ꝓpt̃ tria.36 B.
Cena sctẽ eucharistie dr̃ nigra ꝓpt̃ ferculoꝝ

multiplicationē.36 B.
Cena dicit beatitudo celestis patrie.36 D.
Cenā corporalē multa magnificant.36 D.
Cene celestis sunt.xij.fercula.36 f.
Cenā duplicē diabolus fecit suis in mundo ⁊ in inferno.38 O R.
Cena inferni dicit magna,ppter decē.38 R S.
Censum redēptiōis ꝗttuor faciunt licitū.56 R
Censiti habēt originē a romanis.102 T.
Cethe designant dignitatē tpalem.48 U.
Cetus cū senuerit stat īmobilis vt super ipsum montes crescant.29 A ⁊ 38 Q.
Cetus pugnat cōtra cocodrillū.21 A.
Cetus significat diabolum.50 Q.
Cibare debemus esurientes.7 E.
Cibaria delicata nō sunt querenda.34 B.
Cibati in vultu sunt amenīores ⁊ floridiores. 33 f.
Cibis excedūt boies ꝗttuor mōis.62 K L M
Cibi qñ ⁊ qūo sunt sumendi.87 E D.
Cibo spūali qūo nutriendus sit spūs ostendit exemplo stomachi.14 K. =tatas.103 T
Cibo ꝗdruplici cibat de⁹ aīas a peccato susci=
Cibos diuersos appetit stomachus.14 P.
Cibus simplex est facilioris digestionis.34 R
Cibus debet sumi cū appetitu.33 A.
Cibus sumpt⁹ sine masticatione nō nutrit ⁊ ad cibū octo requirunt.16 A.
Cib⁹ corporis xp̄i ē dulcis oīb⁹ sensib⁹.97 Y
Cicatrices xp̄s retinuit ,ppter quinq; cās post resurrectionē.13 L.
Cingulus significat boies deuotos qui in hac vita flent pro peccatis suis.31 A.
Cingulū castitat] dedit xp̄s spōse aīe sue 79 Y
Cisterne dissipate sūt ūra cilia ⁊ decretū.18 K
Cithara sīgt cor mūdū de quo ꝓcedit oro dul=
Citaredus est ꝓlatus demulcens cis.79 f. verbis dulcibus subditos.10 E.
Ciues ꝑncipaliter ꝗttuor peccata cōmittunt. videlz cōcines oppm̄edo supflua cōgregando aliena retinēdo ⁊ prio vsurando.4 X.
Ciuitas mūdi obsessa est a demonib⁹.27 P.
Ciuitas mala ē ois peccator habens ciues por tas legē regē ⁊ felicitatē.66 R.
Ciuitas cōstat ex plurib⁹ ptib⁹.74 E.
Ciuitas quid sit ⁊ q in vnitate cōsistat. 74 f
Ciuitatis custos maior s debet esse virtutis q̄ dux exercitus.98 f.
Clamāt in celum ꝗttuor genera pcōr.63 T.
Clamāt ad deū boies per deuotionē.79 H.
Claritas christi quare nō redundauit in corp⁹ aī passionē ⁊ resurrectionem sed post.8 U.
Claritas christi quā nūc habet an fuit eadē cuz illa in transfiguratiōe ibidem.
Clarū dicit aliquid.8 U.
Claritatē corpor habebūt electi post iudiciū. 36 S H. =interior.8 Q.
Claudenda sunt ostia sensuum exteriorum et =
Claustrales sīlantur mortuis.84 P.
Clementia multū decet reges ꝑncipes ⁊ prela tos.10 E.
Clerici debent deferre vestes nō nimis longas nec nimis breues.34 K.
Clerici in dignitatib⁹ constituti possunt vti ve=stibus preciosis ⁊ quib⁹.34 M ⁊ N.
Clerici an possunt vestes trālformare vel parti tas portare.34 O.
Clerici debēt esse īmunes ab omni actione secu lari.38 P.
Clerici ordinādi debēt esse sobrij irrep̄hensibi=les.39 D.
Clerici possunt habere tpalia ad vsum.61 f.
Coactio ē triplex qua deus cogitur manere in aīa hois.67 H.
Cocodrill⁹ pugnat ꝓtra cetū.21 A. =54 Q.
Codrus rex mortu⁹ est,p populo suo in bello =
Cogitatiōes qñ īmitende sunt in cor et a quib⁹ hominibus.8 M.
Cogitatiōes male sūt a corde abscindēde.8 R
Cogitatiōes bone expellunt malas.8 R S.
Cogitatōes hypocrite significanť p alas.51 I
Cogitatiōes bois ,pne sunt ad malū.54 O.
Cogitationes sunt ꝗdruplices de quib⁹ rō red dek.63 X. =63 Y.
Cogitationes vt vitentūr sunt alique cautele =
Cogitatiōes sunt origo peccandi ideo sunt dis cernende.99 O.
Cognatione triplici attinent boies xp̄o.30 U
Cognitio peccati vel cogitatio valet ad cōuer=sionē.6 E.
Cognitio sanctor in patria est duplex. vesptī=na ⁊ matutina.19 L. =tes.34 B T
Cognitionē dei suiipsi⁹ ⁊ ꝓximi nō habēt diui=
Cognitio christi fuit in scribis ⁊ pharisēis p in uidiā obfuscata.49 L.
Cognitiōis claritatē habebit aīa in celo. 55 E
Cognitio suiipsi⁹ valet ad humilitatē.68 Q.
Cognitionē suiipsi⁹ in hoie ꝗttuor impediunt=
Cognoscit deus p sex gradus.31 A. =68 Q
Cognoscere debet peccator multa vt plangat. 66 S T U X.
Cognouerūt nec demones nec p̄ncipes iudeo=rū christum deū esse.75 K.
Colorāt quidā faciem suā in contēptum creato ris.34 Q.
Colūbe ejiciunt fimū suū extra nidū.1 L.
Columbe significant boies propter tria. 1 D.
Columbe significāt malos boies,ppt duo. 1 I
Comesatiōes ꝓsuete nocēt aīe ⁊ corpori.16 H
Comesatiōes sunt damnabiles tam clericis q̄

laicis.76 J.
Cõicantes excõicatis cõtrahunt excõicationẽ sed differenter.23 U.
Cõicare possunt excõicatis multe psone ex iuris permissiõe.23 U.
Cõicantes excõicato peccãt in se ꝛ in eũ cui cõ municant.23 Y.
Cõicandi nõ sunt laici sub vtraqꝫ spẽ.33 L Z.
Concordiã debet habere quilibet cũ ꝓximo vt placeat deo eius oratio.18 R.
Cõcordia dispõit ad susceptionẽ spũssc̃ti.26 J
Cõcordia est duplex vera ꝛ falsa.47 S.
Cõcupiscentia carnalis relinqt vermẽ mordentis conscie.12 K.
Concupiscẽtie carnalis tria remedia.12 M.
Cõcupiscẽtia carnalis multos infatuat.14 A
Cõcupiscunt quidã vxorẽ ꝓximi ꝛ quidã vt cõcupiscañ ornant se.101 X.
Condẽnare nõ debemus boies qz si hodie peccatores cras erũt boni.64 Q.
Confessio debet fieri distincte.6 S.
Cõfessio cũ lacrimis sanat vulnera aie.20 U.
Confiteri debent sacerdotes añ missam.57 Y
Cõfessionẽ audiũt quidam nõ vocati ad hoc vt heretici.58 E. =senk.65 L.
Confiteri debent pctõres ne a demonib⁹ accu-
Confessio añ xp̃i aduentũ nõ fuit mãdata. ꝛ est duplex.70 R.
Cõfessio etiã nccia est post cõtritionẽ.70 R.
Cõfessionẽ differt peccatoꝝ ꝓpẽ qttuoꝝ.72 K.
Confessa pctã ꝛ deleta reuelabunt in iudicio.=
Cõfessio oris est necessaria nec intra= 72 Q
bit qs in celũ sine ea.79 J.
Cõfessio est nccia ad vincendũ demonẽ.88 Y.
Cõfessio dz esse plena exẽplo sudoris vniuersalis.94 R.
Cõfessores nihil debẽt postulare a cõfitentib⁹ sed pie oblata possunt recipere.97 O.
Cõfessio debet esse pudorosa.103 K.
Confessio oris est necessaria.103 J.
Confidere debet in medicũ q̃ vult sanari.88 L ꝛ 95 X.
Cõfidẽtia nccia est trib⁹ generib⁹ hoiuz.92 T
Cõfirmatio solũ ꝓferr̃ ab epis.57 F.
Conformare se debẽt boies bis cum quib⁹ viuunt.40 M.
Cõiugati debẽt induere tunicã incõsutilẽ charitatis.42 X.
Cõiugiũ ad tria ordinañ.45 B.
Cõpassionẽ habere debem⁹ cũ ꝓximo exemplo elephantũ 13 E.
Cõpassio ẽ duplex vera ꝛ falsa ꝛ argumẽtũ cu-
Cõpassio ꝓsistit ĩ trib⁹.65 M. =iuslibz.47 F
Cõpati debem⁹ q̃ntuplicibus boibus.65 M.
Conqueruntur mortui de tribus.27 S.
Conquerunt mortui de q̃ttuoꝝ generib⁹ hominũ.84 M.
Cõradus rex francie ꝓ eccl̃ia pugnauit.97 Q
Cõscie existẽs cõtrariũ dãnat.1 H.
Conscia bois florida significat̃ p solsequium ꝛ dz sequi xp̃m.95. =18 M.
Cõscias alioꝝ quidã discutiũt ꝛ nõ ꝓprias=
Conscie dom⁹ q̃liter est edificãda ꝛ ornanda.=
Conscia bona que sit.20 P. =20 P Q.
Cõscia ẽ examinanda añ sũptionẽ corꝑis xp̃i.=
Cõscia bona ẽ q̃si iuge ꝓuiuiũ.34 H. =33 Q
Conscia internã videre debem⁹.35 K.
Conscia hñt quidã dilatatã ꝛ infirmã ꝛ ꝓturbatã ꝛ cauteriatã.42 Q.
Cõscia bois pctis ꝑuata ẽ dom⁹ imũda.51 A.
Cõscia ĩ pctis ẽ iqeta sz sine pctis ẽ leta.27 N
Cõscie rctitudinẽ habere debẽt iuuenes.86 K
Consanguineos põt eꝑus ꝓferre alijs si sint eque ydonei.102 S.
Consiliũ dz hõ sequi dei.25 R. =dis.30 U.
Cõsilia sua exhibz nobis spũss̃ct⁹ q̃ttuoꝝ mo=
Cõsilia multoꝝ sapientũ sũt attẽdẽda.30 Z.
Cõsilia a quibus sunt querenda.73 L.
Cõsiliarij mali destituañ potestate dñoꝝ suorum.76 N.
Consiliarij significañ per vbera eccl̃ie ꝛ dant consiliũ contra eccl̃iam.97 Q.
Consiliũ donũ videlz spũssancti sequitur fortitudinem ꝛ sine eo nihil faciendũ.89 K.
Consiliarij aie sunt triplices. supremi medij et infimi.89 L.
Consiliũ phariseoꝝ fuit fraudulentũ.102 B.
Cosiliarij mali dant consilia contra libertates ecclesie ꝛ cõe bonũ.102 L.
Cõsilia mala qui dederunt puniti sunt.102 D
Cõsentire dicit̃ aliquid in actũ triplicit̃.99 P
Cõsolatoꝝ ẽ spũssan. lacrimãtiũ.24 F. =24 J
Cõsolat̃ spũss̃ct⁹ ꝓtẽplatios ꝛ pfectos tripl̃r =
Consolat̃ nos spũssanctus tripliciter.28 M.
Consolandi sunt tribulati.56 U.
Consolatio diuina sil̃atur nubi.72 J.
Consortia maloꝝ sunt fugienda. 4 E.
Cõstantia perpẽdit̃ in multi.12 T. =44 P.
Cõstãtin⁹ monach⁹ ex despectu sui humiliat⁹ẽ=
Consulũ vide. xiij. ꝑrietates.102 E.
Cõsules debẽt esse sapientes ꝛ senes.102 S.
Cõsules nõ debẽt reuelare secreta ꝓsilij 102 K
Consuetudines pie sunt obseruande.53 J.
Consuetudines male vbi sacramenta venduntur sunt abolende.77 L.
Consuetudo mala necessitat ad peccatũ. 83 B
Cõsuetudo mala int̃ oia est pei⁹ malũ. qz de ea difficile surgit̃.94 M.
Consuetudinẽ possunt seq̃ ciues q̃n canon vel lex desicit.102 H.

Contẽplatiuã vitã dz intẽdere aia fidelis.155
Contẽplatiua vita assilatur celle vinarie.15 S
Contẽplatiui sentiunt dulcedinẽ ꝛ post hoc interdũ desidiam ꝛ tozpozẽ.15 H.
Contemplatiua vita przecellit actiuã.52 T.
Contemplatiui sunt duplices.52 U.
Contentiosi sunt falsi pdicatozes nõ autẽ veri=
Continẽtia fouet in munditia assiat 59 N.
fauonio.26 S.
Continentiã nõ põt vouere vir sine licentia mulieris.39 F.
Contritione ꝛ cõfessione redit pctõr ad dominũ.68 R.
Cõtritio sola nõ sufficit sine pfessiõe.88 Y.
Contritio debet esse amara ꝓ peccatis.94 Q
Cõtumax fit aliqs multipliciter ꝛ põt ꝓ contumacia excõicari.23 T.
Contumelie illate ꝓbant hominẽ.44 O.
Cõuersatio bona assilatur arche ꝛ qliter debeat homo habere conuersationẽ.12 R S.
Conuersatio lucida in quo consistit.32 U.
Conuersationẽ bonã debemus habere si volumus ozdinẽ celi intrare.42 S.
Cõuersi nouit ad deũ.vij.indigent.6 J K L M
Cõuitia aliq̃ sunt ꝓtumelioſa aliq̃ leuia. 62 P
Cõuiuiũ ecclie hz multa fercula a sctis oblata=
Cõuiuiũ fec xps spõse sue aie.97 Y. =97 U.
Conuiuiũ celi est laudabile ex multis.97 Z.
Coz hois hz adultia malas.s.cogitatiões.1 B
Coz hois ẽ scõm ostiũ quo intrat in aiam. 8 M
Coz possunt apire pfecti ꝛ pmittere intrare cogitatiões.8 M.
Coz est instabile ꝛ difficulter regit.8 N.
Coz hois compatur mari.8 N ꝛ 102 N.
Coz nr̃m debemus dare libenẽ deo integliter ꝛ ꝓpetualiter.26 L.
Coz suũ dz ꝓparare p mundiciã q̃ vult p oronẽ citharizare.79 F.
Corda impatoꝝ oli igne cõcremabant.25 A.
Corisatozes ꝛ corisatrices cõsumunt fortitudinem suã in corea.63 U.
Cozone electoꝝ sunt tẽptatiões ipsoꝝ. 13 U.
Cozonãt q̃dã se cozonis roseis in pseti ꝛ in futuro cozonabunt tribulatiõe.97 S.
Cozonã spineã portauit christ⁹ ꝓpt tria.97 Y
Corpora glorificata erunt clara agibilia ꝛ impassibilia.8 U ꝛ X.
Corpus glorioſuz an possit videri ab oculo nõ glorificato.8 U.
Corpus glorioſum an possit esse in eodem loco cũ alio cozpore.8 X. =8 X.
Corpus glorioſum ptransit celos diuia vtute=
Corp⁹ glorioſũ an possit moueri i instanti.8 U
Corp⁹ ꝛ sanguinẽ tradidit nobis xps in pastũ. 10 U.
Corp⁹ xpi ẽ pais ꝓportas aiaz ꝛ viuificas.10 Y
Corpus nr̃m domandũ est ad silitudinem equi inuenis. 12 O.
Corp⁹ nr̃m ẽ de terra vt seruemus humilitatẽ=
Corp⁹ pmi hois fuisset incorruptibile 20 L.
si in innocentia stetisset.30 Q.
Corp⁹ xpi ẽ totũ sb spẽ panis occultatũ.32 K.
Corpus xpi nõ est sine sanguine nec econuerso ex cõcomitantia.33 J.
Corpus xpi manducat q̃ttuor modis.33 L.
Corpus xpi hz varios effectus.36 L.
Corpus nr̃m est subuersio aie.77 J.
Corpus datũ est aie ꝓpter tria.81 N O.
Corpori nõ ẽ seruiendũ. 81 N O.
Corpus appetit carnalitatẽ atq̃ voluptatem. 81 M. =87 E.
Corpus est q̃si seruus ꝛ debet p aiam affligi. =
Corpus assumit sibi dñium sup aiam.81 L.
Correctiões lz sint dure sunt tñ audiende. 9 L
Corrigere debent plati subditos ne a deo puniantur sicut Hely.10 D.
Corrigere debet platus magis mãsuetudine q̃ asperitate.11 Y.
Corrigũt quidã parẽtes pueros suos nimis senere ꝛ indiscrete.28 Y. =37 K.
Corrigẽde sunt vxores secrete nõ cũ ꝓfusiõe.=
Corrigere debent plati in leuitate ꝛ non nimiũ ne nõ timeant subditi. 71 L.
Corrigere neglignt prelati subditos ꝛ sunt q̃si canes muti.72 Q.
Correctio fit tribus modis.74 D.
Correctio indiget discretiõe.99 P.
Corrigeas ceritias portãt mulieres.8 Y.
Corruptoinis mod⁹ q̃druplex inuenit.30 Q.
Corruptibile non fuisset corpus pmi hois si in inocentia pstetisset.30 Q R T.31 D.
Cortuca excubat oua kukuli ꝛ pulli eam occidunt.2 Y. =dñm laudare.2 Z.
Cortuca significat hoies xpianos ꝛ docz eos=
Creauit de⁹ oia ad vtilitatẽ hoim.10 P ꝛ 13 D
Creatura ois loquit nobis trib⁹ mõis.10 Q.
Creauit de⁹ oia ꝓpter q̃ncz vt nos moueret ad honorẽ amorem stuporẽ laborẽ.10 P.
Creationis gra refert ad patrem.30.Q.
Creati sumus ad imaginẽ dei.30 Q.
Creauit de⁹ hoiez solũ sz angelos simul.73 N
Creditor dz tãtũ reddere q̃ntũ accepit.101 L.
Crinalia q̃ portant in die corporis xpi q̃d significãt.32 R S.
Crisis sexta die ptingẽs est ad malũ.100 S.
Crudelitas rapaciũ significat per alas accipitris.15 D.
Crux christi est põs p quem xps transit lectus in quo dormiuit scala per quã ascẽdit ꝛ libra in qua pependit.10 K.

Crux ẽ penitentia.10 K.
Crux compatur naui.48 Q.
Cultellus scindens aiam est excõicatio.23 S.
Cupidi t auari sunt tristes hic et in futuro tristiores.13 P. =noie.48 U.
Cupiditas mundana significaꝫ p deam sirtis=
Cupidi t auari balneanꝫ in foueis metallicis bulientibus.48 X.
Cursores sunt hoies in hoc mundo.3 A.
Cursori compatur vita nra.4 L.

Damnati in de

scensu xpi ad inferos sunt inde liberati.2 S.
Damanꝫ plures q̃ saluanꝫ.38 Z.
Damnantur iudei t gentiles oẽsq; mali christiani.38 Z.
Dauid qz ambulauit viã luxurie q̃d sibi contigit.35.
Dãnati cõburunꝫ t nõ consumuntur.82 D.
Dauid accinct⁹ epbot duxit archã cũ iubilo.=
Dauid portans archã sigt Urbanã =32 S papã vel aliũ prelatũ portãtẽ mõstranciam in qua est sacramentũ xpi.32 T.
Dauid desiderauit aquã de cisterna bethleem qua allata effudit eã.55 A.
Dauid remisit iniuriã simei.98 H.
Debitores sumus triplici rõne.78 N.
Decimas dare tenenꝫ reges t pncipes. 4 U.
Decimas quidã subtraxit suo sacerdoti t dãnatus fuisset nisi eã beata vgo liberasset.4 U.
Decimas laici nõ soluunt aut pe⁹ frumentum qõ habent tribuũt.4 Z.
Decipiunꝫ hoies in q̃ttuor.76 E.
Decipitur xps scienter in tribus.37 F.
Deceptores sunt tã in clero q̃ in vulgo.28 K.
Decreta fecit quidã vt non hospitaret paupes sed solũ diuites nobiles t sapiẽtes.7 E.
Decretoꝝ scia est mobilis humana tumultuosa t inflatiua.18 K.
Defectus alioꝝ quidã vident t non proprios=
Defectus nros ꝑsiderare debemus =35 K. ne decipiamur.4 L.
Defectus rei põt cõsiderari dupliciter.67 D
Defect⁹ nros assumpsit xps sed nõ oẽs.62 T
Delectatio est moꝝ regulatiua declaratiua et augmentatiua.99 M.
Delectationes tres q̃si tria poma aurea ꝓpsit diabolus hoibus in via.15 E.
Delectatio femince affectiõis multos decipit. 76 F. =rẽ.93 S.
Delectatio pctõꝝ trãsit sed pctm̃ sequit pctõ=
Delectatio bestialis facit infirmari in peccatis.99 M.
Delphines sunt pisces marini t diligunt zym=phoniã.50 M. =ingeniũ.38 N.
Demones habẽt nature subtilitatem et viuax=
Demonis ptãs ablata ẽ post xpi mortẽ.38 N.
Demones ipugnãt t infestãt nouiter quersos=
Demões veniũt ad obitũ hois.66 X. =49 F
Demones sunt debiles t nõ superãt nisi volentem.72 K.
Demões nitũt ipedire trãseũtes ad celũ.80 A
Demõ ardenti⁹ insequt fugere volẽtes a peccatis.80 H.
Demonis mens possessa est duobus malis. superbia t inuidia.81 Y.
Demones vario mõ alliciũt ad pctm̃.103 Q.
Denari⁹ ꝓbaꝫ añ solutionẽ t sigt aiam. 39 J.
Dentibus sil'antur doctores.97 P.
Deridebant iudei xpm multipliciter.32 Q Z.
Dericlent iudei passionẽ xpi.32 Y.
Derisores quibus peiores sunt.101 S.
Deriserunt xpm q̃ttuor genera hoim.101 S.
Descẽdit xps ad infernũ nõ ad penã sed ad locum pene.2 D.
Descendit xps ad limbũ propter vinctoꝝ consolationẽ t demonũ confutationẽ.2 E.
Desiderium supernoꝝ est signũ qõ q̃sq; habet spiritumsanctũ.25 K.
Desperationẽ suadet diabolus.65 K t 103 R
Despat nemo si ꝑsiderat lõgã dei expectatiõez crebrã vocationẽ t benignã receptionẽ. 72 P
Despatio peior ẽ oi pctõ t ẽ pctm̃ i spi.s.72 Z
Desperandum nõ est de homine quãtũcũq; sit grauis in peccato.102 Y.
Detrabentes ꝑdicatoribꝰ a deo puniuntur.16 t 41 H.
Detractores habẽt linguas bipertitas.16 N.
Detractores sunt imũditie receptiui iniustitie effectui t nequitie infectui.16 O.
Detractores ledũt charitatẽ t a deo puniunꝫ. 24 S.
Detractores q̃ sũt t quotiẽs t detractionẽ cõtingit fieri.51 B.
Detractio ortꝫ ex supbia t inuidia.51 L.
Detractores compantur sepulcris mortuoꝝ serpentib⁹ venenosis t furibus.51 L.
Detrahunt heretici prelatis.61 F.
Detractores inimici sũt t sepe ꝓficiũt.64 D.
Detractores nõ sũt audiẽdi t sic tacebũt.83 S
Detractores sunt canes mordaces reguli cloacas mundãtes iõ sunt imũdi.87 J.
Detractio est sũma iniq̃tas.99 P.
Detractor compaꝫ mulieri pregnãti.101 E.
Detractor occidit tres aias.101 R.
Deũ esse probaꝫ multipliciter.15 K.
Deus cognoscit sex modis.31 A.
Deũ negãt tria genera hoim auari t tenaces ꝓ sũptuosi t audaces maliciosi t fallaces.91 L.

Deus solus dicit dñs.97 H.
Diabol⁹ assiłatur lupo ꝓpter aliq̃s ꝯditiones=
Diabolus eduxit quendã mo= =lupi.10 L J.
nachũ in domũ p̃ris sui.12 L.
Diabolus nudauit hoiem v̄tutib⁹.38 M.
Diabol⁹ dicitur hõ singularis ꝓpt tria.38 N.
Diabolus impugnat fideles ne ꝑueniant ad ce
lũ.48 L.⁊ 80 A.
Diabol⁹ circũit querẽs quẽ deuoret ex bonis=
54 P. =54 Q R.
Diabol⁹ seduxit hoiem ⁊ sub potestate ei⁹ fuit=
Diaboli mẽs supbia ⁊ inuidia ẽ possessa.87 F.
Diabolus est hostis crudelis v̄tutes aĩe exter=
Diabolus nititur aĩam impe =minãs.80 H.
dire ⁊ decipere.85 R.
Diabolus nitit̃ decipere aĩas v̄tutibus orna=
tas.85 R.
Diaboli t̃ribili vultu occurrũt mortuis.48 O
Dies diuersimode accipit̃.2 N.
Dies est q̃libet hõ redẽptus ⁊ q̃uo dies videlꝫ
hõ inclinatus ẽ in oĩ statu mundi.4 O.
Dies aduersitatis flet⁹ laboris paupertatis et
mortalitatis sunt hic.8 H.
Dies iudicij ẽ timenda.10 M ⁊ 15 Y.
Dies mundanoꝝ hominũ q̃ sunt.65 O.
Dies dñica cessando a laboribus honoratur.=
Diffamãt nos tria.63 T. =101 P.
Digestio v̄bi dei q̃n fit.14 N O.
Dignitas secularis dñij habet multa particu=
la.36 U.
Dignitas tꝑalis significat̃ ꝑ cetum.48 P.
Dignitas pontificalis p̃cellit dignitatẽ regalẽ
⁊ potestatẽ.74 B.
Dignus vita eterna dicit̃ aliq̃s duplicit̃.73 G
Dilationem celestis p̃rie scti flent in p̃nti.13 F.
Dilectio dei nullã hꝫ imperfectionẽ.27 F.
Dilectionẽ suã ostendit nobis deus in q̃ttuor.
27 B D. =gr̃am.26 E.
Dilectio disponit ad suscipiẽdã spiritussancti=
Dilectio hominũ hꝫ q̃ttuor defectus.27 F.
Dilectio est duplex vera ⁊ falsa.47 D.
Dilectionis mandatũ ẽ maximũ ⁊ p̃mũ.92 U.
Dilectio qua deũ diligimus an debeat habere
modũ.92 X.
Dilectio siłatur calci viue.102 N.
Diligũt aĩalia bruta cõpares suos.20 Y.
Diligenda ẽ vxor quo ad tria.37 K.
Diligendus est deus ⁊ ꝓximus.75 T.
Diligit̃ parũ deus eo ꝙ nõ cognoscitur.31 A.
Diligere debent p̃lati subditos.98 J.
Diligere debẽt dñi bonũ regni.98 F.
Diligere inimicos an maioris meriti sit q̃ ami
cos.92 Z.
Diligere ĩimicos an q̃s teneat̃ ex affectu.62 Z
Diligere debemus deum. qꝛ nos bonos ⁊ pul=
cros ⁊ diuites creauit.92 S.
Diligendus ẽ deus dupliciter sapient̃ ⁊ fortit̃.
92 U. =92 X.
Diligere an mal⁹ hõ debet proximũ q̃ seipsũ.=
Diligere an magis dꝫ hõ ex̃neũ q̃ ꝯiũctũ ibidẽ
Diligere dꝫ q̃s p̃rem q̃ vxorem.92 Z.
Diligentia ⁊ intenta deuotio deo placꝫ.63 Y.
Diluuiũ accidit in vallibus ⁊ desertis.70 J.
Diluuij cã fuit ꝙ filij dei se filijs hominũ socia=
uerunt.37 H.
Dimittit de⁹ sola peccata.65 L.
Diogenes morabat̃ in doleo volubili.12 G.
Diogenes spreuit Alexãdrum nec volebat ab
eo q̃cq̃ petere.18 J.
Discere debet hoĩes ꝓpter tria.103 D.
Discere nõ põt multũ quis modico tꝑe ibidem
Disciplina quid boni facit.25 L.
Discordia fugat spiritũsanctũ.26 J.
Discordes seminãt dẽtes discordie ⁊ sunt deo
odibiles.51 E.
Discretio significatur ꝑ sal quã debet predica=
tor habere in predicando vel in docendo.11 Y
Discretio significatur ꝑ nares ⁊ necessaria ẽ in
predicatione correctõe ⁊ corporis castigatiõe=
Dissiłat deus punire peccata.55 D. =99 P
Diuitiaꝝ status q̃uo depingebatur apud anti=
quos gentiles.34 A. =les.34 B.
Diuitie sunt triplices.tꝑales sp̃uales ⁊ eterna=
Diues siłis est talpe.34 L.
Diuites nõ habent cognitionẽ dei nec suiipsi⁹
nec proximi.54 B.
Diuitie repellũt securitatẽ ⁊ leticiã.34 E.
Diuitie causant inimicitias ⁊ bella.34 F.
Diuitie eternales induũt hominem purpura ⁊
bisso.34 J.
Diuites iactantes se de diuitijs suis fatui sunt=
Diuites sunt triplices.35 L D. =35 L.
Diuitie compantur luto ꝓpter tria.35 E.
Diuitie nihil sunt in compatõe sapientie ꝓpter
tria.40 R.
Diues fuit christus in tribus.63 S.
Diuitias quidã consumunt cã iactantia cũ hi=
strionibus.63 U.
Diuitie dicuntur iniquitatis tripliciter.64 F.
Diuitie acquiruntur titulo iniusto multiplicit̃.
64 G.
Diuitie sunt infideles amici deserẽtes hominẽ
in morte.84 N.
Diuites indurati si corrigantur nõ sentiunt in
prosperitate sed in aduersitate.88 O.
Diuitie sũt duplices tꝑales ⁊ sp̃uales.90 B D
Diuitias tribuit de⁹ aliquibus cũ tñ sibi nõ ser=
uiant.73 P.
Diuitie nõ sunt nimiũ augende.90 B.
Diuitiarũ nimiũ affect⁹ ligat aĩuꝫ hoĩs.90 L.

Diuitiarũ amor causat in hoĩe sterilitatẽ disso lubilitatẽ ⁊ grauitatem.93 G.
Doctor dz in sua doctrina attẽdere tria. 52 S
Doctores quidã arescũt ꝑ nimiã siccitatẽ quidã frutescũt ꝑ nimiã curiositatẽ.60 S.
Doctores silantur dentib⁹.97 P.
Doctrina sana in duobus cõsistit.6 M.
Doctrine phariseoꝝ false sunt cisterne dissipate.15 J.
Doctrina vbi dei debet masticari preparari et in loco digestionis recipi.16 A.
Doctrinã stulti contẽnunt.56 X.
Dolor christi fuit maximus.30 R.
Dolorẽ debẽt habere penitẽtes ꝓ pctis.70 S
Dolor triplex consideratur in penitẽte ibidem
Dolor in penitente an possit esse nimi⁹ ibidem.
Dolosi siles sunt cerasti.59 H.
Domanda est caro ad instar eq̃ nouelli.12 O.
Dñi terreni raro audiũt verbũ dei.41 E.
Dñs solus dicit̃ de⁹ ⁊ nõ alij hoĩes.97 H.
Dñi terreni impotentes sunt tripliciter. 97 H
Dñi tpales in aliquib⁹ casibus possunt exigere a subditis suis vltra stipendiũ.102 L.
Dñari quidã appetunt ⁊ hoc ẽ indecẽs.67 U.
Dñatio nõ est appetenda ꝓpter tria.97 U.
Dñiuz habuit hõ in statu innocentie sup aĩalia propter tria.30 Q.
Dñij institutio q̃druplici via ẽ legittĩa. 97 U.
Dñica dies successit loco sabbati ꝓpter duo et est celebranda.61 N.
Domũ quandã desertã allocutus ẽ poeta.4 L
Domũ ꝓpriã q̃libet planeta hz.13 L.
Domũ cordis dz q̃libet edificare xp̃o.20 P.
Dom⁹ conscie ẽ edificãda ⁊ ornanda.20 P.
Dom⁹ conscie ꝑ peccatum fit ĩmunda penuriosa ruinosa.51 A.
Domus dei ẽ adorãda ꝓpter tria.62 F.
Domus dei ẽ aĩa fidelis ꝓpter quattuor.67 F
Domus dei celestis hz tria comoda.67 J.
Domos magnas nõ debem⁹ h edificare 75 Q
Dona spũssancti septẽ fugãt peccata mortalia. 25 M.
Dona spũssancti significant̃ ꝑ septẽ boues per septẽ stellas ⁊ lucernas.25 C D.
Dona spũssancti sunt contra septẽ pctã.25 D.
Dona septẽ spũssancti septẽ deuorant mortalia peccata.25 E.
Dona spũssancti vide 30 R ⁊ 100 Z.
Donoꝝ spũssancti ascensiões.89 B C.
Dormiũt cito hoĩes in peccatis in calore ꝓsperitatis.66 Q.
Dormire facit diabolus hoĩes in peccatis carnalibus.21 C.
Dormiunt naturaliter qui habẽt caput grãde collũ breue.103 N.
Dotes q̃ttuor in corporib⁹ suis habẽt sancti et electi.8 U X.⁊ 55 K L.
Dracones significãt phariseos.41 D.
Dracones duo in terra armenie significant dominos terrenos ⁊ prelatos.66 T.
Ducunt̃ hoĩes in hoc mũdo q̃ntuplicit̃.28 Q.

Ebrietas facile ꝓmouet in luxuriã.87 B.

Ebrietas est denudatrix secretorũ infamatrix sensatoꝝ alligatrix robustoꝝ et impatrix flagitioꝝ.98 B.
Ebrieate capit diabolus potatores.96 A.
Ebrietas inhibita est clericis.96 C.
Ebrietas q̃ttuor mala facit.96 D.
Ebrietatis medicina.96 F.
Ebrioso nihil turpi⁹.34 S.
Ebri⁹ quidã miles dãnatus est.62 L.
Ebriosus q̃dã incidit in luxuriaz ⁊ homicidiũ=87 B.
Ebri⁹ quidã trusit pede caluiciũ ⁊ q̃d sibi cõtigit.96 C. =2 T 27 A.
Eccl̃ia ĩtelligit̃ ꝑ firmamẽtũ ⁊ incepit ab Abel=
Eccl̃ia ad sil̃itudinẽ firmamẽti hz varias ꝑtes electoꝝ.s.in limbo ⁊ in mundo.2 U.
Ecclesias quidã prelati amant ꝓpter pinguedinẽ ⁊ dignitatẽ.4 Q.
Ecclesia in p̃mis prelatis fuit pulcra sed in modernis est putrida.4 R.
Ecclesiã suã põt presbr alteri cõmittere ad tẽpus vel cõtinue.29 F.
Ecclesia significat̃ per archã ex̃ quã nullus saluatur.38 Z in fine.⁊ 48 P.
Ecclesia militãs respectu ecclesie triũphãtis ẽ captiua.67 K.
Eccl̃iaz despõsauit sibi xp̃s cũ latus ei⁹ apertũ fuit in cruce.97 K. =97 K L.
Ecclesia oli fuit pulcra sponsa modo est feda.=
Echin⁹ piscis paru⁹ tenet nauẽ ⁊ significat peccatũ mortale.48 R.
Eclipsis solis q̃n causatur.95 S.
Edificia magna quidã edificãt ⁊ in eis non diu inhabitãt.75 Q.
Egressio saluatoris xp̃i est multiplex.32 L P.
Electio dz fieri ꝑ collegiũ ⁊ ñ ꝑ ĩtrusiõez.29 H
Eligunt̃ quedam ꝓpter ꝑtiales affectiões ꝓpt̃ mundiales possessiões.29 H.
Eligẽdi sunt lr̃ati sed nõ nobiles inscij qui eniz fulciti sunt bonis morib⁹ plus expediũt ecclesie.29 J.
Eligendi ad ep̃atum magis sunt iuriste q̃ theologi.29 H.
Eligendi an debeant esse meliores. ⁊ dic q̃ sic in foro conscie sed s̃m foꝝ iudiciale sufficit eligere bonũ.29 H.
Elephantes sunt animalia magna ⁊ significãt

platos.10 f.
Elephantes compaciunt sibi mutuo.13 E.
Elephantes ostendunt errantibus viã in deser
to t significãt platos vel spũsanctũ.28 h.
Elemosyna dãda ẽ paupib⁹ in necessitate t nõ
est vltima necessitas expectanda vt dicũt iuri
ste.10 A.
Elemosyna efficacior ẽ ꝙ oro vel ieiuniũ.18 X
Elemosyna dãda est pauperib⁹.40 X.
Elemosyna data multiplicat terrena.45 D=
Elemosyna danda ẽ hilarit.45 E. =46 R.
Elemosyne ꝓttuor sunt fructus.45 f 56 h.
Elemosynã ꝙdam sacerdotes faciunt paruã vt
accipiant magnam.47 A.
Elemosyna nõ est dãda in intuitu hoim.47 S
Elemosynarum tria sunt genera.47 h.
Elemosyna nõ ẽ facienda de rapia.15 h t 56 S
Elemosyna danda est egenis t non diuitib⁹ bo
nis t nõ peccatorib⁹.56 S.
Elemosynã nisi fecerimus frigus perpetuũ sen=
Elemosyna dãda est pauperi= =tiem⁹.64 A
bus q̃ sedent foris ecclesiã.68 S.
Elemosyna est omnibus danda.64 E.
Elemosyna quinq; hz fructus.64 f.
Elemosynã quidam prelati nõ dant sed equos
suos auro ornant.76 I.
Elemosyna nõ est facienda de male acquisitis=
Eleuant aliq vt gui⁹ cadãt.88 N. =77 D.
Elongat se peccator a deo.41 A.
Empti sum⁹ per christũ precio sanguinis pre=
cioso.39 A B.
Ementes vili⁹ ꝙ res valet tenent recõpensare=
Emẽtes furta tenent rem reddere t =67 E.
oẽs fructus inde ꝓceptos.67 E.
Epatus dignitatẽ quidã rẽnuit suscipere t sal=
uatus est.3 T. =statu sunt.3 D.
Episcopi quidam religiosi fiunt t in periculoso
Epor; opa debent esse notabilia.52 Q.
Errare facit nimia distantia circa tria.34 N.
Errant peccatores circa futuram gloriã tripli
citer.34 N.
Errores varij circa corp⁹ christi.33 B.
Errat qs dupliciter circa fidem in vniuersali t
pticulari.77 B.
Erubescentia est duplex mala t bona.70 N.
Erubescẽtia multos impedit in ꝓfessiõe.72 N
Erubescẽtes seruire deo male se habẽt ad ipsũ
quo ad tria.82 T.
Erubuit quidam studens prem suũ seruũ pris
se dicendo.quem pater exhereditabat ibidem.
Erubescẽtia penitentis placet deo.103 L.
Esau vendidit primogenita.3 L.
Esau persecutus est Jacob t significat ꝙ caro
persequitur spiritũ.12 L.
Eterna ẽ pena dãnator; multiplici rõne.38 f.
Eua fuit sine gaudio t maledicta a deo.76 D
Euagatio mentis que cũ ꝓposito fit in oratiõe
virtutem eius tollit.18 Z.
Eucharistia est sacramẽtũ maxie charitat[.1 f
Eucharistia ẽ panis cõfortans aiam.10 I.
Eucharistiã qui vult manducare q̃d dz facere=
Eucharistia vocat cena,ppẽ tria.36 B. =33 X
Eucharistiã debẽt sumere solũ amici dei.56 X
Eucharistie sacrm q̃re dat occultatum.57 A.
Eucharistie sacramentũ debẽt sumere sacerdo
tes.57 S.
Eutropolia est vtus circa ludos decẽtes.5 Q.
Exactores dñi infideles sunt t a diabolo puni=
entur.88 T. t 102 T.
Exaltandi nõ sunt indigni.98 f.
Examinare dz christian⁹ vitã suã quotidie.12 f.
Examinant electi a deo q̃druplicit.39 D.
Examinãdi sunt clerici añ,ꝓmotionẽ.39 D.
Examinabit xps in iudicio de operib⁹ mie.39 D
Excidit hõ malus a bonis.60 Y.
Excitand⁹ est plat⁹ dormiẽs t qũo.21 E.
Examinatio est gladi⁹ vel cultellus penetrans
aiam.23 S.
Excõicati silant morsui rabidi canis.23 T.
Excõicatis cõicantes cõtrabunt excõicationẽ
sed differenter.25 U.
Excõicatio ẽ vitanda,ppter multas cãs.23 X
Excõicat⁹ incurrit iram dei.23 Y.
Excõicatus silat Ade q̃ fuit de paradiso expul
sus.23 Z.
Excõicatio qũo describitur,t est duplex maior
t minor.23 Z.
Excusant se hoies tripliciter.36 Q.
Excusantiũ se sunt tres punitiones.23 Z.
Executores falsi defraudãt vltimã voluntatem
testatoris.84 M.
Exempla sctor; inspicienda sunt.20 Z.
Exempla de cõicatione.23 Y t Z.
Exẽplis sctor; pascũt boni in hac vita.42 S
Exemplũ malũ significat per lepraã.99 R.
Expectat hic de⁹ peccatores diutius vt puniat
nõ conuersos acri⁹.72 N.
Ezechias flẽs orauit t vitã impetrauit.19 h.
Ezechielẽ duxit spũsctũs in campũ.28 K.

Fabule nõ sũt

in sermonib⁹ exponẽde.41 f.
Facere fructuũ pluralitatez ad silitudinẽ bone
arboris debet hõ.76 h.
Falce mortis metũt tã boni ꝙ mali.84 L.
Falconi silatur xps,ppter pietatẽ.77 A.
Falsarij sunt triplices monetarũ lrarũ sigillo=
rũ.61 B. =ra vel odio.101 T.
Falsus testioniũ dicũt q̃dã ex tmore,ppẽ mune=
Fama necessaria est nobis propter nos.42 T

Fama qũo ꝛ qñ est restituenda.51 D.
Famã habentes sine re compantur pomis que crescunt circa mare mortuũ.102 E.
Fama fulgere debem⁹ quo ad pximos.103 L.
Fames angit hoies ꝓpter peccatũ.44 K.
Familiã curare debent plati ꝛ ꝑncipaliter subditos.21 E.
Familia mentis est triplex suprema media ꝛ ĩma.83 A ꝛ 91 H.
Familiaritas mulierum a sacerdotib⁹ est fugienda.4 E.
Familiares nõ debent esse subditis.5 N.
Familiaritas mulierũ inducit luxuriã.37 B.
Fascijs sunt infantes ligandi.6 N.
Fasciculũ passiõis xpi debet colligere aia fidelis.exemplo beati Bernar.15 E.
Fatuitas diuitũ se diuitijs honorantium patet ex multis.12 H.
Febres sunt.vij.ꝛ significant.vij. peccata mortalia.100 T.
Fecũditas ouiũ xpi ꝛ qualiter crescunt ad pfectum.11 S.
Fenix colligens ligna aromatica flante austro renouat se.92 Q.
Felicitas tpalis cõpar aui transuolanti.8 A.
Felicitatẽ humanã q̃dã ponebãt in ludo.62 P
Fercula cene sacramẽralis sunt septẽ.36 L.
Fercula sunt septem celestis cene.36 F.
Fercula tria dat pr̃ tria ff.tria spũssanct⁹.36 L
Fercula septẽ dat diabol⁹ in cena mũdi.38 A.
Fercula.x.dat diabol⁹ in cena inferni.38 R S
Ferro sil̃atur iusticia regentiũ.5 L.
Fides q̃ est virtus catholica vincit mundum ꝛ quomodo describit̃.7 H.
Fides est ꝑor alijs vtutibus prioritate euidentie vel ostensionis.vij.H.
Fides est pulcritudo ꝛ fundamentũ.75 N O.
Fidẽ incarnatõis xpi habuerũt oẽs scti.75 O
Fidẽ debẽt ĩstruere parẽtes filios suos.76 A
Fiducia exauditiõis dat nobis ex trib⁹.18 U.
Filt⁹ legittim⁹ iure succedit pri in oibus.81 L.
Filij sũt instruẽdi in fide adhuc ĩ infãtia.86 A.
Filios suos tradiderunt antiq̃ meliorib⁹ magistris instruendos.86 D.
Finis est prospiciendus.7 N.
Firmamentũ scõa die factũ est ꝛ significat ecclesiã.2 T.
Firmamentũ significat ecclesiã,ppt̃ duo.57 A
Flagella infernalia sunt varia tormenta.38 T
Flebiles nascimur oẽs.8 E.
Flẽt scti in hoc mũdo,p peccatis alienis.13 D.
Fletus duplex spũalis ꝛ corporalis dãnati habent fletum corporalem.38 S.
Flent boni in hac vita.et q̃ttuor sunt cause fletus.13 A B
Flent quidã incõsolabiliẽ mortẽ amicorũ.13 Q.
Fleuit xps quinq; vicibus.65 I.ꝛ 66 R.
Flere debem⁹ ꝓ dilatiõe pr̃ie celestis.65 N.
Flere dr pctõr,ppter dãni multiplicitatẽ.65 L
Flendũ est,p peccatis sed nõ,p amicis mortuis nisi ex pietate.85 Q R S.
Flere possum⁹ bonos defunctos amicos propter tres causas.85 Y. 85 X.
Fleuit q̃dã mr̃ inconsolabiliẽ ꝓ defuncto filio-
Fleret peccator si q̃ttuor cogĩceret.66 T U.
Forma baptismi et ego baptizo te in noie pr̃is ꝛ filij ꝛ spũssancti amẽ.57 B.
Forma cõfirmatiõis ẽ.Ego signo te signo crucis crismate salutis in noie pa.ꝛ fi.ꝛ ss.57 F.
Forma vnctiõis extreme hec ẽ.Per istã vnctionẽ sctãr ꝛ suã pissimã miar̃ pcat tibi de⁹ q̃q̃d p visur̃ deliq̃sti.ꝛ sic de alijs membris.57 D.
Forma ꝓsecratioõis panis.Hoc ẽ enim corp⁹ meũ.Sr vini.Hic ẽ enĩ calix sãguis mei.57 I.
Forma absolutiõis penitentiũ hec est.Ego absoluo te ꝛẽ.57 K.
Formica docet nos de necessarijs prouidere ꝛ conseruare.20 R.
Formice sapientia cõsistit in q̃ttuor.63 Z.
Fornicatio duẽ ĩ terrã miserie ꝛ tenebra.28 Q.
Fornicatio simplex est soluti cũ soluta ꝛ perficit̃ ex trib⁹ circũstantijs.37 B.
Fornicatio est peccatũ mortale.37 L.
Fornicationẽ esse illicitã,pbat aplus q̃ttuor rationibus.37 L.
Fornicando plus peccat vir q̃ mulier.37 D.
Fores aie sunt triplices.exteriores interiores ꝛ intime.8.L.
Fortitudo media est inr timorẽ ꝛ audaciã.5 H
Fortitudo laudatur ab alauo.5 H.
Fortitudo vicit mundũ.7 R.
Fortitudo ẽ duplex corporalis ꝛ spũalis.7 S
Fortitudo iuuat sciam.ꝛ est triplex magnificẽtie confidentie ꝛ cõstantie.30 X.
Fortitudo sequit̃ sciam ꝛ eius q̃ttuor sunt partes.89 D I.
Fortiudo iustor̃ ꝓsistit in multis.102 Y.
Fraternitatis tres sunt modi.47 E.
Fraudulenti fil̃es sunt vulpib⁹.61 A.
Frenũ significat duo.videlz correctionẽ moderatã ꝛ abstinentiã.12 O P.
Frig⁹ est in inferno qõ null⁹ põt sustinere.38 S
Fructus spũssancti sunt duodecim qui sil̃antur duodecim ventis.26 Q R.
Fructũ triplicem facit hõ bonus.60 R.
Fructũ triplicẽ etiã faciũt mali hoies.60 T.
Fruges ꝛ segetes quidã miles cõculcauit suorũ subditor̃ ꝛ damnatus fuisset nisi beata vgo eũ liberasset.4 U.
Fugere quando possunt prelati ꝛ mercẽnarij ꝛ

dimittere gregẽ.11 P.
Fugere debemus carnalem voluptatẽ vt igniũ conflagrationem vmiũ intoxicationem ꝛ flumi nũ inundationem.14 B.
Fugere debent hoies luxuriã alias vix possunt vincere eam.21 S.
Fugere debẽt clerici cõsortia mulierũ.37 B.
Fuga in bello aliqñ inuenit laudabilis.103 L B
Furatus fuit quidã pisces religiosoꝝ.4 U.
Fures si pacienter tollerant penas habebũt re gnũ celoꝝ.11 T.
Fures debent restituere furtũ nã ꝛ furtũ cõmit tit in minoꝛib⁹ reb⁹ exẽplũ de hoc.64 S.
Fur nõ pñtetur nisi tormenteꝫ ꝛ significat pec catorem qui est fur.ibidẽ.

Gallus significat bonos predicatores.2 Z.

Garritu auiũ vt picarũ nõ est fides adhibẽda=
Gaudiũ mundi ẽ variabile.13 S. =15 N.
Gaudẽt hoies in mũdo ꝓpt pulcritudinẽ rerũ=
Gaudiũ pñtis vite ẽ asperũ pre ama= =13 H.
ritudinibus.13 J.
Gaudia mũdi sũt amaritudie mixta ꝛ q̃re.13 J
Gaudent mali in pñti sed boni dolores paciun tur.13 R.
Gaudiũ electoꝝ ꝓuenit ex q̃ttuoꝛ.13 S.
Gaudia electoꝝ significanꝫ p aq̃s quas vidit Eze.13 S.
Gaudẽt electi de pena dãnatoꝝ.13 Y.
Gaudent sancti de tribus.36 K.
Gaudia celi plena sũt ꝛ nihil eis deficit.40 Y
Gaudet q̃libet sanct⁹ de alteri⁹ gloria.42 O.
Gaudẽt iusti de ꝙuersiõe pctoꝝ ꝓpt tria 43 S
Gaudent electi de trib⁹ de quiete icoꝛꝛuptibili de aspectu delectabili ꝛ de opulentia inexhausti bili.67 J.
Gaudet christus de cõuersione pctoꝝ.43 B.
Gaudia celestis cõuiuij.97 Z.
Gẽtacula quidã tabernarij dãt ꝛ multos ab ec clesia dñicis dieb⁹ ꝛ festis alienãt 41 M 56 Q
Genu flexio in eccl'ia nõ semp est nec'ia. 69 Q.
Genus nr̃m considerare debemus ex pte mr̃is fratrũ filioꝝ.30 U.
Germanꝰ dux nobilissim⁹ ꝛ eps q̃liter castiga=
Glaciei cõpaꝫ gloria mũdi.4 L. =uit se.12 P
Gloriantes de diuitijs fatui sunt.35 L.
Gloriã nois quidã querũt sed fatuũ ꝛ vanũ pro batur quinq̃ rõnibus.78 Q.
Gloriãtes in carne pdũt gr̃am mentis. 82 S.
Gloria mundi assimilatur glacieí.4 L.
Gr̃a hois augeꝫ si sensus hois claudanꝫ.8 T.
Gratia aperit liberũ arbitriũ.12 Y.
Gr̃a spũssancti simiaꝫ rozi ꝓpt sex cãs.34 A.
Gr̃ã spũssancti daꝫ ꝑparãti se ad eã.25 L.
Gratiã infundit nobis spũssanctus.28 N.
Gratiã suã subtrahit electis spũssanct⁹ vt pro pria cõfidentia viteꝫ vt hõ ꝓpetur vt in timore conseruꝫ ne hõ nimiũ destruatur ne ꝓxim⁹ cõ dẽnetur vt hõ nõ attedietur.28 O.
Gratiarũ actio est agenda a quo sumẽda ꝛ q̃li ter explenda.69 D E F.
Gratiarũ actionẽ tenetur hõ reddere de aia sibi data ꝛ de semine doctrine.78 M.
Gr̃arũ actionẽ teneꝫ hõ exhibere xp̃o ꝓpter vi ctoriã.90 A.
Gr̃az ꝓmereri ñ põt pctoꝝ triplici de cã.103 N
Gratia est triplex.103 O.
Gradus infantis in vtero sunt quattuoꝝ.8 E.
Gradus penitentiũ sunt q̃ttuoꝝ.incipiẽtiũ ꝓfi cientiũ ꝓfectoꝝ ꝛ beatoꝝ.6 H.
Gradus octo sunt quibus ascendiꝫ ad tẽplum dei.68 P Z. =102 X.
Graue ẽ oẽ pctm̃ ꝛ depmit hoiez.17 L 48 S=
Grauitas ẽ duplex vtutũ ꝛ vitioꝝ.102 X.
Grati debẽt esse hospitati hospitib⁹ suis.22 O
Grati debẽt eẽ hoies de bñficijs ipẽsis.80 D.
Gregoꝰ.eps fuit g̃t⁹ suo hospiti ꝛ ifideli 20 O
Graues psonas religiosas significãt ꝛ docent eas qualiter debeãt viuere.2 Z.
Gubernat deus oia nõ per se sed mediantibus causis scdis vt grossa corpora ꝛ grossibilia re git ꝓ corpora celestia ꝛ incoꝛꝛuptibilia ꝛ corpo ra celestia ꝓ angelos siue intelligentias.10 S.
Gulosi ambulant viã sumptuosam.3 K.
Gula imoderata edacitas nature finibus non est contẽta.14 F.
Gula occultat se sub triplici spẽ. videlꝫ liberali tatis necessitatis abstinentie pcitatis.14 F.
Gule tria sunt remdia.14 S.
Gulosi peccãt in ciboꝝ varietate ꝛ delitiosita te.34 R S.
Gule sex sunt remedia.34 T.
Gule sunt tres vilitates.34 T.
Gula infert moꝛtem coꝛpoꝛis ꝛ aie ꝛ alia nocu menta.34 T.
Gulosi sunt auidi in edendo.38 P.
Gula tũc est peccatũ moꝛtale q̃n q̃s inoꝛdinate gule inheret tãq̃ vltio fini contẽnens deũ ꝛ pre cepta ecclesie vt el⁹ delectatões assequaꝫ.38 P
Gulosi pacienꝫ famẽ in inferno.44 L.
Gulosi excedunt in cibis q̃ttuoꝝ modis. videlꝫ tẽpus preueniendo cibaria delicata q̃rendo ni mis comedendo ꝛ auide edendo. 62 K L M.
Gulosi silantur vsis.66 S.
Gulosi impinguant carnem suã.77 J.
Gula est refrenanda exemplo cuiusdã fratris. 87 D.
Gula significatur in febre quotidiana que facit interficere coꝛpus.100 Y.

Suloſi damnabunt niſi peniteãt.101 N.

Habitare non debent clerici cũ mulieribꝫ.37 B
Habundãtia rerũ parit cõcupiſcentiã filiã que multos infatuat.14 A.
Helcana duas vxores habuit ⁊ ſignificat xpm habentẽ aiam iuſti ⁊ peccatoris.85 S.
Heliã filiũ Yſai voluit Samuel vngere in regẽ ꝓpter ſtature magnitudinẽ.29 A.
Heli pũitꝫ ẽ a dño eo q̃ ñ correxit filiũ.ſ.10 D.
Helias orauit ⁊ ignis deſcẽdit ſuper holocauſta ⁊ ſuper q̃nquagenariũ.19 F.
Helias orauit ⁊ celũ oꝝone clauſit et oꝝone ſua pluuiã impetrauit.19 S.
Helias precibꝫ ſuis impetrauit mulieri olei augmentum.8 T.
Helizeꝰ noluit recipere munera a Naaman ſiro.77 L.
Hereticũ duo faciũt videlz errorꝭ pertinacia ⁊ hereſis complementũ.77 B.
Heretici ſignificanẽ ꝑ pantherã. qꝛ volunt apparere ſancti ⁊ nõ ſunt.28 A.
Hereticꝰ eſt qui tpalis comodi ⁊ maxime vane glorie principatꝰq; ſui gr̃a falſas ac nouas opiniones gignit vel ſequit̃.58 A.
Heretici veniũt a malis chriſtianis ⁊ peruerſis nõ barbaris vel a iudeis.58 D.
Heretici cognoſcũt ꝑ multa ſigna. qꝛ penetrãt domos ſeducũt corda ſimpliciũ ſunt ĩpacientes cõmendãt ſeipſos nõ miſſi vſurpãt ſibi predicã di poteſtatẽ.58 E F S.
Heretici ſiles ſunt ſerpẽti q̃ dr̃ ceraſtes.59 H.
Heretici aſſilãtur vulpibꝫ.61 A.
Heretici falſificãt lr̃as ſũmi regis ⁊ cognoſcũtur ex q̃nq;.nã angulos querũt dñis adherent prelatis detrahũt mulieribus ſe iũgunt ⁊ bona opera frequenter faciunt.61 E F.
Herodius ꝓpꝛios fetus paſcit ⁊ pullum aquile electum colligit.4.U.
Heſter regina itrauit ſingula oſtia ad regẽ Aſſuerũ ꝑ ppꝛm ſuo oraret.28 J.
Hieme pauciores ſũt infirmitates ſed periculoſiores.11 R.
Hirũdines ſunt triplices ⁊ cantu ſuo diẽ nunciant.2 Y.
Hirundo eſt auis pẽoſa ⁊ ſigt xpm.67 A.
Homicidiũ ẽ duplex.ſ.corꝑale ⁊ ſpũale.53 B.
Homicidiũ voluntarie cõmittit̃ vbo ⁊ ope.53
Homicidiũ ſpũale cõmittit̃ detra- -B L D
ctione mala ſuggeſtione ⁊ adulatiõe.53 F.
Hõ ad imaginẽ dei creatus ẽ ad tria quo ad immortalitatẽ ad dñationẽ ⁊ quo ad potentiã aie .ſ.memoriã intellectũ ⁊ voluntatẽ.31 H.
Hõ ſingularis dicit̃ ipſe diabolꝰ ꝓpter malicie multiplicationẽ nature ſubtilitatem nature poteſtatem.38.N.
Hoies ſunt in triplici ordia.ſcz malicia indurati fragilitate humana implicati ⁊ ſpũalibꝫ profectibus intenti.49 J.
Hoim q̃ttuor ſũt genera q̃ ſe rethe p̃dicatiõis capẽ nõ pmittũt.videlz potẽtes ſapiẽtes incõtinentes ⁊ timentes.20 R S T U.
Hõ tribꝰ indiget vt fructificet.videlz terra humilitatis ſole charitatis ⁊ tpe diſcretiõis.60 P
Hõ aſſilãt arbori in viuẽdo creſcẽdo fructũ aferendo ⁊ incadendo.60 Q.
Hõ in morte excidit̃ a ſuis conſanguineis a cõſortio bonoꝝ ac a ſtatu miſericordie.60 Y.
Hõ an fuit chriſtus in triduo mortis.63 R.
Hõ verꝰ fuit chriſtꝰ.65 J.
Hõ ſcipſum debet conſiderare.68 Q.
Hoiez ſolũ blaſphemauit deꝰ et angelos ſimul vt in vno fragili hoie tota poſteritas aut ſalua ret̃ aut dãnaret̃ ne ſimul creati deteriꝰ cecidiſſent.73 N.
Hoies quare creauit deꝰ cũ tñ ſciret reprobandos eos.videlz nõ ꝓpt̃ ſe ſz ꝓpt̃ bonos.73 O.
Hoies ſilãt̃ arboribꝫ ⁊ debent facere fructuz multiplicẽ.76 H.
Honor mũdi eſt equꝰ fallax hoies in fine precipitans.40 T.
Honoris fructꝰ ſunt duplices ſed eis vtendũ ẽ cũ ſale diſcretiõis.60 X.
Honor triplex apud romanos exhibebat̃ eiſqꝫ triplex moleſtia inferebat̃.90 A.
Honor debetur tm̃ prelatis ⁊ bonis q̃ſi in premiũ mercedis.93 H.
Honorat oĩs cretura deũ.10 S.
Honorare debẽt filij parentes. videlz obediendo reuerendo ⁊ nutriendo.101 q.
Horas canonicas debẽt dicere clerici in ſacris bñficiati ⁊ nõ bñficiati.18 S.
Hore canonice dicende ſunt deuote.18 S.
Horribiles apparent hoies.38 X.
Hoſpes paſſiuꝰ dz eſſe acceptiõe cõtentꝰ hoſpiti gratꝰ ⁊ caueat nimiã dñationẽ.22 N.
Hoſpiti compatur vita humana.4 J.
Hoſpiti proſperitas ſeculi compatur.4 K.
Hoſpites ſunt defendendi.22 L.
Hoſpitibꝫ ſuis debẽt hoſpitati eſſe grati.22 O
Hoſpitibꝫ ingti olim ſtigmatibꝫ ſigbãt̃.22 P.
Hoſpitalitas gta dz habere hilaritatẽ ſine murmuratiõe ſecuritatẽ ſine pturbatiõe ſaturitatẽ ſine diminutiõe ⁊ pietatẽ ſine negatõe.22 R L
Hoſpitalitas eſt exercẽda qꝛ diſponit ad dei cognitionẽ confert temporaliũ multiplicationẽ excludit diuinã vltionem ⁊ meretur dei ⁊ angelorꝫ ſuſceptionem.22 Q R.
Hoſtis noſter eſt diabolus.8 A.

hostes tres sunt aie caro.mundꝰ diabolꝰ.io J
hostes sunt tres diabolus vincitur resistendo
mundus ꝛ caro fugiendo.102 Y.
humilitas est media inē superbiam ꝛ deiectio.
nem.5 H.
humilitas christi curat superbiā.ii.Z.
humilitas animi facit hominē peccatorem ido
neū.17.E.
humiliare se debet qui ad celeste regnum aspi
rat.20.X.
humilitas disponit ad susceptionem spiritus
sancti.26 F.
humilitas vincit deū.31 E.
humilitas facit bonā famam ad intrandū ordi
nē celestem.42.X.
humilitas ē duplex vera ꝛ falsa.ꝛ humilitatis
vere sex sunt genera.47 J.
humilitas vera cōsequit misericordiā.47 K
humilitas est fundamentū virtutū.69 L.
humiles similes sunt vallibus propter tria vi
delz aquositatē fumositatē ꝛ equietatē.70.J.
humilitas est mons magnus ad quē ascendit
multis gradibus.70 K.
humilitatē nisi habuerimꝰ deū videre nō pos
sumus.102 X.

H Acobluctaba
tur cum angelo.102 O.

Jactātia bonū opꝰ facit nō valere.2 U.28 P.
Jactatores magnificant se ꝛ nomē suū.78 P
Jactantes se de diuitijs fatui sunt.35 L.
Jbernia habet insulam in qua hoīes non mori
untur.37 A.
Jdolo siłantur mali prelati ꝛ pastores.10 S.
82 U.99 N.
Jdola adorant infideles.17 K.
Jdolatre sunt quasi auari.101 N.
Jdropico siłantur luxurioſi fetētes superbi tu
mentes ꝛ auari cupientes.88 M.
Jeiunio debemus peccata expurgare.9 L.
Jeiunandi sunt tres dies rogationū.sed est cō
silium nō preceptū.18 X.
Jeiunium disponit ad susceptionez spiritussanc
ti.26 H.
Jeiunāda est vigilia penthecostes.26 H.
Jeiuniū facit victoriā.44 K.
Jeiuniū est duplex corporale ꝛ spūale.69 H.
Jepte exequebaꝫ votum ꝛ filiā occidit.10.O.
Jeroboā regis vxor se aliā siłauit.102 A.
Jgni assiłaꝫ spūssanctꝰ propter q̄ttuor.24 S.
Jgnis habet diuersas operatiōes que conueni
unt spirituisancto.24 E.
Jgnis inferni est perpetuꝰ ꝛ corporalis.38 S.
Jgnis actio impediē tripliciter si calefactibil e
est nimis elongatū vel aliquid interpositu3 vel
calefactibile est indispositū.49 H.
Jgnis inferni ꝛ nr̄ differūt q̄ntupliciter.60 Z.
Jgnis corporalis punit dānatos nō ꝑm suā na
turā propriā sed ꝑm voluntatē dei vt est instru
mentū agentis dei volūtarie.60 Z.
Jgnis inferni dānatos comburit sed nō consu.
mit.8 Z.
Jgnis in domibꝰ nobilium tpe hyemis non ex
tinguitur ꝛ significat qꝫ charitas non est extin
guenda in cordibꝰ fidelium.92 P.
Jgnis significat christū cuius propriꝰ locus ē
celum.94 J.
Jgnorantia affectata nō excusatur.2 E.
Jgnorantia informatoꝛ est spūs.24 J.
Jgnorantia vitanda est in sacerdotibꝰ.102 Q
Jgnorabant demones et pharisei christū filiū
dei.49 L.
Jhesus hoc nomē fuit scriptum aureis litteris
in corde beati Jgnacij.49 B.
Jhesus est nomen honoris ꝛ excelletie amoris
ꝛ beniuolentie valoris ꝛ omnipotentie.49 B
Jhesus hoc nomen scriptū in lintiamine fuga
uit demones.49 F.
Jlluminauit christus limbū patrū in suo descē
su.2 F.
Jmaginatio fortis alicuius morbi morbū indu
cit.4 A.
Jmagines ꝑm qꝫ ligna sunt nō honorantur sed
ꝑm qꝫ imagines ꝛ tunc honorantur sancti cuiꝰ
imagines sunt.15 L.
Jmaginē dei gerit homo ad tria.31 H. vide su
pra homo.
Jmmortalis est anima vt probatur a philoso
phis.15 L.
Jmmortalis est hō quo ad aiam ꝛ quo ad cor
pus creatus fuit nō posse mori.31 H.
Jmpassibilitatē assumpsit corpus christi post
resurrectionē.8 X.
Jmpassibilitatē habent corpora electoꝝ.36 J
Jn penitentia est peccatū in spūmsanctū.95 Z.
Jmpunitū peccatum nō permanebit.83 F.
Jn cantationibus quas vetule faciūt nō est fi
des adhibenda.15 N 103 F 101 M.
Jncarnatiōis nuptias fecit pr̄ filio xp̄o.97 J
Jndigentiā proximoꝝ videre debemus.35 L.
Jndignitas celebrandi vel cōicandi pōt cōtin
gere tripliciter.33 O.
Jndigne celebrās cognoscit hoc per tria signa
33 P.
Jndulgentie in die corporis christi.32 T.
Jnexcusabilem tria reddūt hoiem.36 T.
Jnfames nō sunt in cōsules eligendi.ꝛ infamis
fit quis duobus modis.102 F.
Jnfans i vtero quattuor habet gradus.6 E.
Jnfantes indigent vtj ad sui augmētū.61 K L

Infantiũ quorundã formatio citi⁹ quorundam tarditis complet̃.7 B.
Infernus est duplex.2 H.
Infernus est sub terra ⁊ quare.38 R.
Infideles negant christum esse.15 K.
Infirmus in presentia medici interdum leuius morbũ portat.4 A.
Infirmitates pauciores sũt in hyeme q̃ in esta te sed mortifere sunt in hyeme.11 R.
Infirmitates ouiũ tres sunt.11 Z.
Infirmitas prouenit ex corruptiõe humane na ture.44 N.
Ingrati hospitibus olim stigmatib⁹ signaban- tur.22 P.
Ingrati sil̃antur leprosis.77 L.
Inimici sunt adulatores ⁊ falsi consiliatores. 64 C D.
Inimicos qñ tenemur diligere.92 Z.
Inimicoꝝ dilectio est magis meritoria q̃ ami- coꝝ.92 Z.
Iniuriarũ remissio signũ est ꝙ quis habeat spi ritũsanctũ.22 F.
Iniuriã propriam vindicãt prelati sed nõ dei. 8 Z.
Iniuria est remittenda.46 C.
Iniuria dãnoꝝ est relinquenda.99 Q.
Instinctus diuinus quadruplici signo põt co- gnosci.8 P.
Insula fugitiua significat cor humanũ.8 N.
Intellectu deũ cognoscim⁹ ꝑ creaturas.30 Y.
Intellectus ꝑtinet ad vitã ꝯtẽplatiuã. 89 M.
Intellect⁹ est quoddã diuinũ in nobis.102 N.
Inten[illegible] recta significatur per oculũ dextrum quã diabolus eruit mercẽnarijs.11 O.
Intentio facit opus bonũ vel malum.11 S.
Intentio dz esse pura ꝯcors ⁊ recta.18 Y X Z
Intentio multiplex peruersa victa mercẽnaria ⁊ recta.20 S.
Intentio operũ est inspicienda.20 S.
Intentio iã in omnibus est corrupta.99 N.
Interrogabit xp̃s in iudicio de tribus.63 Z.
Intrant quidã in ouile ecclesie ꝑ demonũ ꝓcu- rationes munerũ largitiones.29 G.
Inuenta sunt restituenda.101 S.
Inueniri nõ põt deus in tribus.102.M.
Immũdi ambulant viã tenebrosam.3 H.
Inuidia describit̃ quasi dña quo ad domũ escã personã ⁊ viam.13 N.
Inuidi significantur per aĩal quod dicitur abe ne.25 O.
Inuidia occultat se sub tribus speciebus v̄tu- tum.25 O.
Inuidia vincit̃ per donũ intellectus.25 O P.
Inuidie sunt tria signa.25 Q.
Inuidus detrahit et detractiones libenter au- dit.38 P.
Inuidi significant̃ per vulpes.66 T.
Inuidi similantur leproso ⁊ colubro. 77 H.
Inuidia est sui actoris cruciatiua.79 D.
Inuidia significatur ꝑ bestiã que habet tres or dines dentiũ.87 F.
Inuidia significatur per febrẽ erraticã.100 Y
Inuitatoriũ quadruplex inuenit̃ in scriptura. 97 S T.
Job recepit oĩa duplicia preter filios ⁊ filias. 17 B.
Jonas tristatus est propter edrã.12 K.
Joseph ab aromatia resurrectionez xp̃i confes sus est.2 Y.
Joseph propter ꝓuidentiã exaltatur in regno Pharaonis.98 F.
Ipocrite similant se tristes vt alios decipiant. 13 O.
Ipocrite habẽt vestes contẽptas ⁊ salutãt sub missius.51 J.
Ipocrite falsificant monetã xp̃i. ⁊ cognoscunt̃ ex quinqꝫ.61 B C.
Ipocrisis vitiũ fugiẽdũ est propter duo.61 D.
Ipocrite ostendũt opera sua et sil̃antur lepro- sis.77 K.
Ipocrite comparant̃ idolo.99 N.
Ipomenes cucurrit cum Adlethe virgine pro- iciens tria poma aurea in itinere.15 Q.
Iracundi ambulant viã tumultuosam.3 J.
Irã tria mala comitant̃.3 Y.
Ira bona est mr̃ discipline sed mala que nõ cor rigit vitia seminat.5 M.
Ira colligit petras offensionis.25 R.
Ira sub tribus spẽb⁹ v̄tutũ se occultat.25 R.
Iracũdi sil̃es sunt apro.38 P.
Iracundus sil̃atur aĩali quod dicit̃ abene. 53 G ⁊ 66 S.
Ira est cõmendabilis qua q̃s irascit̃ contra vi tia.53 H.
Ire quattuor sunt gradus.53 H.
Ira dei venit in multos vno peccante.97 X.
Ira qñ procedit ex corruptione.79 S.
Ira dei habet q̃ttuor cõditiões.97 X.
Ira nõ debet diu durare ⁊ significatur per effi- merã febrẽ.100 X.
Ira habet duas spẽs.100 X.
Irati sil̃antur leprosis.77 G.
Judas plus peccauit desperãdo q̃ christũ tra dendo.95 Z.
Judeis fuit christ⁹ misericors in duob⁹.55 C.
Judei q̃liter occisi a romanis ⁊ quare ab eccle sia sustinent̃.65 P.
Judei nõ debẽt poni in publicis officijs super christianos.88 T.
Judex nõ debet iudicare propter pecuniaz. qꝛ

Iz iuste iudicet tñ peccat. 72 T.
Judex cũ scit accusatũ ad mortẽ esse innocentẽ debet testes repellere si põt. 72 R.
Judicare nullus debet facta hoim sed ea si mala sunt excusare. 30 T.
Judicare nemo debet nõ audita. 63 X.
Judicanda nõ sunt opa hominũ ꝓpter tria. 46 P.
Judiciũ futurũ est timẽdũ exẽplo sctõz. 10 N
Judiciũ finale timendũ est ꝓpter tria. 10 U.
Judiciũ humanuz peruertit̃ ꝗttuor modis sed nõ dei. 15 X.
Judiciũ finale compatur arcui ꝓpt̃ tria. 15 Y.
Judiciũ sibi debet facere hõ z iudicare seipsuz 63 Z.
Judicij equitate m debent cognoscere peccatores. 66 U.
Judiciũ extremũ significat̃ per fulmẽ. 89 A.
Judices ꝓpter auaritiã faciũt iniqua. 88 T
Judices iudicãtes ꝓ muneribus deũ vendũt 93 L.
Judices interdũ parcunt reis ꝓpter tria. videlz ꝓpter benuolentiã impotentiã z negligentiam. 102 U.
Judices ꝗdã sunt acceptozes ꝓsonarũ. 102 R
Jumẽta in stercore putrescere est boies in luxuria vitã finire. 49 A.
Juramento nõ debet assuescere hõ. 101 O.
Jura ciuilia z canonica sũt mobilia et humana z tumultuosa. 18 K.
Juriste interdũ ꝓferẽdi sunt theologis in electione eꝓz. 29 H.
Justicia tenet mediũ inter crudelitatẽ et remissionẽ. 5 B.
Justicie disciplina fugank̃ vitia. 5 B.
Justicia compatur ferro. 5 L.
Justicia rectoz debet esse tpata benignitate et misericordia. 5 B L.
Justiciã qui hz nasciẽ ad vitã spũalẽ z qualiter describ̃. 7 L.
Justicia est munimentũ ꝓliantis ornamentũ triũphantis z instrumentũ iudicantis. 15 P.
Justicia exaltat hominẽ. 34 H.
Justicia nr̃a debet ꝓcellere iustitiã phariseorũ. 52 K.
Justicia ꝓprie accipit̃ ꝓ virtute large vo ꝓ bonitate ibidẽ.
Justicia ex timore nasciẽ. 89 D.
Justicia dei est inflexibilis. 72 M.
Justicia est duplex. 7 H. =4 M
Justus si morte ꝓoccupatus fuerit saluabit̃. =
Juuenis magis infirmat̃ ꝗ senex sed curabilioz est infirmitas in eo. 11 R.
Juuentutẽ habebũt oẽs electi in celo. 36 F.
Juuenes debẽt vti legib⁹ coactiuis. 86 A.
Juuenes sunt ꝓni ad vitia. 86 B.
Juuenes sunt tripliciter corrigẽdi. 74 D.
Juuenes nõ debẽt videre turpia. 86 E.
Juuenes debẽt surgere ad tria. videlz obedientie ꝓptitudinẽ ꝓscie rectitudinez z cõtinentie sollicitudinẽ. 86 K.

Labore homo

caruisset si Adã in inocẽtia pstitisset. 8 F.

Laborare debem⁹ viriliter z vtuose ꝓpter conuenientiã ꝑmissi tpis penitentiam cõmissi sceleris z vehementiã ꝑmissi muneris. 8 F.
Laboris assiduitate medet̃ carnalis cõcupiscẽtia. 12 Q.
Laborãt mali plus ad proficiendũ in peccatis ꝗ boni ad bonũ. 44 M.
Laborare tenent̃ sacerdotes ꝓ alimento si subditi sunt paupes. 53 F.
Labor penitẽtie est panis aie. 55 F.
Labore mãducare debemus panẽ nr̃m. 56 O.
Laborare quidã nolunt sed sunt ad laborẽ compellendi. 56 P.
Laborare debẽt viri ꝓfecti exẽplo apostoloz. 59 M. =99 S
Laborare dz hõ ꝓ sex dies vt septio quiescat. =
Lac facilis doctrine dandũ est nouiter conuersis. 6 L.
Lactãdi sunt infantes nõ lacte corrupto. z lac duo significat. 6 M.
Lacrimas calidas emittũt lacrimãtes. 8 E.
Lacrimosa dz esse oro nostra. 19 H. =25 K.
Lacrimarũ abundãtia est signũ pñtie spũssti =
Lacrimosa oro vincit deũ inuincibilẽ. 31 E.
Lacrimantiũ consolator est spũssanct⁹. 24 F.
Lacrimãtes sunt in triplici differentia. 24 H.
Lacrime orãtis sunt panes aie. 55 F.
Lacrimantur deuoti sed nõ peccatores. 65 H
Lacrime lauãt delictum quod pudor est cõfiteri. 68 M.
Laici tenent̃ orare dñicis diebus. 18 S.
Laici nõ debẽt cõicari sub vtraqz specie ꝓpter duo. 33 K.
Laicos quidã dicũt cõicandos sub vtraqz specie sed erronee. 33 Z.
Laici possunt tpalia possidere z vxores. 22 R
Laici nõ debent stare circa altaria dũ peragũtur diuina. 70 M. 103 E.
Lassank̃ mali in via iniqtatis in pñti. 44 M.
Laudare debet hõ deũ qz ad hoc creatus est. 2 Z. 43 E.
Laudẽ querere de bonis operib⁹ nõ dz homo z an sit peccatũ. 63 Y.
Lazaro defũcto sil̃atur aia mortua in peccatis 65 K.

Lectus est crux xp̄i in q̄uo dormiuit tp̄e passionis. 10 L.
Lect⁹ pctōris hz. ix. cubitos. 94 M.
Legittim⁹ filius succedit p̄ri in oībus. 81 L.
Leo est aīal benignū ⁊ significat xp̄m. 10 Y.
Leo in naui dormiēs est prelat⁹ negligēs. 21 D
Leones si semel saciant̄ dieb⁹ tribus cōtētant̄. 41 E.
Leopardus saliēdo in altū deficit ⁊ significat curiosum. 31 A.
Leprosi sunt decē genera hominū. 77 B C.
Lepra significat peccatū ꝓpter duo. 79 C.
Lepre sunt q̄ttuor significantes q̄ttuor peccata. 79 D.
Leprosus quid faciat post mūdationē. 79 E.
Letitiā mundi miscet diabolus cū luxuria ⁊ facit dormire hoīes in peccatis. 21 C.
Lex q̄re data est in nouo ⁊ in antiquo testamento. 9 C.
Leges vt debite fiāt quattuor req̄runt̄. 74 C.
Legē statuēs debet vti ea. 74 G.
Leges nō debent frequenter mutari. 74 H.
Liberū arbitriū tribuit vnicuiq; deus. 30 Q.
Liberauit xp̄s sanctos p̄res a demonis potestate. 2 E J.
Liberauit xp̄s neminē de inferno. 2 G.
Liberauit xp̄s tripliciter. 54 N.
Liberauit nos xp̄s iō tenemur ei seruire. 54 S
Liberalitas est media int̄ auariciā ⁊ ꝓdigalitatē. 5 H.
Liberalitas in quo cōsistit. 5 H.
Liberalitas est circa expendere. 5 J.
Liberalitas dei attendit̄ in trib⁹. 17 B.
Liberalis est deus p̄r ⁊ filius. 18 N.
Liberalitas dicit̄ attendi in q̄ttuor. 36 E.
Libera est crux xp̄i. 10 L.
Libro vite q̄dā delent̄ q̄ h̄ alti videbant̄. 76 P
Lingua refrenanda est a mendacio multiloq̄o detractione. 16 J.
Lingua canis sanat vuln⁹ putredinē ex̄hendo 20 U.
Lingua ē custodienda a detractiōe meledictione. 63 Y.
Lingua difficulter regit̄. 81 H.
Ligno compatur xp̄s propter multa. 95 U.
Liliū significat castitatē ⁊. vj. hz folia spiritualia. 82 Z.
Linx est subtilis visus. 8 N.
Letargia est morbus indicēs obliuionē ⁊ facit hoīem dormire ⁊ in somno mori. 21 H.
Liuor tripliciter exponit̄. 9 K.
Locutionibus oībus reddenda est rō. 63 Y.
Locutus ē dn̄s patribus antiq̄s non per se sed per angelos 4 C.
Locuste significāt falsos ꝓphetas. 58 B.
Locuste significāt voluptuosos. 62 K.
Loquit̄ deus dupliciter. 55 E.
Loth dedit filias suas zodomitis ad abutēdū vt defenderet hospites. 22 L.
Loth inebriatus cognouit filias suas. 40 K ⁊ 82 Z ⁊ 87 B.
Lucere debet lux nr̄a vt sit misericordia in affectu benignitas in vultu ⁊ humilitas in habitu. 42. S.
Lucis nobilitas in quo ostendit̄. 76 G.
Lucifer deformatus est ꝑ peccatū 6 B.
Ludus noxi⁹ multa hz peccata. 1 K.
Ludus alee ⁊ taxilloꝝ clericis est prohibitus 4 T.
Ludi decētes necessarij sunt. 5 Q.
Ludus virtuosus tria req̄rit. 62 N O P.
Lud⁹ disciplinata ⁊ īdisciplīata differūt. 62 O
Ludus est triplex. 62 P.
Lumen eleuat sursum pulueres ⁊ significat spiritum sanctū. 24 D.
Lup⁹ si prior hoīez viderit ei vocē eripit. 10 Z
Lupo assil̄atnr diabolus. 10 T.
Lupoꝝ natura insidiatur ouibus. 91 G.
Lusores sunt fraudulenti ad instar columbarū ⁊ multa peccata cōmittunt in ludo. 1 J K.
Lusores quidā ludere in domo sua misit ⁊ damnatus est. 41 M.
Losoꝝ exemplū terribile. 1 K.
Lutū sumus ⁊ de luto formati. 8 K.
Luto compantur diuitie ꝓpter tria. 35 E.
Luxuriosi ambulant viā lutosam. 3 G.
Luxurie difficile resistit̄ nisi quis ꝑ diuinā gratiam preseruetur. 4 T.
Luxuriosi sunt quidā prelati qui pri⁹ erāt casti. 10 G.
Luxuria ꝓuenit ex gula ⁊ curatur dei timore. ⁊ inferni. 11 Z.
Luxuria q̄uo describit̄. 14 H.
Luxuria occultat se sb̄ triplici spē v̄tutū. 14 H
Luxurie tria remedia. 14 J.
Luxuria grauat oēs ⁊ sil̄atur ephialti infirmitati ⁊ curat̄ per confessionē ⁊ fugā. 21 G.
Luxuria fugat demonē. 25 Z.
Luxuria ducit in terrā miserie. 28 Q.
Luxuria dicūt quidā se nō posse carere sed false dicūt. 36 R.
Luxuria dānat. 36 R 46 R U.
Luxuriosi se occupāt ꝓpter carnalem voluptatem. 36 Y.
Luxuria perficitur tribus circūstantijs. 37 B
Luxuria est peccatū mortale. 37 C.
Luxuria est triplex. 38 P.
Luxuriosi nō audiūt verbū dei. 50 T.
Luxuria inficit dn̄os terrestres ⁊ p̄latos. 66 T
Luxuriosi sil̄antur leprosis. 77 F.
Luxuriosi gemūt post hāc vitam. 76 O.
Luxuria fetet deo ⁊ angelis hominib⁹ ⁊ demonibus. 88 P.
Luxuria ꝓuenit ex gula. 88 Q.

Luxuria maculat ꝛ dãnat. 88 P.
Luxuria significat per febrẽ putridam. 100 X

Magicis artib⁹

insudantes deridenꝫ multiplicit. 15 M.
Magica ars est ꝓhibita. 15 N.
Magnificentia est media inꝫ paruicentiã ꝛ pre sumptuositatẽ. 5 K.
Magnifici sunt tres cõditiones. 5 L.
Magnificant multa cenã celestẽ. 36 D E.
Magnificãt se quadruplices boies. 78 P.
Magnificãt quidam nomẽ suũ. 78 Q.
Mallei percucientes in inferno sunt diuersitates penarũ. 38 T.
Maloꝝ societas est periculosa bonis iõ est diuidenda. 8 Z.
Mali in se nõ habent pacẽ. 8 Z.
Mali sumũt xp̃i corpus sed nõ mistice. 33 N.
Mali corrumpũt bonos. 64 B.
Maledicũt quidã sibiipsis pueris suis ꝛ alijs. 101 O.
Mandagora herba facit boies dormire insensibiliter. 21 L.
Manducaꝫ corpus xp̃i quadrupliciter. 33 L.
Manducantes excedũt in cibis q̃ttuor modis 62 K L N.
Mãna qualem saporẽ causabat iudeis. 31 F I
Manna significat corp⁹ xp̃i. 36 M.
Mane est deus adorandus. 20 Y.
Manus cũ fuerit abscisa sentiet ipse frig⁹ in la tere illo. 64 A.
Manus dei hꝫ digitos quinqꝫ. 71 H.
Manus ecclesie sunt artifices. 97 Q.
Mansuetudo est media inter irã ꝛ irascibilitatem. 5 M.
Mansuetus irascit q̃ debet. 11 S.
Mansuetudo est modesti aĩ tranq̃llitas ibidẽ.
Mansuetudo q̃o respõdet ꝓteruitati. 15 A.
Mare est cor hois. 8 O.
Mare mortuũ significat mundũ. 12 K.
Mare significat mundũ ꝓpter tria. 13 S I M
Maris aque dupliciter dulcorantꝫ. 13 K.
Mare diuisit Moyses cũ vga. 19 S.
Maria vgo in passione filij doluit sed in remissione exultauit. 2 X.
Maria Magdalena letanter nunciauit resurrectionẽ xp̃i. 2 Y.
Maria vgo necessaria est in nr̃a oratione sicut nomẽ ꝛ verbũ. 18 Q.
Maria est spes nr̃a ꝛ cõfidentia. 95 T.
Maria est stella maris quã inspicere oportꝫ in mare hui⁹ mundi. 95 X.
Matrimoniũ ad tria ordinaꝫ. 45 B.
Matrimoniũ quid sit. 57 K.
Mauritius impator petiuit a dño vt hic puniretur. 18 O.
Medic⁹ cum infirmo loquitur interdũ morb⁹ mitigatur. 4 A.
Medicus est xp̃s. 4 A.
Medicus cognoscit grauitatẽ morbi triplicit. 10 X.
Medico debẽt ꝓfidere infirmi ꝛ significat christum qui v̄bo sanat. 88 L.
Medicine auxiliũ triptitũ est. 74 D.
Meditatio sancta est panis aie. 55 F.
Medium semp tenuit xp̃s. 5 A.
Mediũ tenet oĩs virtus. 5 B L.
Mediũ tenet xp̃s inter gentiles ꝛ iudeos eos conciliando. 79 B.
Melodiam dilexit quidã impator. 26 L.
Mendaciũ nõ est loquendum ꝛ q̃nqꝫ remedia eius. 16 J K.
Mendaciũ docet diabolus. 10 J.
Mentiunꝫ venditores ꝛ q̃nqꝫ peccãt mortaliter. 67 L.
Mendaciũ est velud arc⁹ diaboli. 101 F.
Mendicitate viuentes sunt adulatores mẽdaces detractores. 59 L.
Mendicitatẽ xp̃s ꝓhibuit discupulis nec ipse mendicauit. 59 M.
Mensurare debemus tria. 12 O.
Mensa sacre scripture est triplex. 89 S.
Memoria est q̃druplex. 99 Q.
Memoriã beneficiorꝫ tria impediũt. 99 Q.
Mercatores nõ sunt iniuriãdi. 5 O.
Mercatores abundant periurio ꝛ furto. 18 L ꝛ 101 S.
Mercatores per viã iniustitie furantꝫ ad instar corui bona alior̄. 38 P 48 X.
Mercatio licita ẽ laicis ꝓhibita clericis. 82 X
Mercatores cõmittũt multa vitia. 7 Y 88 S
Mercatores quidam ex auaricia die dñica vadunt ad mercãcias. 97 U.
Mercẽnarij sũt cupidi sꝫ ad detestationẽ hui⁹ vitij faciunt multa. 11 O.
Mercẽnarijs companꝫ sancti ꝓpter q̃ttuor 11 Q. =duplicit. 45 S.
Mereri vitã eternaꝫ ex condigno intelligitur=
Merita debet augere q̃libet in hac vita. 82 U.
Meretrix dicit nonaria. 20 Y. 86 E.
Milites sil̃anꝫ nisis qui nulli parcũt. 4 U.
Milites debent cohercere malos et subleuare bonos. 74 A.
Milites debẽt protegere artifices ꝛ rusticos. 97 H.
Miluus portat kukulos de hispania in spatulis suis. 22 J.
Ministror̄ vanitas magnificat cenã celestẽ 30 N.

Mirabilia nouē sunt in sacramento.33 D.
Miracula multa facit corp⁹ xp̄i indigne sumē-
tibus.33 R S T.
Miracula multotiēs fiūt a malis hoīb⁹. 58 G
Miscenda ē ira cū misericordia.10 U.
Miserias varias patiunt̄ hoīes in mūdo.13 B
Miseriarū euasio est vnū gaudiū electoꝝ.3 S
Misericordia dei surgit ex trib⁹.10 U.
Misericordes debēt esse prelati.10 E.
Misericordes merēt̄ rerū suarū augmentatio-
nē.22 M Q.
Misericordia precipit̄ a deo.45 A.
Misericordia ē v̄go nobilis decora opulenta.
45 C D.
Misericordie q̄ttuor sunt fruct⁹.45 F G H.
Misericordiā nō quis ad se habere.45 J.
Misericordia dei fortis est tripliciter.46 J.
Misericordias septē ostendit nobis de⁹ quoti-
die.46 M. =ter.46 N.
Misericordia hoīs ad hoīem ē debilis triplici-
Misericordiā qūo debent habere ad seipsos.
46 O.
Miserere dz aīe sue hō in q̄ttuor ibidē.
Misericors dz esse hō proximo in q̄ttuor.46-
Mie q̄ttuor sūt p̄mia.46 S T U. =P Q R.
Mia est duplex.47 G. =nis.55 B C D
Misericors fuit de⁹ angelis iudeis et christia-
Mia dei nō ē nimiū p̄sumēda.72 M. =ibidē
Mia nō ē cogitāda añ pctī ꝑpetratōez sz post-
Mia dei suscipit pctōres si etiā ad vltimū ma-
loꝝ puenerint.83 F. =amaritudine.79 A.
Misericordia dei significat̄ ꝑ oliuā ⁊ indiget-
Misericordia dei tria bōa facit pctōri.88 X.
Missus ē spūssanct⁹ ꝓpt̄ q̄ttuor.24 F J M N
Missus ē spūssanct⁹ in triplici spē.24 K.
Missam audire dz quilibet xp̄ian⁹ die dñico.-
Missa libent̄ est audienda.68 X. =59 N.
Mittit diabolus seruos suos ad suū ꝯuiuium-
Mobiles nos facit spūssanct⁹.25 G. =38 Q.
Modestia est in dictis ⁊ factis.47 H.
Moyses accepit vxorē tarbis ⁊ ei anulum obli
uionis dedit.14 E. =75 R.
Moyse orāte in monte vincebat Josue ⁊ israel-
Moyses ꝑcussit petrā ⁊ fluxerūt aque largissi-
me.75 S. =obliuionis.99 B
Moyses fecit duas imagines vnā mēorie aliā
Monasteria nō sunt ingrediēda mediāte pecu-
nia.29 C.⁊ infra 61 vide exēplū terribile.
Monachali habitu possūt vti laici in necessita-
te.38 O.
Mons indie habuit fontē riui tergā irrigauit.
19 A. xiiij.annū.26 O
Moralitates addiscere nō sunt apti pueri añ-
Moralitates discebāt filij antiquoꝝ in scriptu
ris ⁊ figuris.86 D.
Morbus oīs est in vere expurgendus.14 B.
Mortui iteꝝ fuerūt q̄ cū xp̄o surrexerūt.2 Q.
Mors inflicta ē ꝓ pctō primoꝝ parētū. 4 N
⁊ 44 N.
Mortis meditatio domat luxuriā.7 N.
Mortales sumus oēs.8 J. =8 J.
Mortis meditatio distruit triplicē superbiā.-
Mors est meditanda.9 H. =9 H.
Mortez indispositam quidam iuuenis fleuit.-
Mori dicunt quidā aīam cū corpore ꝓbantes
auctoritatib⁹ scripture sed false.9 J.
Mortē nō esse timendā probat Aristo.duabus
rationib⁹.10 N.
Mortui cōquerunt̄ de tribus hoīb⁹.27 G.
Mors est triplex.35 B.
Mors si eq̄nimiter tolleret̄ hō per eaz purga-
tur.44 N. =52 Y.
Mors maloꝝ pessima sed bonoruz preciosa.-
Mors ē meditanda qꝛ cōtinue morimur.63 Z
Mors aīe est deflenda.65 K.
Mortis calamitatē dz pctōr cog̊scere.66 X.
Mors hoīs est angustia plena propter p̄sentiā
demonū.60.X Y.
Morti se dz hō potius exponere q̄ seruituti de
monis subijcere.80 A.
Mors est q̄druplex.83 B.
Mors aīe vocat̄ pctm̄ mortale ꝓpt̄ tria.83 B.
Mors facit corpus rigidū frigidū putridū feti
dum ⁊c̄.83 C. =83 J.
Mortu⁹ peccator vt suscitet̄ q̄ttuor sūt nccia.-
Mors aīe est deploranda.85 R.
Mortē amicoꝝ fleuit quidā tripliciter.85 T.
Mors est oībus cōis.85 U.
Mortuis silantur religiosi.84 P.
Mors est falx ꝑ quā metūt̄ boni ⁊ ma.44 L.
Morituri debēt q̄ttuor aduertere.84 M.
Moriunt̄ interdū pueri vel amici qꝛ impediūt
nos in viā salutis.85 X. =85 Y.
Mortuos bonos deflere possum⁹ ꝓpt̄ tres cās-
Mulier fugienda est q̄si coluber.14 C.
Mulier ledit tripliciter.14 D.
Mulieres excedūt in multis.40 N.
Mulier an possit vti veste virili.34 O.
Mulierū familiaritatē debent fugere sacerdo-
Mulier fcā ē de costa viri.37 K. =tes.37 S
Mulieres se in speculis contēplantes ⁊ ornan
tes interdū negligūt diuina.41 F.
Mulierū delectatio multos decipit.76 G.
Mulieres secreta nō tacēt.102 K.
Multiloquiū facit odiosum paucilo quiū ama-
bilē ⁊ gratū.16 L.
Mundus ē q̄si hospitator et q̄nq̄z facit hospiti
suo.4 K.
Mundus est fugiendus ⁊ significatur ꝑ senem
apud quē nō est hospitio manendū.7 P.

Mundus ẽ q̃si ianitor ⁊ nihil a porta ꝓmittit.=
Mũd⁹ significat ꝑ mare ꝓpt̃ tria.13 H. =12 J
Mũdi gaudia sunt valde instabilia.13 H.
Mundus aut stat in cõcupiscentia carnis aut oculoꝝ aut superbia vite.13 H. =ibidem.
Mundũ diligũt qz in eo ẽ ꝓcupiscẽtia carnis =
Mundus suis calamitatib⁹ clamat fugere se.=
Mundo seruire ⁊ deo nemo simul 40 Q.
põt ⁊ de mũdi amatoꝝib⁹.82 P.
Mũdi vanitatẽ ⁊ labilitatẽ ꝓsiderare debem⁹=
Mũdus colit̃ a multis.97 S. =93 B L.
Mundos nos facit spũsanctus.25 J.
Mun⁹ ꝓmissuum allicit ad laborẽ.8 H.
Munera quidã dant vt ordines ⁊ bñficia obtineant.29 L.
Munera sunt q̃si cõpedes.35 F.
Mun⁹ põt dari ꝑ spũali in q̃ttuor casib⁹.61 H
Mũera excecãt ⁊ faciũt obticere vitatẽ.102 L
Mures significãt hoĩes qz mus grece dicit̃ terra latine.37 A.
Murmurauit Daton ⁊ Abyron contra Moysen ⁊ terra deglutiuit eos. 19 E 98 H.
Murmurãdũ nõ ẽ de cibarijs appositis.22 N
Murmurauerũt explozatores ⁊ iudei ꝓtra terrã ꝓmissiõis iõ eã nõ intrauerũt.75 ꝑ S.
Mutatiões mundi sunt q̃ttuor.93 D.
Mutus dicit̃ peccatoz in tribus.72 K.

Abuchodonosor fructuosã fecit penitẽtiã.83 K.

Nasciunt̃ q̃dã pueri sexto mẽse alij septimo ⁊c.7 B. =38 M.
Natales suos dies q̃dã ãtiq̃ reges celebrabãt=
Natura diuina cõsiderat̃ dupliciter.67 H.
Nauis ꝓfundi⁹ circa littus ĩmergit̃ et figt̃ animã humanã.48 L.
Nauis est duplex.48 M.
Naui periclitanti q̃druplicit̃ succurrit̃.48 O.
Naue vniuersalis eccl̃ie debẽt infideles ascẽdere si volũt saluari.48 ꝑ. =48 Q.
Naue crucis xp̃s ascẽdit ⁊ nobis exẽplũ dedit=
Nauis penitẽtie hz q̃ttuor asseres.94 ꝑ.
Naufragia quidã accusant ⁊ tñ eos nemo nauigare cõpellit.82 X.
Negãt infideles deũ esse.15 K.
Negãt deũ tria genera hominũ.91 L.
Negligentia ꝓlatoꝝ facit subditos dormire in peccatis.8 Z. =70 D ⁊ 29 L.
Negligẽtes sunt quidã prelati circa subditos.=
Negligentes sunt hoĩes in q̃nq;.18 K.
Negligẽtes pcutit deus rostro aduersitatis et fame aquile.18 N.
Negligẽtie sunt tres occasiões.97 U.
Negligentia vtr̃ est peccatũ mortale ibidem.
Negociatores abundãt mendacio.18 L.
Negociatores spũales oẽs sumus.48 L.
Negociatio est duplex.97 U.
Nobiles compan̄ Herodio.4 U.
Nobiles compantur nisis ibidẽ. =10 F.
Nobiles ꝓceres ⁊ potentes sunt statuis siles.=
Nobilitas est bonitas moralis.20 X.
Nobiles bñ morigerati in electiõe ꝓferunt̃ lra=
Nobilis est aia hois.67 H. =tis.29 H.
Nobiles olim eccl̃iam defensabãt sed nunc destruũt.97 Q. =98 E.
Nobiliũ seditiões nõ debent ꝓmittere domini=
Noe bibens vinũ inebriatus est.96 B D.
Nomẽ dei periurãs proditoz est.91 M.
Nomen assumũt sibi q̃dã ꝓpt̃ certas ꝓbitates=
Nomẽ suũ q̃dã magnificãt.78 Q. =49 D.
Nomẽ dei nõ est inuanũ assumendũ.101 O.
Nomen vtuosi debet habere tria.102 E.
Nubi compatur vita humana.4 H.
Nubes significãt ꝓdicatores q̃ fundũt aq̃s doctrinarũ.26 B. =manã.62 J.
Nubes significãt dinã cõsolationẽ aut vitã bu=
Nudi sunt vestiẽdi.7 F.
Nudi luctare debemus cũ diabolo.8 H.
Numerauit Dauid populũ ex supbia.15 S.
Nuncius nr̃e legatõis est oro ⁊ ad ipsam q̃nq;
Nuptias q̃druplices fecit =ptinent.18 L.
deus pr̃ filio suo xp̃o.97 J.
Nuptie eterne glorificatiõis habent diuersa delectabilia.97 Z.

Obedientia est

hoi necessaria post verbũ dei. 55 F.
Obedire debẽt pueri parẽtib⁹ in duob⁹.101 Q.
Oblationes sunt volãtarie ꝓter in q̃ttuor festiuitatibus.53 J.
Oblationes sunt faciende de bene acquisitis.=
Oblatiões dissidentiũ fratrũ nõ sunt. =53 L.
recipiende ibidem.
Obliuiscunt̃ quidã vba dei q̃ audierũt. 41 J.
Obliuiscuntur quidã mortuoꝝ suoꝝ ⁊ sunt arguendi.84 M.
Obliuiscunt̃ quidã dei in ꝓsperitate.99 Q.
Obstinatio est in spm̃sanctũ.95 Z.
Occidũt spũalit̃ q̃ odiũt aut detrahũt.101 K.
Occisiones sunt triplices.101 K.
Occultare debet hõ vtutes exẽplo elepbãtis.=
Ociũ est occasio carnalitatis.8 Z. =12 F.
Ociosus nõ debet esse hõ.10 K 56 ꝑ.
Ociũ est fugiendũ.63 Y.
Ociosis vbis reddenda est rõ.63 Y.
Ociosi nõ sunt ꝓmittẽdi in politia.98 E.
Ocio nõ debet se hõ dare in ꝑsenti.100 S.
Oculi hois sunt claudẽdi ne videãt vana.8 Q.
Oculos eruit sibi demetric⁹ phus.8 Q.
Oculi sunt claudẽdi ne videant illicita ⁊ ꝑsert̃

In oratione.68 T.
Oculi ecclesie sunt prelati & ideo defecerũt q̃si oẽs.97 M.
Oculi sunt cogitatiões.99 N.
Odiens fratrẽ homicida est.101 R.
Offerre debent laici ad missarũ solẽnia orationes.53 K.
Olla significat hoies.53 A.
Oliua significat misericordiã dei.79 A.
Onera grauia nõ sunt penitentibus imponẽda 6 K.
Onerantes se diuitijs fatui sunt.12 H.
Opera sunt ex misericordie.7 E.
Opera misericordie exercuit xp̃s.9 L.
Operibus in bonis duo sunt timenda.11 T.
Opera nr̃a non sunt tedio facienda als de eis ẽ rõ reddenda.63 Y.
Operibus in bonis laudẽ querere non debem⁹ & an sit peccatũ mortale ibidem.
Oppressores pauperuz subditoz & clericoz a deo percutiunt.38 O.
Oratio sit̃atur rute propter tria.17 A.
Oratio cũ ieiunio & elemosyna bona est.17 A.
Orans debet attẽdere defect⁹ suos ad deũ re currere.17 A. =& illudũt.17 A.
Oões pctõz non placant deum sed irritãt=
Orare debet hõ vocaliter & non solũ desidera=re.17 T.
Orare debemus in p̃nti in meridie gr̃e.18 N.
Oratio tribuit victoriã de hostibus et nihil ea preciosius.18 X.
Oratio est scala nr̃e ascensionis & scutũ nr̃e defensionis.18 P.
Orationẽ nostram complent xp̃s & maria sicut nomen & verbũ pteso orationis.18 Q.
Oño indiscreta nõ mereť a deo exaudiri. 18 B
Orandũ est vbiqz spãliter tñ in loco secreto & in ecclesijs.18 T.
Orationis impedimẽta sunt q̃ttuor.18 T.
Orare debet hõ pro seipso & nõ solũ rogare debet alios vt pro se orent.18 T.
Oratio pura quendã religiosum a terra eleuauit & clarũ ostendit.18 U.
Orationẽ purã faciunt largitio elemosynarũ & effusio lacrimarũ.18 X.
Oratio pura multa bona facit.18 U.
Orare quidam nõ possunt per vnã horam dñicis diebus in ecclesijs.18 Y.
Oratio debet esse concors vt cum vbo orationis cõcordet sensus intentiõis.18 Y.
Oño non põt fieri sine mentis euagatiõe. 18 Z
Oratio que fit contra salutem & que fit ab indignis nõ exauditur.18 Z.
Oratio ẽ puella pulcra que impetrat irrigationem nr̃i aridi cordis.19 A.
Oratio quo pingebať apud antiquos.19 B.
Oramus sanctos vt eoz precibus vitã eternã possideamus.19 L.
Orator debet dirigere spem suã ad deũ .19 B.
Oratio sanctoz an semp exaudiatur p nobis. 19 L.
Oratio sanctoz fit dupliciter p nobis.19 L.
Oratio debet esse expediẽs lacrimosa cõtinua & diligens.19 E J.
Orationẽ debet hõ emittere cõtra voluptatem carnis & luxuriã.21 A.
Oño̲nes mane fusas exaudit cito dñs.20 Y.
Oratione reuocandus est dilectus.26 F.
Oratio lacrimosa vincit deũ.31 E.
Oratio in eleuatione corporis xp̃i dicẽda que sit.32 Q. =netrãs.40 U.
Oratio pura est q̃si quedam auicula celos pe=
Oratio irrep̃hensibilis exauditur si non ad voluntatẽ tñ ad salutem.42 P.
Oratio est q̃druplex. 47 L.
Oratio debet p̃cedere cibũ.56 N.
Orat sine intermissiõe q̃ dat pauperib⁹.56 O.
Orãdũ est in tẽplo dei ꝓp̃ter tria.61 F & 70 Q.
Orantes nõ debent cogitare aliũde nisi de oratione.66 O P.
Orare possumus sedendo & stãdo.69 B.
Orãte Moyse israel vincebat.75 R.
Orandũ nõ est pro reprobatis.73 F.
Oño̲is efficacia tenuit Jacob ãgelũ suũ.102 O
Ordinãdi sunt ꝓbandi añ examinationẽ & quales esse debeant.39 D. =4 S.
Ordines fr̃m p̃dicatoz & mioz sũt approbati=
Ordines septem fidelũ significanť p septẽ candelabra aurea.32 U.
Ordines ecclesie sunt septẽ.57 L.
Ordines tres eccl̃ie significãť p duos in agro=
Orex piscis est & sigt hoies.96 A. =83 E.
Originale peccatũ q̃re remansit in posteris cũ venia p̃mis parentibus data fuit.27 E.
Origeni ascribiť error & qualis.8 X.
Ornatus põt esse peccatũ multipliciter.34 P
Ornantes se mulieres peccãt contra multos. 34 P.
Ornãt se mulieres varijs intẽtionib⁹.34 P Q
Ornat⁹ nimis cõplacentia dãnat.34 Q.
Ornat⁹ corporis inducit lasciuiã mẽtis.97 S
Orti delectãt.carceres aũt dãnãt & ẽbãt.98 A
Os est custodiendũ a vacuis locutiõib⁹.83 H.
Ostia tria sunt p que intratur in aiam.8 L M.
Ostia sensuũ exterioz sunt claudenda.8 Q.
Oues sunt duplices & bonitas ipsarum & sanitas attendiť in tribus.11 R. =11 U.
Oues q̃liter sunt pascẽde in stabulo & in cãpo=
Oues patiũť tres infirmitates & cura earũ.11 Z
Ouile eccl̃ie intrãt multipliciť q̃dã.29 B L D.

Paciens mere
tur consortio angeloꝝ.26 U.
Pacientia ꝑncipaliť ad ꝑdicato=
Paciẽtia aduersa vincit ⁊ =res ꝑtinet.58 F.
expellit vitia opposita.89 Q.
Paciẽtia ẽ vt⁹ q̃ mala equo aĩo toleram⁹.11 T
Pacientia ꝓbanť electi añq̃ in celũ collocenť.
44 H.
Palemõ ex v̄bis senocrati fuit ꝯuersus.24 C
Palma sig̃t rectã intentionem.32 P.
Palmã accipiũt quidã ꝑdestinati sicut aĩa bea=
ti Martini.32 S. =10 H J.
Panis est triplex quo cibanda est aĩa nostra.=
Panibus septẽ refecit nos de⁹.55 E F.
Pane q̃druplici cibat de⁹ aĩaꝫ.103 T 56 N O
Panter saturatus trib⁹ diebus se abscondit et
sig̃t christum.41 B 56 A.
Papalis dignitas ꝑcellit regalẽ ptãtẽ. 74 B.
Papa Innocenti⁹ absoluit quandã mulierẽ le=
uiter a peccatis.95 U.
Papa est caput eccl̃ie.97 L.
Paralisis sig̃t peccatũ ꝓpter plura.94 L.
Paraliticis sunt ꝑmo mollia adhibẽda ⁊ sig̃nt
peccatores.94 O.
Parcet nulli deus in iudicio.102 R.
Parentes sunt duplices.20 L.
Parentes male nutriunt filios suos de vsuris=
Participantes cũ excõicatis cõtra= 20 N.
hũt excõicationẽ sed differenť.23 U.
Participare q̃ ꝑsone pñt cũ excõicatis.23 U.
Participantes cũ excõicatis peccãt ꝯtra mul=
Paruulos nõ baptizatos punit =tos.23 Y.
de⁹ eternaliter tñ misericorditer.10 X.
Pascit xp̃s oues suas q̃drupliciter.10 Y.
Pascende q̃drupliciter sunt oues.11 U.
Pastor malus sil̃atur idolo.10 G.
Pastor debet nutrire oues nõ deglutire.55 O
Passiõis xp̃i memoria reddit indoctũ doctissi=
mũ.9 B. =oportet.15 E.
Passione iuit xp̃us ad celũ ⁊ similiter nos pati=
Passionẽ xp̃i meditari debemus ibidem.
Passione sua nos xp̃s redemit.39 A B.
Passio xp̃i sanat infirmitates aĩe.103 K.
Passiões hui⁹ tp̃is sunt triplices.44 J.
Passionati nõ sunt apti ad audiendũ v̄bũ dei.=
Passus est xp̃s in tactu.9.D. =14 R.
Passus est xp̃s passiõe generali acerba maxĩa.
9 D. =abijt ibidẽ.
Passus ẽ xp̃s dolore miraculoso cũ diuinitas=
Passus est xp̃s ꝓ nobis ⁊ penas pctõꝝ ꝑtulit=
9 E. =corp⁹ xp̃i.32 P.
Passus.vij.facere debem⁹ sp̃ualiť cũ ꝯducim⁹=
Pati iteꝝ esset xp̃s parat⁹ vt pctõrẽ saluaret.
43 C.
Pr̃es sancti in lymbo sig̃nť ꝑ pleiades.2 Y.
Pr̃es in lymbo xp̃o descendente exultauerũt=
Pr̃i q̃re attribuiť potẽtia.31 E. =ibidem.
Pr̃ lꝫ sit potẽs tñ vinciť ꝑ q̃ttuor ibidẽ.
Patrẽ magis teneť diligere fili⁹ q̃ ꝓpriũ filiũ.
92 Z. =ibidem
Pr̃ carnalis est magis diligendus q̃ sp̃ualis=
Patrẽ q̃s teneť magis diligere q̃ vxorẽ ibidẽ.
Pr̃ celestis hꝫ plenã refectionẽ ⁊ significať per
insulã ybernie.27 A.
Pauꝑtas est triplex.8 H.
Pauꝑes sunt sil̃es xp̃o in ꝯuersatione ibidem.
Pauꝑtas nimia ⁊ diuitie nimie impediũt audi=
tionẽ v̄bi dei.14 S.
Pauperib⁹ q̃ elemosynas largitur ad deũ cito
ꝓducitur.18 R.
Pauperes hic nõ cognoscũt diuites.34 D.
Pauperib⁹ quidã subuenire noluit et dãnatus
fuit.35 F.
Pauꝑes non possunt recipi in eterna taberna=
cula nisi occasionaliter.64 E.
Pauꝑes cũ eleuanť tument in suꝑbia.88 M.
Pax scribiť tribus lr̃is ⁊ sig̃t patrẽ ⁊ filiũ ⁊ spi
ritũ sanctũ.8 Y.
Pax est q̃drupler.8 Z.
Pax est triplex ibidẽ in fine.
Pacẽ nõ habem⁹.qꝛ voluntatem dei nõ facim⁹
13 C.
Pax ẽ sicut finis claudẽs oẽs virtutes.26 Y.
Pax celestis patrie est ordinatissima.38 J.
Peccare cõtingit dupliciť ⁊ qñ q̃s peccat mor=
Peccãs post penitẽtiã obligat se =taliť.1 G.
diabolo ⁊ difficulter resurgit.6 F.
Peccatũ ẽ volũtariũ ⁊ volũtarie cõmittiť.7 N
Peccantes debẽt statim penitere nec debẽt di=
cere.nõ peccaui.9 F.
Peccatores expectat de⁹ ꝓpť penitẽtiã.10 U.
Peccata dimittũt senes ad effectum nõ quo ad
affectũ.11 S.
Pctõr si sciret dãna q̃ inferũt pctã vtiq̃ fleret=
Peccatoꝝ exuitio ⁊ v̄tutũ induitio 13 D.
est vnũ gaudiũ electoꝝ.13 C.
Peccatũ dãnat hoĩeꝫ ⁊ deꝑmit.57 C ⁊ 48 S
Peccatores lꝫ nõ exaudiat de⁹ ad salutẽ tñ ex=
audit eos ꝓpter tria.17 D.
Peccatoꝝ or̃ones sũt deo abomĩabiles.17 C
Pctõꝝ euacuatio disꝑonit ad susceptionẽ sp̃us
sancti.26 G.
Pctã q̃dã excusant ꝑ lasciuã societatẽ.36 Q.
Peccãt hoĩes ꝓpria volũtate ibidẽ.
Peccatores inuitãt se ad malũ.47 A.
Pctm̃ mortale pisci noĩe echin⁹ cõꝑať.48 R.
Pctm̃ consciam ĩmundat ⁊ depauꝑat.51 A.
Peccatũ ꝑmoꝝ parentũ ꝑcessit motus inordi=
natus carnis.51 G.

Peccante vno multi puniunt.56 Q.
Peccata clamantia in celũ sunt ꝗttuor.63 T.
Pctõr vt remuiscat debet facere ꝗnqꝫ.65 L.
Pctõr ẽ ciuitas habens ciues portas.66 R.
Peccator feditatẽ si cognosceret fleret.66 T.
Pctõr mortalis dicit mortuus.69 A.
Peccata venialia octo modis dimittũt.70 P
Peccata oia reuelabunt in iudicio.72 O.
Peccata silant tenebris ꝓpter ꝗttuor.76 L.
Peccata cõtra naturã dicunt muta.77 F.
Peccatores dicunt mõstruosi duplicit.78 S
Peccatũ significatur p lepram.79 L.
Pctm est vile z fetidũ corã deo.79 H.
Pctm mortale vocat mors,ppter tria.83 B.
Peccatũ qñ orit ꝑmo cõscia distpatnr p cognitionẽ ibidẽ.
Peccatũ facit aiam rigidã.83 L.
Peccatũ nõ manebit impunitũ.83 F.
Peccata mortalia sequnt dãnatos.84 O.
Pctõr reqrit ꝗttuor ad suã resuscitationẽ. 83=
Pctm tria mala facit.88 B. =J K.
Pctm silatur paralisi,ppter plura.94 L.
Pctã sequnt pctõrẽ delectatiõe trãseũte. 93 S
Peccatores sunt dupliciter moriẽdi.94 O.
Peccata solus remittit deꝰ.95 Y.
Pctm in spm̃sanctũ sunt desperatio z obstina=
Pctõr est fur qz furat deo aiam =tio.95 Z.
diabolo eã vendendo.99 K.
Peccata memorari z inde gloriari corã deo est abominabile.99 Q.
Pctõr saluat in septẽ horis.100 Z.
Pctm ꝓtra naturã vindicatũ ẽ multiplr.101 J
Pctõr cõputat cũ deo z nihil debet de his que obligatur retinere in cõfessiõe.101 L.
Pctõr est adeo grauis vt ad infernũ post mortẽ mox descẽdat.102 X.
Pctm compatur somno,ppter ꝗttuor.103 L.
Pectꝰ eleuat in mortuis z q̃ est cã.69 A.
Pecunia acquirit septẽ vijs.82 X. =68 K.
Pedes aie disponunt p tria vt eant ad eccliaz=
Pedes rectos qui habent.68 O.
Pedes aie leuantur p duo.68 M.
Pedes eccle sunt rustici z agricole.97 Q.
Pedes aie sunt amor z timor.99 R.
Pellicanus viuificat pullos suos sanguine suo 10 O.
Pellis sigt motũ carnalẽ.51 S.
Pena ifernalis cogitata stabiliet cor hois 8 M
Pene effundentiũ sanguinẽ xpi.33 K.
Pene infernales sunt corporales.38 S.
Pene sunt decẽ inferni que dãnatis ꝑ ferculis apponunt.38 S.
Pena dãnatorꝫ ẽ eterna multiplici rõne.38 Y. z probatur exẽplis.82 Z.
Pena inferni est acerba.65 L M.66 Z. Jtẽ de penis inferni.81 K.
Pena reprobor̃ est septuplex.76 L M.
Penitẽtia nõ statim hominẽ pficit sicut nec statim puer in vtero pficit sed gradatim.6 D.
Penitẽtia in quibusdã nõ est va in alijs aũt vera.6 F.
Penitẽti nõ est graue onus imponendũ.6 B.
Penitẽti ncce sunt lacrime paciẽtia z tpantia. 6 K.
Penitẽtia cõmutat penã eternã in tpalẽ. 8 S.
Penitẽt q̃dã ex charitate z q̃dã ex timore ibidẽ.
Penitẽtia significat per sal z pseruat a carnalib⁹ desiderijs.9 A.
Penitẽtia est crux spũalis.10 K.
Penitere põt senex malus in extremis. 10 S.
Penitẽtia significat per prata z in ꝓncipio est amara postea dulcis.11 U.
Penitentia est seruãda in hoc breui tpe nam p eã consequmur remissionẽ peccator̃.12 E.
Penitẽtia graui dz hõ perficere opa sua.20 Z
Penitẽtia compatur naui,ppter tria. 48 M.
Penitẽtie impedimenta sunt ꝗttuor.73 L.
Penitẽtia est panis durꝰ in ꝓncipio.25 F.
Penitẽtia dicit panis durꝰ vt seruis dat.56 T
Penitẽtia qũo describit.57 K.
Penitẽtes vere debẽt culpã timere.77 L.
Penitẽtia hz tres pgressus.93 A.
Penitẽtie nauis hz asseres ꝗttuor.94 P.
Penitẽtia debet habere ꝗttuor ibidẽ.
Penitẽs nõ debet retrospicere ad pctã.101 A.
Penitẽs nihil dz de peccatis retinere. 101 L.
Pepla superflua mulierũ displicẽt deo.4 Y.
Peregrinus tria fuat tria vitat tria reportat. 12 B.
Peregrinatiões nõ mutãt animũ sz locũ.12 T
Peregrini sunt in hospitũ ducendi.22 J K.
Peregrini sumꝰ in hoc mundo.75 Q.
Perfecti possunt ẽmittere cogitatões z pugnare cũ eis.8 M. =pfici.49 L.
Perfectos cõgruit audire vbũ dei ꝑpt magis=
Perfecti tenent ad multa ad q̃ simplices nõ te=
Perfecti sũt i triplici dria.52 Y. =nent.52 Y
Periurꝰ detestandus est ꝑpt tria. 91 M.
Perpetua est pena dãnatorꝫ triplici rõe.38 Y.
Perseuerãtia ncia ẽ boi in oi ope bono.63 Y.
Perseuerare dz hõ in seruitio dei vt possit diabolũ superare.80 S.
Persuasio mala homicidiũ est.53 F.
Petendũ q̃d sit vt deꝰ exaudiat.17 S.
Petenda nõ sunt tpalia vt in eis finẽ cõstituamus.17 H.
Petitio indiscreta nõ meret exaudiri.18 R.
Petitorẽ idoneũ tria faciũt.17 L E S.
Philomena dulciter cãtat z sigt mariã megdalenã.2 Y.

Pharisei nō habuerūt noticiā trinitatis. 7 L.
Pharisēoꝝ doctrine erronee significanꝫ p ci=
sternas dissipatas. 15 J. =52 K.
Pharisei companꝫ simie, ppꝫ aliqs, ppetates. =
Pharisēoꝝ iusticia in quibus, psistebat. 52 K.
Pharisei pñt de facili ditari patet duobꝰ expi=
mentis. 82 Z.
Phinees occidit ducē cū scorto. 5 M.
Pictor q̄dā volēs imaginē pingere collegit. vij.
ꝯgines a qbꝰ sūpsit illud qō pulcriꝰ fuit. 47 B
Pictor ē qlibet q̄ debet pingere ꝛ ornare aiaz =
Pietas mouet tribuendū pau =suā. 47 B.
peribꝰ ꝛ diuinā vlcionē facit euadere. 25 Z.
Pietas est triplex. 30 T. =niat. 31 E.
Pietas dei pñs vincit ipsum ne peccatorē pu=
Pietas ad oia valet. 45 S.
Pisces signt homes. 40 K. 96 A. =eūt. 49 A
Pisces q̄dā habitāt in aq̄s ꝛ quidā interdū ex=
Piscatori sunt q̄ttuor necessaria. 102 NO.
Placitatores mali punient in inferno a bestijs
ferocibꝰ. 48 A.
Planeta qlibet domū bz ppriā. 12 L.
Plorantes emittūt lacrumas calidas sed dolē=
tes oculos frigidos. 8 S.
Plorant sancti in p̄senti, ppter q̄ttuor. 13 B D
Pollutio nocturnalis qñ impedit a cōmunitōe
vel ꝓsecratiōe. 57 D.
Pomū habuit Aristo. in manu p qō in infirmi=
tate confortabaꝫ. 10 N.
Poma tria aurea, piecit Ipomenes in via cur=
rens cū Adlethe ꝯgine. 15 S.
Pondera diuersa nō debēt habere venditores
vel emptores. 67 B.
Pontificis opa debēt esse notabilia. 52 Q.
Pontificalis dignitas p̄cellit regalē dignitatē
aut potestatē. 74 B. =xp̄m. 94 N.
Portatores q̄ttuor debēt portare petōrez ad=
Porta visus auditꝰ ꝛ oris est claudēda. 83 E.
Portare debemꝰ infirmitates. 7 E. =63 U.
Potatores ꝓsumūt suam fortitudinē in potu.
63 U.
Potatio oīs dulcior est post amara. 8 D.
Potestas est triplex. 96 E.
Potētie sensitiue sunt q̄nq̄. 8 U.
Potentia p̄s vincit per q̄ttuor. 31 E.
Predicatores faciūt tria. 17 L E S.
Precepta q̄dā inuenis dixit se impleuisse. 7 D
Precepta sunt decē. 101 M. =ꝓferanꝫ. 29 S.
Preces q̄dā porrigūt, p idignis vt būficia eis =
Preces pōt qlibet offerre p se, p būficio obtinē
do si est dignus. 29 S.
Predicatores silanꝫ canibꝰ ppꝫ q̄nq̄. 10 B.
Predicatore p̄dicante diabolus abstrahit ho=
mines q̄drupliciter. 26 D.
Predicatores habēt aureolā. 32 S.
Predicatio audita multū valet. 41 L.
Predicatores debēt habere retia scie. 50 O.
Predicatoꝝ bona opa plꝰ debēt abundare q̄
auditoꝝ. 52 S. =50 P.
Predicatores debēt imptiri donum scie alijs. =
Predicare nullus dz nisi missus. 58 L.
Predicātes nō vocati q̄rūt glorią, ppriā. 58 S
Predicatoꝛ verꝰ pōt petere sumptus. 59 K.
Predicatores q̄dā arescūt p nimiā siccitatem.
60 S.
Prelati bōi cōpanꝫ aqle. 4 O. =4 P Q R.
Prelati mali silanꝫ strutioni buboni ꝛ vulturi =
Prelati negligētes faciūt dormire in pctis sub
ditos. 8 Z. =dei. 8 Z.
Prelati iniuriā suam vindicāt sed nō iniuriam =
Prelati debēt sbuenire pauprib⁹ ne dānēt. 10 A
Prelati debēt corrigere subditos. 10 D.
Prelati debēt eē misericordes ꝛ clemētes. 10 E
Prelatꝰ dz eē fortis ad resistēdū supbis. 10 E.
Prelati significanꝫ p elephātes. 10 F.
Prelature sunt sperāde exēplo cipponis. 10 S
Prelatꝰ negligēs rōnē reddit, p pplis. 21 D.
Prelati simoniaci vendūt p̄s ptātem. 29 D.
Prelati nō debēt esse remissi neq̄ negligētes. =
Prelatꝰ dz hr̄e q̄ttuor. 52 M NO. =29 KL.
Prelati reddēt rōnē de tribus. 63 Z.
Prelatiōes sūt posite, ppꝫ trāsgressiōes. 74 B
Prelati debēt eē solliciti in corrigēdo sbditoꝝ
excessus. 82 U. =93 D.
Prelatis ꝛ p̄ncipibꝰ deꝫ honor q̄si, p mercede =
Prelati sunt ecclie oculi. 97 M.
Prelati iā inuigilāt vt marsubia subditoꝝ eua=
cuent. 97 M. =sorib⁹. 98 D.
Prelati debēt esse interdum benigni trangres=
Prelato furioso, nihil fedi⁹ ibidē. =dei. 103 L.
Prelati pversi ꝛ mali multum nocent ecclesie =
Premia in futuro auidā negāt heretici. 15 D.
Premiāt mali i hoc seculo sz bōi i futuro. 15 D
Premioꝝ affluētiā videre debem⁹. 35 D.
Preoccupatꝰ iust⁹ morte i refrigerio erit. 4 M
Prepositꝰ q̄dā violēt extraxit cognatū suū de
monasterio ꝛ. xl. die mortuus fuit. 15 Z.
Presentare pōt p̄ filiū nō autē donare pōt ec=
clesiam quā fundauit. 29 S. =mere. 12 N.
Presumere non dz homo de se sed sperare ꝛ ti=
Presumptiōis exēplū de strutione. 28 X.
Presumptionē dissuadet xp̄s, ppꝫ tria. 28 X.
Presūptuosi sūt tria signa 40 M ꝛ ifra 102 J
Probat deꝰ electos suos quadruplicit. 39 D.
Probaꝫ hō ad instar vitri carbūculi vel auri. =
Procedit spūssan. a p̄re ꝛ filio. 26 L. =44 O
Processio spūssancti est duplex. 30 O.
Procuratores mali punient a demōib⁹ ꝛ puāt
cōit lingua ꝛ voce. 76 M. ꝛ s. 48 P.
Procuratores falsē cōtra veritatē allegant vt

eã supprimant.88 U.
Prodigalitas est curabilioꝛ ꝙ auaticia.5 H.
Proficientes debẽt se in oib⁹ exercere.54 U.
Prophete sunt triplices.58 B.
Prophe falsi vñ veniũt aut qũo cogſcũt.58 D
Prosperitas mundi facit obliuisci dei.99 Q.
Proxim⁹ diligendus est ꝗntupliciter.99 Y.
Proximũ an magis dꝫ diligere hõ ꝙ seipsum. 92 Z. =tatẽ.5 D.
Prudentia est media inẽ callidit atem et fatui=
Prudentes sunt filij hui⁹ seculi ad faciẽdũ ma=la.5 D.
Prudẽtia tribuit vitã ꝛ supat hostẽ.7 M.
Prudẽtias tres emit quidã rex iuuenis a quo=dã sene.7 M.
Prudentia mirãda est in brutis multis.20 L.
Pruina signt corda prauoꝝ vel cõsolatões se=culares.11 Y.
Psitac⁹ salutauit cesarẽ voce humana.2 Z.
Pudoꝛ est duplex.70 N.
Pueri nõ baptizati in nocte resurrectiõis xpi nõ sunt p xpm liberati.2 J. =2 J53 E.
Pueri non baptizati habẽt penam mitissimã=.
Pueri in vtero mris nõ stati perficiunt sed gra datim.6 D.
Puellã veneno nutritã direxit regia aquilonis Alexãdro.14 A.
Pueri sũt instruẽdi in artib⁹ liberalib⁹.20 M.
Pueros multos dat de⁹ pauperib⁹ ꝛ nõ poten=tibus ꝛ ꝗre.73 Q. =75 H
Pueri habẽt magnos oculos ꝛ signt fideles.=
Pueri adhuc infantes sunt instruendi in fide et virtutibus.85 A.
Pugnat contra nos diabolus mundus ꝛ caro duplici manu.21 B.
Pugnãt filij Amelech ꝓtra israel.75 R.
Pulcritudo nõ est querenda in muliere qꝛ cito transit.37 F.
Pulcritudo est bonũ defectiuũ infectiuũ et de=ceptiuũ.42 S.
Punit de⁹ inuitus pccõres.10 U.
Puniendus nemo est nisi cõuictus.63 X.
Punire transgressoꝛes debẽt rectoꝛes. 74 B
Puniẽtur damnati ꝛ reprobi septuplici pena 76 L M.
Purgatoꝛio q̃ tenebanꝫ xpo resurgente libera=banꝫ.2 K.
Purpurã qui prim⁹ induit a fulmine percussus interijt.34 M.
Pusillanimes incepta nõ perficiũt.5 S.
Pusillanimes nõ faciũt ꝑm verbũ dei.50 U.

Querenda nõ

sunt tpalia ꝓpter tria.171 H.
Questio dura durioꝛ et durissima fiet in iudicio extremo.63 Z.
Quid est petendũ vt de⁹ exaudiat.17 S.

Rab saluata

ẽ qꝛ recepit explooratoꝛes.22 R.
Raab dicit meretrix qõ est equi=uocũ.22 R.
Rõ est triũ ostiũ p qõ intraꝫ in aiam.8 O.
Rõ regit vires inferioꝛes.8 S.
Rõ reddeda ẽ de cogitatõib⁹.63 X ꝛ 101 L H
Rõnẽ reddẽt prelati de trib⁹.63 Z.
Rõcinijs obligati nõ sũt in monasteria recipi=endi.39 S.
Rami signt sanctas doctrinas.32 O.
Rancoꝛẽ remittere est nccitatis.9 L.
Raptoꝛ quidã rapuit puellã.9 B.
Rapiunt quidã a diuitib⁹ ꝛ infidelibus vt inde elemosynas faciãt.36 S.
Raptoꝛes suspẽdenꝫ in patibulis infernalibus ꝛ punienꝫ in ꝑpetuũ.48 X. =tris.51 D.
Rapacitꝫ crudelitas significaꝫ p alas accipi=
Raptoꝛes grauanꝫ p rapinã ꝛ tenenꝫ restitue=
Raptoꝛes tenenꝫ rapta restituere =re 51 H. als dãnanꝫ.64 E.
Recidiuãs in peccatũ difficulter reuertiꝫ.6 F.
Recidiuatio in pctm.vij peccata operaꝫ.9 E.
Recidiuũ q̃ vult vitare dꝫ ꝑterita pctã memo=rare.9 E.
Recidiuatiõis timoꝛ multos tardat ne cõfite=antur.72 K.43 M.
Recidiuantẽ spoliat ꝛ occidit spualiꝫ diabol⁹.=
Recidiuare nõ dꝫ penitẽs.101 A. =79 S.
Recõciliari qũo dꝫ ille q̃ offendit.53 L.
Rectoꝛes populi sunt instituti ꝓpter punitões transgressoꝝ.74 A.
Redẽptio ꝙuenit xpo q̃ redemit nos ꝓpria vo=luntate.30 R. =30 R.
Redimẽdo nos xps triplici miserie inseruit se=
Redemit nos xps sanguie suo.39 A B.
Redemit nos xps verã nostrã naturã assumen=do defectus sustinẽdo ꝛ moꝛtẽ.92 L.
Refrenãda est lingua a mendacio multiloquio ꝛ detractiõe.16 J.
Rege xpo moꝛtuo familia sua turbata ẽ.2 Y.
Reges tenenꝫ dare decimas suis epis.4 U.
Reges debẽt abstinere a multiloquio.5 N.
Reges indoꝝ qũo semel in anno habent se ad populũ.5 N. =qb⁹ delectanꝫ.5 Q.
Reges debent hre aliquos ꝑuatos viros cum=
Rex Anatocle⁹ bibit de vasis luteis.8 K.
Rex quidã timuit in cõuiuijs suis.25 N.
Reges meli⁹ est eligere ꝙ q sibi inuicẽ beredi=tarie succedãt.29 K 98 E.
Beges qd debẽt attẽdere circa ppl̃z suũ 74 A
Regẽ petierũt sibi dari filij israel ibidem.

Rex q̃lit̃ ⁊ q̃lis eligit̃ apud traciã.29 K 97 U
Regia ptãs vt debitũ sortiat̃ effectũ quattuor requirit.97 U.
Rex est hõ si dñatur rõ.99 L. =scdis.10 S.
Regit de⁹ oĩa nõ per se sed mediantib⁹ causis=
Regere cõitatẽ vel rẽpublicã debẽt sapientes. 98 L.
Regere rẽpublicã debet respicere decẽ.98 E.
Regimen ad sui sufficiẽtiã q̃ttuor req̃rit.98 L.
Regimen vni⁹ melius est q̃ multoꝝ multis rationibus.98 D.
Regulus est hõ si dñatur sensualitas.99 L.
Regulus dicit̃ aliq̃s tripliciter.98 B.
Religiosi significant̃ ꝑ grues.2 Z.
Religiosi significant̃ per celũ ⁊ debẽt viuere irrep̃hensibiliter.4 S.
Religiosi debẽt habere oĩa cõia ⁊ ñ ꝓp̃a.4 S.
Religiosos tẽptant demones de libidine plus q̃ alios.4 S.
Religiosoꝝ luxuria displicet deo propter tria=
Religio saluat ⁊ p̃seruat a voluptate 4 S.
carnis.14 S.
Religiosis nõ est violentia facienda.15 Z.
Religionẽ quidã intrãt timore mortis.30 S.
Religionẽ volentes intrare examinant̃ in q̃nq̃ 39 E. =39 F.
Religio nõ est mutãda sine nc̃citate ⁊ vtilitate=
Religiosi sil̃antur mortuis.84 P.
Remedia tria carnalis cõcupiscẽtie.12 M.
Remedia gule.14 G 34 T.
Remedia luxurie.14 J.
Remedia inuidie.25 P.
Remedia accidie.25 T.
Remittere rancorẽ est necessitatis.9 L.
Remittere debẽt interdum p̃lati excessus suis subditis.10 E.
Remissus nõ debet esse prelatus ꝑ dissil̃atiõez=
Renouari dz aĩa ad instar aq̃le ser= =29 K.
pentis ⁊ accipitris.51 B F H.
Reprobare q̃d sit ⁊ q̃ reprobatis nõ est oran=
Res ꝓximi quidã ꝑ auariciã appe =dũ.73 F
tunt quidã ꝑ gulam cõsumunt.101 U.
Respublica dz regi ꝑ sapiẽtes.98 T.
Rẽpublicã q̃ regit dz decẽ respicere.98 E.
Resignant quidã eccl̃ias suas cognatis negligentib⁹.29 E.
Restituere tenent̃ raptores.64 G.
Restitutionis rei illicite duo modi.64 G.
Reuelatio fit tribus modis.7 D.
Reuelabuntur oĩa peccata in iudicio.72 O.
Reuerentiam clerici deo nõ exhibent ꝓpter nimiam assistentiã.18 N. =mines.68 O.
Ridere aut murmurare in eccl̃ia nõ debẽt ho=
Rogationũ dies sunt ieiunandi de cõsilio non de precepto.18 X.
Romani diuiserũt tp̃a sua.20 Y ⁊ 86 E.
Rori compatur vita humana.4 J. =24 A.
Rori assil̃atur gr̃a spũssancti ꝓpter aliq̃s cãs=
Rosa sig̃t cor xp̃i virginale.17 A. =34 E.
Rubinus pauper sub gradu diuitis vigilauit.=
Ruinã angeloꝝ repabunt hoĩes.43 E.
Rusticorum status est valde inclinatus.4 Z=
Rustici sunt pedes eccl̃ie.97 Q. =97 Q
Ruta sil̃atur or̃oni ꝓpter tres cãs.17 A.

Sacerdotes de

bẽt fugere familiaritatẽ mulieꝝ.4 E
Sacerdotes quib⁹ ornamẽtis debent esse ornati.4 T 42 Y.
Sacerdotes fornicatores sunt votifractores dei ꝓditores ⁊ populi seductores.4 T.
Sacerdotũ intẽtio debet esse vt possint vera discere ⁊ ea docere.4 T.
Sacerdotib⁹ ludus alee est interdictus.4 T.
Sacerdotes habẽtes p̃rimonia vtꝝ possint viuere de bonis eccl̃ie ibidẽ.
Sacerdotes añ ꝓmotionẽ sunt exãinãdi.39 D
Sacerdotes sil̃ant̃ angelis.43 F.
Sacerdotes gaudẽt de penitẽtia pctõris ibidẽ
Sacerdotes tenent̃ esse meliores laicis q̃tum ad v̄tutes.52 T.
Sacerdotũ spũalis insanitas venit a diabolo=
Sacerdotes nihil debẽt petere a cõ =73 D.
fitẽtib⁹ sed pie data recipiãt.97 O. =95 U.
Sacerdotes absoluere a pctis q̃uo intelligit̃.=
Sacerdotes debẽt fugere imperitiã.102 Q.
Sacrari nõ põt hõ in hoc mundo.36 G.
Sacra scriptura est q̃si pratũ amplũ ⁊ siccum= 11 U. =89 G.
Sacra scriptura p̃ponit nobis triplicẽ mẽsaz.=
Sacramẽta.vij.significãt̃ in septistellio.57 A.
Sacramẽta nõ debent vendi lz sit consuetudo. 77 D E.
Sanguinẽ xp̃i si sacerdos effuderit ꝑ negligentiã quid sit faciendũ.31 K. =tates.102 P.
Sanguisuge sil̃ant̃ adulatores ꝓpter sex ꝓprie=
Sal tria significat.11 Y.
Sal preseruat a putredine ⁊ sig̃t amaritudinẽ. penitẽtie.9 A.
Salomõ in fine ⁊ senio deprauatus est.11 R.
Salomõ adepto regno petiuit ꝑ sapiẽtia.17 B
Saluia sig̃t sapiẽtiã diuinã.73 J.
Salutare nõ dz q̃s in via q̃uo intelligit̃.68 N.
Salue regina fugauit tẽpestatẽ.2 Z.
Samuel apparuit Sauli dicens. Tu ⁊ filij tui cras mecũ eritis.101 M.
Scti sil̃ant̃ mercẽnarijs ꝓpter q̃ttuor.11 Q.
Sancti sciũt amaritudines seculi duplicit̃ dulcorare.13 K.
Sancti hoĩes refrenantur ꝑ silentiũ a sermõib⁹

indiſcretis.16 M.
Sancti an ſint petẽdi vt oꝛẽt pꝛo nobis.19 L.
Sancti in vbo ꝛ ſpeculo trinitatis vident oño=
nes noſtras.19 L.
Sanctꝰ dicit ſpũs dñi q̃ nos ſanctificat.25 B.
Sanctoꝝ cõmunio q̃d ſit ꝛ q̃ ad ipſam req̃run
tur.72 L.
Sanitas ouiũ xpi cognoſcit ex tribus.11 L.
Sapiẽtia eſt triplex.5 E.
Sapientia eſt duplex.11 S.
Sapientia quo acquirit.30 Z.
Sapientia cognoſcit per penitentiã.30 Z.
Sapientis tres ſunt actꝰ ibidem.
Sapientes oli regebãt ꝛ ſeculũ dicebat aureũ=
Sapientes quidã ſe reputãt ꝛ audire =ibidẽ.
verbũ dei nolunt.41 L 50 S.
Sapientia foꝛmice cõſiſtit in q̃ttuoꝛ.63 Z.
Sapiẽtia diuina ſignificat p ſaluiã.73 J.
Sapiẽtia ẽ vltima inẽ ſpũſancti dona.89 M.
Sapiẽtia eſt theſaurꝰ infinitus.90 D.
Sapiẽtia ẽ laudabiliẽ cõicanda,ppẽ duo.90 E
Sapiẽtie oppꝛeſſoꝛes ſubuerſoꝛes et abuſoꝛes
quidã ſunt ꝛc.90 F.
Sapiẽtia ẽ triplex.102 Z.
Sapiẽtia bꝫ q̃nq̃ actus ibidem.
Samſon habuit foꝛtitudinẽ a ſpũſancto.24 L
Samſon,ppoſuit pꝛobleumata.33 A.
Satiſfactio nccio,pbatur.p exẽpla.88 Z.
Satiſfactio debet eſſe foꝛtis ad poꝛtandũ one=
ra penitẽtie.94 K.
Saul tradũt hebꝛei ſaluatũ eſſe.101 M N.
Scala eſt crux xpi p quã aſcendim⁹.10 L.
Scala Jacob ſigt penitentiã ꝛ bꝫ.vj.gradꝰ cui
inixus eſt xps.12 M.
Scia docet q̃d faciendũ q̃d dimittendũ.30 U.
Sapiẽtie,ppꝛie nemo inniti debet.40 L.
Scia noſtra debet eſſe circa tria.42 P R.
Sciam debẽt habere pdicatoꝛes.50 O.
Scia ſequit pietatẽ ꝛ eſt duplex.89 F.
Scia eſt liberaliter cõicanda,ppter duo.90 E
Scalas duas bꝫ xps in celo ꝛ in terra.20 K=
Scoꝛpio blandit in facie ꝛ pũgit =45 A.
cauda ꝛ ſigt adulatoꝛes.59 J.
Secreta cõſilij nõ ſunt reuelanda.102 K.
Secreta mulieres nõ tacẽt ibidem.
Segetes laicoꝝ quidam cũ canibus venaticis
cõculcauit.4 U.
Senes ſunt incurabiles.11 R.
Senex malus põt penitere in fine.11 S.
Sennacherib,ppter ſuperbiã occiſus eſt ꝛ per=
didit populũ.3 B.
Senſus q̃nq̃ hoꝛis ſunt foꝛes ꝛ oſtie aie.8 L.
Senſus hoꝛis ſi bñ cuſtodiant caſtrũ aie erit in
pace ibidẽ.
Sẽſus hoꝛis ſunt claudendi,ppt q̃nq̃.8 S T.
Senſuũ inſtrumẽta cõbinant tribus.38 X.
Senſus ſunt cuſtodiẽdi.63 Y.
Senſus ſunt in oño claudendi.68 T.
Sermo dei eſt cibꝰ aie.10 N.
Serpẽs deciſus ꝛ ſub ſimo poſitꝰ reintegrat.=
Serpentẽ erexit Moyſes in deſerto. =20 O.
ꝛ ſigt xpm ibidem.
Serpẽs deponẽdo pellẽ veterẽ renouat.51 F.
Serta que poꝛtant in die coꝛpoꝛis xpi quid ſi=
gnificãt.32 R. =roñ xpi.97 B.
Serta nõ ſunt poꝛtanda feriis ſextis,ppter co=
Seruatiꝰ eps oꝛauit,p populo.18 Z.
Seruꝰ niſi mittat nõ debet oꝛdinari.39 F.
Seruire debemꝰ xpo qui nos liberauit.54 S.
Seruientes deo ſunt triplices.54 T.
Seruire debemus,p regno.63 B.
Seruus eſt duplex.80 C B.
Seruire q̃liter debemus deo.80 E F.
Seruitꝰ impedit matrimoniũ.81 N.
Seruire nolũt deo multa genera hoim.82 S.
Seruiendũ nõ eſt coꝛpoꝛi.81 N O.
Seruire nemo põt deo ꝛ diabolo.87 K.
Seruientes deficere conſueuerũt in duobus.=
Serui ſunt duplices ibidem. =82 Y
Seruire quidã ſunt apti a natura.98 L.
Seruoꝝ tria ſunt genera.101 B.
Seueritatis ſpũ ducunt mali potentes ꝛ nobi=
les.28 Y. =ſpñſanctũ.28 K.
Signa ſũt tria per que cognoſcit ſe q̃s habere=
Signa multa p que cognoſcunt heretici et falſi
pphete.58 E 59 J.
Silentiũ eſt cuſtos conſcie.16 L.
Silentiũ tenuit quidã miles ꝛ vidit dei iudicia.
16 L. =52 K.
Simie compant phariſei,ppt aliq̃s,pphetates=
Simia bꝫ duos fetꝰ ſic hõ diuitias bꝫ ꝛ pecca=
ta.84 O.
Simia filiũ dilectũ poꝛtat in bꝛachijs.93 S.
Simoniace clericꝰ intrãs eccliam tenet ad ra=
tiocinia.39 S.
Simoniacꝰ falſificat ſigilla ſpũſancti.63 S.
Simonia quid ſit ibidem.
Simoniã cõmittũt q̃ ſpũalia vẽdũt.77 D E.
Sirenes tres fuerunt ẽm fabulas. ꝛ ſirtis dea
mutauit ſocios Ulixis in iumenta.48 U.
Sobꝛietas compatur amatiſte ꝛ ẽ triplex.40
L N O.
Sobꝛietatis vtutẽ non deſtruit q̃libet exceſſus
cibi vel potus.40 P. =87 T.
Sobꝛij eſſe debemus q̃ ſobꝛietas ẽ inꝛ vtutũ.=
Sobꝛietatis q̃nq̃ vicia.87 D. =nis.8 Z.
Societas maloꝝ ẽ diſſoluẽda.q̃ piculoſa bo=
Societas mala vitãda eſt,ppter q̃ttuoꝛ.12 B.
Socij tres ſp ſũt nobiſcũ.caro mundꝰ ꝛ diabo=
lus.12 E.

Societas carnalis fugienda est ppt̃ tria. 14 B
Societas mala ducit ad malũ fin̄e. 28 S.
Societas mala est vitanda ꝛ eox amicitia. 28 T ꝛ infra 73 H.
Societatē malã debent fugere iuuenes. 86 J.
Solsequiũ sequit̃ solem. 9 S.
Sol quolibet mense intrat aliqđ signũ. 2 B.
Sol sig̃t xp̃m q̃ intrat. xij. signa zodiaci. 2 B L.
Sol xp̃s mediũ tenet in omnibus. 5 A.
Sol regit inferiora ꝛ cõciliat ꝛ sig̃t prelatos et dños. 63 Q.
Sol sig̃t xp̃m. 79 B ꝛ 87 A.
Solis radiũ tria a nobis subtrabũt ꝛ sig̃t xp̃s. 95 S.
Sollicitudo est triplex. 82 S. =82 Z.
Sollicitudo superflua est filia desperationis. =
Sollicitudinē triplicem ĩmittit diabolus cordibus hominũ negligentiũ. 103 M.
Somnus vnde causat̃. 103 L.
Somno compatur peccatũ ppter tria ibidem.
Somnolēti sunt hoies habentes caput grãde. 103 L.
Somnus hz tres filias ꝼm fabulas. 103 M.
Somnia sumũt originē a q̃nq;. 103 f.
Sortilegijs nõ est fides adhibenda. 103 f.
Sortilegos querētes dãnũ duplex reportant. 101 M.
Speculo siłatur sacra scriptura. 16 D.
Speculũ obtulit diabolus in specie hirci cuidã mulieri in extremis. 41 f.
Speculũ dicit̃ xp̃s. 76 B.
Spes figurata est per scõm angelũ Apoc. viij. ꝛ multa bona facit. 7 J.
Spem trib⁹ tẽporib⁹ intelligere debem⁹. 10 N.
Spes cõfert multũ cõtra desperationē ibidem
Spē debet habere q̃libet ꝛ significat̃ per vnum latus scale quã vidit Jacob. 12 N.
Spes triplex est. 12 X. =93 f.
Spes impij compatur lanugini spume gracili=
Spũssancti gr̃a comparat̃ rori. 24 A.
Spũssanctus comparatur igni ppter q̃ttuor. 24 B. =24 L 24 f.
Spũssanct⁹ missus est vt lacrimãtiũ cõsolator=
Spũssanctus missus est in triplici specie. 24 K
Spũssanct⁹ dicit̃ mundus disciplina. 25 B L.
Spũssancti dona significanť p septẽ boues pingues. 25 L D.
Spũssanctus apparuit in triplici spẽ. 25 K.
Spũssancti gr̃a an nccio debeť prepaŕati se ad ipsam. 25 L. =26 A.
Spũssanct⁹ est nr̃ aduocat⁹ ꝛ facit nos gemere=
Spũssancti susceptionē faciũt. viij. 26 B L D.
Spũssanctus benignus est in tribus. 26 S.
Spũssanctus siłatur vento ppter tria. 26 K.
Spũssanct⁹ procedit a p̃re ꝛ filio. 26 L.
Spũmsanctũ adesse ostẽdũt. ix. signa. 26 M.
Spũssanct⁹ excitat ad penitentiã pducit ad lacrimas ꝛ inflãmat corda. 26 P.
Spũssancti sunt. xij. fructus. 26 Q.
Spũssanctus siłatur elephanti ppter benignitatẽ. 28 H.
Spũssanctus in p̃ncipio terret sed postea lenit ꝛ mitigat. 28 J.
Spũssanctus viuificat aĩam ppter tria. 28 K.
Spũssanct⁹ q̃ttuor facit in aĩa que aĩa facit in corpore. 28 Z.
Spũssanctus duob⁹ modis mittit̃. 30 S.
Spũalia querēda sunt nõ tpalia. 20 X.
Spũaliter manducãt quidã corp⁹ xp̃i q̃druplíciter. 33 M. =B L.
Splendere debem⁹ vite claritate ꝛ fame. 103 =
Sponsam nobilẽ decorẽ ꝛc. eligũt dñi terreni. 45 B.
Spõsa nobilis ꝛ decora est mia. 45 L D.
Sponsus nobilis aie ꝛ pulcer ẽ ipse xp̃s. 82 T
Sponsus xp̃us dat q̃ttuor clinodia sponse sue videz aie. 97 Y.
Spõse sue dedit xp̃s multa dona. 97 Y.
Stabilitas perendit̃ in multis. 12 T.
Stabilitas loci stabilitat animũ ibidẽ.
Stabilitatẽ hortat̃ scriptura. 12 U.
Status. vij. fidelũ significatur p. vij. choros q̃ erãt cũ Dauid in pductiõe arche. 32 U.
Status seruientiũ deo est triplex. 54 T.
Statũ nr̃m debemus discutere. 63 Z.
Stãtes a longe ex humilitate citi⁹ exaudiunt̃. =
Stare debẽt pctores ad tria ibidẽ. =70 L.
Stare debẽt iusti ad q̃ttuor. 70 L.
Stare nõ debẽt laici secus altare q̃n diuina celebrant̃. 70 M.
Stellas tristes prefert celũ vt galaxiã pallidaz aut cometã pesti hoĩs q̃si condolẽs. 43 A.
Stomach⁹ ostẽdit q̃lit̃ nutriẽd⁹ sit spũs. 14 K
Stomach⁹ patit̃ multas infirmitates. 14 Q.
Strutõi siłanť pdicatores in altũ per oratione se eleuare nõ valentes. 17 L.
Strutioni siłanť prelati. 4 P.
Strutio ponit ouа sua in ortu pleiadũ ꝛ obliuiscitur ea. 20 Z. 41 J.
Studiũ cõtinuauerũt phi antiq̃. 30 Z.
Stultícia quid sit. 5 E.
Stulti plures fiunt q̃ boni ꝛ prudentes. 56 X.
Subditi debẽt obedire dñis suis ppter bona. =
Subditos suos debẽt amare dñi ꝛ 98 S.
amorẽ debet ostendere in trib⁹. 98 J.
Subsidia ꝛ iura ep̃alia clerici tenenť episcopis suis. 4 B.
Subtilitatem assumpsit corp⁹ xp̃i post resurre=
Subtile dr̃ q̃druplicit̃ ibidẽ. =ctionẽ. 8 X.
Subtrahit deus electis gratiam et spiritualez

ꝯsolationē ꝑopter multa.28 O.
Sudor frigidus est signū malū in egroto.8 G.
Superbi ambulant vias mōtosas ⁊ altas.3 B
Superbis septē mala eueniūt.3 E.
Superbie q̄ttuor sunt spēs.4 L.
Supbia mulierū attendit̄ in quattuor.4 Y.
Superbiā triplicit̄ destruit cōsideratio mortis nr̄e.8 J.
Supbia de facili incurritur,ꝑpt̄ tres cās.11 Z
Supbi ascēdūt in altū vt g̃ui⁹ cadant.21 F.
Superbia est infirmitas incurabilis ibidem.
Superbia eijcit angelū de celo Adā de paradiso ⁊ repellitur ꝑ donū timoris.25 M.
Supbia occultat se sub trib⁹ spēb⁹ v̄tutū ibidē
Superbi significant̄ ꝑ vespertiliones.35 J.
Superbi se excusant ꝑ dignitatē secularis dominatiōis.36 U.
Supbiūt hoīes de varijs bonis fortuitis ⁊ spiritualib⁹.38 O.
Supbi sūt falsi p̄dicatores ⁊ arrogātes.59 O
Supbie frēs sūt pleni humorib⁹ inflatis.60 X
Supbi sil̄es sunt leonib⁹ cupientes alijs dñari.66 S.
Supbi eleuant̄ ⁊ contēnunt deū ⁊ hoīes.69 A
Supbia cū inuadit hoīem dz hō duo cogitare.69 G.
Supbi quanto eleuant̄ tanto in profundū iaciuntur.88 N.
Supbia significat̄ ꝑ q̄rtarnā ⁊ hō superb⁹ facit sex.100 T.
Superbi cū ad dignitates veniūt se extollūt et alios vituperant.101 H.
Supportare dz prelatus subditos suos.52 N
Sumptuosi plus expendūt q̄ decet.5 K.
Surditas naturalis ꝓuenit ex multis.11 S.
Surdi sunt quidā ad audiēdū verbū dei.11 B.

Taciturnitas

est custos scie.16 M.
Taciturnitas meret̄ videre secreta.28 P.
Talentū est aīa hoīs q̄ abscōdit̄ cū terrena amant̄.101 K.
Tallias nō possunt dñi de nouo īponere subditis sine auc̄te regū vel p̄ncipū.102 T.
Talione quidā sunt puniti.102 D.
Talpa dū videt caret oculis.34 L.
Tax⁹ repellit feminā in hyeme a cibo.20 Y.
Taxum expellit vulpis dolosa a cauerna sua.66 T.
Tediū boni cōsiderat̄ dupliciter ⁊ qñ est pctm̄ mortale.63 Y.
Temeritas est vitiū extremū fortitudinis.5 G
Temeritatis spū quidā ducunt̄.28 U.
Tpalia nō sunt petēda ꝓpter tria.17 H.20 R
Tpalia possunt habere laici.34 F.
Tpalia possunt habere clerici ad vsū.61 F.
Tpalia tribuit de⁹ aliquib⁹ cū sint mali.73 P
Tpalia onerāt ⁊ inq̄nant.99 L.
Tpantia ē media int̄ delectationē ⁊ insensibilitatem.5 F.
Tpantia est stola p̄ma ⁊ cādor naturalis.6 L.
Tpantia circūcidit cor a pctis ⁊ vincit diabolū.7 Q.
Templū spoliauit Dionisi⁹ ⁊ deū suū ⁊ se excusauit.36 Q.
Tempus perdūt lusores.1 L.
Temp⁹ laboris est in p̄nti sz in futuro req̄ei.8 F
Tēpoꝝ deus hz cognitionē qꝛ mutant̄.20 X.
Tempus oē hz suū tempus ibidem.
Tpa debent diuidere hoīes ꝓ orationibus fundendis ⁊ alijs faciendis necessitatibus.20 Y.
Tēpus p̄sens est tempus ꝓbatiōis.42 Y.
Tēp⁹ ad acq̄rendū eternā vitā est solū in p̄nti.60 Y.
Tempus q̄dā ꝯsumūt inutiliter ⁊ postea dolēt 63 U 86 L 93 T.
Tēptari ꝑmittit de⁹ hoīes ꝓpter tria.9 N.
Tēptationē mitigat spūssanctus.28 M.
Tenebre spisse ⁊ dense sunt in inferno.38 T.
Tenebris sil̄antur pctā ꝓpter q̄ttuor.76 L.
Teologicas v̄tutes allocuta est quedā mulier.102 O.
Testamētū vet⁹ terrena sz nouū celestia ꝑmittit.56 A.
Testes falsi ꝓ muneribus falsū dicūt deum negant.91 L.
Testioniū falsum q̄dā dicūt ꝓpt̄ q̄ttuor.101 T
Terra sumus ⁊ de terra formati.8 K.
Terra duo significat.12 N.
Terra significat hoīes ꝓpter q̄ttuor.26 K.
Tesaurus infinitus est sapiētia scientia ⁊ imptita augetur.90 D E.
Tibicines sūt adulatores vl̄ demōes.103 P Q.
Tiberi⁹ impator pepcit ppl̄o suo eos nō exaccinando.4 U.
Tigris est aīal velox sed circa aquā ⁊ speculuz efficitur pigrū.36 A.41 F.
Timor dei facit ad spūalē conceptū ⁊ ptū.6 L
Timor futuri iudicij cōpellit ad bonū.10 M.
Timor fuit incitamētū vocis in quodā.10 M.
Timore debet hō ⁊ nō presumere.12 N.
Timor fugat superbiā.25 N.
Timorem incutit consideratio culpabilitatis ꝓprie ibidem.
Timor q̄ttuor bona facit.30 S.
Timorē ⁊ horrorē habent dānati.38 T.
Timor est prim⁹ gradus humilitatis.70 K.
Timor recidiuatiōis repellit multos a confessione.72 K.
Timor orit̄ ex amore.89 L.
Timor facit conuiuiū spūale vbi assunt tria fercula iusticia pax ⁊ gaudium.89 D.
Timor inicialis hz duos oculos ⁊ de timore filiali.91 K.
Timor dñi est p̄ncipium nostre salutis.100 Z.

Titus rex pius fuit erga se petentes. 103 A.
Tobias audiuit hcdū balantē z ne inqt. furtiuus sit reddite cū dño suo. 20 L.
Tormenta exercētes milites nisi peniteant dānantur. 63 U.
Tormētor inferni vehemētiā videre debem⁹. 35 M. =49 D.
Torqti apud romanos vnde nomē habuerūt =
Transgressores legis puniendi sunt. 74 B.
Transitus filior isrāel de egypto. 75 L.
Transformant se quedā aialia in vocibus z significant adulatores. 102 A.
Triangulo siłatur aia hois. 15 T.
Tribulatio securi⁹ ducit ad portū ad instar aq amare. 8 D.
Tribulatiões sunt sustinēde, ppē qttuor bona =
Tribulatio est thesaur⁹ pciosus. 10 Y. =9 M
Tribulatiões que bonis accidunt semp ad bonū interpretanē. 10 N.
Tribulatiões mundi dulcorantur tripłr. 13 K.
Tribulatio spūalis mortuos viuificat. 28 K.
Tribulanē hic electi añq ponantur in edificio celesti. 44 D.
Tribulation⁹ probantur hoies. 44 O.
Tribulatiões sustinēt iusti z boni. 81 Q.
Tricesim⁹ an possit legi pro pecunia. 61 S.
Trinitatis fidē habuerūt tres in fornace. 7 T
Trinitatis fidem phi nō habuerunt neqz noticiam. 7 T.
Trinitas honorat⁹ in celo z in mūdo. 30 M
Trinitatis festū quidā celebrāt in octaua pentheco stes. 30 M.
Trinitas est triplex. 30 N.
Trinitas personarū ē vnus de⁹ ver⁹ sol⁹ ibidē
Trinitas significaē in łris hui⁹ vbi aue. 30 P.
Trinitas nō temerarie scrutanda est ibidem. z 31 A.
Trinitas influxiua est triplex. 30 Q.
Trinitas psonarū z vnitas essentie ostēdit auctoritatib⁹ veteris z noui testamenti. 31 B.
Trinitatis vestigiū cognoscitur in oib⁹ rebus=
Trinitatis cōfessio valet ad tria. 31 J. =31 L
Trinitas personarū z vnitas essentie cognoscitur in tribus miraculis. 31 D.
Tristiū hominū sunt genera q̄nqz. 13 N.
Troyanus fuit ad infimos affabilis. 52 O.
Troya capta fuit p menelaū z cōbusta. 39 B.
Troylus episcopus ex elemosyna data tristabaē. 45 E N.

Uacillantium

Ofirmator est spūssanct⁹. 24 M.
Uallis iosaphat non recipiet oēs dānandos. 13 U.
Uallis significat hoies būiles, ppē tria. 70 J.
Uana gloria est mensurāda. 12 D. =69 S.
Uana glia cū ipugnat hoiem dz cogitare duo =
Uelox dz hō esse ad ecclesiā. 67 N.
Uenatores obuiantib⁹ sibi religiosis dicūt sibi nō prospera venire. 15 N.
Uendit de⁹ regnū pro vilire. 46 K.
Uenditores sunt multiplices. 67 B.
Uendere nemo dz cari⁹ ppter dilationē. 67 L
Uēditor an teneē dicere vitiū rei vēdēde. 67 D
Uendere nō debēt sacerdotes sacramēta lz velint inde facere elimosynā. 77 D.
Uenialia peccata sunt cōfitenda. 1 E. z 9 L.
Uentis. xij. ꝯgruūt. xij. fructus. 26 Q S.
Uentus bz multiplicē effectū. 26 P.
Uēto siłaē spūssanctus, ppter tria. 26 K.
Uent⁹ sigt supbiā vel diaboli tēptationē. 4 B.
Uerecūdia ē passio z nō vtus. 30 S. =38 T.
Uerecūdiā habebūt dānati i inferno de pctis.=
Uermes auriū qualiter necanē. 16 E.
Uermē corrodētis pscie relinqt voluptas car=
Uerbū dei stabilitat cor hois ex= =nis. 60 T
emplo insule fugitiue. 8 N.
Uerbū dei ē panis z cib⁹ aie. 10 D. =sas. 11 U
Uerbo dei dz prelatus pascere oues sibi cōmis=
Uerbo dei nutriē spūs exēplo stomachi. 14 K
Uerbū dei ē cib⁹ aie z dz in memoria retineri. 14 L.
Uerbū dei lz nō retineaē tū mūdat. 14 M.
Uerbū dei dz prepari masticari. 10 A.
Uerbi dei audit⁹ qualis debeat esse ostendiē ex ipsis auribus. 16 B.
Uerbū dei audientes vt solū de ipso loquantur sił̄es sunt leccatorib⁹ militibus z cribro. 16 L.
Uerbū dei audiēdo hō dz eē firm⁹ z qet⁹. 16 H
Uerbū dei audiūt multiplices hoies. 41 E F.
Uerbi dī sedulitas facē idoneū, pcuratorē. 17 S
Uerbi dei audit⁹ disponit ad susceptionē spūssancti. 26 B.
Ueritas est media inē iactātiā z derisionē. 5 P
Ueritas dimittiē, ppē odiū ibidem.
Ueritas est triplex. 24 L. =64 E.
Ueritas nō oditur in se sed in suis effectibus. =
Ueritatē nō dicere cōtingit tripliciter. 102 B.
Uesper duo significat. 45.
Uesptiliones q̄re habēt debiles oculos. 35 J.
Uestes candidas z supfluas habent quedā mulieres. 4 U.
Uestes sigt charitatē z bona exempla. 32 M
Uestiū superfluitas in clericis z mulieribus est reprehendēda. 34 K.
Uestes supflue dānant. 34 L.
Uestiū pciositas repbendiē. 34 M.
Uestes clericor q̄les esse debeāt. 34 K N O.
Uestis pulcra lacerat sic̄ spina castitatē. 82 Z.
Uestib⁹ pl⁹ bonoris referē q̄ virtutib⁹. 82 Z.

Victorinus scripsit Augustino de obsidione ci
uitats sue.13 L.
Vias.vij.difficiles ambulant hoies.3 B L.
Via pulcra est via humilitatis.3 N.
Vie noticia facit iter breue ⁊ quare.3 P.
Via pulcra mandatoꝝ est ambulanda.7 B.
Viam passiõis actiõis et contemplationis xp̄s
ambulauit.15 E F.
Vitijs dediti estimãt alios nõ posse viuere vir=
tuose.3 Q.
Vidẽt ea sancti que spectant ad ipsoꝝ beatitu=
dinẽ.42 O.
Videri potest corp⁹ gloriosũ ab oculo non glo
rificato.8 V.
Vidẽt electi malos ĩ inferno ⁊ leticia saturabã=
tur.13 Y 35 G.
Vidẽt electi faciem dei.13 Z.38 L.
Videre non potest de⁹ oculo corporali nec oẽs
equaliter vident deũ.36 L.55 E.
Videre debem⁹ hic q̃ttuor.35 H K L M.
Vidue nõ debẽt esse delitiose sꝫ humiles.42 X
Vigilare debẽt triplices hoies.21 B.
Vigilare debemus in duob⁹.44 R.
Vinũ nõ debẽt bibere iuuenes.qꝛ sũt calide na
ture.86 H 96 F.
Vinũ nõ debẽt bibere sacerdotes ĩmoderate.=
Vinũ ĩmoderate potatũ causat quat= =96 L.
tuor mala.96 D E.
Vini vsus tp̄atus est hoĩ licitus.96 F.
Vina dulcia ꝓpinat xp̄s aĩe.97 Y.
Virgines sil̄antur angelis.83 G.
Viri sancti frenant̄ p silentiũ.16 M.
Visio est q̃druplex.75 J. =lis.75 K.
Visio xp̄i in forma gloriosa erit malis terribi=
Visione sola an ꝯsistat beatitudo.55 H.
Visionis carentia est maxima pena damnatis.
38 Y 60 Y.
Visio hoĩs interdũ ducit ad peccatũ.8 S.
Visus nõ debet dirigi ad aliqua illicita.83 G.
Vita nr̄a erit denuo repanda.9 J.
Vita humana sil̄atur multis rebus.4 G H.
Vita hoĩs breuis est.4 M.
Vita nr̄a breuis est ⁊ mors incerta.8 K 83 E.
Vita presens est dubia ⁊ incerta.13 J.
Vita actiua ⁊ cõtemplatiua ire debemus ad ce
lum.15 E F G.
Vita presens compatur morti.40 Q.
Vita nr̄a compatur vmbre ꝓpter tria.93 B.
Vitã eternã qui vult possidere debet q̃ttuor fa=
cere.75 P.
Virtutes intellectuales sunt quinq̃.6 D.
Virtutes morales sunt.xj.6 D.
Virtutes theologice sunt tres.7 G.
Virtutes sunt a sanctis petende.8 T.
Virtutes sunt occultãde exemplo elephantis.
12 F.
Virtutes electoꝝ oẽs premiant̄.13 V.
Virtutes sunt vere diuitie.34 G.90 D.
Virtutes theologicas allocuta ẽ quedã mulier
vt reducerent dilectũ.102 O.
Virtuosi nomen debet habere tria.102 E.
Viuere v̄tuose difficult̄ põt hõ in mare hui⁹ se=
culi.13 M. =4 M.
Vixerũt antiq̃ patres diu propter certas cãs=
Vlixes obturauit aures suoruꝫ socioꝝ cera et
errauit in mari deuio.48 T D.
Vltima voluntas testatoris ẽ seruãda.84 M
Vmbre compatur vita nr̄a propter tria.92 K
Vnctio extrema instituta est ab apl̄is ad duo.=
Vnctio sepi⁹ põt iterari.57 M. =57 M
Vnctionis forma que sit.57 M.
Vocatiões tres sũt in genere tres in spẽ.36 P
Vocat de⁹ peccatores multipliciter.63 X.
Vocaliter ⁊ nõ solũ mentalit̄ orandũ est.17 F.
Voluntas facit bonã aĩam vel malã.99 V.
Voluptas carnis p amarũ succũ herbarũ desi
gnatur.4 F.
Voluptatib⁹ quidã nutriunt̄ ⁊ luxurijs.6 A.
Voluptas carnis fugienda est 14 B.
Voluptas carnis nihil prodest.40 S.
Voluptuosi habitãt in campis luxurie.49 A.
Voluptas carnis relinq̃t vernẽ mordentis cõ
scientie.60 T.
Voluptuosi puniunt̄ a deo.62 [illegible]
Voluptas carnis facit infirmari.95 L.
Voluptas carnis impedit memoriaꝫ bñficioꝝ
dei.99 P.
Vrsus significat gulosum.66 S.
Vsure dicũt iuriste eẽ nomẽ iuris sed a deo pro
hibita est.4 X.
Vsurã qui dicit nõ esse peccatũ heretic⁹ est ⁊ ex
cõicatus ibidẽ.
Vsurarij ⁊ filij eoꝝ maledicũt sibiipsis in infer
no.20 N.
Vsurarij sunt qui vendũt carius propter dila=
tionem.15 D.
Vsurarij ad instar ꝑdicis furant̄ bona alioꝝ.=
Vsura est restituẽda ⁊ cui.39 G. =38 P.
Vsurarij sunt qui recipiũt aliq̃d de pecunia mu
tuata.56 R.
Vsurarij nolunt gratis mutuare ⁊ ideo punien
tur.88 V.
Vsuraria quedã moriens sumpsit pecuniã secũ
90 L.
Vulnera nõ retinuit xp̄s sed cicatrices.13 L.
Vulnera xp̄i aĩe sanant peccata.20 V.
Vulpecula trãsitura glaciẽ apponit pri⁹ aures
ad glaciẽ.4 L. =tũ.61 A.
Vulpis sil̄at̄ se mortuã ⁊ significat fraudulen=
Vulpis significat inuidos. et expellit taxum

de cauerna.66 T.
Uulpibus siłantur auari.79 E.
Uulturibus siłantur mali prelati.4 R.
Uxor dicitur aliqua q̃ttuor modis.34 B.
Uxor est eligenda discrete.37 F.
Uxores quidã ducũt ppter libidinẽ ꝛ diuitias=
Uxores plures habere licitũ fuit =37 H.
patribus antiqs.37 I.57 K.
Uxores sunt grate cõuiuendo cõdolendo ꝛ cõ=
moriendo.37 L.

XHristus signi
ficatur p serpentẽ.2 A.
Xp̃s sol iusticie intrauit signa zodiaci.2 B.
Xp̃m descẽdere ad inferna an sit catholice cre
dendũ.2 D.
Xp̃s descendit ad lymbũ propter duo.2 E.
Xp̃s sua p̃sentia infernũ illuminauit.2 F.
Xp̃s q̃diu fuit in lymbo.2 F.
Xp̃s intrauit signũ leonis in sua resurrectione=
Xp̃s assumpsit corp⁹ clarũ subtile agile =2 F
impassibile post resurrectionẽ.8 U.
Xp̃s curauit nr̃am infirmitatẽ p. vj.9 L.
Xp̃s an sit exorandus vt oret p nobis.19 L.
Xp̃s charitatẽ hȝ ad oẽs.25 P.
Xp̃s est imperator ꝛ diligit melodiam verbi dei=
Xp̃o cõuenit redemptio qui nos li= =26 E.
bera redemit voluntate.30 R.
Xp̃s dolorem sensit maximũ in tactu.30 R.
Xp̃s iniuriã sustinuit tantã ppter duo ibidem.
Xp̃s decipit scienter in tribus.31 F.
Xp̃s est tot⁹ sub specie occultatus.32 K.
Xp̃s significat̃ per Dauid.32 O.
Xp̃s manducauit corpus suũ in die cene.33 E.
Xp̃s dicit̃ hõ qui fecit cenã.36 B.
Xp̃s sanguine suo nos redemit.99 AB.
Xp̃s pctõres benigne recipit ꝛ eos manu mit=
tit.42 T.
Xp̃s est angelus magni cõsilij.43 B.
Xp̃s letat̃ conuersiõe pctõr̃, ppter duo. 43 B
Xp̃s in familia sua aliqñ fuit superior aliqñ infe
rior vel equalis.52 P.
Xp̃s nõ potentia sed humilitate vicit diabolu3
ꝛ quare.54 R.
Xp̃o tenemur seruire rõne liberationis. 54 S
Xp̃s significat̃ per leonem.56 M.
Xp̃s mendicationẽ phibuit discipulis nec ipse
mendicaut.59 M.
Xp̃s regit oĩa.63 Q.
Xp̃s factus est hõ ex maria v̄gine.63 R.
Xp̃s nõ fuit hõ in triduo mortis ibidem.
Xp̃s factus est pauper ꝛ quare.63 S.
Xp̃s fuit de⁹ ꝛ homo.65 I.
Xp̃s silis est birũdini.67 A.
Xp̃s est amicus nr̃ propter duo.71 A.
Xp̃s compatur fonti propt̃ tria.76 B.
Xp̃s est pius in trib⁹ ꝛ siłatur falconi. 77 A.
Xp̃s pro nobis multa fecit.78 O.
Xp̃s siłatur soli.79 B 87 A 95 S.
Xp̃s mediator fuit int̃ iudeos ꝛ gẽtiles. 79 B
Xp̃s liberauit nos a ptãte demonis.80 T.
Xp̃s seruiuit nobis ad longũ tempus.8 D.
Xp̃s est sponsus aĩe nobilis.85 T.
Xp̃s est medicus q̃ vbo sanat oẽs.88 L.
Xp̃s siłatur ligno exiguo.95 U.
Xp̃s solus tollit peccata.95 Y.
Xp̃s portauit q̃ttuor clinodia propter animã.
97 Y.
Xpianis est de⁹ misericors in duob⁹.55 D.

YDola adoran
tes stulti sunt.15 L.
Ydolo siłantur mali prelati subditos nõ corri=
gentes.10 S 82.U.
Ymagines an sint adorande.15 L.
Ymaginem trinitatis deturpat peccator induc=
ens bestialem.102 U.
Ymago dei qñ dicenda est aĩa ibidem.
Ypocrite simulant se tristes vt alios decipiant.
13 O.
Ypocrite habent vestes contemptas ꝛ salutãt
submisse.51 I.
Ypocrite falsificant monetã xp̃i et cognoscunt̃
ex quinq̃.61 B C.
Ypocrisis est fugiẽda ppter duo ibidem.

ZAphirus signi
ficat orationẽ purã.18 X.
Zodomiticũ peccatũ punitũ est grauit̃.101 I.
Zoroastes nat⁹ statim risit nec bonũ signũ fuit.
q̃ artẽ magicã adinuenit.8 E. Finis.

Mellifluos fruct⁹ frondosis lector in hortis
Inuenies, nardum. balsama cũq̃ croco.
Sepe etiã succos hortus desudat amaros.
Et salices lentas fert simul ꝛ tribulum.
Sic varios fructus noster. tibi candide lector.
Dat liber. en q̃cq̃d ꝓcupis emptor habes.
Hortulus oblectat speciosas sepe puellas.
Reddit̃ ꝛ per eum qui perit añ vigor.
Hortul⁹ iste ferax herbas (mihi crede) salubres
Cultori referet. ac medicamen holus.
Languoresq̃ graues aĩe demunt tibi flores
Illius. hi tribuũt gaudia multa tibi.
Hortulus iste quidẽ de cui⁹ gramine pascit
Se regina Saba. sponsaq̃ sancta dei.
Plurima quid referã dictu memorabile si q̃d
Precepere patres. hortulus iste dabit.
At libri nomẽ lector si forte requiris
Regine Meffret hortulus. ipse Vale.

BIBLIOTEKA UNIWERSYTECKA POZNAŃ

BIBLIOTEKA UNIW. W POZNANIU
INKUNABUŁY
Inc. 279
Vol. 1.